วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

Journal of Legal Entity Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2697-6161 มีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 12 ฉบับ ตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นไป

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สัญญา เคณาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณาภูมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.อุทัย สติมั่น	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เลขานุการ: นายสมยศ พันโคคา **ศิลปกรรม:** นายสุรชัย บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทร์แจ้ง
พิสูจน์อักษร: นายวิชัย ชัยบำรุง, นายไพศาล วิเศษชาติ, นางสาวณิชชาภัทร เกิดฤทธิ์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น
เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์
99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทรศัพท์ : 095-564-9349 e-mail: selaphum.academic@gmail.com

จัดพิมพ์โดย: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 โทร. 035-248-000 ต่อ 8555. แฟกซ์. 035-248-000 ต่อ 8545

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศ.ดร.จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กัญญามน กาญจนาทวีกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รศ.ดร.อภินันท์ จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.ศิวัช ศรีโภคางกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.เติมศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.พิเชฐ ทั่งโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ศักร์ระภีร์ วรวัฒนะปริญญา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ดร.วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.วิชชุกร นาคธน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผศ.ดร.นงค์ลักษณ์ ใจฉลาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรฉัตร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.วรฉัตร วริวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.เดชาพล กับโก	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ธิติวุฒิ หมั่นมี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เสกสรร สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.อุทัย สติมั่น	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review) (ต่อ)

ผศ.ดร.ประทีป พืชทองหลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ดร.ญาณัญฎา ศิรภัทร์ธาดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผศ.ดร.ฐิติพร อุ่นใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.สยาม ราชวัตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผศ.ดร.นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.เอกอนงค์ ศรีสำอางค์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร.สุภชัย ตรีทศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.บงกช นิ่มตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.อาจารีย์ ประจวบเหมาะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ อุดมธนวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ผศ.ดร.ปรรฐมาศ์ พสิษฐ์ภคกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผศ.ดร.นพพร บัวอินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.ไชยะ เทพา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ผศ.ว่าที่ร้อยตรีพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.มานิตย์ อรรคชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผศ.ดร.อำนวย มีราคา	วิทยาลัยพิชญบัณฑิต
อ.ดร.ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยพะเยา
อ.ดร.มาลัย วงศ์ฤทัยวัฒนา	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด	วิทยาลัยนครราชสีมา
อ.ดร.สาลินี ชัยวัฒนพร	มหาวิทยาลัยแสตมฟอร์ม
อ.ดร.ณัฏฐพัชร มณีโรจน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.ผกามาศ ชัยรัตน์	มหาวิทยาลัยพะเยา
Dr.Kajornatthapol Pongwiritthon	IQRA Business School University of Geomatika, Malaysia
อ.ดร.ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์	โรงเรียนหอวัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นปีที่ 9 ฉบับที่ 8 ประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ที่ได้รับรองคุณภาพวารสารจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) เพื่อรักษาคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้นิพนธ์ในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

หน้า

กองบรรณาธิการ (Editorial Board) (1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers) (2)
บทบรรณาธิการ (Editorial) (4)

คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร..... 1
คุณากร สืบสายอ่อน, ลัสดา ยาวิละ, จิระภา งามสุทธิ
กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา..... 16
อรรถพล มณีกูลพันธ์, กิติมา ทามาลี
การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร 29
วรรณพล บูรัมย์, ชัชภูมิ สีชมภู, สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่..... 45
อภิไทย แก้วจรัส, ชวลีย์ ณ ถลาง, เสรี วงษ์มณฑา
การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์เทิร์น..... 59
จตุพร แพงจักร, ปภาดา หอมจันทร์
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวในจังหวัดสมุทรสาคร..... 72
จันทรวัทน์ แก้วทอง, ทิฆัมพร พันลึกเดช
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และพฤติกรรมการซื้อสินค้ามีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย... 87
หนึ่งฤทัย เสาร์จันทร์
การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย..... 104
พรนิภา สิทธิสระดู่, ปริพัช เงินงาม, ฐิติรัตน์ ชัยชนะ, กนกอร เพียรสูงเนิน
วรรณพร สุริยะคุปต์

สารบัญ (Content)

หน้า

รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก..... 115
สุภาพร กลิ่นนาค, ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ, ประสิทธิชัย นรากรณ์
การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรมีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด..... 129
ศิริกัลยา ตันมิ่ง, จิรพงษ์ จันทร์งาม
การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น..... 143
ศักดิ์ดา เกิดการ, เตชะธร สุขชัยศรี
การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายผ่านช่องทางออนไลน์บนเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่..... 155
ศิริอมร กาวีระ, อชิรวิทย์ โชคโภคินพงษ์
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2..... 165
มณฑา วันชัย, ชานนท์ จันทรา, ต้องตา สมใจเพ็ง
บทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น..... 178
ปภาดา หอมจันทร์, จตุพร แพงจักร
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์..... 189
สุนิสา มามาก, เสรี วงษ์มณฑา, ผกามาศ ชัยรัตน์
การพัฒนาสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาทสำหรับนักศึกษาพยาบาล..... 203
ตุลนาฒ ทวนธง
การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร..... 214
ธัญลักษณ์ รอดทับทัน, ทิฆัมพร พันลึกเดช
ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร..... 228
อรุณ นวกิจเจริญยิ่ง, ฉัตรพล มณีกูล

สารบัญ (Content)

หน้า

การศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก..... 242
กันต์ฤทัย งานวิชา, ณิรดา เวชญาลักษณ์
การศึกษาประสบการณ์นักท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในประเทศไทย..... 256
ปวีดา สามัญเขตรกรณ์
รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1..... 271
วสุพล ม่วงเล็ก, ชัชภูมิ สีชมภู, สุกัญญา รุจิเมธาภาส
ปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 287
สุทธิกรณ์ วรรณสมพร, ชัชภูมิ สีชมภู, สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์
อิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารในสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก..... 301
วชิรวิทย์ หมื่นจงใจดี, จิรพงษ์ จันทร์งาม
แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี..... 315
ชัชชญา พีระธรณิศร์
อิทธิพลของความสามารถการทำกำไร ประสิทธิภาพการดำเนินงานและนโยบายทางการเงินที่มีผลต่อผลตอบแทนและมูลค่าหลักทรัพย์บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค..... 329
ณัชชา อาบสา, พรทิวา แสงเขียว
ผลกระทบของสภาพคล่องและผลการดำเนินงานทางการเงินที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร..... 345
ณภาภัช นันทะน้อย, ดารณี เอื้อชนะจิต

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา..... 358
จันทร์จิรา หาวิชา, ชญานิศ พันธุ์จินดาวรรณ
ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2..... 370
อัษฎา ขาวคง, ตรัยภูมินทร์ ตรีตรีศวร
ปัจจัยของทุนมนุษย์และอัตราส่วนกระแสเงินสด ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนและกำไรในอนาคตที่ส่งผลกับมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ..... 384
พรประไพ แต่งเจริญพาณิชย์, ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล
แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1..... 385
สาริณี สังไทย, หยกแก้ว กมลวรเดช, สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์
การจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด..... 409
วัชรินทร์ เสดสีกาง, ณัฐวีณ์ บุนนาค
ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี..... 425
แสงอรุณ มีคติธรรม, ภิรดา ชัยรัตน์
การบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1..... 439
ภัทรานิษฐ์ บุญฤทธิ์, นวรัตน์ ไวชมภู
การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก..... 452
ยุพเรศ นนท์ศรี, ณิรดา เวชญาลักษณ์
การประเมินผลการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายตามนโยบายพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน..... 465
ทิพย์วัลย์ ศรีพรม, ยุทธศิลป์ ชูมณี, เกศกานดา เชื้อสะอาด, สุรีพร คำสม จิรายุทธ กาบปัญโญ

สารบัญ (Content)

หน้า

คุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการ สำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร..... 478
วจี ทีภูเขียว, ลดาวัลย์ ไข่คำ
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา..... 491
สมาน ติสรณะกุล, สุดาพร ทองสวัสดิ์
การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร..... 502
จตุรวัฒน์ ธนิษฐ์นันท์, ชัญญาณิษฐ์ ธนิษฐ์นันท์, ขจรอรรถพณ พงศ์วิริทธิ์ธร ชวลิต หงสเลิศสกุล, ศิกาญจน์มณี ไซเออร์ส
การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐ: กรณีศึกษาเครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง..... 514
วรรณพร มีสุข, อรนันท์ กลันทปุระ, ภิรดา ชัยรัตน์
การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี..... 528
ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล, เทพิกา รอดสการ
ผลกระทบความสามารถในการทำกำไรโครงสร้างทางการเงินและผลตอบแทนจากการลงทุนที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม..... 544
ธัญดา กล่อมสูงเนิน, มัตธิมา กรงเต้น
ผลกระทบของกระแสเงินสด ความสามารถในการทำกำไรความสามารถในการชำระหนี้ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่ม Set100..... 558
กันยารัตน์ หนองหว้า, ดารณี เอื้อชนะจิต
ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานและผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ..... 573
พรพิมล ทวนทอง, เบญจพร โมกขะเวส

สารบัญ (Content)

หน้า

การศึกษาประสิทธิภาพของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดของผู้ถือบัตรเดบิตออมสิน อินสแตนท์ กรณีศึกษา: ธนาคารออมสินสาขา สำนักพหลโยธิน..... 587
ณัฐวัฒน์ คูบุญญอารักษ์, สิริพันธ์ วงศ์อินทวัง
การศึกษาเปรียบเทียบการใช้งานระบบสารบรรณแบบเดิมกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา..... 601
ปรภาส์ คงเกษมภิบาล, ปานปั้น รองหานาม
การมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย..... 616
สมบูรณ์ ใจประการ, ลักษณา เหล่าเกียรติ, ชนกานต์ สกุลแถว, มงคล รัชชะ
อัตลักษณ์ทางดนตรีของลำตัดแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ..... 630
ฑีฆภัส สนธินุช, สุรศักดิ์ จำนงค์สาร
ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 กรณีศึกษา อิมแพ็ค เมืองทองธานี..... 643
สิริพร เมธีผาติกุล, พงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬห์
ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน อ.ภูเพียง จ.น่าน..... 658
พรวิมล ปาผล, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, ชลาธิป สมาหิโต
การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น..... 671
ผกามาส สิงห์จาย, วิภารัตน์ มูสิกะเจริญ, สิทธิกร สุมาลี
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร..... 685
สโรชินี จิตกิจติจำรัส, วัลลภ รัฐฉัตรานนท์
ผลการจัดกิจกรรมงานบ้านที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย..... 695
นงนภัส เก่งสาริกิจ, ชลาธิป สมาหิโต, ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร

สารบัญ (Content)

หน้า

การเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย..... 708
สุภมล ดวงตา, กัสมา กาซ้อน, นิศารัตน์ ไชยวงศ์ศักดา
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9..... 723
ทิพย์สุดา ฟองสมุทร, ปานฉัตร อาการักษ์, อัครเดช ฉวีรักษ์
แนวทางในการพัฒนาโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1..... 735
วีรภัทร กาญจนามงคลชัย, วิจิตรา ศรีสอน
ความสัมพันธ์ของสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย อัตราส่วนทางการเงิน และราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี..... 746
สรัญญา เทือกธรรมมา, วัฒนา ยืนยง, ปานฉัตร อาการักษ์
การเปิดรับข่าวสารของผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้ากับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าและการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มเจนเนอเรชั่นซีในจังหวัดเชียงราย..... 759
เสริมศิริ นิลดำ, ศิริพรรณ จีนะบุญเรือง, กษิดิศ ใจผาวัง, นิเวศ จีนะบุญเรือง กรกนก นิลดำ
การศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย..... 774
วรรณวิสา ไพศรี, อรจิต ซัชวาลย์, จารุพร มีทรัพย์ทอง, กิติยา คีรีวงก์
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี..... 789
สุดารัตน์ ทิพนานนท์
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์..... 810
สุกัญญา คำยุก, สิรินี ว่องวิไลรัตน์
การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์..... 825
วรรณนิสา วงษา, สิรินี ว่องวิไลรัตน์

สารบัญ (Content)

หน้า

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 842
อธิวัฒน์ หมั่นกิจ, ตรัยภูมินทร์ ตรีตรีศวร
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 856
ณิชนันทน์ จูด้วง, กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 868
พิกุล จันทร์นาลาว, กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) 882
วรพร ตังคณานุกูลชัย, อรนันท์ กลันทปุระ
อิทธิพลของกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงรายจังหวัดเชียงราย 897
สุภัทรา อุณหพัฒนา, พีรญา ชื่นวงศ์, กษิดิศ ใจผาวัง
การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐานร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 909
กันยารัตน์ พุดตาลดง, กาญจนา วิชญาปกรณ์
การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 919
อุทุมพร มาโยม, กาญจนา วิชญาปกรณ์
การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 931
มณฑาทิพย์ จวงแย้ม, กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์
แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 943
พัชรียา มัทธนัง, ชัชชญา พีระธรณิศร์

สารบัญ (Content)

หน้า

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3..... 953
ณัฐพงษ์ คำเขิน, นวรัตน์ ไวชมภู, นิรันดร์ จุลทรัพย์
การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2..... 967
มธุรดา ศรีสุข, กัลยมน อินทุสุต
การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ สมาร์ท ทีชชิ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ..... 979
วัชรวร วงศ์กัณหา, อนุชา พิมศักดิ์, ชนิดา พันธุ์โสภณ, ธีรภัทร สินธุเดช
ทัศมณ คูจินดา
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลองเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6..... 993
วันทนีย์ ทองมี, กอบสุข คงมนัส
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้การควบคุมป้องกันโรคโคโรนาไวรัส (โควิด-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก..... 1005
เมธี สุทธศิลป์
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” ที่สอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนแบบปกติ..... 1020
สัมฤทธิ์ มีทรัพย์มั่น, สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์..... 1033
วันวิสาข์ ม่วงงาม, ทรงภพ ขุนมธุรส
คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี..... 1047
ทัศนียา ชาวโพธิ์หลวง, อรนันท์ กลันทปุระ

สารบัญ (Content)

หน้า

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม Geogebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตรพีระมิดกรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3..... 1059
ปทุมมา อยู่สอน, รัชฎา วิริยะพงศ์, วนินทร พูนไพบูลย์พิพัฒน์
การพัฒนาบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ..... 1072
ภัทรวิน แจ้งใจ, พิชญาภา ยวงสร้อย
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม..... 1082
ปพิชญศรา ใสหมี, เขมิกา ทองเรือง, วรวุฒิ อินทนนท์
แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน กลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1..... 1098
นันทนา หนูนุรัตน์, จุลดิศ คัญทัพ
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์..... 1109
สุรเดช ขามพลา, นันทิมา นาคาพงศ์ อัศวรักษ์
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ..... 1122
ณฏฐพัชร เชียวมณีนัย, นิรันดร์ จุลทรัพย์
การพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี..... 1132
จิรันธนิน ทองธิราช, ปฐวี ประทาน
รูปแบบการพัฒนาความยั่งยืนในประเพณีงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี..... 1148
พระมหาหงษ์สา ดิษชัง, ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์, จำลอง แสนเสนาะ
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิที่ติดต่อผ่านดินในนักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก..... 1158
เมธี สุทธศิลป์

สารบัญ (Content)

หน้า

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1..... 1172
สมบูรณ์ เตียนขุนทด, สมใจ เดชบำรุง, สมบัติ เดชบำรุง
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1..... 1185
โอภาส แซ่อุ้ย, สมใจ เดชบำรุง, สมบัติ เดชบำรุง
แรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1..... 1198
ทัศน์พล เทียนดำ, สมใจ เดชบำรุง, สมบัติ เดชบำรุง
คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร..... 1211
พัชริญาณ์ จีนคง, ลดาวัลย์ ไข่คำ
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2..... 1222
ณัฐรินี คันศร, คึกฤทธิ์ ศิลาลาย
ลำคอนสะหวัน: อัตลักษณ์การแสดงดั้งเดิมแขวงสะหวันนะเขตในยุคจินตนาการใหม่ ของ สปป.ลาว..... 1234
สิริยาพร สาลีพันธ์
สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง..... 1250
สุดาพร มุรานนท์
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา..... 1260
ภูดิศ ร่มสกุล, สุดาพร ทองสวัสดิ์, จรัส อติวิทยาภรณ์
นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2..... 1273
ชญาณิศา ฐาณิชญาณัณ, ชัชวาล แสงทองล้วน, กาญจนา พันธุ์เอี่ยม
สุพัตรา ยอดสุรางค์
การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5..... 1288
ชุติมา เจตอธิการ, อุบลวรรณ ส่งเสริม

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์..... 1301
วิภารัศมิ์ พรพฤฒิพันธุ์, จุฬา เจริญวงค์, สดุดี คำมี
แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อความยั่งยืนขององค์กรพัฒนาเอกชน (กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก..... 1316
ประยูร อัสสกาญจน์, ขจรอรรถพณ พงศ์วิริทธิ์ธร, วลัยลักษณ์ พันธุรี
วีรพงษ์ สุทาวัน, ศิกาญจน์มณี ไชเออร์ส
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน..... 1331
กรกช บุญหยง, ต้องตา สมใจเพ็ง, ชานนท์ จันทรา
การกลายเป็นสินค้าของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยว..... 1345
อาภานุช ชัยยุทโธ, กุลลินี มุทธากลิน
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร..... 1357
ถิรวัฒน์ สมพิพงษ์, อังคณา ขันตรีจิตรานนท์, สุวิมล อุไกรษา
ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กำหนดการเชิงเส้นที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6... 1367
ภูมิพัฒน์ สุดเสน่ห์, วันดี เกษมสุขพิพัฒน์, ต้องตา สมใจเพ็ง
การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง- บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง..... 1380
สุภาภรณ์ มาชัยวงศ์, สิทธิกร สุมาลี, วิภารัตน์ มูสิกะเจริญ
แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี..... 1393
ณัติรุจน์ นพหิรัณย์กิจ, จิราพร ระโหฐาน
แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์..... 1406
อัจฉราภัทร์ เขมอัครเจตต์
การพัฒนาการตลาดแบบบูรณาการในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรีตามรอยกวีนิพนธ์นิราศเมืองเพชรของกวีเอกสุนทรภู่..... 1418
ยุทธภูมิ สุวรรณเวช, เสรี วงษ์มณฑา, ชวลีย์ ณ ถลาง, ชุษณะ เตชคณา

สารบัญ (Content)

หน้า

การบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2..... 1433
จันทร์จิรา อ่อนพรม, ปณตนนท์ เถียรประภากุล
การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด(7Ps) ของร้านชาบูชิ (Shabushi) ในจังหวัดอุบลราชธานี..... 1446
กาญจนา คำวงค์, จันทมณี เสริมทรัพย์, ธนาภรณ์ ผุยผล, ธิตา ปาชา, วนิดา ทิมน้อย, สุชาดา ทองศรี, รฐา จันทวารา, กิตต์กวินเดชน์ วงศ์หมั่น
ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ผู้ชาย GEN Z..... 1460
ทิวพรรณ สุธรรม, ทิฆัมพร พันลึกเดช
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้าน Starbucks ของคน Generation Y..... 1474
ณัฐิดา แสนสุข, ทิฆัมพร พันลึกเดช
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3..... 1488
ตุลยา พงษ์ทอง, ภัคณัฏฐ์ จันทนวรานนท์ สมพงษ์ธรรม
The Influence of Social Media Marketing Strategy toward Marketing Performance..... 1503
Nonathip Boonnoon
A Development of Grammar Achievement by Using Grammar Exercises with Macro Model Learning for Grade 8 Students Thungphothalepittaya School..... 1521
Ratima Bussricharoen, Henry Yuh Anchunda
ทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในการกำหนดนโยบายโครงการคนละครึ่ง..... 1532
พลอยไพลิน ต้นเจริญพงศ์, นัทนิชา โชติพิทยานนท์
แรงจูงใจต่อการไปทำงานบนเรือสำราญระดับโลก..... 1545
วรวลัญช์ ธนัชปิยะธันย์, ชญาณิศา วงษ์พันธุ์, ศราวุธ ทองแท้
การพัฒนาองค์กร 4.0 ของการรถไฟแห่งประเทศไทย..... 1554
จีรศักดิ์ เอมน้อย, นัทนิชา โชติพิทยานนท์

สารบัญ (Content)

หน้า

พลทหารกองประจำการทหารใหม่กับการเสริมสร้างสุขภาพที่ดี..... 1566
กิตติศักดิ์ บุญคำ, วิจิตรา ศรีสอน
แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา..... 1576
อิสระพงศ์ โสพิกุล, อริสรา บุญรัตน์
หลักความเป็นกลางกับการเพิ่มบทบาทของศาลในการไต่สวนมูลฟ้อง..... 1588
จิรัสยาพร ธนพลศาสตร์
The Mechanism of the Relationship Between Online Training Learning Motivation and Learning Effect of Teachers in Secondary Vocational Colleges, CHINA..... 1601
Shuhua Li, Eksiri Niyomsilp
A Phonological Study of Rakhine Language Used in Manaung City in Rakhine State of Myanmar: A Case Study of Consonants and Vowel Sounds..... 1620
Dha Ma Thi Ha
Reading for Comprehension, Retention and Building Knowledge: What the Research says about how to Enhance and Build Student Knowledge Across Curriculum Areas..... 1633
Andrew M. Goodman, Robert A. Mcbain, Yan Ye
Bampen Maitreesophon
ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง..... 1655
เบญจมาภรณ์ แก้วระคน, วัลลภ พิริยวรรธนะ
ตัวการในกระบวนการกลอมเกลาการเรียนรูทางการเมืองและความตื่นตัวทางการเมือง..... 1665
ปกรณ์ เปรมทอง, วัลลภ พิริยวรรธนะ
รูปแบบการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนบนพื้นฐานประชาธิปไตย..... 1676
ลฎาภา นวลอินทร์, วิจิตรา ศรีสอน

สารบัญ (Content)

หน้า

การปรับเปลี่ยนบทบาทของรัฐ: ข้อจำกัดและความท้าทายภายใต้แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่..... 1685
สันต์ชัย รัตนะขวัญ
ChatGPT แชทบอทอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21..... 1704
สิริพร อินทสนธิ์, รุ่งเรือง ทองศรี
แนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของมหาวิทยาลัยในจังหวัดปทุธานี..... 1716
ตนุยา เพชรสง, ชลธิชา กาญจนพันประภา
การพัฒนาบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา..... 1727
ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร..... 1741
มัญชุภา วรวงศ์เวทย์, ธัญนันท์ บุญอยู่
อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี..... 1753
คมกริช บุญเขียว
การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา..... 1763
พัชราภร พูลบุญ
การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร..... 1775
เบญจรัตน์ ควรเสนาะ, สถิรพร เชาวน์ชัย, ฉลอง ชาตรูประชีวิน
ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1..... 1789
อนันตญา คำลือ, ฉลอง ชาตรูประชีวิน, สถิรพร เชาวน์ชัย

สารบัญ (Content)

หน้า

การพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปี 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี..... 1803
ณัฐทิญาภรณ์ การะเกตุ
Self-Esteem in English Learning among Higher Education Students: A Qualitative Study in Thailand..... 1813
Penpim Phuangsuwan, Supaprawat Siripipatthanakul
Chok Nyen Vui, Sutithep Siripipattanakul
การสื่อสารคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น..... 1836
กานต์ศุภณัฐ์ สุวรรณนิคม, หฤทัย ปัญญาวุฒิตระกูล, กานต์ บุญศิริ
“กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง”: รูปแบบและศักยภาพชุมชนในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง..... 1852
ขวัญใจ ฤทธิ์หมุน, ปัญญา เทพสิงห์
การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก..... 1965
โสภา สุขเกษม, สมยศ สุโพธิ์ภาคสกุล
ปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19..... 1879
ศุภวิชญ์ ประพฤติธรรม, วัลลภ พิริยวรรธนะ
ความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์..... 1893
อนุวัตร สงจวง, วัลลภ พิริยวรรธนะ
ประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล..... 1907
นิธิวิชญ์ ใจบาล, วิจิตรา ศรีสอน, สัณฐาน ชยนนท์

ภาคผนวก
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์..... 1920

คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

Quality of Loan Service by the Government Savings Bank, Salokbat Branch, Kamphaengphet Province

คุณากร สืบสายอ่อน[1] ลัสดา ยาวิละ[2] จิระภา งามสุทธิ[3]
Khunakon Suepsaion, Lasda Yawila, Jirapa Ngamsuthi

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์งานวิจัยนี้คือ (1) เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ความพึงพอใจในการใช้บริการที่มีต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร (3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจในการใช้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ ด้านการเข้าถึงแหล่งบริการ ด้านความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ และด้านความสามารถของลูกค้าที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการ 2) คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า และด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ 3) การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ความพึงพอใจของลูกค้ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Received: 2023-07-02 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Managemnt Science, Pibulsongkeam Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: ballza5573@gmail.com

[2] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Managemnt Science, Pibulsongkeam Rajabhat University

[3] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Managemnt Science, Pibulsongkeam Rajabhat University

คำสำคัญ (Keywords): คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อ; ธนาคารออมสิน

Abstract

The objectives of this research were to 1) Quality of Loan Service by the Government Savings Bank, Salokbat Branch, Kamphaengphet province 2) Study the relationship between service satisfaction with by the Government Savings Bank, Salokbat Branch, Kamphaengphet province 3) Study personal factors with by the Government Savings Bank, Salokbat Branch, Kamphaengphet province. A questionnaire was used as a research instrument for data collection from 400 people. The research results were Satisfaction with the use of credit service satisfaction with by the Government Savings Bank, Salokbat Branch, Kamphaengphet Overall high level is Accommodation, Acceptability, Availability and Affordability 2) Quality of Loan Service by the Government Savings Bank, Salokbat Branch, Kamphaengphet province Overall high level is Angibility, Empathy, Assurance, Responsiveness and Reliability 3) Comparison of Personal factors to Age, Education, Status, Occupation and Income Different affect Quality of Loan Service by the Government Savings Bank, Salokbat Branch, Kamphaengphet province, with a statistical significantly Level 0.05 4) Satisfaction Service relationship have Quality of Loan Service by the Government Savings Bank, Salokbat Branch, Kamphaengphet province. with a statistical significantly Level 0.05

Keywords: Quality of Loan Service; Government Savings Bank

.

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่กินระยะเวลาเกือบสองปี ผลประกอบการระบบธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนปัญหาคุณภาพหนี้และพอร์ตหนี้ที่เข้ามาตรการช่วยเหลือทางการเงินที่ลดลงสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจไทยหลายด้าน เช่น โครงสร้างเศรษฐกิจที่มีธุรกิจที่เผชิญผลกระทบหนักจากโควิดในสัดส่วนสูง ปัญหาขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ และสถานะทางการเงินของครัวเรือนที่ด้อยลงอีกหลังโควิด ซึ่งธนาคารพาณิชย์ก็คงแก้ปัญหาและเร่งปรับตัวเฉพาะหน้าเพื่อหาวิธียืนยันรายได้ทางเลือกของลูกค้า การหาลูกค้าศักยภาพที่มีจำนวนน้อยลง การลดต้นทุนในมิติต่างๆ รวมถึงการหาโอกาสจากโมเดลธุรกิจใหม่ๆ ที่มากไปกว่าโลกการเงินแบบเดิม ซึ่งแม้จะช่วยเพิ่มการเข้าถึงบริการทางการเงินให้ลูกค้าได้กว้างและหลากหลายขึ้นกว่าเดิม และพอจะมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจประคองการเติบโตไว้ได้ แต่คงไม่สามารถเปลี่ยนให้กลายเป็นการเติบโตที่ยั่งยืนได้ หากไม่ได้มีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจหลังจากโควิดจบอย่างจริงจัง (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2564)

ธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันการเงินภาคเอกชนที่มีความสำคัญที่สุดในประเทศไทย ที่ได้รับการกำกับดูแลจากธนาคารแห่งประเทศไทย เพราะมีเงินฝากและจำนวนเงินให้กู้สูงสุดเมื่อเทียบกับสถาบันการเงินอื่นๆ และในการออกผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อนำเสนอให้บริการลูกค้า ซึ่งจะต้องผ่านการเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยผลิตภัณฑ์ทางการเงินของแต่ละธนาคารจึงมีหลักการและพื้นฐานใกล้เคียงกันในแต่ละธนาคาร ทั้งรูปแบบของผลิตภัณฑ์ทางการเงิน อัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขต่างๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับนโยบายและแผนการตลาดของแต่ละธนาคาร ซึ่งในปัจจุบันธนาคารมีการแข่งขันช่วงชิงลูกค้ามากขึ้น ซึ่งอาจจะเกิดจากสภาวะเศรษฐกิจและสถานการณ์การต่างๆ ทั้งทางด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยีต่าง ๆลฯ อีกทั้งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของลูกค้าที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ มากขึ้น จึงทำให้การแข่งขันช่วงชิงลูกค้ามีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ธนาคารต่างๆ พยายามเร่งพัฒนาการให้บริการเพื่อดึงดูดลูกค้าไปเข้าไปใช้บริการของธนาคารตนเอง จึงเป็นเหตุผลที่ควรให้ความสำคัญกับการหาวิธีการหรือกลยุทธ์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าให้ลูกค้าเดิมเกิดความจงรักภักดีต่อธนาคาร และสร้างลูกค้าใหม่ ให้เข้ามาใช้บริการธนาคาร ซึ่งจากการแข่งขันกันสูงของธนาคาร ทำให้ธนาคารแต่ละแห่ง ต้องปรับวิธีการหรือกลยุทธ์การให้บริการเพื่อตั้งเป้าที่จะทำส่วนแบ่งการตลาดให้มากที่สุด เพื่อดึงรายได้เข้าธนาคารสามารถฉกฉวยโอกาสในการได้ลูกค้ารายได้ใหม่และบริการที่ให้ต้องดีกว่า ซึ่งจะส่งผลให้ลูกค้าพึงพอใจในบริการมากกว่าการเพิ่มยอดขายจากฐานลูกค้าเดิม ทำให้ธนาคารต่างๆ ได้มีการนำวิธีการและกลยุทธ์ต่างๆ เช่น การบริการ การขาย และเทคโนโลยีใหม่ๆ ฯลฯ เข้ามาเป็นองค์ประกอบสำคัญในด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (กิตติยา โตธนะเกษม, 2561)

ธนาคารออมสิน เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ สังกัดกระทรวงการคลัง จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการรับรักษาเงินที่ประชาชนนำมาฝากและรับภาระจัดให้เงินนั้นเกิดผลแก่ผู้ฝากตามสมควรและเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพแห่งสังคมในทางทรัพย์สิน ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักประหยัด และมีการออมทรัพย์กับธนาคารออมสินมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันธนาคารออมสินได้ดำเนินงานโครงการสินเชื่อประชาชนโดยมุ่งหวังให้ประชาชนทั่วไป สามารถเข้าสู่ระบบ โครงสร้างทางการเงินที่เป็นมาตรฐานเดียวกนในทุกระดับ และยังส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐาน ซึ่งมีแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพอย่างยุติธรรมและหลุดพ้นจากวงจรการกู้เงินนอกระบบ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน โดยเกิดจากการที่รัฐบาลต้องการแก้ไขปัญหาให้ประชากรฐานรากที่ประสบปัญหาทางการเงินเป็นจำนวนมาก มีต้นทุนในการดำรงชีพที่สูง ทำให้เกิดการขาดสภาพคล่องทางการเงิน บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจหรือไม่ได้รับโอกาสในการเข้าสู่บริการทางการเงินในระบบเท่าที่ควร หากสามารถนำบุคคลกลุ่มนี้เข้าสู่บริการทางการเงินในระบบได้จะทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น รัฐบาลจึงมอบหมายให้ธนาคารออมสินเริ่มดำเนินการให้บริการสินเชื่อโครงการสินเชื่อประชาชนโดยมุ่งเน้นสนับสนุนกลุ่มลูกค้าฐานรากซึ่งมีจำนวนมากที่สุดในระบบเศรษฐกิจให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบและสนับสนุนผู้ประกอบการรายยอย

ให้มีเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความ เป็นอยู่ให้ดีขึ้นนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเศรษฐกิจโดยรวมและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมลงอีกด้วย

ธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร เป็นธนาคารที่ให้บริการลูกค้าประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านเงินฝาก ด้านสินเชื่อ ด้านสลากออมสิน ด้านรับชำระค่าบริการ และด้านบัตรเครดิต จากรายงานต้นเงินกู้คงเหลือภาพรวมทั้งประเทศของธนาคารออมสิน จากปีบัญชี 2564 มียอดอยู่ที่ 1,436,755.26 ล้านบาท ปีบัญชี 2563 อยู่ที่ 1,487,942.81 ล้านบาท และปีบัญชี 2562 อยู่ที่ 1,560,167.43 ล้านบาท ส่วนยอดต้นเงินกู้คงเหลือจากการปล่อยสินเชื่อของสาขาสลกบาตร นั้นมีทิศทางเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับในภาพรวมทั้งประเทศ โดยในปีบัญชี 2564 อยู่ที่ 1,436.76 ล้านบาท ปีบัญชี 2563 อยู่ที่ 1,487.94 ล้านบาท และปีบัญชี 2562 อยู่ที่ 1,560.16 ล้านบาท แม้ยอดต้นเงินกู้คงเหลือของสาขาสลกบาตรจะเพิ่มขึ้นในแต่ละปี แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ที่ยังคงรุนแรงทำให้มีเสียงสะท้อนว่าลูกค้าไม่กล้าเดินทางมาใช้บริการที่ธนาคาร อีกทั้งลูกค้าส่วนใหญ่เรียกร้องให้มีการบริการด้านสินเชื่อทางออนไลน์เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเดินทางมาที่ธนาคารโดยตรง และประกอบกับสถานการณ์โควิด-19 ที่ธนาคารต้องดำเนินงานด้านสินเชื่อตามนโยบายภาครัฐที่มีการให้สินเชื่อกับประชาชนที่มีผลกระทบจากโควิด-19 และมีผู้ที่ต้องการสินเชื่อกันมากขึ้น ซึ่งภาระงานของธนาคารออมสินนั้น มีการทำงานที่หลากหลาย พนักงานต้องรับผิดชอบหลายด้าน เมื่อมีลูกค้ามาใช้บริการด้านสินเชื่อเป็นจำนวนมาก ทั้งการทำสัญญากู้เงิน การปรึกษาปัญหาการชำระหนี้ ฯลฯ ทำให้เกิดความล่าช้าในการติดต่อ โดยการทำสัญญาเงินกู้แต่ละรายต้องใช้เวลาในการสอบถามรายละเอียดในการขอกู้และเขียนลงในเอกสารบันทึกข้อมูลลูกค้าที่บางข้อมูลที่จำเป็นอยู่ในระบบเอกสาร ทำให้ใช้เวลานาน เกิดความล่าช้าในการให้บริการ ซึ่งอาจมีผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าได้ และในเขตตำบลสลกบาตร ยังมีธนาคารคู่แข่งที่ให้บริการทางด้านการเงินและสินเชื่อคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารกรุงไทย และธนาคารกรุงเทพ อีกด้วย

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่า ธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร มีผู้มาใช้บริการด้านสินเชื่อเป็นจำนวนมาก การให้บริการที่ดีแก่ลูกค้าถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ผู้ศึกษาในฐานะพนักงานธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ได้พบเห็นปัญหาต่างๆ ในการให้บริการแก่ลูกค้าที่มาใช้บริการสินเชื่อ จึงมีความสนใจศึกษาถึงคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน เพื่อที่จะได้ทำให้ทราบว่าลูกค้ามีความพึงพอใจในการให้บริการหรือไม่ โดยหวังนำประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ มาพัฒนาและปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของสาขาเอง และ ขยายผลในการใช้พัฒนากับสาขาอื่นๆ อีกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ความพึงพอใจในการใช้บริการต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ลูกค้าที่มาใช้บริการธุรกรรมด้านสินเชื่อกับธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นลูกค้าผู้กู้สถานภาพปกติจำนวนทั้งสิ้น 8,039 ราย (ข้อมูลจากธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร เดือน ตุลาคม 2564) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727-728) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน และเพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคลาดเคลื่อน 5% จึงใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน

2. วิธีการสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยเป็นแบบชั้นภูมิตามจำนวนประเภทกลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ตาราง 1 แสดงประเภทกลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

ลำดับ	ประเภทลูกค้า	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง(คน)
1.	ลูกค้าบุคคล	7,284	362
2.	ลูกค้ากลุ่มเอสเอ็มอีและธุรกิจ	551	27
3.	ลูกค้ารายย่อยและนโยบายของรัฐ	204	11
	รวม	**8,039**	**400**

ขั้นตอนที่ 2 วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยใช้แบบสอบถามที่ได้เตรียมไว้ แจกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกค้าผู้กู้สถานภาพปกติ จนครบจำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire)

4. การทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม เป็นการทดสอบรายข้อ โดยข้อคำถามที่ใช้ได้ในขั้นตอนนี้ ค่า IOC ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งจากการทดสอบความเที่ยงตรง มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 – 1.00

4.2 การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากข้อ 1 ทำสำเนาแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ไปทดลองใช้ (pretest) กับกลุ่มที่มีคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์

ความเชื่อถือได้จากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha – Coefficient) ของ ครอนบาท (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha – Coefficient) = 0.864

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data**)** ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามนั้นเอง โดยผู้วิจัยช่วยให้คำแนะนำในการตอบคำถามในแบบสอบถาม ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจคำถาม

5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารวิชาการ เช่น ตำรา วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย บทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสาร ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ คำแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัย และประกอบการวิเคราะห์สรุปผล

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงปริมาณ ค่าสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

6.2 สถิติเชิงอนุมาน เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ โดยการใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way) โดยหาค่าความแตกต่างโดยการเปรียบเทียบแบบ LSD (Least – significant Different) เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ และใช้สถิติ Pearson Correlation เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจในการใช้บริการต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีเกณฑ์การแปลผลขนาดของความสัมพันธ์บาร์ทซ์ (BartZ, 1999) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

คะแนน	ความหมาย
0.81 – 1.00	สูงมาก
0.61 – 0.80	สูง
0.41 – 0.60	ปานกลาง
0.21 – 0.40	ต่ำ
0.00 – 0.20	ต่ำมาก

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 46– 55 ปี รองลงมามีอายุ 36 – 45 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมามีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช. มีสถานภาพเป็นโสด รองลงมามีสถานภาพสมรส มีอาชีพเป็นพนักงาน

บริษัทเอกชน รองลงมามีอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 15,001 – 25,000 บาท รองลงมามีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,000 – 15,000 บาท

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้บริการสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการใช้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการใช้บริการด้านสินเชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ ด้านการเข้าถึงแหล่งบริการ ด้านความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ ส่วนด้านความสามารถของลูกค้าที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อศึกษาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความพึงพอใจในการใช้บริการสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ด้านความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ธนาคารมีสินเชื่อให้เลือกใช้บริการหลากหลาย เช่น สินเชื่อเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน สินเชื่อเพื่อเป็นค่าลงทุนระยะยาว สินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และสินเชื่อเงินด่วน (A-Cash) เป็นต้น รองลงมา คือ มีระบบการทำงานที่ถูกต้อง แม่นยำและเชื่อถือได้ ธนาคารมีสินเชื่อตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่างเพียงพอต่อลูกค้า เช่น สินเชื่อช่วงโควิด-19

2.2 ความพึงพอใจในการใช้บริการสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการเข้าถึงแหล่งบริการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ธนาคารมีช่องทางให้ติดต่อด้านสินเชื่อหลายช่องทาง เช่น ทางโทรศัพท์ ทางอินเตอร์เน็ต เป็นต้น รองลงมา คือ เวลาเปิด – ปิดทำการของธนาคารมีความเหมาะสม (สินเชื่อ 08:30-16:30 น. ฝาก-ถอน 08:30-15:30 น.) ความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อติดต่อทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ

2.3 ความพึงพอใจในการใช้บริการสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ มีระบบการรักษาความปลอดภัยของลูกค้าที่ดี รองลงมา คือ มีอุปกรณ์สำหรับให้บริการที่ทันสมัย ธนาคารมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอระหว่างรอรับบริการ เช่น เก้าอี้ หนังสือพิมพ์ ทีวี มีน้ำดื่มไว้บริการเป็นต้น

2.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการด้านสินเชื่อของธนาคาร ออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ด้านความสามารถของลูกค้าที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก คือ การแจ้งอัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อแต่ละประเภทให้ลูกค้าอย่างชัดเจนและมีการลดดอกเบี้ยกรณีที่ลูกค้ามาปิดบัญชีสินเชื่อก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญากู้ยืม

3.วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปน้อย ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ รองลงมา คือ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า และด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ตามลำดับ

เมื่อศึกษาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

3.1 คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ที่ตั้งธนาคารอยู่ในที่สะดวกแก่การใช้บริการ รองลงมาคือ ความสะอาดและความสะดวกของห้องน้ำที่ให้บริการ

3.2 คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ธนาคารเก็บข้อมูลของลูกค้าไว้เป็นความลับอย่างดี อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมาไปน้อย คือ ธนาคารมีทีมงานเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาเชิงเทคนิคของลูกค้าได้เป็นอย่างดี พนักงานสามารถตอบข้อสงสัยของลูกค้าได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น

3.3 คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ พนักงานให้ความสำคัญกับลูกค้าตามลำดับและเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน รองลงมาได้แก่ พนักงานมีความพร้อมในการให้บริการเสมอ พนักงานให้บริการด้วยความรวดเร็วและสะดวกแก่ลูกค้า

3.4 คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อลูกค้า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ พนักงานปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ รองลงมาได้แก่ พนักงานมีความซื่อสัตย์สุจริต ระยะเวลาและหลักฐานแนบในการขอสินเชื่อเป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด

3.5 คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชรด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดคือ พนักงานให้สนใจและเอาใจใส่ทุกครั้งที่ลูกค้ามาใช้บริการ และอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ รองลงมาได้แก่ ให้ความช่วยเหลือในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ของธนาคาร ธนาคารมีการตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องคุณสมบัติของการขอสินเชื่อของลูกค้าก่อนที่จะให้บริการ พร้อมทั้งชี้แจงให้ลูกค้าเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆของลูกค้าอย่างเต็ม

4. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้านเพศ ไม่มีผลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อ แต่ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนมีผลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ 0.05 และเมื่อพิจารณาความแตกต่างของปัจจัยบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังนี้

4.1 ด้านอายุ พิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ตอบแบสอบถามที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 18-24 ปี และอายุ 25- 35 ปี ส่วนรายคู่อื่นๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

4.2 ด้านระดับการศึกษา พิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ตอบแบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือปวช. ระดับอนุปริญญาหรือปวส. ระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนรายคู่อื่นๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

4.3 ด้านสถานภาพ พิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ตอบแบสอบถามที่มีสถานภาพสมรส มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพเป็นโสด และมีสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย ส่วนรายคู่อื่นๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

4.4 ด้านอาชีพ พิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ตอบแบสอบถามที่มีอาชีพบริษัทเอกชน มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพรับราชการ มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ และมีอาชีพค้าขาย ส่วนรายคู่อื่นๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

4.5 ด้านรายได้ต่อเดือน เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ตอบแบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่อเดือน 5,000 – 15,000 บาท มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 25,000 บาท มีรายได้ต่อเดือน 25,001 – 35,000 บาทมีรายได้ต่อเดือน 35,001 – 45,000 บาท และมีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 45,000 บาท ส่วนรายคู่อื่นๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

5. ความพึงพอใจในการใช้บริการมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจในการใช้บริการของกลุ่มตัวอย่างทุกด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการบริการสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีผลการศึกษาแต่ละด้านดังนี้

5.1 ความพึงพอใจด้านความพอเพียงของบริการที่มีอยู่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย คือ ธนาคารมีสินเชื่อตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่างเพียงพอต่อลูกค้า เช่น สินเชื่อช่วงโควิด-19 (r = .810) ธนาคารมีสินเชื่อให้เลือกใช้บริการหลากหลาย เช่น สินเชื่อเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน สินเชื่อเพื่อเป็นค่าลงทุนระยะยาว สินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และสินเชื่อเงินด่วน (A-Cash) เป็นต้น (r = .722)

5.2 ความพึงพอใจด้านการเข้าถึงแหล่งบริการส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย คือ ธนาคารมีช่องทางให้ติดต่อด้านสินเชื่อหลายช่องทาง เช่น ทางโทรศัพท์ ทางอินเตอร์เน็ต เป็นต้น (r = .823) กระบวนการขั้นตอนการให้บริการด้านสินเชื่อมีความรวดเร็วและเหมาะสม (r = 802) และความเหมาะสมค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อติดต่อทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ (r = .648)

5.3 ความพึงพอใจด้านความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย คือ มีระบบการรักษาความปลอดภัยของลูกค้าที่ดี (r = .813) มีอุปกรณ์สำหรับให้บริการที่ทันสมัย (r = .791) มีสถานที่จอดรถเพียงพอ (r = .629) มีพนักงานเพียงพอต่อการให้บริการสินเชื่อ (r = .491)

5.4 ความพึงพอใจด้ด้านความสามารถของลูกค้าที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการให้บริการของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย คือ การแจ้งอัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อแต่ละประเภทให้ลูกค้าอย่างชัดเจนและเป็นอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ (r = .644) มีการลดดอกเบี้ยกรณีที่ลูกค้ามาปิดบัญชีสินเชื่อก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญากู้ยืม (r = .603) การลดดอกเบี้ยกรณีที่เป็นลูกค้าประจำ (r = .535)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาวิจัย พบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

จากการศึกษา พบว่า ลูกค้าให้ความสำคัญต่อคุณภาพการบริการด้านสินเชื่ออยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญในเรื่องของบริบทพื้นที่ เช่น สถานที่ตั้งธนาคารอยู่ในที่สะดวกแก่การใช้บริการ อุปกรณ์ที่ธนาคารใช้ในการให้บริการแก่ลูกค้ามีความทันสมัย และในเรื่องของพนักงานธนาคารที่ให้บริการแก่ลูกค้า ทั้งในเรื่องของการเก็บข้อมูลลูกค้าไว้เป็นความลับอย่างดี ความสามารถในการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ การตอบข้อสงสัยของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และมีความรอบรู้เกี่ยวกับสินเชื่อต่างๆ ของธนาคารและสามารถให้คำแนะนำสิ่งที่เหมาะสมกับลูกค้าได้

เป็นอย่างดี จนทำให้เกิดความเชื่อถือไว้วางใจและลูกค้าเชื่อมั่นในการตอบสนองคุณประโยชน์ที่ดีให้กับลูกค้าได้ ตลอดจนให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ของลูกค้าอย่างเต็มใจ โดยการจัดการบริการที่มีคุณภาพเพื่อสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าจนเกิดเป็นความพึงพอใจแก่ลูกค้าใหม่ที่อาจจะตามมาได้ อีกทั้งยังทำให้ทราบข้อมูลเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาคุณภาพการบริการให้ลูกค้าเกิดความจงรักภักดีต่อธนาคารตลอดไป สอดคล้องกับแนวคิดของ ฉัตรยาพร เสมอใจ (อ้างถึงใน ปาริชาต พรมโคตร, 2560) ที่กล่าวว่า คุณภาพการบริการถือว่าหัวใจหลักสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานให้บริการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เข้าใจและตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ โมลี ชูกลิ่นหอม (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาพระประแดง พบว่า คุณภาพการ ให้บริการและความพึงพอใจของลูกค้าธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาพระประแดง โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการให้ความมั่นใจ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านการเอาใจใส่ และด้านการตอบสนองความต้องการ โดยห้องพักสะอาดและสะดวกสบาย เครื่องใช้และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกทันสมัยอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและทันสมัย ตลอดจนพนักงานให้บริการโดยเน้นผลประโยชน์สูงสุดที่ลูกค้าจะได้รับ รวมไปถึงทั้งการให้บริการได้ทันทีทันใดตามที่ลูกค้าต้องการ พนักงานเต็มใจเสมอในการให้บริการลูกค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร ถนอมวงค์ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการและคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาธุรกิจเงินฝากของธนาคารออมสิน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร (ภาค 3) ที่พบว่า ปัจจัยคุณภาพการใช้บริการในภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ทั้งในด้านความรวดเร็ว ด้านสถานที่การให้ริการ ด้านข้อมูลบริการเงินฝาก และด้านพนักงานผู้ให้บริการ

2. ความพึงพอใจในการใช้บริการที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

จากการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจในการใช้บริการที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากลูกค้าได้พิจารณาว่า ธนาคารมีสินเชื่อให้เลือกใช้บริการหลากหลาย เช่น สินเชื่อเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน สินเชื่อเพื่อเป็นค่าลงทุนระยะยาว สินเชื่อเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และสินเชื่อเงินด่วน (A-Cash) เป็นต้น มีระบบการทำงานที่ถูกต้องแม่นยำ เชื่อถือได้ โดยทางธนาคารมีระบบการรักษาความปลอดภัยของลูกค้าที่ดี ซึ่งระยะเวลาในการขอสินเชื่อและได้รับการอนุมัติเป็นไปอย่างรวดเร็วถูกต้อง และธนาคารมีสินเชื่อตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่างเพียงพอต่อลูกค้า เช่น สินเชื่อช่วงโควิด-19 อีกทั้งกระบวนการขั้นตอนการให้บริการด้านสินเชื่อมีความรวดเร็วและธนาคารมีช่องทางให้ติดต่อด้านสินเชื่อหลายช่องทาง เช่น ทางโทรศัพท์ ทางอินเตอร์เน็ต เป็นต้น ตลอดจนมีการลดอัตราดอกเบี้ยกรณีที่เป็นลูกค้า สิทธิพิเศษกรณี ชำระดีมีคืน และมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินเชื่อผ่านสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของมณิสรา ยงวานิชจิต (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสินเชื่อธนาคารออมสิน สาขายุติธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ

โดยรวมอยู่ในเกณฑ์มากเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการตอบสนองการให้บริการของพนักงานสินเชื่ออยู่ในระดับที่สูงกว่าทุกด้าน เนื่องจากพนักงานสามารถแนะนำสินเชื่อได้ตรงตามประเภทกับความต้องการของลูกค้ารวมไปถึงการแนะนำโปรโมชั่นพิเศษต่าง ๆ เช่น อัตรา ดอกเบี้ยพิเศษ ส่วนลดค่าธรรมเนียม นอกจากนี้ขั้นตอนในการขอสินเชื่อ รวมไปถึงระยะเวลาในการอนุมัติและจัดทำนิติกรรมสัญญาเป็นไปอย่างเหมาะสม ตอบสนองรูปแบบการดำเนินชีวิตของลูกค้าในปัจจุบันสอดคล้องกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาศ ศรีอมรรัตนกุล (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยแบบจำลอง ACSI พบว่า ผู้แบบสอบถามมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความพึงพอใจจากมากไปน้อยตามลำดับได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านระบบการให้บริการของธนาคาร ด้านพนักงาน และด้านการให้บริการที่เป็นไปตามความคาดหวังของลูกค้า และความพึงพอใจที่มีต่อการรับรู้ถึงคุณค่าคือ การได้รับการบริการที่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับค่าธรรมเนียมที่จ่ายไป ส่วนด้านรับรู้ถึงคุณภาพคือ ที่ตั้งของสาขาหาได้ง่ายและสะดวกในการเดินทาง สำหรับความคาดหวังเป็นความคาดหวังกับความเป็นส่วนตัวของข้อมูลที่ดี และยังคงจะมีความจงรักภักดีในการใช้บริการธนาคารไทยพาณิชย์ และในเรื่องของภาพลักษณ์ของธนาคารผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ธนาคารมีความน่าเชื่อถือ ทำให้หากลูกค้ามีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการใช้หรือรับบริการก็สามารถที่จะแก้ไขให้กับลูกค้าได้

3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่สามารถทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สร้างความพึงพอใจในการให้บริการของธนาคาร โดยสามารถแสดงถึงความเป็นมาของแต่ละบุคคลที่มีลักษณะการแสดงออกที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้กับธนาคารออมสินที่แบ่งส่วนเพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อหาความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคาร ทั้งในเรื่องของด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยอายุเป็นปัจจัยที่บ่งบอกถึงความต้องการและความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ต่างๆ และสถานภาพ อาชีพ มีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์กันทั้งที่เป็นเหตุและผล ซึ่งจะเป็นได้ว่าผู้ที่มีอาชีพที่ดีและสามารถสร้างรายได้ดีเช่นกัน ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคลนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยประเมินว่าได้มีการเข้าถึงผู้ใช้บริการที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ความพึงพอใจในการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารอย่างไร เช่น ผู้ใช้บริการที่มีมีอายุ 56 ปีขึ้นไป อาจมีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสินน้อยกว่า ผู้ใช้บริการที่มีอายุต่ำกว่า 56 ปี เพราะเป็นวัยที่มีประสบการณ์ในชีวิตมานาน ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อและอาจไม่ต้องการคำอธิบายจากเจ้าหน้าที่มากนักเพราะตนเองได้ศึกษามาแล้วส่วนหนึ่ง จึงอาจทำให้มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการน้อยกว่าผู้ใช้บริการที่มีอายุน้อยกว่า 56 ปี ที่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ธนาคารอธิบายข้อมูลสินเชื่อให้อย่างละเอียดและชัดเจน ส่วนระดับการศึกษาก็อาจมีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของธนาคารที่มีความเข้าใจในสิ่งต่างๆ กว้างขวางลึกซึ้ง

แตกต่างกันออกไป ได้เช่นกัน รวมทั้งสถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ก็เป็นผลต่อคุณภาพการให้บริการของธนาคารได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ นภวรรณ คณานุรักษณ์ (2556) ที่กล่าวว่า ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลที่นิยมใช้ คือ อายุ เพศ สถานภาพ รายได้ อาชีพ และการศึกษา นักการตลาดหรือผู้วิจัยที่ต้องการศึกษาถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์จะใช้ปัจจัยส่วนบุคคลในการแบ่งส่วนเพราะเป็นปัจจัยที่ช่วยกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชราภรณ์ จันทร์สุวรรณ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการให้บริการของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาพูนผล จังหวัดภูเก็ต และพบว่า ความ พึงพอใจของลูกค้ามีความแตกต่างกัน ในอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ช่วงเวลาที่ติดต่อธนาคาร การทำธุรกรรมด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การเปิดบัญชี และเวลาในการทำธุรกรรมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการศึกษาสามารถนำมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อองค์การ/บริษัท ได้ดังนี้

1. จากการศึกษา คุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านความน่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ธนาคารควรจะมีการสร้างความน่าเชื่อถือและไว้วางใจให้กับลูกค้า เช่น การแจ้งผลการอนุมัติสินเชื่อได้ตรงตามกำหนดเวลาที่แจ้งไว้และมีความถูกต้องกับสัญญาที่ทำ และการให้บริการที่เป็นมาตรฐานสากลไว้ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ธนาคารควรจะคำนวณและตรวจสอบการทำสัญญาให้ตรงกับการอนุมัติสินเชื่อให้ถูกต้องเพื่อที่ลูกค้าจะได้ทราบว่าตนเองนั้นได้รับวงเงินสินเชื่อที่ตรงกับที่เจ้าหน้าที่ธนาคารคำนวณให้ รวมทั้งการให้บริการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เช่น การให้บริการแบบ One stop service ที่มีไว้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง และในส่วนของ พนักงานให้สนใจและเอาใจใส่ทุกครั้งที่ลูกค้ามาใช้บริการ และการเก็บรักษาข้อมูลของลูกค้าเป็นความลับอย่างดีเป็นด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ธนาคารควรจะรักษามาตรฐานนี้ไว้และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปอีก เพื่อให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและเกิดความจงรักภักดีและใช้บริการกับธนาคารออมสิน สาขาสลกบาตร จังหวัดกำแพงเพชรตลอดไป

2. จากการศึกษา ความพึงพอใจในการใช้บริการสินเชื่อด้านความสามารถของลูกค้าที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการนั้น พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในเรื่องของมีการแจ้งผลการขอสินเชื่อให้กับลูกค้าทุกคน การลดอัตราดอกเบี้ยกรณีที่เป็นลูกค้าประจำ ซึ่งธนาคารควรจะเสนอนโยบายแก่ธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่ ในส่วนของการลดอัตราดอกเบี้ยให้กับลูกค้าที่ขอสินเชื่อบ่อยๆ และมีประวัติการชำระเงินตรงเวลาเสมอ เพื่อที่จะเป็นช่องทางหนึ่งที่จะสามารถให้มีการแนะนำบอกต่อไปยังลูกค้าคนอื่นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ อาจมีขอบเขตในการศึกษาที่จำกัดในหลายๆ ด้าน ดังนั้น หากมีผู้สนใจศึกษาวิจัยในลักษณะนี้ต่อไป ผู้วิจัยมีข้อแนะนำเพิ่มเติมดังนี้

1. ควรมีการศึกษาถึงความพึงพอใจที่มีความสำคัญต่อการใช้บริการสินเชื่อธนาคารออมสินในทุก ๆ อำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำมาเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการด้านสินเชื่อของธนาคาร และนำผลไปเป็นข้อมูลในการวางแผนเป็นกลยุทธ์เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจมากที่สุด จนเกิดเป็นความจงรักภักดีต่อการใช้บริการสินเชื่ออย่างต่อเนื่องตลอดไป ตลอดจนการแนะนำบอกต่อให้กับบุคคลอื่นๆ ได้

2. ควรมีการศึกษาถึงสภาพปัญหาต่างๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการของธนาคารเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องการให้บริการ รวมทั้งมีการพัฒนาการให้บริการแก่ลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจและใช้บริการธนาคารฯ ตลอดไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตติชาติ ไพรแสนสุข. (2557). การเปิดรับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจรายการสอนภาษาอังกฤษทางโทรทัศน์ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารปัญญาภิวัฒน์. 6(1), 57.

กิตติยา โตธนะเกษม. (2561). ธนาคารต้องทำงานมากขึ้นรับมือกับการแข่งขันธุรกิจทางการเงิน. สืบค้นจาก www.moneymartthai.com/bank1478. (วันที่ค้นข้อมูล 25 มกราคม 2565)

ธนาคารออมสิน. (2564). ประวัติและบทบาทธนาคารออมสิน. ค้นเมื่อ 25 กันยายน 2564. จาก https://www.gsb.or.th/

นภวรรณ คณานุรักษ์ (2556). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : ซีวีแอลการพิมพ์.

เบญจมาศ ศรีอมรรัตนกุล. (2559). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานครด้วยแบบจำลอง ACSI. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

ปกรณ์ ประจัญบาน. (2552). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยและประเมิน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปาริฉัตร ถนอมวงค์. (2561). ความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการและคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาธุรกิจเงินฝากของธนาคารออมสิน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร (ภาค 3). วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.

ปาริชาต พรมโคตร. (2560). คุณภาพการให้บริการของสานักงานที่ดินจังหวัดนครพนม สาขาท่าอุเทน ส่วนแยกบ้านแพง. หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

มณิสรา ยงวานิชจิต. (2557). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสินเชื่อธนาคารออมสิน สาขายุติธรรม. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

โมลี ชูกลิ่นหอม. (2563) คุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาพระประแดง. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รุ่งทิพย์ นิลพัท. (2561). คุณภาพการให้บริการและความพงึพอใจที่มีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการโรงพยาบาลเปาโลรังสิต. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

วัชราภรณ์ จันทร์สุวรรณ. (2555). ความพึงพอใจในการให้บริการของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาพูนผล จังหวัดภูเก็ต. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, (2564). ระบบแบงก์ไทย สะท้อนภาพเศรษฐกิจใต้เงาโควิด. ค้นเมื่อ 25 กันยายน 2564. จาก https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Thai-Bank-Econ-13-09-21.aspx

Parasuraman, A., Zeithaml, V.A. & Berry, L.L. (1988). SERVQUAL: a multiple item scale for measuring customer perceptions of service quality. Journal of Retailing,Vol. 64, pp. 12-40.

Penchansky, R., & Thomas, J. W. (1981). The consept of access edfinition and relationship to consumer satisfation. Medical Care, 19 (2), pp. 127-140.

Yamane, T. (1973). Statistics: An introductory analysis (3 rd ed.). New York: Harper and Row.

กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Marketing Strategies for the Business of Khanom Jeen Namya Restaurants in the Next Normal in Phra Nakhon Si Aytthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

อรรถพล มณีกูลพันธ์[1] กิติมา ทามาลี[2]
Atapon Manekunpan, Kitima Tamalee

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากลยุทธ์ทางการตลาด 2) เปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภค และ 3) เปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาด จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาของผู้บริโภค กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 384 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมา คือ กลยุทธ์ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลยุทธ์ด้านกระบวนการ 2) ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 3) ผู้บริโภคที่มีความถี่ในการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา วันที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา ช่วงเวลาไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาบ่อยที่สุด บุคคลที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน จำนวนคนที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน และบุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา ต่างกัน มี

Received: 2023-02-15 **Revised:** 2023-03-22 **Accepted:** 2023-03-23

[1] นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Student of Master of Business Administration in Business Administration, Faculty of Management Science, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: 76377085@aru.ac.th

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Instructor of Master of Business Administration in Business Administration, Faculty of Management Science, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

ความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ (Keywords): กลยุทธ์ทางการตลาด; ร้านขนมจีนน้ำยา; วิถีปกติก้าวต่อไป

Abstract

This research aims to 1) study the marketing strategies; 2) compare the marketing strategies classified by personal factors of consumers and 3) compare the marketing strategies classified by consumers' behavior. The sample group consisted of 384 consumers of Khanom Jeen Namya restaurants in Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. They were collected by using the accidental sampling. The research instrument was a questionnaire. The reliability was at 0.91. The statistical analysis was performed in terms of mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA and LSD test. The research findings revealed the followings; 1) the marketing strategies for business of Khanom Jeen Namya restaurants in the next normal as a whole had a high average level. The aspect with the highest average value was the product strategy, followed by the physical strategy, and the lowest average was the process strategy. 2) The consumers with different levels of education, occupation, and average monthly income had different opinions on the marketing strategies for business of the Khanom Jeen Namya restaurants in the normal way at statistical significance level of .05. And 3) customers were different of the frequency, day using the services, the time of most frequency used services, the number of people who went together, and influential people to make decision using services had overall different opinions on the marketing strategies for business of the Khanom Jeen Namya restaurants in the next normal at a statistical significance level of .05.

Keywords: Marketing strategies; Khanom Jeen Namya restaurants; Next Normal

บทนำ (Introduction)

ขนมจีนถือว่าเป็นอาหารไทยที่มีมานานแล้ว โดยเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปจากแป้งข้าวเจ้าที่มีการผลิตในทุกภาคของไทย และเป็นที่นิยมรับประทานกันทั่วประเทศ (ศธิธร ปุรินทราภิบาล, 2563) ในภาคกลาง นิยมรับประทานกับ น้ำยา น้ำพริก และแกงเผ็ดชนิดต่าง ๆ ซึ่งน้ำยาของภาคกลางนิยมรับประทานเป็นน้ำยากะทิ เน้นกระชายเป็นส่วนผสมหลัก ส่วนน้ำพริกเป็นขนมจีนแบบชาววัง ปนด้วยถั่วเขียว ถั่วลิสง รับประทานกับเครื่องเคียงทั้งผักสด ผักลวก และผักชุบแป้งทอด (พัชรี เฉลิมแสน และอาทิตย์ คิดนอก, 2559) ขนมจีนเป็นอาหารที่ได้รับความนิยมจากทั้งคนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว แต่ก็เป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันค่อนข้างสูง ประกอบกับในช่วงเวลา 2 ปีที่ผ่านมา

ร้านอาหารรวมถึงธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สร้างผลกระทบในการดำรงชีวิต การเรียน การทำงาน ส่งผลให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย จำเป็นต้องปรับตัวเพื่ออยู่รอด ตามแนวทางชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) จนกลายเป็นความปกติใหม่กันไปเรียบร้อยแล้ว และในปัจจุบันประชาชนกำลังเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตกันมากขึ้น เพื่อก้าวไปสู่วิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในช่วงหลังสถานการณ์โควิด 19 (เสกสันต์ พันธุ์บุญมี, 2565) โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2565) ได้วิเคราะห์ว่าธุรกิจร้านอาหารในปี พ.ศ. 2565 น่าจะกลับมาขยายตัวเป็นบวกได้ โดยมีมูลค่ารวมประมาณ 3.78 - 3.96 แสนล้านบาท หรือพลิกกลับขยายตัวประมาณร้อยละ 5.0 - 9.9 จากปี พ.ศ. 2563 แต่การขยายตัวนี้ จะเป็นการขยายตัวเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ไม่ใช่ร้านอาหารทุกประเภทจะกลับมาเติบโต เนื่องจากแต่ละประเภทของร้านอาหารยังมีปัจจัยเฉพาะที่ต่างกัน โดยร้านอาหารขนาดเล็ก และร้านอาหารริมทางที่มีหน้าร้าน ยังขยายตัวได้ต่อเนื่องและกลุ่มร้านอาหารข้างทางยังได้รับปัจจัยหนุนจากโครงการคนละครึ่งของภาครัฐ โดยคาดว่าร้านอาหารประเภทดังกล่าวยังคงได้รับความนิยมจากผู้บริโภค เนื่องจากเป็นเมนูพื้นฐานที่เข้าถึงได้ง่าย และราคาไม่สูง ประกอบกับผู้ประกอบการรายใหญ่เข้ามาขยายฐานการตลาดในส่วนแบ่งตลาดนี้อย่างต่อเนื่อง ทำให้คาดว่าธุรกิจร้านอาหารข้างทางที่มีหน้าร้าน ในปี พ.ศ. 2565 จะมีมูลค่าอยู่ที่ประมาณ 1.84 -1.86 แสนล้านบาท หรือขยายตัวร้อยละ 2.0 - 3.0 อย่างไรก็ตาม ร้านอาหารในกลุ่มนี้ มีความหนาแน่นของผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการแข่งขันรุนแรง และมีการหมุนเวียนเข้าออกของผู้ประกอบการสูง ซึ่งธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาก็อยู่ในส่วนแบ่งตลาดนี้เช่นกัน ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงควรมีกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสมเพื่อการได้เปรียบทางการแข่งขัน

กลยุทธ์ทางการตลาดเป็นวิธีการของธุรกิจที่จะนำแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการตลาด เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าหรือบริการ ราคา ช่องทางจัดจำหน่าย การส่งเสริมการจัดจำหน่าย มาผลักดันเป็นรูปธรรมให้เกิดปฏิบัติการที่จะไปสู่การบรรลุเป้าหมายทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงบริบทต่าง ๆ อันได้แก่ คุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง (อิทธิพร ขาประเสริฐ, 2562) กลยุทธ์ทางการตลาดมีความสำคัญกับธุรกิจ การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การเติบโตทางการตลาด และส่วนประสมทางการตลาด เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการตลาด และเป็นแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้ธุรกิจสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (พนิตสุภา ธรรมประมวล, 2559) กลยุทธ์ทางการตลาดจึงถือว่าเป็นอาวุธที่มีประสิทธิภาพมากอย่างหนึ่งในการทำธุรกิจ ซึ่งธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรให้สำคัญ เนื่องจากในช่วงหลังสถานการณ์โควิด 19 ประชาชนใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่จนเกิดความคุ้นชิน ทั้งวิธีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร และวิธีปฏิบัติ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก ประกอบกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองท่องเที่ยว หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คลี่คลายลงแล้ว

ทำให้ร้านอาหารกลับมาค้าขายเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีผู้ประกอบการรายใหม่ที่เข้ามาเป็นคู่แข่งอีกด้วย ดังนั้นการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) จึงเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาในการดำเนินธุรกิจในวิถีปกติก้าวต่อไปที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางได้

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดสำหรับธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาด และเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภค และตามพฤติกรรมการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาของผู้บริโภค โดยมีพื้นที่ในการศึกษา คือ เขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการและผู้ที่สนใจในการทำธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยา นำกลยุทธ์ทางการตลาดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจต่อไป และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในยุควิถีก้าวต่อไปได้ นอกจากนั้นผู้ประกอบการยังสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ทางการตลาดให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุควิถีก้าวต่อไป (Next Normal) และสามารถนำข้อมูลจากงานวิจัยนี้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อเพิ่มยอดขายและเพิ่มศักยภาพการให้บริการให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภค
3. เพื่อเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาของผู้บริโภค

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ออกแบบเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะการสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 384 คน ได้จากการกำหนดขนาดของกลุ่ม

ตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างของคอชแรน (Cochran) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มที่มิได้กำหนดไว้ล่วงหน้าว่ามีใครจะเป็นตัวอย่างบ้าง ดังนั้นเมื่อพบเจอผู้ที่มาใช้บริการคนใดก็เก็บข้อมูลจากคนนั้น จนได้จำนวนแบบสอบถามที่ต้องการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาของผู้บริโภค มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ชนิดของขนมจีนน้ำยาที่ชอบรับประทาน ความถี่ในการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาต่อคนต่อครั้ง รูปแบบการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา วันที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา ช่วงเวลาไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา บุคคลที่ไปใช้บริการร้านร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน จำนวนคนที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน บุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา และแหล่งข้อมูลที่ทำให้รู้จักร้านขนมจีนน้ำยา

ตอนที่ 3 กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาแบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ด้านราคา กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด กลยุทธ์ด้านบุคลากร กลยุทธ์ด้านลักษณะทางกายภาพ และกลยุทธ์ด้านกระบวนการ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้มากกว่า 0.6 ขึ้นไปทุกข้อ (ปราณี หลำเบ็ญสะ, 2559) และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้มากกว่า 0.7 ขึ้นไป จึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสกน QR code เพื่อตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิล ฟอร์ม (Google form) โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 24 พฤศจิกายน - 24 ธันวาคม พ.ศ. 2565

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาของผู้บริโภคด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Frequency and percentage)

4.2 วิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4.3 เปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มี 2 ตัวแปร ได้แก่ เพศ ด้วยการทดสอบที (t-test) และปัจจัย ส่วนบุคคล ที่มีตัวแปร 3 ตัวขึ้นไป ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA)

4.4 เปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาของผู้บริโภค ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม

กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์	4.17	0.70	มาก
2. กลยุทธ์ด้านราคา	4.00	0.55	มาก
3. กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.01	0.57	มาก
4. กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	4.06	0.65	มาก
5. กลยุทธ์ด้านบุคลากร	4.08	0.66	มาก
6. กลยุทธ์ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.11	0.75	มาก
7. กลยุทธ์ด้านกระบวนการ	3.96	0.61	มาก
ภาพรวม	4.06	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.06, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ กลยุทธ์ด้านลักษณะทางกายภาพ ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.75) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลยุทธ์ด้านกระบวนการ ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.61)

2. ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal)จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ในภาพรวม

ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal)	ค่าสถิติ	Sig.
1. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามเพศ	t = 0.96	0.34
2. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามอายุ	F = 0.77	0.57
3. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามสถานภาพสมรส	F = 2.03	0.13
4. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามระดับการศึกษา	F = 2.67	0.02*
5. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามอาชีพ	F = 3.04	0.01*
6. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F = 3.51	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริโภคที่มีเพศ อายุ และสถานภาพสมรส ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป(Next Normal) ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาของผู้บริโภค แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาของผู้บริโภค

ผลการเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) จำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาของผู้บริโภค	**ค่าสถิติ**	**Sig.**
1. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามชนิดของขนมจีนน้ำยาที่ชอบรับประทาน	F = 1.04	0.41*
2. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามความถี่ในการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา	F = 5.07	0.01*
3. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาต่อคนต่อครั้ง	F = 2.12	0.10
4. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามรูปแบบการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา	F = 2.09	0.13
5. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามวันที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา	F = 11.66	0.00*
6. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามช่วงเวลาไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาบ่อยที่สุด	F = 26.05	0.00*
7. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามบุคคลที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน	F = 3.64	0.03*
8. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป		

จำแนกตามจำนวนคนที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน	F = 3.16	0.02*
9. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามบุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา	F = 4.30	0.01*
10. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป จำแนกตามแหล่งข้อมูลที่ทำให้รู้จักร้านขนมจีนน้ำยา	F = 0.77	0.51

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริโภคที่ชอบรับประทานชนิดของขนมจีนน้ำยา ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาต่อคนต่อครั้ง รูปแบบการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา และแหล่งข้อมูลที่ทำให้รู้จักร้านขนมจีนน้ำยา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป(Next Normal) ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริโภคที่มีความถี่ในการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา วันที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา ช่วงเวลาไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาบ่อยที่สุด บุคคลที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน จำนวนคนที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน และบุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป(Next Normal) ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมา คือ กลยุทธ์ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กลยุทธ์ด้านกระบวนการ ทั้งนี้ผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความพยายามในการปรับตัวในช่วงสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด 19 ที่ดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อที่จะได้กลับมาดำเนินธุรกิจไปได้ในช่วงที่สถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด 19 เมื่อสถานการณ์ได้คลี่คลายลงแล้ว แต่ธุรกิจยังเผชิญกับการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง ประกอบกับวิถีชีวิต และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปอย่างมาก ปัจจุบันผู้บริโภคมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไปหลังเกิดสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด 19 สอดคล้องกับ ณัฐพงษ์ ยิ่งยง (2565) ได้กล่าวว่า รูปแบบของพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของลูกค้ารวมไปถึงการพัฒนาธุรกิจของผู้ประกอบการที่เปลี่ยนไปหลังหลังวิกฤติโควิด 19 สะท้อนให้เห็นแนวโน้มสำคัญในอนาคต

ที่ทำให้การใช้ชีวิตที่ไม่เหมือนเดิม มีการใช้เทคโนโลยี มีการบริการทางดิจิทัล รวมถึงแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ที่ตอบโจทย์เรื่องความสะดวกสบาย พร้อมกับให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยด้านสุขอนามัย และผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นำไปสู่การใช้ชีวิตแบบความปกติก้าวต่อไปที่จะเติบโตขึ้น มีรูปแบบของการซื้ออาหารเปลี่ยนไป เช่น การสั่งอาหารแบบ เดลิเวอรี่ผ่านแอปพลิเคชันส่งอาหารต่าง ๆ มีการเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด และมีประโยชน์ต่อสุขภาพมากขึ้น ผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาจึงต้องปรับตัวโดยการนำกลยุทธ์ทางการตลาดที่สอดคล้องกับวิถีปกติก้าวต่อไปมาใช้ ให้มีการสั่งขนมจีนน้ำยาแบบเดลิเวอรี่ และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในส่วนของอาหารสุขภาพ ขนมจีนน้ำยานั้นมีส่วนประกอบของสมุนไพรนานาชนิด และมีผักหลากหลายชนิดเป็นเครื่องเคียงพร้อมรับประทานได้ตามความต้องการทั้งรสชาติ และความหลากหลายชนิดของน้ำยา ขนมจีนน้ำยาได้ตอบโจทย์ความต้องการในส่วนนี้ ดังนั้นผู้บริโภคจึงมีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ ขุทะกะพันธ์ (2564) เรื่อง กลยุทธ์การปรับตัววิถีใหม่เพื่อความอยู่รอดในการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารไทยในเครือสตีฟ คาเฟ่ แอนด์ ครุยซีน พบว่า ธุรกิจร้านอาหารให้ความสำคัญของกลยุทธ์การปรับตัววิถีใหม่เพื่อความอยู่รอดในการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านผลิตภัณฑ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกระบวนการ

2. ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้บริโภคมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไปทำให้ความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรวรรณ ดีพา (2558) เรื่อง กลยุทธ์การตลาดสำหรับธุรกิจขนมจีนหล่มเก่า อำเภอล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้ใช้บริการร้านขนมจีนหล่มเก่า อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริโภคที่มีความถี่ในการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา วันที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาช่วงเวลาไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาบ่อยที่สุด บุคคลที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน จำนวนคนที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน และบุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความถี่ในการใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา วันที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยา ช่วงเวลาไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาบ่อยที่สุด บุคคลที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน จำนวนคนที่ไปใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาด้วยกัน และบุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจใช้บริการร้านขนมจีนน้ำยาที่แตกต่างกัน ทำให้มีประสบการณ์ที่ไปเจอที่ร้านขนมจีนน้ำยาแตกต่างกันออกไป ทำให้ผู้บริโภคแสดงความคิดเห็นต่อกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีน

น้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไปแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของนิตยา พาขุนทด (2560) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคที่เป็นจุดเริ่มต้นเป็นรูปแบบของการตอบรับต่อสิ่งเร้า สิ่งเร้าภายนอก สภาวะแวดล้อมทางการตลาดเข้าไปสู่ภาวะจิตใจของผู้บริโภค จึงทำให้ผู้บริโภคมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาควรสร้างสรรค์เมนูอาหารที่แปลกใหม่มานำเสนอให้ผู้บริโภคอยู่เสมอ เช่น เมนูยำขนมจีน ขนมจีนผัด เป็นต้น เพื่อสร้างความแตกต่างจากร้านอื่น ๆ

1.2 ผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาควรตั้งราคาให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ลูกค้าได้เลือกได้หลายรูปแบบตามความต้องการ

1.3 ผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาควรให้ความสำคัญกับเดลิเวอรี่จากร้านโดยตรงที่ไม่ต้องผ่านแอปพลิเคชั่นส่งอาหารเพื่อความสะดวกของลูกค้า

1.4 ผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาควรทำโปรโมชั่นอาหารชุดในราคาพิเศษ เพื่อเพิ่มยอดขายและสร้างแตกต่างจากร้านอื่น

1.5 ผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาควรอบรมพนักงานก่อนการปฏิบัติงานเพื่อให้พนักงานให้บริการอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง

1.6 ผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาควรให้ความสำคัญกับการทำความสะอาดห้องน้ำให้สะอาดอยู่เสมอ และให้มีจำนวนเพียงพอ

1.7 ผู้ประกอบการร้านขนมจีนน้ำยาควรนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการให้บริการ เช่น การส่งคำสั่งซื้อเข้าไปในครัว เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยา ในพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค

2.2 ควรมีการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจร้านขนมจีนน้ำยาในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) กลยุทธ์ด้านกระบวนการ เนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงกระบวนการให้บริการที่ยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจอื่นๆ ในวิถีปกติก้าวต่อไป (Next Normal) เพื่อให้ธุรกิจนั้นสามารถปรับตัวและอยู่รอด และเจริญเติบโตต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

ณัฐพงษ์ ยิ่งยง. (2565). พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อ ของลูกค้าและแนวโน้มของธุรกิจหลังวิกฤต โควิด-19 ภายใต้การตลาดแบบความปกติถัดไป. *วิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 3 (2), 64 - 76.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ : บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

นิตยา พาขุนทด. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้บริการกับกลยุทธ์ทางการตลาดของตู้เติมเงินโทรศัพท์มือถือออนไลน์ ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*.การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

ปราณี หลำเบ็ญสะ. (2559). *การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล*. ยะลา :คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

พนิตสุภา ธรรมประมวล. (2559). *พัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์รังไหมประดิษฐ์วิสาหกิจชุมชนรังไหมประดิษฐ์ บ้านโคกขวิด ตำบลตลาดน้อย อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี* (รายงานการวิจัย). ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พัชรินทร์ ขุทะกะพันธ์. (2564). *กลยุทธ์การปรับตัววิถีใหม่เพื่อความอยู่รอดในการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารไทยในเครือสตีฟ คาเฟ่ แอนด์ ครุยซีน*.วิทยานิพนธ์คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

พัชรี เฉลิมแสน และอาทิตย์ คิดนอก. (2559). *การทำขนมจีนแห้ง*. มหาสารคาม :มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ศธิธร ปุรินทราภิบาล. (2563). การปรับปรุงคุณสมบัติของขนมจีนเส้นสดโดยใช้แป้งพรีเจลาติไนซ์จากข้าวโพดสีม่วงทดแทนแป้งข้าวเจ้า. *วารสารเกษตรพระวรุณ*,17 (1), 75 – 87.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2565). *หลังหดตัว 2 ปี ร้านอาหาร เริ่มพลิกฟื้น จับตาความท้าทาย Omicron และต้นทุนวัตถุดิบ*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2565, จาก https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Restaurant-FB-18-01-2022.aspx.

เสกสันต์ พันธุ์บุญมี. (2565). *Digital Transformation จาก New Normal สู่ Next Normal*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2565, จาก https://www.depa.or.th/th/article-view/digital-transformation-new-normal-next-normal.

อรวรรณ ดีพา. (2558). *กลยุทธ์การตลาดสำหรับธุรกิจขนมจีนหล่มเก่า อำเภอล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการทั่วไป.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

อิทธิพร ขาประเสริฐ. (2562). *กลยุทธ์ทางการตลาด (7Ps) ที่สนับสนุนการจัดบริการวิชาการแก่สังคมแบบมีรายได้ของหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพสังกัดมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม* (รายงานการวิจัย). นครปฐม : มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

Factor Analysis of Strategic Leadership of School Administrators in the 21st Century Under Kampaeng Phet Secondary Education Service Area Office

วรรณพล บูรัมย์[1] ชัชภูมิ สีชมภู[2] สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์[3]
Wannapon Buram, Chatphum Sichomphoo, Surachet Boonyarug

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และ 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.27) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=.01) และองค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ

Received: 2023-07-06 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-22

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program Students Department of Educational Administration Uttaradit Rajabhat University. Corresponding Author e-mail : warmwannapon@gmail.com

[2] อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer in Educational Administration Department Uttaradit Rajabhat University

[3] อาจารย์สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer in Mathematics Department Uttaradit Rajabhat University

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.12) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= .01) 2) องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และคุณธรรมจริยธรรม มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .839-.962 องค์ประกอบที่ 2 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .721-.856 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบมีส่วนร่วม มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .900-.943 องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร มีค่าน้ำหนักของประกอบอยู่ระหว่าง .621-.760 และองค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง .812-.882 ทั้ง 5 องค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนทั้งหมดได้ร้อยละ 74.934

คำสำคัญ (Keywords): การวิเคราะห์องค์ประกอบ; ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of opinion towards the components of strategic leadership of educational administrators in the 21st century, and 2) to analyze the strategic leadership components of educational administrators in the 21st century. The study sample used in this research belongs to the educational district office of Kamphaeng Phet. The sample consists of educational administrators and teachers who are government officials. There are 330 individuals under the supervision of the educational district office of Kamphaeng Phet. The research tools used in this study are a questionnaire on the strategic leadership qualities of educational administrators in the 21st century, measured on a 5-level scale. The statistics used in data analysis include survey analysis and basic statistics such as mean and the standard deviation. The results of the research found as follow : 1)The level of strategic leadership perceptions of educational administrators in the 21st century was found to be high. When considering the components, the component with the highest level of perception was found to be the first component, strategic planning and ethical morality, had an average value of 4.27 and a standard

deviation of .01. The component with the lowest level of perception was the third component, organizational culture promotion with participation, with an average value of 4.12 and a standard deviation of .01. 2) The strategic leadership qualities of educational administrators in the 21st century consist of 5 components, which are: Component 1, which is strategic planning and ethical morality, has a weight value ranging from .839 to .962. Component 2, which is innovative thinking, has a weight value ranging from .721 to .856. Component 3, which is promoting a participatory organizational culture, has a weight value ranging from .900 to .943. Component 4, which is internal resource management, has a weight value ranging from .621 to .760. and Component 5, which is shared vision, has a weight value ranging from .812 to .882. All 5 components can explain 74.934% of the total variance.

Keywords: Factor Analysis; Strategic Leadership; School Administrators in the 21st century

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอดและเนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลง กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ฉบับนี้ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ กำหนดแนวคิดของการจัดการศึกษา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนาการศึกษา ยุทธศาสตร์ เป้าหมายตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาทั้งด้านความก้าวหน้าของ เทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มี คุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิผลของ องค์การในการศึกษา การที่บุคคลมีความสามารถในการโน้มน้าว ชักนำ หรือจูงใจ เป็นบุคคลที่พยายามสร้างระบบหรือรูปแบบที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น หรือผู้ตามด้วยการชี้นำ กระตุ้น หรือผลักดันให้บุคคลอื่นหรือผู้ตามนั้นมีความเต็มใจและพร้อมที่จะ กระทำการใด ๆ ไปในทิศทางที่ทำให้จุดมุ่งหมาย ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มและเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่กำหนด สอดคล้องกับ (ทรงพล

เจริญคำ, 2563) กล่าวไว้ว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา บทบาท และหน้าที่มีพฤติกรรมเพื่อนำผู้อื่นสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ บทบาทของผู้บริหารกำหนดขึ้นอยู่ที่บุคคลและสังคม ดังนั้นผู้บริหารที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของตนเองและบุคคลอื่นเกี่ยวข้องบทบาทที่สำคัญสำหรับผู้บริหารคือบาบาทความเป็นผู้บริหาร บทบาทความเป็นผู้นำ บทบาทของผู้รักษาระเบียบวินัย และบทบาทเป็นผู้ประสานงาน

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เป็นรูปแบบภาวะผู้นำที่มีความสำคัญอย่างมาก ในการบริหารและการเรียนรู้ในยุคที่สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีการแข่งขันสูง ซึ่งภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นคุณลักษณะภาวะผู้นำที่สะท้อนการมีวิสัยทัศน์ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน โดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ปัจจุบันความรู้ เกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารองค์กร จะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพการบริหารงาน ความเข้าใจในระดับสูงมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มา กำหนดกลยุทธ์ได้ มีความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต ซึ่งสอดคล้อง (วิรันทร์รัตน์ เสือจอย, 2564) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ต้องมีพฤติกรรมเป็นผู้นำที่แสดงออกในการพัฒนาองค์การในเชิงกลยุทธ์ มีการคาดการณ์และมี มุมมองระยะยาวเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรได้อย่างชัดเจน สามารถประเมินและปรับเปลี่ยน กลยุทธ์ได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นผู้นำที่สามารถสร้าง แรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อให้องค์การสามารถพัฒนาอย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการศึกษาที่โลกต้องเผชิญกับสถานการณ์วิกฤต (critical) ต่างๆและเป็นโจทย์ท้าทายสำหรับนักการศึกษาทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยที่มีการเตรียมความพร้อมรับมือจาก แผนการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทาง (Roadmap) ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มีเป้าหมายให้คนไทย เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ หน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานการณ์ดังกล่าวต้องทบทวนแนวทางและ ปรับบทบาท เปลี่ยนแปลงเป้าหมายไปสู่การพัฒนาทักษะและสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นสำคัญการจัดการศึกษารูปแบบดั้งเดิมที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การพูด บรรยาย การมอบหมายงานเป็นต้น นอกจากจะไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ยังเป็นการผลักผู้เรียนออกไปสู่นอกห้องเรียนมากขึ้น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของนักการศึกษาที่ต้องวางแผนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ไปสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร, 2565)

จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีการทำวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบหลากหลายด้าน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ เทคนิค วิธีการที่จะจับกลุ่ม หรือรวมตัวแปรที่มีหลากหลายให้ลดจำนวนลง เพื่อง่ายต่อความเข้าใจ โดยอาศัย การรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมาสร้างเป็นองค์ประกอบ (factor) ที่อยู่เบื้องหลังตัวแปรเหล่านั้น ซึ่งส่งผลให้นักวิจัยเข้าใจโครงสร้างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดี และนอกจากนี้คุณสมบัติเด่นอีกประการ หนึ่งของปัจจัยที่วิเคราะห์ได้คือ ลดความคลาดเคลื่อนในการวัด ซึ่งสอดคล้องกับ (โชติรส ไกรกิจการ, 2565) กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง เทคนิคการลดจำนวนตัวแปร และสร้าง องค์ประกอบของตัวแปรใหม่ โดยรวมกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นองค์ประกอบเดียวกัน ตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบเดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันมาก ส่วนตัวแปรที่อยู่คนละองค์ประกอบจะ มีความสัมพันธ์กันน้อย หรือไม่มีความสัมพันธ์กันเลยก็ได้

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เพื่อนำเอาผลที่ได้จากการวิจัยไปแก้ปัญหา เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในสภาวการณ์ที่มีการแข่งขันสูงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ที่จะทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำนวน 330 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเพื่อให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

4.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 จัดเตรียมแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่ององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยจัดเตรียมแบบสอบถามเอกสาร และแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ (Google From)

4.3 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองทางไปรษณีย์ และแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์

4.4 เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม

4.5 นำแบบสอบถามมากรอกลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติและรายงานผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 2 ข้อ โดยสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)

ผลการวิจัย (Research Results)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ผลดังนี้

ลำดับ	องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และคุณธรรมจริยธรรม	4.27	0.01	มาก	1
2	ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.22	0.04	มาก	3
3	ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบมีส่วนร่วม	4.12	0.01	มาก	5
4	ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร	4.22	0.03	มาก	4
5	ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.22	0.06	มาก	2
	รวม	4.21	0.03	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย

องค์ประกอบสามารถเรียงลำดับ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.27) รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ($\overline{X}$ = 4.22) องค์ประกอบที่ 2 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\overline{X}$ = 4.22) องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร ($\overline{X}$ = 4.22) และองค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.12)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า จากตัวแปร 66 ตัวแปร มีค่าสถิติไคเซอร์-ไมเยอร์-โอลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin: KMO) มีค่าเท่ากับ 0.924 ซึ่งมากกว่า 0.5 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรต่าง ๆ นั้น มีความสัมพันธ์กัน สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยได้ และจากค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test) พบว่า ค่าสถิติไคสแควร์ที่ใช้ในการทดสอบมีค่าเท่ากับ 35196.552 ได้ค่า Significance = .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น เมทริกซ์สหสัมพันธ์ จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ ในการสกัดองค์ประกอบได้ทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis: PCA) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธี (Varimax Method) มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis: PCA) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธี (Varimax Method)

องค์ประกอบที่	**ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ**	**ค่าความแปรปรวน (Eigenvalue)**	**ค่าร้อยละความแปรปรวน (% of variance)**	**จำนวนตัวแปร**
1.	0.839-0.962	20.851	31.593	16
2.	0.721-0.856	11.512	17.443	19
3.	0.900-0.943	7.149	10.831	10
4.	0.621-0.760	5.768	8.739	13
5.	0.812-0.882	4.177	6.328	8
KMO = 0.924, Chi-square = 35196.552, Sig = 0.000, Cumulative % = 74.934				

จากตารางที่ 2 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.812-0.962 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) อยู่ระหว่าง 4.177-20.851 มีค่าร้อยละความแปรปรวน (% of variance) ระหว่าง 6.328-31.593 และมีค่าร้อยละความแปรปรวนขององค์ประกอบทั้งหมด เท่ากับ 74.934 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังจากการหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธี (Varimax Method) สามารถอธิบายองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมดได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งบรรยายตัวแปรสำคัญ 16 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.839-0.962 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 20.851 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance) เท่ากับ 31.593

องค์ประกอบที่ 2 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งบรรยายตัวแปรสำคัญ 19 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.721-0.856 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 11.512 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance) เท่ากับ 17.443

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบมีส่วนร่วม ซึ่งบรรยายตัวแปรสำคัญ 10 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.900-0.943 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 7.149 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance) เท่ากับ 10.831

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร ซึ่งบรรยายตัวแปรสำคัญ 13 ตัวแปรมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.621-0.760 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 5.768 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance) เท่ากับ 8.739

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่งบรรยายตัวแปรสำคัญ 8 ตัวแปรมีค่าน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.812-0.882 มีค่าความแปรปรวน (Eigenvalue) เท่ากับ 4.177 และค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of variance) เท่ากับ 6.328

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การศึกษาระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และคุณธรรมจริยธรรม รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม องค์ประกอบที่ 2 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร และองค์ประกอบที่มีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 องค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษา คือ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นผู้บริหารมีการกำหนดจุดเด่นของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการออกแบบการจัดการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ต่อการเปลี่ยนแปลง ยอมรับในการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถคิดเชิงกระบวนการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาสถานศึกษา มุ่งเน้นแนวปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมด้วยการแสดงออกถึงความซื่อสัตย์เชื่อถือ และมีคุณธรรม มีความสามารถในการสร้างทีมบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเพื่อไปสู่เป้าหมาย มีการวางตัวเป็นกลาง ในการบริหารงานในองค์กรและเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรธิรางค์ สังสหชาติ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะทางสังคม และด้านการปฏิบัติงาน

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบที่ 2 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 4 ด้านการทำงานเป็นทีม และองค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกฤช พรหมฉิน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีจำนวน 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม

องค์ประกอบที่ 2 การสร้างสมรรถนะหลัก องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์ประกอบที่ 5 การมีคุณธรรมจริยธรรม และองค์ประกอบที่ 6 การริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ร่วม มีคุณธรรมจริยธรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร และมีทักษะการทำงานเป็นทีม ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปพัฒนาสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และการจัดการศึกษาของประเทศชาติต่อไป เมื่อพิจารณา ในแต่ละองค์ประกอบ สามารถอภิปรายผลในแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และคุณธรรมจริยธรรม คือ เป็นนักวางแผนกลยุทธ์และขับเคลื่อนยุทธ์ศาสตร์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการกำหนดจุดเด่นของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการออกแบบการจัดการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ต่อการเปลี่ยนแปลง ยอมรับในการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถคิดเชิงกระบวนการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาสถานศึกษา สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มีความสามารถในการทำงานเชิงรุกโดยวิธีการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนเป็นรูปธรรม มีความมุ่งมั่นทุ่มเท ต่อการทำงานในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานที่กำหนดและการแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาด มุ่งเน้นแนวปฏิบัติอย่างมีจริยธรรมด้วยการ แสดงออกถึงความซื่อสัตย์เชื่อถือ และมีคุณธรรมมีความสามารถในการสร้างทีมบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเพื่อไปสู่เป้าหมาย มีการวางตัวเป็นกลาง ในการบริหารงานในองค์กรและเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนทำงานได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ มีการกระตุ้นการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามสมรรถนะหลัก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไสว พลพุทธา (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนกลยุทธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกฤช พรหมฉิน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 5 การมีคุณธรรมจริยธรรม

องค์ประกอบที่ 2 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือ สำรวจสภาพแวดล้อม และสภาพการปัจจุบัน นำข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นภายในสถานศึกษามาจัดลำดับความสำคัญ

เพื่อกำหนดทิศทางขององค์การ มีการวางกรอบยุทธศาสตร์และแสวงหาแนวทางปฏิบัติที่นำไปสู่ความสำเร็จ มีการคาดการณ์อนาคตเพื่อมากำหนดทิศทางของสถานศึกษา ควบคุมและประเมินผลการจัดการศึกษาตาม หลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักเกณฑ์ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหาร ที่ทันสมัยเพื่อปรับแนวคิดเชิงกระบวนให้มีประสิทธิภาพ รูปแบบการบริหารที่มีความยืดหยุ่นและการริเริ่มใหม่ๆ ไม่ยึดติดกับรูปแบบและวิธีการทำงานเดิม ใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการบริหารสถานศึกษา มีการคิดค้นสิ่งใหม่ๆอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำมาบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น ชอบการลองทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ เพื่อเปิดประสบการณ์ที่ใหม่ๆได้ลองผิดลองถูก เพื่อหาสิ่งที่ดีที่สุด มีทักษะและไหวพริบในการคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยสามารถแก้ปัญหาและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานได้ มีความสามารถในการเทียบเคียงผลผลิตของสถานศึกษาตัวเองกับสถานศึกษาที่เป็นเลิศและนำแนวคิดเชิงบูรณาการมาพัฒนาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น มีการตรวจสอบ กระบวนการปฏิบัติงานตามลำดับขั้นตอน มีการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสามรถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ยึดหลักการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาตาม นโยบาย กฎ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนด มีการกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีแนวคิดใหม่ๆในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ มีปฏิสัมพันธ์ โต้ตอบ สื่อสารที่ดีกับผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้อื่น มีวิธีการลดความขัดแย้งภายในสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกฤช พรหมฉิน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 6 การริเริ่มสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dubrin (2010) ได้ทำการวิจัย เรื่อง Leadrtship : Researh findings,practice and skills พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถในการคาดการณ์และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบมีส่วนร่วม คือ มีการกำหนดทิศทางการปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการวางแผนนโยบายร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อการแก้ปัญหาและกำหนดแนวทางพัฒนา รวมทั้งวางแผนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อสร้างความสำเร็จในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นผู้บุกเบิกในการทำงาน เพื่อให้องค์กรมีความก้าวหน้า มีความสามารถในการคิดนอกกรอบเพื่อหาวิธีใหม่ๆมาแก้ปัญหา มีการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา หรือกลุ่มบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างมีอุดมการณ์มีการชี้แจงอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบเพื่อ

เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนในการพัฒนาสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา นิรงบุตร (2561) ได้ทำวิจัย ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 4 การสร้างวัฒนธรรมองค์การ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกฤช พรหมฉิน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร คือ นำข้อมูลของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มาวางแผนในการปฏิบัติงาน เป็นผู้ริเริ่มในการทำงาน เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพ มีความสามารถวางแผนและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการทำงานอย่างมีหลักการและเป็นระบบ มีการกำหนดแนวทางในการบริหารที่มุ่งประสิทธิผลขององค์กร และการทำงานของตนเอง เพื่อจัดลำดับความสำคัญของงาน มีการวางแผนที่ดี กล้าตัดสินใจ มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ มีวัฒนธรรมเชิงบวก มีความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ สามารถจัดโครงสร้างภายในทีมให้มีความเหมาะสมและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นแบบอย่างที่ดี ให้ความเท่าเทียมกันบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุ่มเทกำลังกายกำลังใจ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย มีการเสริมแรงบวกและสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชา กระตุ้นให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัฒนธรรมสถานศึกษา เพื่อเสริมการทำงานให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศรา สิทธิแก้ว (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารทรัพยากรภายในองค์การ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา นิรงบุตร (2561) ได้ทำวิจัย ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 5 การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม คือ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและมีเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้า เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์นโยบายระดับต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้กำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษามีความสามารถในการคิดเชิงสังเคราะห์ โดยสามารถนำมากำหนดเป็นรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษา มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ โดยสามารถจำแนกองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

วางแผนปฏิบัติงานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีการกระตุ้นการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไป ตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กระตุ้นให้บุคลากรมีแนวคิดในการปฏิบัติงานที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่ เพื่อสร้างประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีอิสระในการเสนอแนวคิดและปฏิบัติงานตามกรอบแนวทางที่ได้กำหนดร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เครือวัลย์ ไชยสินธุ์ (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับสมรรถนะของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกฤช พรหมฉิน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่สอดคล้องกัน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ร่วม

ขอเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และคุณธรรมจริยธรรม มีการกำหนดจุดเด่นของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ออกแบบการจัดการบริหารสถานศึกษา มุ่งเน้นแนวปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม ด้วยการแสดงออกถึงความซื่อสัตย์เชื่อถือ และมีคุณธรรม มีการวางตัวเป็นกลาง ในการบริหารงานในองค์กรและเป็นแบบอย่างที่ดี

2. ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความทันสมัยเพื่อปรับแนวคิดเชิงกระบวนให้มีประสิทธิภาพ รูปแบบการบริหารที่มีความยืดหยุ่น และการริเริ่มใหม่ๆ ไม่ยึดติดกับรูปแบบและวิธีการทำงานเดิมใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการบริหารสถานศึกษา มีการคิดค้นสิ่งใหม่ๆอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำมาบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น มีทักษะและไหวพริบในการคิดเชิงสร้างสรรค์

3. ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบมีส่วนร่วม มีการกำหนดแนวทางพัฒนารวมทั้งวางแผนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อสร้างความสำเร็จในการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นผู้บุกเบิกในการทำงานเพื่อให้องค์กรมีความก้าวหน้า มีความสามารถในการคิดนอกกรอบเพื่อหาวิธีใหม่ๆมาแก้ปัญหา มีการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

4. ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร นำข้อมูลของสถานศึกษาในปีที่ผ่านมาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มาวางแผนในการปฏิบัติงาน เป็นผู้ริเริ่มในการทำงาน เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพมีความสามารถวางแผนและกำหนดเป้าหมาย ความสำเร็จในการทำงานอย่างมีหลักการและเป็นระบบ สามารถจัดโครงสร้างภายในทีมให้มีความเหมาะสมและทำงาน

ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นแบบอย่างที่ดี ให้ความเท่าเทียมกันบุคลากรในสถานศึกษาทุกคน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมาย

5. ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้า เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์นโยบายระดับต่าง ๆ มีการกระตุ้นการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไป ตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กระตุ้นให้บุคลากรมีแนวคิดในการปฏิบัติงานที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

2. ควรวิจัยเรื่อง แนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

3. ควรวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดอื่น ๆ เช่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

เอกสารอางอิง (References)

เกศรา สิทธิแก้ว. (2558). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

คมกฤช พรหมฉิน. (2560). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพรรณี.

เครือวัลย์ ไชยสินธุ์. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับสมรรถนะของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

โชติรส ไกรกิจการ. (2565). *การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ทรงพล เจริญคำ. (2563). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์.

รุ่งนภา นิรงบุตร. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

วิรันทร์รัตน์ เสือจอย. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิรธิรางค์ สังสหชาติ. (2561). *การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร. (2565*). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565*. กำแพงเพชร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร.

สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 -2579* กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

ไสว พลพุทธา. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

DuBrin, A.J. (2010). The Principles of Leadership. *6 th ed*. Toronto : Houghton Mifflin.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่

Marketing Mix Factors of Thai Tourists to The Northern Local Food in Chiang Mai Province

อภิไทย แก้วจรัส[1] ชวลีย์ ณ ถลาง[2] เสรี วงษ์มณฑา[3]
Apithai Kaewjarus, Chawalee Na Thalang, Seri Wongmontha

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาด(10P's) ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาด(10P's) จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 405 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทำการทดความแตกต่าง t-Test และ F-Test และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ Scheffe Analysis ผลการศึกษา พบว่า 1) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.07 อายุ 36 – 50 ปี ร้อยละ 41.73 สถานภาพโสด ร้อยละ 54.32 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 56.54 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 26.64 รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 41.73 ภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 34.32 ตามลำดับ 2) ส่วนประสมทางการตลาด(10P's) ของนักท่องเที่ยวระดับ

Received: 2023-04-10 **Revised**: 2023-07-11 **Accepted**: 2023-07-12

[1] หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา University Doctor of Philosophy Program in Tourism and Hotel Management, College of Management, University of Phayao, Bangkok Campus
Corresponding Author e-mail: apithai@gmail.com

[2] หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา University Doctor of Philosophy Program in Tourism and Hotel Management, College of Management, University of Phayao, Bangkok Campus

[3] หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา University Doctor of Philosophy Program in Tourism and Hotel Management, College of Management, University of Phayao, Bangkok Campus

ความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือ ในภาพรวม พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมากที่สุด คือ ด้านลักษณะเฉพาะของพื้นที่ รองลงมา คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกายภาพ ด้านบุคคล ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ ด้านพันธมิตรทางธุรกิจ ด้านราคา และด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว และด้านที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีระดับความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด

คำสำคัญ (Keywords): ส่วนประสมทางการตลาด; อาหารท้องถิ่นภาคเหนือ; การท่องเที่ยวเชิงอาหาร

Abstract

The Objectives of this research were 1) to study the demographic characteristic of gastronomy tourist travelling to Chiang Mai province 2) to study the marketing mix that affects northern food of Chiang Mai province and 3) to compare the differences in market mix affecting the northern food of Chiang Mai province, classified by the demographic factors. The sample group was 405 consumers. The questionnaires were used as a study tool. The statistics used in the research were percentage, mean and standard deviation. Moreover, t-Test and F-Test was used to test the differences. Scheffe Analysis. The results of the study revealed that 1) the number of the female who filled the questionnaire is greater that the male. Most of those participants were between 36-50 years old, single, and held a bachelor ’s degree, occupation’s business.2) the marketing mix (10P's) of tourists, the importance of the marketing mix of Thai tourists towards northern local food on the importance of marketing mix factors towards northern local food is at the highest level. When considering each side, it was found that Thai tourists had the most opinions on the importance of marketing mix factors, namely, Particularity (the specificity of the area) . Followed by place physical, people, product, process, partnership, price, and program and the aspect that Thai tourists have the lowest level of opinion on the importance of marketing mix factors is promotion.

Keywords: Marketing Mix; Northern food; Gastronomy tourism

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเชิงอาหารสร้างรายได้มีมูลค่าสูงถึง 150,000 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่นิยมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอาหารมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สเปน ฝรั่งเศส อิตาลี โดยพิจารณาจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีการใช้จ่ายด้านอาหารมากที่สุด (พรรณี สวนเพลง และคณะ, 2559) เป็นกระแสที่กำลังมาแรงโดยการใช้อาหารเป็นเครื่องมือบอกเล่าเรื่องราวของแต่ละชุมชนนั้นได้อย่างมากมาย ตั้งแต่ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งในแต่ละพื้นที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่โดดเด่น สะท้อนถึงวัฒนธรรมวิถีชีวิตการกินอยู่ และอาหารเป็นตัวขับเคลื่อนทางการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพราะนักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ทางด้านการท่องเที่ยวและยังมีส่วนร่วมในการรับประทานอาหารท้องถิ่น (เบญจมาภรณ์ ชำนาญฉา, 2561)

อาหารไทยมีเอกลักษณ์ที่สามารถสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ประกอบด้วย ที่มาของอาหารเป็นเอกลักษณ์จนเป็นที่รู้จักของชาวต่างชาติ เช่น ต้มยำกุ้ง ผัดไทย ก๋วยเตี๋ยว แกงเขียวหวาน และส้มตำ ลักษณะเฉพาะของอาหารไทยที่โดดเด่น คือ รสชาติ วิธีการทำอาหารและกลิ่นสำหรับกิจกรรมที่สามารถสื่อสารเกี่ยวกับอาหารไทยได้ ตลอดจนการชิมอาหารเทศกาลและคอร์สทำอาหาร (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัตย์, 2556)

ประเภทอาหารท้องถิ่นภาคเหนือ อาหารล้านนา หรืออาหารพื้นเมือง เป็นวัฒนธรรมอาหารที่ควรอนุรักษ์ เนื่องจากอาหารท้องถิ่นของแต่ละท้องถิ่นจะมีเอกลักษณ์ตามแบบฉบับของแต่ละวัฒนธรรม อาหารเหล่านี้ได้รับการถูกปรุงแต่งและถ่ายทอดสูตรอาหารแบบรุ่นต่อรุ่น ตำรับอาหารพื้นบ้านจึงเป็นความผสมผสานที่ลงตัวระหว่างชนิดของอาหาร ปริมาณของผัก เนื้อสัตว์ และเครื่องปรุง มีเสน่ห์ของความเป็นไทยในตัวของมันเอง มีรสชาติกลมกล่อมและหลากหลายรสชาติในอาหารชนิดเดียวกัน นอกจากนี้อาหารพื้นบ้านไทยยังแสดงออกถึงภูมิปัญญาหลักแหลมของบรรพบุรุษไทย ที่คิดค้นปรุงแต่งให้เป็นอาหารแห่งความมีคุณค่าทางโภชนาการ เป็นอาหารแห่งสุขภาพโดยแท้จริง (อรอนงค์ ทองมี, 2558) อาหารท้องถิ่นของภาคเหนือมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ทั้งในเรื่องของการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น กระบวนการผลิต ตำรับอาหารที่มีความแตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ทางภาคเหนือ รสชาติที่คงความเป็นเอกลักษณ์

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด ส่งผลต่อยอดของธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ คือ ธุรกิจนันทนาการ รองลงมา คือ ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564) ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามายังท่องเที่ยวยังในประเทศไทยและจังหวัดเชียงใหม่ลดลง โดยสถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยสะสมระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2563 มีจำนวน 6.7 ล้านคน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2562 ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 39.9 ล้านคน นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงเป็นอย่างมาก โดยในช่วงเดือนมกราคมถึงธันวาคม

2563 รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติอยู่ที่ 332,013 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 ซึ่งอยู่ที่ 1,911,808 ล้านบาท (ลดลงร้อยละ 82.6) (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) โดยภาครัฐได้มีนโยบายของในการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวภายในประเทศหลายโครงการพยายามกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวภายในประเทศทดแทนการสูญเสียรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ด้วยเหตุนี้ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเชียงใหม่ให้เป็นเมืองศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ตลอดจนเพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดเชียงใหม่ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (10P’s) ที่ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาด (10P’s) จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 3,703,008 คน (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565) จึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ซึ่งกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้เท่ากับ 399.98 คน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในงานวิจัยเท่ากับ 400 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ในพื้นที่ 5 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ อำเภอละ 3 ร้านอาหาร ร้านอาหารละ 27 คน รวมจำนวนสิ้น 405 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีคำตอบให้เป็นตัวเลือก

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด (10P's) ที่ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการรวมกลุ่มตัวอย่างจากผู้ตอบแบบสอบถามที่ต่างกลุ่มกัน ผู้วิจัยจะใช้ One-Way ANOVA เพื่อทดสอบหาว่ามีความแตกต่างของคำตอบอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ ค่าที (T-test) และการทดสอบความแปรปรวน (Analysis of Variance) แบบจำแนกทางเดียว (One-Way ANOVA or F-Test) และการทดสอบความสัมพันธ์ Chi-Square ผลการทดสอบพบว่า ค่าคะแนนของการตอบแบบสอบถามทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความแตกต่างกันในทางสถิติ เนื่องจากข้อคำถามในแบบสอบถามที่ใช้เป็นการใช้ถาม กลุ่มตัวอย่างครั้งแรก โดยไม่เคยมีการใช้คำถามดังกล่าวมาก่อน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดค่าความเชื่อมั่นของการรวมกลุ่มประชากรครั้งนี้ไว้ ว่าค่าความแตกต่างของข้อมูลต้องไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงจะสามารถรวมกันได้

การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum(x_i - \bar{x})}{N-1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง

Xi แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตวอย่าง

$\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

N-1 แทน จำนวนตัวแปรอิสระ

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่

ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ต้องการทราบถึงจำนวนตัวอย่างที่จำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น สถิติใช้ในการศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555)

ตัวแปรความต้องการเดินทางท่องเที่ยว และทัศนคติที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555)

การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวน (Analysis of Variance) แบบจำแนกทางเดียว (One-Way ANOVA or F-Test) เพื่อทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรต้น คือลักษณะส่วนบุคคล และตัวแปรตามคือ กับระดับความสำคัญของพฤติกรรม ความต้องการเดินทางท่องเที่ยว และทัศนคติที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ของ Scheffe เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ 1 เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
1.1 ชาย	186	45.93
1.2 หญิง	219	54.07
รวม	405	100.00
2.อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	42	10.37
2.2 21 – 35 ปี	168	41.48
2.3 36 – 50 ปี	169	41.73
2.4 51 ปีขึ้นไป	26	6.42
รวม	405	100.00
3. สถานภาพ		
3.1 โสด	220	54.32
3.2 สมรส	157	38.77
3.3 แยกกันอยู่	28	6.91
รวม	405	100.00

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรศาสตร์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		
4.1 ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	123	30.37
4.2 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	229	56.54
4.3 สูงกว่าระดับปริญญาตรี	53	13.09
รวม	405	100.00
5. อาชีพหลัก		
5.1 ข้าราชการ / พนักงานรัฐ	83	20.49
5.2 ธุรกิจส่วนตัว	116	28.64
5.3 พนักงานบริษัทเอกชน	75	18.52
5.4 เกษตรกร	71	17.53
5.5 นักเรียน / นิสิต / นักศึกษา	60	14.81
รวม	405	100.00
6. รายได้ต่อเดือน		
6.1 ต่ำกว่า 15,000 บาท	169	41.73
6.2 15,001 – 20,000 บาท	100	24.69
6.3 20,001 – 25,000 บาท	83	20.49
6.4 มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป	53	13.09
รวม	405	100.00
7.ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว		
7.1 ภาคกลาง	139	34.32
7.2 ภาคเหนือ	71	17.53
7.3 ภาคใต้	73	18.02
7.4 ภาคตะวันตก	33	8.15
7.5 ภาคตะวันออก	33	8.15
7.6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	56	13.83
รวม	405	100.00

จากตาราง แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จากตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.07) รองลงมา คือ เพศชาย (ร้อยละ 45.93) ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 36 – 50 ปี (ร้อยละ 41.73) รองลงมา คือ 21 – 35 ปี (ร้อยละ 41.48) ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 54.32) รองลงมา คือ สมรส (ร้อยละ 38.77) ระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 56.54) รองลงมา คือ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 30.37) อาชีพหลัก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 28.64) รองลงมา คือ ข้าราชการ/พนักงานรัฐ (ร้อยละ 20.49) รายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีช่วงรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 41.73) รองลงมา คือ 15,001 – 20,000 บาท (ร้อยละ 24.69) ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง (ร้อยละ 34.32) รองลงมา คือ ภาคใต้ (ร้อยละ 18.02) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ 2 เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (10P's) ที่ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารในจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือ ด้านภาพรวม

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.22	0.37	มากที่สุด
2. ด้านราคา	4.19	0.40	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.32	0.29	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.13	0.39	มาก
5. ด้านกระบวนการ	4.22	0.38	มากที่สุด
6. ด้านบุคคล	4.27	0.35	มากที่สุด
7. ด้านกายภาพ	4.30	0.28	มากที่สุด
8. ด้านพันธมิตรทางธุรกิจ	4.20	0.35	มาก
9. ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว	4.19	0.35	มาก

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือ ด้านภาพรวม

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
10. ด้านลักษณะเฉพาะของพื้นที่	4.34	0.29	มากที่สุด
รวม	**4.24**	**0.21**	**มากที่สุด**

จากตาราง 2 แสดงความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือ ในภาพรวม พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมากที่สุด คือ ด้านลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.29) รองลงมา คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.21) ด้านกายภาพ ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.28) ด้านบุคคล ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.35) ด้านผลิตภัณฑ์ ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.37) ด้านกระบวนการ ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.38) ด้านพันธมิตรทางธุรกิจ ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.35) ด้านราคา ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.40) และด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.35) และด้านที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีระดับความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.39)

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ส่วนประสมทางการตลาดบริการ	ลักษณะประชากรศาสตร์						
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อเดือน	ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว
1. ด้านผลิตภัณฑ์	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✓
2. ด้านราคา	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✗
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	✗	✗	✓	✓	✗	✓	✗
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗

5.	ด้านกระบวนการ	✓	✘	✘	✘	✘	✘	✘
6.	ด้านบุคคล	✘	✘	✘	✘	✘	✓	✓
7.	ด้านกายภาพ	✘	✘	✘	✘	✘	✓	✘
8.	ด้านพันธมิตรทางธุรกิจ	✘	✘	✘	✘	✘	✘	✘
9.	ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว	✘	✘	✘	✘	✘	✘	✘
10.	ด้านลักษณะเฉพาะของพื้นที่	✘	✘	✘	✓	✘	✘	✘
	ภาพรวม	**แตกต่างกัน**	**ไม่แตกต่างกัน**	**ไม่แตกต่างกัน**	**แตกต่างกัน**	**ไม่แตกต่างกัน**	**ไม่แตกต่างกัน**	**ไม่แตกต่างกัน**

หมายเหตุ: กำหนดให้เครื่องหมาย ✓ แทนข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ
เครื่องหมาย ✘ แทนข้อความที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ผลสรุปการวิจัย ในประเด็นย่อย มีดังนี้

1.นักท่องเที่ยวที่มีเพศที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) แตกต่างกัน ในด้านราคา และด้านกระบวนการ

2.นักท่องเที่ยวที่มีอายุที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) แตกต่างกัน ในด้านราคา

3.นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) แตกต่างกันในด้านผลิตภัณฑ์ และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

4.นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงสุดที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) ในภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) แตกต่างกัน ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดการจำหน่าย และด้านลักษณะเฉพาะของพื้นที่

5.นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) แตกต่าง ในด้านราคา

6.นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) แตกต่างกัน ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคคล และด้านกายภาพ

7.นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการ (10P's) แตกต่างกัน ในด้านผลิตภัณฑ์ และด้านบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่บริโภคอาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.07 อายุ 36 – 50 ปี ร้อยละ 41.73 สถานภาพโสด ร้อยละ 54.32 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 56.54 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 26.64 รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 41.73 ภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง ร้อยละ 34.32 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูริ ชุณห์ขจร และชวลีย์ ณ ถลาง (2564) ที่ศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงอาหารและส่วนประสมทางการตลาดบริการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวเชิงอาหารชายฝั่งทะเลตะวันตก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง มากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าหรือเท่ากับปริญญาตรี เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 30,000 บาท มีสถานภาพโสด ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทิยา ตันตราสืบ และวารัชต์ มัธยมบุรุษ (2561) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารพื้นถิ่นล้านนาของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุระหว่าง 22 -39 ปี มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้าง ตามลำดับ

2.ความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือในภาพรวม พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะเฉพาะของพื้นที่ มีความสำคัญสูงสุดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวชาวไทยเห็นว่าลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler (2018) ที่มองว่า ส่วนประสมทางการตลาดเป็นการรวมตัวของตัวแปรที่สำคัญภายใต้การควบคุมของการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่สามารถใช้ในการทำให้เกิดความต้องการ ตัวแปรเหล่านี้ ได้ ผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด และการกำหนดราคาโดยตัวแปรเหล่านี้จะมีองค์ประกอบย่อยที่สามารถวิเคราะห์เพื่อปรับให้เหมาะสมกับความสามารถของธุรกิจร้านอาหาร ยังสอดคล้องกับ ภูริ ชุณห์ขจร และชวลีย์ ณ ถลาง (2564) กล่าวว่า ธุรกิจร้านอาหารมีการบริการเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอาหารทุกด้าน ควรให้สนใจเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดบริการกับนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ นอกจากนี้ อัตตนาถ ยกขุน และคณะ (2563) กล่าวถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหาร ต้องมีการนำเอกลักษณ์ของท้องถิ่นของตนมาสร้างเป็นเรื่องราวเรื่องเล่าเกี่ยวกับอาหาร โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักผ่านทางโซเชียลมีเดีย

3.การเปรียบเทียบส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของส่วนประสมทางการตลาดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์สินี บุญญานุพงศ์ และปิยะลักษณ์ พุทธวงศ์ (2564) อาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่มีความเป็นเอกลักษณ์ในเรื่องของรสชาติอาหาร วัตถุดิบ พืชผักที่นำมาปรุงประกอบอาหาร หมายความถึงอาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่สามารถเป็นจุดดึงดูดความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยมาลิ้มลองสัมผัสอาหารท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้งาน

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอเสนอแนะผลการวิจัย ดังนี้

1.1 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการด้านการท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยมาทำการวางแผนร่วมกันในการส่งเสริมการตลาดทางด้านการท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดเชียงใหม่

1.2 ผู้ประกอบการทางด้านการท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการวางแผนและส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงอาหารได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่บริโภคอาหารท้องถิ่นภาคเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปต้องมีการศึกษาในกลุ่มของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติด้วย

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่ 5 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นจึงต้องมีการขยายพื้นที่อำเภออื่นๆของจังหวัดเชียงใหม่ และสามารถจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารของจังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง (References)

Kotler, P. and Armstrong, G. (2018). *Principles of marketing*. 17th ed. Harlow: Pearson Education Limited.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* 3rd Ed. New York. Harper and Row Publications.

กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). *COVID-19 ต่อภาคการท่องเที่ยวไทย ผลกระทบและแนวทางการแก้ไขปัญหา.* สืบค้น 10 เมษายน 2565, จาก https://www.mots.go.th/download/BannerLink/PBVol01Covid_DigitalEd.pdf

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). *สถิติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ.* สืบค้น 10 เมษายน 2565, จาก https://secretary.mots.go.th/policy/.

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). *สถิติของนักท่องเที่ยวชาวไทย.* สืบค้น 10 เมษายน 2565, จาก https://secretary.mots.go.th/policy/.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล.* พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

นันทิยา ตันตราสืบ และวารัชต์ มัธยมบุรุษ. (2561). การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารพื้นถิ่นล้านนาของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ.* 11(1), 97-106.

เบญจมาภรณ์ ชำนาญฉา. (2561). การท่องเที่ยวเชิงอาหาร: ศักยภาพและความได้เปรียบของประเทศไทย. *วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 24(1), 103 116.

พรรณี สวนเพลง และคณะ. (2559). *การท่องเที่ยวเชิงอาหาร รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว* 2559, 4(2), 38-45.

พิชญ์สินี บุญญานุพงศ์ และปิยะลักษณ์ พุทธวงศ์. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอาหารและความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.* 1(1), 37--47.

พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัตย์. (2556). ความสำคัญและกิจกรรมสื่อสารเรียนรู้จากการท่องเที่ยว “อาหาร” สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มตลาดผู้หญิงชาวต่างประเทศของไทย. *วารสารวิชาการท่องเที่ยว นานาชาติ,* 14(1), 1-16.

ภูริ ชุณห์ขจร และชวลีย์ ณ ถลาง. (2564). องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงอาหารและส่วนประสม ทางการตลาดบริการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวเชิงอาหารชายฝั่งทะเลตะวันตก. *วารสาร วิทยาลัยดุสิตธานี,* 15(1), 66-82.

อรอนงค์ ทองมี. (2558). วัฒนธรรมอาหารล้านนา: การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิจัยและงานสร้างสรรค์,* 2(1), 25-54.

อัตตนาถ ยกขุน ชนกนารถ ราชภักดี และธนิสร พิตรชญารมย์. (2563). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารในประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทอร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.* 10(1), 60-68.

การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์เทิร์น

Management of Professional Learning Community of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College

จตุพร แพงจักร[1] ปภาดา หอมจันทร์[2]
Jatuporn Pangjak, Paparda Homchan

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น และ 2) การเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น จำนวน 30 คน เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถาม การสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยค่า t-test ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านทีมงานร่วมแรงร่วมใจ ด้านการเป็นผู้นำร่วม ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ การทดสอบสมมติฐานลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานมีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์

Received: 2023-01-07 **Revised:** 2023-03-10 **Accepted:** 2023-03-14

[1] คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College. Corresponding Author e-mail: walailak27.1987@gmail.com

[2] คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College.

เทิร์น ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทางด้านอายุ แตกต่างกันมีระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
คำสำคัญ (Keywords): การบริหารจัดการ; ชุมชนแห่งการเรียนรู้; คณะสหเวชศาสตร์

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of management of professional learning community of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College and 2) to compare the level of management of professional learning community of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College. Collecting the data from 30 of administrators, Bachelor of Thai Traditional Medicine , Faculty of Allied Health Sciences, Northern College. As the data of the respondents were important, the respondents must voluntarily provide the information. The research tool was a questionnaire, which contained the checklist section and the 5-level rating scale section. Data were analyzed in terms of frequency, means, standard deviation, t-test. The research results found out that the overall of management of professional learning community of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College was at a high level. When considering each aspect, all aspects were at a high level. In the order of the sides with descending mean as follows: collaborative teamwork, shared leadership, supportive structure, caring community, professional learning and development, shared vision, respectively. The test compared the characteristics and status of the respondents at different from sex, educational level and experience were average the level of management of professional learning community of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College wasn't different. The characteristics and status of the respondents at different from age was average the level of management of professional learning community of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College was statistically significant at a level of 0.05.
Keywords: Management; Learning Community; Faculty of Allied Health Sciences

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและการแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560-2567) กล่าวถึง การพัฒนาการศึกษาของประเทศบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ 1) คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการ และสมรรถนะทางวิชาชีพ โดยมีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเป็นเป้าหมายและฐานหลักของการพัฒนาประเทศ 2) สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้ นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน มีสุขภาวะ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเอื้ออาทร ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ 3) สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการศึกษาและเรียนรู้ มีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งความร่วมมือในภูมิภาคและกับนานาชาติมากขึ้นอันจะนำไปสู่ความสามารถในการร่วมมือและแข่งขันของประเทศและการอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน ปัจจุบันผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้เป็นผู้ที่ สามารถขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 6) หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ทำการค้นคว้าวิจัยและงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า การที่ผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์มีความรู้ ทักษะที่เหมาะสม รวมถึงการเตรียมผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ใหม่ให้มีสมรรถนะที่ดีย่อมส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนของนักเรียน (Darling-Hammond, 1999: 166-173 และ Brookfield & Stephen, 1995: 44) โดยแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพดังกล่าวได้นั้น คือ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เนื่องจากแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนี้นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเป็นการรวมตัว การร่วมใจ การร่วมพลัง การร่วมทำ และการเรียนรู้ร่วมกันของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ คณะผู้บริหารหลักสูตรและนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน ดำเนินการแบบทีมเรียนรู้ โดยผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์เป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารหลักสูตรเป็นผู้ดูแลสนับสนุน เพื่อร่วมเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญและความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน โดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งมีผลงานวิจัยยืนยันตรงกันว่าแนวคิดดังกล่าวการประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าวในการพัฒนาสถาบันการศึกษาจะส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิผล (Stoll. et al., 2003) การพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์สู่การเป็นผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์มืออาชีพตลอดจนการพัฒนาสถาบันการศึกษาภายใต้การแข่งขันทางการศึกษาด้วยระบบคุณภาพและมาตรฐานสากลที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นปัจจุบันประเทศผู้นำทางการศึกษาโลกหลายแห่ง ได้นำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีผลลัพธ์เป็นที่ประจักษ์แล้วว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Vescio, Ross & Adam, 2008) ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ในพื้นที่เดียวกัน และระหว่างสถาบันการศึกษาหรือองค์กรอื่นๆ ตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนของประเทศเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับนานาอารยประเทศทำให้กระแสชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเริ่มได้รับการกล่าวถึงในกลุ่มของนักวิชาการและนักการศึกษาไทยและมีการศึกษาวิจัยกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันทั้งนี้ การเปลี่ยนผ่านสถาบันการศึกษาสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้ออำนวยต่อการแลกเปลี่ยนโดยการเรียนรู้ของผู้บริหาร ผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการร่วมมือรวมพลังในการพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพนั้นจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนทัศน์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งในมิติการศึกษาไทยและต่างประเทศเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) การให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนสถาบันการศึกษานั้นเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคต การปฏิรูปผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียนให้ตรงตามความต้องการของตัวผู้เรียนเองและต่อสังคม ทั้งนี้ การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ได้ผลดีเช่นนั้น กระทำได้ยากหากขาดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างผู้บริหารผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์และบุคลากรทุกคนในสถาบันการศึกษาหรือสถาบันการศึกษาใดสถาบันการศึกษาหนึ่งกระทำโดยลำพังโดยปราศจากการให้ความร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาหรือบริหารจัดการกันเป็นกลุ่ม การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ จึงควรได้รับการส่งเสริมให้มีขึ้นโดยอาศัยความร่วมมือภายในกลุ่มสถาบันการศึกษา

ระดับพื้นที่ให้เกิดเป็นความร่วมมือกันเพื่อการให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียนตอบสนองความต้องการทางการศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ (มินตรา ลายสนิทเสรีกุล, และปิยพงษ์ สุเมตติกุล, 2557)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพให้เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาจะช่วยสร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะกระตุ้นให้เกิดการวางแผนลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติร่วมกันมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนให้เกิดขึ้นโดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ ทั้งสถาบันการศึกษา ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเลือกที่จะศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น เพื่อผลลัพธ์แห่งการสร้างแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาศึกษาระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะคณะผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยคณะคณะผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้บริหารคณะและหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ซึ่งกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไว้ 6 ด้าน ดังนี้ 1.) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 2.) ด้านทีมงานร่วมแรงร่วมใจ 3.) ด้านการเป็นผู้นำร่วม 4.) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ 5.) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร และ 6.) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริผู้บริหารคณะและหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น จำนวน 50 คน (คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, 2564) เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ซึ่งใช้การกำหนดโควตา จำนวน 30 คน และนำมาใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้

ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของคณะและหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง มีการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับ 1 หมายถึง มีการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งการแปลผลระดับค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับน้อย โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.97 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Kajornatthapol P., et. al., 2020)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะคณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน คณะคณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติทดสอบ t (t-test Independent)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 103 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 69.90 และเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 มีอายุน้อยกว่า 45 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 65.10 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40.80 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20

การวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.12) เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านทีมงานร่วมแรงร่วมใจ ด้านการเป็นผู้นำร่วม ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร($\bar{x}$= 4.02, 4.09, 4.12, 4.15, 4.18, 4.04) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.02	0.45	ระดับมาก
2	ด้านทีมงานร่วมแรงร่วมใจ	4.09	0.36	ระดับมาก
3	ด้านการเป็นผู้นำร่วม	4.12	0.65	ระดับมาก
4	ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ	4.15	0.41	ระดับมาก
5	ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	4.18	0.82	ระดับมาก
6	ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.98	0.14	ระดับมาก
รวมเฉลี่ย		**4.12**	**0.23**	**ระดับมาก**

การวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.02) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารหลักสูตรมีการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน, ผู้บริหารหลักสูตรสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงานบริหารจัดการ, ผู้บริหารหลักสูตรมีการสร้างเป้าหมายของสถานศึกษาที่สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{X}$= 4.02, 4.05, 3.86) ตามลำดับ

2. ด้านทีมงานร่วมแรงร่วมใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.09) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารหลักสูตรมีการส่งเสริมการยอมรับ และความเชื่อถือไว้วางใจในการทำงานร่วมกัน, ผู้บริหารหลักสูตร และผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์มีการร่วมมือกันปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย, ผู้บริหารหลักสูตร และผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์มีการเรียนรู้ของทีมด้วยหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$= 4.12, 4.02, 4.00) ตามลำดับ

3. ด้านการเป็นผู้นำร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.12) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารหลักสูตรมีรูปแบบความคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง, ผู้บริหารหลักสูตรมีหลักความสนใจ แบบแผนความคิดอ่าน การมีความคิดสร้างสรรค์แบบกลุ่ม, ผู้บริหารหลักสูตรมีการควบคุมเกณฑ์มาตรฐานการเป็นผู้นำที่ดี และผู้บริหารหลักสูตรมีความมุ่งมั่นเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยหลักการมีผู้นำที่ดี ($\bar{X}$= 4.53, 4.51, 4.19, 4.19) ตามลำดับ

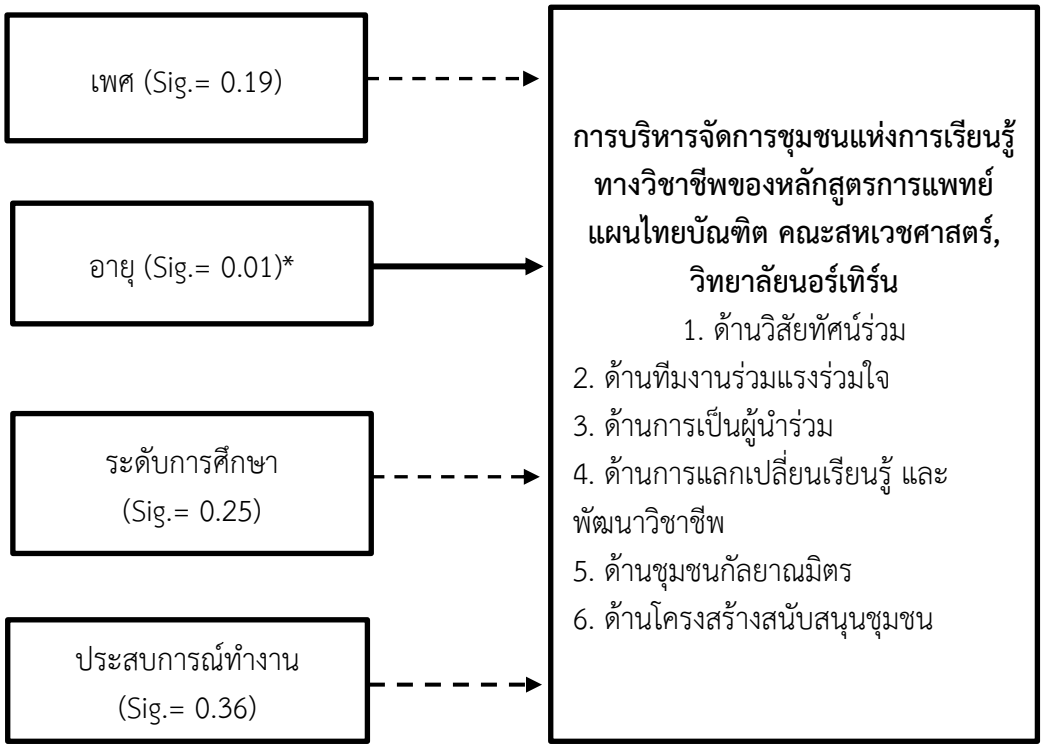
4. ด้านการเป็นผู้นำร่วม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.15) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารหลักสูตรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ที่มีความพร้อมและมีความสามารถในการปฏิบัติงานคนเดียวกับกลุ่มผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ใหม่ที่จะมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งกันและกัน, ผู้บริหารหลักสูตรมีหลักการสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการจัดเก็บ, ผู้บริหารหลักสูตรมีการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้บริหารหลักสูตรมีการนำองค์ความรู้ที่ดีมาใช้และแบ่งปันบทเรียนออนไลน์สู่การปฏิบัติ ($\bar{X}$= 4.15, 4.01, 4.21, 4.06) ตามลำดับ

5. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.18) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหาร ผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์และบุคลากรร่วมกันสร้างหลักการมีกรรมการชุมชนที่มีจริยธรรม, ผู้บริหาร ผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ และบุคลากรมีวัฒนธรรมความร่วมมือเพื่อเป้าหมายทางการเรียนรู้, ผู้บริหาร ผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ และบุคลากรมีการบริหารจัดการชุมชนที่ดี ($\bar{X}$= 4.10, 4.01, 4.00) ตามลำดับ

6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.98) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สถานศึกษาจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ สถานศึกษาจัดโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชนเพื่อลดความขัดแย้ง

ระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง สถานศึกษาจัดโครงสร้างข้อมูลสารสนเทศและอื่น ๆ ตามที่มีความจำเป็น ($\bar{x}$= 4.01, 4.05, 3.99) ตามลำดับ

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้าน เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอายุแตกต่างกัน มีระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)*
หมายถึง มีความแตกต่างกัน, ——→ หมายถึง ไม่แตกต่างกัน - - - - →

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย : คณะผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. ระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านทีมงานร่วมแรงร่วมใจ, ด้านการเป็นผู้นำร่วม, ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน, ด้านชุมชนกัลยาณมิตร, ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาวิชาชีพ, ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ คำวาง, (2559) ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการพัฒนากระบวนการพัฒนาวิชาชีพผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์สู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพล อยู่ภักดี และ วัลลภา อารีรัตน์, (2559) ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ในสถาบันการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี ไชยภักดี, (2560) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ทองทวียิ่งยศ, (2560) ผลการวิจัยพบว่า ในการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธมลพรรณ คันธนู, (2562) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถาบันการศึกษา จังหวัดสุโขทัย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญญัติ ลาภผล, (2562) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรูทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทางด้านอายุ แตกต่างกันมีระดับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า ผู้บริหารหลักสูตร ผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ที่มีอายุมากกว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถาบันการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า อีกทั้งยังมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ทั้งการสร้างเป้าหมายของสถานศึกษาที่สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง

วิชาชีพ มีการร่วมมือกันปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีรูปแบบความคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง มีการควบคุมเกณฑ์มาตรฐานการเป็นผู้นำที่ดี มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สามารถสร้างหลักการมีกรรมการชุมชนที่มีจริยธรรม สามารถจัดโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน มากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ส่งผลให้อายุส่งผลต่อการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัญญัติ ลาภผล, (2562) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรูทางวิชาชีพในสถานศึกษา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ดังนี้

1. การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ควรมีการสร้าง และพัฒนาวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีความเข้าใจในชุมชนและสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนได้มากขึ้น

2. การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ควรมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่ทุกฝ่ายต้องการร่วมกัน

3. การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา ควรยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ควรส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหาความเสี่ยงที่เกิดและผลสะท้อนกลับมาร่วมกัน และร่วมกันการสร้างความผูกพันหรือความเป็นส่วนร่วมในความเสี่ยงและผลสะท้อนกลับจากการดำเนินงานในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ควรให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างจริงใจโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน เพื่อให้เกิดความสามัคคีและสามารถปฏิบัติงานได้ประสบความสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น สามารถนำไปใช้ในการสร้างเป้าหมายของสถานศึกษาที่สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การร่วมมือกับผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ในการร่วมกันปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีรูปแบบความคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง มีการควบคุมเกณฑ์มาตรฐานการเป็นผู้นำที่ดี ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ที่มีประสบการณ์ที่มีความพร้อมและมีความสามารถในการปฏิบัติงานคนเดียวกับกลุ่มผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ใหม่ที่จะมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการทำงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของหลักสูตรต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น. (2564). **ข้อมูลทั่วไป**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2565 จาก https://ahs.northern.ac.th.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2558). *ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.* กรุงทพฯ : มปท.

ธมลพรรณ คันธนู. (2562). *แนวทางการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถาบันการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

บัญญัติ ลาภผล. (2562). *สภาพการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ปราณี ไชยภักดี. (2560). *การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

มินตรา ลายสนิทเสรีกุล, และปิยพงษ์ สุเมตติกุล. (2557). กลยุทธ์การบริหารสถาบันการศึกษาสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของสถาบันการศึกษามัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบูรพากรุงเทพมหานคร. *วารสาร OJED.* 9(3), 392-406.

วาสนา ทองทวียิ่งยศ. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา.* วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุภาพ คำวาง. (2559). *กระบวนการพัฒนาวิชาชีพผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์สู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นเชียงรายโซนเหนือ จังหวัดเชียงราย.* เชียงราย: รายงานการวิจัยสถาบันการศึกษาเทศบาล 1 (วัดพรหมวิหาร).

เอกพล อยู่ภักดี, และวัลลภา อารีรัตน์. (2559, พฤษภาคม – สิงหาคม). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของผู้จัดการเรียนการสอนและอาจารย์ในสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.* 5(2), 36-45.

Kajornatthapol Pongwiritthon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiriroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*. 6(6), 1-15.

Stoll et. al, (2003). *Professional Learning Community.* New York, NY: Open University Press.

Vescio, Ross & Adam. (2008). A Review of Research on the Impact of Professional Learning Communities on Teaching Practice and Student Learning. *Teaching and Teacher Education: An International Journal of Research and Studies.* 24(1): 80-91.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวในจังหวัดสมุทรสาคร

Marketing Mix Factor Effect on Purchase Intention of Snack Products in Samut Sakhon Province

จันทรวัทน์ แก้วทอง[1] ทิฆัมพร พันลึกเดช[2]
Chanthawat Keawthong, Tikhamporn Punluekdej

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว 2) การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ทำการเก็บกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ภายในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการไม่อาศัยความน่าจะเป็น และใช้วิธีสุ่มแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.82 และ 3.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .753 และ .742 ตามลำดับ 2) ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา วัตถุประสงค์ของการซื้อขนมขบเคี้ยว ค่าใช้จ่ายในการซื้อขนมขบเคี้ยว และความถี่ต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยว ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว 3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล กระบวนการ และลักษณะทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ

Received: 2023-03-08 **Revised:** 2023-03-24 **Accepted:** 2023-03-25

[1] นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Southeast Asia University. Corresponding Author e-mail: mapingloving@hotmail.com

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Lecturer, Master of Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

ซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทครสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (R^2=.726**)
คำสำคัญ (Keywords): ส่วนประสมทางการตลาด; การตัดสินใจซื้อ; ขนมขบเคี้ยว

Abstract

This research, which employed quantitative methods, aimed to study: 1) the level of marketing mix and purchase intention of snack products; 2) purchase intention of snack products classified by personal factors; and 3) present relation between marketing mix and purchase intention of snack products. The research tool is a questionnaire that collected data from 400 people who decided to purchase snack products in Samut Sakhon province by nonprobability sampling and accidental sampling. The statistics in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Pearson's correlation analysis. The research results revealed that: 1) the marketing mix and purchase intention of snack products were at a high level with an average of 3.82 and 3.73 and a standard deviation of .753 and .742 respectively; 2) personal factors by status, and income affecting purchase intention of snack products at the statistically significant level of .05, while personal factors by gender, age, education, the objective of purchase intention of snack products, cost per purchase intention of snack products, and frequency per purchase intention of snack products have no effect on purchase intention of snack products; and 3) the marketing mix by products, price, place, promotion, people, process, and physical evidence have a relation to purchase intention of snack products in Samut Sakhon province at the statistically significant level of .01 (R^2=.726**)
Keywords: Marketing Mix; Purchase Intention; Snacks

บทนำ (Introduction)

พฤติกรรมผู้บริโภคต่อการบริโภคขนมขบเคี้ยวในปัจจุบันมีความนิยมอย่างต่อเนื่อง สามารถเห็นได้จากการเปิดอุตสาหกรรมและการขยายตัวของธุรกิจสินค้าขนมขบเคี้ยวที่มีผู้ประกอบการหลากหลายรายเข้ามาแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็น เลย์ Kellogg ทาโร่ เถ้าแก่น้อย โก๋แก่ เจ้าสัวข้าวตังมินิ และแบรนด์อื่น ๆ อีกมากมาย (ศูนย์อัจฉริยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร, 2565) สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อกระทบต่อผู้บริโภคทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะตัวของผู้บริโภคจะมีตัวเลือกทางสินค้าให้เลือกอย่างมากมายและยังได้ราคาที่ถูกลง สืบเนื่อง

จากการทำตลาดที่ต้องการแย่งส่วนแบ่งกันของผู้ประกอบการ ทำให้อำนาจในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวอยู่ที่มือของผู้บริโภค แต่การที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวชนิดใดนั้นขึ้นอยู่กับการทำตลาดและคุณภาพของสินค้าที่วางจำหน่ายภายในท้องตลาดของผู้ประกอบการ ดังนั้นการนำส่วนประสมทางการตลาดเข้ามาใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการและจะตัดสินใจซื้อสินค้าจากแบรนด์ของตนเองจึงเป็นเรื่องที่ท้าทายและต้องมีการใช้ส่วนประสมทางการตลาดที่เหมาะสม เพื่อให้ยังครองใจกลุ่มฐานลูกค้าเก่า และยังต้องได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่กลายมาเป็นลูกค้าใหม่ให้ได้ (Marketeer, 2022c)

ในประเทศไทย ตลาดขนมขบเคี้ยวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยจากการสำรวจพบมูลค่าเพิ่มขึ้นราว 44,900 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.4 และมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์อัจฉริยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร, 2565) มีอัตราการเติบโตเฉลี่ย 7.1 ต่อปี การเติบโตของความต้องการขนมขบเคี้ยวในผู้บริโภคชาวไทยสามารถแบ่งเป็น มันฝรั่งทอด เพรทเซล และป๊อปคอร์น มียอดขายมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 59.3 รองลงมา คือ คุกกี้ สัดส่วนร้อยละ 18.6 ขนมปังแครกเกอร์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.3 และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 12.9 (ฐานเศรษฐกิจ , 2566ก) ซึ่งสวนทางกับสภาวะเศรษฐกิจถดถอย เนื่องจากอุตสาหกรรมขนมขบเคี้ยวมีการปรับโครงสร้างและการสร้างกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคอยู่เสมอ รวมทั้งการผลิตภัณฑ์สินค้าทางเลือกใหม่ ๆ ในช่องทางค้าปลีกออกมาการแข่งขันในธุรกิจอาหารทานเล่นภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง (Marketeer, 2022a) ซึ่งการที่ผู้ประกอบการหน้าใหม่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากส่งผลต่อกิจกรรมทางการตลาดที่ไปในทิศทางบวก นั่นเพราะผลลัพธ์ที่ได้จะตกอยู่ที่ผู้บริโภคในท้ายที่สุด แต่การเข้าแข่งขันของผู้ประกอบการหน้าใหม่ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ได้แก่ อำนาจต่อรอง เศรษฐกิจ นโยบายภาครัฐ เงินทุน และการเข้าถึงของแหล่งตลาดกลุ่มเป้าหมาย จากการแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดของเจ้าใหญ่ ๆ (ฐานเศรษฐกิจ, 2566ข) ทำให้ต้องมีการปรับใช้ส่วนประสมทางการตลาดอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันเกมส์การแข่งขันและยังต้องรู้ทันเทรนด์ทางเลือกของกลุ่มผู้บริโภคเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างรอดปลอดภัยและมั่นคง (Marketeer, 2022b)

การทำส่วนประสมทางการตลาดปัจจุบันนี้ นอกเหนือจากการทำการตลาดของผลิตภัณฑ์ขนม ขบเคี้ยวเพียงแค่ 4P ไม่สามารถเอาชนะคู่แข่งขันรายอื่น ๆ ได้ ดังนั้นการทำการตลาดสมัยใหม่จึงต้องนำส่วนประสมทางการตลาด 7P เข้ามาใช้งาน โดยเป็นการมุ่งเน้นที่การใช้งานแบบหลากหลาย ผสมผสาน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์สื่อไปถึงกลุ่มตลาดเป้าหมายได้อย่างลงตัวและรวดเร็ว สามารถทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อได้ในที่สุด (เอมธิกานต์ ทาวงค์มา, 2559) ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของผลิตภัณฑ์ คือ ตัวคุณภาพของขนมขบเคี้ยว รสชาติ ความอบกรอบ สดใหม่ การมีวันเดือนปีผลิตหมดอายุ บอกไว้อย่างชัดแจ้ง ในด้านราคาที่วางจำหน่ายตามปริมาณหรือขนาดของสินค้าที่มีความเหมาะสม ไม่แพงเกินไป รวมถึงราคาที่ขายนี้ต้องเป็นการที่ยังสามารถทำกำไรให้กับบริษัทได้ ในเรื่องของช่องทางการจัดจำหน่าย ต้องมีการจัดจำหน่ายให้ใกล้กับแหล่งชุมชน ผู้คนสามารถเข้าถึง

ได้ง่ายโดยไม่ต้องมีความพยายามอย่างสูงในการเดินทางไปซื้อสินค้า เพราะหากจุดกระจายสอนค้าหรือจุดจัดจำหน่ายสินค้าอยู่ห่างไกลจากผู้บริโภค โอกาสที่ผู้บริโภคจะเดินทางซื้อก็จะลดน้อยลง เพราะผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวในแบรนด์คู่แข่งขันรายอื่นแทน และยังรวมถึงเรื่องของการส่งเสริมการตลาดในการจัดจำหน่ายสินค้า โดยปัจจุบันนี้ทางผู้ประกอบการได้คิดนโยบายในการทำการส่งเสริมการตลาดอย่างต่อเนื่องเข้ามาเพื่อเป็นกิจกรรมกระตุ้นการขายด้วยรูปแบบของการทำกิจกรรมร่วมสนุกผ่านทางออนไลน์ หรือการส่งรางวัลชิงโชค เพื่อให้ยอดขายสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง (ณัฐพร โชติธินิพัฒน์, 2563)

สิ่งสำคัญนอกเหนือจากการการทำตลาด 4P ข้างต้นแล้ว การนำบุคคลหรือพนักงานกระบวนการในการให้บริการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพซึ่งถือเป็น 3P สุดท้ายเข้ามาใช้งานก็ช่วยให้ตัวสินค้าหรือผู้ซื้อสามารถมาเจอกันได้อย่างรวดเร็ว สามารถกล่าวได้ว่า ขนมขบเคี้ยวจะไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วมากพอหากขาดซึ่งบุคคล และการส่งเสริมกิจกรรมการขายจะไม่สามารถดำเนินได้ตามวัตถุประสงค์หากขาดซึ่งการนำบุคคลเข้ามาใช้ในการทำตลาด้วย คือ การนำผู้มีอิทธิพลเข้ามาร่วมใช้โปรโมท หรือการส่งเสริมการขายด้วยการนำพนักงานไปเปิดบูธตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้สินค้ากับผู้ซื้อได้เจอกันเร็วขึ้น ผู้ซื้อรู้จักสินค้าได้มากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการกระบวนการในการลดขั้นตอนสำหรับการทำให้สินค้าและผู้ซื้อมาเจอกัน รวมถึงลักษณะบรรจุภัณฑ์ หีบห่อ และสีสันที่สวยงามก็ย่อมส่งผลต่อการทำตลาดเช่นเดียวกัน (ณัฐพร โชติธินิพัฒน์, 2563)

จากข้างสำคัญของปัญหาในข้างต้น ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์และสื่อถึงกลุ่มผู้บริโภคด้วยเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวในที่สุด และต้องการนำผลการวิเคราะห์จากการงานวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงในการทำส่วนประสมทางการตลาดของกลุ่มผู้ประกอบการรายอื่นที่มีความสนใจในความต้องการที่จะก้าวเข้ามาทำตลาดด้านขนมขบเคี้ยว จึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร” ขึ้น โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นบทวิเคราะห์ให้กับกลุ่มผู้ที่สนใจในการศึกษาต่อยอดการทำธุรกิจขนมขบเคี้ยว และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อการศึกษาต่อในอุตสาหกรรมธุรกิจในรูปแบบคล้าย ๆ กันต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร แยกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร

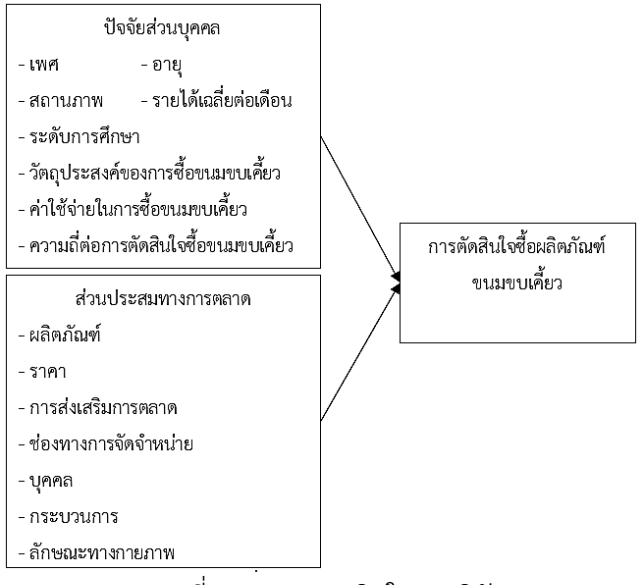
สมมติฐานของงานวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร” โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบแนวความคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตและรายละเอียด ในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนได้

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน ตามแนวคิดของ Cochran et al., (1970) ซึ่งสามารถแสดงวิธีการคำนวณสูตรการกำหนดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้ดังนี้

จากสูตร $n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$

เมื่อ n แทนค่าของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

P แทนค่าสัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (0.5)

Z แทนค่าความมั่นใจระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อย 95% (0.05)

d แทนค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างที่เกิดขึ้น = 0.05

แทนค่า n $= \frac{0.5(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$

$= 384.16$

ซึ่งจากการคำนวณได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมได้อยู่ที่ จำนวน 385 คน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อมั่นมากที่สุด ผู้วิจัยจึงทำการเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) และใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาขึ้นเองจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice)

ส่วนที่ 2-3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร

สำหรับส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์กำหนดการให้คะแนน (Likert, 1932) ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน

น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ผลคะแนนที่ได้จากการสำรวจนั้น จะนำมาทำการวิเคราะห์และแปรผลความหมายค่าเฉลี่ยตามระดับความสำคัญ โดยการให้คะแนนแต่ละระดับ มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้ Best (1977)

$$\text{ความห่างของอัตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5} = \frac{4}{5} = 0.80$$

เกณฑ์การวัดผลค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลเฉลี่ย	4.21–5.00	ระดับมากที่สุด
ผลเฉลี่ย	3.41–4.20	ระดับมาก
ผลเฉลี่ย	2.61–3.40	ระดับปานกลาง
ผลเฉลี่ย	1.81–2.60	ระดับน้อย
ผลเฉลี่ย	1.00–1.80	ระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ให้สอดคล้องครอบคลุมเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ร่างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นให้ครอบคลุม และตรงประเด็นกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหารายข้อ (Content validity) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่ต้องการวัด ซึ่งการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในงานวิจัยครั้งนี้อยู่ในระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ ดังนั้นจึงข้อคำถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้

4. แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว นำแบบสอบถามมาทำการทดสอบ (Tryout) กับกลุ่มตัวอย่างเสมือนจริงกับผู้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวในจังหวัดสมุทรสาครที่นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 30 ชุด เพื่อนำมาทำการหาค่าความเชื่อมั่น โดยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบัคแอลฟา (Cronbach’s Alpha Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปเป็นถือว่ายอมรับได้ สำหรับการทำ Tryout ครั้งนี้ ได้ค่าแอลฟาอยู่ที่ .923 ถือว่ายอมรับได้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างเดือน ธันวาคม 2565-มกราคม 2566 ด้วยระบบ google form และสแกนผ่าน QR code กับผู้ตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร

2. หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาครเรียบร้อยแล้ว นำมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำการลงรหัสเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ประกอบด้วย การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่าง ได้แก่ t-test และ F-test และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ได้แก่ ส่วนประสมทางตลาดและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 262 คน (ร้อยละ 65.5) มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 152 คน (ร้อยละ 38.0) สถานภาพโสด จำนวน 233 คน (ร้อยละ 58.2) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 191 คน (ร้อยละ 47.8) มีระดับการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 187 คน (ร้อยละ 46.8) วัตถุประสงค์ของการซื้อขนมขบเคี้ยวเพื่อรับประทานเอง จำนวน 201 คน (ร้อยละ 50.2) ค่าใช้จ่ายในการซื้อขนมขบเคี้ยวต่ำกว่า 500 บาท จำนวน 280 คน (ร้อยละ 70.0) ความถี่ต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวอยู่ระหว่าง 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 152 คน (ร้อยละ 38.0)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยรวม

ส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านผลิตภัณฑ์	3.57	.871	มาก
ด้านราคา	3.85	.944	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.07	.856	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.61	.919	มาก
ด้านบุคคล	3.78	.928	มาก

ด้านกระบวนการ	3.88	.937	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.96	.890	มาก
รวมส่วนประสมทางการตลาด	3.82	.753	มาก

จากตารางที่ 1 ระดับส่วนประสมทางการตลาดภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.82, S.D.=.753) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ สามารถกล่าวได้ว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$=4.07, S.D.=.856) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X}$=3.96, S.D.=.890) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ ($\bar{X}$=3.88, S.D.=.937) รองลงมา คือ ด้านราคา ($\bar{X}$=3.85, S.D.=.944) รองลงมา คือ ด้านบุคคล ($\bar{X}$=3.78, S.D.=.928) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}$=3.61, S.D.=.919) รองลงมา คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}$=3.57, S.D.=.871) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับการตัดสินใจซื้อ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับส่วนการตัดสินใจซื้อ โดยรวม

การตัดสินใจซื้อ	$\bar{X}$	**S.D.**	**ระดับ**
1. ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากแบรนด์ผลิตภัณฑ์	3.76	.973	มาก
2. ท่านตัดสินใจจากรูปแบบและลักษณะของขนมขบเคี้ยว	3.80	.986	มาก
3. ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากคุณค่าทางโภชนาการ	3.53	1.083	มาก
4. ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากปริมาณที่ได้รับต่อหน่วยเมื่อเทียบกับราคาที่จ่าย	3.83	1.022	มาก
5. ก่อนตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวแต่ละแบรนด์ ท่านมีการเปรียบเทียบก่อนเสมอ	3.79	1.080	มาก
6. ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวเพราะได้รับข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ	3.66	.972	มาก
7. ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากบุคคลรอบตัวท่าน	3.60	1.048	มาก
8. ท่านจะยังคงตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวในครั้งต่อไป	3.93	.957	มาก
รวมการตัดสินใจซื้อ	3.73	.742	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการตัดสินใจซื้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.73, S.D.=.742) เมื่อพิจารณาระดับการตัดสินใจซื้อเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามเกณฑ์จากมากไปน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านจะยังคงตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวในครั้งต่อไป ($\bar{X}$=3.93,

S.D.=.957) รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากปริมาณที่ได้รับต่อหน่วยเมื่อเทียบกับราคาที่จ่าย ($\bar{X}$=3.83, S.D.=1.022) รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจจากรูปแบบและลักษณะของขนมขบเคี้ยว ($\bar{X}$=3.80, S.D.=986) รองลงมา คือ ก่อนตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวแต่ละแบรนด์ ท่านมีการเปรียบเทียบก่อนเสมอ ($\bar{X}$=3.79, S.D.=1.080) รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากแบรนด์ผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}$=3.76, S.D.=.973) รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวเพราะได้รับข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ ($\bar{X}$=3.66, S.D.=792) รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากบุคคลรอบตัวท่าน ($\bar{X}$=3.60, S.D.=1.048) รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากคุณค่าทางโภชนาการ ($\bar{X}$=3.53, S.D.=1.083) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาครที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	การตัดสินใจซื้อ	แปรผล
เพศ	.208		.835	ไม่สนับสนุน
อายุ		.085	.995	ไม่สนับสนุน
สถานภาพ		3.766	.024*	สนับสนุน
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		3.492	.008*	สนับสนุน
ระดับการศึกษา		1.191	.305	ไม่สนับสนุน
วัตถุประสงค์ของการซื้อขนมขบเคี้ยว		2.743	.066	ไม่สนับสนุน
ค่าใช้จ่ายในการซื้อขนมขบเคี้ยว		2.509	.058	ไม่สนับสนุน
ความถี่ต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยว		.585	.625	ไม่สนับสนุน

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา วัตถุประสงค์ของการซื้อ

ขนมขบเคี้ยว ค่าใช้จ่ายในการซื้อขนมขบเคี้ยว และความถี่ต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยว ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร ภาพรวม

ปัจจัย	ส่วนประสมทางการตลาด	การตัดสินใจซื้อ
ส่วนประสมทางการตลา		.726**
การตัดสินใจซื้อ	.726**	

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดในภาพรวมมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าอิทธิพลรวมอยู่ที่ .726**

อภิปรายผลการวิจัย (Discussions)

1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ

ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านสถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา วัตถุประสงค์ของการซื้อขนมขบเคี้ยว ค่าใช้จ่ายในการซื้อขนมขบเคี้ยว และความถี่ต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยว ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย พันธคล่า และวิชากร เฮงษฎีกุล (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนทางสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ได้กล่าวว่า ปัจจัยสวนบุคคลด้านอายุ ที่แตกต่างกันมีผลตอการตัดสินใจซื้ออาหารเสริมคอลลาเจนทางสื่อเครือข่ายสังคมออนไลนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยสวนบุคคลด้านรายได ระดับชั้นการศึกษา ภูมิลำเนา และรายไดตอเดือนที่แตกต่างกันไม่มีผลตอการตัดตัดสินใจซื้ออาหารเสริมคอลลาเจนทางสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุรวศี วัฒนวรางกูร (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุง

ผิวหน้าซัลวาซูของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า ผู้บริโภคที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสภาพปัญหาผิวหน้าที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าซัลวาซูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุ สถานภาพ และอาชีพแตกต่างกันมีการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าซัลวาซูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร โชติธินิพัฒน์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อขนมหวานร้านอาฟเตอร์ยู ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า อายุ รายได้ สถานะ อาชีพ ระดับการศึกษา ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2 ส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อ

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและปัจจัยการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทครสาคร ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล กระบวนการ และลักษณะทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทครสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (R2=.567**, .562**, .600**, .596**, .613**, .627**, .661**, .726**) สอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย พันธคล่า และวิชากร เฮงษฎีกุล (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนทางสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กล่าวว่า ปัจจัยสวนประสมทางการตลาด 7P ด้านผลิตภัณฑ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย ด้านการสงเสริมการตลาด ด่านพนักงานผู้ใหบริการ ดานกระบวนการใหบริการ และดานสิ่งแวดลอมทางกายภาพ ที่แตกต่างกันมีผลตอการตัดสินใจซื้ออาหารเสริมคอลลาเจนทางสื่อเครือข่ายสังคมออนไลนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุรวศี วัฒนวรางกูร (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าซัลวาซูของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าซัลวาซู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญในระดับมากทุกปัจจัย โดยสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าซัลวาซูได้ร้อยละ 52.8 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร โชติธินิพัฒน์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อขนมหวานร้านอาฟเตอร์ยู ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดทางการตลาดในภาพรวมและการตัดสินใจซื้อในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล กระบวนการ และลักษณะทางกายภาพ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อในด้านการรับรู้ การค้นหา การประเมิน การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิมิต ชุ้นสั้น และสิรินทรา สังข์ทอง (2562) ได้

ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคสำหรับอาหารสำเร็จรูปในร้านสะดวกซื้อ จังหวัดภูเก็ต ได้กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารสำเร็จรูปในร้านสะดวกซื้อด้วยสถิติสมการถดถอยเชิงพหุคูณ โดยมีค่า R2 เท่ากับ .198 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากการผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของส่วนประสมทางการตลาด เมื่อพิจารณาจากการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปร พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ลำดับท้ายสุด ดังนั้นองค์กรควรพิจารณาและเพิ่มการบอกกล่าวคุณค่าทางโภชนาการ รวมรวมการสร้างความแปลก และแตกต่างกับแบรนด์ อื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรสชาติ วัตถุดิบที่มีความเฉพาะมากขึ้น เพื่อดึงดูดใจตลาดกลุ่มเป้าหมายให้ตัดสินใจซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น

2. จากการผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของการตัดสินใจซื้อ เมื่อพิจารณาจากการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปร พบว่า ตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากคุณค่าทางโภชนาการ อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ลำดับท้ายสุด ดังนั้นองค์กรมีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงคุณค่าทางโภชนาการต่อการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวให้มากเพิ่มขึ้น เพราะในปัจจุบันผู้บริโภคมีความนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น ดังนั้นหากองค์กรสามารถปรับเปลี่ยนวัตถุดิบ เพิ่มคุณค่าทางโภชนาการ จะช่วยเพิ่มช่องทางการตัดสินใจซื้อให้กับตลาดกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น

3. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว พบว่า มีค่าอิทธิพลอยู่ที่ .726 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้ประกอบการควรใส่ใจในเรื่องของเทรนด์สุขภาพและอาหารของพฤติกรรมที่บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ควรมีการปรับสูตรของผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ลดการใช้สารปรุงแต่ง เพื่อกระตุ้นยอดขายให้กับตลาดกลุ่มผู้รักสุขภาพให้ตัดสินใจซื้อ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรต้นเพียงตัวเดียว คือ ส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งอาจยังไม่เพียงพอต่อสาเหตุที่ทำให้บุคคลเกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรนำปัจจัยความภักดีตราสินค้า ความพึงพอใจ และคุณค่าตราสินค้า เป็นตัวแปรศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์แบบการหาค่าความสัมพันธ์เพียงสมการเดียว ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการนำสมการชั้นสูงแบบ SEM (Structural Equation Modeling) เข้ามาใช้ในการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อได้ดียิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ เพื่อนำมารวบรวมข้อมูลเชิงลึกถึงสาเหตุการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาครของผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง (Reference)

ฐานเศรษฐกิจ. (2566ก). *เทรนด์ขนมปี 2566 รสลาบ-ต้มยำไทยมาแรงในตลาดสหรัฐ*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://www.thansettakij.com/business/economy/552546.

ฐานเศรษฐกิจ. (2566ข). *TKN มองปี 2565 เศรษฐกิจฟื้น เคาะเป้าโต 15-20%*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://www.thansettakij.com/business/514840.

ณัฐพร โชติธินิพัฒน์. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อขนมหวานร้านอาฟเตอร์ยู ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม.

นิมิต ชุ้นสั้น และสิรินทรา สังข์ทอง. (2562). ส่วนประสมการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคสำหรับอาหารสำเร็จรูปในร้านสะดวกซื้อ จังหวัดภูเก็ต. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11* (น. 782-789). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ศูนย์อัจฉริยะเพื่ออุตสาหกรรมอาหาร. (2565). *ส่วนแบ่งตลาดขนมขบเคี้ยว ปี 2564*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2566, จาก http://fic.nfi.or.th/market-intelligence-detail.php?smid=362.

หนึ่งฤทัย พันธคลา และวิชากร เฮงษฎีกุล. (2565). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมคอลลาเจนทางสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาหญิงระดับปริญญาตรี สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(1), 21-31.

เอมธิกานต์ ทาวงค์มา. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ ในเขตบางแสน จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุรวศี วัฒนวรางกูร. (2563). *ส่วนประสมทางการตลาดและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้าซัลวาซูของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการตลาด), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed). New Jersey: Prentice-hall Inc.

Cochran, W. G., Mosteller, F., & Tukey, J. W. (1953). Statistical problems of the Kinsey report. *Journal of the American Statistical Association*, 48(264), 673-716.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology. 22*(140), 1-55.

Marketeer. (2022a). *Kellogg แตกออกเป็น 3 บริษัท ดันขนมขบเคี้ยวยอดขายปังเป็นพระเอก*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://marketeeronline.co/archives/268360.

Marketeer. (2022b). *Doritos จากของเหลือทิ้ง กลายเป็นแบรนด์ขนมขบเคี้ยวยอดนิยม*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://marketeeronline.co/archives/267866.

Marketeer. (2022c). *เจ้าสัว ข้าวตังมินิ ลุยตลาดขนมขบเคี้ยว สลัดภาพจำเป็นของฝาก*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://marketeeronline.co/archives/257979.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และพฤติกรรมการซื้อสินค้ามีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย
ผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย
The Effect of Marketing Mix Factors and Consumer Purchasing Behaviors on the Health Care of Elderly in Chiang Rai

หนึ่งฤทัย เสาร์จันทร์[1]
Nungrutai Saochan

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนประสมทางการตลาด พฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อส่วนประสมการตลาดและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย 3) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย 4) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย 5) ศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย 6) ศึกษาส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย 7) ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นออกแบบสอบถามผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ไคสแควร์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุ เป็นเพศหญิง อายุอยู่ในช่วง 60 - 65 ปี มีการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีอาชีพเกษตรกร และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการเลือกซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการะบวนการ สำหรับพฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ พบว่า สินค้าในการดูแลสุขภาพที่ใช้อยู่ส่วนใหญ่เป็นสินค้าบำรุงร่างกาย และการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ใน

Received: 2023-07-11 **Revised**: 2023-07-25 **Accepted**: 2023-07-27

[1] บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Master of Business Administration, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: bunny.of.me@gmail.com

ระดับมาก สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ พบว่า เพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ พบว่า ทุกด้านมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ ยกเว้น วิธีการชำระเงินในการซื้อ พฤติกรรมผู้บริโภคมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้น ช่วงเวลาส่วนใหญ่ในการซื้อสินค้าไม่มีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุด้านโภชนาการ
คำสำคัญ (Keywords): ผู้สูงอายุ; การดูแลสุขภาพ; สินค้า

Abstract

The objectives of this study were 1) to study all about their personal factors, marketing mix factors, and consumer purchasing behaviors, as well as their health care. 2) to study on personal factors affecting the marketing mix and health care of elderly. 3) to study personal factors affecting elderly purchasing behaviors in health care products. 4) to study personal factors affecting elderly health care. 5) to study about elderly purchasing behaviors affecting the marketing mix. 6) to study the effect of marketing mix on elderly health care. 7) to study the consumer behaviors affecting elderly health care. In this study, 400 elders who lived in Chiang Rai were selected as respondents to answer questionnaires provided for gathering the data. For an analysis process, the Descriptive Statistic, T-test Statistic for hypothesis testing, One-way Analysis of Variance, Chi-Square, and Multiple Regression Analysis were used. The findings revealed that the elderly were females aged between 60 - 65 years old with primary education or less. Mainly, they were farmers with an average monthly income of 5,001 - 10,000 baht. Regarding the marketing mix factors and the elderly' s choices for purchasing health products, it was generally found at the highest level, the highest mean was the process aspect. For the purchasing behaviors in health care products, it was found that most of the products were body health care and health care for the elderly. As a whole, it was found at a high level. For the personal factors affecting purchasing behaviors of the elderly, The career And, the monthly income affects the purchasing behaviors of the elderly This was statistically significant at the .05 level. For the purchasing behaviors in health care products affecting the marketing mix of the elderly, it was found that all aspects definitely affected the

marketing mix of the elderly, but not the payment methods for purchases. Regarding consumer behaviors affecting the elderly health care, considering each aspect, it was found that all aspects had an effect on their health care statistically significant at .05 except that the purchasing time had mostly no effect on their nutritional health care,

Keywords: Elderly; the Health Care; products

บทนำ (Introduction)

ภาวะสังคมผู้สูงอายุในยุคปัจจุบัน กำลังเป็นประเด็นที่หลายประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญ อันเนื่องมาจากการที่มีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นนั้นก็อาจถือได้ว่าเป็นชัยชนะของการพัฒนามนุษย์ด้วยเหตุที่ว่าการที่ประชากรหรือมนุษย์มีอายุยืนยาวเพิ่มมากขึ้นวันถือเป็นความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่งของมนุษยชาติ United Nations Population Fund ได้ระบุข้อมูลไว้ว่าทั่วโลกมีผู้ฉลองวันเกิดครบรอบ 60 ปี มากถึงวินาทีละ 2 คน รวมแล้วแต่ละปีนั้น มีบุคคลที่อายุครบ 60 ปี มากถึง 58 ล้านคน ซึ่งคิดเป็น 1 ใน 9 ของประชากรทั้งโลกในปี 2012 และจะมีแนวโน้มเพิ่มสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุมากทั่วโลกขึ้นเป็น 1 ใน 5 ของประชากรทั้งโลกในปี 2050

จังหวัดเชียงรายถือได้ว่ามีประชากรผู้สูงอายุมากเพิ่มมากขึ้นทุกปีเช่นกัน ซึ่งจากจากรายงานของสำนักสถิติแห่งชาติ ได้ชี้แจงข้อมูลของผู้สูงอายุ ระบุว่า จังหวัดเชียงราย มีประชากรผู้สูงอายุ เกิน 60 ปีขึ้นไป จำนวน 114,696 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,263,169 คน และจากฐานข้อมูลประชากรของจังหวัดเชียงราย ได้คาดการณ์ว่าเมื่อถึงปี พ.ศ.2563 จังหวัดเชียงรายน่าจะมีประชากรผู้สูงอายุ ไม่น้อยกว่า 230,000 คน ซึ่งจากที่มีการเพิ่มของประชากรผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วผู้วิจัยมีความสนใจในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุซึ่งจะนำไปสู่การเลือกซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพที่มีส่วนหรือส่งผลต่อการการดูแลรักษาหรือเสริมสร้างการถดถอยกายภาพของผู้สูงอายุ และยังเป็นการหาช่องทางการตลาดเพิ่ม ผู้วิจัยจึงสนใจปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าสำหรับดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย เพื่อทราบถึงการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุและยังเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจและเตรียมรับมือกับความท้าทายในยุคของสังคมผู้สูงอายุที่กำลังจะมาถึงในอีกไม่นานนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนประสมทางการตลาด พฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อส่วนประสมการตลาดและการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

4. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

5. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ
เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

6. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

7. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

สมมติฐานในการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

2. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อ พฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

3. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

4. พฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพที่แตกต่างกันมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

5. ส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

6. พฤติกรรมผู้บริโภคที่แตกต่างกันมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้วิธีวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีรูปแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดผลครั้งเดียวและการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย จำนวน 18 อำเภอ สุ่มเก็บตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stages Sampling) 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 จากจำนวนผู้สูงอายุในจังหวัดเชียงรายใน 18 อำเภอ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างมา 5 อำเภอ โดยพิจารณาจากจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด 5 อันดับแรก ขั้นตอนที่ 2 จากจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด 5 อำเภออันดับแรกในจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง5 อำเภออันดับแรกในจังหวัดเชียงราย มาอำเภอละ 3 ตำบล ตามสัตส่วน ขั้นตอนที่ 3 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสะดวก (Convenience Sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และพฤติกรรมการซื้อสินค้ามีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.807

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล นำไปวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการคำนวณ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ

1.2 ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.3 พฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ

1.4 การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานมี 6 ข้อคือ

2.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อส่วนประสมการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ในการทดสอบ t-test และ One - way ANOVA โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD

2.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายแตกต่างกัน สถิติที่ใช้ในการทดสอบ Peason Chi-Square โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ด้านปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย สถิติที่ใช้ในการทดสอบ t-test และ One - way ANOVA กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD

2.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 พฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพที่แตกต่างกัน มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย สถิติที่ใช้ในการทดสอบ One - way ANOVA กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD

2.5 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกัน มีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย สถิติที่ใช้ในการทดสอบ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA.) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.6 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 พฤติกรรมผู้บริโภคที่แตกต่างกัน มีผลต่อการการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย สถิติที่ใช้ในการทดสอบ t-test และ One - way ANOVA กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีการ LSD

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแยกแยะ จัดหมวดหมู่ และนำเสนอโดยการบรรยาย

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และพฤติกรรมการซื้อสินค้ามีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 60 - 65 ปี รองลงมาคือ 66 - 70 ปี ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รองลงมาคือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/ปวช/หรือเทียบเท่า มีอาชีพเป็น อาชีพเกษตรกร รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท รองลงมาคือ 10,001 – 15,000 บาท

2. ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกระบวนการ รองลงมาคือ ด้านการสร้างและการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ

2.1 ด้านสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือชื่อเสียงของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ เป็นผลิตภัณฑ์ที่น่าเชื่อถือได้รับการยอมรับมานาน รองลงมาเป็นบรรจุภัณฑ์มีฉลากบอกส่วนผสม วิธีบริโภคและข้อควรระวังรวมไปถึงวันที่ผลิตและหมดอายุ อย่างชัดเจน

2.2 ด้านราคา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ระดับราคาเหมาะสมกับคุณภาพ รองลงมาคือ เป็นระดับราคาเหมาะสมกับปริมาณ ไม่มากไม่น้อยไป

2.3 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สินค้าบริการส่งถึงบ้าน รองลงมาคือ สินค้าขายในระบบออนไลน์ ที่อำนวยความสะดวกให้ผู้สูงอายุที่อาจเดินทางลำบาก

2.4 ด้านการส่งเสริมตลาด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการโฆษณาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook YouTube รองลงมาคือ มีการโฆษณาผ่านทางสิ่งตีพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสารโบวชัวร์ ฯลฯ

2.5 ด้านบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้ขายสินค้าตอบข้อซักถามได้ชัดเจนและผู้ขายสินค้ามีความกระตือรือร้นและเต็มใจบริการ รองลงมาคือ ผู้ขายสินค้ามีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาจจะมีปัญหาทางด้านสายตา ที่ไม่สามารถอ่านได้ชัดเจน หรือมีปัญหาทางการได้ยินเสียง

2.6 ด้านการสร้างและการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านสินค้ามีโรงงานการผลิตที่มีมาตรฐาน รองลงมาคือ สินค้ามีโรงงานการผลิตที่มีทันสมัย

2.7 ด้านกระบวนการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระบวนการผลิตสินค้า ผ่านการรับรองจากสำนักงานกรรมการอาหารและยา (อย.) รองลงมาคือ มีกระบวนการขายสินค้าออนไลน์ที่สะดวกต่อการสั่งซื้อ

3. ด้านพฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกสินค้าบำรุงร่างกาย เช่น ถั่งเช่า โสม เห็ดหลินจือ รองลงเลือกซื้อสินค้าบำรุงสายตา เหตุผลที่ซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพ คือ บุตร-หลาน หรือญาติพี่น้องซื้อให้ รองลงมาคือ อื่น ๆ เช่น ซื้อตามโฆษณาในทีวี ฯลฯ บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ คือบุตร-หลาน หรือญาติพี่น้อง รองลงมาคือ สามีหรือภรรยา/คู่รัก ช่วงเวลาในการซื้อสินค้า คือช่วงต้นเดือนประมาณวันที่ 1-5 รองลงมาคือ ทุกเวลา ช่องทางการซื้อสินค้า คือ ช่องทางออนไลน์ รองลงมาตัวแทนจำหน่าย ความถี่ในการซื้อ จะเป็นเดือนละครั้ง รองลงมาคือ 2 - 4 เดือน/ครั้ง ค่าใช้จ่ายในการซื้อต่อครั้ง ส่วนใหญ่คือ น้อยกว่า 1,000 บาท รองลงมาคือ 1,001 – 2,000 บาท วิธีการชำระเงินในการซื้อ ส่วนใหญ่คือเงินสด รองลงมาคือ เก็บเงินปลายทาง

4. ด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดูแลด้านโภชนาการ รองลงมาคือการดูแลด้านการออกกำลังกาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การดูแลด้านโภชนาการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดการงด อบายมุกทุกอย่าง ได้แก่ เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ทุกประเภท บุหรี่ รองลงมาคือ งดอาหารที่ปรุงไม่สุกหรือไม่สะอาด

4.2 การดูแลด้านการออกกำลังกาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดการยอกกำลังกายด้วยวิธีที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของตนเอง เช่น การเดิน การวิ่งช้าๆ การทำโยคะ การรำมวยจีน ไทเก็ก ฯลฯ รองลงมาคือ การท่านใช้เวลาในการออกกำลังไม่ต่ำกว่าครั้งละ 20-30 นาที

4.3 การดูแลด้านการพักผ่อน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การกำจัดความเครียดโดยการยอมรับ และเข้าใจถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น รองลงมาคือ ผู้การนอนหลับพักผ่อนมากเพียงพอต่อวัน

4.4 การดูแลด้านการป้องกันอุบัติเหตุ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดการลุกและนั่งอย่างช้าๆ เพื่อป้องกันอาการหน้ามืด รองลงมาคือ การใช้อุปกรณ์ช่วยเดินและเข้ารับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี

5. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า อาชีพ มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

6. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า เพศ อาชีพและรายได้ต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

7. ด้านปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับการศึกษาและอาชีพ มีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

8. ด้านพฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพมีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า สินค้าในการดูแลสุขภาพ เหตุผลที่ซื้อสินค้า บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ช่วงเวลาในการซื้อสินค้า ช่องทางที่ซื้อสินค้า ความถี่ในการซื้อ

สินค้าและ ค่าใช้จ่ายในการซื้อต่อครั้ง มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย

9. ด้านส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โดยตัวแปรที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุมากที่สุด ได้แก่ด้านสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ รองลงมาคือ ด้านบุคคล และด้านช่องทางการจัดจำหน่ายตามลำดับ

10. ด้านพฤติกรรมผู้บริโภคมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สินค้าในการดูแลสุขภาพ เหตุผลที่ซื้อสินค้า บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ ช่วงเวลาในการเลือกซื้อสินค้า ช่องทางในการซื้อสินค้า ความถี่ในการเลือกซื้อสินค้าและวิธีการชำระเงินในการซื้อสินค้า มีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และพบว่าค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค่าต่อครั้ง มีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

11. ข้อเสนอแนะและข้อมูลเพิ่มเติมในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่าผู้สูงอายุต้องการผลิตภัณฑ์ที่ชัดเจนอธิบายเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน มีสีหรือโลโก้ที่ชัดเจนทำให้จดจำง่าย อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุจะมีอาการหรือโรคต่างๆ เช่น การมองเห็นทางสายตา ความจำเสื่อม ซึ่งมีผลต่อการทำความเข้าใจผลิตภัณฑ์ และการใช้งานผลิตภัณฑ์นั้นๆ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และพฤติกรรมการซื้อสินค้ามีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย จากการสรุปผลข้อมูล สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. จากการศึกษา พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับ ฐิตาภา พรหมสวาสติ (2555) ได้ศึกษาถึงปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารบำรุงสมองและความจำของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด ทั้งนี้การพิจารณาผลิตภัณฑ์ที่จะเลือกใช้หรือบริโภคนั้นส่วนประสมทางการตลาดก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญ

โดยเฉพาะด้านกระบวนการผลิตซึ่งผลิตภัณฑ์ในการดูแลสุขภาพจะมีประสิทธิภาพมากน้อยขนาดไหนขึ้นอยู่กับขั้นกระบวนการผลิตด้วยเช่นกัน

2. จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการซื้อสินค้าในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่เลือกสินค้าบำรุงร่างกาย เช่น ถั่งเช่า โสม เห็ดหลินจือ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชราภรณ์ เวชกุล (2561) ได้ศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่มีส่วนผสมของเห็ดถั่งเช่าสกัดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกบริโภคเห็ดถั่งเช่าสกัดอยู่ในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับ ดณุเดช ขุนพลช่วย และคณะ (2565) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดและความตั้งใจซื้อสบู่เห็ดหลินจือ กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ในการดูแลสุขภาพมากกว่ามีความตั้งใจในการเลือกซื้อสบู่เห็ดหลินจือเพื่อนำมาใช้ มากกว่าผู้ที่มีความรู้ในการดูแลสุขภาพต่ำกว่า จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์เห็ดหลินจือ ยังเป็นที่เชื่อมั่นในกลุ่มผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไป เป็นเพราะสรรพคุณที่มีการยืนยังตั้งแต่รุ่นโบราณมาจนถึงมีการวิจัย จึงยังทำให้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากเห็ดหลินจือยังเป็นที่ยอมรับไม่ว่าจะในยุคในสมัยไหน

3. จากการศึกษา พบว่า การดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงรายภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การดูแลด้านโภชนาการ รองลงมาคือการดูแลด้านการออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับ มณุเชษฐ์ มะโนธรรม และคณะ (2562) ได้ศึกษาถึงความรู้และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 69.5) จากการศึกษาจะเห็นว่าผู้สูงอายุยังเล็งเห็นความสำคัญในการดูแลสุขภาพตัวเอง อาจเกิดจากปัจจุบันการค้นคว้าหาความรู้ในการดูแลตัวเองของผู้สูงอายุเข้าถึงง่ายขึ้น ผู้สูงอายุจึงสามารถหาข้อมูลในด้านต่างๆร่วมถึงด้านโภชนาการที่ผู้สูงอายุสามารถทำได้ในทุกวันเพียงแค่ใส่ใจในโภชนาการ และปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ที่ให้ผู้สูงอายุเลือกบริโภคอย่างมากมาย

4. จากการศึกษา พบว่า ด้านปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อส่วนประสมการตลาดของการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า อาชีพ มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับ สมปอง ประดับมุข (2560) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจด้านส่วนประสมการตลาดบริการ 7P's ของผู้ใช้บริการ

โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอาชีพ มีผลต่อปัจจัยการตัดสินใจด้านส่วนประสมการตลาดบริการ 7P's ของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นว่าการประกอบอาชีพที่มั่นคงผลตอนแทนที่มากผู้สูงอายุจะมีศักยภาพในการซื้อสินค้าที่มากขึ้น

5. จากการศึกษา พบว่า ด้านปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย เพศ อาชีพและรายได้ต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับ ปิติพร ไตรสิริโชค และคณะ (2563)ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการเลือกผลิตภัณฑ์อาหาร OTOP เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตภาคกลาง ผลการศึกษาพบว่า เพศ รายได้และอาชีพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการศึกษาข้างต้นทำให้ทราบว่าอาชีพที่มั่นคงส่งผลต่อรายได้ที่ตามมาและทำให้ผู้สูงอายุมีอำนาจในการตัดสินในซื้อที่มากขึ้นด้วยเช่นกัน

6. จากการศึกษา พบว่า ด้านปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับการศึกษาและอาชีพ มีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับ สุขประเสริฐ ทับสี (2563) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาและอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .ทั้งนี้แสดงให้เห็นถึงผู้สูงอายุที่มีความรู้จากการศึกษาและอาชีพที่มั่นคง สามารถหาวิธีที่จะเข้าถึงความรู้ต่างๆที่จะนำมาใช้ในการดูแลตัวเอง ของผู้สูงอายุ

7. จากการศึกษา พบว่า ด้านพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้สูงอายุ มีผลต่อส่วนประสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องซึ่งสอดคล้องกับ กนกพรรณ สุขฤทธิ์ (2557) ได้ศึกษาถึงส่วนประสมการตลาดบริการและพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ย่าน Community Mall ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุน ย่าน Community Mall ในรายข้อความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารเฉลี่ยต่อเดือน ผู้สูงอายุ มีผลต่อ

ส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ที่เคยใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ย่าน Community Mall

8. จากการศึกษา พบว่า ด้านส่วนประสมทางการตลาด มีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ปุญญิสา สมฟองทอง (2558) ได้ศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด การคำนึงต่อการดูแลสุขภาพด้านความงามและการรับรู้ความแตกต่างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อครีมบำรุงผิวหน้า ผลการศึกษาพบว่า ส่วนประสมทางการตลาด มีผลต่อการคำนึงต่อการดูแลสุขภาพด้านความงามและการรับรู้ความแตกต่างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อครีมบำรุงผิวหน้า อย่างมาก

9. จากการศึกษา พบว่า ด้านพฤติกรรมผู้บริโภคมีผลต่อการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ชมพูนุช จิตติถาวร และคณะ (2560)ได้ศึกษาถึงทัศนคติและพฤติกรรมการการดูแลสุขภาพและการบริโภคการผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคมีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อดูแลสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาโดยภาพรวมปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดของผู้สูงอายุ เขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ได้ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ผู้ประกอบการควรมีการพัฒนาสินค้าเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ในแต่ละด้านให้ครอบคลุม เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีฐานการตลาดที่จะขยายมากขึ้นเรื่อย

2. ผู้ประกอบการที่จะผลิตสินค้าควรคำนึงถึงการออกแบบบันจุภัณฑ์ โลโก้ และภาษาที่ทำให้ผู้สูงอายุจดจำได้ง่าย

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกพรรณ สุขฤทธิ์. (2557). *ส่วนประสมการตลาดบริการและพฤติกรรมการใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น ย่าน Community Mall ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2565, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: https://ir.swu.ac.th.

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). *สถิติผู้สูงอายุ.* สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2563, จาก กรมกิจการผู้สูงอายุ: http://www.dop.go.th/th.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2562). *สูงวัยใส่ใจสุขภาพ.* สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563, จาก กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข: https://anamai.moph.go.th/th.

ไกรวิทย์ จันวินิจ. (2552). *พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในหมู่ที่ 2 ตำบลควนธานี อำเภอกันกันตัง จังหวัดตรัง.* รายงานการวิจัย. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง.

ชมพูนุช จิตติถาวร, อรุณี เลิศกรกิจจา,และ นิลาลักษณ์ จันหาญ. (2560, ธันวาคม 8). *ทัศนคติและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพและการบริโภคการผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร.* ประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 14: ตามรอยพระยุคลบาท เกษตรศาสตร์กำแพงแสน, (2560), สืบค้นจาก https://agkb.lib.ku.ac.th/ku/search_detail/result.

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. (2552). *การตลาดบริการ* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ชูชัย สมิทธิไกร. (2553). *พฤติกรรมผู้บริโภค.* (สารนิพนธ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร

ชเนศวร์ จันทร์รักษ์ และคณะ. (2554). *พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง.* (รายงานการวิจัย). วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดตรัง.

ฐิตาภา พรหมสวาสติ. (2555). *ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารบำรุงสมองและความจำของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร.* (ปริญญานิพนธ์ บธ.ม). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *กรุงเทพมหานคร*.

ดณุเดช ขุนพลช่วย, นฤมล เจริญยิ่ง,และคณะ.(2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดและความตั้งใจซื้อสบู่เห็ดหลินจือ* กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนฟาร์มเห็ดกลางบ้าน. วารสารวิชาการการตลาดและการจัดการ, 9(1), 19–42.

ทิปภา ชุติกาญจน์โกศล. (2561, ธันวาคม 13). *10 วิธีง่ายๆ ในการดูแลผู้สูงวัยในครอบครัว.* สมิติเวช, 2561, สืบค้นจาก https://www.samitivejhospitals.com.

ธโสธร ตู้ทองคำ. (2561). *การพัฒนาสังคมผู้สูงอายุและบุคคลลักษณะพิเศษ.* เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการพัฒนามนุษย์ในบริบทโลก หน่วยที่15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2561, 3-7.

นันทิตา อินธรรมมา. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารผู้สูงอายุในเขตเทศบาล เมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี.* บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.

บริการสถิติข้อมูล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2565).*สถิติผู้สูงอายุ สัญชาติไทย และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน สืบมกราคม 2565*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2565 จาก https://stat.bora.dopa.go.th.

ปรมะ สตะเวทิน. (2546). *การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี.* กรุงเทพมหานคร:ภาพพิมพ์.

ประกาย จิโรจน์กุล. (2556). *แนวคิด ทฤษฎี การสร้างเสริมสุขภาพและการนำไปใช้.* (โครงการสวัสดิการวิชาการ). สถาบันพระบรมราชชนก. นนทบุรี.

ประนอม โอทกานนท์,จิราพร เกศพิชญวัฒนา. (2537). *การศึกษาความต้องการการพยาบาลของผู้สูงอายุ ในชมรมและสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ.* (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

ปิติพร ไตรสิริโชค, เรวดี จงสุวัฒน์, & พัชราณี ภวัตกุล. (2563). *พฤติกรรมการเลือกผลิตภัณฑ์อาหาร OTOP เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตภาคกลาง*. วารสารโภชนาการ, 55(2), 45–51.

ปุญญิสา สมฟองทอง. (2558). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด การคำนึงต่อการดูแลสุขภาพด้านความงามและการรับรู้ความแตกต่างที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อครีมบำรุงผิวหน้า* (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพมหานคร.

พบแพทย์. (มปป.). *ดูแลผู้สูงอายุอย่างไรให้มีสุขภาพดี.* สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2563, จาก https://www.pobpad.com.

พร ไตรสิริโชค, เรวดี จงสุวัฒน์, & พัชราณี ภวัตกุล. (2563). *พฤติกรรมการเลือกผลิตภัณฑ์อาหาร OTOP เพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในเขตภาคกลาง*. วารสารโภชนาการ, 55(2), 45–51.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2561). *สังคมผู้สูงอายุ: นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ*สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2563, จาก https://www.stou.ac .th.

มณุเชษฐ์ มะโนธรรม และคณะ (2562,มกราคม 1). *ความรู้และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย*. วรสารสาธารณสุขมหาลัยบูรพา, (14), สืบค้นจาก https://www.pobpad.com.

เยาวภา จันทร์พวง. (2557). *ลักษณะรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารประเภทวิตามินในประเทศไทย.*(การจัดการมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา.

โรงพยาบาลยันฮี. (มปป.). *การดูแลผู้สูงอายุ.* สืบค้นเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2563 จาก https://th.yanhee.net.

วชมพูนุท พรหมภักดิ์. (2556). *การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย.* สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ปีที่ 3 (ฉบับที่ 16 สิงหาคม 2556), สืบค้นจาก https://library.senate.go.th

วัชราภรณ์ เวชกุล. (2561). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่มีส่วนผสมของเห็ดถั่งเช่าสกัดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร* (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสยาม. สืบค้นจาก ห้องสมุดมารวยมหาวิทยาลัยสยาม.

วิทยาลัยประชากรศาสตร์. (2561). *โลกกับความท้าทายของ สังคมสูงอายุ.* สืบค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2563, จาก วิทยาลัยประชากรศาสตร์: http://www.cps.chula.ac.th.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร*: ซีเอ็ดยูเคชั่น

สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (มปป.) *ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ.*สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2563, จาก สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่: http://www.sri.cmu.ac.th.

สมพร ปานยินดี. (2561). *อิทธิพลของศักยภาพในการทำงาน การสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมการดูแลตนเอง และการเห็นคุณค่าแห่งตนที่มีผลต่อความพร้อมในการทำงานหลังเกษียณของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ บธ.ม). มหาวิทยาลัยสยาม. กรุงเทพมหานคร.สมปอง ประดับมุข (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจด้านส่วนประสมการตลาดบริการ 7P's ของผู้ใช้บริการโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.* (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี.

สุขประเสริฐ ทับสี. (2563). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี*. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า, 3(1), 14–30.

สุดาพร กุณฑลบุตร. (2557). *หลักการตลาด...สมัยใหม่.* (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพหมานคร.

เสรี วงษ์มณฑา. (2542). *การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค.* สืบค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2553, *จาก* https://www.car.chula.ac.th.

สำนักงาน ก.พ. (2561). *ภาครัฐกับการเตรียม ความพร้อมเข้าสู่ สังคมสูงวัย.* วารสารข้าราชการ , ปีที่ 60 (ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2561), 2-4.

สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย. (2561). *จำนวนผู้สูงอายุ.* สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2563, จาก สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย: http://chiangrai.nso.go.th.

สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ. (2562). *ประชากรสูงวัยและแนวโน้มในอนาคต.* สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2563, จาก สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ: https:// businesseventsthailand.com.

อรรนพ เรืองกัลป์ปวงศ์ และสราวรรณ์ เรืองกัลปวงศ์. (2558). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพ ของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร.* (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. กรุงเทพมหานคร.

อนันต์ อนันตกูล. (2560). *สังคมสูงวัย...ความท้าทายประเทศไทย.* เอกสารเสนอที่ประชุมราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสภา.

อาภาพร เผ่าวัฒนา และคณะ. (2556). *การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในชุมชน: การประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา

Brandbuffet. (2561). *ธุรกิจเพื่อผู้สูงวัย บรรทัดฐานใหม่เมื่อทั้งโลกกำลังจะก้าวสู่ Aging Society พร้อมการปรับตัวจาก 8 กลุ่มธุรกิจในญี่ปุ่น.* สืบค้นเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2563, จาก Brandbuffet: https://www.brandbuffet.in.th.

SMEONE. (2563). *ตลาดกลุ่มผู้สูงอายุ ที่เอสเอ็มอีควรจับตามอง* สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.smeone.in.th/

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

A study of the problems and health care needs of the elderly in the area of San Sai Subdistrict Municipality, Mueang District, Chiang Rai Province

พรนิภา สิทธิสระดู่[1] ปริพัช เงินงาม[2] ฐิติรัตน์ ชัยชนะ[3] กนกอร เพียรสูงเนิน[4]
วรรณพร สุริยะคุปต์[5]
Pornnipa Sitthisradoo, Paripach Ngoenngam, Thitirat Chaichana,
Kanokorn Piansoongnern, Wannaporn Suriyakhup

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ และ 2) เสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาประสบการณ์ด้านสุขภาพชุมชนจากผู้สูงอายุ จำนวน 150 คน ตลอดจนผู้บริหารของเทศบาลตำบลสันทราย จำนวน 8 คน และแพทย์แผนไทยวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 10 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่นำมาวิเคราะห์นั้นเป็นข้อความบรรยายที่ได้จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการจดบันทึกข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาของผู้สูงอายุแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) ปัญหาเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง 2) ปัญหาเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยที่มีสาเหตุจากความเสื่อมของร่างกาย และ 3) ปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์และสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ในขณะที่ความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การดูแลรักษาโรคด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และ 2) การพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงนำเสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุออกเป็น 2 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมดูแลรักษาโรคด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย และ 2) กิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในชุมชน

Received: 2023-03-13 **Revised**: 2023-03-24 **Accepted**: 2023-03-24

[1 2 3 4 5] วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Traditional and Alternative Medicine Chiang Rai Rajabhat University, Thailand. Corresponding Author e-mail: paripach@hotmail.com

คำสำคัญ (Keywords): สภาพปัญหาสุขภาพ; ความต้องการดูแลสุขภาพ; ผู้สูงอายุ; เทศบาล; การแพทย์แผนไทย

Abstract

This research article aimed to 1) study the problems and health needs of the elderly and 2) propose a model for health care and quality of life development for the elderly with Thai traditional medicine in Sansai Municipality, Sansai Sub-district, Mueang District, Chiang Rai Province. This study was qualitative research from collecting information from document review and analysis about the problems and health needs of the elderly through Thai traditional medicine and focus group methods. To study the community health experiences of 150 elderly, 8 San Sai Subdistrict Municipality administrators, and 10 professional Thai traditional medicine practitioners working in the area. Analysis of data from focus group record. Most data analyzed are narrative texts from participant observation, interviews, and notetaking. The results showed that the problems of the elderly are divided into three parts: 1) the problem with non-communicable diseases (NCDs), 2) the illnesses caused by the deterioration of the body, and 3) the mood and mental health of the elderly. In contrast, the health needs of the elderly are divided into two parts: 1) treatment of diseases with Thai traditional medicine wisdom and 2) health self-reliance with local wisdom. Therefore, presenting a model of health care and quality of life development for the elderly is divided into two activities: 1) Traditional Medicine Service Center (TMSC), and 2) activities to promote health and quality of life development of the elderly with Thai traditional medicine in the community.

Keywords: Problem condition and health needs; elderly; Municipality; and Thai traditional medicine

บทนำ (Introduction)

การจัดตั้งคลินิกการแพทย์แผนไทย เพื่อรองรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการแพทย์แผนไทย และการบริการวิชาการสังคมของวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แบ่งประเภทคลินิกการแพทย์แผนไทยออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 คลินิกการแพทย์แผนไทยของโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั้งในระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงพยาบาลชุมชน รูปแบบที่ 2 คลินิกการแพทย์แผนไทยในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดบริการในรูปแบบรัฐสวัสดิการ รูปแบบที่ 3 คลินิก

การแพทย์แผนไทยในเรือนจำ ดำเนินการจัดบริการภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริ รูปแบบที่ 4 คลินิกการแพทย์แผนไทยกลางของวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก รูปแบบที่ 5 คลินิกการแพทย์แผนไทยเคลื่อนที่ในชุมชนของวิทยาลัยการแพทย์ฯ (วรรณพร สุริยะคุปต์, 2565) ซึ่งศูนย์บริการแพทย์ไทยเพื่อชุมชนที่สถานีขนส่งเชียงราย 2 ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นรูปแบบที่ 4 ที่มีการพัฒนาให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนแพทย์แผนไทยด้านการประกอบการคลินิกการแพทย์แผนไทย (ชินภัทร เติมสมบัติ, 2565) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีศักยภาพในการประกอบการด้านคลินิกแพทย์แผนไทย โดยบูรณาการความรู้วิชาชีพการแพทย์แผนไทยสำหรับขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและความรู้การประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยเข้ากับความรู้ด้านการบริหารจัดการ โดยมีเป้าหมายให้บัณฑิตแพทย์แผนไทยมีประสบการณ์จริงในการประกอบการคลินิกการแพทย์แผนไทยและส่งเสริมแพทย์แผนไทยเป็นทางเลือกสำหรับการดูแลสุขภาพด้วยภูมิปัญญาไทยให้กับประชาชน (ชนาภา ไวยลาพี, 2563) ซึ่งสอดรับกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 55 โดยรัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพการป้องกันโรคและส่งเสริมให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้เริ่มจากการสร้างเครือข่ายลูกค้าในพื้นที่ใกล้เคียงด้วยการสำรวจข้อมูลภายในพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย ที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลนครเชียงราย มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ได้แก่ ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลท่าสาย อำเภอเมืองเชียงราย และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีหมู่บ้านอยู่ในเขตการปกครอง 11 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านสันทรายหลวง หมู่ที่ 2 บ้านสันทรายน้อย หมู่ที่ 3 บ้านโป่งสลี หมู่ที่ 4 บ้านป่าตึง หมู่ที่ 5 บ้านร่องก๊อ หมู่ที่ 6 บ้านป่ากล้วย หมู่ที่ 7 บ้านป่าย้าง หมู่ที่ 8 บ้านป่าข่า หมู่ที่ 9 บ้านใหม่ทรายทอง หมู่ที่ 10 บ้านใหม่สันติสุข และหมู่ที่ 11 บ้านป่ากล้วยเหนือ (เทศบาลตำบลสันทราย, 2566) เทศบาลตำบลสันทรายมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 10,226 คน เพศชายจำนวน 4,762 คน เพศหญิงจำนวน 5,464 คน และมีจำนวนผู้สูงอายุ (อายุ60 ปีขึ้นไป) 2,484 คน คิดเป็นร้อยละ 24.29 ของประชากรทั้งหมด (กรมการปกครอง สำนักบริหารการทะเบียน, 2566) ถือว่าเข้าสู่ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ตามนิยามขององค์การสหประชาชาติ (กรมสุขภาพจิต, 2563) ทั้งนี้จังหวัดเชียงรายได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์เช่นกัน เนื่องจากมีผู้สูงอายุ (อายุ60 ปีขึ้นไป) จำนวน 23,299 คน คิดเป็นร้อยละ 21.33 จำนวน ของประชากรทั้งหมด 109,226 คน (กรมการปกครอง สำนักบริหารการทะเบียน, 2566) จากสถานการณ์ข้างต้นผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นโอกาสเป็นฐานในการขยายเครือข่ายลูกค้าในอนาคตได้

ดังนั้นเพื่อสร้างเครือข่ายกลุ่มลูกค้าในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ รวมทั้ง

เสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่จัดตั้งศูนย์บริการแพทย์ไทยเพื่อเป็นทางเลือกในการดูแลสุขภาพให้กับประชาชน ตลอดจนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพการแพทย์แผนไทยในสถาบันการศึกษา และการประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทยในหน่วยบริการสุขภาพของภาครัฐและเอกชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2) เสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการทบทวนเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยและการแพทย์แผนปัจจุบัน รวมถึงข้อมูลการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่ปฏิบัติงานในพื้นที่และประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ทั้งหมดจำนวน 170 คน ประกอบด้วย ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ชุมชนตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 150 คน ผู้บริหารเทศบาลตำบลสันทรายที่รับผิดชอบงานด้านสุขภาพ จำนวน 8 คน และแพทย์แผนไทยวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 10 คนเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้แก่ อาจารย์แพทย์แผนไทยวิชาชีพ และอาจารย์วิทยาศาสตร์

การแพทย์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Object Congruence: IOC) ได้ค่าความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย IOC ที่ 0.82

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้วางแผนกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group) จากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีจัดระบบข้อมูลออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) ปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของผู้สูงอายุ (2) การเสนอรูปแบบการดูแลส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่นำมาวิเคราะห์นั้นเป็นข้อความบรรยายที่ได้จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) และการจดบันทึกข้อมูล (Notetaking)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1) สภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล สันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

พบว่าสภาพปัญหาทางสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล สันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) ปัญหาเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง จำนวน 5 กลุ่ม คือ 1) โรคเบาหวานที่เกิดจากภาวะน้ำตาลในเลือดสูงอย่างควบคุมไม่ได้ โดยพบภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ แผลเรื้อรังที่เท้า ตาพร่ามัว ไตวาย 2) โรคความดันโลหิตสูงซึ่งเป็นภาวะความดันภายในหลอดเลือดแดงสูงกว่าปกติ โดยพบภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ เวียนศีรษะ หน้ามืด ใจสั่น 3) โรคหลอดเลือดหัวใจและสมองที่เกิดจากการพอกของคราบไขมันบริเวณภายในผนังหลอดเลือด ส่งผลทำให้หลอดเลือดไปเลี้ยงหัวใจและสมองไม่เพียงพอ โดยพบภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ หัวใจวาย กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด หลอดเลือดสมองตีบ หลอดเลือดสมองแตก หลอดเลือดสมองอุดตัน 4) โรคถุงลมโป่งพองที่เกิดจากถุงลมปอดอักเสบทำให้การแลกเปลี่ยนก๊าซผิดปกติ โดยพบภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ หลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบ 5) โรคมะเร็งที่เกิดจากเซลล์ในร่างกายมีความผิดปกติ โดยพบโรคมะเร็งเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ได้แก่ มะเร็งตับ มะเร็งปอด มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งปากมดลูก (2) ปัญหาเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยที่มีสาเหตุจากความเสื่อมของร่างกาย จำนวน 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มโรคทางเดินหายใจ ได้แก่ อาการไอ หวัด เจ็บคอ โรคหืดหอบ โรคภูมิแพ้อากาศ ลองโควิด 2) กลุ่มโรคทางเดินอาหาร ได้แก่ โรคกระเพาะอาหารเรื้อรัง โรคริดสีดวงทวารหนัก อาการท้องผูก อาการจุกเสียด 3) กลุ่มโรคลมและเลือดลม ได้แก่ อาการวิงเวียน หน้ามืด ใจหวิวใจสั่น เลือดลม

แปรปรวนในผู้สูงอายุ และ4) กลุ่มโรคกล้ามเนื้อ กระดูก ข้อและเส้นเอ็น ได้แก่ โรคไหล่ติด โรคนิ้วล็อก โรคเข่าเสื่อมระยะเริ่มต้น โรคข้อศอกติด โรคข้อมือติด (3) ปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์และสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ จำนวน 3 กลุ่มคือ 1) อารมณ์แปรปรวนในผู้สูงอายุเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ที่รวดเร็วและมีหลายอารมณ์ภายในหนึ่งวัน เช่น รู้สึกเศร้า รู้สึกมีความสุข หรืออาจร้องไห้โดยไม่มีสาเหตุ อารมณ์แปรปรวนในผู้สูงอายุมีสาเหตุมาจากความเครียดเรื้อรัง การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในชีวิต และภาวะแทรกซ้อนจากโรคจิตเวชบางอย่าง 2) ภาวะเครียดวิตกกังวล มักแสดงในลักษณะความกลัว ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ย้ำคิดย้ำทำ นอนไม่หลับ เหงา ท้อแท้ ว้าเหว่ นอกจากนี้ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นส่งผลทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนขึ้นกับผู้สูงอายุได้แก่ ปวดตึงกล้ามเนื้อ มือเท้าเย็น ปวดศีรษะ ท้องเสีย ท้องผูก เบื่ออาหาร อาหารไม่ย่อย ใจสั่น เหงื่อออกตามมือ ตลอดจนการแสดงออกของพฤติกรรมได้แก่ จู้จี้ ขี้บ่น มีเรื่องขัดแย้งกับผู้อื่นหรือคนในครอบครัว แยกตัวจากสังคม เก็บตัว กัดเล็บ กัดฟัน ดื่มเหล้า หรือสูบบุหรี่ 3) โรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุที่เป็นการเจ็บป่วยทางจิตใจ เมื่อเกิดขึ้น จะทำให้ผู้สูงอายุ เบื่อหน่าย หดหู่ ไม่มีความสุข มองโลกในแง่ร้าย เก็บตัว รู้สึกชีวิตสิ้นหวัง ไม่มีคุณค่า โมโหง่าย เอาแต่ใจตนเอง ขี้น้อยใจ อาการทางจิตใจส่งผลกระทบต่อร่างกายของผู้สูงอายุได้แก่ ไม่สดชื่น อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร หลับไม่สนิท คิดทำร้ายตนเอง ซึ่งผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทรายมีความต้องการดูแลสุขภาพแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การดูแลรักษาโรคด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อรองรับปัญหาเกี่ยวกับปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ปัญหาเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยที่มีสาเหตุจากความเสื่อมของร่างกาย และปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์และสภาพจิตใจของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย

2) การเสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

จากสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล สันทราย สามารถวิเคราะห์เพื่อเสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยสามารถเสนอรูปแบบออกเป็น 2 กิจกรรมคือ 1) กิจกรรมดูแลรักษาโรคด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทยในลักษณะศูนย์บริการแพทย์ไทยเพื่อชุมชนที่มีศักยภาพในการออกหน่วยบริการเชิงรุกในชุมชน ในที่นี้ต้องมีระบบให้บริการการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การรักษาโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ โดยอาศัยองค์ความรู้ทางการแพทย์แผนไทย ซึ่งเน้นให้บริการรักษาโรคแก่ผู้ป่วยในชุมชน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มโรคลมและเลือดลม เช่น อาการหน้ามืดวิงเวียน ใจหวิวใจสั่น วัยทอง เลือดลมแปรปรวนในผู้สูงอายุ เป็นต้น กลุ่มโรคทางเดินหายใจ เช่น อาการไอ หวัด เจ็บคอ ภูมิแพ้อากาศ หืดหอบ ลองโควิด กลุ่มโรคทางเดินอาหาร เช่น อาการจุกเสียด อาหารไม่ย่อย เบื่ออาหาร กระเพาะอาหาร ริดสีดวงทวารหนัก เป็นต้น กลุ่มโครงสร้างกล้ามเนื้อ กระดูก ข้อและเส้นเอ็น เช่น โรคอัมพฤกษ์ โรคอัมพาต โรคนิ้วล็อก โรคไหล่ติด เข่าเสื่อม เป็นต้น และ 2) กิจกรรมเสริมสร้างสุขภาวะผู้สูงอายุด้วย

การแพทย์แผนไทยในชุมชน ซึ่งเน้นจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน 2 เรื่อง คือ การเรียนรู้ในหัวข้อเรื่องการทำท่ากายบริหารด้วยฤาษีดัดตนผสมผสานกับการรำ 5 พญา ได้แก่ การทำท่าเทพพนมที่มีประโยชน์ต่อการบริหารลมและเลือดส่วนแขน การทำท่าเต้นโขน ที่มีประโยชน์ต่อการบริหารลมและเลือดส่วนขา การรำท่ากวางที่มีประโยชน์ต่ออวัยวะของไต การรำท่าเสือที่มีประโยชน์ต่ออวัยวะตับรวมถึงเส้นเอ็นและกล้ามเนื้อ การรำท่าลิงที่มีประโยชน์ต่ออวัยวะหัวใจและระบบไหลเวียนเลือด การรำท่านกกระเรียนที่มีประโยชน์ต่ออวัยวะปอด และการรำท่าหมีที่มีประโยชน์ต่ออวัยวะกระเพาะอาหารและม้าม ในขณะที่การเรียนรู้เรื่องสมุนไพรใกล้มือเพื่อส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย โดยมีตัวอย่างสมุนไพร 10 ชนิดที่สามารถนำมาใช้เองได้ง่ายและมีความเหมาะสมสามารถส่งเสริมการปลูกได้ในชุมชน ได้แก่ หนุมานประสานกาย มีสรรพคุณบรรเทาอาการหืดหอบ กระเบา มีสรรพคุณรักษาโรคผิวหนังและแผลสะเก็ดเงิน, ไพล มีสรรพคุณแก้ปวดบวมฟกช้ำ พลูคาว มีสรรพคุณแก้ไข ขับปัสสาวะ ฟ้าทะลายโจร มีสรรพคุณแก้ไข ไอ เจ็บคอ, เสลดพังพอนตัวเมีย มีสรรพคุณบรรเทาอาการเริม งูสวัด แมลงสัตว์กัดต่อย สะค้านขาว มีสรรพคุณเจริญอาหาร ขับลมในลำไส้ กระชายขาว มีสรรพคุณบรรเทาอาการจุกแน่นท้อง ขับลมในลำไส้ ทองพันชั่ง มีสรรพคุณแก้กลากเกลื้อน และเตยหอม มีสรรพคุณบำรุงหัวใจ บำรุงร่างกาย เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

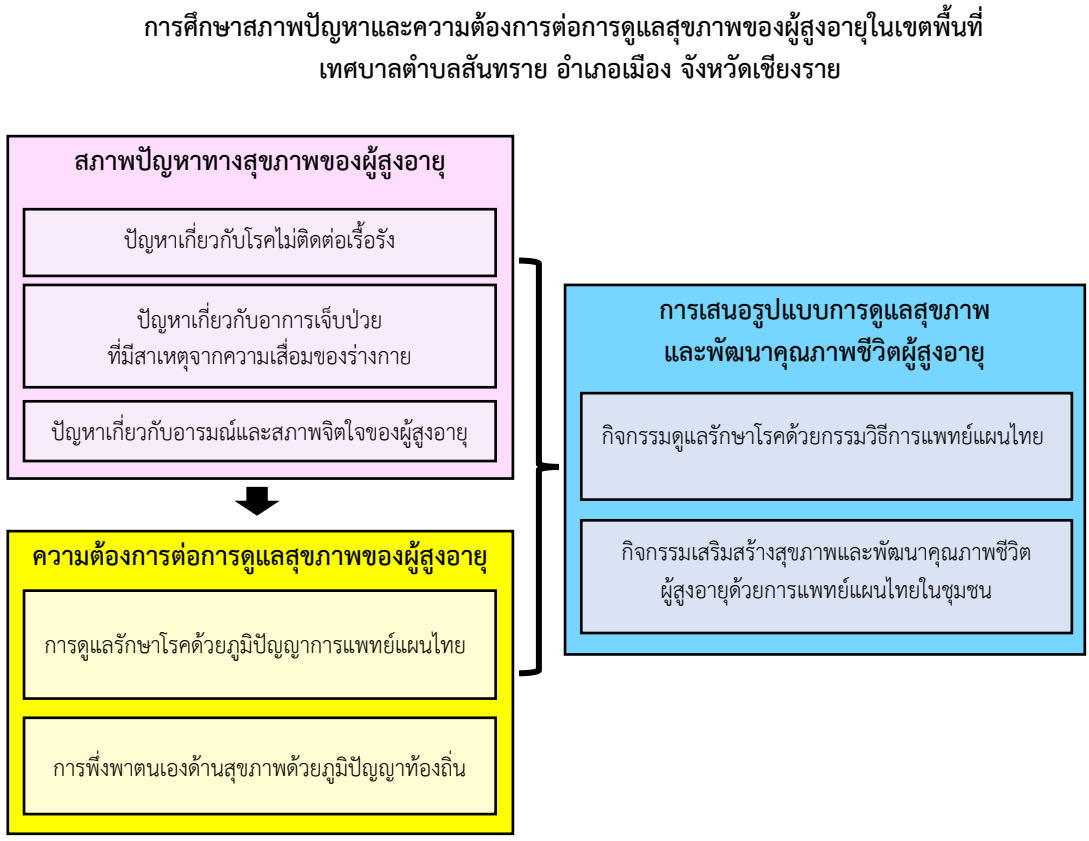
จากผลการวิจัยในประเด็นที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย พบว่า สภาพปัญหาทางสุขภาพของผู้สูงอายุแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) ปัญหาเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อเรื้อรังจำนวน 5 กลุ่ม คือ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง โรคถุงลมโป่งพอง และโรคมะเร็ง ซึ่งในปัจจุบันโรคดังกล่าวไม่สามารถรักษาให้หายขาดใช้วิธีรักษาแบบประคับประคองซึ่งผู้ป่วยจำเป็นต้องรับประทานยาและเดินทางไปพบแพทย์แผนปัจจุบันไปตลอดชีวิต โดยความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตำบลจัดการสุขภาพต้นแบบโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลนาบัว อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ของปราณี พระโรจน์ และคณะ (2563) ที่อธิบายถึงการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่เป็นปัญหาต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จากปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การจัดการสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน 2) ปัญหาเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยที่มีสาเหตุจากความเสื่อมของร่างกาย จำนวน 4 กลุ่มคือ กลุ่มโรคทางเดินหายใจ กลุ่มโรคทางเดินอาหาร กลุ่มโรคลมและเลือดลม และกลุ่มโรคกล้ามเนื้อ กระดูก ข้อและเส้นเอ็น ในขณะที่ความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาพัฒนาการของรูปแบบโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทยวิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายของวรรณพร สุริยะคุปต์ และคณะ (2565) โดยอธิบายถึงระบบอาการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุที่ให้การรักษาในโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ซึ่งกลุ่มโรคที่ให้บริการในชุมชนมีความสอดคล้องกัน 3) ปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์และสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ จำนวน 3 กลุ่มคือ อารมณ์แปรปรวนในผู้สูงอายุ ภาวะเครียดวิตกกังวล โรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุ โดยความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการวิเคราะห์ศักยภาพการดูแลสุขภาพทางจิตใจของผู้สูงอายุตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ของณิศรา ชัยวงค์ และคณะ (2565) โดยอธิบายถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภาวะเหงา ภาวะซึมเศร้า ภาวะเครียดในผู้สูงอายุซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชน และประเด็นที่ 2 ความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ การดูแลรักษาโรคด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษารูปแบบการให้บริการสุขภาพเชิงรุกในลักษณะการออกหน่วยเคลื่อนที่ในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรังของเสาวรส มีกุศล และคณะ (2561) ในขณะที่การเสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยสามารถเสนอรูปแบบออกเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมดูแลรักษาโรคด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทยในลักษณะศูนย์บริการแพทย์ไทยเพื่อชุมชนที่ศักยภาพในการออกหน่วยบริการคลินิกการแพทย์แผนไทยเคลื่อนที่ในชุมชน 2) กิจกรรมเสริมสร้างสุขภาวะผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในชุมชน ซึ่งเน้นจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน 2 เรื่อง ได้แก่ การเรียนรู้ในหัวข้อเรื่องการทำท่ากายบริหารด้วยฤาษีดัดตนผสมผสานกับการรำ 5 พญา และการเรียนรู้เรื่องสมุนไพรใกล้มือเพื่อส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย โดยมีตัวอย่างสมุนไพร 10 ชนิดที่สามารถนำมาใช้เองได้ง่ายและมีความเหมาะสมสามารถส่งเสริมการปลูกได้ในชุมชน ได้แก่ หนุมานประสานกาย, กระเบา, ไพล, พลูคาว, ฟ้าทะลายโจร, เสลดพังพอนตัวเมีย, สะค้านขาว, กระชายขาว, ทองพันชั่ง เป็นต้น โดยความรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับการพัฒนานวัตกรรมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยสมุนไพรใกล้มือสำหรับผู้สูงอายุของนคร จันต๊ะวงษ์ และคณะ (2564) โดยอธิบายถึงกระบวนการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยสมุนไพรใกล้มือเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพโดยใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรมาดูแลรักษาสุขภาพได้อย่างถูกต้อง

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากผลการศึกษาผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย โดยแสดงถึงองค์ความรู้ใหม่จากการผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของผู้สูงอายุแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ปัญหาเกี่ยวกับโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ปัญหาเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยที่มีสาเหตุจากความเสื่อมของร่างกาย และปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์และสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ ในขณะที่ความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การดูแลรักษาโรคด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงนำเสนอรูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตผู้สูงอายุออกเป็น 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมดูแลรักษาโรคด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย และกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในชุมชน โดยกิจกรรมดังกล่าวมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย ดังแสดงใน ภาพที่ 1

ภาพที่ 1
ที่มา: จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 งานวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญคือ รูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ การดูแลรักษาโรคด้วยภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นเฉพาะในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายเท่านั้น

1.2 รูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อื่นได้ โดยควรให้ความสำคัญกับสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุพื้นที่นั้นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพื่อขยายกลุ่มเครือข่ายลูกค้าในการดูแลสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทย ควรทำวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการดูแลสุขภาพของประชาชนช่วงวัยอื่นๆ ในพื้นเทศบาลตำบลสันทรายและพื้นที่ใกล้เคียง

2.2 เพื่อให้รูปแบบการดูแลสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลสันทราย สามารถนำไปปฏิบัติการในชุมชนได้จริงและมีความยั่งยืนในอนาคต จึงควรทำวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการระบบการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทยในเทศบาลตำบลสันทรายภายใต้ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมการปกครอง. (2566). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร (รายเดือน). สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565). สถิติผู้สูงอายุ สัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน. สืบค้น 8 มีนาคม 2566, จาก https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1159

กรมสุขภาพจิต. (2563). สังคมผู้สูงอายุ. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp

ชนาภา ไวยลาพี (2564). การศึกษาอุบัติการณ์การเกิดหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต กรณีศึกษา วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. วิทยานิพนธ์การแพทย์แผนไทยมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเชียงราย.

ชินภัทร เติมสมบัติบวร (2565). การศึกษาการประกอบการวิชาชีพการแพทย์แผนไทย กรณีศึกษา ศูนย์บริการแพทย์ไทยเพื่อชุมชน วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. วิทยานิพนธ์การแพทย์แผนไทยมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเชียงราย.

ณิศรา ชัยวงค์ และคณะ. (2565). การวิเคราะห์ศักยภาพการดูแลสุขภาพทางจิตใจของผู้สูงอายุตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์,* 9 (8) : 264-275.

เทศบาลตำบลสันทราย. (2566). ข้อมูลทั่วไปตำบลสันทราย. สืบค้น 20 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://www.sansaicri.go.th/mr_map.aspx

นคร จันต๊ะวงษ์ และคณะ. (2564). การพัฒนานวัตกรรมการพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพด้วยสมุนไพรใกล้มือสำหรับผู้สูงอายุ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10 (1), 245-256.

ปราณี พระโรจน์ และคณะ. (2563). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตำบลจัดการสุขภาพต้นแบบโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลนาบัว อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ,* 13 (2), 99-105.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, เมษายน 6). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-81.

วรรณพร สุริยะคุปต์ (2565). การศึกษาและพัฒนาระบบบริการสุขภาพในรูปแบบโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทย. ดุษฎีนิพนธ์การแพทย์แผนไทยดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

วรรณพร สุริยะคุปต์ และคณะ. (2565). การศึกษาพัฒนาการของรูปแบบโรงพยาบาลสาธิตการแพทย์แผนไทย วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 5* (1), 63-78.

สุวนันท์ แก้วจันทา (2565). การศึกษาบทบาทและศักยภาพของเทสบาลในการดูแลรักษาสุขภาพผู้สูงอายุด้วยการแพทย์แผนไทย. ดุษฎีนิพนธ์การแพทย์แผนไทยดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการแพทย์แผนไทย). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเชียงราย.

เสาวรส มีกุศล และคณะ. (2561). การศึกษารูปแบบการให้บริการสุขภาพเคลื่อนที่สำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยโรคเรื้อรัง. *วารสารพยาบาลทหารบก.* 19 (1), 62-69.

รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

A Communication Model and Community Participation Affecting Sustainable Tourist Attraction Management of Ban Rong Kla Community in Nakhon Thai District, Phitsanulok Province

สุภาพร กลิ่นนาค[1] ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ[2] ประสิทธิชัย นรากรณ์[3]
Supaporn Klinnak, Tummatinna Seesupan, Prasittichai Narakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก 3) เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ร่องกล้า หมู่ 10 ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านร่องกล้า หมู่ที่ 10 ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกที่มีอายุ 18 ขึ้นไป จำนวน 186 คน จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการถดถอยแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสื่อสารด้านการสื่อสารแบบบนลงล่าง ด้านการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน ด้านการสื่อสารแบบแนวนอน ด้านการสื่อสารแบบแนวไขว้ และการมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สำหรับการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณระหว่าง

Received: 2023-03-24 **Revised:** 2023-07-08 **Accepted:** 2023-07-10

[1] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Management Sciences University Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: supapronklinnak@gmail.com

[2] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Management Sciences University Pibulsongkram Rajabhat University

[3] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Management Sciences University Pibulsongkram Rajabhat University

รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องร้อยละ 27.60
คำสำคัญ (Keywords): รูปแบบการสื่อสาร; การมีส่วนร่วมของชุมชน; การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

The objectives of this research were to investigate communication patters affecting sustainable tourism attraction management of Ban RongKla Community, Nakhon Thai District, Phitsanulok Province, study community participation affecting the sustainable tourism attraction management, and examine communication and community participation patterns affecting the sustainable tourism attraction management. The participants were 186 people living in Ban RongKla Village, Moo 10, Noen Perm Sub-district, Nakhon Thai District, Phitsanulok Province, aged 18 and over. A questionnaire was used to collect the data. The data were analyzed by using multiple regression statistics. The results showed that the community communication patterns were top-down communication style, bottom-up communication, horizontal communication, and cross communication. Also, the community participation patterns in decision-making, operations, and receiving benefits affected sustainable tourist attraction management of Ban Rong Kla Community, Nakhon Thai District, Phitsanulok Province. A multiple regression analysis between communication and participation styles affecting sustainable tourist attraction management of Ban RongKla Community, Nakhon Thai District, Phitsanulok Province showed that it was able to forecast 27.60 percent correctly
Keywords: Communication Model; Community Participation Result; Sustainable Tourist Attraction Management

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกำลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทย แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2560 – 2564) มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของประเทศจาก Value-for-Money ไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่รองรับนักท่องเที่ยวระดับคุณภาพมากขึ้น ตลอดจนผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงการเสริมสร้างผู้ประกอบการและแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศ

ไทย เป็นผู้นำในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการพัฒนาให้เกิดความสมดุลใน 3 มิติ คือเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประชาชน ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมตอบสนองต่อความต้องการของนโยบายของรัฐ ที่เป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อสร้างชุมชนแห่งความสุข (กรมการท่องเที่ยว, 2561) การจัดการท่องเที่ยวโดยที่ชุมชนท้องถิ่นเข้ามากำหนดทิศทาง มีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเองชาวบ้านจึงเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่างๆ ไม่ว่าธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่าง เหมาะสม ทุกคนในชุมชนทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว มีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ความสามารถและบทบาทที่สำคัญในการดำเนินงานตั้งแต่การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปถอดบทเรียน และมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ (กุลธิดา ศรีสุวรรณ และรรินทร วสุนันต์, 2558) ชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้การส่งเสริมของศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีหน้าที่หลักในการประสานงานระหว่างชุมชมกับชุมชน และระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกลไกด้านข้อมูลและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคนในสังคมเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งชุมชนบ้านร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก เป็นหนึ่งในชุมชนท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตภาคเหนือ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

ชุมชนบ้านร่องกล้าหรือบ้านใหม่ร่องกล้า เป็นชุมชนชาวม้งที่ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ภูหินร่องกล้า ซึ่งในอดีตเป็นพื้นที่การสู้รบระหว่างฝ่ายรัฐบาลไทยกับพรรคคอมมิวนิสต์ หลังจากสิ้นสุดปัญหาความขัดแย้งจึงเป็นจุดเริ่มต้นได้เปลี่ยนบทบาทจากสนามรบเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชมบ้านร่องกล้าจากแนวคิดการอนุรักษ์พลิกฟื้นฝืนป่าและแก้ไขความคัดแย้งการบุกรุกพื้นป่าของหัวหน้าอุทยานฯ โดยมอบต้นกล้านางพญาเสือโคร่งให้ชุมชนช่วยกันปลูกพร้อมกับการปลูกผักไปพร้อมกัน กระทั่งดอกนางพญาเสือโคร่งบานทั้งภูเขาจึงกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงเกิดเป็นเทศกาล “ซากุระเมืองไทยบานที่ภูลมโล” (ตรียากานต์ พรมคำ และคณะ, 2565) ซึ่งเศรษฐกิจเป็นปัญหาหลักของประชาชนหากแต่ชุมชนยังมีทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ค่อนข้างสมบูรณ์นำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้ สมาชิกในที่ประชุม คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ภาคีที่เกี่ยวข้อง และชาวบ้านที่สมัครใจเข้าร่วมประชุมจึงเห็นชอบร่วมกันในการดำเนินธุรกิจชุมชนด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พร้อมกับได้จัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านร่องกล้ามีการกำหนดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ร่วมกันกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยมีผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม อัตราค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากการให้บริการ การแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมการจัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

(ชุลีรัตน์ จันทร์เชื้อ, 2554) หลังจากที่มีการกระจายนักท่องเที่ยวจากอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าไปยังพื้นที่ใกล้เคียงหมู่บ้านร่องกล้า ส่งผลทำให้ที่มีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดพิษณุโลก มีนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกสารทิศเดินทางเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี จึงถือเป็นโอกาสของชุมชนที่จะสามารถใช้ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเริ่มหันมาประกอบอาชีพเสริมด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเกิดการสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน เช่น กลุ่มโฮมสเตย์หรือรีสอร์ท กลุ่มค้าขายพืช ผัก ผลไม้ กลุ่มขับรถบริการให้แก่นักท่องเที่ยวขึ้นภูลมโล เป็นต้น เมื่อหมดเทศกาลท่องเที่ยวภูลมโล คนในชุมชนก็จะกลับมาทำการเกษตรกรรม (ตรียากานต์ พรมคำ และคณะ, 2565)

อย่างไรก็ตามทำให้ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก ได้สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้น แต่ในทางกลับกันก็สร้างผลกระทบด้านลบให้กับชุมชน ก่อให้เกิดปัญหากฎกติกาที่ชุมชนกำหนดขึ้นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนยังไม่สามารถใช้บทลงโทษต่อผู้กระทำผิดได้ ปัญหาความร่วมมือในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง (ตรียากานต์ พรมดำ, 2565) นอกจากนี้การสื่อสารให้นักท่องเที่ยวรับทราบอาจจะไม่ทั่วถึงจึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่เข้าใจการเก็บค่าบริการนำเที่ยว ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวบางส่วนนำรถขึ้นไปเอง รวมถึงไปจอดในบริเวณแปลงต้นดอกพญาเสือโคร่งก่อให้เกิดปัญหา การบริหารจัดการสถานที่จอดรถทำให้รถติดจำนวนมากในช่วงทางขึ้น บางช่วงของภูลมโลไม่สามารถจอดรถหรือส่วนทางกันได้ เนื่องด้วยสถานที่ที่มีจำนวนจำกัดและเกิดปัญหาปริมาณขยะในพื้นที่มากขึ้น (วารัชต์ มัธยมบุรุษ, 2561) แนวทางที่จะสามารถลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยการที่ชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชนการท่องเที่ยว นับเป็นการเสริมพลังอำนาจให้สามารถระดมขีดความสามารถในด้านการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ การควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆ และการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ร่วมกันแก้ปัญหาให้บรรลุวัตถุด้วยการสื่อสารที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้วยการสื่อสารนั้นเปรียบเสมือนตัวกลางในการเชื่อมโยงทางสังคมและเป็นบทบาทในการกระตุ้นกลุ่มชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดการรวมตัว เกิดจิตสำนึก ความสามัคคี และความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่างๆในการจัดการการท่องเที่ยว นำไปสู่การพัฒนาความเป็นชุมชนเข้มแข็ง พร้อมทั้งพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนได้อย่างยั่งยืน (กฤษฎา สุริยวงศ์ และคณะ, 2564)

จากสถานะการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษารูปแบบการสื่อสารที่เป็นกลไกหลักในการสร้างการมีส่วนร่วมความสำคัญต่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาต่างๆ ภายในชุมชน การสื่อสารจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชนและก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เพื่อรองรับการเติบโตของชุมชนแก้ปัญหาและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชน เพื่อเพิ่มขีด

ความสามารถในการพึ่งพาตนเองและสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ที่คำนึงถึงความต้องการและผลประโยชน์ของคนในชุมชนเป็นหลัก สนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ความต้องการของชุมชน และกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรมให้กับคนในท้องถิ่น โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ การที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่นได้ โดยตระหนักถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนไปจนถึงการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่นเอง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) โดยประชาชนในชุมชนต้องตระหนักถึงมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ โดยผ่านกระบวนการสื่อสารที่ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนา เป็นปัจจัยที่ถูกนำมาใช้เพื่อการให้ข้อมูลข่าวสารให้ความรู้ชักจูง สร้างทัศนคติ ปลูกฝัง และขับเคลื่อนอุดมการณ์ต่างๆ ในชุมชน อีกทั้งการสื่อสารยังช่วยส่งเสริม ทำนุบำรุง รักษา ถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดีงามจากรุ่นสู่รุ่น และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้ (ณฐพัชร์ ไชยทิพย์, 2560)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาเพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
3. เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม พ.ศ. 2565

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยในหมู่บ้านร่องกล้า หมู่ที่ 10 ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ผู้วิจัยได้เลือกใช้สูตรของ Yamane (1973) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 186 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) และแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ เป็นคำถามแบบเลือกตอบตัวเลือกเพียงตัวเลือกเดียว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสาร ประกอบด้วย ด้านการสื่อสารแบบบนลงล่าง ด้านการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน ด้านการสื่อสารแบบแนวนอน และด้านการสื่อสารแบบแนวไขว้ เป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้พิจารณาเพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและประเด็นที่ทำการวิจัย (Index of item – Objective Congruence: IOC) ซึ่งพบวา คำถามมีคา IOC = 0.50-1.00 ทุกข่อนั่นคือ แบบสอบถามมีคาความตรงตามเนื้อหาผานเกณฑและนำมาใชได

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบ จำนวน 30 ชุด และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยสถิติหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งพบว่าแบบสอบถามในแต่ละด้านมีค่าครอนบัคอัลฟ่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป นั่นคือแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงผ่านเกณฑ์และนำมาใช้ได้ (Nunnally, 1978)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขออนุมัติทำการศึกษาวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยขออนุญาตในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 10 ร่องกล้า ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

2. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง และการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมาย พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบทุกฉบับ เพื่อให้ข้อมูลครบถ้วน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปจำนวน 186 ชุด หมู่ที่ 10 ร่องกล้า ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและข้อมูลทุกฉบับ

5. นำแบบสอบถามดังกล่าวมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะหขอมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและตัวแปรที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ทราบลักษณะของการแจกแจงตัวแปรแต่ละตัว เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในรูปของการทำนาย ประกอบด้วย รูปแบบการสื่อสาร และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นตัวแปรต้น และการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นตัวแปรตาม สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษารูปแบบการสื่อสารของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สามารถอธิบายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.60 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 65.10 ประกอบอาชีพเกษตรกร/ทำสวน/ทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.90 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.10 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.80

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X}$= 4.28, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารแบบบนลงล่าง ($\bar{X}$= 4.37, S.D. = 0.78) ด้านการสื่อสารแบบแนวไขว้ ($\bar{X}$= 4.32, S.D. = 0.69) ด้านการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน ($\bar{X}$= 4.25, S.D. = 0.76) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการสื่อสารแบบแนวนอน ($\bar{X}$= 4.17, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในชุมชนที่ส่งผลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.53, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$= 4.07, S.D. = 0.47) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$= 4.04, S.D. = 0.56) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}$= 3.60, S.D. = 0.46) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$= 2.41, S.D. = 1.11) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.87, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}$= 3.97, S.D. = 0.64) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}$= 3.87, S.D. = 0.49) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$= 3.86, S.D. = 0.48) และด้านสังคม ($\bar{X}$= 3.78, S.D. = 0.45) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.465 - 0.475 โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และรูปแบบการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยใช้ Multicollinearity Test พบว่าค่า VIF ของตัวแปรมีค่าตั้งแต่ 1.566 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันน้อย หรือไม่มีความสัมพันธ์กัน ทำให้ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ระหว่างความสัมพันธ์ภายในตัวแปรอิสระ

6. ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณด้วยวิธี Enter ของรูปแบบการสื่อสารและการ มีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปผลได้ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณระหว่างรูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

ตัวแปรพยากรณ์	b	Std. Error	β	t	p-Value
ค่าคงที่	1.950	0.232		8.408	0.000*
รูปแบบการสื่อสาร (CM)	0.223	0.063	0.280	3.560	0.000*
การมีส่วนร่วมของชุมชน (CP)	0.273	0.070	0.307	3.901	0.000*

$R = 0.526$, $R^2 = 0.276$, $SE = 0.310$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณด้วยวิธี Enter ของรูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้เท่ากับร้อยละ 27.60 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ว่ารูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากที่สุด (b = 0.273) รองลงมาคือรูปแบบการสื่อสารส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (b = 0.223) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า รูปแบบการสื่อสารของชุมชนมีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 1) ด้านการสื่อสารแบบบนลงล่าง มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถจูงใจ ให้คำปรึกษาแนะนำ แจ้งข่าวสารรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ กระตุ้นให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลธิดา ศรีสุวรรณ และรรินทร วสุนันต์ (2558) พบว่า ผู้นำชุมชนมีการกระตุ้นสามารถให้ชักจูงให้ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการเข้ามา

มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพล ฉัตรจรัสกูล และพีรพจน์ ยอดยิ่ง (2561) พบว่า การสื่อสารระหว่างคนในชุมชน มีผู้นำชุมชนเป็นผู้ส่งสารหลักโดยเป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ชาวบ้านมักจะได้รับการมอบหมายจากผู้นำชุมชน 2) ด้านการสื่อสารแบบล่างขึ้นบน มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประชาชนในหมู่บ้านมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นได้ในการประชุม ปรึกษาหารือ พูดคุยกัน รวมถึงเมื่อประชาชนปฏิบัติหน้าที่เสร็จเรียบร้อยก็จะมีการแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบ การสื่อสารดังกล่าวจะทำให้ทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจในข่าวสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์วดี สีที (2561) พบว่า ข้อมูลที่ประชาชนส่งไปยังผู้นำชุมชน เช่น การประชุม การปรึกษาหารือเป็นการสื่อสารแบบสองทางที่สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็นระหว่างกันได้ การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ เป็นการติดต่อสื่อสารในลักษณะการพบปะพูดคุยสนทนากัน รู้จักกันเป็นการส่วนตัว โดยที่ผู้ส่งสารไม่ต้องคำนึงตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การสื่อสารจึงเกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิพล ฉัตรจรัสกูล และพีรพจน์ ยอดยิ่ง (2561) พบว่า การสื่อสารที่มีทิศทางการสื่อสารแบบทางเดียวและเป็นการสื่อสารแบบแนวตั้ง โดยผ่านผู้นำชุมชนเป็นผู้ส่งสาร ทำให้ส่วนใหญ่มีการไหลของข้อมูลข่าวสารจากภายนอกสู่ภายในชุมชน และคนในชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทเป็นผู้รับสาร 3) ด้านการสื่อสารแบบแนวนอน มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การสื่อสารเกิดในกลุ่มขนาดเล็กที่มีประชากรจำนวนไม่มาก ประชาชนในชุมชนสามารถสื่อสารกันได้ง่ายเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ ประชาชนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นทิศทางการสื่อสารสองทาง ที่สมาชิกในชุมชนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือร่วมกันแก้ปัญหาได้ภายในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์วดี สีที (2561) พบว่า การสื่อสารในแนวนอน เป็นการสื่อสารระหว่างสมาชิกที่มีสถานะเท่าเทียมกัน เช่น การพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างชาวบ้านในชุมชน และ 4) ด้านการสื่อสารแบบแนวไขว้ มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้าตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า โดยมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างชุมชนและอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้ามีการประสานขอความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณฐพัชร์ ไชยทิพย์และคณะ (2560) พบว่า การสื่อสารในลักษณะการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้ามหน้าที่กันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อแจ้งเหตุผลการเชิญหน่วยงานเข้าร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน

จากผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าร่วมวางแผนในการพัฒนาชุมชนที่มีความจำเป็นในการตัดสินใจการดำเนินงานของกิจกรรมต่าง

ๆ กำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากร และมีการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิษณุ หยกจินดา (2557) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชุมเรื่องต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน รวมถึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการดำเนินกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรที่อยู่ในชุมชน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากที่สุด ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สมาชิกในชุมชนให้ความสำคัญในการร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ก่อนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ได้รับมอบหมายในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว และรวมถึงสมาชิกในชุมชนปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธวัชชัย สนฺติธมฺโม (วรรณานาวิก) (2561) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสนับสนุน ช่วยเหลือดูแลสาธารณะประโยชน์โดยเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการ และเมื่อประชาชนได้รับมอบหมายในรูปแบบกรรมการ จะทราบปัญหา พร้อมให้ความร่วมมือในการทำงาน แก้ไขปัญหาต่างๆได้ และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิทธิพลในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชนหมู่บ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ทำให้ชุมชนได้รับงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และได้รับรายได้จากการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ที่สามารถทำให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก จันทร์เกตุ (2560) พบว่า การจัดการการท่องเที่ยวเกาะยอ พัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวที่นำไปสู่ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ รายได้ที่เพิ่มขึ้นทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการจ้างงานในชุมชนจากการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ส่งผลกระทบทางบวกในด้านเศรษฐกิจ และเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของธันย์ชนก ช่างเรือ (2561) พบว่า การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมชุมชนส่งผลให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและการสื่อสาร โดยปัจจัยหลักเกิดจากผลของการสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชนที่มีผู้นำโดดเด่นโดยใช้การสื่อสารที่สอดคล้องกับบริบทกับชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลธิดา ศรีสุวรรณ และรรินทร วสุนันต์ (2558) พบว่า การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืนกับการมีส่วนร่วมในการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืน มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิเคราะห์พบว่ารูปแบบการสื่อสารของชุมชนส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยรูปแบบการสื่อสารของชุมชนด้านการสื่อสารแบบบนลงล่างมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ดังนั้นจึงเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมของชาวบ้าน เพื่อจัดการในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชน

2. จากผลการวิเคราะห์พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีอิทธิพลสำคัญมากที่สุด จึงควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ให้ความร่วมมือ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ควรมีการกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วม กระตุ้นการติดตามผลการดำเนินการ หรือควรจะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามประเมินผลงาน เพื่อที่จะนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกต่อไป ทั้งนี้การทำวิจัยส่วนใหญ่เป็นเชิงคุณภาพ ซึ่งในอนาคตจะต้องศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อาจจะต้องเพิ่มศักยภาพของประชาชน จึงทำให้การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำเร็จ

3. จากผลการวิเคราะห์พบว่ารูปแบบการสื่อสารและการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีความสัมพันธ์กันที่จะช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังปัญหาของสมาชิกในชุมชน สะท้อนความคิดเห็นในการช่วยกันส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาชุมชนให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมนอกเหนือจากคนในชุมชน เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีความสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ทราบความร่วมมือทางด้านการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความสามารถในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่หมู่บ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

2. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่ไปด้วย

3. ควรศึกษาเทคนิคการสื่อสาร และการจัดทำแผนการสื่อสารเพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลชนก จันทร์เกตุ. (2560). *การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา : ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา.* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสารธารณะ สำหรับนักบริหาร). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กรมการท่องเที่ยว. (2561). *โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการท่องเที่ยว พ.ศ.2561 - 2564 ของกรมการท่องเที่ยว.* กรุงเทพมหานคร: ร้าน VIP COPY PRINT (วีไอพี ก็อปปี้ปริ้น).

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). *รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.*

กฤษฎา สุริยวงศ์ และคณะ. (2564). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วมของจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.* 23(1), 43-57

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดพิษณุโลก. (2563). *แผนพัฒนาจังหวัดพิษณุโลก ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2563 - 2582).* สืบค้น 16 กุมภาพันธ์ 2566, จาก https://www.opsmoac.go.th/phitsanulok-strategic-files-421191791803.

กุลธิดา ศรีสุวรรณ และรรินทร วสุนันต์. (2558). *การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนอำเภอกะปง จังหวัดพังงา.* สืบค้น 21 สิงหาคม 2564, จาก https://phitsanulok.mots.go.th/ewtadmin/ewt/phitsanulok/news_view.php?nid=1444

ชุลีรัตน์ จันทร์เชื้อ. (2554). *การพัฒนาขีดความสามารถในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก* (รายงานผลการวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

ณฐพัชร์ ไชยทิพย์. (2560). *การสื่อสารเพื่อพัฒนาสินค้าเชิงวัฒนธรรมม้งอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลเข็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์.* ปริญญานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ตรียากานต์ พรมดำ. (2565). การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบร่วมมือกันในเขตอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า : กรณีศึกษา ชุมชนบ้านร่องกล้า อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์.* 22(2), 20-33.

ธันย์ชนก ช่างเรือ. (2561). การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : ชุมชนท่าพรุ- อ่าวท่าเลน จังหวัดกระบี่. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ* นิด้า. 4(1), 62-72.

พระธวัชชัย สนฺติธมฺโม. (วรรณานาวิก). (2561). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว.* สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิมพ์วดี สีที. (2561). *รูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการสื่อสาร). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วารัชต์ มัธยมบุรุษ. (2561). รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารปาริชาต.* 31(3), 131-144.

วิษณุ หยกจินดา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี.* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

วุฒิพล ฉัตรจรัสกูล และพีรพจน์ ยอดยิ่ง. (2561). *การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในพื้นที่ตำบลหนองเม็ก อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม.* (รายงานผลการวิจัย).มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Nunnally, J. C (1978). Psychometric theory (2nd ed.) New York. McGraw-Hill.

การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

Corporate Environmental and Sustainability Disclosures Listed on the Stock Exchange Industrial Products and Resource Industries Affects the Enterprise Value According to the Market Price

ศิริกัลยา ตันมิ่ง[1] จิรพงษ์ จันทร์งาม[2]
Sirikunlaya Tunming, Jirapong Channgam

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ประชากรเป็นบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 68 บริษัท ได้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 204 ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมงบการเงินแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี รอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลา 3 ปี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ไม่มีผลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด 5 ตัวแปร ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ส่วนการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05 การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดในด้าน อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม; ความยั่งยืน; มูลค่ากิจการตามราคาตลาด

Received: 2023-05-15 **Revised:** 2023-07-10 **Accepted:** 2023-07-12

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author E-mail: paraworavee99@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University

Abstract

This research is a quantitative research. The objective is to study the environmental and sustainability disclosures of listed companies on the stock exchange. Industrial products and resource industries Affects the enterprise value according to the market price. Population is a group of industrial products and industrial resources listed on the Stock Exchange of Thailand, totaling 68 companies total of 204 data were analyzed. The researcher uses the collection of financial statements. Annual registration statement (56-1 Report) and annual report during the fiscal year 2019 - 2021, totaling 3 years. Data were analyzed using descriptive statistics were used for data analysis. Correlation coefficient analysis and multiple regression analysis at the significance level of 0.05. The study found that environmental disclosure There was no positive effect on the market value of 5 variables, namely, the ratio of market price to total assets; Return on Total Assets Debt to equity ratio Price to earnings per share ratio and the rate of return on equity Sustainability Disclosure Section It has a positive effect on the return on total assets. at a statistical significance level of 0.05. Sustainability Disclosure There is no positive effect on the market value of the enterprise in terms of the ratio of market price to total assets. Debt to equity ratio Price to earnings per share ratio and the rate of return on equity at the statistical significance level of 0.05.

Keywords: Environmental disclosure; Sustainability; Enterprise value

บทนำ (Introduction)

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่สำคัญในปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของมนุษย์ อีกทั้งมีการพัฒนาด้านกระบวนการผลิตของอุตสาหกรรมในรูปแบบที่ทันสมัยมากขึ้น เพื่อความสะดวกสบายของมนุษย์ ทำให้มีการพัฒนาวิทยาการทางวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ เพื่อจะได้นำทรัพยากร ธรรมชาติไปใช้ได้อย่างสะดวกและง่ายขึ้น ซึ่งผลที่ตามมาก็คือมลภาวะของเสีย ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาน้ำเสีย อากาศเป็นพิษ มลภาวะทางเสียง ทำให้เกิดของเสียกระจายสู่สิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อชุมชนและประเทศชาติ ทำให้ในหลายประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย เริ่มตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และให้ความสนใจในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีการหามาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ยิ่งกว่านั้นมลพิษที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ที่นับวันจะถูกปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมนั้น มลพิษที่เกิดขึ้นเหล่านี้ไม่ได้จำกัดขอบเขตอยู่ในประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดเท่านั้น แต่ยังอาจข้ามเขตแดนไปสร้างผลกระทบต่อ

สิ่งแวดล้อมให้กับประเทศข้างเคียงอีกด้วย หลายประเทศต้องเรียกร้องให้สหประชาชาติเข้ามาช่วยแก้ไข

ประเทศไทยก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศ มีการมุ่งเน้นให้ใช้ประโยชน์ อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร โดยองค์กรต้องให้ความสำคัญและมุ่งเน้นธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมหรือที่เรียกว่า CSR (Corporate Social Responsibility) Kruneung. (2560). การรับผิดชอบต่อสังคม (CSR: Corporate Social Responsibility) โดยให้มีการเปิดเผยข้อมูล รายงานต่อสาธารณะ และให้แสดงแนวทางแก้ปัญหาในการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างจำกัด (ปรีดีนุกูล สมปรารถนา. (2563). รู้จักประเภทของกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR). ออนไลน์. จากความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมดังกล่าวนั้น ทำให้องค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรมจำนวนมาก หันมาให้ความใส่ใจกับการพัฒนาขีดความสามารถด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยการปรับปรุงกิจกรรมทางธุรกิจให้มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีความพยายามในการสร้าง ภาพลักษณ์ของตนเองมากขึ้น ในการจัดให้มีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบอีกทั้งยังมีความพยายามที่จะปรับปรุงกิจกรรมขององค์กรเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยลง นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมและกำกับดูแลยังได้มีการออกกฎ ข้อบังคับ ตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติสำหรับหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมที่ถือได้ว่ามีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม ได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งใน ปัจจุบันได้มีการนำมาตรฐาน ISO 14001 มาเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อม และให้หน่วยงานภาคธุรกิจอุตสาหกรรมได้นำไปปฏิบัติ ธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14001 จะได้รับสิทธิ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบทางการค้า โดยเฉพาะต้นทุนของกิจการที่ลงทุนไปเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ดีในการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาคธุรกิจนั้น ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ยังส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น พนักงาน ชุมชน ผู้ถือหุ้น นักลงทุน ลูกค้า คู่ค้า ตลอดจนกลุ่มสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น ซึ่งชนิดและระดับความกดดัน กี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละประเทศและภาคธุรกิจจะมีความแตกต่างกันไป

ความยั่งยืนเป็นอีกประเด็นสำคัญสำหรับกิจการในปัจจุบัน World Business Council for Sustainable Development (2002) ระบุว่าความยั่งยืนของกิจการ คือ พันธกิจของธุรกิจในการก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การทำงานร่วมกับพนักงาน ครอบครัว ชุมชนในท้องถิ่นและสังคมโดยรวม เพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิต กิจการควรมีความรับผิดชอบและเปิดเผยผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินงานที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม แนวคิดการรายงานความยั่งยืนจึงเป็นประเด็นที่สำคัญ การรายงานความยั่งยืน คือวิธีปฏิบัติจึงเกี่ยวข้องกับการวัดมูลค่า การเปิดเผย และการมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอก เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (GRI-Sustainability Reporting Guideline, 2011) Leibs (2007) ระบุว่า การรายงานความยั่งยืนคือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานสาธารณชนเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ความรับผิดชอบ และโอกาสของกิจการ

การเปิดเผย ข้อมูลอย่างโปร่งใส ถูกต้อง รวดเร็ว และครบถ้วน ถือเป็นหัวใจสำคัญของบริษัทจดทะเบียน เนื่องจากเป็น การเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และตลาดทุนโดยรวม

ในปัจจุบันแนวคิดในเรื่องความยั่งยืนทางธุรกิจหรือการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผลต่อการประสบความสำเร็จของธุรกิจได้ โดยไม่ได้มุ่งเน้นในด้าน ผลการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่ยังเป็นธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และ สิ่งแวดล้อม ซึ่งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นบริษัทมหาชนมีผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย จำเป็นจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนของธุรกิจ เพื่อเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้บริษัทติดตาม ประเมิน และ ทบทวนผลการดำเนินงาน เพราะการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม จึงมีความสำคัญมากขึ้น เพราะมีความเชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินและสามารถสะท้อนได้ว่าธุรกิจมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีและบริหารงานอย่างโปร่งใส จัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย มีศักยภาพในการแข่งขัน และสามารถสร้างผลตอบแทนได้ในระยะยาว (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564)

อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลจากงบการเงินเพื่อสะท้อนถึงผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของกิจการ เป็นการวิเคราะห์ในส่วนของความสามารถในการทำกำไรของกิจการ การวิเคราะห์งบการเงินเป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยลดความเสี่ยงให้กับนักลงทุน อัตราส่วนทางการเงินสามารถแสดงถึงผลการปฏิบัติงานหรือมูลค่ากิจการ ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม (Tobin’s Q) เป็นตัววัดที่สะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าของกิจการ เพราะอัตราส่วนนี้ใช้ในการคาดการณ์การตัดสินใจจ่ายลงทุนในอนาคต อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) เป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงความสามารถของกิจการ ที่จะนำสินทรัพย์ที่มีไปใช้ประโยชน์ในดำเนินการของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) อัตราส่วนนี้จะแสดงโครงสร้างเงินทุนของกิจการว่าสินทรัพย์ของกิจการมาจากการกู้ยืม หรือมาจากทุนของกิจการ อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E) เป็นตัววัดความสำเร็จทางการเงิน ในมุมมองของตลาดในสายตานักลงทุน และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) ซึ่งเป็นตัววัดความสำเร็จทางการเงินในมุมมองด้านการดำเนินงานขององค์กร

จากแนวคิดข้างต้นดังกล่าว ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด เนื่องจากการเติบโตของธุรกิจมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารหรือนักลงทุน และธุรกิจนั้นต้องก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เพื่อเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และตลาดทุนโดยรวม ว่าการที่กิจการมีความรับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมาก จะส่งผลต่อการดำเนินงานของกิจการมากหรือน้อยเพียงใด รวมถึงการมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอก ในด้านการกำกับ

ดูแลกิจการ (CG Rating) ว่ามีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดหรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานขององค์กรที่ดีขึ้นและความยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

2. เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งทำการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร จากกลุ่มประชากรจำนวน 161 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 68 บริษัท 204 ข้อมูล (ยกเว้น บริษัทที่มีงบการเงินไม่ครบ 3 ปี และบริษัทที่ไม่มีการปิดรอบบัญชีในวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี) ข้อมูลงบการเงิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 รวมระยะเวลา 3 ปี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกข้อมูล โดยผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยเก็บจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปี ระหว่างปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 รวมทั้งสิ้น 3 ปี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

(1.1) เก็บข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หรือรายงานประจำปีระหว่างปี พ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2564 โดยมีการกำหนดรายการที่ควรเปิดเผย ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ระบบ

จัดการสิ่งแวดล้อม ข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การลดมลภาวะและขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ การตรวจติดตามสิ่งแวดล้อม การวิจัยและพัฒนา

(1.2) เก็บข้อมูลการเก็บข้อมูลการเปิดเผยความยั่งยืน ในเรื่องของการกำกับดูแลกิจการ (CG Rating) นำมาจากรายงานการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนประจำปี 2562 - 2564 ซึ่งดำเนินการโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Marketing Analysis and Reporting Tool : SETSMART)

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ตัวแปรที่ใช้วัดผลมูลค่ากิจการตามราคาตลาด โดยเก็บจากงบการเงิน เป็นอัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

(2.1) อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม (Tobin's Q) เป็นเครื่องมือในการวัดมูลค่าของกิจการ ซึ่งวัดโดยการนำมูลค่าตลาดของผู้ถือหุ้น บวกกับมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินระยะสั้นและระยะยาว หารด้วยสินทรัพย์รวม

(2.2) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) เพื่อวัดความสามารถของกิจการ โดยเก็บข้อมูลกำไรสุทธิจากงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ ของกิจการในแต่ละปี และหารด้วยสินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย

(2.3) อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) เพื่อดูโครงสร้างเงินทุนของกิจการว่าสินทรัพย์ของกิจการมาจากการกู้ยืม หรือมาจากทุนของกิจการ โดยเก็บข้อมูลจาก หนี้สินรวมหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น

(2.4) อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E) เป็นอัตราส่วนทางการเงินตัวหนึ่งที่นิยมใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท โดยคำนวณมาจากราคาตลาดของหุ้นหารด้วยกำไรต่อหุ้น (Price/Earnings Per Share) หรือการนำราคาหุ้นมาเทียบกับความสามารถในการสร้างกำไรของ

(2.5) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) เป็นอัตราส่วนที่ช่วยวัดประสิทธิภาพของบริษัทว่าสามารถสร้างผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของหรือส่วนของผู้ถือหุ้นได้มากน้อยเพียงใด โดยเก็บข้อมูลจากกำไรสุทธิหารด้วยส่วนของเจ้าของ หลังจากนั้นนำไปคูณ 100 ซึ่งค่าที่ได้ จะอยู่ในรูปของเปอร์เซ็นต์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำเสนอข้อมูลที่ศึกษาด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในรูปตารางแจกแจงความถี่และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้น

- สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) นำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็นคู่ที่อยู่ในกรอบแนวคิด เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เบื้องต้นของตัวแปร และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
CSR	204	16.67	100.00	73.37	20.23
ESG	204	.00	100.00	82.84	22.15
Tobin's Q	204	108.83	4277.10	777.31	572.71
ROA	204	.13	30.03	6.03	4.82
D/E	204	.07	6.26	1.09	1.01
P/E	204	1.37	1410.43	28.90	101.96
ROE	204	.23	43.01	11.21	7.94
Valid N (listwise)	204				

ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาโดยเฉลี่ยตั้งแต่ พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564 เป็นดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 73.37 และ 82.84 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 20.23 และ 22.15 ตามลำดับ ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 16.67 และ 0.00 ตามลำดับ และค่าสูงสุดอยู่ที่ 100.00 และ 100.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

		CSR	ESG
CSR	Pearson Correlation	1	.467**
	Sig. (2-tailed)		.000
	N	204	204
ESG	Pearson Correlation	.467**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	
	N	204	204

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

หมายเหตุ : ** ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระในระดับสูง

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.00 ถึง 0.467 ซึ่งน้อยกว่า 0.80 แสดงว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity จึงสามารถนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้

ตารางที่ 3 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม (Tobin's Q)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	580.915	176.962		3.283	.001		
	CSR	4.061	2.239	.143	1.813	.071	.782	1.279
	ESG	-1.226	2.046	-.047	-.599	.550	.782	1.279

a. Dependent Variable: Tobin's Q

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	7.936	1.480		5.363	.000		
	CSR	.021	.019	.087	1.103	.271	.782	1.279
	ESG	-.041	.017	-.190	-2.415	.017*	.782	1.279

a. Dependent Variable: ROA

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน มีผลเชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1	(Constant)	.587	.311		1.886	.061		
	CSR	.001	.004	.023	.296	.768	.782	1.279
	ESG	.005	.004	.112	1.417	.158	.782	1.279

a. Dependent Variable: D/E

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 6 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น (P/E)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1	(Constant)	4.221	31.716		.133	.894		
	CSR	.123	.401	.024	.306	.760	.782	1.279
	ESG	.189	.367	.041	.516	.607	.782	1.279

a. Dependent Variable: P/E

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 7 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนมีผลต่ออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
1	(Constant)	12.247	2.465		4.967	.000		
	CSR	.021	.031	.052	.660	.510	.782	1.279
	ESG	-.031	.028	-.086	-1.079	.282	.782	1.279

a. Dependent Variable: ROE

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ไม่มีผลเชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของบริษัทกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มีผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด ซึ่งมูลค่ากิจการตามราคาตลาดที่นำมาศึกษา มี 5 ตัวแปร ได้แก่ อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น อภิปรายผลได้ดังนี้

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศศิ ดิษณะ, 2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมและการควบคุมภายในต่อมูลค่ากิจการ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียน

ในตลาดหลักทรัพย์ ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม ด้านการวิจัยและพัฒนามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อาทิตย์กร ปู่โท, 2563) ผลการศึกษาพบว่า สินทรัพย์รวมไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นริศรา อยู่จรรยา, 2561) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมกับผลการดำเนินงานของบริษัท พบว่าการเปิดเผยในหัวข้อการจัดการและการตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีแนวโน้มว่า จะส่งผลให้อัตราส่วน ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ลดลงและเรามีความเชื่อมั่นถึง 95% อีกทั้งพบว่านอกจากตัวแปรอิสระที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้ศึกษาได้พบว่า ขนาดของบริษัทส่งผลต่อ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราส่วน Tobin's Q โดยพบความว่ามีผลใน ทางบวก และทางลบ ตามลำดับ อีกทั้งยังพบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E) ส่งผลต่อ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ในทางลบ ขณะที่อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (D/A) ส่งผลต่ออัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราส่วน Tobin's Q มีผลในทางลบ ทางบวก และทางลบ ตามลำดับ

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัลย์สุดา แหวนทองคำ, 2563) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมกับราคาหุ้นในภาพรวม พบว่า คุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหุ้น (β = 0.229 , S.D. = 0.282 , P-value = 0.419) เพราะ นักลงทุนไม่ได้นำข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมใช้ในการประกอบการตัดสินใจลงทุน ราคาหุ้นจึงไม่เกิดผลกระทบหลังจากที่มีการเปิดเผยข้อมูลออกไป สาเหตุที่ผู้ลงทุนไม่ใช้ข้อมูลดังกล่าวเพราะข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถนำมาช่วยพยากรณ์ถึงผลกำไรคงเหลือของหุ้นที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เนื่องจากในรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมนั้นเป็นเพียง การบรรยายถึงคุณภาพในการเปิดเผยข้อมูลและการดำเนินงานที่มีความถูกต้องตามกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของกิจการ ซึ่งไม่ได้บ่งบอกว่าในอนาคตกิจการจะทำกำไรได้มากน้อยเท่าใด ดังนั้นนักลงทุนจึงไม่ใช้ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ในการประกอบการตัดสินใจลงทุนจึงทำให้ราคาหุ้นไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

• **การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ดวงหทัย ต่อชีพ, 2562) พบความสัมพันธ์เป็นไปในเชิงลบ ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนมูลค่าราคาตลาดต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิศิษฐ์ อัศวบรรจงผล, 2562) ผลการศึกษาพบว่า การที่รูปแบบการนำเสนอรายงานความยั่งยืนไม่ส่งผลต่ออัตราส่วน Tobin's Q อาจเกิดจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 ยังไม่นิยมเปิดเผยรายงานความยั่งยืนตามมาตรฐาน GRIs

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สัมฤทธิ์ ศิริคะเณรัตน์, 2565) ที่พบว่าผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการความยั่งยืน (ESG) ต่อความสามารถในการทำกำไรด้านผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการความยั่งยืนมิติสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อภิญญา จุ้ยด้วง, 2562) ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราการเติบโตอย่างยั่งยืนของกิจการ อย่างมีนัยสำคัญ

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรสุทธิต่อหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุรีย์ โบษกรนัฏ, 2565) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ด้านมุมมองภายนอกที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

• **การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน** ไม่มีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภัณฑิรา มณีไพรัตน์, 2562) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเกี่ยวกับการกำกับดูแลองค์กรในกลุ่มบริษัทที่ได้รับการจัดอันดับหุ้นยั่งยืน มีอิทธิพลต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางระดับสถิติที่ 0.05 สำหรับการเปิดเผยข้อมูลความ

ยั่งยืนของบริษัท ด้วยเนื้อหาและวิธีดำเนินการวิจัย อาจมีข้อแตกต่าง ทำให้ส่งผลต่อความสัมพันธ์เชิงบวกต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาด รวมถึงข้อมูลที่ใช้ในการวัดผลอาจยังไม่เพียงพอ หรืออาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อมูลค่ากิจการตามราคาตลาดที่มากกว่า

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนเพิ่มเติมในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เพื่อเป็นการวัดการเปิดเผยข้อมูลเชิงคุณภาพมากขึ้น ซึ่งอาจทำการพิจารณาความละเอียดในการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน อาจให้คะแนนที่ต่างกัน

2. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี เนื่องจากเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปในอนาคต ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากสื่ออื่นๆ เช่น เว็บไซต์ของบริษัท จดหมายข่าว เป็นต้น เพื่อใช้ศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกัน และควรทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิอื่นๆ (Secondary Data) เพิ่มเติมนอกเหนือจากงบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. อาจมีการศึกษาเปรียบเทียบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาไปพร้อมๆ กับประเทศไทย อาจทำให้พบประเด็นอื่นที่น่าสนใจ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาและเป็นแนวทางเปิดเผยข้อมูลของประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กัลย์สุดา แหวนทองคำ. (2563). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมกับราคาหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ MAI.*

ดวงหทัย ต่อชีพ. (2562). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมลูด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมกับผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.*

นริศรา อยู่จรรยา. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีการเปิดเผยข้อมูล สิ่งแวดล้อมกับผลการดำเนินงานของบริษัท.*

พิศิษฐ์ อัศวบรรจงผล. (2562). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความยั่งยืนกับ อัตราส่วน Tobin's Q ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มดัชนี*

SET 100.

ศศิ ดิษณะ. (2559). *ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และการควบคุมภายใน ต่อมูลค่ากิจการ กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์.*

สัมฤทธิ์ ศิริคะเณรัตน์. (2565). *ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลด้านการจัดการความยั่งยืนที่มีต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.*

สุรีย์ โบษกรนัฏ. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.*

อภิญญา จุ้ยด้วง. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัท กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ.*

อาทิตกร ปู่โท. (2563). *ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.*

ภัณฑิรา มณีไพรัตน์. (2562). *อิทธิพลระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนผู้ถือหุ้น : กรณีศึกษาบริษัทที่ได้รับการจัดอันดับธุรกิจด้านการพัฒนาความยั่งยืน.*

การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
Development of Teamwork Skills of the Administrators Bachelor of Business Administration Program in Industrial Management, Faculty of Business Administration, Northern College

ศักดิ์ดา เกิดการ[1] เตชะธร สุขชัยศรี[2]
Sakda Kerdkarn, Techathorn Sukchaisri

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จำนวน 15 คน เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบ ค่าที (t-test) ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ผลการวิจัย พบว่า ระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.02, S.D.= 0.74) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการพัฒนาอยู่ใน ระดับมาก ได้แก่ ด้านการประสานงาน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการสื่อสาร ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน ด้านความร่วมมือและการทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตร

Received: 2023-01-07 **Revised:** 2023-03-10 **Accepted:** 2023-03-14

[1] คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, Faculty of Business Administration, Northern College. Corresponding Author e-mail: walailak27.1987@gmail.com

[2] คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, Faculty of Business Administration, Northern College

บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนา; ทักษะการทำงานเป็นทีม; วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Abstract

This descriptive research aims to study the level and compare the development of teamwork skills of the Administrators Bachelor of Business Administration Program in Industrial Management, Faculty of Business Administration, Northern College. Population and samples were 30 people administrators of the Administrators Bachelor of Business Administration Program in Industrial Management, Faculty of Business Administration, Northern College. Because the data is important, then the respondents have to be voluntarily provided the information in the questionnaire. The research instrument was a questionnaire with a checklist part and a 5-level rating scale. The quantitative data were analyzed by descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance statistics. The research results showed that the level of development of teamwork skills of the Administrators Bachelor of Business Administration Program in Industrial Management, Northern College in overall was at a high level, as follows: coordination aspect, interaction aspect, communication aspect, share the same goal aspect, and cooperation, respectively. The test comparison on the status of the respondents who were different in gender, age, education level, and work experience reflected no different of the average level regarding the development of teamwork skills of the Administrators Bachelor of Business Administration Program in Industrial Management, Faculty of Business Administration, Northern with no statistically significant at the level of 0.05.
Keywords: Development; Teamwork Skill; Northern College

บทนำ (Introduction)

สถาบันการศึกษาเป็นองค์การให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องการสอนและการเรียนรู้เป็นหลัก เป้าหมายสุดท้ายของสถาบันการศึกษา ก็คือ การเรียนรู้ของนักศึกษา ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงควรเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์การประเภทใด ๆ การที่สถาบันการศึกษาจะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) มีสมาชิกที่มีความเป็นเลิศ 2) มีตัวแบบจากภายใน 3) มีวิสัยทัศน์ร่วม 4) มีการเรียนรู้เป็นทีม และ 5) มีการคิดอย่าง

เป็นระบบ ซึ่งการบริหารงานองค์การในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นองค์การหน่วยงานราชการ หรือองค์การธุรกิจต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตั้งแต่นโยบาย ลักษณะการทำงาน กระบวนการบริหาร การพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะทักษะในการทำงาน ตลอดจนทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้องค์การอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ โดยเฉพาะกระแสโลกยุคปัจจุบัน การบริหารงานองค์การยังเกี่ยวข้องกับการใช้ปัจจัยพื้นฐานการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ (วิโรจน์ สารัตนะ, 2556) ในการทำงานเป็นทีมในสถาบันการศึกษานั้นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดเป้าหมายเพื่อให้ทีมประสบความสำเร็จนั้นคือผู้บริหารสถาบันการศึกษา ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางเป็นผู้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา เป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ ในงานด้านต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถาบันการศึกษา บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวร่วมกับคณะกรรมการสถนศึกษา บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เป็นผู้กำหนดโครงสร้าง การบริหารงานในสถาบันการศึกษา บทบาทเป็นนักจัดองค์กร (Organizer) เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานสถาบันการศึกษา บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจูงใจในการเปลี่ยนแปลง บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) ผู้สื่อสาร (Communicator) ผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) ผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) ผู้จัดระบบงาน (System Manager) ผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) ผู้บริหารงานบุคคล (Personal Manager) ผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) ผู้ประเมินผล (Appraiser) ประธานในพิธี (Ceremonial Head) ผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relater) เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก รวมทั้งให้บริการแก่หน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและที่สำคัญต้องมีทีมและผู้ร่วมงานที่ดี จึงจะก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดตามเป้าหมายขององค์กร (Knezevich, 1984) แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของผู้บริหารสถาบันการศึกษาไม่สามารถจัดการทำงานเป็นทีมได้อย่างเป็นระบบ บุคคลในทีมไม่มีความรู้สึกผูกพันต่อกัน ขาดการประสานงานที่เพียงพอ ทีมไม่สร้างสรรค์ และต่อต้านองค์กร การติดต่อสื่อสารระหว่างกันไม่ค่อยดี ไม่มีการเปิดเผย และขาดการไว้ใจกัน ทีมขาดประสิทธิภาพ สมาชิกในทีมขาดความสามารถ ทีมขาดการเรียนรู้ ประสบการณ์และขาดการชำนาญ

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มีภารกิจในการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพของระดับอุดมศึกษา โดยมีการบริหารงานเชิงบูรณาการเป็นสำนักงานแห่งนวัตกรรมยุคใหม่ใช้ข้อมูลสารสนเทศและการวิจัยและพัฒนาในการขับเคลื่อนคุณภาพ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งในการดำเนินงานที่ผ่านมาพบปัญหาเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละสถาบันการศึกษาที่ตั้งไว้

ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถาบันการศึกษามีไม่มากนัก แม้จะมีการจัดทำโครงสร้างการบริหารองค์การภายในสถาบันการศึกษาที่เน้นให้มีการทำงานเป็นทีม มีการแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษาและมีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้ร่วมงาน ในสถาบันการศึกษาเพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม แต่ในการปฏิบัติกลับมีการทำงานเป็นทีมที่ไม่มีประสิทธิภาพ มีคนทำงานจริง ๆ เพียงบางคนหรือบางส่วนเท่านั้น บุคคลส่วนใหญ่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะทำงาน แต่ไม่มีบทบาทหรือไม่ได้ทำงาน จึงทำให้งานไม่มีคุณภาพ และส่งผลเสียต่อการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาที่ไม่สามารถทำให้เป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานได้ (คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, 2564)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทั้งในส่วนของสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นและความสำคัญของทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถาบันการศึกษาที่จะพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนา ปรับปรุง การทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการศึกษาหน่วยงานทั่วไป และผู้สนใจ ไปใช้ในการบริหารการทำงานเป็นทีมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไปเพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรมนุษย์ของประเทศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective Research)

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่ให้ความหมายของการพัฒนาทีมงานที่สอดคล้องและเหมือนกันซึ่งกำหนดค่าระดับความถี่สอดคลองและเหมือนกันที่ระดับ 3 ขึ้นไปนำมาเป็นตัวแปรตามซึ่งเป็นที่มาของตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร ดังนี้ 1) ด้านความร่วมมือ 2) ด้านการประสานงาน 3) ด้านการสื่อสาร 4) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ และ 5) ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น มีจำนวนทั้งสิ้น 30 คน (คณะ

บริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, 2564) เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ซึ่งใช้การกำหนดโควตาจำนวน 15 คน และนำมาใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ การพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงมีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่า ระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แสดงว่ามีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.97 ถือว่ายอมรับได้สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์อาจารย์วิชาการที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มประชากรสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t– test)

และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 15 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 มีอายุ 30-40 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 มีระดับการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 และมีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00

การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.99, S.D.= 0.12) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านความร่วมมือ 2) ด้านการประสานงาน 3) ด้านการสื่อสาร 4) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ และ 5) ด้านการมีเป้าหมายเดียวกันตามลำดับดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ภาพรวมและรายด้าน

การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	**($\bar{X}$)**	**S.D.**	**แปลผล**
1. ด้านความร่วมมือ	4.02	0.82	มาก
2. ด้านการประสานงาน	3.98	0.43	มาก
3. ด้านการสื่อสาร	4.01	0.41	มาก
4. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์	4.06	0.69	มาก
5. ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน	3.98	0.52	มาก
โดยภาพรวม	**3.99**	**0.12**	**มาก**

การวิเคราะห์ระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านความร่วมมืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษามีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่งเสริมบุคลากรให้รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน,

ผู้บริหารสถาบันการศึกษามีความสามารถในการสร้างบรรยากาศของการทำงานที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}$=4.01, 3.97, 3.87) ตามลำดับ

2. ระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านการประสานงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่งเสริมให้สมาชิกในทีมทุกคนมีการประสานงานกันในการปฏิบัติงาน, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจัดการประชุม วางแผนที่เหมาะสมและมอบหมายหน้าที่ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานแต่ละบุคคล, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาประสานแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบให้บุคลากร ($\bar{X}$= 4.05, 3.98, 4.04) ตามลำดับ

3. ระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านการสื่อสารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษามีการติดตามตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องตรงกัน, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกต่อกันอย่างตรงไปตรงมา, ผู้บริหารสถาบันการศึกษามีการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$= 3.79, 4.02, 4.14) ตามลำดับ

4. ระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาให้โอกาสอาจารย์หรือทีมงานชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการต่อที่ประชุมอาจารย์, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาสนับสนุนช่วยเหลือและแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของอาจารย์ทุกคน, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมให้อาจารย์ได้พบปะกันตามโอกาสที่สมควร ($\bar{X}$= 3.99, 3.78, 4.02) ตามลำดับ

5. ระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ด้านการมีเป้าหมายเดียวกันอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเปิดโอกาสให้อาจารย์ได้มีส่วนร่วม การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ, ผู้บริหารสถาบันการศึกษากระตุ้นให้เกิดความร่วมมือและสร้างความผูกพันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่งเสริมให้อาจารย์ทำงานตามวงจร การบริหารงานคุณภาพ (P-D-C-A) ($\bar{X}$= 4.02, 4.10, 3.97) ตามลำดับ

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

อุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จำแนกตามเพศ อายุรายได้และด้านประสบการณ์การทำงาน

การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถาบันการศึกษา	**เพศ**		**อายุ**		**ระดับการศึกษา**		**ประสบการณ์การทำงาน**	
	t-test	**Sig**	**F**	**Sig**	**t-test**	**Sig**	**F**	**Sig**
1. ด้านความร่วมมือ	-0.15	0.73	0.36	0.91	0.19	0.86	2.97	0.42
2. ด้านการประสานงาน	-2.13	0.96	0.96	0.71	2.16	0.19	0.91	0.91
3. ด้านการสื่อสาร	0.39	0.78	2.01	0.29	0.98	0.36	0.42	0.75
4. ด้านการมีปฏิสัมพันธ์	0.42	0.32	4.02	0.15	1.54*	0.02	2.87	0.16
5. ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน	-0.56	0.41	1.02	0.57	0.46	0.75	1.09	0.27
โดยภาพรวม	**-0.39**	**0.84**	**0.34**	**0.82**	**1.53**	**0.19**	**0.85**	**0.38**

** แทนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)*

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญจากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัย ที่ควรนำมาเป็นแนวทางพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ในการอภิปรายผล ซึ่งมีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. ระดับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.99, S.D.= 0.12) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการประสานงาน ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ ด้านการสื่อสาร ด้านการมีเป้าหมายเดียวกัน ด้านความร่วมมือ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ได้มีการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมในการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างมีการระดมความคิดและหาทางเลือกใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน ร่วมกันกับบุคลากรในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถาบันการศึกษา ส่งเสริมให้สมาชิกในทีมทุกคนมีการ

ประสานงานกันในการปฏิบัติงาน ประสานแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบให้บุคลากรสนับสนุนให้อาจารย์และบุคลากรในสถาบันการศึกษาช่วยเหลือซึ่งกัน มีการติดตามตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องตรงกัน ส่งเสริมให้บุคลากรแลกเปลี่ยน ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกต่อกันอย่างตรงไปตรงมา มีการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเกื้อกูลอาจารย์เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน จัดกิจกรรมส่งเสริมให้อาจารย์ได้พบปะกันตามโอกาสที่สมควร ให้โอกาสอาจารย์หรือทีมงานชี้แจงและประชาสัมพันธ์โครงการต่อที่ประชุมอาจารย์เปิดโอกาสให้อาจารย์ได้มีส่วนร่วม เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ มาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษา เป็นต้น กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือและสร้างความผูกพันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ กำหนดเป้าหมายของกลุ่มต้องชัดเจน เข้าใจตรงกัน สนองความต้องการของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาศ นนทชัย (2558) ผลการศึกษาพบว่า การทำงานเป็นทีมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านโดยด้านบทบาทสมดุลมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีเป้าหมาย ด้านการสนับสนุนและการไว้วางใจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความร่วมมือและการใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริษรา อุ่นสิน (2560) ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันการศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านความร่วมมือ ด้านการประสานงาน ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ตามลำดับ และ ผ่องอำไพ สระเพ็ชร (2560) ได้กว่าวไว้ว่า การบริหารการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถาบันการศึกษาสถาบันการศึกษานวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัย รุ้งเพชร ทรัพย์เจริญ (2560) ผลการวิจัย พบว่าการทำงานเป็นทีมของข้าราชการอาจารย์ในสถาบันการศึกษาอำเภอบางน้ำเปรี้ยว โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยยังสอดคล้องกบงานวิจัยของ Carman ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำ การบริหารงานตามรูปแบบการสร้างทีมงานของผู้บริหารในสถาบันการศึกษาคริสเตียน พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมการทำงานและสภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยกลุ่มตัวอย่างจากเขตตะวันออกมีทัศนคติในทางบวกใน 2 ปัจจัย คือตัวแปรสภาพแวดล้อมการ ทำงานและตัวแปรสภาวะผู้นำการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารไปทางลดลง (Carman, R. Randall, 2010)

2. ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าผู้บริหารเพศชาย และผู้บริหารเพศหญิงมีอายุแตกต่างกัน มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือต่ำกว่า หรือปริญญาเอก มีประสบการณ์

การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นมีการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการโดยใช้การทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง เป็นผู้ที่มีความเสียสละ และมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริษรา อุ่นสิน (2560) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันการศึกษา จำแนกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ ปิ่นทอง ศรีสวัสดิ์ (2560) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของอาจารย์ผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ช้างเยาว์ (2561) พบว่า เปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของข้าราชการอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระยองวิทยาคมอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจำแนกตามเพศแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนั้นยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ Porter, Michael E. (1985) ที่ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถาบันการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ 1.) มีคุณลักษณะผู้นำทางบุคลิกภาพ ได้แก่ มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ มีความเสียสละ อุทิศตนและเวลาให้กับการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีบุคลิกลักษณะดี แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีการวางตนเหมาะสมกับกาลเทศะ น่าเคารพ เชื่อถือศรัทธา สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงควบคุมอารมณ์ตนเอง มีความอดทนอดกลั้นต่อภาวะกดดัน และ 2.) คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำด้านวิชาชีพ ได้แก่ แสวงหาความรู้และพัฒนาความรู้อยู่เสมอ การเรียนรู้ตลอดชีวิต มีมาตรฐานสูงและปฏิบัติได้จริง มีการวางแผน การทำงาน มีแรงบันดาลใจ มีความสามารถในการทำงานประสานงานร่วมกับผู้อื่นและชุมชน เป็นผู้นำด้านศาสนา วัฒนธรรม และจริยธรรม จะก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมและร่วมกันสร้างผลการให้บรรลุตามเป้าหมาย ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิพลในการดำเนินงานขององค์กรนั้น (Ratthanan P., Busara C., Malai W., eld., 2020)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ การได้ข้อมูลในการสะท้อนกลับ (Reflection) ของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ได้ทบทวนบทบาทคุณลักษณะของตนเอง เพื่อเสริมสร้างจุดเด่นขจัดจุดด้อย เพื่อการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น โดยสร้างกระบวนการวางแผนพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมให้มีความพร้อมในการบริหารสถาบันการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาและยกระดับสถาบันการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร ควรนำ

ผลการวิจัยเป็นแนวทางศึกษาสำหรับจัดทำหลักสูตรทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เป็นการเพิ่มศักยภาพและความพร้อมในการยกระดับคุณภาพผู้บริหาร หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ซึ่งหลักสูตรนี้เป็นการดำเนินการเพื่อการพัฒนาเป็นไปอย่างถูกทิศทาง แสดงให้เห็นความสำคัญคุณลักษณะผู้บริหารสถาบันการศึกษาที่ผู้บริหารสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับผู้บริหารสถาบันการศึกษาตามแนวโน้มที่เปลี่ยนไปของการศึกษาที่กับเป้าหมายการศึกษาของนโยบายไทยแลนด์ 4.0

เอกสารอ้างอิง (References)

Carman, R. Randall. (2010). Preferred Characteristics and Diversity of Top Leadership in Christian School. Indiana: Indiana Wesleyan University.

Knezevich, S. J. (1984). Administration of Public Education. 4th ed. New York: Harper and Row.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607-610.

Porter, Michael E. (1985). Competitive Advantage. New York: Free Press.

Ratthanan Pongwiritthon, Busara Chuadee, Malai Wongruethaiwattana, Benyapa Kantawongwan, Kanyakan Syers. (2020). Organizing Student – Centered Learning Activity in the Basic Educational Institutions Under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3. Journal of Legal Entity Management and Local Innovation. 6(5), 231-244.

กาญจนา ช้างเยาว์. (2561). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระยองวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา: ชลบุรี.

คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น. (2564) . ข้อมูลทั่วไป. สืบค้น 5 ตุลาคม 2564 จาก https://ba.northern.ac.th.

เบญจมาศ นนทชัย. (2558). การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพอาจารย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 4. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา:นครราชสีมา.

ปิ่นทอง ศรีสวัสดิ์. (2560). การทำงานเป็นทีมของอาจารย์ผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา: ชลบุรี.

ผ่องอำไพ สระเพ็ชร. (2560). การบริหารการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษานวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง: กรุงเทพฯ.

รุ้งเพชร ทรัพย์เจริญ. (2560). การทำงานเป็นทีมของข้าราชการอาจารย์ในสถาบันการศึกษา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา: ชลบุรี.

วิโรจน์ สารัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ์.

อริษรา อุ่นสิน. (2560). การทำงานเป็นทีมของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. วิยานิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา: ชลบุรี.

การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายผ่านช่องทางออนไลน์บนเฟซบุ๊ก ของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่

Decision-Making of Buying Men Cosmetics via Facebook in Chiang Mai Province

ศิริอมร กาวีระ[1] อชิรวิทย์ โชคโภคินพงษ์[2]
Siriamon Kaweera, Achiravit Chockpokanapong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสวนผสมทางการตลาดเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์และด้านการสงเสริมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายผ่านช่องทางออนไลน์บนเฟซบุ๊กผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มคนผู้ชายที่เคยซื้อสินค้าผ่านทางแอพพลิเคชั่น ออนไลน์ ที่อยู่ในกลุ่มผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยไม่ทราบกลุ่มจำนวนประชากร ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างเพื่อมาเป็นตัวแทนในการศึกษาแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบโควตาและเจาะจงพื้นที่จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบโดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ระดับปัจจัยสวนผสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และด้านการสงเสริมการตลาด พบว่า ระดับปัจจัยสวนผสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และด้านการส่งเสริมการตลาดโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์และด้านด้านการส่งเสริมการตลาด

คำสำคัญ (Keywords): การตัดสินใจ; เชียงใหม่; เครื่องสำอางของผู้ชาย

Abstract

The objective of this descriptive research was to study the marketing mix that specific on product and promotion that affect the decision-making of buying Buying Men Cosmetics s via Facebook in Chiang Mai Province. The population and

---

Received: 2023-01-07 **Revised:** 2023-03-10 **Accepted:** 2023-03-14

[1] คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, Faculty of Business Administration, Northern College. Corresponding Author e-mail: walailak27.1987@gmail.com

[2] คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, Faculty of Business Administration, Northern College.

sample were the groups of people who have purchased the products online via the applications of the group of Men in Chiang Mai Province using the nonprobability sampling method and also quota sampling and purposive sampling method to get 400 samples. The research instrument were a checklist questionnaire and a 5-level rating scale. Quantitative data were analyzed by the descriptive statistic, frequency, percentage, mean, standard deviation and test statistic of multiple linear regression. The research's results showed that the marketing mix of product and promotion in overall was at a high level in all aspects.

Keywords: Decision-making; Chiang Mai; Men Cosmetics

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันโลกอินเทอร์เน็ต วิวัฒนาการต่างๆเริ่มเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง จากอดีตอินเทอร์เน็ต เริ่มต้นเพียงการค้นคว้าหาข้อมูลที่น่าสนใจ อยากจะทราบและรับรู้เรื่องที่ต้องการเพื่อการศึกษาหรือการท างานเท่านั้น แต่ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนคลังที่รวบรวมทุก ๆ อย่างทุก ๆ เรื่องราว เช่น การเสพสื่อผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ “เฟซบุ๊ก” เพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวันทั้งหมด โดยตลอดเวลา ซึ่งท าให้ผู้เสพสื่อสามารถทำการแบ่งปันให้ผู้อื่นผ่านวิธีการต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และรับรู้ข่าวสารนั้นได้ทันท่วงที ช่วงระยะเวลาอดีตจวบจนถึงปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงของตลาดสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต ประเทศไทยค่อนข้างแตกต่างกันมาก เนื่องด้วยเทคโนโลยีเครือข่ายสัญญาณ 3G รวมถึงกระแสความนิยมของสังคมเลือกสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต แม้กระทั่งกลุ่มผู้ผลิตสินค้าประเภทอุปกรณ์เคลื่อนที่แบรนด์ใหม่เลือกมาทำการผลิตและการค้าขายในประเทศไทย หลากหลายแบรนด์มีราคาค่าเฉลี่ยที่ต่ำประกอบกับกลุ่มผู้บริโภคเริ่มเพิ่มปริมาณที่ค่อนข้างสูง เนื่องด้วยสินค้าประเภทนี้มีราคาค่อนข้างถูกลง อย่างเห็นได้ชัดเจนนอกจากนี้ยังมีข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานมือถือของประเทศไทย ปี 2562 จากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA ได้จัดทำการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2562 ซึ่งมีผู้เข้ามาร่วมตอบแบบสำรวจผ่านทางเว็บไซต์จำนวน 14,242 คนพบว่ามียอดในปี 2562 คนไทยใช้อินเตอร์เน็ตโดยเฉลี่ย 10 ชั่วโมง 22 นาทีต่อวัน นั่นหมายความว่าผู้บริโภคหนึ่งรายอาจมีโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือแท็บเล็ตมากกว่าหนึ่งเครื่อง ซึ่งสัดส่วนของผู้ใช้งานโทรศัพท์มือถือของไทยสูงกว่าถึงจำนวนประชากรถึง 135% เลยทีเดียว โดยยอดผู้ใช้บริการอินเตอร์เน็ตผ่านมือถืออยู่ที่ 56.1 ล้านคน จากความนิยมในการใช้แอพพลิเคชั่นเฟซบุ๊ก ทำให้แอพพลิเคชั่นเฟซบุ๊กเป็นช่องทางในการขายสินค้า ออนไลน์ที่มีความนิยมอย่างมาก สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์(องค์การมหาชน) (สพธอ.) หรือ ETDA เผยผลสำรวจมูลค่าพาณิชอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย ปี 2559 พบว่า ในปี 2558 นั้น

มูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออีคอมเมิร์ซ (E-Commerce) ในประเทศไทยมีมูลค่ากว่า 2.24 ล้านล้านบาทและคาดการณ์ปี 2559 จะเติบโตมากขึ้นถึง 12.42% มูลค่ารวมสูงถึง 2.52 ล้านล้านบาท สินค้ากลุ่มแฟชั่น เช่น เสื้อผ้า เครื่องสำอางนั้นเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมจากผู้ซื้อสินค้าออนไลน์ มากถึง 42.6% (ผลสำรวจ EDTA ปี2015) ซึ่งจากการเติบโตของธุรกิจออนไลน์และความนิยมในการซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ ทำให้ ธุรกิจบนแอพพลิเคชั่นเฟซบุ๊กมีผู้สนใจในการเปิดร้านจำนวนมากขึ้นอย่างมาก การมีลักษณะร้านที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้ (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.), 2562) และจากสถิติข้อมูลของ Thailand Social Award 2018 กล่าวถึงข้อมูลการใช้สื่อออนไลน์ของประชาชนชาวไทยตลอดปี 2562 ว่าจำนวนคนโพสต์ข้อความสาธารณะทางสื่อออนไลน์มีจำนวน 2,600,000,000 ข้อความต่อวัน โดยเฉลี่ยประมาณ 7 ล้านข้อความต่อวัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงอารมณ์ ซึ่งเครื่องมือทางสังคมออนไลน์มีจำนวนที่หลากหลายรูปแบบ เช่น ทวิตเตอร์ (Twitter) เฟซบุ๊ก(Facebook) ไลน์ (LINE) หรืออินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่า เป็นตัวช่วยที่ทรงอิทธิพลในการใช้สร้างการตลาดผ่านเครื่องมือสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) จากผลการสำรวจ พบว่า คนไทยมีจำนวนการใช้เฟซบุ๊ก(Facebook) สูงถึง 41 ล้านคนหรือคิดเป็น 60% ของจำนวนประชากรในประเทศ โดยใช้งานเฟซบุ๊กมากเป็นอันดับ 8 ของโลกและเป็นอันดับ 3 ของโซนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เฟซบุ๊ก สามารถสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ทุก ๆ คนรู้จักเป็นอย่างดี ซึ่งในแต่ละวันผู้บริโภคเสพสื่อผ่านช่องทางนี้เกือบตลอดเวลา ผ่านทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท เป็นต้น โดยเป็นการแบ่งปันเอกสารการเรียนว่าในแต่ละสัปดาห์มีการเรียนวิชาใดเรื่องอะไร นักศึกษาจึงสามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงระบบทางการเรียนในคาบต่อ ๆ ไปอย่างง่ายดาย รวมถึงทางด้านสาระความบันเทิงที่ทุกคนย่อมเสพผ่านโพสต์ของแต่ละเพจ ทั้งลิงก์เนื้อหาจากเว็บไซต์ภาพถ่าย ภาพกราฟิก วิดีโอ และข้อความ เป็นต้น โดยที่ผู้บริโภคไม่ต้องเสียเวลา รวมถึงทุนทรัพย์ เช่น ผู้บริโภครีบกลับบ้านเพื่อไปเสพข่าวบันเทิงผ่านหน้าจอโทรทัศน์และไม่เสียทุนทรัพย์ในการซื้อหาหนังสือ หนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ มากมาย (บริษัท ล้ำหน้าโชว์ จำกัด, 2561) การศึกษาการยอมรับเทคโนโลยี ความน่าเชื่อถือของเจ้าของเพจ การตัดสินใจซื้อของลูกค้าจึงเป็นเรื่องสำคัญเพราะความรู้ความเข้าใจจะนำมาซึ่งความได้เปรียบในเชิงการตลาด จากการศึกษาพบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเครื่องสำอาง เสื้อผ้าและสินค้าอื่น ๆ ออนไลน์ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสุดา สกลกิจตินภากุล และพีรภาว์ ทวีสุข (2560) ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการมองเห็นในรูปแบบของอินโฟกราฟิกมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจของผู้เสื้อผ้าในธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลคืออินโฟกราฟิก การสื่อสารด้วยการบอกต่อแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความไว้วางใจของผู้เสื้อผ้าในธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกคือความสามารถในการชักจูงโน้มน้าวใจ ความถูกต้อง และความชัดเจน ณ ปัจจุบันเพจเฟซบุ๊กของ

ธุรกิจ Gadget มีจำนวนค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับหลายปีที่ผ่านมา เกิดผู้เล่นรายใหม่มากมายจากอดีต จึงเป็นเหตุผลที่เลือกทำงานวิจัยเรื่องนี้ รวมถึงการคัดเลือกเพจเฟซบุ๊กที่นำมาศึกษาทั้ง Bykoan และ Siampod เลือกจากเหตุผลของการประกอบธุรกิจการนำเข้าสินค้า Gadget และการประกอบอาชีพผู้รีวิวสินค้า ซึ่งอายุการทำธุรกิจประเภทนี้ เกิดขึ้นพอ ๆ กัน รวมทั้งธุรกิจนำเข้าสินค้าย่อมเป็นสปอนเซอร์ให้กับผู้รีวิว จึงทำให้ธุรกิจเติบโตไปพร้อม ๆ กัน การสร้างความแตกต่าง การสร้างจุดขายด้วยการบริการพิเศษ ทั้งการจัดส่ง รูปแบบการให้บริการ การออกแบบพื้นที่ การสร้างอัตลักษณ์ให้สินค้าและบริการของตัวเอง มีความโดดเด่นที่ชัดเจน เป็นที่จดจำและสนใจของลูกค้า การใช้บริการจากหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยและพัฒนาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่างๆ ด้านบรรจุภัณฑ์ช่องทางการตลาด การบริหารจัดการที่ดีด้านทรัพยากร บุคลากร และการวาง Position ทางการตลาดที่ชัดเจน สำหรับสินค้าหรือบริการของตน ในปัจจุบันค่านิยมของคนเรานั้นเปลี่ยนแปลงไป แฟชั่นและความงามนั้นไม่มีเพศ ทั้งผู้หญิงและผู้ชายสามารถแต่งกายตามแฟชั่นได้อย่างฟรีสไตล์ ผู้ชายอาจลุกขึ้นมาใส่กระโปรงหรือกระเปง ทาเล็บ ใส่ต่างหูได้ การดูแลผิวพรรณ และการใช้เครื่องสำอางก็เช่นกัน สมัยนี้ผู้ชายสามารถใช้ครีมบำรุงผิว ใช้เครื่องสำอาง สามารถกันคิ้วได้เหมือนผู้หญิง อันที่จริงแล้วสามารถใช้เมคอัพโปรดักส์เดียวกันกับผู้หญิงได้ หนุ่มญี่ปุ่น และหนุ่มเกาหลีน่าจะเป็น 2 ชาติแรกที่ปลุกกระแส ปลุกเทรนด์การแต่งตัวยูนิเซ็กส์ การใช้เครื่องสำอาง และการประทินผิวของผู้ชาย ผู้ชายใช้เครื่องสำอาง หรือแต่งหน้าบางๆ ลงรองพื้น ทาลิปสติก หรือลิปกลอส ปัดแก้มเรื่อๆ กันคิ้ว และเขียนคิ้วไม่ได้แปลว่าจะไม่เป็นแมนทำให้เกิดการมาศัลกรรมใช้เครื่องสำอางสำหรับผู้ชาย สร้างความมั่นใจมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดการตลาดที่เติบโตมากยิ่งขึ้น และสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการหลายตราสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่จะเติบโตมากยิ่งจี้นในอนาคต โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ในประเทศไทย เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลา เป็นต้น(สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน), 2560)

บริบทที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษารศึกษาการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชาย กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดผ่าน Facebook Page ที่สามารถดึงดูดให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจและสนใจในสินค้า โดยผ่านกลยุทธ์การตลาดเครือข่ายสังคมออนไลน์ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลจากการศึกษาจะทำให้ได้รับข้อมูลใหม่ เพื่อสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับผู้ชายในเขตเมืองเชียงใหม่ เพื่อนำข้อมูลจากงานวิจัยนี้มาพัฒนาต่อยอด ปรับปรุงแก้ไข จนส่งผลสำเร็จต่อผู้ประกอบการที่จำหน่ายสินค้าบนแอพพลิเคชั่นเฟซบุ๊กสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ประกอบการตัดสินใจในการตั้งราคารวมถึงสามารถเพิ่มบริการในรูปแบบต่างๆ ที่สำคัญให้กับลูกค้า เพื่อทำให้เกิดการทำธุรกิจออนไลน์หรือการตลาดดิจิทัลที่ทำให้ธุรกิจขยายธุรกิจและเพิ่มรายได้จากการดำเนินธุรกิจให้เติบโตยิ่งใหญ่ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาสวนผสมทางการตลาดเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์และด้านการสงเสริมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายผ่านช่องทางออนไลน์บนเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะการสำรวจ (Survey Research) ซึ่งการวิจัยเชิงพรรณนา โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ มุ่งศึกษาเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเพจเฟซบุ๊กที่เกี่ยวข้องกับสินค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายโดยรวมทั้งหมด เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมที่ใช้ ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์และด้านการสงเสริมการตลาดและการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ชายในเขตจังหวัดเชียงใหม่คนที่เคยซื้อสินค้าผ่านทางแอพพลิเคชั่น ออนไลน์ ที่อยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยไม่ทราบกลุ่มประชากร เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ซึ่งใช้การกำหนดโควตา จำนวน 400 คน และนำมาใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งได้ 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ส่วนที่ 2 พฤติกรรมผู้บริโภคการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายผ่านช่องทางออนไลน์บนเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ส่วนที่ 3 การประเมินสวนผสมทางการตลาดเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์และด้านการสงเสริมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายผ่านช่องทางออนไลน์บนเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert’s rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นมากที่สุด จนไปถึง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่า ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.79 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Kajornatthapol et al., 2020)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่าง โดยรวบรวมจากให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยตรงหรือให้ตอบแบบสอบถามผ่านทาง Google docs และส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างผ่านทางสังคมออนไลน์ ช่องทางต่างๆ ได้แก่ เฟซบุ๊กไลน์ เป็นต้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเข้าถึงช่องทางนี้ได้สะดวกกับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณ (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการบรรยายลักษณะของส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรูปแบบของผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีชวงวัยรุ่นและเริ่มตนวัยทำงานมีอายุตั้งแต่ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.65 ระดับการศึกษาอยู่ที่ปริญญาตรี/เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 75.82 และมีรายได้ตอเดือนเฉลี่ยอยู่ที่ 15,000-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.35 เป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 80.35

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายผ่านช่องทางออนไลน์บนเฟซบุ๊กของกลุ่มคนที่เคยซื้อสินค้าผ่านทางแอพพลิเคชั่น ออนไลน์ ที่อยู่ในกลุ่มผู้ชายในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ใชเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กในชีวิตประจำวันทั้งสิ้นและเคยมีประสบการณการซื้อผลิตภัณฑ์เสริมผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กซึ่งสินคาที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยซื้อมากที่สุดคือผลิตภัณฑ์และอุปกรณ์ดูแลผิวหนา โดยมีพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลช่วงเวลา 18.01 – 24.00

น. มากที่สุดและรองลงมาคือชวงเวลา 12.01 – 18.00 น. มีประสบการณสงต่อขอมูลที่ตัวเองสนใจใหกับเพื่อนและคนรูจัก 4-6 คน รวมทั้งถาผลิตภัณฑ์ที่ใชเป็นที่พึงพอใจจะมีแนวโนมการกลับมาซื้อซ้ำอีก 2-3 ครั้ง

การวิเคราะห์ระดับปัจจัยสวนผสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ระดับปัจจัยสวนผสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และด้านการสงเสริมการตลาดโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.98, S.D.=0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}$=4.05, S.D.=0.35) ด้านด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}$=3.95, S.D.= 0.75) ดังตารางที่ 1

การวิเคราะห์ระดับปัจจัยสวนผสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และด้านการสงเสริมการตลาด โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอันแรกได้แก่ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ เชน เนื้อนุมละเอียด มีกลิ่นหอม รองลงมาได้แก่ ความน่าเชื่อถือในคุณสมบัติต่าง ๆ เชน ลดริ้วรอยใหความชุ่มชื้นทำใหหนาขาว รับประกันผลิตภัณฑ์ วาไม่มีสารเคมีอันตรายที่เป็นสวนผสมอยู่ในเครื่องสำอางบำรุงผิวหนาซึ่งจะไม่กอใหผู้ใชเกิดการแพและการระคายเคือง วันหมดอายุของสินคาที่ระบุไวบนผลิตภัณฑ์เสริมผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายอย่างละเอียดและผลิตภัณฑ์ผ่านการทดสอบอยางเพียงพอ (เชน มี อย.) เพื่อทำใหมั่นใจวาจะไม่ส่งผลด้านลบต่อผู้ใช้

2. ด้านการส่งเสริมการตลาด ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นอันดับแรกได้แก่ โฆษณาแนะนำสินคาในรูปแบบสื่อวีดีโอ รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมใหลูกคามีสวนร่วม เชน ร่วมโหวตสินคายอดนิยมเพื่อชิงรางวัล การประชาสัมพันธ์ข่าวสารและสินคาผ่านหนาเพจอย่างสม่ำเสมอ การใหขอมูลสินค้าอย่างกระจ่างและเทคนิคการใชผลิตภัณฑ์อย่างละเอียด ความรวดเร็วในการตอบคำถามผู้บริโภค และการใหโปรโมชั่นแรงๆ แต่มีเวลาจำกัด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยสวนผสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และด้านด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวม

ปัจจัยสวนผสมทางการตลาด	$\bar{x}$	S.D.	ระดับระดับความคิดเห็น
ด้านผลิตภัณฑ์	**4.05**	**0.35**	**มาก**
1. คุณภาพของผลิตภัณฑ์ เชน เนื้อนุมละเอียด มีกลิ่นหอม	4.52	0.62	มากที่สุด
2. วันหมดอายุของสินคาที่ระบุไวบนผลิตภัณฑ์เสริมผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายอย่างละเอียด	4.01	0.25	มาก
3. ความน่าเชื่อถือในคุณสมบัติต่าง ๆ เชน ลดริ้วรอยใหความ	4.03	0.12	มาก

ปัจจัยสวนผสมทางการตลาด	$\bar{x}$	S.D.	ระดับระดับความคิดเห็น
ชุ่มชื้นทำให้หน้าขาว			
4. ผลิตภัณฑ์ผ่านการทดสอบอย่างเพียงพอ (เชน มี อย.) เพื่อทำให้มั่นใจวาจะไม่ส่งผลด้านลบต่อผู้ใช้	3.96	0.69	มาก
5. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม ทันสมัย หรือดูนาใช	3.89	0.72	มาก
6. รับประกันผลิตภัณฑ์ วาไม่มีสารเคมีอันตรายที่เป็นสวนผสมอยู่ในเครื่องสำอางบำรุงผิวหนาซึ่งจะไม่กอให้ผู้ใชเกิดการแพและการระคายเคือง	4.02	0.67	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	**3.95**	**0.75**	**มาก**
1. โฆษณาแนะนำสินคาในรูปแบบสื่อวีดีโอ	4.05	0.76	มาก
2. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารและสินคาผ่านหนาเพจอย่างสม่ำเสมอ	3.95	0.27	มาก
3. การให้ข้อมูลสินค้าอย่างกระจ่างและเทคนิคการใช้ผลิตภัณฑ์อย่างละเอียด	3.80	0.92	มาก
4. การจัดกิจกรรมให้ลูกคามีสวนร่วม เชน ร่วมโหวตสินคายอดนิยมเพื่อชิงรางวัล	4.01	0.39	มาก
5. ความรวดเร็วในการตอบคำถามผู้บริโภค	3.92	0.78	มาก
6. การให้โปรโมชั่นแรงๆ แต่มีเวลาจำกัด	3.83	0.42	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.98**	**0.12**	**มาก**

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของผู้ชายผ่านช่องทางออนไลน์บนเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับปัจจัยสวนผสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และด้านการสงเสริมการตลาด พบว่า ระดับปัจจัยสวนผสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และด้านการสงเสริมการตลาดโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งสอดคลองกับงานวิจัยของศิริวรรณ เสรีรัตน (2550) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการรับรูเป็นกระบวนการที่เกี่ยวของกับความตองการ (Needs) ค่านิยม (Values) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งอิทธิพลของแต่ละตัวแปรเหลานี้จะสงผลตอพฤติกรรมของผู้บริโภคและมีความสำคัญตอการตลาด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chongko

D. And Vissanu Z. (2020) ที่ได้พบว่า ระดับความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคผ่านสื่อเครือข่ายออนไลน์ของผู้บริโภคของผู้บริโภคในเขตเทศบาลจังหวัดขอนแก่นมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมการตลาดออนไลน์ (6P's) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ส่งเสริมการขาย การรักษาความเป็นส่วนตัว และการให้บริการส่วนบุคคล อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการส่งเสริมการขาย ราคา การบริการส่วนบุคคล และช่องทางการจัดจำหน่าย มีอิทธิพลในการร่วมทำนายระดับการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของลูกค้าตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Radulovich, L.P. et.al. ที่พบว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์มีความสัมพันธ์กับ การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ (CRM) กล่าวคือ เพื่อเพิ่มยอดขาย ขยายฐานลูกค้าในระยะยาว รักษาฐานลูกค้าที่สำคัญ การบริหารความสัมพันธ์ของลูกค้าจึงต้องมีการเก็บข้อมูลลูกค้าด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดหน่าย การส่งเสริมการขาย การบริการส่วนบุคคลเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ของลูกค้า ว่าเหตุผลที่สั่งซื้อสินค้าออนไลน์เป็นเพราะสินค้าออนไลน์ที่มีการแจ้งราคาสินค้าที่ตรงกับสินค้าสินค้าราคาถูกเหมาะสมกับคุณภาพ มีความหลากหลายของวิธีการชำระเงินการได้รับสินค้าที่ตรงตามเวลา การสั่งซื้อที่ทำได้ได้ง่ายและสะดวก สามารถสั่งสินค้าได้ตลอด 24 ชั่วโมง บริการจัดส่งสินค้าฟรี มีการจัดส่งสินค้าที่ตรงเวลา มีการบริการจัดส่งสินค้าฟรี มีรูปแบบการโฆษณาที่น่าสนใจ มีการส่งข้อมูลข่าวสาร การโปรโมชั่นผ่านสื่อเครือค่ายออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็น ทางอีเมล์ เฟซบุ๊กไลน์ อินตราแกรม ฯลฯ มีระบบการรักษาความปลอดภัยข้อมูลส่วนตัวของลูกค้ามีผลต่อการการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อออนไลน์ของผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

หัวข้องานวิจัยที่ควรทำต่อไปในอนาคต ได้แก่ ควรศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตประสบความสำเร็จ ในด้านของผู้ประกอบการเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงระบบการทำธุรกิจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รูปแบบการขายสินค้าออนไลน์ ควรเสนอข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการเก็บข้อมูลเชิงลึกโดยวิธีการสัมภาษณ์ ขยายพื้นที่ และกลุ่มประชากร ให้กว้างขึ้นในบริบทที่ใกล้เคียงกันและระเบียบวิธีวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

รัฐสุดา สกลกิจติณภากุลและพีรภาว์ ทวีสุข. (2560). การวิเคราะห์ปัจจัยของการตลาดด้วยเนื้อหาที่มีผลต่อความไว้วางใจของกลุ่มผู้ซื้อเสื้อผ้า ในธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. สืบค้น 15 ตุลาคม 2565,จาก https://journal.pim.ac.th/pages/analysting-factors-of-content-marketing-thatinfluencing-trust-of-apparel.

ศิริวรรณ เสรีรัตน. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ธรระฟล์มและไซเท็กซ์.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). (2560). กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ.(พิมพ์ครั้งที่ 8 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.). (2562). มูลค่าธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce). สืบค้น 25 พฤศจิกายน 2565, จาก https://data.go.th/th/dataset/e-commerce4060.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.). (2560). สรุปผลการศึกษา SMEs ประเทศไทย: บทบาทเชิงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม. สืบค้น 25 มิถุนายน 2565, จากhttps://www.sme.go.th/upload/mod_download/Chapter7-20171024122055.pdf.

Chongko Donladpun and Vissanu Zumitzavan. (2020). Customers' Decision-making in Purchasing Online-Goods: A Case Study of Khon Kaen Municitpality. Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology. 5(6), 118-131.

Kajornatthapol Pongwiritthon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiriroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. Journal of Legal Entity Management and Local Innovation. 6(6), 1-15.

Karnphitcha Ngamchoom, Duangta Saranrom, Karanpat Imprasert. (2020). Online Marketing Mix Factors Behavior and Decision-Making Process of Consumer on Via Digital Channels. Journal of MCU Social Development. 5(2), 9-15

Mollen, A. & Wilson, H. (2010). Engagement, telepresence, and interactivity in online consumer experience: Reconciling scholastic and managerial perspectives. Journal of business research. 63(9-10), 919-925.

Radulovich, L. P. et al. (2005). Sustainable competitive advantage of internet firms: A strategic framework and implications for global marketers. International Marketing Review. 22(6), 658-672.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2

The Study of Mathematics Learning Achievement and Problem Solving Ability of Mathayomsuksa Five Students on Sequences and Series by Using 4Ex2 Instructional Model

มณฑา วันชัย[1] ชานนท์ จันทรา[2] ต้องตา สมใจเพ็ง[3]
Montha Wanchai, Chanon Chuntra, Tongta Somchaipeng

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2 สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง ลำดับและอนุกรม และ 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้ง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 27 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม จากทั้งหมด 5 ห้องเรียน โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2 สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง ลำดับและอนุกรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นคว้า ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป และขั้นที่ 4 ขยายความคิด โดยในแต่ละขั้นตอนจะมีการสะท้อนการรู้คิดและการประเมินผลระหว่างเรียนไปพร้อม ๆ กัน 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหา

Received: 2023-07-07 **Revised:** 2023-07-27 **Accepted:** 2023-07-29

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: Montha.wa@ku.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University.

ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
คำสำคัญ (Keywords): ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์; รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2

Abstract

The objectives of this research were to study 1) characteristics of learning activities by using 4E×2 instructional model for teaching and learning development on sequences and series, and 2) mathematics learning achievement and problem solving ability of mathayomsuksa five students on sequences and series by using 4E×2 instructional model. The sample in this research was 27 mathayomsuksa five students of one classroom who were studying in the second semester of the academic year 2022 that was selected by cluster random sampling from 5 classrooms at Matthayomsangkeetwithaya bangkok school. The instruments used in this research were mathematics lesson plans on sequences and series by using 4E×2 instructional model a test to measure the achievement of mathematics on sequences and series and mathematics ability test in solving problems on sequences and series. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t-test and content analysis. The results of the research found as follow 1) Characteristics of learning activities by using 4E×2 instructional model for teaching and learning development on sequences and series consisted of 4 steps: (1) Engage, (2) Explore, (3) Explain, (4) Extend and in each step, cognitive reflections and formative assessment are performed during the course of study at the same time. 2) Students had mathematics learning achievement and problem solving ability on sequences and series after receiving the learning activities by using 4E×2 instructional model were higher than 60% at the .05 level of significance.
Keywords: Mathematical problem solving; Mathematics learning achievement; 4E×2 instructional model

บทนำ (Introduction)

ในการที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้นั้นต้องพัฒนาคนในประเทศให้มีความรู้ความสามารถ การศึกษาก็เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตน ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา

การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ทั้งนี้สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์นั้นเป็นสาระหลักที่กำหนดให้นักเรียนทุกคนเรียนรู้ เนื่องจากคณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมถึงคณิตศาสตร์ยังเป็นความรู้พื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ ดังนั้นคณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อมนุษย์ในการดำเนินชีวิตช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ในปัจจุบันพบว่า ภาพรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร โดยพิจารณาได้จากการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา เช่น ผลการประเมินของโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) 2018 พบว่า มีนักเรียนไทย 52.7% มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ต่ำกว่าระดับพื้นฐาน โดยด้านคณิตศาสตร์มุ่งเน้นความฉลาดรู้ทางคณิตศาสตร์ประกอบด้วยสถานการณ์ปัญหา ใช้หลักการและกระบวนการในการแก้ปัญหา ตีความและประเมินผลลัพธ์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) และจากที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร รายวิชาคณิตศาสตร์ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้น นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้น้อย ส่วนใหญ่จะฟังจากที่ครูสอน ท่องจำสูตรแล้วทำแบบฝึกหัด สิ่งที่เกิดขึ้นคือนักเรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา ไม่ชอบโจทย์ที่เป็นข้อความที่ต้องใช้การวิเคราะห์ การแปลความหมายโจทย์ เพราะมองว่าเป็นเรื่องที่ยากและต้องทำหลายขั้นตอน ซึ่งไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่เน้นให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่ที่เรียนเรื่องนี้อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 สาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง นั้นมิใช่นักเรียนเพียงฝ่ายเดียว องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนย่อมทำให้เกิดปัญหาได้ทั้งสิ้น เช่น ครูผู้สอน สภาพแวดล้อมล้วนเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาจากการจัดการเรียนการสอนนั้นสำคัญมาก ดังนั้นแนวทางหรือมาตรการในการปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพคือ ผู้สอนต้องปรับวิธีการสอนโดยเน้นกระบวนการคิดอย่างมีระบบและเหตุผล มุ่งให้นักเรียนรักการเรียนรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาความรู้ และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานของ

การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพของสมาชิกในสังคม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนควรใช้วิธีสอนหรือเทคนิคการสอนหลาย ๆ วิธี โดยเน้นให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมให้มาก หรือยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การฝึกให้นักเรียนได้ทำงานได้ร่วมกิจกรรมในการเรียน จะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิด มีความรับผิดชอบและรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น (คำปอง วงษาหมั่น, 2560)

จากการศึกษาวิธีการสอนคณิตศาสตร์หรือการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันโดยส่วนใหญ่พบว่า แม้จะเป็นวิธีการสอนที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร วิธีการสอนต่าง ๆ ยังไม่มีรูปแบบใดที่ให้ความสำคัญกับการประเมินผลระหว่างเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงในระหว่างการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอน 4Ex2 เป็นการบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับการสะท้อนการรู้คิดและมีการประเมินผลระหว่างเรียนของนักเรียนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองโดยได้รับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอน (สิรีรัศมิ์ ผลขวัญโชติกา, 2554) การจัดการเรียนการสอน 4Ex2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจ (Engage) 2) สำรวจและค้นคว้า (Explore) 3) อธิบายและลงข้อสรุป (Explain) และ 4) ขยายความคิด (Extend) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสำหรับการสอนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีฐานคิดมาจากรูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะผสมผสานการสะท้อนอภิปัญญาและการประเมินผลระหว่างเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการเรียนรู้ ครูสามารถตรวจสอบกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนได้ตลอดเวลา ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะและกระบวนการ (Marshall, 2008 อ้างใน ธาริณี ชื่นบาน, 2562)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกอบกับการสะท้อนการรู้คิดและดำเนินการประเมินผลระหว่างเรียนของนักเรียนไปพร้อม ๆ กัน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2 สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง ลำดับและอนุกรม

2. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 105 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 27 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม จากทั้งหมด 5 ห้องเรียน โดยแต่ละห้องเรียนจัดนักเรียนแบบคละความสามารถทางการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ลำดับและอนุกรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 แผน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 เป็นแนวคิดหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้สำหรับทดสอบหลังเรียน ลักษณะของแบบทดสอบเป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที และจากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ที่ทำการประเมินความสอดคล้องของข้อสอบแต่ละข้อกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่าข้อสอบทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับใช้วัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยเป็นข้อสอบแบบอัตนัยที่ให้นักเรียนแสดงแนวคิดและวิธีทำอย่างละเอียด 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การทำความเข้าใจปัญหา 2) การแก้ปัญหา และ 3) การสรุปคำตอบ จำนวน 4 ข้อ 24 คะแนน ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที โดยทำการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ และจากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ที่ทำการประเมินความสอดคล้องของข้อสอบแต่ละข้อกับสาระ

การเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่าข้อสอบทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสังเกตขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้และข้อมูลจากการบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

2. วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ร้อยละ 60 โดยใช้ one-sample t-test

3. วิเคราะห์ข้อมูลผลความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างกับเกณฑ์ร้อยละ 60

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง ลำดับและอนุกรม มีลักษณะสำคัญสรุปได้ดังนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 สำหรับพัฒนาการเรียนการสอนเรื่อง ลำดับและอนุกรม เริ่มจาก**ขั้นเตรียมความพร้อม** ทบทวนความรู้เดิมและเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ โดยครูนำเข้าสู่เนื้อหาเรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้การถามตอบประกอบการอธิบาย **ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ** ครูนำเสนอประเด็นสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาหรือประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน ระหว่างดำเนินกิจกรรมจะมีการสะท้อนการรู้คิดโดยครูใช้คำถามชี้แนะแนวทางเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนการรู้คิดของตนเองออกมาเกี่ยวกับความรู้เดิมที่นักเรียนมีอยู่ และประเมินผลระหว่างเรียนโดยประเมินผลเกี่ยวกับความรู้เดิมผ่านการสังเกต การสะท้อนการรู้คิด การนำเสนอ และการอภิปรายในชั้นเรียนของนักเรียน **ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นคว้า** ครูกระตุ้นให้นักเรียนตรวจสอบปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาตามกลุ่มของตนเองโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบ สืบค้น รวบรวมข้อมูล ในระหว่างดำเนินกิจกรรมจะมีการสะท้อนการรู้คิดโดยครูใช้คำถามชี้แนะแนวทางเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนการรู้คิดของตนเองเกี่ยวกับการทำความเข้าใจปัญหาและการวางแผนในการแก้ปัญหาของนักเรียน และประเมินผลระหว่างเรียน ผ่านการสังเกต การสะท้อนการรู้คิด การนำเสนอ และ

การอภิปรายในชั้นเรียนของนักเรียน จากนั้นเข้าสู่ **ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป** ครูสุ่มตัวแทนแต่ละกลุ่มในการนำเสนอวิธีการหาคำตอบเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ และให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบที่ได้ ในระหว่างดำเนินกิจกรรมจะมีการสะท้อนการรู้คิด โดยครูใช้คำถามชี้แนะแนวทางเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนการรู้คิดของตนเองเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตีความ และให้เหตุผลเกี่ยวกับความรู้หรือคำตอบที่ได้ และประเมินผลระหว่างเรียนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ตีความ และให้เหตุผลเกี่ยวกับความรู้หรือคำตอบที่ได้ ผ่านการสังเกตการสะท้อนการรู้คิด การนำเสนอ และการอภิปรายในชั้นเรียนของนักเรียน และ **ขั้นที่ 4 ขยายความคิด** ครูนำเสนอปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาอื่นๆ หรือตั้งประเด็นใหม่ เพื่อให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้สู่สถานการณ์ใหม่ และนำความรู้ในขั้นที่ 3 มาใช้ในการอภิปรายร่วมกัน เพื่อหาคำตอบหรือแก้ปัญหา ในระหว่างดำเนินกิจกรรมจะมีการสะท้อนการรู้คิด โดยครูใช้คำถามชี้แนะแนวทางเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนการรู้คิดของตนเองเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ความรู้ และประเมินผลระหว่างเรียนเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ความรู้ ผ่านการสังเกต การสะท้อนการรู้คิด การนำเสนอ และการอภิปรายในชั้นเรียนของนักเรียน

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2

2.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ 60% ของคะแนนเต็ม ในภาพรวมปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ 60%

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	$\bar{x}$	ร้อยละ	S.D.	t	sig
หลังเรียน	27	20	4	18	13.67	68.35	3.24	2.68*	.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 18 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 13.67 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 68.35 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ 60% เป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ 60% จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 81 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยมีคะแนนอยู่ในช่วง 12 – 18 คะแนน และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 19 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60%

3. ผลการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2

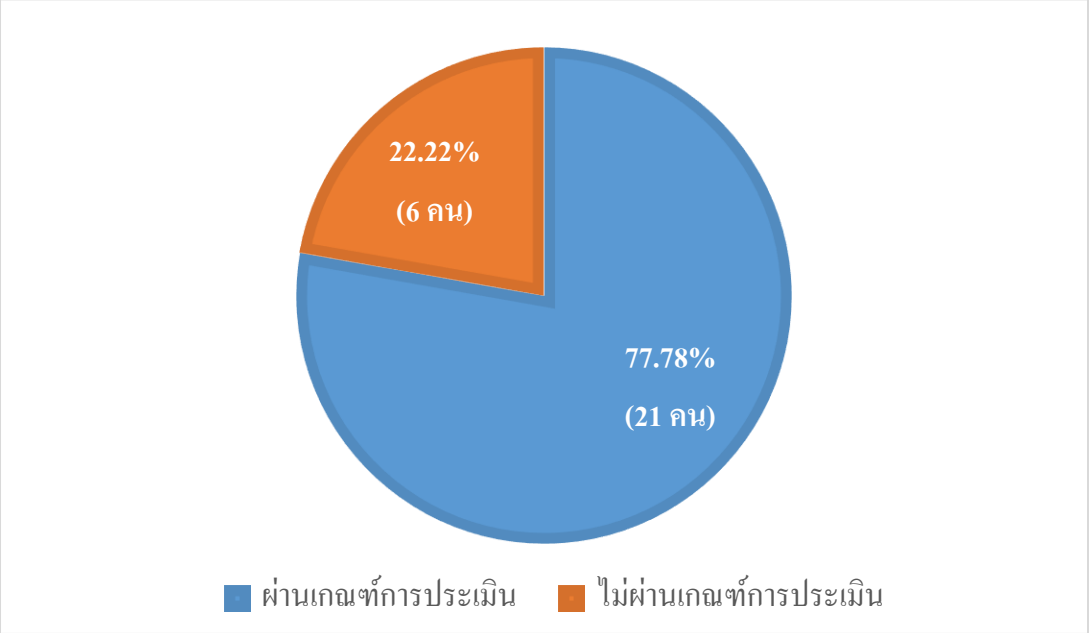
3.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ 60% ของคะแนนเต็มในภาพรวมปรากฏผลดังนี้

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 กับเกณฑ์ 60% ในภาพรวม

ค่าสถิติ	ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์				ค่าเฉลี่ยรวม
	ข้อที่ 1	ข้อที่ 2	ข้อที่ 3	ข้อที่ 4	
$\bar{x}$	4.93	3.70	3.74	4.26	16.63
ร้อยละ	82.17	61.67	62.33	71.00	69.30

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.63 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 69.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 60% ที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์แต่ละข้อพบว่า ข้อที่นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ย 4.93 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.17 รองลงมา คือ ข้อที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ย 4.26 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.00 และข้อที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อที่ 2 โดยได้คะแนนเฉลี่ย 3.70 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 61.67

3.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 หลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ 60% เป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ 60% จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60%

ภาพที่ 1 แผนภูมิวงกลมร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านเกณฑ์ 60%

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 มีการดำเนินการให้นักเรียนได้สะท้อนการรู้คิดและประเมินผลระหว่างเรียนในทุกขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555) ได้ให้ความหมายของการสะท้อนการรู้คิดไว้ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่มีต่อกระบวนการคิดของตนเอง รู้ว่าอะไรที่เหมาะสมกับตนเองในการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถเลือกกลวิธีในการวางแผน กำกับ ควบคุม และประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้ เพื่อให้การเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานต่างๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Galofalo and lester (1985 อ้างใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนที่มีการสะท้อนการรู้คิดจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น ดังนั้นการที่บุคคลรู้ถึงการคิดของตนและสามารถควบคุมการคิดของตนให้เป็นไปในทางที่ต้องการ จะช่วยให้การเรียนรู้และงานที่ทำประสบความสำเร็จตามที่ต้องการได้ เนื่องจากการสะท้อนการรู้คิดมีหลักการที่เน้น การฝึกฝน ควบคุม และตรวจสอบกระบวนคิดของตนเอง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นลำดับขั้นและเป็นระบบ มีการควบคุมกระบวนการคิดทำให้การคิดมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ยังได้อธิบายถึงการประเมินผลระหว่างเรียนว่าเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดการเรียนการสอน โดยมิใช่ใช้แต่การทดสอบระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างเดียว แต่เป็นการที่ครูเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการด้วย ขณะที่ให้นักเรียน

ทำภาระงานตามที่กำหนด อีกทั้งการประเมินผลระหว่างเรียนของครูจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การตอบคำถามสะท้อนการรู้คิดของนักเรียน และการทำกิจกรรมและแบบฝึกหัดของนักเรียน ทำให้ครูสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนซึ่งนักเรียนจะได้รับคำแนะนำเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับวิธีการในการปรับปรุงการเรียนของตนเอง เพื่อนำไปแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้ทันท่วงที

2. จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรมโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 13.67 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 68.35 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 81 ของจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60% ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารวี ดูล๊ะ (2561) ธนัญญา เปี่ยมศิลปกุลชร (2559) ที่ได้นำรูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์กับสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังเช่น ปารวี ดูล๊ะ (2561) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง รากของจำนวนจริง ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ STAD ร่วมกับ 4E×2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ ธนัญญา เปี่ยมศิลปกุลชร (2559) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบ 4E×2 เรื่อง ลำดับ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งงานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนแบบ 4E×2 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้สืบค้น ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ค้นหาคำตอบ สรุปความรู้ และอภิปรายผลด้วยตนเอง แล้วให้นำเสนอความรู้ของตนเองกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการตรวจสอบความรู้ที่ถูกต้อง จนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมายและเก็บเป็นข้อมูลในสมองได้ยาวนาน และในขั้นที่ 4 ขยายความคิด เป็นขั้นตอนที่ยืนยันความรู้ความเข้าใจของนักเรียน เพราะนักเรียนต้องนำความรู้ที่ได้มาใช้แก้ปัญหาในขั้นตอนนี้ และนักเรียนยังได้ขยายความรู้ความเข้าใจของตนเองให้กว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพราะนักเรียนต้องเชื่อมโยงความรู้ที่มีนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในโจทย์หรือสถานการณ์ที่ยากขึ้นหรือซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้การเรียนการสอน 4E×2 มีการสะท้อนการรู้คิดและประเมินผลระหว่างเรียนในทุก ๆ ขั้นของการจัดการเรียนการสอน ทำให้ครูสามารถทราบได้ทันทีว่าสิ่งที่นักเรียนได้แสดงออกถึงความรู้ความคิดของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนนั้นมีความเข้าใจที่ถูกต้องหรือไม่ มีความผิดพลาดหรือไม่ หรือยังขาดความรู้ในเรื่องใดบ้างที่จะนำไปสู่ขั้นถัดไป โดยครูสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องย้อนกลับได้ในทันที สอดคล้องกับ The Scottish Qualifications Authority (SQA, 2009) ที่กล่าวว่าผลที่ได้จากการประเมินผลระหว่างเรียนจะใช้ในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และเกณฑ์ความสำเร็จ และให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังนักเรียน โดยข้อมูลย้อนกลับที่ได้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการรู้คิด

ในการเรียนตลอดเวลา เกิดเป็นความชำนาญและเป็นความรู้ที่อยู่ติดตัวไปยาวนาน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น

3. จากการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนของนักเรียน เรื่อง ลำดับและอนุกรม โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.63 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 69.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 60% ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธาริณี ชื่นบาน (2563) สิรินรัตน์ ธีระเมธากุล (2563)) และ สิรีรัศมิ์ ผลขวัญโชติกา (2554) ที่ได้นำรูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์กับสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังเช่น ธาริณี ชื่นบาน (2563) ที่ได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4E×2 ร่วมกับเทคนิคเกม เรื่อง สมการและการแก้สมการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สิรินรัตน์ ธีระเมธากุล (2563) ได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และการคิดวิเคราะห์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 และ สิรีรัศมิ์ ผลขวัญโชติกา (2554) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 ที่มีต่อมโนทัศน์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งงานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะทักษะการแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลของการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 เป็นการจัดการเรียนการสอน โดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนใช้กระบวนการทางความคิด เน้นการให้นักเรียนหาเหตุผลจนค้นพบความรู้ โดยในแต่ละขั้นของการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้จะผสมผสานการสะท้อนการรู้คิด ซึ่งทำให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดจากสถานการณ์หรือสื่อโดยการพูด การเขียน การแสดงออกหลายอย่างร่วมกัน รวมทั้งการประเมินระหว่างเรียน ยังเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะและกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลังจากที่ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนว่ามีผลบรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ในแต่ละขั้นและแต่ละแผน อีกทั้งครูได้สร้างบรรยากาศให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิด ได้ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เริ่มจากโจทย์ปัญหาที่ง่ายไปสู่โจทย์ปัญหาที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้นักเรียนได้เผชิญโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ท้าทายและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน รวมทั้งการฝึกกระบวนการคิดตามขั้นตอนของการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ธาดาพนิตสดี ศุกลวิริยะกุล (2560) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผู้สอนจะต้องเตรียมโจทย์ปัญหาที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน เน้นให้

ผู้เรียนแก้ปัญหาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนและไม่ปิดกั้นความคิดของผู้เรียน ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในช่วงแรกของการจัดการเรียนรู้แบบ 4E×2 นักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการจัดกิจกรรม จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ล่าช้า ต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก จึงควรเพิ่มเวลาเพื่อให้นักเรียนทุกกลุ่มสามารถอธิบายและลงข้อสรุปในขั้นตอนต่อไปได้ แต่เมื่อนักเรียนเกิดความคุ้นเคย และเข้าใจ นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็วขึ้น และให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนมากขึ้นด้วย

1.2 ในการนำเสนอหรือการอภิปรายจะมีนักเรียนที่เป็นตัวแทนกลุ่มเท่านั้นที่จะได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทำให้นักเรียนบางคนไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น อภิปราย และซักถาม ครูจึงควรให้นักเรียนผลัดกันเป็นตัวแทนกลุ่ม

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4E×2 ในรายวิชาคณิตศาสตร์ควรจัดกิจกรรมหรือกำหนดสถานการณ์จากง่ายไปยาก เพื่อให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการแก้ปัญหา และสามารถเชื่อมโยงความรู้ในแต่ละขั้นตอนได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4E×2 ในการพัฒนาทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ เช่น การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ การสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

คำปอง วงษาหมั่น. (2560). *รายงานผลการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะเรื่อง เศษส่วนและการบวก การลบ การคูณ การหารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสนามสามัคคีสโมสรโรตารี่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กระทรวงศึกษาธิการ.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์เปอร์เรชั่น.

ธนัญญา เปี่ยมศิลปะกุลชร. (2559). *การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ 4Ex2 เรื่อง ลำดับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ธาดาพนิตสดี ศุกลวิริยะกุล. (2560). *ผลการเรียนรู้แบบโมบายเลิร์นนิงบนคลาวด์ร่วมกับ 4Ex2 ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธาริณี ชื่นบาน. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4Ex2 ร่วมกับเทคนิคเกมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปารวี ดูล๊ะ. (2561). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง รากของจำนวนจริงที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ STAD ร่วมกับ 4Ex2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2564). *ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579,* สืบค้น 31 มกราคม 2566. จาก http://www.lampang.go.th /public60/EducationPlan2pdf.

สิรินรัตน์ ธีระเมธากุล. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สิรีรัศมิ์ ผลขวัญโชติกา. (2554). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน 4Ex2 ที่มีต่อมโนทัศน์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญามหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

The Scottish Qualifications Authority. (2009). *A case study of a very "early starter" David Raffe ; International Labour Office, Skills and Employability Department*. - Geneva: ILO, 2010

บทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น

Roles of Faculty of Allied Health Sciences Administrators to Promote the Classroom Research of Bachelor of Thai Traditional Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College

ปภาดา หอมจันทร์[1] จตุพร แพงจักร[2]
Paparda Homchan, Jatuporn Pangjak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์เทิร์น จำนวน 30 คน เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถาม การสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยค่า t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น โดยรวมอยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์; วิจัยในชั้นเรียน; คณะสหเวชศาสตร์

Abstract

The objectives of this research This research was descriptive research aimed to study the level and to compare of roles of Faculty of Allied Health Sciences Administrators to Promote the Classroom Research of Bachelor of Thai Traditional

Received: 2023-01-08 **Revised:** 2023-03-12 **Accepted:** 2023-03-14

[1] คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น Faculty of Allied Health Sciences, Northern College. Corresponding Author e-mail: tok2029@gmail.com

[2] คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น Faculty of Allied Health Sciences, Northern College.

Medicine Administrators, Faculty of Allied Health Sciences, Northern College. Collecting the data from 30 of Faculty of Allied Health Sciences Administrators, Northern College and then used the purposive sampling method. As the data of the respondents were important, the respondents must voluntarily provide the information. The research tool was a questionnaire, which contained the checklist section and the 5-level rating scale section. Data were analyzed in terms of frequency, means, standard deviation, t-test and F-test. The research results found out that the overall of roles of school administrators to promote the classroom research of Faculty of Allied Health Sciences Administrators, Northern College was at a high level. The test compared the characteristics and status of the respondents at different sex, age, and experience were average the level of roles of school administrators to promote the classroom research of schools wasn't different, significant at a level of 0.05.

Keywords: Allied Health Sciences Administrators; Classroom Research; Faculty of Allied Health Sciences

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จะต้องมีการพัฒนาควบคู่กันไปในทุก ๆ ด้านทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ด้านการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เกิดการพัฒนาศักยภาพในทุก ๆ ด้าน อย่างต่อเนื่องและมั่นคง เป้าหมายสูงสุด คือ "คุณภาพการเรียนของนักศึกษา" ดังนั้น การจัดการศึกษา ดังกล่าว จะต้องอาศัยพื้นฐานของการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทดลอง เพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และแนวทางแก้ไขปัญหาเกิดขึ้นในกระบวนการเรียน การสอน โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สัมฤทธิ์ แสงทอง, 2556) การวิจัยนำมาใช้เป็นกระบวนการควบคู่กับกระบวนการเรียนรู้ และดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียน คือ การใช้กระบวนการวิจัยในกระบวนการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนทำวิจัยเพื่อให้กระบวนการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถวิจัยในเรื่องที่สนใจหรือต้องการหาความรู้ หรือแก้ปัญหาการเรียนรู้ได้ ซึ่งกระบวนการวิจัยจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด ฝึกการวางแผน ฝึกการดำเนินงาน และฝึกการหาเหตุผลในการตอบปัญหาโดยการผสมผสานความรู้แบบบูรณาการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการศึกษาหาความรู้ วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ วางแผนแก้ปัญหาการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ด้วยการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ทดลองนวัตกรรมการเรียนรู้เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผลการใช้นวัตกรรมนั้น ๆ และให้อาจารย์สามารถนำกระบวนการวิจัย มาจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนเกิดการ

เรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิควิธีการ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากากรวิเคราะห์ปัญหา สร้างแนวทางเลือกในการแก้ไขปัญหา อันเป็นการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด ฝึกการจัดการ จากการเผชิญสภาพการณ์จริง และปรับประยุกต์มวลประสบการณ์มาใช้แก้ปัญหา การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารทำการวิจัย และนำผลการวิจัยประกอบการตัดสินใจรวมทั้งจัดทำนโยบายและการวางแผนบริหารจัดการสถาบันการศึกษาให้เป็นองค์กรนำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษาและเป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ (สุจินต์ สวนไผ่, 2553) การวิจัยในชั้นเรียนเปรียบเสมือนหัวใจของการพัฒนาการศึกษา เพราะวิทยาการต่าง ๆ ในปัจจุบันได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การที่มนุษย์จะศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เรื่องใดก็ตามย่อมต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะอาจารย์จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานการค้นคว้าวิจัยและทดลองเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนรวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในด้านการศึกษานั้นทุกประเทศทั่วโลกต่างให้ความสำคัญในการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่อให้อาจารย์ได้ค้นหารูปแบบวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ในห้องเรียน เรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนการทำวิจัยในสถาบันการศึกษาถือได้ว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถาบันการศึกษา เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำขององค์การ มีอำนาจตามตำแหน่งเป็นผู้นำขององค์การ มีอำนาจตามตำแหน่งที่ได้รับอย่างเป็นทางการและต้องใช้อำนาจนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การโดยต้องทำหน้าที่ประสานให้สมาชิกในกลุ่มอยู่ด้วยกันอย่างสามัคคีกลมเกลียว รับผิดชอบต่อเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือองค์การ อำนวยความสะดวกและสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดแก่กลุ่มเพื่อให้ทำงานบรรลุเป้าหมาย (ตวงพร เคร่งเปี่ยม, 2558)

หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น พบว่า ในปีการศึกษา 2563 มีค่าเฉลี่ย 4 รายวิชา ต่ำกว่าเกณฑ์ที่นักศึกษาควรจะได้และควรจะมีองค์ความรู้ที่มากกว่านี้ที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพของวิชาชีพหรือด้านการปฏิบัติงานอื่น ๆ เนื่องจากว่าอาจารย์ไม่มีเวลามากพอในการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลให้นักศึกษาที่ประสบปัญหาในห้องเรียนไม่ได้รับการแก้ไข ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนอาจารย์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน อาจารย์ไม่ได้รับการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียนจากผู้บริหาร ผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับการวิจัยในสถาบันการศึกษาน้อยกว่างานอื่น ๆ ผู้บริหารยังขาดการให้ความยอมรับนับถืออาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารยังไม่มีความรับผิดชอบต่ออาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา อีกทั้งยังไม่ได้ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของอาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา จึงส่งผลให้เกิดผลกระทบไปถึงตัวอาจารย์ และตัวนักศึกษาที่ไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา (คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น, 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นภาระงานที่อาจารย์ทุกคนต้องปฏิบัติ ส่วนผู้บริหารคณะในฐานะเป็นผู้นำต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้หรือนำการวิจัยเข้าสู่สถาบันการศึกษาและเป็นแรงผลักดันให้อาจารย์ได้ทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา บทบาทของผู้บริหาร

คณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารสถาบันการศึกษา อาจารย์ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนและเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนามีประสิทธิภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน 2) ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในสถาบันการศึกษา 3) ด้านการให้ความยอมรับนับถืออาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านการมีความรับผิดชอบต่ออาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนของสถาบันการศึกษา 5) ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของอาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนของสถาบันการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารคณะและหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น จำนวน 50 คน (คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, 2564) เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ซึ่งใช้การกำหนดโควตา จำนวน 30 คน และนำมาใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถาบันการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์,

วิทยาลัยนอร์เทิร์น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง มีบทบาทต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับ 1 หมายถึง มีบทบาทต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับน้อย โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.85 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Kajornatthapol P., et. al., 2020)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน คณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 30 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 64.60 มีอายุน้อยกว่า 45 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 40.90

การวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.25) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีความรับผิดชอบต่ออาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการให้ความยอมรับนับถืออาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของอาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.27, 4.29, 4.31, 4.33, 4.23) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	บทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับบทบาทต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน
1	ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน	4.27	0.93	มาก
2	ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในสถาบันการศึกษา	4.29	0.71	มาก
3	ด้านการให้ความยอมรับนับถืออาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน	4.31	0.59	มาก
4	ด้านการมีความรับผิดชอบต่ออาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา	4.33	0.46	มากที่สุด
5	ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของอาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา	4.23	0.26	มาก
รวมเฉลี่ย		**4.25**	**0.12**	**มาก**

การวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียนระหว่างผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจัดหาตัวอย่างงานวิจัยในชั้นเรียนที่ประสบความสำเร็จให้กับอาจารย์ได้ศึกษา, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจัดหาผู้ช่วยให้กับอาจารย์ในการทำวิจัยในชั้นเรียน

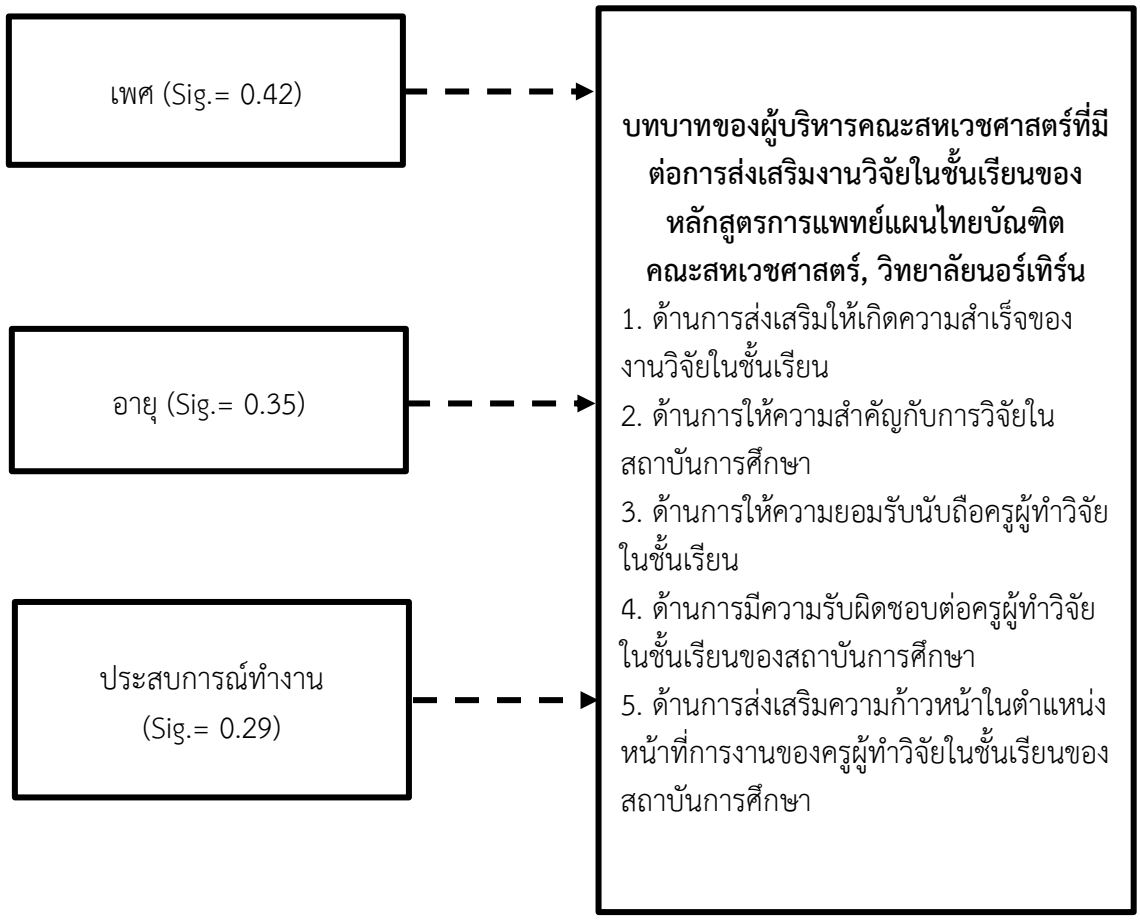
2. ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรทดลองทำการวิจัยโดยใช้เนื้อหา วัสดุ อุปกรณ์ วิธีสอนหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ผู้บริหารสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับการนำผลการประเมินการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น และผู้บริหารสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับผลการประเมินการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์

3. ด้านการให้ความยอมรับนับถืออาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาให้การยกย่อง ชมเชยอาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนต่อที่ประชุมในสถาบันการศึกษาหรือที่สาธารณชน เช่น ให้เกียรติบัตรหรือรางวัลแก่อาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น ผู้บริหารสถาบันการศึกษาสนับสนุนให้อาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นผู้แทนด้านการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้บริหารสถาบันการศึกษาให้อาจารย์ที่ทำวิจัยในชั้นเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการวางแผนและพัฒนางานวิชาการในสถาบันการศึกษา

4. ด้านการมีความรับผิดชอบต่ออาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจัดโครงการให้อาจารย์ในสถาบันการศึกษาเปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน, ผู้บริหารสถาบันการศึกษามอบหมายความรับผิดชอบให้อาจารย์โดยพิจารณาจากความสำคัญของงานหรือการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถาบันการศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณาหัวข้อวิจัยในชั้นเรียน

5. ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของอาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถาบันการศึกษากระตุ้นและส่งเสริมให้อาจารย์ปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาใช้ผลงานการวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาให้ความดีความชอบ, ผู้บริหารสถาบันการศึกษาให้โอกาสอาจารย์ผู้มีผลงานวิจัยในชั้นเรียนได้ศึกษาต่อเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะของตน

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)*
หมายถึง มีความแตกต่างกัน, ⟶ หมายถึง ไม่แตกต่างกัน ----►

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย : คณะผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. ระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีความรับผิดชอบต่ออาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการให้ความยอมรับนับถืออาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน

อยู่ในระดับมาก ด้านการให้ความสำคัญกับการวิจัยในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของอาจารย์ผู้ทำวิจัยในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า ผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต วิทยาลัยนอร์เทิร์นมีความสามารถในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียนระหว่างผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สามารถสนับสนุนให้บุคลากรทดลองทำการวิจัยโดยใช้เนื้อหา วัสดุ อุปกรณ์ วิธีสอนหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้การยกย่อง ชมเชยอาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนต่อที่ประชุมในสถาบันการศึกษาหรือที่สาธารณชน จัดโครงการให้อาจารย์ในสถาบันการศึกษาเปลี่ยนกันเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอน กระตุ้น และส่งเสริมให้อาจารย์ปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณินณัช กลิ่นหอม, (2560) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนสถาบันการศึกษามาตรฐานสากล 29 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ พานนาค, (2560) ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถาบันการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับดี เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่ออาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของอาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการให้การยอมรับนับถืออาจารย์ผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภารัตน์ เสนี และศิลป์ชัย สุวรรณมณี, (2561) ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถาบันการศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kenneth, (1992) ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยอาจารย์ การวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hernandez-Tutop, (2006) ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และผู้วิจัยได้ร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ การนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของตน ข้อค้นพบที่ได้สนับสนุนที่ส่งเสริมการวิจัยโดยตรง ได้แก่ มีผู้สนับสนุนและช่วยเหลือ คือ ผู้บริหาร เพื่อนอาจารย์ นักศึกษา และจูงใจส่วนบุคคลของผู้วิจัย รวมทั้งพบว่าปัจจัยเสริมที่ส่งผลต่อการทำวิจัยเชิงบวกรองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับกระบวน การทำวิจัย แหล่งข้อมูลสารสนเทศ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรที่ให้การช่วยเหลือ ซึ่งทำให้กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น 2) การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับการบริหารงานกิจการนักศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถาบันการศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับระดับบทบาทของผู้บริหารคณะสหเวชศาสตร์ที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์, วิทยาลัยนอร์เทิร์น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ศรีสุดา ประผะลา และจิณณวัตร ปะโคทัง, (2559) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภารัตน์ เสนี และศิลป์ชัย สุวรรณมณี, (2561) ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถาบันการศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ควรให้มีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ นำมาเปรียบเทียบกันเพื่อให้เกิดองค์ความรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้ สร้างเป็นตัวแบบการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนและแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น. (2564). **ข้อมูลทั่วไป**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2565 จาก https://ahs.northern.ac.th.

คณินณัช กลิ่นหอม. (2560). *บทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนสถาบันการศึกษามาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ตวงพร เคร่งเปี่ยม. (2558). *บทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของอาจารย์สถาบันการศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

วิภารัตน์ เสนี และศิลป์ชัย สุวรรณมณี. (2561). การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถาบันการศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่* 9. 11(2),1140-1152.

ศรีสุดา ประผะลา และจิณณวัตร ปะโคทัง. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมการ วิจัยในชั้นเรียนของสถาบันการศึกษาคาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี. *วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม,* 8(1): 36-49.

ศิริรัตน์ พานนาค. (2560). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถาบันการศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่*

การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สัมฤทธิ์ แสงทอง. (2556). *บทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก บ้านโป่ง.* รายงานการวิจัยครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคโนโลยีดอนบอสโก.

สุจินต์ สวนไผ่. (2553). *บทบาทของผู้บริหารสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของอาจารย์ ศูนย์อำนวยการเครือข่ายภูพานทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

Hernandez-Tutop, J. E. (2006). Professional development: Implementing action research for implosive classroom teaching. *Dissertation Abstracts International,* 54(4), 18379-A.

Kajornatthapol Pongwiritthon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiriroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*. 6(6), 1-15.

Kenneth, M. (1992). *Developing teacher researchers in high school: A case study of a planned intervention.* New York: Pennsylvania.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Factors Affecting Health Tourism in Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province

สุนิสา มามาก[1] เสรี วงษ์มณฑา[2] ผกามาศ ชัยรัตน์[3]
Sunisa Mamak, Seree Wongmontha, Pakamas Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มากกว่าครึ่งเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน หย่อนใจ โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน/กลุ่มเพื่อน มีผู้ร่วมเดินทาง 10 คนขึ้นไป และมากกว่าครึ่งเดินทางท่องเที่ยวในวันหยุด ซึ่งเคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป โดยทราบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจากอินเตอร์เน็ต และมากกว่าครึ่งกลับมาท่องเที่ยวแน่นอน และพบว่าในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ (10 P’s) ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการ

Received: 2023-02-22 **Revised:** 023-03-21 **Accepted:** 023-03-22

[1] หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร Doctor of philosophy Degree in Tourism and Hotel Management : College of Management University of Phayao, Bangkok Campus. Corresponding Author e-mail: mamak.sunisa@gmail.com

[2] หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร Doctor of philosophy Degree in Tourism and Hotel Management : College of Management University of Phayao, Bangkok Campus.

[3] หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร Doctor of philosophy Degree in Tourism and Hotel Management : College of Management University of Phayao, Bangkok Campus.

ส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ ด้านการรับรู้ภาพลักษณ์ ด้านการรวมผลิตภัณฑ์ และด้านนโยบายของสถานประกอบการอยู่ในระดับมากที่สุด
คำสำคัญ (Keywords): พฤติกรรมนักท่องเที่ยว; ส่วนประสมทางการตลาด; การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the behaviors of tourists who come to health tourism in the area of Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province. 2) to study of the medical tourism marketing mix in the area of Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province. The research model is quantitative research. The questionnaires were used to collect the data from 400 Thai tourists who come to travel in the area of Hua Hin District Prachuap Khiri Khan Province. The data was analyzed with descriptive statistics to gain frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the research revealed that Thai tourists who come to travel in the area of Hua Hin District Prachuap Khiri Khan Province more than half of them travel for leisure, most of them traveling with friends/groups of friends. There are 10 or more people traveling and more than half of them are on holiday, who have traveled more than 3 times, most of them cost more than 10,000 baht by knowing travel information from the Internet, and more than half of them will definitely return to travel and found that overall, tourists have opinions about the marketing mix (10 P's), product, price, distribution channel, marketing promotion aspect, person aspect, physical appearance aspect process Image perception product integration and the policy of the establishment was at the highest level.
Keywords: Behavior; Promotion Model; Marketing Mix; Health Tourism

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภูมิภาคเอเชียเป็นตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีศักยภาพสูง ทั้งนี้สถาบันด้านสุขภาพสากล (Global wellness institute) ได้เผยว่า ในปี พ.ศ. 2560 มูลค่าตลาด Wellness Tourism ทั่วโลกนั้นมีมูลค่าประมาณ 124 ล้านล้านบาท และประเทศไทยถือว่าอยู่ในอันดับที่ 13 ของโลกสามารถสร้างรายได้ได้ถึง 100,000 ล้านบาท และมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาใช้บริการมากกว่า 9.7 ล้านครั้งต่อปีกลุ่มประเทศใน ภูมิภาคเอเชียมีการถือครองส่วนแบ่งตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอัตราร้อยละ 15 ของมูลค่าการตลาดทั้งหมดของโลก (ผู้จัดการออนไลน์, 2562) โดยประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ อินเดีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ตามลำดับ เมื่อเทียบส่วนแบ่งการตลาดเชิงสุขภาพ

ของประเทศกับส่วนแบ่งการตลาดเชิงสุขภาพทั้งหมดในภูมิภาคเอเชีย พบว่า ประเทศไทยถือครองส่วนแบ่งการตลาดในอัตราร้อยละ 38 รองลงมาเป็นประเทศสิงคโปร์มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 33 จากข้อมูลเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภูมิภาคเอเชีย การกระจุกตัวอยู่ในประเทศไทย และประเทศสิงคโปร์ โดยส่วนแบ่งการตลาดที่สองประเทศนี้ถือครอง รวมกันอยู่ที่ร้อยละ 71 ของมูลค่าการตลาดทั้งหมดในภูมิภาคเอเชีย (กานดา ธีรานนท์, 2561)

ในปัจจุบันอำเภอหัวหินถือได้ว่ามีการเจริญเติบโตทางด้านการท่องเที่ยวมากมายอย่างยาวนานโดยได้มีการนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ประเพณี วิถีชีวิต และวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นต้นทุนและปัจจัยในการท่องเที่ยว สามารถกระจายรายได้ไปในหลายภาคส่วน เช่น ธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว ที่พักการขายสินค้าที่ระลึก สินค้าชุมชน ร้านอาหาร ร้านค้าต่าง ๆ ที่มีการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม อีกทั้งอำเภอหัวหินถือได้ว่ามีที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนักทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาที่อำเภอหัวหินในปี พ.ศ. 2560 สูงถึง 824,588 คน ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2560-2564 จะเป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับเมืองหัวหิน และกระแสการรักษาสุขภาพของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นที่นิยมอย่างมากและมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) และการสร้างภาพลักษณ์ให้เมืองหัวหินเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพระดับนานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้คนหันมาดูแลรักษาสุขภาพกันมากขึ้น ด้วยการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร อาหารท้องถิ่น และกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ น่าสนใจ รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์เมืองหัวหินให้เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว และส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานหรือองค์กรที่จะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งจำนวนของประชากรนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในช่วงเดือนมกราคม-ธันวาคม 2563 มีจำนวน 2,943,027 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวที่เป็นแบบทราบจำนวนประชากร ซึ่งได้จากการคำนวณจากสูตรของ (Yamane,1973) จำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Closed-end questionnaire) และแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open-end questionnaire) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วยหัวข้อคำถามหลัก ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วยคำถาม กลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว (10P's) ได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านการจัดจำหน่าย 4) ด้านส่งเสริมการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ 8) ด้านการรับรู้ภาพลักษณ์ 9) ด้านการรวมผลิตภัณฑ์ 10) ด้านนโยบายของสถานประกอบการ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งใช้วิธีแบบเจาะจงสถานที่เก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการเลือกสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) และผู้วิจัยได้ทำการเลือกเก็บข้อมูลในสถานที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดจากการทบทวนวรรณกรรมว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมาเยือนอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้อธิบายความหมายของข้อมูลในลักษณะการบรรยายทั่วไป 2) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การทดสอบความตรงของเนื้อหา (A test of validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of item objective congruence: IOC) และการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. วัตถุประสงค์ในการเดินทาง		
1.1 พักผ่อน หย่อนใจ	330	82.50
1.2 ประชุม/อบรม/สัมมนา/ทำงาน	25	6.25
1.3 เยี่ยมญาติ	45	11.25
รวม	400	100.00
2. ลักษณะการเดินทาง		
2.1 ครอบครัว	181	45.25
2.2 หน่วยงาน	23	5.75
2.3 เพื่อน/กลุ่มเพื่อน	196	49.00
รวม	400	100.00
3. จำนวนสมาชิกในการเดินทาง		
3.1 1-2 คน	22	5.50
3.2 3-5 คน	138	34.50
3.3 6-10 คน	81	20.25
3.4 10 คนขึ้นไป	159	39.75
รวม	400	100.00
4. ช่วงเวลาในการมาท่องเที่ยว		
4.1 วันหยุด	238	59.50
4.2 วันธรรมดา	14	3.50
4.3 ไม่แน่นอน	148	37.00

รวม	400	100.00
5. ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว		
5.1 จำนวน 2 ครั้ง	76	19.00
5.2 จำนวน 3 ครั้ง	108	27.00
5.3 มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป	216	54.00
รวม	400	100.00
6. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว		
6.1 ต่ำกว่า 3,000 บาท	31	7.75
6.2 3,001-5,000 บาท	55	13.75
6.3 5,001-10,000 บาท	133	33.25
6.4 มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป	181	45.25
รวม	400	100.00
7. การทราบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว		
7.1 เพื่อน/ครอบครัว	131	32.75
7.2 โฆษณา/รายการโทรทัศน์/วิทยุ/การออกบูธ/โปรชัวร์	71	17.75
7.3 อินเตอร์เน็ต	198	49.50
รวม	400	100.00
8. การกลับมาท่องเที่ยว		
8.1 กลับมาแน่นอน	378	94.50
8.2 ไม่กลับมาแน่นอน	22	5.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มากกว่าครึ่งเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน หย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 82.50 โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน/กลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 49.00 มีผู้ร่วมเดินทาง10 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 39.75 และมากกว่าครึ่งเดินทางท่องเที่ยวในวันหยุด คิดเป็นร้อยละ 59.50 ซึ่งเคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 54.00 ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 45.25 โดยทราบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจากอินเตอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 49.50 และมากกว่าครึ่งกลับมาท่องเที่ยวแน่นอน คิดเป็นร้อยละ 94.50

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมทางการตลาด (10 P's)

ส่วนประสมทางการตลาด	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านผลิตภัณฑ์			
1.1 แหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมการบริการที่มีความหลากหลาย เช่น การนวด ขัดผิด ซาวน่า วารีบำบัด อาหารสมุนไพร การฝึกสมาธิ กีฬาเพื่อสุขภาพ และ โภชนาการบำบัด	4.43	0.63	มากที่สุด
1.2 พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ใช้บริการมีคุณภาพน่าเชื่อถือ	4.48	0.51	มากที่สุด
1.3 พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก	4.54	0.56	มากที่สุด
1.4 พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	4.46	0.55	มากที่สุด
รวม	**4.47**	**0.42**	**มากที่สุด**
2. ด้านราคา			
2.1 มีการ**กำหนดราคาค่าบริการมีความเหมาะสมกับสถานที่ และการบริการ**	4.30	0.55	มากที่สุด
2.2 มีราคาการบริการพิเศษสำหรับลูกค้าที่มาเป็นกลุ่ม หรือกรุ๊ปทัวร์	4.43	0.53	มากที่สุด
2.3 มีราคาการบริการพิเศษสำหรับลูกค้าที่มาใช้บริการซ้ำ	4.51	0.51	มากที่สุด
2.4 มีการบริการพิเศษสำหรับลูกค้าที่ซื้อบริการเป็นแพ็กเกจ	4.47	0.52	มากที่สุด
รวม	**4.43**	**0.37**	**มากที่สุด**
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย			
3.1 ผู้ให้บริการ ผู้ประกอบการมีการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ	4.58	0.53	มากที่สุด
3.2 สินค้าในพื้นที่สามารถสั่งซื้อและจัดส่งผ่านทางไปรษณีย์	4.60	0.52	มากที่สุด
3.3 มีช่องทางศึกษาสืบค้นข้อมูลติดต่อหลากหลายช่องทางผ่านสื่อโซเชียล	4.44	0.53	มากที่สุด
3.4 นักท่องเที่ยวสามารถจองที่พัก ร้านอาหาร กิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ได้สะดวก	4.50	0.51	มากที่สุด
รวม	**4.53**	**0.38**	**มากที่สุด**
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด			
4.1 มีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	4.52	0.50	มากที่สุด
4.2 มีการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ ไลน์ เฟสบุ๊ค และไอจี	4.58	0.52	มากที่สุด

4.3 มีการให้ส่วนลดสำหรับโอกาสพิเศษ	4.36	0.52	มากที่สุด
4.4 มีการส่งเสริมการขายโดยการมอบส่วนลดการจองล่วงหน้าหรือการจองผ่านออนไลน์	4.46	0.50	มากที่สุด
รวม	**4.48**	**0.39**	**มากที่สุด**
5. ด้านบุคคล			
5.1 จำนวนผู้ให้บริการมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว	4.60	0.55	มากที่สุด
5.2 ผู้ให้บริการมีมนุษย์สัมพันธ์และอัธยาศัยดี	4.48	0.62	มากที่สุด
5.3 ผู้ให้บริการมีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน	4.62	0.49	มากที่สุด
5.4 ผู้ให้บริการมีการให้คำแนะนำลูกค้าเกี่ยวกับการบริการที่จะได้รับก่อนการบริการ	4.63	0.50	มากที่สุด
รวม	**4.58**	**0.36**	**มากที่สุด**
6. ด้านลักษณะทางกายภาพ			
6.1 สภาพแวดล้อมมีความเหมาะสม เช่น สะอาด สวยงาม มีป้ายบอกข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงข้อห้ามกฎระเบียบที่อ่านง่าย และชัดเจน	4.36	0.60	มากที่สุด
6.2 สถานที่จอดรถมีการจัดการที่จอดรถเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว	4.70	0.52	มากที่สุด
6.3 มีบรรยากาศการให้บริการ (แสงสว่าง เสียง และกลิ่น) อย่างเหมาะสม	4.31	0.55	มากที่สุด
6.4 บริเวณโดยรอบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ทางลาดสำหรับผู้พิการ ปั๊มน้ำมัน ตู้ ATM	4.46	0.50	มากที่สุด
รวม	**4.46**	**0.34**	**มากที่สุด**
7. ด้านกระบวนการ			
7.1 มีขั้นตอนการเข้าชมหรือการทำกิจกรรมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม สะดวก และเป็นระบบ	4.33	0.63	มากที่สุด
7.2 ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีการกำหนดกฎระเบียบข้อควรปฏิบัติให้ยึดถือและปฏิบัติตามอย่างชัดเจน	4.45	0.52	มากที่สุด
7.3 มีมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ในการดูแลความปลอดภัยอย่างเพียงพอ	4.54	0.52	มากที่สุด

7.4 ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีการบริหารจัดการที่ดีและสะดวกต่อนักท่องเที่ยว เช่น การจัดพื้นที่การบริการด้านอาหาร การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.57	0.54	มากที่สุด
รวม	**4.47**	**0.38**	**มากที่สุด**
8. ด้านการรับรู้ภาพลักษณ์			
8.1 มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	4.62	0.50	มากที่สุด
8.2 หัวหินมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของนักท่องเที่ยว	4.62	0.49	มากที่สุด
8.3 ผู้ให้บริการมีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการเป็นอย่างดี	4.47	0.50	มากที่สุด
8.4 ผู้ให้บริการมีเอกลักษณ์การใช้ภาษาท้องถิ่นในการให้บริการลูกค้า	4.44	0.63	มากที่สุด
รวม	**4.54**	**0.36**	**มากที่สุด**
9. ด้านการรวมผลิตภัณฑ์			
9.1 มีผลิตภัณฑ์ด้านอาหารและเครื่องดื่มที่มีอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่หลากหลาย	4.44	0.51	มากที่สุด
9.2 มีการรวมผลิตภัณฑ์ด้านการบริการสปา เช่น นวดน้ำมัน อบซาวน่า สครับผิว นวดแผนโบราณ และโภชนาการบำบัด	4.60	0.51	มากที่สุด
9.3 มีผลิตภัณฑ์ที่ใช้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถดึงดูดความสนใจลูกค้ามาใช้บริการ	4.60	0.50	มากที่สุด
9.4 มีการผสมผสานผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร และการเกษตรจากธรรมชาติเพื่อเป็นการบริการลูกค้ากลุ่มรักสุขภาพ	4.54	0.50	มากที่สุด
รวม	**4.54**	**0.35**	**มากที่สุด**
10. ด้านนโยบายของสถานประกอบการ			
10.1 มีการส่งพนักงานผู้ให้บริการไปอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง	4.64	0.57	มากที่สุด
10.2 มีการพัฒนาคุณภาพและมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างความแตกต่างในการยกระดับมาตรฐานการบริการมากขึ้น	4.56	0.53	มากที่สุด
10.3 มีการสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย เช่น สี เสียงดนตรี กลิ่นอาหารและเครื่องดื่ม สมุนไพร ในการให้บริการ	4.49	0.57	มากที่สุด
10.4 มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้า ได้แก่ การบริการสัญญาณอินเตอร์เน็ต และบริการรับฝากของ	4.42	0.64	มากที่สุด
รวม	**4.52**	**0.34**	**มากที่สุด**
ภาพรวม	**4.50**	**0.28**	**มากที่สุด**

จากตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมทางการตลาด (10 P's) พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด (10 P's) อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านผลิตภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 รองลงมา ได้แก่ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ใช้บริการมีคุณภาพน่าเชื่อถือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และแหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมการบริการที่มีความหลากหลาย เช่น การนวด ขัดผิด ซาวน่า วารีบำบัด อาหารสมุนไพร การฝึกสมาธิ กีฬาเพื่อสุขภาพ และ โภชนาการบำบัด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ตามลำดับ

ด้านราคา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ มีราคาการบริการพิเศษสำหรับลูกค้าที่มาใช้บริการซ้ำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 รองลงมา ได้แก่ มีการบริการพิเศษสำหรับลูกค้าที่ซื้อบริการเป็นแพ็กเกจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 มีราคาการบริการพิเศษสำหรับลูกค้าที่มาเป็นกลุ่มหรือกรุ๊ปทัวร์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 และมีการกำหนดราคาค่าบริการมีความเหมาะสมกับสถานที่และการบริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ตามลำดับ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ สินค้าในพื้นที่สามารถสั่งซื้อและจัดส่งผ่านทางไปรษณีย์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 รองลงมา ได้แก่ ผู้ให้บริการ ผู้ประกอบการมีการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 นักท่องเที่ยวสามารถจองที่พัก ร้านอาหาร กิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ได้สะดวก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และมีช่องทางศึกษาสืบค้นข้อมูลติดต่อหลากหลายช่องทางผ่านสื่อโซเชียล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44

ด้านการส่งเสริมการตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ ไลน์ เฟสบุ๊ค และไอจี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 รองลงมา ได้แก่ มีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 มีการส่งเสริมการขายโดยการมอบส่วนลดการจองล่วงหน้า หรือการจองผ่านออนไลน์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และมีการให้ส่วนลดสำหรับโอกาสพิเศษ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 ตามลำดับ

ด้านบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้ให้บริการมีการให้คำแนะนำลูกค้าเกี่ยวกับการบริการที่จะได้รับก่อนการบริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 รองลงมา ได้แก ผู้ให้บริการมีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 จำนวนผู้ให้บริการมีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และผู้ให้บริการมีมนุษย์สัมพันธ์และอัธยาศัยดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ตามลำดับ

ด้านลักษณะทางกายภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ สถานที่จอดรถมีการจัดการที่จอดรถเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 รองลงมา ได้แก่ บริเวณโดยรอบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ทางลาดสำหรับผู้พิการ ปั๊มน้ำมัน ตู้ ATM ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 สภาพแวดล้อมมีความเหมาะสม เช่น สะอาด สวยงาม มีป้ายบอกข้อมูลต่าง ๆ รวมถึงข้อห้าม กฎระเบียบที่อ่านง่าย และชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และมีบรรยากาศการให้บริการ (แสงสว่าง เสียง และกลิ่น) อย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ตามลำดับ

ด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีการบริหารจัดการที่ดีและสะดวกต่อนักท่องเที่ยว เช่น การจัดพื้นที่การบริการด้านอาหาร การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 รองลงมา ได้แก่ มีมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ในการดูแลความปลอดภัยอย่างเพียงพอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีการกำหนดกฎระเบียบข้อควรปฏิบัติให้ยึดถือและปฏิบัติตามอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และมีขั้นตอนการเข้าชมหรือการทำกิจกรรมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม สะดวก และเป็นระบบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ตามลำดับ

ด้านการรับรู้ภาพลักษณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ หัวหินมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของนักท่องเที่ยว และมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.62 รองลงมา ได้แก่ ผู้ให้บริการมีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการเป็นอย่างดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 และผู้ให้บริการมีเอกลักษณ์การใช้ภาษาท้องถิ่นในการให้บริการลูกค้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ตามลำดับ

ด้านการรวมผลิตภัณฑ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ มีผลิตภัณฑ์ที่ใช้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถดึงดูดความสนใจลูกค้ามาใช้บริการ และมีการรวมผลิตภัณฑ์ด้านการบริการสปา เช่น นวดน้ำมัน อบชาวน่า สครับผิว นวดแผนโบราณ และโภชนาการบำบัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.60 รองลงมา ได้แก่ มีการผสมผสานผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร และการเกษตรจากธรรมชาติเพื่อเป็นการบริการลูกค้ากลุ่มรักสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และมีผลิตภัณฑ์ด้านอาหารและเครื่องดื่มที่มีอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ตามลำดับ

ด้านนโยบายของสถานประกอบการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการส่งพนักงานผู้ให้บริการไปอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 รองลงมา ได้แก่ มีการพัฒนาคุณภาพและมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างความแตกต่างในการ

ยกระดับมาตรฐานการบริการมากขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 มีการสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย เช่น สี เสียงดนตรี กลิ่น อาหารและเครื่องดื่ม สมุนไพร ในการให้บริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้า ได้แก่ การบริการสัญญาณอินเตอร์เน็ต และบริการรับฝากของ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มากกว่าครึ่งเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน หย่อนใจ โดยส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน/กลุ่มเพื่อน มีผู้ร่วมเดินทาง 10 คนขึ้นไป และมากกว่าครึ่งเดินทางท่องเที่ยวในวันหยุด ซึ่งเคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป โดยทราบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวจากอินเตอร์เน็ต และมากกว่าครึ่งกลับมาท่องเที่ยวแน่นอน ทั้งนี้เนื่องจาก อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถือได้ว่าเป็นเขตพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงได้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะรูปแบบของการท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนในวันหยุดเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพราะเป็นสถานที่ที่ใช้เวลาในการเดินทางไม่มากจนเกินไป และจากการที่อำเภอหัวหินเป็นอำเภอที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวจึงทำให้มีอัตราค่าครองชีพในอัตราที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศันสนีย์ กระจ่างโฉม และกรวรรณ สังขกร (2563) ที่ได้ทำการศึกษา พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพชาวไทยและชาวต่างชาติในภาคเหนือตอนบน พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวพร้อมครอบครัวและเพื่อน และต้องการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน

2. การศึกษาส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด (10 P's) ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ ด้านการรับรู้ภาพลักษณ์ ด้านการรวมผลิตภัณฑ์ และด้านนโยบายของสถานประกอบการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรายละเอียดของแต่ละด้านที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ราคาการบริการพิเศษสำหรับลูกค้าที่มาใช้บริการซ้ำ สินค้าในพื้นที่สามารถสั่งซื้อและจัดส่งผ่านทางไปรษณีย์ การโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ ไลน์ เฟสบุ๊ค และไอจี ผู้ให้บริการมีการให้คำแนะนำลูกค้าเกี่ยวกับการบริการที่จะได้รับก่อนการบริการ สถานที่จอดรถมีการจัดการที่จอดรถเป็นสัดส่วน ปลอดภัย และเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีการบริหารจัดการที่ดีและสะดวกต่อนักท่องเที่ยว เช่น การจัดพื้นที่การบริการด้านอาหาร การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว หัวหินมีภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของนักท่องเที่ยว และมีชื่อเสียงและ

ได้รับการยอมรับทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ การมีผลิตภัณฑ์ที่ใช้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถดึงดูดความสนใจลูกค้ามาใช้บริการ และมีการรวมผลิตภัณฑ์ด้านการบริการสปา เช่น นวดน้ำมัน อบซาวน่า สครับผิว นวดแผนโบราณ และโภชนาการบำบัด และการส่งพนักงานผู้ให้บริการไปอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยมีนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะเป็นพื้นที่ที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย และมีการสื่อสารด้านการท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้อำเภอหัวหินยังถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์ความเป็นไทย ทั้งในด้านของสถานที่ท่องเที่ยวและด้านการจำหน่ายอาหารพื้นเมือง และด้านกิริยามารยาทของพนักงานผู้ให้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะแสดงกิริยาที่สุภาพเรียบร้อย พูดจาด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและเกิดความรู้สึกสุขใจเมื่อได้รับบริการในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิออน ศรีสมยง (2559) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษา ผู้ประกอบการการแพทย์ทางเลือกในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสำหรับการส่งเสริมการตลาดที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เลือกใช้ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ด้วยการบอกต่อและการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยเฉพาะเฟสบุ๊ค ในส่วนของการจัดการการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนับว่าเป็นกิจกรรมสำคัญในการสร้างคุณค่าให้ธุรกิจ สำหรับงานวิจัยนี้ผู้ประกอบการต่างให้ความสำคัญกับการให้บริการลูกค้า โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าตั้งแต่ลูกค้าเริ่มติดต่อเข้ามาใช้บริการและหลังการใช้บริการและผู้ประกอบการต่างให้ความสำคัญกับการคัดเลือกบุคลากรและการฝึกอบรม และการพัฒนาเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อย่างดียิ่งขึ้น ได้ดังนี้

1. ผู้ประกอบการหรือผู้เกี่ยวข้องของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรมีการกำหนดราคาการบริการพิเศษสำหรับลูกค้าที่มาใช้บริการซ้ำ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยวซ้ำ

2. ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าพื้นเมืองเพื่อการจัดจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว ควรมีผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ใช้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถดึงดูดความสนใจแก่กลุ่มนักท่องเที่ยว และควรเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายและการจัดส่งสินค้าให้หลากหลาย โดยเฉพาะการสั่งซื้อและจัดส่งผ่านทางไปรษณีย์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการซื้อสินค้าซ้ำของกลุ่มนักท่องเที่ยวในกรณีที่ไม่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเอง

3. ผู้ประกอบการหรือผู้เกี่ยวข้องของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรทำการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการการโฆษณาผ่านสื่อโซเชียลออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ ไลน์ เฟสบุ๊ค และไอจี และจัดให้มีพนักงานผู้ให้บริการเกี่ยวกับการตอบคำถาม รวมทั้งการให้คำแนะนำลูกค้าเกี่ยวกับการบริการที่จะได้รับก่อนการบริการ

เอกสารอ้างอิง (References)

กานดา ธีรานนท์. (2561). การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศไทย: สถานการณ์และศักยภาพทางการแข่งขันในภูมิภาคอาเซียน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 12*(Supplement), 22 – 34.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report): แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (The Royal Coast หรือ Thailand Riviera) พ.ศ. 2560 – 2564).* สืบค้นจาก https://www.mots.go.th/download/PolicyStrategy/StrategyDevelopTheRoyalCoast2560-2564.pdf.

นิออน ศรีสมยง. (2559). *การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กรณีศึกษา ผู้ประกอบการการแพทย์ทางเลือกในเขตกรุงเทพมหานคร: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.*

ผู้จัดการออนไลน์. (2562). *บทบาทไทยในฐานะผู้นำอาเซียน กับการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ*. สืบค้นจาก https://mgronline.com/smes/detail.

มนไท เหรัญญะ. (2564). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของชาวไทยผู้ที่สนใจท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่. *สาระศาสตร์, 3*, 664 – 677.

ศันสนีย์ กระจ่างโฉม และกรวรรณ สังขกร. (2563). พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพชาวไทยและชาวต่างชาติในภาคเหนือตอนบน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 40*(1), 57 – 76.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). *จำนวนนักท่องเที่ยวอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. สืบค้นจาก www.nso.go.th.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.) New York: Harper and Row Publications.

การพัฒนาสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล

The Development of Instructional media to Enhance Knowledge in Anatomy of Nervous system for Nursing Students

ตุลนาฒ ทวนธง[1]
Toonlanat Thuanthong

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการเรียนด้วยสื่อการสอน 3) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลในการใช้สื่อการสอน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล 2) แบบทดสอบความรู้เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ นำเข้าสู่บทเรียน การนำเสนอเนื้อหา ตัดสินใจ ป้อนกลับ และขั้นสรุปผล 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการใช้สื่อการสอนในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.54, S.D.=0.49) สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ทบทวนเนื้อหากายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลต่อไป

คำศัพท์ (Keywords): สื่อการสอน; กายวิภาคศาสตร์; นักศึกษาพยาบาล

Received: 2023-03-03 **Revised:** 2023-03-31 **Accepted:** 2023-04-07

[1] คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร Faculty of Nursing, Kamphaeng Phet Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: toonlanatt@gmail.com

Abstract

The purposes of this study were 1) to develop the instructional media to Enhance Knowledge in Anatomy of Nervous system for Nursing Students. 2) to compare learning achievement of Nursing students before and after learning by using the instructional media 3) to study the satisfaction of nursing students after learning via the instructional media. The samples were 30 students in 1st year nursing students, Kamphaeng Phet Rajabhat University. The samples were chosen by purposive sampling method. The research instruments included: 1) A instructional media to enhance knowledge in anatomy of nervous system for nursing students 2) pre-test and post-test for comparison of student's learning achievement with the instructional media and 3) nursing student's satisfaction with the instructional media questionnaire. The statistics used for analysis were percentage, average, standard deviation and t-test. The result of this study illustrated that 1) the instructional media consist of 5 steps include introduction, content, decision, feedback and conclusions. 2) learning achievement of students after learning via the instructional media was statistically significant higher than before at the level of .05 3) the overall satisfaction of nursing students after learning via the instructional media was at the highest level ($\bar{X}$=4.54, S.D.=0.49). The findings of this study infer that the instructional media is effective for self review and could be used to prepare nursing student's knowledge before Nursing practice.

Keywords: Instructional media; Anatomy; Nursing Student

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วและมีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านรวมถึงด้านการจัดเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ผู้สอนจึงต้องมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้อง ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือหรือเป็นผู้ร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยบูรณาการร่วมกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสนใจในการเรียนรู้ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสืบค้นข้อมูลที่ตนเองสนใจ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองในประเด็นที่สนใจ (ธนวัตน์ พูลเขตนคร และคณะ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขฉบับเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 22 กล่าวว่า "ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมี

ความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ" (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542)

การจัดการศึกษาพยาบาลศาสตร์ประกอบด้วยทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีเนื้อหาค่อนข้างมากและมีความลึกซึ้ง โดยเฉพาะกายวิภาคศาสตร์ (Anatomy) ซึ่งเป็นรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพพยาบาล มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของระบบในร่างกายมนุษย์ (Gronlien et al., 2021; Joseph et al. 2021; Miho Satoh et al., 2023) โดยเฉพาะระบบประสาท (Nervous system) มีเนื้อหาเยอะ ซับซ้อนและคำศัพท์เฉพาะทางจำนวนมาก (Paul Rea, 2015) นักศึกษาพยาบาลต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนเพื่อประยุกต์นำความรู้ใช้ความรู้ในการปฏิบัติการพยาบาล

กายวิภาคศาสตร์เป็นรายวิชาที่เปิดสอนในชั้นปีที่ 1 ในขณะที่นักศึกษาพยาบาลเริ่มฝึกปฏิบัติการพยาบาลในชั้นปีที่ 2 นักศึกษาไม่สามารถจดจำเนื้อหากายวิภาคศาสตร์ระบบประสาทที่เรียนผ่านมาได้ทั้งหมด ส่งผลต่อการเรียนและการขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลได้ โดยก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติงานนักศึกษาต้องมีการทบทวนความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจในเนื้อหาวิชาให้ชัดเจนและนำไปใช้เมื่อฝึกปฏิบัติได้ จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านมาพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีผลการเรียนรู้รายวิชากายวิภาคศาสตร์ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ทางคณะพยาบาลศาสตร์ได้ดำเนินการแก้ไขโดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งมีนักศึกษาในความดูแล 6-8 คน คอยให้คำแนะนำเรื่องการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและด้านการเรียน แต่อย่างไรก็ตามยังพบว่ามีนักศึกษาพยาบาลมีผลการเรียนรู้รายวิชากายวิภาคศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของรายวิชาคือ ร้อยละ 60 สำหรับหัวข้อกายวิภาคศาสตร์ระบบประสาทพบนักศึกษามีผลการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มากที่สุด โดยนักศึกษาแสดงข้อคิดเห็นในการประเมินผลการเรียนการสอนว่ามีเนื้อหาเยอะไม่สามารถเรียนรู้ได้เข้าใจทั้งหมดในห้องเรียน

การทบทวนเนื้อหาความรู้สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การอ่านตำราและหนังสือ การทำแบบฝึกหัด การศึกษาโดยใช้สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น สำหรับสื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ ซึ่งองค์ประกอบของสื่อการสอนประกอบด้วย ภาพ สี เสียง รูปแบบตัวอักษรที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายอย่างเหมาะสม ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ผู้เรียนสามารถใช้สื่อการสอนในการทบทวนความรู้ด้วยตนเอง สามารถเรียนรู้ได้บ่อยครั้งตามต้องการ และสามารถเลือกเรียนรู้เนื้อหาในบทเรียนที่ต้องการได้ รวมถึงมีแบบทดสอบสำหรับประเมินผลการเรียนรู้ของตัวผู้เรียน ซึ่งจะช่วยเสริมแรงให้กับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner Learning Theory)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการพัฒนาสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ทบทวนความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียนได้ด้วยตนเอง รวมถึงช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาและความสำคัญของการพัฒนาสื่อการสอนสำหรับทบทวนเนื้อหากายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วย

ตนเอง รวมถึงอาจารย์สามารถนำสื่อที่พัฒนาขึ้นไปใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลในการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. นักศึกษาพยาบาลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล มากกว่าก่อนใช้
2. นักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล ระดับดี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบ one-group pretest posttest design ก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 42 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีคุณสมบัติดังนี้คือ ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย ไม่มีปัญหาด้านการสื่อสาร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล มีขั้นตอนในการพัฒนาสื่อการสอน ดังนี้

1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอนและเนื้อหาวิชากายวิภาคศาสตร์

1.2 ออกแบบโครงสร้างของสื่อการสอน โดยให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ของรายวิชากายวิภาคศาสตร์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับโครงสร้างของสื่อการสอนประกอบด้วย 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นการนำเสนอเนื้อหา 3) ขั้นตัดสินใจ ซึ่งมีแบบฝึกหัดท้ายบทในแต่ละหน่วยการเรียน 4) ขั้นป้อนกลับ แจ้งผลคะแนนให้ทราบหลังทำแบบฝึกหัดในแต่ละหน่วยการเรียน 5) ขั้นสรุปผล สรุปข้อมูลผลคะแนนทั้งหมดให้ผู้เรียนทราบ ให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาแหล่งเรียนรู้อื่นเพิ่มเติม

1.3 กำหนดเนื้อหาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบการนำเสนอ ตัวอักษร ภาพ เสียง สี

1.4 สร้างสื่อการสอนตามที่วางแผนและออกแบบไว้

1.5 นำสื่อการสอนที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงตามคำแนะนำ

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เท่ากับ .80 ซึ่งถือเป็นแบบทดสอบที่มีความตรงเชิงเนื้อหาที่ยอมรับได้ (Polit & Beck, 2008) จากนั้นนำไปทดสอบกับตัวแทนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ KR-20 โดยคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ได้ค่าความเชื่อมั่น .86 หาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (p) ได้ค่า .56 หาค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่า .35 จากนั้นนำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล เป็นรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ครอบคลุมด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอสื่อ และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อขอเข้าเก็บข้อมูลการวิจัย

2. เมื่อได้รับอนุญาต ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการวิจัย จุดประสงค์ ระยะเวลาในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ โดยการเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้จะไม่มีผลต่อคะแนนในรายวิชากายวิภาคศาสตร์

3. ผู้วิจัยอธิบายวิธีการใช้สื่อการสอนให้กับกลุ่มตัวอย่างได้รับทราบ

4. กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) หลังจากนั้นผู้วิจัยมอบสื่อการสอนให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใช้งานได้ โดยมีระยะเวลาในการใช้สื่อการสอน 4 สัปดาห์

5. เมื่อกลุ่มตัวอย่างเรียนรู้เนื้อหาในสื่อการสอนครบทุกหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) อีกครั้ง และทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยใช้สถิติทดสอบ Dependent t-test

2. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยการหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 15 ข้อ หลังจากนั้นให้เรียนรู้โดยใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล เมื่อเรียนจบให้ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) จำนวน 15 ข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	($\bar{X}$)	S.D.	t	df	*p*-Value
แบบทดสอบก่อนเรียน	7.37	1.55	19.63	29	0.00*
แบบทดสอบหลังเรียน	12.83	1.32			

*p value < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล โดยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าหลังการเรียนโดยใช้สื่อการสอน ($\bar{X}$=12.83, S.D.=1.32) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$=7.37, S.D.=1.55) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<.05)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล

จากการสอบถามระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการนำเสนอสื่อ และด้านส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล

ประเด็นการประเมินสื่อ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1.ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาของสื่อมีความเหมาะสม เข้าใจง่าย	4.47	0.51	มาก
1.2 มีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้เรียน	4.40	0.50	มาก
1.3 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.50	มากที่สุด
2.ด้านการนำเสนอสื่อ			
2.1 รูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ	4.43	0.50	มาก
2.2 มีการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอน	4.63	0.49	มากที่สุด
2.3 ใช้ภาษาได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้ชัดเจน	4.60	0.50	มากที่สุด
2.4 ภาพ สี เสียงและรูปแบบตัวอักษรมีความเหมาะสม สวยงาม เข้าใจง่าย	4.43	0.50	มาก
3.ด้านส่งเสริมการเรียนรู้			
3.1 ส่งเสริมและกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	4.57	0.50	มากที่สุด
3.2 สื่อช่วยให้สามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น	4.63	0.49	มากที่สุด
3.3 สามารถใช้ทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.67	0.48	มากที่สุด

ประเด็นการประเมินสื่อ	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
โดยภาพรวม	4.54	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยประเด็นที่มีคะแนนความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ สามารถใช้ทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X}$ = 4.67, S.D.= 0.48) รองลงมาคือประเด็นสื่อช่วยให้สามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ดีขึ้น ($\bar{X}$=4.63, S.D.=0.49)

การอภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<.05) ทั้งนี้เนื่องจากสื่อการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำไปใช้เรียนรู้เนื้อหาวิชาที่สนใจได้ สามารถทบทวนความรู้ได้บ่อยครั้งตามช่วงเวลาที่สะดวกและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สามารถทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเอง เนื้อหาของสื่อการสอนมีการจัดเรียงลำดับตั้งแต่ง่ายไปถึงเนื้อหาซับซ้อน รวมถึงในระหว่างเรียนมีแบบฝึกหัดท้ายบทเพื่อประเมินผลย้อนกลับด้วยตนเองในแต่ละหน่วยการเรียน เป็นการช่วยกระตุ้นหรือเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้สื่อการสอนมีองค์ประกอบทั้งเนื้อหา ภาพ สี เสียงบรรยาย และรูปแบบตัวอักษรที่ช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ (สุริย์ฉาย คิดหาทอง และอัศวินี ตันกุริมาน, 2563) ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช (จักรพันธ์ กึนออย, 2562) และการศึกษา เรื่อง การพัฒนาบทเรียนสื่อประสมเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้กายวิภาคศาสตร์พื้นฐานระบบกระดูกของนิสิตพยาบาล ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยพะเยา พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยสื่อการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (วรัทยา กุลนิธิชัย และคณะ, 2560)

3. ผลการสอบถามระดับความพึงพอใจที่มีต่อการใช้สื่อการสอนกายวิภาคศาสตร์ระบบประสาทสำหรับนักศึกษาพยาบาล พบว่า ผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อศึกษาในแต่ละประเด็นพบว่าส่วนใหญ่ผู้เรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาที่มีการพัฒนาสื่อที่ช่วยการเรียนการสอน (วรัทยา กุลนิธิชัย และคณะ, 2560; สมดี อนันต์ปฏิเวธ และคณะ, 2564) โดยประเด็นที่มีคะแนนความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ สามารถใช้ทบทวนความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถใช้สื่อเพื่อทบทวนเนื้อหาซ้ำได้หากไม่

เข้าใจในบางประเด็น (สมดี อนันต์ปฏิเวธ และคณะ, 2564) ทำให้ได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุด สำหรับรายละเอียดของเนื้อหาควรปรับเพิ่มคำอธิบายภาษาไทยควบคู่กับคำศัพท์เฉพาะทางเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาพยาบาลจากการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เรื่อง กายวิภาคศาสตร์ระบบประสาท สำหรับนักศึกษาพยาบาล คือ ต้องการให้เพิ่มคำอธิบายภาษาไทยควบคู่กับคำศัพท์เฉพาะทางซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้เพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษาในครั้งนี้เห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี รวมถึงคุณลักษณะผู้เรียนในยุคนี้ที่มีความสนใจในเรื่องเทคโนโลยี สามารถค้นคว้าและเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจด้วยตนเอง การพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสมกับยุคสมัยและตอบสนองความต้องการผู้เรียน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

1.1 ผู้เรียนใช้สื่อการสอนทบทวนความรู้ด้วยตนเองได้ไม่จำกัดจำนวนครั้งในประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ ดังนั้น ผู้สอนควรออกแบบและพัฒนาบทเรียน โดยใช้เทคโนโลยีทันสมัยเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและสอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

1.2 ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผู้สอนควรนำสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่ายมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้สอนและผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ซึ่งกันและกัน

1.3 เนื้อหาของรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลมีศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ ผู้สอนควรเพิ่มคำอธิบายภาษาไทยควบคู่กับคำศัพท์เฉพาะเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

1.4 แต่ละรายวิชามีเนื้อหาที่มีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาและกิจกรรมในการนำมาสร้างสื่อการสอน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางในการกำกับติดตามผู้เรียนขณะศึกษาสื่อการสอนนอกชั้นเรียนเพิ่มเติม

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สื่อการสอนกับวิธีสอนแบบอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จักรพันธ์ กืนออย. (2562). การพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาสำหรับนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช. *วารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและการศึกษา. 20*(3), 174-186.

ดวงมณี แสนมั่น นนกาญจน์ ฉิมพลี และวิภาวรรณ อารยะชัย. (2561). การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนด้วยแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนในรายวิชาโลหิตวิทยา. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. 38*(3), 73-89.

ธนวัตน์ พูลเขตนคร นิตยา นาคอินทร์ พิชญาภา ยวงสร้อย. (2564). การออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อตอบสนองพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนในยุคดิจิทัล. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 7*(5), 327-335.

วรัทยา กุลนิธิชัย ศิริรัตน์ โกศัลวัฒน์ เยาวณี จรูญศักดิ์ แสงเดือน พรมแก้วงาม. (2560). การพัฒนาบทเรียนสื่อประสมเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้กายวิภาคศาสตร์พื้นฐานระบบกระดูกของนิสิตพยาบาล ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยพะเยา. *วารสารทหารบก. 18*(2), 186-193.

สุริย์ฉาย คิดหาทอง อัศวินี ตันกุริมาน. (2563). ผลของการใช้สื่อมัลติมีเดียร่วมสอนต่อความรู้และทักษะในการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารเพื่อการบำบัดของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. 32*(1), 14-26.

สมดี อนันต์ปฏิเวธ วารุณี ทับทิมทอง และ อุไรวรรณ ชินมุข. (2564). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ตามแนวคิด ADDIE Model เรื่อง การพยาบาลทารกเกิดก่อนกำหนดที่มีภาวะเสี่ยงสูง. วารสารการพยาบาลและการศึกษา 14(4) 64-77.

Joseph, M.A., Roach, E.J., Natarajan, J. et al. (2021). Flipped classroom improves Omani nursing students performance and satisfaction in anatomy and physiology. *BMC Nursing. 20*(1). https://doi.org/10.1186/s12912-020-00515-w

Miho Satoh, Akiko Fujimura, and Shoko Miyagawa. (2023). Difficulties and innovations in teaching anatomy and physiology in nursing. *Nurse Education in Practice*. 67: 103551.

Heidi Kristine Gronlien, Trine Eker Christoffersen, Oystein Ringstad, Marita Andreassen, Ricardo G. Lugo. (2021). A blended learning teaching strategy strengthens the nursing students'

performance and self-reported learning outcome achievement in an anatomy, physiology and biochemistry course – A quasi-experimental study. *Nurse Education in Practice*. 103046.

Paul Rea. (2015). *Essential Clinical Anatomy of the Nervous System.* Oxford:Elsevier.

Polit, D.F. & Beck, C.T. (2008). *Nursing research generating and assessing evidence for nursing practice* (8th ed.). United Stated of America, Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร

Integrated Marketing Communication Effect on the Purchase Intention of a Snack Product in Samut Sakhon Province

ธัญลักษณ์ รอดทับทัน[1] ทิฆัมพร พันลึกเดช[2]
Thanyaluk Rodthabthan, Tikhamporn Punluekdej

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว 2) ปัจจัยการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ทำการเก็บตัวอย่างกับผู้ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาร จำนวน 400 คน โดยวิธีการไม่อาศัยความน่าจะเป็น และใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และการวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่ายแบบ Enter ผลการวิจัยพบว่า 1) การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 และ 3.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .777 และ .786 ตามลำดับ 2) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ อาชีพ และความถี่ต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยว ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ภายในจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในด้านการโฆษณา การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ และการขายโดยพนักงาน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว มีค่าอิทธิพลอยู่ที่ .538 หรือคิดเป็นร้อยละ 53.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ; การตัดสินใจซื้อ; ผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

Received: 2023-03-08 **Revised:** 2023-03-24 **Accepted:** 2023-03-26

[1] นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Southeast Asia University. Corresponding Author e-mail: ballza5573@gmail.com

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Lecturer, Master of Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) the level of integrated marketing communication and purchase decision snack products; 2) purchase decision snack products classified by personal factors; and 3) integrated marketing communication influences purchase decision snack products. This research is quantitative. The research tool is a questionnaire that collected data from 400 people who decided to purchase snack products within Samut Sakhon province through nonprobability sampling and accidental sampling. The statistics in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and multiple regression analysis by the enter method. The research results revealed that: 1) integrated marketing communication and purchase decision snack products were at a high level with an average of 3.66 and 3.74 and a standard deviation of .777 and .786 respectively; 2) personal factors by age, occupation, and frequency to the decision to buy snacks have an influence on purchase decision snack products in Samut Sakhon province at the statistically significant level of .05; and 3) integrated marketing communication by advertising, sale promotion, personal selling, and publish relation influence purchase decision snack products at a value of .538 or 53.80 percent at the statistically significant level of .05.

Keywords: Integrated Marketing Communication; Purchase Decision; Snacks Products

บทนำ (Introduction)

ขนมขบเคี้ยว ถือเป็นสินค้าบริโภคที่มีความนิยมสูงสุดอย่างต่อเนื่องและมีการเติบโตมากขึ้นในทุก ๆ ปี จากสาเหตุหลาย ๆ ปัจจัยที่ส่งผลให้ยอดการขายขนมขบเคี้ยวสามารถสร้างกำไรได้อย่างมหาศาลคงหนีไม่พ้นเรื่องของกิจกรรมการทำตลาดของบริษัทผู้ผลิตและจัดจำหน่ายขนมขบเคี้ยวแบรนด์ต่าง ๆ ที่สามารถเห็นได้ชัดเจนอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการจัดโปรโมชั่น การส่งไอเดียความคิดในการคิดรสชาติใหม่ ๆ หรือการส่งเสริมในรูปแบบการทำกิจกรรมในรูปแบบตนเองและถ่ายรูปคู่กับสินค้าเพื่อรับรางวัลต่าง ๆ ก็มีการทำออกมาอย่างต่อเนื่อง (พลศักดิ์ ศิริเสตสุวรรณ, 2561) โดยสินค้าขนมขบเคี้ยวในปัจจุบันที่ได้รับความนิยมอย่างมากและสามารถเห็นได้ทั่วไปประกอบไปด้วย มันฝรั่งอบกรอบ ถั่วและเมล็ดพืช ขนมขบเคี้ยวประเภทอบพองและข้าวเกรียบข้าวโหด ขนมขบเคี้ยวประเภทขนมปัง ข้าวโพดคั่ว หรือแม้กระทั่งขนมขบเคี้ยวสำหรับผู้ที่รักสุขภาพ ก็มีจัดจำหน่ายออกมาให้เห็นหลากหลาย ซึ่งในการผลิตสินค้าแตกกลุ่มประเภทย่อยออกมาให้ได้มากก็เพื่อทำตลาดในกลุ่มผู้บริโภคที่แตกต่างกัน และเพื่อให้ตนเองสามารถยืนอยู่ในลำดับที่หนึ่งภายในใจของผู้ตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวได้มากที่สุด (Ishida, 2021)

สำหรับขนมขบเคี้ยวในปัจจุบันพบว่า หลาย ๆ บริษัทผู้ผลิตมีการจัดกิจกรรมทางการตลาดอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ เทศกาลเพื่อให้ตนเองสามารถทำกำไรได้อย่างสูงสุด โดยจากการสำรวจตลาดขนมขบเคี้ยวภายในปี 2564 พบว่า จากสถานภาณณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลให้การตลาดขนมขบ

เคี้ยว และการซื้อสินค้า Snack & Beverage ลดลงกว่า 800,000 ทรานแซกชั่นต่อวัน (Nalisa, 2021) นั่นหมายความว่า ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พฤติกรรมของผู้บริโภคต่อการนิยมตัดสินใจบริโภคขนมขบเคี้ยวมีอัตราที่ลดลงเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้คนมีความสนใจในอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น และต้องการลดปริมาณการบริโภคขนมขบเคี้ยวลง เพื่อรักษาสุขภาพของตนเองให้ปลอดจากโรคมากขึ้น เมื่อเทียบกับผลสำรวจปริมาณยอดทรานแซกชั่นต่อวันก่อนที่จะมีโรคโควิดระบาดอยู่ที่ 11.7 ล้านต่อวัน โดยนอกจากปัญหาในเรื่องของพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดสำหรับการบริโภคขนมขบเคี้ยวแล้ว อีกหนึ่งปัจจัย คือ เรื่องของ Trade Down หรือการซื้อสินค้าในจำนวนที่น้อยลง และเลือกซื้อสินค้าในราคาที่ถูกลงสำหรับกลุ่มสินค้าขนมขบเคี้ยวสูงถึงร้อยละ 52 โดยเมื่อทำการศึกษาอย่างเจาะลึกในพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภคที่มีความเปลี่ยนแปลงไปพบว่า ในช่วงปี 2563-2564 ขนมขบเคี้ยวมียอดการเติบโตลดลงกว่าร้อยละ 10.5 ทำให้หลาย ๆ บริษัทผู้ผลิตและจัดจำหน่ายจำเป็นต้องมีการวางกลยุทธ์ในการทำตลาดของตัวเองใหม่เพื่อเรียกยอดขายและความเป็นผู้นำทางการตลาดขนมขบเคี้ยวกลับคืนมา (ฐานเศรษฐกิจ, 2565)

การตลาดขนมขบเคี้ยวในปัจจุบันนี้สามารถเห็นได้ชัดเจนว่าบริษัทผู้ผลิตและจัดจำหน่ายได้มีการวางกลยุทธ์ในการทำตลาดผ่านช่องทาง 7P ที่ประกอบด้วย สินค้า ราคา โปรโมชั่น การส่งเสริมการตลาด บุคคล กระบวนการ และลักษณะทางกายภาพ แต่การทำการตลาดด้วย 7P นั้นจะไม่สามารถช่วยสร้างการรับรู้และดึงดูดความสนใจได้มากพอ (พลศักดิ์ ศิริเสตสุวรรณ, 2561) ทำให้จำเป็นต้องใช้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเข้ามาช่วย ซึ่งการสื่อสารการตลาดแบบบูรการนั้นเป็นการแยกออกมาจากเรื่องของโปรโมชั่น เพื่อให้สามารถจับกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากขึ้น อีกทั้งยังต้องสามารถสร้างภาพลักษณ์แบรนด์ให้คนจดจำได้รวดเร็วที่สุด (Good Material, 2020) ทำให้แบรนด์และขนมขบเคี้ยวเป็นสิ่งเดียวกัน เมื่อนึกถึงแบรนด์จะนึกถึงขนมขบเคี้ยว ไม่ว่าจะเป็นการใช้การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การขายโดยพนักงาน หรือแม้กระทั่งการขายทางตรง ก็สามารถนำเข้ามาใช้ในการทำตลาดได้ทั้งหมด โดยจากการคาดการณ์พบว่า หลังจากปี 2565 เป็นต้นไป ตลาดขนมขบเคี้ยวจะมียอดเติบโตกลับมาร้อยละ 7.1 ซึ่งมีมูลค่ารวม 45,227 ล้านบาท (Food Intelligence Center, 2022)

สำหรับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ถือเป็นสิ่งที่ทำให้การแข่งขันทางการตลาดของขนมขบเคี้ยวที่มีความรุนแรงมากที่สุด โดยเมื่อทำการนำการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการออกมาแยกวิเคราะห์รายองค์ประกอบ พบว่า ปัจจุบันนี้บริษัทผู้ผลิตขนมขบเคี้ยวได้มีการใช้การโฆษณาทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้เข้าสู่ตัวผู้บริโภคได้ง่ายที่สุด รวดเร็วที่สุด (พลศักดิ์ ศิริเสตสุวรรณ, 2561) การโฆษณาจะเน้นที่สั้นกระชับ ได้ใจความ มีการประชาสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมทางการตลาดทุก ๆ ช่วงเทศกาลเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นยอดขาย การขายใช้พรีเซ็นเตอร์จากผู้ที่มีอิทธิพลในแวดวงสังคม ดารา นักแสดงที่ถือเป็นพนักงานหรือบุคคลเข้ามาช่วยโปรโมทสินค้า และการวางขายสินค้าทางตรงผ่านศูนย์การค้า และการตามร้านสะดวกซื้อ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้ทุก ๆ เซ็กเมนเทชั่น สิ่งเหล่านี้ ถือเป็นการทำกลยุทธ์ชั้นสูงที่บริษัทผู้ผลิตและจัดจำหน่ายขนมขบเคี้ยวได้ทำอยู่ (Good Material, 2020) รวมถึงการส่งเสริมการขายผ่านการร่วมสนุกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ก็ช่วยสร้างกิจกรรมที่นำพากลุ่มตลาดเป้าหมายให้เข้ามาตัดสินใจซื้อสินค้าได้ในที่สุด โดยจากการสำรวจพบว่า ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายขนมขบเคี้ยวจะใช้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในขนมประเภทมันฝรั่งมากที่สุด สูงถึงร้อยละ 38.5 รองลงมา คือ ขนมขึ้นรูปร้อยละ 30.2 กลุ่มถั่วร้อยละ 12.2 ขนมปลาเส้นร้อยละ 8.2 และกลุ่มสาหร่ายร้อยละ 6 ตามลำดับ (Nalisa, 2021) ซึ่งเหล่านี้เป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าการนำการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเข้ามาช่วยให้เกิดกิจกรรมการขายนั้นสามารถส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของกลุ่มผู้บริโภคเป็นอย่างมาก

สามารถกล่าวได้ว่า ในการทำตลาดของบริษัทผู้ผลิตและจัดจำหน่ายขนมขบเคี้ยวในปัจจุบันได้ในการวางแผนกลยุทธ์และปรับตัวให้เข้ากับพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภคสมัยใหม่ภายในหลังสถานภารณ์โควิดได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้บริษัทของตนเองสามารถยืนหยัดและกลับมาทำกำไรได้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเข้ามาช่วยในการทำการตลาดเบื่อแย่งส่วนทางการตลาดกับบริษัทผู้ผลิตรายอื่น และทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อขนมกับตนเองให้มากที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการจัดทำงานวิจัยเกี่ยวกับการนำการสื่อสารการตลาดเข้ามาใช้ในการศึกษา จึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่อง “การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร” ขึ้นเพื่อศึกษาองค์ประกอบของการสื่อสารการตลาดด้านใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวมากที่สุด และด้านใดส่งผลน้อยที่สุด สำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการให้สามารถตอบโจทย์พฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันและสามารถนำไปพัฒนาวิธีการดำเนินตลาดให้สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่นได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Research Objectives)

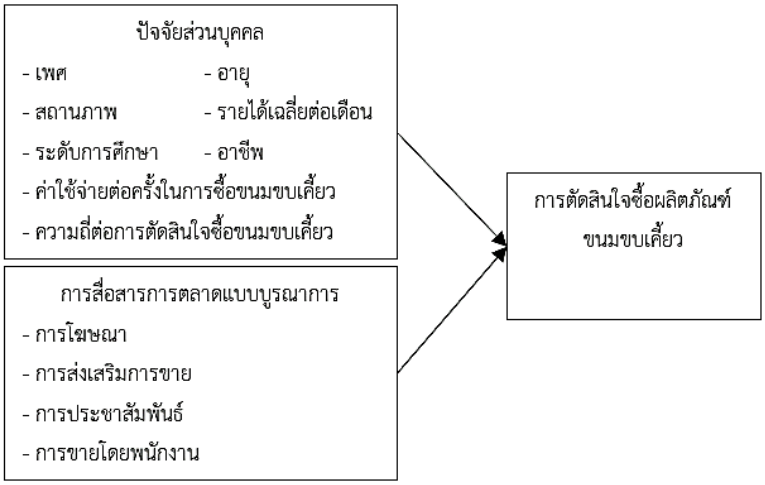
1. เพื่อศึกษาระดับของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนออิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

สมมติฐานของงานวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว แตกต่างกัน
2. การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา “การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร” โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบแนวความคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนได้

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน ตามแนวคิดของ Cochran et al., (1970) ได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) และใช้วิธีการสุ่มอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) โดยในการคำนวณสูตรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อหากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยของ Cochran et al., (1970) สามารถได้แสดงได้ดังนี้

จากสูตร $n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$

เมื่อ n แทนค่าของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

P แทนค่าสัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (0.5)

Z แทนค่าความมั่นใจระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อย 95% (0.05)

d แทนค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างที่เกิดขึ้น = 0.05

แทนค่า n $= \frac{0.5(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$

= 384.16

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ทำการปัดเศษส่วนขึ้นเป็นจำนวน 385 คน และเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่จำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาขึ้นเองจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice)

ส่วนที่ 2-3 เป็นแบบสอบถามระดับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับตามแบบของ Likert' Scale (1932)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างเดือนธันวาคม 2565 - มกราคม พ.ศ. 2566

2. นำแบบสอบถามฉบับที่มีคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์มาทำการลงรหัส (Coding) เพื่อนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ประกอบด้วย การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรได้แก่ t-test และ F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับวิเคราะห์การสื่อสารการตลาดแบบบูรการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ภายในจังหวัดสมุครสาคร เป็นเพศหญิง จำนวน 261 คน (ร้อยละ 65.2) มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 137 คน (ร้อยละ 34.3) สถานภาพโสด จำนวน 214 คน (ร้อยละ 60.3) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 188 คน (ร้อยละ 47.0) การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 203 คน (ร้อยละ 50.7) อาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 186 คน (ร้อยละ

46.5) ค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อขนมขบเคี้ยว ต่ำกว่า 500 บาท จำนวน 253 คน (ร้อยละ 63.2) ตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวอยู่ระหว่าง 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 150 คน (ร้อยละ 37.5)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการโดยรวม

การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านโฆษณา	3.75	.927	มาก
ด้านการส่งเสริมการขาย	3.62	.906	มาก
ด้านการขายโดยพนักงาน	3.57	.962	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์	3.71	.915	มาก
รวมการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ	3.66	.777	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ระดับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .777 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามเกณฑ์ สามารถกล่าวได้ว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านโฆษณา รองลงมา คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการส่งเสริมการขาย และด้านการขายโดยพนักงาน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามเกณฑ์ขององค์ประกอบตามตัวแปรอยู่ที่ 3.75, 3.71, 3.62 และ 3.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .927, .915, .906 และ .962 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับการตัดสินใจซื้อ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตัดสินใจซื้อ โดยรวม

การตัดสินใจซื้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากรสชาติ	4.23	.967	มากที่สุด
ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากผู้มีอิทธิพล ดารา นักแสดง พรีเซ็นเตอร์	3.50	1.228	มาก
ท่านมีการแนะนำบุคคลรอบตัวให้ซื้อขนมขบเคี้ยวมารับประทาน	3.61	1.089	มาก
ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากราคาและปริมาณที่ได้รับ	3.90	.987	มาก
ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากปริมาณและคุณค่าทางโภชนาการที่ได้รับ	3.60	1.243	มาก

ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากคำแนะนำของบุคคลรอบตัวท่าน	3.47	1.203	มาก
ท่านจะตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวต่อไปในอนาคต	3.87	1.078	มาก
รวมการตัดสินใจซื้อ	3.74	.786	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการตัดสินใจซื้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .786 เมื่อพิจารณาระดับการตัดสินใจซื้อเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามเกณฑ์จากมากไปน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากรสชาติ รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากราคาและปริมาณที่ได้รับ รองลงมา คือ ท่านจะตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวต่อไปในอนาคต รองลงมา คือ ท่านมีการแนะนำบุคคลรอบตัวให้ซื้อขนมขบเคี้ยวมารับประทาน รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากปริมาณและคุณค่าทางโภชนาการที่ได้รับ รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากผู้มีอิทธิพล ดารา นักแสดง พรีเซ็นเตอร์ รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากคำแนะนำของบุคคลรอบตัวท่าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามเกณฑ์อยู่ที่ 4.23, 3.90, 3.87, 3.61, 3.60, 3.50, 3.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .967, .987, 1.078, 1.089, 1.243, 1.228, 1.203 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาครแตกต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test และ F-test ในการวิเคราะห์ผลข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว
เพศ	.050		.960
อายุ		2.259	.048*
สถานภาพ		2.357	.096
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		.999	.408
ระดับการศึกษา		2.273	.104
อาชีพ		3.087	.016*
ค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อขนมขบเคี้ยว		2.454	.063

ความถี่ต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยว	4.660	.003*

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ อาชีพ และความถี่ต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยว ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ภายในจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อขนมขบเคี้ยว ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ภายในจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2 การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ในจังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ

ตัวแปร		Unstandardized Coefficient B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		1.005	.131		1.643	.000*
การโฆษณา	(X1)	.020	.065	.024	.311	.756
การส่งเสริมการขาย	(X2)	.063	.069	.072	.904	.367
การประชาสัมพันธ์	(X3)	.167	.066	.194	2.506	.013*
การขายโดยพนักงาน	(X4)	.494	.166	.488	2.972	.003*
R=.734		R^2=.538		F=115.211		
SE_{est}=.537		R^2_{adj}=.534		a=1.005		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ภายในจังหวัดสมุทครสาร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 องค์ประกอบ คือ การประชาสัมพันธ์ (X3=.194) และการขายโดยพนักงาน (X4=.488)

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y=a +b(X_1) +b(X_2) +b(X_3) +b(X_4)$

แทนค่าได้ดังนี้

$Y=1.005 +.020(X_1) +.063(X_2) +.167(X_3) +.494(X_4)$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z=.024(Z_1) +.072(Z_2) +.194(Z_3) +.488(Z_4)$

สามารถสรุปได้ว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในด้านการโฆษณา การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ และการขายโดยพนักงาน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ภายในจังหวัดสมุครสาครจากภาพรวมในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายจากการปรับแก้ของ R-Square^2 (R^2) โดยมีค่าเท่ากับ .538 หรือคิดเป็น 53.80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Discussions)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ อาชีพ และความถี่ต่อการตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยว ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ภายในจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐาน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการซื้อขนมขบเคี้ยว ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว ภายในจังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวาพร ทราบเมืองปัก และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย (2564) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการต่อการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์ ในจังหวัดนครปฐม ได้กล่าวว่า เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพ และประสบการณ์ในการชมภาพยนตร์ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกชมภาพยนต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ใจบาล (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้การสื่อสารการตลาดบูรณาการของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เอปสัน ได้กล่าวว่า อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เอปสัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยชนะ แซ่จัง (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าในสังคมเครือข่ายออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวว่า อายุ รายได้ต่อเดือน มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าในสังคมเครือข่ายออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้บริการ

2. ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว

การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการในด้านการโฆษณา การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ และการขายโดยพนักงาน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวภายในจังหวัดสมุครสาครจากภาพรวมในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายจากการปรับแก้ของ R-Square2 (R^2) โดยมีค่าเท่ากับ .538 หรือคิดเป็น 53.80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวาพร ทราบเมืองปัก และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย (2564) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการต่อการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์ ในจังหวัดนครปฐม ได้กล่าวว่า ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์ทั้งการทำตลาดทางตรง การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การขายโดยพนักงาน และการส่งเสริมการขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลทางอ้อมผ่านความภักดีตราสินค้าสู่การตัดสินเลือกชมภาพยนตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลกฤษณ์ ทองสงค์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและความไว้วางใจต่อตราสินค้า ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมแนวรถไฟฟ้า ในเขตห้วยขวางของคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ และการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม อยู่ในระดับมากทั้ง 2 ปัจจัย เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (IMC) ด้านการขายโดยพนักงาน และด้านการส่งเสริมการขาย มีผลต่อการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมแนวรถไฟฟ้าในเขตห้วยขวางของคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ใจบาล (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การรับรู้การสื่อสารการตลาดบูรณาการของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เอปสัน ได้กล่าวว่า ปัจจัยการสื่อสารการตลาดบูรณาการ ในด้านการรับรู้การสื่อสารการตลาดบูรณาการ ผู้บริโภคมีระดับการรับรู้การสื่อสารการตลาดบูรณาการด้านการขายโดยใช้พนักงานขาย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการขาย ด้านการโฆษณา ด้านการให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ และด้านการตลาดทางตรง ตามลำดับ ในด้านระดับความสำคัญของการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคมีระดับความสำคัญของการตัดสินใจซื้อในขั้นตอนการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ขั้นตอนการตระหนักรู้ถึงปัญหา ขั้นการประเมินทางเลือก ขั้นการหาข้อมูล และพฤติกรรมหลังการซื้อ ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เอปสันของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสื่อสารการตลาดบูรณาการและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เอปสันของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ ระดับนัยสำคัญ 0.05 กล่าวได้ว่า การขายโดยใช้พนักงาน การให้ข่าวประชาสัมพันธ์ การโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการตลาดทางตรง มีผลต่อการพยากรณ์การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เอปสันของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยชนะ แซ่จัง (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการตลาดแบบ

บูรณาการที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าในสังคมเครือข่ายออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวว่า ปัจจัยการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าในสังคมเครือข่ายออนไลน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตลาดทางตรง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการขายโดยพนักงานขายผ่านช่องทางออนไลน์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการโฆษณา และด้านการส่งเสริมการขาย ตามลำดับ ปัจจัยกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าในสังคมออนไลน์ของผู้บริโภค ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เมื่อพิจารณาจากการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรพบว่า ด้านการขายโดยพนักงาน อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ลำดับท้ายสุด ดังนั้น องค์กรควรใช้วิธีการขายผ่านรูปแบบการใช้ชีวิตของพรีเซ็นเตอร์หรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มผู้บริโภคมากที่สุด เพื่อให้เกิดการตัดสินใจซื้อที่เพิ่มขึ้น และสามารถสร้างยอดขายให้กับองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง

2. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว เมื่อพิจารณาจากการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรพบว่า ผู้ตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวจากคำแนะนำของบุคคลรอบตัวท่าน อยู่ในลำดับมาก แต่อยู่ในลำดับท้ายสุด ดังนั้นองค์กรควรเพิ่มการรับรู้และความต้องการในการซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวจากการใช้บุคคลที่มีอิทธิพลกับผู้ซื้อ หรือดาราพรีเซ็นเตอร์ที่กำลังได้รับกระแสนิยม รวมถึงการโฆษณาหรือการทำกิจกรรมส่งเสริมการขายเข้ามา เพื่อให้เกิดการตัดสินใจซื้อที่เพิ่มมาก

3. จากการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยว พบว่า อยู่ที่ร้อยละ 53.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นองค์กรควรเพิ่มการรับรู้ ควรมีการใส่ใจในเรื่องของความภักดีต่อผู้ตัดสินใจซื้อ เพื่อให้กลุ่มผู้ตัดสินใจซื้อยังคงรัก และมั่นใจในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวต่อไปในอนาคต ผ่านการใช้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเข้ามาเพิ่มขึ้น เพราะหากเพิ่มการสื่อสารการตลาดแบบบูรณา 1 หน่วย จะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเพิ่มขึ้น 1 หน่วยไปในทิศทางเดียวกันจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์กับกลุ่มผู้บริโภคภายในจังหวัดสมุทครสารเพียงจังหวัดเดียวเท่านั้น ดังนั้นผลการวิจัยยังไม่สามารถลงลึกถึงสาเหตุที่บุคคลตัดสินใจซื้อขนมขบเคี้ยวได้มากพอ ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการเก็บกับกลุ่มตัวอย่างที่กว้างมากขึ้น โดยทำการศึกษาในพื้นที่ทั้งภาคกลาง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการให้ครอบคลุมกับกลุ่มผู้บริโภคได้มากที่สุด

2. การศึกษาครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดในการทำวิจัย คือ เป็นการวิจัยในเชิงปริมาณเท่านั้น ดังนั้นในครั้งต่อไป ควรนำการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาศึกษาร่วมกัน เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน เพื่อให้เกิด

ข้อมูลเชิงลึกต่อสาเหตุในการตัดสินใจซื้อของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และเพื่อให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (Reference)

ชัยชนะ แซ่จัง. (2562). *การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าในสังคมเครือข่ายออนไลน์ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ฐานเศรษฐกิจ. (2565). *TKN มองปี 2565 เศรษฐกิจฟื้น เคาะเป้าโต 15-20%*. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566, จาก https://www.thansettakij.com/business/514840.

ทิวาพร ทราบเมืองปัก และวิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย. (2564). อิทธิพลของการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการต่อการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์ ในจังหวัดนครปฐม. *Social Science Journal of Prachachuen Research Network*, 4(1), 30-43.

พรพรรณ ใจบาล. (2562). *การรับรู้การสื่อสารการตลาดบูรณาการของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เอปสัน*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

พลกฤษณ์ ทองสงค์. (2564). *การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและความไว้วางใจต่อตราสินค้า ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมแนวรถไฟฟ้า ในเขตห้วยขวางของคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พลศักดิ์ ศิริเสตสุวรรณ. (2561). *ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการซื้อโดยฉับพลันของผู้บริโภคขนมขบเคี้ยวในรุ่นเจเนอเรชั่น X Y และ Z ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

Cochran, W. G., Mosteller, F., & Tukey, J. W. (1953). Statistical problems of the Kinsey report. *Journal of the American Statistical Association*, 48(264), 673-716.

Food Intelligence Center. (2022). *ตลาดขนมขบเคี้ยว ปี 2564 มีมูลค่า 45,338 ล้านบาท เติบโต 7.1%*. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566, จาก http://fic.nfi.or.th/market-intelligence-detail.php?smid=362.

Good Material. (2020). *IMC: Integrated Marketing Communication แนะนำวิธีการสื่อสารการตลาดแบบบูรณการ*. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566, จาก https://www.goodmaterial.co/ integrated-marketing-communication/.

Ishida. (2021). Ishida *มีประสบการณ์นานกว่า 20 ปีในด้านอุตสาหกรรมขนมขบเคี้ยว ด้วยการทุ่มเทเวลาแต่ละวันเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมขบเคี้ยวที่ดีที่สุดให้กับลูกค้า*

ของเรา. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566, จาก https://www.ishida.com/ww/th/industri es/food-processing/snackfoods-nuts/.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*. 22(140), 1-55.

Nalisa, M. (2021). *ตลาดขนมขบเคี้ยวอย่างมันฝรั่ง ที่ปีนี้เลย์ขอแตกแบรนด์ใหม่ ส่ง "เลย์แมกซ์" มาทำตลาด*. สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2566, จาก https://marketeeronline.co/archives /213782.

ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร
Factors Affecting the Performance of Engineers in the Organizations

อรุณ นวกิจเจริญยิ่ง[1] ฉัตรพล มณีกูล[2]
Arun Nawakijcharoenying, Chatrpol Maneekool

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับแรงจูงใจการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพการทำงาน 2) ประสิทธิภาพการทำงาน แยกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) นำเสนออิทธิพลแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบสอบถาม ทำการเก็บกับกลุ่มตัวอย่าง คือ วิศวกรในองค์กร จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการอาศัยความน่าจะเป็น และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ แบบ Enter ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพการทำงาน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 และ 4.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .736 และ .498 2) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านโอกาสก้าวหน้าในอนาคต ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านนโยบายและการบริหารงาน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กรในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .05 (R^2.517) หรือคิดเป็นร้อยละ 51.70

คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, ประสิทธิภาพการทำงาน, วิศวกรในองค์กร

Received: 2023-03-08 **Revised:** 2023-03-20 **Accepted:** 2023-03-21

[1] นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Southeast Asia University. Corresponding Author e-mail: mapingloving@hotmail.com

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Lecturer, Master of Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

Abstract

This research aimed to study: 1) the level of work motivation and work performance; 2) work performance classified by personal factors; and 3) present work motivation affecting work performance. This research was quantitative. The research employed by a questionnaire collects data from 400 people who are engineers working in the organizations. By probability sampling and simple random sampling. The statistics in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and multiple regression analysis by enter methods. The results of this research revealed that: 1) level work motivation and work performance were at a high level with an average of 3.81 and 4.07 and the standard deviation of .736 and .498; 2) personal factors by age, status, income, education, and experience affecting the work performance of engineers in the organizations with a level of statistical significance of .05; and 3) work motivation by stability at work, welfare and remuneration, future prospects, relationships with colleagues, and policy and management influence on the overall work performance of the engineers in the organizations with a statistical significance of .05 (R^2=.517) or 51.70 percent

Keywords: Work Motivation, Work Performance, Engineers in the Organizations

บทนำ (Introduction)

การปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กรในยุคการทำงานแบบ New Normal ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจภายใต้การแข่งขันในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเป็นอย่างมาก ทำให้หลายองค์กรเกิดปัญหาต่อการดำเนินงานในแง่ด้านการติดต่อสื่อสาร และเรื่องของการนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างทันต่อเวลา บุคลากรภายในองค์กรหลาย ๆ คนเริ่มขาดทักษะในการทำงานที่เป็นทีม การปรับตัวในการทำงานร่วมกัน รวมไปถึงการขาดความมั่นใจ และความเชื่อมั่นจากองค์กรในเรื่องของความปลอดภัยในการเข้ามาทำงานภายในองค์กรจากการกลัวติดโรคระบาดที่เกิดขึ้น (ศิรศักดิ์ ศศิวรรณพงศ์, 2564) และในเรื่องส่วนตัวจากความเหนื่อยล้าจากการต้องมาทำงานในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นสภาพการจราจรหรือค่าใช้จ่ายต่อการเดินทางในการเข้ามาทำงานภายในองค์กร ทำให้องค์กรจึงต้องมีการปรับกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรของตนเองกลับมามีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน สามารถทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ด้วยการเสริมแรงจูงใจในด้านต่าง ๆ เข้ามาช่วย เพื่อให้บุคลากรเกิดความตระหนักและตื่นตัว รวมถึงเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรของตนเองให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดังเดิม (พัชรี พันธุ์แตงไทย, 2564)

จากการสำรวจการปฏิบัติงานของวิศวกรในประเทศไทยปัจจุบันผ่านรูปแบบ New Normal พบว่า ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก ซึ่งวิศวกรที่กำลังปฏิบัติงานอยู่เกิดปัญหาในการทำงานในด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างตัวบุคคลกับองค์กร บุคคลกับบุคคล การลงพื้นที่เพื่อปฏิบัติงาน

จากผลของการแพร่ระบาดของสถานการณ์โควิด 19 ที่ทำให้จำกัดจำนวนบุคลากรในการเข้าพื้นที่เพื่อปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารกันระหว่างองค์กร วิศวกร และผู้ว่างจ้าง รวมไปถึงบุคลากรในพื้นที่ปฏิบัติงานตามไซต์งานต่าง ๆ ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการทำงาน เพราะความคาดหวังที่ต้องการทำงานไม่เป็นไปตามคาด รวมถึงหลายปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศ โรคระบาด หรือปัจจัยเกี่ยวกับฝั่งผู้ว่าจ้างที่ผ่านการติดต่อกับทางองค์กรที่ตนเองสังกัดอยู่ (กฤช จรินโท และลัดดาวัลย์ ฤทธิ์สมบูรณ์, 2563) สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้วิศวกรหลาย ๆ รายเกิดการปฏิบัติงานที่ล่าช้า การปฏิบัติงานไม่เป็นประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งถือเป็นอุปสรรคที่วิศวกรหลาย ๆ รายต้องประสบพบเจอตลอดระยะเวลาในการปฏิบัติงานภายในด้านนี้ ทำให้องค์กรหลาย ๆ องค์กรที่ทราบปัญหาพยายามใช้ปัจจัยแรงจูงใจในการว่าจ้างเข้ามาช่วยในการจัดการให้เกิดความต้องการทำงานร่วมกับองค์กรอยู่ตลอดเวลา และการใช้แรงจูงใจด้านต่าง ๆ ดึงดูดให้วิศวกรยังอยู่กับองค์กร ไม่เกิดการย้ายงานภายในอนาคต (ณัฐวุฒิ มณีวรรณ์, 2561)

การใช้แรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด สิ่งสำคัญที่ทุกองค์กรต้องคำนึงถึง คือ ไม่ใช่แค่ความต้องการในส่วนขององค์กรที่ต้องการแค่ผลลัพธ์และชิ้นงานที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของบุคลากรในการทำงานภายในองค์กรและเรื่องของคุณภาพชีวิตส่วนตัวของบุคลากรด้วย เนื่องจากหากบุคลากรภายในองค์กรที่ว่าจ้างหากเกิดการล้มป่วยหรือไม่สามารถทำงานต่อได้ด้วยสุขภาพส่วนตัวจากการทำงานที่มากเกินความสามารถจากภาระงานที่มอบให้ ก็จะส่งผลให้องค์กรต้องขาดแรงงานที่มีทักษะไป และทำให้บุคลากรที่เปรียบเสมืองฟันเฟืองในการทำงานให้กับองค์กรเกิดขัดข้อง (ปัญญาภา อัคนิบุตร, 2565) ดังนั้นทุกองค์กรจึงควรใส่ใจในเรื่องของแรงจูงใจและใส่ปัจจัยแรงจูงใจเข้าไปให้ถูกจุด อีกทั้งยังต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะบุคลากรเมื่อได้รับแรงจูงใจในด้านหนึ่งแล้ว ก็จะต้องการแรงจูงใจในการปฏิบัติในด้านต่อไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีหยุด เนื่องจากบุคลากรขององค์กรถือเป็นบุคคลทั่วไปที่มีความต้องการเหมือน ๆ กัน (อภิรักษ์ ตั้งธนวัฒน์, 2562) ตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่ได้กล่าวว่า บุคคลย่อมมีความต้องการหลัก 5 ขั้นตอน เมื่อขั้นใดได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะต้องการขั้นต่อไปเพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้ ซึ่งหากองค์กรสามารถตอบสนองในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือได้ครบ ก็จะทำให้บุคลากรภายในองค์กรเกิดความผูกพันต่อการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กร ต้องการทำงานภายในองค์กรได้ตลอดไป (JobDB, 2021)

เมื่อพิจารณาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานและชีวิตการทำงานของบุคลากรภายในองค์กรในแต่ละด้าน ควรประกอบไปด้วย นโยบายในการทำงานและการบริหารงาน สวัสดิการและค่าตอบแทน โอกาสในการก้าวหน้าภายในการทำงาน ความสัมพันธ์กับหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน และความมั่นคงในการทำงาน (กฤตภาคิน มิ่งโสภา และณกมล จันทร์สม, 2564) เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยเหล่านี้จะพบได้ว่าสอดคล้องกับหลักการของ Maslow 5 ขั้น อันได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการการนับถือ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางกายภาพ และความต้องการความสมบูรณ์ของชีวิต กล่าวคือ หากองค์กรสามารถใส่แรงจูงใจให้กับบุคลากรได้มากเท่าไร การปฏิบัติงานของวิศกรในองค์กร ก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น

(GreedIsGoods, 2019) โดยเมื่อศึกษางานวิจัยของ กฤตภาคิน มิ่งโสภา และ ณกมล จันทร์สม (2564) ในเรื่อง แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และของสุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (2562) ในเรื่อง แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา ได้ผลลัพธ์ไปในทิศทางเดียวกันว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานเป็นอย่างมาก สามารถกล่าวได้ว่า การนำแรงจูงใจเข้ามาใช้การทำงานเพื่อเกิดประสิทธิภาพภายในองค์กรล้วนมีความสัมพันธ์กันและอยู่ในระดับสูง ดังนั้นองค์กรที่มีบุคลากรที่อยู่ตำแหน่งวิศวกรอยู่ในจำนวนมาก ควรต้องคำนึงถึงการนำแรงจูงใจเข้าไปปรับใช้ให้ถูกจุด เพื่อให้วิศวกรของตนเองสามารถปฏิบัติงานภายในกับองค์กรและอยู่กับองค์กรตลอดไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเข้ามาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของวิศวกรในองค์กร โดยการสำรวจว่าปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในด้านใดบ้าง ที่สามารถนำมาพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติงานของวิศวกรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร” ขึ้น โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษารายละเอียดของตัวแปรแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพการทำงานในองค์ประกอบย่อยรายด้าน เพื่อนำมาพัฒนาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้ตรงกับสิ่งที่วิศวกรในองค์กรต้องการ และส่งผลต่อการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพมากที่สุด โดยมีรายละเอียดของงานวิจัยสามารถอธิบายได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับของแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร แยกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3 เพื่อนำเสนออิทธิพลแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร

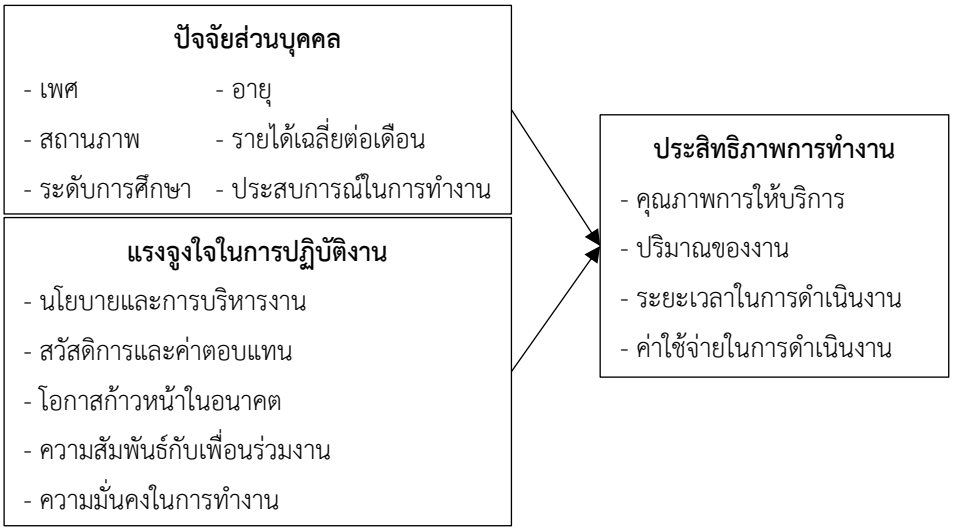
สมมติฐานของงานวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร” โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบแนวความคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ วิศวกรที่มีจำนวนใบอนุญาตทำงาน จำนวน 183,000 คน (สภาวิศวกร, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิศวกรที่มีจำนวนใบอนุญาตทำงาน จำนวน 400 คน จำนวน 400 คน ตามแนวคิดของ Taro Yamane (1970) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาขึ้นเองจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของวิศวกรที่มีจำนวนใบอนุญาตทำงาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบายและการบริหารงาน 2) ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน 3) ด้านโอกาสก้าวหน้าในอนาคต 4) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และ 5) ด้านความมั่นคงในการทำงาน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อวัดปัจจัยประสิทธิภาพการทำงาน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพการให้บริการ 2) ด้านปริมาณของงาน 3) ด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน และ 4) ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ซึ่งแบบสอบถามของส่วนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert (Likert' Scale) ซึ่งจะมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยใช้คำถามที่แสดงระดับการวัดข้อมูลอันตรภาค (Interval Scale) ที่มีความหมายของเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1977) ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างธันวาคม 2565-มกราคม พ.ศ. 2566 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิศวกรที่ปฏิบัติงานภายในองค์กร ที่ได้รับใบอนุญาตทำงานจากสภาวิศวกรไทย จำนวน 400 คน

2. นำแบบสอบถามฉบับที่มีคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์มาทำการลงรหัส (Coding) เพื่อนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของวิศวกรที่มีจำนวนใบอนุญาตทำงาน ด้วยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพการทำงาน ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการแปรความหมายของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสรุปและอธิบายลักษณะของตัวแปร

3. สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ประกอบด้วย การวิเคราะห์เปรียบเทียบหาความแตกต่างกันของตัวแปร t-test การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างมากกว่าสองกลุ่ม โดยการหาค่าเฉลี่ย F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับการพยากรณ์ค่าอิทธิพลของปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและปัจจัยประสิทธิภาพการทำงาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า วิศวกรที่ตอบแบบส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 264 คน (ร้อยละ 66.0) อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 131 คน (ร้อยละ 32.8) สถานภาพโสด จำนวน 262 คน (ร้อยละ 65.5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 18,001-30,000 บาท จำนวน 140 คน (ร้อยละ 35.0) ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 245 คน (ร้อยละ 61.2) มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 145 คน (ร้อยละ 36.3)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยรวม

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านนโยบายและการบริหารงาน	3.82	.789	มาก
ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน	3.68	.894	มาก
ด้านโอกาสก้าวหน้าในอนาคต	3.61	.966	มาก
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.16	.679	มาก
ด้านความมั่นคงในการทำงาน	3.80	.965	มาก
รวมปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	3.81	.736	มาก

จากตารางที่ 1 ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.81, S.D.=.736) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามเกณฑ์จากมากไปหาน้อย สามารถกล่าวได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}$=4.16, S.D.=.679) รองลงมา คือ ด้าน

นโยบายและการบริหารงาน ($\bar{X}$=3.82, S.D.=.789) รองลงมา คือ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}$=3.80, S.D.=.965) รองลงมา คือ ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ($\bar{X}$=3.68, S.D.=.894) รองลงมา คือ ด้านโอกาสก้าวหน้าในอนาคต ($\bar{X}$=3.61, S.D.=.966) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กรโดยรวม

ประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านคุณภาพการให้บริการ	4.07	.500	มาก
ด้านปริมาณของงาน	4.09	.616	มาก
ด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน	4.05	.583	มาก
ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	4.08	.534	มาก
รวมประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร	4.07	.498	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยประสิทธิภาพการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.07, S.D.=.498) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามเกณฑ์จากมากไปหาน้อย สามารถกล่าวได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านปริมาณของงาน ($\bar{X}$=4.09, S.D.=.616) รองลงมา คือ ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ($\bar{X}$=4.08, S.D.=.534) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพการให้บริการ ($\bar{X}$=4.07, S.D.=.500) รองลงมา คือ ด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน ($\bar{X}$=4.05, S.D.=.583) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร แตกต่างกัน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ t-test, F-test ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร โดยรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	ประสิทธิภาพการทำงาน
เพศ	-1.032		.303
อายุ		5.401	.000*
สถานภาพ		5.774	.003*
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		6.222	.000*
ระดับการศึกษา		3.015	.050*

ประสบการณ์ในการทำงาน	4.788	.003*

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร โดยเป็นการวิเคราะห์ผลด้วยวิธีการพหุคูณ Multiple Regression Analysis by Enter Method

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ

ตัวแปร		Unstandardized Coefficient B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		1.847	.117		15.743	.000
นโยบายและการบริหารงาน	(X1)	.159	.062	.252	2.576	.010*
สวัสดิการและค่าตอบแทน	(X2)	.302	.075	.541	4.017	.000*
โอกาสก้าวหน้าในอนาคต	(X3)	.356	.057	.485	6.284	.000*
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	(X4)	.180	.073	.349	2.476	.014*
ความมั่นคงในการทำงาน	(X5)	.434	.228	.641	2.105	.049*
R=.719		R^2=.517		F=84.223		
SE_{est}=.348		R^2_{adj}=.510		a=1.847		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสามารถพยากรณ์อิทธิพลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y=a +b(X_1) +b(X_2) +b(X_3) +b(X_4) +b(X_5)$

แทนค่าได้ดังนี้

$Y=1.847 +.159(X_1) +.302(X_2) +.356(X_3) +.180(X_4) +.434(X_5)$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z=.252(Z_1) +.541(Z_2) +.485(Z_3) +.349(Z_4) +.641(Z_5)$

สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร โดยเรียงอิทธิพลค่า Beta จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านโอกาสก้าวหน้าในอนาคต ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านนโยบายและการบริหารงาน ซึ่งจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายจากการปรับแก้ของ R Square^2 (R^2) โดยมีค่าเท่ากับ .517 หรือคิดเป็น 51.7 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Discussions)

1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐาน พบว่า วิศวกรภายในองค์กรที่มีอายุ มากกว่า มีคู่สมรส และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่สูงตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่มาก จะมีความตั้งใจ ความทุ่มเทในการปฏิบัติงานเพื่อให้ตนเองสามารถผ่านการประเมินงานในทุก ๆ ปี เพื่อสร้างความมั่นคงในการทำงาน และสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้กับองค์กร เพื่อให้ตนเองยังสามารถทำงานเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว รวมถึงยังเป็นที่ต้องการขององค์กรต่อไป

โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกนก พรประดิษฐ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า อายุ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และอายุงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากบุคคลที่มีอายุที่มากขึ้น มีสถานภาพสมรสแล้ว และมีรายได้ที่มากขึ้น จะต้องความต้องการทำงานเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว ต้องการนำสวัสดิการต่าง ๆ จากองค์กรมาจุนเจือครอบครัว ดังนั้นจึงมีความต้องการทำงาน และทำงานให้ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวัตร เป็งวันปลูก (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ของข้าราชการทหารประจำ สังกัดกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 7 ได้กล่าวว่า บุคคลที่มี อายุ สถานภาพ วุฒิการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุงาน ส่งผลต่อสาเหตุในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านสวัสดิการและค่าตอบแทน ด้านโอกาสก้าวหน้าในอนาคต ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และด้านความมั่นคงในการทำงาน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรในองค์กรในภาพรวม โดยมีค่าอิทธิพลของ R Square^2 (R^2) เท่ากับ .517 หรือคิดเป็น 51.7 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .05 พบว่า องค์กรมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กรอยู่ตลอดเวลา มีการเพิ่มสวัสดิการตามอายุงาน พร้อมโอกาสในการเรียนรู้เติบโตของวิศวกรผ่านการส่งเรียนรู้เฉพาะด้าน การเปิดอบรมประจำปีตามศูนย์วิศวกรต่าง ๆ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิศวรกรกับบุคลากรด้านอื่น ๆ ในไซต์งานต่าง ๆ มีความร่วมมือกันอยู่ระดับดี และองค์กรมีการให้หลักประกันความมั่นคงในการทำงานในหลาย ๆ ด้านทั้งทางตรงและทางอ้อม ความปลอดภัยในการทำงาน รายได้รวมถึงความคุ้มครองจากการทำงานนอกสถานที่

โดยผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี พันธุ์แตงไทย (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้กล่าวว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยด้านความสำเร็จของงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความต้องการด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยด้านคุณภาพงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านค่าใช้จ่ายและด้านเวลา สำหรับปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พบว่า แรงจูงใจด้านความสำเร็จของงาน ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านนโยบายการบริหาร และด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ มณีวรรณ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของวิศวกรควบคุมงาน บริษัท แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของวิศวกรควบคุมงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงาน และด้านความมั่นคง ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ เมื่อพิจารณาอิทธิพลที่ส่งต่อการปฏิบัติงานของวิศวกรควบคุมงาน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพทาย ทรัพย์กะสินธุ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต่างประเทศสายธุรกิจนำเข้าและส่งออกของธนาคารแห่งหนึ่ง ได้กล่าวว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต่างประเทศโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า แรงจูงใจในส่วนของปัจจัยจูงใจ ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน และด้านความรับผิดชอบ มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ

เจ้าหน้าที่ต่างประเทศ สายธุรกิจนำเข้าและส่งออกของธนาคารแห่งหนึ่งในทิศทางเดียวกัน ส่วนแรงจูงใจส่วนของปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ ด้านสภาพการทำงาน มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต่างประเทศ สายธุรกิจนำเข้าและส่งออกของธนาคารแห่งหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาจากการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรพบว่า ด้านโอกาสก้าวหน้าในอนาคต อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ลำดับท้ายสุด ดังนั้นองค์กรควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการเลื่อนตำแหน่งหรือการเติบโตก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างชัดเจน เพื่อให้วิศวกรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้เพิ่มขึ้น

2. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของประสิทธิภาพการทำงาน เมื่อพิจารณาจากการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรพบว่า ด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ลำดับท้ายสุด ดังนั้นองค์กรควรปรับปริมาณงานที่มอบหมายต่อวิศวกรให้มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมมากขึ้น เพื่อลดระดับความเครียดในการทำงานของวิศวกร และเพื่อให้ได้ชิ้นงานที่มอบหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทุกองค์ประกอบส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานคิดเป็นร้อยละ 51.70 ดังนั้น ควรมีการปรับกลยุทธ์ในการใส่ใจรายละเอียดของบุคลากรที่เป็นวิศวกรภายในองค์กรเพิ่มมากขึ้น เพราะวิศวกรแต่ละคนมีความต้องการภายนอกและภายในที่แตกต่างกัน ดังนั้นควรเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อให้วิศวกรได้รับรู้ถึงความใส่ใจในรายละเอียดที่องค์กรมอบให้ อันจะส่งผลในทิศทางบวกต่อประสิทธิภาพการทำงาน

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ตัวแปรแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลถึงประสิทธิภาพเพียงแค่ตัวแปรเดียว จึงยังไม่สามารถเห็นภาพที่กว้างมากพอต่อประสิทธิภาพการทำงานของวิศวกรภายในองค์กร ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรนำปัจจัยอื่น ๆ ความพึงพอใจ ความผูกพันองค์กร และภาวะผู้นำองค์กร เข้ามาศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้เจาะลึกถึงสาเหตุของการเกิดประสิทธิภาพการทำงานมากที่สุด

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณที่ใช้วิธีการสำรวจเก็บข้อมูลแบบปลายปิด ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาแบบคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบปลายเปิดเข้ามาศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความคิดของวิศวกรต่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาองค์กรเพื่อให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (Reference)

กรกนก พรประดิษฐ์. (2562). *แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานสายปฏิบัติการมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการ), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กฤช จรินโท และลัดดาวัลย์ ฤทธิ์สมบูรณ์. (2563). การบริหารจัดการองค์กรและแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานในธุรกิจผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 3(2), 1-15.

กฤตภาคิน มิ่งโสภา และณกมล จันทร์สม. (2564). แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 23(2), 209-213.

ณัฐวัตร เป็งวันปลูก. (2560). *ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ของข้าราชการทหารประจำ สังกัดกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 7*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ณัฐวุฒิ มณีวรรณ์. (2561). *แรงจูงใจการปฏิบัติงานของวิศวกรควบคุมงานบริษัท แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปัญญาภา อัคนิบุตร. (2565). *แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน บริษัทรัฐวิสาหกิจให้บริการด้านท่าอากาศยาน Generation Y*. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.

พัชรี พันธุ์แตงไทย. (2564). *แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

เพทาย ทรัพย์กะสินธุ์. (2563). *แรงจูงใจมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต่างประเทศสายธุรกิจนำเข้าและส่งออกของธนาคารแห่งหนึ่ง*. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิรศักดิ์ ศศิวรรณพงศ์. (2564). *ทิศทางการทำงานภายใต้วิถีชีวิตใหม่ (New Normal)*. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2566, จาก https://erp.mju.ac.th/acticleDetail.aspx?qid=1184.

สภาวิศวกร. (2565). *สมาชิกสภาวิศกรที่มีจำนวนใบอนุญาตการทำงาน*. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2565, จาก https://coe.or.th/members/.

สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์. (2562). แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดพะเยา. *วารสารสิริธรปริทรรศน์*, 21(2), 340-355.

อภิรักษ์ ตั้งธนวัฒน์. (2562). *แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัทจำหน่ายที่นอนและชุดเครื่องนอนย่านบางนา*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.

Best, J. W. (1977). *Research in Education* (3rd ed). New Jersey: Prentice-hall Inc.

GreedIsGoods. (2019). *ทฤษฎีมาสโลว์ คืออะไร?*. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2566, จาก https://greedisgoods.com.

JobDB. (2021). *เพิ่มแรงจูงใจให้ทีมด้วย Maslow's Hierarchy of Needs ปลุกไฟในใจให้ร้อนแรงอยู่เสมอ*. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2566, จาก https://th.jobsdb.com/th-th/articl es/%E2%80 %8Bmaslows-hierarchy-of-needs/.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*. 22(140), 1-55.

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis* (3rd ed.). New York, N.Y. (USA): Harper and Row.

การศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก
A Study of Moral School Management of Regional Special Education Center 7 Phitsanulok

กันต์ฤทัย งานวิชา[1] ณิรดา เวชญาลักษณ์[2]
Kunruthai Nganwicha, Nirada Wechayaluck

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรในการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารงาน; โรงเรียนคุณธรรม; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

The purpose of this research were to study of the condition of moral school management of regional special education center 7 phitsanulok. In this study, the researcher the population used in this research were : A total of 92 teachers and educational personnel.The instrument used in this research was a 5-level estimation. The data were analyzed using mean and standard deviation. The result showed that the overall results of the level of moral school management of regional special education center 7 phitsanulok was at a high level. Considering each side, it was step

Received: 2023-02-13 **Revised:** 2023-03-13 **Accepted:** 2023-03-14

[1] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding author, e-mail: kunruthai.n@gmail.com

[2] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University.

the highest average is establish mechanisms to drive moral schools. In the other hand, the step with the lowest average is building teachers, leading students, leading.
Keywords: Management; Moral School; Special Education Center

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยและสังคมโลกก้าวเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีและการสื่อสาร สื่อและสังคมล้วนมีอิทธิพลต่อแนวคิดและการดำรงชีวิต เมื่อบริบทของสังคมเปลี่ยนไปสิ่งที่น่ากังวล คือ แนวคิดความเชื่อ ค่านิยม ความตระหนักรู้ถึงคุณธรรมจริยธรรม ทำให้เด็กและเยาวชนหลงใหลในวัฒนธรรมที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาเด็กติดเกม การทะเลาะวิวาท การฆ่าตัวตาย เพื่อให้เยาวชนไทยตระหนักรู้เท่าทันตลอดจนสามารถแยกแยะความถูกต้องและไม่ถูกต้องได้อย่างเหมาะสม (ศูนย์คุณธรรม, 2559) การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมไทยที่ควรจะได้รับการส่งเสริมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน โดยอาศัยความร่วมมือและการบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วนในสังคม

การพัฒนาประเทศจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลทั้งด้านความรู้ สติปัญญา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมด้านคุณธรรมมากขึ้น ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560 - 2564 การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย ให้มีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) สอดรับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 3) กำหนดให้จัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายและ มีหลักการในหมวด 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนในการมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณธรรม โดยใช้กลไกสำคัญในส่วนของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผ่านสถานศึกษา โดยกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาในมาตรา 23 ว่าการจัดการศึกษาทุกประเภทต้องเน้นความสำคัญให้มีความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 5 โดยการส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำความคิดตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยมีแผนงานโครงการสำคัญต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การปลูกฝังคุณธรรมในสถานศึกษาจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

ตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่เด็กและเยาวชนผ่านกระบวนการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และในปี 2559 ได้จัดทำโครงการ “โรงเรียนคุณธรรม” เพื่อพัฒนาสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้น

พื้นฐาน โดยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายขยายแนวทางการสร้างโรงเรียนคุณธรรมให้กับสถานศึกษาทั่วประเทศ เพื่อสร้างรูปแบบหลัก (Official Model) สำหรับการสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน โดยสามารถนำรูปแบบของศูนย์โรงเรียนคุณธรรมที่มีความเป็นสากลนำไปปรับใช้กับสถานศึกษาพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ 1)การสร้างการรับรู้ และ การยอมรับ 2)การสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ 3)การกำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียน 4)การกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 5)การลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง และ 6)สร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ที่มุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมความดีในรูปแบบต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา นำไปสู่การพัฒนาและปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างยั่งยืน และนำไปขยายเครือข่ายได้ (ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม, 2560) สอดคล้องกับผลการวิจัย ศรีรักษ์ เรืองรัตน์ (2564) พบว่า การดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 โดยมีศูนย์โรงเรียนคุณธรรมเป็นตัวกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ผู้บริหาร ครู นักเรียน เข้าใจกระบวนการดำเนินการของโรงเรียนคุณธรรม สร้างเครือข่ายชุมชนแห่งคุณธรรมและปรับใช้ในการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนอย่างยั่งยืนเป็นแนวทางเดียวกัน มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมจึงเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างผู้นำคุณธรรมที่จะทำหน้าที่กำหนดทิศทางนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากรายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมพบปัญหาในการดำเนินงานหลายด้านที่ทำให้งานไม่ประสบผลสำเร็จ เช่น การกำหนดทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทยังขาดการสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา การปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานทำให้ขาดความต่อเนื่อง บุคลากรขาดความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานที่นำไปสู่การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งข้อจำกัดของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ต้องใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก, 2563) จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก เพื่อส่งเสริมการเป็นโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา เป็นแนวทางการบริหารจัดการพัฒนาให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีคุณธรรมตามกระบวนการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ดังจะเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ และเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ (Purpose or Objective)

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุงศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

2.ประชากรและกลุมตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 92 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครู 42 คน และบุคลากรอื่น 48 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใชในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มาตราสวนประมาณคา 5 ระดับ (Rating scale) โดยผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคลอง (Index of item Objective Congruence : IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้ค่าความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และนำไปทดลองใช้ Try-Out) และหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .932

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามโดยใช้แบบฟอร์มสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (google forms) จำนวน 92 ฉบับ ได้รับการตอบกลับ จำนวน 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คาเฉลี่ย (μ) และสวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม

ข้อ	สภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม	N = 92		ระดับสภาพ	ลำดับ
		(μ)	(σ)		
1	ขั้นตอนการสร้างการรับรู้ และการยอมรับ	4.38	0.38	มาก	2
2	ขั้นตอนการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ	4.34	0.40	มาก	6
3	ขั้นตอนการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	4.34	0.35	มาก	5

ข้อ	สภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม	N = 92		ระดับสภาพ	ลำดับ
		(μ)	(σ)		
4	ขั้นตอนการกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน	4.36	0.36	มาก	4
5	ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์)	4.37	0.41	มาก	3
6	ขั้นตอนการสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม	4.42	0.40	มาก	1
รวม		**4.41**	**0.34**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.41, **σ**=0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด โดยลำดับแรก คือ ขั้นตอนการสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม (μ=4.42, **σ**=0.40) รองลงมา คือ ขั้นตอนการสร้างการรับรู้และการยอมรับ (μ=4.38, **σ**=0.38) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ (μ=4.34, **σ**=0.40)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.38, **σ**=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด โดยลำดับแรก คือ สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงจุดมุ่งหมายการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมร่วมกัน (μ=4.60, **σ**=0.49) รองลงมา คือ สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้โรงเรียนคุณธรรม (μ=4.47, **σ**=0.58) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสื่อสารสร้างการรับรู้ถึงนโยบาย เป้าหมาย และวิธีการพัฒนาคุณธรรมภายนอกสถานศึกษา โดยจัดประชุมทุกภาคส่วน การเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม (μ=4.09, **σ**=0.50)

2. ขั้นตอนการสร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.33, **σ**=0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด โดยลำดับแรก คือ สถานศึกษามอบหมายครูและนักเรียนแกนนำดำเนินงานเป็นหลักในการขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (μ=4.52, **σ**=0.50) รองลงมา คือ สถานศึกษาพิจารณาคัดเลือกครูและนักเรียนแกนนำที่มีภาวะผู้นำ มีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรม มีมนุษย์สัมพันธ์ เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในโรงเรียน (μ=4.40, **σ**=0.59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำได้รับการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมอยู่เสมอ (μ=4.15, **σ**=0.64)

3. ขั้นตอนการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.34, **σ**=0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด โดยลำดับแรก คือ

สถานศึกษาจัดประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกันในการกำหนดคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก (μ=4.49, **σ**=0.52) รองลงมา คือ สถานศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงได้ (μ=4.46, **σ**=0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาคุณธรรมเป้าหมายที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (μ=4.04, **σ**=0.62)

4. ขั้นตอนการกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.36, **σ**=0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด โดยลำดับแรก คือ สถานศึกษาจัดทำแผนการสอนที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ เป็น (μ= 4.62, **σ**=0.53) รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม (μ=4.50, **σ**=0.54) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาประเมินผลความสำเร็จการจัดทำโครงงานคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง (μ= 3.95, **σ**=0.56)

5. ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.37, **σ**=0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด โดยลำดับแรก คือ สถานศึกษาสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายร่วมมือกันในการทำงาน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (μ=4.52, **σ**=0.54) รองลงมา คือ สถานศึกษานำแผนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และแผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือกำกับการปฏิบัติงาน (μ=4.47, **σ**=0.54) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน (μ=4.15, **σ**=0.66)

6. ขั้นตอนการสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.42, **σ**=0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด โดยลำดับแรก คือ สถานศึกษาวางแผนแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างเป็นระบบ (μ=4.53, **σ**=0.56) รองลงมา คือ สถานศึกษาทำงานเป็นทีมในการร่วมกันแก้ไขปัญหา และการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (μ=4.51, **σ**=0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายผลการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม (μ= 4.25, **σ**=0.56)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญของการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

สภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาใช้กรอบแนวคิดตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของศูนย์คุณธรรม โดยผู้บริหารเป็นผู้นำในการขับเคลื่อน

พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สร้างความรู้และเข้าใจให้บุคลากรเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรม สร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำเป็นหลักในการพัฒนาคุณธรรม ใช้กิจกรรมและโครงงานเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณธรรม ส่งเสริมสนับสนุนเสริมแรงให้แก่ผู้ปฏิบัติโดยการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการนิเทศ กับกำติดตาม และสะท้อนผลสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมให้บรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (2561) พบว่า โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาสร้างความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม ให้ผู้บริหาร ครูมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ในการบริหารและการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทำให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ครอบคลุมด้านการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม ตามกรอบแนวคิดของกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และสอดคล้องกับ ศรีรักษ์ เรืองรัตน์ (2564) โรงเรียนทุกโรงดำเนินการโดยมีศูนย์โรงเรียนคุณธรรมกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน มีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม คือ การสร้างการรับรู้ และการยอมรับ การสร้างครูแกนนำนักเรียนแกนนำ การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน การกำหนดวิธีการบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง และสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณธรรมอย่างเป็นระบบ เน้นการสร้างความมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาคุณธรรม เสริมแรงเชิงบวกในการปฏิบัติงาน มีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงงานคุณธรรมผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและยอมรับในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม สอดคล้องกับ ชนานันท์ อุ่นเป็ง (2555) พบว่า กระบวนการโครงการโรงเรียนคุณธรรมมีการวางแผนการดำเนินงานและกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสม บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานตามปฏิทินที่กำหนดไว้ตามขั้นตอน มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และหากพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการสร้างครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูแกนนำยังขาดความรู้ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ครูขาดความเข้าใจในทิศทางการดำเนินโครงงาน มีการโยกย้ายและปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงาน สอดคล้องกับ โนรอายดา มามะ (2561) พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม โดยโรงเรียนประสบปัญหา คือ ปัญหาการสร้างความรู้ความเข้าใจและการพัฒนาศักยภาพครูแกนนำนักเรียนแกนนำ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ขั้นตอน มีรายละเอียดและอภิปรายผลดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างการรับรู้ และการยอมรับ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดประชุมชี้แจงจุดมุ่งหมายการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญในการสร้างความรู้และความเข้าใจให้ทุกคนทราบถึงเป้าหมาย วิธีการดำเนินงานและเห็นถึงผลดีที่เกิดจากการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษา สอดคล้องกับ เสน่ห์ คำปันและวลัยพร ศิริภิรมย์ (2558) พบว่า โรงเรียนมีการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม เพื่อให้บุคลากรทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเข้าใจและมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาสื่อสารสร้างการรับรู้ถึงนโยบายเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมภายนอกสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ทำให้การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานภายนอกขาดความต่อเนื่อง สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ อุไรโรจน์ (2565) พบว่า ปัญหาในการใช้กิจกรรมโครงงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ยังขาดการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนโดยรอบทราบอย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับ กฤตเมธ อุ่นโพธิ์ (2564) พบว่า โรงเรียนยังอยู่ในสถานการณ์ของการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) จึงทำให้โรงเรียนมีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลา การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนเกิดความไม่ต่อเนื่อง

2. ขั้นตอนการสร้างครู และนักเรียนแกนนำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามอบหมายครูและนักเรียนแกนนำดำเนินงานเป็นหลักในการขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษากำหนดให้มีผู้รับผิดชอบโครงงานโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน ที่สามารถเป็นทีมหลักในการปฏิบัติงานของโรงเรียนในการขับเคลื่อนในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ชนานันท์ อุ่นเป็ง (2555) พบว่า สถานศึกษามีการแต่งตั้งครูแกนนำในการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน สนับสนุนการพัฒนาความรู้ความสามารถ และสร้างแรงจูงใจให้ครูแกนนำและนักเรียนแกนนำอย่างต่อเนื่อง และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำได้รับการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากครูและบุคลากรผู้รับผิดชอบมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น ย้าย บรรจุใหม่ทำให้การพัฒนาครูแกนนำไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับ กฤตเมธ อุ่นโพธิ์ (2564) พบว่า โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้างานของแกนนำอยู่บ่อยครั้ง ทำให้การดำเนินงานพัฒนาแกนนำไม่ต่อเนื่อง บุคลากรในสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญและมีความไม่เข้าใจในงาน ทำให้การวางตัวบุคคลในบางกิจกรรมมีความลำบาก

3. ขั้นตอนการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกันในการกำหนดคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุโดยใช้

“ปัญหาเป็นฐาน” นำไปสู่การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษาในการแก้ปัญหา เพื่อให้ทุกคนมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม สอดคล้องกับ เกรียงไกร ผาดไธสง (2562) พบว่า การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียนมีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับแรก เพราะการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมของโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องร่วมกันกำหนด เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรม/โครงการด้านคุณธรรมดำเนินต่อไปได้ และสอดคล้องกับ ณัฐพร ส่งศรีและสงวน อินทร์รักษ์ (2561) พบว่า โรงเรียนมีการประชุมระดมสมองเพื่อค้นหา “คุณธรรมเป้าหมาย” และระบุพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาคุณธรรมเป้าหมายที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายคุณธรรมหลายด้าน ทำให้ครูผู้ปฏิบัตินำไปแก้ไขหรือจัดทำโครงการเกิดความสับสนในการลำดับความสำคัญของปัญหาที่ต้องนำไปแก้ไข สอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (2561) จากการสะท้อนปัญหาของการขับเคลื่อนโครงงานหรือกิจกรรมของครูในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม พบว่า มีการระดมสมองเพื่อหาข้อสรุปในการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ แต่เนื่องจากมีการกำหนดหลายด้านมากเกินไปทำให้การนำไปแก้ปัญหายังไม่ชัดเจนตรงกับปัญหาของผู้เรียน

4. ขั้นตอนการกำหนดวิธีบรรลุคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดทำแผนการสอนที่บูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาจัดทำโครงการที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคล (Interactive English Program : IEP และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ที่บูรณาการสอดแทรกคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน เชื่อมโยงคุณธรรมสู่กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้อง อมรรัตน์ วงศ์ศรียา (2562) พบว่า การบูรณาการสอนแทรกคุณธรรมเข้าไว้ในกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเป็นประจำและเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และสอดคล้องกับวิจัยของคราณลีย์ (2003) พบว่า การจัดการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดประสิทธิภาพแก่นักเรียน ควรบูรณาการคุณธรรมเข้าไว้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถปฏิบัติได้จริง และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาประเมินผลความสำเร็จการจัดทำโครงงานคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากโครงการคุณธรรมเป็นโครงการที่จัดทำต่อเนื่องทุกปีบางโครงการหรือกิจกรรมยังไม่บรรลุผลสำเร็จด้วยข้อจำกัดศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อีกทั้งครูผู้ปฏิบัติยังไม่ให้ความสำคัญเรื่องการนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงผลการดำเนินงาน รวมทั้งขาดการออกแบบเครื่องมือและใช้แบบประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับยุพิน อินธิแสง (2565) พบว่า สถานศึกษานำผลการประเมินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขยังขาดความชัดเจน และต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามนโยบายต้นสังกัด ซึ่งเป็นลักษณะของงานที่มีรูปแบบเดิมไม่มีความ

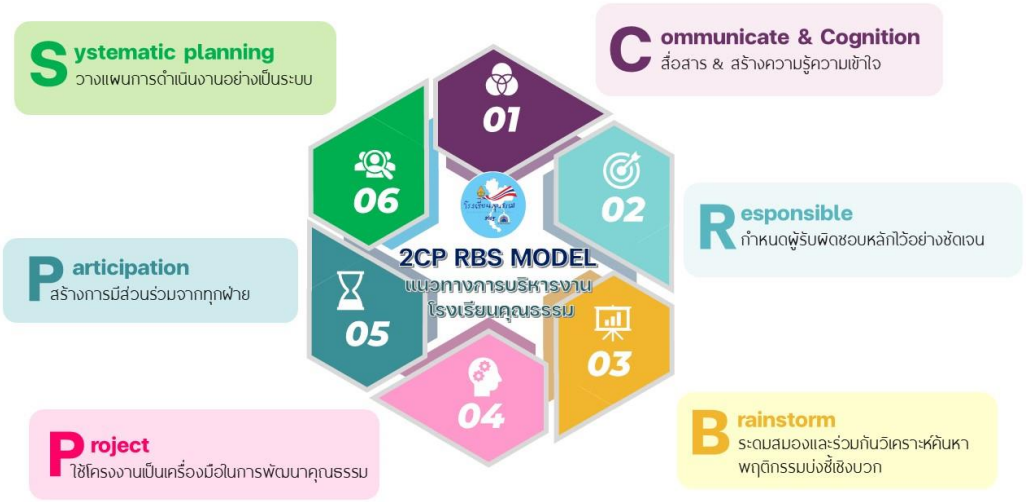
หลากหลาย ไม่กระตุ้นความรู้สึกแปลกใหม่ให้ผู้ปฏิบัติกิจกรรม รวมถึงเครื่องมือการประเมินไม่ชัดเจน และสอดคล้องกับ โนรอายดา มามะ (2561) พบว่า โรงเรียนขาดเครื่องมือการประเมินผล จัดเก็บเอกสารหลักฐานไม่เป็นระบบซึ่งส่งผลต่อการรายงานความก้าวหน้าของโครงการ ซึ่งอาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ใช้ในการประเมินผลตามสภาพจริง

5. ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง (คุณธรรมอัตลักษณ์) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายร่วมมือกันในการทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายคุณธรรมในการจัดการเรียนรู้ และเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมโดยจัดทำบันทึกข้อตกลง MOU ในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมร่วมกับสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และโรงเรียนเรียนรวม เกิดการประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมด้านคุณธรรมร่วมกัน และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางในปฏิบัติงานซึ่งจะเป็นปัจจัยเสริมช่วยให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ นรินทร์ ขวัญคาวิน (2565) พบว่า ผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมทั้งโรงเรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมีแผนปฏิบัติการเป็นกรอบในการดำเนินงาน และนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเกิดตัวชี้วัดภาพ ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับ จักรี วงศ์อักษร (2560) พบว่า มีกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนมีการวางแผนในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของครูนักเรียนและผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ครูบางท่านคิดว่าไม่ใช่งานที่ตนรับผิดชอบจึงไม่ให้ความสำคัญ เป็นการเพิ่มภาระงานเอกสาร ซึ่งบางกิจกรรมมีความคล้ายคลึงกับโครงการอื่น ๆ ที่โรงเรียนได้ทำอยู่แล้ว และสอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (2561) จากการสะท้อนปัญหาของ การขับเคลื่อนโครงงานหรือกิจกรรมของครูในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม พบว่า ครูทุกคนไม่ช่วยกันทำกิจกรรม มีบางกลุ่มเท่านั้นที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรม ครูมีงานรับผิดชอบมากทั้งการสอนและโครงการ โครงงานต่าง ๆ มากมายทำให้การดำเนินกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง

6. ขั้นตอนการสร้างกลไกการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาวางแผนแนวทางการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานพัฒนาคุณธรรมที่เป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ มีแผนพัฒนาคุณธรรม และบรรจุโครงการ/กิจกรรมด้านคุณธรรมลงในแผนปฏิบัติการ ทำให้การดำเนินงานมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐพร ส่งศรีและสงวน อินทร์รักษ์ (2561) พบว่า โรงเรียนมีกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีหลักในการทำงาน วางแผนการปฏิบัติงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และความรู้อย่างรอบคอบ รัดกุม ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และยอมรับในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนทั้งด้าน

ความรู้ และคุณธรรม และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายผลการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการขยายผลการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมภายในสถานศึกษา แต่ยังขาดเวทีที่ให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้แลกเปลี่ยนนำเสนอผลงานโครงงานหรือกิจกรรมขยายผลให้กับโรงเรียนคุณธรรมเครือข่าย ซึ่งสอดคล้อง พระมหารถศรี อินธิสิทธิ (ติกฺขปญฺโญ) (2563) พบว่า โรงเรียนขาดการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโครงงานคุณธรรม และสอดคล้องกับ ภัทรพล สำเร และพรรณี ผุดเกตุ (2565) พบว่า การขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรมสามารถขับเคลื่อนไปได้ยากและช่องทางการเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

ภาพที่ 1 : แนวทางการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม 2CP RBS MODEL
ที่มา : (กันต์ฤทัย, 2565)

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับผู้วิจัยได้นำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนำเสนอเป็นแนวทางในการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ดังนี้

Communicate & Cognition คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจ ชี้แจงกระบวนการดำเนินการพัฒนา ให้ทุกคนรับทราบนโยบาย เป้าหมาย และวิธีการที่จะร่วมกันดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาผ่านการสื่อสารด้วยวิธีการที่หลากหลาย

Responsible คือ การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบโครงงานโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพครูแกนนำให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาคุณธรรม

Brainstorm คือ การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็น นำปัญหาที่ค้นพบมาคัดเลือกปัญหาสำคัญที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข กำหนดเป็นคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นตัวกำกับทิศทางการปฏิบัติพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของผู้เรียน

Project คือ การใช้โครงงานหรือกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรม ที่ทุกคนมีส่วนในการร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา และพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง

Participation คือ การสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีแผนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาเป็นเครื่องมือกำกับการปฏิบัติงาน

Systematic planning คือ การวางแผนพัฒนาคุณธรรมอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศกำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรมีการสื่อสารสร้างการรับรู้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นผ่านรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย

1.2 สถานศึกษาควรมีการพัฒนาครูแกนนำอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติ และให้ทิศทางของการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 สถานศึกษาควรมีการระดมสมองและร่วมกันวิเคราะห์หาพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่สำคัญเร่งด่วน เพื่อกำหนดคุณธรรมเป้าหมายและหลอมรวมเป็นคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

1.4 สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมให้ชัดเจน ดำเนินการนิเทศ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และแจ้งผลการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ผู้รับการประเมินทราบทุกครั้งเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา

1.5 สถานศึกษาควรมีการกระจายงานและมอบหมายหน้าที่งานให้ชัดเจน และส่งเสริมให้มีการบูรณาการการเรียนการสอนกับกิจกรรมโครงงานคุณธรรม ให้สามารถเป็นงานเดียวกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน

1.6 สถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในดำเนินโครงการกิจกรรมและสะท้อนผลการประเมินทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับโรงเรียน และระดับเครือข่ายสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมเพื่อไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

2.2 ควรมีการศึกษาในลักษณะของวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย โดยการสังเกต หรือสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และมีความหลากหลายในการศึกษางานวิจัย

2.3 ควรมีการศึกษาแนววิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมในสังกัดอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กฤตเมธ อุ่นโพธ. (2564). *การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนบ้านหนองเงือก อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน.* (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เกรียงไกร ผาดไธสง. (2562). ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. *วารสาร มหาจุฬาวิชาการ,* 8(1), 142-156.

เกรียงศักดิ์ อุไรโรจน์. (2565). *การพัฒนาครูในการใช้กิจกรรมโครงงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนชุมชนวัดหาดถั่ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

จักรี วงศ์อักษร. (2560). *ประสิทธิผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ชนานันท์ อุ่นเป็ง. (2555). *การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โรงเรียนพญาเม็งราย อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย.* (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.

ณัฐพร ส่งศรีและสงวน อินทร์รักษ์. (2561). *การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบ้านโป่งที่ 3.* (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิศนา แขมมณี. (2556). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

นรินทร์ ขวัญคาวิน. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณธรรมอย่างยั่งยืน *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม,* 12(3), 164-181.

โนรอายดา มามะ และคณะ. (2561). การดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมในโครงการกองทุนการศึกษารุ่นที่ 3 (ภาคใต้) *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี,* 29(3), 137-147.

พระมหารถศรี อินธิสิทธิ์ (ติกฺขปญฺโญ). (2563). *การบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ต้นแบบ : กรณีศึกษาโรงเรียนในจังหวัดสกลนคร.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542,19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่ม 116 ตอนที่ 75 ก, หน้า 3.

ภัทรพล สำเรและพรรณี ผุดเกตุ. (2565). การดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. *วารสาร มจร, อุบลปริทรรศน์,* 7(2), 174-186.

ยุพิน อินธิแสง. (2565). การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์,* 6(2), 702-716

ศรีรักษ์ เรืองรัตน์. (2563). *แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรมสพฐ. ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12.* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ปีการศึกษา 2563.* พิษณุโลก: เอกสาร อัดสำเนา.

ศูนย์คุณธรรม องค์การมหาชน. (2559). *10 ปรากฏการณคุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). *กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ.* กรุงเทพฯ : สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิสชิ่ง.

เสน่ห์ คำปันและวลัยพร ศิริภิรมย์. (2558). การดำเนินงานโครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ของโรงเรียนชัยบาดาลพิทยาคม จังหวัดลพบุรี. *Journal of Education,* 10 (3), 113-125.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564.* กรุงเทพ ฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

Cranley, Mary Elizabeth. (2003). Tessaban School: The Moral life of a Thai Primary School. *Dissertation Abstract International,* 64(5), 1513-A.

การศึกษาประสบการณ์นักท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในประเทศไทย

A Study of Tourist Experience for Developing of Religious Tourism in Thailand

ปวีดา สามัญเขตรกรณ์[1]
Paweeda Samanketgon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว และ 2) ศึกษาประเภทของประสบการณ์การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่นักท่องเที่ยวได้รับ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาในเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญได้แก่ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว(ค่าเฉลี่ย=4.39) การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือประเพณี(ค่าเฉลี่ย=4.30) และทัศนียภาพความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว(ค่าเฉลี่ย=4.25) และนักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวในสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย=4.38) รองลงมาได้แก่ บรรยากาศ สภาพภูมิอากาศที่ดี และความมีมิตรไมตรีของบุคลากร(ค่าเฉลี่ย=4.37) นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวมากแต่ได้รับความพึงพอใจน้อย ได้แก่ ความสงบร่มเย็นของแหล่งท่องเที่ยว(ค่าเฉลี่ย=-0.12) ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว(ค่าเฉลี่ย=-0.09) ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว(ค่าเฉลี่ย=-0.08) ราคาสินค้าและบริการ(ค่าเฉลี่ย=-0.07) และนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาได้รับประสบการณ์ด้านสุนทรียะมากที่สุด(ค่าเฉลี่ย=4.74) รองลงมาได้แก่ ประสบการณ์ด้านการบริการ(ค่าเฉลี่ย=4.66) ประสบการณ์ด้านการหลีกหนี(ค่าเฉลี่ย=4.38) ประสบการณ์ด้านการเรียนรู้(ค่าเฉลี่ย=4.30) ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาได้รับประสบการณ์เชิงสังคมน้อยที่สุด(ค่าเฉลี่ย=3.84)

คำสำคัญ (Keywords): ประสบการณ์การท่องเที่ยว; องค์ประกอบการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวเชิงศาสนา

Received: 2023-03-28 **Revised:** 2023-06-29 **Accepted:** 2023-07-03

[1] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและไมซ์ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม Lecturer in Tourism and Mice Management, College of Tourism and Hospitality, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: paweeeda.sa@spu.ac.th

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the tourism attributes which are important to the religious tourists; and 2) to study the types of tourism experiences of religious tourists. The sample group used in this study comprised of 400 respondents who have visited religious tourism sites in Rattanakosin Island that were selected using an accidental random sampling method. The instrument used to collect data was a questionnaire; the statistics used to analyze data were descriptive statistics: frequency, percentage, mean, and standard deviation. The study results revealed that the most important tourism attributes towards Thai Religious Tourists were convenience to access tourism sites ($\bar{X}$=4.39), traditional and cultural activities creation ($\bar{X}$=4.30), scenery of tourism destination ($\bar{X}$=4.25) and tourists satisfied in tourism attributes in the uniquness of architecture ($\bar{X}$=4.38), atmosphere, climate and hospitality, respectively ($\bar{X}$=4.37). Tourists gave high importance but received less satisfaction on calmness of sites ($\bar{X}$=-0.12), convenience of accessibility ($\bar{X}$=-0.09), scenery ($\bar{X}$=-0.08), price of products and services ($\bar{X}$=-0.07). For the tourism experiences received by religious tourists were Aesthetic Experience ($\bar{X}$=4.74), Service Experience ($\bar{X}$=4.66), Escapist Experience ($\bar{X}$=4.38), Educational Experience ($\bar{X}$=4.30), Social Experience, respectively ($\bar{X}$=3.84).

Keywords: Tourism Experiences; Tourism Attributes; Religious

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Religious Tourism) เป็นการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งถูกจัดอยู่ภายใต้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับที่ไม่ลึกซึ้ง นัก ผู้เดินทางมีความพึงพอใจที่ได้ไปถึง ได้สักการะ นมัสการในสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และน่าศรัทธา บางครั้งเป็นการไปท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขความไม่สบายใจ ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์และองค์เทพ เข้าร่วมกิจกรรมความบันเทิงจากประเพณีที่เกิดมาจากวัฒนธรรมในศาสนา การทำบุญ ไหว้พระ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) การท่องเที่ยวเชิงศาสนาในประเทศไทย มีความสำคัญมากในการเป็นแหล่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เพราะประชาชนส่วนมากของประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธ ดังนั้น การพัฒนาศิลปะและวัฒนธรรม ความเชื่อ แบบแผนการใช้ชีวิตในสังคม จึงมีรากฐานมาจากศาสนาทั้งสิ้น และแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของประเทศ จึงเป็นวัด หรือส่วนหนึ่งของวัด เนื่องจากมี

สถาปัตยกรรมที่งดงาม มลังเมลือง ทำให้ประเทศไทยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศาสนามาตลอดเป็นเวลานาน

การท่องเที่ยวเชิงศาสนาหรือทัวร์ทำบุญไหว้พระทำบุญในวัดสำคัญต่าง ๆ เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากสำหรับนักท่องเที่ยวไทย เนื่องจากมีความเชื่อว่าการได้มาสักการะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์จะนำความเป็นศิริมงคลต่อชีวิต (สุดาทิพย์ นันทโชค, 2555; กรรณิกา คำดี, 2558) โดยเฉพาะโครงการไหว้พระ 9 วัด นักท่องเที่ยวเชิงศาสนาส่วนใหญ่มีความต้องการมาเที่ยวไหว้พระทำบุญสะเดาะเคราะห์ แก้กรรม ดูดวง วิปัสสนากรรมฐานในวันสำคัญทางศาสนาและสนทนาธรรมกับพระสงฆ์ (มาโนช พรหมปัญโญ, 2556) และชมความงามของวัด เช่น จิตรกรรม สถาปัตยกรรม รองลงมาได้แก่ การพักผ่อนหย่อนใจจากการเห็นคุณค่าของศิลปกรรมต่าง ๆ (วงศ์ธีรา สุวรรณิน, 2557; วุฒินันท์ กันทะเตียน, 2560) โดยที่วัดต่าง ๆ มีสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว 3 ประการ ได้แก่ ประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่ยาวนาน สถาปัตยกรรมที่งดงาม และสิ่งสำคัญที่สุดได้แก่ สิ่งศักดิสิทธิ์ที่ได้รับความเคารพนับถือ เช่น พระพุทธรูป เจดีย์ รูปเคารพอื่น ๆ (ประทีป พืชทองหลางและคณะ, 2561)

สำหรับงานด้านวิชาการนั้น มีการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในประเทศไทยในฐานข้อมูล Google Scholar อยู่บ้าง ส่วนมากเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา การจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธ การศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยววัด การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยว เป็นต้น ในส่วนของการศึกษาประเด็นของประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในประเทศไทยนั้นยังมีอยู่อย่างจำกัดมากและขาดข้อมูล ตลอดจนประสบการณ์การท่องเที่ยวมีหลายประเภท เช่น ประสบการณ์ทางสุนทรียะ ประสบการณ์ทางสังคม ประสบการณ์การเรียนรู้ ประสบการณ์ความบันเทิง ประสบการณ์การหลีกหนี และประสบการณ์ด้านบริการ เป็นต้น(Pine & Gilmore, 1998) จึงอาจส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงศาสนาประสบปัญหาในการนำเสนอประสบการณ์ให้ตรงความต้องการของนักท่องเที่ยว

ทั้งนี้ Getz (1998) แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวก็มีส่วนสำคัญต่อประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับ เพราะองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญในการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว หากแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาส่งมอบประสบการณ์การท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวน้อย แต่องค์ประกอบการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยในการสร้างประสบการณ์นั้นนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมาก ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องปรับปรุงและพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวนั้น ดังนั้น ความเข้าใจดังกล่าวจะทำให้ผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวสามารถพัฒนาและปรับปรุงองค์ประกอบการท่องเที่ยวและสามารถกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ตรงกับความต้องการนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ตามที่คาดหวังไว้ซึ่งจะสามารถสร้างความประทับใจและความทรงจำที่ดีแก่นักท่องเที่ยว จากความสำคัญดังกล่าว การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงความสำคัญขององค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาตลอดจนประสบการณ์การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้รับเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง

ศาสนาที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยให้สามารถดึงดูดความสนใจและสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ รวมถึงการมอบประสบการณ์ที่ดีและน่าจดจำให้แก่นักท่องเที่ยวจากการเดินทางท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา อีกทั้งส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาประเภทของประสบการณ์การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่นักท่องเที่ยวได้รับ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) คือการวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยมีคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างคือเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุมากกว่า 18 ปี ที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาของพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ ได้แก่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดชนะสงคราม วัดอรุณ วัดระฆัง วัดบวรนิเวศ เป็นต้น โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณ ของ W.G. Cochran เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากร ใช้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384 คน จึงจะสามารถประมาณค่าร้อยละ โดยมีความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ 400 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 0.968 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) แบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงศาสนา 5) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) โดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ และแจกแจงความถี่ ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าสถิติการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าความแตกต่าง ของความสำคัญขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา กับความพึงพอใจที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา รวมไปถึงหาค่าเฉลี่ยของประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่ได้รับ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลด้านลักษณะส่วนบุคคล

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.80 มีอายุระหว่าง 18-22 ปี ร้อยละ 45.70 ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 52.00 ประกอบอาชีพนักศึกษา ร้อยละ 45.50 มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท ร้อยละ 45.50

2. ความสำคัญขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 แสดงความสำคัญขององค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา รวมถึงค่าความแตกต่างระหว่างความสำคัญและความพึงพอใจ

องค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา	**ความสำคัญขององค์ประกอบการท่องเที่ยว** $\overline{x}$	**ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว** $\overline{x}$	**ค่าความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจ (+/-)**
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ			
มีบรรยากาศ สภาพภูมิอากาศที่ดี อากาศดี	4.17	4.37	+0.20
ยังคงมีความเป็นธรรมชาติ	4.17	4.25	+0.08
2. ด้านโครงสร้างทั่วไป			
ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.39	4.30	-0.09

องค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา	**ความสำคัญขององค์ประกอบการท่องเที่ยว** $\overline{x}$	**ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว** $\overline{x}$	**ค่าความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจ (+/-)**
3. ด้านโครงสร้างทางการท่องเที่ยว			
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	4.28	4.32	+0.04
ร้านขายของที่ระลึก	4.12	4.16	+0.04
ร้านขายอาหารและเครื่องดื่ม	4.14	4.15	+0.01
ร้านขายอาหารท้องถิ่น	3.91	3.93	+0.02
4. ด้านนันทนาการ			
มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.21	4.12	-0.09
มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี	4.30	4.31	+0.01
5. ด้านศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์			
มีแหล่งโบราณสถาน	4.01	4.17	+0.16
มีเรื่องเล่า ความเป็นมาของสถานที่	3.99	4.01	+0.02
มีสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์	4.14	4.38	+0.24
6. ด้านเศรษฐกิจและการเมือง			
ความปลอดภัย	3.99	3.94	-0.05
ราคาของสินค้าและบริการที่สมเหตุสมผล	3.96	3.89	-0.07
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ			
ทัศนียภาพความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	4.25	4.17	-0.08
ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	4.26	4.24	-0.02
ความสงบ ร่มเย็น	4.14	4.26	-0.12
8. ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม			
วิถีชีวิตชุมชนรอบแหล่งท่องเที่ยว	3.92	4.29	+0.37

องค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา	**ความสำคัญขององค์ประกอบการท่องเที่ยว** $\overline{x}$	**ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว** $\overline{x}$	**ค่าความแตกต่างระหว่างความสำคัญกับความพึงพอใจ (+/-)**
ความมีไมตรีจิตของบุคลากร	4.17	4.37	+0.20
9. ด้านบรรยากาศของสถานที่			
บรรยากาศเหมาะแก่การพักผ่อน ผ่อนคลาย	4.22	4.26	+0.04
มีคุณค่าทางความเชื่อ	4.18	4.21	+0.03
มีความไม่แออัด พลุกพล่านของผู้คน	4.10	4.18	-0.08
มีความไม่เร่งรีบ เนิบช้า	4.17	4.11	-0.06

จากตารางที่ 1 พบว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่สำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยพบว่าองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดได้แก่ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (4.39) รองลงมาได้แก่ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมหรือประเพณี (4.30) ศูนย์บริการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (4.28) ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว (4.26) และทัศนียภาพความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว (4.25) แต่ในขณะเดียวกันความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีเอกลักษณ์มากที่สุด (4.38) รองลงมาได้แก่ มีบรรยากาศดี สภาพภูมิอากาศที่ดี และ ความมีมิตรไมตรีของบุคลากร (4.37) ศูนย์บริการการท่องเที่ยวที่อำนวยความสะดวกด้านข้อมูล (4.32) มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี (4.31) และ ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (4.30) ซึ่งค่าความต่างระหว่างองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญแต่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวน้อยกว่า ได้แก่ ความสงบร่มเย็นของแหล่งท่องเที่ยว (-0.12) ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (-0.09) ทัศนียภาพความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว (-0.08) ราคาของสินค้าและบริการที่สมเหตุสมผล (-0.07) บรรยากาศความไม่เร่งรีบเนิบช้า (-0.06) ในขณะที่องค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่ำกว่าแต่นักท่องเที่ยวกลับมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบดังกล่าวมากที่สุด ได้แก่ วิถีชีวิตของชุมชนรอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา (+0.37) มีสถาปัตยกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ (+0.24) มีบรรยากาศดี สภาพภูมิอากาศที่ดี (+0.20) และ ความมีไมตรีจิตของบุคลากร (+0.20) มีแหล่งโบราณสถาน (+0.16) และ แหล่งท่องเที่ยวยังคงมีความเป็นธรรมชาติ (+0.08)

2. ประเภทของประสบการณ์การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่นักท่องเที่ยวได้รับ

ตารางที่ 2 ประสบการณ์การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่นักท่องเที่ยวได้รับ

n = 400

ประเภทของประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา	**ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$)**	**S.D.**	**ได้รับประสบการณ์ในระดับ**
ประสบการณ์ทางสุนทรียะ (Aesthetics Experience)			
1. ได้เห็นทัศนียภาพ	4.41	.493	มากที่สุด
2. รู้สึกชื่นชม	4.79	.408	มากที่สุด
3. รู้สึกผ่อนคลาย	4.82	.383	มากที่สุด
4. รู้สึกใจเบิกบาน	4.86	.350	มากที่สุด
5. รู้สึกสบายใจ	4.80	.404	มากที่สุด
6. รู้สึกมีความสุข	4.81	.393	มากที่สุด
รวม	**4.74**	**.405**	**มากที่สุด**
ประสบการณ์ทางสังคม (Social Experience)			
1. ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว	3.64	.661	มาก
2. ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับนักท่องเที่ยว	3.74	.876	มาก
3. มีการรับข้อมูลระหว่างการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา	3.77	.728	มาก
4. ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกของชุมชน	4.06	.471	มาก
5. ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้นำชม มัคคุเทศก์	4.03	.273	มาก
รวม	**3.84**	**.601**	**มาก**
ประสบการณ์การเรียนรู้ (Education Experience)			
1. ได้รับความรู้ในด้านศิลปะ	4.17	.512	มาก
2. ได้รับความรู้ในเชิงประวัติศาสตร์	4.19	.475	มาก
3. ได้รับความรู้ระหว่างการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา	4.31	.532	มากที่สุด

ประเภทของประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา	**ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$)**	**S.D.**	**ได้รับประสบการณ์ในระดับ**
4. ได้เรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชน	4.54	.499	มากที่สุด
รวม	**4.30**	**.504**	**มากที่สุด**
ประสบการณ์ด้านความบันเทิง (Entertainment Experience)			
1. มีความประทับใจกับการท่องเที่ยวครั้งนี้	4.71	.457	มากที่สุด
2. ได้รับความเพลิดเพลิน	4.75	.434	มากที่สุด
3. มีความบันเทิงเริงใจจากการรับฟังข้อมูลต่าง ๆ	4.43	.495	มากที่สุด
4. มีความสุขใจขณะทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา	4.29	.452	มากที่สุด
5. ไม่มีความรู้สึกอึดอัดใจ กดดัน ขณะทำกิจกรรมการท่องเที่ยว	4.30	.460	มากที่สุด
รวม	**4.49**	**.459**	**มากที่สุด**
ประสบการณ์การหลีกหนี (Escape Experience)			
1. ไม่รู้สึกจำเจ	4.25	.438	มากที่สุด
2. ได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ	4.34	.529	มากที่สุด
3. รู้สึกว่าจิตใจสงบ	4.42	.538	มากที่สุด
4. การเชื่อมต่อทางจิตวิญญาณ	4.46	.509	มากที่สุด
5. ได้รับประสบการณ์ใหม่	4.45	.498	มากที่สุด
รวม	**4.38**	**.502**	**มากที่สุด**
ประสบการณ์ด้านการบริการ (Service Experience)			
1. ความพึงพอใจต่อการบริการของบุคลากร	4.44	.497	มากที่สุด
2. การให้บริการด้านข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	4.44	.497	มากที่สุด
3. ด้านความปลอดภัย	4.80	.402	มากที่สุด
4. ด้านความสะดวกสบาย	4.79	.406	มากที่สุด

ประเภทของประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา	ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$)	S.D.	ได้รับประสบการณ์ในระดับ
5. ความสะอาดและความพร้อมในการให้บริการ	4.71	.454	มากที่สุด
6. การรับบริการจากร้านค้าต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว	4.74	.441	มากที่สุด
7. ความพึงพอใจในราคาสินค้าและบริการ	4.73	.443	มากที่สุด
8. ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก	4.71	.455	มากที่สุด
รวม	4.66	.449	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ทางสุนทรียะในระดับมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวมีความรู้สึกเบิกบานใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.86 รองลงมาคือนักท่องเที่ยวรู้สึกผ่อนคลายในการมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา มีค่าเฉลี่ย 4.82 รู้สึกมีความสุข มีค่าเฉลี่ย 4.81 รู้สึกสบายใจ มีค่าเฉลี่ย 4.80 รู้สึกชื่นชม มีค่าเฉลี่ย 4.79 ส่วนประสบการณ์สุนทรียะที่นักท่องเที่ยวได้รับน้อยที่สุดได้แก่ การได้เห็นทัศนียภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.41

สำหรับประสบการณ์ทางสังคมนั้น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์อยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวมีประสบการณ์เกี่ยวกับการได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกของชุมชนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมาได้แก่ การได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้นำชมสถานที่หรือมัคคุเทศก์ มีค่าเฉลี่ย 4.03 มีการรับข้อมูลระหว่างการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา มีค่าเฉลี่ย 3.77 ได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.74 และการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.64

ในขณะที่ประสบการณ์การเรียนรู้นั้น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.54 รองลงมาได้แก่ การได้รับความรู้ระหว่างการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา มีค่าเฉลี่ย 4.31 ได้รับความรู้ในเชิงประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 4.19 และได้รับความรู้ในเชิงศิลปะน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.17

ส่วนประสบการณ์ด้านความบันเทิงนั้น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ประเภทนี้ในระดับมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.75 รองลงมาได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวสร้างความประทับใจ มีค่าเฉลี่ย 4.71 ได้รับความบันเทิงเริงใจระหว่างการรับฟังข้อมูลต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.43 ไม่มีความรู้สึกอึดอัดใจ กดดัน ขณะทำกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.30 และมีความสุขใจขณะทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา มีค่าเฉลี่ย 4.29 ตามลำดับ

ในประเภทของประสบการณ์ด้านการหลีกหนีนั้น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในระดับมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวรู้สึกว่ามีการเชื่อมต่อทางจิตวิญญาณมากที่สุดในประสบการณ์ประเภทนี้

มีค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมาได้แก่ ได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.45 รู้สึกว่าจิตใจสงบ มีค่าเฉลี่ย 4.42 ได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ มีค่าเฉลี่ย 4.34 และไม่รู้สึกจำเจ มีค่าเฉลี่ย 4.25 ตามลำดับ

ประเภทของประสบการณ์ด้านการบริการ นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ในระดับมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวรู้สึกว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนานั้นมีความปลอดภัยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.80 รองลงมาได้แก่ ความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.79 การได้รับบริการที่ดีจากร้านค้าต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 4.74 รู้สึกพึงพอใจต่อราคาสินค้าและบริการ มีค่าเฉลี่ย 4.73 ส่วนความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและประสบการณ์ต่อความสะอาดและความพร้อมในการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 4.71 และความพึงพอใจต่อการบริการของบุคลากรและประสบการณ์ของการรับบริการด้านข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันที่ 4.44 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่สำคัญต่อนักท่องเที่ยวชาวไทย ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา รวมถึงประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่นักท่องเที่ยวได้รับ ผลลัพธ์ที่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลัก คือ

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว

องค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี สิ่งอำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการข้อมูล สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติล้วนมีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยว จากผลการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นปัจจัยหลักที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญก่อนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวโดยองค์ประกอบด้านการเข้าถึง (Accessibility) ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจหากมีความสะดวกในระบบขนส่ง ไม่ว่าจะเป็นเส้นทาง ยานพาหนะ การลำเลียงนักท่องเที่ยวไปยังปลายทาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านอื่น ๆ ตามที่ Cooper, & Boniface (1998) ที่กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวที่สนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractions), 2) การเข้าถึง (Accessibility), 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities), และ 4) บริการเสริมที่ผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวได้จัดหา (Ancillary Services) โดยเทิดชาย ช่วยบำรุง (2551) ได้เพิ่มองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวอีก 2 ประการ ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ (Activities) และ ที่พักแรม (Accommodation)

สำหรับองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ ภูมิประเทศ สิ่งปลูกสร้างสถาปัตยกรรม รวมไปถึงที่เกี่ยวข้องกับเทศกาล งานประเพณี วัฒนธรรม ที่เราเรียกว่าทรัพยากรการ

ท่องเที่ยวนั้นเป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวมีความแตกต่างจากคู่แข่งขันและสามารถดึงดูดใจจากนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวมีความสำคัญในการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการการท่องเที่ยวซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวในศักยภาพด้านการเข้าถึง ด้านศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่า และศักยภาพด้านการเรียนรู้ (กรมการท่องเที่ยว, 2557)

นอกจากนี้องค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านคุณภาพการบริการเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ ซึ่งการบริการที่มีคุณภาพ บุคลากร ที่มีความเต็มใจในการบริการนักท่องเที่ยวเนื่องจากการบริการเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย ความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้จากการทำกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมที่มีความหลากหลายก็เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ตรงกับความต้องการ (พบพร โอทกานนท์ และเยาวภา ปฐมศิริกุล, 2556)

ส่วนความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ได้รับจากการบริการหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในแหล่งท่องเที่ยวที่บ่งบอกถึงการตอบสนองความต้องการของแหล่งท่องเที่ยวที่ตรงกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะเป็นข้อมูลที่ผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวสามารถนำไปพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวและคุณภาพการบริการได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งหากนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวและคุณภาพการบริการจะทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ อีกทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความแตกต่างให้กับแหล่งท่องเที่ยวในการแข่งขันทางการตลาดและช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว หากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจะส่งผลดีต่อแหล่งท่องเที่ยวในแง่ของการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจากตัวนักท่องเที่ยวเอง (Lovelock, et al., 2001)

ผลการศึกษานี้แสดงถึงองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาบางองค์ประกอบที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญแต่ไม่สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวได้ เช่น ความสงบ ร่มเย็น การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ทัศนียภาพและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวควรปรับปรุงองค์ประกอบการท่องเที่ยวเหล่านี้ให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ศึกษาประเภทของประสบการณ์การท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่นักท่องเที่ยวได้รับ

จากผลการศึกษาประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนามากที่สุดคือประสบการณ์ด้านสุนทรียะ (Aesthetics Experiences) ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ด้านสุนทรียะจากการได้ชม ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับการอยู่ในสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา ไม่ว่าจะเป็นความเป็นเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม ทางสถาปัตยกรรม ภูมิประเทศอันสวยงาม ซึ่งการได้เห็นหรือชื่นชมความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาในทุกแง่มุม เป็นตัวบ่งชี้ถึงการได้รับประสบการณ์ทางสุนทรียะ สอดคล้องกับการศึกษาของ Pine, &

Gilmore (1998) ที่กล่าวว่าประสบการณ์ทางสุนทรียะเป็นประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งความสุนทรียะนี้อาจถูกกระตุ้นจากศาสนาและความศักดิ์สิทธิ์ของสถานที่ และรวมไปถึงรูปแบบของศิลปะต่าง ๆ (Knapp, 2018)

สำหรับประสบการณ์ด้านการบริการ (Services Experiences) นั้น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์รองลงมา ผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและผู้เกี่ยวข้องต้องพัฒนาหรือปรับปรุงหรือบำรุงรักษาเพื่อให้องค์ประกอบเหล่านี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจมากที่สุด ดังนั้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นห้องน้ำ ที่จอดรถ การจัดระเบียบร้านค้า การจัดระเบียบการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ (กรมการท่องเที่ยว, 2557)

ส่วนประสบการณ์ด้านความบันเทิง (Entertainment Experiences) ในแหล่งท่องเที่ยวนั้น นักท่องเที่ยวจะได้รับจากการสังเกต ชมหรือดูกิจกรรมต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนานั้น ประสบการณ์ด้านความบันเทิงอาจแฝงอยู่ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประพณีและความรู้สึกไม่กดดันต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความตึงเครียด (Oh, et al., 2007)

ประสบการณ์ด้านการหลีกหนี (Escapist Experiences) เป็นประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาโดยที่นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าไม่ได้เป็นกิจกรรมที่จำเจในชีวิตประจำวัน มีความแปลกใหม่ในชีวิตโดยเป็นประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวต้องการการปรับตัวปละเข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรม รวมไปถึงการค้นหาตัวตนหรือคุณค่าบางอย่างซึ่งการท่องเที่ยวเชิงศาสนาอาจมอบประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณได้ (Norman, 2012)

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มอบคุณค่าด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อผ่านสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และพิธีกรรมแล้ว นักท่องเที่ยวยังได้รับประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ (Education Experiences) จากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาอีกด้วย นักท่องเที่ยวอาจมีการแสวงหาความรู้ที่เพิ่มมากขึ้น ได้ศึกษา ซึมซับข้อมูลและมีการพัฒนาตัวเองรวมไปถึงทักษะต่าง ๆ ที่เพิ่มเติมจากการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 องค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญแต่มีความพึงพอใจต่ำได้แก่ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ความสงบร่มเย็น ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านโครงสร้างทั่วไป เช่น ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านนันทนาการ เช่น การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจและการเมือง เช่น ความปลอดภัย และราคาสินค้าที่เหมาะสม ดังนั้นผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาปรับปรุงองค์ประกอบเหล่านี้ เพื่อเพิ่มความดึงดูดใจให้แก่นักท่องเที่ยว หากองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

เชิงศาสนามีความพร้อมในทุกด้านในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก จะทำให้เกิดการเผยแผ่คำสอนและรูปแบบทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1.2 ประสบการณ์ทางสังคม เป็นประเภทของประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาน้อยที่สุด ผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและผู้ที่เกี่ยวข้องอาจพิจารณาเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่เพิ่มการปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยว หรือชุมชนโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการสนทนาธรรมะ กิจกรรมทำของบูชาด้วยตนเอง โดยผ่านการสอนจากภูมิปัญญาในชุมชน เพื่อเพิ่มประสบการณ์ทางสังคม รวมไปถึงประสบการณ์ด้านอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งในการศึกษาองค์ประกอบการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาและประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเท่านั้น อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงศาสนาพุทธเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาในรูปแบบอื่น เช่น โบสถ์ มัสยิด ศาลเจ้า เป็นต้น อีกทั้ง การศึกษานี้มุ่งเน้นเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ทำให้อาจมองข้ามองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่เป็นความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ในรูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถส่งผลต่อประสบการณ์ที่แตกต่างได้ เช่น การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวแบบสะเทือนใจ (Dark Tourism) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมการท่องเที่ยว. (2557). *คู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

กรรณิกา คำดี. (2558). วัดและศาสนสถานในมิติของการท่องเที่ยว. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 4(2), 175-191.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว.* ฉบับที่ 4. เมษายน – มิถุนายน 2559.

ประทีป พืชทองหลางและคณะ. (2561). วัดงาม นามมงคล: แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาของวัดนามมงคล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *JOURNAL OF LANGUAGE, RELIGION AND CULTURE*. 7(1), 212–242.

พบพร โอทกานนท์ และเยาวภา ปฐมศิริกุล. (2556). รูปแบบคุณภาพการบริการภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวและความพึงพอใจที่ส่งผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวของชาวยุโรปและอเมริกัน. *วารสารธรรมศาสตร์*. 32(1), 36 – 56.

มาโนช พรหมปัญโญ. (2556). แนวทางการเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*. 8(2), 36 – 47.

วงศ์ธีรา สุวรรณิน. (2557). การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 8(3), 63 – 82

วุฒินันท์ กันทะเตียน. (2560). *รายงานวิจัยภูมิสถาปัตยกรรมของวัดไทยกับการเรียนรู้และการเสริมสร้างสุขภาวะเชิงพุทธบูรณาการ.* กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างสุขภาวะและการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนา สถาบันวิจัยพุทธศาสน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์

Beerli & Martin, (2004). Tourists' characteristics and the perceived image of tourist destinations: a quantitative analysis – a case study of Lanzarote, Spain. Tourism Management, 25(5), 623 – 636

Cooper & Boniface, (1998). *Geography of Travel and Tourism*. United Kingdom. Butterworth Heinemann.

Getz, (1999). Critical Success Factors for Wine Tourism. *International Journal of Wine Marketing*. Vol. 11 No. 3, pp. 20-43. https://doi.org/10.1108/eb008698

Oh & Jeong, (2007). Measuring experience economy concepts: tourism applications. *Journal of Travel Research*, 46(2), 119- 131.

Otto & Ritchie, (1996). The Service Experience in Tourism. Tourism Management, 17, 165-174.

Pine & Gilmore, (1998). *Welcome to the experience economy*. Harvard business review, 76 4, 97-105.

Weidenfeld, (2005). Religious needs in the hospitality industry. *Tourism and Hospitality Research 6,* 143 – 159

Woodward, (2004). Faith and Tourism: Planning Tourism in Relation to Places of Worship. *Tourism and Hospitality Planning & Development August 2004, Vol. 1,* No. 2, pp. 173–186

Zeithaml, V. A., Parasuraman, A., & Berry, L. L. (1990). *Delivering quality service: Balancing customer perceptions and expectations*. New York: The Free.

รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

Small School Education Resource Mobilization Model Under The Office of Uttaradit Primary Education Service Area 1

วสุพล ม่วงเล็ก[1] ชัชภูมิ สีชมภู[2] สุกัญญา รุจิเมธาภาส[3]
Wasuphon Muanglek, Chatphum Sichomphoo, Sukunya Rujimethaphas

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 52 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ครูฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ครูฝ่ายบริหารงานวิชาการ ครูฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารงานทั่วไป โรงเรียนละ 1 คน ในโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประกอบด้วย แนวคิดและหลักการในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา วิธีการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา บุคคลองค์กรเอกชนและหน่วยงานที่สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

คำสำคัญ (Keywords): รูปแบบ; รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา; ทรัพยากรเพื่อการศึกษา

Received: 2023-07-13 **Revised:** 2023-08-14 **Accepted:** 2023-08-15

[1] นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: wasupon2535@gmail.com

[2] อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University. e-mail: Chatphum.Sri@live.uru.ac.th

[3] อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. e-mail: r.sukunya@uru.ac.th

Abstract

This research article the purpose of this study was to study the model of resource mobilization for education of small schools. Under the Office of Uttaradit Primary Education Service Area 1. The population used in the research was small outstanding school personnel Under the Office of Uttaradit Primary Education Service Area 1, 4 schools. Consisting of educational institute administrators, government teachers and educational institute committees, totaling 52 people. The sample group consisted of four school administrators, one representative of the school board of directors, one teacher from each school's budget management department, one teacher from each school's academic affairs department, one teacher from each school's personnel administration department, and one person from the administration department. There were 24 students in total of 24 students in the small outstanding schools under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1. The data were analyzed. content analysis. The results showed that small school education resource mobilization model Under the jurisdiction of Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1, consisting of concepts and principles for mobilizing resources for education. How to mobilize resources for education methods of educational resource management; individuals, non-governmental organizations, and agencies that support educational resource mobilization; and factors affecting the success of mobilizing resources for education.
Keywords: Type; Model for Mobilizing Resources for Education; Educational Resources

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2), พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3), พ.ศ. 2553) ในมาตรา 10 บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่ รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในมาตรา 60 ได้ระบุถึงบทบาทหน้าที่ของรัฐว่า ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้ 1) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่าย

รายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน 2) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น 3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง 4) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา 5) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

6) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้ 7) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน แต่เนื่องจากรัฐไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรในการบริหารจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพทางการศึกษา ดังนั้นในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุให้สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาโดย 1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด 2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าวโดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2547, น.12-15) ได้ระบุวัตถุประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาไว้ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของกิจกรรม ถ้าหากทรัพยากรมีเพียงพอ การดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของกิจกรรม ถ้าหากปริมาณของทรัพยากรมีไม่เพียงพอการดำเนินกิจกรรม จะไม่บรรลุเป้าหมาย 3) เพื่อความเหมาะสมของการเลือกกิจกรรมที่จะปฏิบัติเพื่อให้กิจกรรมที่ดำเนินการบรรลุหรือสำเร็จภายในเวลาที่จำกัด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุให้สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินมาใช้จัดการศึกษา แต่โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังมีระดับคุณภาพและมาตรฐานต่ำกว่าโรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ เนื่องจากขาดแคลนทั้งงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ขาดแคลนครู ขาดการสนับสนุนจากชุมชน และการจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวให้กับโรงเรียนต่างๆ ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ซึ่ง พัชรกฤษฎ์ พวงนิล (2553, น. 245,545) ได้สรุปปัญหาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาไว้คือ บุคลากรในท้องถิ่น มีจำนวนน้อยมาก บุคลากรไม่มีเวลาที่จะมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อย่างเต็มที่ เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ ส่วนค่าตอบแทนที่โรงเรียนจ่ายให้มีจำนวนจำกัด บุคลากรขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ บุคลากรที่มีถิ่นที่อยู่ห่างจากโรงเรียน เป็นปัญหาอุปสรรคในการเดินทาง ขาดการวางแผนเกี่ยวกับการใช้บุคลากรจากภายนอก ไม่มีการสำรวจข้อมูลบุคคลภายนอกที่จะเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน ผู้บริหารขาดความสนใจที่จะเชิญวิทยากรจากภายนอก สมพร แดงสวัสดิ์ (2547, น.31) กล่าวถึงปัญหาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในด้านทรัพยากรบุคคลในด้านการเข้ามามีส่วนร่วมน้อยมาก ส่วนปัญหาและอุปสรรคของทรัพยากรบุคคลคือ บุคคลที่เป็นทรัพยากรไม่มีเวลาว่างเพียงพอเข้ามามีส่วนร่วม และบุคลากรที่เป็นทรัพยากรบุคคลขาดทักษะกระบวนในการนำเสนอ วินัย อยู่เจริญ (2537, น.7) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการใช้ทรัพยากรในชุมชน พบว่าที่โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบได้แก่ เรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ และจากการศึกษาของดิเรก แจ่มสุริยา (2536, น.36) พบว่า ครูประสบปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคือ ไม่มีงบประมาณเป็นค่าใช้ง่ายในการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน

ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้จะต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจกันจากทุกฝ่ายในสังคม เพื่อให้เกิดการระดมทรัพยากรมาบริหารจัดการในการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา สอดคล้องกับ จิณณวัตร ปะโคทัง (2549, น.12) โรงเรียนดีเด่น เป็นโรงเรียนที่ดำเนินการจัดการศึกษาจนบรรลุผลสำเร็จซึ่งผลสำเร็จนั้นต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาส่งผลกระทบถึงคุณภาพนักเรียน โดยใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เน้นการทำงานเป็นระบบ เกิดประโยชน์ในวงกว้าง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เกิดความภาคภูมิใจยึดเป้าหมายความสำเร็จของงานร่วมกัน ทำให้โรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน ซึ่งมีตัวชี้วัดหลายประการที่บ่งบอกถึงการเป็นที่ยอมรับของชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม โรงเรียนสามารถชักนำผู้มีส่วนได้เสีย หรือองค์กรภายนอกที่มีความเข้มแข็งมาให้การสนับสนุนการศึกษา สามารถทำให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดทำโครงการกิจกรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ผลจากการร่วมกันพัฒนาเกิดประโยชน์ต่อส่วนร่วมและสังคม

ชัดเจน อีกทั้งโรงเรียนยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน ทำให้ทุกฝ่ายเกิดความพึงพอใจและได้รับการยกย่องอย่างต่อเนื่อง (พิสิษฐ ภู่รอด, 2559, น.14)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นในการศึกษารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โรงเรียนดีเด่นขนาดเล็ก ที่ดำเนินการจัดการศึกษาจนบรรลุผลสำเร็จ ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชนและเป็นที่ยอมรับของชุมชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน โรงเรียนวัดน้ำใส โรงเรียนบ้านขุนฝาง และโรงเรียนบ้านวังเบน (ภูธรอุปถัมภ์) ที่มีความพร้อมและเหมาะสม มีโรงเรียนเครือข่ายโดยรอบ สามารถนำนักเรียนมาเรียนรวม เพื่อยกระดับคุณภาพให้เกิดความมั่นใจต่อชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

เพื่อให้การวิจัยเรื่อง รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้จัดทำการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยศึกษาวิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม จากทรัพยากรที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ เงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากภาครัฐ เงินที่ได้จากการระดมทรัพยากรจากภาคส่วนต่าง ๆ และทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงิน ได้แก่ คน/ภูมิปัญญา ความรู้และวิชาการ วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ แรงงานสนับสนุน การจัดการ เพื่อนำไปสู่รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร บุคลากรในโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน โรงเรียนวัดน้ำใส โรงเรียนบ้านขุนฝาง และโรงเรียนบ้านวังเบน (ภูธรอุปถัมภ์) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา

ข้าราชการครู และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 52 คน สำหรับการศึกษาครั้งนี้ โรงเรียนดีเด่นขนาดเล็ก มีเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้ 1. เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา 2. เป็นโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน 3. เป็นโรงเรียนคุณภาพของชุมชน 4. เป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาใน ระดับดี – ระดับดีมาก

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ครูฝ่ายบริหารงานงบประมาณ ครูฝ่ายบริหารงานวิชาการ ครูฝ่ายบริหารงานบุคคล และฝ่ายบริหารงานทั่วไป โรงเรียนละ 1 คน ในโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน โรงเรียนวัดน้ำใส โรงเรียนบ้านขุนฝาง และโรงเรียนบ้านวังเบน (ภูธรอุปถัมภ์) รวมทั้งสิ้น 24 คน กำหนดโดยการเลือกแบบเจาะจง

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยทำการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย จากโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2565 - สิงหาคม 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขต และโครงสร้างของเนื้อหาในการสร้างประเด็นและข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้การสัมภาษณ์ทีละคน มีประเด็นในการสัมภาษณ์ 5 ประเด็น คือ แนวคิดและหลักการในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา วิธีการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา บุคคล องค์กรเอกชนและหน่วยงานที่สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นความเรียงโดยการบรรยายสรุปความ เพื่อสรุปเป็นรูปแบบการ

ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 สามารถสรุปได้ 5 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและหลักการในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นการดำเนินการที่ทำให้ได้มาซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรที่ไม่ใช่เงิน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อใช้สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด ด้วยหลักการมีส่วนร่วม หลักการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หลักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หลักความน่าเชื่อถือ หลักการประสานความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม หลักการประชาสัมพันธ์ และหลักการติดตาม ตรวจสอบ สรุปและรายงาน

2. วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน โดยวิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่เป็นตัวเงิน มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการระดม เป็นการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีการวางแผนการดำเนินงาน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการระดมทรัพยากร ขั้นดำเนินการระดม เป็นการดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดไว้โดยมีการกำกับติดตามและแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ขั้นสรุป และรายงานผลการระดม เป็นการยกย่องและประกาศเกียรติคุณ การสรุปและรายงานผลการระดมทรัพยากรให้แก่ผู้สนับสนุนทรัพยากรและประชาชนทั่วไปรับรู้ร่วมกัน ส่วนวิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่ไม่ใช่ตัวเงินนั้น ประกอบด้วย ทรัพยากรด้านความรู้วิทยากร ได้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ครูผู้สอน ทรัพยากรด้านแรงงาน ได้จาก ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า บุคลากรของหน่วยงาน และทรัพยากรที่เป็นสิ่งของ ได้จากการสนับสนุนหรือบริจาคเป็น วัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียน สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกาย และเทคโนโลยี

3. วิธีการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานรับผิดชอบแบบมีส่วนร่วม จัดทำทะเบียน บัญชีรายรับ - รายจ่าย กำหนดวิธีการเบิกจ่าย จัดสรรการใช้จ่ายทรัพยากรตามวัตถุประสงค์ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล การสรุปและรายงานผลการใช้จ่ายทรัพยากร

4. บุคคล องค์กรเอกชนและหน่วยงานที่สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นบุคคลภายในสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ทางการศึกษา

และนักเรียน บุคคลภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ผู้นำชุมชน พระภิกษุสงฆ์ ศิษย์เก่า และผู้มีอุปการคุณ องค์กรเอกชนและหน่วยงาน ได้แก่ สมาคม มูลนิธิทางการศึกษาและที่ ชมรมต่างๆ มูลนิธิเอกชน บริษัทห้างร้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีตำรวจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ได้แก่ ลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี การมีแผนงานที่ดี การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การพัฒนาการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีผู้สนับสนุนการระดมทรัพยากรที่เข้มแข็ง มีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี มีการติดตามประเมินผล และสรุปผล

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่องรูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

1. แนวคิดและหลักการในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นการดำเนินการที่ทำให้ได้มาซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรที่ไม่ใช่เงิน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อใช้สนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด ด้วยหลักการมีส่วนร่วม หลักการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หลักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หลักความน่าเชื่อถือ หลักการประสานความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม หลักการประชาสัมพันธ์ และหลักการติดตาม ตรวจสอบ สรุปและรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรกฤษฎิ์ พวงนิล (2553) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การระดมทรัพยากรทางการศึกษา เป็นกิจกรรมที่มีการรวมตัวกันและมีจุดมุ่งหมายให้อาสาสมัครหลายๆ คนมาร่วมมือกันเชิญชวนให้ประชาชนบริจาคเงิน ทรัพย์สิน เพื่อใช้จ่ายขององค์กรการศึกษา องค์กรศาสนา องค์กรทางการเมือง องค์กรการกุศล และสาธารณประโยชน์ ซึ่งทรัพยากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยทุกสิ่งทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา และสอดคล้องกับ วรัญญู อัศวพุทธิ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาวิธีการระดมทรัพยากรของชมรมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุเครือข่ายสหพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร พบว่า การระดมทรัพยากรทางการศึกษา เป็นกระบวนการแสวงหาทรัพยากร และปัจจัยต่างๆ เข้ามา เช่น ทรัพยากรด้านเงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านบุคลากร ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของกระบวนการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับนิรุตติ์ วงคำชัย (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่สส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ (SMTE) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

7 พบว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นการที่สถานศึกษามีวิธีดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยซึ่งประกอบไปด้วยทรัพยากรที่เป็นเงิน และทรัพยากรที่ไม่ใช่เป็นตัวเงิน แต่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคล ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในชุมชน

2. วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน โดยวิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่เป็นตัวเงิน มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการระดม เป็นการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ มีการวางแผนการดำเนินงาน และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการระดมทรัพยากร ขั้นดำเนินการระดม เป็นการดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดไว้โดยมีการกำกับติดตามและแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ขั้นสรุป และรายงานผลการระดม เป็นการยกย่องและประกาศเกียรติคุณ การสรุปและรายงานผลการระดมทรัพยากรให้แก่ผู้สนับสนุนทรัพยากรและประชาชนทั่วไปรับรู้ร่วมกัน ส่วนวิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่ไม่ใช่ตัวเงินนั้น ประกอบด้วย ทรัพยากรด้านความรู้วิทยากร ได้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ครูผู้สอน ทรัพยากรด้านแรงงาน ได้จาก ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า บุคลากรของหน่วยงาน และทรัพยากรที่เป็นสิ่งของ ได้จากการสนับสนุนหรือบริจาคเป็น วัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียน สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกาย และเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับ อารีย์ ขรรค์ชัย (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการและวิธีการระดมทรัพยากรของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า วิธีการระดมทรัพยากรของโรงเรียนขนาดเล็ก สรุปได้คือ 1. วิธีการระดมทรัพยากรด้านบุคลากร โดยการเชิญบุคลากรต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิทยากรเป็นครั้งคราว และเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษาในงานโครงการต่างๆ 2. วิธีการระดมทรัพยากรด้านงบประมาณ โดยการขอรับการจัดสรรจากต้นสังกัด การขอรับบริจาค และการทอดผ้าป่า 3. วิธีการระดมทรัพยากรด้านวัสดุ – ครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง โดยขอรับการจัดสรรจากต้นสังกัด และการขอรับบริจาค 4. วิธีการระดมทรัพยากรด้านการจัดการ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 5. วิธีการระดมทรัพยากรด้านความร่วมมือและการมีส่วนร่วม โดยได้รับความร่วมมือจากชุมชนให้การสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ขอความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครองจัดกิจกรรมต่างๆ และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนตระหนักเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับ วรวุฒิ แสงนาก (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรการเพื่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ พบว่า วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษา ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำได้โดยสำรวจรวบรวมจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการใช้การแสวงหา สร้างความตระหนักและให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

และสร้างเครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ด้านที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ทำได้โดยประชาสัมพันธ์ความขาดแคลนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแก่ชุมชนรับทราบโดยทั่วกัน ขอรับการบริจาคที่ดิน สร้างสัมพันธภาพที่ดีและต่อเนื่องกับผู้บริจาคที่ดินและสิ่งปลูกสร้างรายเก่าและแสวงหาผู้บริจาครายใหม่ ด้านแหล่งเรียนรู้ ทำได้โดยสำรวจรวบรวมจัดทำบัญชีระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ของชุมชน สร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ส่งเสริมให้ครู นักเรียน และชุมชนร่วมกันใช้และแสวงหาแหล่งเรียนรู้ และเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างเหมาะสม ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ทำได้โดยจัดกิจกรรมขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์หรือเทคโนโลยี แสวงหาผู้ให้การสนับสนุนรายใหม่ด้วยวิธีการและโอกาสที่หลากหลาย ยกย่องผู้ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีให้เป็นที่รับรู้ทั่วไป ด้านบุคลากรทำได้โดย นิมนต์พระสงฆ์ให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ขอความร่วมมือผู้นำท้องถิ่นและชุมชนร่วมงานสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม เรียนเชิญคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมวางแผนการจัดการศึกษา ขอรับการสนับสนุนบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่ส่งเสริม และขอความอนุเคราะห์แพทย์พยาบาลและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจ และดูแลรักษาสุขภาพ ด้านการเงินหรืองบประมาณ ทำได้โดย จัดทำโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ ขอรับการบริจาคเงินจากผู้มีจิตศรัทธา จัดหาเงินบริจาคจากชุมชนและแหล่งเงินทุนต่างๆ ร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น วัด และบุคลากรอื่นๆ และสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้ศึกษาวิธีการและแบบอย่างการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยสถานศึกษามีวิธีการระดมทรัพยากรการเงินในโรงเรียน โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษา วิเคราะห์แหล่งที่มาของงบประมาณ/เงิน ที่ต้องการระดมจากทุกภาคส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาโรงเรียนหรือภารกิจของโรงเรียน และผู้อำนวยการโรงเรียนในฐานะผู้นำของโรงเรียนริเริ่มโครงการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยมีหลักการ 1. ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของประเด็นที่ขอรับการสนับสนุนหรือการบริจาคให้สอดคล้องกับการแก้ปัญหาหรือภารกิจของการระดมทรัพยากร ส่งผลต่อผลลัพธ์และคุณภาพผู้เรียน 2. ผู้นำการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาควรสรรหาผู้มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างศรัทธาต่อโครงการระดมทรัพยากร 3. แหล่งทรัพยากรควรเป็นแหล่งที่มีทุนเพียงพอ ควรให้มีการสอบถามความคิดเห็นในที่ประชุมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อสอบถามและประเมินความสำเร็จและความร่วมมือที่จะได้รับจากการจัดโครงการระดมทุน 4. การเลือกกิจกรรมระดมทรัพยากร เช่น การทอดผ้าป่าการศึกษา การแสดงดนตรีนาฏศิลป์แฟชั่นโชว์และการวิ่งมาราธอน การแข่งขันกอล์ฟ การแสดงนิทรรศการ และการประมูลสิ่งของบุคคลที่มีชื่อเสียง 5. งบประมาณในการระดมทรัพยากร แผนบริหารจัดการประจำปีของสถานศึกษาควรจัดให้มีการระดม

ทรัพยากรเงิน สถานศึกษาต้องจัดทำงบประมาณดำเนินการ แต่ในกรณีที่โรงเรียนดำเนินการระดมทรัพยากรหรือใช้งบประมาณจากยอดเงินบริจาค ควรใช้เพื่อกิจกรรมระดมทรัพยากรได้ร้อยละ 15 ของยอดบริจาคทั้งหมด ซึ่งการใช้จ่ายควรเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถชี้แจงได้ 6. การประชาสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับทราบเป้าหมายของการระดมทรัพยากร และตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากร นอกจากนี้คณะกรรมการระดมทรัพยากร มีหน้าที่ติดตามแผน ประชาสัมพันธ์ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ 7. การประกาศเกียรติคุณ และการรายงานผล เป็นการแสดงความขอบคุณผู้สนับสนุนและผู้บริจาค ด้วยวิธีที่เหมาะสม แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อยอดเงินบริจาค ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ และความโปร่งใสของสถานศึกษา รวมถึงการขอรับบริจาคในคราวต่อไป

3. วิธีการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา ได้แก่ แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานรับผิดชอบแบบมีส่วนร่วม จัดทำทะเบียน บัญชีรายรับ - รายจ่าย กำหนดวิธีการเบิกจ่าย จัดสรรการใช้จ่ายทรัพยากรตามวัตถุประสงค์ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล การสรุปและรายงานผลการใช้จ่ายทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับพัชณียา หานะพันธ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31 พบว่า การบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นระบบที่ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระและคล่องตัวในการบริหารทั้งการ บริหารเงิน สินทรัพย์และบุคลากร โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนการหารายได้และแผนการใช้ จ่ายเงิน มีการควบคุมดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งมีระบบข้อมูลที่ เชื่อถือได้เป็นปัจจุบัน และครอบคลุมการดำเนินงานที่เกี่ยวกับทรัพยากรทุกด้าน มีเอกสารหลักฐาน ให้ตรวจสอบได้สะดวกตลอดเวลา และสอดคล้องกับ พรทิพย์ หลักเฉลิมพร (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นการวางแผนการบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษา การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาด้วยวิธีการต่างๆ การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้เพียงพอ การควบคุมให้มีการนำทรัพยากรเพื่อการศึกษาไปใช้ตามวัน เวลา ที่กำหนด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดเกิดความคุ้มค่า การประเมินผลและติดตามผลการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาแก้ไขปรับปรุงต่อไป และสอดคล้องกับ ภาณุพงศ์ หล้าแหล้ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า การบริหารทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นการจัดการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ซึ่งได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา งบประมาณเพื่อการศึกษา

ทรัพยากรในท้องถิ่น สื่อทางการศึกษา อาคาร สถานที่ และเวลา อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการจัดการศึกษา

4. บุคคล องค์กรเอกชนและหน่วยงานที่สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นบุคคลภายในสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ทางการศึกษา และนักเรียนบุคคลภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ผู้นำชุมชน พระภิกษุสงฆ์ ศิษย์เก่า และผู้มีอุปการคุณ องค์กรเอกชนและหน่วยงาน ได้แก่ สมาคม มูลนิธิทางการศึกษาและที่ ชมรมต่าง ๆ มูลนิธิเอกชน บริษัทห้างร้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีตำรวจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นันทยา โสภณสรัญญา (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า แหล่งที่มาของทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา 5 แหล่ง ได้แก่ 1. แหล่งทรัพยากรบุคคลได้มาจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดสาระความรู้แนวคิดทักษะประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียนเกิดความรู้ความชำนาญด้านวิชาการและวิชาชีพ 2. แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ ได้มาจากแหล่งกำเนิดธรรมชาติ เป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดสามารถมีขึ้นได้อีกตามระบบนิเวศของธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ ป่าไม้ สัตว์ป่า น้ำตก ภูเขา ฯลฯ และทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วสูญสิ้นไม่สามารถทดแทนได้ เช่น แร่ธาตุ หิน น้ำมัน

3. แหล่งทรัพยากรทางวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้มาจากสิ่งต่างๆ ที่เป็นวัตถุหรือแหล่งความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นโดยฝีมือมนุษย์ และสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เช่น อาคารสถานที่ สิ่งก่อสร้าง หนังสือ ตำรา ข้อมูลข่าวสาร ได้มาจากการขอรับการสนับสนุนข้อมูล แหล่งความรู้อันเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในชุมชน กิจกรรมของชุมชน และนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา 4. แหล่งทรัพยากรทางสังคม ได้มาจากการขอรับการสนับสนุนข้อมูลแหล่งเรียนรู้อันเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในสังคมชุมชน กิจกรรมของ ชุมชน และนำมาใช้ในการจัดการศึกษา 5. แหล่งทรัพยากรทางการเงิน ได้มาจากทรัพยากรในรูปแบบของเงินทั้งทางตรง และทางอ้อมจากผู้บริจาค เพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และสอดคล้องกับ พลับพลึง พรหมจักร (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชา

วาริชภูมิศึกษาตามแนวคิดการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้ร่วมกันกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ทรัพยากรทางการศึกษาซึ่งจำแนกเป็นแหล่ง การเรียนรู้ 4 ประเภท ได้แก่ 1. แหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่อยู่ในชุมชนซึ่งสามารถ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ 2. แหล่งการเรียนรู้ประเภทที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ สถานที่ทางราชการ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด 3. แหล่งการเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ ดิน หิน แร่ธาตุ ทะเล

แม่น้ำ และ 4. แหล่งการเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณีและความเชื่อ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน ศิลปะพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน และสอดคล้องกับ พรทิพย์ หลักเฉลิมพร (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ทรัพยากรทางการศึกษามีที่มาจากหลาย แหล่ง ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ท้องถิ่น ทั้งที่เป็นทรัพยากรบุคคล เงิน โรงเรียนสามารถขอ ความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อนำมาพัฒนานักเรียน ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้มีความสำคัญยิ่ง ต่อกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพและคุณประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ได้แก่ ลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี การมีแผนงานที่ดี การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การพัฒนาการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีผู้สนับสนุนการระดมทรัพยากรที่เข้มแข็ง มีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี มีการติดตามประเมินผล และสรุปผล ซึ่งสอดคล้องกับ นารีรัตน์ รักวิจิตรกุล, ชัยยุทธ์ ศิริสุทธิ์และโกวัฒน์ เทศบุตร (2549) ได้ศึกษาเรื่อง การระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการระดมทุน ประกอบด้วย กรณีของการระดม ภาวะผู้นำของผู้บริหาร แหล่งทรัพยากรสนับสนุน เป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ ระบบการทำงาน การประชาสัมพันธ์ งบประมาณ ความมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ และมีความโปร่งใส และสอดคล้องกับ จันทิมา อัชชะสวัสดิ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบหรือปัจจัยการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย การบริหารทรัพยากร ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วม ความศรัทธา แรงจูงใจ กฎหมาย และประชาสัมพันธ์

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นรูปแบบและแนวทางการดำเนินการด้วยแนวคิดให้ได้มาซึ่งทรัพยากรทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช่ตัวเงิน ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขนาดเล็ก รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เพื่อการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา และเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาด้วยความเสมอภาค มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ด้วยแนวคิดและหลักการในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา วิธีการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา บุคคล องค์กรและสถาบันที่สนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยข้างต้น สถานศึกษาควรนำรูปแบบและแนวทางการส่งเสริมการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงินไปใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการระดมทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงินที่มีอยู่ในท้องถิ่น ที่เป็นบุคลากรองค์ความรู้และวิชาการและแรงงาน เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้นักเรียน ค่อยๆ พัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในทุกสังกัด
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนพื้นที่ชายขอบเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

จันทิมา อัชชะสวัสดิ์. (2556). การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จิณณวัตร ปะโคทัง. (2549). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ.* ชลบุรี : วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดิเรก แจ่มสุริยา. (2536). *สภาพการใช้ทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นันทยา โสภณสรัญญา. (2552). *การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่ การศึกษาอ่างทอง.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นารีรัตน์ รักวิจิตรกุล, ชัยยุทธ์ ศิริสุทธิ์และโกวัฒน์ เทศบุตร. (2549). *การระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นิรุตติ์ วงคำชัย. (2563). *การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ (SMTE) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.* วิทยานิพนธ์ ค. ม. (การบริหารการศึกษา). จันททบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ปรีชา คัมภีรปกรณ์. (2547). *ประมวลการสอนชุดวิชาการบริหารทรพยากรทางการศึกษา หน่วยที่ 1* . พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : นนทบุรี.

พรทิพย์ หลักเฉลิมพร. (2559). *การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

พลับพลึง พรหมจักร. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาวาริชภูมิศึกษาตามแนวคิดการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้ร่วมกันกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พัชณียา หานะพันธ์. (2557). *การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการแก้ ปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31.* ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา , นครราชสีมา.

พัชรกฤษฎิ์ พวงนิล. (2553). *กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐในจังหวัดมหาสารคาม.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พิสิษฐ ภู่รอด. (2559). *รูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็กของรัฐ.*วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาณุพงศ์ หล้าแหล้. (2564). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

วรวุฒิ แสงนาก. (2555). *การพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือ.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสยาม.

วรัญญู อัศวพุทธิ. (2554). *แนวทางพัฒนาวิธีการระดมทรัพยากรของชมรมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุเครือข่ายสหพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วินัย อยู่เจริญ. (2537). *สภาพการใช้ทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี.* มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์/กรุงเทพฯ.

สมพร แดงสวัสดิ์. (2547). *การศึกษาปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2556). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553.* กรุงเทพ ฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(รสพ.).

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *ทรัพยากรเพื่อการศึกษา.* กรุงเทพฯ.

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.* กรุงเทพฯ : อินส์พัล, 2560.

อารีย์ ขรรค์ชัย. (2551). *ความต้องการและวิธีการระดมทรัพยากรของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3.* การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

Educational Resource Management Affecting Academic Administration of Small Size School Under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1

สุทธิกรณ์ วรรณสมพร[1] ชัชภูมิ สีชมภู[2] สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์[3]
Suttikorn Wannasomporn, Chatphum Sichomphoo, Surachet Boonyarug

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก และเพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 296 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 88 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าดัชนีพหุคูณผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาและระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการ และด้านสารสนเทศ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอย่างมี

Received: 2023-07-03 **Revised:** 2023-07-19 **Accepted:** 2023-07-21

[1] นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: suttikornwannasomporn@gmail.com

[2] อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. E-mail: Chatphum.Sri@live.uru.ac.th

[3] อาจารย์ประจำ บัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University.
e-mail: edboonyarug@gmail.com

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.967 แสดงว่าโดยรวมแล้วปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษามีอิทธิพลโดยรวมต่อการบริหารงานวิชาการ ประมาณ 0.967 หรือมีอำนาจการทำนายร้อยละ 96.70
คำสำคัญ (Keywords): การบริหารทรัพยากรทาง; การบริหารงานวิชาการ; โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research article the purpose of this study was to study the level of educational resource management factors of small schools. to study the level of academic administration of small schools and to study the factors of educational resource management affecting the academic administration of small schools. under the jurisdiction of Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1. The population used in this study were: Administrators and teachers working in small schools Under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1, Academic Year 2022, there were 296 people. The sample group was administrators and teachers working in small schools. Under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1, Academic Year 2022, there were 88 students. The research tools were questionnaires. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation and multiple regression analysis. The results showed that the level of educational resource management factors and the level of academic administration of small schools. The overall picture is at a high level. and the educational resource management factors affecting the academic administration of small schools, it was found that the five factors were human resources, budget, materials, management and information Affecting the academic administration was statistically significant at the .05 level. The prediction coefficient (R^2) was 0.967, indicating that overall, the educational resource management factor had an overall influence on the academic administration about 0.967 or power. Prediction 96.70 %
Keywords: Educational Resource Management; Academic Administration; small school

บทนำ (Introduction)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้ให้ความสำคัญกับการมีสวนร่วมของทุกภาคสวน เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ

จัดทำ แผนฯ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาวการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมยุค 4.0 ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริบทการจัดการศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณรวมทั้งการพัฒนาการศึกษากับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) ,พ.ศ. 2542) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (แก้ไขเพิ่มเติม ,ฉบับที่ 4, พ.ศ. 2562) หมวด 8 มาตรา 58 ระบุไว้ว่า ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาดังนี้ (1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาสถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็นทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในโรงเรียนงานวิชาการถือว่าเป็นงานหัวใจของการจัดการศึกษา (วัฒนกรณ์ จิวาลักษณ์, 2558) อีกทั้งการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และประสิทธิผลของสถานศึกษาผู้บริหารและครูทุกคน จะต้องร่วมกันรับผิดชอบวางแผนอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนในการทำงาน ร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด (นิวัฒน์ โสพันนา, 2561) ขอบข่ายของงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์และเลือกขอบข่ายบริหารงานวิชาการได้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. การวัดผลประเมินผล เทียบโอนการศึกษา 4. การ

พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5. การนิเทศการศึกษา และ 6. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา แต่สภาพปัจจุบันเกิดวิกฤติทางด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา ซึ่งปัญหาวิกฤตเกี่ยวกับการศึกษาข้อหนึ่ง คือ ขาดการระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา สังคม โดยรวมขาดการติดตามและการตรวจสอบการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ส่งผลถึงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนซึ่งเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะทำให้งานวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล (สันติ บุญภิรมย์, 2552)

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นระบบที่สนับสนุนให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ทั้งการบริหารการเงิน การบริหารบุคลากร โดยสถานศึกษาต้องจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน ดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด (พิสิษฐ ภู่รอด, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับ กณกวรรธน์ ลาขุมเหล็ก (2564) ที่กล่าวว่า ทรัพยากรทางการศึกษานั้นเป็นการบริหารทั่วไปอย่างมีคุณภาพ และเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้บริหาร ในเชิงที่มีระบบในการดำเนินกิจกรรมหรือการกิจของสถานศึกษาไปได้ด้วยดี ทำให้สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพและได้ผลตามคามมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ขณะเดียวกันงานวิจัยของศักดิ์นิรันดร์ วงษ์ศรีแก้ว (2560) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดยโสธร มีข้อค้นพบว่า ปัจจัยด้านสารสนเทศ ด้านแผนกลยุทธ์ ด้านครูบุคลากร และด้านการจูงใจ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเอกชนได้ร้อยละ 35.80 รวมถึงข้อค้นพบจาก งานวิจัยของ เขษมสร โข่งศรี (2557) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ผลการวิจัยพบว่าสื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การจัดการ งบประมาณ และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ความพร้อมของอาคารสถานที่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 และพบว่าด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ครูผู้สอน ความพร้อมของ อาคารสถานที่ และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน สามารถพยากรณ์การบริหารวิชาการได้ร้อยละ 66.70

จากรายงานสรุปผลการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ในด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารจัดการในด้านการบริหารงานวิขากรของสถานศึกษา ในภาพรวมมีค่าต่ำกว่าค่าเป้าหมายของเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ในปีการศึกษา 2562 2563 และ 2564 รวมถึงผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ของโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวม ทุกวิชามีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ,2565) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ปัจจัยในด้านทรัพยากรทางการศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรให้เกิดการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพในสถานศึกษาขนาดเล็กได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เนื่องจากการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก หากมีการบริหารจัดการที่ดีจะสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียนในด้านวิชาการได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษาระดับปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
2. ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
3. ศึกษาปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

เพื่อให้การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ผู้วิจัยได้จัดทำการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการจัดการ และด้านสารสนเทศ และการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการ

เรียน ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 296 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์จากตารางสำเร็จของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 88 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยทำการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย จากโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 100 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2565 - สิงหาคม 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน มีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนบุคคล โดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ระดับปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยแบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ไปให้ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเป็นแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ และเดินทางด้วยตนเองไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างบางโรงเรียน ขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามกลับคืน โดยผู้วิจัยจะติดตามและยืนยันการส่งกลับคืนของแบบสอบถาม 3.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ที่ได้ส่งไป และติดตามการตอบแบบสอบถามจนครบตามจำนวน และได้ข้อมูลกลับคืนมาร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ด้านที่	ปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา(X)	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1	ด้านทรัพยากรบุคคล (X_1)	4.17	.784	มาก	5

2	ด้านงบประมาณ (X_2)	4.30	.729	มาก	2
3	ด้านวัสดุ อุปกรณ์ (X_3)	4.31	.667	มาก	1
4	ด้านการจัดการ (X_4)	4.24	.771	มาก	4
5	ด้านสารสนเทศ (X_5)	4.28	.764	มาก	3
	รวม	4.26	.743	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านด้านวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสารสนเทศ ปัจจัยด้านการจัดการ และปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ด้าน	**ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ (Y)**	**x**	**S.D.**	**ระดับ**	**อันดับ**
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (Y_1)	4.21	.858	มาก	6
2	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y_2)	4.35	.753	มาก	2
3	ด้านการวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน (Y_3)	4.33	.761	มาก	3
4	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (Y_4)	4.28	.794	มาก	5
5	ด้านการนิเทศการศึกษา (Y_5)	4.32	.752	มาก	4
6.	ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา (Y_6)	4.37	.721	มาก	1
	รวม	4.31	.773	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการบริหารวิชาการของของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ตัวแปร	**การบริหารงานวิชาการ**			
การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	B	Beta(β)	T	p-value
ด้านทรัพยากรบุคคล	.169	.176	3.396	.001*
ด้านงบประมาณ	.185	.188	3.394	.001*
ด้านวัสดุ อุปกรณ์	.255	.237	4.249	.000*
ตัวแปร	**การบริหารงานวิชาการ**			
การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	B	Beta(β)	T	p-value
ด้านการจัดการ	.174	.186	3.173	.002*
ด้านสารสนเทศ	.227	.243	3.658	.000*
R = .983 R^2 = .967 F = 480.567 p-value = .000				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาทุกด้านส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์

เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.967 หรือมีอำนาจการทำนายร้อยละ 96.70

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านด้านวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสารสนเทศ ปัจจัยด้านการจัดการ และปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็ก มีอำนาจหน้าที่ในการประสานการปฏิบัติราชการกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะตัวแทนเขตพื้นการศึกษาโดยตรง มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการดำเนินการจัดหาเงิน รายได้และระดมทุนจากทุกภาคส่วนอย่างเพียงพอเพื่อนำมาบริหารจัดการในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้ประโยชน์จากวัสดุอุปกรณ์จากท้องถิ่นเพียงพอที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของสถานศึกษา มีระบบสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงได้ มีการบริหารจัดการในสำนักงานอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกันทุกภาคส่วน รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรบุคคลลงไปสู่สถานศึกษาในสังกัดอย่างเหมาะสม มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มิ่งขวัญ จันทร์เพ็ง (2556) เรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยาพร ดวงจักร ณ อยุธยา (2558) เรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่าสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชณียา หานะพันธ์ (2557) เรื่องการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดส นักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 โดยรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เทอดนรินทร์ อุปลี (2556) เรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสภาพ

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความมุ่งมั่น ตระหนักและเล็งเห็น ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ และยังเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกอบกับผู้บริหารและครูมีการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนโยบายและการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน โดยมีการกำกับติดตามส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา ถาวรชาติ (2559) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา แสนสุข (2556) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา บรรณกิจ (2563) เรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ สมเกียรติ มาลา (2554) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ด้านงบประมาณ ด้านสารสนเทศ ด้านการจัดการ และด้านทรัพยากรบุคคล ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยการบริหารทรัพยากรข้างต้นล้วนส่งผลทั้งทางและตรงทางอ้อมต่อการบริหารงานวิชาการ จากการที่รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณบุคลากร และทรัพยากรให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครอง

ท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ เกิดกระบวนการหรือกลไกในการดำาเนินการเพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน โดยมีระบบการควบคุมคุณภาพที่เหมาะสม และมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ทำให้ สังคม ผู้ปกครอง ผู้จัดการศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาเกิดความ มั่นใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2563) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ทุกปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านผู้บริหาร ด้านงบประมาณ และด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา บรรณกิจ (2563) เรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาทุกด้านส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีอำนาจการพยากรณ์เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารอาคารสถานที่ ตามลำดับ รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ์ (2561) พบว่า ปัจจัยส่งผลต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนสภาพการบริหารงานวิชาการมีค่าร้อยละ 91 และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านผู้บริหาร และด้านงบประมาณ เนื่องจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับทุกฝ่ายให้ความสำคัญ และร่วมมือในการบริหารจัดการการศึกษาให้กับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยข้างต้น ควรพัฒนาระดับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาให้โดดเด่นทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านด้านวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสารสนเทศ ปัจจัยด้านการจัดการ และปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล เพื่อการยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเป็นการบริหารงานวิชาการและมีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมและขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสถานศึกษาควรมีแผนและนโยบายในการพัฒนาบุคลากรภายนอกให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นฝ่ายสนับสนุนครูในด้านการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยทุกด้านของการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูที่ส่งผลให้งานวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง (References)

กณกวรรธน์ ลาขุมเหล็ก. (2564). *สภาพและแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**.** [สื่อออนไลน์].แหล่งที่มา :https://www.moe.go.th/7 มีนาคม 2566.

เขษมสร โข่งศรี. (2557*). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

จิติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณ การพิมพ์ 3

ชลดา ภู่ระหงษ์. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10*. ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดาราวรรณ กลั่นเขตร์การณ์. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3*. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

เทอดนรินทร์ อุปลี. (2556). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2*. ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตฉบับไม่ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

นิวัฒน์ โสพันนา. (2561). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเข้านักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พัชณียา หานะพันธ์. (2557). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารทรัพยากร ทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

พิสิษฐ ภู่รอด. (2559). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

วัฒนกรณ์ จิวาลกัษณ์. (2558). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ศักดิ์นิรันดร์ วงษ์ศรีแก้ว. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดยโสธร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 1).* กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

สุชาดา ถาวรชาติ. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สุชาดา บรรณกิจ. (2563). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3*. ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

สุริยาพร ดวงจักร ณ อยุธยา. (2558). *การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอปากช่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4*. ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตฉบับไม่ตีพิมพ์, วิทยาลัยนครราชสีมา, นครราชสีมา.

อธิวัฒน์ พันธ์รัตน์. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

อิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารในสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก
The Influences of Internal Environment and External Environment Affecting Personal Financial Planning of Millitary Offier in Akatosarot Camp Phitsanulok

วชิรวิทย์ หมื่นจงใจดี[1] จิรพงษ์ จันทร์งาม[2]
Vachiravit Munjongjaidee, Jirapong Channgam

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอิทธิพลสภาพแวดล้อมภายในต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอิทธิพลสภาพแวดล้อมภายนอกต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 336 คน โดยมีการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงอนุมาน โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลทางบวกต่อการวางแผนทางการเงินด้านช่องทางในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล,วัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล,กรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล,รูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลและบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ (Keywords): การวางแผนทางการเงิน; สภาพแวดล้อมภายใน; สภาพแวดล้อมภายนอก

Abstract

The purpose of this research was 1) to study the relationship of internal environment influences on personal financial planning of Millitary Offier in Akatosarot Camp Phitsanulok. 2) to study the relationship of influence of external environment on personal financial planning of Millitary Offier in Akatosarot Camp Phitsanulok The research

---

Received: 2023-05-09 **Revised**: 2023-06-23 **Accepted**: 2023-06-26

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, school of Accountancy, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: vachiravit8327@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, school of Accountancy, Sripatum University.

tool was a questionnaire. The sample of 336 people was taken from Millitary Offier in Akatosarot Camp Phitsanulok There was an analysis using descriptive statistics to describe the generalization of the data, including frequency, percentage, mean and standard deviation. For an analysis using inferential statistics, correlation coefficient analysis and multiple regression analysis were also applied. The results of the study found the internal environment and external environment have a positive influence on financial planning in terms of personal financial planning channels, personal financial planning, personal financial planning objectives personal financial planning time, personal financial planning frame and persons influence personal financial planning significance.

Keywords: personal financial planning; Internal Environment; External Environment

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันเศรษฐกิจของโลกเกิดการตกต่ำอาจเนื่องจากสถานการณ์โควิดในช่วงสามปีที่ผ่านมา สำหรับเศรษฐกิจในประเทศไทยเองก็ตกต่ำไม่แพ้เศรษฐกิจโลก โดยปัจจุบันประเทศไทยประสบกับปัญหาภาวะเงินเฟ้อ ซึ่งส่งผลเสียต่อผู้ที่มีรายได้ประจำ ได้แก่ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างที่มีเงินเดือนประจำ ภาวะเงินเฟ้อจะทำให้รายจ่ายของบุคคลสูงขึ้น เนื่องจากราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น ในขณะที่รายได้ของบุคคลกลุ่มนี้ยังคงเท่าเดิม ดังนั้น การวางแผนทางการเงินในปัจจุบัน จึงมีความสำคัญมากสำหรับประชาชนในปัจจุบัน

จากประเด็นปัญหาต่างๆที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันในแต่ละบุคคล จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนทางการเพื่อเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตของทั้งตนเอง ครอบครัวทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารในสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในหน่วยงานในการปฏิบัติในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลและเป็นประโยชน์ให้หน่วยงานสามารถดำเนินโครงการในการส่งเสริมการวางแผนทางการเงินให้กับบุคลากรได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอิทธิพลสภาพแวดล้อมภายในต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอิทธิพลสภาพแวดล้อมภายนอกต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก จำนวนทั้งสิ้น 2095 ราย และการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างที่จากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.05 เมื่อคำนวณแล้วได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 336 ราย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.67 – 1.00 แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของคอนบาร์ค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.936

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้ค่าการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Average) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมีอิทธิพลทางบวกต่อการวางแผนทางการเงินด้านช่องทางในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล, วัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล,กรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล,รูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลและบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 311 คน คิดเป็นร้อยละ 92.60 และเป็นเพศหญิง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมาอายุ 21-30 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30อายุ 41-50 ปี

จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.60 และอายุต่ำกว่า 20 ปีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.70

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่สถานภาพสมรสจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 รองลงมามีสถานภาพโสด จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 45. และสถานภาพหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.10

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80 การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 36.90 การศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 12.20 และการศึกษาสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10

รายได้เฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่รายได้เฉลี่ย ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 รายได้เฉลี่ย 20,001-30,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 23.20 รายได้เฉลี่ย 30,001-40,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 รายได้เฉลี่ย 40,001-50,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80

ระดับชั้นยศของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นนายทหารชั้นประทวน จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 82.10 และเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90

สภาพแวดล้อมภายใน

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในภาพรวม พบว่า มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 (S.D. = 0.447) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินมากที่สุด ระเบียบการออมทรัพย์ของข้าราชการกองทัพบก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 (S.D. = 0.652) ลำดับถัดมาคือความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนทางการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D. = 0.655) และทัศนคติเรื่องการวางแผนทางการเงินค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 (S.D. = 0.595) ตามลำดับ

สภาพแวดล้อมภายนอก

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกในภาพรวม พบว่า มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 (S.D. = 0.587) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ เทคโนโลยีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 (S.D. = 0.671) ลำดับถัดมา คือการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 (S.D. = 0.706) และภาวะทางเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 (S.D. = 0.706) ตามลำดับ

การวางแผนทางการเงิน

มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม พบว่ามีระดับความคิดเห็นด้วยระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 (S.D.=0.555) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลมากที่สุด คือ รูปแบบการ

วางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 (S.D. = 0.637) รองลงมา คือ วัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินส่วน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 (S.D. = 0.604) กรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D. = 0.712) บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77(S.D. = 0.652) และ ช่องทางในการจัดทำแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 (S.D. = 0.780) ตามลำดับ

การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis)

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน										
	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_1
X_1	1										
X_2	.367**	1									
X_3	.427**	.437**	1								
X_4	.453**	.395**	.564**	1							
X_5	.469**	.375**	.396**	.662**	1						
X_6	.416**	.303**	.358**	.404**	.331**	1					
X_7	.475**	.304**	.388**	.575**	.686**	.318**	1				
X_8	.360**	.385**	.390**	.442**	.465**	.531**	.455**	1			
X_9	.494**	.395**	.419**	.545**	.652**	.342**	.688**	.615**	1		
X_{10}	.417**	.332**	.315**	.418**	.410**	.457**	.513**	.632**	.649**	1	
X_{11}	.355**	.305**	.426**	.429**	.525**	.372**	.597**	.474**	.620**	.631**	1

หมายเหตุ: มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01**
โดยกำหนดให้ X1 = ความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนทางการเงิน; X2 = ทัศนคติเรื่องการวางแผนทางการเงิน; X3 = ระเบียบการออมทรัพย์ของข้าราชการกองทัพบก; X4 = การรับรู้ข่าวสาร; X5 = ภาวะเศรษฐกิจ; X6 = เทคโนโลยี; X7 = ช่องทางในการวางแผนทางการเงิน; X8 = วัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงิน; X9 = กรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงิน; X10 = รูปแบบการวางแผนทางการเงิน; X11 = บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน

จากตารางที่ 1 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นการตรวจความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 11 ตัว ผลการทดสอบความสัมพันธ์ (Correlation) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนทางการเงิน, ทัศนคติเรื่องการวางแผนทางการเงิน, ระเบียบการออมทรัพย์ของข้าราชการกองทัพบก, การรับรู้ข่าวสาร, ภาวะเศรษฐกิจ, เทคโนโลยี,

ช่องทางในการวางแผนทางการเงิน, วัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงิน, กรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงิน,การวางแผนทางการเงินและบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) อยู่ระหว่าง 0.304 ถึง 0.688

การทดสอบสมมุติฐาน

การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ช่องทางในการวางแผนทางการเงิน, วัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงิน, กรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงิน,การวางแผนทางการเงินและบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงิน

ตารางที่ 2 แสดงการถดถอยพหุคูณอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกส่งผลต่อช่องทางในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t	Sig.
1.สภาพแวดล้อมภายใน	0.111	7.119	0.042*
2.สภาพแวดล้อมภายนอก	0.593	2.036	0.000*

หมายเหตุ : n=336, R=0.672, R^2=0.452, F=137.338,Durbin-Watson= 1.753
Sig=0.042 *มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ 0.452 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 45.2 จากสมมติฐาน สภาพแวดล้อมภายในส่งผลต่อช่องทางในการทำแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.042 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 สภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลต่อช่องทางในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05

ตารางที่ 3 แสดงการถดถอยพหุคูณอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกส่งผลต่อวัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t	Sig.
1.สภาพแวดล้อมภายใน	0.159	2.717	0.007*
2.สภาพแวดล้อมภายนอก	0.488	8.335	0.000*

หมายเหตุ : n=336, R=0.605, R2=0.366, F=96.178,Durbin-Watson= 2.010
Sig=0.007 *มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ 0.366 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 36.6 จากสมมติฐาน สภาพแวดล้อมภายในส่งผลต่อ

วัตถุประสงค์ในการทำแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.007 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 สภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลต่อวัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงการถดถอยพหุคูณอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกส่งผลต่อกรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t	Sig.
1.สภาพแวดล้อมภายใน	0.234	4.298	0.000*
2.สภาพแวดล้อมภายนอก	0.493	9.057	0.000*

หมายเหตุ : n=336, R=0.672, R2=0.451, F=136.927, Durbin-Watson= 2.098
Sig=0.000 *มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ 0.451 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 45.1 จากสมมติฐาน สภาพแวดล้อมภายในส่งผลต่อกรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 สภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลต่อกรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05

ตารางที่ 5 แสดงการถดถอยพหุคูณอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t	Sig.
1.สภาพแวดล้อมภายใน	0.181	2.946	0.003*
2.สภาพแวดล้อมภายนอก	0.414	6.745	0.000*

หมายเหตุ : n=336, R=0.551, R2=0.303, F=72.472, Durbin-Watson= 1.736
Sig=0.003 *มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ 0.303แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 30.3 จากสมมติฐาน สภาพแวดล้อมภายในส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 สภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05

ตารางที่ 6 แสดงการถดถอยพหุคูณอิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก

ตัวแปร	Standardized Coefficients	t	Sig.
1.สภาพแวดล้อมภายใน	0.177	2.931	0.004*
2.สภาพแวดล้อมภายนอก	0.438	7.253	0.000*

หมายเหตุ : n=336, R=0.571, R2=0.326 F=80.438, Durbin-Watson= 1.865
Sig=0.004 *มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์พบว่า R2 มีค่าเท่ากับ 0.326 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายการใช้งานได้ ร้อยละ 32.6 จากสมมติฐาน สภาพแวดล้อมภายในส่งผลต่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.004 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05 สภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลต่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล มีค่า Sig=0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด คือ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 10 ข้อ สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อช่องทางในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 1 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 2 สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อวัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 2 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 3 สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อกรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 3 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 4 สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อรูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 4 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 5 สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลทางบวกต่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัด

พิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 5 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 6 สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางบวกต่อช่องทางในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 6 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 7 สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางบวกต่อวัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถจังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 7 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 8 สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางบวกต่อกรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 8 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 9 สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางบวกต่อรูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 9 ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานข้อที่ 10 สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางบวกต่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อที่ 10 ได้รับการสนับสนุน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง อิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกสามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลเชิงบวกต่อช่องทางในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ทัศนคติเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และระเบียบการออมทรัพย์ของข้าราชการกองทัพบกที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านช่องทางในการทำแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ ณธัชพงศ์ ทองคำ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัย ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน มีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลเชิงบวกต่อวัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ทัศนคติเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และระเบียบการออมทรัพย์ของข้าราชการกองทัพบกที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านวัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Irada Phorncharoena, Piyakanit Chotivanichb and Sarayut Phorncharoenc. (2022). ได้ศึกษาเรื่อง Economic Factors and Saving Attitudes Affecting Personal Savings Investment Planning for Gen x พบว่าเศรษฐกิจและการทัศนคติส่งผลต่อแผนการออม/ลงทุนส่วนบุคคลสำหรับ Generation X ในเชิงสถิติระดับนัยสำคัญ .01

3. สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลเชิงบวกต่อกรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ทัศนคติเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และระเบียบการออมทรัพย์ของข้าราชการกองทัพบกที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านกรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rusliza Yahaya, Zuraidah Zainol, Juliana Haji Osman, Zainal Abidin and Rosmini Ismail. (2019). ได้ศึกษาเรื่อง The Effect of Financial Knowledge and Financial Attitudes on Financial Behavior among University Students ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลอย่างมากต่อทัศนคติทางการเงินและทัศนคติทางการเงินมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมทางการเงิน

4. สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลเชิงบวกต่อรูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ทัศนคติเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลและระเบียบการออมทรัพย์ของข้าราชการกองทัพบกที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านรูปแบบการวางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khairunisyah Alvita, Nguyen, Hoang Anh,

Badri and Rico Elhando (2022) ได้ศึกษาเรื่อง Factor Affecting Personal Financial Management Behavior: Evidence from University Student in Indonesia And Vietnam ผลการศึกษาพบว่าความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางการเงิน และตำแหน่งในเวียดนามมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคล ในขณะเดียวกันในอินโดนีเซีย มีเพียงความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงินเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการจัดการการเงินส่วนบุคคล

5. สภาพแวดล้อมภายในมีอิทธิพลเชิงบวกต่อรูปแบบในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ทัศนคติเรื่องการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลและระเบียบการออมทรัพย์ของข้าราชการกองทัพบกที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านรูปแบบในการวางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mohammad Ebrahim Aghababaei and Samaneh Khademi. (2019) ได้ศึกษาเรื่อง Factors Affecting Personal Financial Management Behaviors –The Case of Iranian Youth ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติทางการเงินและความรู้ทางการเงิน ส่งผลดีต่อการพฤติกรรมการจัดการทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลเชิงบวกต่อช่องทางในทำแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีการรับรู้ข่าวสาร ภาวะเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านช่องทางในการทำแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภรณ์ ดีธนกิจชัยกุล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสถานการณ์COVID-19 ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ข่าวสาร สภาวะทางเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสถานการณ์ COVID – 19

7. สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลเชิงบวกต่อวัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีการรับรู้ข่าวสาร ภาวะเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านวัตถุประสงค์ในการวางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ตันสถาวีรัฐ และธฤตพน อู่สวัสดิ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทหน่าเซียน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านช่องทาง

ในการจัดทำแผนทางการเงินฯ ปัจจัยด้านภาวะเศรษฐกิจ มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านวัตถุประสงค์การวางแผนทางการเงินฯ และรูปแบบการวางแผนทางการเงิน

8. สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลเชิงบวกต่อกรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีการรับรู้ข่าวสาร ภาวะเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านกรอบระยะเวลาการวางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล ไม้พุ่ม (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ในช่วงโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล คือ ด้านสภาวะทางเศรษฐกิจมากที่สุด รองลงมา ด้านการรับรู้ข่าวสาร

9. สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลเชิงบวกต่อรูปแบบการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีการรับรู้ข่าวสาร ภาวะเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านรูปแบบการวางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนมพร เปี่ยมศิลธรรม, ปิยดา สมบัติวัฒนา และอังศินันท์ อินทรกำแหง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยจิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเงิน การสนับสนุนทางสังคมทางการเงิน และการมีแบบอย่างที่ดีทางการเงินสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. สภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลเชิงบวกต่อรูปแบบในการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกและมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าข้าราชการทหารสังกัดค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลกมีการรับรู้ข่าวสาร ภาวะเศรษฐกิจ และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลด้านรูปแบบในการวางแผนทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีญานุช บุตรน้ำเพชร (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลในช่วงสถานการณ์ COVID - 19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลในช่วงสถานการณ์ COVID - 19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วน

บุคคลในช่วงสถานการณ์ COVID - 19 ของประชากร ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ข้าราชการทหาร ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของเพื่อใช้ในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ในการวางแผนทางการเงินของตนเองและบุคคลในครอบครัว เพื่อช่วยในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองให้เป็นไปอย่างราบรื่น มีแบบแผนสำรองในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆที่มีอาจมีผลต่อการวางแผนทางการเงินของกำลังพล เช่น โรคประจำตัว ภาระค่าใช้จ่าย เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการวางแผนทางการเงินของกำลังพลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่ไม่ใช่การวางแผนทางการเงิน เช่น ศักยภาพในการออม เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนากำลังพลในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

ขนิษฐา ตันสถาวีรัฐ และธฤตพน อู่สวัสดิ์. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ของพนักงานบริษัทหน่าเซียน ในเขตกรุงเทพมหานคร.* กลุ่มวิชาการเงิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ณธัชพงศ์ ทองคำ (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคลของประชาชนวัยทำงานในจังหวัดเชียงใหม่.* การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ธนภรณ์ ดีธนกิจชัยกุล. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลของคนวัยทำงานในสถานการณ์COVID-19*. สาขาวิชาการจัดการการเงินและการธนาคาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปรีญานุช บุตรน้ำเพชร. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อสถานะทางการเงินส่วนบุคคลในช่วงสถานการณ์ COVID - 19 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร*. สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุทิน สุขเกษม (2562) . *นิยามของการวางแผนการเงิน.* เข้าถึงได้จาก https://www.tiins.com สืบค้น เมื่อ 18 กันยายน 2565

อุบล ไม้พุ่ม (2565). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ในช่วงโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.* วารสารวไลยอลงกรณ์

ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่12 ฉบับที่2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2565 หน้า 28-45

Khairunisyah Alvita, Nguyen, Hoang Anh, Badri and Rico Elhando. (2022). Factor Affectng Personal Financaial Management Behaviors : Evidence from University Student in Indonesia And Vietnam. , Retrieved February 10, 2023 From http://repo.darmajaya.ac.id/7463/

Mohammad Ebrahim Aghababaei, Samaneh Khademi (2019). *Factors Affecting Personal Financial Management Behaviors –The Case of Iranian Youth*. Journal of Financial Management Strategy Vol. 7, No. 24 Retrieved February 10, 2023. from : file:///C:/Users/admin/Downloads/4029413982405.pdf

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี

Guidelines for the Development for Academic Administration to Promote the Professional Learning Community in the Teaching Profession at Muang Phetchaburi Municipal Schools

ชัชชญา พีระธรณิศร์[1]
Chatchaya Perathoranich

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพจริงในปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method) กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารโรงเรียนและครู 118 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการหาดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัยพบว่า สภาพจริงในปัจจุบันและความคาดหวังที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมากคือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู คือค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.16) และโครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.13) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูมี 48 แนวทางพัฒนา ในการเชื่อมโยงแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่สำคัญคือ การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนสู่นำไปปฏิบัติกับโครงสร้างสนับสนุนชุมชนการเพิ่มช่องทางการใช้ข้อมูลระบบดิจิตอล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างนวัตกรรม

Received: 2023-02-19 **Revised:** 2023-04-04 **Accepted:** 2023-04-07

[1] วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต, Suryadhep Teachers College, Rangsit University.
Corresponding Author e-mail: chatchaya_na@hotmail.com

คำสำคัญ(Keywords): การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ; ความต้องการจำเป็น; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The purpose of the research was to examine the current conditions, desired expectations, and requirements of the teaching profession at Muang Phetchaburi Municipal Schools and to propose guidelines for promoting the professional learning community. The research employed mixed method. The sample comprised of 118 teachers and school administrators. The research instrument was a questionnaire utilizing a 5-likert scale. Data were analyzed using statistics, such as frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation, as well as qualitative data collection techniques, such as semi-structured interviews and focus group discussions, analyzed using content analysis and (PNI modified). The findings revealed that the current conditions and the desired expectations for the development of academic administration as a whole, namely the development of internal quality assurance systems and educational standards, were at a high level. To establish a professional learning community for instructors requires a high level of shared values and vision, on average. The highest need was research to improve educational quality in educational institutions ($PNI_{modified} = 0.16$), followed by community support structures ($PNI_{modified} = 0.13$). The development of academic administration in creating a professional learning community for teachers, there are 48 guidelines. Linking significant development guidelines with community support structures to increase the use of information, digital systems, information technology, and innovation is intended to support and encourage teachers to have knowledge and understanding of the process of conducting research in the classroom.

Keywords: Development for academic administration; Needs; Professional learning community

บทนำ (Introduction)

การศึกษาในประเทศไทย เผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีผลให้การศึกษาในประเทศต่างๆในโลกเสียเวลาเฉลี่ยถึง 5.5 เดือน หรือประมาณ 2 ใน 3 ของปีการศึกษา สาเหตุหลักมาจากการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค (ยูเนสโก, 2564) การศึกษาไทยต้องปรับสู่การเรียนออนไลน์ การปรับวิธีการสอนก็ต้องดำเนินต่อไป ทั้งนี้คุณภาพการศึกษายังเกิดจากการวิกฤติทางสังคมด้วย สำหรับการบริหาร

การศึกษาในปัจจุบันนั้นยังเน้นการบริหารให้ความสำคัญการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและความเท่าเทียมของนักเรียนทุกคน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทุกคนให้ตรงตามความสนใจ เต็มศักยภาพ ครบมาตรฐานหลักสูตร ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจเรียนรู้และสร้างสรรค์ผลงานของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคน สู่วัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2561) ตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 มุ่งให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมอย่างมีความสุข และได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานเพื่อพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายใต้การส่งเสริม พัฒนา และยกย่องผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาทุกสังกัด โดยริเริ่มแนวคิดสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายและแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการฝึกอาชีพชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) สำหรับครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ แนวคิดของการฝึกอบรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพคือการนำคนมารวมกัน มีการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาครูและบุคลากรทุกคนอย่างยั่งยืน(กระทรวงศึกษาธิการ,2560)

ตามมาตรฐานวิชาชีพในการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี ได้ขานรับนโยบายในการขับเคลื่อนการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างจริงจังอย่างต่อเนื่องที่ต้องพัฒนาในเชิงรุก เนื่องจากการรายงานสรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2562 ถึงคุณภาพผู้เรียนด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สทศ./NT/O-NET) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่พบว่า วิชาคณิตศาสตร์ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30.29 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2562) สอดคล้องกับรายงานการประเมินตนเองประจำปี 2562 ของโรงเรียนเทศบาล 1 วัดแก่นเหล็ก(รัตนกาฬสินธุ์อนุสรณ์) พบว่า ผลการประเมินมาตรฐานที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถขั้นพื้นฐานระดับชาติ NT ทั้ง 4 กลุ่มสาระ พบว่า นักเรียนชั้น ป.6 มีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 34.58 และ ป.3 มีคะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 33.29 ถึงแม้โรงเรียนมีการขับเคลื่อนในการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนแล้ว รัชนี พันออด (2562) ยังกล่าวว่า ที่ผ่านมาก็พบว่า ครูให้ความสนใจชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพน้อย เนื่องจากมีภาระงานมาก ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน อีกทั้งยังขาดความสนใจในการพัฒนาวิชาชีพครูอีกด้วย ดังนั้นจึงต้องเร่งการพัฒนา ทบทวน ติดตาม ตรวจสอบ เครื่องมือประเมิน การจัดสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูต้องดูแล ติดตาม และประเมินผลการบริหารอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งให้ความสำคัญและความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล

เมืองเพชรบุรี ที่มุ่งพัฒนาการทำงานเป็นทีมร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น การพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี เป็นอีกภาระงานหนึ่งและมีความจำเป็น ในการเปิดโอกาสให้กับเยาวชนในโรงเรียนแต่ละพื้นที่ได้มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เชื่อมโยงกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามสภาพสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างเต็มความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือ ที่ต้องเริ่มจากผู้บริหารโรงเรียน ในการส่งเสริม สนับสนุน และวิธีการการทำงานของครูเพื่อการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนร่วมกันตามเอกภาพภายใต้ความแตกต่างในบริบทแต่ละโรงเรียน และบางส่วนที่ยังไม่พร้อมต่อการเปิดรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงตระหนักและเห็นความสำคัญที่จะศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี เพื่อการเร่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเชิงรุก ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพจริงในปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ซึ่งการวิจัยออกแบบเพื่อตอบคำถามการวิจัย

2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี จำแนกเป็น 4 โรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนเทศบาล 1 วัดแก่นเหล็ก (รัตนกาฬสินธุ์อนุสรณ์) 2) โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) 3) โรงเรียนเทศบาล 3 ชุมชนวัดจันทราวาส และ 4) โรงเรียนเทศบาล 4 วัดไชยสุรินทร์ จากจำนวน 4 โรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน 8 คน ครู 156 คน รวม 164 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 118 คน โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Mogan, 1970) ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.5 % และระดับความเชื่อมั่น 95 % ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional

Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม ผู้บริหารโรงเรียนและครูเป็นหน่วยในการสุ่ม แบ่งตามขนาดของ โรงเรียน และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนโยบาย 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 3) ศึกษานิเทศก์ 4) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 5) ครูชำนาญการปฏิบัติการสอน 6) ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนการเรียนรู้ และการสนทนากลุ่ม (Focus group)เพื่อเป็นการตรวจสอบยืนยัน ความเหมาะสม และพิจารณาประเมินร่างแนวทางการพัฒนาฯโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Selection) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย1) ศึกษานิเทศก์ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาการบริหารการศึกษา 3) ผู้บริหารโรงเรียน 4) ผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ5) ครูที่เชี่ยวชาญปฏิบัติการสอน

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ1) สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) สภาพจริงในปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ Rating & Scale 5 ระดับของ Likert's Scale และเกณฑ์การแปลความหมายหาค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best, 1981) 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยใช้คำถามปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันที่เป็นจริงและความคาดหวังที่พึงประสงค์ ซึ่งการหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงของดัชนีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.60 - 1.00 จากนั้นการทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา หาความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1984) ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 0.95 ในการวิจัยครั้งนี้การทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นสภาพจริงในปัจจุบันได้เท่ากับ 0.95 และความคาดหวังที่พึงประสงค์มีค่าเท่ากับ 0.98

สำหรับการหาคุณภาพข้อมูลเชิงคุณภาพของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)นั้น ผู้วิจัยกำหนดประเด็นหลักที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาจัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ และรายการข้อคำถามแต่ละประเด็นที่ศึกษาของแบบสัมภาษณ์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมในข้อคำถาม จากนั้นแก้ไขปรับปรุง แล้วนำไปสัมภาษณ์

4. **การเก็บรวบรวมข้อมูล**

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดย1) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บจากผู้บริหารโรงเรียนและครูสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรีจำนวน 118 ฉบับ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 คนด้วยตนเอง คัดเลือกมาโดยการเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติดังนี้1) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ด้านนโยบายหรือการบริหารการศึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลงานโดดเด่นด้านการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นครูเชี่ยวชาญด้านในการปฏิบัติการสอน 3) การประชุมกลุ่ม (Focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์หาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของเบสท์ (Best, 1981, p. 195)และการหาดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) โดยใช้สูตร ในการคำนวณ PNI (นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช, 2550) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพจริงในปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี ผลการศึกษามีดังนี้

1.1 ภาพรวมสภาพจริงในปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการ พบว่าการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.40 S.D. = 0.65) ($\overline{X}$ = 4.66 S.D. = 0.56) รองลงมาคือด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.25 S.D. = 0.65) ($\overline{X}$ = 4.60 S.D. = 0.59)และน้อยที่สุดคือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.86 S.D. = 0.76) ($\overline{X}$ = 4.47 S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนสภาพความคาดหวังที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทุกด้าน

1.2 ภาพรวมสภาพจริงในปัจจุบันในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี พบว่า ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.21 S.D. = 0.61) ($\overline{X}$ = 4.64 S.D. = 0.56) รองลงมาคือการทำงานร่วมกันของทีม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20 S.D. = 0.64) ($\overline{X}$ = 4.65 S.D. = 0.56) และน้อยที่สุดคือ

โครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.08 S.D. = 0.69) ($\overline{X}$ = 4.60 S.D. = 0.58) ตามลำดับ ส่วนสภาพความคาดหวังที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทุกด้าน

2. ผลการวิเคราะห์ภาพรวมความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี ทั้ง 6 ด้าน พบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นสูงสุด มีค่าดัชนี (PNI modified = 0.16) รองลงมาคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าดัชนี (PNI $_{modified}$ = 0.12) และต่ำสุดคือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่าดัชนี (PNI $_{modified}$= 0.06) ตามลำดับ ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี เมื่อพิจารณาทั้ง 6 องค์ประกอบ ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ โครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีค่าดัชนี (PNI $_{modified}$ = 0.13) รองลงมาคือ ชุมชนกัลยาณมิตร มีค่าดัชนี (PNI $_{modified}$= 0.12) และต่ำสุดคือค่านิยมร่วมและวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำร่วมมีค่าดัชนี (PNI $_{modified}$= 0.10) ตามลำดับ ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ภาพรวมของสภาพจริงในปัจจุบัน ความคาดหวังที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี

(n = 118)

รายการ	สภาพจริงในปัจจุบัน			ความคาดหวังที่พึงประสงค์			PNI $_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ								
1.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.12	0.65	มาก	4.55	0.60	มากที่สุด	0.10	4
1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.08	0.66	มาก	4.59	0.60	มากที่สุด	0.12	2
1.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	3.86	0.76	มาก	4.47	0.63	มาก	0.16	1
1.4 การนิเทศการศึกษา	4.25	0.65	มาก	4.60	0.59	มากที่สุด	0.08	5
1.5 การวัดประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.10	0.64	มาก	4.56	0.60	มากที่สุด	0.11	3

รายการ	สภาพจริงในปัจจุบัน			ความคาดหวังที่พึงประสงค์			PNI $_{modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ								

1.6	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.40	0.65	มาก	4.66	0.56	มากที่สุด	0.06	6
	เฉลี่ย	4.14	0.67	มาก	4.57	0.59	มากที่สุด	0.11	
2. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู									
2.1	ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม	4.21	0.61	มาก	4.64	0.56	มากที่สุด	0.10	4
2.2	การทำงานร่วมกันของทีม	4.20	0.64	มาก	4.65	0.56	มากที่สุด	0.11	3
2.3	ภาวะผู้นำร่วม	4.14	0.70	มาก	4.55	0.68	มากที่สุด	0.10	4
2.4	การเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาวิชาชีพ	4.10	0.65	มาก	4.55	0.60	มากที่สุด	0.11	3
2.5	ชุมชนกัลยาณมิตร	4.14	0.72	มาก	4.62	0.58	มากที่สุด	0.12	2
2.6	โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.08	0.69	มาก	4.60	0.58	มากที่สุด	0.13	1
	เฉลี่ย	4.15	0.67	มาก	4.60	0.59	มากที่สุด	0.11	
	เฉลี่ยรวม	4.14	0.67	มาก	4.59	0.59	มากที่สุด	0.11	

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม และข้อค้นพบจากข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ การประเมินยกร่างแนวทางการพัฒนาฯ ทำการตรวจสอบความเป็นไปได้และยืนยันความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม(Focus group)อยู่ในระดับมากนั้นนับว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในด้านการบริหารงานวิชาการสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาฯโดยจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่สุดคือ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา คือ ความรู้ความเข้าใจกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนาคือ การส่งเสริมเทคนิควิธีการ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การเลือกสื่อและแหล่งการเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงต่อการเรียนการสอน ไปส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่เน้นการมีส่วนร่วม 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอน มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ (4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนาคือการทบทวน ประเมินผลการใช้หลักสูตร และปรับปรุงให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการในปัจจุบัน (5) การนิเทศการศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ การจัดระบบการวางแผน การประเมินผล และกระบวนนิเทศการศึกษา (6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาคือ การสนับสนุนและร่วมพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สำหรับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ความต้องการจำเป็นคือ1) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีแนวทางการพัฒนาคือการเพิ่มช่องทางข้อมูลดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างนวัตกรรม 2) ชุมชนกัลยาณมิตร มีแนวทางการพัฒนาคือการแบ่งปันข้อมูลปัญหาที่พบในการเรียนการสอน และสร้างชุมชนแห่งการ

เรียนรู้ของครูให้เชื่อมโยงกับการบริหารงานวิชาการให้เป็นภาระงานในทุกงานให้ครูได้ปฏิบัติจนเป็นนิสัยเพื่อพัฒนาสู่ยั่งยืน3) การทำงานร่วมกันเป็นทีม มีแนวทางการพัฒนาคือการวางแผนแนวปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนร่วมกัน 4) การเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาวิชาชีพ มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาตนเองของครู ทุกระดับสายชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 5) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม มีแนวทางพัฒนา คือ การปรับทัศนคติเชิงบวกเพื่อเสริมพลังและเชื่อมโยงการทำงานของครูให้เป็นไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน 6) ภาวะผู้นำร่วม มีแนวทางการพัฒนาคือ การเป็นภาวะผู้นำในตนเองและการขับเคลื่อนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การอภิปรายผลการวิจัยมีดังนี้

1. สภาพจริงในปัจจุบันและความคาดหวังที่พึงประสงค์ ในภาพรวมของการบริหารงานวิชาการ พบว่า ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้นสอดคล้องกับประเด็นความถี่ของข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิดมีประเด็นที่ต้องปฏิบัติก็คือ การเป็นหลักฐานและข้อมูลในการพัฒนาการจัดการศึกษาต้องร่วมกันพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในร่วมกัน จะเห็นว่า การที่พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น เนื่องมาจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในนั้นต้องจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนางานวิชาการโดยมุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ทั้งยังต้องตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจังต่อเนื่องและสรุปรายงานประจำปี รวมถึงจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (กระทรวงศึกษาธิการ,2563) สอดคล้องกับวาลิช ลีทา(2560) ที่กล่าวถึงการกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่สำคัญจะต้องกำหนดตัวบ่งชี้การตรวจสอบที่ชัดเจน ทั้งยังมีความ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ให้มุ่งเน้นไปที่การกำกับติดตามระบบประกันคุณภาพภายในให้ต่อเนื่องและควรนำระบบออนไลน์และระบบสารสนเทศเพื่อการลิงค์ข้อมูลให้มากขึ้น เพื่อความสะดวก ประหยัด รวดเร็ว อีกทั้งควรมีการใช้ผลการประเมิน มาวางแผนปรับปรุงพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียน แต่มิใช่เป็นการกระทำในลักษณะเสร็จสิ้นแต่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนก็ต้องปฏิรูปตนเองก่อน จึงจะพัฒนาครูและสุดท้ายก็พัฒนาที่คุณภาพนักเรียน สำหรับค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุด คือการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า งานวิจัยนั้นเป็นภาระงานที่ครูและนักเรียนจะต้องมีความรู้ร่วมกัน โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเชิงทักษะอยู่มาก สำหรับในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูทั้ง 6 ด้านในภาพรวม พบว่า ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดนั้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ

Hord(2010) ว่าค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม เป็นข้อกำหนดของโรงเรียนที่ฝ่ายบริหารเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้ครูและคณะทำงานไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำและจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพให้เกิดพลังการเรียนรู้ มีทิศทางการทำงานแบบมอง“เห็นภาพเดียวกัน”และสำหรับค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดคือโครงสร้างสนับสนุนชุมชนนั้น อาจเนื่องมาจากการก่อเกิดและคงอยู่ของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ต้องใส่ใจในสิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนอาจขาดความพร้อมการใช้ระบบสารสนเทศ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละชุมชน(โรงเรียน) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกิตติ กสิณธารา(2561) ว่า ครูมีความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพคิดว่า“ไม่อยากทำ เดี๋ยวนโยบายก็เปลี่ยน”ขาดที่ปรึกษา ไม่มีตัวอย่างให้ศึกษา หากโรงเรียน มีการประเมินความต้องการและสภาพปัญหา ก็สามารถพัฒนาได้

2. ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 6 ด้าน ด้วยการหาดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) จากภาพรวมที่พบว่า ความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนีสูงที่สุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา แต่เป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำสุดของภาพรวมของสภาพจริงในปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน ยังเป็นปัญหาสำหรับครูผู้สอน ควรมีการอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับอุมาพร ปานโท้(2559) พบว่า ความต้องการจำเป็นด้านการวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนานวัตกรรมและเครื่องมือการวิจัย และความต้องการจำเป็นในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูมากที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ในความถี่จาก การเสนอในแบบสอบถามปลายเปิด ที่ระบุว่า ควรมีการอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน การมีผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษา การประเมินผลและรายงานการวิจัย รวมถึงการติดตามผล กำกับดูแลอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนทั้งทางวิชาการและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มองหาปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของนรรัชต์ ฝันเชียร(2562)ที่กล่าวว่า เครื่องมือที่ส่งเสริมการศึกษาคือสาเหตุของปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหาอย่างลึกซึ้ง ก็จะสามารถกำหนดทิศทาง ขอบเขต และจุดมุ่งหมาย กระบวนการทำวิจัยได้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน นวัตกรรมใหม่ ๆ จะเกิดจากการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังเป็นผลงานของครูในการเสนอพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือขอเลื่อนวิทยฐานะ สำหรับความต้องการจำเป็นสูงสุดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูคือ โครงสร้างสนับสนุนชุมชน เป็นโครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ นัตยา หล้าทูนธีรกุล(2561) ที่กล่าวว่า เป็นการลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ หันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ โครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการ เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญกำลังใจและระบบสารสนเทศ เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการ

จัดการ กล่าวได้ว่าเป็นการสร้างวัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นธรรมภารกิจแบบกัลยาณมิตรอีกทางหนึ่ง ในการพัฒนาการบริหารวิชาการฯที่มุ่งคุณภาพการศึกษา และเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และขณะเดียวกันในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าครูใส่ใจในการเรียนการสอน ด้วยหัวใจ มีความศรัทธาในอาชีพ มีพลังบวกที่จะพัฒนาตนเอง ก็สามารถเดินหน้าพัฒนาวิชาชีพได้ กล่าวได้ว่า การพัฒนาวิชาชีพและคุณภาพของผู้เรียนร่วมกัน เมื่อมีวินัยและนำใจมารวมกัน ก็จะเกิดเป็นพลังของการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามและข้อค้นพบจากข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์และจากผลการประเมินร่างแนวทางพัฒนาฯ ในการสนทนากลุ่ม (Focus group) อยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากนั้น มีผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จ และเป็นต้นแบบที่ดีในการปฏิบัติงาน ได้ถ่ายทอดความรู้และวิธีการทำงานเพิ่มเติมนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์และได้แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการฯ ที่สำคัญจะเห็นได้จากการจัดลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา โดยมีแนวทางพัฒนาที่สำคัญคือการส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน สำคัญที่ต้องมีทักษะในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับ อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งไทสง(2560) ว่าปัญหาที่พบของครูนักวิจัยเกิดจากประสบการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัย ด้วยภาระงานที่มีมาก จึงทำให้เกิดอุปสรรค ปัญหา ไม่มีที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับความต้องการจำเป็นสูงสุดในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูฯ คือ โครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีแนวทางการพัฒนาคือ การสร้างนวัตกรรมและการเพิ่มช่องทางการใช้ข้อมูลระบบดิจิทัลเทคโนโลยีสารสนเทศนี้กล่าวได้ว่า เป็นแนวทางพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ มาออกแบบการสอนด้วย ผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากครูจะต้องพัฒนาตนเองแล้ว ครูควรร่วมกันแบ่งปันข้อมูลปัญหาที่พบจากการเรียนการสอน มาวิเคราะห์แก้ปัญหาร่วมกัน สอดคล้องกับประยูร สุธาบูรณ์(2564) ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูจำเป็นจะต้องเชื่อมโยงกับภาระงานวิชาการของโรงเรียนทุกงานและสร้างวิถีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนให้ครูเกิดพฤติกรรมการปฏิบัติงานให้เป็นนิสัยสู่ความยั่งยืนด้วย

สรุปได้ว่า ตามที่โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี ได้นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับหลักการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาครูนั้น เนื่องจากครูเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพทางการศึกษาโดยตรง และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ฯ ก็เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 โดยให้กำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน (Direction Setter) ในโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน จากการศึกษาในครั้งนี้การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ได้พบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นสูงสุด และต้องอาศัยกระบวนการบริหารวิชาการและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปพร้อม ๆ กัน และเชื่อมโยงกับในด้านความต้องการจำเป็นสูงสุดของการสร้าง

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูฯ คือโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นตัวขับเคลื่อน (Driver) แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของภาวะผู้นำให้สามารถบริหารงานวิชาการ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูนั้นถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียนและครู อีกทั้งจะต้องเชื่อมโยงกับภาระงานของโรงเรียนในเชิงรุก ให้เชื่อมโยงกับภาระงานในโรงเรียนทุกงานในเชิงรุก จนเกิดพฤติกรรมการปฏิบัติจนเป็นนิสัย ผลการวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาเครื่องมือการวัดผลที่หลากหลาย การเพิ่มช่องทางการใช้ข้อมูลระบบดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน การปรับทัศนคติเชิงบวกสู่การสร้างพลัง ครูเป็นภาวะผู้นำร่วมในการขับเคลื่อนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นต้น ดังนั้นผลการศึกษาวิจัยนี้ จึงจำเป็นต้องเชื่อมโยงแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่ต้องการจำเป็นให้เชื่อมโยงกันที่สำคัญคือ การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนสู่นำไปปฏิบัติกับโครงสร้างสนับสนุนชุมชนการเพิ่มช่องทางการใช้ข้อมูลระบบดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสร้างนวัตกรรมในเชิงรุกให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และทั้งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพครูและยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1.ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรนำแนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษานำไปพัฒนาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรี

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ไปพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและสถานการณ์ปัจจุบัน

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรนำหลักการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปเชื่อมโยงกับพัฒนาการบริหารงานวิชาการทุกงาน ให้เป็นภาระงานของครูในการจัดการเรียนการสอนในเชิงรุก

2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารงานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของครูในโรงเรียนเทศบาล แต่ละอำเภอ ในระดับภูมิภาค หรือในระดับประเทศ

2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารจัดการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของครูในโรงเรียนเทศบาล แต่ละอำเภอ ในระดับภูมิภาค หรือในระดับประเทศ

2.3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับ กระบวนการขับเคลื่อนการบริหารงานวิชาการในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนเทศบาล ในระดับประเทศ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ.(2560). *การขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)"สู่สถานศึกษา.*สืบค้น 2 ธันวาคม 2563, จาก https://www.ben.ac.th ›.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *ภาระหน้าที่การบริหารงานในโรงเรียน 4 ฝ่าย.* สืบค้น 2 ธันวาคม 2563, จาก www.thaischool.in.th.

กิตติ กสิณธารา.(2561). *ปัญหาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.* สืบค้น1 พฤษภาคม 2564, จาก https://www.gotoknow.org ›.

นัตยา หล้าทูนธีรกุล. (2563). *ครบเครื่องเรื่อง PLC: Professional Learning Community ให้มีนวัตกรรมยุคThailand 4.0*. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2563, จาก www.thaischool.in.th.

นงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพลส.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2561). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาการศึกษา.* สืบค้น10 พฤศจิกายน 2563, จาก https://www.stou.ac.th ›.

ประยูร สุธาบูรณ์. (2564, 7 พฤษภาคม). ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุงจ.กาญจนบุรี. [บทสัมภาษณ].

ยูเนสโก.(2564). ผลกระทบโควิด-19 ทำทั่วโลกสูญเสียปีการศึกษา. สืบค้น 26 ม.ค. 2564, จาก https://thestandard.co › unesco-unveiled-coronavirus-ed.

รัชนี พันออด. (2563, 25 ตุลาคม). ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล3 (ชุมชนวัดจันทราวาส) [บทสัมภาษณ].

วาลิช ลีทา.(2560). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 17* (1) 97 – 98.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *รายงานผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปี 2562.* สืบค้น 2 ตุลาคม 2563, จาก www.niets.or.th.

อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งไทสง. (2560). สภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.*วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา วิทยาลัยนครราชสีมา, 11* (3) 156-166.

อุมาพร ปานโท้. (2562). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียนและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูผู้สอน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม,12* (3) 438-453.

Best, J. W. (1981). *Research in education***.** New jersey: Prentice-Hall

Cronbach, L. J. (1984). *Essential of psychology testing*. New York: Harper.

Hord, S. M. (2010). *Guiding professional learning communities: Inspiration, challenge, surprise, and meaning***.** Thousand Oaks, Canada: Crow in Press.

Kaufman, R. (1987). A Needs assessment. Training and Development Journal. In AmericanAmerican Society for Training and Development: ASTD. Virginia: ASTD, 1992: 37-41.

Krejcie, R, V., & Morgan, D, W. (1970). *Determining Sampling Size for Research Activities*. Education and Psychological Measurement, 30: 607-610.

อิทธิพลของความสามารถการทำกำไร ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และนโยบายทางการเงินที่มีผลต่อผลตอบแทนและมูลค่าหลักทรัพย์ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค

The influence of profitability and operational efficiency Monetary policies that affect returns and stock values A company listed on the Stock Exchange of Thailand industry group industrial goods and consumer goods

ณัชชา อาบสา[1] พรทิวา แสงเขียว[2]
Nutcha Arbsa, Porntiwa Saengkhiew

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถการทำกำไรและประสิทธิภาพการดำเนินงาน นโยบายทางการเงินที่มีผลต่อผลตอบแทนและมูลค่าหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินที่มีข้อมูลครบถ้วน 84 บริษัท ช่วงปี พ.ศ.2562 – 2564 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของตัวแปร การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราส่วนเงินสดต่อกำไรมีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้นสามัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราส่วนเงินสดต่อกำไรและอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร ไม่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ไม่มีผลกระทบกับอัตราการจ่ายเงินปันผล

Received: 2023-05-09 **Revised:** 2023-06-17 **Accepted:** 2023-06-21

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University Corresponding Author E-mail: nutchaarbsa2@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ไม่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้มสามัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ ไม่มีผลกระทบกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ ไม่มีผลกระทบกับอัตราการจ่ายเงินปันผลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ ไม่มีผลกระทบกับราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้นสามัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ไม่มีผลกระทบกับมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และอัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และอัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และอัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้นสามัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ความสามารถในการทำกำไร; ประสิทธิภาพการดำเนินงาน; นโยบายทางการเงิน

Abstract

The purpose of this study was to investigate the influence of profitability and operational efficiency. Financial policies that affect returns and securities values of listed companies on the Stock Exchange of Thailand industry group industrial goods and consumer goods This research is a quantitative research. Data were collected using secondary data from financial statements with complete information of 84 companies during 2019 - 2021. Data were analyzed with statistical software packages using descriptive statistical analysis, includingpercentage, mean, and standard deviation to characterize the generalization of the variables. correlation coefficient analysis to test the relationship of independent variables and multiple regression analysis to test the research hypothesis. The results showed that The return on equity has a positive effect on the return on investment with a statistically significant level of 0.05. At a statistical significance level of 0.05, the cash to earnings ratio had a positive effect on the book value per share. at a statistical significance level of 0.05

and the interest coverage ratio had a positive effect on the book value per share. at a statistical significance level of 0.05. Return on Total Assets Rate of Return on Fixed Assets And the accounts receivable turnover had no significant effect on the return on investment at the level of 0.05. Cash to profitability ratio Return on Equity Return on Total Assets Rate of Return on Fixed Assets and account receivable turnover. It has no effect on the dividend payout ratio. At the statistical significance level of 0.05, the rate of return on equity Return on Total Assets Rate of Return on Fixed Assets Account Receivable Turnover There is no effect on the stock price on the number of ordinary cladding. At the statistical significance level of 0.05, the rate of return on equity Return on Total Assets Return on fixed assets and accounts receivable turnover have no effect on book value per share. at a statistical significance level of 0.05 as follows: Debt ratio to shareholders Interest Coverage Ratio and debt service coverage ratio It has no effect on the return on capital investment. at a statistically significant level of 0.05. Debt ratio to shareholders Interest Coverage Ratio and debt service coverage ratio There was no effect on the dividend payout ratio at the statistically significant level. 0.05 Equity Debt Ratio Interest Coverage Ratio and debt service coverage ratio There is no effect on the stock price per the number of ordinary cladding. At the statistical significance level of 0.05, the rate of return on equity The debt service coverage ratio has no effect on the book value per share. at the statistical significance level of 0.05.

Keywords: Pofitability; Operational efficiency; Monetary policy

บทนำ (Introduction)

แนวโน้มธุรกิจและอุตสาหกรรมไทย ปี 2564-2566 ภาพรวมแนวโน้มอุตสาหกรรมไทยในระยะ 3 ปีข้างหน้าจะพิจารณาครอบคลุมทั้งปัจจัยด้านความท้าทายและโอกาสที่สะท้อนความน่าสนใจ (Attractiveness) ในการทำธุรกิจของแต่ละอุตสาหกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหาภาค และปัจจัยภายในเฉพาะด้านของอุตสาหกรรมนั้นปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจมหาภาค (Macroeconomic environments) เศรษฐกิจโลกปี 2564-2566: ฟื้นตัวอย่างช้าๆ ตามการขยายตัวที่แตกต่างกันมากของประเทศเศรษฐกิจหลักเศรษฐกิจโลกในระยะ 3 ปีข้างหน้ามีแนวโน้มกลับมาขยายตัวเฉลี่ย 4.4% ต่อปี ฟื้นตัวจากภาวะถดถอยรุนแรงที่สุดในรอบหลายทศวรรษในปี 2563 ปัจจัยสนับสนุนมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจทยอยฟื้นตัว นำโดยภาคการผลิตและการส่งออก ผลจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 รวมถึงมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจขนาดใหญ่ทั่วโลก ทั้งมาตรการทางการเงินและการคลัง ขณะเดียวกันคาดว่าการพัฒนาวัคซีนป้องกันและรักษาโรค COVID-19 จะทยอยผลิตเป็นจำนวนมาก (Mass production)

ได้ในช่วงครึ่งแรกของปี 2564 และสามารถใช้ได้อย่างแพร่หลายตั้งแต่ครึ่งปีหลังเป็นต้นไป นอกจากนี้ ภายใต้การบริหารของประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนใหม่ คาดว่าจะไม่มีมาตรการกีดกันทางการค้าเพิ่มเติมจนเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและการค้าโลก

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะอิทธิพลของความสามารถการทำกำไรและประสิทธิภาพการดำเนินงาน นโยบายทางการเงินที่มีผลต่อผลตอบแทนและมูลค่าหลักทรัพย์ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ลงทุนได้ประเมินราคาหลักทรัพย์ได้เหมาะสมขึ้น และใช้เป็นข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจลงทุนได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถในการทำกำไรที่มีต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและมูลค่าหลักทรัพย์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่มีต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและมูลค่าหลักทรัพย์
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของนโยบายทางการเงินที่มีต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและมูลค่าหลักทรัพย์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจั

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบงานวิจัยให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาอิทธิพลของความสามารถการทำกำไร ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และนโยบายทางการเงินที่มีผลต่อผลตอบแทนและมูลค่าหลักทรัพย์ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ บริษัทที่ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค ที่มีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 - 2564 ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ จำนวน **192** บริษัท โดยใช้ข้อมูลรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินและนำมาวิเคราะห์ งบการเงินทำการคำนวณหาอัตราส่วนตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

ตัวแปรอิสระ (**Independent Variable)** ประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือความสามารถในการหากำไร อัตราส่วนที่ใช้วัดผลของผลดำเนินงานของกิจการว่า มีประสิทธิภาพมากน้อยเท่าไหร่

เพราะเป้าหมายของการดำเนินธุรกิจ คือ การทำกำไร อัตราส่วนที่ใช้วัดทรัพยากรที่มีอยู่ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ สินทรัพย์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น สินทรัพย์รวม ลูกหนี้ สินค้าคงเหลือและยังใช้ประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการได้ของของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยข้อมูลในส่วนของตัวแปรตามนี้ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลจาก SETSMART ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในระหว่างปี

อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร EBIT Margin เป็นอัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์ สภาพคล่องของกิจการที่ตั้งอยู่บนหลักความระมัดระวังที่สุดหากอัตราส่วนนี้สูงหมายถึงกิจการมีสภาพคล่องสูง แต่หากสูงมากอาจหมายถึงกิจการถือเงินสดไว้มากเกินไปทำให้ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ลดลง จึงควรดูอัตรา ส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ควบคู่กันด้วย สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร} = \frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}}{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}$$

อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) เป็นอัตราสวนที่ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน ซึ่ง ROE ควรมีค่าสูง เพราะ แสดงว่ากิจการสามารถให้ผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นสูง ผู้ถือหุ้นมีโอกาสได้รับผลตอบแทนสูง สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนผลตอบแทนผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของเจ้าของเฉลี่ย}} \times 100$$

ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน อัตราส่วนที่ใช้วัดว่าธุรกิจมีประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้มากน้อยเพียงใด เพื่อทราบถึงคุณภาพของสินทรัพย์และทราบถึงความสามารถของการดำเนินงานเพื่อสะท้อนความสามารถของผู้บริหาร อัตราส่วนนี้ที่ช่วยในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจ

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Total asset turnover) คือ เป็นอัตราส่วนทางการเงินระหว่างกำไรสุทธิกับสินทรัพย์รวม เป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงความสามารถของกิจการที่จะนำสินทรัพย์ที่มีไปใช้ประโยชน์ในดำเนินการของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ สามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร (Net fixed Asset Turnover) คือเป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการใช้ประ โยชน์ของสินทรัพย์ว่าสามารถนำไปก่อให้เกิดประ โชชน์หรือรายได้มากน้อยเพียงใด สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร} = \frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย}}$$

โดยสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย คำนวณได้จาก

$$\text{สินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย} = \frac{(\text{สินทรัพย์ถาวรต้นงวด} + \text{สินทรัพย์ถาวรปลายงวด})}{2}$$

อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Receivable turnover) เป็นการวัดอัตราส่วนเปรียบเทียบยอดขายสุทธิกับลูกหนี้การค้าแสดงถึงจำนวนครั้งของวงจรลูกหนี้ในรอบระยะเวลาบัญชี ค่าที่ควรเป็น ควรมีค่ามากอัตราส่วนทางการเงินอันนี้จะบอกที่คุณภาพของลูกหนี้ของบริษัทว่ามีความคล่องตัวมากน้อยแค่ไหนในการชำระหนี้ สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า} = \frac{\text{ยอดขายสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้เฉลี่ย}}$$

โดย ลูกหนี้เฉลี่ยคำนวณได้จาก :

$$\text{ลูกหนี้เฉลี่ย} = \frac{(\text{ลูกหนี้ต้นงวด} + \text{ลูกหนี้ปลายงวด})}{2}$$

นโยบายทางการเงิน อัตราส่วนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกิจการอื่นหรือเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานในอดีต ช่วยให้ผู้วิเคราะห์ประเมินผลการดำเนินงาน แนวโน้ม และความเสี่ยง ของกิจการได้ดียิ่งขึ้น ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูลในส่วนของตัวแปรตามนี้ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากฐานข้อมูลจาก SETSMART ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศ ในระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to equity ratio) เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดว่าธุรกิจได้สินทรัพย์มากจากการก่อหนี้มากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับส่วนของเจ้าของ หากอัตราส่วนนี้ต่ำกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีหนี้สินน้อยเงินทุนส่วนใหญ่มาจากเจ้าของทำได้โดยการขายหุ้นทุน ได้แก่ หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิซึ่งต้องจ่ายเงินตอบแทนในรูปเงินปันผล หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูงกว่า 2 แสดงให้เห็นว่าธุรกิจมีหนี้สินมากกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (Interrest bearing debt) เป็นคือ เครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถของบริษัทว่ามีกำไรพอจ่ายหนี้ที่กู้ยืมมาได้มากน้อยเพียงใด โดยตัวเลขผลลัพธ์จะแสดงถึงการนำกำไรมาจ่ายได้กี่เท่าของดอกเบี้ยทั้งหมดที่ค้างชำระ สามารถคำนวณได้ดังนี้

อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย

$$= \frac{(\text{กำไรจากการดำเนินงาน} + \text{ดอกเบี้ยจ่ายจากการดำเนินงาน} + \text{ภาษี})}{\text{ดอกเบี้ยจ่ายจากการดำเนินงานและลงทุน}}$$

อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน (Debt service coverage ratio : DSCR) คือ อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ โดยอัตราส่วน Debt Service Coverage Ratio หรือ DSCR จะมาจากการเปรียบเทียบระหว่างรายได้กับภาระทางการเงินที่เกิดจากการก่อหนี้ อย่างเช่น เงินต้น และ ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายในแต่ละช่วงเวลา ต่อเดือน หรือต่อปี

สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน} = \frac{\text{รายได้จากการดำเนินงานสุทธิ}}{\text{ภาระหนี้}}$$

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย 2 โดยแยกออกเป็นกลุ่ม 4 อัตราส่วน คือ

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ROI คือ ตัวเลขแสดงผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุน ย่อมาจาก Return on Investment โดย ROI จะช่วยแสดงให้เห็นว่าการลงทุนครั้งนั้นได้รับผลกำไรหรือขาดทุนมากน้อยเพียงใด ซึ่งแสดงออกมาในรูปของอัตราส่วนหรือเปอร์เซ็น ทำให้เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการลงทุนได้ง่ายยิ่งขึ้น หาก ROI มีค่าสูงจะแสดงให้เห็นว่าการลงทุนครั้งนั้นมีประสิทธิภาพสูงหรือได้กำไรจำนวนมาก แต่หาก ROI มีค่าต่ำ จะแสดงให้เห็นว่าการลงทุนครั้งนั้นไม่มีประสิทธิภาพหรือขาดทุน สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} = \frac{(\text{ราคาปิดของหุ้น} + \text{มูลค่าเงินปันผลต่อหุ้น} + \text{มูลค่าเงินคืนทุนต่อหุ้น})}{\text{ราคาปิดวันก่อนหน้าของหุ้น}}$$

อัตราการจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio) คือ ส่วนของกำไรสุทธิที่ได้นำมาจ่ายเป็นปันผลแก่ผู้ถือหุ้นโดยคิดเป็นอัตราร้อยละ อัตราส่วนนี้ช่วยให้ทราบว่าบริษัทมีนโยบายที่จะนำผลกำไรมาจ่ายปันผลมากน้อยเพียงใด และจะเก็บไว้เพื่อนำไปลงทุนหรือเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการต่อไปมากหรือน้อย โดยคิดเทียบเป็นสัดส่วนกับกำไรสุทธิ สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนการจ่ายเงินปันผล} = \frac{\text{มูลค่าปันผลต่อหุ้น } x\ 100}{\text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}}$$

ราคาหลักทรัพย์ คือ ราคาปิด ราคาตลาดของหุ้นเป็นราคาที่ตกลงซื้อขายหุ้นกัน หากความต้องการเสนอซื้อหุ้นมีมากกว่าการเสนอขายหุ้น เป็นราคาที่ทำให้เกิดการซื้อขายได้ในปริมาณมากที่สุด ถ้ามีราคาที่ทำให้เกิดปริมาณซื้อขายมากที่สุด มากกว่า 1 ราคา ให้ใช้ราคาที่ใกล้เคียงกับราคา

ซื้อขายครั้งสุดท้ายก่อนหน้านั้นมากที่สุด ถ้ามีราคาที่ใกล้เคียงกับราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายก่อนหน้านั้น มากกว่า 1 ราคา ให้ใช้ราคาที่สูงกว่าเป็นราคาปิดหากไม่สามารถคำนวณหาราคาปิดตามหลักเกณฑ์นี้ได้ ให้ถือว่าราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายในวันนั้นเป็นราคาปิด

มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น BVPS มีความหมายว่า หากบริษัทมีการชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการและสามารถจะนำสินทรัพย์ที่มีอยู่แปรเป็นเงินสดตามมูลค่าที่ระบุในงบดุลและ ชำระหนี้สินต่างๆ ให้เจ้าหนี้ตามยอดหนี้ที่ปรากฏ ณ วันที่ในงบดุลแล้ว ผู้ถือหุ้นจะได้รับเงินทุนต่อหุ้นคืนในจำนวนเท่ากับมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น} = \frac{\text{สินทรัพย์รวม} - \text{หนี้สินรวม}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมดที่บริษัทออกและเรียกชำระแล้ว}}$$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (**Quantitative Research**) โดยกำหนดวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า และมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (**Secondary Data**) ทั้งในส่วนของตัวแปรอิสระแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. ความสามารถการทำกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ประกอบด้วย อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร อัตราการหมุนของสินทรัพย์ 2. นโยบายทางการเงิน ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และอัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน โดยที่ได้ทำ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลจาก **SETSMART** ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค ในระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปร

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
อัตราส่วนเงินสดต่อกำไร EBIT Margin	246	-17.77	36.10	8.8344	7.60329
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ROE	246	-16.39	54.72	9.1301	8.59618
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม TAT	246	.16	2.93	.9340	.42966
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร NFAT	246	.64	284.69	5.9045	18.83170
อัตราหมุนเวียนลูกหนี้การค้า ATR	246	.29	87.64	7.8827	9.99070
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น DE	246	.02	9.24	0.6461	.77594
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย ICR	246	-362.52	11495.76	246.6492	1131.94953
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน DSCR	246	.00	35.49	3.3580	3.43271
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ROI	246	-69.33	328.70	24.2268	57.74490
อัตราการจ่ายเงินปันผล DP	246	-2180.00	5000.00	88.7202	387.04233
ราคาหลักทรัพย์จำนวนหุ้นสามัญ SP	246	.00	183.00	12.4765	20.64848
มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น BVPS	246	.72	69.36	6.5450	8.83112
Valid N (listwise)	246				

ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา โดยเฉลี่ยตั้งแต่พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ.2564 เป็นดังนี้ อัตราส่วนเงินสดต่อกำไร อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร อัตราหมุนเวียนลูกหนี้การค้า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ราคาหลักทรัพย์จำนวนหุ้นสามัญ มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.83, 9.13, 0.93, 5.9, 7.88, 0.65, 246.65, 3.36, 24.23, 88.72, 12.48, 6.55ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 7.60, 8.60, 0.43, 18.83, 9.99, 0.78, 1131.95, 3.43, 57.75, 387.04, 20.65, 8.83

ตามลำดับ และค่าต่ำสุดที่ -17.77, -16.39, 0.16, 0.64, 0.29, 0.02, -362.52, 0.00, -69.33, -2180.00, 0.00, 0.72 ตามลำดับ และค่าสูงสุด 36.10, 54.72, 2.93, 284.69, 87.64, 9.24, 11495.76, 35.49, 328.70, 5000.00, 183.00, 69.36 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

Correlations

	อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร EBIT Margin	อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ROE	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม TAT	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร NFAT	อัตราหมุนเวียนลูกหนี้ค้า ATR	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น DE	อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย ICR	อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน DSCR
อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร EBIT Margin	1							
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ROE	.637**	1						
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม TAT	-.140*	.433**	1					
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร NFAT	-.065	-.020	.249**	1				

อัตราหมุนเวียนลูกหนี้ค้า ATR	.136*	-.012	.017	.079	1			
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น DE	.228**	.116	.097	.014	.031	1		
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย ICR	.290**	.123	-.059	.038	.030	.029	1	
อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน DSCR	.053	.012	.111	-.033	.040	-.032	.118	1

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วงต่ำสุด -.140 และสูงสุด 0.637 ซึ่งไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อการพิจารณาจากค่า (Variance Inflation Factor ก็พบว่ามีค่า VIF น้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูงเกินไป ดังนั้นจึงสามารถนำตัวแปรอิสระทั้งหมดนี้เข้าสู่สมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณได้ดังตารางที่ 2

3. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 3 ความสามารถในการทำกำไรส่งผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients	Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics

		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	10.202	5.695		1.791	.074		
	อัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร EBIT Margin	-.314	.612	-.041	-.513	.608	.594	1.682
	อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ROE	1.840	.541	.274	3.400	.001	.594	1.682

a. Dependent Variable: อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ROI

ค่าคงที่ = 10.202, SEEst = 5.695, R = 0.250, R2 = 0.62, ADJ R2 = 0.55, F =8.075, Durbin Watson = 1.457

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นมีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และอัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร ไม่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของความสามารถการทำกำไรและประสิทธิภาพการดำเนินงาน นโยบายทางการเงินที่มีผลต่อผลตอบแทนและมูลค่าหลักทรัพย์ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสามารถในการทำกำไรที่มีต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนผลวิเคราะห์พบว่า อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น มีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนกับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มินธิตา วรสินธ์พันธ์ (2564), และอัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร ไม่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายธาร บุญปองหา (2562), มินธิตา วรสินธ์พันธ์ (2564), อินทร์ทิรา ภู่ระหงษ์ (2565), อาภาภรณ์ พันธ์เขียว (2565), มนัส หัสกุล(2565)

2. ความสามารถในการทำกำไรส่งผลเชิงบวกต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล ผลวิเคราะห์พบว่า อัตราอัตราส่วนเงินสดต่อการทำกำไร อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ไม่มีผลกระทบกับอัตราการจ่ายเงินปันผล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคลองกับวิจัยของ มนัส หัสกุล (2565), อินทร์ทิรา ภู่ระหงษ์ (2565)

3. ความสามารถในการทำกำไรส่งผลเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้นสามัญ ผลวิเคราะห์พบว่า อัตราส่วนเงินสดต่อกำไร มีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้มสามัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดของกับงานวิจัยของ สายธาร บุญปองหา (2562) และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ไม่มีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้มสามัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. ความสามารถในการทำกำไรส่งผลเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ผลวิเคราะห์พบว่า อัตราส่วนเงินสดต่อกำไรและอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ มะลิสา พิเนตรเสถียร (2562)

5. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานส่งผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ผลวิเคราะห์พบว่า อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ ไม่มีผลกระทบกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของนภดล อังคณาวิศัลย์(2562), อาภาภรณ์ พันธ์เขียว (2565), มนัส หัสกุล (2565)

6. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานส่งผลเชิงบวกต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล ผลวิเคราะห์พบว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ ไม่มีผลกระทบกับอัตราการจ่ายเงินปันผลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

7. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานส่งผลเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้นสามัญ ผลวิเคราะห์พบว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ ไม่มีผลกระทบกับราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้นสามัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

8. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานส่งผลเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ผลวิเคราะห์พบว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05เพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้ไม่มีผลกระทบกับมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

9. นโยบายทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ผลวิเคราะห์พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และอัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ นภดล อังคณาวิศัลย์(2562), อาภาภรณ์ พันธ์เขียว (2565), มนัส หัสกุล (2565)

10. นโยบายทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล ผลวิเคราะห์พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และอัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราการจ่ายเงินปันผล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ มนัส หัสกุล(2565), อินทร์ทิรา ภู่ระหงษ์ (2565)

11. นโยบายทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้นสามัญ ผลวิเคราะห์พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และอัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่อราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้นสามัญ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ อินทร์ทิรา ภู่ระหงษ์ (2565)

12. นโยบายทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ผลวิเคราะห์อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพิ่มขึ้นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของมะลิสา พิเนตรเสถียร(2562) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย และอัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตครอบคลุมเฉพาะกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค ดังนั้นผลการศึกษาจึงไม่สามารถอธิบายได้ครอบคลุมในอุตสาหกรรมอื่นได้

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์โดยคำนึงถึงข้อมูลเชิงปริมาณตามตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาเพียงอย่างเดียว ซึ่งมิได้คำนึงถึงข้อมูลในด้านอื่น เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาวะการเมือง หรือ การแข่งขันในกลุ่มธุรกิจ เป็นต้น

3. อัตราส่วนทางการเงินสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และนโยบายทางการเงินทั้งนี้ผู้วิจัยเสนอให้นักลงทุนให้ความสำคัญกับ ความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และนโยบายทางการเงิน ในการวางแผนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน เพื่อคาดหวังผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตจากการลงทุน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ชี้อัตราส่วนทางการเงิน เป็นตัวแปรอิสระ ในการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และนโยบายทางการเงิน การศึกษาครั้งต่อไป ควรพิจารณา ตัวแปรอิสระอื่น ๆ หากตัวแปรดังกล่าวมีค่าสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน อัตราการจ่ายเงินปันผล ราคาหลักทรัพย์ต่อจำนวนหุ้นสามัญ และมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้น สามารถที่จะเป็นเครื่องมือ เพื่อให้นักลงทุนสามารถนำไปวิเคราะห์ประกอบการบริหารและวางแผนได้

2. การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษา ในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรมและสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งต่อไป ควรพิจารณากลุ่มประเภทธุรกิจอื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการเลือกลงทุนในอนาคตและข้อสังเกตใหม่ที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

นภดล อังคณาวิศัลย์ (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนเงินคงค้างชำระหนี้เงินกู้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของลูกค้าที่ ขอประนอมหนี้กับธนาคารอาคารสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. กรุงเทพมหานคร.

มะลิสา พิเนตรเสถียร (2562). คุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มหุ้นยั่งยืน. มหาวิทยลัยหอการค้า. กรุงเทพมหานคร.

สายธาร บุญปองหา (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. กรุงเทพมหานคร.

มินธิตา วรสินธ์พันธ์ (2564). อิทธิพลของอัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ และกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร.

อินทร์ทิรา ภู่ระหงษ์ (2565). อิทธิพลของสภาพคล่องและความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนหลักทรัพย์ ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร.

อาภาภรณ์ พันธ์เขียว (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร.

มนัส หัสกุล (2565). อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนและอัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร.

นภาพร กิจนพศรี (2565). ความสามารถของตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์. มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.

ปรียานุช เหมือนขาว.(2556). ปัจจัยที่ส่งกระทบต่อดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยรังสิต.กรุงเทพมหานคร.

พัชรชานนท์ สุถิรนาถ.(2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกลงทุนของผู้ลงทุนรายย่อยในกองทุนรวมที่มีนโยบายการลงทุนในกลุ่มของหุ้นที่ดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร

พิชญา ชัยณรงค์เดชากุล.(2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของนักลงทุนทั่วไปในประเทศ.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร

ธนวัฒน์ อภิวัฒโนดม.(2564). อิทธิพลของเทคโนโลยีบล็อกเชนที่มีต่อการตัดสินใจลงทุนอสังหาริมทรัพย์ของนักลงทุนรายย่อย.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร

ณรงค์ แสงวัฒนะชัย.(2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหุ้นประเทศไทยในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.กรุงเทพมหานคร

ผลกระทบของสภาพคล่องและผลการดำเนินงานทางการเงินที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

The Effect of Liquidity and Financial Performance On-Market Capitalization of the listed companies in The Stock Exchange of Thailand: Resource Industry Group

ณภาภัช นันทะน้อย[1] ดารณี เอื้อชนะจิต[2]
Naphaphat Nantanoi, Daranee Uachanachit

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพคล่องที่วัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด 2) ศึกษาสภาพคล่องที่วัดด้วยทุนหมุนเวียนที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด 3) ศึกษาผลการดำเนินงานทางการเงินที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลงบการเงิน รวบรวมข้อมูลย้อนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ถึง 2564 รวม 3 ปี กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร หมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค จำนวน 55 บริษัท ได้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 165 รายบริษัทรายปี (Firm years) โดยมีการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เชิงอนุมาน โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า สภาพคล่องที่วัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และส่งผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Cap) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนสภาพคล่องที่วัดด้วยทุนหมุนเวียน (Working capital) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Cap) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการดำเนินงานที่

Received: 2023-05-12 **Revised:** 2023-07-04 **Accepted:** 2023-07-05

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, Master of accountancy, Faculty of Accounting, Sripatum University. Corresponding Author e-mail: naphaphat.ntn@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, Faculty of Accounting, Sripatum University

วัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Cap) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
คำสำคัญ (Keywords): สภาพคล่อง; ทุนหมุนเวียน; มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด

Abstract

The objectives of this research were to: 1) Study the liquidity measured by the current ratio affects the financial performance and the market capitalization. 2) Study the liquidity measured by the working capital affects the financial performance and the market capitalization. 3) Study the financial performance affects the market capitalization. The research tool was the data of the financial statements that collected from 2019 to 2021, a total of 3 years. The sample groups were the listed companies in the Stock Exchange of Thailand: Resource Industry Group, energy and utilities sector, 55 companies for a data to analyze 165 firm years. The descriptive statistic Maximum, Minimum, The average, and the standard deviation, and the inferential analysis by the correlation coefficient and the multiple regression analysis. The results of this study found that the liquidity measured by the current ratio has a positive affected the earnings per share (EPS) at a statistically significant level of 0.01, and has a significant positive affected the market capitalization (market cap) at the 0.05 level. The Liquidity measured by working capital has a positive affected the earnings per share (EPS) and the market capitalization, at a statistically significant level of 0.01. The financial performance measured by the earnings per share (EPS) has a positive affected the market capitalization at a statistically significant level of 0.01.
Keywords: Liquidity; Working capital; Market Capitalization

บทนำ (Introduction)

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา COVID-19 ได้เปลี่ยนแปลงสภาวะโลกเข้าสู่วิถีชีวิตปกติแบบใหม่ New Normal ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ของการแพร่โรคระบาดนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต วิถีการทำงานและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในสังคมอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ภาคธุรกิจต้องเผชิญหน้าครั้งสำคัญกับความท้าทายใหม่ ทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในทุกอุตสาหกรรมทั้งการเกิดขึ้นของรูปแบบธุรกิจใหม่ การพลิกผันจากธุรกิจเดิมสู่ธุรกิจใหม่และการปรับปรุงกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ การจำหน่าย การขนส่ง และการจัดส่ง

กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเป็นอีกหนึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบอย่างสูงจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจ “น้ำมัน” ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากความต้องการน้ำมันที่ลดลงจากมาตรการ Lockdown ทั้งภายในและต่างประเทศ

รวมทั้งมีปัจจัยกดดันจากราคาน้ำมันที่ต่ำสุดในรอบหลายปี ขณะที่ธุรกิจอื่น ๆ ได้รับผลกระทบทางตรงและทางอ้อม การบริหารจัดการ ภาวะวิกฤตจึงมุ่งเน้นไปที่การควบคุมค่าใช้จ่ายควบคู่ไปกับเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยทบทวนแนวทางการดำเนินงานขององค์กรมีการ ประเมินแบบจำลองสถานการณ์ (Scenario) และปรับกลยุทธ์และเป้าหมายการดำเนินงานให้เหมาะสม ลดหรือเลื่อนโครงการที่ยังไม่มีความจำเป็น การบริหารจัดการต้นทุนและค่าใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการ ปฏิบัติงาน บริษัทส่วนใหญ่มีการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการต่าง ๆ ที่จะช่วยฟื้นฟูให้ธุรกิจกลับเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็วที่สุด โดยได้พิจารณาและวิเคราะห์จากปัจจัยความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อปรับแผนธุรกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาวให้มีความสอดคล้องกับปรากฏการณ์ใหม่ในธุรกิจทรัพยากร (กลุ่มงานพัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน, 2563) “การรักษาสภาพคล่อง” เป็นการบริหารจัดการให้ธุรกิจมีกระแสเงินสดเพียงพอที่จะดำเนินธุรกิจได้โดยไม่เกิดปัญหามีเงินสดสำหรับจ่ายค่าแรงให้พนักงาน เงินต้นและดอกเบี้ยให้เจ้าหนี้ รวมถึงค่าวัตถุดิบ และต้นทุนอื่นที่ใช้ดำเนินธุรกิจ สิ่งที่ผู้ประกอบการต้องตระหนักตลอดเวลา คือ ปัญหาสภาพคล่องอาจเกิดขึ้นได้โดยไม่คาดคิด ที่เห็นได้ชัดคือการระบาดของ COVID-19 ที่ต่อให้เตรียมวางแผนรับมือไว้ล่วงหน้าก็อาจไม่เพียงพอ เนื่องจากผลกระทบจาก COVID-19 มีความแตกต่างกันมาก (uneven) ระหว่างภาคเศรษฐกิจและผู้ประกอบการแต่ละกลุ่ม ทำให้ธุรกิจอาจไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้ (ธนันธร มหาพรประจักษ์, 2564)

งบการเงินจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการวัดสภาพคล่องของธุรกิจ ที่อาจจะส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรไทย และเป็นเครื่องมือที่นักลงทุนทุกสถาบันนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจในการลงทุน เนื่องจากงบการเงินแสดงถึงข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทางการเงินและสถานะทางการเงินในอดีต “อัตราส่วนทางการเงิน” หรือ Financial Ratio คือ การนำตัวเลขจากส่วนประกอบต่าง ๆ ในงบการเงินมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สุขภาพทางการเงินของบริษัทได้เห็นภาพและเข้าใจง่ายมากขึ้น ข้อมูลที่ได้จากงบ การเงินจึงเป็นเพียงข้อมูลส่วนหนึ่งที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการเพื่อให้นักลงทุนใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน การวิเคราะห์งบการเงินโดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาในช่วงเวลาที่เปรียบเทียบกันได้ จะช่วยให้นักลงทุนเห็นแนวโน้มที่เกิดขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและให้ความสำคัญต่อเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจของนักลงทุน จึงได้ศึกษาผลกระทบของสภาพคล่องและผลการดำเนินงานทางการเงินที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร โดยนำอัตราส่วนทางการเงิน คือ สภาพคล่อง วัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio : CR) และทุนหมุนเวียน (Working capital) มาใช้ในการวิเคราะห์ และนำผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) มาทดสอบผลกระทบที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Cap) ซึ่งผลการศึกษาครั้ง

นี้เพื่อเป็นแนวทางให้นักลงทุนได้ใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพคล่องและผลการดำเนินงานทางการเงินเพื่อผลตอบแทนในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1) ศึกษาสภาพคล่องที่วัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด

2) ศึกษาสภาพคล่องที่วัดด้วยทุนหมุนเวียนที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงินและมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด

3) ศึกษาผลการดำเนินงานทางการเงินที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร หมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภค รวมทั้งสิ้นจำนวน 67 บริษัท วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาผ่านตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเมื่อผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น ซึ่งไม่รวมถึงบริษัทที่ไม่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลหรือบริษัทที่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผลการดำเนินงานในระหว่างปี เมื่อพิจารณาตามเงื่อนไขแล้วกลุ่มตัวอย่างที่ได้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 55 บริษัท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงิน งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบกระแสเงินสด และหมายเหตุประกอบงบการเงิน เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2562 - 2564 รวม 3 ปี ได้ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ จำนวนทั้งสิ้น 165 รายบริษัทรายปี (Firm years)

ตัวแปรและการวัดค่า

โดยเก็บข้อมูล 2 ส่วนคือ

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ด้านสภาพคล่อง พิจารณาจาก

1) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio : CR)

2) ทุนหมุนเวียน (Working capital)

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย

1) ผลการดำเนินงานทางการเงิน พิจารณาจากกำไรสุทธิต่อหุ้น EPS

2) มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด Market Cap

ตารางที่ 1 ตัวแปร การวัดค่าของตัวแปรและทิศทางที่คาดหวัง

ตัวแปร	สัญลักษ์	การวัดค่าตัวแปร	ทิศทางที่คาดหวัง
ตัวแปรอิสระ			
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio)	CR	สินทรัพย์หมุนเวียน (CA) หาร หนี้สินหมุนเวียน (CL)	บวก
ทุนหมุนเวียน (Working capital)	WC	สินทรัพย์หมุนเวียนรวม ลบ หนี้สินหมุนเวียนรวม	บวก
ตัวแปรตาม			
กำไรสุทธิต่อหุ้น	EPS	กำไรสุทธิ (Net Profit) หาร จำนวนหุ้นสามัญที่เรียกชำระแล้วของบริษัท (Outstanding Shares)	บวก
มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด Market Cap	MC	ราคาปิดของหุ้น คูณ ปริมาณหุ้นจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์	บวก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม ระหว่างปี พ.ศ. 2562 - 2564 รวม 3 ปี ที่ความสัมพันธ์อยู่ในรูปเชิงเส้น แสดงความสัมพันธ์ในรูปสมการถดถอยเชิงเส้น

$$EPS_{it} = \beta 0 + \beta 1CR_{it} + \beta 2WC_{it} + \varepsilon_1$$

$$MC_{it} = \beta 0 + \beta 1CR_{it} + \beta 2WC_{it} + \beta 3EPS_{it} + \varepsilon_1$$

โดยที่

EPS_{it} คือ กำไรสุทธิต่อหุ้น ของบริษัท i ในปีที่ t

MC_{it} คือ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด i ในปีที่ t

β คือ ค่าสัมประสิทธิของค่าประมาณการ

ε คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

Descriptive Statistics

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
CR	0.05	7.73	2.0842	1.27826
WC	-21020.44	9559751.64	75765.3548	744982.76319
EPS	-21.49	32.79	2.3847	5.36780
MC	255.56	5256771.83	92528.9556	437004.80551

จากตารางที่ 2 พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) มีค่าสูงสุดอยู่ 7.73 เท่า และค่าต่ำสุด 0.05 เท่า โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.0842 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.27826 เท่า ทุนหมุนเวียน (WC) มีค่าสูงสุดอยู่ 9559751.64 เท่า และค่าต่ำสุด -21020.44 เท่า โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 75765.3548 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 744982.76319 เท่า กำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) มีค่าสูงสุดอยู่ 32.79 เท่า และค่าต่ำสุด -21.49 เท่า โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.3847 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.36780 เท่า และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) มีค่าสูงสุดอยู่ 5256771.83 เท่า และค่าต่ำสุด 255.56 เท่า โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 92528.9556 เท่า และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 437004.80551 เท่

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดย Pearson correlation

	CR	WC	EPS	MC
CR	1			
WC	0.279**	1		
EPS	0.353**	0.476**	1	
MC	0.177*	0.217**	0.247**	1

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์ Correlation Coefficient Analysis (r) ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.177 – 0.476 ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่ำกว่า 0.8 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลไม่มีปัญหาที่ตัวแปรอิสระซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อกัน (Multicollinearity) ที่จะส่งผล

กระทบต่อผลการทดสอบสมการถดถอยพหุคูณ ดังนั้น จึงสามารถนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสมการถดถอยได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีรายละเอียดดังนี้

1.สภาพคล่องที่วัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แต่ส่งผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.สภาพคล่องที่วัดด้วยทุนหมุนเวียน (WC) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.ผลการดำเนินงานที่วัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพคล่องวัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS)

	B	Std. Error	Standardized Coefficients β	t	Sig.	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
(Constant)	-1.436	.723		-1.987	.049		
CR	1.833	.296	.437	6.196	.000	1.000	1.000

R = 0.437, R^2 = 0.191, F = 38.388 Sig = 0.000, Durbin-Watson = 1.557

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ พบว่า สภาพคล่องวัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 1.833 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized coefficients) เท่ากับ 0.436 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 6.196 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-Value ของ t) เท่ากับ 0.000 ซึ่งมากกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) แสดงให้เห็นว่า สภาพคล่องวัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS)

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพคล่องวัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC)

	B	Std. Error	Standardized Coefficients β	t	Sig.	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF

(Constant)	-84551.031	63363.399		-1.334	.184		
CR	84963.790	25937.559	.249	3.276	.001	1.000	1.000

R = 0.249, R^2 = 0.062, F = 10.730, Sig = 0.001, Durbin-Watson = 1.900

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ พบว่า สภาพคล่องวัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 84963.790 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized coefficients) เท่ากับ 0.249 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 3.276 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-Value ของ t) เท่ากับ 0.001 ซึ่งมากกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.001 < 0.05) แสดงให้เห็นว่า สภาพคล่องวัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC)

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพคล่องวัดด้วยทุนหมุนเวียน (WC) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS)

	B	**Std. Error**	**Standardized Coefficients β**	**t**	**Sig.**	**Collinearity Statistics**	
						Tolerance	**VIF**
(Constant)	2.125	.371		5.733	.000		
WC	3.426	.000	.476	6.901	.000	1.000	1.000

R = 0.476, R^2 = 0.226, F = 47.630, Sig = 0.000, Durbin-Watson = 1.582

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ พบว่า สภาพคล่องวัดด้วยทุนหมุนเวียน (WC) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 3.426 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized coefficients) เท่ากับ 0.476 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 6.901 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-Value ของ t) เท่ากับ 0.000 ซึ่งมากกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.000 < 0.05) แสดงให้เห็นว่า สภาพคล่องวัดด้วยทุนหมุนเวียน (WC) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS)

ตารางที่ 7 ผลทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพคล่องวัดด้วยทุนหมุนเวียน (WC) ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC)

	B	Std. Error	Standardized Coefficients β	t	Sig.	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
(Constant)	82879.494	33483.821		2.475	.014		
WC	0.127	0.045	0.217	2.840	.005	1.000	1.000

R = 0.217, R^2 = 0.047, F = 8.064, Sig = 0.005, Durbin-Watson = 1.919

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ พบว่า สภาพคล่องวัดด้วยทุนหมุนเวียน (WC) ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 0.127 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized coefficients) เท่ากับ 0.217 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 2.840 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-Value ของ t) เท่ากับ 0.005 ซึ่งมากกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.005 < 0.05) แสดงให้เห็นว่า สภาพคล่องวัดด้วยทุนหมุนเวียน (WC) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC)

ตารางที่ 8 ผลทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC)

	B	Std. Error	Standardized Coefficients β	t	Sig.	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
(Constant)	2.104	.415		5.066	.000		
MC	3.038	.000	.247	3.258	.001	1.000	1.000

R = 0.247, R^2 = 0.061, F = 10.618, Sig = 0.001, Durbin-Watson = 1.386

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนน

ปกติ (B ของ Unstandardized Coefficients) เท่ากับ 3.038 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยคะแนนมาตรฐาน (Beta ของ Standardized coefficients) เท่ากับ 0.247 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 3.258 โดยมีระดับนัยสำคัญของสถิติทดสอบ t (P-Value ของ t) เท่ากับ 0.001 ซึ่งมากกว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.001 < 0.05) แสดงให้เห็นว่า ผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของสภาพคล่องและผลการดำเนินงานทางการเงินที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

สภาพคล่อง ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานทางการเงิน ผลการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สภาพคล่องที่วัดด้วยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อริญรดา ชนะค้า (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับมูลค่าหลักทรัพย์ของหมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น อัตราส่วนมูลค่าตลาดต่อมูลค่าทางการบัญชีต่อหุ้น มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ โดยที่อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ด้านราคาหลักทรัพย์ และอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อหุ้น มีความสัมพันธ์กับมูลค่าหลักทรัพย์ด้านผลตอบแทนหลักทรัพย์ ปิติพัฒน์ นิตยกมลพันธุ์ (2562) พบว่า ปริมาณเงินที่เป็นสมการแลกเปลี่ยน เงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนและระดับราคาของสินค้ามีความสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณเงิน คนเราต้องการถือเงินเพื่อการมีอำนาจซื้อ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงอุปทานของเงินมีผลกระทบต่อราคาสินค้าและจะส่งผลต่ออุปสงค์ของสินค้า ความต้องการถือเงินหรือความพอใจสภาพคล่อง คือ การถือเงินเพื่อการจับจ่ายใช้สอย (Transaction Demand) ในชีวิตประจำวัน การถือเงินเพื่อการใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน (Precautionary Demand) และการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร (Speculative Demand)

สภาพคล่องวัดด้วยทุนหมุนเวียน (WC) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) สอดคล้องกับ นวพร นาสมยนต์ (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและความสามารถในการทำกำไร ซึ่งมีผลต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหมวดธุรกิจพาณิชย์ ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วน

สินทรัพย์หมุนเวียนต่อสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการทำกำไร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประทุมมา ภูริบริบูรณ์ (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินทุนหมุนเวียนการบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของดัชนี SET50 ในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า วงจรการแปลงเงินสดมีความสัมพันธ์แบบผกผันอย่างมีนัยสำคัญกับความสามารถในการทำกำไรและมูลค่าตลาด สิ่งนี้แสดงให้เห็นเพิ่มเติมว่าวงจรการแปลงเงินสดสั้นลงในการทำกำไรและมูลค่าตลาดที่เพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sharma and Kumar (2011) ศึกษาผลกระทบของเงินทุนหมุนเวียนการจัดการเกี่ยวกับการทำกำไรของบริษัท : หลักฐานเชิงประจักษ์จากอินเดีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเงินทุนหมุนเวียนเป็นส่วนสำคัญของการตัดสินใจด้านการจัดการทางการเงินในทุกบริษัท ความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทในระยะเวลาที่นานขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับการแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมระหว่างการจัดการการลงทุนในกองทุนระยะยาวและระยะสั้น (เงินทุนหมุนเวียน) บริษัทต่างๆ สามารถจัดการเงินทุนหมุนเวียนได้อย่างเหมาะสมที่สุดโดยการแลกเปลี่ยนระหว่างความสามารถในการทำกำไรและสภาพคล่อง

ผลการดำเนินงานทางการเงินวัดด้วยกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาวิณี เดชศิร (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมหมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าอัตราส่วนทางการเงินที่สามารถใช้ในการพยากรณ์ราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มสินค้า อุตสาหกรรมหมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ โดยอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover) และกำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ในทิศทางเดียวกันกับราคาหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการวิจัยผู้ทำการวิจัยได้ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ สภาพคล่อง คือภาพสะท้อนถึงสุขภาพทางการเงินของผลการดำเนินงานของบริษัท ที่เกี่ยวกับการมีเงินใช้คล่องมือของบริษัทมีเงินพอใช้จ่ายในกิจการ ถ้าเงินขาดมือ ธุรกิจอาจมีปัญหาในดำเนินธุรกิจ หากกิจการมีสัดส่วนสินทรัพย์ระยะสั้นน้อยกว่าภาระหนี้ระยะสั้น กิจการอาจขาดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียน การที่สินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนเป็นสินทรัพย์ที่มีความคล่องตัวสูง มีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ผู้บริหารจำเป็นต้องใส่ใจและดูแลอย่างใกล้ชิด หากเพิกเฉยหรือละเลยอาจส่งผลกระทบถึงสภาพคล่องของกิจการและกำไร จนอาจทำให้ธุรกิจล่มละลายได้ สินทรัพย์หมุนเวียนอาจจะบอกถึงสภาพคล่องได้แต่ไม่ใช่ทั้งหมดเพราะบ่อยครั้งในการขยายธุรกิจบริษัทจะมีการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนไปเป็นสินทรัพย์ถาวรหรือหนี้สินได้ นักลงทุนจึงต้องพิจารณาจากการขยายธุรกิจของบริษัทนั้น ๆ และสินทรัพย์ยังบอกถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านต้นทุนและกำไร รวมถึงภาระหนี้สินที่ของกิจการ เช่น เงินสดที่บอกถึงสภาพคล่องของกิจการ เงินฝากบอกถึงทุนที่บริษัทมีอยู่ ลูกหนี้การค้าบอกถึงสภาพคล่องและการบริหารจัดการต้นทุนในการพัฒนาธุรกิจ สินค้าคงคลังบอกถึงการบริหารจัดการต้นทุนของบริษัทและบอกถึงการเติบโตของ

ธุรกิจที่กำลังดำเนินไปในแต่ละปี ถ้าบริษัทมีสินทรัพย์หมุนเวียนสอดคล้องกับหนี้สินที่มีอยู่ แสดงว่าบริษัทมีความสามารถที่จะชดใช้หนี้สินในปีได้ และถ้ามองย้อนหลังไปหลายปีมีความสอดคล้องในลักษณะดังกล่าว ก็ถือว่าบริษัทมีทิศทางการเติบโตที่ดี การบริหารเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital Management) จึงเป็นการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยทั่วไปกิจการจะมีสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของสินทรัพย์ทั้งหมด การขยายตัวและการเจริญเติบโตของธุรกิจ ทำให้ความต้องการในจำนวนเงินลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น จึงอธิบายได้ว่าหากธุรกิจมีการบริหารจัดการเงินทุนหมุนเวียนที่ดี ธุรกิจมีสภาพคล่อง อาจจะมีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของกิจการ และอาจจะส่งผลถึงราคาหลักทรัพย์ให้เป็นในทิศทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

เป็นการศึกษาผลกระทบของสภาพคล่อง และผลการดำเนินงานทางการเงิน ที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ด้วยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน อันได้แก่ สภาพคล่องซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อมุมมองของนักบริหาร ผู้มีส่วนได้เสียและต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ดังนั้น สภาพคล่องจึงเป็นสิ่งที่นักลงทุนให้ความสำคัญนอกเหนือจากผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ความมั่นคงและความสามารถในการเติบโตของบริษัท

2. ข้อเสนอสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งต่อไป ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอัตราส่วนทางการเงินเพื่อวัดประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ (Fixed Assets Turnover) อัตราส่วนทางการเงินเพื่อการวัดภาระหนี้สิน และอัตราส่วนทางการเงินเพื่อวัดความสามารถในการทำกำไร นอกเหนือจากทุนหมุนเวียนเพื่อเพิ่มแนวคิดทางการเงินที่หลากหลาย

2. การศึกษาในครั้งต่อไป ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง สินค้าอุตสาหกรรม และเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น เพื่อจะได้มีมุมมองในหลาย ๆ ธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง (References)

Sharma and Kumar. (2011). ผลกระทบของเงินทุนหมุนเวียนการจัดการเกี่ยวกับการทำกำไรของบริษัท : หลักฐานเชิงประจักษ์จากอินเดีย. Global Business Review 2011

อริญรดา ชนะค้า. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับมูลค่าหลักทรัพย์ของหมวดธุรกิจพลังงานและสาธารณูปโภคที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

นวพร นาสมยนต์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเงินทุนหมุนเวียนและความสามารถในการทำกำไร ซึ่งมีผลต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหมวดธุรกิจพาณิชย์. การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14 ปี การศึกษา 2562 หน้า 448-456.

ปิติพัฒน์ นิตยกมลพันธุ์. (2562). ทฤษฎีการเงิน : ความต้องการถือเงิน. Business Managerial Economics (1-38 น.). สืบค้นจาก http://blog.bru.ac.th/wp-content/uploads/bp-attachments/5192/บทที่-8-ทฤษฎีการเงินความต้องการถือเงิน.pdf เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2566.

ทิพติญา มณีบุตร. (2563). ผลกระทบของอัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนสินทรัพย์และอัตราส่วนหนี้สินที่มีต่อผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

กลุ่มงานพัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน. Sustainable Development Showcases. (2020). แนวทางการจัดการภาวะวิกฤต COVID – 19. หน้า 28-31. สืบค้นจาก https://www.setsustainability.com/download/pumfoiqxctdrj8k. เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2566.

ประทุมมา ภูริบริบูรณ์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างเงินทุนหมุนเวียนการบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของดัชนี SET50 ในประเทศไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 41 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2564 หน้า 163-180.

ภาวิณี เดชศิร. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมหมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. บทความวิจัย วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ฉบับพิเศษ ครบรอบ 15 ปี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ (ธันวาคม 2564) หน้า 372 – 384.

ธนันธร มหาพรประจักษ์. (2564). “สภาพคล่อง” ทางรอดฝ่าวิกฤต COVID. สืบค้นจาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_30Jan2021.aspx เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2566.

สุภาวรรณ สุจารี. (2565). อัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไรที่มีอิทธิพลต่ออัตราส่วนมูลค่าตลาดของกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences Vol. 5 No. 4 (October – December 2022) หน้า 1284 – 1300.

การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

The Development of Critical Reading Abilities by a Cooperative Learning Process of CIRC for the First Year Undergraduate Students, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

จันทร์จิรา หาวิชา[1] ชญานิศ พันธุ์จินดาวรรณ[2]
Janjira Havicha, Chayanit Panjindawan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 สาขาการสอนภาษาไทย จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC, แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน, แบบฝึกทักษะการอ่านและแบบทดสอบย่อยหลังการทำกิจกรรม, แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า t –test dependent หลังจากทำแบบทดสอบเพื่อวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน-หลังเรียน พบว่า เมื่อจัดการเรียนการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC นักศึกษามีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x}$ = 26.79, S.D. = 0.30) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน($\bar{x}$ = 15.45, S.D. = 0.33) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

Received: 2023-06-10 **Revised**: 2023-07-14 **Accepted**: 2023-07-17

[1] สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาThai Language Teaching, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: hjanjira@aru.ac.th

[2] สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Thai Language Teaching, Faculty of Education, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. e-mail: jchan@aru.ac.th

แบบร่วมมือ CIRC พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC สามารถพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ (Keywords): ทักษะการอ่าน; การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ; การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC

Abstract

The objective of research were set as follows: 1) to compare the first year undergraduate students'achievement of critical reading abilities before using a cooperative learning process of CIRC with those after using a cooperative learning process of CIRC. 2) to measure the satisfaction level of the first year undergraduate students after implementing a cooperative learning process of CIRC. The population comprised 35 students in the first year undergraduate. The research instruments were the 1) lesson plan of critical reading 2) pretest-posttest 3) exercises of critical reading abilities. 4) satisfaction survey. For the quantitative data, the statistics method used to analyze data were mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and T-test dependent. The critical reading abilities of the first year undergraduate students after using a cooperative learning process of CIRC were higher at the .05 and highest level. ($\bar{x}$ = 26.79, S.D. = 0.30) The first year undergraduate' satisfaction is at the highest level overall. A cooperative learning process of CIRC is strongly suitable for implementing, implying that the instructional model can be applied in order to manage learning in the classroom effectively.

Keywords: Reading Abilities ; Critical Reading ; A Cooperative Learning Process of CIRC

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบัน ประเทศไทยขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาโดยมีแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เป็นหลัก ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบไปด้วยทักษะ 3 ประการ คือ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) การคิดเลขเป็น (Arithmetics) และคุณลักษณะ 8 ประการ ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – Cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ

(Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 79-80)

จากคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่า มีทักษะการอ่านเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญ นอกจากจะนำไปสู่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพแล้ว ยังนำไปสู่คุณลักษณะสำคัญขั้นต่อไปคือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา ดังที่ จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2556 : 5) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน เพราะเราต้องแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การอ่านส่งเสริมให้ผู้อ่านมีพัฒนาการในความรู้ และความคิด มองโลกที่กว้างไกล เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านสื่อการสอน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง มีความเฉลียวฉลาด สามารถประกอบอาชีพ และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติได้

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการอ่านขั้นสูงสุดที่ผู้อ่านจะต้องรู้จักใคร่ครวญ พิจารณาเรื่องที่อ่านอย่างละเอียดลึกซึ้งในด้านต่างๆ เป็นการอ่านที่ต้องอาศัยความสามารถในการหาเหตุผลมาประกอบ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการอ่านอย่างระมัดระวังตรวจตราหาเหตุผลที่นอกจากจะให้เกิดความรู้แล้วยังเกิดปัญญาในที่สุดด้วย (จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, 2556 : 200) สอดคล้องกับ ไพรินทร์ พึ่งพงษ์ และคณะ (2564 : 134) ที่กล่าวว่า การอ่านได้แทรกซึมไปในทุกกิจกรรมของมนุษย์เป็นรากฐานสำคัญในการศึกษาของทุกระดับชั้นและเป็นรากฐานในการพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งการจะพัฒนาระดับสติปัญญาของมนุษย์ให้สูงขึ้นได้นั้นจะต้องอาศัยความสามารถในการอ่านพินิจ พิจารณา วิเคราะห์แยกแยะ ตัดสินใจ ประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่าน และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นการอ่านที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่ย่อมต้องมีการพัฒนาการอ่านโดยการใคร่ครวญพิจารณาอย่างละเอียด มีความคิดวิจารณญาณ อันจะนำไปสู่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและพัฒนาตัวเองให้เกิดปัญญา ซึ่งในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตมีรายวิชาที่จะสามารถเพิ่มทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพดังที่กล่าวมาแล้ว คือ รายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับครู สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้กำหนดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการอ่าน โดยนักศึกษาจะต้องรู้หลักการอ่าน สามารถฝึกปฏิบัติการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการเรียนการสอน การสื่อสาร และการพัฒนาตน

จากการที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับครู ได้สังเกต และสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา กลับพบว่า นักศึกษาขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กล่าวคือ นักศึกษาขาดความสนใจในการอ่านจึงทำให้ไม่มีการวางแผนการอ่าน การตรวจสอบการอ่าน และประเมินผลการอ่าน ไม่สามารถแปลความ ตีความ สรุปความ และประเมินสิ่งที่อ่านได้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับครู และรายวิชาอื่นๆ ไม่อยู่ในระดับ

มาตรฐานที่กำหนด ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาที่เน้นให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียนซึ่งมีความสำคัญไม่แพ้การเรียนในชั้นเรียน นอกจากนี้นักศึกษาคณะครุศาสตร์ยังต้องมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาตน และพร้อมที่จะจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และส่งเสริมทักษะการอ่านมีหลายรูปแบบ ผู้วิจัยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC หรือ Cooperative Integrated Reading And Composition เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะ รูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเรียน (ทิศนา แขมมณี, 2566: 270) ในที่นี้จะเน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านเป็นหลัก ส่วนการเขียนจะเป็นส่วนเสริมจากกิจกรรมย่อยในแต่ละเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC เน้นการทำงานเป็นทีม นักศึกษาได้ทำงานร่วมกันตามระดับความสามารถ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ความคิดใหม่ นอกจากนั้นนักศึกษายังได้มีความสุขในการเรียนจากการทำกิจกรรมร่วมกัน มีบรรยากาศในการเรียนที่ดี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับคุณลักษณะ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกัน มีบรรยากาศการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ดี สามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารอื่น ๆ ที่หลากหลายเพิ่มเติมตามที่กำหนด เช่น การเขียน การฟัง การพูด เป็นต้น สร้างเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาไทยเรื่องการอ่าน นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่ได้จากการอ่าน ยังทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้มุมมองใหม่ ๆ ส่งเสริมการคิด รู้เท่าทันสถาณการณ์ มีการแก้ปัญหา และบูรณาการกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ เกิดประโยชน์ทั้งในห้องเรียนและชีวิตจริงอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 สาขาละ 35 คน จำนวน 2 สาขา รวม 70 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 สาขาการสอนภาษาไทย จำนวน 35 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC

ตัวแปรตาม คือ - ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา

- ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการอ่าน หมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจเนื้อหาสาระที่เขียนขึ้น สามารถรวบรวมความคิด ตีความ ทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เพื่อนำมาพัฒนาตนเองด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านโดยใช้สติปัญญาพิจารณาตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญ ตีความ และประเมินค่าข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดี โดยเข้าใจความหมายโดยนัยของถ้อยคำ อารมณ์ และความรู้สึกของผู้เขียนการพิจารณาแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ทั้งนี้ผู้อ่านจะนำความรู้ และประสบการณ์เดิมของตนเองมาช่วยในการอ่าน (จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, 2556 : 200)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC หมายถึง รูปแบบการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะ รูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเรียน (ทิศนา แขมมณี, 2566: 270) ในที่นี้จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะการอ่าน ตามวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนเรื่องการเขียนจะเป็นการพัฒนาทักษะเพิ่มเติมที่ปรากฏอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ ตามเรื่องที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการสอนอ่าน ดังนี้

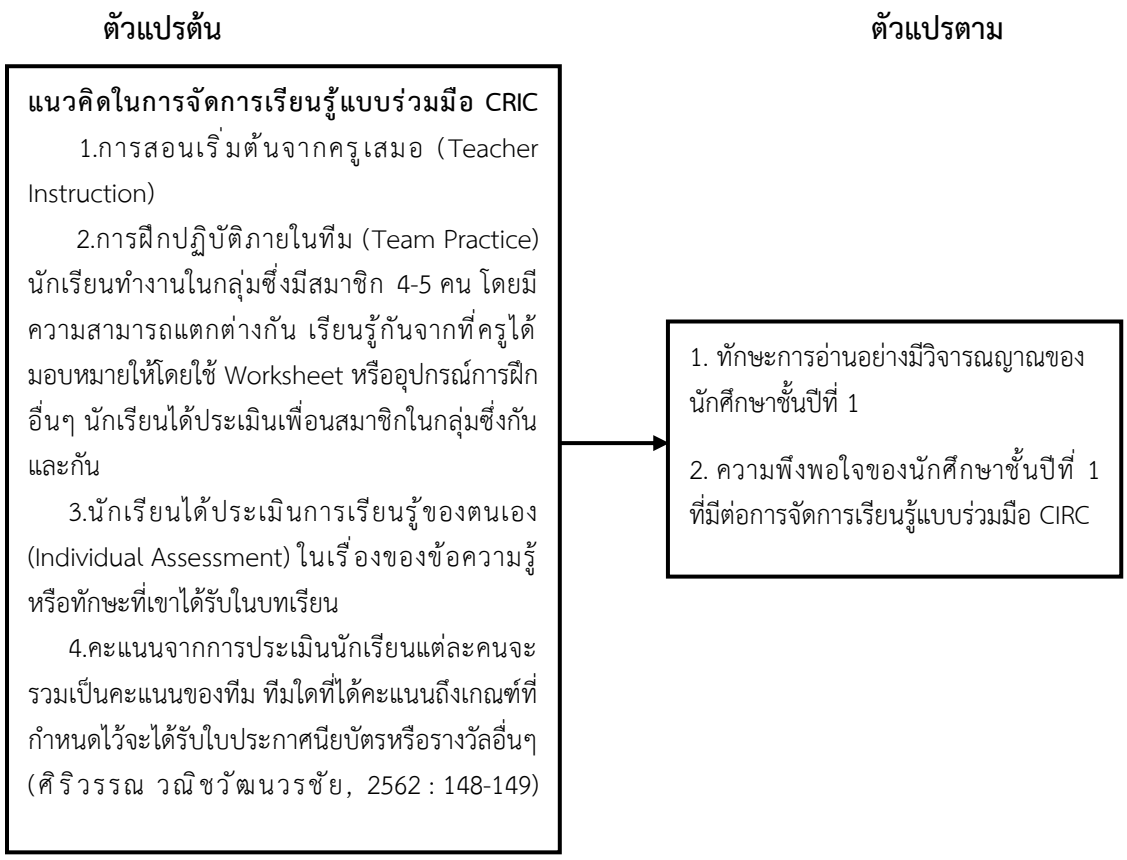
- ขั้นนำเสนอบทเรียน โดยครูเป็นผู้นำเสนอบทเรียน และบทอ่านสำหรับให้นักศึกษาอ่านในแต่ละเรื่องตามแผนการจัดการเรียนรู้
- ขั้นสอนและทำกิจกรรมกลุ่ม โดยมีกิจกรรมหลังจากการอ่านร่วมกัน โดยให้นักศึกษาทำงานกลุ่ม และแบบฝึกตามที่กำหนดในแต่ละเนื้อหา
- ขั้นการทดสอบ เป็นการทดสอบรายบุคคลแล้วนำคะแนนของสมาชิกในทีมทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม

- ขั้นประเมินผล มีการประเมินผล ประกาศผลเพื่อให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม โดยให้รางวัลเป็นคำชม เกียรติบัตร ของรางวัลแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC จำนวน 3 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง แผนที่ 1 เรื่อง หลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แผนที่ 2 เรื่อง การอ่านสื่อความหมายในการเรียนการสอนและการสื่อสาร แผนที่ 3 เรื่อง การสืบค้นสารนิเทศสำหรับฝึกการใช้ภาษาในวัฒนธรรมที่แตกต่าง โดยแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ 1 ท่าน ด้านภาษาไทย 1

ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด มีความเหมาะสม โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำเสนอบทเรียน 2) ขั้นสอนและทำกิจกรรมกลุ่ม 3) ขั้นการทดสอบ 4) ขั้นประเมินผล

2. แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน เป็นแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแบบปรนัย 25 ข้อ และอัตนัย 5 ข้อ รวม 30 ข้อ เป็นข้อสอบชุดเดียวกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน จากนั้นนำแบบฝึกเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ 1 ท่าน ด้านภาษาไทย 1 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3. แบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบทดสอบย่อยหลังการทำกิจกรรม จำนวน 3 ชุด จากนั้นนำแบบฝึกเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ 1 ท่าน ด้านภาษาไทย 1 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ที่ได้รับ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำไปใช้ จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ 1 ท่าน ด้านภาษาไทย 1 ท่าน และด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยแบบสอบถามความพึงพอใจมีผลประเมินและคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.51)

การดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทำลอง ผู้วิจัยทดสอบก่อนเรียน โดยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียนวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 40 นาที แล้วตรวจให้คะแนน โดยการประเมินตามสภาพจริง ตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวนข้อสอบ 30 ข้อ 30 คะแนน

2. ดำเนินการทดลอง จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 1 เรื่องหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แผนที่ 2 เรื่อง การอ่านสื่อความหมายในการเรียนการสอนและการสื่อสาร แผนที่ 3 เรื่อง การสืบค้นสารนิเทศสำหรับฝึกการใช้ภาษาในวัฒนธรรมที่แตกต่าง จำนวน 3 แผน 12 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำเสนอบทเรียน ครูเป็นผู้นำเสนอบทเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด จากนั้นให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม ร่วมกันอ่านบทอ่าน 1 เรื่อง (แผนที่ 1 เป็นบทอ่านที่ผู้สอน

เตรียมไว้ แผนที่ 2 เป็นบทอ่านจากหนังสือและบทความวิชาการ แผนที่ 3 เป็นบทอ่านที่ให้นักศึกษาไปสืบค้นมาด้วยตัวเอง)

2.2 ขั้นสอนและทำกิจกรรมกลุ่ม หลังจากอ่านบทเรียนการอ่านตามแผนที่กำหนดแล้ว ให้นักศึกษาทำแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นกลุ่มและทำกิจกรรมกลุ่มตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 ขั้นการทดสอบ เมื่อทำแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและกิจกรรมกลุ่มแล้ว ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบย่อยรายบุคคล จากนั้นจะนำคะแนนของสมาชิกในทีมทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม รวมกับคะแนนของแบบฝึกในกิจกรรมกลุ่ม เป็นคะแนนระหว่างเรียน

2.4 ขั้นประเมินผล มีการประเมินผลจากแบบทดสอบ และแบบฝึกกิจกรรมกลุ่ม โดยการประเมินตามสภาพจริง การทำแบบทดสอบ ตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน และแบบฝึกกิจกรรมกลุ่ม ใช้เกณฑ์ Rubrics เพื่อเป็นคะแนนกลุ่ม รวมกับผลคะแนนจากแบบทดสอบย่อยของสมาชิกในกลุ่มทุกคน เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มระหว่างเรียน แล้วประกาศผลคะแนนเพื่อให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม โดยให้รางวัลเป็นคำชม เกียรติบัตร หรือของรางวัลแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยทดสอบหลังเรียน โดยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 40 นาที แล้วตรวจให้คะแนน โดยการประเมินตามสภาพจริง ตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวนข้อสอบ 30 ข้อ 30 คะแนน จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจ เรื่อง แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ICRC ไปสอบถามนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (likert) (สิน พันธุ์พินิจ. 2554: 153) มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC

กลุ่มทดลอง	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	35	30	15.45	0.33	19.57*
หลังเรียน	35	30	26.79	0.30	

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลคะแนนวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (= 26.79, S.D. = 0.30) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (= 15.45, S.D. = 0.33) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 เมื่อพิจารณาความคิดเห็น 3 ด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านความรู้ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.54, S.D. = 0.61) รองลงมา ด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.59) และด้านการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = 0.65)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลคะแนนวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (= 26.79, S.D. = 0.30) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (= 15.45, S.D. = 0.33) เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย อาจเป็นผลเนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC

ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำเสนอบทเรียน 2) ขั้นสอนและทำกิจกรรมกลุ่ม 3) ขั้นการทดสอบ 4) ขั้นประเมินผล ในแต่ละขั้นตอนนักศึกษาจะได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมกลุ่มที่น่าสนใจ หลากหลาย และแปลกใหม่มากกว่าการเรียนแบบปกติ นักศึกษาได้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม เกิดองค์ความรู้ แนวคิดใหม่ ๆ เกิดเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับ วรรณฤดี สุขชื่น (2563 : 63) ที่กล่าวว่า นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้น ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจผ่านประบวนการกลุ่ม ส่งผลให้นักศึกษาสนใจในการเรียนรู้มากขึ้นจนทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ สุภาพร มีอาษา (2560 : 124) ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค CIRC เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค CIRC สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ในระดับ .01

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.54 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักศึกษา 3 ด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านความรู้ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC ก่อให้เกิดความรู้ในด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทำให้นักศึกษาเข้าใจหลักการอ่าน และได้ฝึกฝนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งการอ่านคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ การตัดสินใจแก้ปัญหาโดยใช้ปัญญา สอดคล้องกับ ปุณณวัช ทัพธวัช (2555 : 98-99) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายน่ารู้ และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา ผลวิจัยพบว่า ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการใช้ความความคิดในลักษณะวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาโดยยึดหลักการคิดด้วยเหตุผลจากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์และการคาดเดา และความพึงพอใจของนักศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำกิจกรรมกลุ่ม ความร่วมมือกันเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น และแก้ไขปัญหาร่วมกัน กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาให้พร้อมเปิดรับองค์ความรู้และการฝึกฝนด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับสุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2560 : 143) ที่กล่าวว่ารูปแบบการสอนที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วม บรรยากาศในการเรียนส่งเสริมให้นักศึกษากล้าพูด และมีความสุขในการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน เห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และความพึงพอใจด้านที่ 3 คือ ด้านการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก นักศึกษาจะสามารถนำแนวคิดในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ การพินิจพิเคราะห์ พิจารณาให้รอบคอบเกิดเป็นปัญญา สอดคล้องกับ ปุณณวัช ทัพธวัช (2555 : 98-99) ที่กล่าวถึงการอ่านคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า คิด

ด้วยความสุขุมรอบคอบใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองเพื่อประเมินผลดี ผลเสีย และทบทวนเพื่อหาข้อสรุปก่อนนำไปสู่การตัดสินใจครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC รูปแบบนี้ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการบูรณาการภาษากับการเรียน ในที่นี้สามารถใช้พัฒนะทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้มีประสิทธิภาพ เพราะนักศึกษาได้ทำกิจกรรมการอ่านเพื่อความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความ ส่งเสริมให้เกิดการใช้ความคิดพินิจพิจารณาจนเกิดปัญญา อันเป็นขั้นสุดท้ายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ผู้เรียนได้ทำงานเป็นทีม ผู้สอนสามารถสร้างสรรค์กิจกรรมการอ่านเพื่อพัฒนาการอ่านให้หลากหลาย น่าสนใจ และเหมาะสมกับการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เกิดความน่าสนใจทุกครั้งในการจัดการเรียนรู้

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะ ผู้สอนสามารถเพิ่มการพัฒนาทักษะการเขียนซึ่งสามารถใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ CIRC ได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน หากมีการบูรณาการการสอนทั้งด้านการอ่านและการเขียนก็จะทำให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะทางภาษาไทยได้ทั้งสองด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC มาใช้จัดการเรียนรู้ต่อยอดจากการอ่าน เป็นทักษะการเรียนรู้ด้านอื่นๆ ทั้งการเขียน การฟัง ดู พูด หรือมีการบูรณาการทักษะในการสื่อสารทั้งหมดโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC

2.2 ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ CIRC มาใช้จัดการเรียนรู้เนื้อหาอื่นๆ ในภาษาไทยนอกเหนือจากทักษะการสื่อสาร กล่าวคือ สามารถนำมาจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาหลักภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมไทย ด้วยรูปแบบการทำกิจกรรมกลุ่ม มีการเรียนรู้แบบร่วมมือจะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

จิรวัฒน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (2556). *การอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์.

ทิศนา แขมมณี. (2566). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปุณณวัช ทัพธวัช. (2555). *การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกฎหมายอาญาน่ารู้และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบไตรสิกขา*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ไพรินทร์ พึ่งพงษ์ และคณะ. (2564). *รูปแบบการสอนภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดอภิปัญญา เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.* วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย. 13(2), 132-150.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579.* กรุงเทพ. กระทรวงศึกษาธิการ.

วรรณฤดี สุขชื่น (2563). *การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ซี ไอ อาร์ ซี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาป่าขะ-เขาเพิ่ม จังหวัดนครนายก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการสอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2562). *วิธีสอนทั่วไป*. นครปฐม. ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สิน พันธุ์พินิจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร. วิทยพัฒน์.

สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2560). *รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับคณาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้*. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 10(1), 151-158.

สุภาพร มีอาษา. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค CIRC เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

technology leadership of school administrators under Office Area Elementary District 2 Phattalung

อัษฎา ขาวคง[1] ตรัยภูมินทร์ ตรีตรีศวร[2]
Assada Khaokong, Traipuminr Tritrisaon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต2 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา และ3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวนกำหนดขนาดจากตารางเครซี่มอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่าง 306 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการทดสอบเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า 1.ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2.ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อ

Received: 2023-03-13 **Revised:** 2023-04-17 **Accepted:** 2023-04-20

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Educational Administration, Hatyai University. Corresponding Author e-mail: supattra.sae053@hu.ac.th

[2] อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Lecturer in Education, Faculty of Educational Administration, Hatyai University. e-mail: pr@hu.ac.th

พิจารณารายด้านแล้วพบว่าด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และด้านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และด้านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.ครูมีข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรหมั่นศึกษาหาความรู้ อย่างสม่ำเสมอในเรื่องเทคโนโลยี และควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้เทคโนโลยี รวมถึงจัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกและมีการจัดอบรมส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีให้กับครู บุคลากร และนักเรียน อย่างทั่วถึง
คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This study aimed 1) to study the level of technology leadership of school administrators under Office Area Elementary District 2 Phattalung, 2) to compare the technology leadership of school administrators based on the opinions of teachers under Office Area Elementary District 2 Phattalung classified by educational qualification, work experience, and size of schools, and 3) to gather recommendations on technology leadership of school administrators under Office Area Elementary District 2 Phattalung. The sample included teachers in educational institutions under Office Area Elementary District 2 Phattalung in the academic year 2022. The size was determined from Krejcie & Morgan's table, resulting in 306 through simple sampling and a lottery without replacement. The instrument was the questionnaire developed by the researcher. Statistics used included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and pairwise comparisons using LSD. The findings were as follows: 1.Technology leadership of school administrators under Office Area Elementary District 2 Phattalung overall and each aspect was at a high level. When considering each aspect, the use of technology in the evaluation had the highest

mean, followed by the ethical use of technology, the use of technology in management, the use of technology in learning management, and technological vision, respectively. 2. The overall technology leadership of school administrators under Office Area Elementary District 2 Phattalung classified by educational qualification was not different. When considering each aspect, the use of technology in management was different with a statistical significance of .05 level, and the use of technology in the evaluation was different with a statistical significance of .01 level. Classified by work experience, the overall technology leadership of school administrators under Office Area Elementary District 2 Phattalung was different with a statistical significance of .05 level. When considering each aspect, the ethical use of technology was different with a statistical significance of .05 level. The use of technology in management and the use of technology in the evaluation were different with a statistical significance of .01 level. Classified by size of educational institutions, the overall was different with a statistical significance of .01 level. When considering each aspect, technological vision, the ethical use of technology, the use of technology in management, and the use of technology in the evaluation were different with a statistical significance of .01 level, and the use of technology in learning management was different with a statistical significance of .05 level. 3. As for teachers' suggestions on technology leadership of school administrators under Office Area Elementary District 2 Phattalung, school administrators should seriously study to gain knowledge related to technology and should act as good role models in using technology along with the provision of technological equipment, facilities, and training to entirely promote the use of technology for teachers, personnel, and students.

Keywords: technology leadership; school administrators

บทนำ (Introduction)

เทคโนโลยีนั้นสำคัญเป็นอย่างมากในปัจจุบันซึ่งเราจะปฏิเสธไม่ได้เลยว่าในทุกวันนี้ทุกๆ อย่างรอบตัวเราล้วนแล้วแต่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีในหลายๆด้านในด้านการศึกษาก็เช่นเดียวกัน เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนช่วยเรื่องการเรียนรู้ ปัจจุบันมีเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ หลายด้านมีระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ระบบ

สนับสนุนการรับรู้ข่าวสาร เช่น การค้นหาข้อมูลข่าวสารเพื่อการเรียนรู้ใน World Wide Web นอกจากนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศยังเข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสมัยใหม่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผน การดำเนินการ การติดตามและประเมินผล ซึ่งอาศัยคอมพิวเตอร์และระบบสื่อสารโทรคมนาคมเข้ามามีบทบาทที่สำคัญเทคโนโลยีสารสนเทศกับการสื่อสารระหว่างบุคคลในเกือบทุกวงการทั้งทางด้านการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยสื่อสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล เช่น การสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนโดยใช้องค์ประกอบที่สำคัญช่วยสนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพและสิ่งสำคัญอีกอย่างคือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการพัฒนาศึกษาเพื่อช่วยเสริมแรงจูงใจให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียน และช่วยเร้าความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองก็จะทำให้นักเรียนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ นักเรียนไม่เบื่อที่จะเรียนรู้(พงศ์กฤษณ์ ช่วยทอง, 2565)

ในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี ในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพราะเทคโนโลยีและสารสนเทศมีความจำเป็นในการบริหารจัดการใน การจัดการศึกษา การนำเอาเทคโนโลยีที่มีอยู่ในปัจจุบันมาใช้ในการบริหาร ส่งเสริม สนับสนุน บุคลากรในสังกัดเป็นประโยชน์อย่างมากในปัจจุบัน อีกทั้งยังช่วยให้กระบวนการจัดการศึกษามีความทันสมัยและอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การบริหารการศึกษานั้นเป็นงานที่มีความซับซ้อนมาก และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องได้รับข้อมูลและสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับใช้ในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตลอดเวลา นอกจากนั้นแล้วข้อมูลและสารสนเทศนั้นต้องเป็นปัจจุบันด้วยการตัดสินใจและการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ ให้มีประสิทธิผลนั้นอาจกล่าวได้ว่ามีปัจจัยที่สำคัญอยู่สองส่วน ส่วนแรกคือ การมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน และถูกต้อง และส่วนที่สองก็คือ ความรู้ว่าในสถานการณ์นั้นๆจะตัดสินใจอย่างไร หรือจะดำเนินการอย่างไรจึงจะเหมาะสมจะเห็นว่าเทคโนโลยีสำหรับบริหารการศึกษาก็คือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารนั่นเอง นอกจากนั้นเราอาจจะให้ความหมายเทคโนโลยีบริหารการศึกษาได้กว้างๆ ว่าเป็นเครื่องมือและวิธีการสำหรับช่วยให้ผู้บริหารการศึกษาสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีและการเข้าถึงนวัตกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการกำกับดูแลอำนวยการติดตามทและนิเทศการบริหารจัดการและการดำเนินงานของสถานศึกษาในกำกับมีสถานศึกษาใน กำกับดูแลทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ (สพป.พท.2 2565) ซึ่งมีการส่งเสริมในการบริหารงานและสนับสนุนการพัฒนาระบบสารสนเทศเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้เข้าถึงใช้งานนั้น แต่บริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน

และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เข้าถึงการนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ โดยผู้บริหารส่วนใหญ่ยังขาดทักษะ ขาดความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และการใช้นวัตกรรมต่าง ๆ ในการประยุกต์ใช้กับการบริหารงาน รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน (รายงานผลการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต2 ประจำปี 2564) ดังนั้นการมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน จำนวน 306 คน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน จำนวน 306 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 1 ฉบับ ใช้สอบถามครูในสถานศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

3.1.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2

3.1.3 แบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : index of item objective congruence) โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า การวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ

3.2.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับ ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) โดยค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงถือได้ว่าแบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำแบบสอบถามไปใช้ได้และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงและจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.951

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารหลักสูตรการผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนในสังกัดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4.2 ขอหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ถึงผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form)

4.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ส่งผ่านระบบ My Office ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์

4.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนกลับและสมบูรณ์จำนวน 306 คิดเป็นร้อยละ 100

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC)

5.1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติด้วย t-test และ F-test และแบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) และได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีทดสอบของ LSD

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 มีผลการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 66.77 มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 52.15 มีตำแหน่งครูผู้สอน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 84.95 และประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 55.37

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านครู และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนระดับยอดเยี่ยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านครู และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนระดับยอดเยี่ยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.55, SD = .47) รองลงมาด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.49, SD = .52) ด้านผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.48, SD = .58) และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.44, SD = .49) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

1) ปัจจัยด้านผู้บริหารของโรงเรียนระดับยอดเยี่ยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.48, SD = .58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ในการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.55, SD = .61) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีแนวคิดในการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ = 4.50, SD = .70) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.43, SD = .71)

2) ปัจจัยด้านการสื่อสารของโรงเรียนระดับยอดเยี่ยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.49, SD = .52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีการสื่อสารกับคณะครูอย่างกัลยาณมิตร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.55, SD = .65) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการประชุมกับคณะครูเพื่อมอบหมายงานที่เกี่ยวข้องกับประกันคุณภาพการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.51, SD = .64) มีช่องทางรับข้อเสนอแนะจากชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ($\overline{X}$ = 4.51, SD = .64) และผู้บริหารมีการสื่อสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.51, SD = .61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารใช้การสื่อสารแบบสองทางในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.43, SD = .65) ตามลำดับ

3) ปัจจัยด้านครูของโรงเรียนระดับยอดเยี่ยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.55, SD = .47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความรัก ศรัทธา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครูในการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.67, SD = .54) รองลงมาคือ มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.58, SD = .60) และมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.58, SD = .60) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.47, SD = .68) ตามลำดับ

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนระดับยอดเยี่ยมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.44, SD = .49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการในการจัดโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.53, SD = .63) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.49, SD = .63)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = .47) รองลงมาด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = .50) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = .44) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = .41) และด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = .50) ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

1) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.21, S.D. = .50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการสำรวจความต้องการเทคโนโลยี (= 4.37, S.D. = .67) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีโครงการในการพัฒนาระบบเทคโนโลยี (= 4.32, S.D. = .69) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดทิศทาง การจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาไว้ อย่างชัดเจน (= 4.08, S.D. = .73)

2) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = .50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการ ใช้งานเทคโนโลยี มีความรับผิดชอบต่อสังคม และต่อโลกสาธารณะ ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = .61) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียนใช้งานเทคโนโลยีด้วยความตระหนักรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = .58) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และตระหนักรู้ในการใช้งานเทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = .68)

3) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = .44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมถึงเพื่อนร่วมงาน ผู้เชี่ยวชาญ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. = .57) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพด้านการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการใช้เทคโนโลยี ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = .62) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล แปลผลการวิเคราะห์ และเชื่อมโยงสู่การสร้างข้อสรุปเพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = .64)

4) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = .42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครู และนักเรียนใช้คอมพิวเตอร์ หรือสมาร์ตโฟนในการค้นคว้าหาความรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = .58) รองลงมาคือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้งานสื่อการเรียนรู้ จากแหล่งต่าง ๆ เช่น คลังสื่อออนไลน์, Youtube, DLIT, DLTV, Website ในการประกอบการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = .51) และผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = .60) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีการศึกษาพร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่คณะครู บุคลากร และนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = .63)

5) ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = .47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยี ในการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องตามตัวชี้วัดของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา และ นโยบายของรัฐบาล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\overline{X}$ = 4.5, S.D. = .62) รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้งาน เทคโนโลยีในการวัดผล และประเมินผลการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาและยกระดับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = .60) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดแนวทางการวัดผล และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เช่น โปรแกรมSGS, Microsoft Excel ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = .59)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยจำแนกตามสถานภาพ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษา

1) ผลการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารแตกต่างกับครูที่จบ สูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มี

วุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผลแตกต่างกับครูที่จบ สูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และด้านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

3) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำแนกตามจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร และด้านการใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล แตกต่างกับครูที่ที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนระดับยอดเยี่ยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเนื่องจากภาวะ ผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องปรับตัวและเรียนรู้ เพื่อที่จะมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีมาใช้เป็นองค์ประกอบและแนวทางในการบริหาร และ พัฒนาศึกษา เพื่อทำให้สถานศึกษามีความพร้อมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน สอดคล้องกับดวงเดือน ตั้งประเสริฐ และบรรจบ บุญจันทร์(2557)ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัด

นครราชสีมา พบว่าระดับภาวะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันบางท่านจบปริญญาตรี บางท่านจบปริญญาโทหรือสูงกว่าแต่เมื่อไปอยู่ในบริบท และสภาพแวดล้อมต่างๆของโรงเรียนที่มีความคล้าย เจอผู้บริหารโรงเรียนที่มีเทคนิคในการบริหารงานคล้ายกันอาจทำไห้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเหด หมัดอะดัม (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ซึ่งผลการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันบางท่านมีการทำงานมาหลายปีแล้วแล้ว บางท่านเพิ่งเริ่มทำงาน ทำให้ครูได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายแตกต่างกัน ประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับอาจมีความแตกต่างกันไปตามภารกิจ ของงาน ตำแหน่งงาน ภาระงานที่ได้รับมอบหมายทำให้ครูแต่ละบุคคลได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกันอาจจะมีความ คิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสา แป้นเชียร และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2563) ได้ทำการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต1 และรวบรวมข้อเสนอแนะในการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 1 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ครูที่อยู่ในสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่าครูที่ปฏิบัติงานโรงเรียนขนาดกลาง มองเห็นถึงศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในการแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมการมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้าน บุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านทรัพยากรจน

ทำให้ผู้บริหารไม่สามารถแสดงบทบาทหรือพฤติกรรมการมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของภัทราพร ธัญกิจเจริญสิน (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า จากการรวบรวมข้อเสนอแนะของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่าในปัจจุบัน ทักษะการใช้เทคโนโลยีเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ผู้บริหารจึงควรมี ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีเพื่อรับมือให้ทันต่อโลกในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรหมั่นศึกษาหาความรู้ อย่างสม่ำเสมอในเรื่องนี้ และควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้เทคโนโลยี รวมถึงจัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆให้กับครู บุคลากร และนักเรียน ให้ได้ใช้อย่างทั่วถึง นอกจาก ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาก็ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรฝึกอบรมใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถเพิ่มศักยภาพในการทำงานของครู และบุคลากรภายในโรงเรียนได้มากขึ้น และควรนำเทคโนโลยีรูปแบบใหม่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นำมาใช้ในการประเมินผลในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการวิจัยพบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี อยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ ผู้บริหารจึงควรมีความตระหนักในเรื่องนี้และควรแสดงออกถึงการมีความสามารถในการสร้างวิสัยทัศน์กำหนด เป้าหมาย ภาระงาน และตัวชี้วัดความสำเร็จทางเทคโนโลยีมีการวางแผนภาพอนาคตของผู้นำและสมาชิกในองค์กร และกำหนดจุดหมายปลายทางที่เชื่อมโยงกับภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อเข้าด้วยกัน แล้วมุ่งสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ จุดหมายปลายทางดังกล่าวต้องชัดเจน ท้าทาย และมีความเป็นไปได้ ถ้าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีที่ดีแล้วก็จะส่งต่อมายังครูและบุคลากรทางการศึกษาในการนำไปพัฒนาการศึกษาต่อไป

1.2 จากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี แตกต่างกันในทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีและให้การสนับสนุนนโยบายในการระดมทุนเพื่อ สนับสนุนเทคโนโลยีและดำเนินการตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และมีการวางแผนร่วมกันกับครู และบุคลากรเพื่อร่วมกันพัฒนาในด้านการหาความรู้ใหม่ๆในด้าน

เทคโนโลยี และผู้บริหารควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติให้กับครู และบุคลากร ซึ่งผู้บริหารควรจัดทำแผนพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มภาวะผู้นำเทคโนโลยีด้านอื่นๆ ให้มากยิ่งขึ้นและรู้เท่าทัน ความเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ทุกเขตพื้นที่

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาบทบาทภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2

2.3 ควรมีการศึกษาและพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง (References)

ดวงเดือน ตั้งประเสริฐ และบรรจบ บุญจันทร์(2557) การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา.วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

นิสา แป้นเชียร และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2563). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1.

พงศ์กฤษณ์ ช่วยทอง. เทคโนโลยีกับการพัฒนาการศึกษา สืบค้นเมื่อ 3 มิถุนายน 2565 จาก https://www.gotoknow.org/posts/194415.

ภัทราพร ธัญกิจเจริญสิน, ศรุดา ชัยสุวรรณ และ อลงกต ยะไวทย์. (2559). ภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

สุเหด หมัดอะดัม และสุนทรี วรรณไพเราะ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษา เอกชน จังหวัดสงขลา.การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แห่งชาติ ครั้งที่ 20 ณมหาวิทยาลัยขอนแก่น. 15 มีนาคม 2562.

ปัจจัยของทุนมนุษย์และอัตราส่วนกระแสเงินสด ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนและกำไรในอนาคตที่ส่งผลกับมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

Factors of Human Capital and Cash Flows Ratio on the Return on Stock Investment and Future Profit of Listed Companies in Services Sector

พรประไพ แต่งเจริญพาณิชย์[1] ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล[2]
Phornprapai Tangcharoenpanit, Pravas Penvutikul

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยของทุนมนุษย์และอัตราส่วนกระแสเงินสด ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนและกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินที่มีข้อมูลครบถ้วน 131 บริษัท ช่วงปี พ.ศ.2562 – 2564 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของตัวแปร การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ทุนมนุษย์และอัตราส่วนกระแสเงินสด เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนและกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ โดยทุนมนุษย์มีผลต่ออัตราผลตอบแทนในอนาคตเชิงบวก และอัตราส่วนกระแสเงินสดมีผลต่อกำไรในอนาคตเชิงบวก ซึ่งอธิบายได้ว่า การเพิ่มทุนมนุษย์สำหรับการพัฒนาทักษะและความสามารถของพนักงาน สามารถช่วยเพิ่มผลผลิตและผลตอบแทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในส่วนของผลวิจัยอิทธิพลของอัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราสวนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กับกำไรในอนาคต พบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ ระยะเวลาเก็บหนี้ อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ ไม่มีผลกระทบกับกำไรในอนาคต ในขณะเดียวกันอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว มีผลกระทบเชิงบวกกับกำไรในอนาคต นอกจากนั้นยังพบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อ

Received: 2023-05-10 **Revised:** 2023-07-05 **Accepted:** 2023-07-07

[1] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy,Sripatum University. Corresponding Author e-maiil: phornprapai@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University

กำไรสุทธิ ไม่มีผลกระทบกับกำไรในอนาคต แต่อัตรากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีผลกระทบเชิงบวกกับกำไรในอนาคต
คำสำคัญ (Keywords): ทุนมนุษย์; มูลค่ากิจการ; คุณภาพกำไร

Abstract

This research aims to study the factors of human capital and cash flow ratios that affect future returns and profits of registered companies in the service industry of the Stock Exchange of Thailand. The study uses data from financial and investment sources to find the relationship between human capital and cash flow ratios with future returns and profits of companies. The research results found that human capital and cash flow ratios have an impact on future returns and profits of companies. Human capital has the same impact as cash flow ratios on future returns and profits. This affects the market value of registered companies in the service industry of the Stock Exchange of Thailand. Regarding the research results of the influence of the liquidity ratio and the cash flow ratio from operating activities, with profits in the future, found that the ratio of working capital Account receivable turnover debt collection period Inventory Turnover It has no effect on future profits. At the same time, the working capital ratio is fast. have a positive impact on future profits It was also found that Cash flow from operating activities to total liabilities Cash flow from operating activities to net income It has no effect on future profits. But the ratio of cash flow from operating activities to average total assets has a positive effect on future earnings.
Keywords: Human Capital; Firm Value; Earnings quality

บทนำ (Introduction)

ที่ผ่านมาสถานการณ์ปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 มีความผันผวนเป็นอย่างมาก และมีความคาดการณ์ได้ค่อนข้างยาก ผู้คนเปลี่ยนแปลงไปอย่างคาดไม่ถึง มีความกังวลในอนาคตที่มันไม่แน่นอนส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ดังนั้น เราควรให้ความสำคัญกับการวางแผนการใช้ชีวิตเป็นอย่างมากเพื่อความมั่นคงในอนาคตยามเกษียณ อย่างไรก็ตาม การปรับแผนการลงทุนให้เข้ากับสถานการณ์ก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายเกษียณที่วางแผนไว้ได้ ภาพรวมเศรษฐกิจไทยคาดว่าจะมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นนับตั้งแต่ต้นปี 2565 มีการฟื้นตัวต่อเนื่องเรื่อยมาซึ่งปัจจัยสนับสนุนได้แก่ 1. คาดว่าตั้งแต่ช่วงเดือนเมษายน 2565 เป็นต้นไป สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกใหม่จะดีขึ้น ทำให้รัฐบาลสามารถผ่อนคลายมาตรการควบคุม ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศและความเชื่อมั่นภาคเอกชน

ทยอยฟื้นตัวการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Stock Exchange of Thailand) ช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19มีความผันผวนอย่างมาก การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งแก่นักลงทุนที่สนใจจะลงในหลักทรัพย์ดังกล่าว การซื้อขายหลักทรัพย์นี้ ผู้ลงทุนมีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนในมูลค่าที่สูง ซึ่งก็มาพร้อมกับความเสี่ยงทางการเงิน เพราะนอกจากจะได้มีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงนั้น ในทางกลับกันก็มีโอกาสสูญเสียเงินสูงด้วยเช่นกัน เพราะราคาทรัพย์นั้น มีความอ่อนไหวมาก ไม่ว่าจะเป็นข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ การเมือง โรคระบาด ฯลฯ ดังนั้น การศึกษาข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจในการหาอิทธิพลของอัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุน และกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1.เพื่อศึกษาปัจจัยของทุนมนุษย์ ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยของอัตราส่วนกระแสเงินสด ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนและกำไรในอนาคต ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

3. เพื่อศึกษาปัจจัยของอัตราผลตอบแทน ที่มีผลกับมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

4. เพื่อศึกษาปัจจัยกำไรในอนาคต ที่มีผลกับมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบงานวิจัยให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาผลกระทบของผลการดำเนินงานและสภาพคล่องทางการเงินที่ส่งผลต่อการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลของธุรกิจจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ บริษัทที่ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่มีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 - 2564 ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ จำนวน 131 บริษัท โดยใช้ข้อมูลรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

3.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินและนำมาวิเคราะห์งบการเงินทำการคำนวณหาอัตราส่วน ดังนี้

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรและการวัดค่า เพื่อใช้ในการทดสอบดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

1.1.1 กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม เพื่อวัดว่ากิจการ มีผลการดำเนินงานสูงหรือต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์ โดยใช้สัญลักษณ์ตัวแปรด้วย CFO/TOA โดยมีงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา เช่น นิศาชล (2560), สาริยา (2562), ฐาปกรณ์ (2563) สมการคือกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์รวม

(CFO/TOA) = กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน X 100
สินทรัพย์รวม

1.1.2 กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม เพื่อวิเคราะห์ว่ากิจการมีผลการดำเนินงานสูงหรือต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับหนี้สิน โดยงานวิจัยนี้ใช้สัญลักษณ์ตัวแปรด้วย CFO/TOL โดยมีงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา เช่น นิศาชล (2560), สาริยา (2562), ฐาปกรณ์ (2563) สมการคือกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม

(CFO/TOL) = กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน X 100

1.1.3 อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) เป็นวิธีการในการวัดความสามารถในการทำกำไร โดยคำนวณจากรายได้จากการขาย เมื่อหักต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตออก เหลือเป็นกำไรเท่าไหร่ โดยงานวิจัยนี้แทนค่าตัวแปรด้วย GPM โดยมีงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา เช่น นิศาชล (2560) สมการสำหรับวัดค่าตัวแปรคือ

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GPM) = กำไรขั้นต้น X 100
รายได้จากการขายสุทธิ

1.1.4 อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) เป็นวิธีการในการวัดความสามารถในการทำกำไร โดยเป็นอัตราส่วนที่บอกถึงความสามารถการทำกำไรสุทธิของกิจการ บอกถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการและความสามารถของผู้บริหารอีกด้วย โดยงานวิจัยนี้แทนค่าตัวแปรด้วย NPM โดยมีงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา เช่น นิศาชล (2560) สมการสำหรับวัดค่าตัวแปรคือ

อัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) = กำไรสุทธิ X 100
รายได้จากการขายสุทธิ

1.1.5 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return On Assets) เป็นวิธีการในการวัดความสามารถในการทำกำไร โดยอัตราส่วนนี้บอกว่าทรัพย์สินที่บริษัทมีอยู่สามารถนำไปแปรสภาพเป็นกำไรมากหรือน้อยโดยงานวิจัยนี้แทนค่าตัวแปรด้วย ROA โดยมีงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา เช่น นิศาชล (2560), ฐาปกรณ์ (2563) สมการสำหรับวัดค่าตัวแปรคือ

ROA (%) = กำไรสุทธิ x 100
สินทรัพย์รวม

1.1.6 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity หรือ ROE) เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้ผู้ถือหุ้นทราบว่าจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนมากน้อยเพียงใด งานวิจัยนี้แทนค่าตัวแปร ROE โดยมีงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา (นิศาชล คำสิงห์, 2560; ฐาปกรณ์ เจียรนันทพิสุทธ์, 2563) สมการสำหรับวัดค่าตัวแปรคือ

ROE (%) = กำไรสุทธิ x 100
ส่วนของผู้ถือหุ้น

1.1.7 วัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) วัดโดยวิธีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio) แสดงให้เห็นถึงความสามารถของบริษัทในการชำระหนี้ระยะสั้นด้วยสินทรัพย์หมุนเวียนที่แปรสภาพ เป็นเงินสดได้เร็ว เพื่อให้ทราบสภาพคล่องที่แท้จริงของบริษัท แทนด้วยตัวแปร QR วัดค่าโดย

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว = สินทรัพย์หมุนเวียน – สินค้าคงเหลือ
หนี้สินหมุนเวียน

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

กำไรในอนาคต

คุณภาพกำไร (Earnings Quality หรือ Quality of Earnings) หมายถึง ความสามารถของกำไรในปัจจุบันเพื่อใช้พยากรณ์กำไรในอนาคตได้ กำไรจะมีคุณภาพดี ถ้าไม่มีการกลับรายการกำไรจากที่เคยพยากรณ์ไว้ แต่ถ้ามีการกลับรายการกำไรที่เคยพยากรณ์ไว้ แสดงว่ากำไรมีคุณภาพไม่ดีหรือต่ำ ถ้าผู้วิเคราะห์ไม่สามารถตรวจพบว่ากำไรมีคุณภาพต่ำ และผู้วิเคราะห์ใช้กำไรที่มีคุณภาพต่ำในการพยากรณ์หรือแปลความหมายต่างๆ ย่อมมีผลทำให้การพยากรณ์หรือการแปลความหมายนั้นผิดพลาดไปจากความเป็นจริง ซึ่งจะส่งผลอย่างร้ายแรงต่อราคาตลาดของหุ้นของกิจการนั้นจนตกต่ำลงอย่างมากเรียกว่าทอร์ปิโด (Torpedo) ดิ่งลงเหวเมื่อต่อมาภายหลังผู้วิเคราะห์พบว่า กำไรที่พยากรณ์ไว้นั้นผิดพลาด เกิดความตกใจจากกำไร (Earnings Surprises) เพราะว่ากำไรที่เกิดขึ้นจริงภายหลังมีทิศทางตรงกันข้ามกับกำไรที่พยากรณ์ไว้เดิม (Smart Accounting column : Accounting Update : ดร. สิงห์ชัย อรุณวุฒิพงศ์ วารสาร : เอกสารภาษีอากร สิงหาคม 2562)

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Assets หรือ ROA)

เป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงความสามารถในการทำกำไรจากสินทรัพย์ของบริษัท ว่าก่อให้เกิดผล กำไรมากน้อยเพียงใด สินทรัพย์รวมดังกล่าว หมายถึง สินทรัพย์ซึ่งกิจการใช้งานอยู่เท่านั้น อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนทั้งสิ้นหรือการใช้ สินทรัพย์ว่า ได้ผลตอบแทนที่ดีหรือไม่

สูตรที่ใช้ในการคำนวณคือ

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ = กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม (เฉลี่ย) x 100

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) โดยกำหนดวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า และมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทั้งในส่วนของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และสภาพคล่องทางการเงิน ประกอบด้วย สภาพคล่องทางการเงิน โครงสร้างเงินทุนบริษัท ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร และตัวแปรตาม ได้แก่ คือ กำไรในอนาคตต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน โดยที่ได้ทำ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลจาก SETSMART ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย กลุ่ม กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ในระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
CFO/TOA	131	-129.27	61.76	7.4686	12.85443
CFO/TOL	131	-171.68	299.84	26.2250	48.14801
GPM	131	-193.15	96.62	27.4179	23.54248
NPM	131	-290.27	805.48	.9123	61.25093
ROA	131	-54.96	107.59	6.1010	13.43742
ROE	131	-1122.91	134.93	3.5969	61.73944
Quick Ratio	131	.04	16.62	1.4762	2.19647

D/E	131	.00	24.86	1.2804	2.21721
PPE/ASSET	131	.00	5.95	.3802	.40046
ETR	131	-2248.50	2911.81	15.8954	256.06738

ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา โดยเฉลี่ยตั้งแต่พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ.2564 เป็นดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สภาพคล่องทางการเงิน โครงสร้างเงินทุนบริษัท ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.47**,** 26.23**,** 27.42**,** 0.91**,** 6.10**,** 3.60**,** 1.48**,** 1.28**,** 0.38**,**15.89 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 12.85,48.15,23.54,61.25, 13.48,61.74,2.20,2.12,0.40,256.07,290.29,0.03,0.70 ตามลำดับ และค่าต่ำ สุดที่ -129.27,-171.68,-193.15,-290.27,-54.96,-1,122.91,0.04,0.00,0.00,-2,248.50,-4,913.72,-0.08,-3.00 ตามลำดับ และค่าสูงสุด61.76, 299.84,96.62, 805.48, 107.59,134.93,16.62,24.86,5.95,2,911.81, 608.34,0.41,6.60 ตามลำดับ ดังตารางที่

2. **การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ**

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

	CFO/TOA	CFO/TOL	GPM	NPM	ROA	ROE	Quick Ratio	D/E	PPE/ASSET
CFO/TOA	1								
CFO/TOL	.714**	1							
GPM	.267**	.284**	1						
NPM	.170**	.165**	.312**	1					
ROA	.492**	.451**	.319**	.641**	1				
ROE	.640**	.248**	.161**	.287**	.375**	1			

Quick Ratio	.044	.259**	.206**	-.022	.031	.041	1		
D/E	-.076	-.139**	-.179**	-.090	-.096	-.045	-.181**	1	

หมายเหตุ **:** ** ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วงต่ำสุด -0.181 และสูงสุด **0.**714 ซึ่งไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อการพิจารณาจากค่า (Variance Inflation Factor ก็พบว่ามีค่า VIF น้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูงเกินไป ดังนั้นจึงสามารถนำตัวแปรอิสระทั้งหมดนี้เข้าสู่สมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณได้ดังตารางที่ 2

3. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบจากผลการดำเนินงานที่มีต่ออัตรากำไรที่แท้จริง (ERT)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	-2.029	20.649		-0.098	0.922		
CFO/TOA	3.917	1.994	0.196	1.965	0.050	0.237	4.215
CFO/TOL	-0.490	0.414	-0.092	-1.182	0.238	0.390	2.565

GPM	-0.462	0.577	-0.043	-0.801	0.424	0.839	1.191
NPM	0.849	0.285	0.203	2.977	0.003	0.508	1.968
ROA	2.600	1.422	0.136	1.829	0.068	0.425	2.354
ROE	-0.626	0.299	-0.151	-2.094	0.037	0.455	2.197

ค่าคงที่ = -2.029, SEEst = 20.649 R = 0.300, R2 = 0.090, ADJ R2 = 0.076, F = 0.945, Durbin Watson = 2.037

a.Dependent Variable: ERT, Correlation is significant at the 0.05 level

ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์และอัตรากำไรสุทธิมีผลกระทบเชิงบวกกับกำไรที่แท้จริงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลกระทบเชิงลบกับกำไรที่แท้จริงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินแท้จริงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของผลการดำเนินงานและสภาพคล่องทางการเงินที่ส่งผลต่อกำไรในอนาคตของธุรกิจจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่อุตสาหกรรมบริการ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้ผลกระทบของผลการดำเนินงานและสภาพคล่องทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อกำไรในอนาคต ผลการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์และอัตรากำไรสุทธิมีผลกระทบเชิงบวกกับอัตรากำไรในอนาคตที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เป็นไปได้ว่าการที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อสินทรัพย์และอัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้นส่งผลให้อัตรากำไรในอนาคตเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลกระทบเชิงลบกับกำไรในอนาคตที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เป็นไปได้ว่าอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงส่งผลให้อัตรากำไรในอนาคตเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม และกระแสเงินสด

จากกิจกรรมดำเนินงานต่อหนี้สินรวม อัตรากำไรขั้นต้น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สภาพคล่องทางการเงิน โครงสร้างเงินทุนบริษัท ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรไม่ส่งผลกระทบกับอัตรากำไรในอนาคต

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1. จากผลการศึกษาวิจัยจะช่วยสนับสนุนให้ผู้ใช้งบการเงิน นักลงทุน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตามข้อมูลในงบการเงินรวมถึงผลการวิจัย เป็นการใช้ข้อมูลในอดีตมาวิเคราะห์ ดังนั้น นักลงทุนและนักวิเคราะห์ ควรที่จะติดตามงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในทุกไตรมาสเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและลดความเสี่ยงในการลงทุน

1.2. การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตครอบคลุมเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นผลการศึกษาจึงไม่สามารถอธิบายได้กับผลการดำเนินงานของบริษทักลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. การศึกษาครั้งต่อไปควรดำเนินการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาค้นคว้าตัวแปรอื่นๆ เช่น อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรหรืออัตราส่วนการชำระหนี้ ที่จะสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.2. ผู้วิจัยอาจจะศึกษาแค่กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ หรือบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก บริษัทที่อยู่ในตลาดเอ็ม เอ ไอ

2.3. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบแนวโน้มของสภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้นและแนวโน้มเศรษฐกิจ สภาวะเศรษฐกิจในอดีต เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4 การวิจัยครั้งนี้ใช้เพียงข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2562 ถึง 2564 ซึ่งรวมเป็นระยะเวลา 3 ปีเท่านั้น ดังนั้นควรจะมีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องในระยะยาวเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ต่อเนื่องได้ดีมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

สุพรรษา พรมกุล.(2564). อิทธิพลของความสามารถในการทำกำไรประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการบริหารสินค้าที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลของกลุ่มอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ที่ได้รับส่งเสริมลงทุนในเขตอุตสาหกรรมภาคตะวันออก

ฐิตาพร กุลศิริวนิชย์.(2563). *ผลกระทบของการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ*

นัทวตรา ปัณชนาธรณ์.(2563). *อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*

ภูมิศักดิ์ สินจรูญศักดิ์. (2564). ผลกระทบของกระแสเงินสดที่มีต่อกำไรสุทธิและกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ.

เนตรนภา ผกาแก้ว.(2564). ผลกระทบของโครงสร้างผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสดที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100.

มินธิตา วรสินธ์พันธ์.(2564). อิทธิพลของอัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ และกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง.

อโนทัย พลภาณุมาศ,สัตยา ต้นจันทร์พงศ์, รัชนียา บังเมฆ,กุลชญา แว่นแก้ว.(2562). การวางแผนภาษีของบริษัทนอกตลาดทุนที่มีผลต่อการจัดการกำไรในประเทศไทย

พันธ์แสน ใจชื้น,ปภัสวรรณ ภู่สุวรรณ,ศิริกัญญา พึ่งงาม,อุภาวดี เนื่องวรรณะ,วรกร แช่มเมือง,ปักขวัญนรีกล้าปราบโจร,ฐิติพร พระโพธิ์และสร้อยเพชร ลิสนิ.(2565). ปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

ศฐา วรุณกูล, กุลชญา แว่นแก้ว.(2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

Thomas Arkan.(2016). The Importance of Financial Ratios in Predicting Stock Price Trends: A Case Study in Emerging Markets.

Bustani, B. (2020). The Effect of Return on Assets (ROA), Net Profit Margin (NPM), Dividend Payout Ratio (DPR) and Dividend Yield (DY) on Stock Prices in the Subsectors tnsurance Company Listed in Indonesia Stock Exchange Period 2015-2018.

แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

The Guideline for Mobilization of Educational Resources of Small Sizes Schools that can be Self-Sustaining (Stand Alone) Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1

สาริณี สังไทย[1] หยกแก้ว กมลวรเดช[2] สุรเชษฐ์ บุญยรักษ์[3]
Sarinee Sungthai, Yokkaew Kamolvoradej, Surachet Boonyarug

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบันและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและเพื่อหาแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 1 คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 65 โรงเรียน รวม 317 คน ระยะที่ 2 คือ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานปัจจุบันในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone)

Received: 2023-04-26 **Revised**: 2023-07-17 **Accepted**: 2023-07-25

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Master of Education Program Students Department of Educational Administration Uttaradit Rajabhat University Corresponding Author e-mail: s_sarinee@hotmail.co.th

[2] อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer in Educational Administration Department Uttaradit Rajabhat University

[3] อาจารย์สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ Lecturer in Mathematics Department Uttaradit Rajabhat University

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ประกอบด้วย การศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ การวิเคราะห์ทางเลือก การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน การจัดทำแผน การดำเนินงานตามแผน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล และการสรุปและรายงานผล โดยชุมชนมีบทบาทต่อการดำเนินการในทุกด้าน ดังนั้นโรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ตั้งแต่การเข้ามาร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และร่วมสรุปผลการดำเนินการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน
คำสำคัญ (Keywords): แนวทาง; การระดมทรัพยากรทางการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to study the current operating conditions and the problem of mobilization of educational resources and to search the guideline for mobilization of educational resources of small sizes schools that can be self-sustaining (Stand Alone) in Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1. This research was mixed method. The population used for phase 1 were school principals and teachers working in small sizes schools that can be self-sustaining (Stand Alone) in Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1, academic year 2022, 65 schools, total of 317 people. Phase 2 the sample group was derived from purposive sampling were school principals in small sizes schools with best practice in mobilization of educational resources, total 6 people. The research tools were questionnaires and interviews. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results showed that 1) the current operating conditions in mobilization of educational resources were overall high level while the problem of mobilization of educational resources was overall low level. and the guideline for mobilization of educational resources of small sizes schools that can be self-sustaining (Stand Alone) in Uttaradit Primary Educational Service Area Office 1 including study problem and needs analysis, alternative analysis, appointment of committees or working groups, making plan, implement the plan, monitoring auditing and evaluation and summarizing and reporting results. The community participates in every parts. Therefore, schools should build a good relationship with the community and invite them to join thinking, planning, making decision, implementation, monitoring, evaluation and conclusions about mobilization of educational resources in school.
Keywords: Guideline; Mobilization educational resources

บทนำ (Introduction)

ทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นตัวกลางหรือตัวกระตุ้นให้ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือภารกิจของสถานศึกษาไปได้ด้วยดี ทำให้สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพและได้ผลตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา อีกทั้งมีบทบาทต่อกิจกรรมหรือการดำเนินภารกิจขององค์การหรือหน่วยงานทั้งในด้านของปริมาณ คือ มีเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม และในด้านคุณภาพ คือ มีประสิทธิภาพที่ดี จะทำให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมของสถานศึกษาสำเร็จลงได้ด้วยดี นิรุตติ์ วงศ์คำชัย (2563, น.24-25) ดังนั้นการระดมทรัพยากรทางการศึกษา อันเป็นการดำเนินงานหรือกิจกรรมให้ได้มาซึ่งทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งที่เป็นเงินและไม่ใช่เงิน อาทิ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งล้วนมีความสำคัญต่อการดำเนินงานในเรื่องการสนับสนุนการจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะในการจัดการศึกษาจะต้องอาศัยทรัพยากรทางการศึกษามาช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ลดค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาของรัฐ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สามารถนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา อารีรัตน์ สวนหลวง (2561, น.29) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 8 ระบุให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพสถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและดำเนินการระดมทรัพยากรทางการศึกษาให้เพียงพอต่อการจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดอุตรดิตถ์ ในปีการศึกษา 2565 มีโรงเรียนจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนที่ไม่สามารถควบรวมได้และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จัดให้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) หมายถึง โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ที่ตั้งอยู่พื้นที่ปกติแต่ห่างไกล ไม่สามารถควบรวมได้ จำนวน 66 โรงเรียน แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2562-2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 (2562, น.2) ศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกันใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ มีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนลดลง นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ทั้งโรงเรียนยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียน ส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน 2) ปัญหาด้านการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็กมีครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบท

ของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัด สาเหตุเกิดจากได้รับงบประมาณน้อย ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 3) ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนในการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอ ทั้งยังโรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชนได้มากนัก และ 4) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ถึงแม้ว่าที่ผ่านมาจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม แต่บทบาทของคณะกรรมการดังกล่าวยังมีไม่มากนัก และหากกล่าวถึงการประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยแล้ว เกือบจะกล่าวได้ว่ามีน้อยมาก หรือไม่มีเลย ในบางพื้นที่ ชุมชน ผู้ปกครอง มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้เท่าที่ควร ปัญหาที่กล่าวมาล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กจึงต้องมีความพยายามเป็นอย่างมากในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำรงอยู่ได้ต่อไป

ด้วยเหตุนี้ แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษา จึงมีความจำเป็นต่อโรงเรียนขนาดเล็กเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ดำเนินการหรือกิจกรมเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรทางการศึกษาที่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา สนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ว่ามีแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเองอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเผยแพร่และใช้เป็นแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบันและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

2. เพื่อหาแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบันและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 65 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 65 คน และครูผู้สอน จำนวน 252 คน รวม 317 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานปัจจุบันและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert)

ตอนที่ 3 สอบถามปลายเปิด (Open-Ended Question) เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน

3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3.3 ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (Index of Congruency : IOC) เลือกข้อที่ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาใช้ในแบบสอบถาม โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 – 1.00

3.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ Cronbach ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.993

3.5 ตรวจสอบความถูกต้อง และจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

4.2 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

4.4 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามและดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานปัจจุบันและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 หาแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทำให้โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปีการศึกษา และมีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบ NT หรือ O-NET สูงกว่าระดับประเทศในระหว่างปีการศึกษา 2562 -2564 รวมทั้งสิ้น 6 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการสร้างโดยเลือกข้อคำถามจากปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน มาเป็นข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษา

3. การสร้างเครื่องมือการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 รวบรวมข้อมูลการศึกษาปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากแบบสอบถาม มาใช้กำหนดกรอบแนวคิด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.3 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วนำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3.4 ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(Index of Congruency: IOC) เลือกข้อที่ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาใช้ในแบบสัมภาษณ์ โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

3.5 ปรับปรุง แก้ไขแบบสัมภาษณ์ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3.6 ตรวจสอบความถูกต้อง และจัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทำให้โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นติดต่อกันเป็นเวลา 3 ปีการศึกษา และมีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบ NT หรือ O-NET สูงกว่าระดับประเทศในระหว่างปีการศึกษา 2562 -2564 จำนวน 6 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง จำแนกและสรุปสาระสำคัญจากข้อมูลที่รวบรวมได้

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ผลการวิจัยในระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบันและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เป็นดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานปัจจุบันในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ภาพรวม

การระดมทรัพยากรทางการศึกษา	สภาพการดำเนินงานปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ
1. ด้านการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ	3.907	0.551	มาก
2. ด้านการวิเคราะห์ทางเลือก	4.191	0.576	มาก
3. ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการ	3.998	0.625	มาก
4. ด้านการจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา	4.004	0.635	มาก
5. ด้านการดำเนินงานตามแผน	4.245	0.609	มาก
6. ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	4.032	0.644	มาก
7. ด้านการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน	4.115	0.644	มาก
รวม	**4.070**	**0.612**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานปัจจุบันในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.070) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ= 4.245) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ทางเลือกในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ = 4.191) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ = 3.907)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ภาพรวม

การระดมทรัพยากรทางการศึกษา	ปัญหา		
	μ	σ	ระดับ
1. ด้านการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ	2.502	0.803	น้อย
2. ด้านการวิเคราะห์ทางเลือก	2.357	0.867	น้อย
3. ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการ	2.347	0.819	น้อย
4. ด้านการจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา	2.358	0.815	น้อย
5. ด้านการดำเนินงานตามแผน	2.124	0.928	น้อย
6. ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล	2.169	0.862	น้อย
7. ด้านการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน	2.238	0.888	น้อย
รวม	**2.299**	**0.855**	**น้อย**

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัญหาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (μ = 2.229) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ = 2.502) ด้านการจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ = 2.358) ด้านการวิเคราะห์ทางเลือกในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ = 2.357) ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ = 2.347) ด้านการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ = 2.238) ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ = 2.169) และด้านการดำเนินงานตามแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (μ = 2.124) ตามลำดับ

2. ผลการวิจัยในระยะที่ 2 แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เป็นดังต่อไปนี้

1) ด้านการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ มีแนวทางคือ ควรประชุมวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน ประสานความร่วมมือกับกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ร่วมวิเคราะห์ปัญหา จัดหมวดหมู่ความต้องการจำเป็น และสำรวจขั้นตอนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน

2) ด้านการวิเคราะห์ทางเลือก มีแนวทางคือ ควรประสานความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย แสดงความคิดเห็นถึงวิธีการในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน

3) ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน มีแนวทางคือ เปิดโอกาสให้มีการเสนอชื่อเข้าร่วมการพิจารณา ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลในชุมชน บุคคลภายนอก ที่มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพ เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

4) ด้านการจัดทำแผน มีแนวทางคือ แผนหรือโครงการเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนและชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนในการจัดทำแผนเพื่อจัดหาทรัพยากรทางการศึกษาให้เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน

5) ด้านการดำเนินงานตามแผน มีแนวทางคือ ควรรายงานผลการดำเนินการของสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน รับทราบเป็นระยะ ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน และมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

6) ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล มีแนวทางคือ ควรติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเป็นระยะ มีคณะกรรมการทั้งบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ให้ชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และศิษย์ปัจจุบัน ร่วมกันตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย

7) ด้านการสรุปและรายงานผล มีแนวทางคือ ควรประชุมสรุปผลการดำเนินงาน โดยให้คณะกรรมการทั้งบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลภายนอกร่วมกัน สรุปผลการดำเนินงานการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และจัดทำรายงาน เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ชุมชนได้รับทราบ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานปัจจุบันในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัญหาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีทรัพยากรทางการศึกษาที่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน อีกทั้งการดำเนินการระดมทรัพยากรทางการศึกษายังเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ระบุให้สถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรทั้งจากรัฐและเอกชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพงศธร แสนเมือง (2564) ที่ผลการศึกษาพบว่า สภาพและปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี มีระดับปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพปัญหาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีได้จัดให้มีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ทำให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญส่ง จอมหงษ์ (2563) ที่ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบันของการระดมทุนสำหรับสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญลักษณ์ นวลศรี (2556) ที่ผลการศึกษาพบว่า การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย (2564) ที่ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ทั้ง 7 ด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแต่ละด้านมีแนวทางดังต่อไปนี้

1) ด้านการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ มีแนวทางคือ ควรประชุมวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน ประสานความร่วมมือกับกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า ร่วมวิเคราะห์ปัญหา จัดหมวดหมู่ความต้องการ

จำเป็น และสำรวจขั้นตอนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย (2564) ที่กล่าวว่า บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ให้เป็นปัจจุบัน ร่วมวางแผนการคัดแยกวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดหมวดหมู่ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นระบบ

2) ด้านการวิเคราะห์ทางเลือก มีแนวทางคือ ควรประสานความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย แสดงความคิดเห็นถึงวิธีการในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีรัตน์ สวนหลวง (2561) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ทางเลือกการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาแก่ชุมชนโดยการดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

3) ด้านการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน มีแนวทางคือ เปิดโอกาสให้มีการเสนอชื่อเข้าร่วมการพิจารณา ประชาสัมพันธ์ให้บุคคลในชุมชน บุคคลภายนอก ที่มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพ เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ที่กล่าวว่า ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาควรสรรหาผู้มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากแหล่งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างความศรัทธาต่อโครงการระดมทรัพยากร

4) ด้านการจัดทำแผน มีแนวทางคือ แผนหรือโครงการเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการศึกษาขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนและชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนในการจัดทำแผนเพื่อจัดหาทรัพยากรทางการศึกษาให้เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญส่ง จอมหงษ์ (2563) ที่กล่าวว่า การวางแผนการระดมทุนประกอบด้วยการคัดเลือกกลยุทธ์และกิจกรรมในการระดมทุน และการจัดงบประมาณสำหรับระดมทุน

5) ด้านการดำเนินงานตามแผน มีแนวทางคือ ควรรายงานผลการดำเนินการของสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน รับทราบเป็นระยะ ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร พัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชุมชน และมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิณสุดา สิริธรังศรี (2562) ที่กล่าวว่า ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาควรพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของชุมชน บริหารจัดการทรัพยากรด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ และการรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลชุมชน และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

6) ด้านการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล มีแนวทางคือ ควรติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเป็นระยะ มีคณะกรรมการทั้งบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ให้ชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน ร่วมกันตรวจสอบและประเมินผล

การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีรัตน์ สวนหลวง (2561) ที่กล่าวว่า ควรมีการติดตามการประเมินผลการระดมทรัพยากรทางการศึกษาในการบริหารจัดการโรงเรียน ประเมินผลและตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียน

7) ด้านการสรุปและรายงานผล มีแนวทางคือ ควรประชุมสรุปผลการดำเนินงาน โดยให้คณะกรรมการทั้งบุคลากรในสถานศึกษาและบุคคลภายนอกร่วมกัน สรุปผลการดำเนินงานการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และรายงาน เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ชุมชนได้รับทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย (2564) ที่กล่าวว่า ในการดำเนินงานของศึกษาต้องมีสามารถติดตาม ตรวจสอบได้ สรุปรายงานโครงการต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากแนวทางการระดมทรัพยากรของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ทั้ง 7 ด้าน เห็นได้อย่างชัดเจนว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในทุกด้าน ดังนั้นในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาตั้งแต่การเข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนร่วมดำเนินการ ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และสรุปผลการดำเนินการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และโรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอำพล ราวกลาง (2555) ที่กล่าวว่า แนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก มีดังนี้คือ โรงเรียนควรมีการประชุมวางแผนร่วมกับชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา จัดทำโครงการร่วมกับชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา สร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งช่วยสนับสนุนในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ขอความร่วมมือ และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง มีกิจกรรมหรือวิธีการที่หลากหลายในการขอความร่วมมือจากหน่วยงานรัฐบาล บุคคล ชุมชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา และสถานประกอบการในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ประชาสัมพันธ์ผลงานของครูและนักเรียน และควรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชนเพื่อสร้างความศรัทธาและความสัมพันธ์ที่ดีให้กับชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเกตกนก แก้วนพรัตน์ (2562) ที่กล่าวว่า ควรสร้างความเข้าใจให้ชุมชนเกิดความตระหนักรู้ว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน และการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของชุมชนด้วยเช่นกัน ไม่ใช่เป็นเพียงหน้าที่ของครู โรงเรียนหรือของรัฐเพียงฝ่ายเดียว สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน และเน้นการสร้างเครือข่ายสังคม (Social

Network) ไปสู่ภายนอกชุมชน ส่งเสริมให้มีการกำหนดหรือเพิ่มบทบาทหน้าที่คณะกรรมการชุมชน เนื่องจากคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มาจากผู้นำชุมชน หรือบุคคลที่เป็นที่รู้จักหรือเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในชุมชน ซึ่งจะสามารถขยายเครือข่ายชุมชนออกไปให้กว้างขึ้น ทำให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น อันจะประโยชน์ต่อการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง (Stand Alone) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาตั้งแต่การเข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนร่วมดำเนินการ ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และสรุปผลการดำเนินการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และโรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานปัจจุบันและปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า ด้านที่มีสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันเป็นลำดับสุดท้าย ทั้งยังมีปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเป็นลำดับแรก คือ ด้านการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรพัฒนารูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการเพื่อให้การระดมทรัพยากรทางการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

เกตกนก แก้วนพรัตน์. (2562). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล.* การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย. (2564). แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. 13-25.

นิรุตติ์ วงคำชัย. (2563). *การระดมทรัพยากรของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์(SMTE) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

บุญส่ง จอมหงษ์. (2563). *การพัฒนาแนวทางการระดมทุนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.* วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พงศธร แสนเมือง. (2564). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. *วารสารพัฒนาทักษะทางวิชาการอย่างยั่งยืน.* 3(3), 25-36.

พิณสุดา สิริธรังศรี. (2562). การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา Resource mobilization for education. *วารสารสุทธิปริทัศน์,* 33(106), 1-16.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1. (2562). *แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2562-2565*. เอกสารลำดับที่ 4/2562.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

อารีรัตน์ สวนหลวง. (2561). *การนำเสนอกระบวนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

อำพล ราวกลาง. (2555). *แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กกลุ่มโรงเรียนปง 2 สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด
The Knowledge Management in the Dhanarak Asset Development Co., Ltd.

วัชรินทร์ เสดสีกาง[1] ณัฐวีณ์ บุนนาค[2]
Watcharin Sedseekang, Nadhawee Bunnag

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ศึกษาเปรียบเทียบการจัดการความรู้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการจัดการความรู้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 134 คน ได้แก่ บุคลากรของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยค่าสถิติทดสอบ t-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัย พบว่า (1) การจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านการแสวงหาและการสร้างความรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และด้านจัดเก็บความรู้ (2) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยมากสุด รองลงมาคือด้านการเรียนรู้ และด้านความรู้ (3) การเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด พบว่า พนักงานที่มีตำแหน่งต่างกันมีความระดับการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่พนักงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ต่างกันมีระดับการจัดการความรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (4) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด พบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

Received: 2023-03-21 **Revised:** 2023-06-30 **Accepted:** 2023-07-03

[1] หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Arts Program Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: watcharin.sed@ku.th

[2] ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University. e-mail: fsocnwb@ku.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการความรู้; องค์กรแห่งการเรียนรู้; บริษัท ธนารักษ์พัฒาสินทรัพย์ จำกัด

Abstract

This study aimed to address to study knowledge management of Dhanarak Asset Development Co., Ltd. (DAD) to study the DAD's status as a learning organization to study and compare DAD's knowledge management level classified by personal factors; and to study the relationship between being a learning organization and knowledge management of DAD. This study was quantitative analysis. The sample used in this study were 134 personnel of DAD. A tool employed for collecting data was a questionnaire. Statistical tools used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation. The assumption was tested using t-Test, One-Way ANOVA analysis of variance and the Pearson's Correlation Coefficient. The level of significance was set at 0.05. The results showed that (1) the overall knowledge management of DAD was in high level. Comparison of means showed that the max mean score was knowledge acquiring followed by knowledge applying and knowledge storing (2) DAD's status as a learning organization and knowledge management was in high level. The max mean score was leadership followed by learning and knowledge (3) the comparison of knowledge management level showed that there was no difference in knowledge management between ranks. On the other hand, there were differences in knowledge management between genders, ages, education levels, and work experiences at significance level 0.05. (4) the relationship between learning organizations and opinions towards knowledge management of DAD showed that it was a positive correlation at significance level 0.05 which is in line with the hypothesis.

Keywords: Knowledge Management; Learning Organizations; Dhanarak Asset Development Co., Ltd.

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันภาครัฐและภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญในการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อสร้างและกระตุ้นให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน การจัดการความรู้อาจจะมีปัญหาและอุปสรรค หากผู้นำองค์กรไม่เข้าใจ ไม่ให้ความสำคัญ ไม่สนับสนุนบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ขององค์กร และโครงสร้างองค์กรถือเป็นส่วนหนึ่ง ที่จะกระตุ้นให้องค์กรเกิดการเรียนรู้ องค์กรควรมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีแผนและนโยบายการจัดการ

ความรู้ที่ชัดเจน และความรู้เป็นสินทรัพย์ที่มีอยู่ภายในองค์กร กระบวนการจัดรูปแบบรวบรวมความรู้หรือการพัฒนาความรู้ เพื่อให้บุคลากรในองค์กรสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้สามารถถ่ายทอดไปยังผู้อื่นภายในองค์กรนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรได้นั้นถือเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ปัทมา ประสิทธิวงษ์, 2558) นอกจากนี้ ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคของการต่อยอดและผสมผสานเทคโนโลยีที่มีขอบเขตแตกต่างกัน ส่งผลให้เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างพลิกผัน เกิดการเร่งความเร็วและความครอบคลุมของการเปลี่ยนแปลงในหลากหลายมิติ (ธัญญาเรศ พรกระจ่าง, 2561)โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงของโลกเข้าสู่ยุคดิจิทัล ที่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในภาคส่วนต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและแตกต่างไปจากแบบเดิม ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรควรให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการความรู้ เพื่อให้การจัดการความรู้ขององค์กรไปสู่ความสำเร็จ

จากที่ผ่านมาบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ขององค์กร ซึ่งมีจุดอ่อน หรือ Weaknesses ในด้านการส่งเสริม สร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติที่ยังไม่ครอบคลุมทุกระดับและทุกหน่วยงาน ยังไม่ได้นำมาใช้ในการส่งเสริมค่านิยมขององค์กรอย่างเหมาะสม ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการการจัดการความรู้ที่นำไปใช้ปฏิบัติในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้มีเป้าหมายที่จะพัฒนากระบวนการที่นำไปใช้ปฏิบัติในการทำงานได้ประสิทธิผล ความรู้จำเป็นต่อธุรกิจขององค์กร เพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยมการจัดการความรู้ทั้งผู้บริหารและพนักงาน สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ผลักดันการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสารสนเทศที่ทันสมัย และเพื่อเข้าใจถึงกระบวนการจัดการความรู้ที่เป็นกระบวนการภายในบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสามารถในการจัดการความรู้ต้องปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับความรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการแบ่งปันความรู้ให้ผู้อื่นเพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้คนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและสามารถสร้างมูลค่าและคุณค่าจากการจัดการความรู้ได้ตามเป้าหมาย (แผนรัฐวิสาหกิจ 2565-2570 บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ,2565)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด จากปัญหาด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขององค์กรและการพัฒนานวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติยังไม่ครอบคลุมไปยังทุกระดับและทุกหน่วยงานขององค์กร ยังไม่ได้นำมาใช้ในการส่งเสริมค่านิยมขององค์กรอย่างเหมาะสม ซึ่งการจัดการความรู้เป็นตัวหลักสำคัญที่จะพัฒนาบุคลากรและองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาฐานความรู้ขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ ขยายผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร ส่งเสริมให้ ธพส. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกันที่มีเป้าหมายการจัดการความรู้อย่างแท้จริง จึงสนใจที่จะศึกษาว่าบุคลากรบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด มีความรู้ความเข้าใจสามารถจัดการความรู้ได้ดีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ทราบถึงกระบวนการการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ในปัจจุบัน และเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการจัดการ

ความรู้ เพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ให้ผู้บริหารและพนักงานนำไปปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี มีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มและองค์กร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด
2. เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1.รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยใช้แบบสอบถาม และได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา การสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด จำนวน 205 คน (ข้อมูล เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2565) ได้สุ่มตัวอย่างจากพนักงาน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยหลักการคำนวณของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 โดย การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 134 คน

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวบข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา ของบุคลากรบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ประกอบด้วย การเรียนรู้ โครงสร้างองค์กร ภาวะผู้นำ ความรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ประกอบด้วย การแสวงหาและการสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การถ่ายโอนความรู้ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) จำแนกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มต้นจาก ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากโครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลบุคลากรในองค์กร โดยใช้วิธีการนำแบบสอบถามไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 134 คน ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการแจกแบบสอบถามส่งให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ/เจ้าหน้าที่ชำนาญการ ผู้จัดการ/ผู้จัดการอาวุโส/ผู้ชำนาญการ/ผู้ชำนาญการอาวุโส ผู้อำนวยการ/ผู้อำนวยการอาวุโส โดยให้ตอบแบบสอบถามผ่านทาง Google Form ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางแอพลิเคชั่น LINE และ e-Mail จากนั้นนำผลที่ได้มาตรวจสอบถามถูกต้องและทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ และอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยค่าสถิติทดสอบ t-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

ความคิดเห็นต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ปรากฏผลดังตาราง

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ความคิดเห็นต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด โดยภาพรวม

(n=134)

ความคิดเห็นต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการเรียนรู้	4.04	0.48	มาก
2. ด้านโครงสร้างองค์กร	3.87	0.40	มาก
3. ด้านภาวะผู้นำ	4.32	0.51	มาก
4. ด้านความรู้	3.96	0.48	มาก
5. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.86	0.47	มาก
รวม	**4.01**	**0.37**	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการจัดการความรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.01, S.D=0.37) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยมากสุด 3 ด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยมากสุด ($\overline{X}$ = 4.32, S.D=0.51) รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.04, S.D=0.48) และด้านความรู้ ($\overline{X}$ = 3.96, S.D=0.48) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ปรากฏผล ดังตาราง

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด โดยภาพรวม

n=134)

การจัดการความรู้	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการแสวงหาและการสร้างความรู้	4.34	0.44	มาก
ด้านจัดเก็บความรู้	3.86	0.50	มาก
ด้านการถ่ายโอนความรู้	3.85	0.51	มาก
ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	4.24	0.43	มาก
รวม	**4.08**	**0.38**	**มาก**

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.08, S.D=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยมากสุด 3 ด้าน พบว่า ด้านการแสวงหาและการสร้างความรู้ มีค่าเฉลี่ยมากสุด ($\overline{X}$ =4.34, S.D=0.44) รองลงมาคือด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ($\overline{X}$ =4.24, S.D=0.43) และด้านจัดเก็บความรู้ ($\overline{X}$ =3.86, S.D=0.50) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานต่างกัน โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์จำกัด จำแนกตามเพศ

(n=134)

เพศ	จำนวน	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig
เพศชาย	69	4.12	.471	11.412	.001*
เพศหญิง	65	4.08	.294		

*นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นจึงทดสอบความแตกต่างของระดับการจัดการความรู้ จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

(n=134)

	$\overline{X}$	น้อยกว่า 30 ปี	น้อยกว่า 30 ปี	40-49 ปี	มากกว่า 50 ปีขึ้นไป
อายุ		4.22	4.00	4.21	4.24
น้อยกว่า 30 ปี	4.22				
30-39 ปี	4.00				

40-49 ปี	4.21	.004*
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	4.24	

จากตารางที่ 4 พบว่าพนักงานที่มีอายุ 40-49 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.21) มีระดับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด มากกว่าพนักงานที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.00)

(n=134)

ตำแหน่ง	**จำนวน**	$\overline{X}$	**S.D.**	**F**	Sig
ลูกจ้าง	9	4.14	.478	1.862	.139*
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ/เจ้าหน้าที่ชำนาญการ	89	4.06	.395		
ผู้จัดการ/ผู้จัดการอาวุโส/ผู้ชำนาญการ/ผู้ชำนาญการอาวุโส	33	4.21	.359		
ผู้อำนวยการ/ผู้อำนวยการอาวุโส	3	3.78	.257		

*นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด จำแนกตามตำแหน่ง

(n=134)

ตำแหน่ง	**จำนวน**	$\overline{X}$	**S.D.**	**F**	Sig
ลูกจ้าง	9	4.14	.478	1.862	.139*
เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ/เจ้าหน้าที่ชำนาญการ	89	4.06	.395		
ผู้จัดการ/ผู้จัดการอาวุโส/ผู้ชำนาญการ/ผู้ชำนาญการอาวุโส	33	4.21	.359		
ผู้อำนวยการ/ผู้อำนวยการอาวุโส	3	3.78	.257		

*นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ จำแนกตามตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงทดสอบความแตกต่างของระดับการจัดการความรู้ จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

(n=134)

ระดับการศึกษา	$\overline{X}$	ต่ำกว่าฯ 4.60	ปริญญาตรี 4.06	ปริญญาโท 4.15
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	4.60		.019*	
ระดับปริญญาตรี	4.06			
ระดับปริญญาโท	4.15			

จากตารางที่ 6 พบว่าพนักงานที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 4.60) มีระดับการจัดการความรู้มากกว่าพนักงานที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ค่าเฉลี่ย 4.06)

ผลการเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงทดสอบความแตกต่างของระดับการจัดการความรู้ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบระดับการจัดการความรู้ของบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน เป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

(n=134)

ประสบการณ์ทำงาน	$\overline{X}$	ต่ำกว่าฯ 4.48	ปริญญาตรี 4.01	ปริญญาโท 4.08
ต่ำกว่า 5 ปี	4.48		.001*	.000*
5 – 10 ปี	4.01			
10 ปีขึ้นไป	4.08			

จากตารางที่ 7 พบว่า พนักงานที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.48) มีระดับการจัดการความรู้มากกว่าพนักงานที่ประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 4.08) และพนักงานที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5 – 10 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.01)

ตารางที่ 8 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

(n=134)

การจัดการความรู้	Pearson Correlation	Sig
ด้านการแสวงหาและการสร้างความรู้	.320	.000*

ด้านจัดเก็บความรู้	.479	.000*
ด้านการถ่ายโอนความรู้	.479	.000*
ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	.322	.000*

จากตารางที่ 8 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันผลการทดสอบสมมติฐานการจัดการความรู้ในภาพรวม พบว่า ค่า Sig= .000 นั่นคือ องค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 9 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างองค์กรกับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

(n=134)

การจัดการความรู้	Pearson Correlation	Sig
ด้านการแสวงหาและการสร้างความรู้	.273	.001*
ด้านจัดเก็บความรู้	.456	.000*
ด้านการถ่ายโอนความรู้	.456	.000*
ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	.265	.002*

จากตารางที่ 9 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างองค์กรกับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันผลการทดสอบสมมติฐานการจัดการความรู้ในภาพรวม พบว่า ค่า Sig= .000 นั่นคือ องค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างองค์กรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 10 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำกับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

(n=134)

การจัดการความรู้	Pearson Correlation	Sig
ด้านการแสวงหาและการสร้างความรู้	.394	.000*
ด้านจัดเก็บความรู้	.312	.000*
ด้านการถ่ายโอนความรู้	.312	.000*
ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	.400	.000*

จากตารางที่ 10 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำ กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันผลการทดสอบสมมติฐานการจัดการความรู้ในภาพรวม พบว่า ค่า Sig= .000 นั่นคือ องค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 11 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านความรู้มีความสัมพันธ์ กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

(n=134)

การจัดการความรู้	Pearson Correlation	Sig
ด้านการแสวงหาและการสร้างความรู้	.441	.000*
ด้านจัดเก็บความรู้	.468	.000*
ด้านการถ่ายโอนความรู้	.468	.000*
ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	.497	.000*

จากตารางที่ 11 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านความรู้มีความสัมพันธ์ กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันผลการทดสอบสมมติฐานการจัดการความรู้ในภาพรวม พบว่า ค่า Sig= .000 นั่นคือ องค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านความรู้มีความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 12 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

(n=134)

การจัดการความรู้	Pearson Correlation	Sig
ด้านการแสวงหาและการสร้างความรู้	.357	.000*
ด้านจัดเก็บความรู้	.481	.000*
ด้านการถ่ายโอนความรู้	.481	.000*
ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	.318	.000*

จากตารางที่ 12 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันผลการ

ทดสอบสมมติฐานการจัดการความรู้ในภาพรวม พบว่า ค่า Sig= .000 นั่นคือ องค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันผลการทดสอบสมมติฐานการจัดการความรู้ในภาพรวม พบว่า ค่า Sig= .000 นั่นคือ องค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเพราะพนักงานเพศชายส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับด้านวิชาชีพ ปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น ช่าง วิศวกร สถาปนิก นักกฎหมาย มากกว่าพนักงานเพศหญิง ส่วนพนักงานเพศหญิงที่เป็นฝ่ายงานสนับสนุน ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายเลขานุการและธุรการมากกว่า และพนักงานเพศชายมีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้มากกว่าเพศหญิง อาจเพราะพนักงานเพศชายส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับด้านวิชาชีพ ปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น ช่าง วิศวกร สถาปนิก นักกฎหมาย มากกว่าพนักงานเพศหญิง ส่วนพนักงานเพศหญิงที่เป็นฝ่ายงานสนับสนุน ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายเลขานุการและธุรการมากกว่า พนักงานที่มีอายุมากกว่ามีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้มากกว่าพนักงานที่มีอายุน้อย อาจเพราะพนักงานที่มีอายุมาก คิดว่าการจัดการความรู้ช่วยเพิ่มคุณภาพขององค์กรดีขึ้น และเพิ่มศักยภาพให้กับพนักงาน ไม่ว่าจะเป็นแนวทางการปฏิบัติ แนวคิดของกระบวนการทำงานนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติที่ดี ซึ่งจะเป็นการพัฒนาเพิ่มองค์ความรู้ให้กับองค์กร ส่วนพนักงานที่อายุน้อยด้วยอาจจะมีประสบการณ์การทำงานหรือองค์ความรู้ที่ได้จากการทำงานน้อยทำให้อาจจะยังไม่เข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้ว่าเป็นสิ่งที่จะสร้างคุณค่าหรือเป็นประโยชน์ให้แก่องค์กรได้ พนักงานที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพนักงานที่ในแต่ละตำแหน่งต่างคิดว่าการจัดการความรู้เป็นสิ่งเป็นประโยชน์ต่อองค์กร และอาจด้วยองค์รให้ความสำคัญด้านการจัดการความรู้ให้พนักงานแต่ละตำแหน่งเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้ สนับสนุนให้พนักงานแต่ละตำแหน่งเข้าใจและทราบถึงความสำคัญของการจัดการความรู้ ไม่ว่าจะเป็นระดับปฏิบัติการจนถึงระดับผู้บริหาร ต่างให้ความสำคัญการจัดการความรู้อย่างทั่วถึง อาจเป็นเพราะพนักงานที่มีระดับการศึกษระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้มากกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเพราะว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ปริญญาตรีมีความใส่ใจกระตือรือล้น ต้องการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจการจัดการความรู้ขององค์กร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ส่วนพนักงานการศึกษาระดับปริญญาตรีมีภารกิจงานที่มากขึ้น อาจทำให้การจัดการความรู้ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและอาจจะเข้าใจผิดว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการความรู้ที่เพียงพอแล้วจึงให้การเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคณพล อุนะพำนัก (2558) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของกองปราบปรามเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในบริบทของประชาคมอาเซียน ผลการทดสอบสมมติฐาน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีเพศ ตำแหน่ง และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในบริบทที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ของบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันผลการทดสอบสมมติฐานการจัดการความรู้ในภาพรวม พบว่า ค่า Sig = .000 นั่นคือ องค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดการความรู้ พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ อาจจะเป็นเพราะว่าองค์กรมีกิจกรรมการจัดการความรู้ทำให้พนักงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ค้นคว้าหาแนวทางการแก้ไขให้ถูกต้อง รวมทั้งมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดทักษะความรู้และเป็นประโยชน์แก่บุคคล มีการสนับสนุนให้มีการอบรม หรือพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานไปสู่การเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีและเป็นประโยชน์แก่องค์กร ด้านโครงสร้างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ อาจเป็นเพราะว่าองค์กรมีโครงสร้างองค์กรที่ทำให้พนักงานมีความเข้าใจในการจัดการความรู้ มีกิจกรรมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ งานบริหารทรัพยากรบุคคลมีการสนับสนุนกระตุ้นให้พนักงานเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญาเรศ พรกระจ่าง (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับมิติการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขนบางเขน ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์กรของบุคลากรสายสนับสนุน มีมิติการจัดการความรู้ของบุคลากรเกิดขึ้นในระดับกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าวัฒนธรรมองค์การแบบเครือญาติ แบบลำดับชั้นการบังคับบัญชา แบบตลาด และแบบเฉพาะกิจ มีความสัมพันธ์กับมิติการจัดการความรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันกับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ พบว่าพนักงานมีความคิดเห็นต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ อาจเป็นเพราะว่า องค์กรมีการสนับสนุนให้พนักงานในทุก ๆ ระดับมีส่วนร่วมและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความรู้ ผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ศักดิ์ ธรรมวิสุทธ์ (2560) ได้

ทำการศึกษา การจัดการความรู้ของการยางแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินการจัดการความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการจัดการความรู้ ด้านความรู้ มีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันกับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ ด้านความรู้มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ อาจเป็นเพราะว่า องค์กรมีกิจกรรมให้พนักงานมีการสร้างองค์ความรู้และมีการส่งเสริมให้พนักงานมีการนำความรู้ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์แก่องค์กร และให้เข้าใจและให้ความสำคัญต่อกระบวนการจัดการความรู้ และด้านเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันกับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่าพนักงานมีความคิดเห็นต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ อาจเป็นเพราะว่าองค์กรมีการสนับสนุนนำเทคโนโลยีใช้ในการจัดการความรู้ขององค์กร มีระบบการป้องกันและระบบเครือข่ายที่ครอบคลุมสนับสนุนการจัดการความรู้ให้แก่พนักงานได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรม รูปแบบและแผนการจัดการความรู้ให้สอดคล้องกับโครงสร้างบุคลากรขององค์กร เพื่อให้พนักงานมีความเข้าใจเป้าหมายการจัดการความรู้ที่ชัดเจน กระตุ้นให้มุ่งเน้นการกระตุ้น ส่งเสริม ผลักดันให้พนักงานใหม่ ๆ หรือพนักงานที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้ให้มากขึ้น และส่งเสริมการจัดการความรู้ให้ทั่วถึงแก่พนักงานทุกระดับ ทุกตำแหน่งด้วย เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการความรู้มากยิ่งขึ้น

1.2. ด้านการจัดเก็บความรู้ ควรส่งเสริมให้พนักงานมีการจัดเก็บความรู้เป็นระบบ จัดทำแหล่งฐานข้อมูลขององค์กร เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ง่ายให้พนักงานเข้าใจในรูปแบบการจัดเก็บที่เป็นระบบเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร

1.3. ด้านการถ่ายโอนความรู้ ควรกระตุ้นส่งเสริมให้พนักงานมีการการเรียนรู้และนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานหรือกระตุ้นให้มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นในรูปแบบการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยงการสอนงานถ่ายทอดความรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีตามแนวทางปฏิบัติ มีการสร้างชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) เพื่อถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้กันและกัน มีการหมุนเวียนระหว่างฝ่ายงานเพื่อเป็นการเรียนรู้เกิดความรู้ใหม่ เป็นต้น

1.4. ด้านโครงสร้างองค์กร ควรพัฒนางานบริหารด้านทรัพยากรบุคคลในการสนับสนุนให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้แก่พนักงาน มีกระบวนการทำงานที่เป็นรูปแบบที่ให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสเรียนรู้ทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยน รวมทั้งมีการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรในการกระบวนการจัดการความรู้ที่ชัดเจน

1.5. ด้านความรู้ ควรมีการสร้างองค์ความรู้เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากร และมีการส่งเสริมให้มีการนำความรู้ที่จัดเก็บไว้มาปรับปรุงพัฒนาเพื่อต่อยอดยกระดับความรู้ภายในองค์กร รวมทั้งควรพัฒนากระบวนการนำความรู้มาใช้ในองค์กร

1.6. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการสร้างระบบป้องกันที่มีความมั่นคงปลอดภัย ไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ระบบฐานข้อมูลภายในองค์กรจากบุคคลภายนอก ควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแก่พนักงานในการแลกเปลี่ยนข้อมูลการแบ่งปันความรู้ ที่รวดเร็ว ทันสมัย เพียงพอและครอบคลุมทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นที่จะกระตุ้นให้เกิดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้สำเร็จ เช่น ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร คือ พฤติกรรมหรือการปฏิบัติร่วมกันโดยบุคลากรในองค์กรที่เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงการนำมาปฏิบัติจนกลายเป็นธรรมเนียมสำหรับองค์กร หรือด้านบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ คือ สภาพแวดล้อมภายในองค์กรสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2. ควรมีการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การจัดกรรมชุมชุนนักปฏิบัติ (CoPs) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของนักจัดการความรู้ (K.M. Facilitator) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการสร้างกระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรให้เข้าสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ทันสมัย สอดคล้องกับตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.3. ควรศึกษากระบวนการจัดการความรู้ขั้นตอนอื่น ๆ เช่น การบ่งชี้ความรู้ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ และ การเรียนรู้ เพื่อให้เข้าใจถึงขั้นตอนที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้ มีระบบและกระบวนการในการจัดการความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงในการบริหารจัดการและการทำงาน

เอกสารอ้างอิง (References)

คณพล อุนะพำนัก. (2558). *การจัดการความรู้กองบังคับการปราบปรามเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปราบอาชญากรรมในบริบทประชาคมอาเซียน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธัญญาเรศ พรกระจ่าง. (2561). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับมิติการจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จากมุมมองของบุคลากรสายสนับสนุน.* วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด. (2565). *แผนรัฐวิสาหกิจ 2565-2570.* 1-1 - 3-17.

ปัทมา ประสิทธิวงษ์. (2558). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการจัดการความรู้ กรณีศึกษา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พงษ์ศักดิ์ ธรรมวิสุทธ์. (2559). *การจัดการความรู้ของการยางแห่งประเทศไทย.* วิทยานิพนธ์รัฐศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุกฤษฎิ์ อัญบุตร. (2560). *การจัดการความรู้ของส่วนกำลังรบ สังกัดกองทัพอากาศ.* ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา, มหาวิทยาลัยรังสิต

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี

Performance Efficiency of the Personnel of the Ministry of Social Development and Human Security, Pathum Thani Province.

แสงอรุณ มีคติธรรม[1] ภิรดา ชัยรัตน์[2]
Saengarun Meekatitum, Pirada Chairatana

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี จำนวน 230 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานีที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน ในขณะที่แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ในระดับมากกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; แรงจูงใจ; กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

Received: 2023-03-14 **Revised:** 2023-03-27 **Accepted:** 2023-03-27

[1] หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Arts Program Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: saengarun.m@ku.th

[2] สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University. e-mail: fsocpdc@ku.ac.th

Abstract

The purpose of this research were 1) to study the level of work efficiency 2) to compare the work efficiency of the personnel of the Ministry of Social Development and Human Security, Pathum Thani Province classified by personal factors. 3) to study the relationship between work motivation and work efficiency of the personnel of the Ministry of Social Development and Human Security, Pathum Thani Province. The sample use in the study were 230 personnel of the Ministry of Social Development and Human Security, Pathum Thani Province. Data was collection by questionnaires. Statistical tools were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA, and Pearson product-moment correlation coefficient. By setting statistical significance at the level of .05 The results of this study showed that the efficiency in the performance of personnel of the Ministry of Social Development and Human Security, Pathum Thani Province was a whole was at a high level. The hypothesis testing revealed that the Personnel of the Ministry of Social Development and Human Security, Pathum Thani Province with personal factors such as gender, age, education level, job title and average monthly income difference had not difference performance efficiency; While the motivation to work had a high level correlation with the work efficiency of the personnel of the Ministry of Social Development and Human Security, Pathum Thani Province at the statistical significance level of .05

Keywords: Performance Efficiency; Motivation; Ministry of Social Development and Human Security

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐ ต่างให้ความสำคัญและมุ่งเน้นด้านการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสบผลสำเร็จตามภารกิจและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ของหน่วยงานการสร้างสรรค์ผลการปฏิบัติงาน ให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้มีความเหมาะสมกับภารกิจงาน มีความถูกต้อง มีระบบ ระเบียบ แบบแผนในการทำงาน ทันต่อระยะเวลาที่หน่วยงานกำหนด และเป็นไปตามมาตรฐาน (พัชรี พันแตงไทย, 2564) โดยพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในหน่วยงาน เพื่อสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เป็นการนำศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของบุคลากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่หน่วยงานกำหนดเป้าหมายไว้ (ปทิตตา จันทวงศ์, 2559) ซึ่งการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยปัจจัยในด้านต่างๆ มาเป็นองค์ประกอบในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้เกิดประสิทธิภาพ การที่

หน่วยงานจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้น ทรัพยากรบุคคลหรือบุคลากรภายในหน่วยงานต้องมีความร่วมมือร่วมใจ สามารถปฏิบัติงานร่วมกัน มีการประสานการปฏิบัติงานที่ดี บุคลากรมีความพึงพอใจในงาน รวมทั้งมีสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน เพื่อเอื้ออำนวยให้บุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคลากรได้(นวินดา กิตติศุภธีรดา, 2563) ซึ่งปัจจัยด้านแรงจูงใจ คือ พลังที่ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรเกิดพฤติกรรมเชิงบวกในด้านการปฏิบัติงาน หน่วยงานจึงต้องส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยการสร้างแรงจูงใจและขจัดความรู้สึกไม่พอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรในองค์กรเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (กมลพร กัลยาณมิตร, 2559) แรงจูงใจ จึงนับเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำหน่วยงานไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน หากบุคลากรมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน จะส่งผลให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น มีความสมัครใจ และเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานด้วยความทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจให้กับหน่วยงานอย่างเต็มความสามารถ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (กฤตภาคิน มิ่งโสภาและณกมล จันทร์สม, 2564) ซึ่งผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ของหน่วยงาน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาสังคม สร้างความเป็นธรรม ความเสมอภาค ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิตของสถาบันครอบครัว ชุมชน การให้ความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคม ให้การคุ้มครองเด็ก การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนกลุ่มเปราะบางทางสังคม รวมไปถึงราชการอื่นตามที่มีกฎหมายได้กำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงฯหรือส่วนราชในสังกัด (พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ฉบับที่ 14 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2558)

จากบทบาทหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กลุ่มเป้าหมายภายใต้ภารกิจหน้าที่ของกระทรวง ฯ คือ ประชาชนกลุ่มที่มีความเปราะบางทางสังคม เช่น เด็กและเยาวชน คนพิการ คนไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายในการดำเนินงานของกระทรวง ฯ คือ การพัฒนาและการสร้างความเสมอภาคในสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้นการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรนับเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของกระทรวง ฯ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผลการศึกษาจะทำให้ทราบประสิทธิภาพและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อพิจารณาเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายของกระทรวง ฯ มีประสิทธิภาพสูงสุด และส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและกลุ่มเป้าหมายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี

2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี

2. ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 540 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 คน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane’s (เบญจพร เหล่าโนนคร้อ, 2563)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม(Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากร คือ บุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 540 คน กลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรของ Taro Yamane’s (Yamane, 1976) คิดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมกราคม 2566 มีการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity) โดยนำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษาคือ บุคลากรเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อ

หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbach's Coefficient) ปรากฏผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .958 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสอบถาม ที่มีความสมบูรณ์แล้วไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 ชุด ให้กับบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมกราคม 2566 และตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 230 ชุด โดยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามทุกฉบับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลค่าสถิติต่างๆ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม กำหนดระดับนัยยะสำคัญที่ .05 โดยใช้สถิติอย่างง่ายเปรียบเทียบเป็นร้อยละ คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้าน ภาพรวมของแต่ละด้าน และภาพรวมทั้งหมด จากนั้นนำค่าข้อมูลสถิติที่ได้จากการประมวลผลมาทำการวิเคราะห์โดยแยกวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานในการศึกษา และอภิปรายสรุปผลการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ประกอบด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ซึ่งวิเคราะห์จากค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และสถิติร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี โดยใช้สถิติ คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ระดับค่าเฉลี่ยใช้เพื่ออธิบายปัจจัยประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี

การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติการทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการศึกษาเปรียบเทียบ ปัจจัยส่วนบุคคลทั้ง 5 ลักษณะกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี โดยแปลงผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าระหว่าง .90 - 1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าระหว่าง .70 - .90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าระหว่าง .50 - .70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าระหว่าง .30 -.50 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าระหว่าง .00 - .30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 165 คน (ร้อยละ 71.7) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 69 คน (ร้อยละ 30) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 107 คน (ร้อยละ 46.5) ระดับตำแหน่งเป็นพนักงานราชการ จำนวน 97 คน (ร้อยละ 42.2) มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 12,001-20,000 บาท จำนวน 99 คน (ร้อยละ 43)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (n=230)

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D	ระดับแรงจูงใจ	ลำดับ
1. ด้านความสำเร็จในการทำงาน	4.21	0.60	มาก	1
2. ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ	3.91	0.71	มาก	3
3. ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	3.88	0.69	มาก	4
4. ด้านความรับผิดชอบ	3.82	0.78	มาก	7
5. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	3.51	0.92	ปานกลาง	9
6. ด้านนโยบายและการบริหารหน่วยงาน	3.63	0.78	ปานกลาง	8
7. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	3.83	0.68	มาก	6
8. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	4.21	0.60	มาก	2
9. ด้านความมั่นคงในงาน	3.87	0.82	มาก	5
10. ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน	3.20	0.98	ปานกลาง	10

ค่าเฉลี่ยรวม	**3.81**	**0.58**	**มาก**

2. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.81)

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{X}$ = 4.21) รองลงมาคือด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.91) ส่วนด้านค่าจ้างและผลตอบแทนอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.20)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (n=230)

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D	ระดับประสิทธิภาพ	ลำดับ
ด้านปริมาณงาน	3.77	0.68	มาก	5
ด้านคุณภาพงาน	4.06	0.56	มาก	1
ด้านเวลาที่งานสำเร็จทันการณ์	4.04	0.61	มาก	2
ด้านผลลัพธ์ ประโยชน์ในการนำไปใช้	3.99	0.61	มาก	3
ด้านความประหยัด ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร	3.99	0.63	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.97**	**0.55**	**มาก**	

3. ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97)

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านคุณภาพงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.06) รองลงมาคือด้านเวลาที่งานสำเร็จทันการณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04) ส่วนด้านปริมาณงานอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.77)

ตารางที่ 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	**r**	**Sig**	**ผลการทดสอบสมมติฐาน**	
			เป็นไปตามสมมติฐาน	**ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน**
สมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน				
1.1 เพศ				✓
1.2 อายุ				✓
1.3 ระดับการศึกษา				✓
1.4 ตำแหน่งงาน				✓
1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน				✓
สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน				
2.1 ความสำเร็จในการทำงาน	.695	.000*	✓	
2.2 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ	.628	.000*	✓	
2.3 การได้รับการยอมรับนับถือ	.593	.000*	✓	
2.4 ความรับผิดชอบ	.566	.000*	✓	
2.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	.405	.000*	✓	
2.6 นโยบายและการบริหารหน่วยงาน	.464	.000*	✓	
2.7 สภาพแวดล้อมในการทำงาน	.589	.000*	✓	
2.8 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	.610	.000*	✓	
2.9 ความมั่นคงในงาน	.503	.000*	✓	
2.10 ค่าจ้างและผลตอบแทน	.402	.000*	✓	

* มีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมุติฐานที่ 1 บุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานีที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมุติฐานที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งหมายถึง หากบุคลากรมีแรงจูงใจมากขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความมั่นคงในงานและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .05 ในขณะที่ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านนโยบายและการบริหารหน่วยงาน และด้านค่าจ้างและผลตอบแทน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านจะเห็นได้ว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยโดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนการทำงานตามภารกิจของกระทรวงฯ ในรูปแบบที่เน้นการบูรณาการในการทำงานร่วมกันจากหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงและหน่วยงานภายนอก ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม ส่งเสริมการขับเคลื่อนการทำงานเป็นทีม โดยกำหนดทิศทางในการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องกันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน บุคลากรมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานร่วมกัน รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในหน่วยงาน การจัดกิจกรรมประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงาน การฝึกอบรมให้กับบุคลากรในแต่ละหน่วยงานร่วมกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเกิดความสำเร็จ เป็นไปตามเป้าหมายของหน่วยงาน สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามภารกิจกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

2. ระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ในทุกด้านทั้งด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพงาน ด้านเวลาที่สำเร็จทันการณ์ ด้านผลลัพธ์ประโยชน์ในการนำไปใช้ ด้านความประหยัด

ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีการขับเคลื่อนงาน โดยมีการวางแผนในการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดทิศทางและขั้นตอนในการดำเนินงาน การถอดบทเรียนจากผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา รวมไปถึงการติดตามผลการปฏิบัติงานในรายไตรมาส เพื่อปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดของกระทรวงฯ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีจำนวน 1 ด้าน ที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านปริมาณงาน ในประเด็นความเหมาะสมของปริมาณงานกับจำนวนบุคลากรภายในหน่วยงาน ซึ่งปริมาณงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานประการหนึ่ง โดยเฉพาะจำนวนบุคลากรภายในหน่วยงานหาก ไม่สอดคล้องกับปริมาณของงาน อาจส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานที่ล่าช้า ทำให้หน่วยงานไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้

3. การทดสอบสมมติฐาน

3.1 สมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาตำแหน่งงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของนวินดา กิตติศุภธีรดา (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวง ฯ มีนโยบายเน้นหลักการทำงานเป็นทีม การขับเคลื่อนงานในรูปแบบบูรณาการความร่วมมือในการทำงาน การปฏิบัติงานโดยยึดหลักความเท่าเทียมระหว่างเพศ การไม่เลือกปฏิบัติระหว่างเพศ การเคารพความแตกต่างระหว่างเพศ มุ่งเน้นให้บุคลากรทุกคนสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างเท่าเทียมกัน รวมไปถึงการบริหารทรัพยากรบุคลคล การฝึกอบรมบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาทักษะของบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพและมีสมรรถนะที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ พัฒนาความรู้ความสามารถ ให้เหมาะสมตามตำแหน่ง และสมรรถนะของศตวรรษที่ 21 ตอบสนองต่อภารกิจและยุทธศาสตร์ เป้าหมายของกระทรวง ฯ โดยมีการกำหนดมาตรฐานตามตำแหน่งงานของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ในด้านระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานตามตำแหน่งหน้าที่มีความชัดเจน ระบุหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างละเอียด การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปีงบประมาณ ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้

สมมุติฐานที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการ

ปฏิบัติงาน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งหมายถึงหากบุคลากรมีแรงจูงใจมากขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความมั่นคงในงานและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับพัฒน์ภูมิ ภู่วัฒนวนิชย์ (2565) ได้ศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี และสอดคล้องกับการศึกษาของปัญญาภา อัคนิบุตร (2565) ได้ศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทรัฐวิสาหกิจให้บริการด้านท่าอากาศยาน Generation Y รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธิริญญา เพ็ญญะ และไชยยา ยิ้มวิไล (2562) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจังหวัดนครนายก ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวง ฯ เป็นหน่วยงานภาครัฐมีความมั่นคง โดยมีการวางแผนในการทำงาน เพื่อลดปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินงาน การติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานในรายไตรมาส เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีนโยบายในการขับเคลื่อนงานที่มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานการให้รางวัลกับผู้ปฏิบัติงานดีเด่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้เสนอแนวทางในการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ การสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน การกำหนดมาตรฐานตำแหน่งหน้าที่ การระบุเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพในแต่ละตำแหน่งงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนให้กับบุคลากร และการเลื่อนตำแหน่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งการทำงานที่มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ซึ่งปัจจุบันกระทรวง ฯ มีนโยบายในการสร้างความสัมพันธ์ ภายใต้โครงการ OneHome ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนงานในรูปแบบบูรณาการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ฯ ในแต่ละจังหวัด เพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางทางสังคม มีความครอบคลุม และการให้ความช่วยเหลือ มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องความเป็นธรรมของการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน เลื่อนตำแหน่งของหน่วยงาน การมีโอกาสได้เลื่อนขั้นเงินเดือน หรือเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้น ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและ

ความมั่นคงของมนุษย์จึงควรมีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรให้มีความเป็นธรรม เน้นความโปร่งใส มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาที่มีมาตรฐาน รวมทั้งบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสได้เลื่อนขั้นเงินเดือน หรือเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้นตามผลการปฏิบัติงานอย่างเท่าเทียม และการเปิดโอกาสให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้เข้ารับการฝึกอบรม การสัมมนา การพัฒนาทักษะ เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน มีศักยภาพในการปฏิบัติงานที่เพิ่มสูงขึ้น

1.2 ด้านนโยบายและการบริหารหน่วยงาน ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องความเหมาะสมกับโครงสร้างและอัตรากำลังของหน่วยงาน การอำนวยความสะดวก ความหยืดหยุ่นต่อการทำงานของนโยบายและการบริหารหน่วยงาน ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงควรมีการพิจารณาปรับนโยบายและการบริหารหน่วยงานให้มีความเหมาะสมกับโครงสร้าง อัตรากำลังของหน่วยงาน มีความหยืดหยุ่นและอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของบุคลกร รวมทั้งมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ นโยบายและการบริหารหน่วยงานให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความชัดเจน มีทิศทางในการดำเนินงานที่ตรงกัน

1.3 ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องจำนวนเงินเดือนที่บุคลากรได้รับเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ผลการปฏิบัติงาน ความเหมาะสมกับค่าครองชีพ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และความพึงพอใจต่อสวัสดิการต่างๆ ที่ได้รับจากหน่วยงาน เช่น การรักษาพยาบาล การตรวจสุขภาพ สวัสดิการเงินกู้ ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงควรมีการพิจารณาปรับค่าจ้างและผลตอบแทนให้มีความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีความเหมาะสมกับค่าครองชีพตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และจัดสวัสดิการต่างๆ เช่น การตรวจสุขภาพ ทุนการศึกษาบุตร สวัสดิการเงินกู้ค่าเช่าบ้าน เป็นต้น ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์สังคมในปัจจุบัน

1.4 ด้านปริมาณงาน ผลการศึกษา พบว่า บุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องความเหมาะสมของปริมาณงานกับจำนวนบุคลากรภายในหน่วยงาน ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงควรมีการพิจารณาจำนวนบุคลากรในหน่วยงานสังกัดกระทรวงฯ แต่ละหน่วยงานให้มีความเหมาะสมกับปริมาณงาน เพื่อไม่เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน และปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการสำรวจจำนวนบุคลากรของแต่ละหน่วยงาน สำรวจตำแหน่งงาน ให้สอดคล้องกับปริมาณของงานในปัจจุบัน พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีสมรรถนะสูงขึ้น การฝึกอบรมความรู้ในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมจัดหาอุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการ

ปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายของหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษากับบุคลากรในหน่วยงานอื่นๆ ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ที่อยู่ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงาน เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในหลากหลายด้านมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อได้ข้อมูลแบบเจาะลึก ละเอียด และครบถ้วนมากยิ่งขึ้น เป็นแนวทางสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลพร กัลยาณมิตร. (2559). แรงจูงใจ 2 ปัจจัย พลังสู่ความสำเร็จ. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 6 (3) : 175-183.

กฤตภาคิน มิ่งโสภา. (2564). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน. *วารสารวิทยาการจัดการ ปริทัศน์*. 23 (2) : 209-222.

ธิริญญา เพ็ญญะ และ ไชยยา ยิ้มวิไล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจังหวัดนครนายก. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*. 8 (2) : 153-161.

นวินดา กิตติศุภธีรดา. (2563). *แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. สืบค้น 17 พฤศจิกายน 2565.จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/389

เบญจพร เหล่าโนนคร้อ. (2563). *ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการเดินรถการรถไฟแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต(รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปทิตตา จันทวงศ์. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของลูกจ้างมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ปัญญาภา อัคนิบุตร. (2565). *แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทรัฐวิสาหกิจให้บริการด้านท่าอากาศยาน Generation Y*. สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล

พัฒน์ภูมิ ภู่วัฒนวนิชย์. (2565). แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดกองเทคนิค กองบิน 2 จังหวัดลพบุรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7 (9) : 15-32

การบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 1

Administration Affecting to Internal Quality Assurance of Small Schools in Songkhla Primary Educational Service Area Office 1

ภัทรานิษฐ์ บุญฤทธิ์[1] นวรัตน์ ไวชมภู[2]
Pattranit Boonyarit, Navarat Waichompu

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก 2) เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก และ 3) เพื่อศึกษาการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู กลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารบุคคล การบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ 2) การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านคุณภาพผู้เรียนตามลำดับ 3) การบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ การบริการงานวิชาการ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ โดยทั้ง 3 ด้านสามารถอธิบายความแปรปรวนของการประกันคุณภาพภายในได้ร้อยละ 80.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารโรงเรียน; การประกันคุณภาพภายใน; โรงเรียนขนาดเล็ก

Received: 2023-03-13 **Revised:** 2023-05-17 **Accepted:** 2023-05-21

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Educational Administration, Hatyai University. Corresponding Author e-mail: pattranit.boo065@hu.ac.th

[2] อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Lecturer in Education, Faculty of Educational Administration, Hatyai University, e-mail: pr@hu.ac.th

Abstract

The objectives of this research study were 1) To study small schools administration. 2) To study small schools internal quality assurance. 3) To study administration affecting on internal quality assurance of small schools in Songkhla Primary Educational Service Area Office 1. The sample was 201 administrators and teachers. This research was collected the data by a questionnaire. The statistics were used for data analysis using percentage, frequency, percentage, standard deviation as well as multiple regression analysis. It was found that 1) Small schools administration on the whole and each aspect was in high level which had mean ordered from the highest to the least, Personnel Management, General Administration, Academic Administration and Budget Administration respectively. 2) Small schools internal quality assurance on the whole and each aspect was in medium level which had mean ordered from the highest to the least, learner-centered leaning management, administration and management process as well as learners' quality respectively. 3) Administration affected on internal quality assurance of small schools was as following, Academic Administration, General Administration and Budget. Administration which could be explained variance of internal quality assurance at the percentage of 80.70 significantly at the level of 0.01

Keywords: School Administration; Internal Quality Assurance; Small Schools

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพคน เพราะเป็นรากฐานในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม การจัดการศึกษามีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาที่ต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุง โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครูและบุคลกรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ (ประจักษ์พงศ์ วรรณโชติ, 2559) จากข้อมูลทางการศึกษาของกลุ่มสารสนเทศสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 14,777 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.18 ของโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 29,449 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565) ซึ่งถือว่ามีจำนวนมากและเป็นที่ทราบกันดีว่าโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีความขาดแคลนในหลาย ๆ ด้านทั้งงบประมาณ บุคลากร ครูผู้สอน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกณฑ์การจัดสรรทรัพยากรที่ผ่านมานั้น จัดสรรตามขนาดของสถานศึกษาหรือตามจำนวนนักเรียน ซึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กอีกประการหนึ่งคือ ทรัพยากรที่จะนำไปใช้เพื่อการจัดการศึกษานั้นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรทางการศึกษาสูงจะส่งผลให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามไปด้วย และโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการศึกษาต่ำจึงมักจะมีคุณภาพการศึกษาต่ำไปด้วย (กัญจนา สันฐาน, 2562)

การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน ปัจจัยที่สำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลัก ซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญ คือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่าง ๆ และมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งการบริหารจัดการจัดระบบที่ดีจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจให้แก่ทุกฝ่ายและการจัดการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพและคงไว้ซึ่งมาตรฐาน พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการการทำงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน และจากปัญหาต่างๆ ของโรงเรียนขนาดเล็กยากต่อการบริหารจัดการให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการ

สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงเป็นความท้าทายของผู้บริหารในการขับเคลื่อนโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก จากข้อมูลปีการศึกษา 2565 มีโรงเรียนในสังกัด 137 แห่ง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 80 แห่ง ซึ่งนับว่ามีจำนวนมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งประสบปัญหาต่างๆ เพื่อจะได้รู้สภาพการบริหารจัดการว่าอยู่ในระดับใดและส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในอย่างไรเพื่อจะได้นำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ มาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุง ในกระบวนการบริหารจัดการ และพัฒนาให้โรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
2. เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1
3. เพื่อศึกษาการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2565

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 417 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากแบบไม่ใส่คืน

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ตำแหน่ง และ 5) ประสบการณ์ในทำงาน ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย 1) การบริหารวิชาการ จำนวน 10 ข้อ 2) การบริหารงบประมาณ จำนวน 10 ข้อ 3) การบริหารบุคคล จำนวน 10 ข้อ 4) การบริหารทั่วไป จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) 5 ระดับ คือระดับการตัดสินใจมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงระดับการตัดสินใจน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำนวน 21 ข้อ ประกอบด้วย 1) คุณภาพด้านผู้เรียน จำนวน 10 ข้อ 2) คุณภาพด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 6 ข้อ 3) คุณภาพด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ โดยค่าแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ส่งผ่านระบบ My Office ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ

5.1.1 การหาความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective : IOC)

5.1.2 การหาค่าความชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์การบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 201 คน เป็นผู้บริหารและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 154 คน คิด

เป็นร้อยละ 76.62 และเพศชาย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 23.38 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มากที่สุด จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 31.84 อายุระหว่าง 51 - 60 ปี น้อยที่สุด มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.41 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 61.69 มีตำแหน่งข้าราชการครูมากที่สุด จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 75.62 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.38 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 30.85 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 6 - 10 ปี น้อยที่สุด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

ผลการวิเคราะห์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมรายด้าน พบว่า การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.634, SD = .770) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารบุคคล ($\overline{X}$ = 3.648, SD = .852) ด้านการบริหารทั่วไป ($\overline{X}$ = 3.641, SD = .826) ด้านการบริหารวิชาการ ($\overline{X}$ = 3.632, SD = .804) และด้านการบริหารงบประมาณ ($\overline{X}$ = 3.615, SD = .859) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

1) ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.632, SD = .804) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการวางแผน ให้คำปรึกษาเสนอแนวทางในการบริหารและจัดการด้านการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.746, SD = .872) และมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\overline{X}$ = 3.746, SD = .954) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.433, SD = .947)

2) ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.615, SD = .859) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการศึกษา วิเคราะห์การจัดและพัฒนาการศึกษาในการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.687, SD = . 978) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาและการจัดระบบสวัสดิการของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.51, SD = 1.001) และสถานศึกษามีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์การจัดหารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.507, SD = .996)

3) ด้านการบริหารบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.648, SD = .852) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการแจ้งภาระงาน มาตรฐานคุณภาพงาน

มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพเกณฑ์การประเมินผลงานแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.726, SD = . 964) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรนำความรู้ ความสามารถที่ผ่านการฝึกอบรมมาใช้ในการพัฒนางานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 3.602, SD = 1.087)

4) ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.641, SD = .826) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา ($\overline{X}$ = 3.766, SD = .894) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความพร้อมของห้องเรียน สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 3.493, SD = 1.001)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.451, SD = .791) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\overline{X}$ = 3.521, SD = .841) รองลงมา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($\overline{X}$ = 3.511, SD = .857) และลำดับต่ำสุด ด้านคุณภาพผู้เรียน ($\overline{X}$ = 3.379, SD = .826) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

1) ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.379, SD = .826) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ($\overline{X}$ = 3.512, SD = 1.059) และมีสุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม ($\overline{X}$ = 3.512, SD = 1.064) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การทำโครงงาน ($\overline{X}$ = 3.154, SD = .901)

2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.511, SD = .857) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน ($\overline{X}$ = 3.726, SD = .866) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 3.303, SD = 1.011)

3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.521, SD = .841) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีจัดการ

เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ($\overline{X}$ = 3.687, SD = .840) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 3.463, SD = .922)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่า การบริหารโรงเรียนจะส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบทีละขั้นตอน (Stepwise) ตัวแปรที่เข้าสู่การทำนาย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ โดยการบริหารงานด้านวิชาการส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มากที่สุด (Beta = .419) รองลงมาด้านบริหารทั่วไป (Beta = .334) และด้านการบริหารงบประมาณ (Beta = .215) โดยทั้ง 3 ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของการประกันคุณภาพภายในได้ร้อยละ 80.70 (R^2 = .807, p <. 001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย .34988 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) การบริหารโรงเรียนด้านการบริหารวิชาการจะส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ โดยด้านที่ส่งผลมากที่สุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน (Beta = .444) รองลงมาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Beta = .260) และด้านการกระบวนการบริหารและการจัดการ (Beta = .204) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการประกันคุณภาพภายในได้ร้อยละ 73.50 (R^2 = .735, p=<.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย .41702

2) การบริหารโรงเรียนด้านการบริหารทั่วไปจะส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยส่งผลต่อด้านการกระบวนการบริหารและการจัดการ (Beta = .477) และด้านคุณภาพผู้เรียน (Beta = .383) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการประกันคุณภาพภายในได้ร้อยละ 67.10 (R^2 =-.671, p=<.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย .47663

3) การบริหารโรงเรียนด้านการบริหารงบประมาณจะส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยส่งผลต่อด้านการกระบวนการบริหารและการจัดการ (Beta = .465) และด้านคุณภาพผู้เรียน (Beta = .391) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการประกันคุณภาพภายในได้ร้อยละ 66.40 (R^2 =.664, p=

<.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย . 50040

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 เล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด เพื่อสามารถจัดรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสอดคล้องตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและบรรลุเป้าหมายขององค์การตองพัฒนาองค์การให้บรรลุผลสำเร็จเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลสูงสุด การใช้เทคนิคในการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการทำงาน และการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป อย่างมีประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปกิตตา ปานเกษม (2565) กล่าวว่า สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ การบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ในขณะเดียวกันต้องให้เกิดผลสัมฤทธิ์ สอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องกำหนดเป้าหมายของตนเองในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข ณ ระดับใด ระดับหนึ่ง อาจแตกต่างกัน ออกไปขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และความคาดหวังของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี ศรีกระทุ่ม (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลวิจัยพบว่าการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษา มหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญจนา สัณฐานและประกอบ คุณารักษ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตพื้นที่ชนบทเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามจุดเน้นของนักเรียน ผลวิจัยพบว่าประสิทธิภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ตามจุดเน้นของนักเรียน ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล และประสิทธิภาพการบริหารงานทั่วไป สภาพปัจจุบันของประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่ชนบทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งด้านที่โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการ

สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและด้านคุณภาพผู้เรียนตามลำดับ ดังนั้นจะต้องมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ใช่เรื่องแค่ภายในสถานศึกษาเท่านั้นแต่เป็นเรื่องที่ประเทศชาติให้ความสำคัญเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งผลที่จะได้จากการประกันคุณภาพการศึกษามีดังนี้ 1) ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2) ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงซึ่งการรับประกันคุณภาพจะเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพและเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคทำให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ 3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อสถานศึกษาและเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่คุณภาพตามมาตรฐาน

3. การบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 จำแนกรายด้าน ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบทีละขั้นตอน (Stepwise) ผลการศึกษาพบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยด้านการบริหารวิชาการส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มากที่สุด (Beta = .419) รองลงมา ด้านการบริหารทั่วไป (Beta = .334) และด้านการบริหารงบประมาณ (Beta = .215) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชธภพ แก้วใจ และคณะ (2563) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร ปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านลักษณะการบริหารงานขององค์กรตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี แพร่หลาย (2561) พบว่าปัจจัยด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อมและปัจจัยด้านลักษณะของโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมใจ ยอดปราง (2561) พบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้าน

ครู ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านวิชาการ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้พบว่าตัวแปรแฝงภายในของปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านวิชาการและด้านสิ่งแวดล้อม จากผลการวิจัยจะเห็นว่าปัจจัยทั้งสองส่งผลโดยตรงต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจของสถานศึกษาทุกระดับเพราะการจะพัฒนาคนในด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถและความนึกคิดของผู้เรียนนั้นจะต้องเน้นด้านวิชาการเพื่อประโยชน์ในการดำเนินของบุคคลในสังคมและการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารและครูต้องทำความเข้าใจกับความสำคัญของงานวิชาการ โรงเรียนที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษานั้นคือจะต้องดำเนินการให้ครูพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม เก่ง ดี มีสุข มีคุณภาพและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามที่ชาติต้องการอีกทั้งยังสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สำหรับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุดคือ ด้านบรรยากาศในองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากบรรยากาศในสถานศึกษาถือว่ามีความสัมพันธ์กับบุคคลอย่างมาก เนื่องจากส่งผลถึงความรู้สึกของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนสิ่งแวดล้อมมีส่วนสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้กับผู้เรียน จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการบริหารวิชาการซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการของผู้บริหารและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูด้วย และการบริหารทั่วไปจะส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนการบริหารงบประมาณก็มีส่วนช่วยในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ของภารกิจของสถานศึกษาเช่นกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการวิจัยเรื่องการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ควรมุ่งเน้น ดังนี้

1. จาการศึกษาพบว่าการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น โรงเรียนต้องมีการศึกษา วิเคราะห์การจัดและพัฒนาการศึกษาในการจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา ชี้แจงทำความเข้าใจกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนงบประมาณ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมกันกำหนดแผนพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งร่วมกันการวางแผนกลยุทธ์ในการจัดสรรงบประมาณ นอกจากนี้ต้องมีระบบการทำงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการกำกับติดตามรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน นอกจากนี้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

ที่งบประมาณไม่เพียงพอเนื่องจากได้รับเงินตามรายหัวจำนวนนักเรียน ก็ควรจะต้องมีการจัดทำข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษา การจัดหาเงินงบประมาณและการระดมทุนเพื่อพัฒนาการศึกษา จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา เป็นต้น

2. จากการศึกษาพบว่าการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการขาดแคลนทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนต่อไป ดังนั้น โรงเรียนจึงจะต้องมีการบริหารงานทั้ง 4 ด้านให้มีคุณภาพ ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนโรงเรียน คือ ผู้บริหาร โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง มีการวางแผนโดยใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา กำหนดทิศทาง เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ วางแผนยุทธศาสตร์ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับ บริบทของโรงเรียนและผู้เรียน ในการการบริหารบุคคล สร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เกิดขึ้นภายในองค์กร มีการวางระบบต่าง ๆ รวมทั้งการจัดหาอุปกรณ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เพียงพอตามบริบทของโรงเรียน หรืออาจจะต้องมีการระดมทุนเพื่อพัฒนาการศึกษา หากผู้บริหารสามารถบริหารงานทั้ง 4 ด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบริบทของโรงเรียนก็จะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่องการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 มีประเด็นเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารโรงเรียนในด้านที่มีผลการวิจัยในระดับต่ำ โดยศึกษาแบบเชิงลึก

3. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง (References)

กัญจนา สัณฐาน และประกอบ คุณารักษ์. (2562). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตพื้นที่ชนบท เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามจุดเน้นของนักเรียน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 15(2), 132-157.

กัลยาณี ศรีกระทุ่ม. (2559). การบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 5(2), 185-196.

ชธภพ แก้วใจ พร้อมพิไล บัวสุวรรณ และวรรณวิศส สืบนุสรณ์คล้ายจำแลง. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 12 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. อุบลราชธานี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น. บุญส่งเจริญศรี.

ปกิตตา ปานเกษม. (2565). *การบริหารจัดการสถายศึกษาขนาดเล็กที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสสุโขทัย เขต 2*. วิทยานิพนธ์นี้ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.

ประจักษ์พงศ์ วรรณโชติ สุเมธ งามกนก และสมโภชน์ อเนกสุข. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล ให้เป็นโรงเรียนคุณภาพโดยกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศ. *วารสารการบริหารการศึกษา,* 10(1), 46-57.

มยุรีย์ แพร่หลาย ชญาพิมพ์ อุสาโห และวรรณี แกมเกตุ. (2561). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 1(1), 23-46.

สำนักงานการทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561*, กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนเทรดดิ้ง, 2563), หน้าที่ 3.

สมใจ ยอดปราง. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารราชนครินทร์*, 15(34), 187-195.

การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

The Morale Building in The Performance of Administrators in The Regional Special Education Center 7 Phitsanulok

ยุพเรศ นนท์ศรี[1] ณิรดา เวชญาลักษณ์[2]
Yupared Nonsri, Nirada Wechayaluck

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรในการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านฐานะของอาชีพ

คำสำคัญ (Keywords): การสร้างขวัญกำลังใจ; การปฏิบัติงาน; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

The purpose of this research was to study about morale building in the performance of administrators in The Regional Special Education Center 7 Phitsanulok. The population used in this study were : A total of 92 teachers and educational personnel. The instrument used in this research was a 5-level estimation. The data were analyzed using mean and standard deviation. The result showed that the overall results of the level of morale building in the performance of administrators was at a high level. Considering each side, it was found that the side with the highest average is salary and welfare. In the other hand, the side with the lowest average is status.

Keywords: Morale Building; Performance; Special Education Center

Received: 2023-02-17 **Revised:** 2023-03-20 **Accepted:** 2023-03-21

[1] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding author, e-mail: modyupared@gmail.com

[2] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University.

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตาม(ร่าง)แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570) ที่ได้กำหนดหมุดหมายสำคัญไว้เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยในหมุดหมายที่ 12 กำหนดไว้ว่า ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต ดังนั้นการวางรากฐานให้ประเทศสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในทุกด้าน จึงเริ่มที่กระบวนการจัดการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม และจริยธรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมีองค์ประกอบหลายอย่าง โดยตัวแปรสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการศึกษา คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้การที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และภารกิจให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น ขวัญกำลังใจที่ดีมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากขวัญกำลังใจมีความสำคัญต่อความสำเร็จของงาน ดังเช่นที่บุญมา แพ่งศรีสาร (2561) ได้วิเคราะห์บทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ พบว่า หนึ่งในบทบาทสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ คือการปฏิรูปครูทั้งระบบ ได้แก่ ปรับระบบการบริหารงานบุคคลตั้งแต่กระบวนการผลิตครูการสรรหาและคัดเลือกให้ได้คนดีคนเก่ง และมีความเหมาะสม จัดระบบเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสมโดยปรับระบบฐานเงินเดือน และให้มีสวัสดิการหรือผลประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ อย่างเพียงพอ เพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจ ควรกำกับดูแลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีให้มากที่สุดเพื่อการทุ่มเทแรงกาย แรงใจ และแรงสติปัญญาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ มีคุณภาพ และเป็นคนดี หรืออย่างน้อยที่สุดควรเห็นความสำคัญของผู้สร้างคนมาก่อนเสมอ หากกระทรวงศึกษาธิการดูแลผู้ทำหน้าที่ในการสอนเป็นอย่างดี บุคคลเหล่านี้จะดูแลเด็กเยาวชนเป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน จึงนับว่าขวัญกำลังใจปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และเป็นประเด็นที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและส่งเสริมให้เกิดขึ้นเป็นอย่างยิ่ง

การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นงานที่มีความรับผิดชอบสูง จำเป็นต้องใช้ทั้งกำลังกายและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพราะการทำงานร่วมกับคนพิการนั้นอาศัยการใช้ความละเอียดอ่อน และจิตวิทยาในการเชื่อมโยงจิตใจของคนพิการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงในการมารับบริการด้านการศึกษา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2561 : 2) อีกทั้งบทบาทภารกิจของศูนย์การศึกษาพิเศษมีมากมายทั้งในด้านการจัดการศึกษาระยะแรกเริ่ม และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในรูปแบบอื่น จะเห็นได้ว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก

และใช้ทักษะที่หลากหลายในการปฏิบัติงานอย่างมาก ศูนย์การศึกษาพิเศษจึงต้องมีบุคลากรที่มาจากหลากหลายวิชาชีพ ได้แก่ ครูวิชาเอกต่าง ๆ นักจิตวิทยาคลินิก นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด แพทย์แผนไทย และพี่เลี้ยงเด็กพิการ ซึ่งอาจเกิดความแตกต่างทางความคิดเห็นและแนวปฏิบัติ ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรด้วยกันได้ นอกจากนี้ครูส่วนใหญ่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งในเขตจังหวัดที่ห่างไกลจากภูมิลำเนาของตนเอง ส่งผลให้ครูอาจเกิดความวิตกกังวลในด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว รวมถึงด้านเงินเดือนที่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายสูงขึ้น ในการดำเนินงานที่ผ่านมาจึงพบปัญหาการเปลี่ยนแปลงบุคลากรภายในศูนย์การศึกษาพิเศษบ่อยครั้ง (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก, 2563 : 24) มีครูและบุคลากรลาออกหรือย้ายไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดอื่นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน ทำให้การจัดการศึกษาและการดำเนินงานในภารกิจอื่น ๆ ขาดความคล่องตัวและต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารควรมีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ

จากความเป็นมาและความสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ทำให้ทราบระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก และความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการสร้างขวัญกำลังใจของผู้บริหาร เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารนำไปใช้เพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรอย่างเหมาะสม ทำให้สามารถปฏิบัติงานในการจัดการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ (Research Objective)

เพื่อศึกษาการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 92 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครู 42 คน และบุคลากรอื่น 48 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรในการศึกษาการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) มีการนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน (Content Validity) พิจารณาข้อความในแบบสอบถามเป็นข้อคำถามที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษาถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาเชิงทฤษฎีที่ได้ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดไว้เป็นนิยามศัพท์เฉพาะมีค่าสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 และนำไปทดลองใช้ (Try-Out) และหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .908 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามโดยใช้แบบฟอร์มสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (google forms) ให้กับบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 92 ฉบับ ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสถิติแล้วดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) จากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ย (μ) 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (**σ**)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวม

ด้าน	การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร	N=92		ระดับ	ลำดับ
		μ	σ		
1	ฐานะของอาชีพ	4.22	.39	มาก	7
2	ความมั่นคงในการทำงาน	4.24	.40	มาก	6
3	ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	4.26	.42	มาก	5
4	ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.28	.45	มาก	3
5	ความเป็นอยู่ส่วนตัว	4.28	.43	มาก	2
6	เงินเดือนและสวัสดิการ	4.29	.43	มาก	1
7	วิธีการปกครองบังคับบัญชา	4.26	.39	มาก	4

ด้าน	การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร	N=92		ระดับ	ลำดับ
		μ	σ		
รวม		**4.27**	**.39**	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.27, **σ** =0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ (μ=4.29, **σ** =0.43) รองลงมา คือ ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว (μ= 4.28, **σ** =0.43) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (μ =4.28, **σ** =0.45) ด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา (μ=4.26, **σ** =0.39) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (μ=4.26, **σ** =0.42) ด้านความมั่นคงในการทำงาน (μ=4.24, **σ** =0.40) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านฐานะของอาชีพ (μ=4.22, **σ** =0.39)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านฐานะของอาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.22, **σ**=0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเอง และให้โอกาสในการพัฒนาตนเองทุกด้าน (μ=4.33, **σ**=0.51) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่งโดยการให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำกับบุคลากร (μ=4.15, **σ**=0.49)

2. ด้านความมั่นคงในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.24, **σ**=0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน (μ= 4.30, **σ**=0.48) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเมื่อบุคลากรประสบปัญหาส่วนตัว (μ = 4.17, **σ**=0.53)

3. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.26, **σ**=0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารแสดงความใกล้ชิด เป็นกันเองในการปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากร (μ = 4.31, **σ**=0.53) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียม ไม่มีอคติ หลีกเลี่ยงการจับผิดหรือตำหนิติเตียน (μ =4.18, **σ**=0.57)

4. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ =4.28, **σ**=0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารจัดกิจกรรมนิเทศภายใน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงาน (μ= 4.33, **σ**=0.56) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ บนพื้นฐานของข้อมูลเหตุผล (μ=4.24, **σ**=0.62)

5. ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.28, **σ**=0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสร้างระบบจัดการช่วยเหลือบุคลากร โดยการบรรจุงานสวัสดิการไว้ในโครงสร้างการบริหารงาน แต่งตั้งคณะทำงานด้านสวัสดิการอย่างเป็นทางการ ติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ (μ=4.35, **σ**=0.54) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้ชีวิตแบบพอเพียง แนะนำให้บุคลากรใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต (μ= 4.23, **σ**=0.52)

6. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.29, **σ**=0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรอย่างเหมาะสม เช่น จัดตั้งกองทุนสวัสดิการ จัดหาของขวัญหรือมอบเงินสวัสดิการแสดงความยินดีในโอกาสสำคัญ จัดสวัสดิการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล สวัสดิการช่วยเหลือครอบครัวของบุคลากรกรณีบุคลากรเสียชีวิต (μ = 4.34, **σ**=0.58) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมโปร่งใสในการเลื่อนเงินเดือน สามารถตรวจสอบได้ (μ = 4.21, **σ**=0.56)

7. ด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ= 4.26, **σ**=0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรรู้หน้าที่ของตนเอง โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในงานอย่างอิสระ และรับฟังความคิดเห็น (μ= 4.34, **σ**=0.52) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารปกครองบังคับบัญชาโดยผสมสผานทั้งหลักประชาธิปไตย เผด็จการ และธรรมาภิบาลตามสถานการณ์ (μ= 4.21, **σ**=0.62)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อสถานศึกษา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอุบลรัตน์ ชุณหพันธ์ (2558) ที่ได้ศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ขวัญกำลังใจของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเกิดจากการที่ผู้บริหารคำนึงถึงการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรในองค์กร เห็นความสำคัญต่อขวัญกำลังใจว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน เป็นเรื่องที่ส่งผลต่อองค์กร ต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ เนื่องมาจากผู้บริหารเห็นความสำคัญของเงินเดือนและสวัสดิการว่าเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่บุคลากรควรได้รับสนับสนุน ทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกได้รับการดูแลและตอบสนองความต้องการพื้นฐานอย่างเต็มที่ เป็นไปตามทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy Theory) (Maslow, 1970 อ้างถึงใน อริยา คูหา, 2556) ที่กล่าวไว้ว่า ความต้องการของบุคคลขั้นแรกเป็นความต้องการการตอบสนองทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการพื้นฐานในสิ่งที่ขาดไม่ได้และจำเป็นสำหรับชีวิต เช่น อาหาร เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย บุคคลจะแสวงหาเฉพาะสิ่งที่จะสามารถสนองความต้องการในขั้นนี้ก่อนเท่านั้น เช่น ตราบใดที่บ้านยังอยู่ในภาวะที่น้ำกำลังท่วมก็จะไม่ได้คำนึงถึงความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

หากพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านฐานะของอาชีพ อาจเนื่องมาจากฐานะของอาชีพเป็นความคิดเห็นที่แสดงถึงความภาคภูมิใจในการเป็นครู รู้สึกมีเกียรติมีศักดิ์ศรี ได้รับการยก

ย่องจากสังคมภายนอก ซึ่งบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษนั้นประกอบด้วยบุคลากรจากหลายตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง ธุรการ พี่เลี้ยงเด็กพิการ คนครัว และพนักงานขับรถ จึงทำให้ความคิดเห็นที่มีต่อด้านฐานะของอาชีพของบุคลากรฝ่ายสนับสนุนที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนนั้นต่ำกว่าด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับ Khalid Al Tayyar (2014) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการทำงานและแรงจูงใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ประเทศซาอุดิอาระเบีย พบว่า สถานะทางสังคมของอาชีพมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูในระดับปานกลางเท่านั้น

เมื่อพิจารณารายด้านของการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านฐานะของอาชีพ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเอง และให้โอกาสในการพัฒนาตนเองทุกด้าน เนื่องจากผู้บริหารมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาความสามารถทุกด้านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจในทักษะความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับไอยรัตน์ คงทัพ และเสวียน เจนเขว้า (2564) ได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูไว้ว่า สถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพ ผ่านการเข้ารับการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้มาพัฒนาสถานศึกษา และหากพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่ง โดยการให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำกับบุคลากร ทั้งนี้ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน สนับสนุนและติดตามให้บุคลากรเข้ารับการประเมินเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะอย่างต่อเนื่อง แต่ยังขาดกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนรวมถึงการให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำกับบุคลากร ผู้บริหารจึงควรเป็นผู้นำ ให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือกับบุคลากร ดังเช่นที่ศิริวรรณ อินทสโร (2560) กล่าวถึงการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูสามารถปรึกษาหารือตามความเหมาะสมอย่างเป็นกันเองจะช่วยให้ครูเกิดขวัญกำลังใจขึ้นได้

2. ด้านความมั่นคงในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน โดยผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองทุกด้าน เพื่อให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะที่ดีในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง ทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ ดังที่ Agnes Mark (2015) พบว่า ความล่าช้าในการเลื่อนตำแหน่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจของครูอย่างมาก และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำเมื่อบุคลากรประสบปัญหาส่วนตัว อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการกระจายอำนาจการบริหารงานตามโครงสร้างให้กับหัวหน้ากลุ่มบริหารงาน ทำให้หัวหน้ากลุ่มบริหารงานมีบทบาทสำคัญใกล้ชิดกับครูมากกว่าผู้บริหารในการช่วยเหลือให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญและดูแลบุคลากรด้านความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคลากรอย่างใกล้ชิดและเป็น

กันเองมากขึ้น สอดคล้องกับ ศิริวรรณ อินทสโร (2560) ที่เสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ส่วนตัวของครู ดูแลด้านความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคลากรอย่างเหมาะสม พอดี ทำให้บุคลากรเกิดความมั่นใจว่าได้รับการดูแลจากผู้บริหาร

3. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารแสดงความใกล้ชิด เป็นกันเองในการปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากร เนื่องจากผู้บริหารมีการบริหารงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร ให้โอกาสบุคลากร รับฟังความคิดเห็น ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างเป็นกันเอง ทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกสบายใจในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหาร สามารถพูดคุย ขอคำแนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างเปิดกว้าง สอดคล้องกับนินทร์ลดาว ปานยืน (2560) ที่สนับสนุนว่า ผู้บริหารต้องแสดงให้ครูเห็นถึงความจริงใจและยุติธรรมในการบริหารงาน ดูแลครูอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ครูเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติต่อบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียม ไม่มีอคติ หลีกเลี่ยงการจับผิดหรือตำหนิติเตียน อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก มีจำนวนบุคลากรมาก และกระจายพื้นที่การปฏิบัติงานออกไปตามหน่วยบริการประจำอำเภอต่าง ๆ ทั่วทั้งจังหวัดพิษณุโลก ทำให้ปฏิบัติต่อบุคลากรของผู้บริหารอาจเกิดความไม่เท่าเทียมได้ ซึ่งผู้บริหารควรเอาใจใส่กับบุคลากรภายนอกศูนย์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้กับบุคลากรทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม ดังที่อรรคพร จอมคำสิงห์ (2559) กล่าวไว้ว่าความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาจะเกิดจากความนับถือซึ่งกันและกัน โดยที่ผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่แก่บุคลากร และปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมเป็นกลาง

4. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดกิจกรรมนิเทศภายใน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา มีนโยบายในการนิเทศติดตามการดำเนินงาน และนิเทศการจัดการเรียนการสอนภายในแบบกัลยาณมิตร เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการนิเทศร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง บุคลากรรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เกิดความกดดัน ได้รับประสบการณ์และกำลังใจจากเพื่อนร่วมงานที่ร่วมนิเทศ สอดคล้องกับอรอุมา จันทนป (2561) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่า ผู้บริหารต้องมีนโยบายในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูเพื่อส่งเสริมให้ครูช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประสานสัมพันธ์กันอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ บนพื้นฐานของข้อมูลเหตุผล อาจเนื่องมาจากบุคลากรมีจำนวนมาก หลากหลายตำแหน่งและสาขาวิชา การบริหารงานของผู้บริหารในบางเรื่องจึงเอื้อต่อบุคลากรเพียงบางกลุ่ม ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรอบคอบในการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับเจ๊ะฮาลีเม๊าะ สาและ (2560) ที่พบว่า ระดับขวัญและกำลังใจของครูบางด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีสาเหตุมาจากการที่ผู้บริหารขาดความรอบคอบในการใช้อำนาจและไม่ใช้เหตุผลในการตัดสิน

5. ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสร้างระบบจัดการช่วยเหลือบุคลากร โดยการบรรจุงานสวัสดิการไว้ใน

โครงสร้างการบริหารงาน แต่งตั้งคณะทำงานด้านสวัสดิการอย่างเป็นทางการ ติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้บริหารมีการดำเนินการให้บรรจุงานสวัสดิการไว้ในโครงสร้างกลุ่มบริหารงานบุคคล โดยมีบุคลากรที่รับผิดชอบงานเป็นผู้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคลากรได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเหมาะสม เพียงพอ และรวดเร็ว สอดคล้องกับชฎิล อินทรรักษ์ (2561) ที่กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาขวัญกำลังใจในการทำงานของบุคลากรไว้ว่า ผู้บริหารควรสร้างระบบจัดการและช่วยเหลือบุคลากรอย่างเป็นระบบ และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้ชีวิตแบบพอเพียง แนะนำให้บุคลากรใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้บุคลากรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการดำเนินงานโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ยังขาดการกระตุ้นและส่งเสริมในด้านของการใช้ชีวิตส่วนตัว ซึ่งผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตแบบพอเพียง และส่งเสริมให้บุคลากรบูรณาการความพอเพียงไปใช้ในชีวิตให้ครบทุกมิติ ทั้งการทำงานและชีวิตส่วนตัว ดังที่ลัดดาวัลย์ ทองดอนจุย (2562) กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูด้านความเป็นอยู่ส่วนตัวไว้ว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้ชีวิตแบบพอเพียง เสริมสร้างรายได้ที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต เพื่อลดค่าใช้จ่ายและภาระหนี้สินของข้าราชการครู

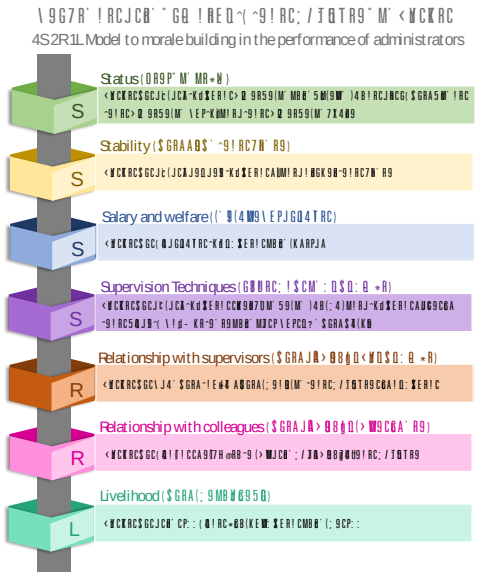
6. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดสวัสดิการให้กับบุคลากรอย่างเหมาะสม เช่น จัดตั้งกองทุนสวัสดิการจัดหาของขวัญหรือมอบเงินสวัสดิการแสดงความยินดีในโอกาสสำคัญ จัดสวัสดิการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล สวัสดิการช่วยเหลือครอบครัวของบุคลากรกรณีบุคลากรเสียชีวิต เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการ และอำนวยความสะดวกให้บุคลากรได้รับสวัสดิการอย่างครอบคลุม ทำให้บุคลากรได้รับประโยชน์เกื้อกูลอย่างเหมาะสม และเพียงพอ สอดคล้องกับอรอุมา จันทนป (2561) ที่พบว่า โรงเรียนมีการสร้างขวัญและกำลังใจโดยการจัดสวัสดิการให้กับครูและบุคลากรทุกคน ส่งผลให้แรงจูงใจของครูภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ Jamila M. Mruma (2013) ที่มีข้อเสนอแนะให้มีการจัดสวัสดิการให้กับครูอย่างเพียงพอ เพื่อให้ตรงกับการเพิ่มขึ้นของค่าครองชีพ และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมโปร่งใสในการเลื่อนเงินเดือน สามารถตรวจสอบได้ อาจเนื่องมาจากบุคลากรเกิดข้อสงสัยในกระบวนการพิจารณาการเลื่อนเงินเดือนของผู้บริหาร ผู้บริหารจึงควรชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนให้กับบุคลากรอย่างชัดเจนทุกครั้ง สอดคล้องกับอุบลรัตน์ ชุณหพันธ์ (2558) ที่พบว่าในหัวข้อการเลื่อนขั้นเงินเดือนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจเป็นไปได้ว่าการประเมินผลงาน และการพิจารณาความดีความชอบ มีช่องว่างที่ควรพิจารณาเป็นพิเศษ ผู้บริหารควรพิจารณาความดีความชอบให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและยุติธรรม เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค

7. ด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรรู้หน้าที่ของตนเอง โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในงานอย่างอิสระ และรับฟังความคิดเห็น เนื่องจากผู้บริหารมีการบริหารงานโดยการ

กระจายอำนาจ จัดทำคำสั่งโครงสร้างเพื่อแต่งตั้งบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละงานอย่างชัดเจน ทำให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับผู้บริหารอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับประภาพร ธรรมรจน์ และธีระวัฒน์ มอนไธสง (2565) ที่พบว่า การที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวางแผนการปฏิบัติร่วมกัน มีการกระจายอำนาจภาระงานตามความสามารถของบุคคล เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และหากพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารปกครองบังคับบัญชาโดยผสมผสานทั้งหลักประชาธิปไตย เผด็จการ และธรรมาภิบาลตามสถานการณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการปกครองบังคับบัญชาที่แตกต่างกัน ขาดการผสมผสานหรือปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ ส่งผลให้หลักการที่ยึดมาใช้ก่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้บริหารควรมีการบูรณาการหลักประชาธิปไตย เผด็จการ และ ธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จึงจะทำให้เกิดแนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และได้รับความร่วมมือจากบุคลากรอย่างเต็มที่ ดังที่ศิริวรรณ อินทสโร (2560) กล่าวไว้ว่า วิธีการปกครองบังคับบัญชา เป็นความสามารถของผู้บริหารในการบริหารงานให้ดำเนินไปได้ด้วยดี ซึ่งผู้บริหารต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารโดยยึดหลักทั้งประชาธิปไตย เผด็จการ หลักธรรมาภิบาล

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการศึกษาและนำเสนอเป็นแนวทางการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารด้วยรูปแบบ 4S 2R 1L โดยพิจารณาจากประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 : แนวทางการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วยรูปแบบ 4S 2R 1L
ที่มา : (ยุพเรศ นนท์ศรี, 2565)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านฐานะของอาชีพ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำ ให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือกับบุคลากรเกี่ยวกับการเลื่อนตำแหน่งอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านความมั่นคงในการทำงาน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและดูแลบุคลากรด้านความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคลากรอย่างใกล้ชิดและเป็นกันเองมากขึ้น

1.3 ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารควรเอาใจใส่กับบุคลากรภายนอกศูนย์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้กับบุคลากรทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม

1.4 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรอบคอบในการตัดสินใจ

1.5 ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตแบบพอเพียง และส่งเสริมให้บุคลากรบูรณาการความพอเพียงไปใช้ในชีวิตให้ครบทุกมิติ

1.6 ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ผู้บริหารควรชี้แจง สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน พิจารณาผลการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและยุติธรรม

1.7 ด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา ผู้บริหารควรมีกลยุทธ์ในการบริหารงานมีการบูรณาการหลักประชาธิปไตย เผด็จการ และธรรมาภิบาลให้เหมาะสมตามสถานการณ์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้แนวทางการสร้างขวัญกำลังใจที่หลากหลาย

2.2 ควรมีการศึกษาในลักษณะของวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยการสังเกต หรือสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และมีความหลากหลายในการศึกษางานวิจัย

2.3 ควรมีการศึกษาการสร้างขวัญกำลังใจของผู้บริหารในสถานศึกษาอื่น เพื่อให้ได้แนวทางในการสร้างขวัญกำลังใจของผู้บริหารที่หลากหลาย และเป็นประโยชน์ในการบริหารงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

เจ๊าะฮาลีเม๊าะ สาเละ. (2560). *ขวัญกำลังใจในกำรปฏิบัติงานของพนักงานครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก.* การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ชฎิล อินทร์รักษ์. (2561). *ขวัญกำลังใจการทำงานของบุคลากรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร.* การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นินทร์ลดาว ปานยืน. (2560). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเทศบาลสังกัดเทศบาลนครยะลา.* การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญมา แพ่งศรีสาร. (2561). บทบาทกระทรวงศึกษาธิการกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ. *วารสารมหาจุฬาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 2(1), 130-140.

ประภาพร ธรรมรจน์ และธีระวัฒน์ มอนไธสง. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 8(30), 253-263.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา.* เล่มที่ 116 ตอนที่ 75 ก. หน้า 15

ลัดดาวัลย์ ทองดอนจุย. (2562). *แรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนราชินีบูรณะ.* การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศิริวรรณ อินทสโร. (2560)**.** *แนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก. (2563). *รายงานประจำปีของสถานศึกษาปีการศึกษา 2563*. พิษณุโลก: เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *(ร่าง)แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2561). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.* กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

อริยา คูหา. (2556). *จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปัตตานี: มิตรภาพ.

อรรคพร จอมคำสิงห์. (2559). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนท่าใหม่ “พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุบลรัตน์ ชุณหพันธ์. (2558). *การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูการศึกษานอกโรงเรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ไอยรัตน์ คงทัพ และเสวียน เจนเขว้า. (2564). ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.* 1(2), 49-64.

อรอุมา จันทนป. (2561). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม.* การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Agnes Mark. (2015). *Factors Influencing Teachers' Motivation and Job Performance in Kibaha District, Tanzania*. Dissertation the degree of master, Education. University of Tanzania.

Jamila M. Mruma. (2013). *Effect of Motivation Factors on Teachers Performance in Tanzanian Education Institution ; a Case of Public Secondary Schools in Nyamagana District, Mwanza.*Dissertation the degree of master, Human resources management. University of Tanzania.

Khalid Al Tayyar. (2014). *Job Satisfaction and Motivation Amongst Secondary School Teachers in Saudi Arabia.* Ph.D. dissertation, Education. University of York.

การประเมินผลการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามนโยบายพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

Evaluation of research performance of Chiang Rai Rajabhat University According to the policy to transform the university towards sustainable local development goals

ทิพย์วัลย์ ศรีพรม[1] ยุทธศิลป์ ชูมณี[2] เกศกานดา เชื้อสะอาด[3] สุรีพร คำสม[4] จิรายุทธ กาบปัญโญ[5]
Thippawan Sriprom, Yuthasin Chumanee, Katekanda Chueasa-ard,
Sureeporn Khamsom, Jirayut Kabpanyo

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการดำเนินงานด้านการวิจัย และหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จากผลการศึกษา พบว่า จำนวนร้อยละของงานวิจัยและผลงานวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2563 จำแนกตามกลุ่ม SDG ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีจำนวน 292 ผลงาน โดยกลุ่ม SDG ที่มีจำนวนผลงานมากที่สุด คือ SDG 4: Quality Education จำนวน 93 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 31.85 รองลงมาคือ SDG 8: Decent Work and Economic Growth จำนวน 44 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 15.07 และ SDG 9: Industry, Innovation and Infrastructure จำนวน 37 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 12.67 และจากการศึกษาการประเมินการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ของมหาวิทยาลัย 1,115 แห่ง พบว่า SDG 5 : Gender Equality มีคะแนน SDG โดยรวมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.39 รองลงมา คือ SDG 8 : Decent Work and Economic Growth มีคะแนน SDG คิดเป็นร้อยละ 31.00 และ SDG 16: Peace, Justice and Strong Institutions มีคะแนน SDG โดยรวมน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.00 โดยมีแนวทางพัฒนาด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน คือ ควรมีกำหนดจุดเน้นด้านงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรมที่โดดเด่นที่ตอบโจทย์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้ความเข้มแข็งทางวิชาการเป็นหลัก มีการวางแนวทางการดำเนินการเพื่อให้ผลลัพธ์ในด้านสัดส่วนผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ นวัตกรรมที่มีความสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย รวมถึงมีวางแนวทางการต่อยอดงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ให้สามารถนำไปต่อยอดเป็นนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการพัฒนานวัตกรรมสู่การจดทะเบียนทรัพย์สินทาง

Received: 2023-02-02 **Revised**: 2023-03-22 **Accepted**: 2023-03-23

[1 2 5] สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Research and Development Institute, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: kung.rdi@gmail.com

[3 4] กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Policy and Planning Division, Chiang Rai Rajabhat University.

ปัญญา รวมถึงการพัฒนากระบวนการประเมินการดำเนินงานด้านงานวิจัย งานสร้างสรรค์และนวัตกรรม ให้มีความครอบคลุมมากขึ้น ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อแสดงถึงความสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ
คำสำคัญ (Keywords): การประเมินผล; พลิกโฉมมหาวิทยาลัย; การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

Abstract

The purpose of this research is to assess research operations and find ways to develop research operations of Chiang Rai Rajabhat University towards sustainable local development goals. From the results of the study, it was found that the percentage of research and academic works for the fiscal year 2020, classified by SDG groups of Chiang Rai Rajabhat University. There are 292 works with the SDG group having the highest number of works, SDG 4: Quality Education, 93 works, representing 31.85%, followed by SDG 8: Decent Work. and Economic Growth, 44 contributions, representing 15.07 percent, and SDG 9: Industry, Innovation, and Infrastructure, 37 contributions, representing 12.67 percent. According to the Sustainable Development Goals (SDGs) of 1,115 universities, SDG 5: Gender Equality has the highest overall SDG score. 37.39%, followed by SDG 8: Decent Work and Economic Growth with an SDG score of 31.00% and SDG 16: Peace, Justice and Strong Institutions with the lowest overall SDG score representing 22.00 percent. The research development guidelines of Chiang Rai Rajabhat University to achieve the goal of sustainable local development, that is, there should be a research focus on creative work and outstanding innovations that meet the Sustainable Development Goals. Based on academic strength Implementation guidelines are put in place to deliver results in terms of proportion of research and creative output. Innovation that is consistent with the context of Chiang Rai Rajabhat University Including laying out guidelines for extending research and creative work to be able to be further developed into innovations that bring tangible benefits. There is innovation development towards intellectual property registration. Including the development of research performance evaluation processes. The creativity and innovation to be more inclusive in line with the Sustainable Development Goals Objectives to show success and benefit local, society and nation.
Keywords : Evaluation; Reinventing University; Sustainable local development

บทนำ (Introduction)

จากการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มหาวิทยาลัยของไทยยังไม่ติดกลุ่มมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีคุณภาพทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาค ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของ

ประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับท้าย ๆ ของประเทศที่ได้รับการจัดอันดับในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาถูกคาดหวังให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แม้ว่ายังมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ทั้งงบประมาณและนักวิจัยคุณภาพสูง ผลงานวิจัยมีน้อยที่สำคัญคืออาจารย์มหาวิทยาลัยไม่ให้ความสำคัญกับการผลิตงานวิจัย (วันชัย ศิริชนะ, 2543) สอดคล้องกับสุวิมล ราชธนบริบาล (2541) ได้ศึกษากระบนการประกันคุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า ปัญหาของการทำวิจัยที่สำคัญ คือ อาจารย์ไม่มีเวลาทำวิจัย ด้วยภาระงานสอนมากเกินไป หรือเมื่อทำวิจัยแล้วก็ไม่มีคุณภาพ ไม่สามารถสนองความต้องการในการหาของสังคมได้ นอกจากนี้ ยังพบว่า คณะและภาควิชาไม่มีทิศทางวิจัยที่ชัดใหม่ขาดพี่เลี้ยงในการทำวิจัยที่มีคุณภาพ อาจารย์ไม่ได้รับการพัฒนาฝึกอบรมเรื่องการวิจัยอย่างถูกต้อง ทั้งนี้การวิจัย เป็นภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยซึ่งมีความสำคัญที่สุดและสามารถที่จะทำให้ภารกิจอื่นของมหาวิทยาลัยบรรลุได้ทั้งหมด เพราะการวิจัยและนวัตกรรมเป็นการสร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ สามารถใช้เป็นกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอนได้ในทุกระดับ สามารถใช้เป็นกิจกรรมเพื่อการบริการวิชาการแก่สังคมได้ และใช้ในการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาอาจารย์และบุคลากร ทำให้ภารกิจทุกด้านของมหาวิทยาลัยดำเนินไปอย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ได้ด้วย

นอกจากนั้น ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้ง 17 เป้าหมาย โดยมีคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้ง 17 เป้าหมาย ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนภายใต้กระทรวงต่าง ร่วมกันดำเนินงานเพื่อให้บรรตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าว และทำหน้าที่ในการเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศให้ครอบคลุมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและบูรณาการเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) โดยที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศได้น้อมนำพระบรมราโชบายในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีพระราชประสงค์ให้ราชภัฏได้ทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ทำงานให้เข้าเป้ายกระดับคุณภาพการศึกษา และพัฒนาท้องถิ่นในท้องที่ตนเองให้มีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงของชาติที่สำคัญจะต้องเข้าถึงประชาชน ต้องวิเคราะห์และรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

ทั้งนี้ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ผลักดันให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อตอบสนองต่อการแข่งขันในระดับนานาชาติและได้รับการจัดอันดับที่ดีทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินผลการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามนโยบายพลิกโฉมมหาวิทยาลัย สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อขับเคลื่อนการสร้างผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายให้มีความเหมาะสมและทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพในปัจจุบัน โดยการมุ่งประเมินผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ภายใต้เป้าหมาย

การพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน 17 เป้าหมาย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามนโยบายพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) อีกทั้งยังได้แนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาการสร้างผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อประเมินการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามนโยบายพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยประเมินจำนวนผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ภายใต้เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน 17 เป้าหมาย ในลักษณะการสำรวจ (Survey Research) ซึ่งการวิจัยเชิงพรรณนา โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ค้นคว้าผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประจำปีงบประมาณ 2563 ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) และการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อการให้ข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประจำปีงบประมาณ 2563 จำนวน 292 โครงการ และผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จากผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้วิจัยออกแบบเครื่องมือ ออกเป็น 2 แบบ คือ 1) แบบสำรวจข้อมูลลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย ประกอบด้วยรายการต่างๆ ดังนี้ ชื่อเรื่องผลงานวิจัยหรือผลงานวิชาการ, ชื่อผู้ทำงานวิจัยหรือผลงานวิชาการ, จำแนกตามกลุ่ม SDG 2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการให้ข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ยั่งยืน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินสำรวจงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ จากข้อมูลประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประจำปีงบประมาณ 2563 ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย

2. ดำเนินการสังเคราะห์ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ จากข้อมูลประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประจำปีงบประมาณ 2563 นำข้อมูลที่วิเคราะห์ทางสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการให้ข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ยั่งยืน

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื่อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

5. ดำเนินการจัดทำรายงานผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์มูล และสรุปผลรายงานการทำวิจัยในภาพรวมเสนอผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงคุณลักษณะ โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาศึกษาข้อมูลในแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัยทั้งหมดที่ได้จากการบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง โดยการวิเคราะห์ทางสถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื่อหา (Content Analysis) เพื่อวิเคราะห์การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อสรุปภาพรวมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสรุปเชิงบรรยายเพื่อให้เห็นภาพรวมชัดเจนยิ่งขึ้น และเพื่อสรุปผลงานวิจัย และข้อเสนอแนะจากแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

จำนวนร้อยละของงานวิจัยและผลงานวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2563 จำแนกตามกลุ่ม SDG พบว่า จำนวนร้อยละของงานวิจัยและผลงานวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2563 จำแนกตามกลุ่ม SDG ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีจำนวน 292 ผลงาน โดยกลุ่ม SDG ที่มีจำนวนผลงานมากที่สุด คือ SDG 4: Quality Education (การศึกษาที่มีคุณภาพและเท่าเทียม) จำนวน 93 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 31.85 รองลงมาคือ SDG 8: Decent Work and Economic Growth (การเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน) จำนวน 44 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 15.07 และ SDG 9: Industry, Innovation and Infrastructure (อุตสาหกรรมนวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน) จำนวน 37 ผลงาน คิดเป็นร้อยละ 12.67

การประเมินการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามนโยบายพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ของมหาวิทยาลัย 1,115 แห่ง จาก 94 ประเทศทั่วโลกของสหประชาชาติ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล SDG ทั้ง 17 ด้าน ดังนี้

SDG 1 : No Poverty (ขจัดความยากจน)

1. โครงการต่อต้านความยากจนของมหาวิทยาลัย University anti-poverty programs มหาวิทยาลัยต้องแก้ไขปัญหาความยากจนของผู้เรียน สนับสนุนให้เขาเรียนจนสำเร็จ และมุ่งมั่นสนับสนุนผู้เรียนที่มีรายได้ต่ำจากทั่วโลก มี 15 คะแนน (23%) ของ SDG หรือประมาณ 5.89% ของคะแนนโดยรวม

2. โครงการต่อต้านความยากจนของชุมชน University anti-poverty programs มหาวิทยาลัยมีความรับผิดชอบที่สำคัญในเรื่องของทรัพยากรและสนับสนุนชุมชนในวงกว้างในการจัดการกับความยากจน มีการริเริ่มโครงการและนำโดยชุมชน แต่ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยโลก มี 12 คะแนน (23%) ของ SDG หรือประมาณ 5.98% ของคะแนนโดยรวม

SDG 2 : Zero Hunger (ยุติความหิวโหย)

1. อาหารที่เสียในมหาวิทยาลัย อาหารสามารถเสียได้จากกระบวนการผลิต การจัดการและการจับเก็บรักษา กระบวนการ การกระจาย และการบริโภค สาเหตุอาจจะต่างกัน แต่คะแนนจะวัดจากสัดส่วนอาหารที่เสียต่อคนในมหาวิทยาลัยโดยมีคะแนน 15.40% ของ SDG หรือประมาณ 4% ของคะแนนโดยรวม

2. ความหิวโหยของผู้เรียน มหาวิทยาลัยต้องตระหนักถึงภาวะของผู้เรียนต่ออาหารwไม่ปลอดภัยและไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าทางโภชนาการในราคาอาหารที่จัดหาได้ โดยมี 12 คะแนน (19.20% ของ SDG หรือประมาณ 5% ของคะแนนโดยรวม)

3. สัดส่วนบัณฑิตด้านการเกษตรและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและความยั่งยืน วัดจากสัดส่วนบัณฑิตที่ได้รับปริญญาเกี่ยวกับความยั่งยืนด้านอาหารในหลักสูตรการเกษตรและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อเป็นการวัดว่ามหาวิทยาลัยได้สอนความยั่งยืนด้านอาหารในหลักสูตรเหล่านี้ให้ผู้เรียนหรือไม่ โดยมี 19.20%) ของ SDG หรือประมาณ 4.98% ของคะแนนโดยรวม

4. ความหิวโหยระดับชาติ มหาวิทยาลัยมีความพยายามในการต่อสู้กับความหิวโหยระดับชาติ ความหิวโหยในที่นี้คือ การขาดอาหารอย่างรุนแรงซึ่งนำไปสู่ความทุกร์ทรมานและเสียชีวิต โดยมี 12 คะแนน (19.20% ของ SDG หรือประมาณ 5% ของคะแนนโดยรวม)

SDG 3 : Good Health and Well-being (สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี)

1. ความร่วมมือและการให้บริการด้านสุขภาพ มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการเพื่อปรับปรุงสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีในระดับท้องถิ่นและระดับโลก โดยมี 19 คะแนน (38.60% ของ SDG หรือประมาณ 9.98% ของคะแนนโดยรวม

SDG 4 : Quality Education (การศึกษาที่มีคุณภาพและเท่าเทียม)

1. สัดส่วนบัณฑิตที่มีคุณวุฒิการสอน เพื่อให้รู้ว่ามหาวิทยาลัยสนับสนุนการศึกษาระดับปฐมวัย เราจึงวัดสัดส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัติในการสอนระดับประถมศึกษาในประเทศ โดยมีคะแนน 15.40% ของ SDG หรือ 4% ของคะแนนโดยรวม

2. การเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยต้องเน้นย้ำถึงโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จัดให้ผู้เรียน โดยมี 16 คะแนน (26.80% ของ SDG หรือ 6.97% ของคะแนนโดยรวม)

3. สัดส่วนนักศึกษารุ่นแรก จำนวนนี้หมายถึงจำนวนนักศึกษาที่เริ่มต้นปริญญาที่เป็นคนแรกในครอบครัวที่เข้าเรียนมหาวิทยาลัยหารด้วยจำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่เริ่มต้นปริญญา โดยมีคะแนน 30.80% ของ SDG หรือประมาณ 8.01% ของคะแนนโดยรวม

SDG 5 : Gender Equality (ความเท่าเทียมทางเพศ)

1. สัดส่วนนักผู้เรียนหญิงรุ่นแรก ผู้เรียนหญิงรุ่นแรกหมายถึงจำนวนผู้เรียนหญิงที่เริ่มต้นปริญญาที่เป็นบุคคลแรกในครอบครัวที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเทียบกับด้วยจำนวนผู้เรียนหญิงทั้งหมด ที่เรียนปริญญา เป็นตัวชี้วัดนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้การสนับสนุนนักเรียนหญิงที่ด้อยโอกาสอย่างแข็งขัน โดยมีคะแนน 15.40% ของ SDG หรือประมาณ 4% ของคะแนนโดยรวม

2. การวัดการเข้าถึงของนักศึกษา ตัวชี้วัดนี้ตั้งเพื่อแสดงวิธีที่มหาวิทยาลัยใช้เพื่อให้แน่ใจว่าผู้หญิงสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้โดยมี 13 คะแนน (15.40%) ของ SDG หรือประมาณ 4% ของคะแนนโดยรวม

3. สัดส่วนนักวิชาการหญิงอาวุโส หมายถึงจำนวนสตรีในบทบาทอาวุโสหารด้วยจำนวนบทบาทอาวุโสทั้งหมดในมหาวิทยาลัย บทบาทอาวุโสอาจรวมถึง ตำแหน่งศาสตราจารย์ คณบดี และผู้นำระดับสูงของมหาวิทยาลัย ไม่รวมตำแหน่งกิตติมศักดิ์ ข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลเทียบเท่าเต็มเวลา ตัวชี้วัดถูกกำหนดให้แสดงว่ามหาวิทยาลัยกำลังส่งเสริมผู้หญิงอย่างเหมาะสม และความเป็นผู้นำของพวกเขาสะท้อนถึงความสมดุลทางเพศ โดยมีคะแนน 15.40% ของ SDG หรือประมาณ 4% ของคะแนนโดยรวม

4. สัดส่วนของนักศึกษาหญิงที่ได้รับปริญญา หมายถึงจำนวนผู้หญิงที่ได้รับปริญญาหารด้วยจำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่ได้รับปริญญา ข้อมูลถูกจัดให้เป็นจำนวนพนักงาน ข้อมูลจะถ่วงน้ำหนักตามหัวข้อกว้าง ๆ สามส่วน: STEM; ยา; และศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ข้อนี้กำหนดขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่าผู้หญิงที่เข้ารับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในอัตราที่เหมาะสมโดยมีคะแนน 11.50% ของ SDG หรือประมาณ 2.99% ของคะแนนโดยรวม

5. การวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนหญิง พิจารณานโยบายและการดำเนินการเพื่อสนับสนุนความสำเร็จของสตรีในมหาวิทยาลัย โดยมี 28 คะแนน (15.30% ของ SDG หรือประมาณ 3.98% ของคะแนนโดยรวม)

SDG 6 : Clean Water and Sanitation (การเข้าถึงน้ำสะอาดและสุขาภิบาล)

1. การบริโภคน้ำต่อคน ดูจากปริมาณน้ำที่ใช้ต่อบุคคล (รวมถึงนักศึกษา เจ้าหน้าที่ และคณาจารย์) ในมหาวิทยาลัยต่อปีสรุปจำนวนนักศึกษาและพนักงานเต็มเวลาและสรุปเป็นประชากรในมหาวิทยาลัย โดยมีคะแนน 19% ของ SDG หรือประมาณ 4.94% ของคะแนนโดยรวม

2. การใช้น้ำและการดูแล มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องแสดงวิธีอนุรักษ์ การใช้น้ำการปกป้องคุณภาพและปริมาณของแหล่งน้ำอย่างเหมาะสม โดยมี 15 คะแนน (23% ของ SDG หรือประมาณ 5.98% ของคะแนนโดยรวม)

3. การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องแสดงให้เห็นว่ามีการสนับสนุนหรือกำหนดให้มีการใช้ซ้ำและการรีไซเคิลน้ำในทุกที่ที่เป็นไปได้ โดยมี 7 คะแนน (12% ของ SDG หรือประมาณ 3.12% ของคะแนนโดยรวม)

4. น้ำในชุมชน มหาวิทยาลัยต้องมีการริเริ่มโดยตรงและแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมเพื่อจัดการกับการจัดการน้ำและ/หรือการใช้น้ำของชุมชน โดยมี 15 คะแนน (19% ของ SDG หรือประมาณ 4.95% โดยรวม)

SDG 7 : Affordable and Clean Energy (พลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้)

1. มาตรการของมหาวิทยาลัยที่มีต่อพลังงานสะอาดที่เข้าถึงได้ มหาวิทยาลัยต้องกำหนดมาตรการและนโยบายเพื่อต่อสู้กับอันตรายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการลดการปล่อยมลพิษและจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด โดยมี 20 คะแนน (23% ของ SDG หรือประมาณ 5.98% ของคะแนนโดยรวม)

2. ความหนาแน่นของการใช้พลังงาน พิจารณาพลังงานที่ใช้ต่อพื้นที่ชั้นของอาคารมหาวิทยาลัยใช้โดยบุคคล เหตุการณ์ องค์กร หรือผลิตภัณฑ์ของมหาวิทยาลัย และเน้นทุกสิ่งที่มหาวิทยาลัยเป็นเจ้าของควบคุม หรือบริโภค โดยมีคะแนน 27% ของ SDG หรือ 7.02% ของคะแนนโดยรวม

3. พลังงานและชุมชน มหาวิทยาลัยต้องช่วยให้ชุมชนกลับสู่แหล่งพลังงานหมุนเวียนและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมี 15 คะแนน (23% ของ SDG หรือ 5.98% ของคะแนนโดยรวม)

SDG 8 : Decent Work and Economic Growth (การเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน)

1. การจ้างงาน มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในแนวทางปฏิบัติในการจ้างงานที่ดี เช่น การจ่ายค่าครองชีพของพนักงาน การยอมรับของสหภาพแรงงาน นโยบายต่อต้านการแสวงประโยชน์ (รวมถึงนักวิจัยในระยะเริ่มต้น) กระบวนการอุทธรณ์ เป็นต้น โดยมี 28 คะแนน (19.60% ของ SDG หรือประมาณ 5.10% ของคะแนนโดยรวม)

2. ค่าใช้จ่ายต่อลูกจ้าง มหาวิทยาลัยสามารถเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเมืองหรือภูมิภาคของตนได้ ตัวชี้วัดนี้สำรวจขอบเขตที่มหาวิทยาลัยเป็นตัวขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญในท้องที่ โดยวัดจากค่าใช้จ่ายของมหาวิทยาลัยต่อลูกจ้าง โดยมีคะแนน 15.40% ของ SDG หรือประมาณ 4.00% ของคะแนนโดยรวม

3. สัดส่วนนักศึกษาฝึกงาน เพื่อทำความเข้าใจว่ามหาวิทยาลัยกำลังเตรียมนักศึกษาสำหรับโลกของการทำงาน ต้องการทราบจำนวนนักเรียนที่มีงานทำมากกว่า 1 เดือนนอกจากศึกษาและหารด้วยจำนวนผู้เรียนทั้งหมด โดยมีคะแนน 19% ของ SDG หรือประมาณ 4.94% ของคะแนนโดยรวม

4. สัดส่วนลูกจ้างกับสัญญามั่งคง มหาวิทยาลัยมีการจ้างจำนวลูกจ้างที่เป็นนักวิชาการและไม่ใช่นักวิชาการในสัญญามากกว่า 24 เดือน หารด้วยจำนวนพนักงานทั้งหมด ไม่รวมสัญญาระยะสั้นที่การลาคลอดบุตร โดยมีคะแนน 19% ของ SDG หรือประมาณ 4.94% ของคะแนนโดยรวม

SDG 9 : Industry, Innovation, and Infrastructure (อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน)

1. โครงการวิจัยด้านอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน: งานตีพิมพ์ ตีพิมพ์ผลงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยในด้านอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีคะแนน 11.60% ของ SDG หรือประมาณ 3.00% ของคะแนนโดยรวม สิทธิบัตรอ้างอิงงานวิจัยของมหาวิทยาลัย จำนวนสิทธิบัตรที่อ้างอิงงานวิจัย สิทธิบัตรเป็นตัวบ่งชี้ถึงความ

เกี่ยวข้องของการวิจัยของมหาวิทยาลัยกับสังคมและอุตสาหกรรม โดยดูจากจำนวนสิทธิบัตรที่มีการอ้างอิงงานวิจัยที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย โดยมีคะแนน 15.40% ของ SDG หรือประมาณ 4.00% ของคะแนนโดยรวม

2. แยกย้ายมหาวิทยาลัย (การตั้งบริษัทลูกโดยใช้นวัตกรรมจากมหาวิทยาลัย) การวัดนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยอีกประการหนึ่งคือการสร้างบริษัทใหม่โดยตรงจากการวิจัยของสถาบัน การแยกตัวออกจากมหาวิทยาลัยหมายถึงบริษัทจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่มาจากภายสถาบัน ต้องได้รับการจัดตั้งขึ้นอย่างน้อยสามปีที่ผ่านมาและยังคงใช้งานอยู่ โดยมีคะแนน 34.60% ของ SDG หรือประมาณ 9.00% ของคะแนนโดยรวม

3. รายได้การวิจัยจากอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม มหาวิทยาลัยสร้างรายได้การวิจัยใหม่จากอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ และยังใช้ในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกโดย Times Higher Education วัดจำนวนรายได้การวิจัยที่สถาบันได้รับจากอุตสาหกรรมตามจำนวนบุคลากรที่จ้างงานข้อมูลจะถ่วงน้ำหนักตามสามส่วน: STEM ยา และศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ซึ่งคำนวณจากจำนวนคณาจารย์เต็มเวลาในแต่ละสาขา โดยมีคะแนน 38.40% ของ SDG หรือประมาณ 9.98% ของคะแนนโดยรวม

SDG 10 : Reduced Inequalities (ลดความเหลื่อมล้ำ)

1. นักศึกษารุ่นแรก เพื่อดูว่ามหาวิทยาลัยจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจอย่างไร จึงวัดจำนวนนักศึกษาที่เริ่มต้นปริญญาที่ระบุว่าเป็นบุคคลแรกในครอบครัวที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยหารด้วยจำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่เริ่มต้นปริญญา โดยมีคะแนน 15.50% ของ SDG หรือประมาณ 4.03% ของคะแนนโดยรวม

2. นักศึกษาจากประเทศกำลังพัฒนา สัดส่วนนักศึกษาต่างชาติในทุกระดับปริญญาที่มาจากประเทศที่มีรายได้ต่ำหรือต่ำถึงปานกลางตามที่ธนาคารโลกกำหนด นักศึกษาเหล่านี้ต้องได้รับความช่วยเหลือทางการเงินที่สนับสนุนพวกเขาอย่างมาก โดยมีคะแนน 15.50% ของ SDG หรือประมาณ 4.03% ของคะแนนโดยรวม

3. สัดส่วนนักศึกษาที่มีความพิการ จำนวนนักศึกษาที่มีความทุพพลภาพในทุกระดับปริญญาหารด้วยจำนวนรวมของนักเรียนทั้งหมดระดับปริญญา โดยมีคะแนน 11.50% ของ SDG หรือประมาณ 2.99% ของคะแนนโดยรวม

4. สัดส่วนลูกจ้างที่มีความพิการ จำนวนลูกจ้างที่มีความพิการหารด้วยจำนวนลูกจ้างทั้งหมด โดยมีคะแนน 11.50% ของ SDG หรือประมาณ 2.99% ของคะแนนโดยรวม

5. การต่อต้านการเลือกปฏิบัติ มหาวิทยาลัยต้องสร้างและแสดงการดำเนินการเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมและความสำเร็จของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยมี 33 คะแนน (19%) ของ SDG หรือประมาณ 4.94% ของคะแนนโดยรวม

SDG 11 : Sustainable Cities and Communities (เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน)

1. การสนับสนุนศิลปะและมรดก มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นว่าสนับสนุนศิลปะและมรดกโดยเสริมสร้างความเข้มแข็งและให้การเข้าถึงวัฒนธรรมและมรดกในท้องถิ่น โดยมี 18 คะแนน (22.60% ของ SDG หรือประมาณ 5.88% ของคะแนนโดยรวม)

2. ค่าใช้จ่ายด้านศิลปะและมรดก วัดสัดส่วนของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของมหาวิทยาลัยที่ใช้จ่ายโดยตรงกับศิลปะและมรดก ไม่รวมการใช้จ่ายในสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬา โดยมีคะแนน 15.30% ของ SDG หรือประมาณ 3.98% ของคะแนนโดยรวม)

3. แนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยต้องกระตือรือร้นเพื่อการขนส่งและที่อยู่อาศัยที่ยั่งยืนมากขึ้น โดยมี 27 คะแนน (35.10% ของ SDG หรือประมาณ 9.13% ของคะแนนโดยรวม)

SDG 12 : Responsible Consumption and Production (การผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน)

1. การวัดการปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยต้องแสดงการกระทำต่อการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืน โดยมี 26 คะแนน (26.70% ของ SDG หรือประมาณ 6.94% ของคะแนนโดยรวม

2. สัดส่วนขยะรีไซเคิล มหาวิทยาลัยต้องเพิ่มการรีไซเคิลและลดปริมาณขยะที่ส่งไปยังหลุมฝังกลบ โดยมีคะแนน 27% ของ SDG หรือประมาณ 7.02% ของคะแนนโดยรวม

3. การตีพิมพ์เผยแพร่รายงานความยั่งยืน มีการตีพิมพ์เผยแพร่ความก้าวหน้าสู่ความยั่งยืนเป็นประจำถือเป็นการดำเนินการที่สำคัญสำหรับทุกองค์กร รวมทั้งมหาวิทยาลัย ตัวชี้วัดนี้ถามเกี่ยวกับการเผยแพร่รายงานความยั่งยืนของมหาวิทยาลัยระหว่างปี 2018 ถึง 2020 ว่าเป็นเอกสารทั่วไปหรือเป็นส่วนหนึ่งของรายงานประจำปีที่ใหญ่ โดยมี คะแนน 19.30% ของ SDG หรือประมาณ 5.02% ของคะแนนโดยรวม

SDG 13 : Climate Action (การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ)

1. การใช้พลังงานคาร์บอนต่ำ วัดความเข้าใจกับต้นแบบคาร์บอนของการใช้พลังงานที่มหาวิทยาลัยโดยมีคะแนน 27% ของ SDG หรือประมาณ 7.02% ของคะแนนโดยรวม

2. การวัดด้านการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยต้องมีกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการการศึกษาในท้องถิ่นและความร่วมมือด้านผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบรรเทาผลกระทบและการปรับตัว รวมถึงการวางแผนภัยพิบัติ โดยมี 15 คะแนน (23% ของ SDG หรือประมาณ 5.98% ของคะแนนโดยรวม)

3. มุ่งมั่นสู่มหาวิทยาลัยเป็นกลางทางคาร์บอน มหาวิทยาลัยต้องระบุว่ามีความมุ่งมั่นในการเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นกลางทางคาร์บอนแล้วหรือกำลังดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมี 6 คะแนน (11.50% ของ SDG หรือ 2.99% ของคะแนนโดยรวม)

SDG 14 : Life Below Water (นิเวศทางทะเลและหมาสมุทร)

1. การสนับสนุนระบบนิเวศทางน้ำผ่านการศึกษา มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงการให้การสนับสนุนโดยตรงผ่านการศึกษาในการรักษาระบบนิเวศในแม่น้ำ ทะเลสาบ และทะเล โดยมี 9 คะแนน (15.30% ของ SDG หรือประมาณ 3.98% ของคะแนนโดยรวม

2. การสนับสนุนระบบนิเวศทางน้ำเชิงปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนโดยตรงผ่านการดำเนินการในการรักษาระบบนิเวศในแม่น้ำ ทะเลสาบ และทะเล โดยมี 13 คะแนน (19.40% ของ SDG หรือประมาณ 5.04% ของคะแนนโดยรวม)

3. การกำจัดของเสียที่ไวต่อน้ำ มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงการจัดการเชิงปฏิบัติและความรับผิดชอบอย่างรอบคอบเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับมนุษย์ สัตว์ หรือสิ่งแวดล้อม โดยมี 10 คะแนน (19.30% ของ SDG หรือประมาณ 5.02% ของคะแนนโดยรวม)

4. รักษาระบบนิเวศในท้องถิ่น มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการบำรุงรักษาระบบนิเวศทางน้ำที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย โดยมี 15 คะแนน (19% ของ SDG หรือประมาณ 4.94% ของคะแนนโดยรวม)

SDG 15 : Life On Land (ระบบนิเวศทางบก)

1. การสนับสนุนระบบนิเวศทางบกผ่านการศึกษา มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงการทำงานเพื่อสนับสนุนระบบนิเวศที่ไม่ได้อยู่ในควบคุมโดยตรง โดยมี 16 คะแนน 23% ของ SDG หรือประมาณ 5.98% ของคะแนนโดยรวม

2. สนับสนุนระบบนิเวศทางบกด้วยการปฏิบัติ มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงการจัดการกับระบบนิเวศบนบกที่มี มีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบ ซึ่งอาจรวมถึงในมหาวิทยาลัย โดยมี 18 คะแนน (27% ของ SDG หรือประมาณ 7.02% ของคะแนนโดยรวม

3. การกำจัดของเสียที่มีผลต่อที่ดิน มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติและความรับผิดชอบที่มีการจัดการอย่างรอบคอบโดยเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับมนุษย์ สัตว์ หรือสิ่งแวดล้อม โดยมี 11 คะแนน (23% ของ SDG หรือประมาณ 5.98% ของคะแนนโดยรวม

SDG 16: Peace, Justice, and Strong Institutions (สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง)

1. มาตรการกำกับดูแลมหาวิทยาลัย วัดการทำงานของมหาวิทยาลัยโดยพิจารณาจากกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากมหาวิทยาลัย ตลอดจนนโยบายและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียท้องถิ่นที่ไม่ใช่มาจากมหาวิทยาลัย โดยมี 24 คะแนน (26.60% ของ SDG หรือประมาณ 6.92% ของคะแนนโดยรวม)

2. การทำงานกับรัฐบาล มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงการทำงานร่วมกับรัฐบาล โดยมี 12 คะแนน (23.20% ของ SDG หรือประมาณ 6.03% ของคะแนนโดยรวม)

3. สัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาด้านกฎหมาย มหาวิทยาลัยสามารถสนับสนุนความยุติธรรมผ่านการจัดหาบัณฑิตที่มีการศึกษาอย่างเหมาะสม โดยวัดจากจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาด้านกฎหมายหรือวิชาตำรวจพลเรือนหารด้วยจำนวนบัณฑิตทั้งหมด โดยมีคะแนน 23.20% ของ SDG หรือประมาณ 6.03% ของคะแนนโดยรวม)

SDG 17 : Partnerships for the Goals (หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนา)

1. ความสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนเป้าหมาย มหาวิทยาลัยต้องแสดงให้เห็นถึงรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคืบหน้าของ SDGs ในระดับสากล และส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดและการเจรจาร่วมระหว่างภาคส่วนเพื่อสนับสนุนเป้าหมาย โดยมี 15 คะแนน (18.50% ของ SDG หรือประมาณ 4.81% ของคะแนนโดยรวม)

2. การเผยแพร่รายงาน SDG มหาวิทยาลัยมีการเผยแพร่ข้อมูลเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเป้าหมาย 17 SDGs โดยมี คะแนน 27.20% ของ SDG หรือประมาณ 7.07% ของคะแนนโดยรวม

3. การศึกษาสำหรับ SDGs มหาวิทยาลัยสอนคนรุ่นใหม่ให้นำความยั่งยืนมาสู่ชีวิต โดยมี 9 คะแนน (27.20% ของ SDG หรือประมาณ 7.07% ของคะแนนโดยรวม)

ทั้งนี้ จากผลการศึกษาการประเมินการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามนโยบายพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ของมหาวิทยาลัย 1,115 แห่ง จาก 94 ประเทศทั่วโลกของสหประชาชาติ โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล SDGs ทั้ง 17 ด้าน พบว่า SDG 5 : Gender Equality (ความเท่าเทียมทางเพศ) มีคะแนน SDG ของคะแนนโดยรวมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.39 รองลงมา คือ SDG 8 : Decent Work and Economic Growth (การเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน) มีคะแนน SDG ของคะแนนโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 31.00 และ SDG 16: Peace, Justice and Strong Institutions (สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง) มีคะแนน SDG ของคะแนนโดยรวมน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.00

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายควรมีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ด้านการส่งเสริมการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดจุดเน้นด้านงานวิจัย งานสร้างสรรค์ และนวัตกรรมที่โดดเด่นที่ตอบโจทย์เป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยคำนึงทรัพยากรพื้นถิ่นและความต้องการของท้องถิ่น โดยใช้ความเข้มแข็งทางวิชาการเป็นหลักในการพัฒนา

2. วางแนวทางการดำเนินการเพื่อให้ผลลัพธ์ในด้านสัดส่วนผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีความสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และตอบโจทย์การพัฒนาท้องถิ่น

3. ส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยของอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และงานวิจัยเฉพาะทางที่มุ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เชื่อมโยงเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

4. ส่งเสริมการสร้างงานวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีผลงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5. วางแนวทางการต่อยอดงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์และสร้างชื่อเสียงด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นที่ยอมรับของสังคม ประเทศ และนานาชาติ

5. ส่งเสริม สนับสนุนให้งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปต่อยอดเป็นนวัตกรรมที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

6. วางแนวทางส่งเสริมและพัฒนากระบวนการดำเนินงานตามพันธกิจเพื่อสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของมหาวิทยาลัยในด้านผลงานวิจัยเชิงประยุกต์และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้มีการจดทะเบียนผลงานทรัพย์สินทางปัญญาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การจดสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ อนุสิทธิบัตร

7. ส่งเสริมสนับสนุนการนำผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์และนวัตกรรม หรือการทดลองทำสิ่งใหม่ๆ ที่มุ่งผลสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้นักวิจัยรุ่นใหม่ได้แสดงศักยภาพ

8. พัฒนากระบวนการประเมินการดำเนินงานตามพันธกิจด้านงานวิจัย งานสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้มีความครอบคลุมมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลกระทบที่เกิดขึ้น และการสร้างคุณค่า เพื่อแสดงถึงความสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าผลการประเมินการดำเนินงานด้านการวิจัย รวมถึงข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายสามารถนำมาเป็นกรอบแนวคิดหลักสำคัญในการกำหนดทิศทาง นโยบาย เพื่อกำกับ ติดตามการดำเนินงาน และการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย รวมถึงสามารถนำข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามพันธกิจและยุทธศาสตร์การพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยในประเด็นการศึกษากลยุทธ์การพัฒนารูปแบบการวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สู่เป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2.2 ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2561). *ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579).* สืบค้น 10 มกราคม 2565, จาก https://planning.crru.ac.th/20190306-goverment-plan-university-20-year-upadte.pdf

วันชัย ศิริชนะ. (2543, กรกฎาคม 10). *ระดมนักวิชาการหาแนวปฏิรูปการศึกษางานวิจัย.* กรุงเทพธุรกิจ, น. 10.

วุฒิชัย ธนาพงศธร เอกชิป สุขวารี และกัลญา โอภาสเสถียร. (2552). *การพัฒนาตัวบ่งชี้เพื่อกำกับติดตามการจัดการอุดมศึกษาตามกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษาและกรอบแผนการอุดมศึกษาระยะ 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.

สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs).* สืบค้น 10 มกราคม 2565, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6560&filename=index.

สุวิมล ราชธนบริบาล. (2541). *การศึกษากระบวนการประกันคุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย* วิทยานิพนธครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาอุดมศึกษา). จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

คุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

The Quality of Working Life and the Organizational Commitment of Government Officers in Sathon District, Bangkok Metropolitan Administration

วจี ทีภูเขียว[1] ลดาวัลย์ ไข่คำ[2]

Wajee Theephukhieo, Ladawan Khaikham

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การ ศึกษาเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการสำนักงานเขตสาทร จำนวน 112 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t– test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร ภาพรวมพบว่า มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) สำหรับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร ภาพรวมมีความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.04) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ ต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Received: 2023-03-13 **Revised:** 2023-03-26 **Accepted:** 2023-03-26

[1] หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Arts Program Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: wajee.t@ku.th

[2] สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University. e-mail: Ladawan.kh@ku.th

คำสำคัญ (Keywords): คุณภาพชีวิตการทำงาน; ความผูกพันตอองคการ; สำนักงานเขตสาทร

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the level of the quality of working life of Government Officers in Sathon District. 2) to study the level of organizational engagement of Government Officers in Sathon District. 3) to compare the organizational engagement of Government Officers in Sathon District Classified by personal factors. 4) to study the relationship between quality of working life and organizational engagement of Government Officers in Sathon District. The population consisted of 112 personnel of Government Officers in Sathon District. The data were collected by questionnaire. The statistical tools used for the analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The level of statistical significance was set at .05 The results of this study found that the level of the quality of working life of Government Officers in Sathon District was at a high level (mean 3.81). The organizational commitment of Government Officers in Sathon District was at high level (mean 4.04). The hypothesis testing revealed that, the differences in age had different quality of working life at the statistical significance level of .05 and the quality of work life was organizational related to the commitment of Government Officers in Sathon District. at was statistical significant of .05

Keywords: Quality of Working Life; Organizational Engagement, Sathon District

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันองค์การต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีความเชื่อว่ากลไกที่สำคัญขององค์การ ก็คือ “คน” เนื่องจากงานจะสำเร็จตามเป้าหมายได้ก็ใช้คนเป็นผู้สร้างสรรค์งานให้แก่องค์การ เพราะฉะนั้นองค์การจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากขึ้น ดูแลเอาใจใส่ในกระบวนการทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างคุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งจะทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์การมีความสุข มีความภาคภูมิใจที่จะปฏิบัติงานร่วมกับองค์การและก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์การ และพร้อมที่จะปฏิบัติงานให้แก่องค์การ มีการใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ทำให้องค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้

คุณภาพชีวิตการทำงาน เป็นความรู้สึกทั้งหลายของบุคคลเกี่ยวกับทุกมิติของการทำงาน เช่น มีความสุขในการทำงาน มีความมั่นคงในการทำงาน มีความก้าวหน้าในด้านหน้าที่การงาน ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเพียงพอกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน (กิติคุณ ซื่อสัตย์ดี, 2557) โดยได้รับการตอบสนองความต้องการ หรือความคาดหวังจากการทำงาน ทำให้เกิดความกระตือรือร้นและความปรารถนาที่จะทำงานให้สำเร็จ (Walton, 1975) กล่าวว่า เป็นความสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากรในองค์การกับสภาพแวดล้อมการทำงานโดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ มีจริยธรรมในการทำงาน สถานที่ทำงานมีความปลอดภัย ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ความปรารถนาถึงการมีชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการตอบสนองความต้องการของบุคลากร เมื่อบุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีก็ส่งผลให้มีความผูกพันต่อองค์การ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการทำงานและต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ ซึ่งความผูกพันต่อองค์การเป็นลักษณะที่แสดงออกของบุคลากรซึ่งเป็นความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่นของบุคลากรที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์การและปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถเท่าที่ตนเองมีเพื่อเข้าร่วมในกิจกรรมขององค์การ (Steers, 1977) ความผูกพันต่อองค์การเป็นลักษณะที่แสดงออกของบุคลากร ซึ่งเป็นความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่นของบุคลากรที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์การ มีความจงรักภักดีต่อองค์การและพร้อมปฏิบัติงานเพื่อองค์การอย่างเต็มกำลังความสามารถเท่าที่ตนเองมี (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2543) การที่บุคลากรภาครัฐมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีและมีความผูกพันต่อองค์การที่สูง จึงทำให้เกิดผลดีต่อตัวบุคลากรในองค์การ และยังส่งผลดีต่อประชาชนโดยส่วนรวมด้วย ดังนั้น ความผูกพันต่อองค์การจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้บุคลากรปฏิบัติงานและอยู่กับองค์การไปนาน ๆ

ข้าราชการสำนักงานเขตสาทร มีภาระหน้าที่ในการให้บริการประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเขตสาทรเป็นเขตชั้นในเป็นพื้นที่ย่านการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานครที่เต็มไปด้วยตึกสูงระฟ้า สำนักงานที่ตั้งธุรกิจ คอนโดหรู และสถานทูตจำนวนมาก เขตสาทรจึงมีความเจริญและมีประชากรหลั่งไหลเข้ามาอยู่อาศัยอย่างหนาแน่นและก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านอนามัยและด้านสิ่งแวดล้อมตามมามากมาย ดังนั้นการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการสำนักงานเขตสาทรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ และการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง ทำให้ข้าราชการต้องทำงานแข่งกับเวลา ภารกิจหลายอย่างไม่สามารถเสร็จสิ้นในเวลาราชการ ก่อให้เกิดปัญหางานล้นมือ ส่งผลให้สภาพการทำงานของข้าราชการต้องอยู่ในสภาวะที่กดดันทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก เพื่อรองรับการให้บริการประชาชนในทุก ๆ ด้าน โดยให้สอดคล้องกับนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ประกอบกับค่าครองชีพทางเศรษฐกิจในการดำรงชีวิตสูงขึ้นเป็นเหตุให้บางครั้งเกิดความไม่สมดุลในชีวิตทั้งทางด้านครอบครัวและสังคม ในปัจจุบันยังพบว่า การทำงานยังมีปัญหา อุปสรรคและความล่าช้าอยู่บ้างเนื่องจากสำนักงานเขตสาทรมีภารกิจเพิ่มมากขึ้นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปมีข้าราชการลาออกจากราชการ และโอนย้าย

ไปรับราชการสังกัดหน่วยงานอื่นหลายอัตรา ก่อให้เกิดการขาดอัตรากำลังในการปฏิบัติงาน ทำให้ข้าราชการที่ยังปฏิบัติงานอยู่รับภาระงานเพิ่มมากขึ้น เป็นเหตุให้บางครั้งเกิดความไม่สมดุลในชีวิตซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของข้าราชการ ตลอดจนบุคคลในครอบครัว และส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์การและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น การมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีและข้าราชการมีความผูกพันต่อองค์การ จึงเป็นสิ่งสำคัญและควรให้เกิดกับข้าราชการสำนักงานเขตสาทรอย่างต่อเนื่อง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาจะทำให้ทราบว่าองค์การกำลังประสบปัญหาความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการหรือไม่ เพื่อพิจารณาหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการอันจะส่งผลให้การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตสาทร สำเร็จตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพและนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับความความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร จำนวน 112 คน (ข้อมูลจากฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตสาทร ณ วันที่ 1 กันยายน 2565) เนื่องจากมีประชากร จำนวน 112 คน จึงมีการเก็บข้อมูลทุกรายระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2565

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงานในสำนักงานเขตสาทร

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร โดยผู้ศึกษาใช้แนวคิดของ Richard E. Walton (1975) มี 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ 2) ด้านความปลอดภัยในการทำงานและถูกลักษณะ 3) ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร 4) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน 5) ด้านการบูรณาการทางสังคม 6) ด้านระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 7) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตด้านอื่น ๆ 8) ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร โดยผู้ศึกษาใช้แนวคิดของ Allen and Meyer (1997) มี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้สึก 2) ด้านความต่อเนื่อง 3) ด้านบรรทัดฐานทางสังคม

โดยแบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ใช้คำถามแบบ Rating scale เป็นคำถามปลายปิด (Closed -ended questions) โดยใช้เกณฑ์ตามมาตรวัดของ Likert Scale 5 ระดับ (Likert, 1967) ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

โดยมีเกณฑ์แปลความหมายของระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
1.00 – 2.33	ต่ำ
2.34 – 3.66	ปานกลาง
3.67 – 5.00	สูง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำหนังสือขออนุญาตจากผู้อำนวยการเขตสาทรเพื่อขอเก็บข้อมูลจากข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มประชากร จากนั้นแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากร จำนวน 112 ชุด และรับคืนด้วยตนเอง โดยมีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมาณ 2 อาทิตย์ ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาโดยนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามทุกฉบับ และนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อประมวลผลค่าสถิติต่าง ๆ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม กำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 โดยใช้สถิติอย่างง่าย เปรียบเทียบเป็นร้อยละ (Percentage of Frequency) คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้าน ภาพรวมของแต่ละด้าน และภาพรวมทั้งหมด จากนั้นนำค่าข้อมูลสถิติที่ได้จากการประมวลผลมาทำการวิเคราะห์ โดยแยกวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานในการศึกษา แล้วอภิปราย สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ซึ่งวิเคราะห์จากค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

วิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานครโดยใช้สถิติคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ระดับค่าเฉลี่ยใช้เพื่ออธิบายปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติการทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร โดยแปลงผลค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 – 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 – 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ ระดับ .05

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงานในสำนักงานเขตสาทร ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร

(N = 112)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	52	46.4
หญิง	60	53.6
2. อายุ		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 37 ปี	37	33.0
38 – 44 ปี	35	31.3
มากกว่าหรือเท่ากับ 45 ปี	40	35.7
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	10.7
ปริญญาตรี	75	67.0
สูงกว่าปริญญาตรี	25	22.3
4. ระยะเวลาปฏิบัติงานในสำนักงานเขตสาทร		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี	44	39.3
4 – 10 ปี	31	27.7
มากกว่าหรือเท่ากับ 11 ปี	37	33.0

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากตารางที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน (ร้อยละ 53.6) มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 45 ปี จำนวน 40 คน (ร้อยละ 35.7) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 75 คน (ร้อยละ 67.0) และมีระยะเวลาปฏิบัติงานในสำนักงานเขตสาทรต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3 ปี จำนวน 44 คน (ร้อยละ 39.3)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

(N = 112)

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร	$\overline{X}$	**S.D.**	**ระดับ**	**ลำดับ**
ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ	3.06	0.72	ปานกลาง	8
ด้านความปลอดภัยในการทำงานและถูกลักษณะ	3.44	0.60	ปานกลาง	7
ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร	3.79	0.61	มาก	5
ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	4.10	0.51	มาก	4
ด้านการบูรณาการทางสังคม	4.11	0.54	มาก	3
ด้านระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	4.14	0.55	มาก	2
ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตด้านอื่น ๆ	3.45	0.76	ปานกลาง	6
ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	4.32	0.50	มาก	1
ภาพรวม	**3.81**	**0.44**	**มาก**	

2. ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.81)

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.32) รองลงมาคือ ด้านระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.14) ด้านการบูรณาการทางสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.10) ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.79) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตด้านอื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.45) ด้านความปลอดภัยในการทำงานและถูกลักษณะ มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.44) และด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.06)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

(N = 112)

ความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร	$\overline{X}$	**S.D.**	**ระดับ**	**ลำดับ**
ด้านความรู้สึก	4.10	0.59	มาก	2
ด้านความต่อเนื่อง	4.13	0.55	มาก	1
ด้านบรรทัดฐานทางสังคม	3.95	0.36	มาก	3
ภาพรวม	**4.06**	**0.43**	**มาก**	

3. ระดับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.06)

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อองค์การมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.13) รองลงมาคือ ด้านความรู้สึก อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.10) และด้านบรรทัดฐานทางสังคม มีค่าเฉลี่ยความผูกพันต่อองค์การน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.95)

ตารางที่ 4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	**ระดับนัยสำคัญ Sig.**	**ผลการทดสอบ**	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	**ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน**
ปัจจัยส่วนบุคคล			
เพศ	0.676	-	✓
อายุ	0.007*	✓	-
ระดับการศึกษา	0.836	-	✓
ระยะเวลาปฏิบัติงาน	0.102	-	✓
คุณภาพชีวิตการทำงาน			
ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ	0.000*	✓	-
ด้านความปลอดภัยในการทำงานและถูกลักษณะ	0.000*	✓	-
ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร	0.000*	✓	-
ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	0.000*	✓	-
ด้านการบูรณาการทางสังคม	0.000*	✓	-
ด้านระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	0.000*	✓	-
ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตด้านอื่น ๆ	0.000*	✓	-

ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	0.000*	✓	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุมีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น เพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงานในสำนักงานเขตสาทร

สมมติฐานที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ ด้านความปลอดภัยในการทำงานและถูกลักษณะ ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคม ด้านระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตด้านอื่น ๆ และด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปประเด็นสำคัญและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตการทำงานน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ไม่คงที่ ส่งผลต่อค่าครองชีพ ค่าเครื่องอุปโภคบริโภคที่สูงขึ้นตามความรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลของข้าราชการ เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าผ่อนบ้าน ค่าผ่อนรถ ชำระหนี้หรือสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งสาเหตุเหล่านี้อาจส่งผลต่อรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นของราชการโดยไม่สอดคล้องกับค่าตอบแทนที่ข้าราชการได้รับในปัจจุบัน ทำให้ข้าราชการบางส่วนรู้สึกว่าได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เพียงพอและเหมาะสม

2. ด้านความปลอดภัยในการทำงานและถูกลักษณะ พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น การตรวจ

สุขภาพประจำปีซึ่งเมื่อปีงบประมาณ 2565 ที่ผ่านมา สำนักงานเขตสาทรไม่ได้มีการจัดให้ข้าราชการเข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี จึงทำให้ข้าราชการแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวค่อนข้างน้อย หรืออาจมาจากสาเหตุอุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ เครื่องถ่ายเอกสาร และอื่น ๆ

3. ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะในการทำงานของข้าราชการ เช่น การดูงาน อบรม และสัมมนา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ข้าราชการทุกระดับได้ปฏิบัติงานที่ใช้ความรู้ ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ และสนับสนุนให้มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้

4. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้าราชการสำนักงานเขตสาทรส่วนมากรู้สึกว่างานราชการเป็นอาชีพที่มีความมั่นคงและมีความก้าวหน้า รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าที่ได้ทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

5. ด้านการบูรณาการทางสังคม พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภารกิจหลักของสำนักงานเขตสาทรเป็นภารกิจที่ให้บริการประชาชน ข้าราชการแต่ละฝ่ายจึงได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันมาโดยตลอด และมีความสัมพันธ์ที่ดีเป็นมิตรให้เกียรติซึ่งกันและกัน สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี และข้าราชการยังมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานกับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา

6. ด้านระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้าราชการปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการได้เป็นอย่างดี ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็น รับฟังข้อเสนอแนะของเสียงส่วนมาก และข้าราชการทุกคนได้รับความเสมอภาค

7. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตด้านอื่น ๆ พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภารกิจงานของสำนักงานเขตสาทรที่เพิ่มมากขึ้นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ข้าราชการต้องทำงานแข่งกับเวลา ภารกิจหลายอย่างไม่สามารถเสร็จสิ้นในเวลาราชการ ก่อให้เกิดปัญหางานล้นมือ และเกิดความเครียด ส่งผลให้สภาพการทำงานของข้าราชการต้องอยู่ในสภาวะที่กดดันทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก เพื่อรองรับการให้บริการประชาชนในทุก ๆ ด้าน ทำให้ข้าราชการไม่มีเวลาส่วนตัวให้กับตนเองและครอบครัวเท่าที่ควร

8. ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตการทำงานมากที่สุด ทั้งนี้อาจ

เนื่องมาจากข้าราชการสำนักงานเขตสาทรส่วนใหญ่ให้บริการโดยมุ่งเน้นความพึงพอใจของประชาชนเป็นหลักให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์แก่ประชาชน สำนักงานเขตสาทรจึงเป็นที่ยอมรับจากสังคมเป็นอย่างดี

ผลการศึกษาความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการสำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปประเด็นสำคัญและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านความรู้สึก พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้าราชการรู้สึกภูมิใจเมื่อได้พูดถึงสำนักงานเขตสาทร รู้สึกว่าเพื่อนร่วมงานเปรียบเสมือนคนในครอบครัว และมีความสุขที่ได้ใช้ชีวิตในการทำงานที่สำนักงานเขตสาทร

2. ด้านความต่อเนื่อง พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยความผูกพันมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้าราชการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยการอุทิศความรู้ ความสามารถของตนเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง และข้าราชการส่วนใหญ่รู้สึกว่าได้รับโอกาสในการทำงานที่ดีจากสำนักงานเขตสาทร

3. ด้านบรรทัดฐานทางสังคม พบว่า ข้าราชการสำนักงานเขตสาทรมีความผูกพันต่อองค์การ อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยความผูกพันน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้าราชการรู้สึกว่าเป็นความรับผิดชอบที่ต้องทำงานให้กับสำนักงานเขตสาทรให้ดีที่สุด แม้มีความคิดที่จะย้ายหน่วยงาน และเห็นว่าเมื่อทำงานให้กับสำนักงานเขตสาทรก็ต้องทำงานอย่างเต็มความสามารถ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตสาทรควรมีการส่งเสริมให้ข้าราชการมีรายได้เสริม มีการเก็บออมเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้น เช่น ส่งเสริมให้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในหน่วยงานและขยายผลถึงครอบครัว เพื่อให้สามารถมีค่าครองชีพที่เพียงพอกับรายได้ และเพียงพอต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

1.2 สำนักงานเขตสาทรควรมีการจัดให้ข้าราชการได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งทุกคน เพื่อให้ข้าราชการได้ทราบถึงปัญหาของโรคภัยไข้เจ็บที่ตนเป็นอยู่หรือมีแนวโน้มที่จะเป็น และหาทางป้องกันและรักษาได้ทันท่วงที ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานเพื่อประชาชน คือข้าราชการต้องมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง

1.3 สำนักงานเขตสาทรควรเห็นถึงความสำคัญของการแบ่งเวลาให้กับครอบครัว โดยการวางแผนและมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้แน่นอนและชัดเจน ควรจัดอัตรากำลังให้เหมาะสมกับปริมาณงาน รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ครอบครัวมีส่วนร่วมใน

กิจกรรมในงานสังสรรค์และกิจกรรมขององค์การ ตลอดจนการสร้างความเข้าใจในภารกิจของสำนักงานเขตสาทรอย่างแท้จริง

1.4 สำนักงานเขตสาทรควรมีการส่งเสริมให้ข้าราชการมีจิตสำนึกรักองค์การ เต็มใจทำงานให้กับองค์การ ผู้บังคับบัญชาควรดูแลทุกข์สุขของข้าราชการ ไม่มอบหมายงานเกินภาระหน้าที่ และควรมีการจัดกิจกรรมการพัฒนาองค์การ เพื่อให้ข้าราชการได้มีกิจกรรมทำร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ข้าราชการมีความผูกพันต่อองค์การมากยิ่งขึ้นและมีความรักความสามัคคีกัน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่หลากหลาย เพื่อใช้ประกอบข้อมูลเชิงปริมาณที่พบในการวิจัยในครั้งนี้

2.2 ขยายขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากข้าราชการ เช่น ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราวในสำนักงานเขตสาทร

2.3 ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานที่สัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น บรรยากาศองค์การ แรงจูงใจในการทำงาน ความพึงพอใจในงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน หรืออื่น ๆ เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข และเพื่อจะได้นำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการด้านทรัพยากรบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพและเหมาะสมกับองค์การต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กิติคุณ ซื่อสัตย์ดี. (2557). *คุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ของเจ้าพนักงานชวเลข สังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.* สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกริก.

ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). *ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต.* กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

Steers, R. M. (1977). *Organizational Effectiveness.* Santa Monica : Goodyear Publishing Company.

Walton, R. E. (1975). *Criteria for Quality of Working Life.* In Loues E. Davis and Albert B. Cherns (eds.). The Quality of Working Life. New York : Free Press.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

The Factors Affecting to Internal Education Quality Assurance of Private School under Office of the Private Education Songkhla Province

สมาน ติสรณะกุล[1] สุดาพร ทองสวัสดิ์[2]
Saman Tisaranakul, Sudaporn Thongsawas

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน 2) ศึกษาระดับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน และ4) สร้างสมการพยากรณ์ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนจากโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้สูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .987 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติ ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson'sProduct Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน(Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. =0.06) 2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. =0.10) 3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน 4. ปัจจัย

Received: 2023-03-27 **Revised:** 2023-06-25 **Accepted:** 2023-06-26

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Educational Administration, Hatyai University, Corresponding Author e-mail: Saman.tis050@hu.ac.th

[2]อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Lecturer in Education, Faculty of Educational Administration, Hatyai University, E-mail: sudaporn@hu.ac.th

ที่สามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า มี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านการบริหารงานวิชาการ และตัวแปรด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน สามารถเขียนในรูปคะแนนดิบได้ คือ

$\hat{Y}$ = 4.783 + 0.93(X_3) + 0.134(X_5)

คำสำคัญ (Keywords): การประกันคุณภาพภายใน; โรงเรียนเอกชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of factors affecting quality assurance operations in private schools under the Office of Private Education, Songkhla Province. 2) to study the level of quality assurance performance in private schools under the Office of Private Education, Songkhla Province 3) to study the relationship between factors affecting internal quality assurance performance and internal quality assurance performance in private schools under the Office of Private Education, Songkhla Province, and 4) creating a forecasting equation for quality assurance performance in private schools under the Office of Private Education, Songkhla Province. The research tool was a questionnaire. There was a confidence value of the questionnaire using the confidence value formula of the entire questionnaire equal to .987. Data were analyzed to find statistical values, namely, frequency (Frequency), mean, percentage, standard deviation. Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis. The findings were as follows: 1) Factors Affecting Quality Assurance Operations in Private Schools Under the Office of Private Education, Songkhla Province was at a high level in overall. 2) Implementation of quality assurance in private schools Under the Office of Private Education, Songkhla Province was at the highest level in overall. 3) The relationship between factors affecting internal quality assurance performance and quality assurance performance with in private schools under the Office of Private Education, Songkhla Province, including management and policy factors, academic management factors, personnel factor and resources and support factors 4) Factors that can together predict quality assurance performance within private schools Under the Office of Private Education, Songkhla Province, it was found that there were 2 variables: Academic Administration and resource and support variables can be written in raw score form as $\hat{Y}$ = 4.783 + 0.93(X_3) + 0.134(X_5)

Keywords: Internal Education Quality Assurance; Private School

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมา (ช่วงปี พ.ศ. 2552 – 2559) พบว่า ประเทศไทยประสบความสำเร็จหลายด้าน และยังมีหลานด้านที่เป็นปัญหาเช่นกัน เช่น ด้านโอกาสทางการศึกษา ถึงแม้ว่า รัฐมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาค่อนข้างมาก ส่งผลให้ประชากรในวัยเรียน รวมทั้งเด็กด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น แต่ยังเข้าเรียนได้ไม่ครบทุกคนและมีปัญหาการออกกลางคันอยู่บ้าง ด้านคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย และด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา นับเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุง เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษา ซึ่งได้รับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครูค่อนข้างน้อย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้ ยังพบว่า การประเมินคุณภาพการศึกษา ยังไม่สะท้อนผลการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง เป็นการประเมินที่เน้นเอกสาร และรายงานทำให้เป็นการเพิ่มภาระให้กับสถานศึกษาและครู ควรให้ความสำคัญกับการประเมินเพื่อพัฒนา การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์การประเมินการทำงานจากสภาพจริง เน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ และเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (นุภาพร ศรฤทธิ์, 2565)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เน้นสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายใน โดยให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อพร้อมรับการประกันคุณภาพภายนอก(สมใจ ยอดปราง, 2561) การประกันคุณภาพการศึกษาจะทำให้สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่มีเป้าหมาย และมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการดำเนินงานที่มีเป้าหมายจะต้องมีการประเมินคุณภาพภายในหรือการประเมินตนเอง เพื่อตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (ชุติมา ทาสุรินทร์ และคณะ, 2564)

นอกจากนี้ ยังพบว่า มีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการในวงกว้าง คือ การเข้าใจว่าการประกันคุณภาพเป็นการเพิ่มภาระให้กับบุคลากรในโรงเรียน

การประกันคุณภาพเป็นเรื่องเฉพาะกิจ เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว การประกันคุณภาพเป็นเรื่องที่ไม่เกิดประโยชน์ แต่เป็นการเสียงบประมาณ และทรัพยากรโดยไม่คุ้มค่า ตลอดทั้งการปฏิบัติเรื่องการประกันคุณภาพ ที่โรงเรียนให้ความสำคัญเรื่องเอกสาร โดยจัดเตรียมเอกสารเกี่ยวกับงานและโครงการต่าง ๆ มากมายซึ่งไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริง ๆ ของบุคลากร การเขียนรายงานการดำเนินงานตามแบบอย่างของโรงเรียนอื่นที่คาดว่าดี มีความเหมาะสม และการที่ผู้ถูกประเมินไม่กล้ายอมรับความจริง ไม่นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง การพัฒนาการดำเนินงานต่อไป แต่เก็บไว้เฉย ๆ ไม่นำไปใช้ประโยชน์ (ตัสนีม สะอะ, 2564) อีกทั้งยัง พบว่า การประเมินในส่วนของหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ คือ ไม่สอดรับกับความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาตลอดจนบริบทในการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ยิ่งไปกว่านั้นผลของการประเมินยังไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาเหล่านั้น ซึ่งเป็นเจตนารมณ์หลัก อีกทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมายที่เกี่ยวเนื่องจากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกโดย สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาทุกระดับต่างประสบปัญหาในการดำเนินงาน และไม่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กุลทรัพย์ เลิศทวีสิน, 2562)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษา มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จึงมีความสนใจศึกษาผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนให้ประสบความสำเร็จ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาระดับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2565 จำนวน 286 คน จากโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำนวน 23 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนจากโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน การศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 162 คน

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้บริหารและนโยบาย 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการบริหารวิชาการ 4) ด้านบุคลากร 5) ด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน 6) ด้านวัฒนธรรมองค์กร และ 7) ด้านสิ่งแวดล้อม และเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3) ด้านมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.987

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยเชิงปริมาณ มีดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาหาดใหญ่ ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน จำนวน 23 โรงเรียน เพื่อแนะนำตัวเองและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในรูปแบบการตอบออนไลน์ (Google Form)

3. นำคำตอบที่รวบรวมจากแบบสอบถามออนไลน์ในรูปแบบของ Google Sheet มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละชุด นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการประกันคุณภาพภายในกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation)

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 162 คน แยกเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.0 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 29.0 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.0 อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.00 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.3 และอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.7 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.7 สูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 33.3 มีประสอบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.2 ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 82.7 และประสบการณ์มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.1

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

จากการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. =0.06) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{x}$ = 4.69, S.D. =0.19) ด้านผู้บริหารและนโยบาย ($\bar{x}$ = 4.66, S.D. =0.18) ด้านบุคลากร ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. =0.17) ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. =0.16) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{x}$ = 4.38, S.D. =0.22) ด้านทรัพยากร

และสิ่งสนับสนุน ($\bar{x}$ = 4.29, S.D. =0.22) และด้านต่ำสุด ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x}$ = 4.17, S.D. =0.17) ตามลำดับ

ผลการศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

จากการศึกษาผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. =0.10) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ($\bar{x}$ = 4.70, S.D. =0.16) ด้านมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x}$ = 4.68, S.D. =0.15) และด้านมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{x}$ = 4.56, S.D. =0.16) ตามลำดับ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนมีความสัมพันธ์กัน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย (X_1) พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย (X_1) มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน ด้านมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน (Y_1) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r_{x1y1} = 0. 249)

2. ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ (X_3) พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ (X_3) มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนในภาพรวมเฉลี่ย (Y_{tot}) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r_{x3ytot} = 0. 200)

3. ปัจจัยด้านบุคลากร (X_4) พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร (X_4) มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน ด้านมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน (Y_1) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r_{x4y1} = 0. 274) และมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนในภาพรวมเฉลี่ย (Y_{tot}) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r_{x4ytot} = 0. 207)

4. ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน (X_5) พบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน (X_5) มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน ด้านมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ (Y_2) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r_{x5y2} = 0. 330) และมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนในภาพรวมเฉลี่ย (Y_{tot}) ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r_{x5ytot} = 0. 299)

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิผลต่อผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา

จากการศึกษาปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า มี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านการบริหารงานวิชาการ และตัวแปรด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน ที่ร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p value < 0.001) ซึ่งทั้งสองตัวแปรสามารถอธิบายการผันแปรของผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน ได้ร้อยละ 11.8 ($R^2 = 0.118$) สามารถเขียนในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 4.783 + 0.93(X_3) + 0.134(X_5)$$

และเขียนในรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานได้

$$\hat{Z} = 0.171(Z_3) + 0.281\ (Z_5)$$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา เริ่มมีความตื่นต้นในการบริหารงานจากผู้บริหารและนโยบายของโรงเรียนที่มีการเตรียมความพร้อมกับการถูกประเมิน การส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานวิชาการ พร้อมทั้งการส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในเรื่องของการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยรัตน์ ต.เจริญ และคณะ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัยเชียงราย ที่พบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัยเชียงรายด้านลักษณะผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านทรัพยากรและด้านวัฒนธรรมองค์กร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. จากการศึกษาผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลาทุกแห่งให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา เนื่องจากเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของการจัดการศึกษาที่มีมาตรฐานทำให้เกิดผลอย่างยั่งยืนแก่ผู้เรียน ตามหลักสูตร และสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุภาพร ศรฤทธิ์ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบายมี 2) ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ 3) ปัจจัยด้านบุคลากร และ 4) ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน ทั้งนี้ เพราะ ผู้บริหารและนโยบายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่จะกำหนดกรอบ ทิศทาง และการวางแผนดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีบุคลากรเป็นผู้ปฏิบัติงานที่จะต้องได้รับมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน ตลอดถึงการมีปัจจัยสนับสนุน คือ ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนที่เอื้ออำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างราบรื่นและมีความคล่องตัว ไม่ติดขัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิภควัธจ์ ภูมพงศ์ คชศร และคณะ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มี 4 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย 2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 3) ปัจจัยด้านบุคลากร และ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร

4. จากการศึกษาปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า มี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านการบริหารงานวิชาการ และตัวแปรด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน ที่ร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้ เพราะ เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โรงเรียนมีผลการดำเนินงานด้านดังกล่าวภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ปัจจัยด้านด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทวัน เงาะเศษ และ หิรัญ ประสารการ (2560) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน คือ ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์การ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการและปัจจัยทรัพยากรสิ่งสนับสนุน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านสิ่งแวดล้อมให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากอยู่ในระดับที่มาก หากได้รับการพิจารณาหรือให้ความสำคัญในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยทั้ง 3 ด้านเพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลต่อผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้นด้วย

2. ผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการในทุกด้าน เพื่อรักษามาตรฐานการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนให้มีคุณภาพอยู่ในระดับ

มากที่สุดอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา จึงควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพ โดยการถอดบทเรียนจากความสำเร็จและผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา

3. จากการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในกับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารและนโยบาย ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน จึงควรให้ความสำคัญกับแต่ละด้าน ตามแนวทางที่เหมาะสมและสอดรับกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

4. ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา พบว่า มี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านการบริหารงานวิชาการ และตัวแปรด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุน ที่ร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน ซึ่งทั้งสองตัวแปรสามารถอธิบายการผันแปรของผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู และผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

2. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ควรมีการศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จะทำให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางาน

4. ควรศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ในแนวทางการส่งเสริมการการดำเนินงานประกันคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและเกิดแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนต่อไป

5. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

เอกสารอ้างอิง (References)

กุลทรัพย์ เลิศทวีสิน, อัจฉรา นิยมาภา และพร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2562). แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ตามกรอบนโยบายการปฏิรูประบบการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสถานศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร. วารสารรัชต์ภาคย์. 13(30) : 202

ชุติมา ทาสุรินทร์, จักรกฤษณ์ โปณะทอง และ จตุพล ยงศร. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 4(3) : 999.

ชัยรัตน์ ต.เจริญ, จินตนา จันทร์เจริญ, เฌณิศา สุวรรณจินดา และวรีพันธุ์ ศิริฤทธิ์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของวิทยาลัยเชียงราย. Veridian E-Journal, มหาวิทยาลัยศิลปกร. 10(1) : 432.

ตัสนีม สะอะ. (2564). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. การค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรครุศาสตรมหา-บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.

เทวัน เงาะเศษ และ หิรัญ ประสารการ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. 13(12) : 276.

นุภาพร ศรฤทธิ์. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. Journal of Modern Learning Development. 7(4) : 249.

ภูมิภควัธจ์ ภูมพงศ์คชศร, พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร, ทัศนีย์ ช่อเทียนทิพย์ และ วิรัตน์ มณีพฤกษ์. (2564). การพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. Journal of Roi Kaensarn Academi. 6(8) : 1.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิก.

สมใจ ยอดปราง. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารราชนครินทร์. 12(2) : 187.

การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร
Investment Decision-making in the Service Industry Group of the Stock Exchange of Thailand Among Elderly Individuals Residing in Bangkok

จตุรวัฒน์ ธนิษฐ์นันท์[1] ชัญญาณิษฐ์ ธนิษฐ์นันท์[2] ขจรอรรถพณ พงศ์วิริทธิ์ธร[3]
ชวลิต หงสเลิศสกุล[4] ศิกาญจน์มณี ไซเออร์ส[5]
Chaturawat Thanitnan, Chanyanit Thanitnan, Kajornatthapol Pongwiritthon
Chavalit Honglertsakul, Sikarnmanee Syers

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์และปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุน: กลุ่มอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 เขต ได้แก่ เขตวัฒนา เขตพญาไท เขตห้วยขวาง เขตจตุจักร และเขตราษฎร์บูรณะ โดยไม่ทราบกลุ่มจำนวนประชากร ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างเพื่อมาเป็นตัวแทนการศึกษาแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบโควตา จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร: กลุ่มอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวมระดับการตัดสินใจลงทุน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและการเมืองด้านทางเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่มีความไม่แน่นอน การทดสอบการเปรียบเทียบเรียงลำดับจากมากไปหา

Received: 2023-03-25 **Revised:** 2023-06-21 **Accepted:** 2023-06-22

[1] บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด, Graduate School, Stamford International University. Corresponding Author e-mail: ballza5573@gmail.com

[2] ที่ปรึกษาธุรกิจอิสระ, Independent Business Consultant.

[3] คณะไอคิวอาร์เอ บริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยจีโอมาติก้า, มาเลเซีย, คณะบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, IQRA Business School, University of Geomatika, Malaysia. Faculty of Business Administration, Northern College. E-mail: tok2029@gamail.com

[4] หน่วยศัลยศาสตร์ระบบทางเดินปัสสาวะ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช, Division of Urology, Department of Medicine, Faculty of Medicine, Vajira hospital. Navamindhradiraj University

[5] คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan, Khon Kaen Campus

น้อย พบว่า ในทุกด้านระดับการตัดสินใจลงทุนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเกี่ยวกับตัวหลักทรัพย์ ด้านเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ ด้านสังคม ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ไม่แตกต่างกัน มีอย่างนัยสำคัญที่ 0.05
คำสำคัญ: การตัดสินใจ; ลงทุน; อุตสาหกรรมบริการ; กลุ่มผู้สูงอายุ; กรุงเทพมหานคร

Abstract

This study is a descriptive research that aims to investigate the investment decision-making on the Stock Exchange of Thailand and the personal factors influencing the investment decision among the elderly in Bangkok, specifically the service industry officially listed companies on the Stock Exchange of Thailand. The study population and sample included elderly individuals residing in five districts of Bangkok, namely Wattana District, Phayathai District, Huay Kwang District, Chatuchak District, and Rat Burana District. The sample size was determined using a non-probability sampling method with a quota of 400 total samples. Research tools consisted of a checklist questionnaire and a 5-level rating scale. Quantitative data analysis was conducted through descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance. Results of the study showed that the overall investment decision level among the elderly in Bangkok on the service industry officially listed companies on the Stock Exchange of Thailand was high. Further analysis of each aspect revealed that investment decision levels were high for all aspects in descending order, including securities aspect, stock market aspect, social and political aspect, economic aspect, and the other uncertain aspect. The test comparing the characteristics of the respondents, such as gender, marital status, education level, average monthly income, and occupation, showed an average level of investment decision-making in the Stock Exchange of Thailand with no significant statistical differences observed at a 0.05 level of significance.
Keywords: Decision; Investment; Service Industry; Elderly; Bangkok

บทนำ (Introduction)

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 กำหนดให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้และมีหลักประกันที่มั่นคง โดยให้หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในภารกิจด้านผู้สูงอายุ โดยกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไว้ทั้งสิ้น 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ 2) ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ 3) ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 4) ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนางานด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

และ 5) ยุทธศาสตร์ด้านการประมวล พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ และการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ปัจจุบันผู้สูงอายุกลายเป็นกลุ่มประชากรที่มีสัดส่วนสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในหลายประเทศ โดยในปี 2013 สัดส่วนของผู้สูงอายุต่อประชากรในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วอยู่ที่ ร้อยละ 23 หรือประมาณ 240 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากร้อยละ17 ในปี 1990 นั่นหมายถึงกลุ่มผู้บริโภคสูงอายุที่จะมีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ และมีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคในอนาคต การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทั่วโลกมีผลให้ประชากรผู้สูงอายุมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นผลอันเนื่องมาจากพัฒนาการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างมาก สามารถทำให้มนุษย์มีอายุเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งประเทศไทยก็มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเป็นไปตามกระแสการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุเรื่อยมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกาศใช้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่ได้กำหนดสิทธิผู้สูงอายุจะต้องได้รับตามกฎหมาย เช่น การบริการทางการแพทย์ การบริการทางการศึกษา การประกอบอาชีพ การมีส่วนร่วมทางสังคมและการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ภารกิจต่าง ๆ ข้างต้น เช่น การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การจัดงานศพตามประเพณี และสถานสงเคราะห์คนชรา การดำเนินการเพื่อการคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุนผู้สูงอายุ ให้ส่วนราชการทั้งส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินการจะต้องคำนึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทั้งนี้ ในปี 2013 ขนาดของเม็ดเงินใช้จ่ายของผู้สูงอายุในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมีมูลค่าประมาณ 1.1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือกว่าร้อยละ15 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก และคาดว่าจะขยายตัวเป็น 1.7 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ภายในปี 2020 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี (MICE Intelligence Center, 2562) การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนของประเทศไทย การออมเงินและการลงทุนต่างกันที่การออมเงินจะเป็นการค่อย ๆ เก็บเงินไว้ในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ ได้แก่ การฝากเงิน ในขณะที่การลงทุนจะเป็นการนำเงินออมไปต่อยอดลงทุนสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงขึ้น เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่เพิ่มากขึ้น การทำงานประจำ การเป็นแม่ค้า เป็นอาชีพอิสระ งานรับจ้างชั่วคราวหรือรับราชการ ก็มีรายได้ ทำไมจะต้องเอาเงินไปลงทุนทำอะไรเพิ่มเติมอีก ซึ่งทุกคนควรจะต้องลงทุนเพราะต้องสู้กับเงินเฟ้อที่สูงขึ้น ทำให้เรามีรายจ่ายที่สูงขึ้นจากราคาของที่เพิ่มขึ้น โดยไม่สามารควบคุมได้ ซึ่งนอกจากเงินเฟ้อแล้ว เราทุกคนยังมีเป้าหมายในชีวิตที่แตกต่างกันอีกด้วย และโดยปกติจะแบ่งวัตถุประสงค์ออกได้เป็น 3 ข้อ หลัก ๆ คือ ข้อที่หนึ่งเพื่อสำรองสภาพคล่อง จะเป็นการลงทุนระยะสั้น โดยอาจจะมีแผลการใช้เงินภายใน 1 ปี ปกติคนเราควรมีเงินสำรองอย่างน้อย 3-6 เดือน ของค่าใช้จ่ายเฉลี่ย มีควรลงทุนในสินทรัพย์สินที่มีความเสี่ยงมากเกินไปเพราะอาจจะทำให้ประสบปัญหาการขาดทุนได้ในยามที่จำเป็นต้องขายสินทรัพย์นั้น เพราะต้องการเงินมาใช้ ควรลงทุนในสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงและราคาไม่ค่อยผันผวน เพื่อนำมาใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินได้ แต่ก็ไม่ควรลงทุนในรูปแบบนี้มากเกินไป เพราะมีโอกาสได้ผลตอบแทนค่อยข้างต่ำ (สวภพ ชัชวาลย์ และณัฐสพันธ์ เผ่าพันธุ์, 2563) โดยปัจจุบันการลงทุนในหุ้นได้รับความสนใจและเป็นที่นิยมอย่างมากทั้งในวัยเกษียณ วัยทำงาน และวัยเรียนที่มีเงินออมและประสงค์จะบริหารเงินออมของตนให้มีความมั่นคง และมีอิสรภาพทางการเงินในระยะยาวแทนการฝากเงินไว้กับธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อรับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยเงินฝากที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง และไม่สามารถจูงใจผู้ที่มีเงินออมได้ ตามหลักเศรษฐศาสตร์ในสังคมทุนเสรีนิยมประกอบด้วยบุคคลและครอบครัว ซึ่งเป็นผู้บริโภคฝ่ายหนึ่ง กับธุรกิจซึ่งเป็นผู้ผลิตอีกฝ่ายหนึ่ง บุคคลทั้ง

สองฝ่ายต่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ผู้บริโภคเป็นผู้ซื้อสินค้าและบริการจากผู้ผลิตหรือผู้ขาย สินค้าและบริการจะเคลื่อนจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค ขณะเดียวกัน ผู้บริโภคจะจ่ายเงินให้กับผู้ผลิตเป็นค่าสินค้าและบริการ ส่วนสถานที่สำหรับทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ได้แก่ แรงงานและเงินทุน ซึ่งสิงเหล่านี้ได้จากผู้บริโภค ผู้บริโภคจะบริการด้านแรงงานและเงินทุนให้ผู้ผลิต และผู้ผลิตจะจ่ายค่าแรงเป็นเงินเดือน ค่าเช่า เงินปันผล ดอกเบี้ย และอื่นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสัญญาที่ได้ตกลงกันระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคครั้งหนึ่งเป็นรูปวงจร วงจรการลงทุนมีส่วนประกอบดังนี้ 1. ค่าครองชีพผู้บริโภค 2. รายได้ของผู้บริโภค 3. รายรับของธุรกิจ 4. ต้นทุนการผลิต (สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย, 2559) ดังนั้นควรมีการพิจารณาการลงทุน ซึ่งการลงทุนแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท คือ 1. การลงทุนเพื่อนการบริโภค คือการลงทุนเพื่อการขายสินทรัพย์ถาวร เป็นการลงทุนที่ไม่หวังผลกำไร แค่ต้องการความพอใจแค่นั้น 2. ประเภทการลงทุนในธุรกิจ เป็นการซื้อสินทรัพย์เพื่อประกอบธุรกิจน้อยที่สุด เป้าหมายในการลงทุนของธุรกิจคือ กำไร และกำไรจะเป็นตัวดึงดูดทำให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนมากขึ้น และ 3. การลงทุนในหลักทรัพย์ ในรูปของหลักทรัพย์เป็นพันธบัตร หุ้นกู้หรือหุ้นทุน การลงทุนประเภทนี้เป็นการลงทุนทางอ้อม ต่างจากการลงทุนในธุรกิจ เพราะผู้ลงทุนไม่ต้องประกอบธุรกิจ เป็นการลงทุนที่ผู้ลงทุนจะนำเงินที่ออมได้ ไปซื้อหลักทรัพย์ที่จะลงทุน ผลตอบแทนที่ได้เป็นดอกเบี้ยหรือเป็นเงินปันผลแล้วแต่ประเภทของหลักทรัพย์ (จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2544) และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายการลงทุนได้แก่ อายุของผู้ลงทุน การมีครอบครัวและความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว สุขภาพของผู้ลงทุน นิสัยส่วนตัวของผู้ลงทุน ความสมัครใจในการลงทุนและความจำเป็นของผู้ลงทุน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อขายหุ้นของนักลงทุนได้แก่ 1. ด้านเศรษฐกิจ 2. ด้านภาวะหลักทรัพย์ 3. ด้านแหล่งข้อมูล ซึ่งการลดความเสี่ยงให้กับผู้ลงทุน ทำให้มีการพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทยให้เป็นไปตามหลักการที่ดี และล่าสุดได้มีการปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนไทยตั้งแต่ปี 2549 ซึ่งเป็นการนำข้อพึงปฏิบัติจากหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ ที่ได้มีการประกาศใช้เมื่อเดือนมีนาคม 2545 มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้เทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการขององค์กรความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) และข้อเสนอแนะของธนาคารโลก รวมทั้งมีการติดตามผลการพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทยอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยจัดให้มีโครงการสำรวจและรายงานผลการสำรวจการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทย (สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย, 2559) ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการบริหารจัดการเพื่อการขับเคลื่อนมูลค่าเพิ่มแก่กิจการนั้น จึงต้องมีการว่าจ้างให้บุคคลภายนอกเข้ามาปฏิบัติหน้าที่แทนตนและเชื่อว่าบุคลากรทุกคนในกิจการย่อมมีแรงผลักดันหรือมีส่วนในการที่จะทำให้เกิดประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับผลการปฏิบัติงานของบริษัท พบว่า หากการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการของบริษัทมีแนวโน้มที่ดีขึ้นจนมีคะแนนการกำกับดูแลกิจการดีขึ้นไปด้วยนั้นส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของบริษัทที่ดีขึ้น จากหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับผลการปฏิบัติงานของบริษัท หากการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการของบริษัทมีแนวโน้มที่ดีขึ้นจนมีคะแนนการกำกับดูแลกิจการดีขึ้นไปด้วยนั้นส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานของบริษัทที่ดีขึ้นตามไปด้วยซึ่งวัดได้จากมุมมองของอัตราผลตอบแทนต่อส่วน

ของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ในทางตรงกันข้ามหากบริษัทมีแนวโน้มของการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ลดลง และมีคะแนนการกำกับดูแลกิจการในระดับที่ลดลงจะส่งผลกระทบด้านลบไปด้วยเช่นกัน (Lama, 2012) จึงทำให้ผู้ลงทุนมีความสนใจมากยิ่งขึ้น

จากบริบทที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงทำให้คณะผู้วิจัยศึกษาการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้แนวทางการจัดการด้านการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและรู้เท่าทันอนาคต ซึ่งนักลงทุนสามารถตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้อย่างมืออาชีพ มีเป้าหมายและประสบความสำเร็จจากการการลงทุนรวมถึงสามารถนำไปประยุกต์กับการลงทุนอื่นๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลข้อผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุน: กลุ่มอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะการสำรวจ (Survey Research) ซึ่งการวิจัยเชิงพรรณนา โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุน ได้แก่ 1. ด้านเศรษฐกิจ 2. ด้านสังคมและการเมือง 3. ด้านอื่นๆ ที่มีความไม่แน่นอน 4. ด้านเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ 5. ด้านเกี่ยวกับตัวหลักทรัพย์ ด้านพฤติกรรการลงทุน ได้แก่ 1. ระยะเวลาในการลงทุน 2. บริษัทหลักทรัพย์ที่ใช้บริการ 3. ปริมาณเงินที่ใช้ลงทุน 4. ที่มาของเงินทุน และซึ่งการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเน้นผู้ที่พักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 เขต ได้แก่ เขตวัฒนา เขตพญาไท เขตห้วยขวาง เขตจตุจักร และเขตราษฎร์บูรณะ ซึ่งเป็นเขตย่านธุรกิจที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร โดยไม่ทราบกลุ่มจำนวนประชากร ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างเพื่อมาเป็นตัวแทนในการศึกษาแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling Technique) จำนวน 400 รายและนำมาและแบ่งสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เท่ากันของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครเขตละเท่า ๆ กัน จำนวน 80 ราย แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขต โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

เป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งได้ 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการลงทุน ได้แก่ ระยะเวลาในการลงทุน บริษัทหลักทรัพย์ที่ใช้บริการ ปริมาณเงินที่ใช้ลงทุน ที่มาของเงินทุน และส่วนที่ 3 ข้อมูลการตัดสินใจลงทุน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและการเมือง ด้านอื่นๆที่มีความไม่แน่นอน ด้านเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ และด้านเกี่ยวกับตัวหลักทรัพย์ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert's rating scale) 5 ระดับ คือการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่า การตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุดจนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่า ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.86 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Kajornatthapol et al., 2020)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณ (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการบรรยายลักษณะของส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรูปแบบของผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) สมมติฐานวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยการแจกแจงแบบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-Way ANOVA

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนเพศหญิง จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 สถานภาพสมรส จำนวน 250 คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.25 รายได้มากกว่า 50,001 ขึ้น

ไป จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25 อาชีพเกษียณอายุ จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 67.50 ประสบการณ์การลงทุน 6 ปีขึ้นไป จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25

การวิเคราะห์ด้านพฤติกรรรการลงทุน พบว่า ในการลงทุนมากกว่า 1 ปี จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25 กลุ่มทรัพยากร จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 ใช้บริการบริษัทหลักทรัพย์ บัวหลวง จำกัด (มหาชน) จำนวน 145 คิดเป็นร้อยละ 36.25 ใช้วิธีการส่งคำสั่งผ่านอินเตอร์เน็ต จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 61.25 วิธีการชำระเงินของนักลงทุนใช้บัญชีเงินสด จำนวน 375 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 สถานที่ลงทุนของนักลงทุนเลือกศูนย์การลงทุน จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 61.25 เงินลงทุนของนักลงทุน จำนวนน้อยกว่า 50,000 บาท จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25 ที่มาของเงินทุนของนักลงทุนใช้เงินออม จำนวน 381 คน คิดเป็นร้อยละ 95.25 บุคคลที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อขายหุ้นของนักลงทุนคือการเชื่อตนเอง จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 แหล่งศึกษาข้อมูลของนักลงทุนศึกษาทางอินเตอร์เน็ต/เว็บไซต์ จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.25 การถือครองหลักทรัพย์ จำนวน 3-5 ตัว จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

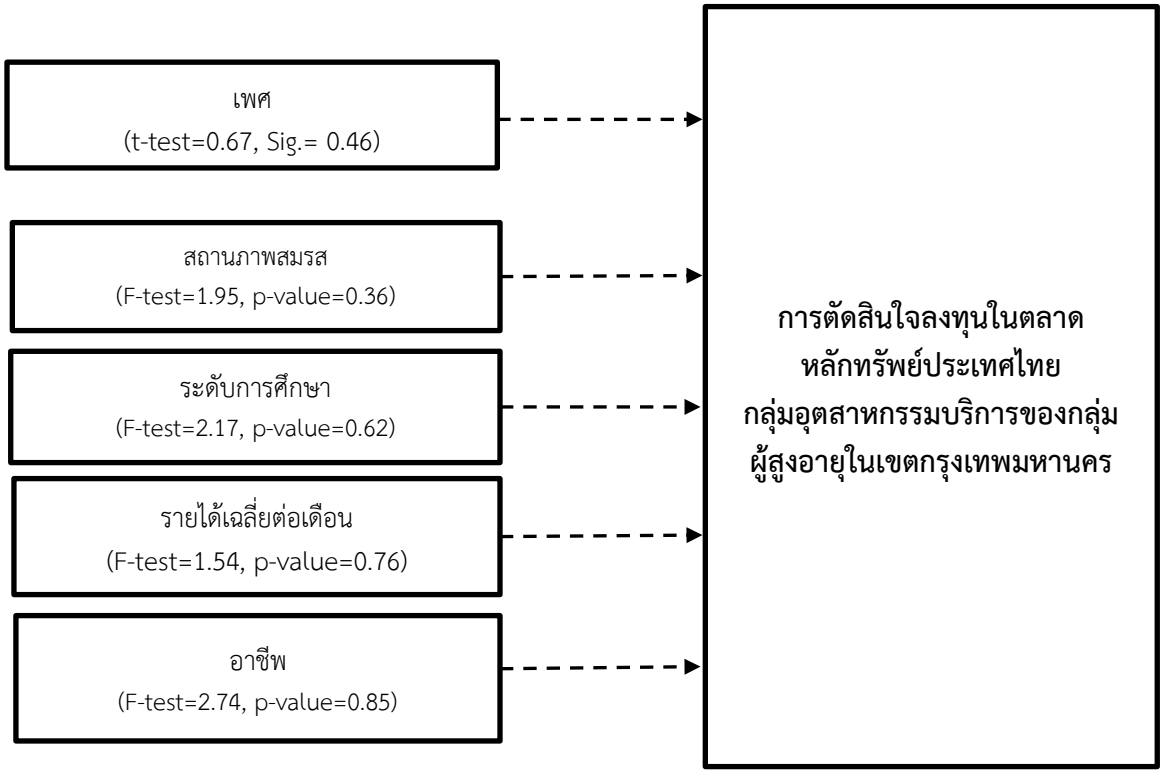
การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร: กลุ่มอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยภาพรวมระดับการตัดสินใจลงทุน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.15, S.D.=0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ในทุกด้านระดับการตัดสินใจลงทุนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านทางเศรษฐกิจ ($\bar{X}$=4.15, S.D.=0.73) ด้านสังคมและการเมือง ($\bar{X}$=4.13, S.D.= 0.72) ด้านอื่น ๆ ที่มีความไม่แน่นอน ($\bar{X}$=4.10, S.D.= 0.72) ด้านเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ ($\bar{X}$=4.03, S.D.= 0.78) และด้านเกี่ยวกับตัวหลักทรัพย์ ($\bar{X}$=4.15, S.D.= 0.59) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม

การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	**S.D.**	**ระดับการตัดสินใจลงทุน**
1. ด้านทางเศรษฐกิจ	**4.15**	**0.73**	**มาก**
1. สภาพคล่องทางเศรษฐกิจ	4.17	0.42	มาก
2. อัตราดอกเบี้ย	4.02	0.12	มาก
3. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ	4.12	0.68	มาก
4. การผลิตและความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ	4.02	0.47	มาก
5. ภาวะเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า	3.98	0.12	มาก
6. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ	4.23	0.85	มากที่สุด
2. ด้านสังคมและการเมือง	**4.13**	**0.72**	**มาก**
1. การกำหนดอัตราภาษี	4.15	0.94	มาก

การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร	$\bar{X}$	**S.D.**	**ระดับการตัดสินใจลงทุน**
2. การส่งเสริมการลงทุน	3.98	0.15	มาก
3. การเปิดตลาดกับต่างประเทศ	4.22	0.73	มากที่สุด
3. ด้านอื่น ๆ ที่มีความไม่แน่นอน	**4.03**	**0.78**	**มาก**
1. ภัยธรรมมชาติรุนแรง	4.01	0.93	มาก
2. การก่อการร้าย	4.09	0.17	มาก
3. โรคติดต่อร้ายแรง	3.79	0.46	มาก
4. ด้านเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์	**4.14**	**0.48**	**มาก**
1. ข่าวลือ	3.98	0.79	มาก
2. กฎระเบียบที่เข้มงวดหรือหย่อนยานเกินไป	4.15	0.16	มาก
3. อัตรากำไรจากการดำเนินงานหรือดอกเบี้ยที่ไม่เอื้อต่อผู้ลงทุน	4.05	0.52	มาก
5. ด้านเกี่ยวกับตัวหลักทรัพย์	**4.15**	**0.59**	**มากที่สุด**
1 . ผลกำไรของบริษัท	4.14	0.41	มาก
2. ฐานะการเงิน	4.05	0.69	**มาก**
3. การประกาศเพิ่มทุน	4.08	0.76	มาก
4. ข่าวเกี่ยวกับผู้บริหาร	4.18	0.19	**มาก**
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.15**	**0.82**	**มาก**

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลข้อผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครจำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุน: กลุ่มอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ไม่แตกต่างกัน มีอย่างนัยสำคัญที่ 0.05 ดังภาพที่ 1

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)*

หมายถึง มีความแตกต่างกัน, ----- หมายถึง ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย
ที่มา: คณะผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครมีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทย

กลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมระดับการตัดสินใจลงทุน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ในทุกด้านระดับการตัดสินใจลงทุนอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านเกี่ยวกับตัวหลักทรัพย์ ด้านเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ ด้านสังคมและการเมือง ด้านทางเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่มีความไม่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ PhanThiXiem Thanh, (2021) ที่ได้ศึกษาปัจจัยในการลงทุนและการตัดสินใจลงทุนในหุ้นและอนุพันธ์ของนักลงทุนบริษัทหลักทรัพย์ภูฮั่ง“PHS” เวียดนาม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การวัดความเพียงพอของข้อมูลการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีไกเซอร์เมเยอร์-โอลกิน (Kaiser Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.826 นอกจากนี้ยังพบว่าข้อมูลทั้งหมดสามารถสกัดองค์ประกอบได้เป็น 11

องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบดังกล่าวสามารถอธิบายถึงความแปรปรวนได้ร้อยละ 66.080 ปัจจัยที่มีค่า Total Eigen Value และอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุดคือ ด้านผลตอบแทนในการลงทุน (20.726) รองลงมาเป็นปัจจัยด้านที่มาของการลงทุน (8.786) ด้านภาพลักษณ์ของบริษัท (6.496) ด้านเป้าหมายในการลงทุน (5.191) ด้านข้อมูลมหภาค (4.415) ด้านข้อมูลทางบัญชี (3.904) ด้านภาวการณ์แข่งขัน (3.696) ด้านความเชื่อมั่น (3.588) ด้านข้อมูลพื้นฐาน (3.252) ด้านภาวะทางเศรษฐกิจ (3.023) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีค่า (Total Eigen Value) และอธิบายความแปรปรวนน้อยที่สุด คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร (3.003) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสันต์ สันติประดิษฐ์กุล, (2561) ที่ได้ศึกษา การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้พบว่า การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในทุกด้านระดับการตัดสินใจลงทุนอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านเกี่ยวกับตัวหลักทรัพย์ ด้านเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ ด้านสังคมและการเมือง ด้านทางเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่มีความไม่แน่นอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Oriana-Helena (2014) ที่พบว่า การนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการปฏิบัติ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลของการตัดสินใจสามารถแสดงถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการลงทุนครั้งๆ ได้ เช่นเดียวกับที่ Jalal-Karim (2013) ได้กล่าวไว้ว่าการตัดสินใจไปปฏิบัติเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญเพราะนำไปสู่ผลของการดำเนินงานต่อไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Churaivan Rinthaphol and Vichit Uon, (2020) ที่พบว่า กระบวนการตัดสินใจมีอิทธิพลต่อผลการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ด้านการลงทุนของนักลงทุน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อนักลงทุนนำผลการตัดสินใจไปปฏิบัติและต้องการให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดนั้น นักลงทุนควรกำหนดตารางเวลาการดำเนินงาน งบประมาณ และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ ควรมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน และจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่จะช่วยให้การตัดสินใจเป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้นักลงทุนควรกำหนดระเบียบวิธี กฎ และนโยบาย ซึ่งมีส่วนสนับสนุนให้การปฏิบัติการลงทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ไม่แตกต่างกัน มีอย่างนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ กนกวรรณ ศรีนวล (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการลงทุนและแรงจูงใจในการลงทุน ที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ออาชีพต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจลงทุนใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ปฏิสัมพันธ์กลุ่มประเภทกิจการแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน 3 ปัจจัยด้านภาพลักษณ์และภาวการณ์แข่งขัน รองลงมาเป็นด้านข้อมูลทางบัญชีและด้านข้อมูลระดับมหภาคและภาวะทางเศรษฐกิจ 3) ปฏิสัมพันธ์กลุ่มวิธีการส่งคำสั่งซื้อแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน 2 ปัจจัยด้านข้อมูลทางบัญชีและด้านข้อมูลพื้นฐาน 4) ปฏิสัมพันธ์กลุ่มประเภทตราสารที่ลงทุนแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน 2 ปัจจัย ด้านข้อมูลทางบัญชี และด้านข้อมูลพื้นฐานตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ PhanThiXiem Thanh, (2021) ที่ได้พบว่า การเปรียบเทียบสภาพทั่วไปในการลงทุนและการ

ตัดสินใจลงทุนในหุ้นและอนุพันธ์ของนักลงทุนบริษัทหลักทรัพย์ภูฮั่ง“PHS” เวียดนาม จำแนกตามกลุ่มอาชีพ กลุ่มประเภทกิจการ กลุ่มวิธีการส่งคำสั่งซื้อและกลุ่มประเภทตราสารพบว่า แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ประกอบด้วย 1) ปฏิสัมพันธ์กลุ่มอาชีพมีปฏิสัมพันธ์ต่อปัจจัยในการลงทุนและการตัดสินใจลงทุนในหุ้น และอนุพันธ์ของนักลงทุนบริษัทหลักทรัพย์ภูฮั่ง“PHS” เวียดนาม แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ด้านภาพลักษณ์และภาวการณ์แข่งขัน รองลงมาเป็นด้านข้อมูลระดับมหภาคและภาวะเศรษฐกิจและด้านข้อมูลพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยนี้คือ การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมบริการของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานครควรมุ่งเน้นดังนี้

1. การให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยง การลงทุน กลยุทธ์ของการลงทุนที่ประสบความสำเร็จสำหรับนักลงทุน

2. การพัฒนาด้านการให้บริการสำหรับนักลงทุนเข้ามาทำการซื้อขายหลักทรัพย์ให้เหมาะสมกับการลงทุนาเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หัวข้องานวิจัยที่ควรทำต่อไปในอนาคต ได้แก่ ควรศึกษานักลงทุนในเขตอื่นๆ ที่มีบริบทต่างกัน เพื่อการศึกษาเพิ่มติมผลิตภัณฑ์การเงินที่มีความหลากหลายและความรู้พื้นฐาน เพื่อให้ทราบปัจจัยในการบริหารและพัฒนาประสิทธิภาพในสภาวการณ์การเงินในสภาวการณ์ต่างๆ ให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุนสูงสุด

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกวรรณ ศรีนวล. (2558). การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการลงทุน และแรงจูงใจใน การลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

คมสันต์ สันติประดิษฐ์กุล. (2561). การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรามคำแหง. สารนิพนธ์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2544). รู้วิเคราะห์เจาะเรื่องหุ้น. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

สวภพ ชัชวาลย์ และณัฐสพันธ์ เผ่าพันธุ์. (2563). การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์สำหรับบุคคลทั่วไป. วารสารบัณฑิตศาส์น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 18(2), 137-144.

สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2559). รายงานการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทย (Corporate Governance Report of Thai Listed Companies 2016). เข้าถึงได้จาก: http://www.thai-iod.com/. วันที่ค้นข้อมูล: 11 ธันวาคม 2563.

Churaivan Rinthaphol and Vichit Uon, (2020). Strategic decision making in investment of investors in stock exchange of Thailand. Sripatum Review of Humanities and Social Sciences. 19(2), 49-62.

Jalal-Karim, A. (2013). Evaluating the impact of information security on enhancing the business decision-making process. World Journal of Entrepreneurship Management and Sustainable Development. 9(1), 55 – 64.

Kajornatthapol Pongwiritthon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiriroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. Journal of Legal Entity Management and Local Innovation. 6(6), 1-15.

Lama, T. (2012). Empirical evidence on the link between compliance with Governance of best practice and firms' operating results. Australasian Accounting Business and Finance Journal. 6(5), 63-80.

MICE Intelligence Center. (2562). ประชากรสูงวัยและแนวโน้มในอนาคต. เข้าถึงได้จาก: https://intelligence.businesseventsthailand.com/th/insight/aging-trends-01-th. วันที่ค้นข้อมูล: 28 มกราคม 2563.

Oriana-Helena Negulescu. (2014). Using a decision-making process model in strategic management. Review of General Management. 19(1), 1-11

PanThiXiem Thanh. (2021). Guidelines for Investment and the Decision to Invest in Stocks and Derivatives of Phu Hung Securities Corporation "PHS" in Vietnam. NEU Academic and Research Journal. 10(10), 49.78.

การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐ: กรณีศึกษาเครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

The Development of Public Administration Network: A Case Study of Self-Reliant Defence Industry

วรรณพร มีสุข[1] อรนันท์ กลันทปุระ[2] ภิรดา ชัยรัตน์[3]

Wannaporn Meesuk, Oranan Kalantapura, Pirada Chairat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐ: กรณีศึกษา เครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง 2. เพื่อศึกษารูปแบบเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง 3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์วิจัยจะเป็นการพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนต้องมีหน้าที่ หรือการปฏิบัติงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เลือกสัมภาษณ์ทั้งระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติงานจำนวน 30 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลในทุกมิติ ทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการสร้างความร่วมมือในภาคีเครือข่าย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานและพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสู่การพึ่งพาตนเอง ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการมุ่งสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการสร้างความร่วมมือในภาคีเครือข่ายตามหลักแนวคิดความมั่นคงแบบร่วมมือกัน (Cooperative Security) อันเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือ (Cooperation) ระหว่างรัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการฝึกศึกษา ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา และความร่วมมือภาคการผลิต เพื่อเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงภายในและเป็นการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติ

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนา, เครือข่ายภาครัฐ, อุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

Received: 2023-03-28 **Revised:** 2023-06-26 **Accepted:** 2023-06-27

[1] หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Arts Program political science Faculty of Social Sciences Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: wannaphon.m@ku.th

[2] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences Kasetsart University

[3] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Social Sciences Kasetsart University

Abstract

The research objectives aimed: 1. to study the evolution of government networks in the self-reliant defence industry. 2. to study the government network model in the self-reliant defence industry. 3. To study problems and obstacles in the operation and development of government networks in the self-reliant defence industry. To select a specific sample group, the sample group used to collect the research interview will be considered. The key data providers used in the research were those involved in operation of the defence industry by selecting to interview both the executive and operator levels of 30 people in order to obtain information in all dimensions, both policy and practical. This research was qualitative. According to the research results, encouraging cooperation among network partners is an important factor influencing the operation and development of government networks in the defence industry towards self-reliance. As a result, the government sector should focus on encouraging collaboration among related organisations, both government and non-government, and particularly the private sector. In order to encourage the formation of network alliances based on the cooperative security concept, which is a way to solve problems that require cooperation between the government and relevant private sectors to achieve the goals effectively. It can also be used to promote educational collaboration. cooperation in research and development and manufacturing as collateral internal security and to support national industrial development.

Keywords: Development, Public Administration Network, Self-Reliant Defence Industry

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (Defence Industry) ของไทยในปัจจุบัน ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 หรือ “Third Tier” คือมีขีดความสามารถดำเนินการซ่อมบำรุงและสร้างอาวุธยุทโธปกรณ์บางประเภท ในการสนับสนุนกองทัพเท่านั้น ประกอบกับภาคส่วนต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการวิจัยทางด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศอยู่ในระดับที่ไม่มากเท่าที่ควร จึงอาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทยในปัจจุบันยังอยู่ในระยะเริ่มต้น

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่เป็นโอกาสในการก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากจะเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงภายในแล้วยังเป็นการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติและสร้างผลเติบโตทางเศรษฐกิจมหภาค โดยภาคส่วนที่มีสัดส่วนสูงสุดในโครงสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย คือ ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน

39.2% ของจีดีพี จึงเห็นได้ชัดว่าการพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมสามารถส่งผลเติบโตทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทยได้อย่างมาก ดังนั้นการดำเนินโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมาย ด้านความมั่นคงแบบพึ่งพาตนเอง (Security Self Reliance) กล่าวคือ การส่งเสริมการผลิตและวิจัยภาคอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากแหล่งวิจัย แรงงานฝีมือ บุคลากร และทรัพยากรภายในประเทศ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชาติ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการผลักดันนโยบายให้ประเทศไทยมุ่งสู่รากฐานที่มั่นคงและพึ่งพาตัวเองได้ในที่สุด

การเติบโตของภาคอุตสาหกรรมในหลายประเทศที่เริ่มขยายการเปิดกว้างทางการลงทุนด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ พบได้ว่าการผลักดันอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเองภายในชาติ ได้กลายมาเป็นอีกหนึ่งกลไกในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ (Economic Multiplier) โดยพบว่ากลุ่มประเทศที่ประสบความสำเร็จในการสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง (Self - reliance in Defence Industry) กลุ่มประเทศเหล่านี้มีการพัฒนาและกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศได้อย่างทวีคูณ (Defence Spending Multiplier) ด้วยภาคอุตสาหกรรมดังกล่าว ตัวอย่างกรณีศึกษาประเทศอินเดีย เป็นประเทศที่จัดอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเช่นเดียวกันกับประเทศไทย แต่มีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศที่เข้มแข็งและมีการพัฒนาขีดความสามารถด้านยุทโธปกรณ์อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศอินเดียสามารถสร้างยุทโธปกรณ์ด้วยอุตสาหกรรมของประเทศซึ่งช่วยกระตุ้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้อย่างมหาศาล

สำหรับประเทศไทย นับตั้งแต่ “พระราชบัญญัติเทคโนโลยีป้องกันประเทศ พ.ศ. 2562” มีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย อุตสาหกรรมป้องกันประเทศในรูปแบบพึ่งพาตนเอง (Self-reliance in Defence Industry) จึงได้เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถด้านยุทโธปกรณ์ของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น โดยภาครัฐได้มีการปรับเปลี่ยนสถานะของประเทศไทย จากผู้ซื้อมาเป็นผู้วิจัยและผู้ผลิตและส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในรูปแบบการใช้บุคลากรและทรัพยากรภายในประเทศ (Indigenization Program) เป็นหลัก ทั้งนี้ภาครัฐจะต้องเสริมสร้างการวิจัยและพัฒนาควบคู่ไปกับการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน ภาคประชาชน และมิตรประเทศมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง
2. เพื่อศึกษารูปแบบเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานและพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐ : กรณีศึกษา เครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นวิธีการหลัก ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิธีการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย (Methodology) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้งานการวิจัยชิ้นนี้เลือกใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นวิธีการหลัก จึงใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุม และสามารถตอบปัญหาการศึกษาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ดังนี้

1.1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study)

โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ อาทิ เอกสารที่เผยแพร่ทางระบบอินเทอร์เน็ต เอกสารจากส่วนราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ระเบียบ คำสั่ง กฎหมาย โครงสร้างของส่วนราชการที่ดำเนินกิจกรรมในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง รวมไปถึงรูปแบบการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จจากต่างประเทศ และนำข้อมูลข้างต้นมาศึกษาวิเคราะห์และประมวลหารูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับนำมาใช้ในการศึกษาการพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย

1.2 การสัมภาษณ์ (Interview)

โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างจากส่วนราชการ และกลุ่มตัวอย่างจากภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

1.3 การวิเคราะห์

โดยวิธีการวิเคราะห์แบบไม่ใช้สถิติ ด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) มาเชื่อมโยงเพื่อหาความสัมพันธ์ โดยใช้หลักการและทฤษฎีเป็นพื้นฐานเพื่อนำไปสู่การกำหนดเป็นรูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้มีประสิทธิภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่สำคัญในการให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์วิจัยจะเป็นการพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนต้องมีหน้าที่ หรือการปฏิบัติงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ เลือกสัมภาษณ์ทั้งระดับผู้บริหาร และระดับผู้ปฏิบัติงานจำนวน 30 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลในทุกมิติ ทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ

โดยผู้วิจัยได้กำหนดหน่วยวิเคราะห์เป็นระดับองค์การ โดยลักษณะที่ครอบคลุมทั้งเครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ประกอบด้วย องค์การภาครัฐ และเอกชน ดังต่อไปนี้

2.1 หน่วยงานภาครัฐ

2.1.1 รัฐบาล

2.1.2 กระทรวงกลาโหม

2.1.3 กระทรวงอุตสาหกรรม

2.1.4 สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ

2.1.5 มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษา

2.2 หน่วยงานภาคเอกชน

2.2.1 บริษัท อุตสาหกรรมการบิน จำกัด

2.2.2 บริษัท พนัสแอสเซมบลีย์ จำกัด

2.2.3 บริษัท ชัยเสรีเม็ททอลแอนด์รับเบอร์ จำกัด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐ : กรณีศึกษา เครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง เป็นการศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นวิธีการหลักและใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือในการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุมและสามารถตอบปัญหาการศึกษาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ซึ่งได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ อาทิ หนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหนังสือและบทความภาษาอังกฤษและการสัมภาษณ์ (Interview)

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

4.1 เริ่มจากศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความมั่นคง ความมั่นคงแบบร่วมมือกัน (Cooperative Security) แนวคิดการปฏิรูปกองทัพ การแปรรูปกิจการของรัฐ (Privatization) ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ยุครัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่ รูปแบบการสร้างความร่วมมือ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายการบริหารงานภาครัฐ ความหมายและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาเครือข่าย รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลของเครือข่ายการบริหารงานภาครัฐ

4.2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐ: กรณีศึกษา เครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง ในเรื่องของรูปแบบเครือข่ายที่ส่งผลต่อการพัฒนาของเครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

4.3 ดำเนินการวางแผนการกำหนดขั้นตอน กระบวนการ และตั้งปัญหาคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริงและมุมมองที่มีต่อการพัฒนาเครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

5. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเก็บข้อมูลระดับปฐมภูมิ และการเก็บข้อมูลระดับทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การเก็บข้อมูลระดับปฐมภูมิ (Primary Data)

โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) กับกลุ่มตัวอย่างผู้มีหน้าที่หรือการปฏิบัติงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน โดยเลือกสัมภาษณ์ทั้งระดับผู้บริหารและระดับผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 30 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลในทุกมิติ ทั้งในเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ

5.2 การเก็บข้อมูลระดับทุติยภูมิ (Secondary Data)

ผู้วิจัยดำเนินการการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลจากเอกสาร ตลอดจนผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ อาทิ หนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงหนังสือและบทความภาษาอังกฤษ และการสัมภาษณ์ (Interview)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในหัวข้อที่มีประเด็นเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนาของเครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง นำมาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในส่วนของความร่วมมือของเครือข่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเองต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้เป็นไปตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีนั้น ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาคส่วนจากองค์การต่าง ๆ สู่การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐที่มีคุณภาพ ดังจะพบได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต้องอาศัยความร่วมมือในระดับสูงและองค์ความรู้ที่มาจากหลากหลายองค์การในสังคม โดยอาจกล่าวได้ว่าไม่สามารถอาศัยการบริหารงานของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพียงอย่างเดียว (Agranoff & McGuire, 2003, p. 34)

จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเองในด้านนโยบายของกระทรวงกลาโหมอันเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจและหน้าที่ในการป้องกันรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร และมีความจำเป็นด้านความมั่นคงในการดำเนินนโยบายเพื่อเตรียมความพร้อมด้านยุทโธปกรณ์อยู่เสมอให้เพียงพอในการระดมสรรพกำลังได้เมื่อเผชิญกับสภาวะอันเป็นภัย

ความมั่นคง มีการดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสู่การพึ่งพาตนเองหลายประการ โดยแผนนโยบายที่สำคัญ ได้แก่ แผนนโยบายในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ อันเป็นแผนยุทธศาสตร์สำคัญในการดำเนินนโยบายการค้าแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศเพื่อเพิ่มอุปสงค์ให้โรงงานในกระทรวงกลาโหมและภาคเอกชนที่ดำเนินกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีความสามารถในการผลิตยุทโธปกรณ์ได้เต็มกำลังการผลิตและสามารถดำรงสายการผลิตยุทโธปกรณ์ทางทหารไว้ในประเทศได้ นอกจากนี้กระทรวงกลาโหมยังมีการส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายอื่นๆ อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ

สำหรับการดำเนินนโยบายในส่วนของกระทรวงอุตสาหกรรมได้มีการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ. 2555-2574 เพื่อตอบสนองต่อสภาวะความมั่นคงของโลกในรูปแบบใหม่ (Manage Through Global Risk) และรองรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยในอนาคต ทั้งในภาพรวมและในอุตสาหกรรมรายสาขาที่สำคัญ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมไทยให้ยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพทางการแข่งขันในระดับนานาชาติ

สำหรับประเด็นการพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเองในด้านการพัฒนากฎหมายพบว่า การผลักดันด้านการพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยเริ่มขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 บัญญัติ ให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 จึงได้ถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2561 ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติเทคโนโลยีป้องกันประเทศ พ.ศ. 2562 ขึ้น เพื่อตอบสนองนโยบายในการมุ่งพัฒนา ศึกษา วิจัย และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ตลอดจนการนำมาใช้ประโยชน์ผ่านความร่วมมือกระทรวงกลาโหม หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

สำหรับประเด็นการพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเองในด้านความร่วมมือในการสร้างภาคีเครือข่ายพบว่า ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ โดยหลักจะดำเนินการสร้างความร่วมมือภายในส่วนราชการในสายการบังคับบัญชาของตนเองก่อนเป็นลำดับแรก โดยมีการดำเนินการวิจัยและพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยตามหน้าที่และภารกิจของแต่ละหน่วยงานวิจัยนั้น

การสร้างภาคีเครือข่ายโดยการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับส่วนราชการก็เป็นอีกประเด็นความร่วมมือที่สำคัญต่อแผนพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสู่การพึ่งพาตนเองในระยะยาว ในปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาที่จัดตั้งหลักสูตรด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกับภาคราชการ ดังเช่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจัดทำหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมป้องกันประเทศ (Master of Engineering Program in DEFENSE Engineering) โดยมีเนื้อหาการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศที่มีการรวมรวมความเชี่ยวชาญจากหลากหลายแขนงของทุกสาขาวิชา

ทั้งทางด้านคณิตศาสตร์ประยุกต์ วิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อผลิตวิศวกร นักวิชาการ บุคลากรที่มีความรู้และความสามารถขั้นสูงทางด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศสู่ตลาดอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในอนาคต นอกจากนี้หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรซึ่งดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ก็ถือป็นอีกหนึ่งความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาคเอกชนในการสร้างองค์ความรู้การวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศเพื่อช่วยสนับสนุนการพัฒนาของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของ

รูปแบบเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

จากการวิจัยพบว่า รูปแบบความร่วมมือที่อยู่ในรูปของแนวนโยบายเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือกลไกในการดำเนินการพันธสัญญา รวมไปถึงระบบการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ได้แก่ รูปแบบความร่วมมือระหว่างส่วนราชการกับส่วนราชการ รูปแบบความร่วมมือระหว่างส่วนราชการกับภาคเอกชน และรูปแบบความร่วมมือระหว่างประเทศ

สำหรับรูปแบบความร่วมมือในมิติส่วนราชการกับส่วนราชการนั้น ครอบคลุมมิติความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนางานด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยในส่วนของความร่วมมือด้านการฝึกศึกษา ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา ความร่วมมือภาคการผลิต โดยหน่วยงานภายใต้กำกับกระทรวงกลาโหมได้มีการดำเนินนโยบายเพื่อพัฒนาความร่วมมือทั้งภายในหน่วยงานและภาคประชาชน อาทิเช่น กองทัพบกได้มีการดำเนินแผนนโยบายรองรับเพื่อส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการทหารมาอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น แผนพัฒนากองทัพบก ปี 2550-2559 ในส่วนของกองทัพเรือได้มีการดำเนินแผนนโยบายตามวิสัยทัศน์ของกองทัพเรือ พ.ศ.2567 โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาขีดความสามารถอย่างรอบด้านร่วมกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนในการวิจัย พัฒนา และผลิตยุทโธปกรณ์เพื่อรักษาความมั่งคงและผลประโยชน์ของชาติทาง และตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) กองทัพอากาศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนากองทัพอากาศอย่างรอบด้าน โดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือในด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

สำหรับรูปแบบความร่วมมือในมิติส่วนราชการกับเอกชน ภาครัฐได้มีการผลักดันระเบียบกฎหมาย และนโยบายในการสนับสนุนให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีป้องกันประเทศเพื่อมุ่งเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสู่การพึ่งพาตนเอง และสำหรับรูปแบบความร่วมมือในมิติประเทศไทยกับต่างประเทศ ประเทศไทยในบทบาทหนึ่งในสมาชิกอาเซียนได้ร่วมลงนามในกฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือกฎบัตรอาเซียน (ASEAN - Charter) โดยมีเป้าหมายในการประสานงานร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในระดับภูมิภาค

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานและพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

จากการวิจัยพบว่าการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือในภาคีเครือข่าย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานและพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสู่การพึ่งพาตนเอง

ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการมุ่งสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการสร้างความร่วมมือในภาคีเครือข่ายตามหลักแนวคิดความมั่นคงแบบร่วมมือกัน (Cooperative Security) อันเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือ (Cooperation) ระหว่างรัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

การพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้เป็นไปตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีนั้น ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาคส่วนจากองค์การต่าง ๆ สู่การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐที่มีคุณภาพ ดังจะพบได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต้องอาศัยความร่วมมือในระดับสูงและองค์ความรู้ที่มาจากหลากหลายองค์การในสังคม โดยอาจกล่าวได้ว่าไม่สามารถอาศัยการบริหารงานของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพียงอย่างเดียว (Agranoff & McGuire, 2003, p. 34) อีกทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาแบบโดยรวมตามรูปแบบของการบริหารราชการที่มีโครงสร้างของระบบสายบังคับบัญชาเป็นลำดับชั้นมีระบบการดำเนินงานที่ขาดความยืดหยุ่น และมีการติดตามกระบวนการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด ไม่เหมาะสมต่อการรับมือกับปัญหาที่อยู่นอกเหนือขอบเขตการควบคุมขององค์กรภาครัฐ (Goldsmith & Eggers, 2004, p. 7) อีกทั้งการขาดแนวทางการจัดการเครือข่ายที่เพียงพอนั้นก็เป็นการยากที่จะประสบความสำเร็จในบริบทที่กระบวนการความสัมพันธ์มีความสลับซับซ้อน (Klijn, Steijn, & Edelenbos, 2010, p. 1064) การพัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายภาครัฐในการดำเนินนโยบายเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเองจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้ก้าวสู่รูปแบบการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

ดังนั้นการที่จะสามารถพัฒนาความร่วมมือเพื่อผลักดันนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีประสิทธิภาพ ภาครัฐต้องวางแนวทางการสร้างความรับรู้ร่วมกันกับภาคเอกชน และสังคมเพื่อเน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสู่การพึ่งพาตนเอง โดยนอกจากจะเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงภายในแล้วยังเป็นการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติและสามารถสร้างผลเติบโตทางเศรษฐกิจมหภาค

จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเองในด้านนโยบายของกระทรวงกลาโหมอันเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจและหน้าที่ในการป้องกันรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร และมีความจำเป็นด้านความมั่นคงในการดำเนินนโยบายเพื่อเตรียมความพร้อมด้านยุทโธปกรณ์อยู่เสมอให้เพียงพอในการระดมสรรพกำลังได้เมื่อเผชิญกับสภาวะอันเป็นภัยความมั่นคง มีการดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสู่การพึ่งพาตนเองหลายประการ โดยแผนนโยบายที่สำคัญ ได้แก่ แผนนโยบายในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ อันเป็นแผนยุทธศาสตร์สำคัญในการดำเนินนโยบายการค้าแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศเพื่อเพิ่มอุปสงค์ให้โรงงานในกระทรวงกลาโหมและภาคเอกชนที่ดำเนินกิจการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีความสามารถในการผลิตยุทโธปกรณ์ได้เต็มกำลังการผลิตและสามารถ

ดำรงสายการผลิตยุทโธปกรณ์ทางทหารไว้ในประเทศได้ นอกจากนี้กระทรวงกลาโหมยังมีการส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายอื่นๆ อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2560 – 2579 กล่าวถึง กลยุทธ์สำคัญในการดำเนินนโยบายของกระทรวงกลาโหม คือ นโยบายการตัดสินใจ “สร้างหรือซื้อ” (Make or Buy) เทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์สำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย เพื่อต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบันและยกระดับไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในอนาคต รวมทั้งเป็นกลยุทธ์ที่มุ่งตอบสนองวิสัยทัศน์ตามร่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม พุทธศักราช 2560 – 2579

สำหรับการดำเนินนโยบายในส่วนของกระทรวงอุตสาหกรรมได้มีการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ. 2555-2574 เพื่อตอบสนองต่อสภาวะความมั่นคงของโลกในรูปแบบใหม่ (Manage Through Global Risk) และรองรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยในอนาคต ทั้งในภาพรวมและในอุตสาหกรรมรายสาขาที่สำคัญ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมไทยให้ยกระดับศักยภาพผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพทางการแข่งขันในระดับนานาชาติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ร้อยตรีชัยพัฒน์ รัตนนุพงศ์ (2561) พบว่าการดำเนินนโยบายตามแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ. 2555-2574 เป็นการวางนโยบายที่มีวัตถุประสงค์เน้นความสำคัญกับความมั่นคงในโลกร่วมสมัย (Contemporary Security) โดยความมั่นคงร่วมสมัย (Contemporary Security) มีรูปแบบปัญหาที่ไม่ได้มีศูนย์รวมอยู่กับรัฐในลักษณะของความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) และขณะเดียวกันก็ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาภัยคุกคามทางทหารดังเช่นที่เกิดขึ้นในอดีต แม้ว่าบทบาทของกระทรวงอุตสาหกรรมไม่ได้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของประเทศก็ตาม แต่ความหลากหลายของประเด็นปัญหาเหล่านี้กลับกลายเป็นปัญหาความมั่นคงร่วมสมัยที่เป็นความมั่งคงแบบองค์รวม (Comprehensive Security) หรือจะเรียกว่าเป็นความมั่นคงแบบไม่ดั้งเดิม (Non - Traditional Security) จึงสรุปได้ว่ากระทรวงอุตสาหกรรมได้มีการนำการวางแผนยุทธศาสตร์ดำเนินนโยบายความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและพัฒนาภาคเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศส่งผลให้เกิดรูปแบบความร่วมมือด้านการวิจัย พัฒนา และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างส่วนราชการกับภาคเอกชน

สำหรับประเด็นการพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเองในด้านการพัฒนากฎหมายพบว่า การผลักดันด้านการพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยเริ่มขึ้นโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 บัญญัติ ให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 จึงได้ถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2561 โดยมีสาระสำคัญอันเกี่ยวข้องกับประเด็นความมั่นคงในภูมิภาค กล่าวถึงความเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคของประเทศไทย

จึงมีความจำเป็นที่จะต้องผลักดันการพัฒนาเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ให้มีความพร้อมเผชิญกับภัยคุกคามได้ในทุกมิติ

ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติเทคโนโลยีป้องกันประเทศ พ.ศ. 2562 ขึ้น เพื่อตอบสนองนโยบายในการมุ่งพัฒนา ศึกษา วิจัย และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ตลอดจนการนำมาใช้ประโยชน์ผ่านความร่วมมือกระทรวงกลาโหม หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน และได้มีการก่อตั้งสถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ เรียกโดยย่อว่า “สทป.” ขึ้น โดยให้หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคล และไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หรือ รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่นมีหน้าที่ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และเป็นศูนย์ข้อมูลความรู้ด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้แก่ กระทรวงกลาโหมและหน่วยงานของรัฐ รวมถึงประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศและอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สำหรับประเด็นการพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเองในด้านความร่วมมือในการสร้างภาคีเครือข่ายพบว่า ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมและเหล่าทัพ โดยหลักจะดำเนินการสร้างความร่วมมือภายในส่วนราชการในสายการบังคับบัญชาของตนเองก่อนเป็นลำดับแรก โดยมีการดำเนินการวิจัยและพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยตามหน้าที่และภารกิจของแต่ละหน่วยงานวิจัยนั้น แต่ในขณะเดียวกันกระทรวงกลาโหมก็ได้มีการดำเนินการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาคราชการกับภาคเอกชนด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งในด้านความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนา และความร่วมมือในภาคการค้า เพื่อส่งเสริมการผลิตและวิจัยภาคอุตสาหกรรมป้องกันประเทศจากแหล่งวิจัย แรงงานฝีมือ บุคลากร และทรัพยากรภายในประเทศ (ร้อยตรีชัยพัฒน์ รัตนนุพงศ์, 2561)

การสร้างภาคีเครือข่ายโดยการร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับส่วนราชการก็เป็นอีกประเด็นความร่วมมือที่สำคัญต่อแผนพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสู่การพึ่งพาตนเองในระยะยาว ในปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาที่จัดตั้งหลักสูตรด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ร่วมกับภาคราชการ ดังเช่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจัดทำหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมป้องกันประเทศ (Master of Engineering Program in DEFENSE Engineering) โดยมีเนื้อหาการจัดการศึกษาด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศที่มีการรวมรวมความเชี่ยวชาญจากหลากหลายแขนงของทุกสาขาวิชาทั้งทางด้านคณิตศาสตร์ประยุกต์ วิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อผลิตวิศวกร นักวิชาการ บุคลากรที่มีความรู้และความสามารถขั้นสูงทางด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศสู่ตลาดอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในอนาคต นอกจากนี้หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยีการป้องกันประเทศ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรซึ่งดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ก็ถือป็นอีกหนึ่งความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและหน่วยงานภาคเอกชนในการสร้างองค์ความรู้การวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศเพื่อช่วยสนับสนุนการพัฒนาของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย โดยภายในหลักสูตรมีการจัด

การเรียนการสอนแยกออกเป็น 7 แขนงวิชา ได้แก่ 1. วิศวกรรมโยธาและวัตถุระเบิด 2. วิศวกรรมไฟฟ้าเพื่อการป้องกันประเทศ 3. วิศวกรรมเครื่องกลเพื่อการป้องกันประเทศ 4. วิศวกรรมสิ่งแวดล้อมเพื่อการป้องกันประเทศ 5. วิศวกรรมโลหการเพื่อการป้องกันประเทศ 6. วิศวกรรมคอมพิวเตอร์เพื่อการป้องกันประเทศ และ 7. วิศวกรรมนิวเคลียร์เพื่อการป้องกันประเทศ

รูปแบบเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

จากการวิจัยพบว่า รูปแบบความร่วมมือที่อยู่ในรูปของแนวนโยบายเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือกลไกในการดำเนินการพันธสัญญา รวมไปถึงระบบการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทย ได้แก่ รูปแบบความร่วมมือระหว่างส่วนราชการกับส่วนราชการ รูปแบบความร่วมมือระหว่างส่วนราชการกับภาคเอกชน และรูปแบบความร่วมมือระหว่างประเทศ

สำหรับรูปแบบความร่วมมือในมิติส่วนราชการกับส่วนราชการนั้น ครอบคลุมมิติความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนางานด้านการอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยในส่วนของความร่วมมือด้านการฝึกศึกษา ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา ความร่วมมือภาคการผลิต โดยหน่วยงานภายใต้กำกับกระทรวงกลาโหมได้มีการดำเนินนโยบายเพื่อพัฒนาความร่วมมือทั้งภายในหน่วยงานและภาคประชาชน

กองทัพบกได้มีการดำเนินแผนนโยบายรองรับเพื่อส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการทหารมาอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น แผนพัฒนากองทัพบก ปี 2550-2559 มีการกำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมขีดความสามารถในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของกองทัพให้มีความทันสมัยและเท่าทันต่อปัจจัยสถานการณ์โลกปัจจุบัน เพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้คลอบคลุมทุกมิติ

ในส่วนของกองทัพเรือได้มีการดำเนินแผนนโยบายตามวิสัยทัศน์ของกองทัพเรือ พ.ศ. 2567 โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาขีดความสามารถอย่างรอบด้านร่วมกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนในการวิจัย พัฒนา และผลิตยุทโธปกรณ์เพื่อรักษาความมั่งคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้กองทัพเรือยังให้ความสำคัญกับการพึ่งพาตนเอง และมุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาความมั่นคงทางทะเลทั้งภายในภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคต่างๆ ของโลก

ตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) กองทัพอากาศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนากองทัพอากาศอย่างรอบด้าน โดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือในด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และผลักดันขีดความสามารถในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีป้องกันประเทศ เพื่อตอบสนองนโยบายด้านการพัฒนาศักยภาพด้านความมั่นคงของกองทัพอากาศ

สำหรับรูปแบบความร่วมมือในมิติส่วนราชการกับเอกชน ภาครัฐได้มีการผลักดันระเบียบกฎหมาย และนโยบายในการสนับสนุนให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีป้องกันประเทศเพื่อมุ่งเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยสู่การพึ่งพาตนเอง อาทิเช่น การสนับสนุนอุตสาหกรรมป้องกันเทศให้เป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายลำดับที่ 11 และการอนุมัติให้พระราชบัญญัติเทคโนโลยีป้องกันประเทศ พ.ศ. 2562 มีผลบังคับใช้

สำหรับรูปแบบความร่วมมือในมิติประเทศไทยกับต่างประเทศ ประเทศไทยในบทบาทหนึ่งในสมาชิกอาเซียนได้ร่วมลงนามในกฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรือกฎบัตร

อาเซียน (ASEAN - Charter) โดยมีเป้าหมายในการประสานงานร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในระดับภูมิภาค

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานและพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบพึ่งพาตนเอง

จากการวิจัยพบว่าการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือในภาคีเครือข่าย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานและพัฒนาเครือข่ายของภาครัฐในอุตสาหกรรมป้องกันประเทศสู่การพึ่งพาตนเอง ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการมุ่งสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการสร้างความร่วมมือในภาคีเครือข่ายตามหลักแนวคิดความมั่นคงแบบร่วมมือกัน (Cooperative Security) อันเป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ต้องอาศัยความร่วมมือ (Cooperation) ระหว่างรัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการฝึกศึกษา ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา และความร่วมมือภาคการผลิต เพื่อเป็นหลักประกันด้านความมั่นคงภายในและเป็นการสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมของชาติ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1.ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การกำหนดนโยบายของภาครัฐควรเน้นการส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในด้านการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนา และความร่วมมือภาคการผลิต

1.2 การพัฒนากฎหมายภาครัฐควรกำหนดกฎหมาย พระราชบัญญัติ ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีความชัดเจนและคลอบคลุมทุกมิติ ตอบรับกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาในบริบทเชิงพาณิชย์

1.3 ภาครัฐควรสนับสนุนความร่วมมือในภาคภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานเอกชนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงให้ความสำคัญกับการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีป้องกันประเทศ

2.ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการใช้การวิจัยทางสถิติเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในการวิจัยครั้งถัดไปเพื่อสนับสนุนการศึกษาแนวทางเหมาะสมต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของประเทศไทย

2.2 ควรมีการเพิ่มจำนวนและรูปแบบของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยผู้สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายและคลอบคลุมได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

วิษณุ มั่งคั่ง. (2560). แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 8(1), 7-17.

ร้อยตรีชัยพัฒน์ รัตนนุพงค์. (2561). รูปแบบความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะสำหรับนักบริหาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศรชัย กาญจนสูตร. (2560). การวิจัยและพัฒนาต้นแบบผลงานวิจัยทางทหารไปสู่การผลิตเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

กุสุมา คงฤทธิ์. (2563). รู้จัก...อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน.

Agranoff, Robert, Michael, McGuire. (2003). Collaborative Public Management: New Strategies for Local Governments. Washington, D.C: Georgetown University Press.

Goldsmith, Stephen & William D. Eggers. (2004). Governing by Networks: The New Shape of the Public Sector. Washington, D.C.: Brookings Institution Press.

Klijn, E.-H., Edelenbos, J., & Steijn, B. (2010). Trust in governance networks; its impacts on outcomes. Administration and Society, 42(2), 1-23.

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี
A Study of Factors Influencing Existence Shadow Plays in Suphanburi Provences

ธารารัตน์ รุ่งอโณทัยกุล[1] เทพิกา รอดสการ[2]
Tararat Runganothaikun, Tepika Rodsakarn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดคุณสมบัติที่ว่าต้องเป็นคณะหนังตะลุงที่อยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ก่อตั้งคณะหรือเจ้าของคณะหนังตะลุงต้องเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรีโดยกำเนิด มีถิ่นฐานอาศัยอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี และมีความชำนาญในการแสดงหนังตะลุง จำนวน 5 คณะ ได้แก่ หนังตะลุงคณะเสงี่ยมศิลป์สุพรรณบุรี หนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์สุพรรณบุรี หนังตะลุงคณะน้องเก้งศิลป์สุพรรณบุรี หนังตะลุงคณะกณิศศิลป์สุพรรณบุรี และหนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อยสุพรรณบุรี การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นนำแนวคิดทฤษฎีทฤษฎีโครงสร้าง – หน้าที่มาจัดเรียงประเด็นจากความเหมือนหรือความต่างในแต่ละหัวข้อจนได้ข้อสรุปถึงปัจจัยการดำรงอยู่ โดยวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ผลต่อการดำรงอยู่ของหนังจะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีล้วนมาจากวิถีชีวิตทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสู่ความทันสมัยคล้ายกับสังคมเมือง รับความทันสมัยจากตะวันตกเข้ามาไม่ว่าจะเป็นการค้า ตลาด การบริโภค อุปโภค และเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยสภาพสังคมหรือยุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรผู้คนจังหวัดสุพรรณบุรียังคงรักษาวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ไว้คงเดิมภายใต้บริบทสังคมที่มีความเป็นสมัยใหม่ มีการพัฒนารูปแบบการแสดงหนังตะลุงควบคู่ไปกับการอนุรักษณ์วัฒนธรรมหนังตะลุงรวมทั้งศิลปวัฒนธรรมของสุพรรณบุรีที่ความเป็นเอกลักษณ์เป็นตัวตนของหนังตะลุงสุพรรณบุรี

คำสำคัญ (Keywords) : การดำรงอยู่; หนังตะลุง; สุพรรณบุรี

Received: 2023-04-27 **Revised:** 2023-07-12 **Accepted:** 2023-07-17

[1] หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, Doctor of Education in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: momaytararat1234@gmail.com

[2] คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

Abstract

The purpose of this research paper is to study the factors affecting the existence of leather in Suphan Buri province. The population used in this research was the Shadow Play Faculty in Suphan Buri province and selected a specific sample group by defining the qualifications that it must be a Shadow Play Faculty located in Suphan Buri Province. The founder or owner of the Shadow Play Troupe must be a person from Suphan Buri province by birth, living in Suphan Buri province and have expertise in performing Shadow Play. Shadow Play Faculty of Charoensangsilp Suphan Buri Suphanburi Art Faculty Shadow Play and Suphanburi Petch Dao Noi Shadow Play Data analysis is the introduction of theoretical concepts, structural theories – functions to arrange issues from similarities or differences in each topic until the conclusion of existence factors. By qualitative analysis. The results of the research showed that the factors affecting the existence of the movie Jalung in Suphan Buri province are all from social lifestyle. Whether it's about culture. Traditions, living and living of people in society Social transition to modernization is similar to urban society. Get modernization from the West in. By how the social conditions or times will change, the people of Suphan Buri province still maintain the same culture and traditions under the modern social context. The Shadow Play performance style has been developed in parallel with the conservation of Shadow Play culture as well as the art and culture of Suphan Buri where the uniqueness is the identity of Suphanburi Shadow Play.

Keywords: Existence; Shadow Plays in Suphanburi Provences

บทนำ (Introduction)

วัฒนธรรม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คนในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและยอมรับข้อปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้น ๆ ราชบัณฑิตยสถาน (2556) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้ในหมู่ของตน ทั้งนี้การแสดงศิลปะทางดนตรีนาฏศิลป์ก็ถือเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มี

เอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่ถ่ายทอดออกมา สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่และค่านิยมของคนในสังคมนั้น

การแสดงหนังตะลุง เป็นการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้ที่มีความเป็นมาและมีความเกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นภาคใต้มายาวนาน สะท้อนภาพให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี รวมถึงการถ่ายทอดความคิด ค่านิยมทางวัฒนธรรม ศิลปะและภาษาอันเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ สารานุกรมเสรี (2557) ให้ความหมายของหนังตะลุง คือ ศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นอย่างหนึ่งของภาคใต้ เป็นการเล่าเรื่องราวที่ผูกร้อยเป็นนิยาย ดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ขับร้องเป็นสำเนียงท้องถิ่น หรือที่เรียกกันว่าการ “ว่าบท” มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม ซึ่งการว่าบท การสนทนา และการแสดงเงานี้นายหนังตะลุงเป็นคนแสดงเองทั้งหมด เป็นการแสดงที่มีลีลาลักษณะการเล่นและดนตรีที่มีท่วงทำนองที่แปลกไปจากการแสดงอื่น ๆ มีการผสมผสานศิลปะพื้นบ้านหลายแขนง ตั้งแต่การสร้างรูปแบบของตัวหนัง บทพากย์ บทเจรจา ดนตรี และศิลปะในการเชิด สิ่งเหล่านี้ได้หล่อหลอมขึ้นมาจากขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมท้องถิ่น นำเสนอออกมาในรูปแบบการแสดงที่ให้ความบันเทิง เมื่อกาลเวลาผ่านไปการแสดงหนังตะลุงได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมและวิถีชีวิตของผู้คนที่เปลี่ยนไป รูปแบบของการแสดงหนังตะลุงจึงมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปมากขึ้น และเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างทันกาลโดยไม่สูญเสียอัตลักษณ์ของตัวเอง นับว่าเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของการแสดงหนังตะลุง อีกทั้งยังเป็นสื่อสาธารณะที่จะสร้างสรรค์การแสดงรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้แสดงหนังตะลุงถ่ายทอดและสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำรงชีวิต ซึ่งถูกกำหนดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ตามกระแสนิยมของผู้ชม ผู้แสดงจึงมีการเรียนรู้และนำสิ่งที่ได้มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ในปัจจุบันพบว่ารูปแบบการแสดงและดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีการปรับเปลี่ยนในเรื่องขององค์ประกอบการแสดงหนังตะลุงไปจากเดิมในด้านต่าง ๆ เช่น ตัวหนังตะลุง บทที่ใช้แสดง บทร้อง เวที เพลงที่บรรเลงประกอบการแสดง ตลอดจนการใช้เครื่องดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง ดังที่ศุภวัฒน์ ทองแก้ว (2551) ได้ศึกษาดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงมีการนำเครื่องดนตรีอื่น ๆ นอกเหนือจากเครื่องดนตรีแบบเดิมมาประสมวงด้วย โดยเครื่องดนตรีที่นิยมนำมาประสมวงเพิ่มเติม ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ ขลุ่ย กลองทอมบ้า กลองชุด ไวโอลิน ทรัมเป็ต แซกโซโฟน กีตาร์และคีย์บอร์ด ส่วนบทเพลงที่นำมาบรรเลงนั้นมี 2 ลักษณะ คือ เพลงที่นำมาจากเพลงไทยเดิมและเพลงที่นำมาเพลงลูกทุ่ง แต่ไม่ว่าบริบทสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร คนในชุมชนก็จะมีการเรียนรู้เพื่อที่จะดำรงอยู่ในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้ การเรียนรู้ของผู้แสดงหนังตะลุงในสภาพการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายตามความต้องการของสังคม ทั้งเทคนิคที่ใช้ในการแสดง วัสดุอุปกรณ์ และกิจกรรมการแสดงหนังตะลุง

ต่อมาการแสดงหนังตะลุงได้มีการแพร่กระจายไปยังจังหวัดอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากจังหวัดทางภาคใต้ จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าพบว่าภาคกลางก็มีการแสดงหนังตะลุงเช่นเดียวกับภาคใต้ หนึ่งในนั้นคือจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นในเรื่องเพลงพื้นบ้านที่หลากหลาย อาทิ

เพลงฉ่อย เพลงอีแซว หรือเพลงร่วมสมัยอื่น ๆ และการแสดงมหรสพต่าง ๆ การแสดงหนังตะลุงถือเป็นหนึ่งในมหรสพที่เป็นที่นิยมของคนจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานแต่ง งานบุญ งานศพ งานแก้บน ล้วนแต่มีการนำหนังตะลุงมาเป็นแสดงประกอบพิธีในงาน ทั้งงานมงคลและงานอวมงคล ซึ่งคณะหนังตะลุงที่อยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรีไม่ได้มีเพียงคณะเดียว โดยมีมากกว่า 7 คณะขึ้นไป และคณะหนังตะลุงเหล่านี้ก็มีงานแสดงอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบการแสดงของแต่ละคณะจะมีความคล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นฉาก แสง สี มีความน่าสนใจ ประดับไปด้วยสีสันที่หลากหลาย การแสดงมีการผสมผสานระหว่างการแสดงหนังตะลุงกับวงลูกทุ่งให้มีความทันสมัยเพื่อให้เข้ากับความนิยมของคนในสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นการแสดงที่ได้รับความนิยมอย่างมาก ดนตรีมีลักษณะคล้ายกับวงดนตรีสตริงหรือวงลูกทุ่งเข้ามาบรรเลงร่วมกับวงดนตรีแบบดั้งเดิมของหนังตะลุง มีการขับร้องเพลงลูกทุ่งและเพลงตลกแทรกระหว่างการแสดง เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้ชม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิวัฒนาการทางดนตรีและการแสดงหนังตะลุงที่เป็นรูปแบบดนตรีดั้งเดิมและรูปแบบดนตรีที่ปรากฏในปัจจุบัน เพื่อรวบรวมองค์ความรู้และวิเคราะห์เกี่ยวดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุง และปัจจัยที่ทำให้หนังตะลุงยังคงดำรงอยู่ได้ในจังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มีลักษณะการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิวัฒนาการและสภาพปัจจุบันทางดนตรีของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี และปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงในจังหวัดสุพรรณบุรี ว่ารูปแบบการแสดงและวงดนตรีหนังตะลุงในอดีตกับปัจจุบันเป็นอย่างไร มีวิถีทางและวิธีการอย่างไรที่สามารถทำให้คณะหนังตะลุงดำเนินการและดำรงอยู่ได้เป็นระยะเวลานานจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ศึกษาตามขั้นตอนกระบวนการทางมานุษยดุริยางควิทยาโดยนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ซึ่งได้นำทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural-Functionalism Theory) ของทัลคอตต์ พาร์สันส์ (Talcott Parsons’s) เพื่อสามารถที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยกำหนดขอบเขตทางการศึกษา และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง จำนวน 5 คณะ ดังนี้

หนังตะลุงคณะเสงี่ยมศิลป์ สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะเจริญแสงศิลป์ สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะน้องเก้งศิลป์ สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะกณิศศิลป์ สุพรรณบุรี, หนังตะลุงคณะเพชรดาวน้อย สุพรรณบุรี เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ความสำคัญในงานวิจัย จึงเลือกจากคุณสมบัติที่ว่าต้องเป็นคณะหนังตะลุงที่อยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ก่อตั้งคณะหรือเจ้าของคณะหนังตะลุงต้องเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรีโดยกำเนิด และมีถิ่นฐานอาศัยอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี และมีความชำนาญในการแสดงหนังตะลุง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. โครงสร้างคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการถามคำถาม (The Technique of Asking) ในลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structure Interview) ซึ่งมีการตั้งคำถามที่ชัดเจน เป็นคำถามปลายเปิด และมีลำดับขั้นตอนที่วางไว้ตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. วิธีสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation) ทั้งนี้เพื่อสังเกตถึงกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่จนเกิดเป็นโครงสร้างหัวข้อคำถามการวิจัย ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ คือ

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ โดยบูรณาการจากแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ

วิธีหาคุณภาพเครื่องมือ หลังจากสร้างแนวคำถามในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแนวคำถามดังกล่าวมาตรวจสอบ เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ คือ

1. นำแนวคำถามในการสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบถึงคุณภาพของเครื่องมือ และรับฟังข้อแนะนำหรือข้อเสนอแนะในการปรับแก้พัฒนาแนวคำถาม

2. นำข้อเสนอแนะจากการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญมาปรับแก้แนวคำถามให้สมบูรณ์เพื่อใช้จริงในการสัมภาษณ์สำหรับการศึกษาวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการจำแนกข้อมูลที่ได้มาเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ วิเคราะห์โดยนำแนวคิดทฤษฎีทฤษฎีโครงสร้าง – หน้าที่มาจัดเรียงประเด็นจากความเหมือนหรือความต่างในแต่ละหัวข้อจนได้ข้อสรุปถึงปัจจัยการดำรงอยู่ ดังนี้

1. การบริหารจัดการคณะหนังตะลุง (การวางแผนของคณะหนังตะลุง การฝึกซ้อมและการดูแลสมาชิกในคณะ)
2. โอกาสที่ใช้ในการแสดง
3. การสืบสานวัฒนธรรมหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี
4. การปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ผลการวิจัย (Research Result)

การดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีของแต่ละคณะที่คงอยู่ได้นั้น ล้วนมาจากปัจจัยที่คล้ายคลึงกัน ไม่ว่าจะเป็นการแสดงหนังตะลุงที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมของภาคใต้ ที่เป็นศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่น มีการดำเนินเรื่องและเล่าเรื่องด้วยการขับร้องที่เป็นสำเนียงภาษาท้องถิ่น ทำให้เกิดความชื่นชอบและหลงใหลในศิลปะการแสดงนี้ จึงได้มีการกำเนิดหนังตะลุงขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยความที่สมัยก่อนจังหวัดสุพรรณบุรีไม่ได้มีการแสดงหนังตะลุงให้ได้เห็นมากมายแบบปัจจุบัน การที่จะได้ชมการแสดงนั้นถือว่าหาชมได้ยาก เมื่อมีคณะหนังตะลุงหนึ่งคณะเกิดขึ้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี โดยคนจังหวัดสุพรรณบุรีแต่กำเนิดเป็นผู้ก่อตั้ง นับเป็นศิลปะการแสดงที่สร้างความน่าสนใจให้กับผู้คนในจังหวัดสุพรรณบุรีไม่ใช่น้อย เริ่มแรกการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีก่อตั้งและเริ่มทำการแสดงที่อำเภออู่ทอง ผู้คนให้ความสนใจกับการแสดงหนังตะลุงมากขึ้นก็ได้มีการว่าจ้างงานให้ไปทำการแสดงตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในอำเภอ ต่างอำเภอ รวมไปถึงทำการแสดงต่างจังหวัดด้วย

หนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับวัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุงมาจากภาคใต้ เกิดจากความชอบและรักในศิลปะการแสดงหนังตะลุง จึงมีการศึกษาเรียนรู้ถึงรูปแบบการแสดง องค์ประกอบของการแสดงหนังตะลุงที่เป็นการแสดงท้องถิ่นของภาคใต้ที่ใคร ๆ เห็นก็รู้ ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ของหนังตะลุงภาคใต้ สารานุกรมเสรี (2557) ได้อธิบายความหมายของ หนังตะลุง คือ ศิลปะการแสดงประจำ ท้องถิ่นอย่างหนึ่งของภาคใต้ เป็นการเล่าเรื่องราวที่ผูกร้อยเป็นนิยายดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ขับร้องเป็นสำเนียงท้องถิ่น หรือที่เรียกกันว่าการ “ว่าบท” มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม ซึ่งการว่าบท การสนทนา และการแสดงเงานี้ นายหนังตะลุงเป็นคนแสดงเองทั้งหมด หนังตะลุงถือเป็นมหรสพที่นิยมและแพร่หลายอย่างยิ่งมาเป็นเวลานาน เนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงหนังตะลุงจะนำเรื่องรามเกียรติ์มาแสดงเป็นหลัก นำบทละครในวรรณคดีไทย หรือการดัดแปลงเรื่องมาจากชาดก บางคณะมีการผูกเรื่องขึ้นเอง ส่วนมากจะเป็นประเภทจักร ๆ วงศ์ ๆ เช่น แก้วหน้าม้า หอยสังข์ พระสุธน และเต่าทอง เป็นต้น ส่วนดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงภาคใต้นั้นมี ทับ กลอง โหม่ง ฉิ่ง ปี่ เป็นสำคัญ เพลงที่ใช้บรรเลง คือ เพลงโหมโรง ที่ใช้เพลงทับบรรเลง ตอนดำเนินเรื่องใช้เพลงทับ เพลงปี่ คือ เพลงที่ใช้ปี่เดินทำนองเพลงซึ่งโดยมากใช้เพลงไทยเดิม แต่ปัจจุบันได้มีการใช้เพลงไทยสากลและเพลงสากลเข้ามาบรรเลงร่วมด้วย ซึ่งที่กล่าวมานี้เป็นลักษณะของหนังตะลุงภาคใต้ ในส่วนของหนังตะลุง

จังหวัดสุพรรณบุรีนั้น เริ่มมีการแสดงเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2507 โดยรูปแบบการแสดงมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ดังนี้

ปี พ.ศ. 2507-2516 การแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีเนื้อเรื่องที่ใช้ทำการแสดงจะเป็นเรื่องที่มาจากวรรณคดี วรรณกรรม นิทานชาวบ้านได้แก่ รามเกียรติ์ ขุนช้างขุนแผน อิเหนา พระอภัยมณี แก้วหน้าม้า เงาะป่า ปลาบู่ทอง โสนน้อยเรือนงาม เรื่องแก้วเจ็ดสีมณีเจ็ดแสง เรื่องเจ็ดทโมน เรื่องหม้อดินกายสิทธิ์ เป็นต้น จะเป็นการนำเนื้อเรื่องหรือบทประพันธ์มาแสดงตามแบบต้นฉบับไม่มีการปรับเปลี่ยน วงดนตรีที่นำมาใช้ประกอบการแสดงเป็นวงดนตรีดั้งเดิมที่มีแค่เครื่องดนตรีไทย ได้แก่ กลองเล็ก ทับ ฉิ่ง โหม่ง กรับ และปี่ ปี พ.ศ. 2539 วงดนตรีที่นำมาใช้ประกอบการแสดงเป็นวงดนตรีไทยที่มีการนำเครื่องดนตรีพื้นบ้านเข้าผสมบรรเลงร่วมด้วย ได้แก่ กลองเล็ก ทับ ฉิ่ง โหม่ง กรับ ปี่ และแคน นอกจากแคนแล้วยังมีเครื่องดนตรีพื้นบ้านชนิดอื่นอีกที่นำมาบรรเลงร่วมด้วยนั่นคือ พิณ ซึ่งเป็นการแสดงแบบดั้งเดิม จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทย คือ การเชิดและการพากย์จะเป็นแบบแผนของการแสดงหนังตะลุง เน้นรูปแบบต้นฉบับวัฒนธรรมดั้งเดิมของหนังตะลุงภาคใต้

ปี พ.ศ. 2517-2550 การแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีเนื้อเรื่องหรือบทประพันธ์ที่ใช้ทำการแสดงยังคงเหมือนเดิมที่นำเรื่องจากวรรณคดี วรรณกรรม และนิทานชาวบ้านมาทำการแสดง แต่มีการปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่องหรือบทประพันธ์ไม่ได้เป็นตามแบบต้นฉบับ มีการเพิ่มเติมเนื้อเรื่องให้สอดคล้องกับชีวิตประจำ นำข้อคิด คุณธรรม และสิ่งรอบตัวเข้ามาสอดแทรกเพื่อให้เกิดความบันเทิงมากขึ้น วงดนตรีที่นำมาใช้ประกอบการแสดงเป็นวงดนตรีไทยที่มีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้าผสมบรรเลงร่วมด้วย ได้แก่ กลองเล็ก ทับ ฉิ่ง โหม่ง กรับ ปี่ กลองชุด คีย์บอร์ด แซ็กโซโฟน กีต้าร์ และเบส ซึ่งเป็นการแสดงแบบประยุกต์ จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีพื้นบ้านหรือเครื่องดนตรีสากล การแสดงจะเป็นลักษณะของการให้ความบันเทิงมากกว่าการแสดงแบบดั้งเดิม เนื้อเรื่องมีความกระชับเข้าใจง่าย มีการสอดแทรกการร้องเพลงพื้นบ้านหรือเพลงลูกทุ่งเข้าไประหว่างการแสดง

ปี พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน เป็นช่วงที่ยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลง สื่อและเทคโนโลยีมีบทบาทกับผู้คนในสังคมมากขึ้น เนื้อเรื่องที่ใช้ทำการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีจึงมีการปรับเปลี่ยนตาม จากเดิมจะนำเรื่องจากวรรณคดี วรรณกรรม หรือนิทาน มาทำการแสดง ก็ได้มีการนำภาพยนตร์ หรือละครที่เป็นนิยมมาแสดงหนังตะลุง โดยยกเรื่องราวในบางฉากบางตอนที่มีความน่าสนใจ หรือกำลังเป็นที่นิยมอยู่ ณ ช่วงเวลานั้นๆ มาปรับเนื้อเรื่องและนำมาทำแสดง วงดนตรีที่นำมาใช้ประกอบการแสดงนอกจากจะเป็นวงดนตรีไทยที่มีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้าผสมบรรเลงร่วมด้วยแล้วยังมีการนำวงแตรวงเข้ามาบรรเลงประกอบการแสดงหนังตะลุงอีกด้วย ได้แก่ ทับ ฆ้องโหม่ง ฉิ่ง ปี่นอก ทรัมเป็ต บาริโทน ทรอมโบน เฟรนช์ฮอร์น คาริเน็ต กลองใหญ่ กลองสแนร์ และกลองบองโก้ นอกจากนี้ยังมีการนำการหนังตะลุงแสดงร่วมกับวงดนตรีลูกทุ่ง และมีการนำเครื่องดนตรีไทยบรรเลงร่วมกับการเปิดเครื่องเล่นเสียง ซึ่งเป็นการแสดงแบบประยุกต์ชุดใหญ่ (บรรเลงร่วมกับวงลูกทุ่ง) จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีสากล การแสดงมี

การเพิ่มหางเครื่องเข้ามาประกอบการแสดง จะเป็นลักษณะคล้ายกับวงลูกทุ่งในการเปิดการแสดงหนังตะลุง และระหว่างการแสดงหนังตะลุง เน้นให้ความบันเทิงสอดแทรกสาระ คติคำสอน และการสะท้อนสังคมเข้าไปในการแสดง เนื้อเรื่องจะเป็นการล้อเลียนสังคม การเมือง ความเป็นอยู่ เหตุการณ์ปัจจุบัน ผูกเรื่องให้การแสดงมีความน่าสนใจ เป็นการรวมระหว่างวงลูกทุ่งกับการแสดงหนังจะลุงเข้าเดียวกันให้เป็นการแสดงหนึ่งเดียวกัน เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงก็ได้มีการนำเพลงดังเพลงฮิตมาบรรเลงร่วมกัน และการผสมวงแตรวง การว่าจ้างงานที่เป็นวงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงที่มีวงแตรวงผสมด้วยนั้น ลักษณะการจ้างงานส่วนใหญ่จะเป็นงานบวชจ้างการแสดงสองเวลา คือมีการบรรเลงแตรวงวันสุกดิบในช่วงของการแห่นาคไปวัด และคืนสุกดิบที่มีการทำขวัญนาคก็จะมีดนตรีบรรเลงประกอบสลับกับช่วงทำพิธี แต่บางงานจะเป็นการนำการแสดงหนังตะลุงมาทำการแสดงด้วย

บทเพลงประกอบการแสดง เพลงที่ใช้บรรเลงในการโหมโรง คือ เพลงทับ อาศัยทับเป็นตัวยืนและเดินจังหวะ ดนตรีชนิดอื่น ๆ จะบรรเลงตามจังหวะทั้งหมด เพลงที่บรรเลง ได้แก่ เพลงจับสัตว์ เพลงเดิน เพลงนางป่า เพลงถอยหลังเข้าคลอง โหมโรงด้วยปี่ เพลงที่ใช้บรรเลง ได้แก่ เพลงพัดชา เพลงเขมรปี่แก้ว เพลงนางครวญ และเพลงอื่น ๆ ตามความเหมาะของการแสดง ถ้าเป็นวงที่มีเครื่องดนตรีสากลบรรเลงร่วมด้วย จะทำการแสดงต่อจากวงดนตรีไทย เพื่อเป็นการบูชาครูเช่นเดียวกัน จะบรรเลงเพลงเพียงทำนองไม่มีการร้อง เพลงที่ใช้ได้แก่ เพลงสวรรค์ชาวนา เพลงบ้านน้องอยู่ไหน เพลงหลงรักสาวเหนือ หลังคาแดง รักจางที่บางปะกง หนุ่มนารอนาง ปูไข่ไก่หลง ชวนน้องแต่งงาน เมื่อทำการแสดงเบิกโรงเสร็จ ต่อไปจะเป็นการออกรูปบอกเรื่อง บอกให้ผู้ชมทราบว่าในการแสดงนี้จะแสดงเรื่องอะไร เพื่อให้ผู้ชมสนใจที่จะติดตามดู ในขณะที่ทำการแสดงก็จะมีดนตรีบรรเลงรับส่งการพากย์การเชิดหนัง การบรรเลงดนตรีรับส่งขณะทำการแสดงจะเป็นเครื่องดนตรีไทย ทำเพลง ทำหน้าทับ ล้อรับกันซึ่งบทเพลงที่ใช้ก็แล้วแต่เรื่องที่ใช้แสดง ในช่วงของการแสดงหนังตะลุงจะมีการสลับการแสดงระหว่างการพากย์หนังตะลุงกับการร้องเพลง ซึ่งจะเป็นลูกทุ่ง เพลงพื้นบ้าน เพลงฉ่อย เพลงอีแซว บางครั้งก็แทรกเพลงเหล่านี้เข้าไปในการแสดงด้วย ประกอบกับการมีหางเครื่องเต้นประกอบเพลงคล้ายกับวงลูกทุ่ง ส่วนเพลงที่ใช้ระหว่างพักการแสดงหรือแทรกในการแสดง ได้แก่ เพลงสิบหกปีแห่งความหลัง เพลงมนต์รักลูกทุ่ง เพลงข้าวไม่มีขาย เพลงฉันทนาที่รัก อื้อหือหล่อจัง เพลงสามสิบยังแจ๋ว และเพลงอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละคณะ

รูปแบบการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ในส่วนของการองค์ประกอบในการแสดงหนังตะลุงไม่แตกต่างกับหนังตะลุงภาคใต้ เนื่องจากวัฒนธรรมที่ได้มานั้นก็มาจากหนังตะลุงที่เป็นศิลปะท้องถิ่นของภาคใต้ การดำเนินเรื่อง ดนตรีประกอบการแสดง บทเพลงที่ใช้บรรเลง ในช่วงที่รับวัฒนธรรมมาและมีการทำแสดงที่จังหวัดสุพรรณบุรี ในการแสดงจะมีนายหนังเป็นคนเชิดหนังตะลุงพร้อมกับพากย์เสียงตัวละครและขับร้องเพลงไปด้วย เรื่องราวที่นำมาทำการแสดงจะนำมาจากวรรณคดี วรรณกรรม และนิทานพื้นบ้าน จะเป็นการแสดงที่เน้นคุณธรรมในการดำเนินชีวิต การบรรเลงดนตรีจะมี 2 แบบ เป็นแบบที่ดนตรีบรรเลงอย่างเดียวกับดนตรีที่ประกอบการแสดงตามเนื้อเรื่อง เมื่อเวลาผ่านไปหนังตะลุงสุพรรณบุรีเริ่มมีมากขึ้นหลายคณะ ทำให้ผู้ว่าจ้างงานไปแสดงมี

ตัวเลือกเพิ่มขึ้น หนังตะลุงแต่ละคณะของจังหวัดสุพรรณบุรีจึงต้องสร้างเอกลักษณ์ให้กับตนเอง เพื่อให้เป็นที่จดจำของผู้คน การจ้างงานจะได้มีอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการดัดแปลงเนื้อเรื่องที่ใช้ในการแสดงจากเดิมที่นำเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ทำการแสดงสอดแทรกคุณธรรมสอนในการดำเนินชีวิต ก็ได้มีการนำนิยาย บทละครจากโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือการแต่งบทแต่งเรื่องที่ใช้ทำการแสดงขึ้นมาเอง เพิ่มการพากย์สอดแทรกข่าวสารบ้านเมือง เหตุการณ์ ณ ช่วงเวลานั้น เป็นการสะท้อนสภาพความเป็นอยู่ของสังคม สอดแทรกมุขตลกเพื่อสร้างความบันเทิง ให้มีความสนุกสนาน ให้ผู้ชมเกิดความสนใจที่จะชมการแสดงตลอดจนจบ บางคณะมีนักร้องสำหรับร้องเพลงโดยเฉพาะ เพื่อลดการพากย์แบบกลอนลง สำเนียงภาษาที่ใช้พากย์ตัวละครหรือการร้องเพลงประกอบการแสดงเป็นสำเนียงสุพรรณบุรี ซึ่งภาษาของคนจังหวัดสุพรรณบุรีนั้นจะมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองนั่นคือ ความเหน่อ ที่เหน่อแบบไม่เหมือนจังหวัดอื่น ๆ ใกล้เคียงสุพรรณบุรี มีความเฉพาะตัวและเป็นเสน่ห์ของคนสุพรรณบุรี นอกจากในการพากย์จะใช้ภาษาที่เป็นภาษาท้องถิ่นของตัวเองแล้ว ยังมีการนำศิลปะการแสดงพื้นบ้านจังหวัดสุพรรณบุรีมาแสดงร่วมด้วยคือเพลงอีแซว เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเต้นกำ เพลงสงฟาง เป็นต้น ซึ่งเพลงอีแซวเป็นเพลงประจำท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี นำมาร้องสอดแทรกระหว่างทำการแสดง สร้างความสนุกสนานและดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นการผสมผสานระหว่างการแสดงหนังตะลุงของภาคใต้กับศิลปะท้องถิ่นของสุพรรณบุรี นอกจากนี้ก็ยังมีการนำเพลงลูกทุ่งมาร้องประกอบการแสดงหนังตะลุงของจังหวัดสุพรรณด้วยเช่นกัน ซึ่งเพลงลูกทุ่งสุพรรณบุรียังคงมีเอกลักษณ์ของสำเนียงภาษาที่ใช้ร้องเป็นสำเนียงเหน่อ นักร้องที่มีชื่อเสียงของวงการเพลงลูกทุ่งหลายท่านก็เป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรี เพลงลูกที่คณะหนังตะลุงนิยมนำมาร้องประกอบการแสดง เช่น เพลงสวรรค์ชาวนา เพลงบ้านน้องอยู่ไหน เพลงหลงรักสาวเหนือ เพลงหลังคาแดง เพลงรักจางที่บางปะกง เพลงหนุ่มนารอนาง เพลงปูไข่ไก่หลง เพลงชวนน้องแต่งงาน เพลงสิบหกปีแห่งความหลัง เป็นต้น ในส่วนของการบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงของจังหวัดสุพรรณนั้นมีการนำเครื่องดนตรีพื้นบ้านและเครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมกับเครื่องดนตรีไทย โดยจะมีการปรับเปลี่ยนการนำเครื่องดนตรีหรือวงดนตรีเข้ามาผสมตามยุคสมัยของสังคมที่เปลี่ยนไปหรือการนำศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามาทำการแสดงร่วมด้วย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงหนังตะลุงผสมกับวงดนตรีลูกทุ่ง การแสดงหนังตะลุงผสมกับวงแตรวง หรือการแสดงหนังตะลุงผสมกับสื่อเทคโนโลยี รวมไปถึงการที่มีหางเครื่องเข้ามาแสดงประกอบการบรรเลงดนตรีหนังตะลุง

นอกจากการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีจะเป็นที่นิยมจากรูปแบบการแสดงที่มีการสร้างสรรค์งานออกมาให้มีความน่าสนใจและเข้ากับยุคสมัยปัจจุบันแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นอีกที่ทำให้หนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรียังคงอยู่ได้และเป็นที่นิยมมาอย่างต่อเนื่อง เป็นเพราะการบริหารจัดการการแสดงตามงานต่าง ๆ การปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลง และการสืบสานวัฒนธรรมหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ล้วนส่งผลต่อรูปแบบการแสดงหนังตะลุงและยังทำให้ผู้คนสนใจในศิลปะการแสดงนี้อยู่ตลอด โดยการบริหารจัดการคณะหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นแบบนายจ้างกับลูกจ้าง แต่จะดูแลกันเป็นเหมือนครอบครัว อาชีพหลักของทุกคณะคือการออกแสดงหนัง

ตะลุง เพราะฉะนั้นการบริหารจัดการจะชัดเจน ทั้งในเรื่องเวลาของงานแสดงและเวลาในการซ้อมก่อนออกทำการแสดงทุกอย่างต้องมีการวางแผนและซ้อมรูปแบบของการแต่ละครั้งเพื่อที่จะคำนวณเวลาในการแสดงและดำเนินเรื่องของหนังตะลุงว่าจะให้เป็นแนวไหนทั้งในส่วนของเนื้อเรื่องและบทเพลง รูปแบบที่นำไปแสดงแบ่งเป็น ดังนี้

การแสดงแบบดั้งเดิม จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทย คือการเชิดและการพากย์จะเป็นแบบแผนของการแสดงหนังตะลุง เน้นรูปแบบต้นฉบับวัฒนธรรมดั้งเดิม

การแสดงแบบประยุกต์ จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีพื้นบ้านหรือเครื่องดนตรีสากล การแสดงจะเป็นลักษณะของการให้ความบันเทิงมากกว่าการแสดงแบบดั้งเดิม เนื้อเรื่องมีความกระชับเข้าใจง่าย มีการสอดแทรกการร้องเพลงพื้นบ้านหรือเพลงลูกทุ่งเข้าไประหว่างการแสดง

การแสดงแบบประยุกต์ชุดใหญ่ (บรรเลงร่วมกับวงลูกทุ่ง) จะใช้วงดนตรีในการแสดงประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยผสมเครื่องดนตรีสากล การแสดงมีการเพิ่มหางเครื่องเข้ามาประกอบการแสดง จะเป็นลักษณะคล้ายกับวงลูกทุ่งในการเปิดการแสดงหนังตะลุง และระหว่างการแสดงหนังตะลุง เน้นให้ความบันเทิงสอดแทรกสาระ คติคำสอน และการสะท้อนสังคมเข้าไปในการแสดง เนื้อเรื่องจะเป็นการล้อเลียนสังคม การเมือง ความเป็นอยู่ เหตุการณ์ปัจจุบัน ผูกเรื่องให้การแสดงมีความน่าสนใจ เป็นการรวมระหว่างวงลูกทุ่งกับการแสดงหนังจะลุงเข้าเดียวกันให้เป็นการแสดงหนึ่งเดียวกัน เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงก็ได้มีการนำเพลงดังเพลงฮิตมาบรรเลงร่วมด้วย

การแสดงวงดนตรีที่มีการผสมวงแตรวง การว่าจ้างงานที่เป็นวงดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงที่มีวงแตรวงผสมด้วยนั้น ลักษณะการจ้างงานส่วนใหญ่จะเป็นงานบวชจ้างการแสดงสองเวลา คือมีการบรรเลงแตรวงวันสุกดิบในช่วงของการแห่นาคไปวัด และคืนสุกดิบที่มีการทำขวัญนาคก็จะมีดนตรีบรรเลงประกอบสลับกับช่วงทำพิธี แต่บางงานจะเป็นการนำการแสดงหนังตะลุงมาทำการแสดงด้วย และการแสดงที่วงดนตรีไทยบรรเลงร่วมกับการเปิดเครื่องเล่นเสียง เป็นการเปิดเพลงจากเครื่องเล่นเสียง สลับกับการบรรเลงเครื่องดนตรี

ทุกรูปแบบของการแสดงหนังตะลุงมีเวลาจำกัด ซึ่งทุกครั้งที่ทำการแสดงต้องมีการวางแผนให้เหมาะสมกับเวลาที่ทำการแสดง โดยแบ่งเป็นส่วนของการก่อนเริ่มแสดง คือการไหว้ครู ทำการเบิกโรง จากนั้นก็เป็นช่วงของการแสดง และจบการแสดง เนื้อหาที่ใช้ทำการแสดงและบทเพลงที่บรรเลงต้องมีความสอดคล้องกัน มีการเลือกเพลงและเรียงลำดับการบรรเลงก่อนหลัง และวางแผนคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไว้เช่นกัน ในกรณีที่เจ้าภาพสั่งจบการแสดงก่อนเวลาที่ตกลงหรือใกล้หมดเวลาแล้วการแสดงยังไม่จบ จะมีการคำนวณการแสดงในส่วนนี้ด้วย ถ้าเป็นการแสดงที่ใช้วงดนตรีลูกทุ่งหรือมีการหางเครื่องกับนักร้องประกอบการแสดงต้องเผื่อเวลาในส่วนนี้ และปรับรูปแบบการแสดงให้เป็นเรื่องราวเดียวกัน ให้เป็นการแสดงเดียวกัน ในส่วนของการซ้อมการแสดงจะมีงานหรือไม่มีงานหัวหน้าคณะหนังตะลุงจะนัดซ้อมเป็นประจำอยู่แล้ว เพื่อความแม่นยำในการแสดงและความเป็นมืออาชีพ หากไม่มีการซ้อมก่อนการแสดง เวลาไปแสดงจริงอาจจะเกิดความผิดพลาดได้

ง่าย ด้วยดนตรีเป็นการแสดงสด ถ้าไม่มีการซักซ้อมกันมาก่อนแล้วเกิดผิดพลาดในการแสดงหรือผิดคิวของนักดนตรีจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ยาก และการแสดงในครั้งนั้นอาจจะส่งผลไม่ดีต่อภาพลักษณ์ของคณะได้ รวมทั้งการซ้อมเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเป็นการฝึกฝีมือและพัฒนาฝีมือของผู้แสดง ได้ช่วยกันปรับรูปแบบการแสดงให้ทันสมัย การเลือกบทเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง เนื้อเรื่อง การร้อยเรียงลำดับการแสดงให้ตรงตามความต้องการของผู้ชม และทำให้คณะหนังตะลุงยังคงอยู่ได้และมีงานแสดงอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันการแสดงหนังตะลุงอาจมียืดหยุ่นเรื่องการแสดงตามความเหมาะสม ลักษณะของเนื้อเรื่อง บทร้อง ที่ใช้ในการแสดงจะเป็นการผสมผสานบทเพลงหรือเนื้อเรื่อง บทร้องที่มีอยู่แล้วหรือเป็นกลอนสด และการนำเอาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ามาผสม เช่น เพลงฉ่อย เพลงหมอลำ เป็นต้น โดยการแสดงหนังตะลุงจะแสดงตามงานประเพณีเทศกาลต่าง ๆ งานมงคล งานอวมงคล งานแก้บน งานสังคม งานการกุศล งานเฉลิมฉลอง และงานที่เกี่ยวกับด้านการศึกษา ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรเผยแพร่วัฒนธรรมของหนังตะลุงตามโรงเรียนทั้งในจังหวัดสุพรรณบุรีและต่างจังหวัด ซึ่งการที่เจ้าภาพหาหนังตะลุงไปแสดงในต่าง ๆ ล้วนมีเหตุผลว่าเพราะอะไรถึงต้องเป็นการการแสดงตะลุง มีดังนี้

- งานอวมงคล ที่เจ้าภาพหาไปแสดงนั้นส่วนมากมาจากผู้เสียชีวิตชื่นชอบในการแสดงหนังตะลุง ชอบความบันเทิง ลูก ๆ หลาน ๆ จึงหาไปแสดงเพื่อเป็นการส่งท้ายให้กับผู้เสียชีวิต

- งานมงคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานแต่ง งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานบวช เป็นต้น เจ้าภาพจะนำการแสดงหนังตะลุงไปแสดงเพื่อเสริมสิริมงคล ถวายเทพเจ้า และสิ่งศักดิ์ทั้งหลาย ณ สถานที่แห่งนั้น

- งานแก้บน เป็นงานที่ทำให้คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ออกทำการแสดง มีการว่าจ้างอยู่ตลอด เนื่องด้วยเจ้าภาพได้มีการไปบนบานขอสิ่งที่ตัวเองปรารถนาจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ สถานที่ต่าง ๆ ที่ตนเองนับถือ ไม่ได้เป็นการขอเฉย ๆ แต่เป็นการยื่นสิ่งตอบแทนให้กับผลสำเร็จของคำขอนั้น เมื่อสำเร็จดั่งใจปรารถนาจึงมีการนำที่ได้บอกกล่าวไปนั้นมาถวายเป็นการแก้บนตามที่ได้เสนอไว้

- งานประจำปีของวัดต่าง ๆ บางงานก็ไปแสดงโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เพราะบางวัดเป็นวัดที่เขานับถือ เมื่อมีงานประจำปีของวัดเขายินดีที่จะไปแสดงเพื่อเป็นการถวาย บางวัดที่ว่าจ้างงานกันเป็นประจำทุก ๆ ปี มาจากเจ้าภาพนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์วัดนั้น ขออะไรสมหวังดั่งใจ ทำมาค้าขายขึ้นตลอด ก็จะว่าจ้างคณะหนังตะลุงไปทำการแสดงทุก ๆ ปี และทางคณะก็มีงานลักษณะนี้ตลอด บางงานจองข้ามเดือนข้ามปีก็มี จึงทำให้คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์มีงานการแสดงต่อเนื่องตลอด

- งานสังคมหรืองานการกุศล อาทิเช่น เมื่อมีงานของศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี ได้ถูกว่าจ้างให้ไปทำการแสดง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงว่าที่จังหวัดสุพรรณบุรีหนังตะลุงก็ถือว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างนึงที่เป็นที่นิยมอีกหนึ่งวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี และยังมีงานที่เกี่ยวกับท้องถิ่นหรือศิลปะวัฒนธรรมของจังหวัดสุพรรณบุรี คณะหนังตะลุงเจริญแสงศิลป์ก็ได้มโอกาสไปทำการแสดงเช่นกัน

- งานที่เกี่ยวกับการศึกษา ได้รับเชิญให้ไปทำการแสดงตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อเป็นการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรีให้เยาวชนได้เห็นและได้เรียนรู้ ทางโรงเรียนอยากให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมของไทย

ต่อมาเมื่อมีการระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้การแสดงหนังตะลุงถูกยกเลิกงานจ้างทั้งหมดตลอดช่วงที่มีการแพร่ระบาด เพราะรัฐบาลสั่งงดทำการแสดง สถานที่ที่ให้บริการในช่วงกลางคืนจึงต้องปิดการให้บริการชั่วคราว รวมถึงการแสดงทุกแบบที่ทำการแสดงในเวลากลางคืนก็ถูกงดแสดงด้วย หนังตะลุงก็เป็นหนึ่งในนั้นที่งดทำการแสดงทำให้ขาดรายได้ ปกติแล้วงานแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีการรับงานจะมีการติดต่อจ้างงานกันล่วงหน้าเป็นเดือนเป็นปี ทำให้บริหารจัดการรายได้ที่ได้รับได้ เมื่องดทำการแสดงไม่สามารถแสดงได้ ทำให้เกิดผลกระทบที่เป็นปัญหาหลักคือการเงิน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของคณะเอง สมาชิกในคณะ รวมถึงครอบครัวของผู้ที่ประกอบอาชีพนี้ เมื่องานแสดงไม่มีแต่รายจ่ายยังคงมีเหมือนเดิม ทำให้ต้องมีการปรับตัวมากพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นการปรับรูปแบบการแสดงหนังตะลุงและการรับงานแสดง หรือหาอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้ทดแทน โดยจากที่หนังตะลุงจำการแสดงในเวลากลางคืน ก็รับแสดงกลางวันเพื่อไม่ให้เลยเวลาที่รัฐบาลกำหนด มีการปรับรูปแบบของเวทีทำฉากขึ้นมาเพื่อที่ไม่ให้แสงเข้าจอที่ใช้ทำการแสดง การดำเนินเรื่องกระชับขึ้น ดนตรีประกอบการแสดงลดจำนวนเครื่องดนตรีลง เนื่องจากเวลาทำแสดงเจ้าภาพหาไปเพื่อถวายสิ่งศกดิ์สิทธิ์ แก้บนในสิ่งขอและประสบความสำเร็จ จัดทำการแสดงแบบสวนตัวไม่ให้คนภายนอกเข้าชมการแสดงเพราะอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของโรควิด-19 เวลาทำการแสดงลดลงราคาจ้างจึงถูกปรับลงด้วยเช่นกัน นอกรับงานแสดงช่วงกลางวันแล้ว ก็ยังมีการทำการแสดงผ่านโซเชียล เป็นการซ้อมดนตรีหรือซ้อมการแสดงหนังตะลุงโดยไลฟ์สดผ่านทางเฟสบุ๊คบ้างไม่ก็ทางยูทูป ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้คนสนใจในการแสดงหนังตะลุงของสุพรรณบุรีมากขึ้น เมื่อมีการจัดงานไหว้ครูหนังตะลุงประจำปีของแต่ละคณะเพื่อลดความแออัดและปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ได้มีการไลฟ์สดเพื่อให้คนที่สนใจแต่กลัวการระบาดของโควิด-19 ได้เข้าร่วมพิธีการไหว้ครูด้วย และเมื่อสถานการณ์ดีขึ้น ณ ปี 2565 แสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรณบุรีได้เริ่มกลับมามีงานแสดงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การว่าจ้างงานมีการติดต่อจองงานเข้ามาเรื่อย ๆ กลับมาแทบจะเป็นปกติแล้ว ทำให้เจ้าของคณะหนังตะลุงและสมาชิกในคณะหนังตะลุงของจังหวัดสุพรรณบุรีกลับมามีรายได้และดำรงชีวิตได้ปกติ ถึงอย่างไรก็ตามต่อให้เจอวิกฤตหรือสถานการณ์ใด ๆ ศิลปะการแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณก็ยังคงอยู่ มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนที่เกิดขึ้นเพื่อไม่ให้ศิลปะการแสดงนี้หายไป

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นนี้ยังไม่สอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของทัลคอทท์ พาร์สันส์ ในด้านการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี หน้าที่พื้นฐานตามทฤษฎีนั้นว่าด้วยเรื่องของการปรับตัว การบรรลุเป้าหมาย การบูรณาการ การรักษาแบบแผน โดยสร้างกฎระเบียบขึ้นมาให้ทุกคนในสังคมปฏิบัติตาม กำหนดสิทธิหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชุมชน สังคม ขึ้นมาเป็นระบบหนึ่ง ซึ่งทั้งหมดจะต้องปรับตัวเข้าหากันตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุก ๆ ด้าน เปรียบกับว่าระบบนี้ต้องคงอยู่ตลอดไป แต่ผลที่ได้จากงานวิจัยนั้นเป็นการปรับตัว การบูรณาการ

การรักษาแบบแผน เพื่อบรรลุเป้าหมายให้สามารถดำรอยู่ได้ของกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งในสังคม ไม่ใช่ทุกคนในสังคมต้องปรับเปลี่ยนตัวเองเพื่อความอยู่รอด บางกลุ่มอาชีพไม่ต้องปรับตัวก็ยังคงดำเนินชีวิตอยู่ได้ สำหรับหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มอาชีพกลุ่มหนึ่งของสังคมที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ปรับเข้ากับสิ่งแวดล้อมและความต้องการของสังคม เนื่องจากการแสดงหนังตะลุงจะต้องอาศัยผู้ชมและผู้จ้างงานการแสดงถึงจะมีรายได้ ซึ่งหนังตะลุงสุพรรณบุรีมีการปรับตัวในเรื่องของรูปแบบการแสดง ที่มีการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแสดง การดำเนินเรื่อง เนื้อเรื่องที่มีการนำเหตุการณ์ในปัจจุบันมาประยุกต์สอดแทรกเข้าไปกับการแสดง หรือการนำละคร ภาพยนตร์ นิยาย ที่เป็นกระแส ณ ช่วงเวลานั้น ๆ มาใช้ทำการแสดงหนังตะลุง รวมไปถึงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงหนังตะลุงก็มีการปรับเปลี่ยนไปตามสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง จากเดิมเครื่องดนตรีที่ใช้จะมีเพียงเครื่องดนตรีไทยอย่างเดียว ต่อมาเมื่อยุคสมัยเริ่มมีความเจริญทางเทคโนโลยีและมีการรับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา ดนตรีประกอบการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีจึงมีการพัฒนานำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลงร่วมด้วย ทำให้มีความร่วมสมัยผู้คนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงศิลปะการแสดงหนังตะลุงได้ง่าย อีกทั้งบทเพลงที่นำมาบรรเลงนอกจากจะเป็นเพลงไทยแล้ว ยังนำเพลงลูกทุ่งหรือเพลงสตริงที่เป็นนิยม เพลงดังที่เป็นที่รู้จักมาบรรเลงด้วย รวมทั้งการนำวงดนตรีลูกทุ่งที่มีนักร้องและหางเครื่องเข้ามาผสมกับการแสดง หรือการนำสื่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์กับการแสดงหนังตะลุง ถือเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ศิลปะการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรียังคงอยู่และได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง เป็นการปรับตัวเพื่อให้เข้าถึงผู้ชมและให้ผู้คนในสังคมเกิดความสนใจและเกิดการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น เป็นการตอบสนองความต้องการของสังคม ถ้าไม่มีผู้ชมการแสดงหนังตะลุงก็จะไม่ได้รับความนิยมและไม่เกิดการบอกต่อจนเป็นที่แพร่หลายทั้งในจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดใกล้เคียง การแสดงหนังตะลุงจึงต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของหนังตะลุงเอาไว้ และมีการนำเพลงพื้นบ้านซึ่งเป็นศิลปะการแสดงของจังหวัดสุพรรณบุรีมาประยุกต์ในการแสดง สำเนียงภาษาที่สื่อสารผ่านการพากย์และการร้องเพลงดำเนินเรื่องการแสดงเป็นสำเนียงสุพรรณบุรีที่มีความเหน่อถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนจังหวัดสุพรรณบุรี สำเนียงเหน่อมีความหลากหลายต่างกันไปแต่ละจังหวัด ผู้คนในจังหวัดหรือท้องถิ่นนั้น ๆ จะสามารถแยกสำเนียงเหน่อออกได้ว่าเป็นคนจังหวัดไหนหรือท้องถิ่นไหน สำเนียงภาษาของจังหวัดสุพรรณบุรีถือเป็นเสน่ห์มีความจริงใจที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนสุพรรณบุรี ทำให้เพลงพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิญญาณของคนสุพรรณบุรี การที่หนังตะลุงสุพรรณบุรีมีรูปแบบการแสดงที่ไม่ได้เหมือนกับหนังตะลุงภาคใต้เพียงแต่รับวัฒนธรรมมาเท่านั้นและได้พัฒนาประยุกต์ให้เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง มีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม วัฒนธรรมทางสังคม หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งคณะหนังตะลุงแต่ละคณะของจังหวัดสุพรรณบุรีล้วนมีการพัฒนาคณะของตนเองในทุก ๆ ด้าน ให้ตอบสนองความต้องการต้องในสังคม มีการประยุกต์รูปแบบการแสดงและผสมผสานวัฒนธรรมของตนเอง วัฒนธรรมอื่นร่วมด้วย ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากความเป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลงไปของสังคม แต่ยังคงรักษาแบบแผนวัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุงของภาคใต้ไว้

เพียงแต่มีการนำความเป็นตัวตนหรือเอกลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรีมาผสมผสานร่วมด้วย ทำให้เกิดการแสดงหนังตะลุงที่เป็นแบบฉบับของจังหวัดสุพรรณบุรี ถือเป็นศิลปะการแสดงหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรีเลยก็ว่าได้ เนื่องจากได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในการนำการแสดงหนังตะลุงไปทำการแสดง โดยเฉพาะงานแก้บนจะนิยมนำการแสดงหนังตะลุงไปแสดง เพราะมีกลุ่มคนในสุพรรณบุรีมีความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์ที่ว่าหากไปสักการะบูชาหรือขอพร บนบานศาลกล่าวก็ได้สมดั่งที่ขอ เมื่อสำเร็จผลแล้วก็จะมีการแก้บนนำสิ่งของนำการแสดงต่าง ๆ ไปถวาย การแสดงหนังตะลุงก็เป็นหนึ่งในการแสดงที่ผู้คนนิยมนำไปถวายต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ณ สถานที่ที่ตนนับถือ นอกจากนี้การแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรียังถูกนำไปเป็นสื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดโคกสำโรง จังหวัดสุพรรณบุรี เนื่องจากการแสดงหนังตะลุงจัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นสุพรรณบุรี ทางโรงเรียนจึงจัดให้มีการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รู้จักและเรียนรู้ศิลปะท้องถิ่น การแสดงหนังตะลุงถือว่าเป็นศิลปะการแสดงของจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นของตัวเอง จนเป็นที่นิยมและเป็นที่รู้จัก ผู้คนให้ความสนใจในศิลปวัฒนธรรมนี้อย่างมาก ทำให้การแสดงหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีดำรงอยู่ได้มาจนปัจจุบัน แม้จะเจอกับวิกฤตใด ๆ ก็ตาม ยังสามารถปรับตัวและมีการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ มีการเรียนรู้ พัฒนา สร้างสรรค์งานแสดงให้เข้ากับวิถีการดำรงอยู่ของผู้คนในสังคม และสามารถทำให้การแสดงหนังตะลุงเป็นที่ยอมของผู้ชมในจังหวัดสุพรรณบุรีทุกยุคทุกสมัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลเพื่ออภิปรายให้เห็นถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีปัจจัยที่พบ ดังนี้

1. ความเป็นเอกลักษณ์ของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี มีการประยุกต์และปรับให้เข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความทันสมัยมากขึ้น แต่ยังคงวัฒนธรรมท้องถิ่นสุพรรณบุรีไว้แม้ว่าหนังตะลุงนั้นมีรากฐานศิลปะการแสดงมาจากทางภาคใต้ แต่มีการพัฒนาจนกลายเป็นศิลปะการแสดงท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรี โดยรูปแบบการแสดงจะสอดแทรกทั้งความบันเทิง คติคำสอน เนื้อเรื่องที่แสดงเป็นการสะท้อนสังคม การล้อเลียนสังคม การเมือง ความเป็นอยู่ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือละคร ซีรี่ย์ ภาพยนตร์ที่โด่งดัง นำมาทำการแสดง ทำให้การแสดงหนังตะลุงมีความน่าสนใจ และเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงก็ได้มีการผสมผสานระหว่างเพลงไทย เพลงลูกทุ่ง เพลงสากล เพลงฮิต ณ เวลานั้น รวมถึงการนำเพลงพื้นบ้านอย่างเพลงฉ่อย เพลงอีแซว ที่เป็นศิลปะท้องถิ่นของจังหวัดสุพรรณบุรีเข้ามาแสดงร่วมด้วย แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาเพื่อการดำรงอยู่ และยังคงความเป็นเอกลักษณ์และตัวตนของหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีไว้

2. บริบทสังคม หนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรีได้มีการพัฒนารูปแบบการแสดงหนังตะลุงมาอย่างต่อเนื่อง จากอิทธิพลกระแสสังคมในแต่ละยุคสมัยที่มีความแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จากเดิมรูปแบบการแสดงหนังตะลุงมักจะใช้วงดนตรีในการประกอบการแสดงด้วย

เครื่องดนตรีไทย การเชิดและการพากย์เป็นแบบแผนดั้งเดิมของการแสดงหนังตะลุง เน้นรูปแบบต้นฉบับวัฒนธรรมดั้งเดิมของภาคใต้ ต่อมาเมื่อสังคมเริ่มมีการรับความเป็นสากลเข้ามามีบทบาท รูปแบบการแสดงหนังตะลุงจึงมีการประยุกต์นำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาผสมกับวงดนตรีไทย มีการแสดงโชว์ต่าง ๆ สอดแทรกเข้ามาระหว่างการทำการแสดงหนังตะลุง ไม่ว่าจะเป็นการร้องเพลง การนำวงดนตรีลูกทุ่งหรือวงแตรวงเข้ามาผสมกับการแสดงหนังตะลุง เป็นการประยุกต์ให้การแสดงหนังตะลุงมีความทันสมัย ผู้คนสามารถเข้าถึงศิลปะการแสดงหนังตะลุงได้ง่าย เข้าใจในการแสดงได้มากขึ้น ต่อมาเมื่อปี 2020 สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดจากเหตุการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการแสดงหนังตะลุงเป็นอย่างมาก ทำให้ช่วงหนึ่งไม่มีการแสดง ต้องทำการแสดงในรูปแบบของออนไลน์ หรือปรับรูปแบบการแสดงให้ตรงตามมาตรการที่รัฐกำหนดเพื่อความอยู่รอด ไม่ให้ขาดรายได้ เมื่อสถานการณ์ดีขึ้นการแสดงหนังตะลุงสุพรรณบุรีก็กลับมาได้รับความนิยมดังเดิม

3. ปัจจัยที่มาจากความเชื่อ โดยความเชื่อถือเป็นแนวทางหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ที่มีความศรัทธาและยอมรับในพลังที่เหนือธรรมชาติเป็นความเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งความเชื่อที่มีผลต่อหนังตะลุงจังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้หนังตะลุงยังคงมีการแสดงอย่างต่อเนื่องคือการบนบานศาลกล่าว เป็นการร้องขอ หรืออ้อนวอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ หากคำขอนั้นสำเร็จผู้ที่บนบานก็จะนำสิ่งของมาตอบแทนหรือทำตามสัญญาที่ให้ไว้ กล่าวคือ การบนบานถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจหรือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถตอบสนองภาวะทางอารมณ์ ความรู้สึกเครียดได้ แม้ว่าสิ่งที่ขออาจจะไม่ได้สำเร็จตามที่มุ่งหวังเอาไว้ก็ตาม เป็นเพียงเพื่อความสบายใจ โดยกลุ่มคนที่ทำให้เกิดปัจจัยนี้จะเป็นกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัวเป็นส่วนมาก เป็นกลุ่มอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจและการแข่งขันทำให้ต้องมีการรับมือและปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำมาหากินเพื่อความอยู่รอด นอกจากนี้การหาที่พึ่งทางใจก็เป็นสิ่งสำคัญการบนบานขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเคารพศรัทธา การเคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่ที่ว่าจะศรัทธาวัดไหน ที่ไหน แต่ที่เหมือนกันและนิยมเป็นอย่างมากคือหากสำเร็จผลได้ดังใจที่ขอหรือที่บนไว้จะนำการแสดงหนังตะลุงไปถวายเป็นการแก้บน ทำให้การแสดงหนังตะลุงมีบทบาทและดำรงอยู่ได้มาอย่างต่อเนื่อง และความเชื่อนี้ของคนจังหัดสุพรรณบุรีมีมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันคาดว่าในอนาคตและต่อ ๆ ไปก็ยังคงมีอยู่เช่นกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เนื่องจากคณะหนังตะลุงสุพรรณบุรีมีหลายคณะ และมีความหลากหลายในรูปแบบของแสดง ควรเพิ่มเติมกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป ยังมีประเด็นในเรื่องของการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของการแสดงหนังตะลุงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคณะในจังหวัดสุพรรณบุรี แบบเจาะลึกรายละเอียดทั้งในเรื่องของดนตรี บทเพลง เนื้อเรื่อง รูปแบบการแสดงที่มีความหลากหลาย จัดทำเป็นเอกสารเพื่อเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรีให้ผู้คนรุ่นหลังต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

Hurlock, E. B. (1972). Child Development (5thed.). Kogakusha: McGraw Hill.

กนกวรา พวงประยงค์, สานิตย์ หนูนิล. (2561). สังคมชนบทไทยสมัยใหม่กับปัจจัยกำหนดวิถีการดำเนินชีวิต. สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 44(2). สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2563, จาก https://so04.tci-thaijo.org/index.php/socku/article/view/181203

ศุภวัฒน์ ทองแก้ว. 2551. แนวดนตรีที่ปรากฏในบทสมห้องของหนังตะลุงในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิภูษณะ ศุภนคร. (2561). หอศิลป์เอกชนในกรุงเทพมหานคร:การจัดการและการดำรงอยู่ในบริบทของศิลปวัฒนธรรมไทยร่วมสมัย. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ด. (ศิลปวัฒนธรรม). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรทัย พรมเทพ. (2553). การเรียนรู้ของผู้แสดงหนังตะลุงเพื่อการดำรงอยู่ของหนังตะลุงในสังคมทันสมัย. ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.

ผลกระทบความสามารถในการทำกำไรโครงสร้างทางการเงินและผลตอบแทนจากการลงทุนที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

The Effect of Profitability, Financial Structure and Return on Investment on The Stock Value of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand in the Industrial Sector

ธัญดา กล่อมสูงเนิน[1] มัตธิมา กรงเต้น[2]
Tanyada Klomsungnoen, Mattima Krongten

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบความสามารถในการทำกำไรโครงสร้างทางการเงินและผลตอบแทนจากการลงทุนที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมการ วิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินที่มีข้อมูลครบถ้วน จำนวน 87บริษัทช่วงปีพ.ศ.2562 – 2564 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของตัวแปร การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลจากการศึกษาวิจัย มูลค่าหลักทรัพย์ที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างทางการเงินและผลตอบแทนจากการลงทุน ได้แก่ 1) มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี โดย พบว่า ความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ส่งผลกระทบเชิงบวก มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 , โครงสร้างทางการเงินด้าน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์ ส่งผลกระทบเชิงบวก ต่อ มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 2) มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด พบว่า โครงสร้างทางการเงิน ด้าน_อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ส่งผลกระทบเชิงบวก ต่อ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ ผลตอบแทนจากการลงทุนด้านอัตรากำไรต่อหุ้น มีผลกระทบเชิงบวกต่อ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

Received: 2023-05-10 **Revised:** 2023-07-09 **Accepted:** 2023-07-09

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม School of Accountancy , Sripatum University Corresponding Author e-mail: Tanyada.klo@gmail.com

[2] อาจารย์ประจำแบบพิเศษคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม School of Accountancy, Sripatum University

คำสำคัญ (Keywords): ความสามารถในการทำกำไร; โครงสร้างทางการเงิน; ผลตอบแทนจากการลงทุน

Abstract

The purpose of this study was to study the effects of profitability, financial structure and return on investment on the stock value of companies listed on the Stock Exchange of Thailand in the group of industrial products. This research is a quantitative research. Data were collected using secondary data from financial statements with complete information of 87 companies during the year 2019 - 2021. Data was analyzed with a statistical package using descriptive statistical analysis, including percentage, mean and fraction. Standard Deviation to describe the generalization of the variables. correlation coefficient analysis to test the relationship of independent variables and multiple regression analysis to test the research hypothesis. Research results The value of securities that affect profitability The financial structure and return on investment are as follows: 1) Market price to book value. positive impact Market value to book value at the statistical significance level of 0.01, the financial structure of Debt to asset ratio positively affecting the market value to the book value at the statistical significance level of 0.01. It has a positive impact on the market capitalization at a statistical significance level of 0.05 and the return on investment in earnings per share. have a positive impact on Market Capitalization at the statistical significance level of 0.05

Keywords: Profitability; Financial Structure; Return on investment

บทนำ (Introduction)

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม นั้น ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 เป็นอันดับ 2 รองลงมาจาก กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาธุรกิจในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมได้มีการบริหารจัดการภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนและรับมือผลกระทบในด้านต่างๆ เช่น การวางแผนรับมือวิกฤตทางการเงิน เป็นต้น

ซึ่งจากสภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริษัทต้องมีกลยุทธ์ที่จะ สามารถทำให้กิจการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างผลกำไรอย่างสูงสุด (Profit Maximization) และสร้างความมั่งคั่งสูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้น (Maximize Shareholder’s Wealth) ซึ่งสามารถวัดได้จากมูลค่าเพิ่มทางตลาด(Market Value

Added : MVA) ซึ่งเป็นมูลค่าที่เพิ่มขึ้นเกินกว่าเงินที่ลงทุนไปของผู้ถือหุ้น (Stewart,1991) กิจการสามารถสร้างผลกำไรจากการดำเนินงานได้จะส่งผลให้นักลงทุนสนใจลงทุนซื้อหลักทรัพย์ของกิจการเพิ่มมากขึ้น

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง ผลกระทบความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างทางการเงินและผลตอบแทนจากการลงทุน ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบต่อมูลค่าหุ้นของกิจการทำให้ผู้ลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น เกิดความระมัดระวังจากการนำข้อมูลในงบการเงินไปใช้ประโยชน์ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในอนาคตของผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่สนใจลงทุน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของความสามารถในการทำกำไรที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของโครงสร้างทางการเงินที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
3. เพื่อศึกษาผลกระทบผลตอบแทนจากการลงทุนที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบงานวิจัยให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาผลกระทบความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างทางการเงินและผลตอบแทนจากการลงทุน ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีผลการดำเนินงานใน ช่วงปีพ.ศ.2562-2564 รวม3ปี จำนวน 87 บริษัทดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเนื่องจากประชากรดังกล่าวผ่านตามหลักเกณฑ์ที่ทางผู้วิจัยได้ทำการศึกษาว่ามีข้อมูลครบถ้วนในช่วงเวลาดังกล่าว

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินและนำมาวิเคราะห์งบการเงินทำการคำนวณหาอัตราส่วนดังนี้

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

- **ความสามารถในการทำกำไร** ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้นอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตรากำไรสุทธิซึ่ง เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่สามารถใช้ในการประเมินธุรกิจ มักจะเป็นตัวคูณของผลกำไรประจำปี แนวทางที่ดีที่สุดในการประเมินมูลค่าบริษัทคือการใช้หลายกระแสเงินสดประจำปี เนื่องจากวิธีนี้ดีกว่ากระแสเงินสดสุทธิที่ผู้ซื้อคาดหวัง

- **โครงสร้างทางการเงิน** ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม(อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็น อัตราส่วนทางการเงินของหนี้สินรวมกับส่วนของเจ้าของ ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกว่ากิจการมีหนี้สินทั้งหมดเป็นกี่เท่าของส่วนของเจ้าของ มักใช้บอกความเสี่ยงทางการเงินของกิจการ ยิ่งมีค่าสูงเท่าไร กิจการจะมีความเสี่ยงมาก เพราะโอกาสที่จะกูเพิ่มจากเจ้าหนี้เป็นไปได้น้อยลง

- **มูลค่าทางการตลาด** ประกอบด้วย อัตรากำไรต่อหุ้นอัตราเงินปันผลตอบแทนเป็น ค่าที่คำนวณจากการนำราคาปิดของหลักทรัพย์จดทะเบียนคูณกับจำนวนหลักทรัพย์จดทะเบียนปัจจุบัน ซึ่งมูลค่าดังกล่าวจะสะท้อนให้ผู้ลงทุนเห็นถึงขนาดและความน่าสนใจลงทุนของตลาดหลักทรัพย์นั้นๆ ทั้งในแง่ของสภาพคล่องปริมาณและประเภทสินค้าที่จะเลือกลงทุน

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

1.2.1 มูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น (Price Earnings Ratio or P/E Ratio) เป็นวิธีการที่ใช้กันมากที่สุดในการประเมินมูลค่าหุ้น โดยผลลัพธ์สามารถบอกเป็นนัยได้ว่าหลักทรัพย์ตัวนี้จะต้องใช้เวลากี่ปีในการที่ผลตอบแทนหรือกำไรสุทธิจะรวมกันเท่ากับราคาของหลักทรัพย์ ณ เวลาที่ทำการคำนวณ (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548) แทนค่าตัวแปรด้วย P/E

1.2.2 มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (Price/Book Value Ratio or P/BV Ratio) เป็นการเปรียบเทียบราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อมูลค่าทางบัญชีของหุ้นสามัญ 1 หุ้นตามงบการเงินล่าสุดของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์นั้น อัตราส่วนนี้แสดงให้ทราบว่าราคาหุ้น ณ ขณะนั้นสูงเป็นกี่เท่าของมูลค่าทางบัญชี (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2548)

1.2.3 มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market Capitalization) คือ ข้อมูลที่บอกถึงระดับราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ว่าอยู่ในราคาเท่าไหร่ โดยจะนำราคาหุ้นมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการลงทุนมาเปรียบเทียบ กับราคาหุ้นในอดีตหรือคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตได้ ที่กล่าวถึงคือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แทนค่าตัวแปรด้วย PRICE โดยมีงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา เช่น ชุดาพร สอนภักดี (2564), อาภากร วรเศรษฐ (2564), นงลักษณ์ ผุดเผือก (2557)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทั้งในส่วนของตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) โดยที่

1. ตัวแปรอิสระ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลจากงบการเงินประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม สินค้าอุตสาหกรรม ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในระหว่าง ปี พ.ศ 2564 2562 ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ,อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์,อัตรากำไรสุทธิ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม, อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ด้วยอัตรากำไรต่อหุ้น ,อัตราเงินปันผลตอบแทน

2. ตัวแปรตาม จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลจากงบการเงินประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม สินค้าอุตสาหกรรม ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่างปีพ.ศ. 2562 ถึงพ.ศ. 2564 ประกอบด้วยมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น (P/E),มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี(P/BV),มูลค่าหุ้นตามราคาตลาด(MC)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติโดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปร

ตัวแปร Variables	จำนวนข้อมูล N	ค่าต่ำสุด Minimum	ค่าสูงสุด Maximum	ค่าเฉลี่ย Mean	ส่วนเบี่ยงเบน Std. Deviation
ROE	261	-241.00	118.80	17.57	42.34
ROA	261	-24.60	85.00	16.98	20.02
NPM	261	-87.90	196.60	12.60	32.96
D/R	261	0.10	2.70	1.06	0.63
D/E	261	0.10	25.70	2.73	3.64
EPS	261	-36.40	60.70	3.29	11.49
DY	261	0.0	43.70	12.06	9.94
P/E	261	0.0	1427.20	79.15	198.36
P/BV	261	0.0	41.20	3.80	4.54
MC	261	0.0	649.30	26.15	96.29

Valid N (listwise)	261

จากผลการวิเคราะห์พบว่า อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น(ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์(ROA) อัตรากำไรสุทธิ(NPM) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม(D/R) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(D/E) อัตรากำไรต่อหุ้น(EPS) และ อัตราเงินปันผลตอบแทน(DY) เป็นตัวแปรอิสระ และมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น (P/E) มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตาม บัญชี (P/BV) และ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17.571, 16.985, 12.605, 1.068, 2.734, 3.290, 12.067, 79.154, 3.803, 26.154 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบน มาตราฐานอยู่ที่ 42.3428, 20.0241, 32.9669, 0.6325, 3.6452, 11.4906, 9.9491, 198.3667, 4.5458, 96.2951ตามลำดับ และค่าต่ำสุดที่ -241.00, -24.60, -87.90, 0.10, 0.10, -36.40, 0.0, 0.0, 0.0, 0.0 ตามลำดับ และค่าสูงสุด 118.80, 85.00, 196.60, 2.70, 25.70, 60.70, 43.70, 1427.20, 41.20, 649.30 ตามลำดับดังตารางที่ 1

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตารางที่ 2ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

	ROE	ROA	NPM	D/R	D/E	EPS	DY
ROE	1						
ROA	.763**	1					
NPM	.514**	.606**	1				
D/R	-.107	-.185	-.248	1			
D/E	-.433**	-.227	-.303**	.771**	1		
EPS	.186	.317**	.129	-.257	-.163	1	
DY	.339**	.454**	.272	-.168	-.233	.171	1

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากการทดสอบวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตัวแปรอิสระทั้งหมด ตามตาราง ที่ 2 ของ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น(ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)อัตรากำไรสุทธิ (NPM)อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม(D/R) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(D/E) อัตรากำไรต่อหุ้น(EPS) อัตราเงินปันผลตอบแทน(DY) พบว่าไม่มีตัวแปรอิสระใดที่มีความสัมพันธ์กันสูง เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์จากผลการทดสอบ อยู่**ในช่วงต่ำสุด -0.433และสูงสุด 0.763** ซึ่งมีอยู่ในช่วงระหว่าง -0.8 หรือ 0.8 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรอิสระ อยู่ในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ ไม่มีอัตตะสัมพันธ์ใน

ข้อมูล (Autocorrelation) เนื่องจากค่า Durbin-Watson มีค่าอยู่ระหว่าง 1.845 – 1.980 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดนี้ไม่มี อัตตะสัมพันธ์ในข้อมูลดังนั้น จึงสามารถนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสู่ตัวแบบสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)ได้ดังตารางที่ 2

3. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 3 ผลกระทบความสามารถในการทำกำไรต่อมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมอุตสาหกรรม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	33.279	9.082		3.664	0.000		
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	0.767	0.638	0.116	1.203	0.230	0.415	2.408
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	-2.081	1.445	-0.147	-1.440	0.151	0.371	2.694
อัตรากำไรสุทธิ	0.095	0.465	0.015	0.203	0.839	0.732	1.366

a. Dependent Variable: P/E หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

R= 092 R^2=0.008 Adjusted R^2=-0.003 SEE= 116.55 F=0.728 Durbin = 2.012

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น(ROE)และ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)และ อัตรากำไรสุทธิ (NPM)ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น (P/E)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4 ผลกระทบความสามารถในการทำกำไรต่อ มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	1.053	0.123		8.546	0.000		
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	0.029	0.009	0.307	3.362	0.001**	0.415	2.408
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	0.012	0.020	0.062	0.637	0.525	0.371	2.694
อัตรากำไรสุทธิ	-0.006	0.006	-0.068	-0.987	0.324	0.732	1.366

a. Dependent Variable: P/B หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

R= 0.311 R^2=0.110 Adjusted R^2= 0.099 SEE= 1.58 F=10.551 Durbin = 1.979

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น(ROE)ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (P/BV)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ขณะเดียวกันอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)และอัตรากำไรสุทธิ (NPM)ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (P/BV)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 5 ผลกระทบความสามารถในการทำกำไรต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	7.945	2.615		3.039	0.003		
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	0.166	0.184	0.087	0.904	0.367	0.415	2.408
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	-0.036	0.416	-0.009	-0.087	0.931	0.371	2.694
อัตรากำไรสุทธิ	0.002	0.134	0.001	0.012	0.991	0.732	1.366

a. Dependent Variable: MC หมายเหตุ : : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

R= 0.081 R^2=0.007 Adjusted R^2= -0.005 SEE= 33.55 F=0.565 Durbin = 1.951

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่าอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น(ROE)และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)และอัตรากำไรสุทธิ (NPM)ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (MC)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 6 ผลกระทบโครงสร้างทางการเงินต่อมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	6.447	14.984		0.430	.667		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	65.537	49.117	0.124	1.334	0.183	0.446	2.241

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์	-3.712	7.652	-0.045	-0.485	0.628	0.446	2.241

a. Dependent Variable: P/E หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

R= 0.095 R^2=0.009 Adjusted R^2=0.001 SEE= 116.28 F=1.179 Durbin = 2.001

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/R)และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์(D/E)ไม่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น (P/E)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 7 ผลกระทบโครงสร้างทางการเงินต่อมูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	0.891	0.204		4.367	0.000		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	0.119	0.668	0.016	0.178	0.859	0.446	2.241
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์	0.367	0.104	0.311	3.527	0.000**	0.446	2.241

a. Dependent Variable: P/BVหมายเหตุ : : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

R= 0.323 R^2=0.104 Adjusted R^2=0.097 SEE= 1.58 F=15.023 Durbin = 1.935

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/R) ไม่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อมูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี(P/BV) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะเดียวกัน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์(P/E)ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี(P/BV) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 8 ผลกระทบโครงสร้างทางการเงินต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	1.064	4.294		0.248	0.804		
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	24.461	14.075	0.161	1.738	0.043*	0.446	2.241
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์	-1.153	2.193	-0.049	-0.526	0.599	0.446	2.241

a. Dependent Variable: MC หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

R= 0.129 R^2=0.017 Adjusted R^2=0.009 SEE= 33.32 F=2.170 Durbin =2.037

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/R) ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด(MC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ขณะเดียวกัน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์(D/E) ไม่ส่งผลกระทบเชิงลบต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด(MC) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05ดังตารางที่8

ตารางที่ 9ผลกระทบผลตอบแทนจากการลงทุน ต่อมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้นของของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	29.251	9.859		2.967	0.003		
อัตรากำไรต่อหุ้น	-0.761	1.737	-0.027	-0.438	0.662	0.984	1.017
อัตราเงินปันผล	-0.505	1.661	-0.019	-0.304	0.761	0.984	1.017

a. Dependent Variable: P/E หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

R= 0.035 R^2=0.001 Adjusted R^2= -0.006 SEE= 116.75 F=0.162 Durbin =2.010

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่าอัตรากำไรต่อหุ้น (EPS)และอัตราเงินปันผล(DY)ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น(P/E)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 9

ตางรางที่10 ผลกระทบผลตอบแทนจากการลงทุนต่อมูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	1.369	0.141		9.711	0.000		
อัตรากำไรต่อหุ้น	-0.007	0.025	-0.017	-0.270	0.788	0.984	1.017
อัตราเงินปันผล	-0.023	0.024	-0.061	-0.979	0.329	0.984	1.017

a. Dependent Variable: P/BV หมายเหตุ : *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

R= 0.066 R^2=0.004 Adjusted R^2= -0.003 SEE= 1.66 F=0.559 Durbin =1.871

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่าอัตรากำไรต่อหุ้น (EPS)และอัตราเงินปันผล(DY)ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี(P/BV**)** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 11 ผลกระทบผลตอบแทนจากการลงทุนต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
(Constant)	7.769	2.821		2.754	0.006		
อัตรากำไรต่อหุ้น	0.871	0.497	0.109	1.753	0.041*	0.984	1.017
อัตราเงินปันผล	-0.002	0.475	0.000	-0.003	0.997	0.984	1.017

a. Dependent Variable: MC หมายเหตุ : มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

R= 0.109 R^2=0.012 Adjusted R^2= -0.004 SEE= 33.40 F=1.56 Durbin =2.004

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่าอัตรากำไรต่อหุ้น (EPS)ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด(MC)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะเดียวกันอัตราเงินปันผล(DY)ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด(MC)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 11

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1.เพื่อศึกษาผลกระทบความสามารถในการทำกำไร ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ พบว่าความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ส่งผลกระทบเชิงบวก มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินี ภาคย์อุฬาร ,2558 ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุดของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขณะเดียวกันพบว่า ความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อ มูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น และ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกาญจน์ ตายนะศานติ (2555) สินี ภาคอุฬาร (2558) และ อรอุมา ต้นดี (2556) ที่พบว่าอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และ อัตรา

กำไรสุทธิ ไม่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อ มูลค่าหลักทรัพย์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Rosikah (2016) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ กับมูลค่าหลักทรัพย์ขององค์กร ในประเทศอินโดนีเซีย

2.เพื่อศึกษาผลกระทบโครงสร้างทางการเงิน ทีมีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ พบว่า โครงสร้างทางการเงินด้าน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์ ส่งผลกระทบเชิงบวก ต่อ มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี เดชศิริ และ ณกมล จันทร์สม (2564) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ กรณีศึกษา บริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมหมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ขณะเดียวกัน โครงสร้างทางการเงินด้าน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ไม่ส่งผลกระทบเชิงลบ ต่อมูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Kraus and Litzenberger (1973) ที่กล่าวว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่ออัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี และ โครงสร้างทางการเงินด้าน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ส่งผลกระทบเชิงบวก ต่อ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยของบุณนาค เกิดสิทธุ์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาตลาดของหลักทรัพย์กลุ่มพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยขณะเดียวกัน โครงสร้างทางการเงินด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์ ไม่ส่งผลกระทบเชิงลบ ต่อ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยของดัสกร สีดา (2562) เรื่อง อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อมูลค่าตามราคาตลาดหลักทรัพย์หมวดธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังพบว่า โครงสร้างทางการเงินด้าน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของสินทรัพย์ ไม่ส่งผลกระทบเชิงลบ ต่อ มูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dwi,mulyono and Rahfiani (2009) ที่พบว่าอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก กับอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าทางบัญชีต่อหุ้น

3.เพื่อศึกษาผลกระทบผลตอบแทนจากการลงทุน ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ พบว่า ผลตอบแทนจากการลงทุนด้าน อัตรากำไรต่อหุ้น มีผลกระทบเชิงบวกต่อ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cardamone, Carnevale, and Giunta (2012)ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่นำเสนอ:หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของอิตาลี ขณะเดียวกัน ผลตอบแทนจากการลงทุนด้าน อัตราเงินปันผล ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่อ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ งานวิจัยของ พัทธ์ธีรา จิรอุดมสาโรจน์ (2560) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์มูลค่าราคาตามบัญชี กำไรต่อ หุ้นและเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มดัชนี SET 100ขณะเดียวกันพบว่า

ผลตอบแทนจากการลงทุนด้าน อัตรากำไรต่อหุ้น และ อัตราเงินปันผล ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Silvestri, A., & Veltri, S. (2012) การทดสอบที่ประยุกต์แบบจำลองมาจากสมการ ของ Ohlson (1995) โดยใช้ข้อมูลของกิจการในอุตสาหกรรมการเงิน ในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอิตาลีนอกจากนี้ยังพบว่าผลตอบแทนจากการลงทุนด้าน อัตรากำไรต่อหุ้น และ อัตราเงินปันผล ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่อ มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย จันที (2562) ได้ศึกษาอัตราส่วนวิเคราะห์มูลค่าตลาดที่ส่งผลต่อมูลค่าตามราคาตลาดของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ หมวดธุรกิจพาณิชย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ข้อเสนอแนะการวิจัย(Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

ผลการศึกษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบการวิเคราะห์เพื่อให้ผู้สนใจลงทุนในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม สามารถใช้ประเมินมูลค่าหุ้นในตลาด ไม่ว่าจะเป็น มูลค่าราคาตลาดต่อหุ้น มูลค่าราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ทั้งนี้นักลงทุน ควรให้ความสำคัญกับ ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างทางการเงิน และผลตอบแทนจากการลงทุนในการนำมาประเมินราคาหลักทรัพย์ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ ยังมีข้อมูลบางกลุ่มที่ไม่ส่งผลต่อมูลค่าหุ้นในตลาด ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากข้อมูลที่ได้ทำการรวบรวมนั้น ใช้ข้อมูลตั้งแต่ปี 2562-2564รวมระยะเวลา 3ปี อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาข้อมูลให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีประโยชน์มากขึ้น

2. งานวิจัยในอนาคตควรเลือกศึกษาบริษัทจดทะเบียนเจาะจงในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเจริญเติบโต มีการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจน ซึ่งการศึกษาเจาะจงในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นจะสามารถวิเคราะห์ตัวแปรที่นำมาพิจารณาตัดสินใจในการประเมินมูลค่าหุ้นเพื่อการลงทุนได้ชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กฤตยชญ์ ศรีสุข. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรมของหลักทรัพย์ในดัชนี SET 50 . วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดัสกร สีดา. (2562) . อัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อมูลค่าตามราคาตลาดหลักทรัพย์หมวดธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำาแหง

ตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม อุตสาหกรรมเทคโนโลยีวิทยานิพนธ์. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิชาเอาการบัญชี. คณะบริหารธุรกิจ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). ข้อมูลงบการเงิน. (ออนไลน์). สืบค้น พฤศจิกายน 2565 .จากเว็บไซต์: https://www.set.or.th. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). ประวัติและบทบาท. (ออนไลน์). สืบค้น 20 กันยายน 2565 .จากเว็บไซต์: https://www.set.or.th.

ธารารัตน์ ทูลไธสง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างราคาตามบัญชี กำไรจากการดำเนินงาน กำไรสุทธิกระแสเงินสดจากเงินปันผล และกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ธาราวัน เพชรเจริญ. (2555). บทความวิจัย อัตราส่วนความเสี่ยงของหนี้สินที่มีต่อราคาหลักทรัพย์ของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

บุญนาค เกิดสินธุ์. (2554). ความสัมพันธ์นะหว่างอัตราส่วนทางการเงินและราคาตลาดหลักทรัพย์กลุ่มพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (การค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Apsari,Idha., Ayu Dwiatmanto dan Devi Farah Azizah. (2015). Pengaruh Return On Equity, Net Profit Margin, Debt To Equity Ratio dan Longterm Debt To Equity Ratio Terhadap Price Book Value.Jurnal Administrasi Bisnis (JAB). Vol 27. No 2.

Dwi Martani, Mulyono and Rahfiani Khairurizka. (2009). The effect of financial ratios, firm size, and cash flow from operating activities in the interim report to the stock return, Department of Accounting, Faculty of Economics, University of Indonesia, Journal of Chinese Business, 44-55

Idawati W, Wahyudi A (2015). Effect of Earning Per Shares (EPS) and Return on Assets (ROA) Against Share Price on Coal Mining Company Listed in Indonesia Stock Exchange. Journal of Resources Development and Management. ; 7(1):79-91

ผลกระทบของกระแสเงินสด ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่ม Set100

The Effect of Cash Flow Profitability Leverage on Market Capitalization of the Listed Company: Set 100

กันยารัตน์ หนองหว้า[1] ดารณี เอื้อชนะจิต[2]
Kanyarat Nongwa, Daranee Uachanachit

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสด ประกอบด้วย กระแสเงินสดกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดกิจกรรมจัดหาเงิน ความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราผลตอบจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น ความสามารถในการชำระหนี้ ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่ม SET100 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลงบการเงิน รวบรวมข้อมูลย้อนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ถึง 2564 รวม 3 ปี กลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มSET 100 จำนวน 74 บริษัท ได้ข้อมูลนำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้นจำนวน 222 รายบริษัทรายปี (Firm years)สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า กระแสเงินสดที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ได้แก่ กระแสเงินสดกิจกรรมลงทุน (CFO) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) ส่งผลกระทบเชิงลบต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ส่วนกระแสเงินสดที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรได้แก่ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) ส่งผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราส่วนกำไรขั้นต้น และกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) ส่งผลกระทบเชิงลบต่ออัตราส่วนกำไรสุทธิ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ (Keywords): กระแสเงินสด; ความสามารถในการทำกำไร; มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด

Received: 2023-05-11 **Revised:** 2023-07-08 **Accepted:** 2023-07-08

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University Corresponding Author e-mail: kyrmind21@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University

Abstract

The purpose of this study was to study the effects of cash flow consist of Cash Flow from Operating Cash Flow from Investing and Cash Flow from Financing, profitability, leverage on market capitalization of listed companies: SET100. Statistics used for analysis were descriptive statistical analysis, correlation coefficient analysis and multiple regression analysis. The results of this study found that cash flows negative affected market capitalization, namely cash flow investing activities (CFO) and cash flow from financing activities (CFF). Cash flows affected profitability as: Cash flow from operating activities (CFO) has a positive affected gross profit margin, and cash flow from investing activities (CFI) has a negative affected the net profit ratio at the statistical significance 0.05 level.

Keywords: Cash flow; Profitability; Market Capitalization

บทนำ (Introduction)

ในสภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้ ผู้ประกอบการต่าง ๆ มองหาธุรกิจที่ให้ผลประโยชน์มีผลตอบแทนสูงที่สุดของผลประกอบการ ซึ่งผลประกอบการที่ดีจะต้องมีสภาพคล่องในการดำเนินงานสูง เพื่อจะได้ตัดสินใจในการดำเนินงานให้กิจการดำเนินต่อไป โดยผู้บริหารจะต้องมองเห็นภาพรวมของธุรกิจ ปัญหาหลักของการดำเนินธุรกิจคือ ปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของผู้บริโภค รวมถึงปัญหาคู่แข่งรายใหม่ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจเป็นอย่างมาก หากผู้บริหารมองไม่เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กรของตนได้ การปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงจึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญสำหรับองค์กร ซึ่งส่งผลให้องค์กรสามารถดำรงอยู่อย่างมีประสิทธิภาพได้ในทุกสถานการณ์หรือไม่นั้นจะขึ้นอยู่กับการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจของผู้บริหารจึงมีส่วนสำคัญในการจัดการความเสี่ยงหรือการบริหารความเสี่ยงเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น การที่ผู้บริหารได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจสามารถช่วยให้การดำเนินธุรกิจจะสามารถบรรลุได้ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายและการบริหารงานของธุรกิจให้บรรลุเป้าหมาย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand) มีบทบาทสำคัญ ในการเป็นศูนย์กลางการระดมทุนขององค์กรธุรกิจและภาครัฐ เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อสะท้อนความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จึงเป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565) ซึ่งงบกระแสเงินสดเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในธุรกิจปัจจุบันมากขึ้น โดยมุ่งเน้นในส่วนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเงินสด หรือรายการที่เทียบเท่าเงินสด ซึ่งมีองค์ประกอบกระแสเงินสด 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน อารีย์ ทิศาวิภาต (2555) และงานวิจัย

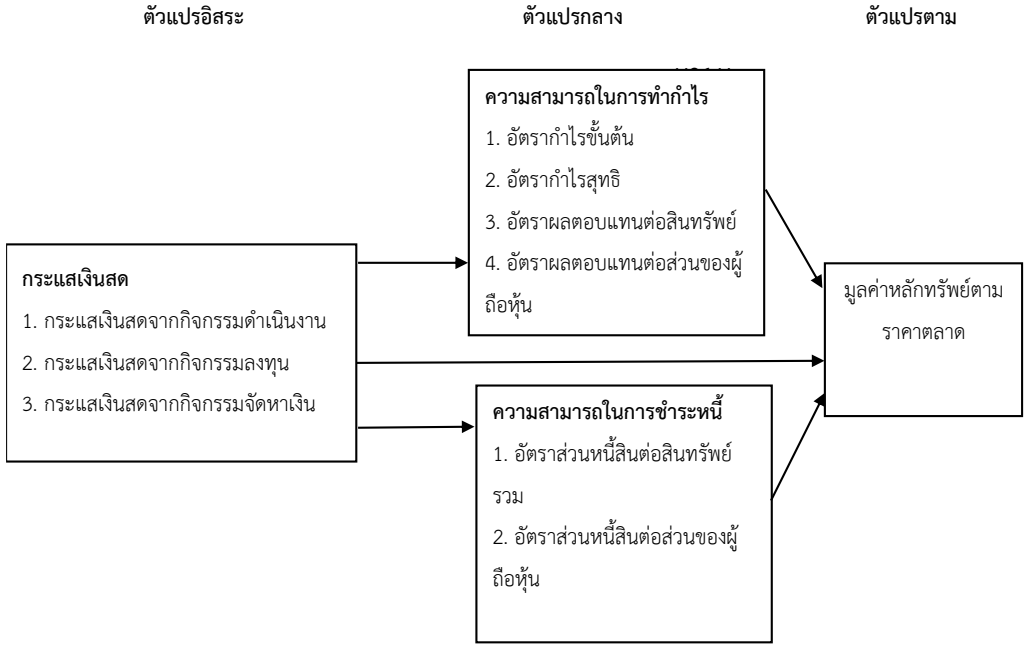
ของ Odo and Madubueze (2021) กล่าวว่า กระแสเงินสดแบ่งตามกิจกรรมที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการใช้เงินสด เช่น กิจกรรมการดำเนินงานส่วนใหญ่มาจากหลักกิจกรรมสร้างรายได้ของกิจการ ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุนคือกระแสเงินสดรับและจ่ายออกที่เกี่ยวข้องกับการซื้อและการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทอื่น ในขณะที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน เป็นกิจกรรมที่รวมถึงการไหลเข้าและออกของเงินสดที่เกี่ยวข้องในการรับเงินสดจากแหล่งภายนอกสำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดหาเงินทุนของบริษัทและการดำเนินงานของบริษัท จากการศึกษาของ Gathu (2018) สรุปได้ว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีความสำคัญอย่างมากในการกำหนดผลตอบแทนที่ผู้ถือหุ้นได้รับในรูปของเงินปันผลและมูลค่าหุ้น การศึกษาแนะนำว่าบริษัทผู้ผลิตและพันธมิตรควรเพิ่มการลงทุนในหุ้น นอกจากนี้ควรเพิ่มเงินสดที่ได้รับจากการลงทุนด้านความปลอดภัย มีคำแนะนำเพิ่มเติมว่าบริษัทควรลดรายจ่ายฝ่ายทุนเพื่อเพิ่มผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น เมื่อบริษัทให้ความสำคัญกับโครงการที่ใช้เงินทุนมาก จำนวนเงินที่จ่ายให้กับผู้ถือหุ้นในรูปของเงินปันผลมักจะลดลง จากการศึกษาจึงสรุปได้ว่ากระแสเงินสดเป็นเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมจัดหาเงิน และกิจกรรมการลงทุนล้วนมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการทำกำไร

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสด ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้ ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 ผู้ศึกษาคาดว่าผลการศึกษาที่ได้จะสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อ นักลงทุน ผู้บริหาร ผู้ประกอบการ ในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการบริหารกิจการหรือการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสด ประกอบด้วย กระแสเงินสดกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดกิจกรรมจัดหาเงิน ความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราผลตอบจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น ความสามารถในการชำระหนี้ ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่ม SET100

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบงานวิจัยให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสด ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้ที่มีต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 ที่มีผลการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 - 2564 จำนวน 74 บริษัท โดยใช้ข้อมูลรายงานทางการเงินย้อนหลัง 3 ปี ได้จำนวนข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ทั้งสิ้น 222 รายบริษัทรายปี (Firm years)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นกระดาษทำการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินรายปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET100

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกำหนดวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า และมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นข้อมูลงบการเงิน ซึ่งข้อมูลของตัวแปร

ประกอบด้วย 1.ตัวแปรอิสระ คือ กระแสเงินสดประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) 2.ตัวแปรกลาง คือ 2.1ความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนกำไรขั้นต้น อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราผลตอบจากสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น 2.2ความสามารถในการชำระหนี้ ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ตัวแปรตาม ได้แก่ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปร

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
CFO	74	-35.58	80.62	23.07	22.53
CFI	74	-59.59	44.57	-18.51	17.70
CFF	74	-60.15	98.25	-0.59	27.34
ROA	74	-238.86	282.00	83.44	63.09
ROE	74	-317.72	722.86	36.98	98.65
GPM	74	-28.62	95.86	24.53	20.53
NPM	74	-68.77	138.43	37.64	39.06
DA	74	0.43	2.59	1.58	0.53
DE	74	0.51	37.51	4.95	5.12
MCAP) : ล้านบาท	74	134.56	125,677.18	14,201.63	20,845.54

ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาโดยเฉลี่ยตั้งแต่พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ.2564 เป็นดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 23.07**,** -18.51**,** 0.59**,** 83.44**,** 36.98**,** 25.43**,** 37.64**,** 24.53**,** 37.64**,** 1.58,4.95,14,201.63,3.31 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 22.53, 17.70, 27.34, 63.09, 98.65, 20.53, 39.06, 0.53, 5.12, 20,845.54 ตามลำดับ และค่าต่ำ สุดที่ -35.58, -59.59, -60.15, -238.86, -317.72, -28.62, -68.77, 0.43, 0.51, 134.56 ตามลำดับ และค่าสูงสุด 80.62, 44.57, 98.25, 282.00, 722.86, 95.86, 138.43, 2.59, 37.51, 125,677.18 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

	CFO	CFI	CFF	ROA	ROE	GPM	NPM	DA	DE	MCAP
CFO	1									
CFI	-.117	1								
CFF	-.668***	-.606***	1							
ROA	-.190	-.081	-.104	1						
ROE	-.25**	-.039	-.205	.298**	1					
GPM	.612***	-.006	-.46***	-.32***	.457***	1				
NPM	.526***	-0.17	-.325***	-.25**	.414***	.864***	1			
DA	.226	-.041	.122	-.195	-.234**	-.199	.027	1		
DE	-0.099	-.254**	-.094	-.107	-.14	-.087	-.06	0.72***	1	
MCAP	.001	-.11	.001	.196	-.02	-.19	.0035	-.002	-.031	1

หมายเหตุ **: ***** ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01

****** ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ **2** การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย กระแสเงินสดจากกิจกรรม

ดำเนินงาน กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง -0.06 ถึง 0.864 ซึ่งน้อยกว่า 1 แสดงว่าไม่เกิดปัญหาMulticollinearity จึงสามารถนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้

3. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 3 ผลการวัดค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างกระแสเงินสด ความสามารถในการทำกำไร และความสามารถในการชำระหนี้กับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	1.776	2.005		.886	.378		
CFO	-.126	.057	-.699	-1.914	.060	.166	6.022
CFI	-.180	.067	-.747	-2.136	.036*	.248	4.026
CFF	-.140	.056	-.937	-2.116	.038*	.129	7.778
ROA	.010	.005	.217	1.708	.092	.845	1.184
ROE	-.003	.004	-.109	-.793	.431	.722	1.386
GPM	.006	.048	-.087	-.275	.784	.135	7.389
NPM	-.006	.025	.041	.134	.894	.146	6.858
DA	.024	1.290	-.040	-.189	.850	.301	3.320
DE	.038	.109	.033	.173	.863	.374	2.671

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) ไม่มีผลกระทบต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคา ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) มีผลกระทบเชิงลบต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (DA) และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) ไม่มีผลกระทบต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์กระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรด้านกำไรขั้นต้น (GPM)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	20.701	5.422		3.818	.000	2.334	.347
CFO	20.701	5.422		2.1	.039*	.166	6.022
CFI	-.237	1.453	-.026	0.049	.961	.248	4.026
CFF	-.083	1.122	-.011	-0.235	.815	.129	7.778

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) มีผลกระทบเชิงบวกต่อความสามารถในการทำกำไร ด้านอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) ไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไร ด้านอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์กระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรด้านกำไรสุทธิ (NPM)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	38.826	4.631		8.383	.000	2.334	.347
CFO	-1.582	1.241	-.203	.209	.835	.166	6.022
CFI	.554	.959	.082	-2.03	.046*	.248	4.026
CFF	-.466	.765	-.103	-1.739	.086	.129	7.778

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) ไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไร ด้านอัตราส่วนกำไรสุทธิ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) มีผลกระทบเชิงบวกต่อความสามารถในการทำกำไร ด้านอัตราส่วนกำไรสุทธิ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์กระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	6.877	1.040		6.614	.000	2.334	.347
CFO	.119	.279	.063	.06	0.953	.166	6.022
CFI	-.366	.215	-.221	-.681	0.498	.248	4.026
CFF	-.485	.172	-.441	-.528	0.599	.129	7.778

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) ไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไร ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์กระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	11.376	1.897		5.996	.000	2.334	.347
CFO	.321	.509	.094	.631	.689	.166	6.022
CFI	-.539	.393	-.180	-1.372	.233	.248	4.026
CFF	-.803	.313	-.404	-2.564	.209	.129	7.778

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) ไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไร ด้านอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์กระแสเงินสดกับความสามารถในการชำระหนี้ด้านด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (DA)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	.588	.035		6.727	.000	2.334	.347
CFO	-.004	.009	-.066	-1.201	.377	.166	6.022
CFI	.004	.007	.085	-0.468	.561	.248	4.026
CFF	.006	.006	.165	-0.557	.991	.129	7.778

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) ไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ด้านด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์กระแสเงินสดกับความสามารถในการชำระหนี้ด้านด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	2.334	.347		6.727	.000	2.334	.347
CFO	-.083	.093	-.145	-.889	.377	.166	6.022
CFI	.042	.072	.084	.584	.561	.248	4.026
CFF	-.001	.057	-.002	-.011	.991	.129	7.778

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) ส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) ไม่มีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ด้านด้านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาจากการวิเคราะห์ผลกระทบระหว่างกระแสเงินสด ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด โดยสามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานได้ดังนี้

1.กระแสเงินสดกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) มีผลกระทบเชิงลบต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด อาจเนื่องมาจากกระแสเงินสดจากการกิจกรรมลงทุนสะท้อนให้นักลงทุนใช้ในการพิจารณาการลงทุน ซึ่งส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด จึงส่งผลให้กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบ หรือในทิศทางตรงกันข้ามกันกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ อุ่นทานนท์ (2564) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด และอัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเป็นไปตามงานวิจัยของนันทิกานต์ พวงบุบผา (2562) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ ของกระแสเงินสดที่มีต่อมูลค่าตามราคาตลาด และอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กล่าวไว้ว่า บริษัทที่มีกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน ในระดับที่สูงจะทำให้มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดลดลง ซึ่งหากบริษัทที่มีกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนในระดับที่น้อยลงจะทำให้มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงขึ้นเช่นเดียวกัน

ผลการศึกษายังพบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF) มีผลกระทบเชิงลบต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด อาจเนื่องมาจากกระแสเงินสดจากการกิจกรรมจัดหาเงิน บริษัทที่มีกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินในระดับที่สูงมาก จะทำให้มูลค่ามูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดลดลง ซึ่งส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด จึงส่งผลให้กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบ หรือในทิศทางตรงกันข้ามกันกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ อุ่นทานนท์ (2564) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระวรรณ ศิริพงษ์ (2561) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของกระแสเงินสด ต่อความสามารถในการทำกำไร และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด กล่าวว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินเพิ่มขึ้นจะทำให้มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเพิ่มสูงขึ้นและการศึกษายังพบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) ไม่มีความผลกระทบต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ อุ่นทานนท์ (2564) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัณณวิชญ์ นากแก้วเทศ (2563) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักลงทุนในปัจจุบันไม่ได้ประเมินมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดในหลักทรัพย์ที่จะลงทุนจากข้อมูลกระแสเงินสดดังกล่าว

2. กระแสเงินสดกับความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 พบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (CFI) ส่งผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราส่วนกำไรสุทธิ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิศดาภัทธิ์ ชะโลธร (2563) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับผลตอบแทนกำไรของบริษัทในตลาหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร กล่าวว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของกิจการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภาภรณ์ พันธ์เขียว (2564) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ต่อความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการชำระหนี้ ของกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวว่าอัตราส่วนทาง การเงินเป็นเครื่องมือหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่างข้อมูลในงบการเงิน ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลจากงบการเงินมาวิเคราะห์โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินด้านต่างๆเพื่อเปรียบเทียบ และวางแผนการดำเนินงาน นักลงทุนสามารถใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพื่อการลงทุนแต่การ วิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้เป็นการหาค่ารวมของกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งนี้ผู้ที่สนใจลงทุนควรเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลรายกิจการและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมด้านอื่นๆประกอบการตัดสินใจ

ผลการศึกษายังพบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (CFO) ส่งผลกระทบเชิงบวกต่ออัตราส่วนกำไรขั้นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา ผกาแก้ว (2564) เรื่อง ผลกระทบของโครงสร้างผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสดที่มี ผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กล่าวว่า การที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเพิ่มขึ้นส่งผลให้กำไรขั้นต้นเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันเนื่องจากกระแสเงินสดส่งผลโดยตรงต่อผลการดำเนินงานหรือผลกำไรซึ่งสนับสนุนตามแนวคิดกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานที่แสดงในงบกระแสเงินสด ทั้งกระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายที่แสดงในส่วนของกิจกรรมดำเนินงานโดยใช้วัดความสามารถในการดำเนินงาน

3. ความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการชำระหนี้กับ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET100 พบว่าอัตรากำไรสุทธิ (NPM) ไม่มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรทัย อยู่บุญ (2562) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ที่ส่งผลต่อมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สินี ภาคย์อุฬาร (2558) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุดของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศาชล คำสิงห์ (2560) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสด จากกิจกรรมดำเนินงานกับความสามารถในการทำกำไร กล่าวว่ากระแสเงินสดวัดจากสินทรัพย์รวมเฉลี่ยมีความสัมพันธ์กับกับกำไรในอนาคต แสดงว่ารายการคงค้างกับกระแสเงินสดเป็นข้อ มูลที่สะท้อนถึงกำไรในอนาคตและสามารถอธิบายราคาหุ้นได้แตกต่างกันโดยกระแสเงินสดช่วยเพิ่มความ ยั่งยืนของกำไรอย่างต่อเนื่องมากกว่ากำไรทางบัญชีที่มาจากเกณฑ์คงค้าง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.ผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการตัดสินใจในการลงทุน ที่เกี่ยวกับการลดหรือการเพิ่มกระแสเงินสดจากการลงทุน จากผลงานวิจัยพบว่ากระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนส่งผลกระทบเชิงบวกกับความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราส่วนกำไรสุทธิ หากมีกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุนเพิ่มมากขึ้นจะทำให้กิจการมีความสามารถในการทำกำไรเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยพิจารณาได้จากอัตราส่วนกำไรสุทธิที่เพิ่มมากขึ้น

2.นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำข้อมูลผลการวิจัยนี้ไปประเมินกิจการ และสามารถวางแผนเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนในอนาคตต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1.เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ได้จำกัดช่วงเวลาจากปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564 เท่านั้น และเลือกตัวอย่างมาเพื่อศึกษาเพียงบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ SET100 ดังนั้น ผู้ที่จะนำผลการศึกษาเหล่านี้ไปศึกษาเพิ่มเติม หรือต่อยอดความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ ควรขยายระยะเวลาในการศึกษาและอาจจะกำหนดตัวอย่างเพิ่มเติมตามความเหมาะสม ได้แก่ ศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมทั้งตลาดหลักทรัพย์

2. การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะตัวแปรอิสระ ได้แก่ กระแสเงินสดที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ มูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น ในครั้งต่อไปอาจจะศึกษาเพิ่มในส่วนของตัวแปรควบคุม เช่น ขนาดของกิจการเข้าไว้ในงานวิจัยด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2558). *ภาวะเศรษฐกิจและการเงิน.* สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.krungsri.com/th/research/macroeconomic/weekly/weekly-210126

ณิศดาภัทธิ์ ชะโลธร. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับผลตอบแทนกำไรของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.* สารนิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ดัสกร สีดา. (2562). *ศึกษาเรื่องอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลต่อมูลค่าตามราคาตลาดหลักทรัพย์หมวดธุรกิจขนส่ง และโลจิสติกส์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทวีศักดิ์ อุ่นทานนท์. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับมูลค่าหลักทรัพย์ ตามราคาตลาด และอัตราส่วนการเปลี่ยนแปลงของราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธีรกานต์ สวัสดิ์กุลสิริ. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธีรดา เสริบุตร. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานทางการเงินกับกระแสเงินสดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

เนตรนภา ผกาแก้ว. (2564). *เรื่องผลกระทบของโครงสร้างผู้ถือหุ้นและกระแสเงินสดที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

นันทิกานต์ พวงบุบผา. (2562). *ความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดที่มีต่อมูลค่าตามราคาตลาด และอัตราเงินปันผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ปัณณวิชญ์ นากแก้วเทศ. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดของบริษัทจดทะเบียนที่มีดัชนีราคาหลักทรัพย์ใน 50 อันดับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* การเงินและการธนาคารสาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พิศมัย โกมลศรี. (2561). *ความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน รายการคงค้างและสินทรัพย์ดำเนินงานสุทธิ กับความสามารถในการทำกำไรในอนาคตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร.* การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วีระวรรณ ศิริพงษ์. (2561). *อิทธิพลของกระแสเงินสด ต่อความสามารถในการทำกำไร และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด กรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI).* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง. (2564). *ประมาณการเศรษฐกิจไทย.* สืบค้นเมื่อ 11 พฤศจิกายน 2565, https://www.fpo.go.th/main/getattachment/Economic-report/Thailand-Economic-Projections/14853/E-Book

อาภาภรณ์ พันธ์เขียว. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ต่อความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการชำระหนี้ ของกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Kariuki Simon Gathu. (2018). *The Influence of cash flows from investing activities on Shareholders Returns among Manufacturing and Allied Companies Listed in the Nairobi Securities bourse, Kenya.* Supreme Journal of Business Management, Vol.1(1), 1-16.

Muhammad Liman and Aminatu Sani Mohammed. (2018). *Operating Cash Flow and Corporate Financial Performance of Listed Conglomerate Companies in Nigeria.* Humanities And Social Science, Vol.23(2), 1-11.

Odo and Madubueze (2021). *EFFECT OF CASH FLOW ON FINANCIAL PERFORMANCE OF FOOD AND BEVERAGE FIRMS IN NIGERIA.* European Journal of Accounting, Finance and Investment, Vol.7(5), 2-3.

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

The Relationship Between Profitability With Efficiency of the Operation And Return on Investment of Listedcompanies on the Stock Exchane of Thailand: The Service Industry

พรพิมล ทวนทอง[1] เบญจพร โมกขะเวส[2]
Phonphimon Thuanthong, Benjaporn Mokkhavesa

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานและผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างปี 2562-2564 รวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 342 ข้อมูล ยกเว้นบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนและอยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการทำกำไร ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ด้านอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนอัตรากำไรสุทธิมีความสัมพันธ์เชิงลบ กับอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ขณะที่ความสามารถในการทำกำไร ได้แก่ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ด้านอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ และผลตอบแทนจากการลงทุน ด้านอัตราส่วนเงินปันผลตอบแทนและด้านอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์

Received: 2023-05-15 **Revised:** 2023-07-08 **Accepted:** 2023-07-10

[1] นักศึกษาหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University Corresponding Author e-mail: meen.ppm@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, School of Accountancy, Sripatum University

คำสำคัญ (Keywords): ความสามารถในการทำกำไร; ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน; ผลตอบแทนจากการลงทุน

Abstract

The purpose of this research was to study the relationship between profitability and operational efficiency and return on investment of listed companies on the Stock Exchange of Thailand. service industry group is a quantitative research The sample group of 114 companies listed on the Stock Exchange of Thailand. service industry group Collected data between 2019-2021, totaling 342 data used in the study, except for companies whose data are incomplete and undergoing business rehabilitation. Data were analyzed using descriptive statistical analysis. to describe the general nature of the data Correlation coefficient analysis to test the relationship between independent variables. and multiple regression analysis. to test the research hypothesis. The results showed that Profitability, i.e. return on equity, is positively correlated with operating efficiency. The turnover rate of fixed assets at a statistical significance level of 0.05 and the return on equity Return on Total Assets It has a positive correlation with total asset turnover. at the statistical significance level of 0.01. The net profit margin had a negative correlation. with the turnover rate of total assets at a statistical significance level of 0.01, while profitability includes gross profit margin net profit margin Return on Equity and return on total assets There is no correlation with operational efficiency. Receivable turnover rate and return on investment Dividend yield ratio and share price change ratio.

Keywords: Accepting; Profitability; Efficiency of the operation; Return on investment

บทนำ (Introduction)

คนส่วนใหญ่ในอดีตนิยมเก็บออมเงินในรูปแบบของเงินฝากธนาคาร เพื่อที่เพิ่มมูลค่าของเงิน และลดปัญหาจากภาวะเงินเฟ้อที่เกิดจากราคาโดยเฉลี่ยของสินค้าหรือบริการมีราคาสูงขึ้น ส่งผลทำให้มูลค่าที่แท้จริงของเงินลดลงตามไปด้วย ผู้บริโภคจับจ่ายใช้สอยได้น้อยลง ประสบปัญหาของอัตราเงินเฟ้อมีอัตราที่สูงขึ้นกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ทำให้การออมเงินกับธนาคารไม่สามารถให้ผลตอบแทนที่สามารถรองรับอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้นได้ จึงเป็นเหตุผลให้ผู้ออมเงินมองหาช่องทางการออมเงินในทางเลือกอื่นที่สามารถสร้างผลตอบแทนที่คุ้มค้าได้มากกว่าการออมเงินกับสถาบันการเงินดังนั้น การลงทุนในหลักทรัพย์จึงเป็นทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการรับรองอัตราเงินเฟ้อได้ เพราะผลตอบแทนของการลงทุนในหลักทรัพย์นอกจากได้รับเป็นเงินปันผล (Dividend Yield) แล้วนั้น ผู้ลงทุนยังได้รับผลตอบแทนคือกำไรที่ได้

จากการขายหลักทรัพย์ (Capital Gain) ซึ่งเป็นผลกำไรที่เกิดจากส่วนต่างระหว่างเวลาที่ทำการซื้อและเวลาที่ทำการขายหลักทรัพย์ และในปัจจุบันการลงทุนในหลักทรัพย์เป็นเรื่องที่ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น เนื่องจากการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ ส่งผลทำให้ผู้สนใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกทุกที่ทุกเวลา (นันทนา ศรีสุริยาภรณ์, 2557)

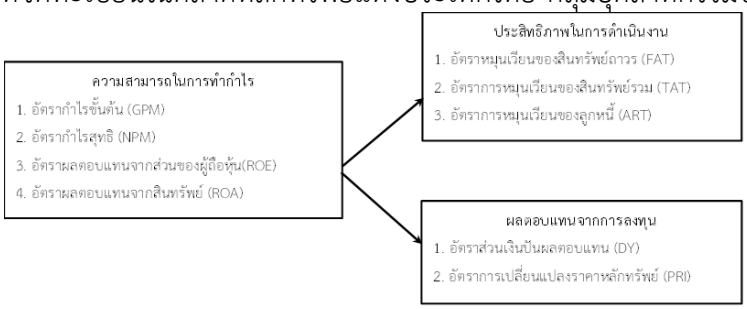
การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Stock Exchange of Thailand) มีอัตราการเพิ่มขึ้นของนักลงทุนหน้าใหม่เข้ามาในตลาดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งแก่นักลงทุนที่สนใจจะลงในหลักทรัพย์ดังกล่าว การซื้อขายหลักทรัพย์นี้ ผู้ลงทุนมีโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนในมูลค่าที่สูง ซึ่งก็มาพร้อมกับความเสี่ยงทางการเงิน เพราะนอกจากจะได้มีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงนั้น ในทางกลับกันก็มีโอกาสสูญเสียเงินเช่นกัน เพราะราคาทรัพย์นั้น มีความอ่อนไหวมาก ไม่ว่าจะเป็นข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ การเมือง โรคระบาด ฯลฯ ดังนั้น การศึกษาข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลพื้นฐานของหลักทรัพย์เป็นสิ่งที่ผู้ลงทุนทุกคนจะต้องใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเบื้องต้นของหลักทรัพย์ก่อนที่จะตัดสินใจลงทุนเพื่อช่วยให้การตัดสินใจลงทุนคุ้มค่าและสร้างความมั่งคั่งสูงสุดในการลงทุน(ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560) เมื่อนักลงทุนตัดสินใจนำเงินที่มีมาลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งของนักลงทุนควรพิจารณาคือ การวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่จะลงทุน เป็นวิธีหนึ่งเพื่อค้นหามูลค่าที่แท้จริงหรือมูลค่าตามปัจจัยพื้นฐานของหลักทรัพย์นั้นๆ โดยอาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักทรัพย์นั้นที่เปิดเผยต่อสาธารณะและวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นอย่างเป็นระบบด้วยข้อมูลในอดีตและการคาดการณ์ข้อมูลในอนาคตของหลักทรัพย์นั้น โดยข้อมูลนั้นคือ อัตราส่วนทางการเงิน โดยอัตราส่วนทางการเงินนั้น มีหลากหลายประเภท ซึ่งให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน ผู้ใช้จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการตัดสินใจด้วยความระมัดระวัง และการลงทุนที่ลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทเดียว จึงมีความเสี่ยงสูง เพราะหากมีปัจจัยที่ส่งผลกับอุตสาหกรรมประเภทนั้นๆ ก็จะส่งผลให้มูลค่าหุ้นตกต่ำไปตามๆกัน การลงทุนในหลักทรัพย์หลากหลายอุตสาหกรรมจึงจะสามารถช่วยกระจายความเสี่ยงได้

จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักลงทุนมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อัตราส่วนทางการเงินมาวิเคราะห์การลงทุน ร่วมกับการศึกษารูปแบบธุรกิจของหลักทรัพย์และข้อมูลเชิงคุณภาพที่สำคัญของธุรกิจก่อนที่จะตัดสินใจลงทุน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานและผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ เพื่อให้ทราบในกรณีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีความสัมพันธ์กับอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ อัตราส่วนเงินปันผลตอบแทนและอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์หรือไม่ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถมาใช้ในการวิเคราะห์งบการเงินและเพื่อประกอบในการตัดสินใจลงทุน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนจากการลงทุน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบงานวิจัยให้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานและผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่มีการจดทะเบียนและดำเนินงานต่อเนื่องระหว่างปี 2562-2564 รวมจำนวน 126 บริษัท ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive random sampling) ซึ่งเป็นบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่ผ่านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน บริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูผลการดำเนินงาน บริษัทที่แจ้งไม่ประสงค์เปิดเผยข้อมูล ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย รวม 114 บริษัท โดยเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 3 ปี ทำให้ได้จำนวนข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์รวมทั้งสิ้น 342 ข้อมูล (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2566)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ระหว่างปี 2562-2564 รวมระยะเวลา 3 ปี โดยใช้กระดาษทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ทั้งในส่วนของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มุ่งเน้นวัดความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานและผลตอบแทนจากการลงทุน โดยมีเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตัวย่อ	ตัวแปร	วัดค่าโดย	พิจารณาจาก
ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)			
GPM	อัตรากำไรขั้นต้น	$\frac{\text{กำไรขั้นต้น x 100 (ร้อยละ)}}{\text{ยอดขาย}}$	ความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นจากการควบคุมต้นทุน
NPM	อัตรากำไรสุทธิ	$\frac{\text{กำไรสุทธิ x 100 (ร้อยละ)}}{\text{ยอดขาย}}$	ความสามารถในการทำกำไรจากการควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่าย
ROE	อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	$\frac{\text{กำไรสุทธิ x 100 (ร้อยละ)}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$	ความสามารถในด้านผลตอบแทนจากเงินทุนที่ผู้ถือหุ้นนำมาลงทุน
ROA	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	$\frac{\text{กำไรสุทธิ x 100 (ร้อยละ)}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	ความสามารถในการทำกำไรจากการลงทุนในสินทรัพย์ของกิจการ
ตัวแปรตาม (Dependent Variable)			
FAT	อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร	$\frac{\text{ขายสุทธิ (เท่า)}}{\text{สินทรัพย์ถาวร}}$	ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ของกิจการ ว่าใช้สินทรัพย์สร้างรายได้ได้มากน้อยเพียงใด
TAT	อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	$\frac{\text{ยอดขาย (เท่า)}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$	ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ทั้งหมดที่กิจการมี
ART	อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้	$\frac{\text{ขายสุทธิ/ขายเชื่อสุทธิ (เท่า)}}{\text{ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย}}$	ความสามารถในการเรียกเก็บหนี้ของบริษัทแสดงถึงประสิทธิภาพในการ

			ใช้หรือบริหารสินเชื่อที่ขยายให้กับลูกค้า
DY	อัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน	$\frac{\text{เงินปันผลต่อหุ้น} \times 100 \text{ (ร้อยละ)}}{\text{ราคาหุ้น}}$	เงินปันผลต่อหุ้นกับราคาของหุ้น ณ วันที่คำนวณ
PRI	อัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์	$\frac{\text{(ราคาปิดหลักทรัพย์ ณ ไตรมาสที่ N - ราคาปิดหลักทรัพย์ ณ ไตรมาสที่ N – 1) x100 (ร้อยละ)}}{\text{ราคาปิดหลักทรัพย์ ณ ไตรมาสที่ N – 1}}$	ราคาปิดหลักทรัพย์ ณ ไตรมาสที่ N และราคาปิดหลักทรัพย์ ณ ไตรมาสที่ N-1

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดย 1.ตัวแปรอิสระ คือ ความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) 2.ตัวแปรตาม คือ 2.1ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ประกอบด้วย อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (FAT) อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT) และอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ART) 2.2ผลตอบแทนจากการลงทุน ประกอบด้วย อัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน (DY) และอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ (PRI) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปร

ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2562 – 2564 เป็นดังนี้ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ อัตราส่วน เงินปันผลตอบแทน และอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 25.60, -1.67, 4.50, 5.47, 5.37, 0.64, 13.18, 2.07, -21.93 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 31.07, 52.48, 26.31, 13.08, 13.23, 0.63, 18.46, 2.57, 79.91 ตามลำดับ และค่าต่ำสุดที่ -302.03, -290.27, -220.58, -54.96, 0.00, 0.02, 0.00, 0.00, -100.00 ตามลำดับ และค่าสูงสุด 96.56, 338.93, 107.70, 64.17, 139.40, 4.07, 142.42, 17.86, 503.70 ตามลำดับ

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
GPM	342	-302.03	96.56	25.6045	31.06801
NPM	342	-290.27	338.93	-1.6679	52.48473
ROE	342	-220.58	107.70	4.4988	26.31063
ROA	342	-54.96	64.17	5.4695	13.07813
FAT	342	.00	139.40	5.3715	13.23363
TAT	342	.02	4.07	.6420	.62851
ATR	342	.00	142.42	13.1762	18.45544
DY	342	.00	17.86	2.0705	2.56933
PRI	342	-100.00	503.70	-21.9289	79.90958
Valid N (listwise)	342				

2. การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

	GPM	NPM	ROE	ROA
GPM	1			
NPM	.405**	1		
ROE	.297**	.485**	1	
ROA	.307**	.626**	.727**	1

หมายเหตุ : ****** ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรา

กำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระในระดับสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.307 ถึง 0.727 ซึ่งน้อยกว่า 0.80 ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและเมื่อวิเคราะห์ค่า **Variance Inflation Factor (VIF)** ก็พบว่ามีค่า **VIF** น้อยกว่า 10 คือ อยู่ระหว่าง 1.215-2.677 แสดงว่าไม่เกิด **Multicollinearity** จึงสามารถนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

3. การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (FAT)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		Beta	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	4.698	1.042		4.509	.000		
	GPM	.006	.025	.014	.232	.817	.823	1.215
	NPM	-.012	.018	-.048	-.666	.506	.558	1.791
	ROE	.085	.040	.168	2.136	.033	.465	2.152
	ROA	.023	.089	.022	.254	.800	.373	2.677

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (FAT) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนอัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (FAT)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		Beta	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	.548	.045		12.216	.000		
	GPM	-.001	.001	-.057	-1.055	.292	.823	1.215
	NPM	-.002	.001	-.175	-2.682	.008	.558	1.791
	ROE	.005	.002	.215	3.008	.003	.465	2.152
	ROA	.018	.004	.368	4.614	.000	.373	2.677

จากตารางที่ **5** ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT) ส่วนอัตรากำไรสุทธิ (NPM) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ขณะที่อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT)

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ART)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		Beta	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	12.717	1.464		8.687	.000		
	GPM	.000	.035	.000	-.015	.988	.823	1.215
	NPM	-.003	.025	-.009	-.119	.906	.558	1.791
	ROE	.077	.056	.110	1.387	.166	.465	2.152
	ROA	.022	.125	.016	.177	.860	.373	2.677

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ART)

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนจากการลงทุนด้านอัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน (DY)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		Beta	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	1.814	.201		9.025	.000		
	GPM	.007	.005	.082	1.400	.162	.823	1.215
	NPM	.003	.003	.066	.929	.353	.558	1.791
	ROE	.005	.008	.055	.701	.484	.465	2.152
	ROA	.012	.017	.059	.679	.498	.373	2.677

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน (DY)

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนจากการลงทุนด้านอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ (PRI)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
		Beta	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	(Constant)	-22.237	6.373		-3.489	.001		
	GPM	.049	.154	.019	.319	.750	.823	1.215
	NPM	.089	.111	.059	.807	.420	.558	1.791
	ROE	-.017	.242	-.006	-.071	.943	.465	2.152
	ROA	-.132	.544	-.022	-.243	.808	.373	2.677

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ (PRI)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการทดสอบสมมติฐานการศึกษาจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ผลตอบแทนจากการลงทุน โดยสามารถอภิปรายผลตามสมมติฐานได้ดังนี้

1.ความสัมพันธ์ของความสามารถในการทำกำไรกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่าความสามารถในการทำกำไรด้านอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (FAT) และความสามารถในการทำกำไรด้านอัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT) แต่ความสามารถในการทำกำไรด้านอัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านอัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (FAT) ความสามารถในการทำกำไรด้านอัตรากำไรขั้นต้น (GPM) ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT) ความสามารถในการทำกำไรด้านอัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น **(**ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ART) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา จันทนะศิริ (2565) ศึกษาเรื่องปัจจัยด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร หมวดอาหารและเครื่องดื่ม ผลการวิจัยพบว่าอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT) มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (ART) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และเป็นไปตามงานวิจัยของ อริสรา วงษ์แหวน (2563) ศึกษาเรื่องสินทรัพย์ไม่มีตัวตนและประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 พบว่าอัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (FAT) ไม่ส่งผลต่ออัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (TAT) ส่งผลต่ออัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM)

2.ความสัมพันธ์ของความสามารถในการทำกำไรกับผลตอบแทนจากการลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ พบว่าความสามารถในการทำกำไร ประกอบด้วย อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

(ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ไม่มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนจากการลงทุน ประกอบด้วย อัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน (DY) อัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ (PRI) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญารัตน์ กิตติสนธิรักษ์ (2562) ศึกษาเรื่องอัตราส่วนทางการเงินและการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของกิจการตามราคาตลาดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 พบว่า อัตรากาไรสุทธิ (NPM) ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ (PRI) นายธนากร หมื่นแก้ว (2562) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรที่มีต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค พบว่า อัตรากำไรสุทธิ(GPM) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับอัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ (PRI) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และงานวิจัยของ เบญจพร โมกขะเวส และมนัส หัสกุล (2565) ทำการศึกษาเรื่องอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนและอัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 พบว่า อัตราส่วนกำไรสุทธิ (GPM) ส่งผลทางบวกต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน (DY) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GPM) ส่งผลทางลบต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน (DY) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ไม่ส่งผลต่ออัตราเงินปันผลตอบแทน (DY) นอกจากนี้อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (GPM) อัตราส่วนกำไรสุทธิ (NPM) และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือ (ROE) ไม่ส่งผลต่ออัตราการจ่ายเงินปัน (DY)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1.การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตครอบคลุมเฉพาะกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่ม อุตสาหกรรมบริการ ดังนั้นผลการศึกษาจึงไม่สามารถอธิบายได้ครอบคลุมในอุตสาหกรรมอื่นได้

1.2.นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียสามารถนำข้อมูลผลการวิจัยนี้ไปประเมินกิจการ และภาคธุรกิจ สามารถผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนในอนาคตต่อไป

1.3.การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์โดยคำนึงถึงข้อมูลเชิงปริมาณตามตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาเพียงอย่างเดียว ซึ่งมิได้คำนึงถึงข้อมูลในด้านอื่น เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาวะการเมือง หรือ การแข่งขันในกลุ่มธุรกิจ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ได้จำกัดช่วงเวลาจากปี 2562 - 2564 เท่านั้น และเลือกตัวอย่างมาเพื่อศึกษาเพียงบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ดังนั้น ผู้ที่จะนำผลการศึกษาเหล่านี้ไปศึกษาเพิ่มเติม หรือต่อยอดความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ ควรขยายระยะเวลาในการศึกษาและอาจจะกำหนดตัวอย่างเพิ่มเติมตามความเหมาะสม ได้แก่ ศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมทั้งตลาดหลักทรัพย์

เอกสารอ้างอิง (References)

กัญญารัตน์ กิตติสนธิรักษ์. (2562). *อัตราส่วนทางการเงินและการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของกิจการตามราคาตลาดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

เจตรัฐ สหนันท์พร. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ด้วยแบบจำลอง Panel VAR*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ธนากร หมื่นแก้ว. (2563). *ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนความสามารถในการทากาไรที่มีต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค*. การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

เบญจพร โมกขะเวส และ มนัส หัสกุล. (2565). *อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่ออัตราเงินปันผลตอบแทนและอัตราการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100*. วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 85 -94.

ไพรัลยา วิจิตรประดิษฐ์. (2562). *อัตราส่วนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่ออัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2564). *ประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2565, จากเว็บไซต์: https://www.set.or.th/set.

วาสนา ปัญญารัตนกุล. (2562). *ปัจจัยที่กำหนดนโยบายการจ่ายเงินปันผลของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สุพัตรา จันทนะศิริ. (2565). *ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารหมวดอาหารและเครื่องดื่ม***.** การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

อริสรา วงษ์แหวน. (2565). *สินทรัพย์ไม่มีตัวตนและประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100***.**วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 235-244.

Chen, J. (2019a). Dividend. Retrieved from https://www.investopedia.com/terms/d/dividend.asp.

Chen, J. (2019b). Dividend Yield. Retrieved from https://www.investopedia.com/terms/d/dividendyield.asp

Felix, Ebenezer & Sunday (2015). 4 Ratios to Evaluate Dividend Stocks. Retrieved from https://www.investopedia.com/articles/markets/060116/4-ratios-evaluatedividend-stocks.asp.

Mahmoud & Ahmad. (2013). Determinants of the Dividend Policy: An Empirical Study on the Lebanese Listed Banks. International Journal of Economics and Finance, 6(4), 240-256.

Uwuigbe, U., Jafaru, J., & Ajayi, A. (2012). DIVIDEND POLICY AND FIRM PERFORMANCE: A STUDY OF LISTED FIRMS IN NIGERIA. Accounting and Management Information Systems, 11(3), 442–454.

การศึกษาประสิทธิภาพของการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการและการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดของผู้ถือบัตรเดบิตออมสิน อินสแตนท์ กรณีศึกษา: ธนาคารออมสินสาขา สำนักพหลโยธิน

A Study of the Efficiency of Integrated Marketing Communication and Decisions to Participate in Marketing Activities of the GSB Instant Debit Card Case Study: GSB Branch Phaholyothin

ณัฐวัฒน์ คูบุญญอารักษ์[1] สิริพันธ์ วงศ์อินทวัง[2]
Nuttawat Kuboonya-aragsa, Siriphan Wongintawang

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด 2) เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด 3) เพื่อศึกษาการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด 4) เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ไม่ประสบผลสำเร็จ 5) เพื่อนำเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารตลาดแบบบูรณาการ กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหาร พนักงาน และผู้ถือบัตรเดบิตออมสิน อินสแตนท์ จำนวน 385 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าเอฟ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1.การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ด้านการโฆษณา การขายโดยพนักงาน และการประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด 2.ผู้ถือบัตรเดบิตที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด แตกต่างกัน 3.การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ด้านการเสนอแนะบริการที่เป็นประโยชน์ และการสื่อสารกับลูกค้า มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด 4.สาเหตุที่ทำให้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ไม่ประสบผลสำเร็จ มีสาเหตุจาก ด้านบุคคล ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ด้านพนักงาน และด้านกิจกรรมทาง

Received: 2023-06-07 **Revised**: 2023-08-04 **Accepted**: 2023-08-04

[1] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย Master of Business Administration Program, University of the Thai Chamber of Commerce. Corresponding Author e-mail: nuttawatkuboon@gmail.com

[2] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย Master of Business Administration Program, University of the Thai Chamber of Commerce. Corresponding Author

การตลาด 5.แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารตลาดแบบบูรณาการ มีดังนี้ 1) การจัดอบรมให้กับพนักงานสาขา 2) เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ของธนาคาร ด้วยการพัฒนา Application MyMo 3) ปรับกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดด้วยการเพิ่มการโฆษณาผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ การทำป้ายโฆษณาตาม BTS MRT และห้างสรรพสินค้า
คำสำคัญ (Keywords): การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ; การตัดสินใจ; กิจกรรมทางการตลาด

Abstract

This research has objectives to 1) study integrated marketing communication, which is important to the decision to join marketing activities. 2) study demographics that affect the decision to join marketing activities. 3) study customer relationship management, which is important to the decision to join marketing activities. 4) Study the reasons why integrated marketing communication is unsuccessful. 5) Propose ways to enhance Efficiency in integrated marketing communication. A group sample of bank executives, bank employees, and Customers holding the GSB Instant Debit Card, totaling 385 people. Tools used in the study were surveys and interviews. Regarding data analysis, frequency, percentage, average, standard deviation, T-test, F-test, and multiple regression analysis at the significance level of 0.05 were utilized in the quantitative analysis. Meanwhile, content analysis was leveraged in the qualitative analysis. The results showed that 1. Integrated marketing communications, advertising, sales by employees, and public relations. There was a correlation with the decision to join marketing activities. 2. Customers of different genders, ages, occupations, and average monthly incomes do have a significant difference in terms of opinions for decision to join marketing activities. 3. Customer relationship management includes useful service suggestions and communication with customers. There was a correlation with the decision to join marketing activities. 4. The reasons why integrated marketing communication Unsuccessful. Caused by four main reasons, which are personal, integrated marketing communication, employees, and marketing activities. 5. Ways to enhance Efficiency Integrated marketing communications include 1) Training branch employees. 2) Increase public relations channels by developing the bank's application MyMo. 3) Improve Marketing Communication Strategies by Increasing Advertising Through Online Media Channels Advertising billboards at BTS, MRT, and shopping malls.
Keywords: Integrated marketing communication; Decisions; Marketing Activities.

บทนำ (Introduction)

จากภาวะโรคระบาด โควิด-19 ในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา สอดคล้องกับการผลักดันจากรัฐบาลที่เดินหน้าพัฒนาแพลตฟอร์มทางการเงินเพื่อผลักดันให้ประเทศไทยขับเคลื่อนเข้าสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless society) ทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงไป มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับของใช้สาธารณะ สิ่งของต่างๆ และหันมาใช้การชำระค่าสินค้าแบบไร้การสัมผัสมากขึ้น การใช้บัตรเดบิตแทนการชำระสินค้าด้วยเงินสด ก็เป็นอีกหนึ่งทางเลือก ที่สามารถลดการสัมผัสได้ และเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคไปแล้ว ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า ในปี 2565 มูลค่าการชำระเงินด้วยบัตรพลาสติก (Payment cards) ในส่วนของการใช้จ่ายผ่านบัตรเดบิตมีมูลค่าสูงถึง 222 พันล้านบาท เติบโตขึ้น 11.55% จากปี 2564 ที่มีมูลค่า 199 พันล้านบาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565) ด้วยเหตุนี้ ธุรกิจบัตรเดบิต จึงเป็นที่สนใจของสถานบันการเงินต่างๆ ส่งผลให้การแข่งขันในตลาดธุรกิจบัตรเดบิตเพิ่มสูงขึ้น มีการพยายามช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาด เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ผ่านการจัดกิจกรรมทางการตลาดต่างๆ เช่น การจัดอีเว้น การจัดโปรโมชั่น การให้สิทธิประโยชน์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมทางการขายต่างๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดการถือครองบัตรเดบิตและการใช้จ่ายผ่านบัตรเดบิตให้เพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมทางการตลาดนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการช่วงชิงและป้องกันส่วนแบ่งทางการตลาดในเวลาเดียวกัน เพราะกิจกรรมทางการตลาดนั้นมีจุดเด่นที่ช่วยสนับสนุนให้แผนหรือกลยุทธ์การตลาดนั้นมีโอกาสบรรลุเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งการจะจัดกิจกรรมทางการตลาดให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องอาศัยหลายปัจจัยประกอบกัน โดยจุดที่ต้องให้ความสำคัญ คือ การสื่อสารทางการตลาด เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้สื่อสารไปยังกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้ได้ทราบและรู้ว่ากิจกรรมที่จัดขึ้น คือ กิจกรรมของเรา โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นจะต้องสามารถสร้างพฤติกรรมของผู้บริโภคให้เกิดความต้องการตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่วางไว้ให้เกิดขึ้นให้ได้(อภิชา นาวินฤทธิเดช, 2557)

อย่างไรก็ตาม ธุรกิจบัตรเดบิต เป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ธนาคารออมสินให้ความสำคัญ เนื่องจากการให้บริการบัตรเดบิตนั้น สามารถช่วยลดระยะเวลาการฝากถอนในการให้บริการผ่านหน้าเคาน์เตอร์ของธนาคารออมสินสาขาได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการลดต้นทุนในการดำเนินงานของธนาคาร อีกทั้งยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ธนาคารได้อย่างมั่นคง และมีความเสี่ยงน้อยกว่ารายได้ดอกเบี้ยที่ได้จากการให้บริการสินเชื่อ (ประสาน จบแล้ว, 2557) ซึ่งธนาคารออมสินเองก็ได้เริ่มมีการจัดกิจกรรมทางการตลาด เพื่อกระตุ้นยอดการใช้จ่าย รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ถือบัตรเดบิตออมสิน เพื่อรักษาฐานลูกค้าและกระตุ้นให้ลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิตเห็นถึงคุณค่าสิทธิประโยชน์ของการถือครองบัตรเดบิต แต่เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานจากการจัดกิจกรรมทางการตลาดในปัจจุบัน พบว่า ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดน้อยรายส่งผลให้กิจกรรมทางการตลาดที่จัดขึ้น ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

จากข้อมูลที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ประสิทธิภาพของการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการ และปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุง

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารตลาดแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับกิจกรรมทางการตลาดที่จัดขึ้น สามารถกระตุ้นให้ลูกค้าตัดสินใจเลือกใช้บัตรเดบิตออมสินเพิ่มขึ้น อันนำไปสู่การขยายฐานลูกค้าและสร้างรายได้ให้กับธนาคารออมสินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดของผู้ถือบัตรเดบิต ออมสิน อินสแตนท์
2. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดของผู้ถือบัตรเดบิต ออมสิน อินสแตนท์
3. เพื่อศึกษาการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดของผู้ถือบัตรเดบิต ออมสิน อินสแตนท์
4. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ไม่ประสบผลสำเร็จส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้
5. เพื่อนำเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารตลาดแบบบูรณาการ ที่ส่งผลให้ผู้ถือบัตรเดบิตออมสิน อินสแตนท์เข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดเพิ่มขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร คือ กลุ่มลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิตออมสิน อินสแตนท์ ของธนาคารออมสิน สาขาสำนักพหลโยธิน ทั้งหมด 3,560 คน (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2565) และกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1967) กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง 360 คน

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์พิจารณาเลือกผู้ถูกสัมภาษณ์จากลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิตออมสิน อินแสตนท์ ผู้บริหารและพนักงานธนาคารออมสินที่มีประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวของกับการวิจัย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจบัตรอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 คน พนักงานปฏิบัติการระดับ 4-7 จำนวน 4 คน และลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิตออมสิน อินสแตนท์ของธนาคารออมสิน สาขาสำนักพหลโยธิน ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดจำนวน 10 คน และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 10 คน

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งคำถามในแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด จำนวน 18 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด จำนวน 22 ข้อ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ของผู้ถือบัตรเดบิต ออมสิน อินสแตนท์ จำนวน 15 ข้อ

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยใช้คำถามแบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีโครงสร้างคำถามที่สำคัญ ดังนี้

1. สาเหตุที่ทำให้กิจกรรมการทางการตลาด ของบัตรเดบิต ไม่ประสบผลสำเร็จ
2. เหตุผลที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดของบัตรเดบิต ออมสิน
3. แนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ
4. การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด
5. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด

4. การรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องเป็นลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิต ออมสิน อินสแตนท์ ที่เข้ามาใช้บริการในธนาคารออมสินสาขาสำนักพหลโยธินเท่านั้น จึงให้ผู้ตอบแบบสอบถามสแกน QR code เพื่อทำแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ (Google Form) จนครบจำนวน 360 คน

4.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสัมภาษณ์กับรองผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจบัตรอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 1 คน พนักงานปฏิบัติการระดับ 4-7 จำนวน 4 คน และลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิตออมสิน อินสแตนท์ของธนาคารออมสิน สาขาสำนักพหลโยธิน ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดจำนวน 10 คน และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดจำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) และรูปแบบการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 - 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ปัจจัยด้านการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ และปัจจัยด้านการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด โดยการแสดงผลเป็นค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้

เกณฑ์ในการแปลความหมาย และการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) จากเกณฑ์การประเมินความคิดเห็นและความสำคัญ ดังต่อไปนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2561)

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติอนุมาน และการวิเคราะห์สมการถดถอย

การวิเคราะห์สถิติอนุมาน โดยการทดสอบความแตกต่างของ t-Test และ F-Test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) ระหว่างข้อมูลลักษณะด้านประชากรศาสตร์ กับการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด และการวิเคราะห์หาค่าถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ การบริหารจัดการลูกค้าสัมพันธ์ กับตัวแปรตามการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

5.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์และตีความข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ในแผนผังสาเหตุและผล เพื่อหาสาเหตุของปัญหา และนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 – 40 อาชีพทำงานในบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 – 35,000 และมีระดับการศึกษา ปริญญาตรี

ตอนที่ 2 การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการขายโดยพนักงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่ 3.90 (S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.89 (S.D. = 0.51) ด้านการโฆษณา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.88 (S.D. = 0.58) ด้านการส่งเสริมการขาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.88 (S.D. = 0.51) และด้านการตลาดทางตรง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดที่ 3.61 (S.D. = 0.70)

ตอนที่ 3 การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารกับลูกค้า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 (S.D. = 0.64) ซึ่งมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ รองลงมาเป็นด้านช่องทางในการให้บริการ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.65 (S.D. = 0.59) ด้านการรับฟังข้อมูลความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 3.63 ด้าน

การติดตามลูกค้าอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.58 (S.D. = 0.68) การเสนอแนะบริการที่เป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.44 (S.D. = 0.54) การรักษาลูกค้า อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 3.41 (S.D. = 0.50) และการสร้างความสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3.16 (S.D. = 0.61)

ตอนที่ 4 การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดของผู้ถือบัตรเดบิต ออมสินอินสแตนท์ ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ อยู่ในระดับที่มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 (S.D. = 0.49) รองลงมา คือ การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 4.09 (S.D. = 0.56) การประเมินผลทางเลือก มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยที่ 4.04 (S.D. = 0.60) และด้านการค้นหาข่าวสารข้อมูล มีความเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมีอยู่ที่ 3.91 (S.D. = 0.60)

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ลูกค้าที่มีข้อมูลลักษณะด้านประชากรศาสตร์ แตกต่างกัน ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด แตกต่างกัน

ผลการศึกษา โดยการทดสอบ t-Test และ F-Test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) พบว่า ลูกค้าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และลูกค้าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด

ตางรางที่ 1 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด

การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	1.588	.124	12.827	.000*
ด้านการโฆษณา (X_1)	.149	.037	4.040	.000*
ด้านการขายโดยพนักงาน (X_2)	.192	.044	4.345	.000*
ด้านการประชาสัมพันธ์ (X_3)	.142	.040	3.559	.000*
ด้านการส่งเสริมการขาย (X_4)	.057	.039	1.461	.145
ด้านการตลาดทางตรง (X_5)	.030	.035	.859	.391
Durbin-Watson = 1.739 R = 0.710, R square = 0.504, F = 71.809, Sig = 0.000*				

ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ด้านการโฆษณา (X1) ด้านการขายโดยพนักงาน (X2) และ ด้านการประชาสัมพันธ์ (X3) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)

เท่ากับ .710 อธิบายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 50 และสามารถเขียนสมการถดถอยแบบพหุคูณที่ใช้ในการพยกรณ์ได้ดังนี้

$\hat{y} = 1.588 + 0.149(X_1)^* + 0.192(X_2)^* + 0.142(X_3)^* + 0.057(X_4) + 0.030(X_5)$

โดยที่ $\hat{y}$ คือ การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด

สมมติฐานที่ 3 การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด

การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่ (constant)	2.200	.128	17.184	.000*
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ (X_1)	.005	.032	.146	.884
ด้านการรักษาลูกค้า (X_2)	.035	.046	.755	.451
ด้านการรับฟังข้อมูลความคิดเห็น (X_3)	.048	.041	1.178	.240
ด้านการติดตามลูกค้า (X_4)	.063	.036	1.736	.083
ด้านการเสนอแนะบริการที่เป็นประโยชน์ (X_5)	.117	.034	3.457	.001*
ด้านการสื่อสารกับลูกค้า (X_6)	.151	.039	3.901	.000*
ด้านช่องทางในการให้บริการ (X_7)	.029	.040	.732	.465
Durbin-Watson = 1.601 R = 0.598, R square = 0.358, F = 28.036, Sig = 0.000*				

ผลการศึกษาพบว่า การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ด้านการเสนอแนะบริการที่เป็นประโยชน์ (X_5) และด้านการสื่อสารกับลูกค้า (X_6) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เทากับ .598 อธิบายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 35 และสามารถเขียนสมการถดถอยแบบพหุคูณที่ใช้ในการพยกรณ์ได้ ดังนี้

$\hat{y} = 2.200 + 0.005(X_1) + 0.035(X_2) + 0.048(X_3) + 0.063(X_4) + 0.177(X_5)^*$
$+ 0.151(X_6)^* + 0.029(X_7)$

โดยที่ $\hat{y}$ คือ การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์เพื่อสรุปหาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ไม่ประสบผลสำเร็จ ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ สามารถสรุปเป็น 4 สาเหตุหลัก ดังนี้

สาเหตุที่ 1 ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ มีสาเหตุรอง คือ

1.1 การโฆษณาเกี่ยวกับกิจกรรมทางการตลาดมีน้อย

1.2 การประชาสัมพันธ์ยังไม่ถูกจุด เข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้น้อย

1.3 ไม่มีการแจ้งกิจกรรมไปยังลูกค้า

สาเหตุที่ 2 ด้านบุคคล สาเหตุรอง คือ

2.1 ลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิตส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมทางการตลาด

2.2 ลูกค้าส่วนใหญ่นิยมใช้บัตรเดบิต เพื่อถอนเงินสด เป็นหลัก

2.3 ลูกค้าบางท่าน ยังไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรม

สาเหตุที่ 3 ด้านพนักงาน สาเหตุรอง คือ

3.1 พนักงานสาขาบางท่านไม่ทราบว่าบัตรเดบิตมีกิจกรรมทางการตลาด

3.2 พนักงานสาขาไม่ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมทางการตลาดที่จัดขึ้น

3.3 พนักงานสาขาเลือกเสนอขายผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่เป็นตัวชี้วัดสำคัญของสาขาเป็นลำดับแรก

สาเหตุที่ 4 ด้านกิจกรรมทางการตลาด สาเหตุรอง คือ

4.1 ขั้นตอนการเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างซับซ้อน

4.2 ส่วนลดหรือของสมนาคุณที่ให้ ไม่น่าสนใจ

4.3 กิจกรรมไม่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า

แนวทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหา

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา สามารถนำเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารตลาดแบบบูรณาการ ได้ 3 ข้อ ดังนี้

1. การจัดอบรมให้กับพนักงานสาขา เป็นการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการให้บริการ การแนะนำผลิตภัณฑ์บัตรเดบิต โดยเพิ่มเนื้อหาเงื่อนไขและรายละเอียดของกิจกรรมทางการตลาดต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ให้กับพนักงานสาขาทราบด้วย เพื่อให้พนักงานสาขาสามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์บัตรเดบิต รวมทั้งเงื่อนไขและรายละเอียดของกิจกรรมทางการตลาดที่จัดขึ้นได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง สามารถแนะนำและให้บริการได้อย่างน่าเชื่อถือ

2. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ ด้วยการพัฒนา Application MyMo ให้สามารถแจ้งเตือนและแสดงข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมทางการตลาดที่รวบรวม สิทธิพิเศษ ส่วนลด โปรโมชั่นของผลิตภัณฑ์บัตรเดบิตที่จัดขึ้นไว้บน Application MyMo ให้เป็นช่องทางการกระจายข่าวสารใหม่ๆของผลิตภัณฑ์บัตรเดบิตให้ลูกค้าทราบ โดยลูกค้าจะสามารถค้นหาข้อมูล เพื่อศึกษารายละเอียดเงื่อนไขของส่งเสริมการตลาดได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสามารถลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดได้ สามารถเช็คจำนวนสิทธิ และการกดใช้สิทธิเพื่อแลกรับสิทธิพิเศษกับร้านค้าที่เข้าร่วมรายการได้ ด้วยการแสดง Barcode ที่แสดงบน Application MyMo หลังการกดใช้สิทธิ เพื่อนำไปแสดงกับร้านค้าเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม

3. ปรับกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาด ด้วยการเพิ่มการโฆษณาให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมทางการตลาดจัดขึ้น จัดทำแผนสำหรับการโฆษณาในแต่ละช่องทางให้มากขึ้น เช่น การโฆษณาใน YouTube หรือเว็บไซต์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง การโฆษณาให้ข่าวสารกิจกรรมส่งเสริมการตลาด

อย่างต่อเนื่องผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook Instagram และ Twitter รวมทั้งการทำป้ายโฆษณาตาม BTS, MRT และห้างสรรพสินค้า เป็นต้น เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมทางการตลาดเข้าถึงทุกกลุ่มลูกค้าโดยทั่วกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ตามสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ลูกค้าที่มีข้อมูลลักษณะด้านประชากรศาสตร์ แตกต่างกัน ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด แตกต่างกัน พบว่า ลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิตออมสินอินสแตนท์ที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน ตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมของแต่ละบุคคลจะพิจารณาจากประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมที่ผ่านมา ทั้งในเรื่องของทัศนคติ ความคิด และกระบวนการตัดสินใจ ดังนั้นการตัดสินใจจึงสามารถแตกต่างกันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสาน จบแล้ว (2557) ที่พบว่า ลูกค้าธนาคารออมสิน ที่มีอายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกใช้บัตรเดบิตออมสิน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพาพร อำคา (2555) ที่พบว่า ลูกค้าผู้ถือบัตรเครดิตที่มีเพศ อายุ อาชีพ มีความความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต ด้านการศึกษาข้อมูลก่อนการตัดสินใจใช้

2. จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด พบว่า การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ด้านการขายโดยพนักงาน ด้านการโฆษณา และด้านการประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ด้านการส่งเสริมการขาย และด้านการตลาดทางตรง กับไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การจะเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดได้นั้น ธนาคารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการขายโดยพนักงาน การเพิ่มช่องทางการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติกา โศภน (2562) ที่พบว่า การเพิ่มช่องทางการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาด และการขายโดยพนักงาน เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์บัตรเดบิตไปยังกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เป็นแนวทางเลือกที่เหมาะสมในการเพิ่มจำนวนผู้ใช้บริการบัตรเดบิตออมสิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลรัตน์ หิรัญรัตน์ (2558) ที่พบว่า ธนาคารควรมีการจัดกิจกรรมทางการตลาดและร่วมมือกับร้านค้ารับบัตรอย่างต่อเนื่อง ควรประชาสัมพันธ์เพื่อให้กับลูกค้าทราบถึงสิทธิประโยชน์จากการถือครองบัตรเดบิต ทั้งนี้ สามารถอธิบายการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ในด้านการขายโดยพนักงาน ด้านการโฆษณา และด้านการประชาสัมพันธ์ได้ดังนี้

2.1 ด้านการขายโดยพนักงาน จากผลการวิจัยพบว่า การขายโดยพนักงานมีความสัมพันธ์ทางบวกส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ทั้งนี้เป็นเพราะพนักงานขายสามารถให้ข้อมูลกับลูกค้าได้อย่างเต็มที่ สามารถใช้เทคนิคการให้ความช่วยเหลือและการโน้มน้าวผ่านการแนะนำและการตอบข้อซักถาม เพื่อให้ลูกค้าเกิดการตัดสินใจได้ง่ายขึ้น จนนำไปสู่การตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ ดังนั้น พนักงานที่ให้บริการทุกคนควรมีทักษะการให้บริการ มีความรู้ในด้านผลิตภัณฑ์และกิจกรรมทางการตลาดเป็นอย่างดี เนื่องจากต้องเป็นผู้ให้บริการและมีการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าผู้ใช้บริการโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพาพร อำคา (2555) ที่พบว่า ผู้ใช้บัตรเครดิตให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บัตรเครดิต ในด้านการขายโดยพนักงานขายอยู่ในระดับมาก และยังพบว่าการขายโดยพนักงานมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต ด้านค่าใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตต่อครั้ง

2.2 ด้านการโฆษณา จากผลการวิจัยพบว่า การโฆษณามีความสัมพันธ์ทางบวกส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ทั้งนี้เนื่องจากการโฆษณาเป็นการสื่อสารทางการตลาดที่สามารถทำให้ลูกค้ารับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดกิจกรรมทางการตลาดได้ในวงกว้าง สอดคล้องกับแนวคิดของ สิทธิ์ ธีรสรณ์ (2562) ที่กล่าวว่า การโฆษณา คือ การสร้างความแตกต่างในผลิตภัณฑ์อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาพร อำคา (2555) ที่พบว่า ผู้ใช้บัตรเครดิตให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บัตรเครดิต ในด้านการโฆษณาอยู่ในระดับมาก และยังพบว่าการโฆษณามีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต ด้านการศึกษาข้อมูลก่อนการตัดสินใจใช้

2.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ จากผลการวิจัยพบว่า การประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด แสดงให้เห็นว่าการประชาสัมพันธ์ไม่ได้เป็นเพียงการให้ข้อมูลรายละเอียดของผลิตภัณฑ์หรือกิจกรรมทางการตลาดที่จัดขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผลิตภัณฑ์และธนาคาร ส่งผลให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่น จนนำไปสู่การตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพาพร อำคา (2555) ที่พบว่า การประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต ด้านเหตุผลในการใช้บัตรเครดิตและด้านการศึกษาข้อมูลก่อนการตัดสินใจใช้

3. จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด พบว่า การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารกับลูกค้าและด้านการเสนอแนะบริการที่เป็นประโยชน์มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ด้านการรักษาลูกค้า ด้านการรับฟังข้อมูลความคิดเห็น ด้านการติดตามลูกค้าและด้านช่องทางในการให้บริการ กับไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การจะเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาดได้นั้น จะต้องพิจารณาปัจจัยการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ในด้านการสื่อสารกับลูกค้าและด้านการเสนอแนะบริการที่เป็นประโยชน์ร่วมด้วย เพราะลูกค้าที่ใช้บริการย่อมคาดหวังที่จะได้รับการสื่อสาร

กับลูกค้าที่ดี มีการนำเสนอหรือแนะนำบริการที่เป็นประโยชน์ จะช่วยให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการได้ง่ายขึ้น ซึ่งถือเป็นปัจจัยแรกๆที่ลูกค้าใช้พิจารณาในการตัดสินใจ สอดคล้องกับอภิญญา นิ่มน้อม (2561) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมหรือวิธีการใดๆ ที่องค์กรนำมาใช้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างลูกค้าและองค์กร ทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและตัดสินใจซื้อสินค้าหรือใช้บริการอย่างต่อเนื่อง คือ กลยุทธ์หนึ่งที่ใช้ในการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ทั้งนี้ สามารถอธิบายการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ในด้านการสื่อสารกับลูกค้า และด้านการเสนอแนะบริการที่เป็นประโยชน์ได้ดังนี้

3.1 ด้านการสื่อสารกับลูกค้า จากผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารกับลูกค้ามีความสัมพันธ์ทางบวกส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ทั้งนี้เนื่องจากการสื่อสารที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ผู้มาใช้บริการคาดหวังจะได้รับ เพราะหากพนักงานสามารถตอบคำถามและให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และกิจกรรมทางการตลาดได้อย่างถูกต้องชัดเจน จะช่วยให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อสินค้าหรือใช้บริการได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับธนวัฒน์ ข่ายแก้ว (2560) ที่กล่าวว่า การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารกับลูกค้า เป็นการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างลูกค้า กับองค์กร มีการติดต่อสื่อสาร โต้ตอบ แลกเปลี่ยนสารสนเทศซึ่งกัน และกัน ในเรื่องที่เกี่ยวกับสินค้าและการให้บริการ ตลอดจนเงื่อนไขหรือข้อตกลงที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งจะช่วยให้ลูกค้าตัดสินใจได้ง่ายขึ้นและมีโอกาสที่จะกลับมาซื้อสินค้าหรือใช้บริการซ้ำได้

3.2 ด้านการเสนอแนะบริการที่เป็นประโยชน์ จากผลการวิจัยพบว่า การเสนอแนะบริการที่เป็นประโยชน์มีความสัมพันธ์ทางบวกส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด ทั้งนี้เป็นเพราะลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิต ออมสิน อินสแตนท์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการแจ้งข่าวสารกิจกรรมทางการตลาดและโปรโมชั่น การลงข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ เงื่อนไขกิจกรรมทางการตลาด ในเว็บไซต์และสื่อโซเชียล มีเดียต่างๆ ของธนาคาร ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ ศิวิลัย (2562) ที่พบว่า การให้คะแนนสะสมหรือให้เงินคืนเมื่อมีการใช้จ่ายผ่านบัตร การได้รับส่วนลดจากการใช้จ่ายในร้านค้าที่ร่วมรายการ รวมถึงการเสนอสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกับร้านค้าพันธมิตร และนำเสนอสิทธิประโยชน์อื่นเพิ่มเติมตามโปรโมชั่นส่งเสริมการขายเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ลูกค้าตัดสินใจใช้บัตรเดบิตได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ด้านกิจกรรมทางการตลาด ธนาคารควรพิจารณาและให้ความสำคัญกับรูปแบบการจัดกิจกรรมทางการตลาด การกำหนดเงื่อนไข สิทธิประโยชน์ และขั้นตอนการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน สามารถเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่ลูกค้าใช้พิจารณาในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการตลาด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพิ่มเติม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้สำหรับสร้างกิจกรรมทางการตลาด หรือ สร้างช่องทางการสื่อสารทางการตลาดใหม่ๆ ให้ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

2. ควรศึกษาวิจัยในพื้นที่ธนาคารออมสินเขตหรือภาค หรือ ลูกค้าผู้ถือบัตรเดบิต ออมสินประเภทอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของลูกค้าที่ครอบคลุมโดยรวมมากยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการตลาดในด้านอื่นๆ เช่น ด้านความพึงพอใจ ด้านทัศนคติ ด้านความภักดีในตราสินค้า อันนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาการสื่อสารการตลาดของผลิตภัณฑ์บัตรเดบิต ออมสิน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กฤติกา โศภน. (2562). แนวทางการเพิ่มยอดบัตร VISA DEBIT ของธนาคารออมสิน สาขาทำเนียบรัฐบาล. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14 ปี การศึกษา 2562.* (หน้า 670-679). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2561). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรายุ ศิวิลัย. (2562). แนวทางการเพิ่มยอดผู้สมัครใช้บริการบัตรออมสินวีซ่า เดบิตของธนาคารออมสิน สาขาชลบุรี. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 14 ปี การศึกษา 2562.* (หน้า 1217-1229). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ธนวัฒน์ ข่ายแก้ว. (2560). *กลยุทธ์การตลาดและการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่มีผลต่อความจงรักภักดีต่อลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสำนักงานจังหวัดสุโขทัย.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ประสาน จบแล้ว (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บัตรเดบิตของธนาคารออมสิน ในอำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ยุพาพร อำคา. (2555). *การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพฯ.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

วิมลรัตน์ หิรัญรัตน์. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บัตรเดบิตธนาคารออมสินสำนักพหลโยธิน.* ค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สิทธิ์ ธีรสรณ์. (2562) *การสื่อสารทางการตลาด*. พิมพ์ครั้งที่ : 5. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิชา นาวินฤทธิเดช. (2557). *โครงการจัดตั้งบริษัทรับจัดการแสดงเพื่อตอบสนองกิจกรรมทางการตลาด.* การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

อภิญญา นิ่มน้อม. (2561). *อิทธิพลของคุณภาพการบริการและการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ที่มีต่อความภักดีต่อการบริการ: กรณีศึกษาผู้โดยสารชาวจีนที่ใช้บริการสายการบินไทยแอร์เอเชีย.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

การศึกษาเปรียบเทียบการใช้งานระบบสารบรรณแบบเดิมกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

A comparative study of the use of the traditional and electronic documentary dispatch systems developed by the Digital Government Development Agency: A case study of Nong Phai Lom Subdistrict Municipality, Mueang District, Nakhon Ratchasima Province.

ปรภาส์ คงเกษมภิบาล[1] ปานปั้น รองหานาม[2]
Porapa Khongkasemphiban, Panpun Ronghanam

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการทำงานของระบบสารบรรณแบบเดิมกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ของเทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาวิจัยจากการเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้บริหารจำนวน 4 คน และเจ้าหน้าที่ที่ใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และนำข้อมูลที่มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การตีความ ถอดแบบสัมภาษณ์ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) การนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการทำงานสารบรรณ ทำให้การรับ-ส่งหนังสือ และการค้นหาหนังสือมีความรวดเร็วมากขึ้น ช่วยลดขั้นตอนการทำงานในการส่งต่อหนังสือไปยังส่วนงานอื่นๆ และยังทำให้ปริมาณการใช้กระดาษลดลง 2) คุณภาพของระบบ มีความใช้งานง่ายและสะดวกสบาย โดยเจ้าหน้าที่สามารถเปิดดูหนังสือราชการที่เข้ามาในระบบได้ทุกที่ผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้ คุณภาพของข้อมูล ตัวระบบถูกออกแบบมาให้เนื้อหาข้อมูลมีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ การเก็บรักษาหนังสือราชการได้ยาวนานกว่าระบบเดิม 3) ปัญหาที่พบของผู้เข้าใช้ระบบพบว่า ขั้นตอนการสมัครเข้าใช้งานมีความยุ่งยาก และซับซ้อน เนื่องจากมีการรักษาความปลอดภัยในระบบ ทำให้ผู้ใช้งานบางรายมองว่าระบบเดิมดีกว่า เพราะไม่ถนัดที่จะทำงานในระบบคอมพิวเตอร์

Received: 2023-05-09 **Revised**: 2023-07-13 **Accepted**: 2023-07-17

[1] วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, College of local Administration, Khon Kaen University. Corresponding Author e-mail: porapa.k@kkumail.com

[2] วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, College of local Administration, Khon Kaen University. e-mail: panpro@kku.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์; ระบบสารบรรณ; เปรียบเทียบ

Abstract

The objectives of this research are: 1) to investigate the working pattern of the old e-document system within the Digital Government Development Agency, and 2) to study the effectiveness of the e-document system. This is qualitative descriptive research study applying a purposive sampling technique to collect the sample group composed of; four administrators, and nine officers who have used the e-document system. The data were collected through semi-structured interviews and analyzed through coding from the transcript of the interviews. The findings indicate that: 1) the improvement of the document system after the application of an e-document system - the process of receiving, sending, and finding the documents is faster as well as reducing the steps of forwarding the documents to other departments and reducing the amount of paper, 2) the system is user-friendly and convenient as the officers can access the official documents from any devices; and the information is precise, complete, and the document can be stored for a longer duration 3) the registration is rather difficult and complicated because of the system security, so some officers thought the old system was better because they were not used to working with computers.

Keywords: e-document system; document system; compare

บทนำ (Introduction)

โลกในปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งคนในสังคมต่างก็ต้องมีการปรับตัวเพื่อเข้าสู่โลกในยุคดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน ล้วนแล้วแต่มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเพิ่มความสะดวกและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทุกคนในสังคมควรเรียนรู้และพัฒนาทักษะดิจิทัลของตนเอง เพื่อให้ตนเองอยู่รอดและสามารถปรับตัวได้ในทุกสถานการณ์เสมอ ทั้งนี้ในองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนในแต่ละประเทศต่างก็มีการแพร่หลายของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีใหม่ๆ ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพองค์กรและลดต้นทุนของทรัพยากรต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลกำลังดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ทำให้องค์กรทุกภาคส่วนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อความอยู่รอดขององค์กรและแข่งขันได้

ในการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ของประเทศไทย มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานภาครัฐมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการบริหารราชการมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดระยะเวลาของขั้นตอนการทำงาน ให้รวดเร็วและสะดวกสบายมากขึ้น ทำให้สามารถอำนวยความ

สะดวกและการให้บริการกับประชาชนได้ดียิ่งขึ้น และให้ทันกับยุคสมัยกับโลกปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งหน่วยงานภาครัฐมีการประสานงานการใช้งานฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลให้เกิดความสะดวกกับการบริการสาธารณะ เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐมีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัยและโปร่งใสมากขึ้น (พรบ.การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล, 2562) จากโรคระบาดที่สำคัญของโลก การติดเชื้อ coronavirus จึงทำให้ทุกภาคส่วนต้องเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงาน เพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ในทุกๆโครงสร้างของหน่วยงานภายใน และสามารถให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและทันสมัย ในรูปแบบของดิจิทัลมากขึ้น

งานสารบรรณ เป็นงานเกี่ยวกับการจัดการเอกสารราชการ การรับ-ส่งเอกสารราชการ ซึ่งเป็นไปตาม (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ.2526 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2548, ราชกิจจานุเบกษา, 2548) ซึ่งในงานสารบรรณในแบบเดิมมีความยุ่งยากและซับซ้อนในการปฏิบัติงาน ทำให้การจัดการหนังสือราชการมีความล่าช้าและเปลืองปริมาณการใช้กระดาษ และเป็นเพิ่มระยะเวลาการทำงานในช้าลงมากขึ้น (สารภี สหะสิริยะ, 2562) เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล งานสารบรรณควรมีการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยให้การทำงานมีประสิทธิผลที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งในฝ่ายงานด้านงานสารบรรณนั้น การจัดการหนังสือราชการโดยปกติจะมีขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน รับ - ส่ง หนังสือ ในรูปแบบกระดาษ และส่งต่อไปยังแผนกงานอื่น โดยมีเจ้าหน้าที่เดินเอกสารไปส่งยังแผนกต่าง ๆ ในบางครั้งการส่งหนังสืออาจมีการผิดพลาดจากการสื่อสารระหว่างกันกับเจ้าหน้าที่เดินเอกสาร ในการส่งหนังสือไปไม่ถูกแผนกกับเรื่องในหนังสือ ทำให้การติดตามหนังสือนั้นยุ่งยากมากขึ้น การที่มีเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการทำงานจะทำให้ระบบงานสารบรรณเป็นระบบระเบียบและมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น

ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประสิทธิภาพการทำงานด้านงานสารบรรณมีประสิทธิผลที่ดีขึ้น ในการจัดการหนังสือราชการที่มีการรับ – ส่งหนังสือ ทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอก การค้นหาหนังสือย้อนหลังได้รวดเร็วขึ้น และช่วยทำให้ปริมาณการใช้กระดาษของหน่วยงานลดลง และยังประหยัดพื้นที่จัดเก็บเอกสารป้องกันเอกสารสูญหายจากการจัดเก็บหนังสือ ซึ่งโดยส่วนใหญ่การจัดเก็บเอกสาร นั้นจะจัดเก็บรวบรวมใส่แฟ้มตามประเภทของหนังสือและนำเก็บเข้าตู้จัดเก็บเอกสารที่มีความปลอดภัยต่ำ โดยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์นั้น มีระบบป้องกันการเข้าถึงหนังสือตามลำดับชั้นความลับของหนังสือ การทำงานผ่านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้งานจะทำให้ประสิทธิผลการจัดการหนังสือราชการประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

จากสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ได้มีการพัฒนาระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ภายใต้แพลตฟอร์ม “ระบบท้องถิ่นดิจิทัล” ที่มีการพัฒนาเครื่องมือที่สำคัญให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินการบริหารงานภาครัฐผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล และยังช่วยพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วย “ระบบหลัก 5 ระบบ คือ 1.ระบบบริหารจัดการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (OSS) 2.ระบบขออนุญาตก่อสร้าง 3.ระบบออกหนังสือ

รับรองการแจ้งฯ 4.ระบบชำระค่าธรรมเนียมขยะ/ บำบัดน้ำเสีย และ5.ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์” (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล, 2565) จากระบบท้องถิ่นดิจิทัลข้างต้น ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ซึ่งในสำนักงานเทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ยังไม่มีการนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการจัดการหนังสือราชการ

จากความสำคัญและปัญหา ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาเปรียบเทียบการใช้งานระหว่างระบบงานสารบรรณแบบเดิมและระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ภายใต้แพลตฟอร์ม “ระบบท้องถิ่นดิจิทัล”เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานเอกสาร ปรับปรุงประสิทธิภาพและตอบสนองการใช้งานของเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1.เพื่อศึกษารูปแบบการทำงานของระบบสารบรรณแบบเดิมกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

2.เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม จำนวน 178 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้บริหารจำนวน 4 เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจในการวางแผนและตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และเจ้าหน้าที่ที่ใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 9 คน ของแต่ละกองงาน ได้แก่ สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง กองการศึกษา กองสาธารณะสุข และกองสวัสดิการสังคม ในสำนักงานเทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นการกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับด้านงานสารบรรณ การวิเคราะห์ข้อมูลจากใช้งานระบบสารบรรณ

อิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของการสัมภาษณ์การปฏิบัติงานระบบสารบรรณแบบดั้งเดิมก่อนที่จะนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่มาใช้ในการทำงาน และจำแนกวิเคราะห์ข้อมูลตามความเหมาะสม

การวัดความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น (Validity and Reliability) การสร้างแบบสัมภาษณ์ด้วยการประยุกต์ใช้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และได้ทำการส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา และการทดสอบความเชื่อมั่นได้มีการทดลองใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญด้านงานสารบรรณ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำรวจบริบทของการใช้งานระบบสารบรรณแบบเดิมของเทศบาล และบทสัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมายหลังจากที่ได้ใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์แบบใหม่ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสรุปเพื่อใช้ในการกำหนดเนื้อหาและขอบเขตของการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ทำการถอดเทปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการจดบันทึก นำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายโดยใช้การตีความถอดแบบสัมภาษณ์ และจำแนกประเภทต่าง ๆ ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบเชิงพรรณนา และให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการตีความ หลังจากได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้ศึกษาจะนำผลที่ได้จากการศึกษามาแยกแต่ละประเด็นคำถามแบ่งออกเป็นด้าน ๆ เพื่อนำไปสู่การเขียนผลการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะการทำการศึกษาในครั้งต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการสัมภาษณ์รูปแบบการทำงานของระบบสารบรรณแบบเดิมกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ในรูปแบบงานสารบรรณแบบเดิม สารบรรณกลางจะมีหนังสือรับและหนังสือส่งที่ส่งจากหน่วยงานภายในและภายนอก หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่สารบรรณกลางทำการคัดแยกและจัดลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนของหนังสือนั้น ลงทะเบียนรับ - ส่งหนังสือ และเกษียณหนังสือเพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานได้พิจารณาสั่งการ และสารบรรณกลางจัดทำสำเนาส่งไปยังส่วนกองงานต่างๆ ที่มี

ส่วนเกี่ยวข้องกับงานตามรายละเอียดในหนังสือ เพื่อนำเสนอผู้บริหารได้พิจารณาสั่งการ แล้วดำเนินการปฏิบัติตามคำสั่งต่อไป การจัดทำหนังสือเวียน เจ้าหน้าที่สารบรรณกลางจะต้องจัดทำสำเนาหนังสือเวียนภายในหน่วยงานที่มีผู้รับเป็นจำนวนมากโดยเนื้อหาในหนังสือนั้นเป็นเรื่องเดียวกัน การสร้างหนังสือ จะต้องมีการพิมพ์ตรวจทานหนังสือ ซึ่งหากมีข้อผิดพลาดในส่วนต่างๆ ของหนังสือ จะต้องทำการแก้ไข และจัดพิมพ์หนังสือที่ถูกต้องใหม่ การติดตามความคืบหน้าของหนังสือว่าตอนนี้อยู่ในขั้นตอนของส่วนงานใด โดยจะต้องซักถามจากเจ้าของเรื่อง การจัดเก็บหนังสือ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการจัดเก็บหนังสือ นำหนังสือเข้าแฟ้มเอกสารของหน่วยงาน ตามประเภทของหนังสือ เพื่อใช้ในการสืบค้นหาหนังสือย้อนหลัง และเก็บไว้เป็นหลักฐานราชการต่อไป

รูปแบบของการทำงานในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ที่ทำงานผ่านระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม “ระบบท้องถิ่นดิจิทัล” การรับหนังสือที่มาจากหน่วยงานภายนอก โดยเจ้าหน้าที่สารบรรณกลางทำการเพิ่มบันทึกรับหนังสือจากภายนอกในระบบสารบรรณอิเล็กทริกนิกส์ ระบุข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ตามเนื้อหาในหนังสือ ทำการแสกนหนังสือเพื่อแนบไฟล์เอกสารประเภทต่างๆ ลงในระบบ และส่งต่อไปยังส่วนกองงานที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ธุรการกองงานนั้นรับหนังสือและบันทึกเสนอหัวหน้าส่วนกองงานผ่านระบบ และส่งเรื่องเสนอพิจารณาแก่ผู้บริหารและมีอำนาจลงนามตามลำดับ หลังจากมีการบันทึกสั่งการลงนามจากผู้บริหารแล้ว เจ้าหน้าที่ธุรการกองทำการบันทึกรับหนังสือ ส่งต่อหรือแจ้งเวียนทราบในระบบให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานได้ดำเนินการปฏิบัติงาน การสร้างหนังสือราชการประเภทต่างๆ สามารถสร้างได้ในระบบโดยกรอกข้อมูลรายละเอียดเนื้อหาของหนังสือที่ต้องการพิมพ์ เมื่อทำการบันทึกตามขั้นตอนจะสามารถเปิดดูตัวอย่างของหนังสือที่ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ ทั้งนี้ในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เจ้าหน้าที่สามารถติดตามสถานะของหนังสือได้ผ่านระบบ การจัดเก็บเอกสารจะอยู่ในพื้นที่จัดเก็บข้อมูลบนคลาวด์ และค้นหาหนังสือที่ต้องการดูย้อนหลังได้ในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

ด้านความรวดเร็ว การนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการทำงานด้านงานสารบรรณ ทำให้การรับ-ส่งหนังสือรวดเร็วมากขึ้นกว่าระบบเดิม การค้นหาหนังสือมีรวดเร็วและง่ายยิ่งขึ้นจากการพิมพ์ค้นหาคำสำคัญในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ หรือการระบุวันที่ที่ต้องการค้นหาได้รวดเร็วมากขึ้น ซึ่งระบบเดิมหากต้องการค้นหาหนังสือย้อนหลัง ต้องไล่เช็คจากสมุดทะเบียนหนังสือรับ-ส่ง หลายเล่มถึงจะค้นหาพบ เนื่องจากในแต่ละวัน เทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม มีหนังสือรับ-ส่งเข้ามาเป็นจำนวนมาก การค้นหาหนังสือแบบเดิม ทำให้การทำงานมีความล่าช้าลง เมื่อเทียบกับการมีระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ การตรวจสอบเช็คและติดตามสถานะของหนังสือที่สามารถเช็คได้ในระบบ โดยไม่ต้องรอซักถามจากเจ้าหน้าที่ที่นำหนังสือไปเสนอต่อผู้บริหารตามสายงาน

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลว่า “การนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการทำงานด้านสารบรรณนี้ ทำให้เราสามารถค้นหาข้อมูลได้เร็วขึ้น เพราะแต่ก่อนเราหางานจากสมุดทะเบียนหนังสือ ซึ่งปัจจุบันมีคอมพิวเตอร์ มีอินเตอร์เน็ต เข้ามาช่วยสืบค้นหางานก็ทำให้เร็วขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลว่า “ถ้าบุคลากรในองค์กร ได้เข้ามาใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์กันทุกคน จะทำให้บุคลากรของเราถูกบังคับให้มีการพัฒนาและต้องเรียนรู้กับระบบใหม่ ซึ่งมันดีและจะช่วยให้เร็วขึ้น อย่างเช่นพี่ไม่ต้องไปเดินส่งหนังสือเลย พี่ให้กองคลังเปิดในระบบได้เลย แสกนหนังสือเข้าในระบบให้แล้ว”

ตารางที่ 1 แสดงผลการสรุปด้านความรวดเร็ว การเปรียบเทียบของระบบสารบรรณแบบเดิมกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

ด้านความรวดเร็ว	ระบบสารบรรณแบบเดิม	ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์
1.การรับ-ส่งหนังสือ	1.การบันทึกออกเลขรับ-ส่ง และเขียนลงในทะเบียนหนังสือ ทำการเกษียณหนังสือและนำใส่แฟ้มเพื่อเสนอให้หัวหน้าส่วนพิจารณาสั่งการไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องในหนังสือเพื่อดำเนินการปฏิบัติงานต่อไป	1.การบันทึกออกเลขรับ-ส่ง สามารถบันทึกลงในระบบ และทำการส่งหนังสือไปยังกองงานที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการต่อได้ทันที
2.การค้นหาหนังสือ	2.การค้นหาหนังสือย้อนหลัง ต้องไล่เช็คจากสมุดทะเบียนหนังสือรับ-ส่งหลายเล่ม	2.การค้นหาหนังสือในระบบ พิมพ์คำสำคัญ ระบุชื่อเรื่องหรือวันที่ของหนังสือ ระบบจะแสดงผลหนังสือที่ต้องการดูได้ในทันที

ด้านลดขั้นตอนการทำงาน โดยส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยลดระยะเวลาในการปฏิบัติงานทำให้สามารถทำงานด้านอื่นๆ ได้มากขึ้น ช่วยลดขั้นตอนในการส่งต่อหนังสือไปยังส่วนกองงานแผนกอื่นผ่านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่ไม่ต้องเดินส่งเอกสารด้วยตนเอง การประมวลผลข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ใช้เวลาน้อยลง และการสร้างหนังสือในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้ลดระยะเวลาในการแก้ไขจัดเรียงหน้าหนังสือที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ได้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

ตารางที่ 2 แสดงผลการสรุปด้านลดขั้นตอนการทำงาน การเปรียบเทียบของระบบสารบรรณแบบเดิมกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

ด้านลดขั้นตอนการทำงาน	ระบบสารบรรณแบบเดิม	ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์
1.ระยะเวลาการทำงาน	1.การส่งหนังสือ เจ้าหน้าที่ต้องเดินไปส่งหนังสือในกองงานต่างๆ ด้วยตนเอง	1.เจ้าหน้าที่สามารถส่งหนังสือให้กองงานต่างๆ ได้ผ่านระบบทันที
2.การสร้างหนังสือ	2.การสร้างหนังสือใหม่จะต้องมีการพิมพ์หนังสือผ่านโปรแกรม Microsoft word และจัดเรียงตั้งค่าหนังสือให้ถูกต้องด้วยตนเอง	2.การสร้างหนังสือในระบบ สามารถใส่ข้อมูลต่างๆ ในช่องการกรอกของรายละเอียดหนังสือ และแสดงผลออกมาให้อัตโนมัติผ่านระบบ

ด้านความประหยัด การรับ - ส่งหนังสือผ่านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ลดปริมาณการใช้กระดาษของแต่ละฝ่ายงานได้มากขึ้น และหนังสือราชการบางเรื่องมีจำนวนหน้าหนังสือหลายหน้า หากได้ใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ในระยะยาวจะช่วยลดพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสารได้มากขึ้น ซึ่งในบางครั้งหน่วยงานภายนอกมีการส่งหนังสือเฉพาะใบปะหน้ามาให้ โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมของหนังสือนั้นที่มีการแนบลิงค์ไฟล์เอกสารหรือคิวอาร์โค้ดที่หน่วยงานภายนอกส่งมาให้ โดยผู้ใช้งานไม่ต้องพิมพ์เอกสารออกมาสามารถบันทึกหนังสือรับและอัปโหลดหนังสือลงในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ได้ทันที และช่วยประหยัดเวลาในการส่งหนังสือไปยังส่วนกองงานต่างๆ ได้มากขึ้น แต่เนื่องด้วยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในแพลตฟอร์มระบบท้องถิ่นดิจิทัล ที่มีการให้บริการในส่วนงานด้านอื่นๆด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลว่า พื้นที่การจัดเก็บข้อมูลอาจไม่เพียงพอต่อการใช้งานในระยะยาว เพราะการซื้อแพ็จเกจของระบบท้องถิ่นดิจิทัล มีการจำกัดพื้นที่จัดเก็บข้อมูลบนคลาวด์ไว้ ตามขนาดที่ต้องใช้งานและมีราคาที่สูง เมื่อเทียบกับการทำงานในรูปแบบเดิม อาจทำให้ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญในการนำระบบนี้เข้ามาใช้ในการทำงาน

ตารางที่ 3 แสดงผลการสรุปด้านความประหยัด การเปรียบเทียบของระบบสารบรรณแบบเดิมกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

ด้านความประหยัด	ระบบสารบรรณแบบเดิม	ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์
1.ปริมาณการใช้กระดาษ	1. การส่งหนังสือแจ้งเวียน มีการจัดทำสำเนาของหนังสือเป็นจำนวนมาก เพื่อส่งให้กับทุกกองงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	1. การส่งหนังสือไปยังส่วนกองงานผ่านระบบ ช่วยลดปริมานของกระดาษในการจัดทำสำเนาหนังสือ

2.พื้นที่จัดเก็บหนังสือ	2. จัดเก็บเอกสารหนังสือราชการใส่แฟ้มแยกตามประเภทของหนังสือแล้วนำเก็บเข้าตู้เก็บเอกสาร	2. หนังสือราชการและเอกสารต่างๆ จะถูกจัดเก็บเข้าสู่ระบบคลาวด์

ประสิทธิผลของการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

คุณภาพของระบบ เมื่อเปรียบเทียบกับระบบเดิม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าระบบมีความง่ายและสะดวกสบายต่อการใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถติดตามและเปิดดูหนังสือรับ - ส่ง ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยสามารถใช้งานได้ผ่านอุปกรณ์อื่นๆ เช่น แท็บเล็ต หรือโทรศัพท์มือถือที่มีสามารถเชื่อมต่ออินเตอร์เน็ตได้ และรูปแบบการทำงานของตัวระบบมีความทันสมัยใช้งานง่ายดูแล้วสบายตา ในอีกแง่มุมหนึ่งผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านไม่คุ้นชินกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานมาใช้งานในระบบ และขาดทักษะความชำนาญในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าการบันทึกหนังสือด้วยการเขียนลงในสมุดง่ายกว่าการทำงานในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “ ในระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ เราพร้อมที่จะเรียนรู้ระบบใหม่ๆ ได้ แต่สำหรับผู้บริหารเขายังต้องการเห็นเอกสารในรูปแบบกระดาษ ซึ่งถ้าจะให้เขามาดูในระบบคงเป็นเรื่องยาก ”

คุณภาพของข้อมูล เมื่อเปรียบเทียบกับระบบเดิม รูปแบบของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ในการใส่รายละเอียดต่างๆ ของบันทึกรับ - ส่งหนังสือและสร้างหนังสือการหนังสือได้ครบทุกประเภท และการเก็บรักษาข้อมูลด้านตัวหนังสือระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์จะดีกว่าระบบสารบรรณแบบเดิมเพราะตัวหนังสือจะไม่ซีดจาง โดยที่เราสามารถเปิดเรียกดูหนังสือย้อนหลังได้ทุกเมื่อ

คุณภาพของการบริการ เปรียบเทียบกับระบบเดิม การให้บริการของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานมีปัญหาใช้งานไม่ได้ เจ้าหน้าที่สามารถเปลี่ยนอุปกรณ์การทำงานได้ตลอดทุกเมื่อ เนื่องจากข้อมูลของหนังสือต่างๆ จะถูกจัดเก็บไว้ในระบบคลาวด์ โดยหนังสือราชการที่ได้บันทึกไว้ สามารถเรียกดูได้จากทุกอุปกรณ์เพียงแค่เข้าระบบใช้งาน และการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการแก้ไขปัญหาระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ เจ้าหน้าที่มีความช่วยเหลือเป็นอย่างดีและเร่งแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลว่า “ตอนที่ต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่เข้าไปในระบบ เรากรอกข้อมูลไปหลายรอบก็เพิ่มไม่ได้สักที เราเลยแจ้งเจ้าหน้าที่ให้ช่วยแก้ไขให้หน่อย ซึ่งก็ใช้เวลาสักครู่หนึ่งเพื่อหาข้อผิดพลาด หลังจากนั้นก็เพิ่มได้ปกติ”

ตารางที่ 2 แสดงผลการสรุปประสิทธิผลของการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

	ระบบสารบรรณแบบเดิม	**ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์**
คุณภาพของระบบ	1. งานสารบรรณแบบเดิมเจ้าหน้าที่จะต้องไปลงรับ-ส่งเลขที่หนังสือ ที่สารบรรณกลาง และการรับหนังสือต้องรอสารบรรณกลาง เกษียณหนังสือและส่งไปยังกองงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป	1.สามารถติดตามและเปิดดูหนังสือรับ - ส่ง ได้ทุกที่ทุกเวลา โดยใช้งานได้ผ่านอุปกรณ์อื่นๆ เช่น โทรศัพท์ หรือแท็ปเล็ต 2.มีความทันสมัยใช้งานง่ายดูแล้วสบายตา ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูล
คุณภาพของข้อมูล	1.รายละเอียดเนื้อหาในหนังสือหากเก็บไว้นานข้อความบางส่วนอาจเลือนลางและไม่คมชัดเหมือนเดิม 2.การสร้างหนังสือ เจ้าหน้าที่จะต้องพิมพ์หนังสือ และจัดหน้ากระดาษให้ตรงตามรูปแบบที่ถูกต้องเอง	1.การบันทึกรับ - ส่งหนังสือและสร้างหนังสือการหนังสือใส่รายละเอียดต่างๆ ของได้ครบทุกประเภท ระบบจะแสดงผลออกมาสามารถใช้งานได้ทันที 2.การเก็บรักษาข้อมูลด้านตัวหนังสือในระบบสามารถเก็บได้นาน เพราะตัวหนังสือจะไม่ซีดจาง
คุณภาพของการบริการ	1.เนื่องจากเป็นระบบManual จึงไม่มีการบริการของเจ้าหน้าที่ระบบ	1.หากเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงานมีปัญหา เจ้าหน้าที่สามารถเปลี่ยนอุปกรณ์การทำงานได้ตลอด 2.หากระบบมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขเองได้ สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ให้แก้ไขผ่านการสื่อสารออนไลน์ได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้งานระบบ

ด้านผู้เข้าใช้ระบบ ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านให้ความเห็นว่า ขั้นตอนของการสมัครเข้าใช้งานด้วยระบบ Digital ID มีความยุ่งยากและซับซ้อน เนื่องจากมีขั้นตอนความปลอดภัยในการเข้าถึงใช้งานระบบ ในส่วนขั้นตอนของการเพิ่มเจ้าหน้าที่เข้ามาในระบบมีความผิดพลาดของการกรอกข้อมูลทำให้ไม่สามารถเพิ่มได้ จึงต้องรอให้เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดในระบบจึงจะสามารถเพิ่มข้อมูลเจ้าหน้าที่ได้ ในกรณีที่เอกสารมีจำนวนมากและตัวหนังสือมีขนาดที่เล็กเกินไป ผู้ใช้งานระบบที่มีปัญหาเรื่องระบบสายตาไม่สามารถอ่าน

เนื้อหาหรือใจความสำคัญของหนังสือนั้นได้ และผู้ใช้งานบางท่านขาดความชำนาญในการใช้งานคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจเป็นทำให้เกิดความล่าช้าในการรับ-ส่งหนังสือผ่านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า “ถ้าเป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์มันต้องเข้าระบบ ต้องเปิดหน้าเว็บหลายหน้า ถ้าเป็นแบบเดิมแค่เขียนลงสมุดหรือเดินไปค้นหาเอกสารได้ทันทีดู แบบเดิมเหมาะกับผู้ที่ไม่ถนัดใช้งานคอมพิวเตอร์ ซึ่งแบบอิเล็กทรอนิกส์เหมาะสมผู้ปฏิบัติงานที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างคล่องแคล่ว”

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลว่า “ตอนที่สมัครเข้าใช้งานผ่านระบบ ต้องมีการยืนยันตัวตนผ่านเบอร์โทรศัพท์ รหัส OTP ไม่ส่งเข้ามาสักที ตอนที่สมัครเข้าใช้รอประมาณเกือบทั้งวันรหัสก็ยังไม่เข้ามา”

ด้านระบบสารบรรณ ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เป็นแบบออนไลน์จึงมักมีปัญหาเมื่อระบบล่ม อาจจะต้องมีการบันทึกข้อมูลลงในสมุดทะเบียนหนังสือ ซึ่งอาจเป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนและเพิ่มภาระงานให้กับเจ้าหน้าที่ การติดตามเส้นทางของหนังสือ หากชื่อเรื่องของหนังสือมีความยาวที่มากเกินไป ทำให้เนื้อหาชื่อเรื่องตกหล่นไม่ครบถ้วน และเมื่อระบบมีปัญหาบางครั้งไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเองต้องรอผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไข ในบางครั้งอาจต้องใช้ระยะเวลานานในการแก้ไขข้อผิดพลาด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

รูปแบบการทำงานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล

การนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการทำงานด้านงานสารบรรณของเทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานจากงานสารบรรณแบบเดิม แบบที่ไม่มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยบริหารจัดการหนังสือราชการนั้น หลังจากได้มีการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ภายใต้แพลตฟอร์ม ระบบท้องถิ่นดิจิทัลนั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลของ Mark Baker (2014) ในการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารงานในยุคดิจิทัล ด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการบริหารงาน เพื่อช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นต่อระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลในเชิงบวก โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1.ด้านความรวดเร็ว ช่วยในการค้นหาหนังสือที่เข้ามาใหม่และหาหนังสือย้อนหลังได้เร็วขึ้น กว่าระบบเดิมที่ต้องให้เจ้าหน้าที่สารบรรณเป็นผู้ค้นหา ซึ่งในการค้นหาหนังสือในระบบนั้น ทุกคนสามารถค้นหาได้เองทันทีโดยไม่ต้องรอจนเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน

และสามารถตรวจสอบติดตามสถานะของหนังสือได้รวดเร็วขึ้น 2.ด้านลดขั้นตอนการทำงาน ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยลดขั้นตอนในการส่งต่อหนังสือไปยังส่วนกองงานแผนกอื่น ทำให้ลดการเจอตัวต่อตัว face – to - face โดยการส่งหนังสือนั้นสามารถส่งต่อไปยังแผนกอื่นได้ผ่านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ 3.ด้านความประหยัด ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้ปริมาณการใช้กระดาษของสำนักงานลดลง ซึ่งหนังสือราชการที่มีเข้ามาในบางเรื่องจะแนบลิงค์ให้ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติม โดยเจ้าหน้าที่ส่งสามารถเก็บไฟล์หนังสือนั้นเข้าไว้ในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ได้ทันที โดยไม่ต้องพิมพ์เอกสาร และยังช่วยลดพื้นที่การจัดเก็บหนังสือราชการได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกฤตา จิตร์มาต (2563) พบว่า ด้านความรวดเร็วในการทำงานของขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การรับ - ส่ง จนไปถึงการติดตามงานเอกสารในระบบได้รวดเร็วมากขึ้น ทำให้ไม่มีหนังสือที่ค้างในระบบเป็นเวลานาน ด้านกระบวนการ สามารถส่งหนังสือที่เกี่ยวข้องกับกองฝ่ายงานใดผ่านระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ช่วยลดขั้นตอนการทำงาน ลดระยะเวลาการทำงานได้มากขึ้น ด้านทรัพยากร การจัดการหนังสือในระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้ลดการใช้กระดาษในการจัดทำสำเนาเอกสารที่ต้องส่งไปยังกองฝ่ายงานต่างๆ ลงได้มากขึ้น

ประสิทธิผลของการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

คุณภาพของระบบ ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ที่นำมาใช้ในสำนักงานเทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมของระบบ มีรูปแบบการทำงานที่เข้าใจและใช้งานง่ายสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการที่ทำงานด้านงานสารบรรณโดยตรง ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เมื่อส่งหนังสือไปให้ผู้บริหารพิจารณาในระบบ หนังสือนั้นจะค้างอยู่ที่ผู้บริหาร เนื่องจากขาดความชำนาญในการใช้งานระบบและยังต้องการอ่านหนังสือราชการในรูปแบบกระดาษอยู่ จึงทำให้การส่งหนังสือไปยังผู้บริหารไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร แต่ถ้าในระดับเจ้าหน้าที่แต่ละกองงาน มีการรับ-ส่งหนังสือ ระหว่างกองงานนั้น มีการใช้งานได้รวดเร็ว และสะดวกมากขึ้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีความเข้าใจในระบบงานสารบรรณเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จึงง่ายต่อการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

คุณภาพของข้อมูล การออกแบบระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ มีความสอดคล้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2548 และการจัดเก็บข้อมูลในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสาร และสามารถเก็บข้อมูลนั้นได้ตลอดไป สามารถค้นหาและเรียกดูหนังสือราชการนั้นได้ตลอด ซึ่งมีความแตกต่างจากระบบเดิมที่หากเก็บไว้นาน ข้อความในตัวหนังสืออาจมีความเลือนรางและซีดจางได้เมื่อระยะเวลาผ่านไปนาน

คุณภาพของการบริการ ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล มีเจ้าหน้าที่รอรับฟังให้คำปรึกษา และช่วยแก้ปัญหาของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อระบบ

เกิดปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเอง และเมื่ออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของผู้ใช้งานมีปัญหา สามารถเปลี่ยนเครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ในการเข้าระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยการเข้ารหัสผู้ใช้งาน เพิ่มความสะดวก รวดเร็วต่อผู้ใช้งานมากขึ้น

จากการศึกษาประสิทธิผลของการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลนั้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิภาพของ สุธาทิพย์ จงจิตต์ (2561) พบว่า 1.คุณภาพของระบบ ระบบการสารบรรณอิเล็กทรอกนิกส์นั้นจะมีประสิทธิผลที่ดีได้ ด้วยการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานและทำให้งานนั้นมีความสะดวก รวดเร็วขึ้น ใช้ระบบแล้วช่วยประหยัดต้นทุนและทรัพยากรในการทำงาน 2.คุณภาพของข้อมูล ความเหมาะสมของเทคโนโลยี ที่มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ 3.คุณภาพการบริการ ผู้ใช้สามารถรับรู้ได้ถึงประสิทธิผลของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานและเกิดความพึงพอใจมากขึ้น

จากปัญหาการใช้งานด้านผู้เข้าใช้ระบบ ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านให้ความเห็นในเชิงลบกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ว่า มีความยุ่งยากซับซ้อน และยังคงเชื่อมั่นในการทำงานแบบเดิมมากกว่า เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านขาดทักษะทางดิจิทัล จึงทำให้เป็นเรื่องยากที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ที่เข้ามาใช้ในการทำงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการยอมรับเทคโนโลยี Davis,Bagozzi and Warshaw (1989), อ้างถึงใน ประภัสสร ขาวงาม (2564) การที่ผู้ใช้งานจะยอมรับเทคโนโลยีได้ จะต้องมีปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี คือ การรับรู้ถึงการใช้งานง่ายของระบบ ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งาน และทัศนคติของผู้ใช้งานที่มีผลต่อระบบเทคโนโลยี นอกจากปัจจัยเหล่านี้แล้ว การมีทักษะทางดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญในการทำงาน ซึ่งหากขาดความชำนาญในด้านทักษะทางดิจิทัล การนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการทำงานก็ไม่ช่วยให้ประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น อาจจะทำให้การทำงานมีความล่าช้าลงกว่าระบบเดิมได้เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ควรมีการฝึกอบรมเพิ่มความรู้ให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการเรียนรู้ในด้าน Digital Literacy ในการเพิ่มทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการรับรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อระบบเทคโนโลยีดิจิทัล โดยควรศึกษาอบรมทุก 1 ปี เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ และเพิ่มศักยภาพการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น และจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง นอกจากการแค่นั่งฟังบรรยาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมในการอบรมมากขึ้น

2) ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีการกำหนดนโยบายในการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในองค์กร เป็นการผลักดันให้องค์กรสามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานให้ทันต่อยุคดิจิทัล เพื่อตอบสนองต่อการให้บริการประชาชน มีความสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งการนำระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในองค์กรนั้น จะทำให้เจ้าหน้าที่ต้องใช้งานระบบนั้น จะทำให้เกิดการเรียนรู้และความกระตือรือร้นในการหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ผู้บริหารได้กำหนดขึ้นไว้

3) ควรมีการนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ไปใช้กับหน่วยงานที่มีการประสานการทำงานร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น สำนักงานจังหวัดที่เป็นส่วนกลางของในบริหารราชการและองค์กรปกครองส่วนถิ่นทุกแห่งควรใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นแบบแผนเดียวกัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตระหนักรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงาน และทำให้เกิดการกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้มากขึ้น

4) ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ควรมีการพัฒนาเพิ่มระบบแอปพลิเคชัน มีการแจ้งเตือนไปยังอุปกรณ์สื่อสารของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ทำงานในรูปแบบ Web Browser หากไม่ได้เปิดดูตลอดเจ้าหน้าที่จะไม่สามารถรู้ได้ว่ามีหนังสือส่งเข้ามา ซึ่งหากมีการพัฒนาให้มีระบบแจ้งเตือน จะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่เปิดใช้งานระบบได้มากขึ้น และสามารถปฏิบัติงานตามเรื่องในหนังสือที่ส่งมาได้ทันเวลา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาทัศนคติของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยวิเคราะห์ทัศนคติของการรับรู้ถึงการใช้งาน การรับรู้ถึงประโยชน์ของระบบทั้งในแง่มุมเชิงบวกและเชิงลบ และควรมีการใช้เครื่องมืออื่นๆในการเก็บข้อมูล เช่น การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้ศึกษาได้รับรู้ถึงพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติในการแสดงออกของผู้ให้ข้อมูล

2) ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านงานสารบรรณให้มีประสิทธิภาพในการนำระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการจัดการหนังสือราชการ โดยศึกษาตั้งแต่การวางแผนกระบวนการพัฒนาบุคลากร การดำเนินการ และการประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

3) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่มีบริบทของพื้นที่แตกต่างกันและมีวัฒนธรรมองค์กรที่ต่างกัน

4) ควรมีการศึกษาปัจจัยในด้านอื่น ๆ ของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ในความคาดหวังของเจ้าหน้าที่ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาด้านอื่นเพิ่มเติมของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

เอกสารอ้างอิง (References)

ณัฐกฤตา จิตร์มาต. (2563). ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรทวิปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้น 11 ธันวาคม 2565, จาก http://www.mpa-mba.ru.ac.th/images/Project/treatise_bangkok13 _06102020/6117950093.pdf

ประภัสสร ขาวงาม. (2564). ปัจจัยระบบงานด้านสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความประทับของบุคลากร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. สืบค้น 11 ธันวาคม 2565, จาก https://epublish.cmru.ac.th/download/file/63

พรบ.การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ.2562. (22 พฤษภาคม 2562). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 67 ก หน้า 57 - 66.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2548. (23 กันยายน 2548). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 88 ง หน้า 32 - 37.

สุธาทิพย์ จงจิตต์. (2561). ประสิทธิผลการใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Doc) กรณีศึกษา: คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. การค้นคว้าอิสระ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้น 22 มีนาคม 2566, จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2018/TU_2018_6003010664_9705_10889.pdf

สารภี สหะวิริยะ. (2562). ปัญหาการใช้งานระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-document) ของบุคลากรคณะ วิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลาศรีนครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สืบค้น 12 ธันวาคม 2565, จาก https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/12342/2/สารภี%20สหะวิริยะ.pdf

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2565) .ระบบท้องถิ่นดิจิทัล (Digital Government Platform). สืบค้น 8 ตุลาคม 2565, จาก https://www.dga.or.th/our-services/digital-platform-services/digital-government-platform.

Mark Baker (2014). Digital Transformation. (ออนไลน์). แหล่งที่มาhttps://www.dga.or.th/upload/download/file_8f093d6d5522a1286dd23b4ee3d65d84.pdf.

การมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

Participation in Corporate Social Responsibility Related to Environmental and Safety Activities of Workers

สมบูรณ์ ใจประการ[1] ลักษณา เหล่าเกียรติ[2] ชนกานต์ สกุลแถว[3] มงคล รัชชะ[4]
Somboon Chaiprakarn, Laksana Laokiat, Chanakarn Sakulthaew, Mongkol Ratcha

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานโรงไฟฟ้าในจังหวัดสระบุรี ในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงไฟฟ้า จำนวน 284 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 68 มีระดับทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่ระดับดีถึงดีมาก ร้อยละ 70 มีความเห็นด้วยในระดับเห็นด้วยมากถึงมากที่สุดต่อระบบส่งเสริมการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของบริษัท แต่มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ร้อยละ 76 ผลการศึกษาด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการติดตามตรวจสอบและประเมินผลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับเงินเดือน การรับรู้ข่าวสาร และส่วนงานมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และยังพบว่าทัศนคติ และระบบส่งเสริมการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการมีส่วนร่วมใน

Received: 2023-05-20 **Revised**: 2023-07-09 **Accepted**: 2023-07-09

[1]สาขาวิชาการจัดการวิศวกรรมและเทคโลยี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ Department of Engineering and Technology Management Faculty of Engineering Rajamangala University of Technology Krungthep. Corresponding Author e-mail: 649041810080@mail.rmutk.ac.th

[2]คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Faculty of Public Health Thammasat University

[3]สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ Department of Occupational Health and Safety Faculty of Science and Technology Nakhon Sawan Rajabhat College University

[4]สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Department of Occupational Health and Safety Faculty of Public Health Ramkhamhaeng University

การดำเนินงาน และการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วม; การดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม; สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

Abstract

The purpose of this research was to study the factors affecting the workers' participation on corporate social responsibility (CSR) activities related to environment and safety of the power plants in Saraburi province. The self-completed questionnaire was employed to collect data 284 respondents. The descriptive statistics were applied to analyzed data frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's Correlation Coefficient and Chi-Square. The study results showed that 68% had a good attitude toward corporate social responsibility of environment and safety, and 70% had the highest level of agreement with the system to promote responsible operations to the corporate social responsibility of environment and safety. However, there is a level of participation in operating social responsibility of environment and safety, at a low to moderate level of 76%. The study's results on factors related to participation in the follow-up implementation verification and evaluation of corporate social responsibility of environment and safety found personal factors, including salary level, information, and the division, have a relationship with the participation of employees in the implementation of corporate social responsibility of environment and safety and also found that the attitude and the operation promotion system had a positive relationship with participation in the operation and monitoring, auditing, and evaluating the performance of corporate social responsibility of environment and safety statistically significant.

Keywords: Worker's participation; Corporate Social Responsibilities; Environment and Safety

บทนำ (Introduction)

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility) หรือ เรียกโดยย่อว่า CSR เป็นกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ภาคการผลิตของรัฐและเอกชนตื่นตัวต่อการดำเนินธุรกิจด้วยการแสดงความรับผิดชอบกับผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของกระบวนการดำเนินธุรกิจ แสดงตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและสิ่งแวดล้อมรวมถึงกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สังคมที่

องค์กรตั้งอยู่ โดยปกติของธุรกิจการผลิตและให้บริการพลังงานไฟฟ้าย่อมมีอุปสรรคและความกดดันมากมาย ความรับผิดชอบพื้นฐานที่องค์กรธุรกิจควรมีต่อสังคม คือ ความรับผิดชอบต่อคุณภาพสินค้าหรือบริการที่จำหน่ายให้กับผู้บริโภค ความรับผิดชอบต่อผลตอบแทน สวัสดิการและความปลอดภัยของพนักงาน ความรับผิดชอบต่อความเสียหายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมไม่เพียงแต่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจเท่านั้นแต่ยังทำให้ได้รับการยอมรับจากสังคมและได้ผลลัพธ์ที่ดีกลับมาสู่องค์กรส่งผลให้ธุรกิจประสพผลสำเร็จตามเป้าหมาย (ธีรยุส วัฒนาศุภโชค, 2550) ด้วยเหตุนี้แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมหรือการทำธุรกิจเพื่อสังคม จึงได้รับความสนใจจากองค์กรธุรกิจอย่างแพร่หลาย ทั้งองค์กรที่เล็งเห็นความสำคัญอย่างแท้จริงและองค์กรที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคมเพียงเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้แก่องค์กรเท่านั้น แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่แพร่หลายอยู่ในขณะนี้กล่าวได้ว่ามีหลักการที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ การพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจเป็นการดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดีอันจะนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ทั้งนี้หลักความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจสามารถสรุปได้สั้นๆ ด้วยคำกล่าวของ Bjorn Stigson ประธานสภาธุรกิจโลกเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ว่า “ธุรกิจไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ในสังคมที่ล้มเหลว” (Business Cannot Succeed in A Society that Fails) (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2551)

ด้วยปัจจัยในสถานการณ์ของกระแสกดดันและความท้าทายในการประกอบธุรกิจผลิตพลังงานไฟฟ้า โรงไฟฟ้าในเขตพื้นที่จังหวัดสระบุรี จึงตัดสินใจมุ่งแสวงหาแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้อย่างมีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อสามารถตอบสนองต่อความต้องการของพนักงาน ลูกค้า ชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยการดำเนินงานด้วยระบบการบริหารที่มีคุณภาพเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งให้องค์กร อีกทั้งเพื่อสามารถปรับตัวรองรับกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและสังคมที่เป็นกระแสสำคัญของโลกในยุคปัจจุบัน แนวทางการดำเนินงานตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรจึงเป็นแนวคิดการบริหารที่สำคัญของโรงไฟฟ้าฯ เลือกนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานแต่กิจกรรมดังกล่าวต้องได้รับการขับเคลื่อนจากพนักงานภายในองค์กรเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมโรงไฟฟ้าในเขตพื้นที่จังหวัดสระบุรีได้ดำเนินกิจกรรมมาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มประกอบกิจการซึ่งเป็นกิจกรรมช่วยเหลือสังคมอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่ากลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของพนักงานโรงไฟฟ้าในจังหวัดสระบุรี วิธีการใดสามารถทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมก่อให้เกิดการพัฒนาองค์กร รวมทั้งค้นหาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพนักงานและเป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในสถานประกอบการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของพนักงานโรงไฟฟ้าในจังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบภาคตัดขวาง (Cross Sectional Study) มีวัตถุประสงค์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานทุกระดับตำแหน่งในกลุ่มโรงไฟฟ้า จำนวน 7 แห่ง ในจังหวัดสระบุรี ซึ่งมีจำนวนพนักงานรวมทั้งสิ้น 284 คนและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ประโยชน์สูงสุดสำหรับแต่ละโรงไฟฟ้าจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรทั้งหมด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

แบบสอบถามมีทั้งหมด 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ทัศนคติต่อการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 3 ระบบส่งเสริมการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 25 ข้อ

ส่วนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 22 ข้อ

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้แบบสัมภาษณ์ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านและทดสอบความเที่ยงโดยการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในโรงไฟฟ้านอกเขตพื้นที่จังหวัดอื่นในกลุ่มบริษัทเดียวกัน จำนวน 30 คน และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach’s alpha coefficient) เท่ากับ 0.95

การรวบรวมข้อมูล

หลังจากชี้แจงและได้รับการยินยอมจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วให้กับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 284 คน โดยทำการตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามแก่พนักงานและเก็บคืนในภายหลัง เมื่อได้ครบตามจำนวน ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถามแล้วจึงรวบรวมให้ครบตามจำนวนก่อนนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ตัวแปรข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่ตอบแบบสอบถาม จะใช้วิธีคำนวณโดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) การวิเคราะห์ระดับทัศนคติต่องานความรับผิดชอบต่อสังคม ระดับความคิดเห็นต่อระบบส่งเสริมการดำเนินงานและระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ใช้วิธีการคำนวณด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ใช้วิธีการคำนวณด้วยสถิติ Chi square การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่องานความรับผิดชอบต่อสังคมและ ระบบส่งเสริมการดำเนินงานฯ กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ใช้วิธีการคำนวณโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ทัศนคติต่องานความรับผิดชอบต่อสังคมและความเห็นต่อระบบส่งเสริมการดำเนินงานฯ กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้วยสถิติตารางไขว้ (Crosstab) โดยการเปรียบเทียบค่าร้อยละ

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ระบบส่งเสริมการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ข้อมูลทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย ทัศนคติต่อองค์กร ทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชา ทัศนคติต่อเพื่อนร่วมงานและทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมการทำงาน ระบบส่งเสริมการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย นโยบาย การสนับสนุนของผู้บริหาร กฎระเบียบของบริษัท ความรู้ความเข้าใจและแรงจูงใจ สำหรับการมีส่วนร่วมประกอบด้วย ส่วนร่วม ในการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล จากการศึกษาพบว่าพนักงานที่ศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 66.20 มีระดับทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในระดับดี มีระดับความคิดเห็นต่อระบบส่งเสริมการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่าร้อยละ 69.72 ที่ระดับเห็นด้วยมาก สำหรับการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่าร้อยละ 67.25 มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง โดยมีรายละเอียดดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ระบบส่งเสริมการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ระดับของตัวแปร	ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติ			
ดีมาก	4.51 – 5.00	5	1.76
ดี	3.51 – 4.50	188	66.20
ปานกลาง	2.51 – 3.50	85	29.93
ต่ำ	1.51 – 2.50	6	2.11
ต่ำมาก	1.00 – 1.50	0	0
ระบบส่งเสริมการดำเนินงาน			
เห็นด้วยมากที่สุด	4.51 – 5.00	3	1.06
เห็นด้วยมาก	3.51 – 4.50	198	69.72
เห็นด้วยปานกลาง	2.51 – 3.50	79	27.82
เห็นด้วยน้อย	1.51 – 2.50	4	1.41
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1.00 – 1.50	-	-
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล			
มีส่วนร่วมมากที่สุด	4.51 – 5.00	4	1.42
มีส่วนร่วมมาก	3.51 – 4.50	63	22.18
มีส่วนร่วมปานกลาง	2.51 – 3.50	191	67.25
มีส่วนร่วมน้อย	1.51 – 2.50	26	9.15
ไม่มีส่วนร่วม	1.00 – 1.50	-	-

เพื่อศึกษาสภาพโดยทั่วไปของตัวแปร รวมถึงการกระจายและการแจกแจงของตัวแปรแต่ละด้าน ได้แก่ ทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ระบบส่งเสริมการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่าพนักงานที่ศึกษามีคะแนนเฉลี่ยของระดับทัศนคติความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อยู่ที่ 3.68 จัดอยู่ในระดับดี ซึ่งเท่ากับค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นต่อระบบส่งเสริมการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเฉลี่ยอยู่ที่ 3.68 ซึ่งจัดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยของระบบส่งเสริมการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ที่ 3.68 จัดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ส่วนคะแนนเฉลี่ยของลักษณะระดับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอยู่ที่ 3.17 จัดอยู่ในระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น/การมีส่วนร่วมของตัวแปร
ทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคม	3.68	0.32	ดี
ระบบส่งเสริมการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม	3.68	0.30	เห็นด้วยมาก
ลักษณะการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม	3.17	0.32	มีส่วนร่วมปานกลาง

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของพนักงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ระดับเงินเดือนและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม ของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สำหรับส่วนงานมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และไม่พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อายุงานในโรงไฟฟ้า สุขภาพร่างกาย และประสบการณ์การทำงานก่อนทำที่โรงไฟฟ้ามีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ตัวแปร	Df	χ^2	Sig.
เพศ	3	.749	.749
อายุ	9	15.392	.081

ตัวแปร	Df	χ^2	Sig.
ส่วนงาน	12	21.337	.046**
ระดับการศึกษา	9	12.515	.186
สถานภาพการสมรส	9	7.620	.573
ระดับเงินเดือน	15	45.643	.000*
อายุงานในโรงไฟฟ้า	9	13.082	.159
สุขภาพร่างกาย	6	11.866	.065
ประสบการณ์การทำงานก่อนทำที่โรงไฟฟ้า	9	3.234	.954
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	3	18.906	.000*

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่ามีเพียงระดับเงินเดือนและอายุงานในโรงไฟฟ้าที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และไม่พบว่า เพศ อายุ ส่วนงาน ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส สุขภาพร่างกาย ประสบการณ์การทำงานก่อนทำที่โรงไฟฟ้าและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ตัวแปร	df	χ^2	Sig.
เพศ	4	2.704	.609
อายุ	12	15.480	.216
ส่วนงาน	16	16.813	.398
ระดับการศึกษา	12	10.236	.595
สถานภาพการสมรส	12	13.648	.324
ระดับเงินเดือน	20	59.463	.000*
อายุงานในโรงไฟฟ้า	12	28.380	.005*

ตัวแปร	df	χ^2	Sig.
สุขภาพร่างกาย	8	8.792	.360
ประสบการณ์การทำงานก่อนทำที่โรงไฟฟ้า	12	12.083	.439
การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	4	7.397	.117

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง (r = 0.393) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยกับการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำ (r = .292) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ และระบบส่งเสริมการดำเนินงานฯ ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

การมีส่วนร่วม	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน		
ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม	.393	< 0.001**
ระบบส่งเสริมการดำเนินงานฯ	.342	< 0.001**
การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล		
ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม	.292	< 0.001**
ระบบส่งเสริมการดำเนินงานฯ	.311	< 0.001**

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงไฟฟ้าแห่งหนึ่งในจังหวัดสระบุรี ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานนั้น ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการวางนโยบายและแผนงาน มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมสนับสนุนในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยตามนโยบายบริษัทที่กำหนดไว้ มีส่วนร่วมในการรณรงค์สร้างความตระหนักและประชาสัมพันธ์ด้านผู้บริหาร เพื่อนร่วมงานและตัวพนักงานมีส่วนกระตุ้นทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้นและยังสามารถสละเวลาในงานประจำให้กับการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรณิกา ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยมีระดับการมีส่วนร่วมสูงที่สุดในด้านของการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการดำเนินกิจกรรม ส่วนด้านการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลและด้านการตัดสินใจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของพนักงานยังอยู่ในลักษณะของการเข้าไปมีส่วนช่วยเหลือเมื่อกิจกรรมเกิดขึ้น (กรณิภา อังคนาภิมณฑ์, 2552)

2. ปัจจัยด้านทัศนคติต่องานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่าพนักงานที่ปฏิบัติงานโรงไฟฟ้าแห่งหนึ่งในจังหวัดสระบุรี มีระดับทัศนคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่ระดับดี ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติในการดำเนินงาน ทัศนคติต่อผู้บังคับบัญชาผู้ร่วมงานและสภาพแวดล้อมการทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากการที่องค์กรมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและสื่อสารให้พนักงานทุกคนได้รับทราบทั้งยังเปิดโอกาสให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติกิจกรรม มีช่องทางที่ทำให้พนักงานมีความเข้าใจใน วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายและแผนการดำเนินงานกิจกรรมอย่างชัดเจน มีการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอยู่เสมอ และโครงสร้างองค์กรทำให้การดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดประสบการณ์โดยตรงและประสบการณ์โดยอ้อมผ่านกระบวนการเรียนรู้แล้วผ่านออกไปสู่พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นไปตามแนวคิดหรือทฤษฎี ของกลุ่มนักจิตวิทยาสังคมที่ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจได้ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นผลรวมของการที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและการแสดงออกที่เป็นการกระทำต่อสิ่งต่างๆ ทั้งหมดที่เข้าไปเกี่ยวข้องและเห็นว่า ทัศนคติมี 3 องค์ประกอบ คือ เป็นผลรวมของความเข้าใจ ความรู้สึกและแนวโน้มในการตอบโต้ของบุคคลต่อ คน สัตว์ สิ่งของ ซึ่งเกิดจากประสบการณ์สภาวะความพร้อมนี้จะเป็นแรงที่จะกำหนดทิศทางการปฏิบัติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น สอดคล้องกับการศึกษาของพงศ์ธวัช ที่ศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงาน การสนับสนุนของผู้บริหาร ความร่วมมือของผู้ร่วมงาน การได้รับการฝึกอบรม และลักษณะทางจิต

ได้แก่ แรงจูงใจในการทำงาน สุขภาพจิตของบุคลากร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา (พงศ์ธวัช วิวังสู, 2546)

3. ปัจจัยด้านระบบส่งเสริมการดำเนินงานกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าหากระบบส่งเสริมการดำเนินงาน ได้แก่ นโยบายองค์กร การสนับสนุนของผู้บริหาร กฎระเบียบของบริษัท ความรู้ความเข้าใจและแรงจูงใจ ที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนเป็นอย่างดีแล้วจะส่งผลให้เกิดการเข้าไปมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยในระดับที่ดีด้วย ดังเช่นการศึกษาของอมรพันธ์ ที่พบว่าตัวแปรการมีส่วนร่วมได้รับอิทธิพลทั้งทางตรงและทั้งอ้อมจากการติดต่อสื่อสาร การรับรู้ แรงสนับสนุนขององค์การและ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรมีการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการดำเนินงานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การให้การอบรม และระบบสารสนเทศภายในองค์กร บุคลากรทุกระดับมีโอกาสรับทราบอย่างทั่วถึง ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในระบบการจัดการ จึงเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา อันแสดงให้เห็นว่าการรับรู้ทำให้บุคลากรมีความรู้มากขึ้น มีความเข้าใจในระบบดีขึ้นย่อมส่งผลให้บุคคลอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา (อมรพันธ์ ประจันตวนิชย์, 2550)

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบและประเมินผลงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ประกอบด้วย ระดับเงินเดือน การรับรู้ข่าวสารและส่วนงาน พบว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า เนื่องจากผู้ที่มีความพร้อมด้านรายได้ สามารถที่จะสละเวลาของตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยมีความจำเป็นต้องหารายได้ในการเลี้ยงชีพจึงไม่สามารถที่จะสละเวลาเข้าร่วมกิจกรรมหรือโอกาสต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการศึกษาของธีระยุทธ ได้ทำศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารท้องถิ่นกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งพบว่า รายได้ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน (ธีระยุทธ สุดเสมอใจ, 2550)

5. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่าพนักงานโรงไฟฟ้ามีทัศนคติทั้งต่อการดำเนินงาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก ซึ่งหมายความว่าหากพนักงานมีทัศนคติที่ดีแล้วจะเกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในระดับที่ดีตามด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของตาบทิพย์ ที่พบว่าทัศนคติ

มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานตามแนวทางคุณภาพ (ตาบทิพย์ ฐิติพงษ์พานิช, 2539) และตรงกับแนวคิดของ เชอร์เมอฮอร์น, ฮันท์และออสบอร์น ที่กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลว่า ผลของการรับรู้จะสอดคล้องกับการมีทัศนคติที่ดีและเกิดการแสดงพฤติกรรมตอบสนองทางสังคมในทางบวกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ตรงตามวัตถุประสงค์ (Schermerhorn, 1971)

6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างระบบส่งเสริมการดำเนินงานกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าหากมีการจัดการระบบส่งเสริมการดำเนินงานที่ดีแล้วย่อมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลที่ดีตามมา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เชอร์เมอฮอร์น, ฮันท์และออสบอร์น ที่กล่าวถึงการรับรู้ว่ามีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลตามกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งพฤติกรรมการมีส่วนร่วมถือเป็นพฤติกรรมสำคัญของมนุษย์ (Schermerhorn, 1971) และงานวิจัยของปราณี ที่ศึกษาเรื่องการรับรู้วัฒนธรรมองค์กร การรับรู้นโยบายองค์กรและความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งมีส่วนทำให้บุคลากรเกิดการมีส่วนร่วม ยอมรับและเห็นด้วยกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมากขึ้น (ปราณี วิจิตรจิตเลิศ, 2547)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษานี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานของหน่วยงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคม การวางแผนการดำเนินงานที่ควรเน้นให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่เริ่มต้นกิจกรรมไปถึงการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธีรยุส ที่เห็นว่ากลุ่มพนักงานเป็นกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลและตอบสนองอย่างเหมาะสมให้พนักงานมีความสุข กับการทำงานซึ่งจะนำไปสู่การทุ่มเทและความภักดีของบุคลากรที่มีต่อองค์กร (ธีรยุส วัฒนาศุภโชค, 2550) ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างที่ส่งผลให้พนักงานโรงไฟฟ้าได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น จะต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ ด้านที่ส่งเสริมต่อเนื่องสม่ำเสมอและมีความหลากหลายเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ สามารถกระตุ้นส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรมที่องค์กรได้จัดขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของพิสิฐ เห็นว่าการจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วม ควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายจะสามารถกระตุ้นให้ประชาชนได้เกิดการมีส่วนร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่จัดขึ้นนั้นสามารถทำให้ชาวชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับน้อยไปยังระดับมาก คือเปิดโอกาสให้ชาวชุมชนให้ข้อมูลข้อเท็จจริงแก่ผู้บริหารท้องถิ่นนำไปตัดสินใจดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางตามความคิดเห็นหรือความต้องการของการของชุมชน เป็นต้น (พิสิฐ ศุกรียพงศ์, 2546)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. จากการศึกษาฯ กระบวนการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เห็นควรมีช่องทางการสื่อสารเพิ่มเติมจากที่

เป็นอยู่ หรือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารองค์กรและพนักงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

2. นอกจากการศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินงานความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยแล้ว ควรศึกษาปัจจัยอื่นเพิ่มเติม ยกตัวอย่างเช่น ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการกระตุ้นโดยผู้นำ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของพนักงานในองค์กร นำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอื่นๆ ขององค์กรต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง (References)

Robbins, S. P. (2003). *Organizational Behavior* (Vol. 10th). Englewood Cliffs,: NJ: Prentice-Hall,.

Schermerhorn, J. R. J., Hunt,J.G.Osborn,R.N.,. (1971). *Managing Organizational Behavior*. New York: John Wiley & Sons.

กรณิภา อังคนาภิมณฑ์. (2552). *การมีส่วนร่วมของพนักงานต่อการดำเนินกิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของธนาคารศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)* สารนิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดำเนิน จันทะหงส์. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโพสอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ตาบทิพย์ ฐิติพงษ์พานิช. (2539). *การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของโรงพยาบาลลำลูกกา*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธีรยุส วัฒนาศุภโชค. (2550). Corporate Social Responsibility กับเบื้องลึกแห่งการประยุกต์ทางธุรกิจ. จุฬาลงกรณ์วารสาร*, 20,77*(ตุลาคม-ธันวาคม), 5-14.

ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท.

พิสิฐ ศุกรียพงศ์. (2546). เทคนิคการมีส่วนร่วมแบบปรึกษาหารือ ใน คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์). 149-164. พัชรี สิโรรส, บรรณาธิการ. กรุงเทพ: สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี.

พงศ์ธวัช วิวังสู. (2546). *ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา.* ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รามิล พัฒนมงคลเชฐ. (2545). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปราณี วิจิตรจิตเลิศ. (2547). *การรับรู้วัฒนธรรมองค์กร การรับรู้นโยบายองค์กร และความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรในโรงพยาบาลหัวเฉียว*. ปริญญานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2551). เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม, . กรุงเทพฯ: ไอคอนพริ้นติ้ง.

อมรพันธ์ ประจันตวนิชย์. (2550). *ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานและปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัตลักษณ์ทางดนตรีของลำตัดแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ

The Identity of Music in Lamtat Folksong By Srinual Kham-Ard, National Artist

ฑีฆภัส สนธินุช[1] สุรศักดิ์ จำนงค์สาร[2]
Teekapat Sontinuch, Surasak Jamnongsarn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและอัตลักษณ์ทางดนตรีในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจศิลปินแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่าแม่ศรีนวล ขำอาจ เริ่มฝึกหัดขับร้องและแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัดเมื่อปี พ.ศ.2505 หลักจากได้รับการถ่ายทอดจากนายเต๊ะ นิมา บิดาของนายหวังดี นิมาหรือครูหวังเต๊ะ ต่อมาจึงศึกษาเพิ่มเติมจากครูหวังเต๊ะ ศิลปินแห่งชาติ การขับร้องของแม่ศรีนวล ขำอาจ เป็นการขับร้องที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในเรื่องน้ำเสียงที่มีความกังวานสดใส มีการใช้เทคนิคครั่นเสียงหรือลูกคอที่เหมาะสมสอดรับกับจังหวะดนตรีเป็นอย่างดี ตลอดจนการแต่งกาย และการใช้ภาษาสุภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของคณะลำตัดที่ได้รับการปลูกฝังจากครูหวังเต๊ะ ทำนองเพลงลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจ ที่นับเป็นเอกลักษณ์สำคัญจำนวน 7 ทำนอง ได้รับถ่ายทอดจากครูเต๊ะ นิมา คือ 1)ทำนองกลาง เมื่อปี พ.ศ.2505 ได้รับถ่ายทอดจากครูหวังดี นิมา คือ 2)ทำนองเพราะ เมื่อปี พ.ศ.2507 3)ทำนองกระพือ เมื่อปีพ.ศ.2509 4)ทำนองโศก เมื่อปี พ.ศ.2516 5)ทำนองมอญ 6)ทำนองลาว เมื่อปี พ.ศ.2518 และ7)ทำนองแขก เมื่อปี พ.ศ.2519 ตามลำดับ แม่ศรีนวล ขำอาจ ใช้ความรู้ความสามารถทางการขับร้องลำตัดเพื่อรับใช้สังคมในด้านความบันเทิง ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเภทเพลงพื้นบ้านภาคกลางผ่านการแสดงและการถ่ายทอดให้กับเยาวชน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2518 จนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ (Keywords): อัตลักษณ์ทางดนตรี; ลำตัด

Abstract

This research article is a part of the thesis entitled The Identity of Music in Lamtat Folksong by Mistress Srinual Kham-ard, a national artist, which aims to analyze the elements and musical identities in the Lamtad folksong singing of Mistress Srinual

---

Received: 2023-07-19 **Revised**: 2023-07-27 **Accepted**: 2023-07-28

[1] หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ไทยและเอเชีย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Master of arts Thai and Asian Music Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University

[2] คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Faculty of Fine Arts Srinakharinwirot University. Corresponding Author e-mail: Surasakja@g.swu.ac.th

Kham-ard. According to the study's results, Mistress Srinual Kham-Ard began practicing and performing Lamtad folk songs singing in 1962 after learning from Master Te Nima, the father of Master Wangdi Nima, or Wang Te, the national artist with whom she later studied. Mistress Srinual Kham-Ard's singing is characterized for its bright, resonant tone; the use of an appropriate tremolo that corresponds well to the rhythm of the music; as well as the dress and use of polite language that are distinctive to the Lamtat group, which was a campaign by Master Wang Te. Mistress Srinual Kham-Ard inherited seven distinct melodies from Master Te Nima: 1) Thamnong Klang (Klang melody) in 1962, which Master Wang Te inherited: 2) Thamnong Pro (Pro melody) in 1964; 3) Thamnong Krapue (Krapue melody) in 1966; 4) Thamnong Sok (Sok melody) in 1973; 5) Thamnong Mon (Mon melody) in 1975; 6) Thamnong Lao (Lao melody) in 1975; 7) Thamnong Khaek (Kheak melody) in 1976, intern. Since 1975, Mistress Srinual Kham-Ard has utilized her singing abilities to serve society by providing entertainment, preserving the arts and culture of central folk melodies through Lamtat performances, and imparting knowledge to youth.
Keywords: Musical identity; Lamtat

บทนำ (Introduction)

เพลงพื้นบ้าน (Folk Song) จัดเป็นส่วนหนึ่งของคติชาวบ้าน (Folklore) ที่น่าสนใจยิ่ง เพราะเพลงสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ ในขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อของชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ เพลงพื้นบ้านเป็นวัฒนธรรมมีมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของคนไทย เช่น หนุ่มสาวร้องเกี้ยวกัน เด็ก ๆ ร้องเพลงเล่นกัน แม่กล่อมลูกหรือเป็นเพลงที่ใช้ในเทศกาลต่าง ๆ เช่นเพลงร้องในงานแห่บั้งไฟ เพลงบอก เพลงเรือ เพลงลำตัด ฯลฯ เพลงพื้นบ้านจึงแยกออกจากการดำรงชีวิตของชาวบ้านได้ยากเพราะผูกพันกับชีวิตของคนไทยอย่างใกล้ชิดและสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาช้านาน (พรรณราย คำโสภา, 2542) ดังนั้นเพลงพื้นบ้านของไทยจึงมีหลากหลายแตกต่างกันกันออกไป ทั้งแนวทางการขับร้องหรือการแสดงออกถึงท่วงท่าและลีลาต่างๆ เพื่อแสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในช่วงเวลานั้น ในพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทยการแสดง “ลำตัด” นับเป็นการแสดงพื้นบ้านที่มีความสำคัญทั้งด้านทำนองเพลง จังหวะดนตรี ทักษะการใช้ภาษาในการขับร้องโต้ตอบกันและสอดแทรกวิถีชีวิตความเป็นอยู่ไปกับเนื้อร้องทำนองเพลง

ลำตัดเป็นการแสดงที่มีที่มาจากการแสดงของคนไทยเชื้อสายมลายูที่นับถือศาสนาอิสลาม เรียกกันว่า “ดิเกร์มลายู” (Dikir Melayu) เดิมเป็นการสวดบูชาพระเจ้าของผู้นับถือศาสนาอิสลามพร้อมการตีกลองรำมะนา ดิเกร์ที่เล่นกันในพื้นที่วัฒนธรรมมลายูเรียกว่า “ลิเกฮูลู” มีผู้สวดเป็นผู้ชายล้วน ต่อมาสมัยรัชกาลที่5 นักสวดดิเกร์มีโอกาสเข้าไปสวดถวายตัวครั้งแรกในการบำเพ็ญพระราชกุศลจึง

เรียกว่า สวดดิเกร์ แล้วพวกเชื้อแขกที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครก็ได้คิดพลิกแพลงนำการสวดมาเล่น ก็จะมีคนนั่งล้อมวงตีกลองรำมะนาและฉิ่งมีผู้ร้องนำ ส่วนคนตีกลองรำมะนาประกอบจังหวะก็จะเป็นลูกคู่คอยรับ มีการร้องด้นกลอนตอบโต้แก้กัน หรือที่เรียกว่า “ปันตน” (Pantun) เดิมขับร้องเป็นภาษามลายูเข้ากับทำนองเพลง เรียกว่า “ละกู” (Lagu) จึงเรียกลักษณะการเล่นดังกล่าวว่า “ลิเกปันตน” ต่อมาพัฒนาเป็นการขับร้องในอัตราจังหวะที่ขยายให้ยาวขึ้น เรียกว่า “ละกูยาว” ที่เป็นการร้องด้นสดว่าแก้กันเมื่อบทร้องจบก็จะมีลูกคู่คอยรับ ต่อมามีการดัดแปลงเป็นเนื้อหาขับร้องเป็นภาษาไทยทั้งหมด จึงเรียกว่า “ลิเกลำตัด” ในระยะแรก และระยะต่อมาจึงเรียกสั้นๆว่า “ลำตัด” เดิมลิเกลำตัดมีผู้เล่นเป็นชายล้วนฝ่ายละ 4 คน ต่อมามีผู้หญิงร่วมเล่นฝ่ายละ 1 คน โดยจับคู่กับผู้ชายร้องว่าผู้หญิง ผู้หญิงร้องว่าผู้ชาย ต่อมาเปลี่ยนเป็นผู้ชายว่าเป็นผู้ชาย ผู้หญิงว่าผู้หญิงจนถึง 2479 จึงมีการแสดงแบ่งเป็นผู้ชาย ผู้หญิงอยู่คนละฝ่าย และร้องลำตัดว่าแก้กัน เป็นรูปแบบลำตัดที่แสดงอยู่ในปัจจุบันนี้ กล่าวได้ว่า ลำตัด หมายถึงการแสดงตอบโต้ด้วยบทกลอนเพลงลำตัดและตัดเอาบางช่วงบางตอนของกลอนบทต่าง ๆ บางช่วงบางตอนมาประกอบการขับร้องร่วมกับเสียงจังหวะฉิ่ง กรับและกลองรำมะนาอีกทั้งยังมีวิธีการขับร้องแบบด้นสดตามเหตุการณ์ที่จะนำเสนอ และมีลีลาในการขับร้องโต้ตอบสลับกันไปมา เพื่อแสดงถึงปฏิภาณไหวพริบของพ่อเพลงแม่เพลง (เอนก นาวิกมูล, 2531)

ประเด็นการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าเพลงพื้นบ้านลำตัดภาคกลางที่มีทำนองที่หลากหลายและมีความแตกต่างกันด้วยชื่อของทำนอง การดำเนินทำนอง เนื้อหา และอารมณ์ของทำนอง ซึ่งแต่ละทำนองให้ความรู้สึก จังหวะ สำเนียง และโอกาสในการใช้แสดงที่แตกต่างกันไปอีกด้วย ผู้วิจัยอธิบายความรู้ด้านการแสดงลำตัดผ่านความสามารถในการแสดงลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับในวงการเพลงพื้นบ้านลำตัด ผ่านระยะเวลาการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ และการศึกษาจนเกิดความชำนาญในด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด โดยให้สัมพันธ์กับองค์ประกอบของดนตรี เทคนิคในการขับร้อง และลีลาท่าทางในการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัด เพื่อให้เกิดความประทับใจ และถ่ายทอดอารมณ์ไปสู่ผู้ชมอย่างเกิดสุนทรียภาพ รวมถึงแม่ศรีนวล ขำอาจ ซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งในวงการเพลงพื้นบ้านลำตัดที่ได้รับการถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านในแต่ละแขนงโดยเฉพาะเพลงพื้นบ้านลำตัด และศึกษาค้นคว้าการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดด้วยตนเองจนนำไปสู่รูปแบบการขับร้องในลักษณะเฉพาะอันเป็นอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมออีกทั้งยังเป็นบุคคลที่โดดเด่นทางด้านการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัดในระดับจังหวัด และนำไปสู่การได้รับยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (เพลงพื้นบ้านลำตัด) ตลอดจนสร้างสรรค์ผลงานการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัดมาอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถด้านการขับร้องด้นสด การประพันธ์บทร้องลำตัดอีกทั้งท่าทางประกอบการแสดงลำตัดจนเป็นมาตรฐานให้กับศิลปินลำตัดทั่วไป ทั้งนี้แม่ศรีนวล ขำอาจ เผยแพร่การแสดงผ่านสื่อสมัยใหม่ทุกรูปแบบสู่สังคม และปรับวิธีการแสดงให้เหมาะสมกับกาลเทศะเป็นผู้ถ่ายทอดและสร้างศิลปินลำตัดรุ่นใหม่ปัจจุบันดูแลควบคุมคณะลำตัด “หวังเต๊ะ” เป็นวิทยากร เป็นอาจารย์พิเศษถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัดในหน่วยงานสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาอัตลักษณ์ทางดนตรีของลำตัดแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง พบว่าเพลงพื้นบ้านลำตัดนั้น มีทำนองที่มีความหลากหลาย จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นควรว่าการศึกษาทำนองของเพลงพื้นบ้านลำตัด จะเกิดองค์ความรู้ คุณค่าทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ทางดนตรีของลำตัดแม่ศรีนวล ขำอาจ ซึ่งจพเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ในมิติและมุมมองที่เป็นต้นแบบด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดต่อสาธารณะชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางดนตรีของลำตัดแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเริ่มจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรางานวิชาการ เอกสารงานวิจัย เอกสารสิ่งพิมพ์วีดีทัศน์ และผู้เชี่ยวชาญที่มีความชำนาญโดยตรง เพื่อให้การศึกษาวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางเป็นขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างคุณสมบัติ (Purposive Sampling) และกำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 คน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. นางศรีนวล ขำอาจ หรือแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (เพลงพื้นบ้านลำตัด) มีความเชี่ยวชาญด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด ทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัด ที่แตกต่างจากการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด เรียกได้ว่า เป็นอัตลักษณ์หรือคุณสมบัติเฉาพะตัวบุคคล
2. สมาชิกลำตัดคณะหวังเต๊ะ จำนวน 3 คน เป็นสมาชิกลำตัดคณะหวังเต๊ะ มีประสบการณ์ในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดร่วมกับแม่ศรีนวล ขำอาจ อย่างน้อย 15 ปี และเป็นผู้เรียนรู้และได้รับการถ่ายทอดการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดจากแม่ศรีนวล ขำอาจ รู้ถึงวิธีการขับร้อง จังหวะ และทำนองเป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างการขับร้องแบบทั่วไป และการขับร้องซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของแม่ศรีนวล ขำอาจ ได้อย่างชัดเจน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ ที่ออกแบบโดยผู้วิจัยและผ่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าเกณฑ์การให้คะแนน (scoring rubric) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ปริญญานิพนธ์ อันประกอบไปด้วย ด้านชีวประวัติ ด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด และอัตลักษณ์เฉพาะของแม่ศรีนวล ขำอาจ

2. แบบสังเกต ที่ออกแบบโดยผู้วิจัยและผ่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าเกณฑ์การให้คะแนน (scoring rubric) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ปริญญานิพนธ์ ด้านวิธีการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด โดยผู้วิจัยสังเกตไปพร้อมกับการเรียนรู้การขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด และเรียนรู้อัตลักษณ์ทางดนตรีในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจ

3. เครื่องบันทึกเสียง

4. เครื่องบันทึกภาพนิ่ง

5. เครื่องบันทึกภาพเคลื่อนไหว

การรวบรวมข้อมูล

1. เอกสารตำราวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Decument study)

รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรางานวิชาการ บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านประวัติความเป็นมา นิยาม แนวคิดและความหมายอัตลักษณ์การขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด จากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1.1 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.2 สำนักวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 หอสมุดดนตรีไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.4 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.5 แหล่งเรียนรู้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมลำตัดและเพลงพื้นบ้านภาคกลางพ่อหวังเต๊ะ-แม่ศรีนวล อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

2. ภาคสนามทางดนตรี (Fieldwork)

2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

ผู้วิจัยได้ออกแบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งสัมภาษณ์และการศึกษาปฏิบัติทางดนตรี ซึ่งให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ทางดนตรีของลำตัดแม่ศรีนวล ขำอาจเป็นหลัก โดยมีขอบเขตการศึกษาเป็นทำนองเพลงพื้นบ้าลำตัดโดยการสัมภาษณ์มีประเด็นคำถามดังนี้

1) ชีวประวัติของแม่ศรีนวล ขำอาจ

2) ที่มาและความหมายแต่ละทำนอง

3) อัตลักษณ์ทางดนตรีของลำตัดแม่ศรีนวล ขำอาจ

3. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

ผู้วิจัยสังเกตอัตลักษณ์ทางดนตรีในการขับร้องเพลงพื้นบ้าน และสังเกตวิธีการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ หลักการแนวคิดของแม่ศรีนวลในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกต

ผู้วิจัยดำเนินการถอดเทปการสัมภาษณ์ โดยการถอดเทปชนิดคำต่อคำเพื่อรักษาความเป็นธรรมชาติของความคิดผู้ให้ข้อมูล จัดทำข้อมูลเพื่อให้เกิดภาพสะท้อนความคิดของผู้ให้ข้อมูล และไม่ให้เสียซึ่งลักษณะอารมณ์และบรรยากาศของผู้ให้ข้อมูล และการนำข้อมูลที่ได้เรียบเรียงเพิ่มเติมข้อมูลด้วยการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้เกิดความน่าเชื่อถือและครอบคลุมเนื้อหามากยิ่งขึ้น และข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ผู้วิจัยบันทึกและรวบรวมข้อมูลเป็นความเรียง จัดระบบหมวดหมู่ของข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง และใช้เนื้อหาในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ข้อมูลทางดนตรี

ผู้วิจัยดำเนินการถอดเทปจากการบันทึกและการฝึกปฏิบัติทางดนตรีบันทึกเป็นโน้ตไทย รวบรวมจัดหมวดหมู่และตรวจสอบความถูกต้องของโน้ตเพลง จังหวะ ทำนอง บทประพันธ์ที่ใช้ในบทเพลง และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในบทเพลงซึ่งวิเคราะห์อัตลักษณ์ทางดนตรีของการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดเป็นหลัก

จากการสัมภาษณ์และการสังเกตุผู้วิจัยนำผลการศึกษาศึกษาชีวประวัติ และวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัดของ ของแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ โดยมีประเด็นในการศึกษาด้านชีวประวัติและผลงานการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด

1) ประวัติแม่ศรีนวล ขำอาจ ผู้วิจัยนำประวัติแม่ศรีนวล ขำอาจ มาเรียบเรียงเพื่อลำดับเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้เห็นถึงความเป็นมาตลอดระยะเวลาตั้งแต่เริ่มฝึกหัดเพลงพื้นบ้านจนถึงปัจจุบัน

2) วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัด โดยแต่ละทำนองผู้วิจัยวิเคราะห์ตามองค์ประกอบทางดนตรี ดังนี้ ความหมายของทำนองและที่มา,จังหวะ วรรคเพลงและทำนอง,รูปแบบของบทเพลง และวรรณกรรม ได้แก่ 7 ทำนอง เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเชิงคุณภาพดังต่อไปนี้

2.1) ทำนองกลาง 2.2) ทำนองเพราะ

2.3) ทำนองโศก 2.4) ทำนองกระพือ

2.5) ทำนองมอญ 2.6) ทำนองลาว

2.7) ทำนองแขก

ผู้วิจัยศึกษาอัตลักษณ์ทางดนตรีของลำตัดแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ ดังนี้

1) ศึกษาอัตลักษณ์บุคคล และบริบททางสังคมของแม่ศรีนวลขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มา เช่น ประวัติความเป็นมาของแม่ศรีนวล และจากการวิเคราะห์ทำนองต่างๆ มานำเสนอผลการวิจัยด้านอัตลักษณ์ บุคคล และบริบททางสังคมของแม่ศรีนวล ขำอาจ โดยนำเสนอรางวัลเกียรติคุณและผลงาน และการการรับใช้สังคม

2) ศึกษาอัตลักษณ์ทางดนตรีในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ ผู้วิจัยนำผลจากการวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาที่ลำดับเป็นเหตุการณ์จากการที่ได้รับการถ่ายทอดทำนองต่างๆ ตลอดจนจากการวิเคราะห์ทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัดแต่ละ

ทำนองเพื่อให้เห็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจนด้านการขับร้อง และสุนทรียภาพทางดนตรี ประกอบด้วย เทคนิควิธีการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด เครื่องดนตรี เครื่องแต่งกาย และภาษาที่ใช้

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด 7 ทำนอง ของแม่ศรีนวล ขำอาจ ที่ใช้ในการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งช่วงเวลาที่ได้รับการถ่ายทอด ในระหว่างปีพุทธศักราช 2505 – 2519 และเหตุการณ์ที่สำคัญในการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัดตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันโดยรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่งข้อมูล

1. จากการสัมภาษณ์บุคคลข้อมูล

2. จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของแม่ศรีนวล ขำอาจ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลสรุปได้ผลการวิจัยดังนี้ ดังนี้

ด้านประวัติความเป็นมา

แม่ศรีนวล ขำอาจ ปัจจุบันอายุ 76 ปี เกิดเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2490 เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรของนายผ่อง และนางใบ ขำอาจ บิดา-มารดาประกอบอาชีพทำนา เป็นบุตรคนที่ 8 ในจำนวน 12 คน สมรสแล้วกับนายหวังดี นิมา มีบุตรหญิง 1 คน คือ นางสาวนิรามัย นิมา แม่ศรีนวล มีความสนใจใฝ่รู้ใศิลปะการแสดงพื้นบ้านมาตั้งแต่วัยเยาว์ โดยสามารถจดจำคำร้อง ท่ารำ และฝึกฝนด้วยตนเอง หลังจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ที่โรงเรียนวัดกลางทอง (วัดปุรณาวาส) เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เมื่ออายุได้ 15 ปี จึงได้เริ่มฝึกหัดการแสดงพื้นบ้านลำตัดจากครูเต๊ะ นิมา ซึ่ง เป็นบิดาของนายหวังดี นิมา (หวังเต๊ะ) ต่อมาได้เรียนรู้การขับร้องเพลงพื้นบ้านเพิ่มเติมจากครูเพลงอีกหลาย ท่าน อาทิ แม่ทองอยู่ รักษาพล แม่ทองหล่อ ทำเลทอง พ่อพรหม เอี่ยมเจ้า แม่บัวผัน จันทร์ศรี แม่ขวัญจิต ศรี ประจันต์ โดยเริ่มออกแสดงลำตัดเป็นครั้งแรกกับ คณะบุญช่วย และด้วยความเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบ และลีลาการร้องการรำอันงดงาม จึงทำให้แม่ทองเลื่อน คุณพันธ์ครูลำตัดอาวุโสสนับสนุนให้เข้าร่วมในคณะลำตัด ของหวังเต๊ะ นับแต่นั้นเป็นต้นมา รับบทนางเอกทำหน้าที่แม่เพลงร้องนำ ด้วยความรักในงานแสดงจึงพยายามศึกษา เพิ่มเติมจากครูเพลงรุ่นเก่าที่มีชื่อเสียง ทำให้ พัฒนาฝีมือในการแสดงมากขึ้น รวมถึงได้รับคำแนะนำเทคนิคต่างๆ ในการแสดงลำตัดจากนายหวังดี นิมา (หวังเต๊ะ) หัวหน้าคณะ ซึ่งเป็นทั้งครูและคู่ชีวิต ได้สร้างสรรค์ผลงานการแสดงพื้นบ้านลำตัดมาอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถด้านการขับร้อง ด้นสด การประพันธ์บทร้องลำตัดจนเป็นมาตรฐานให้กับศิลปินลำตัดทั่วไป เผยแพร่การแสดงผ่านสื่อสมัยใหม่ทุกรูปแบบสู่สังคม รักษากฎเกณฑ์การใช้ภาษาที่สุภาพ และปรับวิธีการแสดงให้ เหมาะสมกับกาลเทศะ เป็นผู้สร้างศิลปินลำตัดรุ่นใหม่และถ่ายทอดความรู้แก่เยาวชนอย่างต่อเนื่อง ได้รับรางวัล ต่างๆ มากมาย ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติจึงนับได้ว่าเป็นศิลปินเพลงพื้นบ้าน ชั้นนำที่สามารถอนุรักษ์สืบสานศิลปะและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ผ่านบทร้องรำที่ไพเราะมีอารมณ์ขัน เป็นผู้ใฝ่รู้ พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ปรับการแสดงให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน มีการรับ

ใช้สังคม โดยเปิดบ้านพักให้เป็น “แหล่งเรียนรู้เพลงพื้นบ้านภาคกลางพ่อหวังเต๊ะ แม่ศรีนวล” ถ่ายทอดแก่เยาวชน และประชาชน ผู้สนใจโดย ไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างเต็มความรู้ความสามารถ และเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษให้กับสถาบันทางการศึกษาหลายแห่ง ตลอดจนให้การช่วยเหลืองานสาธารณกุศลต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนทำให้แม่ศรีนวล ขำอาจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (เพลงพื้นบ้าน - ลำตัด) พุทธศักราช 2562

ภาพที่ 1 นางศรีนวล ขำอาจ หรือแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ
สาขาศิลปะการแสดง (เพลงพื้นบ้าน - ลำตัด) พุทธศักราช 2562

ด้านทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัด

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ทำนองกลาง หมายถึง ทำนองร้องของเพลงพื้นบ้านลำตัดใช้สำหรับเป็นพื้นฐานในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด ซึ่งแม่ศรีนวล ขำอาจ ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงจากครูเต๊ะ นิมา ซึ่งเป็นบิดาของนายหวังดี นิมา (หวังเต๊ะ) เมื่อปี พ.ศ.2505 จากการได้รับถ่ายทอดทำนองดังกล่าวแม่ศรีนวลจึงได้รับคัดเลือกให้เป็นนางเอกในคณะลำตัด ณ ตอนนั้น บทแรกที่ได้ฝึกหัดและใช้ในการแสดงลำตัด คือ ไก่แก้วขันก้อง (ทำนองกลาง) หลังจากศึกษา และฝึกซ้อมการร้องลำตัดได้เพียง 3 เดือนก็สามารถแสดงลำตัดเป็นครั้งแรกใน “คณะบุญช่วย” คณะลำตัดของน้องชายของนายหวังดี นิมา (หวังเต๊ะ) โดยร่วมแสดงร่วมกับแม่อุ่นเรือน ยมเยี่ยม พ่อบุญปลูก พ่อมนตรี จากทำนองและบทร้องดังกล่าวนับเป็นบทร้องที่แม่ศรีนวลยึดเป็นหลักในการแสดงลำตัดและแสดงถึงตัวตนของแม่ศรีนวลอย่างชัดเจน

ตัวอย่างทำนองกลาง

บทสร้อยเพลง

(นำ) ไก่แก้วขันก้องดุเหว่าเร่าร้องกึกก้องสำเนียง ปักษีก็ยังมีคู่สงสารแม่หนูยังขาดคู่ใกล้เคียง

(สร้อย/ลูกคู่) ไก่แก้วขันก้องดุเหว่าเร่าร้องกึกก้องสำเนียง ไก่แก้วขันก้องดุเหว่าเร่าร้องกึกก้องสำเนียง

ปักษีก็ยังมีคู่ ปักษีก็ยังมีคู่ สงสารแม่หนูยังขาดคู่ใกล้เคียง

บทร้อง

สิบนิ้วขึ้นประนมขอกราบก้มวันทา ฉันขอความกรุณาต่อท่านที่มาฟังเสียง

กระแสเสียงศุภสร้อยฉันยังไม่ค่อยควญคราง ครั้นจะไม่มาตามสั่ง ก็หมดหนทาง

หลีกเลี่ยง

จนใจแท้แม่จำลูกจึงได้มาสนอง นำฉิ่งฉับกรับกลองมารำร้องรายเรียง

ชีวิตลูกถูกสาป ไม่รู้ว่าบาปหรือเวร อาศัยกลองร้องเล่น แต่พอได้เป็นเสบี่ยง

ต้องลาล้างห่างถิ่นในแดนดินจังหวัด โถ่เอ๋ยน่าอนาถที่ฉันยังขาดคู่เคียง

(สร้อย/ลูกคู่) ไก่แก้วขันก้องดุเหว่าเร่าร้องกึกก้องสำเนียง ไก่แก้วขันก้องดุเหว่าเร่าร้องกึกก้องสำเนียง

ปักษีก็ยังมีคู่ ปักษีก็ยังมีคู่ สงสารแม่หนูยังขาดคู่ใกล้เคียง

- จบทำนองกลาง –

ทำนองเพราะ หมายถึง ทำนองร้องของเพลงพื้นบ้านลำตัดมีการร้องให้เกิดความไพเราะขับร้องสำหรับการอวยพร เมื่อปี 2507 แม่ศรีนวล ขำอาจ แม่ทองเลื่อนครูลำตัดอาวุโสในวงการเพลงพื้นบ้านลำตัด เห็นถึงความสามารถของแม่ศรีนวลที่ปรากฏออกมาอย่างเด่นชัดในฐานะ “แม่เพลงลำตัด” จึงสนับสนุนให้แม่ศรีนวล เข้าร่วมกับลำตัดคณะพ่อหวังเต๊ะ นิมา และแม่ประยูร ยมเยี่ยม ตั้งแต่นั่นเป็นต้นมา จึงหมั่นฝึกฝนเพลงพื้นบ้านลำตัดและอาศัยการมีทักษะการจดจำที่ดีจึงได้ฝึกฝนการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดทำนองเพราะเพื่อใช้ในโอกาสการแสดงลำตัดต่อไป

ทำนองโศก หมายถึง ทำนองที่ร้องลักษณะโศกเศร้า มีเนื้อหาบรรยายถึงความเกิด แก่ เจ็บและตาย ซึ่งทำนองโศกนี้แม่ศรีนวล ได้ยินและจดจำระหว่างการร้องลำตัดของพ่อหวังเต๊ะ จึงนำมาหัดร้องและขอคำแนะนำจากพ่อหวังเต๊ะในการขับร้องทำนองดังกล่าว เมื่อประมาณปี พ.ศ.2516

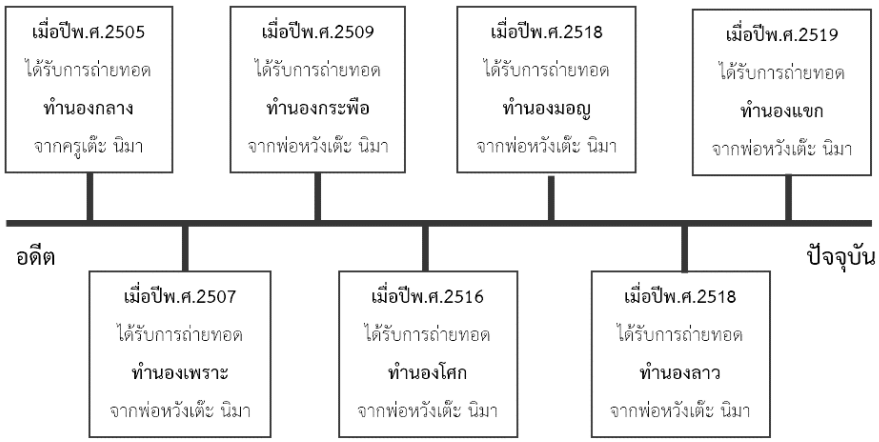
ทำนองกระพือ หมายถึง ทำนองร้องของเพลงพื้นบ้านลำตัดมีจังหวะกระชับ สนุกสนาน ใช้เกี้ยวพาราสี เป็นทำนองที่นิยมใช้ในการขับร้องลำตัดของแม่ศรีนวลโดยเริ่มฝึกหัดและร้องเมื่อประมาณปี พ.ศ.2509 โดยได้ฟังและจดจำนำไปฝึกร้องพร้อมกับขอคำชี้แนะจากพ่อหวังเต๊ะในการขับร้องทำนองกระพือ

ทำนองมอญ หมายถึง ทำนองร้องของเพลงพื้นบ้านลำตัดมีภาษามอญผสมกับภาษาไทยโดยทั่วไปใช้ทำนองเพลงไทยเข้ามาเป็นทำนองที่ใช้ขับร้องบทสร้อยเพลงซึ่งมีทำน้องที่คล้ายคลึงกับเพลงไทยเช่น เพลงพม่ารำขวาน เพลงทะแยมอญ เป็นต้น แม่ศรีนวล ได้รับการถ่ายทอดจากพ่อหวังเต๊ะ เมื่อประมาณปี พ.ศ.2518

ทำนองลาว หมายถึง ทำนองร้องของเพลงพื้นบ้านลำตัดมีการสอดภาษาท้องถิ่นภาคอีสานเป็นการสอนเด็กเรื่องการวางตัว และการใช้ทำนองลาวในการต่อว่าฝ่ายชายก็มี แม่ศรีนวลฝึกหัดขับร้องทำนองลาว เมื่อประมาณปี พ.ศ.2518

ทำนองแขก หมายถึง ทำนองร้องของเพลงพื้นบ้านลำตัดที่มีภาษามลายูผสมกับภาษาไทยทำให้ได้อรรถรสของสำเนียงของแขกอย่างชัดเจน ใช้สำหรับร้องขึ้นหน้ากลอง(บันตน) ร้องต่อกว่ากันและร้องออกแขกตอนลำตัดจะเลิกแสดง แม่ศรีนวล ขำอาจ ฝึกฝนและเริ่มขับร้องเมื่อประมาณปี พ.ศ.2519

ทำนองแต่ละทำนองมีความหมาย จังหวะ วรรคและทำนองเพลง รูปแบบ และวรรณกรรมที่แตกต่างกัน และส่วนของที่มาเป็นอัตลักษณ์ของแม่ศรีนวล ขำอาจ ในช่วงเวลาที่ได้รับการถ่ายทอดทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัดทั้ง 7 ทำนอง โดยมีผู้ถ่ายทอดและช่วงเวลา ดังนี้

ภาพที่ 2 แผนผังเป็นอัตลักษณ์ช่วงเวลาที่ได้รับการถ่ายทอดทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัด

ทุกทำนองมีความเหมือนกันในวิธีการถ่ายทอดการแสดงไปยังผู้ชม ดังนี้

ภาพที่ 3 แผนผังเป็นอัตลักษณ์ช่วงเวลาที่ได้รับการถ่ายทอดทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัด

ทำนองทั้งหมดนี้ล้วนเป็นทำนองที่จะแสดงถึงความโดดเด่นในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการแสดงลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจ ได้อย่างชัดเจน อันประกอบไปด้วยเนื้อหาของเพลง เทคนิคการขับร้อง กิริยาท่าทาง และการแต่งกาย อันเป็นลักษณะเฉพาะของแม่ศรีนวล

การนำเสนอในเชิงพรรณนานี้เป็นการนำเข้าถึงกระบวนการจำแนกอัตลักษณ์ส่วนบุคคลโดยวิธีการวิเคราะห์เพลง เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบการขับร้อง เทคนิคการขับร้อง และโครงสร้างของทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัดทั้ง 7 ทำนองโดยกระบวนการศึกษาที่ได้รับจากแม่ศรีนวล ขำอาจ ผู้เชี่ยวชาญเพลงพื้นบ้านลำตัด ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติในการแสดงลำตัด และกระบวนการรับถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านลำตัด ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาเพื่อให้เกิดความชำนาญในด้านการขับร้องโดยให้สัมพันธ์กับองค์ประกอบของดนตรี เทคนิคในการขับร้อง และลีลาท่าทางในการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัด เพื่อให้เกิดความประทับใจ และถ่ายทอดอารมณ์ไปสู่ผู้ชมอย่างเกิดสุนทรียภาพ แม่ศรีนวล ขำอาจเป็นบุคคลหนึ่งในวงการเพลงพื้นบ้านลำตัดที่ได้รับการถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านในแต่ละแขนงโดยเฉพาะเพลงพื้นบ้านลำตัด และศึกษาค้นคว้าการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดด้วยตนเอง จนนำไปสู่รูปแบบการขับร้องในลักษณะเฉพาะอันเป็นอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังเป็นบุคคลที่โดดเด่นทางด้านการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัดในระดับจังหวัด และนำไปสู่การได้รับยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขศิลปะการแสดง (เพลงพื้นบ้านลำตัด) ประจำปีพุทธศักราช 2562

ด้านอัตลักษณ์บุคคล และบริบททางสังคม

จากการรวบรวมข้อมูลแม่ศรีนวล ขำอาจ เป็นผู้ได้รับรางการเกียรติคุณ และมีผลงานประจักษ์ต่อตนเอง และผู้อื่น ในระหว่างปี พ.ศ.2518 - 2566 ตลอดจนการรับใช้สังคมเป็นส่วนหนึ่งในกิจวัตรของแม่ศรีนวล ที่จะถูกเรียนเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญด้านเพลงพื้นบ้านให้กับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน อีกทั้งเปิดพื้นที่บ้านพักเป็น “แหล่งการเรียนรู้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ลำตัดและเพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง พ่อหวังเต๊ะ แม่ศรีนวล” เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดและเพลงพื้นบ้านแก่เยาวชน ประชาชนและผู้ที่มีความสนใจโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

ด้านอัตลักษณ์ทางดนตรีในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด

แม่ศรีนวล ขำอาจ มีวิธีการจดจำทำนอง โดยการสังเกต ฟัง การได้รับการถ่ายทอดและการรับคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์ทางด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด มีเทคนิคในการเอื้อน ซึ่งเป็นเทคนิคในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดให้มีความไพเราะมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการใส่อารมณ์ในการขับร้องทำนองต่างๆให้เป็นไปตามสถานการณ์ และความเหมาะสมที่แสดงให้เห็นเทคนิคในการขับร้องซึ่งมีลักษณะที่เฉพาะที่โดดเด่นในเรื่องของจังหวะ ทำนอง เทคนิค การขับร้อง การแต่งกาย และภาษาที่ใช้อีกทั้งปัจจัยทางสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่เป็นส่วนประกอบทำให้อัตลักษณ์ส่วนบุคคลนั้นสมบูรณ์และสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาอัตลักษทางดนตรีในการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจ ศิลปินแห่งชาติ มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

การแสดงลำตัดมีการปรับตัวบางประการเพื่อให้สามารถดำรงค์อยู่ภายใต้กระแสสังคมปัจจุบัน เนื่องจากมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ ทำให้ผู้ชมการแสดงสามารถสรรหาความบันเทิงได้ง่ายขึ้น จากงานวิจัยเรื่อง การแสดงลำตัดคณะหวังเต๊ะ:การศึกษาตามแนวชาติพันธุ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร โดยนางสาวน้ำผึ้ง มโนชัยภักดี ได้สัมภาษณ์แม่ศรีนวล ขำอาจ ไว้เมื่อปี พ.ศ.2554 ทำให้ทราบว่าการแสดงของคณะมีวิธีการปรับวิธีการแสดงและการปรับภาษา ได้แก่ ประการแรก คือ การให้นักแสดงออกมาแสดงตัวพร้อมกันเป็นหมู่ เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ชม ประการที่สอง คือ การปรับเพลงไหว้ครูและเพลงลาจากเดิมมีเนื้อร้องยาวหลายบทก็ปรับด้วยการไหว้ครูเหลือเพียง 2 – 3 บท และเพลงลาจากเดิมเนื้อร้องยาวหลายบทก็ปรับด้วยการพูดอำลาแทนการขับร้อง ประการที่สาม คือหารหยุดจังหวัดความสนุกเมื่อใกล้หมดเวลาด้วยการหยุดเนื้อร้องที่กำลังขับร้องให้เหมือนกับการแสดงยังไม่จบ เพื่อให้ผู้ชมรู้สึกว่ายังค้างความรู้สึกสนุกก่อนที่จะเริ่มเบื่อหน่าย ประการที่สี่การที่คณะลำตัดมีนักแสดงวัยรุ่นร่วมแสดงลำตัด และปรับภาษาโดยการใช้ภาษาอังกฤษมาแทรกในบทร้องบทพูด เพื่อสื่อสารความหมายให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย และเพื่อสร้างบทบาทตลกเล็กๆน้อยๆจากการใช้ภาษา

จากการอภิปรายเบื้องต้นแม่ศรีนวล ขำอาจ มีการปรับตัวให้การแสดงลำตัดนั้นสามารถเข้าถึงและอยู่บนพื้นฐานความเหมาะสมในเรื่องของกรอบระยะเวลาที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผู้ชมตลอดจนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสำคัญต่อวงการเพลงพื้นบ้านลำตัดในปัจจุบันเป็นอย่างดียิ่ง กระบวนการรับการถ่ายทอดของแม่ศรีนวล ขำอาจ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้เป็นต้นแบบในการศึกษาให้แก่ลูกศิษย์หลากหลายคน ได้นำการปฏิบัติตนอันเป็นแบบอย่างที่ดีของแม่ศรีนวล ขำอาจ ไปใช้ปฏิบติในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็น กิริยา วาจา ใจ ประกอบด้วยทักษะพื้นฐานองค์ความรู้ด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด เพื่อต่อยอดศาสตร์ศิลป์ของไทยให้มีความเจริญก้สวหน้าและอยู่คู่กับการปรับเปลี่ยนของสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา พร้อมกับแนะนำวิธีการปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรม เพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชน ให้ได้มีส่วนร่วมในการเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้าน ตลอดจนยังมี “แหล่งการเรียนรู้มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ลำตัดและเพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง พ่อหวังเต๊ะ แม่ศรีนวล” ที่เป็นแหล่งบริการเพื่อสังคมเรียนรู้ศาสตร์การขับร้องเพลงพื้นบ้านโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นับเป็นความมุ่งมั่นในการสืบสานศิลปะเพลงพื้นบ้านให้ดำรงอยู่ ซึ่งจากผลการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ พบว่าทำนองทั้งหมดนี้ล้วนเป็นทำนองที่จะแสดงถึงความโดดเด่นในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการแสดงลำตัดของแม่ศรีนวล ขำอาจ ได้อย่างชัดเจน อันประกอบไปด้วยเนื้อหาของเพลง เทคนิคการขับร้อง กิริยาท่าทาง และการแต่งกาย อันเป็นลักษณะเฉพาะของแม่ศรีนวล ขำอาจ การนำเสนอในเชิงพรรณนานี้เป็นการนำเข้าถึงกระบวนการจำแนกอัตลักษณ์ส่วนบุคคลโดยวิธีการวิเคราะห์เพลง เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบการขับร้อง เทคนิคการขับร้อง และโครงสร้างของทำนองเพลงพื้นบ้านลำตัด ทั้ง 7 ทำนอง โดยกระบวนการศึกษาที่ได้รับจากแม่ศรีนวล ขำอาจ ผู้เชี่ยวชาญเพลงพื้นบ้านลำตัด ทั้งทฤษฎีและ

ปฏิบัติในการแสดงลำตัด กระบวนการรับถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านลำตัด ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาเพื่อให้เกิดความชำนาญในด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัด โดยให้สัมพันธ์กับองค์ประกอบของดนตรี เทคนิคในการขับร้อง และลีลาท่าทางในการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัด เพื่อให้เกิดความประทับใจ และถ่ายทอดอารมณ์ไปสู่ผู้ชมอย่างเกิดสุนทรียภาพแม่ศรีนวล ขำอาจ เป็นบุคคลหนึ่งในวงการเพลงพื้นบ้านลำตัดที่ได้รับการถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านจากครูผู้เชี่ยวชาญด้านการขับร้องเพลงพื้นบ้านในแต่ละแขนงโดยเฉพาะเพลงพื้นบ้านลำตัด และศึกษาค้นคว้าการขับร้องเพลงพื้นบ้านลำตัดด้วยตนเอง จนนำไปสู่รูปแบบการขับร้องในลักษณะเฉพาะอันเป็นอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังเป็นบุคคลที่โดดเด่นทางด้านการแสดงเพลงพื้นบ้านลำตัดในระดับจังหวัด และนำไปสู่การได้รับยกย่องเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขศิลปะการแสดง (เพลงพื้นบ้านลำตัด) ประจำปีพุทธศักราช 2562

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ผู้วิจัยพบว่ามีศิลปวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านอีกหลายประเภทที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น เพลงอีแซว เพลงฉ่อย เพลงเรือ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลทางวัฒนธรรมที่หลากหลายอันควรค่าแก่การศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล และพบว่าทำนองเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ

2. จากผลการวิจัยสามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานทางดนตรีอันก่อให้เกิดข้อค้นพบใหม่ เช่น การสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีที่นำองค์ความรู้เพลงพื้นบ้านลำตัดเป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ หรือการนำทำนองเพลงเป็นองค์ประกอบในงานสร้างสรรค์ในอนาคตเพื่อเป้นองค์ความรู้ที่ส่งผลให้เป็นการสนับสนุนเพลงพื้นบ้านลำตัด การส่งเสริมให้มีการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา วงการดนตรี ตลอดจนนำไปสู่การเผยแพร่เพื่อสังคมต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

น้ำผึ้ง มโนชัยภักดี. (2554). *การแสดงลำตัดคณะหวังเต๊ะ:การศึกษาตามแนวชาติพันธ์วรรณนาแห่งการสื่อสาร.* วิทยานิพนธ์ อ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พรรณราย คำโสภา. (2542). *การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกันตรึมของหมู่บ้านดงมัน จังหวัดสุรินทร์.* ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิชิต ชัยเสรี. 2559. *สังคีตลักษณ์วิเคราะห์.* กรุงเทพฯ : คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มานพ วิสุทธิแพทย์. (2563). *การวิเคราะห์เพลงไทย.* กรุงเทพฯ : กริดส์ ดีไซน์ แอนด์ คอมมูนิเคชั่น จำกัด.

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินทร. (2547). *วาทกรรมอัตลักษณ์.* กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินทร.

สงัด ภูเขาทอง. (2532). *การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย.* กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

อภิญญา เฟื่องฟูสกุล. (2546). *อัตลักษณ์ : การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด.* กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ.

เอนก นาวิกมูล. (2531). *คนเพลงและเพลงพื้นบ้านภาคกลาง.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 กรณีศึกษา อิมแพ็ค เมืองทองธานี

Problems and Obstacles OF Security Officers in Performing Duties According to the Security Guard Business Act, B.E. 2558 Case Study Impact Muang Thong Thani

สิริพร เมธีผาติกุล[1] พงศ์กุลธร โรจน์วิรุฬห์[2]
Siriporn Metheephatikul, Phongkultorn Rojviroon

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ประชากรคือ บริษัทผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ผู้ว่าจ้าง อิมแพ็ค เมืองทองธานี และนายทะเบียนกลางและนายทะเบียนจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งสิ้น 13 คน ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการปฏิบัติหน้าที่มี 4 ประเด็นคือ 1) ด้านคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ได้แก่ สัญชาติ วุฒิการศึกษา ลักษณะต้องห้าม 2) ด้านการฝึกอบรมและสถานฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายและมาตรฐานการฝึกอบรม 3) การขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย พนักงานรักษาความปลอดภัยและการว่าจ้าง ได้แก่ ระยะเวลาการขึ้นทะเบียน การทำสัญญาว่าจ้าง และค่าใช้จ่าย 4) การปฏิบัติที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจความปลอดภัย พ.ศ.2558 ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับตำรวจ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและพนักงานรักษาความปลอดภัยไม่ติดบัตรประจำตัว ส่วนแนวทางแก้ปัญหามี 4 ประเด็น คือ 1) ไม่กำหนดวุฒิการศึกษา ในการขอสมัครเข้ารับเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย 2) กำหนดลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ที่พ้นโทษมาแล้ว จาก 3 ปี เป็น 1 ปี สามารถสมัครเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตได้ 3) บริษัทรักษาความปลอดภัยสามารถเปิดสถานฝึกอบรมได้โดยมีจำนวนผู้อบรมตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ส่วนบุคคลที่เคยเป็นทหาร ตำรวจ อาสาสมัครหรือเคยผ่านการเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยมาแล้ว 1 ปีขึ้นไป ให้อบรมหลักสูตรระยะสั้น 16 ชั่วโมง 4) ระหว่างรอผลการอนุญาตในระยะเวลาภายใน 60 วัน สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

Received: 2023-07-19 **Revised**: 2023-07-24 **Accepted**: 2023-07-26

[1] [2]โรงเรียนนายร้อยตำรวจ Police Cadet Academy. Corresponding Author e-mail: kitty_anny19@hotmail.com

คำสำคัญ (Keywords): ปัญหาและอุปสรรค; ปฏิบัติหน้าที่; พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต

Abstract

This study objectives were study problems and obstacles of security officers in performing duties according to the security guard business act, B.E. 2558. The population was security company, security officers, employer Impact Muang Thong Thani, central registrar, and the Nonthaburi provincial registrar, total of 13 people. This research used qualitative research, and collecting data by in-depth interviews. This study found that problems and obstacles of security officers in performing duties of 4 issues: 1) Qualifications and prohibited characteristics, such as nationality, educational qualifications, prohibited characteristics. 2) Security training and training course facilities, such as training costs and standards. 3) Applying for a security business license security personnel and hiring, such as registration period, contract, and cost. 4) Duties according to the security guard business act, B.E. 2558, such as working with the police Assistant administrative officers and security officers do not have identity cards. Solution of 4 issues: 1) No educational qualification to apply for a job as a security guard. 2) Prohibited characteristics for those who have been released from prison from 3 years to 1 year can apply to be licensed security guards. 2) A security company can open a training facility with a number of trainees from 1 or more. Individuals who have been in the military, police, volunteers or have been working as security personnel for 1 year or more receive a 16-hour short course. 4) While waiting for the result of the permission within 60 days, he can perform his duties.

Keywords: Problems and Obstacles; Performing Duties; Security Officers

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันสถานการณ์ด้านธุรกิจรักษาความปลอดภัยในประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น โดยที่ธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน และส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม และในปัจจุบันนี้มีผู้ประกอบธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยเป็นจำนวนมาก แต่มีมาตรฐานในการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกัน ดังนั้น สมควรกำหนดมาตรฐานของธุรกิจรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานของพนักงานรักษาความปลอดภัยเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานธุรกิจรักษาความปลอดภัยและเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัยอันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการและช่วยเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยของสังคม ผู้ประกอบธุรกิจรักษา

ความปลอดภัยต้องเป็นบริษัท และจะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยจากนายทะเบียน ซึ่งผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเป็นนายทะเบียนกลาง และผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเป็นนายทะเบียนจังหวัด ประกอบกับการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดการรักษาความปลอดภัย ร่วมกับบริษัทผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย และหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัย พบประเด็นที่สอดคล้องกัน คือ ผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังมากที่สุดจากผู้ว่าจ้าง ในขณะเดียวกันบริษัทผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย ก็ได้พยายามที่จะพัฒนาพนักงานรักษาความปลอดภัยให้มีมาตรฐานทางวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในส่วนของสวัสดิการที่ให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยหรือการฝึกอบรมที่ได้มาตรฐาน โดยการมีกฎหมายรักษาความปลอดภัยควบคุมเพื่อยกระดับวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมถึงการสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ว่าจ้าง ทั้งตัวพนักงานรักษาความปลอดภัยเองที่ต้องการให้มีการส่งเสริมด้านความมั่นคงในอาชีพ สวัสดิการค่าตอบแทน และความก้าวหน้าในสายอาชีพรักษาความปลอดภัย นอกจากนี้ยังพบว่าการที่พนักงานรักษาความปลอดภัย จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านองค์กร ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา ดังนั้น องค์กรควรให้ความสำคัญกับทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยได้ เนื่องจากเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการจัดการองค์กรโดยเฉพาะธุรกิจบริการรักษาความปลอดภัยก็เช่นเดียวกัน ควรมีการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะหากหน่วยงานมีพนักงานรักษาความปลอดภัยที่มีคุณภาพ ก็จะส่งผลต่อความมั่นคงและการเติบโตทางธุรกิจ จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันธุรกิจรักษาความปลอดภัยมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากกระแสการใช้บริการรักษาความปลอดภัยในการปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในธุรกิจนี้จำนวนมาก เนื่องจากธุรกิจรักษาความปลอดภัยมีบทบาทในการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ที่เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมมากมาย แต่ในทางตรงกันข้ามกลับพบว่าธุรกิจบริการรักษาความปลอดภัย ได้สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแก่สังคมด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากบริษัทที่มีการแข่งขันทางธุรกิจอย่าง รุนแรง มีการให้สินบนแก่ตัวแทนผู้ว่าจ้าง รวมทั้งการใช้อิทธิพลของผู้มีอำนาจเพื่อให้ได้ส่วนแบ่งทางการตลาดที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งปัญหาเกี่ยวกับการที่พนักงานรักษาความปลอดภัยขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย หรือพนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นคนร้ายหรือผู้กระทำผิดเสียเอง ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจเกิดจากการขาดการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านความปลอดภัย จึงจำเป็นที่งานบริการรักษาความปลอดภัยต้องมีการกำหนดกลยุทธ์การบริหารให้ก้าวไปสู่ความเป็นมืออาชีพ รวมทั้งมีการสร้างมาตรฐานในการให้บริการของธุรกิจรักษาความปลอดภัย เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมทางอ้อมด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยเนื่องจากเป็นหน้าที่ที่สำคัญในการปกป้องชีวิตและทรัพย์สิน ของผู้ที่มาขอรับบริการ ประกอบกับผลการวิจัย ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ ที่ได้แสดงให้เห็นถึงปัจจัยหลากหลายที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ไปยังผลการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพนักงานรักษาความปลอดภัยให้มีมาตรฐานคุณภาพ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยหวังว่าผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจบริการรักษาความปลอดภัยหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ให้มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากผู้ใช้บริการ ก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัย โดยการใช้กระบวนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ครั้งนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ ใช้ในการวิจัยจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ อิมแพ็ค เมืองทองธานี ตลอดจนบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความสำคัญในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 โดยดำเนินกระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้ให้ข้อมูลใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 13 คน

เครื่องมือวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้สำหรับกำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ประกอบไปด้วยการทบทวนเอกสาร ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางหนึ่งโดยการศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา ตลอดจนผลงานวิจัยประเภท ต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลจากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลจากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อ

นำมาใช้ในกระบวนการสร้างแนวทางในเรื่องปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 โดยเบื้องต้นก่อนอันเป็นแนวทางประการสำคัญในการนำไปสู่การสร้างเครื่องมือและกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพต่อไป ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกระบวนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อีกแนวทางหนึ่งนั้น ได้แก่แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยมีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบชี้นำ (Guided Interview) อันเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดโครงสร้างของข้อคำถามที่มีความชัดเจนตายตัว โดยเป็นแต่เพียงการกำหนดแนวข้อคำถามแบบเปิดกว้างหรือเป็นการใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งกระบวนวิธีการวิจัยที่มีผลทำให้ข้อคำถาม มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง โดยเทคนิคของการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้นเป็นเทคนิคและกระบวนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการนำมาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลโดยเฉพาะ อย่างยิ่งบุคคลที่เป็นผู้ที่มีความรู้และความชำนาญหรือมีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่กำลังดำเนินกระบวนวิธีการวิจัย โดยกระบวนวิธีการวิจัยในลักษณะเช่นว่านี้จะเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้และความชำนาญหรือมีความเชี่ยวชาญสามารถแสดงความคิดเห็นหรือทรรศนะได้อย่างหลากหลายในทุกแง่มุม โดยผู้วิจัยหรือผู้สัมภาษณ์สามารถที่จะดำเนินการสัมภาษณ์และสามารถที่จะสอบถาม ติดตามและซักไซ้ ไล่เรียงข้อมูลข้อเท็จจริงหรือรายละเอียด ปลีกย่อยที่สำคัญและมีความน่าสนใจในแต่ละประเด็นของคำตอบจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์อันทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความหลากหลายในมิติต่าง ๆ และข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติที่มีความหลากหลายในมิติต่าง ๆ ที่มีทั้งมิติของความลึกและมิติของความกว้างในเรื่องที่ดำเนินกระบวนวิธีการวิจัยนั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการประชุม ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลที่ได้มาจากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหรือสร้างแบบสัมภาษณ์เจาะลึก รวมทั้งเพื่อนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลในการวิจัยในส่วนต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก สำหรับแนวทางประการสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) นั้น ทางผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางประการสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การขอความร่วมมือจากองค์กรหรือบุคคลที่

เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ในกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินกระบวนการบันทึกข้อมูล โดยวิธีการจดบันทึกข้อมูลและการบันทึกเสียงของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์โดยการขออนุญาตจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทำการบันทึกเสียง หากได้รับอนุญาต เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบและตรวจทานความถูกต้องย้อนกลับในภายหลังได้

สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) นั้น มาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูล จากการทบทวนเอกสาร ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร โดยกระบวนการและวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อันเป็นกระบวนการวิเคราะห์โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ นอกจากนี้ในระหว่างการดำเนินกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้น ทางผู้วิจัยได้ดำเนินกระบวนการสะท้อน (Reflecting) ควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินกระบวนการสะท้อน (Reflecting) ในแต่ละช่วงหรือในแต่ละขั้นตอนควบคู่ไปกับการดำเนินกระบวนการวิจัย โดยการใช้กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความแกร่งและแม่นตรง (Rigor) เพื่อให้กระบวนการวิจัยครั้งนี้มีความเข้มข้น (Intensive Process) มากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้วิจัยจะได้ดำเนินกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยการพรรณนาข้อมูลตามปรากฏการณ์ร่วมด้วย เพื่อแสวงหาหรือให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบ จากกระบวนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ อันเป็นแนวทางประการสำคัญที่สามารถนำไปสู่การจัดทำข้อ เสนอแนะในการกำหนดแนวการแก้ไขปัญหาปัญหาและอุปสรรคของพนักงานรักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

ปัญหาและอุปสรรคของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตในการปฏิบัติหน้าที่มี 4 ประเด็นคือ

1. ด้านคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ได้แก่ สัญชาติ วุฒิการศึกษา ลักษณะต้องห้าม โดยมีแนวทางแก้ไขคือ ไม่กำหนดวุฒิการศึกษา ในการขอสมัครเข้ารับเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย กำหนดลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้ที่พ้นโทษมาแล้ว จาก 3 ปี เป็น 1 ปี สามารถสมัครเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตได้

2. ด้านการฝึกอบรมและสถานฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายและมาตรฐานการฝึกอบรม แนวทางแก้ไขคือ บริษัทรักษาความปลอดภัยสามารถเปิดสถานฝึกอบรมได้โดยมีจำนวนผู้อบรมตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ส่วนบุคคลที่เคยเป็นทหาร ตำรวจ อาสาสมัครหรือเคยผ่านการเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยมาแล้ว 1 ปีขึ้นไป ให้อบรมหลักสูตรระยะสั้น 16 ชั่วโมง

3. การขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย พนักงานรักษาความปลอดภัย และการว่าจ้าง ได้แก่ ระยะเวลาการขึ้นทะเบียน การทำสัญญาว่าจ้าง และค่าใช้จ่าย แนวทางแก้ไข คือ ระหว่างรอผลการอนุญาตในระยะเวลาภายใน 60 วัน สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

1.4 การปฏิบัติที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจความปลอดภัย พ.ศ.2558 ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับตำรวจ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและพนักงานรักษาความปลอดภัยไม่ติดบัตรประจำตัว แนวทางแก้ไขคือ พนักงานรักษาความปลอดภัยควรจะต้องผ่านการอบรมตามขั้นตอนเพื่อให้เกิดความรู้และเป็นแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ด้านคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต

บริษัทผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยได้สรุปเกี่ยวกับกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยให้เฉพาะบุคคลที่มีสัญชาติไทยต้องอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์เท่านั้น สามารถประกอบอาชีพเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย ทำให้คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยต้องลาออกจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เพราะคุณสมบัติไม่ตรงกับหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ผู้ประกอบการบริษัทรักษาความปลอดภัยจึงไม่สามารถจ้างบุคลากรที่ไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงานได้ ส่งผลกระทบให้แรงงานพนักงานรักษาความปลอดภัยขาดแคลนไม่เพียงพอกับความต้องการและการขยายงานได้ในปัจจุบันที่มีเพิ่มสูงขึ้น ยังพบปัญหาเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา ผู้ที่จะขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจะต้องจบการศึกษาภาคบังคับหรือมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้น การกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดเสียงร้องเรียนจากพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง พนักงานบางคนจำเป็นต้องออกจากงานเพราะสำเร็จการศึกษาไม่ได้ตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด ส่งผลกระทบให้แรงงานพนักงานรักษาความปลอดภัยมีจำนวนลดน้อยลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อไปยังผู้ใช้บริการงานรักษาความปลอดภัย เป็นการปิดกั้นโอกาสแก่ผู้ได้รับโอกาสทางการศึกษาน้อยอันเป็นผลให้ประชาชนที่ไม่สำเร็จศึกษาตามเกณฑ์ไม่สมัครขอรับใบอนุญาตพนักงานรักษาความปลอดภัยได้

พนักงานรักษาความปลอดภัย มองว่าปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัยเป็นการจำกัดการเข้าทำงานมากกว่าเป็นการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพ ในอาชีพรักษาความปลอดภัยถึงแม้จะไม่มีการกำหนดวุฒิการศึกษา ยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการมาโดยตลอด ถ้าเอาวุฒิการศึกษามาเป็นกำหนดในการเข้ามาเป็นพนักงานรักษา

ความปลอดภัย จะยิ่งขาดแคลนผู้ที่จะเข้ามาทำงานมากขึ้นไปกว่าเดิม พนักงานรักษาความปลอดภัยหลายคนมองว่าอาชีพรักษาความปลอดภัย การศึกษาไม่ได้สร้างอภิสิทธิ์เหนือใคร แต่ความสามารถและความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลเป็นตัวชี้วัดเรื่องคุณภาพ ซึ่งอาชีพนี้ลักษณะงานไม่ได้ยากลำบากแต่ก็ไม่ได้ทำงานแบบสบาย ต้องอยู่ในระเบียบวินัยตลอดเวลา ได้ค่าแรงเป็นรายวันแล้วแต่ละบริษัทในการจ่ายสวัสดิการและค่าแรงลักษณะงานหนักบ้างเบาบ้างขึ้นอยู่กับสถานการณ์ การนำวุฒิการศึกษามายกระดับคุณภาพการทำงาน และมองว่าผู้ที่จะตัดสินคุณภาพในการปฏิบัติงานไม่ใช่ภาครัฐ แต่คือลูกค้าหรือผู้ว่าจ้าง โดยคุณภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัยขึ้นอยู่กับความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความสามารถในการสังเกตการณ์ การตื่นตัวตลอดเวลาทำงาน

ผู้ว่าจ้าง อิมแพ็ค เมืองทองธานี ได้ประสบปัญหาอยู่อย่างต่อเนื่องกับผู้ประกอบการที่จะต้องมีพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตที่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 การบริหารงานขึ้นอยู่กับบริษัทรักษาความปลอดภัย แต่ละบริษัทว่าจะมีวิธีการบริหารงานอย่างไรให้สามารถผลิตพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดีในการปฏิบัติงาน และรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตได้ ด้วยเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ฉบับนี้ คือ ธุรกิจการให้บริการรักษาความปลอดภัยมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิด กับความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน และส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม แต่มีมาตรฐานในการประกอบธุรกิจที่แตกต่างกัน และเพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานในการประกอบธุรกิจ และมาตรฐานของพนักงานรักษาความปลอดภัย ซึ่งจะเกิดประโยชน์อย่างมากต่อสังคมส่วนรวม เพราะมีการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะมาเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตจะต้องถูกการคัดกรองที่ดีตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อจะได้มีประวัติสามารถตรวจตรวจได้ เมื่อเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ อิมแพ็ค เมืองทองธานี ที่ทางผู้ว่าจ้างได้จัดจ้างกำหนดไว้ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน เห็นชอบต่อพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558

ตัวแทนนายทะเบียนกลางและนายทะเบียนจังหวัดนนทบุรี ได้มองเห็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่พนักงานรักษาความปลอดภัยยังไม่ทราบคุณสมบัติในการสมัครขอรับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยของตนเอง โดยไปสมัครเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้ได้ใบรับรองการฝึกอบรมหลักสูตรรักษาความปลอดภัย (ธภ.12) แล้วแต่ไม่สามารถขอใบอนุญาตพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต (แบบ ธภ.7) ได้ เนื่องจากคุณวุฒิไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กฎหมายระบุไว้การกำหนดให้พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ต้องมีวุฒิการศึกษาภาคบังคับ ถ้าต้องการยกระดับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น ก็ถือว่าเป็นความเหมาะสม เนื่องจากอย่างน้อยผู้มีจะมีอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต จะต้องมีความรู้ความสามารถพอสมควร ดังนั้นการที่กำหนดให้มีคุณวุฒิการศึกษาภาคบังคับจึงถือว่ามีความเหมาะสม ถือว่าเป็นด่านแรกที่พึงกระทำ เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สิน ของบุคคล

2. ด้านการฝึกอบรมและสถานฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย

บริษัทผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย การฝึกอบรมตามหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สิน เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง ประกอบด้วยภาคทฤษฎี 16 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ 24 ชั่วโมง ต้องใช้ระยะเวลา 5 วันในการเข้ารับการอบรม เมื่อทำการฝึกอบรมตามหลักสูตรเสร็จสิ้นแล้ว จึงจะได้เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ตามหน่วยงานเป็นอันดับต่อไป ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมตามหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่สูงในอัตราประมาณ 6,000 บาทต่อพนักงานรักษาความปลอดภัย 1 คน และมีความเสี่ยงค่อนข้างสูงต่อการออกจากงาน เมื่อฝึกสำเร็จหรือเข้าปฏิบัติหน้าที่ ยังไม่ครบค่าดำเนินการในการจ่ายค่าฝึกอบรมและค่าครองชีพในขณะอบรม ทั้งหมดนี้คือต้นทุนที่เพิ่มขึ้นเป็นตัวแปรสำคัญในการวางแผนของบริษัทผู้ประกอบการ ซึ่งในปัจจุบันจำนวนสถานฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยที่นายทะเบียนกลางรับรองมีไม่เพียงพอแก่การให้บริการตามสัดส่วนกับจำนวนพนักงานรักษาความปลอดภัยทั้งประเทศ ที่รอเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรในสถานฝึกอบรมที่นายทะเบียนรับรอง ถึงแม้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะดำเนินการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย และออกหนังสือรับรองให้แก่ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วก็ตาม

พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ได้ต้องผ่านขั้นตอนหลายอย่างทั้งคุณสมบัติอื่นๆ แล้วยังต้องผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย จากสถานฝึกอบรมที่นายทะเบียนกลางรับรอง ต้องฝึกอบรมทฤษฎี 16 ชั่วโมง ปฏิบัติ 24 ชั่วโมง รวมเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ต้องอบรมในสถานที่ที่ได้มาตรฐานสถานฝึกอบรมตามกฎหมาย โดยมีค่าธรรมเนียมการฝึกไม่เกิน 6,000 บาทต่อคน จึงจะผ่านการอบรมตามหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย ข้อกำหนดมากมายหลายขั้นตอน ยังต้องใช้เวลาในการเข้ารับการฝึกอบรมนานหลายวัน ทำให้เสียโอกาสในการทำงานและมีค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมที่เพิ่มจากรายจ่ายเดิม อีกค่อนข้างสูง เหมือนเป็นสิ่งที่พนักงานรักษาความปลอดภัยต้องเป็นผู้แบกรับค่าใช้จ่ายทั้งหมดนี้เอง เพียงแต่การดำเนินการตามนโยบายของแต่ละบริษัท เช่น บริษัทออกค่าใช้จ่ายให้ก่อนแล้วค่อยหักจากเงินเดือนแต่ละเดือนจนครบตามจำนวน หรือทำงานครบ 1 ปี จะให้เป็นสวัสดิการสำหรับพนักงานที่มีอายุตามกฎระเบียบที่บริษัทวางไว้ แต่ทั้งนี้มีหลายบริษัท ใช้วิธีการใบอนุญาตพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต (แบบ ธภ.7) แบบไม่ถูกต้อง เนื่องจากการแบกรับค่าใช้จ่ายที่สูงและเรื่องการต้องไปรับการฝึกอบรม ที่ไม่สามารถจัดสรรพนักงานไปฝึกได้ตามที่กำหนด เนื่องจากขาดแคลนพนักงานอยู่เดิมแล้ว

ตัวแทนผู้ว่าจ้าง อิมแพ็ค เมืองทองธานี กำหนดมาตรฐานหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2560 มีระยะเวลาการฝึกอบรมตามหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง ประกอบด้วยภาคทฤษฎี 16 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ 24 ชั่วโมง เมื่อบริษัทผู้ประกอบการรักษาความปลอดภัยมีมาตรฐานในการให้บริการที่ต่างกันเรื่องการฝึกอบรมให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยต่างมาจากหลายศูนย์ฝึกแม้แต่บริษัทผู้ประกอบการรักษาความปลอดภัยยังส่งประวัติการฝึกอบรม

ซึ่งไม่ได้มาจากศูนย์ฝึกเดียวกัน จากการประเมินผลในการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยที่เข้ารับฝึกอบรมแล้วนั้น ยังไม่สามารถปฏิบัติงานให้ตรงกับลักษณะงานที่ไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดเงื่อนไขการจ้างงานรักษาความปลอดภัย (TOR) ได้ เนื่องจากมีจำนวนผู้ประกอบการรักษาความปลอดภัย หลายบริษัทเข้ามาร่วมทำงานในพื้นที่ อิมแพ็ค เมืองทองธานี จากที่ได้สอบถามพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายในอิมแพ็ค เมืองทองธานีนั้น ยังมีพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งได้รับใบอนุญาตแล้วบางส่วน ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างครบถ้วน และชัดเจน แม้จะผ่านการอบรมมาแล้วก็ตาม ตัวแทนบริษัทผู้ประกอบการรักษาความปลอดภัยเอง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายปฏิบัติการ สายตรวจหรืออื่นๆ ควรจะต้องมีหลักสูตรอบรมที่ชัดเจน และได้รับการฝึกอบรมมาก่อนปฏิบัติหน้าที่จริง เพื่อให้เข้าใจในความต้องการของทั้งผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง รวมถึงควรเป็นฝ่ายให้คำปรึกษาทางด้านการรักษาความปลอดภัยกับผู้ว่าจ้าง ว่าระบบปัจจุบันของผู้ว่าจ้างมีช่องว่างหรือมีแนวทางในการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยของผู้ว่าจ้างให้ดีขึ้นอย่างไร ไม่ใช่แค่มารับงานรักษาความปลอดภัยตามหน้าที่ที่ผู้ว่าจ้างกำหนดให้เท่านั้น และมาตรฐานในวิชาชีพ ได้หรือไม่ ในการอบรม ทบทวน ตรวจสอบ พนักงานที่บริษัทส่งมาประจำให้กับผู้ว่าจ้าง ซึ่งการฝึกอบรมเพิ่มเติม การให้ความรู้แก่พนักงานรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ ต้องดำเนินการร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งในส่วนของผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง การตรวจสอบ การทวนสอบก็เป็นหน้าที่ของทั้ง 2 ฝ่าย รวมถึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญของบริษัทรักษาความปลอดภัย ที่มีหน้าที่ปลูกฝังตัวพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตให้ตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย

ตัวแทนนายทะเบียนกลางและนายทะเบียนจังหวัดนนทบุรี กฎหมายฉบับนี้มีประโยชน์อย่างแท้จริงกับประชาชน เพราะมีความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของประชาชน และเป็นการยกระดับมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยด้วย อีกทั้งก่อนหน้านี้ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยก็มีให้เห็น เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานในการเข้ามาควบคุมธุรกิจและอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยอย่างแท้จริงในเรื่องการฝึกอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ต้องเข้าสถานฝึกอบรมหลักสูตร เพื่อให้การรับรองเบื้องต้นใช้เวลาในการอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติประมาณ 40 ชั่วโมง หรือถ้าเป็นวันละ ๆ 8 ชั่วโมงก็ประมาณ 5 วัน ส่วนสถานที่ฝึกอบรมในระยะเริ่มแรกภาคเอกชนอาจจะไม่พร้อมในการฝึกอบรม ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งมีศูนย์ฝึกอบรมตามสถานีตำรวจภูธรต่างๆ ในต่างจังหวัดมาติดต่อขอเข้ารับการฝึกได้ รวมไปถึงกระทรวงแรงงาน ที่ได้ร่วมจัดอบรมหลักสูตรนี้ด้วย พนักงานรักษาความปลอดภัยก็สามารถไปฝึกอบรมได้ เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานในการเข้ามาควบคุมธุรกิจและอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยอย่างแท้จริง ตามมาตรา 10 (4) แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ประกอบกับมติคณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัยในการประชุมครั้งที่ 3/2560 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2560 จึงได้มีการออกระเบียบคณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัยว่าด้วยกำหนดมาตรฐานหลักสูตรการรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2560 มีระยะเวลาการฝึกอบรมตามหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง ประกอบด้วย

ภาคทฤษฎี 16 ชั่วโมง และภาคปฏิบัติ 24 ชั่วโมง ซึ่งพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตจากนายทะเบียนจะต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรดังกล่าว จากที่ได้สอบถามพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งปฏิบัติงานในบริษัทเอกชนยังมีพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งได้รับใบอนุญาตแล้วบางส่วนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างครบถ้วนและชัดเจนแม้จะผ่านการอบรมมาแล้วก็ตาม

3. การขอรับอนุญาตประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย พนักงานรักษาความปลอดภัยและการว่าจ้าง

บริษัทผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย ปัญหาและอุปสรรคในการขึ้นทะเบียนขออนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต มีความยุ่งยากในการดำเนินการเตรียมเอกสารหลายอย่างในการขอขึ้นทะเบียน และเมื่อผ่านขั้นตอนเรื่องเอกสารแล้วยังต้องรอผลการอนุญาตอีกในระยะเวลาภายใน 60 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาในการรอผลที่นานเกินไป เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆตั้งแต่การตรวจสอบคุณสมบัติให้ครบถ้วนแล้วต้องผ่านการฝึกอบรมก่อน เมื่อเสร็จสิ้นตามขั้นตอนต่างๆ แล้วจะต้องรอผลการขึ้นทะเบียนขออนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต แต่ถ้าหากรอเวลารับใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตเรียบร้อยแล้วจะเกิดผลเสียหลายด้านในระหว่างรอคอย เช่น การขาดแคลนกำลังพลไปปฏิบัติหน้าที่ ค่าใช้จ่ายของพนักงานรักษาความปลอดภัยระหว่างรองาน หากจะต้องปฏิบัติงานก่อนได้รับใบอนุญาตก็เสี่ยงต่อการถูกตำรวจจับเป็นความผิด

พนักงานรักษาความปลอดภัยและการว่าจ้าง จากพนักงานรักษาความปลอดภัย การยื่นขอรับอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต เป็นการเพิ่มภาระและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขออนุญาตและค่าใช้จ่ายอย่างอื่นอีกมากมาย ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่พนักงานต้องรับผิดชอบเองค่อนข้างสูง ถึงแม้จะทยอยหักจากเงินเดือนที่น้อยอยู่แล้ว และระหว่างรอคำสั่งในการอนุมัติ จากนายทะเบียนใช้เวลา 60 วัน ซึ่งนานเกินไป ถ้าได้รับเร็วขึ้นจะผู้ปฏิบัติหน้าที่จะเกิดความรู้สึกสบายใจในขณะปฏิบัติหน้าที่ได้ ส่วนในเรื่องการต่ออายุใบอนุญาตทุก 3 ปี มันเร็วเกินไป แล้วจะต้องมีการทบทวนในฝึกอบรมอีก

ตัวแทนผู้ว่าจ้าง อิมแพ็ค เมืองทองธานี ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการทำสัญญาว่าจ้างจะต้องกำหนดค่าจ้าง การจ่ายเงิน หน้าที่ความรับผิดชอบของบริษัทรักษาความปลอดภัยและผู้ว่าจ้าง ค่าปรับ การกำหนดค่าเสียหาย และการเลิกสัญญา (มาตรา 25) ซึ่งไม่มีสัญญาว่าจ้างกลางที่เป็นมาตรฐาน เนื่องจากไม่มีข้อบังคับหรือบทลงโทษ ในกรณีไม่ใช้สัญญากลาง ประกอบการบริษัทรักษาความปลอดภัยต้องการการเติบโตทางธุรกิจ จึงยินยอมผ่อนตามสัญญาว่าจ้างของผู้ว่าจ้างที่ออกสัญญาเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งงานรักษาความปลอดภัยนั้น ๆ

ตัวแทนนายทะเบียนกลางและนายทะเบียนจังหวัดนนทบุรี ในการจดทะเบียนขอใบอนุญาตเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยทางบริษัทรักษาความปลอดภัยจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 โดยการขออนุญาตต้องมีหลักฐานประกอบการยื่นขอได้แก่ สำเนาบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวม

หมวกและแว่นตาดำขนาด 2.5 x 3 เซนติเมตร ซึ่งถ่ายมาแล้วไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 3 รูป สำเนาวุฒิการศึกษาซึ่งแสดงว่าสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับที่ใช้อยู่ในขณะที่สำเร็จการศึกษา หนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยจากสถานฝึกอบรมที่นายทะเบียนกลางรับรอง และใบรับรองแพทย์ว่าไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด โดยขออนุญาตได้ตามสถานที่ต่างๆ โดยกรุงเทพมหานคร ขอที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล ต่างจังหวัดขอที่กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด หรือสถานที่ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดโดย ค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตจะอยู่ที่ 300 บาท ส่วนหากใบอนุญาตสูญหายต้องมีใบแทนฉบับละ 100 บาท และในส่วนบริษัทธุรกิจรักษาความปลอดภัยก็มีอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน กรณีมีพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ฉบับละ 5,000 บาท ตั้งแต่หนึ่งร้อยคนแต่ไม่ถึงห้าร้อยคน ฉบับละ 10,000 บาท ตั้งแต่ 500 คนแต่ไม่ถึง 1,000 คน ฉบับละ 20,000 บาท และมีตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป ฉบับละ 30,000 บาท ในการกำหนดใช้ในครั้งนี้ ทำให้มีผลกระทบโดยตรงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่ม ในส่วนของบริษัทผู้ประกอบการและในส่วนของพนักงานรักษาความปลอดภัย

5.2.4 การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558

บริษัทผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย จากการที่บริษัทผู้ประกอบการจะต้องให้ความร่วมมือกับตำรวจเพื่อขอเข้าดูข้อมูลบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน กรณีเกิดเหตุร้ายในพื้นที่ เอกสารบันทึกบางอย่างมีความสำคัญหรือเป็นความลับทางธุรกิจ หากได้รับการเปิดเผยอาจก็ให้เกิดความเสียหายต่อสถานประกอบการได้ ทั้งในเรื่องมาตรฐานการรักษาความปลอดภัย การกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต การวางแผนจัดการรักษาความสงบเรียบร้อย ในสถานประกอบการเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ควรมีอำนาจสั่งการใดได้ เพราะการบริหารงานเป็นหน้าที่ของบริษัทในการวางแผนร่วมกันกับทางผู้ว่าจ้าง อิมแพ็ค เมืองทองธานี เท่านั้น ซึ่งเป็นแผนงานโดยเฉพาะ และการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนอยู่เป็นประจำตามพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งทางเจ้าหน้าที่จะไม่ทราบเรื่องการวางแผนการปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งทาง อิมแพ็ค เมืองทองธานี มีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับการบริการตามที่ได้รับมอบหมายเมื่อได้รับแจ้งเหตุจากพนักงานในหน่วยงาน เกิดเหตุร้ายในพื้นที่ พนักงานรักษาความปลอดภัยจะต้องปฏิบัติตามแผนของสถานประกอบการ อิมแพ็ค เมืองทองธานี กรณีพนักงานแจ้งเหตุร้ายกลับมายังศูนย์รับเรื่องของบริษัท บริษัทจะต้องรีบให้ความช่วยเหลือโดยทันที หน้าที่การแจ้งเหตุร้ายต่อหน่วยงานภายนอกเป็นหน้าที่ของสถานประกอบการหรือผู้ว่าจ้าง เว้นแต่พนักงานรักษาความปลอดภัยได้รับมอบหมายให้แจ้งเหตุนั้น แล้วจึงต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในเขตพื้นที่การปกครองให้ทราบข้อมูลดังกล่าว เป็นลำดับต่อไป

พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต การที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานในการจับกุมผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ต้องมีหน้าที่ของการรักษาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคล ไม่เข้าใจในบทบาทว่าจะให้ปฏิบัติอย่างไร มีขอบเขตหน้าที่

รับผิดชอบอย่างไร ซึ่งพนักงานรักษาความปลอดภัยคืออาชีพหนึ่งในการประกอบอาชีพ ไม่มีความรู้ความสามารถเทียบเท่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ การที่จะเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองนั้นมองเห็นว่าควรจะต้องผ่านการอบรมตามขั้นตอนเพื่อให้เกิดความรู้และเป็นแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติได้ พนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นเพียงแค่พลเมืองทั่วไป รับจ้างในบริษัทเอกชน ไม่ต้องการปฏิบัติตามกฎหมายกำหนด เพราะมีความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นหลายด้านทั้งตัวพนักงานเองและรูปคดีในเหตุที่เกิดขึ้นเนื่องจากไม่มีความเข้าใจและวิธีการปฏิบัติ แค่การต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในบริเวณที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นงานบริการให้กับลูกค้าผู้มาติดต่อเป็นส่วนใหญ่ เป็นงานที่มีความรับผิดชอบสูง มีความเสี่ยงสูงกับการดูแลการระงับเหตุในการทำร้ายเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย การระงับเหตุเกี่ยวกับป้องกันทรัพย์สิน บางทีก็เป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ แต่บางสถานการณ์ไม่มีความรู้ความเข้าใจ รวมถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงานดังกล่าวซึ่งไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์นั้นได้

ตัวแทนผู้ว่าจ้าง อิมแพ็ค เมืองทองธานี การที่พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต เป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ในการจับกุมผู้กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 อาจเป็นการละเมิดต่อสถานที่ของผู้ว่าจ้าง ที่ใช้อำนาจแอบแผงเข้าไปในสถานที่ของผู้ว่าจ้างโดยที่ผู้ว่าจ้างไม่อนุญาตหรืออยู่ในช่วงระยะเวลาความลับทางการค้ากับคู่แข่งทางธุรกิจการค้า อาจเกิดการฟ้องร้องสร้างความยุ่งยากขึ้นมาภายหลังได้ ซึ่งปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 จะเกิดจากความคงที่ของมาตรฐานของงานรักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ในพื้นที่ อิมแพ็ค เมืองทองธานี ของบริษัทผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย ซึ่งไม่มีมาตรฐานที่สามารถควบคุมได้ให้เหมือนกันทุกบริษัท ที่เข้ามาดูแลในพื้นที่นี้

ตัวแทนนายทะเบียนกลางและนายทะเบียนจังหวัด การกำหนดให้พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต เป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ในการจับกุมผู้กระทำผิด ตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต อาจจะมีความล่อแหลมต่อการกระทำผิดได้ตลอดเวลา อาจจะใช้อำนาจที่ได้รับจากการเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ปัญหาและอุปสรรคที่พบในเรื่องของ พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ยังไม่เข้าใจบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบสำหรับการเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานเท่าที่ควร เช่น บางครั้งเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็วในการเข้าตรวจค้น แต่พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ที่มีหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำป้อมหน้าหมู่บ้าน ก็ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด โดยต้องตรวจบัตรหรือให้เจ้าหน้าที่แสดงบัตรก่อนถึงจะอนุญาตให้ผ่านเข้าไปได้ บางครั้งก็ทำให้คนร้ายไหวตัวทันและหลบหนีไปได้ก่อนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะไปถึงที่เกิดเหตุ และการที่กฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการขอเข้าตรวจดูข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ พนักงานรักษาความปลอดภัยยังไม่ค่อยเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ในการให้ความร่วมมือกับทางราชการเช่นกัน ส่วนในเรื่องกฎหมายให้อำนาจนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตแสดงบัตรประจำตัว กรณีไม่มีใบอนุญาตมีโทษตามมาตรา 63 หรือ

กรณีไม่พกบัตรมีโทษตามมาตรา 65 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ไม่ติดบัตรประจำตัว โดยจากการสอบถามได้ความว่าบริษัทฯ บางแห่งก็ไม่เข้าใจในการปฏิบัติ จึงไม่ได้ออกบัตรให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ส่วนนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัว ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ที่ผ่านมายังไม่พบปัญหา เนื่องจากปกติเจ้าหน้าที่ก็แสดงบัตรประจำตัวข้าราชการตำรวจอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1) ควรมีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดแก่พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ให้มากยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมที่ดีในการปฏิบัติงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2) ควรส่งเสริมให้พนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานด้านการบริการ และด้านความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยจัดหลักสูตรอบรมพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ให้เหมาะสมตามช่วงอายุ และตำแหน่งงาน และเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

3) บริษัทรักษาความปลอดภัยควรกำหนดนโยบาย และโครงสร้างของบริษัทฯ ที่สร้างความเชื่อมั่น และความมั่นคงให้กับพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาให้ได้รับการเรียนรู้ มีการจัดฝึกอบรมเทคนิควิธีต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานให้เกิดความชำนาญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ในการป้องกัน ดูแลชีวิต และทรัพย์สินได้อย่างมีคุณภาพ

4) ควรออกกฎหมายที่จัดระบบการรักษาความปลอดภัย ตามที่พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ.2558 ได้ประกาศใช้บังคับมาระยะหนึ่งแล้ว แต่ปรากฏว่ายังพบปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ จึงเห็นว่าเมื่อมีพระราชบัญญัติออกมาบังคับใช้แล้วควรมีทั้งสภาพบังคับการส่งเสริมและช่วยเหลือถึงจะสร้างมาตรฐานและวิชาชีพได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการส่งเสริมรายได้ สวัสดิการ ความมั่นคงในอาชีพ เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ซึ่งจะมีคนทั่วไปเข้าสู่อาชีพมากขึ้นซึ่งจะส่งผลดีต่อการขยายงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน

5) พนักงานรักษาความปลอดภัยในทุกส่วนงานหรือในทุกประเภท อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายฉบับเดียวกัน การออกกฎหมายมาเพื่อบังคับกลุ่มคนซึ่งประกอบอาชีพเดียวกันแต่บังคับ เป็นเพียงบางกลุ่มนั้นแสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำ และไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการควบคุมมาตรฐานและเพิ่มศักยภาพ และคุณภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง (References)

ปานจินต์ สุทธิกวี. (2561). *ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Howard, H., K. (1963). *Attitude.* Retrieved October 13, 2006, From http://sarawud.wordpress.com/2006/10/13/.

Loper, G. M. (1968). Effect of aphid infestation on coumestrol content of alfalfa varieties differing in aphid resistance. *Crop Science,* 8(1), 104-106.

ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน อ.ภูเพียง จ.น่าน

The Effects of Project-Based Learning on Identity and Sense of Belonging in Young Children: A Case Study in Ban Nam Kian Community, Phu Phiang District, Nan Province

พรวิมล ปาผล[1] ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร[2] ชลาธิป สมาหิโต [3]
Phornwimol Parpol, Piyannan Hirunchalothorn, Chalatip Samahito

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน อ.ภูเพียง จ.น่าน กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านน้ำเกี๋ยน จังหวัดน่าน จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แผนการจัดการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จำนวน 2 โครงการ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ และแบบสังเกตพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของประกอบด้วยพฤติกรรม 4 ด้าน คือ 1.ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตัว และรู้สึกถึงการเห็นคุณค่าและยอมรับในตัวตน 2.ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม 3.ด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม 4.ด้านการมองเห็นความสามารถในตนเอง โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์เนื้อหา และบรรยายเชิงพรรณนา ในการวิจัยผู้วิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยการมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัยสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมองเห็นความสามารถในตนเอง ที่ประกอบด้วย การศึกษาหาความรู้การทำกิจกรรมที่หลากหลาย สามารถแบ่งปันความรู้ทักษะต่างๆกับ

Received: 2023-07-18 **Revised**: 2023-07-29 **Accepted**: 2023-07-30

[1] หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Education Program in Early Childhood Education Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkhen Campus. Corresponding Author e-mail:Phornwimon.p@ku.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkhen Campus. e-mail: fedupnht@ku.ac.th

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University, Bangkhen Campus. e-mail: iluvphon@gmail.com

ผู้อื่น มีความมั่นใจในตนเองเรียนรู้สิ่งต่างๆและมีการเชื่อมโยงความเป็นอยู่ของคนในครอบครัว ชุมชน และวัฒนธรรมที่แวดล้อม และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ประกอบด้วย การที่เด็กปฐมวัยรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน บอกเล่าความแตกต่างระหว่างครอบครัวของตนเองและผู้อื่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีของชุมชน เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสมาชิกในชุมชนรวมถึงสถานที่ต่างๆในชุมชนของตนเอง และบทบาทหน้าที่ และอาชีพของบุคคลในชุมชนได้

คำสำคัญ (Keywords): อัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของ; เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of research is to study the effects of project-based learning experiences to encourage the identity and sense of belonging in young children: A case study in Ban Nam Kian community, Phu Phiang district, Nan province. The population of the study were totally 6 boy and girl, age between 5–6-year-old study in kindergarten year 3, semester 2, academic 2022, Ban Nam Kian school, Nan province. The tools used in this study were 2 project-based learning experience management plans in period of 8 weeks and observed behavior in a sense of identity and sense of belonging in 4 parts which were 1. self-identity 2. group identity 3. social interaction 4. self-perception of abilities. The data were analyzed by quantitative and qualitative methods, including content analysis and narrative descriptions. The research findings that young children who engaged in project-based learning experiences achieved higher scores in terms of their identity and sense of belonging compared to their scores prior to participating in the program. In summary, young children achieved the highest average score in terms of self-perception of abilities, which involved studying, participating in various activities to acquire knowledge and skills, and sharing them with others. They also exhibited confidence in their ability to learn different things, which were connected to their family, community, and surrounding culture. However, their average score in terms of group identity was relatively lower. When young children feel accepted and included as part of a group of friends, they can express the differences between their own families and others. Additionally, they actively participate in the community and share stories about community members and different places. Furthermore, they gain an understanding of the roles, responsibilities, and occupations in their community.

Keywords: Identity and Sense of Belonging; Young Children

บทนำ (Introduction)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) คือ เป้าหมายอันสำคัญ ที่ประเทศสมาชิกสหประชาชาติ 193 ประเทศ ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 agenda for sustainable development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ประเทศไทยที่เป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกสหประชาชาติ ได้นำเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนดังกล่าวมาเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาประเทศ โดยเป็นการมุ่งพัฒนาใน 5 มิติ ได้แก่ (1) การพัฒนาคน (2) สิ่งแวดล้อม (3) เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (4) สันติภาพและความยุติธรรม และ (5) ความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา ทั้งนี้การพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมือง ที่ตื่นรู้ (active citizen) และเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วม (engaged citizen) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (นฤบาล ยมะ คุปต์ และ กิตติศักดิ์ แก้วนิลประเสริฐ, 2021)

สำหรับประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับมิติทางด้านวัฒนธรรมอีกด้วย และการที่จะบรรลุความสำเร็จของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่9 ได้พระราชทาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่ความสุขในการดำเนินชีวิตและสร้างสัมฤทธิผลแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง (คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2022)

ชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยนเป็นชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน โดยแต่ละหมู่บ้านมีวิถีชีวิตและมีภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ คือ หมู่ 1 เป็นแหล่งปลูกใบเมี่ยง หมู่ 2 เป็นแหล่งผลิตงานจักสานและตีเหล็ก หมู่ 3 เป็นกลุ่มทอผ้าทอมือ หมู่ 4 เป็นแหล่งวิสาหกิจชุมชน และหมู่ 5 เป็นพื้นที่ปลูกป่าชุมชนต้นหมี่ยักษ์ 100 ปี ซึ่งชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (2566) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนตำบลน้ำเกี๋ยนว่า น้ำเกี๋ยนเป็นตำบลเล็กๆในอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน มีป่าต้นน้ำซึ่งเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำเกี๋ยนที่ไหลผ่านชุมชนเสมือนเส้นโลหิตใหญ่ ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีภูมิปัญญาเรื่องการตีเหล็ก การทอผ้าลายโบราณ

ในปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่ยุคทุนนิยม สภาพสังคมสู่สภาวะเสื่อมถอย และวิถีชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไปจากเดิม หนึ่งในสาเหตุคือ ปัญหาเรื่องสถาบันครอบครัวในปัจจุบันกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูเนื่องจากต้องทำงานไกลบ้าน ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนปัจจุบันอยู่ในสภาวะไร้ความสุข นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องระบบการศึกษาที่ทำให้เด็กมีความเครียดสะสมกับระบบการเรียนการสอนที่เน้นให้ท่องจำ รวมถึงระบบการสอบเข้าโรงเรียน และมหาวิทยาลัยในปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการควรตระหนักถึงสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน รวมถึงการแก้ไขปัญหาถูกต้องและอย่างเร่งด่วน ซึ่งการแก้ไขปัญญาควรคำนึงเกี่ยวกับ วิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีงามที่สามารถช่วยให้เด็กและเยาวชน รวมถึงสังคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้

การมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้สึกในเชิงบวกของเด็ก โดยที่เด็กรู้ว่าตนเองคือใครและรู้สึกมีคุณค่าและได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและชุมชน การส่งเสริมความเป็นเจ้าของของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักอัตลักษณ์ของตนเอง จุดแข็ง ความสนใจ ความสามารถของตนเอง รู้จักภูมิหลังในครอบครัว ชุมชนที่ตนอยู่ การสร้างความสัมพันธ์ การเปิดโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด ทัศนคติซึ่งกันและกัน และยอมรับความแตกต่างเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ สร้างความสัมพันธ์เชิงบวกให้กับเด็กเมื่อเด็กได้รับรู้ถึงความรู้สึกที่ดีและปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกดีกับตนเองกับครอบครัวและชุมชน โดยสอดคล้องกับระพีสาคริก (2556) ได้ให้ความหมาย “Sense of Belongings” คือ การที่มีความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ คือ สิ่งที่กระทำของบุคคล มีความรับผิดชอบ ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของในองค์กรที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ หรือความรู้สึกมีส่วนร่วม เป็นเจ้าของในความคิดหรือสิ่งประดิษฐ์ที่สร้างขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีกระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น โดยเน้นที่การนำกระบวนการในการทำโครงงานมาใช้เป็นแนวทางหรือขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ดังนั้นในบางครั้งการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้จึงถูกเรียกว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว, 2557)การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเป็นซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงในชุมชนได้ดังที่ชลาธิป สมาหิโต (2563) ได้กล่าวถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานจากบริบทชุมชน ที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้สิ่งต่างๆในชุมชนนี่เด็กสนใจและลงมือปฏิบัติกิจกรรมในสถานที่จริงในชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครู เด็ก ผู้ปกครองและชุมชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในบริบทชุมชนมาเชื่อมโยงกับชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยนเพื่อส่งเสริมส่งเสริมอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน อ.ภูเพียง จ.น่าน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าการวิจัยค้นคว้าในครั้งนี้จะสามารถส่งเสริมพัฒนาให้เด็กปฐมวัยเกิดอัตลักษณ์ และความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยเด็กจะรู้จักตัวตนของตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ครอบครัว ชุมชน ภูมิหลัง วัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้คนและสถานที่ ด้วยองค์ประกอบเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ต่อชุมชนที่ตนเองอยู่อาศัย เกิดความรักความหวงแหนในท้องถิ่น และอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของตนเอง ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจได้นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย: กรณีศึกษาชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน อ.ภูเพียง จ.น่าน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผน One Group Pretest-Posttest Design โดยศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านน้ำเกี๋ยน จังหวัดน่าน จำนวน 6 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1.แผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานจำนวน 40 แผน จำนวน 2 โครงงาน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยจะจัดกิจกรรมในวันจันทร์ - ศุกร์ ช่วงเวลา 09.00 - 12.00 น. วันละ 3 ชั่วโมง วิธีสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยศึกษาเนื้อหา เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานโดยใช้แนวคิดของชลาธิป สมาหิโต (2563) เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน และนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานใช้ในการส่งเสริมอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาตรวจสอบพิจารณาหาค่าเฉลี่ยและระดับคุณภาพของแผนได้ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.49 ในภาพรวมอยู่ในระดับดี สามารถนำไปใช้ได้ และผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย คือ ที่มาของโครงงานเรื่องมะแขว่น ควรตัดประเด็นของมะปรางออก และโครงงานเรื่องผ้าทอ ควรตัดประเด็นสมุนไพรออก และควรมีข้อมูลในเรื่องที่มะแขว่นเป็นสมุนไพรขึ้นชื่อของจังหวัดน่าน ควรใส่ข้อมูลเนื้อหานี้ลงในแผนเพิ่มเติม เพื่อเชื่อมโยงไปสู่อัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของ ในส่วนของคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนควรมีความเชื่อมโยงกับตนเองและชุมชน และแผนควรมีแนวตอบคำถาม เพื่อให้คนสนใจเอาไปใช้ได้สะดวก

2.แบบสังเกตพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยมีพฤติกรรมที่บ่งชี้ 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตัว และรู้สึกถึงการเห็นคุณค่าและยอมรับในตัวตน

2.2 ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2.3 ด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

2.4 ด้านการมองเห็นความสามารถในตนเอง

วิธีสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของ จากเอกสาร National Council for Curriculum and Assessment (2009) และนำมากำหนดลักษณะพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของ มาใช้ในการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย และสร้างเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์และความรู้สึก นำแบบสังเกตพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย ที่ผ่านการตรวจสอบจาก

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาตรวจสอบพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินและเกณฑ์การประเมิน (Index of Item-Objective Congruence: IOC โดยค่าดัชนีความเห็นสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการออกแบบแบบสังเกตพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย คือ ในรายการประเมินไม่น่าจะมีคำที่แสดงถึง ได้ หรือสำเร็จ หรือผล แต่ควรเพิ่มรายการประเมินเป็นข้อย่อยในแต่ละด้านให้มีความเชื่อมโยงกับชุมชน หรือเพิ่มข้อความในแต่ละหัวข้อให้เด็กปฐมวัยตระหนักถึงความเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน เพราะเป็นงานที่ทำในลักษณะกรณีศึกษา จึงควรมีลักษณะที่เฉพาะของกรณีนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของของเด็กปฐมวัย มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย การมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของก่อนและหลังการจัดประสบการณ์

นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์ และความรู้สึกเป็นเจ้าของของเด็กปฐมวัยมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และเรียบเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์ และความรู้สึกเป็นเจ้าของหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์ และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัยก่อน และหลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน

(N=6)

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนเต็ม	μ	σ
ก่อนการทดลอง	60	32.16	3.71
หลังการทดลอง	60	56.33	2.42

เมื่อวิเคราะห์ผลคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์ และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัยแยกเป็นแต่ละด้าน ผลการวิจัยพบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมองเห็นความสามารถในตนเอง รองลงมา คือ ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตัว และรู้สึกถึงการเห็นคุณค่า และยอมรับในตัวตน ด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม และด้านการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานโดยแยกเป็นรายด้าน

(N=6)

อัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของ	การทดลอง	คะแนนเต็ม (15)	μ	σ
ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวและรู้สึกถึงการเห็นคุณค่าและยอมรับในตัวตน	ก่อนการทดลอง	15	7.5	1.04
	หลังการทดลอง	15	14.4	0.54
ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม	ก่อนการทดลอง	15	7.16	1.16
	หลังการทดลอง	15	13.66	0.82
ด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม	ก่อนการทดลอง	15	9	1.41
	หลังการทดลอง	15	14	0.89
ด้านการมองเห็นความสามารถในตนเอง	ก่อนการทดลอง	15	8.5	1.37
	หลังการทดลอง	15	14.5	0.83

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานจำนวน 2 โครงงาน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 1 - 4 โครงงานเรื่องมะแขว่น สัปดาห์ที่ 5 - 8 โครงงานเรื่อง ผ้าทอ ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2566 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 ผู้วิจัยได้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดดังนี้

1.ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตัว และรู้สึกถึงการเห็นคุณค่าและยอมรับในตัวตน

ผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่ยังไม่สามารถบอกเล่าความต้องการ ความสนใจได้ในทันที สังเกตได้จากการในระหว่างการหาหัวข้อโครงงานที่เด็กๆสนใจ ครูต้องช่วยตั้งคำถามบ่อยครั้ง เช่น เด็กๆชอบกินอะไรบ้างคะ รสชาติเป็นยังไงคะ ซึ่งเด็กๆจะบอกเล่าจากประสบการณ์เดิมของตนเอง ต่อมาผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 3-5 เด็กส่วนใหญ่แสดง ความชอบ ความต้องการ โดยการแสดงออกได้อย่างสุภาพเหมาะสมด้วยตนเองในบางครั้ง สังเกตได้จากในระหว่างการออกสำรวจข้อมูลที่บ้านกลุ่มผ้าทอมือ เด็กอาสาเก็บดอกฝ้ายด้วยตนเอง และร่วมกันเก็บดอกฝ้ายอย่างตั้งใจ เมื่อเด็กได้รับคำชื่นชมจากวิทยากร เด็กยิ้มรับคำชื่นชมและปรบมืออย่างชอบใจ และผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 6-8 เด็กส่วนใหญ่บอกเล่าเรื่องราวของตนเองรวมถึงจุดเด่น และความสามารถของตนเองได้ในทันที ซึ่งสังเกตได้จากในระหว่างการทำโครงงานผ้าทอ เด็กๆออกแบบ ตกแต่งถุงผ้าได้ด้วยตนเอง ชื่นชมผลงานของตนเองและของเพื่อน และนำเสนอผลงานในวันจัดนิทรรศการได้ด้วยตนเอง

2.ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

ผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมจะแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน สังเกตได้จากระหว่างการหาหัวข้อโครงงานที่เด็กๆสนใจ เด็กบางคนแยกตัวไปนั่งเล่นตามมุม ครูต้องชวนพูดคุยบ่อยครั้ง เด็กๆจึงเริ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ต่อมาผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 3-5 เด็กส่วนใหญ่เริ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มด้วยตนเองมากขึ้น สังเกตได้จากในระหว่างการไปทัศนศึกษาที่บ้านกลุ่มผ้าทอมือ ในการเก็บดอกฝ้าย เด็กๆพูดคุยและชักชวนกันเก็บดอกฝ้าย เด็กบางคนช่วยโน้มกิ่งต้นฝ้ายเพื่อให้เด็กอีกคนสามารถเก็บดอกฝ้ายได้ และผู้วิจัยพบว่าสัปดาห์ที่ 6-8 เด็กส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ของชุมชนด้วยความเต็มใจ สังเกตได้จากวันแห่ของดีประจำชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน เด็กๆเข้าร่วมชมขบวนแห่ และโบกมือทักทายคุณยายในขบวนแห่กลุ่มผ้าทอมือด้วยความร่าเริง สนุกสนาน

3.ด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

ผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง สังเกตได้จากการไปสำรวจต้นมะแขว่นภายในชุมชน เด็กๆเล่นกันไม่สนใจฟังคุณลุงเจ้าของบ้านที่มีการปลูกต้นมะแขว่นในชุมชนกำลังอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับต้นมะแขว่น ครูต้องกระตุ้นด้วยการตั้งคำถามอยู่บ่อยครั้ง ต่อมาผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 3-5 พบว่าเด็กส่วนใหญ่ เมื่อต้องอยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อน เด็กจะแสดงออกถึงเคารพในความต้องการของผู้อื่นได้ในบางสถานการณ์ สังเกตได้จากการในระหว่างการหาหัวข้อโครงงานที่สอง เด็กๆนำเสนอเรื่องที่ตนเองสนใจ พร้อมรับฟังเรื่องที่เพื่อนๆนำเสนอ และร่วมกันตัดสินใจและได้ข้อสรุปของที่มาโครงงานผ้าทอมือ และผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 6-8 พบว่าเด็กส่วนใหญ่ แสดงความรับผิดชอบและพูดคุยกับเพื่อนเพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดแย้งระหว่างทำกิจกรรมกลุ่มได้ด้วยตนเอง สังเกตได้จากระหว่างทำโครงงานผ้าทอ ในขณะที่กำลังตกแต่งกระเป๋าผ้าทอ เด็กต้องการใช้ผ้าทอผืนเดียวกัน ซึ่งเด็กๆไม่แย่งกัน แต่มีการพูดเจรจากับเพื่อน ผ้าทอสีนี้สวย ขอแบ่งมาตกแต่งกระเป๋าด้วยได้ไหม ซึ่งเด็กๆได้ตกลงที่จะตัดแบ่งผ้าทอกัน

4. ด้านการมองเห็นความสามารถในตนเอง

ผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 1-2 เด็กส่วนใหญ่ไม่สามารถแสดงทักษะความสามารถให้ผู้อื่นเห็นและถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ในทันที สังเกตได้จากระหว่างการทำโครงงานมะแขว่น เด็กๆนำเสนอผลงานวาดภาพประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับมะแขว่นด้วยความไม่มั่นใจ พูดนำเสนอด้วยเสียงเบา โดยครูต้องช่วยตั้งคำถามและให้เพื่อนๆช่วยปรบมือให้กำลังใจ เด็กๆจึงจะนำเสนอได้ ต่อมาผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 3-5 เด็กส่วนใหญ่มีความมั่นใจในตนเอง กล้าตั้งคำถามในระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆได้ด้วยตนเองในบางครั้ง สังเกตได้จากการทำโครงงานมะแขว่น ในช่วงการทดลองทำไก่ทอดมะแขว่น เด็กๆขออาสาในหมักไก่ และทอดไก่ โดยมีครูให้คำแนะนำบ้าง และผู้วิจัยพบว่าในสัปดาห์ที่ 6-8 เด็กส่วนใหญ่เมื่อได้รับมอบหมายงานหรือภารกิจต่างๆ จะพยายามรับผิดชอบงานจนสำเร็จตามเวลาที่กำหนดได้ด้วยตนเอง สังเกตได้จากช่วงเตรียมงานนิทรรศการโครงงานผ้าทอ เด็กๆช่วยกันออกแบบการ์ดเชิญแขก และช่วยกันนำการ์ดไปแจกแขกจนครบ ซึ่งเสร็จตามเวลาที่กำหนดได้ด้วยตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน มีพฤติกรรมการมีอัตลักษณ์ และความรู้สึกเป็นเจ้าของ หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ผู้วิจัยขออภิปรายในประเด็นในต่อไปนี้

1.การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์โครงงานเป็นฐานสามารถทำให้เด็กมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของสูงขึ้นกว่าการทดลองเพราะ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนบ้านน้ำเกี๋ยน และนำมาออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ในการเลือกหัวข้อมีผู้วิจัยให้ความสำคัญกับบริบทชุมชน รวมถึงทรัพยากรในท้องถิ่น โดยมีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชน ซึ่งสาระการเรียนรู้ควรเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก และครูจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้เห็น ได้สัมผัส จนเกิดเป็นความสนใจ และเมื่อเด็กเกิดความสนใจ เด็กจึงเริ่มที่จะตั้งคำถาม และนำมาซึ่งหัวข้อโครงงานที่เด็กอยากเรียนรู้ ในขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้กับเด็กควรเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้สืบค้นข้อมูล และได้ประดิษฐ์ชิ้นงาน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน จากเอกสารงานวิจัยทั้งใน และต่างประเทศ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โครงงานเป็นฐานของชลาธิป สมาหิโต (2563) มาจัดประสบการณ์โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1.ขั้นกำหนดหัวข้อโครงงาน โดยการสำรวจจากประสบการณ์เดิม และตั้งคำถาม ผู้วิจัยค้นพบว่าในการเลือกหัวข้อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานให้กับเด็กปฐมวัย ควรเป็นเรื่องที่อยู่ภายในชุมชนที่เด็กอาศัย เนื่องจากเป็นสภาพแวดล้อมรอบตัวที่เด็กมีความคุ้นเคย และเป็นทรัพยากรที่จับต้องได้ ซึ่งสามารถส่งเสริมการเรียนรู้โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้เห็น หรือสัมผัส เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ และเกิดเป็นความสนใจจนนำไปสู่การตั้งข้อสงสัยและตั้งคำถามสอดคล้องกับวัชราภรณ์ ประภาสะโนบล (2564) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานเริ่มจากผู้สอนเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน โดยการชี้แจงขอบเขตของโครงงาน แนะนำแหล่งข้อมูลเพื่อให้ผู้เรียน สามารถค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงงานที่จะทำและสามารถกำหนดหัวข้อได้ตามขอบเขตที่ผู้สอนกำหนด โดยมีผู้สอนคอยให้คำปรึกษาซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนรู้ 2. ขั้นวางกรอบแนวการสำรวจตรวจสอบ ผู้วิจัยค้นพบว่าในขั้นนี้ควรเปิดโอกาสให้เด็กร่วมกันวางแผนเพื่อหาสืบค้นข้อมูลคำตอบในสิ่งที่ตนเองสงสัย ครูควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการการเรียนรู้ของเด็ก และช่วยจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการสืบค้นข้อมูล รวมถึงการติดต่อขอความร่วมมือ และประสานงานกับผู้ปกครอง ผู้รู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในการพาเด็กออกสำรวจสถานที่จริงในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับอภินวงค กูตลาด และ เทพกัญญา พรหมขัติแกว (2014) กล่าวว่าเด็กจะได้ใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้อย่างลุ่มลึก เพื่อดำเนินการค้นหาคำตอบของสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และตอบ สามารถเลือกสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ขณะที่ครูจะต้องมีการวางแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างรอบคอบเพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น การสื่อสาร และการคิด วิพากษ์และมีการนำเสนอที่ได้เรียนรู้อย่างคุณภาพและเป็นไปตามสภาพจริง 3. ขั้นลงมือปฏิบัติและบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยค้นพบว่าหลังการจากสืบค้นข้อมูล และจากการออกสำรวจสถานที่จริงภายในชุมชนแล้ว ในการลงมือปฏิบัติเด็กจะได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ หรือได้แก้ไขปัญหาที่เจอในระหว่างการทำกิจกรรม และควรให้เด็กได้มีการสรุปสิ่งที่ได้

เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมศิลปะ และงานประดิษฐ์ และมีการนำเสนอผลงานของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เพชรรัตน์ บุญเสนอ และ สุนีย์ภิรมย์ประเมศ (2563) กล่าวว่าเด็กปฐมวัยสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง จนเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ซึ่งตรงตามเป้าหมายของการศึกษาแบบองค์รวม (holistic education) ที่เป็นการสร้างความสมดุล 3 ประการ ได้แก่ ความรู้สึก (heart) ความคิด (head) และการกระทำ (hand) ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน 4. ขั้นสรุปผลและนำเสนอโครงงาน ผู้วิจัยค้นพบว่าเด็กมีการนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ และจากการลงมือปฏิบัติจริงจากการทำโครงงานมาเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับกับประสบการณ์เดิมของเด็กๆ และนำเสนอผ่านงานนิทรรศการ โดยการนำเสนอผลงานควรให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นในการรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมถึงรูปแบบการจัดนิทรรศการ การนำเสนอผลงานต่างๆด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ Dewey (1959) ที่ว่าเด็กได้เรียนรู้ได้ดีผ่านการกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing) ได้ลงมือปฏิบัติในสภาพแวดล้อมจริง ได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ เช่น การศึกษานอกสถานที่ การคิดออกแบบประดิษฐ์ต่างๆ

2. การมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของ จาก Australian Government Department of Education and Training (2009) เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์การมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยพฤติกรรมที่บ่งชี้ 4 ด้าน คือ 1. ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตัวและรู้สึกถึงการเห็นคุณค่า และยอมรับในตัวตน 2.ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม 3. ด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม 4.ด้านการมองเห็นความสามารถในตนเอง จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ผู้วิจัยพบว่าด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมองเห็นความสามารถในตนเอง คือ การที่เด็กมีความมั่นใจในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ และมีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จลุล่วง และสามารถแบ่งปันความรู้ทักษะให้กับผู้อื่นได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่ใช้ในการทำโครงงานที่หลากหลาย เช่น การวาดภาพ การทำอาหาร งานประดิษฐ์ การศึกษานอกสถานที่ ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเด็กจะได้ค้นพบความสนใจ และความถนัดผ่านการลงมือปฏิบัติในกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งส่งผลให้เด็กมองเห็นความสามารถในตนเอง และมีความภาคภูมิใจต่อตนเอง นอกจากนี้รูปแบบการจัดกิจกรรมยังมีความเหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ Erikson (1963) ให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถของตนเอง โดยเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง ครูและเพื่อนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กมีมั่นใจในความสามารถของตนเองในการทำงานต่างๆให้ประสบความสำเร็จ

ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม คือ การที่เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับและเป็นสมาชิกหรือส่วนหนึ่งของกลุ่ม ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมที่ใช้ในการทำโครงงาน เด็กมักจะเลือกทำกิจกรรมเดี่ยว หรือกลุ่มเดิมซึ่งก็จะเป็นเพื่อนคนเดิม ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าจะต้องมีการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบสุ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กได้ทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ๆ และเปิดใจยอมรับซึ่งกันและกันอย่างค่อยเป็นค่อยไป และการพาเด็กๆไปศึกษานอกสถานที่ โดยเฉพาะสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กได้เรียนรู้จากวิถีชีวิตในชุมชน และ รู้จักการมี

ปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น รวมถึงผู้คนในชุมชน ซึ่งจะทำให้เด็กได้รู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งในชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Stepping Stone Childcare and Early Development Centers (2021) ได้กล่าวว่า เด็กจะเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของจากความสัมพันธ์ในครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรมรอบตัว และความเป็นอัตลักษณ์และความรู้สึกการเป็นเจ้าของเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้สึกในเชิงบวกของเด็ก โดยที่เด็กรู้ว่าตนเองเป็นใครและรู้สึกมีคุณค่าและถูกเคารพในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและชุมชน

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โครงงานเป็นฐานมีขั้นตอนดังนี้

1.การกำหนดหัวข้อที่เด็กสนใจโดยคำนึงถึงทรัพยากรในท้องถิ่น เป็นการกำหนดสาระการเรียนรู้จากความสนใจของเด็ก โดยคำนึงถึงบริบทสังคม วิถีชีวิต และทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์

2.การวางแผน รวบรวบข้อมูล เป็นการกำหนดวิธีการดำเนินการศึกษา และวางกรอบการศึกษา ซึ่งจะกำหนดจากความสนใจ ข้อสงสัย และจากประสบการณ์เดิมของเด็ก เพื่อเป็นการกำหนดวิธีการดำเนินการศึกษาเพื่อหาคำตอบจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น อินเตอร์เน็ต สอบถามผู้ปกครอง ผู้รู้ในท้องถิ่น และการศึกษานอกสถานที่

3.การลงมือปฏิบัติ สำรวจ สรุปการเรียนรู้ เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันกับคนในชุมชน และมีการสรุปความรู้ที่ได้รับด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ศิลปะประดิษฐ์ การวาดภาพ

4.การนำเสนอข้อมูลจากการเรียนรู้ เป็นการสรุปความรู้ที่เด็กๆได้รับจากการทำโครงงาน โดยมีการจัดนิทรรศการ แสดงผลงาน เพื่อให้ผู้ปกครอง ครู คนในชุมชน และผู้อื่นที่สนใจฃ

⇩

การมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของ

1. ด้านการมีอัตลักษณ์เฉพาะตัว และรู้สึกถึงการเห็นคุณค่าและยอมรับในตัวตน
2. ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
3. ด้านการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม
4. ด้านการการมองเห็นความสามารถในตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานโดยอิงจากบริบทชุมชน และวัฒนธรรมในท้องถิ่น หัวข้อที่จะนำจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยควรจะเป็นหัวข้อที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่น วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และเป็นสิ่งที่เด็กได้สัมผัสใกล้ชิด เป็นสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก เป็นทรัพยากรที่เด็กได้เรียนรู้ สามารถนำมาจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้

1.2 การศึกษานอกสถานที่โดยการพาเด็กๆไปยังสถานที่จริง โดยครูควรเตรียมความพร้อม คือ ต้องทบทวนกฎและตั้งกติกาในการศึกษานอกสถานที่กับเด็กทุกครั้ง และวางแผนออกแบบการทำกิจกรรมนอกสถานที่ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก มีการสำรวจเส้นทาง และติดต่อนัดหมายกับวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความรู้กับเด็กๆก่อนเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานในบริบทชุมชน ควรส่งเสริมพฤติกรรมในด้านอื่นๆ เช่น การส่งเสริมความมั่นใจในตนเองในเด็กปฐมวัย

2.2 จากการศึกษาพฤติกรรมอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของในเด็กปฐมวัย พบว่า มีกิจกรรมหลายกิจกรรมที่สามารถนำมาศึกษาในครั้งต่อไปให้เด็กมีอัตลักษณ์และความรู้สึกเป็นเจ้าของ เช่น กิจกรรมศิลปะ การเล่นบทบาทสมมุติ และ การเรียนรู้นอกสถานในชุมชนหรือจังหวัด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2566). *ชีววิถีที่น้ำเกี๋ยน*. สืบค้น 20 เมษายน 2466. จาก https://www.dip.go.th/th/news/thumb/2018-06-14-03-26-18

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2566). Sustainable Development Goals (SDGs) *เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.* สืบค้น 25 กุมภาพันธ์ 2566. จาก https://soc.swu.ac.th/news/sustainable-development-goals-sdgs.,.

ชลาธิป สมาหิโต. (2563). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โครงงานเป็นฐานในระดับปฐมวัย.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไซเบอร์พริ้นท์กรุ๊ป จำกัด.

ผดุง จิตเจือจุง. (2562). *สถานการณ์ปัจจุบันของเด็กและเยาวชนไทย น่าวิตกในอนาคตยิ่งน่าเป็นห่วง.* สืบค้น 24 ธันวาคม 2565. จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_1313057

เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว. (2557). *ความรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning: PBL).* สืบค้น 25 ตุลาคม 2565. จาก http://physics.ipst.ac.th/wp-content/uploads/sites/2/2015/05/IPST_Mag188_ProjectBased.pdf?fbclid=IwAR2_bTtgrJLLgC_azAthdX6o2QuEbxywbUQMUzgl_IpXRkskdnt4LXdXEfo.,

เพชรรัตน์ บุญเสนอ และ สุนีย์ภิรมย์ประเมศ. (2563). กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่มีผลต่อทักษะการคิดแก้ปัญหา ของเด็กปฐมวัยชั้นคละ โรงเรียนรุ่งอรุณ. สืบค้น 20 ตุลาคม 2565. จาก https://jgrad.snru.ac.th/Files/Article/192-ArticleTextJGrad-20210205160212.pdf.,

นฤบาล ยมะคุปต์ และ กิตตศักดิ์แก้วนิลประเสริฐ. (2564). *ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ของประชาชนในจังหวัดตรัง.* วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 13(3), 2-3.

ระพี สาคริก. (2556). *Sense of belonging*. สืบค้น 30 มีนาคม 2564. จาก https://www.facebook.com/461091197241853/posts/659864460697858/.,

วัชราภรณ์ ประภาสะโนบล และ มาเรียม นิลพันธุ์. (2654). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2565. จาก https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jrcd/article/view/242560.,

อภินวงค กูตลาด และ เทพกัญญา พรหมขัติแกว. (2014). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) คืออะไร*. สืบค้น 20 มกราคม2566. จาก http://earlychildhood.ipst.ac.th/?p=190สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.,

Australian Government Department of Education and Training. (2009). BELONGING, BEING & BECOMIG. Australia.

Dewey, J. (1959). *Experience and Education*. New York. Retrieved March 10, 2022, fromhttps://books.google.co.th/books?id=JhjPK4FKpCcC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Erikson Erik (1963). Childhood and Society. New York : Norton.

National Council for Curriculum and Assessment Ireland, Aistear. (2009) *The early childhood curriculum framework*. Dublin : NCCA.

Steppingstone (SA) Childcare & Early Development Centres. (2021). *Sense of Belonging: How every child needs a place to belong.* Retrieved March 10, 2022, from https://www.steppingstonesa.com.au/a-sense-of-belonging/

การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมือง ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

The Development of Social Studies Curriculum by Integrating Civic Education in Junior High School

ผกามาส สิงห์จาย[1] วิภารัตน์ มูสิกะเจริญ[2] สิทธิกร สุมาลี[3]
Phakamas Singjai, Wiparat Moosikajaroen, Sitikorn Sumalee

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากการบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมือง ประชากร คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 9 คน ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 590 คน โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษาฯ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 31 คน โดยการเลือกระดับชั้นแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วสุ่มห้องเรียนอย่างง่าย (Simple Random Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า หลักสูตรฯ ที่พัฒนาขึ้นมีส่วนประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล กรอบแนวคิด จุดหมายของหลักสูตร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ จุดเน้นความเป็นพลเมือง ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้โดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมือง โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา และแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการใช้หลักสูตรฯ พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 22.74 คะแนน หรือมีค่าร้อยละ 75.80) ความรู้ด้านความเป็นพลเมืองของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนในระดับพอใช้ ($\overline{X}$ = 12.81 คะแนน หรือมีค่าร้อยละ 64.05) พฤติกรรมความเป็นพลเมืองของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยในระดับดีเยี่ยม ($\overline{X}$ =

Received: 2023-07-20 **Revised:** 2023-07-24 **Accepted:** 2023-07-26

[1] หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Doctor of Education in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: pkmassa115@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

4.58, S.D. = 0.56) และผู้เรียนมีความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 0.80)

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาหลักสูตร; หลักสูตรสังคมศึกษา; การบูรณาการ; การสร้างพลเมือง

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1) to develop the curriculum for the subject group of Social Studies, Religion, and Culture by integrating civic education in junior high school. 2) to study the outcomes of implementing the curriculum for the subject group of Social Studies, Religion, and Culture in junior high school through the integration of civic education. The population consists of 9 teachers who teach Social Studies, Religion and Culture subject, and 590 students in grades 7-9 at Panyapiwat Institute of Management Demonstration School. The sample group consists of 3 Social Studies, Religion and Culture teachers at the first year of lower secondary education, and 31 students from the 1/3 class of the first year of lower secondary education. The sampling method used is purposive sampling to select specific grade levels and simple random sampling to select classroom, considering that students in each class have different abilities. The data analysis will be conducted using the mean and standard deviation. The results of developing the social studies curriculum revealed that the developed curriculum is highly suitable ($\overline{X}$ =4.56, S.D. = 0.46). The components of the curriculum include principles and rationale, conceptual framework, curriculum objectives, content and learning standards, emphasis on civic education, indicators and learning content through civic education integration, curriculum structure, course descriptions and lesson plan. The results of using the social studies curriculum based on the measurement of learning outcomes in the subject, showed that students had an average score at a good level ($\overline{X}$ = 22.74 or 75.80%). The results of measuring knowledge in civic education showed that students had an average score at an acceptable level ($\overline{X}$ = 12.81 or 64.05%). The results of observing citizenship behavior showed that students had an excellent average score ($\overline{X}$ = 4.58, S.D. = 0.56). Students expressed a high level of satisfaction with the use of the curriculum ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 0.80).

Keywords: Curriculum Development; Social Studies Curriculum; Integration; Civic Education

บทนำ (Introduction)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575 ได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2575) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดีที่มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2575 มียุทธศาสตร์ที่ 1 มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม ยุทธศาสตร์ที่ 3 เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยและทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสาระที่มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกันในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการปรับตนเองกับบริบททางสภาพแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้รับการออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ตามโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมี 5 สาระ ซึ่งสาระหน้าที่พลเมืองถูกบรรจุในหลักสูตรเช่นกัน แต่การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่สอดคล้องกับประเทศได้ เนื่องจากวิชาหน้าที่พลเมืองถูกลดความสำคัญและผู้เรียนรู้รู้สึกเบื่อกับเนื้อหาของวิชา รวมถึงระบบการศึกษาแบบแยกส่วนที่ไม่เชื่อมโยงกับความเป็นไปนอกห้องเรียนและไม่สอนความจริงและความเป็นไปของสังคม ระบบการศึกษายังไม่สามารถสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมได้ (คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี, 2554)

โครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในช่วงมัธยมศึกษา (อายุ 11–18 ปี) ของประเทศต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาทั้งหมดในโรงเรียน ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการศึกษาเกี่ยวกับศีลธรรมและจริยธรรมด้วย แต่ในหลักสูตรการศึกษาของประเทศไทย การเรียนการสอนเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองเน้นสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งเป็นสาระเพียงหนึ่งจากทั้งหมด 5 สาระของหลักสูตรกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งการเรียนรู้ การฝึกฝนทักษะการคิดและการปฏิบัติเพื่อการเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี

ของผู้เรียนยังไม่เพียงพอ การสร้างความเป็นพลเมืองในประเทศไทยยังคงติดอยู่ในเนื้อหาในหลักสูตรเพียงบางหัวข้อ เรียนแบบแยกส่วนและถูกจำกัดในห้องเรียน แต่แท้จริงแล้วการสร้างความเป็นพลเมืองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสาธารณะนั้น ไม่อาจจะเรียนรู้ได้เพียงผ่านการศึกษาในชั้นเรียนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ผ่านการสร้างกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ และพัฒนาตนให้เป็นพลเมืองที่มีความคิด และสามารถพึ่งพาตนเองได้

รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) เน้นการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้วิชาพลเมืองเป็นวิชาแกนกลางเพื่อพัฒนาการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีสาระและเทคนิคการสอนเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการปฏิบัติ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างความเป็นพลเมืองของประชาชนในชาติ และส่งเสริมหน่วยงานสนับสนุน ยกย่องวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ด้านความเป็นพลเมือง อีกทั้งสร้างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับกระบวนการเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญของการสร้างความเป็นพลเมือง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย จึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้สาระการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมร่วมกับการสร้างความเป็นพลเมือง นอกจากนี้ ผลการวิจัยจะถูกนำไปใช้เพื่อพัฒนาหลักสูตรและนำไปใช้วางแผนการเรียนรู้ โดยการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความตระหนักในความเป็นพลเมืองที่ดี พัฒนาตนเองอยู่เสมอ และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์กับสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากการบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research: PAR) โดยผู้วิจัยมีบทบาทเป็นผู้ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแล กำกับ ติดตาม และร่วมดำเนินการ

วิจัยกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 9 คน และผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับชั้นละ 5 ห้อง รวมผู้เรียนทั้งหมด 590 คน ของโรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการเลือกระดับชั้นแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นระดับชั้นที่เริ่มใช้หลักสูตร จากนั้นสุ่มห้องเรียนอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ห้อง ม.1/3 มีผู้เรียนจำนวน 31 คน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละห้องคละความสามารถ ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน (Tyler, 1949) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรท้องถิ่นของจังหวัดนนทบุรี รูปแบบหลักสูตรบูรณาการ คุณลักษณะความเป็นพลเมือง และการสร้างความเป็นพลเมือง จากนั้น ผู้วิจัยจัดประชุมครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อร่วมกันวิเคราะห์จุดเน้นของหลักสูตร สรุปข้อมูลพื้นฐานและคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่จะนำมาบูรณาการในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมร่วมกันจัดทำเอกสาร “(ร่าง) หลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” จากนั้นนำเอกสารหลักสูตรไปประเมินคุณภาพของหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการ ผู้วิจัยประชุมชี้แจงครูผู้สอน เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ จากนั้น ครูนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่าง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยครูผู้สอนสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมืองของผู้เรียนขณะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยเป็นผู้ให้คำปรึกษาและสังเกตการณ์ระหว่างการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หลักสูตรบูรณาการ หลังจากที่ผู้เรียนเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา แบบวัดความรู้ด้านความเป็นพลเมือง และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ คือ หลักสูตรสังคมศึกษาโดยการบูรณาการการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรสังคมศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน 3) แบบวัดความรู้ด้านความเป็นพลเมือง เป็นแบบปรนัย 15 ข้อ 15 คะแนน อัตนัย 1 ข้อ 5 คะแนน รวมคะแนน 20 คะแนน 4) แบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมือง เป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง และ 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของหลักสูตร แบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมือง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา แบบวัดความรู้ด้านความเป็นพลเมือง และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการบันทึกหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมืองของผู้เรียนจากการใช้หลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมร่วมกันพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ องค์ประกอบและรายละเอียด ดังนี้ 1) ส่วนต้นของหลักสูตร ได้แก่ หลักการและเหตุผล กรอบแนวคิด จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) ส่วนรายละเอียด ได้แก่ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ จุดเน้นความเป็นพลเมือง ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้โดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมือง โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา 3 ระดับชั้น (มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ระดับชั้นละ 2 รายวิชา คือ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และรายวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 2 ภาคการศึกษา รวมทั้งหมด 12 รายวิชา 3) ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ภาพรวมของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.46 อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการใช้หลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการทดลองใช้หลักสูตร ดังนี้

2.1 ผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา และแบบวัดความรู้ด้านความเป็นพลเมืองของผู้เรียน

ผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา และแบบวัดความรู้ด้านความเป็นพลเมือง สรุปได้ว่า แบบวัดทั้ง 2 ฉบับ ซึ่งมีคะแนนเต็ม 50 คะแนน ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 35.55 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.39 หรือมีค่าร้อยละ 71.10 อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายฉบับ พบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา คะแนนเต็ม 30 คะแนน ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 22.74 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.64 หรือมีค่าร้อยละ 75.80 อยู่ในระดับดี ส่วนแบบวัดความรู้ด้านความเป็นพลเมือง คะแนนเต็ม 20 คะแนน ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 12.81 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.33 หรือมีค่าร้อยละ 64.05 อยู่ในระดับพอใช้

2.2 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมืองของผู้เรียน

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมืองของผู้เรียน โดยประเมินระดับคุณภาพตามเกณฑ์จากการสังเกต 3 ด้านตามจุดเน้นความเป็นพลเมืองของหน่วยที่ 1 พบว่า พฤติกรรมความเป็นพลเมืองของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 4.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.56 อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเคารพความแตกต่าง มีค่าเฉลี่ยรวม คือ 4.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.48 อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ส่วนพฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งพาตนเองได้ ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยรวม คือ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 0.58 อยู่ในระดับดี

2.3 ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร

ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ “ด้านประโยชน์ที่ได้รับ” มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 อยู่ในระดับมาก โดยหัวข้อการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ “ข้อ 10 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง” มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79 อยู่ในระดับมาก และ “ข้อ 11 ผู้เรียนรู้สึกพึงพอใจที่ได้ร่วมกิจกรรมในหน่วยการเรียนนี้” มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ “ด้านเนื้อหา” มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.08 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 โดยหัวข้อการประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ “ข้อ

4. เนื้อหาสาระไม่ยากเกินความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน” มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างความเป็นพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิจัยขั้นศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ (Hard Skills) พัฒนาทักษะด้านสังคมและอารมณ์ (Soft Skills) และทักษะการจัดการ (Management Skills) ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผสานกับการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเป็นกระบวนการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (Computer และ iPad) รู้จักแสวงหาความรู้ สืบค้นข้อมูล ฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร และการนำเสนอ

ผู้วิจัยได้ประชุมครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเพื่อชี้แจงและอธิบายวิธีการพัฒนาหลักสูตร ตั้งแต่กระบวนการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) การวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมือง และผสานจุดเน้นของสถานศึกษา คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุกผสานการใช้เทคโนโลยี และทักษะการจัดการ ผู้วิจัยวางกรอบแนวคิดหลักสูตรบูรณาการที่เน้นการคิดวิเคราะห์และฝึกปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงหรือแก้ปัญหาได้ มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นพลเมือง และการพัฒนาประชาธิปไตย นำไปสู่การมีจิตสำนึกประชาธิปไตย (วราภรณ์ สามโกเศศ, 2554; ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2555; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559; วิลาพัณย์ อุรบุญนวลชาติ, 2561) การที่ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ทำให้หลักสูตรมีทิศทางที่เหมาะสมในการนำไปปฏิบัติยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยขั้นการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยนำแนวคิดรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler, 1949) ที่ใช้จุดประสงค์เป็นสิ่งกำหนด ควบคุม และคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Means and Approach) มาเป็นหลักการในการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยเลือกรูปแบบการบูรณาการภายในวิชา ใช้วิธีการบูรณาการแบบสอดแทรก (Infusion Instruction) คุณลักษณะของพลเมืองเข้ากับทุกสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวคิดของชนาธิป พรกุล (2551: 114) จากร่างเอกสารหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของหลักสูตร และให้ข้อเสนอแนะโดยการเน้นให้เห็นความแตกต่างกันระหว่างสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต กับจุดเน้นความเป็นพลเมืองที่บูรณาการในหลักสูตร เพิ่มเติมด้านการเขียนคำอธิบายรายวิชา โดยแสดงคุณลักษณะ

ความเป็นพลเมือง 6 ได้แก่ รับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้ เคารพสิทธิ เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา รับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม (คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี, 2554) ให้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางและข้อเสนอแนะของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) และผลการวิจัยของนพรัตน์ มั่งเมือง และ อังคณา ตุงคะสมิต (2566) ที่พบว่า การส่งเสริมความเป็นพลเมืองควรกำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ชัดเจน นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งโรงเรียนสามารถบูรณาการการเรียนรู้เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดีได้ โดยมีกระบวนการเริ่มต้นด้วยการกำหนดความเป็นพลเมืองในหลักสูตรที่ครอบคลุมประเด็นความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทัศนคติ และค่านิยม

นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการปรับกิจกรรมให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติมากขึ้น ครูมีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะของพลเมืองในตัวผู้เรียน ดังที่ Education Service Australia (2011) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) กล่าวว่า ครูควรใช้วิธีการสร้างการเรียนรู้เพื่อการเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองของโลกหรือพลโลก การออกแบบการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ออกแบบให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความรับผิดชอบในการเรียนรู้บนพื้นฐานของการสร้างทักษะในการเรียนรู้ ทั้งด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหา ทักษะการสื่อสารและการร่วมมือกันทำงาน ผู้วิจัยจึงออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ได้แก่ การอ่าน การสืบค้น การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการนำเสนอ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การประเมินค่า และเป็นการปลูกฝังค่านิยม ทัศนคติของการเป็นพลเมือง

ในการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยและครูผู้สอนได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาหลักสูตรจึงทำให้หลักสูตรมีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับรูปแบบหลักการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่ ซึ่งมารุต พัฒนผล (2562) ได้นำเสนอว่า รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมุ่งเน้นบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรรมการพัฒนาหลักสูตรในการออกแบบหลักสูตร โดยปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาอยู่ตลอดเวลา

3. ผลจากการวิจัยขั้นการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการและขั้นการประเมินผลการใช้หลักสูตรบูรณาการ ผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 1 ใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยนำรูปแบบการสอน วิธีการสอน เช่น วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-based Learning) วิธีการสอนแบบอภิปราย วิธีสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Project-based Learning) รูปแบบการสอนแบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-

based Learning) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการสร้างองค์ความรู้และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด (Thinking Skills) ทฤษฎีหมวก 6 ใบ (6 Thinking Hats) เป็นต้น ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระการเรียนรู้ผสานจุดเน้นความเป็นพลเมืองผ่านกระบวนการกลุ่ม พัฒนาทักษะการคิดในรูปแบบต่าง ๆ และมีเจตคติที่ดีในการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 75.80 อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุรักษ์ สวัสดี (2561) ที่นำแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและรูปแบบการสอนมาพัฒนาผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากแบบทดสอบวัดความรู้ด้านความเป็นพลเมือง ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนร้อยละ 64.03 อยู่ในระดับ พอใช้ โดยแบบวัดความรู้ด้านความเป็นพลเมืองในหน่วยที่ 1 จะวัดความรู้ของผู้เรียนในกรอบความเป็นพลเมือง 3 ด้าน ได้แก่ รับผิดชอบตนเองและพึ่งตนเองได้ เคารพความแตกต่าง และเคารพกติกา ผู้วิจัยได้สอดแทรกความรู้ด้านความเป็นพลเมืองใน 3 ด้านกับกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายความหมายและยกตัวอย่างพฤติกรรมความเป็นพลเมืองได้ ซึ่งวิชัย ตันศิริ และคณะ (2557) ได้อธิบายแนวทางการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในสังคมไทย โดยกล่าวถึง 2 ส่วนที่สำคัญคือ ส่วนเนื้อหาสาระหรือแนวทางของการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง คือ การให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการและสาระสำคัญและส่วนทักษะจำเป็นสำหรับพลเมือง เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะด้านการแสดงความคิดเห็น สอดคล้องกับ สุรัสดา บุญบางเก็ง (2562) ที่ได้ถอดบทเรียนผลงานนวัตกรรมประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า การสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยการให้ความรู้ความเข้าใจก่อนจะส่งผลต่อความมั่นใจในตนเอง แก้ปัญหาและพึ่งพาตนเอง รับผิดชอบต่อการกระทำของตน นำไปสู่การพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมความเป็นพลเมือง พบว่า พฤติกรรมความเป็นพลเมืองของผู้เรียนอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พฤติกรรมความเป็นพลเมืองที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเคารพความแตกต่าง เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสดงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น แสดงความเข้าใจและการยอมรับการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างทางความคิด ความแตกต่างทางศาสนา และเชื่อมโยงถึงเรื่องอื่น ๆ ในสังคม รวมถึงการใช้คำถามที่ท้าทาย ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ล้วนเป็นสิ่งที่กระตุ้นและพัฒนาทักษะการคิด เสริมสร้างเจตคติและค่านิยมด้านความเป็นพลเมืองด้านเคารพความแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพร ไกรสมสาตร์ (2558) ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านการเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติที่มีต่อการเคารพความแตกต่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพฤติกรรมความเป็นพลเมืองด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและ

พึ่งพาตนเองได้ที่ผู้เรียนยังต้องได้รับการกระตุ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คือ การทำงานให้เสร็จทันและตรงตามเวลาที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งพฤติกรรมความเป็นพลเมืองนี้ มีผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 70 ที่ทำงานเสร็จทันตามกำหนดเวลา แต่มีผู้เรียนบางคนที่ครูผู้สอนต้องติดตามการส่งงาน เมื่อสอบถามผู้เรียนจึงได้คำตอบว่า “ไม่เข้าใจกระบวนการทำงาน และมีความยาก” สอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ของ อภิชาต อ่อนเอม (2559) พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน อยู่ในระดับมาก และเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงานว่า ครูผู้สอนต้องสร้างความตระหนัก จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน สร้างความรับผิดชอบ รวมถึงให้กำลังใจและชมเชยผู้เรียนที่สามารถแก้ไขปัญหาและผ่านอุปสรรคในการทำงานได้ ซึ่งแนวทางการดำเนินการทักษะดังกล่าว นับเป็นการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมความเป็นพลเมือง ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและพึ่งตนเองได้

ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตร พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจทุกด้านในระดับมาก เนื่องมาจากผู้เรียนมองถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนได้ร่วมกิจกรรมในหน่วยการเรียนนี้ ได้เรียนรู้ถึงความเป็นพลเมือง และสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็น สรุปได้ว่า “มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตัวเอง ช่วยเหลือผู้อื่น กล้าพูดแสดงความคิดเห็น ยกมือก่อนพูด รู้จักฟังเหตุผลของคนอื่น ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ เคารพและปฏิบัติตามกฎของห้องเรียนและโรงเรียน” ส่วนผลจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อย คือ ด้านเนื้อหาสาระที่ไม่ยากเกินความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสะท้อนว่า การเรียนรู้พระพุทธศาสนามีคำศัพท์หลายคำที่ไม่เข้าใจต้องจำทั้งคำศัพท์และความหมาย ชื่ออ่านยาก และเนื้อหาค่อนข้างเยอะ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระยงยุทธ กตธุโร (2564) ที่ศึกษาสภาพการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคด้านการสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ เนื้อหาสาระรายวิชาพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องที่มีความเข้าใจยากสำหรับผู้เรียน ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ เหมาะกับวัยของผู้เรียนแต่ละระดับชั้นเรียน เช่น การนำเอาเหตุการณ์ปัจจุบันมาเป็นแนวการสอนให้ผู้เรียนเกิดความเท่าทันสภาวการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา สามารถรับรู้และเข้าใจถึงประโยชน์ของศาสนา เพราะศาสนามีความสำคัญต่อบุคคลและสังคม อีกทั้งมาตรฐานหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีแขนงของสังคมศึกษาที่พิเศษต่างจากของประเทศอื่น คือ สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมศึกษา สะท้อนว่า การให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เพื่อคาดหวังที่จะปลูกฝังการเป็นคนดีตามครรลองของศาสนา (นาตยา ปิลันธ-นานนท์, 2564)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเป็นพลเมืองให้กับผู้เรียน ดังนั้น ควรพัฒนาและฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างทักษะและความเข้าใจในการสร้างความเป็นพลเมือง เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการมีส่วนร่วมในสังคม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียน สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก เพื่อร่วมสร้างสังคมที่ดีและยั่งยืนต่อไป

2. ผู้สอนและบุคลากรในโรงเรียนควรร่วมมือกันปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้เรียนในด้านการสร้างความเป็นพลเมือง เสริมสร้างวัฒนธรรมการเป็นพลเมืองในสถานศึกษา สนับสนุนผู้เรียนในการพัฒนาทักษะและความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมือง สร้างค่านิยมที่ดี มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือให้มากขึ้น สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และการพัฒนาทักษะสำคัญอื่น ๆ ที่จำเป็นในการเป็นพลเมืองในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมและสนับสนุนการนำความรู้ที่ได้จากในห้องเรียนนำลงสู่การปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม พร้อมกับการสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เพื่อการอยู่ร่วมกันและมีส่วนร่วมรับผิดชอบชุมชนที่อาศัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาโดยบูรณาการการสร้างพลเมืองในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของผู้เรียนที่มีความต่อเนื่องและคงทน

2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการการสร้างพลเมืองที่เน้นความรู้ ทักษะ เจตคติ เพื่อเป็นพื้นฐานของการศึกษาต่อ และดำรงชีวิตในวิถีประชาธิปไตยกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เช่น ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

3. ควรมีการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองให้ผู้เรียน เช่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมสังคม ทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น รับประสบการณ์ในงานหรืออาชีพที่สนใจ การเยี่ยมชมองค์กรภาครัฐหรือเอกชน เพื่อให้ผู้เรียนได้พบประสบการณ์จริงในการทำงาน ได้รับคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์ในสายงานนั้น เพื่อการเชื่อมโยงกับหน่วยงานหรือองค์กรท้องถิ่นในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์ความร่วมมือและเสริมสร้างชุมชนในพื้นที่ใกล้สถานศึกษา และศึกษาผลการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง (References)

คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี. (2554). *ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2553 – 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายด้านพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

ชนาธิป พรกุล. (2551). *การออกแบบการสอน: การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพรัตน์ มั่งเมือง และอังคณา ตุงคะสมิต. (2566). *การศึกษาทักษะความเป็นพลเมืองดี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ รายวิชา ส 13101 สังคมศึกษาของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน*ชุมชนบ้านห้วยยายจิ๋ว. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2566, จาก https://so05.tci-thaijo.org/index.php/rmuj/article/download/264312/177653/ 1013956

นาตยา ปิลันธนานนท์. (2564). *สังคมศึกษา: ยุคมาตรฐานกำกับ*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรจนพริ้นท์ติ้ง.

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. กรุงเทพฯ: บริษัท นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชั่น.

พระยงยุทธ กตธุโร. (2564). การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ*. 4(1), 28-36.

มารุต พัฒนผล. (2562). *รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

วรากรณ์ สามโกเศศ. (2554). *การศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. สืบค้น 11 กันยายน 2559, จาก http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=22720&Key=hotnews

วิชัย ตันศิริ และคณะ. (2557). *แนวทางการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย Civic Education*. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2559, จาก http://www.kas.de/wf/doc/kas_39116-1522-1-30.pdf?141013073529.

วิลาพัณย์ อุรบุญนวลชาติ. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูประถมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็น พลเมืองของผู้เรียนระดับประถมศึกษา***.** สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2566, จาก http://backoffice.thaiedresearch.org /uploads/public/a6a6916ec28b5404be41dfc45db0bd96.pdf

ศิริพร ไกรสมสาตร์. (2558). *การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในมิติการเคารพความแตกต่างของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงงาน.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาประถมศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง.* สืบค้น 20 เมษายน 2560, จาก http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1525-file.pdf

_____. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2561). *รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2561-2562*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สุรัสดา บุญบางเก็ง. (2562). *การถอดบทเรียนนวัตกรรมประชาธิปไตยเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย.* สืบค้น 2 เมษายน 2566, จาก. http://www.kpi-lib.com/elib/cgi-bin/opacexe.exe?op=mmvw&db=Main&skin=S&mmid=9274&bid=26224

อนุรักษ์ สวัสดี. (2561). *การพัฒนาการคิดวิเคราะห์การเรียนรู้โดยใช้การสืบเสาะหาความรู้ในวิชาสังคมศึกษาของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

อภิชาต อ่อนเอม. (2559). *แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

Education Services Australia. (2011). *Global Perspectives: A framework for global Education in Australian schools. Australia: GEON Impact Printing Pty Ltd.* Retrieved November 10, 2022, from https://globaleducation.edu.au/verve/_resources/GPS_web.pdf, 10 November

Tyler, Ralph. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

Transformational Leadership of School Director Under Bang Kho Laem District Office, Bangkok Metropolitan Administration

สโรชินี จิตกิจติจำรัส[1] วัลลภ รัฐฉัตรานนท์[2]
Sarojini Chitkittichamras, Wanlop Ratchatranon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในศตวรรษที่ 21กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ครู ในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Person’s product moment correlation coefficient) ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาแตกต่างกันและ ทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ (Keywords): ทักษะในศตวรรษที่ 21; ผู้อำนวยการสถานศึกษา; ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Abstract

This research aimed to study the relationship between the level of the 21st Century Skills and Transformational Leadership of school directors under Bang Kho Laem district, Bangkok Metropolitan Administration. The samples comprised 180

Received: 2023-06-29 **Revised**: 2023-07-06 **Accepted**: 2023-07-14

[1] สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Major Field: Political Science Faculty of Social Sciences Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: sarojini.ch@ku.th

[2] สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Major Field: Political Science Faculty of Social Sciences Kasetsart University.

teachers in schools under the Bang Kho Laem district, Bangkok Metropolitan Administration. The data were collected by using questionnaires and analyzed by using the packaging computer program. Statistical tools employed in data analysis and presented through Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test, One-Way ANOVA, and Pearson Product-Moment Correlation Coefficient. The level of significance for statistical testing was 0.05. The research findings are as follows. The samples with different educational levels had different opinions on Transformational Leadership and the 21st Century Skills were statistically related to the Transformational Leadership of school directors under Bang Kho Laem district, Bangkok Metropolitan Administration at the level of 0.05 level of significance.
Keywords: 21st Century Skills; School Director**;** Transformational Leadership

บทนำ (Introduction)

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานครฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นภารกิจสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพ เพื่อรองรับให้ทันการเป็นผู้นำหรืออยู่ในแนวหน้าของการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงของสังคมและประเทศชาติในอนาคต ซึ่งพันธกิจและนโยบายหลักของกรุงเทพมหานครตลอดมาให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ถือเป็นหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานครในการกำหนดนโยบาย การส่งเสริมวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง และการพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษา (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2563)

ในศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงที่โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ โดยการมีอุตสาหกรรมและวิชาชีพใหม่ ซึ่งทำให้มีการสร้างโอกาสสำหรับทุกคนที่มีทักษะที่เหนือกว่าผู้อื่น เช่น การแทนที่ของเทคโนโลยีในงานที่เป็นวงจรเดิม หรือแม้แต่งานที่มีความซับซ้อนระดับกลางก็ตาม ดังนั้น การพัฒนาตนเองให้มีทักษะที่สูงขึ้นและเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ การปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยทักษะในศตวรรษที่21 สามารถทำให้ทุกคนใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ (Bellanca & Brandt, 2010)

การพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวหน้า ควรเริ่มต้นจากการสร้าง “ภาวะผู้นำ” ให้เกิดขึ้นที่ “ผู้นำ” ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน นั่นคือการที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การที่เต็มไปด้วยการสร้างแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และ

ยกระดับทางความรู้และจิตใจของทั้งตนเองและนักเรียนอีกทางหนึ่ง (Bernard M. Bass & Avolio, 1994)

สถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม อยู่ภายใต้การดูแลของฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตบางคอแหลม โดยขึ้นตรงกับสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครประกอบไปด้วยสถานศึกษา 7 แห่งคือ โรงเรียนวัดจันทร์นอก โรงเรียนวัดจันทร์ใน โรงเรียนวัดไทร โรงเรียนวัดบางโคล่นอก โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม โรงเรียนวัดราชสิงขร และโรงเรียนวัดลาดบัวขาว (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2564) ซึ่งโรงเรียนดังกล่าวมีผู้อำนวยการสถานศึกษาในช่วงวัยที่หลากหลาย มีระบบและแนวคิดการทำงานที่แตกต่างกัน แต่มีภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีการวางแผนอย่างรอบคอบ การสร้างแรงบันดาลใจให้คณาจารย์ในโรงเรียนเกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และให้ความสำคัญในเรื่องความเป็นปัจเจกบุคคลของครูแต่ละคนอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีนโยบายการจัดการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ในทุกโรงเรียน เนื่องจากที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและมีการพัฒนาทักษะที่หลากหลายนอกเหนือจากวิชาการในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาสามารถใช้ชีวิตในโลกยุคปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูต่อทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในศตวรรษที่ 21กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. เพศของครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน
2. อายุของครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

3. ระดับการศึกษาของครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

4. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันของครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

5. ประสบการณ์ในการทำงานของครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

6. ทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูจากสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม จำนวน 133 คน ในเดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2566

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือและทำการทดสอบโดยการตรวจสอบเนื้อหาแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณา แล้วนำแบบสอบถามไปทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาช (Cronbach’s Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสำรวจเอกสาร จากการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัย เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม ก่อนที่จะทำการสำรวจภาคสนามต่อไป

2. การสำรวจภาคสนาม นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว แจกให้ครูในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสำหรับการวิจัยโดยแยกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน ใช้ความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentile)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กรณีตัวแปรอิสระจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบที (t-test) กรณีจำแนกตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

3. การศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในศตวรรษที่ 21 กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 275 คน มีจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 79.7 ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 มีตำแหน่ง ครู มากที่สุด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 96.2 และมีประสบการณ์การทำงานมากที่สุด ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9

ส่วนที่ 2 ทักษะในศตวรรษที่ 21

ตารางที่ 1 ระดับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครเป็นรายทักษะ และโดยรวม

(n = 133)

ทักษะในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และการเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยี	4.49	0.09	สูง
2. ทักษะความสนใจใคร่รู้ มีจินตนาการ	4.56	0.60	สูง
3. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.48	0.64	สูง
4. ทักษะความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม	4.40	0.63	สูง
5. ทักษะในการสื่อสารและร่วมมือ	4.45	0.04	สูง
6. ทักษะการคิดเชิงธุรกิจและทักษะประกอบการ	4.27	0.74	สูง
7. ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและการสนใจต่อโลก	4.50	0.60	สูง
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.45**	**0.10**	**สูง**

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อระดับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยรวม 4.45 โดยระดับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการสถานศึกษา ทั้ง 7 ทักษะ ตามลำดับดังนี้ ทักษะความสนใจใคร่รู้ มีจินตนาการ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.56 ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรมและการสนใจต่อโลก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.50 ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และการเรียนรู้เท่าทันเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยรวม 4.49 ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.48 ทักษะในการสื่อสารและร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.45 ทักษะความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 และ ทักษะการคิดเชิงธุรกิจและทักษะประกอบการ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.27

ส่วนที่ 3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครเป็นรายด้าน และโดยรวม

(n = 133)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.44	0.66	สูง
2. การสร้างแรงบรรดาลใจ	4.44	0.68	สูง
3. การกระตุ้นการใช้ปัญญา	4.44	0.68	สูง
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.42	0.68	สูง
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.44**	**0.64**	**สูง**

จากตารางที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แสดงให้เห็นว่าบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้อำนวยการสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยรวม 4.44 โดยระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษา ทั้ง 4 ลักษณะ ตามลำดับดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ และการกระตุ้นการใช้ปัญญา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากันคือ 4.44 และ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยรวม 4.42

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในศตวรรษที่ 21 กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

(n = 133)

ตัวแปร	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	
	สัมประสิทธิ์สหพันธ์ (r)	Sig.
ทักษะในศตวรรษที่ 21	0.317	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 การประมวลผลเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในศตวรรษที่ 21 กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (0.317) กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 4.44 โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้ หัวข้อที่บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในระดับที่สูง ได้แก่ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นการใช้ปัญญา รองลงมาคือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์และน้อยสุดคือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แสดงให้เห็นว่าบุคลากรทางการศึกษาจะมองว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ยังสร้างความเชื่อใจต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาได้น้อย ถ้ามีโอกาสหรือความเป็นไปได้ ควรส่งเสริมให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาพัฒนาการสร้างความเชื่อใจผ่านการสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ให้ดีขึ้น

ผลการทดสอบสมมุติฐานจากการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 6 สมมติฐาน ผลปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2 สมมติฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ระดับการศึกษาของครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาของครูมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร อาจเป็นเพราะ พื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกันของ

ครูส่งผลให้มุมมองต่อผู้อำนวยการสถานศึกษามีแนวทางที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ นารินทร์ เดชสะท้าน , ชัยยนต์ เพาพาน , and ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3”

ทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (0.317) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ซึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 มีอิทธิพลกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง อาจเป็นเพราะทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับทุกคนโดยเฉพาะผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งควรให้ความสำคัญกับทุกทักษะย่อย และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความเข้าใจและนำไปใช้กับนักเรียนในชั้นเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการเรียนรู้และการค้นหาตนเองของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรวรรณ จิตต์ปราณี (2559) เรื่อง “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2”

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรสร้างความเชื่อใจต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ทันยุคสมัยและเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง

1.2 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรหาวิธีการใหม่ๆให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ที่ยากลำบากเพื่อเป็นการกระตุ้นการใช้ปัญญา เช่น การจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูได้แบ่งปันประสบการณ์ หรือปัญหาระหว่างการจัดการเรียนรู้และร่วมกันแก้ไขหรือเสนอแนะแนวทางที่เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อนักเรียน

1.3 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรสนใจในสวัสดิภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่นการจัดให้มีบ้านพักครูให้เพียงพอต่อความต้องการ การให้ความรู้เกี่ยวกับการออมเงินผ่านสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต

1.4 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีสถานศึกษาได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองผ่านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเช่นระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกโดยการแนะนำทุนการศึกษา จากสถาบันการศึกษาหรือจากการประชาสัมพันธ์จากสื่อต่างๆของสำนัก

การศึกษากรุงเทพมหานครเพื่อการสร้างความหลากหลายทางความคิดและแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เกิดประสิทธิผลสูงสุดของนักเรียน

1.5 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ซ์ และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความเข้าใจและนำไปใช้กับนักเรียนในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการเรียนรู้และการค้นหาตนเองของนักเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยทักษะการบริหารด้านอื่น ๆ ของผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

2.4 ควรขยายขอบเขตงานวิจัยโดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือครูในสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดอื่น เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนภายในเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง (References)

Bellanca, J., & Brandt, R. (2010). *21st Century Skills Rethinking How Students Learn*. Indiana: Solution Tree Press.

Bernard M. Bass, & Avolio, B. J. (1994). *Improving organization effectiveness through transformational leadership.* Thousand Oaks: Sage.

นารินทร์ เดชสะท้าน , ชัยยนต์ เพาพาน , & ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. [Transformational Leadership of Institution Administrators Affiliated with Kalasin Primary Educational Service Area Office 3]. วารสารวิชาการแพรวา กาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 1(3), 17. Retrieved from https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Praewa-ksu_Journal/article/view/89357/70332

วิรวรรณ จิตต์ปราณี. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม. Retrieved from http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/23267/MA_Wirawan_Jitpranee.pdf?sequence=1&isAllowed=y

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 - 2569). กรุงเทพมหานคร: ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา.

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2564). รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. Retrieved from กรุงเทพมหานคร:

ผลการจัดกิจกรรมงานบ้านที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย
The Effects of House Chore Activities on Self-Awareness of Young Children

นงนภัส เก่งสาริกิจ[1] ชลาธิป สมาหิโต[2] ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร[3]
Nongnapat Kengsarikij, Chalatip Samahito, Piyanan Hirunchalothorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมงานบ้านที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมายได้แก่ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนชุมชนวัดบัวแก้วเกษร(วรพงศ์อนุกูล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 16 คน เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมงานบ้าน จำนวน 20 แผน และ 2) แบบประเมินพฤติกรรมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย 3) แบบบันทึกพฤติกรรมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีการตระหนักรู้ดีขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมงานบ้าน โดยเด็กมีคะแนนเฉลี่ยด้านความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าด้านการประเมินความสามารถตนเอง เด็กกล้าพูดแสดงความคิดเห็นและทำกิจกรรมในสถานการณ์ต่างๆ พูดได้ชัดเจนไม่เขินอาย สามารถเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองชอบและถนัดได้ชัดเจนขึ้น สามารถให้เหตุผลประกอบในสิ่งที่ตนเองเลือกได้ดีขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): งานบ้าน; การตระหนักรู้ในตนเอง; ปฐมวัย

Abstract

The objective of this study was to study the effects of house chore activities on self-awareness in young children. The target group was 16 of 5-6

Received: 2023-07-14 **Revised:** 2023-07-24 **Accepted:** 2023-07-26

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน, Faculty of Education, Kasetsart University Bangkhen campus. Corresponding Author email: Hirunya.le@ku.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
Faculty of Early Childhood Education, Department of Education Kasetsart University Bangkhen campus.

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
Faculty of Early Childhood Education, Department of Education Kasetsart University Bangkhen campus.

years-old children, studying in K3, 2nd semester, the academic year of 2019, Wat Buakaew Kesorn community school (Worapong Anukul), under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area, Region 1, Lat Lum Kaeo district Pathumthani province. The research equipment consisted of 1) 20 plans for learning activities using housework activities, 2) an assessment form of self-awareness behaviors in young children; and 3) A notetaking of self-aware behavior in young children. Data was analyzed by mean, standard deviation and content analysis. The results showed that young children had better self-awareness after receiving house chore activity provision. They dared to give opinions and do activities in various situations. In addition, they spoke clearly, not shy to speak out. They were able to choose the favorite activities and the reasons for what they chose.
(Keywords): House Chore, Self-Awareness, Young Children

บทนำ (Introduction)

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยทองแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญของการวางรากฐานชีวิตมนุษย์ที่จะช่วยให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนต่อไปในอนาคต เด็กในช่วงวัยนี้จึงควรที่จะได้รับการดูแลส่งเสริมพัฒนาอย่างมีศักยภาพ และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อที่สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ และรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว สามารถดำรงชีวิตและเรียนรู้ในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมั่นคง เข้มแข็งพร้อมรับกับสภาพแวดล้อมและปัญหาที่มีหลากหลายที่จะเข้ามาในชีวิตได้ตลอดเวลา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จึงควรให้ความสำคัญที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของการพัฒนา ที่มีต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งนำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 ที่ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อการการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้เล็งเห็นถึงความสำคัญกับการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาทักษะต่างๆ กับเด็กในช่วงปฐมวัยเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยปัจจัยหลายอย่างๆ ซึ่งส่วนหนึ่งก็มาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และวิทยาการต่างๆ ที่แผ่ขยายเติบโตอย่างรวดเร็วโดยไม่มีขีดจำกัด อีกทั้งยังมีการแข่งขันในด้านต่างๆ อย่างหลากหลายสูงมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งประเทศไทยก็กำลังเร่งพัฒนาขับเคลื่อนการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ตามยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) เพื่อนำไปสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” การจัดการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมทางการศึกษาจึงต้องเริ่มต้นตั้งแต่ระดับปฐมวัยที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการรับรู้สื่อสารข้อมูลต่างๆ ผ่านระบบดิจิตอล ซึ่งส่งผลต่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ส่งผลกระทบลงมาสู่เด็กปฐมวัย

ในการใช้เทคโนโลยี เช่น การดูโทรทัศน์ การเล่นมือถือ แท็บแล็ต และคอมพิวเตอร์ ซึ่งไม่เหมาะสมกับเด็ก จึงทำให้เด็กขาดการตระหนักรู้ในตนเอง ในการเข้าสังคม การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมไปถึงผู้ปกครองที่มุ่งเน้นส่งเสริมทักษะทางด้านวิชาการ อ่านออกเขียนได้ จึงทำให้เด็กขาดโอกาสในการเรียนรู้ตนเองผ่านการเล่นและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม ซึ่งการตระหนักรู้ในตนเองจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังและพัฒนาตั้งแต่ช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ หากไม่ได้รับการส่งเสริมอาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ และการปรับตัวในสังคมต่อไปในอนาคตของเด็กได้ ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆของครู มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึก ลงมือปฏิบัติจริง ได้รับประสบการณ์ตรง เรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ และรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วในอนาคตได้

การตระหนักรู้ในตนเองถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ที่ควรส่งเสริมให้กับเด็กในช่วงปฐมวัย เพราะเป็นเรื่องสำคัญต่อการดำเนินชีวิตที่จะทำให้เด็กรู้จักตนเองและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกๆด้าน และเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กสามารถที่จะดูแลช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้ตามวัย รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (WHO, 1997) ได้กล่าวว่าการตระหนักรู้ในตนเอง (Self - awareness) เป็นความสามารถในการค้นหาและเข้าใจในจุดดี จุดด้อยของตนเอง และความแตกต่างที่บุคคลมีกับบุคคลอื่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลสามารถดูแลตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมสังคมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวถึง การตระหนักรู้ในตนเอง การรู้จักความถนัด ความสามารถ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของบุคคลแต่ละคน รู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเอง มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นทักษะที่ช่วยนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะอื่นๆ ซึ่งการตระหนักรู้และเข้าใจในตนเองถือเป็นปัจจัยสำคัญทางอารมณ์ของบุคคลที่จะเกิดขึ้น เมื่อบุคคลนั้นสามารถประเมินตนเองได้ตามความจริง มีความมั่นใจในตนเองต่อการกล้าแสดงออก การตระหนักรู้ในตนเองถือเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาสุขภาพจิตของบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่การเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมงานบ้านเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยเด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน การที่ให้เด็กเริ่มทำกิจกรรมงานบ้านตั้งแต่ยังเล็กจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเติบโตขึ้นมาอย่างมีพัฒนาการที่ดีและคุณภาพในหลายๆ ด้าน การทำกิจกรรมงานบ้านช่วยให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เด็กต้องทำเพื่อดูแลตนเอง และคนรอบข้าง เด็กจะเรียนรู้ทักษะที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตผู้ใหญ่ และเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ รู้ความสามารถของตนเอง และเชื่อมั่นในตนเอง (Montessori, 1965 อ้างใน จีระพันธุ์ พูลพัฒน์, 2541) การจัดกิจกรรมงานบ้าน เช่น การทำความสะอาดบ้าน การจัดระเบียบสิ่งของ การล้างจาน การซักผ้า ช่วยส่งเสริมทักษะ การรู้จักวางแผน กล้าตัดสินใจ การแก้ปัญหา และยอมรับรู้คุณค่าในตนเอง เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ เมื่อทำสำเร็จตามที่กำหนด

ผู้วิจัยในฐานะครูปฐมวัยที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนวัดบัวแก้วเกษร(วรพงศ์อนุกูล) เห็นความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสามารถที่จะประเมินตนเองได้ว่าตนเองกำลังคิด รับรู้ เข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่สามารถส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้และเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ต่อการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตขึ้น แต่ในการประเมินคุณภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียน พบว่า เด็กปฐมวัยในชั้นเรียนยังต้องได้รับการส่งเสริมทักษะการตระหนักรู้ในตนเองที่จำเป็นนี้ ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองโดยการจัดกิจกรรมงานบ้าน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องลงมือปฏิบัติจริงในการดำเนินชีวิตประจำวันที่เด็กได้เลือกใช้อุปกรณ์ เลือกวิธีการในการทำงานบ้านให้สะอาด เด็กได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การสื่อสาร การแก้ปัญหา การยอมรับฟังความคิดเห็นและได้แสดงถึงภาคภูมิใจในผลสำเร็จของงาน อย่างไรก็ตามยังไม่มีผู้ทำการศึกษาที่ใช้กิจกรรมงานบ้านเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในเด็กปฐมวัย ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้กับครูปฐมวัย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยนำไปจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองหรือนำไปบูรณาการประยุกต์ใช้กับการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการอื่นๆกับเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมงานบ้านที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

วิธีการวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลอง(Quasi Experimental Research)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนชุมชนวัดบัวแก้วเกษร (วรพงศ์อนุกูล) อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต จำนวน 16 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมงานบ้าน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมงานบ้าน (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551; อัจฉรา นาคเมธี และคณะ, 2558 และธนวรรณ ตันวัฒนะประทีป, 2554) นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมงานบ้านเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วย 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) เช็ดปัดฝุ่น 2) เก็บของเล่นและของใช้เข้าที่ 3) กวาดพื้น ถูพื้น 4) ล้าง

แก้ว จาน ชาม และ 5) ซักผ้า จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน รวมเป็นจำนวน 20 วัน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สำรวจ 2) วางแผน 3) ปฏิบัติ และ 4) ทบทวนและสรุปกิจกรรม

ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมงานบ้านเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งมีค่าที่สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีคำแนะนำ ดังนี้ การประเมินผลควรให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแผนการจัดกิจกรรมงานบ้านไปใช้ทดลองกับเด็กกลุ่มเป้าหมาย

3.2 แบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ในตนเองของ Goleman (1998) และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยแยกเป็นรายด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการประเมินความสามารถของตนเอง จำนวน 4 ข้อ ด้านความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งหมด 8 ข้อ

ผู้วิจัยนำแบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้อง ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งมีค่าที่สามารถนำไปใช้ได้ โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับภาษาในข้อคำถามบางให้ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมและคำพูดในขณะที่เด็กทำกิจกรรมงานบ้าน แยกเป็น ด้านการประเมินความสามารถของตนเอง และด้านความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แจ้งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดบัวแก้วเกษร(วรพงศ์อนุกูล) ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2. ระยะก่อนการทดลอง ผู้ผู้วิจัยได้ทำการประเมินเด็ก ก่อนการทดลอง (pretest) โดยทำแบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 16 คน ใช้เวลาคนละ 10 นาที วันละ 3 - 4 คนเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ และนำแบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้ไปตรวจสอบคะแนน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

4.3 ระยะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมงานบ้านที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 20 แผน เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน โดยจัดกิจกรรมในช่วงเวลา 09.00 น – 09.45 น. ใช้เวลาจัดกิจกรรมแผนละ 45 นาที รวมเวลาที่ทำการผู้วิจัยทั้งหมด 20 วัน และทุกครั้งในการจัดกิจกรรมงานบ้านจะมีการเก็บข้อมูลพฤติกรรมการ

ตระหนักรู้ในตนเองเพิ่มเติมระหว่างการทำกิจกรรมงานบ้านลงในแบบบันทึกพฤติกรรมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย

4.4 ระยะหลังทดลอง ผู้วิจัยนำแบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย ไปทำการประเมินหลังการทดลอง (Posttest) และผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้ตรวจให้คะแนน ทั้งก่อนการทดลอง (pretest) และ หลังการทดลอง (Posttest) มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.5 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยและแบบบันทึกพฤติกรรมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และ การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Discussion)

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลวิจัย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการจัดกิจกรรมงานบ้านแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการจัดกิจกรรมงานบ้าน

N=16

การตระหนักรู้ในตนเอง	คะแนนเต็ม	(μ)	(σ)
ก่อนจัดกิจกรรม	8	3.44	1.09
หลังจัดกิจกรรม	8	7.00	0.97

จากตารางที่ 1 พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรม (μ = *7.00*) สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมงานบ้าน (μ = 3.44)

ตารางที่ 2: คะแนนการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมงานบ้านก่อนและหลังการจัดกิจกรรมงานบ้าน

คนที่	ประเมิน ก่อนการจัดกิจกรรม	ประเมิน หลังการจัดกิจกรรม	คะแนนความต่าง
1	5	8	+3
2	3	6	+3
3	2	5	+3
4	4	8	+4

5	3	7	+4
6	5	8	+3
7	2	6	+4
8	5	8	+3
9	3	7	+4
10	3	7	+4
11	3	6	+3
12	2	6	+4
13	4	8	+4
14	3	7	+4
15	3	7	+4
16	5	8	+3
(μ)	3.44	7.00	3.56
(σ)	1.09	0.97	0.51

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมงานบ้านมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09 โดยมีคะแนนต่ำสุด 2 คะแนน คะแนนสูงสุด 5 คะแนน ส่วนคะแนนประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมงานบ้านคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97 โดยมีคะแนนต่ำสุด 5 คะแนน คะแนนสูงสุด 8 คะแนน และความต่างของคะแนนการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมงานบ้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 มีคะแนนความต่างต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน สูงสุด เท่ากับ 4 คะแนน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยแยกเป็นรายด้านก่อนและหลังการจัดกิจกรรมงานบ้าน

คะแนนการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และเปรียบเทียบคะแนนการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านก่อนและหลังการจัดกิจกรรมงานบ้าน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 : คะแนนการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านก่อนและหลังการจัดกิจกรรมงานบ้าน

N=16

การตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย	ประเมินก่อนการจัดกิจกรรม		ประเมินหลังการจัดกิจกรรม	
	(μ)	(σ)	(μ)	(σ)
ด้านการประเมินความสามารถตนเอง	1.88	0.72	3.31	0.60
ด้านความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง	1.56	0.63	3.69	0.48

จากตารางที่ 3 พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยการตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินความสามารถ ตนเองก่อนการจัดกิจกรรม (μ = 1.88) สูงกว่าด้านความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง (μ = 1.56) ในขณะที่หลังการจัดกิจกรรม พบว่า คะแนนการตระหนักรู้ในตนเองด้านความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กปฐมวัย (μ=3.69) หลังการจัดกิจกรรมงานบ้านสูงกว่าก่อนด้านการประเมินความสามารถในตนเอง (μ=3.31)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากผลการบันทึกพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมงานบ้านที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย สามารถสรุปผลการจัดกิจกรรมได้ว่าเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการตระหนักรู้ในตนเอง ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการประเมินความสามารถตนเอง เป็นความสามารถตนเองโดยการแสดงความคิดเห็นและบอกได้ว่าตนสามารถทำอะไรได้ และผลสำเร็จของการทำงาน สิ่งที่ยังทำผิดพลาดหรือไม่สำเร็จ และยอมรับข้อจำกัดของตนเองได้ ในสัปดาห์ที่ 1 - 2 พบว่า เด็กยังไม่เข้าใจว่าต้องทำอะไรจึงไม่สามารถเลือกปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองชอบหรือถนัดได้ มีบางคนเลือกทำตามเพื่อน บางคนนั่งนิ่งไม่ทำอะไรเลย นั่งอยู่เฉยมองเพื่อน สัปดาห์ที่ 3 - 4 พบว่า เด็กส่วนใหญ่แสดงออกถึงความชอบความถนัด ความสามารถของตนเองชัดเจนขึ้น สามารถบอกและเลือกกิจกรรมที่ตนเองอยากทำได้ บอกความสามารถ เหตุผลในสิ่งที่ตนเองเลือกทำ และผลสำเร็จของงานที่ทำได้ สัปดาห์ที่ 5 พบว่า เด็กทำกิจกรรม และบอกในสิ่งที่ตนเองชอบ ไม่ชอบ บอกผลสำเร็จได้ พร้อมกับให้เหตุผลประกอบได้ดีขึ้น

2. ด้านความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความสามารถการที่เด็กแสดงพฤติกรรมกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น เชื่อมั่น ชื่นชมและพึงพอใจจากการลงมือทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเองจนสำเร็จอย่างภาคภูมิใจ สัปดาห์ที่ 1 - 2 พบว่า เด็กไม่ให้ความสนใจในการทำกิจกรรม เด็กแสดงออกถึงความกังวลเมื่อต้องแสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม หรือทำกิจกรรม สัปดาห์ที่ 3 – 4 พบว่า เด็กมีการสนทนาโต้ตอบครูได้ดีขึ้น กล้ายกมือแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถาม พูดได้ชัดเจน เสียงดัง แสดงสีหน้าออกทางใบหน้า ยิ้มแย้มภูมิใจเมื่อออกมานำเสนอผลงานที่สำเร็จแล้วได้ สัปดาห์ที่ 5 พบว่า เด็กยกมือแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามด้วยความมั่นใจ มีความ

กระตือรือร้นในการทำกิจกรรม แสดงความภาคภูมิใจ ยิ้มแย้ม เมื่อครูหรือเพื่อนพูดชมเชยผลงาน สบตาครูเมื่อตอบคำถาม ยกมือพูดแบบไม่รีรอแสดงความคิดเห็นทันที เมื่อมีข้อสงสัยหรือต้องการพูดให้ครูและเพื่อนฟัง เล่าผลงานที่ตนเองทำสำเร็จให้เพื่อน ครู หรือผู้ปกครอง ฟังบ่อยครั้ง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยผลของการจัดกิจกรรมงานบ้านที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีการตระหนักรู้ในตนเองสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมงานบ้านสามารถช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการตระหนักรู้ในตนเองสูงขึ้น ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ออกแบบขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมงานบ้านออกเป็น 4 ขั้นตอน โดยปรับขั้นตอนจาก อัจฉรา นาคเมธี (2558) ซึ่งเสนอแนะว่าการทำงานบ้านต้องกำหนดขั้นตอนเพื่อที่จะทำงานได้อย่างครบถ้วน และงานจะสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ต้องมีกระบวนการทำงานเป็นการกำหนดขั้นตอนไว้ล่วงหน้าเพื่อที่เด็กจะได้ทราบว่าจะต้องทำอะไร เด็กได้ประเมินความสามารถตนเอง การแสดงความคิดเห็นและบอกได้ว่าตนสามารถทำอะไรได้ และผลสำเร็จของการทำงาน สิ่งที่ยังทำผิดพลาดหรือไม่สำเร็จ และยอมรับข้อจำกัดของตนเอง ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมงานบ้าน เมื่อเด็กทำงานบ้าน เด็กกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่ตนเองทำ เด็กแสดงความรู้สึกชื่นชมและพึงพอใจผลการทำงานบ้านของตนเองที่ทำสำเร็จ ทั้งนี้กิจกรรมงานบ้านเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติ แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา ทำให้เด็กเกิดทักษะต่างๆ ความภาคภูมิใจและมั่นใจในตนเองสอดคล้องกับ ญาทิพย์ พิริยาพงศ์ศักดิ์ (2562) ที่กล่าวว่า งานบ้านเป็นกิจกรรมเล็กๆ ที่เป็นการช่วยเสริมพัฒนาการเด็ก และเห็นคุณค่าในตนเอง อีกทั้งยังส่งเสริมให้เด็กมีความรับผิดชอบ เกิดความภาคภูมิใจและมั่นใจในตนเอง ผู้ศึกษาได้พบว่า เมื่อเด็กได้เรียนรู้ การสำรวจ การวางแผน และได้ลงมือปฏิบัติจึงเกิดผลดีกับเด็ก และการจัดกิจกรรมงานบ้าน ผู้วิจัยได้คำนึงถึงหลักการเลือกกิจกรรมงานบ้านเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากต้องคัดเลือกกิจกรรมงานบ้านโดยคำนึงถึงช่วงวัยที่เหมาะสม เป็นกิจกรรมที่ใกล้ตัว และอยู่ในชีวิตประจำวันของเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เด็กสามารถลงมือปฏิบัติได้ มีเนื้อหาขั้นตอนที่สอดคล้องกับการแสดงออกถึงพฤติกรรมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็ก โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกกิจกรรมงานบ้านที่เหมาะสมที่เด็กปฐมวัยสามารถทำได้ ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากขึ้น และรู้สึกผ่อนคลายเกิดบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ เมื่อมีเด็กที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ผู้วิจัยได้เข้าไปพูดชี้แนะและให้ความช่วยเหลือทันที โดยการพูดให้กำลังใจและแรงเสริมเพื่อให้เด็กคิดตาม และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งอาจให้เด็กได้มีการเลือกเปลี่ยนแผนการทำกิจกรรมจากที่เด็กได้เลือกไว้ตอนแรก และสอบถามเหตุผลเด็กทุกครั้ง เพราะผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า เด็กควรมีอิสระในการคิด และตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อเด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมตามความชอบ และถนัดของตนเองจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ Thorndike (1898) ที่กล่าวว่า ในการเรียนการสอนของครูต้องให้ความสำคัญ และความเข้าใจในความแตกต่างของเด็ก ทั้งการแตกต่างด้านอารมณ์ ความชอบ ความสนใจ มีการตอบสนองได้ไม่เท่ากัน ต้องสร้างทัศนคติในการ

เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาให้เด็ก เช่น มีการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ และยกตัวอย่างการประสบความสำเร็จของบุคคลตัวอย่าง จากการที่เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมงานบ้าน และเล่าสรุปผลทีละคน ทำให้ผู้วิจัย ได้ทราบถึงพฤติกรรมเกี่ยวกับการตระหนักรู้ในตนเองที่แสดงออกมา โดยผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการตั้งคำถามกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดจากสิ่งที่ได้วางแผนและปฏิบัติมา เด็กสามารถประเมินตอบคำถามเกี่ยวกับความชอบ ความถนัดของตนเองได้ ผลสำเร็จของการทำงาน มองเห็นข้อผิดพลาด ที่ไม่ประสบความสำเร็จ และยอมรับข้อจำกัดของตนเองได้ เด็กสามารถแสดงออกทางความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมงานบ้าน ได้อย่างมั่นใจ เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาขณะปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กแต่ละคนสามารถอธิบายให้เหตุผลของการปฏิบัติกิจกรรมในแบบตนเองได้ดี ทำให้เด็กเกิดความเชื่อมันและภาคภูมิใจในผลสำเร็จของงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Goleman (1998) ที่กล่าวว่า การตระหนักรู้อารมณ์ของตนเองเป็นการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตัวเองในขณะนั้นและใช้อารมณ์ทีดีนั้นเป็นแนวทางในการตัดสินใจได้ สามารถประเมินความสามารถของตนเองได้ตรงตามความเป็นจริงและมีความรู้สึกมั่นใจในตนเอง

2. จากผลการวิจัย พบว่า หลังการจัดกิจกรรมงานบ้าน เด็กมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการตระหนักรู้ในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมของเด็กที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พฤติกรรมด้านความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเป็นเพราะหลังจากที่เด็กได้ทำกิจกรรมต่อเนื่องกันในทุกสัปดาห์ทำให้เด็กรู้ว่าจะต้องทำงานบ้านอย่างไรให้ผลออกมาดี เพราะ ครูได้ตั้งคำถามเพื่อให้เด็กได้ประเมินการทำงานบ้านของตนเอง เด็กกล้าพูดแสดงความคิดเห็น เชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเองที่ทำงานได้รับคำชมที่สามารถทำงานเรียบร้อย สำเร็จ โดยในสัปดาห์ที่ 1 – 2 พบว่า เด็กยังไม่เข้าใจว่าครูให้ทำอะไร เด็กจึงไม่ให้ความสนใจในการทำกิจกรรม เด็กแสดงออกถึงความกังวลเมื่อต้องแสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม หรือทำกิจกรรม ผู้วิจัยต้องคอยกระตุ้นโดยใช้คำถาม และกล่าวคำชมเชย ปรบมือ เมื่อเด็กกล้ายกมือตอบคำถาม กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น ครูเข้าไปพูดคุย และสอบถามเหตุผลเพื่อให้พฤติกรรมเด็กเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น พูดเสริมแรงเพื่อให้เด็กมีกำลังใจและความเชื่อมั่นในการปฏิบัติกิจกรรม ในสัปดาห์ที่ 3 – 4 พบว่า เด็กมีการสนทนาโต้ตอบครูได้ดีขึ้น กล้ายกมือแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถาม พูดได้ชัดเจน เสียงดัง แสดงสีหน้าออกทางใบหน้า ยิ้มแย้มภูมิใจเมื่อออกมานำเสนอผลงานที่สำเร็จแล้วได้ดีขึ้นกว่า 2 สัปดาห์แรก เด็กเริ่มให้ความสนใจในการทำกิจกรรมมากขึ้น เมื่อเด็กเคยได้ทำกิจกรรมต่อเนื่องกันมาทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและส่วนใหญ่ภูมิใจในผลงานของตนเอง มีความกระตือรือร้นมากขึ้น เนื่องจากเด็กได้รับคำชื่นชมในการทำงานที่สำเร็จเรียบร้อยจากเพื่อน ครู และผู้ปกครอง ในสัปดาห์ที่ 5 พบว่า เด็กยกมือ แสดงความคิดเห็นและตอบคำถามด้วยความมั่นใจ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม แสดงความภาคภูมิใจ ยิ้มแย้ม เมื่อครูหรือเพื่อนพูดชมเชยผลงาน สบตาครูอยากตอบคำถาม ยกมือพูดแบบไม่รีรอแสดงความคิดเห็นทันที เมื่อมีข้อสงสัยหรือต้องการพูดให้ครูและเพื่อนฟัง เล่าผลงานที่ตนเองทำสำเร็จให้เพื่อน ครู หรือผู้ปกครอง ฟังบ่อยครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมงานบ้านทำให้พฤติกรรมด้านความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมาก สอดคล้องกับ Ministry of Education, Singapore (2013) ที่กล่าวว่า เมื่อเด็กได้พัฒนาความตระหนักรู้ใน

ตนเอง เด็กจะสามารถระบุจุดแข็งและความสามารถ จากความแข็งแกร่งและความสามารถเหล่านี้ เด็ก ๆ จะมีความมั่นใจเพิ่มขึ้น และพัฒนาแนวคิดเชิงบวกต่อตนเอง รู้สึกดีกับความสามารถของตนเองและลักษณะของตนเอง ด้วยความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่ดี เด็กจะเรียนรู้ที่จะจัดการอารมณ์และพฤติกรรมซึ่งจะช่วยให้ตัวเองสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก รู้จักตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อสังคม จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมงานบ้าน ทำให้พฤติกรรมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของกมลวรรณ ศรีสำราญ (2562) ที่พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายมีการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยมีคะแนนหลังทำกิจกรรมสูงขึ้น สอดคล้องกับ Elizabeth White (2019) ซึ่งพบว่า เด็กปฐมวัยที่เข้าร่วมการศึกษาการทำงานบ้านในระยะยาว มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาความสามารถตนเองพฤติกรรมทางสังคม และการรับรู้ความสามารถตนเองในภายหลัง ทั้งนี้พบว่า จากการที่เด็กได้ทำกิจกรรมทุกสัปดาห์ ทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างตนเองกับเพื่อน ได้รับแรงเสริมจากการชมเชยของเพื่อนในชั้นเรียน คุณครู ขณะทำกิจกรรมและเมื่อทำกิจกรรมสำเร็จ และผู้ปกครองที่ได้ชื่นชมเมื่อเด็กๆนำไปปฏิบัติที่บ้าน จึงทำให้เด็กมีความมั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น ที่ผู้วิจัยจัดขึ้นทำให้เด็กได้เรียนรู้ตนเองมากขึ้น นำไปสู่การตระหนักรู้ในตนเอง ในการจัดกิจกรรมผู้วิจัยได้คำนึงถึงช่วงอายุของเด็ก กิจกรรมที่จัดให้เด็กไม่ซับซ้อนเกินไป จัดประสบการณ์ให้เด็กได้สังเกต สำรวจ คิดวางแผน ลงมือปฏิบัติ และสรุปผลนำเสนอ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม และปลูกฝังความมีวินัยในตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของเด็กทำให้ให้เด็กได้ฝึกฝน และนำไปต่อยอดใช้ในชีวิตประจำวันทั้งที่บ้านและที่อื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักและเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ทั้งนี้การที่เด็กมีการตระหนักรู้ในตนเองเท่าไรยิ่งนำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายในชีวิตมากเท่านั้น การตระหนักรู้ในตนเองถือเป็นสิ่งสำคัญที่ควรส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. การจัดกิจกรรมงานบ้านจะต้องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการทำกิจกรรมงานบ้าน แต่ละประเภท จึงควรให้เด็กและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการทำกิจกรรมงานบ้าน โดยมอบหมายเด็กนำมาจากบ้าน

1.2. ครูควรมีผู้ช่วยอย่างน้อย 2 คน ในการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ในการทำกิจกรรมงานบ้าน รวมถึงการช่วยจดบันทึกพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรมงานบ้าน หรือการบันทึกวีดีทัศน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลขณะที่เด็กทำกิจกรรมอย่างละเอียดมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมงานบ้านเพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ เช่น ทักษะ EF (Executive Function) ด้านความจำนำมาใช้งานหรือการวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ เป็นต้น

2.2 ควรมีการจัดการศึกษาผลการจัดกิจกรรมรูปแบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย เช่น การจัดกิจกรรมประกอบอาหาร การเพาะปลูก การทำงานประดิษฐ์ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้บูรณาการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กมลวรรณ ศรีสำราญ.(2562). *ผลการใช้กิจกรรมการเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดหมายที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย*.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย. (2558). *การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย***.** นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

จีระพันธุ์ พูลพัฒน์.(2556). *การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

จาฏุพัจน์ มงคลวัจน์. (2557). *บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล.* (Online). http://www.edu.chula.ac.th/ojed/doc/V91/ v91d0043.pdf 10 มีนาคม 2563.

พยานพระยะโฮวา. 2017. “ฝึกลูกให้ช่วยงานบ้าน.” *วารสารตื่นเถิด* (Online). www.jw.org.th. 18 พฤษภาคม 2562

รุ่งลาวัลย์ ละอำคา. (2557). *ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยแก่นแห่งชีวิตที่เสริมสร้างได้จากครอบครัว.* วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 1(2), 33-44.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต บูรณาการการเรียน การสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.

อัจฉรา นาคเมธี และคณะ. (2551). *การงานอาชีพและเทคโนโลยี* .กรุงเทพมหานคร : บริษัทไทยร่มเกล้า จำกัด

อัญชลี คล้ายขำ.́(2564). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองของเด็กปฐมวัย.* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Elizabeth White, Mark DeBoer, and Rebecca Scharf. (2019). "*Associations Between Household Chores and Childhood Self-Competency*." Developmental & Behavioral Pediatrics (Online) https://insights.ovid.com/crossref?an - 27odavs-7YDq7Q May 19,2019

Maxwell, R. (1981). *Life After School: A Social Skills Curriculum*. New York: Pregamon International Library.

Ministry of Education, Singapore. (2013). *Nurturing Early Learners A Curriculum for Kindergartens in Singapore*. Retrieved from https://www.net.moe.edu.sg/

Shi Li. (2017). "*The Nexus Between Routine Household Chores and a Filial Heart.*" *Childhood Education* (Online). https://doi.org/10.1080/00094056.2017.1275236, May 18, 2019.

UNICEF. (2004). *Definition of Terms: Life Skills.* Retrieved July 17, 2017, from http ://www. unicef.org/teachers/teacher/lifeskill/htm

WHO. (1997). *Life Skill Education for Children and Adolescents in School*. Geneva: WHO

การเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย

Potential Enhancement According to the Concept of Creative Economy That is Related to Modern Business Management of the Lanna Handicraft Group Chiang Rai

สุภมล ดวงตา[1] กัสมา กาซ้อน[2] นิศารัตน์ ไชยวงศ์ศักดา[3]
Suphamon Duangta, Kasama Kasorn, Nisarath Chaiwongsakda

บทคัดย่อ (Abstract)

การเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ มุ่งวิเคราะห์การเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาเชิงคุณภาพ จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและด้วยแบบสัมภาษณ์ จาก 40 กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การศึกษาเชิงปริมาณ จากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม จาก 400 กลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการ ในการนี้ปัจจัยการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ประกอบด้วย ปัจจัยทุนทางสังคม ปัจจัยการตลาดเชิงสร้างสรรค์ ปัจจัยศักยภาพเครือข่ายทางสังคม และปัจจัยกระบวนการพัฒนา สำหรับปัจจัยการเสริมทักษะการเรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุด เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถที่เหมาะสม ซึ่งรวมถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ผู้นำที่เป็นตัวอย่าง โครงสร้างงานที่ชัดเจนและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน รวมถึงปัจจัยการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะในองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้เป็นบวก (correlation) โดยมีขนาดความสัมพันธ์ระหว่าง 0.159 ถึง 0.437 ที่ปัจจัยต่างๆ สัมพันธ์สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งทุนทางสังคมและกระบวนการพัฒนามีความสัมพันธ์กับการเสริมทักษะการเรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุดมากที่สุด โดย

Received: 2023-07-02 **Revised**: 2023-07-24 **Accepted**: 2023-07-27

[1] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรายภัฏเชียงราย Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: suphamon.pracha@gmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรายภัฏเชียงราย Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. e-mail: kasama_kaw@yahoo.co.th

[3] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรายภัฏเชียงราย Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. e-mail: cnisarath@gmail.com

ค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.437, 0.398 ตามลำดับ รองลงมา การตลาดเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนามีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.293 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
คำสำคัญ (Keywords): การเพิ่มศักยภาพ; การเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์; การบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่

Abstract

Potential enhancement according to the concept of creative economy that is related to modern business management This study aims to analyze the value enhancement of the creative economy. and modern business management and to study the relationship between the promotion of creative economy and modern business management of the Lanna handicraft group. Chiang Rai Mixed research, data collection methods of qualitative studies. from the analysis and synthesis of documents And with interview forms with 40 target groups who provide important information. quantitative study Based on a questionnaire survey with 400 subjects in action. In this regard, the factors for enhancing the value of the creative economy consist of social capital factors. creative marketing factors Social Network Potential Factors and development process factors For the best work-learning skills-enhancing factor. It is an important factor in creating personnel with appropriate skills and abilities. This includes factors such as exemplary leaders. Clear work structure and clear division of responsibilities Including factors that promote learning and develop skills in the organization. The correlation between the observed variables was positive, with a correlation between 0.159 and 0.437 at various factors. Correlation is consistent with the empirical data with statistical significance at the 0.01 level. and the development process was most closely related to enhancing work learning skills with a correlation of 0.437, 0.398, respectively, and creative marketing was associated with the development process with a correlation of 0.293. Statistically significant at the 0.01 level.
Keywords: Increase in potential; Promotion of creative economy; Modern business management

บทนำ (Introduction)

การทำธุรกิจในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องเผชิญกับปัจจัยแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยี ทำให้องค์การธุรกิจไม่ว่าจะมีขนาด ประเภทใด จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ที่หลายฝ่ายควรตระหนักถึงความสำคัญ

ของการบริหารและการจัดการขององค์การสมัยใหม่ (Modern organization) ที่คนมาทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งองค์การมีลักษณะร่วมกันอยู่ 3 ประการ ได้แก่ (1) ทุกองค์การต้องมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของตนเอง (2) ทุกองค์การต้องมีคนร่วมกันทำงาน และ (3) องค์การต้องมีการจัดโครงสร้างงานแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบของคนในองค์การ (กนกวรา พวงประยงค์, 2561)

องค์การต้องมีการบริหารจัดการที่สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติที่ทำให้งานกิจกรรมต่าง ๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้วยคนและทรัพยากรขององค์การ (Larraz-Rabanos, Natalia, 2021) นอกจากนี้ยังมีรูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ เพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบ “ Social Creative Potential Development Model” (SCPD Integrated Model) ให้สอดรับกับบริบทการพัฒนา ประกอบด้วย ทุนทางสังคม (S=Social Capital) การตลาดเชิงสร้างสรรค์ (C=Creative Marketing) ศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (P=Potential of social network) และกระบวนการพัฒนา (D=Development Procedure) ที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (ศุภชัย เหมือนโพธิ์ และธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, 2561)

ทั้งนี้ เป้าหมายการวิจัยได้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ ที่เป็นกลไกในการพัฒนาเน้นความนวัตกรรมและการใช้เทคโนโลยี ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด สร้างเศรษฐกิจให้กับชุมชน สร้างความเจริญของธุรกิจในระดับท้องถิ่นได้ สร้างฐานรากและพื้นฐานที่สร้างความเข้มแข็งในกลุ่มหัตถกรรมล้านนา สู่การเป็นองค์กรสร้างสรรค์ รวมถึงเป็นแรงบันดาลใจในการพัฒนาธุรกิจในระดับภูมิภาค และเป็นแนวทางสำคัญสำหรับการสร้างความเจริญของกลุ่มหัตถกรรมล้านนาในระยะยาวได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ เพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบ “ Social Creative Potential Development Model” (SCPD Integrated

Model) ให้ สอดรับกับบริบทการพัฒนาของแต่ละกลุ่มหัตถกรรมล้านนา ประกอบด้วย ทุนทางสังคม (Social Capital) การตลาดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Marketing) ศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (Potential of social network) และกระบวนการพัฒนา Development Procedure)

1) ทุนทางสังคม ทุนทางสังคมคือค่านิยมและความสามัคคีของประชาชนในการเป็นเจ้าของชุมชนเดียวกัน มีความไว้วางใจและค่านิยมที่สนับสนุนกัน เช่น ฐานทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ความเอื้ออาทร และความสามัคคี เพื่อสร้างการเผื่อแผ่และร่วมมือกัน นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเพิ่มพลังความคิดและปรับปรุงสังคมให้ดียิ่งขึ้น (ไมตรี อินเตรียะ, 2560)

2) การตลาดเชิงสร้างสรรค์ นักการตลาดเชิงสร้างสรรค์ (Marketing Coaching Guideline) ที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันนั้น จำเป็นต้องมีความเข้าใจและมีทักษะด้านการตลาดสมัยใหม่ รวมถึงมีกระบวนการพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์อยู่เสมอ โดยผู้ประกอบธุรกิจจำเป็นต้องมีทักษะสำคัญ 5 ประการ เพื่อก้าวสู่การเป็นนักการตลาดเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้ ด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) (2) ด้านนวัตกรรม (Innovation) (3) ด้านการออกแบบบริการ (Design Service) (4) ด้านการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing) และ (5) ด้านวางแผนกลยุทธ์การตลาด (Strategic Marketing Plan)

3) ศักยภาพเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Community Technology หรือ ICT) ได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงานก่อให้เกิดความสะดวกสบายและรวดเร็ว ป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการทำงาน เพื่อเพิ่มความสะดวกและความรวดเร็ว สังคมออนไลน์เป็นเครือข่ายที่รวมกลุ่มผู้คนในชุมชนหรือกลุ่มที่มีความสนใจเดียวกัน สร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและการแบ่งปันข้อมูล มีบทบาทในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ เป็นช่องทางในการสื่อสารและแบ่งปันความรู้ ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น (สุรีรักษ์ วงษ์ทิพย์, 2551)

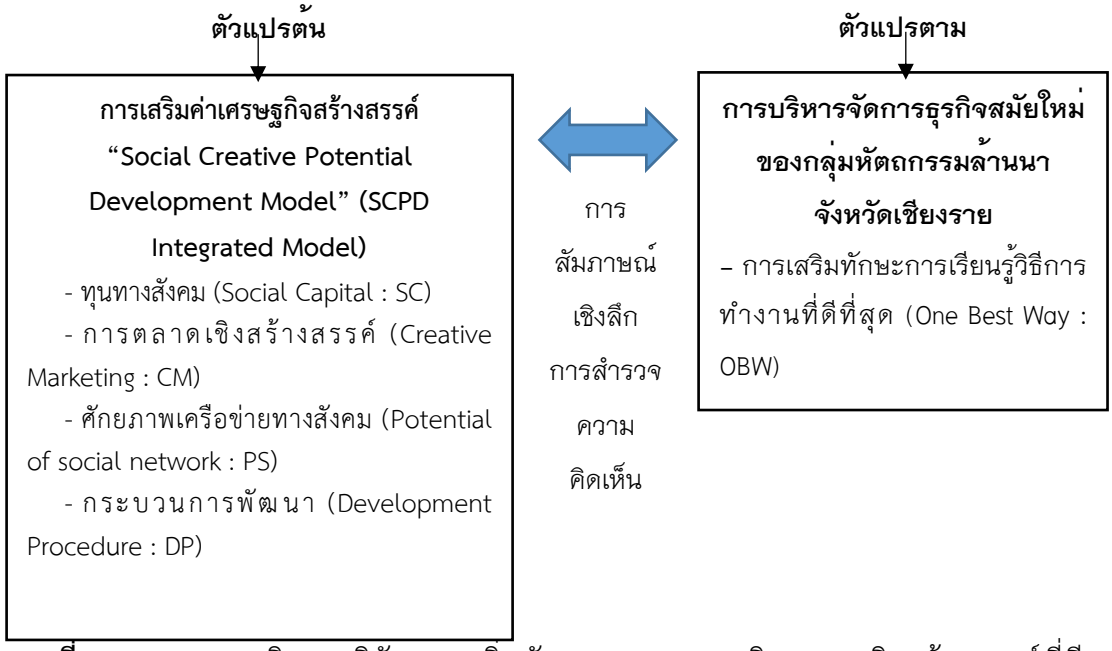
4) กระบวนการพัฒนา กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ มีแนวโน้มในการปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการจากในอดีต ที่มักจะมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันชัดเจนแบบตายตัว (Sequential) เป็นลักษณะที่อาจมีการรวมขั้นตอนหรือละเว้นขั้นตอนบางขั้นตอนโดยที่ในแต่ละขั้นตอนก็อาจมีการเพิ่มหน้าที่ต่างๆ เพื่อตอบสนองความเป็นไปทางธุรกิจมากขึ้น โดยกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่สามารถแบ่งเป็น 10 ขั้นตอน (ทาริกา สระทองคำและคณะ, 2561) คือ การกำเนิดความคิด (Idea Generation) การคัดกรองความคิด (Idea Screening) การพัฒนาและการทดสอบแนวความคิด (Conceptual Development & Testing) การวิเคราะห์ทางธุรกิจ (Business Analysis) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Product Development) การทดสอบตลาด (Market Test) การแนะนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาด (Product Introduction)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่

การจัดการเกิดขึ้นในองค์การ และในมุมมองด้านการจัดการ องค์การหมายถึง การที่มีคนมาทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งองค์การมีลักษณะร่วมกันอยู่ 3 ประการ ได้แก่ (1) ทุกองค์การต้องมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของตนเอง (2) ทุกองค์การต้องมีคนร่วมกันทำงาน และ (3) องค์การต้องมีการจัดโครงสร้างงานแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบของคนในองค์การ (เกษม แก้วสนั่น และเพ็ญศรี ฉิรินัง, 2564)

องค์การปัจจุบันต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา และต้องปรับเปลี่ยนอย่างยืดหยุ่นเพื่อทดลองสอดรับสภาวะเหล่านี้ ในขณะที่องค์การแบบเดิมมักมีการจัดการแบบคงที่และไม่ยืดหยุ่น องค์การสมัยใหม่มีลักษณะการจัดการแบบพลวัตร และให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เป็นหลากหลาย และสามารถปรับเปลี่ยนหน้าที่และกลุ่มงานได้ อีกทั้งองค์การสมัยใหม่ยังเน้นค่าตอบแทนตามทักษะและส่วนบุคคลของพนักงาน และให้ความยืดหยุ่นในการทำงานทั้งเรื่องเวลาและสถานที่ เพื่อสอดรับแนวโน้มวิถีการดำเนินชีวิตของพนักงานในยุคปัจจุบัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1. กรอบแนวคิดการวิจัย การเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธีการวิจัย (Mixed Method Research) ทั้งการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ส่วนการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Study) จากการสำรวจ (Survey) กับกลุ่มตัวอย่าง (Sample) เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์ที่สุด

พื้นที่ศึกษา กลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ศึกษา (Landscape Study) คือ กลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย โดยกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ประธานวิสาหกิจชุมชน กรรมการ สมาชิกกลุ่มหัตถกรรมล้านนา ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) รวมจำนวน 40 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย กรรมการ สมาชิกกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มหลายชั้น (Multi-stage Cluster Sampling) และการกำหนดขนาดประชากรเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สมการ Taro Yamane (1967) สัดส่วน 95% รวมจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ มีเครื่องมือที่ใช้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์การเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (2) แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ด้วยการเสริมทักษะการเรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way) ชนิดมีโครงสร้าง (Structure Interview Questionnaire) แบบปลายเปิด (Open) ที่มีค่าความสอดคล้อง (Item of Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1.00 และ (3) แบบสอบถามการเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงรายชนิดกึ่งมีโครงสร้าง (Semi- structure questionnaire) ที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าระดับ 5 ขั้น (5- Ratting scales) ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับจากการนำไปทดลองใช้ (Try Out) เท่ากับ 0.89 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล (Individual in-depth interview) กับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเต็มที่ครบถ้วนและเป็นจริงมากที่สุด มีการสนทนากลุ่ม เพื่อระดมความคิดหลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกมาสังเคราะห์ร่วมกัน การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าเป็นการใช้กระบวนวิธีทั้งด้านข้อมูลเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ และดำเนินการสำรวจความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่าง รวบรวมข้อมูลให้ครบตามจำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎีนำสู่บทสรุป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยความสัมพันธ์ของการเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีต่อการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย มีดังนี้

1. ผลการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ เพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบ " Social Creative Potential Development Model" (SCPD Integrated Model) ให้สอดรับกับบริบทการพัฒนาของแต่ละกลุ่มหัตถกรรมล้านนา ประกอบด้วย ทุนทางสังคม (S=Social Capital) การตลาดเชิงสร้างสรรค์ (C=Creative Marketing) ศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (P=Potential of social network) และกระบวนการพัฒนา (D=Development Procedure) ดังนี้

1.1 ทุนทางสังคม (social capital)

กลุ่มหัตถกรรมล้านนา มีระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนแบบครอบครัวเครือญาติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน เป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในแนวระนาบ เอื้อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างการเติบโตเข้มแข็งของเครือข่ายทางสังคม ผู้นำกลุ่มและสมาชิกมีความเอื้ออาทร มีการพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งวิธีการวัดทุนทางสังคม (เกษรศิริ อรุณชัยพร, 2565) ให้พิจารณาจาก (1) ระดับของความไว้วางใจของสมาชิกในชุมชน ว่ามีความไว้วางใจสมาชิกหรือผู้นำมากน้อยเพียงใด (2) ความเป็นสมาชิกที่มีในสังคมนั้น (3) เครือข่ายและสังคมมีการติดต่อใกล้ชิดในวิถีชีวิตประจำวันมากเพียงใด จากการกำหนดเกณฑ์ร่วมกันจึงพบว่า กลุ่มส่วนใหญ่มีระดับความไว้วางใจมากที่สุด มีการทำงานร่วมกันเป็นประจำ มีการปรึกษาหารือในเรื่องกระบวนการผลิต การออกแบบ ส่วนประกอบของวัตถุดิบ

1.2 การตลาดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Marketing)

การเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ช่วยสร้างความเป็นเลิศและเพิ่มมูลค่าที่ผู้ประกอบการต้องมีความเข้าใจและทักษะด้านการตลาดสมัยใหม่ รวมถึงมีกระบวนการพัฒนาความคิดเชิง

สร้างสรรค์อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดและสร้างความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ การนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างความเป็นเลิศยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสำเร็จในธุรกิจ และการใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสร้างความรู้จักและเพิ่มโอกาสในการตลาด สามารถช่วยเสริมความสำเร็จในระดับสูงของธุรกิจได้ เช่น กลุ่มทอผ้า มีการพัฒนาลวดลายผ้าให้มีความแตกต่างจากเดิม และพัฒนาวิธีการทอให้รวดเร็วแต่ยังคงคุณภาพและความสวยงาม ซึ่งสร้างความหลากหลายในผลิตภัณฑ์และสร้างความจดจำให้กับลูกค้า กลุ่มทอเสื่อกก มีการนำเอาวัสดุท้องถิ่นมาใช้แทนวัสดุจากภายนอกและสร้างแบรนด์ที่ชัดเจน ซึ่งช่วยสร้างความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ กลุ่มทำดอกไม้พลาสติก นำวัสดุหลายประเภทมาทำผลิตภัณฑ์ให้สวยงามและทันสมัย ซึ่งช่วยตอบสนองความต้องการของตลาดและสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า กลุ่มสานยอพื้นเมือง สื่อถึงภาพลักษณ์ของตราสินค้าและวิถีชีวิตชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรม ซึ่งช่วยสร้างความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ และทุกกลุ่มมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์และเฟสบุ๊ค เป็นการสื่อสารกับลูกค้าและตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยเสริมโอกาสในการประสบความสำเร็จในระดับสูง

1.3 ศักยภาพเครือข่ายทางสังคม (Potential of social network)

เครือข่ายทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชน มีศักยภาพในการขยายตลาด นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกลุ่ม ช่วยเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการผลิต และส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด เช่น ทุกกลุ่มมีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพและเชื่องโยงกับเครือข่ายภายในชุมชนที่ดำเนินการโดยคณะบุคคล มีความร่วมมือภายในกลุ่มผลิตภัณฑ์ ทั้งกระบวนการหรือวิธีการผลิต ประกอบกิจการเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้และพึ่งพาตนเองของครอบครัวและระหว่างชุมชน มีการจัดจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อสินค้าไปจำหน่ายต่อทั้งภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง ส่วนเครือข่ายภายนอกส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายหน่วนงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนขั้นพื้นฐานจากองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับเครือข่ายสถาบันการศึกษาเข้ามาสนับสนุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีการขยายตลาดให้กว้างมากยิ่งขึ้น ส่วนเครือข่ายระหว่างกลุ่มผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกันยังไม่เป็นระบบ และยังไม่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาเครือข่ายและการบูรณาการในการส่งเสริมเครือข่าย

1.4 กระบวนการพัฒนา (Development Procedure)

กระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์มีผลต่อเศรษฐกิจในชุมชน โดยสร้างคุณค่าและมูลค่าได้อย่างเป็นรูปธรรม การผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการตลาดมีส่วนสำคัญในการสร้างรายได้และเพิ่มโอกาสในชุมชน โดยผู้ประกอบการควรเข้าใจกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมีส่วนร่วมในการวางแผนและปรับปรุงให้ผลิตภัณฑ์ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทุกกลุ่ม ได้มีการระดมความคิดเห็นในการพัฒนากระบวนการผลิต ตั้งแต่การวางแผนการผลิต การจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ช่องทางการตลาด การประมาณการยอดขาย ต้นทุนและกำไร รวมถึงการพัฒนาองค์ความรู้ เป็นการสร้าง

มูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นการทำให้เกิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ในชุมชน มีการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญา องค์ความรู้ และภูมิปัญญาการทอผ้า ทอเสื่อกก ทำดอกไม้จากผ้า และสานยอเพื่อใช้ในการจับปลา มีการนำวัตถุดิบภายในชุมชน มาแปรรูปเพิ่มมูลค่า การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มอายุการใช้งานให้มากขึ้น สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เป็นการนำความรู้จากประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการผลิต สร้างคุณค่าและมูลค่าได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผู้ประกอบการควรเข้าใจกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่เป็นการผลิตและการออกแบบสินค้า ผลิตภัณฑ์ควรมีองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น คุณค่าของคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ กำหนดคุณค่าของรายละเอียดในการออกแบบ หลังจากนั้นควรประเมินความเป็นไปได้ของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โอกาสทางการตลาด มีการเตรียมข้อมูล การประมาณการยอดขาย ต้นทุนและกำไรที่สอดคล้องกับเป้าหมายของกลุ่ม

2. ผลความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย

2.1 ผลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการเสริมทักษะการเรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุดของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย

(1) ปัจจัยการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วยปัจจัยทุนทางสังคม ปัจจัยการตลาดเชิงสร้างสรรค์ ปัจจัยศักยภาพเครือข่ายทางสังคม และปัจจัยกระบวนการพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

(1.1) ปัจจัยทุนทางสังคม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.20) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ผู้นำในกลุ่มและสมาชิกให้มีความเอื้ออาทร การพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เกิดการเติบโตที่ยั่งยืน ($\overline{X}$ =4.35) รองลงมา ได้แก่ มีการรับรู้และสนับสนุนกันในการทำงานและพัฒนาทักษะและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม ($\overline{X}$ =4.30) และมีการสร้างระบบการสื่อสารภายในกลุ่มที่มีความสะดวกและทันสมัย แลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสารที่สำคัญ ($\overline{X}$ =4.27)

(1.2) ปัจจัยการตลาดเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.28) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการสร้างความคิดสร้างสรรค์ และกระตุ้นให้มีความก้าวหน้าและความสามารถในการพัฒนาแนวคิดใหม่ในการตลาด ($\overline{X}$ =4.37) รองลงมา ได้แก่ มีการสร้างความแตกต่างและสร้างความน่าสนใจในตลาด เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า ($\overline{X}$ =4.36) และมีการนำความคิดสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้สร้างแนวคิดและแบรนด์ที่มีความแปลกใหม่เพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้า ($\overline{X}$ =4.28)

(1.3) ปัจจัยศักยภาพเครือข่ายทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.26) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการรวมกลุ่มช่วยเสริมสร้างความร่วมมือภายในกลุ่มผลิตภัณฑ์ และสร้างโอกาสในการสร้างงาน สร้างรายได้และพึ่งพาตนเองของครอบครัวและระหว่างชุมชน ($\overline{X}$ =4.31) รองลงมา ได้แก่ มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายภายในชุมชน

เพื่อเชื่อมโยงกับกลุ่มผลิตภัณฑ์อื่น ๆ และเพิ่มโอกาสในการขยายตลาดและการส่งเสริมธุรกิจ ($\overline{X}$ = 4.29) และมีการสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสมและมีความยืดหยุ่นเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงตลาดและการสร้างรายได้ ($\overline{X}$ =4.28)

(1.4) ปัจจัยกระบวนการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.30) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการระดมความคิดเห็นในการพัฒนากระบวนการผลิต โดยเริ่มต้นจากการวางแผนการผลิต การจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ และการกำหนดช่องทางการตลาด โดยการร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ($\overline{X}$ = 4.42) รองลงมา ได้แก่ มีกระบวนการพัฒนายังเน้นการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้จากประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการผลิต การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ($\overline{X}$ =4.36) และ มีความสามารถในการประเมินความเป็นไปได้ของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โอกาสทางการตลาด และการประมาณการยอดขาย ($\overline{X}$ = 4.32)

(2) ปัจจัยการเสริมทักษะการเรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.27) เมื่อพิจารณาแต่ละรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีผู้นำที่เป็นตัวอย่างและปฏิบัติตามหลักการทำงานที่เป็นระบบเพื่อให้สร้างบุคลากรที่เหมาะสม ($\overline{X}$ =4.40) รองลงมา ได้แก่ มีโครงสร้างงานที่ชัดเจนและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ =4.35) และมีเป้าหมายที่ชัดเจนและร่วมกันกำหนดเส้นทางการพัฒนาธุรกิจเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ถูกต้องและเหมาะสมตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ ($\overline{X}$ =4.25)

2.2. ผลความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ของปัจจัยการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่

ตัวแปร (Composite Variable)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std.)	SC	CM	PS	DP	OBW
SC	4.25	0.440	1				
CM	4.28	0.427	0.260**	1			
PS	4.26	0.471	0.251**	0.159**	1		
DP	4.30	0.496	0.272**	0.293**	0.254**	1	
OBW	4.27	0.493	0.437**	0.279**	0.266**	0.398**	1

**Statistical significant level of 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ส่วนมากมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.25 - 4.30 โดยที่ กระบวนการพัฒนา (DP) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.30) รองลงมาได้แก่ การตลาดเชิงสร้างสรรค์ (CM) ($\overline{X}$ = 4.28) และการเสริมทักษะการเรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุด (OBW) ($\overline{X}$ = 4.27) ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้เป็นบวก (correlation) โดยมีขนาดความสัมพันธ์ระหว่าง 0.159 ถึง 0.437 ที่ปัจจัยต่างๆ สัมพันธ์สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งทุนทางสังคม (SC) และกระบวนการพัฒนา (DP) มีความสัมพันธ์กับการเสริมทักษะการเรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุด (OBW) มากที่สุดโดยค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.437, 0.398 ตามลำดับ รองลงมา การตลาดเชิงสร้างสรรค์ (CM) มีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนา (DP) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.293

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผล ใน 2 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยการเสริมค่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ปัจจัยทุนทางสังคม ปัจจัยการตลาดเชิงสร้างสรรค์ ปัจจัยศักยภาพเครือข่ายทางสังคม และปัจจัยกระบวนการพัฒนา สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยทุนทางสังคมของกลุ่มหัตถกรรมล้านนา มีการส่งเสริมให้ผู้นำในกลุ่มและสมาชิกให้มีความเอื้ออาทร การพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้เกิดการเติบโตที่ยั่งยืน มีการรับรู้สนับสนุนกันในการทำงานและพัฒนาทักษะ และมีการสร้างระบบการสื่อสารภายในกลุ่มที่มีความสะดวกและทันสมัย แลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสารที่สำคัญ สอดคล้องกับไมตรี อินเตรียะ (2560) ที่ได้กล่าวว่า ทุนทางสังคม มีการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและมิตรภาพที่ดีต่อกันและกัน สมาชิกมีการติดต่อสัมพันธ์ฉันญาติและเพื่อนบ้านในชีวิตประจำวัน ชุมชนได้รับประโยชน์จากความร่วมมือของสมาชิกทุกคน และสมาชิกก็ได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน นั่นเป็นเส้นทางที่นำมาสู่มิตรภาพ ความช่วยเหลือเกื้อกูล และความเห็นอกเห็นใจในสังคม และยังสอดคล้องกับ ทิบดี ทัฬหกรณ์ และธีระวัฒน์ จันทึก (2561) ที่พบว่า ความสำเร็จของผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ต้องมีความเอื้ออาทรในกลุ่มและการสนับสนุนในการพัฒนาทักษะและความสามารถของสมาชิกในกลุ่มอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการสร้างระบบการสื่อสารที่สะดวกสมัยเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลและข่าวสารที่สำคัญ

1.2 การตลาดเชิงสร้างสรรค์ มีปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ การอบรมและพัฒนาผู้ประกอบการให้มีความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการพัฒนาแนวคิดใหม่ในการตลาด นอกจากนี้ยังมีการสร้างความแตกต่างและสร้างความน่าสนใจในตลาด เน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า และการนำความคิดสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้สร้างแนวคิดและแบรนด์ที่มีความแปลกใหม่เพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้า สอดคล้องกับ ทิบดี ทัฬหกรณ์ และธีระวัฒน์ จันทึก (2561) ที่พบว่า ผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ควรมีความชัดเจนใน

วิสัยทัศน์และเป้าหมายของธุรกิจที่ต้องการสร้างสรรค์ รวมถึงมีความมุ่งมั่นและความตั้งใจที่แข็งแกร่งในการต่อสู้และพัฒนาธุรกิจของตนเอง การใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาและความรู้ในการนำเสนอและสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณค่าสูง คิดสร้างสรรค์และนำเสนอนวัตกรรมที่สร้างความแตกต่างในตลาด โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ หรือนำเสนอกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม

1.3 การสร้างเครือข่ายทางสังคม มีศักยภาพที่สำคัญ ได้แก่ การรวมกลุ่มช่วยเสริมสร้างความร่วมมือภายในกลุ่มผลิตภัณฑ์และสร้างโอกาสในการสร้างงาน สร้างรายได้และพึ่งพาตนเองของครอบครัวและระหว่างชุมชน นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายภายในชุมชน เพื่อเชื่อมโยงกับกลุ่มผลิตภัณฑ์อื่น ๆ และเพิ่มโอกาสในการขยายตลาดและการส่งเสริมธุรกิจ และมีการสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสมและมีความยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงตลาดและการสร้างรายได้ สอดคล้องกับ กัมพล เพ็ชรล้อมทอง และคณะ (2564) ที่พบว่า การสร้างเครือข่ายทางสังคมเน้นการสร้างความเชื่อมต่อระหว่างบุคคลและองค์กรภายในชุมชนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี การพัฒนาและใช้ทรัพยากรภายในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนภายในชุมชนเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีและการเติบโตที่ยั่งยืนเน้นการพัฒนาความสามารถในการรับมือกับภัยคุกคามและการป้องกันตนเอง เน้นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาทักษะในการรับมือกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในชุมชน

1.4 กระบวนการพัฒนา มีความสำคัญเพื่อให้เกิดการเติบโตและความสำเร็จ ซึ่งรวมถึงการระดมความคิดเห็นในการพัฒนากระบวนการผลิต การวางแผนการผลิต การจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ และการกำหนดช่องทางการตลาด อีกทั้งการร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการ เน้นการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ การสร้างคุณค่าและมูลค่า เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและตอบสนองต่อความต้องการของตลาด และมีความสามารถในการประเมินความเป็นไปได้ของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โอกาสทางการตลาด และการประมาณการยอดขาย สอดคล้องกับ หทัยชนก คะตะสมบูรณ์ (2563) พบว่า การสร้างองค์กรภายในชุมชนและการสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในการพัฒนาเศรษฐกิจฐาน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เพื่อสร้างรายได้และการเติบโตทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาทักษะของประชากรในชุมชนมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพและสร้างโอกาสในการทำงานและรายได้ รวมถึงการนำเสนอผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมการตลาดสินค้าท้องถิ่น

1.5 การเสริมทักษะการเรียนรู้และวิธีการทำงานที่ดีที่สุด ผู้นำที่เป็นตัวอย่างและปฏิบัติตามหลักการทำงานที่เป็นระบบ โครงสร้างงานที่ชัดเจนและการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน เป้าหมายที่ชัดเจนและร่วมกันกำหนดเส้นทางการพัฒนาธุรกิจ การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการสื่อสารและทักษะในการนำเสนอ และสร้างกลยุทธ์เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่ถูกต้องและเหมาะสม ตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ พัสกร อุ่นกาศ (2565) ที่พบว่า ผู้นำควรมีทักษะในการปรับตัวและรับมือ

กับการเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ที่ซับซ้อนได้ มีทักษะในการสื่อสารอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ดีจะช่วยให้ผู้นำสามารถสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการนำเสนอและสร้างกลยุทธ์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทุนทางสังคม (SC) และกระบวนการพัฒนา (DP) มีความสัมพันธ์กับการเสริมทักษะการเรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุด (OBW) มากที่สุด ซึ่งความสัมพันธ์ที่สูงที่สุดอยู่ระหว่างปัจจัยทุนทางสังคม และกระบวนการพัฒนา กับการเสริมทักษะการเรียนรู้วิธีการทำงานที่ดีที่สุด มาจากความสัมพันธ์ที่มีความเข้มแข็งทางสังคม และมีการสนับสนุนกันในการพัฒนาทักษะและความสามารถ จะส่งผลให้ผู้ประกอบการทราบวิธีการทำงานที่ดีที่สุดอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้การมีกระบวนการพัฒนาที่เน้นการตลาดเชิงสร้างสรรค์ จะส่งผลให้กระบวนการพัฒนามีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ อาทิตย์ บุดดาดวง และสุพรรณี ไชยอำพร (2555) ที่พบว่า ทุนทางสังคมเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและมั่นคง เน้นการนำทุนทางสังคมมาใช้ในการพัฒนาชุมชน สามารถช่วยเพิ่มโอกาสในการศึกษาและการพัฒนาทักษะของประชากรในชุมชน และมีการบริหารจัดการที่ดีสามารถสร้างความสำเร็จและเปลี่ยนแปลงในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสร้างความเชื่อมั่นและสัมพันธภาพในชุมชนที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

กลุ่มหัตถกรรมล้านนา สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานภายในกลุ่ม ผ่านกระบวนการวิเคราะห์และการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์และความต้องการของกลุ่ม เช่น (1) สร้างสภาวะที่ส่งเสริมให้กลุ่มหัตถกรรมล้านนา สามารถสร้างผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ ที่มีคุณค่าและตอบสนองต่อตลาด (2) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและความรู้ของกลุ่มหัตถกรรมสนับสนุนการฝึกอบรม การส่งเสริมการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการ (3) สนับสนุนการนวัตกรรมและการนำเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มหัตถกรรมล้านนา (4) สนับสนุนการสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มหัตถกรรมล้านนากับองค์กรหรือสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ มีการแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ และ (5) ส่งเสริมและพัฒนากลยุทธ์การตลาดและการขายผลิตภัณฑ์และบริการโดยเน้นการสร้างแบรนด์และการตลาดออนไลน์ เพื่อเข้าถึงตลาดที่กว้างขึ้นและเพิ่มโอกาสในการขายผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นในกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาในครั้งนี้การเพิ่มศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ ซึ่งไม่ได้ครอบคลุมถึงการพัฒนากระบวนการผลิต และกระบวนการทางการ

ตลาด ในการศึกษาครั้งถัดไป อาจนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปศึกษาต่อยอดด้านการพัฒนากระบวนการผลิตและกระบวนการทางการตลาด

2.2 การศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มหัตถกรรมล้านนา ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งยังไม่ได้รวมถึงกลุ่มอื่นในพื้นที่อื่น ในการศึกษาครั้งถัดไป อาจขยายผลทำการศึกษาในพื้นที่อื่นและกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกวรา พวงประยงค์. (2561). บทบาทของเศรษฐกิจสร้างสรรค์และพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนายกระดับวิสาหกิจชุมชนไทย. *วารสารพัฒนศาสตร์, 1*(1), 220-252.

กัมพล เพ็ชรล้อมทองและคณะ. (2564). กระบวนการสร้างชุมชนเข็มแข็งอย่างยั่งยืนแบบพึ่งพาตน. *Journal of Roi Kaensarn Academi, 6*(12), 354 - 368.

เกษม แก้วสนั่น และเพ็ญศรี ฉิรินัง. (2564). การจัดการองค์กรไปสู่ความสำเร็จ. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 6*(4), 88-108.

ทาริกา สระทองคำและคณะ. (2561). รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ตอบสนองความต้องการลูกค้าในยุคอนาคต. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8*(1), 239-250.

ทิบดี ทัฬหกรณ์ และธีระวัฒน์ จันทึก. (2561). ปัจจัยสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ในยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University, 11*(1), 396-410.

พัสกร อุ่นกาศ. (2565). ทักษะความเป็นผู้นำแห่งอนาคต. *Journal of Modern Learning Development, 7*(2), 455-466.

ไมตรี อินเตรียะ. (2560). ทุนทางสังคม. *Social Capital, 9*(2), 14-25.

ศุภชัย เหมือนโพธิ์ และธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. (2561). การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์. *วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย, 10*(1), 131-144.

สุรีรักษ์ วงษ์ทิพย์. (2561). เครือข่ายสังคมออนไลน์: กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์เพื่อดึงดูดผู้บริโภคในยุคดิจิทัล. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 15*(1), 21-36.

หทัยชนก คะตะสมบูรณ์. (2563). การพัฒนาศักยภาพของชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8*(2), 474-488.

อาทิตย์ บุดดาดวง และสุพรรณี ไชยอำพร. (2555). ความสามารถในการนำทุนทางสังคมออกมาใช้ของชุมชนบ้านบางไพร อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารสมาคมนักวิจัย, 17*(1), 29-41.

Larraz-Rabanos, Natalia. (2021). *Development of Creative Thinking Skills in the Teaching-Learning Process*. Retrieved November 25, 2021. form https://www.intechopen.com/chapters/76737.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุกับประสิทธิภาพการทำงาน ของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9

The Relationship Between Procurement Management and Work Efficiency of Procurement Operators of the Provincial Waterworks Authority Region 9

ทิพย์สุดา ฟองสมุทร[1] ปานฉัตร อาการักษ์ [2] อัครเดช ฉวีรักษ์[3]
Thipsuda Fongsamut, Panchat Akarak, Aukkaradej Chaveerug

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุ ได้แก่ การจัดหาพัสดุ การควบคุมพัสดุ การตรวจสอบพัสดุและการจำหน่ายพัสดุกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาคเขต 9 และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 ประกอบด้วย ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาคสาขา หัวหน้างานพัสดุ พนักงานพัสดุ จำนวน 87 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอ้างอิง เพื่อทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานพัสดุ ได้แก่ การควบคุมพัสดุ การตรวจสอบพัสดุและการจำหน่ายพัสดุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาคเขต 9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 2) กระบวนการจัดซื้อพัสดุอาจมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน ส่งผลให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงานจนเกิดความล่าช้า จึงทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานลดลง ควรเพิ่ม เน้นย้ำ หรือลดภาระของงานจัดซื้อพัสดุ หรือควรมีการทบทวนด้านการจัดซื้อพัสดุ และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้รับการ

Received: 2023-04-16 **Revised**: 2023-07-06 **Accepted**: 2023-07-10

[1] หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรายภัฏเชียงราย Master of Accountancy, Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: pheerapol.acc@gmail.com

[2,3] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรายภัฏเชียงราย Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. e-mail: P.thipnew1@hotmail.com

พัฒนาความรู้เกี่ยวกับระเบียนและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานจัดซื้อจัดจ้างอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานให้มากขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารงานพัสดุ; ประสิทธิภาพการทำงาน; ผู้ปฏิบัติงานพัสดุ; การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9

Abstract

The purpose of this research were 1) to test the relationship between procurement of procurement; parcel control; the examination of parcels and parcel sales with the performance of the parcel operators of the Provincial Waterworks Authority Regional Office 9 and 2) to study problems and solutions for the procurement management of the Provincial Waterworks Authority Regional Office 9. The sample group used in the research, namely the procurement workers of the Provincial Waterworks Authority Regional Office 9, consisting of the branch managers of the Provincial Waterworks Authority 87 procurement supervisors, procurement officers, selected by purposive sampling. The questionnaire was used as a tool for collecting data. The statistics used in data analysis were descriptive statistics including frequency, percentage, mean and reference statistics. To test the hypothesis and analyze the correlation coefficient (Pearson Correlation) and Multiple Regression Analysis. Inspecting parcels and distributing parcels there was a positive correlation with the work efficiency of the procurement workers of the Provincial Waterworks Authority Regional Office 9 at the statistical significance level of 0.01. 2) The procurement process may be complex and complicated, resulting in confusion in operations until delays. As a result, the efficiency of the operation decreases. Should increase, emphasize or reduce the burden of procurement work. Or there should be a review of the procurement of supplies. and always encourage the procurement workers to develop their knowledge of records and regulations related to procurement work to increase the efficiency of operations more

Keywords: Procurement management; Work efficiency; Procurement operators ; Provincial Waterworks Authority Regional Office 9

บทนำ (Introduction)

การประปาส่วนภูมิภาคเป็นหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับน้ำประปาในทุกพื้นที่ของประเทศไทย การบริการ ได้แก่ การผลิต จัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปา รวมทั้งดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับธุรกิจประปา เพื่อประโยชน์ในการบริการสาธารณูปโภค โดยคำนึง

ประโยชน์ของรัฐและสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นสำคัญ ปัจจุบันได้แบ่งสายการปฏิบัติงานออกเป็น 10 เขต ดูแลรับผิดชอบสำนักงานประปาในสังกัดทั่วประเทศ ด้วยบทบาทการให้บริการของการประปาส่วนภูมิภาคหัวใจสำคัญคือประชาชนในส่วนภูมิภาคเข้าถึงน้ำประปาที่สะอาด ปลอดภัย ส่งผลให้ประชาชนชาวไทยที่อยู่ในส่วนภูมิภาคกว่า 5 ล้านรายทั่วประเทศ มีคุณภาพชีวิตและมีสุขอนามัยที่ดีขึ้น รวมทั้งยังส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (การประปาส่วนภูมิภาค, 2564)

ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จในปัจจุบัน ได้แก่ กฎระเบียบบุคลากร งบประมาณ เครื่องมือเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการ ซึ่งจรัส บุญสอน (2561) ได้กล่าวว่า ความสำเร็จของทุก ๆ องค์กร สำหรับการบริหารงานส่วนราชการนั้น การดำเนินที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ คือ งานพัสดุ เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องดำเนินการจัดหาพัสดุที่เหมาะสมใช้เพียงพอต่อความต้องการ รวมถึงการซ่อม แซม บำรุงรักษา ให้การดำเนินงานขององค์กรภายในงบประมาณที่จำกัดมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุประวีณ์ ภาระเวช (2556) กล่าวว่า การบริหารงานพัสดุ เป็นเรื่องที่สำคัญและมีความหมายต่อธุรกิจและองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารงาน เป็นไปอย่างคุ้มค่า ประหยัดงบประมาณ สนับสนุนและสนองความต้องการในการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือโครงการ ให้ดำเนินไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ในการบริหารราชการของไทยจะต้องยึดถือระเบียบปฏิบัติของราชการอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่ผู้บริหารมักประสบปัญหาบ่อย ๆ คือ การบริหารจัดการงานพัสดุที่มีขั้นตอนและเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอาจจะดำเนินการผิดพลาดในบางจุดแต่เป็นจุดที่สำคัญ เนื่องจากความไม่ชำนาญในระเบียบที่มีความละเอียดและองค์ประกอบที่สำคัญจำนวนมาก เพราะปัจจุบันการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานด้านพัสดุมีหลายขั้นตอน ซึ่งมีกฎระเบียบเป็นแนวทางให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตลอดจนมีระเบียบที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งหากไม่มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน อาจทำให้เกิดความผิดพลาดในระหว่างการปฏิบัติงานส่งผลให้เกิดความล่าช้า ระยะการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เจ้าหน้าที่พัสดุจึงจำเป็นต้องศึกษาและแสวงหาความรู้ ทบทวนเพื่อเกิดความเข้าใจและสั่งสมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ลดความเสี่ยงที่จะเกิดความผิดพลาดต่อกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการบริหารพัสดุ

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ (การประปาส่วนภูมิภาค, 2564) เป็นกระบวนการทำงานที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกระบวนการเริ่มต้นของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ขององค์กร เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการให้บริการแก่ประชาชนและเพื่อการขยายตัวด้านการลงทุนของการประปาส่วนภูมิภาค อันถือเป็นภาระกิจหลักเพื่อการสนับสนุนองค์กรในด้านการให้บริการแก่ผู้ใช้น้ำของการประปาส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ ซึ่งกระบวนการด้านการจัดซื้อจัดจ้างนั้น เป็นกระบวนการสนับสนุนและขับเคลื่อนกิจการขององค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และ

เป็นไปตามแผนการดำเนินงานขององค์กร โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างทุกประการ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุกับประสิทธิภาพการทำงาน และศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุนำไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานด้านพัสดุ กระบวนการการจัดหาพัสดุ การควบคุมพัสดุ การตรวจสอบพัสดุ และการจำหน่ายพัสดุ ในการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงระบบการปฏิบัติงาน การบริหารงาน ให้เหมาะสมกับความคุ้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง รวมทั้งสามารถนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานพัสดุของการประปาภูมิภาคเขตอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุ ได้แก่ การจัดหาพัสดุ การควบคุมพัสดุ การตรวจสอบพัสดุ และการจำหน่ายพัสดุกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาค เขต 9

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

H_1 การจัดหาพัสดุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9

H_2 การควบคุมพัสดุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9

H_3 การตรวจสอบพัสดุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9

H_4 การจำหน่ายพัสดุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาค เขต 9 ได้แก่ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา น่าน แพร่ ลำปาง และลำพูน จำนวน 96 คน

(การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9, 2565) ประกอบด้วย ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาคสาขา หัวหน้างานพัสดุ พนักงานพัสดุ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาค เขต 9 ประกอบด้วย ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาคสาขา หัวหน้างานพัสดุ พนักงานพัสดุ จำนวน 96 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้เลือกผู้ที่มีความรอบรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาค เขต 9 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนพร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ซึ่งได้แบบสอบถามคืน จำนวน 87 ราย จากกลุ่มตัวอย่าง 96 ราย ถือเป็น 90.63 % ซึ่งจำนวนข้อมูลดังกล่าวพิจารณาแล้วว่าเพียงพอ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาข้อมูลจากตำรา งานวิจัย และการสอบถามจากผู้มีประสบการณ์ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปหรือข้อมูลประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลหน่วยงานการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานพัสดุและประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาค กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อสร้างเครื่องมือการวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำไปให้ผู้เชียวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of item - objective congruence) พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.66 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรงสูงสามารถนำไปใช้ได้ นำแบบสอบถามไปทำการทดลอง (Try out) จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่เก็บข้อมูลจริง โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach (Cronbach, 1974) จากการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .974 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 แสดงว่า

แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นนั้นมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปทดสอบสมมติฐานและนำไปใช้ในกระบวนการวิจัยต่อไปได้

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุและประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาค เขต 9 จำนวน 96 ชุด

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ เว็ปไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ช่วยให้สามารถตั้งสมมติฐานในการวิจัยได้ถูกต้อง ลดความซ้ำซ้อนกับงานวิจัยที่ผู้อื่นได้ทำการวิจัยไปแล้วด้วย

5. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 แบบสอบถามวิเคราะห์ โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่ และอภิปรายเชิงพรรณนา โดยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) นำแปรความหมาย ซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5.2 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาตัวแปรอิสระเข้าสู้สมการถดถอยว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และความสัมพันธ์เป็นอย่างไร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549)

5.3 การวิเคราะห์หาค่าความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยการทดสอบสมมติฐานนั้นพิจารณาจากค่าสถิติ P-Value ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม เมื่อระดับนัยสำคัญของตัวแปรอิสระมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 และเพศชาย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 อายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 88.50 ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 37.90 มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 81.60 และมีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 30,000 บาท จำนวน 54 คน

ตอนที่ 2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สังกัดสำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 27.60 หน่วยงานที่สังกัดอยู่มีบุคลากรในฝ่ายพัสดุ 3 คน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ

46.00 งบประมาณด้านพัสดุที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 วงเงิน 500,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 71 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.60 มีการจัดสรรงบลงทุนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวน 73 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 83.90 มีการจัดซื้อจัดจ้างในหมวดครุภัณฑ์ จำนวน 59 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 67.80 รองลงมา คือ หมวดสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.40 และหมวดที่ดิน จำนวน 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 ภาพรวมในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดหาพัสดุและการควบคุมพัสดุ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96) รองลงมา คือ ด้านการจำหน่ายพัสดุ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95) และด้านการตรวจสอบพัสดุ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านคำถามพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความคุ้มค่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94) รองลงมา คือ ประสิทธิผล มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.93) และตรวจสอบได้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการบริหารงานพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 87 คน ตอบแบบสอบถามในข้อเสนอแนะจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพของการประปาส่วนภูมิภาค เขต 9 สามารถสรุปได้ดังนี้ ปัญหาการบริหารงานพัสดุ คือ กระบวนการจัดซื้อพัสดุอาจมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน ส่งผลให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงานจนเกิดความล่าช้า จึงทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานลดลง แนวทางแก้ไขการบริหารงานพัสดุ 9 คือ ควรเพิ่ม เน้นย้ำ หรือลดภาระของงานจัดซื้อพัสดุ หรือควรมีการทบทวนด้านการจัดซื้อพัสดุ และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระเบียนและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานจัดซื้อจัดจ้างอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานให้มากขึ้น

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Pearson Correlation

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของการบริหารงานพัสดุและประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาคเขต 9

ตัวแปร	EFF	PC	CT	INS	S	SPM
ค่าเฉลี่ย	4.93	4.94	4.96	4.96	4.95	4.94
S.D.	0.225	0.188	0.173	0.457	0.214	0.211
EFF	1	0.733**	0.877**	0.504**	0.892**	0.843**
PC		1	0.804**	0.344**	0.859**	0.793**
CT			1	0.410**	0.823**	0.816**
INS				1	0.434**	0.813**
S					1	0.849**
SPM						1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis) ระหว่าง 2 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ระหว่างกันเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลายคู่ ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.80 จึงอาจก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบโดยการคำนวณค่า Variance Inflation Factor (VIF) และค่า Tolerance พบว่า VIF ทุกค่าในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ มีค่าไม่เกิน 10 และค่า Tolerance ทุกค่า มีค่ามากกว่า 0.10 (Hair et al., 2010) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กันเองคือไม่มีปัญหา Multicollinearity โดยการบริหารงานพัสดุ ได้แก่ ด้านการจัดหาพัสดุ (PC) ด้านการควบคุมพัสดุ (CT) ด้านการตรวจสอบพัสดุ (INS) และด้านการจำหน่ายพัสดุ (S) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของการประปาภูมิภาคเขต 9 ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ของความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุและประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาคเขต 9

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์การถดถอย		Beta	t	Sig	Collinearity Statistics	
	β	SE				Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	-.413	.242		-1.708	.091		
PC	-.371	.090	-.310	-4.114**	.000	.230	4.341
CT	.676	.089	.519	7.615**	.000	.282	3.544

INS	.049	.020	.099	2.449*	.016	.795	1.258
S	.726	.085	.689	8.579**	.000	.203	4.925
R = .945	**R^2 = .893**		**Adj.R^2 = .887**	**F = 170.386****		**Sig = .000**	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ค่า F-statistic มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แสดงว่าในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษามีความเหมาะสม ซึ่งมีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระสามารถพยากรณ์มูลค่าของกิจการได้ในอัตราร้อยละ 88.70 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า การบริหารงานพัสดุด้านการจัดหาพัสดุ (PC) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ -0.310 (p = 0.000) หมายความว่า การบริหารงานพัสดุด้านการจัดหาพัสดุ มีความสัมพันธ์ทางลบต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 การบริหารงานพัสดุด้านการควบคุมพัสดุ (CT) ด้านการจำหน่ายพัสดุ (S) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ 0.519 และ 0.689 ตามลำดับ (p = 0.000) หมายความว่า การบริหารงานพัสดุด้านการควบคุมพัสดุ (CT) ด้านการจำหน่ายพัสดุ (S) มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และในส่วนของการบริหารงานพัสดุด้านการตรวจสอบพัสดุ (INS) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ 0.099 (p = 0.016) หมายความว่า การบริหารงานพัสดุด้านการตรวจสอบพัสดุ (INS) มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

H_1 การจัดหาพัสดุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9 (ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ -0.310 (p = 0.000)) **ปฏิเสธสมมติฐาน**

H_2 การควบคุมพัสดุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9 (ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ 0.519 (p = 0.000)) **ยอมรับสมมติฐาน**

H_3 การตรวจสอบพัสดุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9 (ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ 0.099 (p = 0.016)) **ยอมรับสมมติฐาน**

H_4 การจำหน่ายพัสดุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9 (ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ 0.689 (p = 0.000)) **ยอมรับสมมติฐาน**

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานพัสดุกับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 พบว่า การบริหารงานพัสดุส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาคเขต 9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 จากปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมพัสดุ ด้านการตรวจสอบพัสดุ และด้านการจำหน่ายพัสดุ แสดงว่า ด้านการควบคุมพัสดุ หากมีการควบคุมพัสดุแต่ละขั้นตอนเป็นไปตามระเบียบฯ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนด ไม่ขัดต่อระเบียบฯ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนด มีทะเบียนคุมสัญญา และทะเบียนคุมใบสั่งซื้อสั่งจ้าง เอกสารการควบคุมพัสดุมีความเรียบร้อย ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการใช้งาน เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจของหัวหน้าหน่วยราชการ และผู้บริหารหน่วยงานได้ ด้านการตรวจสอบพัสดุ หากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปี คณะกรรมการทำงานอย่างโปร่งใส ทำตามขั้นตอนเป็นไปตามที่ระเบียบพัสดุฯ ที่กำหนดไว้ และด้านการจำหน่ายพัสดุ หากดำเนินการตัดยอดพัสดุ (วัสดุครุภัณฑ์) ออกจากบัญชีคุม ปลดพัสดุในครอบครองของส่วนราชการนั้น ออกจากความรับผิดชอบด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การขาย การโอน การแลกเปลี่ยน การแปรสภาพ หรือการทำลาย ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อย่างเคร่งครัด แต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ ในกระบวนการจำหน่ายพัสดุ มีความเหมาะสม จะทำให้การทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาภูมิภาค เขต 9 มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสุประวีณ์ ภาระเวช (2556) กล่าวว่า การบริหารงานพัสดุ เป็นเรื่องที่สำคัญและมีความหมายต่อธุรกิจและองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารงาน เป็นไปอย่างคุ้มค่า ประหยัดงบประมาณ สนับสนุนและสนองความต้องการในการ ปฏิบัติงานของหน่วยงาน หรือโครงการ ให้ดำเนินไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเฉลิมชัย อุทการ (2563) พบว่า ปัจจัยของการบริหารงานพัสดุ ด้านการควบคุมพัสดุ และด้านการจำหน่ายพัสดุ มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ และสอดคล้องกับ สุภารัตน์ บาลนาคม (2564) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารและประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุสัมพันธ์กันในทางบวก

ปัญหาการบริหารงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 คือ กระบวนการจัดซื้อพัสดุอาจมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน ส่งผลให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงานจนเกิดความล่าช้า จึงทำให้ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานลดลง สอดคล้องกับ อุรา วงศ์ประสงค์ชัย และคณะ (2556) พบว่า ด้านการจัดหาพัสดุมีขั้นตอนและกระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างที่มากเกินไป และมีระบบโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างมากเกินไปทำให้เกิดความสับสนและล่าช้า แนวทางแก้ไขการบริหารงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาคเขต 9 คือ ควรเพิ่ม เน้นย้ำ หรือลดภาระของงานจัดซื้อพัสดุ หรือควรมีการทบทวนด้านการจัดซื้อพัสดุ และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานพัสดุได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระเบียนและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานจัดซื้อจัดจ้างอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานให้มากขึ้น สอดคล้องกับอริสรา สุดสระ (2562) พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุให้ข้อมูลเสนอแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการบริหารงานพัสดุ โดยให้

หน่วยงานสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้เข้ารับการอบรมการจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานในการจัดซื้อจัดจ้าง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการจัดหาพัสดุ หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ ควรมีการวางแผนงานด้านพัสดุอย่างมีประสิทธิภาพ และถ่ายทอดแผนการดำเนินงานไปยังผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจตรงกัน ส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับระเบียบงานพัสดุและกฎระเบียบเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความชำนาญในหน้าที่

1.2 ด้านการควบคุมพัสดุ ผู้นำองค์กรควรจัดหาโปรแกรมจัดซื้อจัดจ้างที่มีความทันสมัย รวดเร็ว และลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและสามารถควบคุมทะเบียนพัสดุที่มีข้อมูลครบถ้วน สามารถตรวจสอบได้

1.3 ด้านการตรวจสอบพัสดุ หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุควรจัดทำทะเบียนคุมพัสดุด้วยระบบ QR Code เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการตรวจสอบและเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนและเสียเวลา

1.4 ด้านการจำหน่ายพัสดุ หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุและเจ้าหน้าที่พัสดุควรวางแผนการจำหน่ายพัสดุให้รัดกุม เป็นไปตามกฎระเบียบเกี่ยวกับงานพัสดุ อีกทั้งเปิดจำหน่ายพัสดุแบบออนไลน์ เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการบริหารงานพัสดุ โดยศึกษาเพิ่มเติมในแต่ละประเด็น เช่น งบประมาณที่ได้รับจัดสรร กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานพัสดุ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เด่นชัดมากขึ้น สามารถนำมาปรับปรุงและหาแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารพัสดุที่มีคุณภาพต่อไป

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานพัสดุมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ดังนั้น ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานพัสดุ ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปพัฒนางานบริหารพัสดุ เพื่อให้ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานพัสดุมีมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การประปาส่วนภูมิภาค. (2564). *กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ.* สืบค้น 25 ธันวาคม 2565. จาก https://www.pwa.co.th/

_____. (2564). *การประปาส่วนภูมิภาค.* สืบค้น 25 ธันวาคม 2565. จาก https://www.pwa.co.th/

การประปาส่วนภูมิภาคเขต 9. (2565). *ผู้ปฏิบัติงานพัสดุของการประปาส่วนภูมิภาค เขต 9.* สืบค้น 29 ธันวาคม 2565. https://reg9.pwa.co.th/reg9_2019/index.php

จรัส บุญสอน. (2561). *การพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.* กองคลัง. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เฉลิมชัย อุทการ. (2563). ปัจจัยของการบริหารงานพัสดุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของนักวิชาการพัสดุในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารการบัญชีและการจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.* 12(1), 55-65.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7).* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สุประวีณ์ ภาระเวช. (2556). *ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหางานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สุภารัตน์ บาลนาคม. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อริสรา สุดสระ. (2562). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. สถาบันวิจัยและพัฒนา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

อุรา วงศ์ประสงค์ชัย และคณะ. (2556). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุของผู้ปฏิบัติงานพัสดุมหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.* 7(1), 139-148.

Cronbach, L. J. (1974). *Essential of Psychological Testing.* New York: Harper&Row.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis (7th ed.).* Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education International.

แนวทางในการพัฒนาโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ ของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1

Guidelines for the Development of Royal Thai Volunteers Doing Good Deeds for Country and People, the 21st Signal Battalion, 1st Army Area

วีรภัทร กาญจนามงคลชัย[1] วิจิตรา ศรีสอน[2]
Wiraphat Kanchanamongkronchai, Wijittra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

แนวทางในการพัฒนาโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาบริบทของการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 2) เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการที่เกิดขึ้นแล้วของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตอาสาในการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 โดยใช้วิธีการดำเนินวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บังคับบัญชาผู้รับนโยบายมาแปลงเป็นแผนดำเนินการ จำนวน 1 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนดำเนินการ จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบ 3 เส้า ผลการศึกษาพบว่า 1) บริบทของการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจนั้นผู้บังคับบัญชารวมถึงเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานโดยส่วนใหญ่แล้วได้ปฏิบัติงานจิตอาสาครบทุกประเภท อันได้แก่ 1.1) จิตอาสาพัฒนา 1.2) จิตอาสาภัยพิบัติ 1.3) จิตอาสาเฉพาะกิจ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานจิตอาสารวมถึงได้รับการอบรบก่อนปฏิบัติงานจริง และการกำกับดูแลในการปฏิบัติงานจิตอาสาด้วย 2) ผลการดำเนินการโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจในแต่ละด้านได้ประสบความสำเร็จ ซึ่งส่งผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน สถานที่ สิ่งแวดล้อม ในหลากหลายรูปแบบโดยส่งผลกระทบออกไปเป็นวง

Received: 2023-06-04 **Revised:** 2023-08-03 **Accepted:** 2023-08-05

[1] หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of PoliticalScience Program in Politics and Government, College of Politics and SuanSunandha Rajabhat University. Corresponding Author E-mail: tataeguitarist@gmail.com

[2] วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, College of Politics and Government, SuanSunandha Rajabhat University. e-mail: wijittra.sr@ssru.ac.th

กว้างและเกี่ยวข้องกันทั้งสิ้น 3) แนวทางในการพัฒนาจิตอาสาในการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ คือ 3.1) ควรจัดให้มีการอบรมจิตอาสาบ่อย ๆ และมีการอบรมขยายผลให้กับสมาชิกจิตอาสาที่เข้ามาใหม่ตลอดทั้งปีก่อนทำงานจริง 3.2) หน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมจากการประชาสัมพันธ์ของสำนักพระราชวัง 3.3) ควรมีการหมุนเวียนงานจิตอาสาให้สมาชิกจิตอาสา ได้มีโอกาสทำงานจิตอาสาในด้านอื่น ๆ 3.4) การสนับสนุนจิตอาสาไม่ว่าจะเป็น อาหาร เครื่องดื่ม รวมถึงอุปกรณ์ในการทำงานจิตอาสาจะต้องพร้อมเสมอเมื่อมีการทำงานจิตอาสา

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการพัฒนา; โครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ; สมาชิกจิตอาสา

Abstract

The objectives of this study are 1) To study the context of operation of Royal Thai Volunteers Doing Good Deeds for Country and People of 21st Signal Battalion, 1st Army Area, 2) To study the results of the project that have already occurred of Royal Thai Volunteers Doing Good Deeds for Country and People of 21st Signal Battalion, 1st Army Area and 3) To present guidelines for the development of volunteer spirit in action of Royal Thai Volunteers Doing Good Deeds for Country and People of 21st Signal Battalion, 1st Army Area. This study is qualitative research. The data were collected from 16 key informants through semi-structured interviews. The research instruments were documentary research and semi-structured interview. The research data were validated using data triangulation. The result revealed that 1) The context of operation of Royal Thai Volunteers Doing Good Deeds for Country and People that supervisors and major operations officer, have performed all types of volunteer work and operators are facilitated, are given training prior to actual work. 2) The results of each operation were successful which affects for people, communities, places, environments, extends and is all related 3) Guidelines for the development of volunteer spirit in action 3.1) There should be frequent volunteer training and extension training for new volunteer members. 3.2) The relevant agencies should have additional public relations from the Bureau of the Royal Household's public relations.

3.3) There should be a rotation of volunteer work for volunteer members. 3.4) Supporting for volunteer must be available at all times while doing volunteer work.

Keywords: Guidelines Development; Royal Thai Volunteers Doing Good Deeds for Country and People; Volunteer Member

บทนำ (Introduction)

แนวคิดจิตอาสาเกิดขึ้นจริงจังและนำมาใช้กระทั่งรู้จักกันในประเทศไทยจากเหตุการณ์ประสบภัยคลื่นสึนามิเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2547 ในครั้งนั้นมีอาสาสมัครจำนวนมากจากทั่วประเทศและทั่วโลกเข้ามาร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมต่างๆ เพื่อมาระดมความช่วยเหลือผู้ประสบภัย กู้ศพ ทำความสะอาดบริเวณชายทะเล 4 จังหวัดภาคใต้จุดเริ่มต้นของกระแสอาสาสมัครครั้งนี้ทำให้คนไทยเห็นคุณค่าความสำคัญด้านความสามัคคีการมีส่วนร่วม ความมีคุณธรรม และการสร้างสรรค์ประโยชน์สุขสังคม (มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ, 2550, กรรณิกา มาโน, 2554, น. 5-6 และนันทรัตน์ ปริวัติธรรม, 2553)

ที่มาของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้หน่วยราชการในพระองค์ 904 ร่วมกันจัดโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรและสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีความสมัครสมานสามัคคี มีความสุขและประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน โดยมีหน่วยราชการในพระองค์ 904 เป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนและให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการใหญ่โครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริมีหน้าที่ควบคุมอำนวยการและประสานการปฏิบัติเพื่อให้การจัดกิจกรรมจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ เป็นไปอย่างต่อเนื่องถูกต้องตามพระราโชบายและสมพระเกียรติ (หน่วยราชการในพระองค์, 2560)

ในส่วนของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 เป็นหน่วยงานของทหาร ซึ่งเป็นส่วนราชการ จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมพระเกียรติให้เป็นไปตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานโครงการจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” เพื่อให้เกิดการรวมพลังแห่งความสามัคคีของประชาชนทุกหมู่เหล่า อันนำมาซึ่งความสุขและประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน โดยอยู่ภายใต้ศูนย์อำนวยการใหญ่ จิตอาสาพระราชทาน 904 (ศอญ.จอส.904) เป็นหน่วยอำนวยการ วางแผน ประสานงานและกำกับดูแลการปฏิบัติทั้งปวง

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับโครงการจิตอาสาตามพระราชดำริ โดยสนใจศึกษาเรื่อง “แนวทางในการพัฒนาโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1” เพื่อนำผลการวิจัยมาสร้างความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจอันเป็นโครงการตามพระราชดำริของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและปรับใช้ให้กับประชาชนในชุมชนใกล้เคียงและชุมชนในบริเวณอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาบริบทของการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการที่เกิดขึ้นแล้วของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตอาสาในการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยอันประกอบด้วย 2 วิธี ได้แก่ 1) การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม จำนวน 16 คน เนื่องจากบุคคลใน 2 กลุ่มนี้เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้บังคับบัญชาผู้รับนโยบายมาแปลงเป็นแผนดำเนินการ ของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนดำเนินการ เป็นกลุ่มผู้นำแผนดำเนินการที่ได้รับจากผู้บังคับบัญชาไปดำเนินการต่อไป ในโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ จำนวน 15 คน

3. เครื่องมือที่ในการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งทำให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามแบบวิธีการวิจัยแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยมุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ได้แก่ เอกสาร ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งคำถามเป็นคำถามปลายเปิดทั้งหมดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบคำถามได้อธิบายอย่างกว้างขวาง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ 1) จัดทำหนังสือขอลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์และติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ 2) สร้างสัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่และหัวหน้าชุมชนสื่อสารรวมใจสามัคคี ของหน่วยกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 กรุงเทพฯ เพื่ออำนวยความสะดวกและการให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล 3) ติดต่อประสานงานบุคคลกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตให้ความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก 4) สำรวจพื้นที่และนัดหมายวันเวลาสถานที่และการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ 5) จัดการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นประสบการณ์ให้ครอบคลุมกับประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องที่ต้องการศึกษาขออนุญาตบันทึกภาพและเสียงการสัมภาษณ์เชิงลึกตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและขออนุญาตบันทึกข้อมูลประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ 6) นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้รับมาสรุปให้ครบถ้วนถูกต้องตามประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้รวมทั้งข้อเสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ที่ตั้งไว้หากพบว่าขาดประเด็นใดหรือประเด็นใดไม่ชัดเจนตรงไหนต้องลงไปสัมภาษณ์อีกจนกว่าจะได้ประเด็นหรือผลการศึกษาที่ครบถ้วนครอบคลุมตามต้องการ

5. การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยผู้วิจัยเลือกใช้การตรวจสอบด้านข้อมูลแบบสามเส้า (DataTriangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลโดยนำข้อมูลเอกสารผลการสังเกตผลการสัมภาษณ์ที่บันทึกที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านเวลาและสถานที่โดยตรวจสอบว่าข้อมูลเรื่องเดียวกันต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่และผู้วิจัยยังใช้การตรวจสอบด้านวิธีรวบรวมข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) โดยเริ่มเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตการสัมภาษณ์ การสนทนาแล้วนำมาบันทึกรวมทั้งพิจารณากิริยาท่าทางพฤติกรรมบรรยากาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อมาประกอบการแปลความหมายตรวจสอบข้อมูลวิจัย

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล คัดกรองข้อมูลและจัดแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ แล้วทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่ค้นพบ (Topic) และ พรรณนาเชิงอุปนัย (Inductive) เพื่อมุ่งตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลจะนำไปสู่การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัยแนวทางในการพัฒนาโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาในโครงการวิจัยนี้

ผลการวิจัย (Research Results)

1. บริบทของการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1

1.1 ประเภทของการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 นั้นผู้บังคับบัญชารวมถึงเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานโดยส่วนใหญ่คือจำนวน 12 คน จากทั้งหมด 16 คน ได้เคยเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจครบทั้ง 3ประเภท ได้แก่ 1) จิตอาสาพัฒนา 2) จิตอาสาภัยพิบัติ 3) จิตอาสาเฉพาะกิจ แต่มีเจ้าหน้าที่เพียง 4 คน จากทั้งหมด 16 คน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจไม่ครบทั้ง 3 ประเภท เนื่องจากบางคนเพิ่งได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกจิตอาสาในโครงการได้ไม่นานจึงทำให้การร่วมกิจกรรมจิตอาสายังทำได้ไม่ครบทุกคน ทุกประเภท ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ทั้ง 16 คน เคยได้ผ่านการปฏิบัติงานจิตอาสาประเภทจิตอาสาพัฒนา ครบทุกคนแล้ว

1.2 ความร่วมมือเพื่อสร้างการมีส่วนร่วม ที่นำมาใช้สร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือและจิตสำนึกนั้น ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้มีส่วนสำคัญในการการเน้นย้ำและปฏิบัติกิจกรรมจิตอาสารวมถึงแนะนำครอบครัวให้มีการสมัครเป็นสมาชิกเป็นสมาชิกของทางโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจอีกด้วย

2. ผลการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1

2.1 ในส่วนของผลการดำเนินการและความรู้สึกที่ได้รับจากผลของการดำเนินการของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 นั้น สมาชิกจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจได้ประสบความสำเร็จในแต่ละด้านแต่ละหน้างานที่แตกต่างกันที่ได้ทำทำให้เกิดการปฏิบัติงานจิตอาสาในหลากหลายรูปแบบที่อาจจะซ้ำกันได้หรือแตกต่างกันได้ ซึ่งผลการดำเนินการก็จะสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งที่สมาชิกจิตอาสาแต่ละคนได้เข้าไปช่วยเหลือ ในส่วนความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากผลของการดำเนินการช่วยเหลือนั้น เป็นผลตอบแทนที่เกิดขึ้นภายในจิตใจกับสมาชิกจิตอาสาที่ได้เข้าไปช่วยเหลือโดยตรง

2.2 ในส่วนของผลการดำเนินการโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ ส่งผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน สถานที่ สิ่งแวดล้อม ในหลากหลายรูปแบบ โดยมีความเกี่ยวข้องกันและสัมพันธ์กันกับสิ่งที่ตัวสมาชิกจิตอาสาได้เข้าไปดำเนินการโดยตรงแต่มีผลกระทบต่อบุคคล ชุมชน สถานที่ สิ่งแวดล้อม โดยเกี่ยวข้องกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินการของสมาชิกจิตอาสาที่ได้มีส่วนร่วมกันในการดำเนินการ จะมีผลต่อชุมชน สถานที่ สิ่งแวดล้อม ทั้งหมด แต่จะมีส่วนเกี่ยวข้องมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของสิ่งที่ได้ดำเนินการไป โดยจะมีผลกระทบออกไปเป็นวงกว้างทั้งสิ้น ไม่สามารถระบุแค่ว่าจะกระทบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เฉพาะ

3. แนวทางการพัฒนาจิตอาสาในการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1

แนวทางการพัฒนาจิตอาสาในการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 ควรจัดให้มีการอบรมสมาชิกจิตอาสาบ่อย ๆ เพื่อเป็นการให้ความรู้กับสมาชิกจิตอาสาก่อนที่จะได้ลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง และเนื่องจากประชาชนให้

ความสำคัญกับงานจิตอาสาเพิ่มขึ้นตลอดเวลาจึงจำเป็นที่จะต้องมีการอบรมขยายผลให้กับสมาชิกจิตอาสาภายในหน่วยงานที่มีจำนวนสมาชิกจิตอาสาเพิ่มขึ้นด้วย เพื่อลดความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นในเวลาที่ได้ลงพื้นที่ไปทำงานจิตอาสาจริง ๆ ในส่วนการอบรมจะต้องมีการให้ความรู้และความเข้าใจเหตุผลในการเป็นจิตอาสาเพื่อพัฒนาจิตใจของสมาชิกให้มีจิตใจแห่งความเป็นสาธารณะ โดยไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่กับการแต่งกายชุดจิตอาสาเท่านั้นก็สามารถที่จะทำงานจิตอาสาได้ รวมถึงควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมในระดับพื้นที่เพิ่มเติมจากการประชาสัมพันธ์ของสำนักพระราชวัง เพื่อให้ดึงดูดประชาชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกจิตอาสาให้เพิ่มมากขึ้น สิ่งสำคัญคือควรมีการหมุนเวียนเปลี่ยนหน้างานไปบ่อย ๆ ให้ครอบคลุมงานจิตอาสาในประเภทอื่น ๆ ด้วย โดยใช้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่ขอความช่วยเหลือในงานจิตอาสา ในส่วนของการสนับสนุนเรื่องอาหาร เครื่องดื่ม รวมถึงอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมจิตอาสาจะต้องมีอำนวยความสะดวกให้สมาชิกจิตอาสาทุกครั้งที่มีการลงไปทำกิจกรรมจิตอาสา

อภิปรายผล (Research Discussion)

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1. เพื่อศึกษาบริบทของการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1

1. ประเภทของการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 นั้นผู้บังคับบัญชารวมถึงเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานได้ทำกิจกรรมจิตอาสาประเภทจิตอาสาพัฒนาครบทุกคน ซึ่งสมาชิกจิตอาสาโดยส่วนใหญ่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจครบทั้ง 3 ประเภท อันได้แก่ 1) จิตอาสาพัฒนา 2) จิตอาสาภัยพิบัติ 3) จิตอาสาเฉพาะกิจ แต่มีเพียงเจ้าหน้าที่เพียงส่วนน้อย ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจไม่ครบทั้ง 3 ประเภท เนื่องมาจากการที่สมาชิกเพิ่งได้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมจิตอาสาได้ไม่นาน ซึ่งสอดคล้องกับ พรรษา เอกพรประสิทธิ์ (2560) ทำการศึกษาเรื่อง ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล องค์ประกอบของการเรียนรู้จิตอาสา คือ หลักการเรียนรู้ผ่านฐานต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ความคิด จิตใจ การลงมือกระทำการช่วยเหลือและความสุขใจ 2) ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีของกลุ่มทดลองมีระดับคะแนนเฉลี่ยของ พฤติกรรมจิตอาสาก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัจจัยและเงื่อนไขการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้ปัจจัย ได้แก่ มหาวิทยาลัย คณาจารย์ และบุคลากร มีส่วนช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาความรู้ เจตคติ และความสามารถด้านจิตอาสา การรณรงค์ ให้ความรู้และข่าวสาร มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษา และการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านโครงการ

กิจกรรมจิตอาสาอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนเงื่อนไขได้แก่ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดโครงการจิตอาสา รวมถึงการประเมินและติดตามผล

2. กองพันทหารสื่อสาร 21 กองทัพภาคที่ 1 เป็นหน่วยงานทหารที่เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ ในส่วนบริบทของการดำเนินการโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ มาตรการ แนวทาง ที่นำมาใช้สร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือและจิตสำนึกนั้น ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ได้มีส่วนสำคัญในการการเน้นย้ำและดำเนินกิจกรรมรวมถึงแนะนำครอบครัวให้มีการสมัครเป็นสมาชิกเป็นสมาชิกของทางโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกันกับแนวคิดของ ดวงทิพย์ อันประสิทธ์ (2561) ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบางน้ำหวาน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า 1. ชาวชุมชนได้ให้ความหมายจิตอาสา คือ การกระทำด้วยใจจริง ช่วยเหลือด้วยความบริสุทธิ์ใจ ทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้เท่าที่ตนทำได้อย่างไม่อยู่นิ่งเฉย เพื่อที่จะนำชุมชนไปสู่ความเข้มแข็งสู่การที่เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ 2. การขัดเกลาทางสังคมผ่านสถาบันต่าง ๆ 3. การเปรียบเทียบการขัดเกลาทางสังคมแต่ละสถาบัน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการที่เกิดขึ้นแล้วของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1

ผลการดำเนินการและความรู้สึกที่ได้รับจากผลของการดำเนินการของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 นั้น สมาชิกจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจได้ประสบความสำเร็จในแต่ละด้านแต่ละหน้างานที่แตกต่างกันที่ได้ทำ ทำให้เกิดการปฏิบัติงานจิตอาสาในหลากหลายรูปแบบที่อาจจะซ้ำกันได้หรือแตกต่างกันได้แล้วแต่ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นและจะได้รับการแก้ปัญหาในวิธีที่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งผลการดำเนินการก็จะสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งที่สมาชิกจิตอาสาแต่ละคนได้เข้าไปช่วยเหลือ ในส่วนความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากผลของการดำเนินการช่วยเหลือนั้น เป็นผลตอบแทนที่เกิดขึ้นภายในจิตใจกับสมาชิกจิตอาสาที่ได้เข้าไปช่วยเหลือโดยตรง ซึ่งอาจจะไม่ใช่การได้รับผลตอบแทนมาเป็นรูปแบบของค่าจ้างแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกันกับแนวคิดของสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2560) ทำการศึกษาเรื่อง คุณธรรมในอาเซียน จิตอาสาในอาเซียนภาคพื้นทวีป กรณีศึกษา: ประเทศไทย ลาว พม่า เวียดนาม และกัมพูชา ผลการวิจัยสรุปว่า 1) ผลการศึกษาการให้ความหมาย “จิตอาสา” ในอาเซียนภาคพื้นทวีป ได้แก่ ไทย ลาว พม่า เวียดนาม และกัมพูชา พบว่าการให้ความหมายจะแตกต่างกัน แต่ก็บริบททางสังคมและวัฒนธรรม ศาสนา และประวัติศาสตร์ เป็นพื้นฐานร่วมกันในการปลูกฝังและบ่มเพาะให้เกิดจิตอาสา แก่สมาชิกในสังคมขณะเดียวกัน ก็สะท้อนให้เห็นถึงเบื้องหลังและพัฒนาการความคิดในเรื่องจิตอาสา ในแต่ละประเทศ จิตอาสาในประเทศไทย คือ การให้ทาน ที่ทำให้เกิดความสุขทั้งแก่ผู้ให้และผู้รับ จิตที่เต็มไปด้วยความเมตตากรุณาปรารถนาดีต่อผู้อื่น อยากให้เขาพ้นทุกข์ โดยไม่หวังประโยชน์สุขหรือผลตอบแทนให้แก่ตัวเอง เป็นจิตที่ทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ อย่างไรก็ตาม คำว่า “จิตอาสา” ก็มีมิติในทางธรรมด้วย คือ 2) ผลการศึกษา รูปแบบกิจกรรมและกระบวนการปลูกฝัง “จิตอาสา” ในอาเซียน ภาคพื้นทวีป พบว่า

กลุ่มจิตอาสาใน อาเซียนภาคพื้นทวีป ทั้ง 5 ประเทศ มีการดำเนินงานทั้งโดยตัวบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน ภาคเอกชนและประชาสังคม รวมทั้งภาครัฐ ซึ่งการดำเนินงานจะมีความ หลากหลายและแตกต่างกันไปในระดับบุคคลจนไปสู่กลุ่มมวลชน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตอาสาในการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1

แนวทางการพัฒนาจิตอาสาในการดำเนินโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจของกองพันทหารสื่อสารที่ 21 กองทัพภาคที่ 1 ควรจัดให้มีการอบรมสมาชิกจิตอาสาบ่อย ๆ เพื่อเป็นการให้ความรู้กับสมาชิกจิตอาสาก่อนที่จะได้ลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง และเนื่องจากประชาชนให้ความสำคัญกับงานจิตอาสาเพิ่มขึ้นตลอดเวลาจึงจำเป็นที่จะต้องมีการอบรมขยายผลให้กับสมาชิกจิตอาสาภายในหน่วยงานที่มีจำนวนสมาชิกจิตอาสาเพิ่มขึ้นด้วย เพื่อลดความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นในเวลาที่ได้ลงพื้นที่ไปทำงานจิตอาสาจริง ๆ ในส่วนการอบรมจะต้องมีการให้ความรู้และความเข้าใจเหตุผลในการเป็นจิตอาสาเพื่อพัฒนาจิตใจของสมาชิกให้มีจิตใจแห่งความเป็นสาธารณะ รวมถึงควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมในระดับพื้นที่เพิ่มเติมจากการประชาสัมพันธ์ของสำนักพระราชวัง เพื่อให้ดึงดูดประชาชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกจิตอาสาให้เพิ่มมากขึ้น สิ่งสำคัญคือควรมีการหมุนเวียนเปลี่ยนหน้างานไปบ่อย ๆ ให้ครอบคลุมงานจิตอาสาในประเภท ในส่วนของการสนับสนุนเรื่องอาหาร เครื่องดื่ม รวมถึงอุปกรณ์ในการทำงานจิตอาสาจะต้องมีอำนวยความสะดวกให้สมาชิกจิตอาสาทุกครั้งที่มีการลงไปทำงานจิตอาสา ซึ่งสอดคล้องกันกับแนวคิดของสุทธิวรรณ เปรี่ยมพิมาย (2561) ทำการศึกษา เรื่อง จิตสาธารณะผู้เรียนอาชีวศึกษา แนวทางการพัฒนาในบริบทความเป็นพลเมืองโลก พบว่าการพัฒนาจิตสาธารณะนับเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาจิตใจ พัฒนาพฤติกรรมของบุคคล และเป็นกลไกในการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยการพัฒนาด้านจิตสาธารณะได้ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาผู้เรียนในระดับชาติที่มุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนนำแผนมาสู่การปฏิบัติ แต่จากการศึกษาพบว่า เยาวชนที่เป็นผู้เรียนอาชีวศึกษา ผู้ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศยังขาดคุณลักษณะของการมีจิตสาธารณะ ที่ยังไม่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ดังนั้น สถาบันการศึกษาหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ควรจัดให้มีการอบรมสมาชิกจิตอาสาบ่อย ๆ เพื่อเป็นการให้ความรู้กับสมาชิกจิตอาสาก่อนที่จะได้ลงพื้นที่ปฏิบัติงานจริง และเนื่องจากประชาชนให้ความสำคัญกับงานจิตอาสาเพิ่มขึ้นตลอดเวลารวมถึงมีจำนวนกำลังพลที่เป็นข้าราชการทหารเพิ่มขึ้นซึ่งจำนวนกำลังพลข้าราชการทหารทั้งข้าราชการประจำ และทหารกองประจำการเข้ามาตลอดทั้งปีที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกของจิตอาสาในอนาคต รวมถึงควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมในระดับพื้นที่เพิ่มเติมจากการประชาสัมพันธ์ของสำนักพระราชวัง ซึ่งถือเป็นส่วนกลางของโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วย

หัวใจ ทั้งนี้เพื่อให้ดึงดูดประชาชนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกจิตอาสาให้เพิ่มมากขึ้น สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือ ควรมีการหมุนเวียนเปลี่ยนหน้างานไปบ่อย ๆ ให้ครอบคลุมงานจิตอาสาในประเภทอื่น ๆ ด้วย โดยใช้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่ขอความช่วยเหลือในงานจิตอาสา ในส่วนของการสนับสนุนเรื่องอาหาร เครื่องดื่ม อาหารว่าง รวมถึงอุปกรณ์ในการใช้ทำงานจิตอาสาจะต้องมีอำนวยความสะดวกให้สมาชิกจิตอาสาทุกครั้งที่มีการลงไปทำงานจิตอาสา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศูนย์อำนวยการใหญ่ จิตอาสาพระราชทาน 904 (ศอญ.จอส.904) ควรมีมาตรการและการกำกับดูแลการทำงานจิตอาสาของสมาชิกจิตอาสาให้เข้มงวดมากขึ้น เนื่องจากการทำงานจิตอาสามีเจ้าหน้าที่หรือสมาชิกจิตอาสาที่มาทำงานจิตอาสาจากหลากหลายหน่วยงานรวมถึงมีประชาชนที่ไม่สังกัดหน่วยงานเข้ามาทำงานจิตอาสาด้วยกัน บางครั้งอาจจะมาด้วยความไม่เต็มใจ จึงส่งผลให้สมาชิกคนนั้นไม่ช่วยเหลือสมาชิกจิตอาสาคนอื่น ๆ ที่เขาตั้งใจทำงานจิตอาสา ในการร่วมกันทำงาน หากคนที่ไม่เต็มใจมาช่วยงานจิตอาสามีเพิ่มมากขึ้น ก็จะส่งผลให้เกิดการบั่นทอนต่อกำลังใจของสมาชิกจิตอาสาที่มุ่งมั่นตั้งใจอยากทำงานจิตอาสาได้ จึงสมควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกเพื่อมาเป็นสมาชิกจิตอาสา รวมถึงมีมาตรการและการกำกับดูแลการทำงานจิตอาสาของสมาชิกจิตอาสาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

กรรณิกา มาโน. (2554). *ความหมายของชีวิตกับจิตอาสา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ดวงทิพย์ อันประสิทธ์. (2561). *รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อเสริมสร้างจิตอาสาในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบางน้ำหวานอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565. จาก http://www.libdcms.nida.ac.th/thesis6/2555/b175789.pd.

นันทรัตน์ ปริวัติธรรม. (2553). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของเด็กและเยาวชนที่รับทุนการศึกษาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรรษา เอกพรประสิทธิ. (2560). *ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. สืบค้นเมื่อ 24 มีนาคม 2565. จาก http://rmcs.buu.ac.th/jn/14-1/007.pdf.

มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ. (2550). *จิตอาสาคืออะไร*. สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2565. จาก http://www.hs1an.org/index.php?option=com_content&task=view&id=601&Itemid=49

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). *คุณธรรมในอาเซียน: จิตอาสาในอาเซียนภาคพื้นทวีป (ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า)*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุทธิวรรณ เปรี่ยมพิมาย. (2561). *จิตสาธารณะผู้เรียนอาชีวศึกษา: แนวทางการพัฒนาในบริบทความเป็นพลเมืองโลก.* สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2565. จาก https://tcithaijo.org/index.php/ journaldtc/article/download/118338/90799.

หน่วยราชการในพระองค์. (2560). *ประวัติความเป็นมาโครงการจิตอาสาเราทำความดีด้วยหัวใจ.* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565. จาก http//www.royaloffice.th/จิตอาสา/เรื่องควรรู้/ประวัติความเป็นมา/

ความสัมพันธ์ของสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย อัตราส่วนทางการเงิน และราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

The Relationships Amoung Proportion of Minority Shareholders, Financial Ratio, and Stock Price of Listed Company in Stock Exchange of Thailand Technology Industry Group

สรัญญา เทือกธรรมมา[1] วัฒนา ยืนยง[2] ปานฉัตร อาการักษ์[3]
Saranya Thuakthamma, Wattana Yuenyoug, Panchat Akarak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย อัตราส่วนทางการเงิน และราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี จำนวน 170 ตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์จากระบบข้อมูลตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี ปี พ.ศ. 2561-2565 ซึ่งอยู่ในรายงานข้อมูลประจำปี 56-1 และรายงานประจำปีของบริษัท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอ้างอิง เพื่อทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) และอัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 และ 0.01 ตามลำดับ แต่สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย (FF) และอัตราเงินปันผลตอบแทน (DY) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย; อัตราส่วนทางการเงิน; ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย; กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

Received: 2023-07-06 **Revised:** 2023-07-19 **Accepted:** 2023-07-24

[1] หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรายภัฏเชียงราย Master of Accountancy, Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: poohpooh_star@hotmail.com

[2] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรายภัฏเชียงราย Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. e-mail: P.thipnew1@hotmail.com

[3] คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรายภัฏเชียงราย Faculty of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. e-mail: P.thipnew1@hotmail.com

Abstract

The purpose of this research is to test the relationships amoung proportion of minority shareholders, Financial Ratio, And stock price of listed company in Stock exchange of Thailand (SET) - Technology Industry Group (TIG). Data, 170 Samples, was collected from the database online of SET information system service, during the fiscal year 2018-2022, using annual and 56-1 reports of TIG firms. The statistics used in data analysis were descriptive statistics including frequency, percentage, mean and reference statistics. To test the hypothesis and analyze the correlation coefficient (Pearson Correlation) and Multiple Regression Analysis. Results reveal that return on assets (ROA), gross profit margin (GPM), and earnings per share (EPS) have significantly at 0.10 and 0.01 level respectively positive relationships with sock price, but proportion of minority shareholders (FF) and dividend yield (DY) have significantly at 0.05 level negative relationships with stock price.

Keywords: Proportion of Minority Shareholders; Financial Ratio; The Stock exchange of Thailand; Technology Industry Group**.**

บทนำ (Introduction)

การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ถือเป็นทางเลือกหนึ่งของการลงทุนที่น่าสนใจ ซึ่งผู้ที่ต้องการนำเงินมาลงทุนมีโอกาสจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในอัตราที่สูงกว่าและหลากหลายรูปแบบกว่า โดยเฉพาะในภาวะปัจจุบันที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากลดต่ำลงในระดับที่ไม่น่าจูงใจต่อการนำเงินไปฝากธนาคาร การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งมีความน่าเชื่อถือและหลากหลายในการลงทุน ทั้งประเภทของสินค้าและผลตอบแทน เนื่องจากมีสินค้าหรือตราสารเพื่อการลงทุนหลายประเภท ซึ่งออกโดยบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงเหมาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องการนำเงินมาลงทุน เพื่อเกิดประโยชน์ทั้งต่อผู้ลงทุนและระบบเศรษฐกิจโดยรวม โดยได้รับผลตอบแทนทางการเงินในหลายรูปแบบจากบริษัทที่ลงทุนซื้อหุ้น เช่น สิทธิในการจองหุ้น เงินปันผล เป็นต้น ประกอบกับในปี 2564 มีผู้สนใจลงทุนในตลาดหุ้นไทยที่ทำสถิติสูงสุดใหม่อย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 ล้านราย (เพิ่มขึ้น 31%) บัญชีหุ้น 5.2 ล้านบัญชี (เพิ่มขึ้น 49%) เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 (สุมิตรา ตั้งสมวรพงษ์, 2565)

ราคาหลักทรัพย์ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก และเป็นสิ่งที่ช่วยในการตัดสินใจลงทุน เนื่องจากราคาหลักทรัพย์เปรียบเสมือนตัวชี้วัดความสำเร็จของบริษัทอย่างหนึ่ง กล่าวคือ หากบริษัทนั้นมีการดำเนินงานที่ดีก็ย่อมส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์สูงตามไปด้วย (วรัญญา ณ ราชสีมา และคณะ, 2561) แต่ไม่มีการลงทุนใดที่ปราศจากความเสี่ยง 100% และเมื่อต้องเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง ก็ย่อมต้องคาดหวังผลตอบแทนที่สูงขึ้นเพื่อชดเชยความเสี่ยงนั้น ดังนั้น นักลงทุนและผู้ที่สนใจลงทุนจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน เช่น การ

วิเคราะห์สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย (Free Float) เป็นการวิเคราะห์ถึงจำนวนหุ้นที่อยู่ในมือของผู้ถือหุ้นรายย่อยที่ไม่ใช่ผู้ลงทุนที่มีส่วนร่วมในการบริหาร (Strategic Shareholder) และไม่ได้เป็นหุ้นที่ซื้อคืนว่ามีสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยเป็นร้อยละเท่าใด ซึ่งการวิเคราะห์ถึงสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยอาจเป็นปัจจัยที่ช่วยในการตัดสินใจก่อนการลงทุนได้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2562) ประกอบกับการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของบริษัท นักลงทุนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาและประเมินข้อมูลของบริษัทนั้นให้ดีก่อนการตัดสินใจลงทุน เพื่อให้การลงทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (พัชร์นันท์ ดวงมงคลเจริญ, 2561) ทั้งนี้ การวิเคราะห์งบการเงินซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของบริษัท แต่อาจจะเกิดปัญหาในเรื่องของการไม่เข้าใจความหมายของตัวเลขในงบการเงินและยากต่อการตีความ ดังนั้น เครื่องมือที่นิยมใช้และจะช่วยให้นักลงทุนและผู้ที่สนใจลงทุนวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของบริษัทที่สนใจนำเงินมาลงทุนก็คือ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายการต่างๆ ที่ปรากฏในงบการเงิน สามารถบ่งบอกสถานะทางการเงินของบริษัทได้ ทำให้นักลงทุนมองเห็นภาพรวมและความมั่นคงของบริษัทได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี (Technology) เป็นหนึ่งในกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand หรือ SET) ประกอบด้วยชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Components) และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication Technology) ซึ่งในสภาวะที่เศรษฐกิจเติบโตในระดับต่ำทำให้ทางเลือกการลงทุนที่มีศักยภาพในการเติบโตสูงและมีแนวโน้มที่ดีต่อเนื่องนั้นมีอยู่ไม่มาก โดยเทคโนโลยีคือหนึ่งในทางเลือกนั้น ด้วยเหตุผลที่ว่า “เทคโนโลยีไม่ใช่แค่เทรนด์แต่เป็นวิถีชีวิต” และเป็นพื้นฐานปัจจัยจำเป็นในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการทดสอบถึงความสัมพันธ์ของสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย อัตราส่วนทางการเงิน และราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและผู้ที่สนใจลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี
2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี
3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของอัตรากำไรขั้นต้นกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี
4. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของอัตรากำไรสุทธิต่อหุ้นกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

5. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของอัตราเงินปันผลตอบแทนกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

H_1 สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

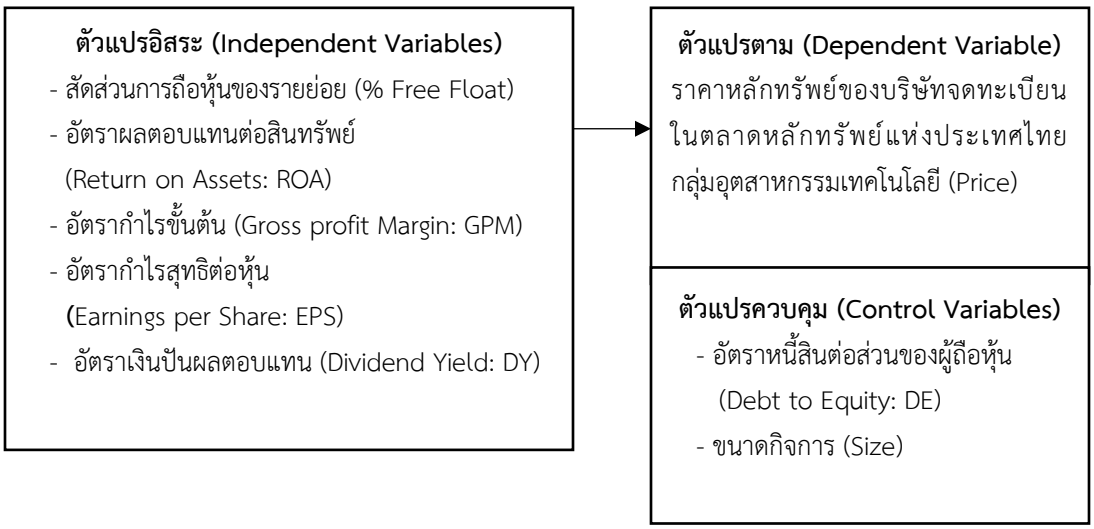
H_2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

H_3 อัตรากำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

H_4 อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

H_5 อัตราเงินปันผลตอบแทนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ประกอบด้วย หมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และ

หมวดธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2561-2565 ระยะเวลา 5 ปี จำนวน 34 บริษัท รวมข้อมูลทั้งหมด 170 ข้อมูล โดยมีเงื่อนไขคือ 1) ไม่เป็นบริษัทที่ถูกจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มบริษัทที่ให้อยู่ในกลุ่มบริษัทที่กำลังฟื้นฟูกิจการ และไม่เป็นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มกองทุนรวม 2) เป็นบริษัทที่มีรอบระยะเวลาบัญชี 31 ธันวาคม และ 3) ไม่เป็นบริษัทที่มีข้อมูลของงบการเงินไม่ครบถ้วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากงบการเงินบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย อัตราส่วนทางการเงิน และราคาหลักทรัพย์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแจกแจงหรือการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษา ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดแบบเป็นคู่ๆ และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้เทคนิคทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคม เป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90% หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหลงข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้ข้อมูลเพื่อการศึกษาจากฐานขอมูลการบริการระบบขอมูลตลาดหลักทรัพยออนไลน (SET SMART) ของตลาดหลักทรัพยแหงประเทศไทย ระหวางรอบระยะบัญชีป พ.ศ. 2561-2565 ซึ่งอยูในรูปแบบรายงานขอมูลประจำป 56-1 และรายงานประจำปของบริษัท รวมทั้งเว็บไซตอื่น ๆ จำนวน 170 ขอมูล ประกอบด้วย สัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายย่อย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น และราคาหลักทรัพย์

4. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแจกแจงหรือการอธิบายของลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดแบบเป็นคู่ ๆ

4.3 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) เป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ที่ระดับ

ความเชื่อมั่นที่ 90% หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10 เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงปริมาณและการพยากรณ์ค่าระหว่างตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณา (Descriptive Statistics)

หมวดธุรกิจในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็นหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 26.50 และหมวดธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ร้อยละ 73.50

สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 44.140 ค่าต่ำสุด 15.560 ค่าสูงสุด 91.210 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.117 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.447 ค่าต่ำสุด -28.750 ค่าสูดสุด 28.370 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.294 อัตรากำไรขั้นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 75.956 ค่าต่ำสุด -5.290 ค่าสูดสุด 97.580 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 24.536 อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 1.673 ค่าต่ำสุด -9.480 ค่าสูงสุด 42.000 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.219 อัตราเงินปันผลตอบแทน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.853 ค่าต่ำสุด 0.000 ค่าสูงสุด 54.000 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.443 ตัวแปรตามคือ ราคาหลักทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 34.560 ค่าต่ำสุด 0.060 ค่าสูงสุด 718.000 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 86.695 และตัวแปรควบคุมคือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.288 ค่าต่ำสุด 0.100 ค่าสูงสุด 71.100 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.984 และขนาดกิจการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 9.133 ค่าต่ำสุด 6.665 ค่าสูงสุด 12.783 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.259

2. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย อัตราส่วนทางการเงิน และราคาหลักทรัพย์

ตัวแปร	FF	ROA	GPM	EPS	DY	DE	Size	Price
FF	1	-0.61	0.058	-0.198**	-0.098	-0.038	-0.116	-0.239**
ROA		1	0.050	0.216**	-0.062	-0.391**	0.267**	0.311**
GPM			1	0.112	-0.046	-0.070	-0.259**	0.131
EPS				1	-0.051	-0.060	0.231*	0.482**
DY					1	-0.098	0.156*	0.052
DE						1	0.101	-0.071
Size							1	0.411**
Price								1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย อัตราส่วนทางการเงิน กับราคาหลักทรัพย์ จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีความสัมพันธ์ระหว่างกันเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลายคู่ แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก โดยมีค่าน้อยกว่า 0.80 (Hair et. al., 2015)

3. ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบโดยการคำนวณค่า Variance Inflation Factor (VIF) เพื่อเป็นตัววัดที่แสดงให้เห็นว่าถ้าตัวแปรทำนายนั้นมีความสัมพันธ์กันจะทำให้ค่าความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรแบบการถดถอยมีค่าเพิ่มขึ้น ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า ค่า VIF ทุกค่า มีค่าไม่เกิน 10 และค่า Tolerance เพื่อใช้วัดความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระทุกตัวพบว่า มีค่ามากกว่า 0.10 (Black, 2019) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีความสัมพันธ์กันเอง คือไม่มีปัญหา Multicollinearity แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ของความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย และอัตราส่วนทางการเงิน และราคาหลักทรัพย์

ตัวแปร	ราคาหลักทรัพย์				Tolerance	VIF
	B	Beta	t	*p* - value		
FF	-0.761	-0.150	-2.428**	0.016	0.944	1.059
ROA	1.650	0.139	1.976*	0.050	0.733	1.364
GPM	0.659	0.186	2.933***	0.004	0.896	1.116
EPS	5.423	0.326	5.043***	0.000	0.863	1.158
DY	-1.852	-0.138	-2.247**	0.026	0.964	1.038
DE	-0.218	-0.015	-0.223	0.824	0.795	1.258
Size	24.253	0.352	5.132***	0.000	0.768	1.302
(Constant)			4.129***	0.000		
F-statistic			16.338***	0.000		
Durbin-Watson			1.669			
R^2			0.414			
Adjust R^2			0.388			

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, * มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.10

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่า F-statistic มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 แสดงว่าในตัวแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษามีความเหมาะสม ซึ่งมีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปร

มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระสามารถพยากรณ์ราคาหลักทรัพย์ได้ในอัตราร้อยละ 38.80 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ พบว่า

สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณเท่ากับ -0.150 (Beta -0.150) และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.016 (p – value < 0.05) หมายความว่า สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าเมื่อสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ราคาหลักทรัพย์ลดลง 0.150 หน่วย

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ 0.139 (Beta 0.139) และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.050 (p – value < 0.10) หมายความว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 แสดงว่าเมื่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ราคาหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น 0.139 หน่วย

อัตรากำไรขั้นต้น มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ 0.186 (Beta 0.186) และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.004 (p – value < 0.01) หมายความว่า อัตรากำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าเมื่ออัตรากำไรขั้นต้น เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ราคาหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น 0.186 หน่วย

อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ 0.326 (Beta 0.326) และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.000 (p – value < 0.01) หมายความว่า อัตรากำไรต่อหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าเมื่ออัตรากำไรสุทธิต่อหุ้นเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ราคาหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น 0.326 หน่วย

อัตราเงินปันผลตอบแทน มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ -0.138 (Beta -0.138) และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ 0.026 (p – value < 0.05) หมายความว่า อัตราเงินปันผลตอบแทนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าเมื่ออัตราเงินปันผลตอบแทน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ราคาหลักทรัพย์ ลดลง 0.138 หน่วย

ความเสี่ยงทางการเงินที่วัดจากอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น จากผลการศึกษาพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่าอัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะมีสัดส่วนเท่าใดก็ไม่มีผลกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ขนาดกิจการ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณ เท่ากับ 0.352 (Beta 0.352)

แสดงให้เห็นว่าขนาดของกิจการที่วัดจากลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กเท่าใด จะส่งผลกับราคาหลักทรัพย์

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.10 เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม สามารถสรุปตามสมมติฐานของการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐาน	ผลการศึกษา
H1: สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย มีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์	ยอมรับสมมติฐาน
H2: อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์	ยอมรับสมมติฐาน
H3: อัตรากำไรขั้นต้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์	ยอมรับสมมติฐาน
H4: อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์	ยอมรับสมมติฐาน
H5: อัตราเงินปันผลตอบแทนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์	ปฏิเสธสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

สมมติฐานที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อบริษัทมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อยสูง หุ้นกระจายตัวมีผู้ถือหุ้นจำนวนมากราย จึงไม่มีสิทธิในการออกเสียงมากพอในการควบคุมกิจ ทำให้ราคาหุ้นเป็นไปตามราคาที่เหมาะสม แต่หากว่ามีสัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายย่อยน้อย อาจทำให้การเคลื่อนไหวของราคาหุ้นถูกควบคุมโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เนื่องจากหุ้นถูกต้อนเข้ามุม (Corner หุ้น) สอดคล้องกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2562) ที่ว่า การกระจายการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายย่อย หรือ Free Float เป็นส่วนสำคัญของการมีสภาพคล่องในการซื้อขายหุ้นของบริษัท ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้น และผู้ลงทุนที่จะซื้อขายหุ้นได้อย่างคล่องตัวและได้ราคาที่เหมาะสม และผลการวิจัยยังพบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยมีค่าต่ำสุดอยู่ที่ 15.560% และมีค่าสูงสุดอยู่ที่ 91.210% ซึ่งสอดคล้องกับ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2562) ที่ได้กำหนดไว้ว่า บริษัทจดทะเบียนต้องมีจำนวนผู้ถือหุ้นรายย่อยไม่น้อยกว่า 150 ราย และถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของทุนชำระแล้ว

สมมติฐานที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัยพ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 ชี้ให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสามารถนำสินทรัพย์ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ในปัจจุบันมาสร้างผลกำไรได้ ส่งผลให้กิจการมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับ ภาวิณี เดชศิริ และณกมล จันทร์สม (2564) ที่พบว่า อัตราส่วน

ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ ธนากร หมื่นแก้ว (2562) พบว่า อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราการปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ และสอดคล้องกับศิวัช จันทรโชติ (2559) ที่พบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์

สมมติฐานที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า อัตรากำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ชี้ให้เห็นว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีความสามารถควบคุมต้นทุนการผลิต ในหมวดธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (ETRON) และในหมวดธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ประกอบกับมีความสามารถในการปรับราคาขายสินค้า เมื่อเทียบกับยอดขายหรือรายได้จากการให้บริการ ทำให้บริษัทเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีผลกำไรที่เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับเจนจิรา จันทร์ทอง และพรรณทิพย์ อย่างกลั่น (2565) ที่พบว่า อัตรากำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ ประกอบกับงานวิจัยของ ธีรพงษ์ กรรณิกา (2562) ที่พบว่า อัตรากำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหุ้น และสอดคล้องกับ กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ์ และสุขจิตต์ ณ นคร (2562) ที่พบว่า อัตรากำไรขั้นต้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์

สมมติฐานที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ชี้ให้เห็นว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสามารถบริหารกิจการแล้วสร้างผลกำไรได้ ส่งผลให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลตอบแทนจากการถือหุ้นบริษัท นักลงทุนสามารถตัดสินใจนำเงินมาลงทุนบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี เนื่องจากบริษัทมีความสามารถในการทำไรที่สูง สอดคล้องกับเจนจิรา จันทร์ทอง และพรรณทิพย์ อย่างกลั่น (2565) ที่พบว่า อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ ประกอบกับภาวิณี เดชศิริ และณกมล จันทร์สม (2564) ที่พบว่า อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ ธีรพงษ์ กรรณิกา (2562) ที่พบว่า อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้นมีความสัมพันธ์กับราคาหุ้น ทวีชัย เวชคุณานุกูล และคณะ (2561) ที่พบว่า อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหุ้นสามัญ และสอดคล้องกับ ศิวัช จันทรโชติ (2559) ที่พบว่า อัตรากำไรสุทธิต่อหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์

สมมติฐานที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า อัตราเงินปันผลตอบแทนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ชี้ให้เห็นว่า นักลงทุนที่นำเงิน มาลงทุนกับบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีไม่ได้พิจารณาเฉพาะอัตราเงินปันผลตอบแทนเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ นักลงทุนอาจพิจารณาส่วนต่างราคา (Capital Gain) คือ ส่วนต่างราคาที่เป็นบวกหรือกำไรจากการลงทุนในสินทรัพย์ที่เกิดจากการขายสินทรัพย์นั้นออกไปในราคาที่สูงกว่าราคาที่ซื้อมา ทำให้นักลงทุนได้ส่วนต่างราคาจากกำไร หรือมูลค่าส่วนเกินของทุนที่ลงทุนไป ประกอบกับกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่กำลังอยู่ในช่วงของการเติบโต จึงอาจมีการนำผลกำไรจากการดำเนินงานที่ได้นั้นกลับไปลงทุนต่อ (Reinvesting Profits) เพื่อจะสามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีกว่าการที่ผู้ถือหุ้นได้รับ

ผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล สอดคล้องกับ สินี ภาคย์อุฬาร (2558) ที่พบว่า อัตราเงินปันผลตอบแทนมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์

จากการสรุปและอภิปรายผล ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า เนื่องจากช่วงที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเป็นช่วงที่เกิดสถานการณ์โควิด–19 ซึ่งระบาดในประเทศไทยในปี 2562–2565 ส่งผลให้ต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงาน และสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น นักลงทุนจึงหันมาสนใจลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ส่งผลให้สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย มีจำนวนมากถึง 91.21% อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิต่อหุ้น มีผลเชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ ในขณะที่อัตราเงินปันผลตอบแทนมีผลเชิงลบกับราคาหลักทรัพย์ อาจเป็นเพราะนักลงทุนพิจารณาถึงการเติบโตของหุ้น โดยเทคโนโลยีเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีแนวโน้มและโอกาสเติบโตสูง ยิ่งเทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งเป็นแรงขับเคลื่อนการเติบโตของกลุ่มธุรกิจนี้ได้ดีมากยิ่งขึ้น ในอนาคตแนวโน้มการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมกำลังเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลต่อการเติบโตของเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Technology) ซึ่งหุ้นในกลุ่มเหล่านี้มักจะได้การสนับสนุนจากภาครัฐในหลายๆด้าน เช่น เทคโนโลยีที่ใช้พลังงานสะอาด เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้น เทคโนโลยีจึงเป็นกลุ่มที่น่าติดตามในอนาคตต่อไป จึงยังมีอัตราเงินปันผลตอบแทนที่ต่ำ ต่างจากหุ้นที่อิ่มตัวแล้วจะมีอัตราเงินปันผลตอบแทนในอัตราที่สูง และนักลงทุนส่วนใหญ่พิจารณาส่วนต่างกำไร (Capital Gain) ประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ด้วย ดังนั้น อัตราเงินปันผลตอบแทนจึงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยไม่น้อยกว่า 15% และมีผู้ถือหุ้นรายย่อยไม่น้อยกว่า 150 ราย ดังนั้น นักลงทุนควรเลือกลงทุนในบริษัทที่มีสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยตามที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดไว้ เพราะสัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยมีส่วนสำคัญที่ทำให้หุ้นมีสภาพคล่องในการซื้อขาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นและนักลงทุนที่จะซื้อขายหุ้นได้อย่างคล่องตัวและได้ราคาที่เหมาะสม

1.2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิต่อหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับราคาหลักทรัพย์ แสดงว่ากลุ่มอุตสาหกรรรเทคโนโลยี ยังเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญ และน่าสนใจในการลงทุน ดังนั้น นักลงทุนหรือผู้ที่สนใจลงทุนควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเหล่านี้ก่อนการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี อาจทำให้ไม่ครอบคลุมกลุ่มอุตสาหกรรมทั้งหมดที่จดทะเบียน

ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรขยายกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นการศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เช่น กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Product) หรือกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ (Service Industry Group) เป็นต้น

2.2 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรอิสระได้แก่ สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อย และอัตราส่วนทางการเงินสี่อัตราส่วนเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มตัวแปรอิสระของอัตราส่วนทางการเงินในด้านอื่น เช่น อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ และอัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ หรือการกำกับดูแลกิจการ ปัจจัยเศรษฐกิจ เป็นต้น และอาจกำหนดให้สัดส่วนการถือหุ้นของรายย่อยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับราคาหลักทรัพย์

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ์ และสุขจิตต์ ณ นคร. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬาวิชาการ, 6*(2), 263-279.

เจนจิรา จันทร์ทอง และพรรณทิพย์ อย่างกลั่น. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินนโยบายการจ่ายเงินปันผล กับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 5*(3), 371-383.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2562). การกระจายการถือหุ้นโดยผู้ถือหุ้นรายย่อย. สืบค้น 25 มีนาคม 2566, จาก https://www.set.or.th/th/listing/listed-company/simplified-regulations/maintaining-status/free-float

ทวีชัย เวชคุณนุกูล และคณะ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหุ้นสามัญหมวดพลังงานและสาธารณูปโภค ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 5*(2), 221-234.

ธนากร หมื่นแก้ว. (2562). *ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรที่มีต่ออัตราการเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค* (บัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธีรพงษ์ กรรณิกา. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหุ้นและอัตราเงินปันผลตอบแทนของกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (บัญชีมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

พัชร์นันท์ ดวงมงคลเจริญ. (2561). *การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานในธุรกิจขนส่งและโลจิสติกส์ขนาดใหญ่ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

ภาวิณี เดชศิริ และณกมล จันทร์สม. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ กรณีศึกษา บริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมหมวดธุรกิจบรรจุภัณฑ์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 372-384. (ฉบับพิเศษ ครบรอบ 15 ปี มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์)

วรัญญา ณ ราชสีมา และคณะ. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค. *วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2*(2), 52-64.

ศิรัช จันทรโชติ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์กรณีศึกษา : กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สินี ภาคย์อุฬาร. (2558). *ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนทางการเงินกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดสูงสุดของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สุมิตรา ตั้งสมวรพงษ์. (2565). *การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักลงทุนในตลาดหุ้นไทย.* สืบค้น 25 มีนาคม 2566, จาก https://www.set.or.th/th/home

Black, K. (2019). *Business statistics: for contemporary decision making*. 10th ed. John Wiley & Sons.

Hair, J., Celsi, M., Money, A., Samouel, P., and Page, M. (2015). *Essentials of business research methods. Routledge*. England: Taylor and Francis.

การเปิดรับข่าวสารของผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้ากับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าและการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มเจนเนอเรชั่นซีในจังหวัดเชียงราย

News Exposure of Social Influencers with Major Depressive Disorder towards the Comprehension of Major Depressive Disorder and Self-Esteem of Generation Z in Chiang Rai

เสริมศิริ นิลดำ[1] ศิริพรรณ จีนะบุญเรือง[2] กษิดิศ ใจผาวัง[3] นิเวศ จีนะบุญเรือง[4] กรกนก นิลดำ[5]
Sermsiri Nindum, Siripan Jeenaboonrueang, Kasidit Chaiphawang,
Niwest Jeenaboonrueang, Kornkanok Nindum

บทคัดย่อ (Abstract)

ผู้มีอิทธิพลทางสังคมมีอิทธิพลมากต่อความคิดและพฤติกรรมของคนสังคมในปัจจุบัน ข่าวสารเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ จึงย่อมได้รับความสนใจ มีผลต่อความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและมีผลต่อความคิดในด้านต่างๆ ของผู้รับสารด้วย งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่ม Generation Z อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณด้วยการสำรวจในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่ม Gen Z ที่อาศัยในจังหวัดเชียงราย จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยายและใช้สถิติเชิงอ้างอิงด้วยการหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทาง

Received: 2023-03-03 **Revised:** 2023-04-13 **Accepted:** 2023-04-15

[1] สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Program in Communication Arts, Faculty of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding author e-mail: aj_sermsiri@yahoo.com

[2] สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Program in Business Administration, Faculty of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University

[3] สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Program in Business Administration, Faculty of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University

[4] สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Program in Business Administration, Faculty of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University

[5] สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Program in Communication Arts, Faculty of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University

เดียว รวมทั้งใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์เท่ากับ 0.65 หรือมีความสัมพันธ์ระดับมาก รวมทั้งพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์เท่ากับ 0.88 หรือมีความสัมพันธ์ระดับมาก
คำสำคัญ (Keywords): โรคซึมเศร้า; ผู้มีอิทธิพลทางสังคม; ความรู้ความเข้าใจ; การเห็นคุณค่าในตนเอง

Abstract

Nowadays, Social Influencers heavily influence on thoughts and behaviors of people. News related to social influencers' lifestyles sharing on social media got attention from people and affected the comprehension of the audience in many ways. This research aimed to study the behaviors of news exposure of social influencers with major depressive disorder and comprehension of major depressive disorder and self-esteem of generation Z in Chiang Rai. The quantitative research methodology was used in this study using a survey as a tool for collecting data. The sample size was 400 people of generation Z living in Chiang Rai. The questionnaire was used to collect data and analyzed with descriptive and inferential statistics with the use of t-test, One-way Analysis of Variance (ANOVA), and Pearson's correlation. The results indicated that news exposure relating to social influencers with major depressive disorder has a significant positive relationship with a comprehension of major depressive disorder with a correlation coefficient at 0.65 or a high level and inclusive of the samples' understanding of the major depressive disorder has a significant positive relationship with self-esteem with correlation coefficient at 0.88 or a high level.
Keywords: Major Depressive Disorder; Social Influencer; Comprehension; Self-Esteem

บทนำ (Introduction)

"โรคซึมเศร้า" เป็นโรคหนึ่งซึ่งถูกกล่าวถึงในพื้นที่สื่อปัจจุบัน จากสถิติพบว่า ประชากรโลกราว 7.6 พันล้านคน และเป็นโรคซึมเศร้าถึง 300 ล้านคนหรือเกือบ 4 เปอร์เซ็นต์ ในประเทศไทยพบว่ามีผู้ป่วยโรคซึมเศร้าถึง 1.5 ล้านคน หรือ 2.2 เปอร์เซ็นต์ ของคนไทยทั้งหมด

69 ล้านคน (โรงพยาบาลพญาไท, 2563) ในทางการแพทย์โรคซึมเศร้าเป็นปัญหาสุขภาพจิตซึ่งเกิดได้กับทุกคนทุกโอกาส พบทั้งในคนปกติ ผู้ป่วยทางกาย และผู้ป่วยทางจิตเวช อาจเกิดขึ้นได้ตั้งแต่เศร้าธรรมดา จนถึงภาวะเศร้าที่ผิดปกติ ลักษณะอาการของภาวะซึมเศร้าคือ มีอาการเศร้า มีความรู้สึกผิด ตำหนิตนเอง รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ท้อแท้สิ้นหวัง หมดกำลังใจ หมดความสนใจในสิ่งต่างๆ รอบตัว ความคิดจะช้าลง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีอาการทางกายร่วมด้วย ซึ่งหากมีอาการซึมเศร้าในระดับรุนแรงอาจจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตายได้มากกว่าคนทั่วไปถึง 20 เท่า (วรพร อินทบุหรั่น, 2534) โดยอาจเกิดขึ้นแบบมีสาเหตุ เช่น การสูญเสีย การหย่าร้าง ความผิดหวัง และเกิดได้เองโดยไม่มีสาเหตุใดๆ ซึ่งในปัจจุบันโรคนี้สามารถรักษาหายได้ด้วยการใช้ยา การรักษาทางจิตใจ หรือทั้งสองอย่างรวมกัน (มาโนช หล่อตระกูล, 2553)

ผู้มีอิทธิพลทางสังคม (Social Influencer) เป็นกลุ่มหนึ่งที่มักพบว่าปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชนหรือสื่อสังคมออนไลน์ว่าเป็นโรคซึมเศร้า คนกลุ่มนี้หมายถึงบุคคลที่เป็นที่รู้จักของสาธารณชน เป็นบุคคลที่สื่อและผู้คนในสังคมให้ความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นดารานักร้อง ศิลปิน นักแสดง นักกีฬา และผู้มีชื่อเสียงในสังคมด้านต่างๆ รวมถึงบุคคลทั่วไปที่สามารถสร้างเครือข่ายหรือผู้ติดตามจำนวนมากและได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ในช่องทางเดียวหรือหลายช่องทาง (De Veirman, Cauberghe, & Hudders, 2016) ดังเช่นเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2563 รายการสนทนาทางโทรทัศน์ชื่อดังได้มีนักร้องหนุ่มชื่อดังที่กำลังมีปัญหาครอบครัวเปิดเผยว่าตนเองป่วยเป็นโรคซึมเศร้า เช่นเดียวกับเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2565 มีการเสนอข่าวของสื่อมวลชนจำนวนมากเกี่ยวกับนักร้องแรปเปอร์ชื่อดังท่านหนึ่งที่เปิดเผยในสื่อสังคมออนไลน์ว่าตนป่วยเป็นโรคซึมเศร้าและอยู่ในระหว่างเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล ซึ่งข่าวดังกล่าวได้สร้างความตกใจให้กับแฟนเพลงเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามนักร้องท่านนี้เคยได้บอกเล่าเรื่องอาการป่วยและการรักษาโรคซึมเศร้าของตนเองแบบละเอียดในรายการสนทนา (talk show) ทางสื่อโทรทัศน์มาก่อนหน้านี้แล้ว

โดยข่าวที่เสนอเกี่ยวกับผู้มีชื่อเสียงหรือมีอิทธิพลทางสังคม นอกจากจะเสนอในแง่มุมเกี่ยวกับการเปิดเผยถึงการป่วย ยังมีการเสนอในประเด็นอื่นๆ เช่น สาเหตุ อาการ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง แนวทางการรักษา ผลของการรักษา ตลอดจนถึงผลกระทบจากอาการของโรค ทั้งการทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตายของผู้ป่วยอีกด้วย ดังนั้น การเปิดเผยเรื่องการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าของผู้มีอิทธิพลทางสังคมย่อมมีผลกระทบต่อแฟนคลับ ผู้ติดตาม (follower) และสังคมในวงกว้าง ทั้งด้านการให้ความสนใจที่อาจกลายเป็นกระแสข่าวจนเกิดการติดแฮชแท็ก (hashtag) ในสื่อสังคมออนไลน์ การใส่ใจในเนื้อหาข่าวเพราะเป็นเรื่องราวชีวิตของผู้มีชื่อเสียง ซึ่งน่าจะมีแนวโน้มต่อการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในโรคซึมเศร้าของผู้รับข่าวสารไปด้วย ทั้งนี้ความเข้าใจในผู้รับสารเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าจะส่งผลเกี่ยวข้องกับการจัดการสถานการณ์และการปฏิบัติที่ถูกต้องกับผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้า ส่งผลให้ไม่เกิดการตีตราและถูกเลือกปฏิบัติจากสังคม

ข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมนอกจากจะส่งผลด้านเกิดการเกิดกระแสความสนใจในผู้รับสารหรือผู้ที่ติดตามแล้ว ยังอาจส่งผลด้านการมีอิทธิพลต่อความคิดในด้านต่างๆ ของผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะการมีแนวคิดเกี่ยวกับตนเองของผู้รับสาร การเห็นคุณค่าในตนเอง(self-esteem) เป็นแนวคิดสำคัญที่กล่าวถึงการที่มนุษย์คิดเกี่ยวกับตัวตนของตนเองในแง่มุมต่างๆ เป็นการประเมินตนเองในทางบวกและทางลบ รวมทั้งการรับรู้ความรู้สึก (feel) ที่มีต่อตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของจิตใจ เป็นความรู้สึกและความคิดที่มีต่อตนเอง (Smith & Mackie, 2007) ส่งผลต่อระดับความภูมิใจในตนเองและการมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ในชีวิตได้ ซึ่งมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่พบว่า ผู้มีอิทธิพลทางสังคมถูกใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการกำหนดค่านิยม (Value) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) หรืออย่างใดอย่างหนึ่งของผู้รับสาร (Shiffman & Kanuk, 2004)

การวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายที่จะศึกษาว่า การที่ผู้มีอิทธิพลทางสังคมได้เปิดเผยว่าตนเองป่วยหรือมีอาการของโรคซึมเศร้า และมีการถูกขยายความเป็นข้อมูลข่าวสารในวงกว้างโดยสื่อมวลชนแขนงต่างๆ รวมถึงสื่อมวลชนในโลกออนไลน์จะส่งผลต่อการรับรู้ของผู้รับสารอย่างไร ทั้งนี้งานวิจัยนี้จะมุ่งศึกษากลุ่มเจนเนอเรชั่นซี (Gen Z) ในจังหวัดเชียงรายที่มีอายุระหว่าง 16-24 ปี เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่เติบโตมาพร้อมเทคโนโลยีที่ทันสมัยและบุคลิกโดยส่วนใหญ่ของคนรุ่นนี้คือ ความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ตลอดจนมีพฤติกรรมในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ โดยมักเลือกรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ สามารถสร้างกระแสต่างๆในโลกออนไลน์ได้ (พสิษฐ์ ไชยวัฒน์ และสติธร ธนานิธิโชติ, 2561) ผลของการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมในมิติด้านความรู้ความเข้าใจในประเด็นด้านสุขภาพและการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) ของผู้รับสาร ซึ่งเป็นตัวแปรของผู้รับสารในด้านที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางปัญญา (Cognition) และด้านอารมณ์ (Affection) ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อข่าวและการสื่อสารสุขภาพในการสื่อสารผ่านผู้มีอิทธิพลทางสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่ม Gen Z อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตการวิจัย (Scope of the Research)

งานวิจัยนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา มุ่งศึกษาตัวแปรในผู้รับสารประกอบด้วยตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ตัวแปรความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ศึกษาเฉพาะกลุ่ม Gen Z หรือผู้ที่มีอายุระหว่าง 16-24 ปีที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย

ขอบเขตด้านเวลา การเก็บข้อมูลครอบคลุมระยะเวลา 6 เดือนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – ตุลาคม พ.ศ.2565

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดต่อไปนี้เป็นกรอบในการศึกษา

แนวคิดผู้มีอิทธิพลทางสังคม

Shiffman & Kanuk (2004) ให้ความหมายของ ผู้มีอิทธิพลทางสังคม (Influencer) ว่าหมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ผู้บริโภคใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการกำหนดค่านิยม (Value) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Behavior) หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ Zietex (2016) กล่าวถึงกำเนิดของผู้มีอิทธิพลเอาไว้ว่า แท้จริงแล้วผู้คนรู้จักกับผู้มีอิทธิพลมาตั้งแต่มนุษย์เริ่มมีสังคม และคนกลุ่มนี้อยู่ในทุกสาขาอาชีพ อาทิ นักการเมือง ผู้นำศาสนา หรือแม้แต่เพื่อนและคนในครอบครัวที่พบเจอในชีวิตประจำวัน ดังที่ De Veirman, Cauberghe, & Hudders (2016) ให้ความหมายว่า ผู้มีอิทธิพลทางสังคมหมายรวมถึงบุคคลทั่วไปที่สามารถสร้างเครือข่ายหรือผู้ติดตามจำนวนมากและได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ในช่องทางเดียวหรือหลายช่องทาง

Morteo (2017) แบ่งประเภทของผู้มีอิทธิพลทางสังคมหรือความคิดได้ 8 ประเภท ได้แก่ 1) ผู้นำด้านความคิดเห็น (opinion leader) 2) ผู้เชี่ยวชาญ (expert) 3) ผู้บริโภค (consumer) 4) ผู้มีชื่อเสียงในสื่อสังคมออนไลน์ (social media luminary) 5) คนดัง (celebrities) 6) ผู้นำเทรนด์ (trendsetters) 7) บล็อกเกอร์ (blogger) และ 8) ผู้มีอิทธิพลที่มีศักยภาพ (potential influencer) ประเภทของผู้มีที่อิทธิพลทางสังคมที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลใดก็ตามสามารถเป็นผู้มีอิทธิพลทางความคิดได้ หากบุคคลนั้นมีลักษณะโดดเด่นโดยเฉพาะทักษะการสื่อสาร (communication skills) ผู้ที่สามารถสื่อสารกับผู้รับสารเป้าหมายได้ตามความคิดและความรู้สึก สามารถแบ่งปันความรู้และข้อมูล มีอิทธิพล (influence) ต่อผู้ติดตาม (follower) หรือสังคมผ่านเนื้อหาที่เผยแพร่ในระยะเวลาอันสั้น รวมถึงอาจเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านใดด้านหนึ่ง (Ryu & Han, 2021) มีชื่อเสียง มีช่องทางให้ติดตามบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ และมีอิทธิพลที่จะโน้มน้าวใจผู้ติดตาม ซึ่งมีบทบาทต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ในปัจจุบันอย่างมาก (Thai Business Search, 2563) ซึ่งงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาผลของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าว่าส่งผลอย่างไรต่อผู้รับ

สารที่เป็นกลุ่ม Gen Z โดยเฉพาะในด้านความรู้ความเข้าใจต่อโรคซึมเศร้าและการเห็นคุณค่าในตนเอง

แนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง

Smith & Mackie (2007) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) เป็นอัตมโนทัศน์แห่งตน (the self-concept) คือ การที่มนุษย์คิดเกี่ยวกับตัวตนของตนเอง ในแง่มุมต่างๆ การประเมินตนเองในทางบวกและทางลบ รวมทั้งการรับรู้ความรู้สึก (feel) ที่มีต่อตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของจิตใจ เป็นความรู้สึกและความคิดที่มีต่อตนเอง เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนเองและการแสดงออกของตนเอง ขณะที่ วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์ (2552) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การประเมินความรู้สึกที่มีต่อตนเองว่าตนเองมีคุณค่า มีความสำคัญ มีความหมาย ยอมรับตนเอง ภูมิใจในตนเอง และมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ในชีวิตได้

คุณลักษณะของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เห็นว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบเป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม กล้า แสดงออก และมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และ 2) บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางที่ไม่ดีมีความวิตกกังวลสูง มีความขลาดกลัวและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความรับผิดชอบ ชอบสร้างปัญหา และไม่อาทรร้อนใจ กับสิ่งใดๆ สรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินค่าของตนเองตาม ความรู้สึก และทัศนคติที่มีต่อตนเองทั้งในด้านดีและไม่ดีในเรื่องต่างๆ เช่น การประสบความสำเร็จ การประสบความล้มเหลว การปฏิเสธตนเอง การพึ่งตนเอง คิดว่าตนเองมีค่าในสังคม ตลอดจนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม

สำหรับงานวิจัยนี้ได้กำหนดกรอบของการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่ม Gen Z ใน 4 ด้านได้แก่ ด้านตนเอง ด้านครอบครัวและผู้ปกครอง ด้านสถานศึกษาและการศึกษา และด้านสถานภาพทางสังคม ซึ่งดัดแปลงมาเครื่องมือมาจากงานวิจัยของสุธนี ลิกขะไชย (2555)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้เป็นเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) มีรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่ม Gen Z หมายถึง ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 16-24 ปี ที่อาศัยในจังหวัดเชียงราย จากข้อมูลที่รวบรวมโดยส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการ

ทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง จำนวนประชากรกลุ่ม Gen Z ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย จำนวน 107,343 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้กำหนดตามหลักแปรผันร่วมกันระหว่างขนาดกลุ่มตัวอย่างกับความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดขึ้นจากการสุ่มตัวอย่างตามตารางของ Yamane (1970) โดยกำหนดความเชื่อมั่น 95% และความผิดพลาดไม่เกิน 5% จากตารางจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 385 คน เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้ผลการศึกษา ดังนั้นผู้ศึกษาจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นจำนวน 400 คน จากนั้นผู้ศึกษาได้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยหลักเครือข่าย (Network sampling) จากกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลในสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พัฒนาจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้จัดทำแบบสอบถามโดยแบ่งโครงสร้างของคำถามเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์เกี่ยวกับโรคซึมเศร้า ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลในสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ส่วนที่ 3 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยข้อคำถามมีทั้งแบบเลือกตอบ (check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ดำเนินการโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานิเทศศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน พิจารณา และการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเก็บข้อมูล (try out) กับกลุ่มคนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยการค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.89 จึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลเป็นการเก็บแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์โดยมีการประชาสัมพันธ์เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างผ่านสื่อสังคมต่างๆ โดยระบุช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามคือ มีอายุระหว่าง 16-24 ปีและเคยมีประสบการณ์เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลในสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า การเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ระหว่างเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม พ.ศ. 2565 เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้ครบสมบูรณ์แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยายโดยวิธีการหาจำนวนค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย และใช้สถิติเชิงอ้างอิงด้วยการหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance หรือ ANOVA) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 หากพบความแตกต่างในข้อใดจะทำการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบภายหลังเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Scheffe รวมทั้งใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่ม Generation Z อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีผลการศึกษาโดยสรุปดังนี้

ส่วนที่1 ข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างสวนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 56.1) มีอายุระหว่าง 22-24 ปี (ร้อยละ 63.6) รองลงมา คือ อายุระหว่าง 19-21 ปี (ร้อยละ 30.4) มีการศึกษาหรือกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 70.8) รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญา/ปวส. (ร้อยละ 16.7) ในด้านประสบการณ์เกี่ยวกับโรคซึมเศร้าพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ตรงหรือมีบุคคลใกล้ชิดที่เป็นโรคซึมเศร้า (58.5)

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า

ในด้านพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้ามากกว่า 11 คนขึ้นไป (ร้อยละ 76.8) รองลงมาคือ ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าระหว่าง 5-10 คน (ร้อยละ 9.5) โดยประเภทผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลุ่มตัวอย่างได้เปิดรับข่าวสารส่วนใหญ่จะเป็นศิลปิน ดารา/นักร้อง (ร้อยละ 78.0) รองลงมาคือ เป็นผู้มีอิทธิพลในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ยูทูบเบอร์ บล็อกเกอร์ ฯ (ร้อยละ 11.5)

ในด้านช่องทางการรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าส่วนใหญ่จะได้รับจากสำนักข่าวออนไลน์ (ร้อยละ 68.5) รองลงมาคือ จากสื่อสังคมออนไลน์ของผู้มีอิทธิพลทางสังคมเอง (ร้อยละ 21.5) อันดับสามคือ สื่อโทรทัศน์ (ร้อยละ 7.0) ส่วนรูปแบบเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบข่าว (ร้อยละ 81.0) รองลงมาคือ บทความหรือบทสัมภาษณ์ (ร้อยละ 16.5)

สำหรับประเด็นเนื้อหาในข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลุ่มตัวอย่างได้เปิดรับส่วนใหญ่จะเป็นประเด็นการแจ้งให้ทราบถึงการป่วย (ร้อยละ 70.5) รองลงมาคือประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับอาการ สาเหตุ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรค (ร้อยละ 19.2) ในด้านการมีส่วนร่วม (engagement) กับเนื้อหาข่าวที่เปิดรับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมกับเนื้อหาด้วยการกดสัญลักษณ์แสดงความรู้สึก (ร้อยละ 63.8) รองลงมาคือ แบ่งปันเนื้อหา (share) (ร้อยละ 22.9) และการแสดงความคิดเห็น (ร้อยละ 4.0)

1.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า

ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าจำแนกตามรายข้อได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามได้ถูกต้องว่า *“สาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคซึมเศร้าคือ การมองตนเองในแง่ลบ มองอดีตเห็นแต่ความพกพร่องของตนเอง”* มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 97.0) รองลงมาคือ *“การรักษาโรคซึมเศร้าไม่ได้อาการดีขึ้นทันทีที่กินยาการรักษา ส่วนใหญ่ใช้เวลาเป็นสัปดาห์ อาการจึงจะดีขึ้นอย่างเห็นชัด”* (ร้อยละ 95.5) ส่วนคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุดคือ *“ต้องมีอาการเป็นอยู่นาน 2 สัปดาห์ขึ้นไปจะถือได้ว่าเริ่มเป็นโรคซึมเศร้า”* (ร้อยละ 45.0) เมื่อพิจารณาค่าคะแนนโดยรวมพบว่า ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่มีความรู้ความเข้าใจมาก (ร้อยละ 82.5)

ส่วนผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ และการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เพศและการศึกษาแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยในด้านเพศ พบว่า เพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าสูงกว่าเพศชาย ขณะที่ด้านการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.อย่างมีนัยสำคัญ

1.4 การเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ผลศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.48) เมื่อพิจารณาทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านตนเอง ด้านครอบครัวและผู้ปกครอง ด้านสถานศึกษาและการศึกษา และด้านสถานภาพทางสังคม พบว่า ด้านตนเอง กลุ่มตัวอย่างมีการเห็นคุณค่าในตนเองระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.90) ส่วนด้านครอบครัวและผู้ปกครอง ด้านสถานศึกษาและการศึกษา และด้านสถานภาพทางสังคม มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33, 3.41, 3.44)

ส่วนผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ และการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างกับการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อายุและการศึกษาแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าใน

ตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยในด้านอายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 19-21 ปีมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 22-24 ปี ขณะที่ด้านการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.และระดับอนุปริญญา/ปวส.อย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน พบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ค่าความสัมพันธ์	R	p
พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า-ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า	0.65	0.02*
พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า-การเห็นคุณค่าในตนเอง	0.71	1.02
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า-การเห็นคุณค่าในตนเอง	0.88	0.04*

*P<0.05

จากการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์เท่ากับ 0.65 หรือมีความสัมพันธ์ระดับมาก รวมทั้งพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์เท่ากับ 0.88 หรือมีความสัมพันธ์ระดับมาก

อภิปรายผล (Research Discussion)

จากผลการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่ม Gen Z อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีประเด็นอภิปรายดังนี้

ด้านพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่ม Gen Z ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้ามากกว่า 11 คนขึ้นไป และผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าที่กลุ่ม Gen Z ได้เปิดรับข่าวสารส่วนใหญ่จะเป็นศิลปินดารา/นักร้อง รองลงมาคือ เป็นผู้มีอิทธิพลในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ยูทูบเบอร์ บล็อกเกอร์ ฯ ส่วนในด้านช่องทางการรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าส่วนใหญ่จะได้รับจากสำนักข่าวออนไลน์ รองลงมาคือ จากสื่อสังคมออนไลน์ของผู้มีอิทธิพลทางสังคมเอง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการใช้สื่อของกลุ่ม Gen Z เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เติบโตมาพร้อมเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีพฤติกรรมในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพราะสามารถใช้เทคโนโลยีได้คล่องแคล่ว โดยมักเลือกรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม ติ๊กตอก ฯลฯ (พสิษฐ์ ไชยวัฒน์ และสติธร ธนานิธิโชติ, 2561)

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้ากับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า พบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ยิ่งกลุ่ม Gen Z เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้าจากสื่อต่างๆ มากเท่าใด ก็มีแนวโน้มว่าจะยิ่งเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจให้แก่กลุ่ม Gen Z มากขึ้นเท่านั้น เหตุผลเนื่องจากผู้มีอิทธิพลทางสังคมเป็นกลุ่มคนที่ได้รับความสนใจและมีอิทธิพลต่อความคิดคนในยุคปัจจุบันอยู่แล้ว รวมถึงอยู่ในความสนใจของกลุ่ม Gen Z ด้วย เพราะผู้มีอิทธิพลทางสังคมหรือความคิดในยุคนี้สามารถมาได้จากความสามารถที่หลากหลาย ทั้งการเป็นผู้นำด้านความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้บริโภคที่มีประสบการณ์ตรง ผู้มีชื่อเสียงในสื่อสังคมออนไลน์ คนดัง ผู้นำเทรนด์ บล็อกเกอร์ ฯลฯ (Morteo, 2017) หากคนกลุ่มนี้เปิดเผยว่าตนมีอาการป่วยเป็นโรคซึมเศร้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ตนเป็นเจ้าของและสื่อมวลชนอื่นๆ ก็จะยิ่งทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าถูกรับรู้และขยายความสาระสำคัญให้ประชาชนได้เพิ่มพูนความเข้าใจมากขึ้นได้

นอกจากนั้น จากผลการศึกษายังสอดคล้องกันว่า กลุ่ม Gen Z ในการศึกษานี้ส่วนใหญ่เปิดรับเนื้อหาโรคซึมเศร้าของผู้มีอิทธิพลทางสังคมในรูปแบบข่าว รองลงมาคือ บทความหรือบทสัมภาษณ์ ซึ่งรูปแบบเนื้อหานี้มีลักษณะเด่นในการนำเสนอกล่าวคือ ข่าวมักจะเป็นเนื้อหาที่สรุปสาระสำคัญ เน้นคุณค่าข่าว (News Values) ในด้านต่างๆ เช่น ความเด่นมีชื่อเสียง (Prominence) ความรวดเร็วทันเหตุการณ์ (Timeliness) ความใกล้ชิดกับผู้รับสาร

(Proximity) ความเร้าอารมณ์ (Human Interest) ฯลฯ (เสริมศิริ นิลดำ, 2560) ขณะที่บทความหรือบทสัมภาษณ์จะเป็นการบอกเล่าเรื่องราวอย่างให้อรรถรสจากแหล่งข่าวหรือผู้เป็นเจ้าของเรื่องราวโดยตรง ซึ่งความเป็นผู้มีอิทธิพลทางสังคมมักจะมีลักษณะโดดเด่นที่สำคัญคือความสามารถในการสื่อสาร (Communication Skill) ดังที่ Ryu & Han (2021) กล่าวว่า องค์ประกอบหนึ่งของการมีชื่อเสียงเป็นผู้มีอิทธิพลในสื่อสังคมออนไลน์คือ การมีทักษะการสื่อสาร (communication skills) เพราะเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ผู้มีอิทธิพลต้องมีเพื่อโต้ตอบกับผู้รับสารที่มีส่วนร่วม (engagement) โดยเฉพาะความสามารถในการสื่อสารความคิดและความรู้สึกของตน เหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นความสนใจให้ผู้รับสารติดตามรับข่าวสาร เมื่อนำเสนอในสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีเนื้อหาไหลเวียนตลอดเวลาผ่านแอพพลิเคชั่นต่างๆ ยิ่งทำให้ข่าวการเป็นโรคซึมเศร้าของผู้มีอิทธิพลทางสังคมได้กระจายการรับรู้กว้างขวางและถูกตอกย้ำในการรับรู้ของผู้รับสารเรื่อยๆ ความรู้ความเข้าใจในโรคซึมเศร้าของกลุ่ม Gen Z จึงสามารถเพิ่มพูนได้ผ่านอิทธิพลของสื่อมวลชน

ด้านการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่ม Gen Z พบว่า ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ว่า เนื่องจากกลุ่ม Gen Z มีอายุตั้งแต่ 16-24 ปี ซึ่งความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นภาวะทางจิตที่ได้รับการพัฒนามาตั้งแต่วัยเด็ก (Lilian, 2000) ดังนั้น นอกจากครอบครัวและคนใกล้ชิดแล้ว ผู้มีอิทธิพลทางสังคมและสื่อมวลชนก็เป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อการสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น ข้อแสนแนะต่อการสื่อข่าวสารเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าทั้งการสื่อสารของผู้มีอิทธิพลทางสังคมเองหรือการสื่อสารของสื่อมวลชน จึงจำเป็นที่จะต้องเพิ่มหรือขยายแง่มุมของเนื้อหาเพื่อให้กลุ่ม Gen Z มีความรู้ความเข้าใจในโรคซึมเศร้า ขณะเดียวกันก็ต้องช่วยให้ได้แง่คิดในการจัดการกับปัจจัยที่จะส่งผลต่อการเกิดโรคซึมเศร้า แนวทางการรักษา การจัดการกับอารมณ์ความรู้สึก ฯลฯ เพื่อให้กลุ่มคน Gen Z และคนทุกช่วงวัยที่มีโอกาสจะเป็นโรคซึมเศร้าสามารถพึ่งพาและใช้ประโยชน์จากข่าวสารของสื่อมวลชนได้

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเห็นคุณค่าในตนเองโดยมีค่าความสัมพันธ์ระดับมาก ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจในโรคซึมเศร้าอาจมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์เกี่ยวกับตน (self-concept) โดยเฉพาะการเห็นคุณค่าในตนเอง เพราะในทางการแพทย์โรคซึมเศร้าเป็นปัญหาสุขภาพจิตซึ่ง เกิดได้กับทุกคนทุกโอกาส อาจเกิดขึ้นได้ตั้งแต่เศร้าธรรมดา จนถึงภาวะเศร้าที่ผิดปกติ มีอาการเศร้า รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า ท้อแท้สิ้นหวัง หมดความสนใจในสิ่งต่างๆ รอบตัว ความคิดจะช้าลง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ฯลฯ (วรพร อินทบุหรั่น, 2534) ดังนั้น หากกลุ่ม Gen Z มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าและสามารถนำความรู้ดังกล่าวมาปรับใช้กับตนเอง โดยเฉพาะการรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ซึมเศร้าของตนเองในระยะแรกเริ่ม อาจส่งผลต่อการเข้ารับการรักษา จนภาวะซึมเศร้าไม่กลายเป็นโรคร้ายที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของ

กลุ่ม Gen Z และไม่ทำให้การเห็นคุณค่าของตนเองลดลงหรือประเมินคุณค่าของตนเองตกต่ำเกินไป กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้ามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้า และสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่ม Gen Z

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่เป็นโรคซึมเศร้ามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าของกลุ่ม Gen Z ดังนั้นการสื่อสารสุขภาพของสื่อมวลชนและหน่วยงานด้านสุขภาวะที่เกี่ยวข้อง ควรมุ่งเน้นพัฒนาประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าให้มีความครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญจำเป็นสำหรับกลุ่ม Gen Z และภาคประชาชน รวมถึงการใช้เทคนิคต่างๆ ในการนำเสนอ อันจะส่งผลต่อการช่วยประมวลความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าให้แก่สังคมได้มากยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านเพศและระดับการศึกษาของผู้รับสาร Gen Z มีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคซึมเศร้าแตกต่างกัน ดังนั้น ในการวางแผนการสื่อสารสุขภาพ ควรให้ความสำคัญกับตัวแปรดังกล่าว หรือมีการออกแบบเนื้อหาสำหรับผู้รับสารเฉพาะกลุ่มให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารสุขภาพ เช่น ตัวแปรด้านคุณลักษณะหรือองค์ประกอบทางการสื่อสารของผู้มีอิทธิพลทางสังคมที่มีศักยภาพในการสื่อสารโน้มน้าวใจหรือให้กำลังใจสำหรับผู้ป่วยโรคซึมเศร้า ตัวแปรด้านเนื้อหาสารและด้านรูปแบบการสื่อสารที่ช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้รับสาร

2. การศึกษาต่อไปอาจศึกษาเพิ่มเติมในผู้รับสารกลุ่มหรือช่วงวัยอื่นๆ หรือศึกษากับผู้รับสารต่างพื้นที่ เนื่องจากพบว่า โรคซึมเศร้าสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกคนช่วยวัย จึงอาจมีตัวแปรความเกี่ยวข้อง (Involvement) ของผู้รับสาร ตัวแปรแหล่งสาร ตัวแปรด้านคุณลักษณะของสื่อ ฯลฯ ที่อาจทำให้ผลการศึกษาแตกต่างไป

เอกสารอ้างอิง (Reference)

พสิษฐ์ ไชยวัฒน์, และสติธร ธนานิธิโชติ. (2561). *คนรุ่นใหม่ประชาธิปไตยช่วงเปลี่ยนผ่าน. ประชาชน-ความหวังหรือความฝัน.* สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2565, จาก https://prachatai.com/journal.

มาโนช หล่อตระกูล. (2553.) *โรคซึมเศร้าคืออะไร.* สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2565, จาก https://www.rama.mahidol.ac.th.

วิภาวี วงษ์อนันต์นนท์. (2552). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

โรงพยาบาลพญาไท. (2563). *โรคซึมเศร้า โรคฮิตหรือแค่คิดไปเอง.* สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2565, จาก https://shorturl.asia/XE2Uk

สุธนี ลิกขะไชย. (2555). *ผลของการใช้โปรแกรมต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์ สำนักงานเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสริมศิริ นิลดำ (2555). *หลักการสื่อข่าว.* เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

De Veirman, M., Cauberghe, V. and Hudders, L. (2016). Marketing through Instagram influencers: impact of number of followers and product divergence on brand attitude. *International Journal of Advertising.* 36(5), 798-828.

Lilian, K. (2000). *How Can We Strengthen Children's Self-Esteem?* Retrieved November 20, 2022, from https://www.birdvilleschools.net/cms/lib/TX01000797/Centricity/Domain/2082/strengthen_children_self%5B1%5D.html

Morteo, I. (2017). *To Clarify the Typification of Influencers: A review of the literature.* Retrieved November 20, 2022, from https://www.researchgate.net/publication/340903551_TO_CLARIFY_THE_TYPIFICATION_OF_INFLUENCERS_A_REVIEW_OF_THE_LITERATURE

Ryu, E.A. & Han, E. (2021). Social Media Influencer’s Reputation: Developing and Validating a Multidimensional Scale. *Sustainability.* 13(1), 631-645. https://doi.org/10.3390/su13020631

Shiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (2004). *Consumer Behavior*. New Jersey: Pearson.

Smith, E. R., Mackie, D. M. (2007). *Social Psychology* (Third ed.). Hove: Psychology Press.

Yamane, T. (1970). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). Harper and row.

Zietex, N. (2016). *Influencer marketing: The characteristics and component of fashion influencer marketing.* Unpublished master's thesis, University of Boras, Sweden.

การศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

A study of guidelines for Development of a Bachelor of Business Administration in Marketing Program, Management Science Faculty, Loei Rajabhat University

วรรณวิสา ไพศรี[1] อรจิต ชัชวาลย์[2] จารุพร มีทรัพย์ทอง[3] กิติยา คีรีวงก์[4]
Wanwisa Paisri, Orajit Chatchawan, Jaruporn Meesubtong, Kittiya Keerewong

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเลือกเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด 2) ศึกษาการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ไปใช้ในการประกอบอาชีพงานด้านการตลาด โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิตสาขาวิชาการตลาด และผู้ปฏิบัติงานสายอาชีพการตลาด หรือผู้ประกอบการในสถานประกอบการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยส่งผลต่อการเลือกเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด ให้ระดับความคิดเห็นในด้านการเลือกอาชีพเป็นอันดับแรก 2) ความต้องการในการเลือกเรียนสาขาการตลาดของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด ให้ระดับความคิดเห็นในด้านวิชาเรียนเป็นอันดับแรก 3) การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ปฏิบัติงานการตลาดในสถานประกอบการ อันดับที่หนึ่ง คือ กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับการตลาด เช่น การตลาดดิจิทัล รองลงมาคือ คือ กลุ่มวิชาเนื้อหาใหม่สำหรับการพัฒนาเป็นนักตลาดดิจิทัล เช่น การจัดการแคมเปญการสื่อสารการตลาดดิจิทัล การสร้างเนื้อหาเพื่อการตลาด

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยส่งผลต่อการเลือกเรียน; การพัฒนาหลักสูตร; สาขาวิชาการตลาด

Received: 2023-04-29 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-25

[1] สาขาการตลาดดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย Digital Marketing Program, Management Science Faculty, Loei Rajabhat University. Corresponding author email: wanwisa.pai@lru.ac.th

[2] สาขาการตลาดดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย Digital Marketing Program, Management Science Faculty, Loei Rajabhat University

[3] สาขาการตลาดดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย Digital Marketing Program, Management Science Faculty, Loei Rajabhat University

[4] สาขาการตลาดดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย Digital Marketing Program, Management Science Faculty, Loei Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the choice of subjects in marketing majors, and 2) to investigate the application of knowledge from the marketing program at the Management Science Faculty, Loei Rajabhat University, in a marketing career. A questionnaire was used to collect data from the research samples, which included marketing students, marketing graduates, and marketing practitioners or entrepreneurs in the workplace. The data was analyzed using mean and standard deviation. The results of the research were as follows: 1) The most important factor affecting the choice of marketing majors by students was their opinion on career prospects. 2) The main consideration for marketing students when choosing their subjects was the level of interest in the subject matter. 3) The most essential content for marketing personnel in the workplace was compulsory marketing subjects, such as digital marketing, followed by new content areas, such as digital marketing communication campaign management and content marketing, for those seeking to develop their careers as digital marketers.

Keywords: Factors affecting the choice of study; Curriculum development; Marketing Program

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทุกหลักสูตรต้องดำเนินการเพราะการปรับปรุงและการพัฒนาหลักสูตรนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ได้ผลดีขึ้น เพื่อให้การเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้ประกอบการหรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สถานการณ์การแข่งขันที่รุนแรง และเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันแสดงให้เห็นถึงความต้องการกำลังคนที่มีศักยภาพทางด้านการตลาด เพราะการตลาดเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคล องค์การ ผู้ที่เรียนในสาขาการตลาดสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย สามารถพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ (สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2559) ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในโลกยุคดิจิทัลได้

รวมถึงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2551 – 2580) ที่มุ่งเน้นให้อุดมศึกษาไทยเป็นแหล่งสร้างปัญญาให้สังคม นำทางไปสู่การเปลี่ยนแปลง สร้างนวัตกรรม ความรู้ งานวิจัยที่เสนอทางเลือกและแก้ปัญหา เพื่อการพัฒนาประเทศ และสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนการสร้างหลักสูตรชั้นนำที่สามารถผลิตบุคลากรที่ตอบสนองตลาดแรงงานในสัดส่วนที่เหมาะสม โดยมีมาตรฐานที่เทียบเคียงได้กับระดับสากล ทั้งนี้โดย

สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศในภาพรวมและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) เพื่อทำให้นักศึกษามีความรู้ การคิดวิเคราะห์ ทักษะการทำงานและทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ

สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในด้านการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากร จึงตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบ การมุ่งมั่นที่จะการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิต และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางด้านการตลาด โดยมีหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการตลาดที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการทั้งในภาครัฐและเอกชนมากกว่า 30 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สร้างบัณฑิตให้มีความรู้ในด้านการตลาด การผลิต การขาย การส่งเสริมการตลาด เทคโนโลยีสารสนเทศทางการตลาด การค้าปลีก เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านการตลาด สามารถแก้ปัญหาที่องค์การต้องเผชิญได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพการแข่งขันทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป สร้างนักการตลาดที่มีความคิดสร้างสรรค์มุ่งเพิ่มคุณค่าทางการตลาด สามารถบูรณาการองค์ความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่น และสากล สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งยึดมั่นในจรรยาบรรณทางวิชาชีพ (สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2559)

การเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันที่เข้าสู่ยุคดิจิทัลส่งผลต่อการเรียนการสอนของสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จึงมองเห็นว่าหลักสูตรเดิมอาจจะไม่สามารถตอบสนองการแข่งขันในยุคดิจิทัลและนวัตกรรมได้ สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้มองเห็นถึงปัญหาและโอกาสในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยียุคดิจิทัล รวมถึงการสร้างบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ การเพิ่มเติมทักษะของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดให้มีความรู้ความสามารถทางการตลาดดิจิทัลให้ครอบคลุมรอบด้าน อีกทั้งการครบรอบในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สาขาวิชาการตลาด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะกับสถานการณ์ของโลกธุรกิจในปัจจุบันและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศ โดยมุ่งเน้นในการให้บัณฑิตมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการในการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจ ความชำนาญทางด้านการตลาดและการตลาดดิจิทัล รวมทั้งมีคุณธรรมและจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อธุรกิจและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น สังคมและประเทศ โดยการศึกษาข้อมูลการเลือกเรียนนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด และการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ไปใช้ในการประกอบอาชีพงานด้านการตลาด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ดังนั้น คณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรการตลาด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งจะเป็นแนวทางและประโยชน์ในการปรับปรุงและการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาการตลาดเพื่อสร้างบัณฑิตทางการตลาดในยุคดิจิทัลให้สามารถทำงานในสถานประกอบการได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาการเลือกเรียนนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อศึกษาการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ไปใช้ในการประกอบอาชีพงานด้านการตลาด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการตลาดชั้นปีที่ 1-4 ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2563 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 70 คน โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกเรียนในสาขาวิชาการตลาด และทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 100 คน ผู้ปฏิบัติงานด้านการตลาดในสถานประกอบการ จำนวน 100 คน และผู้ประกอบการในธุรกิจการผลิต ค้าปลีกค้าส่ง และธุรกิจบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัดจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรสูงสุด (α) ในตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.10 และทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพงานด้านการตลาด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเลือกเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนของ

นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการเลือกเรียนสาขาการตลาด ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Likert Scale)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพงานด้านการตลาด ซึ่งแบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Likert Scale)

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลโดยการตรวจสอบทางด้านความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content validity test) และความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability test) โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) การตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content validity test) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item – Objective Congruence) พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่าเท่ากับ 0.988 และ 0.975 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ พิจารณาผลกับเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุงเครื่องมือก่อนนำไปทดลองใช้ 2) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยทดลองเก็บข้อมูลนำร่อง (Try Out) จากกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณลักษณะเหมือนประชากรในการวิจัยจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นรายด้านจากการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการยอมรับพิจารณาค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.8 ซึ่งค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามได้ค่าเท่ากับ 0.979 และ 0.947 แสดงว่าแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้ 1) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 กับนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดชั้นปีที่ 1-4 ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2563 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 70 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลการตัดสินใจเลือกเรียนสาขาวิชาการตลาด โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามทีละคนและผู้วิจัยคอยตอบข้อสงสัยและทำการอธิบายอย่างอย่างใกล้ชิด และเมื่อการทำแบบสอบถามสิ้นสุดลงจะทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แต่ละฉบับ ก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ และรายงานผลการวิจัยต่อไป 2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 100 คน โดยการเก็บแบบสอบถามผ่านทางออนไลน์ และผู้ปฏิบัติงานด้านการตลาดในสถานประกอบการที่เกี่ยวกับธุรกิจการผลิต ค้าปลีกค้าส่ง และธุรกิจบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพมหานครจำนวน 100 คน โดยการเก็บแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์

และเมื่อการทำแบบสอบถามสิ้นสุดลงจะทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แต่ละฉบับ ก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ และรายงานผลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสำรวจแบบสอบถาม ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) หาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย

ผลการวิจัย (Research Results)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการเลือกเรียนนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผู้วิจัยมีการรายงานผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 81.43 ชั้นปีของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ ชั้นปีที่ 2 และ 4 คิดเป็นร้อยละ 28.57 ภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ จังหวัดเลย คิดเป็นร้อยละ 67.14 อาชีพผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ เกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 31.43 แหล่งเงินทุนในการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมาจากครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 74.29 อาชีพหลังจบการศึกษาสาขาวิชาการตลาดที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเลือกคือ นักการตลาดดิจิทัล คิดเป็นร้อยละ 18.18

1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) โดยเฉลี่ยมีระดับความคิดเห็นในภาพรวม 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.582) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด ให้ระดับความคิดเห็นในด้านการเลือกอาชีพเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.627) อันดับสอง คือ ด้านหลักสูตร โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14, S.D. = 0.639) อันดับสาม คือ ด้านภาพลักษณ์องค์กร/สถาบัน โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11, S.D. = 0.690) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านเหตุผลส่วนบุคคล โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.614) ตามลำดับ

ด้านเหตุผลส่วนบุคคล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) ให้ระดับความคิดเห็นในการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.819) อันดับสอง คือ ต้องการเพิ่มพูนความสามารถด้านการตลาดให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในอนาคต โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.773) และอันดับสาม คือ ต้องการมีวิสัยทัศน์ด้านธุรกิจ และการตลาด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.748)

ด้านการเลือกอาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) ให้ระดับความคิดเห็นในทำให้มีอาชีพที่มั่นคง สร้างฐานะตนเองได้ เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.768) อันดับสอง คือ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพได้หลากหลาย โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.741) และอันดับสาม คือ สามารถนำความรู้ไปประกอบธุรกิจส่วนตัว โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.736)

ด้านหลักสูตร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) ให้ระดับความคิดเห็นในเป็นหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = 0.779) อันดับสอง เป็นหลักสูตรที่ใช้เวลาเหมาะสม เช่น 4 ปี โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.751) และอันดับสาม คือ เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.816)

ด้านภาพลักษณ์องค์กร/สถาบัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) ให้ระดับความคิดเห็นว่าเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงมายาวนาน เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.979) อันดับสอง เป็นมหาวิทยาลัยมีความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.780) และอันดับสาม คือ เป็นมหาวิทยาลัยมีความรับผิดชอบต่อสังคมและใกล้ชิดกับท้องถิ่น โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.773)

1.3 ความต้องการในการเลือกเรียนสาขาการตลาดของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด

ความต้องการในการเลือกเรียนสาขาการตลาดของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) โดยเฉลี่ยมีระดับความคิดเห็นในภาพรวม 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.651) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) ให้ระดับความคิดเห็นในด้านวิชาเรียนเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.749) อันดับสอง คือ ด้านการอบรม โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.760) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการศึกษาดูงาน โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.771)

ด้านวิชาเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) ให้ระดับความคิดเห็นด้านวิชาเรียนในการตลาดดิจิทัล เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0.726) อันดับสอง คือ การบริหารผลิตภัณฑ์และราคา โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.956) และอันดับสาม คือ การดูแลลูกค้าและการวิจัยตลาด โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.804)

ด้านการอบรม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) ให้ระดับความคิดเห็นด้านการอบรมในทักษะโปรแกรมพื้นฐานสำหรับนักการตลาด เช่น การออกแบบสื่อทางการตลาด เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.857) อันดับสอง คือ บุคลิกภาพนักการตลาด เช่น การนำเสนอสินค้า โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = 0.846) และอันดับสาม คือ ทักษะการใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.822)

ด้านการศึกษาดูงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) ให้ระดับความคิดเห็นด้านการศึกษาดูงานในประเด็นการศึกษาดูงานในบริษัทเอกชนที่มีชื่อเสียง เป็นอันดับหนึ่ง โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.816) อันดับสอง คือ การศึกษาดูงานในสถานประกอบการในท้องถิ่น โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.880) และอันดับสุดท้าย การศึกษาดูงานในหน่วยราชการ โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.814)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ไปใช้ในการประกอบอาชีพงานด้านการตลาด

2.1 การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพงานด้านการตลาด (บัณฑิตสาขาวิชาการตลาด)

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.00 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ 23-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.00 สาขาวิชาที่จบของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ สาขาการตลาด คิดเป็นร้อยละ 100 ประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ 3-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.00 ตำแหน่งงานในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ พนักงาน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ประเภทธุรกิจที่ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ ธุรกิจด้านการจัดจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 40.00

2.1.2 การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพ

การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด โดยเฉลี่ยมีระดับการนำไปใช้ในภาพรวม 4 กลุ่มวิชาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.490) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด อันดับที่หนึ่ง คือ กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับการตลาด โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0.669) อันดับสอง คือ กลุ่มวิชาเนื้อหาใหม่สำหรับการพัฒนาเป็นนักตลาดดิจิทัล โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.436) และอันดับสุดท้าย คือ กลุ่มวิชาเนื้อหาเลือก โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.657)

กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับการตลาด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด อันดับที่หนึ่ง คือ การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.714) อันดับสอง คือ การตลาดดิจิทัล โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.718) และอันดับสาม คือ การบริหารการตลาด โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.732)

กลุ่มวิชาเนื้อหาเลือก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด อันดับที่หนึ่ง คือ การจัดการตราสินค้า โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.810) อันดับสอง คือ การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.770) และอันดับสาม คือ การตลาดบริการ โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.818)

กลุ่มวิชาเนื้อหาใหม่สำหรับการพัฒนาเป็นนักตลาดดิจิทัล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด อันดับที่หนึ่ง คือ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการสร้างเว็บไซต์เพื่อการตลาดดิจิทัล โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.731) อันดับสอง คือ การจัดการแคมเปญการสื่อสารการตลาดดิจิทัล โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.603) และอันดับสาม คือ การสร้างเนื้อหาเพื่อการตลาด (Content Marketing) โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.663)

2.2 การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในสถานประกอบการของผู้ปฏิบัติงานสายอาชีพการตลาด (สถานประกอบการ)

2.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.00 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ อายุ 29 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 92.00 สาขาวิชาที่จบของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ สาขาการตลาด คิดเป็นร้อยละ 46 ประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 91.00 ตำแหน่งงานในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ ผู้จัดการแผนก/ฝ่าย คิดเป็นร้อยละ 63.00 ประเภทธุรกิจที่ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากคือ ธุรกิจด้านการจัดจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 55.00

2.2.2 การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพ

การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด โดยเฉลี่ยมีระดับการนำไปใช้ในภาพรวม 4 กลุ่มวิชาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = 0.382) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตร

การตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด อันดับที่หนึ่ง คือ กลุ่มวิชาเนื้อหาใหม่สำหรับการพัฒนาเป็นนักตลาดดิจิทัล โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.527) อันดับสอง คือ กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับการตลาด โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.557) และอันดับสุดท้าย คือ กลุ่มวิชาเนื้อหาเลือก โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.90, S.D. = 0.615)

กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับการตลาด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด อันดับที่หนึ่ง คือ การตลาดดิจิทัล โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.577) อันดับสอง คือ พฤติกรรมผู้บริโภค โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.643) และอันดับสาม คือ การบริหารผลิตภัณฑ์และราคา โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = 0.603) ส่วนสองอันดับสุดท้าย คือ การตลาดระหว่างประเทศ โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.992) และบุคลิกภาพสำหรับนักการตลาด โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = 0.830)

กลุ่มวิชาเนื้อหาเลือก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด อันดับที่หนึ่ง คือ การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.702) อันดับสอง คือ การวางแผนทางการตลาด โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.785) และอันดับสาม คือ การจัดการตราสินค้า โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.552)

กลุ่มวิชาเนื้อหาใหม่สำหรับการพัฒนาเป็นนักตลาดดิจิทัล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาด อันดับที่หนึ่ง คือ การจัดการแคมเปญการสื่อสารการตลาดดิจิทัล โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.566) อันดับสอง คือ การสร้างร้านค้าออนไลน์ โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.646) และอันดับสาม คือ การสร้างเนื้อหาเพื่อการตลาด (Content Marketing) โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.655) ส่วนสองอันดับสุดท้าย คือ หลักกฎหมายและจริยธรรมสำหรับธุรกิจดิจิทัล โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 0.827) และพาณิชยอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น โดยมีระดับการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.86, S.D. = 0.766) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. อภิปรายผลเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4)

ปัจจัยส่งผลต่อการเลือกเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 พบว่ามากที่สุด คือ ด้านการเลือกอาชีพ ให้ระดับสำคัญของการเป็นหลักสูตรที่ทำให้มีอาชีพที่มั่นคง สร้างฐานะตนเองได้ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพได้หลากหลาย และสามารถนำความรู้ไปประกอบธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ให้ความสำคัญในเรื่องการ เป็นหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม และเป็นหลักสูตรที่ใช้เวลาเหมาะสม เช่น 4 ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนที่สำคัญต่อตัวผู้เรียนมากที่สุด คือ การที่เรียนแล้วสามารถนำไปสร้างอาชีพที่มั่นคง ประกอบธุรกิจส่วนตัวได้ และหลักสูตรต้องสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม เนื่องจากผู้เรียนมีความคาดหวังจากการเรียนที่จะส่งผลต่ออนาคตการทำงานหรือการประกอบอาชีพ ณัชชา สุวรรณวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560 ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยด้านภาพลักษณ์ ปัจจัยด้านหลักสูตร และปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในเรื่องหลักสูตรที่เปิดสอนเน้นทางด้านสาขาวิชาชีพ และหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน หมายถึง นักเรียนได้ให้ความสำคัญกับหลักสูตรมากที่สุด โดยมีหลักสูตรที่เปิดสอนเน้นทางด้านสาขาวิชาชีพซึ่งตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2. อภิปรายผลความต้องการในการเลือกเรียนสาขาการตลาดของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4)

ความต้องการในการเลือกเรียนสาขาการตลาดของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) พบว่า ด้านวิชาเรียน ให้ความสำคัญด้านวิชาเรียนในการตลาดดิจิทัล และการบริหารผลิตภัณฑ์และราคา ด้านการอบรม ให้ความสำคัญด้านการพัฒนาบุคลิกภาพนักการตลาด เช่น การนำเสนอสินค้า และทักษะโปรแกรมพื้นฐานสำหรับนักการตลาด เช่น การออกแบบสื่อทางการตลาด ด้านการศึกษาดูงาน ให้ความสำคัญด้านการศึกษาดูงานในประเด็นการศึกษาดูงานในบริษัทเอกชนที่มีชื่อเสียง ซึ่งความต้องการในการเลือกเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด (ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 4) นั้นมองจากเป้าหมายและสิ่งที่จะได้รับเมื่อเลือกเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาเรียน การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเหนือจากการเรียน และการได้ศึกษาในสถานที่จริงจากสถานประกอบการ ซึ่งในบริบทของงานด้านการตลาดหน่วยงานเอกชนจะมีระบบการทำงานที่ชัดเจนในการเป็นกรณีศึกษาด้านการตลาดที่จะช่วยเพิ่มเติมความรู้ ความสามารถ และทักษะให้ผู้เรียนได้ทั้งในด้านทฤษฎี และปฏิบัติ ซึ่งในความต้องการเหล่านี้จะเป็นประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ที่จะใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต สอดคล้องกับ ศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล (2559) ที่กล่าวไว้ว่า การปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการเลือกเรียนของนักเรียนไว้ดังนี้ 1) ด้านเป้าหมาย เป็นความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่ต้องการจะศึกษาต่อเพราะมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอาจจะต้องการมีความรู้ในสาขาวิชานั้นโดยเฉพาะ 2) ด้านความเชื่อ

ค่านิยม เป็นค่านิยมที่นักศึกษามีความคิด มีความรู้ มีความเข้าใจ และเล็งเห็นประโยชน์ของการศึกษาที่มีต่อการประกอบอาชีพ และมองว่าเมื่อศึกษาไปแล้วนั้นจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต

3. อภิปรายผลการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ปฏิบัติงานด้านการตลาดในสถานประกอบการ

การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ปฏิบัติงานด้านการตลาดในสถานประกอบการ พบว่า กลุ่มวิชาเนื้อหาบังคับ มีระดับการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดที่สำคัญ คือ การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ การตลาดดิจิทัล พฤติกรรมผู้บริโภค การบริหารการตลาด และการบริหารผลิตภัณฑ์และราคา กลุ่มวิชาเนื้อหาเลือก มีระดับการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดสำคัญ คือ การจัดการตราสินค้า การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ การวางแผนทางการตลาด การตลาดบริการ กลุ่มวิชาเนื้อหาใหม่สำหรับการพัฒนาเป็นนักตลาดดิจิทัล มีระดับการนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพของบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดสำคัญ คือ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการสร้างเว็บไซต์เพื่อการตลาดดิจิทัล การจัดการแคมเปญการสื่อสารการตลาดดิจิทัล การสร้างเนื้อหาเพื่อการตลาด (Content Marketing) การสร้างร้านค้าออนไลน์ ซึ่งเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อหลักสูตรสาขาวิชาการตลาดที่ควรพัฒนาบัณฑิตให้เป็นนักการตลาดที่มีความเชี่ยวชาญด้านการตลาดและการตลาดดิจิทัล สอดคล้องกับ สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยมหิดล (2560) ที่ระบุว่า สาขาวิชาการตลาด เป็นสาขาที่สร้างนักการตลาดและผู้ที่ต้องการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดที่มีพื้นฐานทั้งในเชิงทฤษฎีและการลงมือฝึกฝนปฏิบัติจริงภายใต้สภาพแวดล้อมทางการแข่งขันของธุรกิจในปัจจุบันในด้านการสร้างแบรนด์ (Branding) การวิจัยทางการตลาด (Marketing Research) การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Analytics) การสื่อสารการตลาดในยุคดิจิทัล (Marketing Communication in the Digital Era) การตลาดค้าปลีก (Retail Marketing) การตลาดดิจิทัล (Online Marketing) สำหรับตำแหน่งงานในอนาคตของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสาขานี้ ครอบคลุมในทุกตำแหน่งงานด้านการตลาด ตั้งแต่นักการตลาด นักสื่อสารการตลาด นักสร้างแบรนด์ นักวิเคราะห์ผู้บริโภค ที่ปรึกษาการตลาด ผู้จัดการผลิตภัณฑ์ ผู้บริหารการตลาดระดับสูง (Chief Marketing Officer) ครอบคลุมหลากหลายธุรกิจและอุตสาหกรรมธุรกิจค้าปลีก (Retailing) พาณิชย์ (Trading) อุตสาหกรรมบริการ (Service Industry) การสื่อสารการตลาด (Marketing Communication) การวิจัยทางการตลาด (Marketing Research)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ขอเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการศึกษาปัจจัยและความต้องการที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสาขาวิชาการตลาดของนักศึกษา พบว่า ให้ระดับความคิดเห็นในด้านการเลือกอาชีพเป็นอันดับหนึ่ง และอันดับสอง คือ

ด้านหลักสูตร ดังนั้นสาขาวิชาการตลาดควรมีแนวทางในการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาดดิจิทัล โดยการสร้างความรู้และทักษะเรื่องการตลาด การตลาดดิจิทัล ทักษะการใช้สื่อดิจิทัล การเรียนรู้แฟลตฟอร์มออนไลน์ด้านต่าง ๆ การเป็นนักการตลาดดิจิทัลที่มีความสามารถ และความเชี่ยวชาญในการวางแผนและทำสื่อการตลาดดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว เพื่อนักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้หลากหลาย และเป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมของการเป็นนักการตลาดดิจิทัลให้เป็นที่ต้องของตลาดแรงงาน ในส่วนของการตอบสนองความต้องการสาขาวิชาควรพิจารณาในด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้านวิชาเรียนควรมีการสอนในรายวิชาให้ครอบคลุมงานด้านการตลาดดิจิทัล เช่น รายวิชาการตลาดดิจิทัล การบริหารผลิตภัณฑ์และราคา และการดูแลลูกค้าและการวิจัยตลาด เป็นต้น 2) ด้านการอบรม ซึ่งควรให้ความสำคัญด้านการพัฒนาบุคลิกภาพนักการตลาด เช่น การนำเสนอสินค้า และทักษะโปรแกรมพื้นฐานสำหรับนักการตลาด เช่น การออกแบบสื่อทางการตลาดดิจิทัล การสร้างเนื้อหาทางการตลาดสำหรับสื่อออนไลน์ 3) ด้านการศึกษาดูงาน ควรให้ความสำคัญด้านการศึกษาดูงานในประเด็นการศึกษาดูงานในบริษัทเอกชนที่มีชื่อเสียง

1.2 การนำความรู้จากรายวิชาในหลักสูตรการตลาดไปใช้ในการประกอบอาชีพงานด้านการตลาดบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดที่สำเร็จการศึกษา ผู้ปฏิบัติงานด้านตลาดและผู้ประกอบการพบว่า ให้ความสำคัญในประเด็นของวิชาในด้านการตลาด และการตลาดดิจิทัล คือ การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ พฤติกรรมผู้บริโภค การบริหารการตลาด การบริหารผลิตภัณฑ์และราคา การจัดการตราสินค้า การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ การวางแผนทางการตลาด และการตลาดบริการการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการสร้างเว็บไซต์เพื่อการตลาดดิจิทัล การจัดการแคมเปญการสื่อสารการตลาดดิจิทัล การสร้างเนื้อหาเพื่อการตลาด (Content Marketing) การสร้างร้านค้าออนไลน์

ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านดิจิทัลควรจัดวิชาเรียนในสร้างความรู้ และทักษะให้กับนักศึกษาในรายวิชาดังนี้ 1) ในหมวดรายวิชาทางด้านการตลาดควรจัดวิชาเรียนเกี่ยวกับ การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการในยุคดิจิทัล การจัดการผลิตภัณฑ์และราคาในยุคดิจิทัล พฤติกรรมผู้บริโภคในยุคดิจิทัล การตลาดเชิงเนื้อหา การจัดการการตลาดในยุคดิจิทัล การจัดการตราสินค้าในยุคดิจิทัล การจัดการแคมเปญการตลาดผ่านสื่อดิจิทัล การจัดการลูกค้าสัมพันธ์ในยุคดิจิทัล การวางแผนการการตลาด การตลาดบริการในยุคดิจิทัล เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมความรู้ด้านการตลาด ซึ่งรายวิชาที่กล่าวมานั้นทางหลักสูตรปรับให้เน้นการปฏิบัติมากขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการตลาดให้กับนักศึกษาเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อสามารถนำไปทำงานในสถานการประกอบการณ์และธุรกิจส่วนตัวได้อย่างเชี่ยวชาญให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดดิจิทัล รวมถึงตลาดแรงงานและผู้ประกอบการ 2) ในหมวดของรายวิชาเกี่ยวกับการตลาดดิจิทัลควรมีการจัดรายวิชาเกี่ยวกับ การตลาดดิจิทัล การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการสร้างเว็บไซต์เพื่อการตลาดดิจิทัล การจัดการแคมเปญการสื่อสารการตลาดดิจิทัล การสร้างเนื้อหาเพื่อการตลาด (Content Marketing) และการสร้างร้านค้าออนไลน์ ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจ

บัณฑิตสาขาวิชาการตลาดดิจิทัลควรจัดวิชาเรียนในการส่งเสริมด้านการตลาดดิจิทัลให้กับนักศึกษาให้ครอบคลุมความรู้ด้านการตลาดดิจิทัล ซึ่งรายวิชาที่กล่าวมานั้นทางหลักสูตรปรับให้เน้นการปฏิบัติมากขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการตลาดให้กับนักศึกษาเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อสามารถนำไปทำงานในสถานการประกอบการณ์และธุรกิจส่วนตัวได้อย่างเชี่ยวชาญให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและบัณฑิตสาขาวิชาการตลาดดิจิทัล รวมถึงตลาดแรงงานและผู้ประกอบการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในบริบทของการวิจัยหลักสูตรสาขาการตลาดควรมีการศึกษาวิจัยในทุกปีเนื่องจากแนวโน้มของการบริหารด้านการตลาดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเพื่อที่หลักสูตรจะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อเหตุการณ์เพื่อตอบสนองตลาดแรงงานและผู้ประกอบการได้

2.2 การศึกษาวิจัยหลักสูตรสาขาวิชาการตลาดควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายของนักศึกษาระดับอาชีวศึกษาด้วย เนื่องจากก็เป็นลูกค้ากลุ่มเป้าหมายที่สำคัญที่หลักสูตรต้องทราบถึงความต้องการเพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุม

2.3 หลังจากนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรแล้วควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลการประยุกต์ใช้ เพราะเป็นเสมือนการประเมินผลการใช้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและได้ทราบการตอบสนองความต้องการของบัณฑิตและผู้ประกอบการอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง (References)

ณัชชา สุวรรณวงศ์. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560* (รายงานการวิจัย). สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

ศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล. (2559). *การศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี* (รายงานการวิจัย). คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (2559). *หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยมหิดล. (2560). *สาขาวิชาการตลาด*. สืบค้น 10 มีนาคม 2563 จาก ,https://www.cm.mahidol.ac.th/cmmu/index.php/programs/thai-program/mkt

สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2559). *หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580*. สืบค้น 10 มีนาคม 2563, จาก https://qa.chandra.ac.th/files/pdf/Law/hedu_plan20yrs.pdf

Taro, Y. (1967). *How to Calculate a Reliable Sample Size Using Taro Yamane Method*. สืบค้น 10 มีนาคม 2563, จาก https://uniprojectmaterials.com

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี

Factors Affecting Organizational Commitment of Personnal of Private Vocational Institutions: A Case Study of Private in Hightech Technological College

สุดารัตน์ ทิพนานนท์[1]
Sudarat Thipnanon

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 2) ศึกษาระดับปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 3) ศึกษาระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 4) เปรียบเทียบระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 5) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.958 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างด้วยค่า Independent Sample t-test, และ F-test (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติที่มีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านความเป็นเอกลักษณะของงาน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการมีอิสระในการทำงาน และด้านความหลากหลายในการทำงาน ตามลำดับ ระดับปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านลักษณะการบริหาร และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านค่าตอบแทนที่

Received: 2023-03-27 **Revised:** 2023-06-25 **Accepted:** 2023-06-27

[1] วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ Phetchabun Information Technological College.
Corresponding Author e-mail: toomt00m.suda@gmail.com

ยุติธรรมและเพียงพอ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน และด้านความก้าวหน้าและความมั่งคงในการทำงาน ตามลำดับ ระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรู้สึก ด้านการคงอยู่ และด้านบรรทัดฐานทางสังคม ตามลำดับ ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน มีระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบที่แตกต่างกันทางด้านสถานภาพการสมรส มีระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ($X_{1.4}$) ด้านความเป็นเอกลักษณะของงาน ($X_{1.3}$) และด้านความหลากหลายในการทำงาน ($X_{1.1}$) ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรของระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้ร้อยละ 60 (R^2 =0.60) ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานด้านความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน ($X_{1.4}$) ด้านความก้าวหน้าและความมั่งคงในการทำงาน ($X_{1.3}$) และด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ ($X_{1.1}$) ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรของระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้ร้อยละ 63 (R^2 =0.63)
คำสำคัญ (Keywords): ความผูกพันต่อองค์กร; บุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน; วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค

Abstract

The objectives of this research were to study the level of factors of the nature of work performed affecting organizational commitment of personnal of Private vocational institutions; to study the level of factors of quality of work life affecting organizational commitment of personnal of Private vocational institutions; to study the level of organizational commitment of private vocational institute personnel; to compare the level of organizational commitment of private vocational institute personnel. Classified by individual factors; and to study factors affecting organizational commitment of private vocational institute personnel: A case study of private in hightech technological college. Collecting the data from 127 of personnel who work in private

vocational institutions : A case study of private in hightech technological college. The instrument used was a 5-level estimation questionnaire with an IOC value between 0.80 - 1.00 with Reliability was 0.958. Data were analyzed in terms of frequency, means, standard deviation, t-test, F-test (One-way ANOVA), and Stepwise Multiple Regression Analysis. The results were found that the level of factors of the nature of work performed affecting organizational commitment of personnal of Private vocational institutions : A case study of private in hightech technological college was at a high level. When considering each side, with the average was at a highest level. The behavior of working with other people, and the uniqueness of the work. The average is at a high level. the freedom to work, and diversity in work, respectively. The level of factors of quality of work life affecting organizational commitment of personnal of Private vocational institutions : A case study of private in hightech technological college was at a high level. When considering each side, with the average was at a highest level. aspect of management. The average is at a high level, Work-life balance and personal life, fair and adequate compensation, hygienic and safe environment, good relationship in working together, and in terms of progress and stability in work, respectively. The level of organizational commitment of private vocational institute personnel : A case study of private in hightech technological college was at a high level. When considering each side, The average level was high in all aspects. Ranked in order of the aspects as follows: feeling, persistence, and social norms, respectively. The characteristics of the respondents' different from sex, age, education, marital status, monthly income, and duration of work. Were average the level of organizational commitment of private vocational institute personnel : A case study of private in hightech technological college wasn't different. The characteristics of the respondents' different from marital status. The level of organizational commitment of private vocational institute personnel : A case study of private in hightech technological college, the difference was statistically significant at 0.05 levels. Factors of the work characteristics that are performed in relation to the behavior of work that interacts with others($X_{1.4}$), The uniqueness of the work ($X_{1.3}$), and diversity in work ($X_{1.1}$) affecting the organizational commitment of private vocational institute personnel : A case study of private in hightech technological college, the difference was statistically significant at 0.05 levels. Which can explain the variation of the level of organizational commitment of private vocational institute personnel : A case study of private in hightech technological college at 60% (R^2 = 0.60). Factors of quality of work life good relationship in working together ($X_{2.4}$), in terms of progress and stability in work ($X_{2.3}$), and

fair and adequate compensation ($X_{2.1}$) affecting the organizational commitment of private vocational institute personnel : A case study of private in hightech technological college, the difference was statistically significant at 0.05 levels. Which can explain the variation of the level of organizational commitment of private vocational institute personnel : A case study of private in hightech technological college at 63% (R^2 = 0.63).

Keywords: commitment to the organization; Personnel of private vocational institutions; Hi-Tech Private College.

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในภาพรวมมีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลของการยกระดับสุขภาวะ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติสะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่ามีทักษะด้านการอ่านหรือการศึกษาหาความรู้ลดลง และมีจำนวนเยาวชนที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงานใด ๆ เพิ่มสูงขึ้นทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์และไม่ได้รับการพัฒนา ซึ่งประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอด จากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่านักเรียนไทยร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน ทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงาน และยังไม่มีระบบฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคนของประเทศเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนากำลังแรงงาน ที่จะช่วยระบุถึงสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา จึงเป็นข้อจำกัดในการผลิตและยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทางการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศสู่ฐานนวัตกรรม ที่มีแนวโน้มความต้องการทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น อาทิ ความรอบรู้ด้านดิจิทัล การจัดการข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์โค้ดดิ้ง รวมไปถึงทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพฤติกรรม อาทิ ทักษะมนุษย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2564) ซึ่งบุคลากรเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร ทั้งนี้เพราะการที่องค์กรหนึ่ง ๆ จะบรรลุถึงเป้าหมายได้สำเร็จนั้นจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายขององค์กร กล่าวคือ บุคลากรจะต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น ยังต้องมีความร่วมมือร่วมใจและทำงานเป็นทีมอย่างมี

ประสิทธิภาพ ดังนั้น หากจะเปรียบกับปัจจัย อื่น ๆ ของการดำเนินงานอันได้แก่ เงิน วัตถุดิบ เครื่องจักร การตลาดและการจัดการแล้ว ทรัพยากรมนุษย์คือปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการแข่งขันทางธุรกิจ กล่าวคือ หากองค์กรต่าง ๆ มีทรัพยากรด้าน อื่น ๆ เหมือนกัน แต่มีผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารแตกต่างกันแล้วผลการดำเนินงานย่อมแตกต่างกัน การที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารขององค์กรต่าง ๆ มีคุณภาพที่แตกต่างกันนี้ ส่วนหนึ่งมาจากสาเหตุการมีระบบการจัดการบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์ที่แตกต่างกัน (ชูชัย สมิทธิไกร, 2552) โดยในการพัฒนา “คน” เราต้องใช้เรื่องการพัฒนาการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อคนได้รับการศึกษา มีความรู้ความสามารถนำความรู้ที่มีมาช่วยพัฒนาตนเอง พัฒนาประเทศชาติ ก็จะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าได้ แต่ในการพัฒนาการศึกษาของคนนั้น บุคคลผู้ที่มีความสำคัญในการพัฒนาการศึกษานั้น ก็คือ บุคคลที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นครูซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กล่าวถึงครูไว้อย่างน่าสนใจประการหนึ่งว่า “ครู” คือบุคคลที่สังคมคาดหวังมาโดยตลอด ทั้งนี้เพราะงานของครูคือการสร้างเยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติให้เป็นคนดีมีคุณภาพ หน้าที่ของครูจึงไม่ได้ให้ความรู้เชิงวิชาการ เพื่อเป็นพื้นฐานของการประกอบอาชีพในอนาคตหรือเพื่อให้ศิษย์มีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเท่านั้น แต่การอบรมสั่งสอนให้ศิษย์เป็นคนดี มีศีลธรรม การประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีและการเป็นที่ปรึกษายามที่ศิษย์มีปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) และในการทำงานของครูนั้น ถ้าครูทำงานด้วยความกระตือรือร้นและสมัครใจหรือมีแรงจูงใจในการทำงาน จะทำให้ภารกิจของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุดการบริหารจัดการที่ดีจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ผู้ทำงานเกิดความตระหนักและมีแรงจูงใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลสำเร็จของงานและการได้รับการยอมรับในความรู้ความสามารถ ตลอดจนความก้าวหน้า ตำแหน่งหน้าที่การงาน (Jean Guilford and David E. Gray, 1970)

ในยุคปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์นั้นก็มิได้จำกัดขอบเขตอยู่แค่การสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กรเท่านั้น แต่ยิ่งไปกว่านั้นยังมีสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไป คือการปลูกฝังหรือสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรภายในองค์กรเกิดความ พึงพอใจ ความผูกพัน ความซื่อสัตย์ และจงรักภักดีที่จะร่วมมือและปฏิบัติงานให้กับองค์กรตลอดไป โดยองค์กรจะต้องใส่ใจดูแลรักษาความก้าวหน้าในอาชีพการงานให้กับบุคลากร อันจะส่งผลให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างชื่อเสียง และสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรโดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยและยากลำบาก แต่การที่องค์กรจะคาดหวังและมุ่งผลให้บุคลากรภายในองค์กรปฏิบัติเช่นนั้นได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรจะต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เป็นแรงเสริม เพื่อกระตุ้นและคอยผลักดันให้บุคลากรเกิดความผูกพันต่อองค์กร (วิลาวรรณ รพีพิศาล, 2559) ความผูกพันต่อองค์กรเป็นลักษณะความตั้งใจของพนักงานที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการกระทำเพื่อประโยชน์ต่อองค์กร มีความปรารถนาที่จะอยู่กับองค์กรตลอดไป รวมทั้งระดับความมากน้อยของความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการ หรือความจงรักภักดีต่อองค์กรและยอมรับเป้าหมายขององค์กรตลอดจนการมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรด้วย (March & Mannari, 1977) ความผูกพันต่อองค์กรเป็นความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ความผูกพันที่มีต่อเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร และการปฏิบัติงาน

ตามบทบาทของตนเอง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ซึ่งความผูกพันต่อองค์การประกอบด้วยความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร (Identification) โดยการเต็มใจที่จะปฏิบัติงานยอมรับในค่านิยมและวัตถุประสงค์ขององค์กร และถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นของตนเช่นกัน การเข้ามามีส่วนร่วมในองค์กร (Involvement) คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่และความจงรักภักดีต่อองค์กร (Loyalty) ความรู้สึกรักและผูกพันต่อองค์กร (Buchanan, 1979)

ความผูกพันกับองค์กรสามารถทำนายการเข้าออกจากงานของสมาชิกในองค์กรได้ดีกว่าความพึงพอใจในงาน กล่าวคือ ความผูกพันกับองค์กรเป็นแนวคิดที่มีลักษณะครอบคลุมมากกว่าความพึงพอใจในงานและสามารถสะท้อนถึงผลโดยทั่วไปที่บุคคลสนองตอบต่อองค์กรโดยส่วนรวม ในขณะที่ความพึงพอใจในงานสะท้อนถึงผลการตอบสนองของบุคคลต่องานในแง่ใดแง่หนึ่งเท่านั้น นอกจากนั้นความผูกพันต่อองค์กรค่อนข้างมีเสถียรภาพมากกว่าความพึงพอใจในงานซึ่งสะท้อนถึงผลการตอบสนองของบุคคลต่องานในแง่ใดแง่หนึ่งเท่านั้น และความผูกพันต่อองค์กรเป็นตัวชี้วัดที่ดีถึงความมีประสิทธิภาพขององค์กร การที่สมาชิกขาดความผูกพันต่อองค์กรจะส่งผลต่อให้สมาชิกขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน จะก่อให้เกิดการละเลยเพิกเฉยต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อองค์กรจนกระทั่งลาออกจากองค์กรไปในที่สุด ความผูกพันต่อองค์กรสามารถลดการลาออกของพนักงานได้เป็นการลดปัญหาการสูญเสียพนักงานที่ดีมีความรู้ ความชำนาญในการทำงาน การลาออกของพนักงานทำให้องค์กรมีต้นทุนจากการลาออกของพนักงาน คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นโดยตรงซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการสรรหา คัดเลือก ฝึกอบรม และพัฒนาพนักงานที่รับเข้ามาใหม่ เพื่อให้ทำงานแทนพนักงานเดิมที่ลาออกไปได้ และต้นทุนทางอ้อมคือ ผลกระทบของผลผลิตหรือประสิทธิภาพขององค์กรก็จะลดลงไปช่วงหนึ่ง เนื่องจากพนักงานไม่เพียงพอต่อกระบวนการทำงาน หากองค์กรสามารถทำให้บุคลากรมีความผูกพันต่อองค์กรได้มากเท่าใดก็จะส่งผลให้บุคลากรมีความปรารถนาที่จะอยู่เป็นสมาชิกขององค์กรต่อไปนานเท่านาน และพร้อมที่จะทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่สร้างผลงานที่น่าพึงพอใจ อัตราการขาดงานลดลงมีทัศนคติเชิงบวกต่อองค์กรและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่เป็นแนวทางเดียวกันกับเป้าหมายขององค์กร (Steers, 1977) ซึ่งบุคลากรในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนนั้น มีความสามารถจัดการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรและมีมาตรฐานวิชาชีพจำนวนบุคลากรมีเพียงพอกับจำนวนของนักเรียน นักศึกษาและสามารถดูแลนักเรียน นักศึกษาได้เป็นอย่างดี แต่มักพบปัญหาเรื่องความต่อเนื่องของบุคลากรในการปฏิบัติงาน เนื่องจากสถานศึกษาต้องสูญเสียบุคลากรที่มีคุณภาพความรู้ ความสามารถไปเนื่องจากมีบุคลากรเกษียณอายุราชการ โอนย้ายสังกัด ซึ่งอัตรากำลังที่จะต้องมาทดแทนนั้นยังไม่ได้ครบตามกำลังที่สูญเสียไป และจะรอจนกว่าการสรรหา คัดเลือก การบรรจุ แต่งตั้งบุคลากรใหม่ ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนทำให้การเรียนการสอนมีความไม่ต่อเนื่องส่งผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนักศึกษาอีกด้วยซึ่งในทางกลับกันถ้าพนักงานไม่มีความผูกพันต่อองค์กรเมื่อมีปัญหาเกิดความอึดอัดไม่พึงพอใจต่องานที่ทำหรือมีสิ่งเร้าอื่นเข้ามา เช่น มีหน่วยงานใหม่ยื่นข้อเสนอดี ๆ เข้ามา ก็จะ

ลาออกจากงานซึ่งจะส่งผลกระทบต่อองค์กรต้องมาสร้างคนใหม่ ๆ เป็นการเสียเวลาและทรัพยากรอย่างมากตลอดจนทำให้ขวัญกำลังใจ และความเชื่อมั่นของพนักงานที่อยู่ในองค์กรลดลง (วรารักษ์ ลีเลิศพันธ์, 2557)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น บุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งเพราะเป็นผู้จัดระบบการเรียนการสอนเป็นผู้ให้คุณธรรมที่พึงประสงค์ของคนในสังคม เป็นผู้มีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมมนุษย์ตลอดมาทุกยุคสมัย จึงจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องธำรงรักษาบุคลากรไว้ (Songsraboon et al., 2021) โดยเฉพาะผู้ที่มีความรู้ความสามารถเพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นปฏิบัติงานในหน่วยงานอย่างมีความสุข โดยจูงใจให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจผ่านกระบวนการการสื่อสารที่ดีมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม หรือมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม (Thongbai & Intarak, 2021) เพราะถ้าบุคลากรมีความพึงพอใจแล้วจะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ทุ่มเทอุทิศเวลาทำให้การปฏิบัติงานเต็มไปด้วยความสุข (Anamwat, 2000) ซึ่งบุคลากรสายวิชาชีพมีบทบาทสำคัญต่อการผลิตบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ยังต้องมีความสามารถในการออกแบบประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ (Thianprapha et al., 2016) และคุณภาพชีวิตการทำงานส่งผลต่อองค์กร 3 ประการ คือ ประการแรก เพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน ประการที่สอง สร้างความรู้สึกผูกพันต่อองค์กรลดอัตราการเปลี่ยนงาน ประการสุดท้าย ทำให้ผลผลิตสูงขึ้นและเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร เช่น ผลกำไร การบรรลุเป้าหมายขององค์กร ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในการทำงานจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญประการหนึ่ง (Greeberg and Baron, 1995: 225) และจากการเข้า-ออกจากงานของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ในช่วงเวลาที่ผ่านมานั้นมีการออกจากงานเพิ่มขึ้นในแต่ละปีจึงทำให้บุคลากรในการทำงานในแต่ละแห่งลดลงอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการทำงานขององค์กรที่จะส่งผลต่อบุคลากรให้เกิดความผูกพันกับองค์กร อันจะนำมาสู่ความเชื่อมั่นและประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์การ และเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงาน และแนวทางพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดี และความผูกพันกับองค์กรเพื่อรักษาพนักงานที่มีคุณค่าต่อองค์กรไว้ให้นานที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี

2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี

3. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี

4. เพื่อเปรียบเทียบระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

5. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ปฏิบัติที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะคณะผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ซึ่งกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ประกอบด้วยปัจจัย 2 ด้าน ดังนี้ 1) ปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติ ได้แก่ (1) ด้านความหลากหลายในการทำงาน (2) ด้านการมีอิสระในการทำงาน (3) ด้านความเป็นเอกลักษณะของงาน และ (4) ด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 2) ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ได้แก่ (1) ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ (2) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย (3) ด้านความก้าวหน้าและความมั่งคงในการทำงาน (4) ด้านความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน (5) ด้านลักษณะการบริหาร และ(6) ด้านสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว และความผูกพันต่อองค์กร 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้สึก 2) ด้านการคงอยู่ 3) ด้านบรรทัดฐานทางสังคม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรผู้ที่ปฏิบัติงานในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี จำนวน 10 แห่ง รวมจำนวน 190 คน โดยกลุ่มตัวอย่างซึ่งกำหนดจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้จากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 127 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ตามการคำนวณสัดส่วนจำนวนบุคลากรวิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็น

แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี จำแนกตามปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติ และปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) (Rensis Likert, 1967:114) โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนนตามระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) (Rensis Likert, 1967:114) โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนนตามระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.958 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะคณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติทดสอบ t (t-test Independent) และ 3) สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 127 คน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 58.27 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 52.76 การศึกษาปริญญาตรี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 77.95 มีสถานภาพสมรส จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 59.84 มีรายได้ต่อเดือน 15,000-20,000 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 40.94 และมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 59.84

การวิเคราะห์ระดับปัจจัยปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.60 ด้านความเป็นเอกลักษณะของงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.57 ด้านการมีอิสระในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 และด้านความหลากหลายในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.25 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 *ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติ ภาพรวม*

ด้านที่	ปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความหลากหลายในการทำงาน	4.25	0.80	มาก
2	ด้านการมีอิสระในการทำงาน	4.32	0.65	มาก
3	ด้านความเป็นเอกลักษณะของงาน	4.57	0.55	มากที่สุด
4	ด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.60	0.56	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	**4.44**	**0.47**	**มาก**

การวิเคราะห์ระดับระดับปัจจัยปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.60 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.66 รองลงมาคิดว่าการติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานเป็นงานที่ท้าทาย อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.61 และน้อยที่สุดได้แก่ ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานทุกครั้ง เมื่อต้องการความช่วยเหลือ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.56

2. ด้านความเป็นเอกลักษณะของงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.57 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รู้สึกว่างานมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.64 รองลงมาได้รับมอบหมายมีขอบเขตการทำงานที่ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.62 และน้อยที่สุดได้แก่ งานที่ได้รับมอบหมายเป็นงานที่มีลักษณะเฉพาะ ไม่ซ้ำซ้อนกับงานอื่น ทำให้สบายใจที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.47

3. ด้านการมีอิสระในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีโอกาสเสนอความคิดเห็นใหม่ ๆ หรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.56 รองลงมาหน่วยงานให้ความเป็นอิสระในการออกแบบการทำงานตามที่ตนเองต้องการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 และน้อยที่สุดได้แก่ ผู้บริหารให้ความเป็นอิสระในการตัดสินใจในการทำงานได้อย่างเต็มที่ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21

4. ด้านความหลากหลายในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.25 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า งานที่ปฏิบัติมีกิจกรรมในการทำงานที่หลากหลายไม่จำเจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.33 รองลงมาได้รับการสนับสนุนให้ทดลองวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากเดิมเพื่อความทันสมัยต่อเหตุการณ์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.27 และน้อยที่สุดได้แก่ งานที่ปฏิบัติมีการหมุนเวียนเปลี่ยนงานเพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.17

การวิเคราะห์ระดับปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.71 รองลงมาด้านสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 ถัดมาด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 และน้อยที่สุดได้แก่ ด้านความก้าวหน้าและความมั่งคงในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.11 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 4.2 *ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ภาพรวม*

ด้านที่	ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ	4.31	0.67	มาก
2.	ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	4.21	0.72	มาก
3.	ด้านความก้าวหน้าและความมั่งคงในการทำงาน	4.11	0.66	มาก
4.	ด้านความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน	4.15	0.70	มาก
5.	ด้านลักษณะการบริหาร	4.71	0.40	มากที่สุด
6.	ด้านสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว	4.31	0.46	มาก
	รวมเฉลี่ย	**4.30**	**0.45**	**มาก**

การวิเคราะห์ระดับปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านลักษณะการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.71 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารเอาใจใส่บุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกที่จะปฏิบัติกับใครเป็นพิเศษ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.85 รองลงมาผู้บริหารยอมรับความคิดเห็นในส่วนรวมและเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นในมุมมองของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.79 และน้อยที่สุดได้แก่ หน่วยงานมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35

2. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การทำงานไม่เป็นอุปสรรคต่อการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนฝูง อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.80 รองลงมาสามารถจัดสรรเวลาในการทำงาน สังคม ครอบครัวและชีวิตส่วนตัวได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.52 และน้อยที่สุดได้แก่ สมาชิกในครอบครัวเข้าใจและสนับสนุนให้นำงานจากที่ทำงานมาทำต่อที่บ้านได้ แม้จะเป็นเวลาของครอบครัว อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.86

3. ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ได้รับเงินเดือน เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมาได้รับเงินเดือนเพียงพอต่อการครองชีพในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.38 และน้อยที่สุดได้แก่ ได้รับสวัสดิการความทัดเทียมกับหน่วยงานอื่น เช่น ค่ารักษาพยาบาล ประกันสังคม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.17

4. ด้านสภาพแวดล้อมที่ถูกลักษณะและปลอดภัย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า หน่วยงานมีการเตรียมพร้อมและจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35 รองลงมาหน่วยงานมีการจัดสถานที่ทำงานอย่างเพียงพอและเหมาะสม เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ห้องทำงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.30 และน้อยที่สุดได้แก่ หน่วยงานมีบรรยากาศในการทำงานที่เหมาะสม เช่น อากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.10

5. ด้านความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.15 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เพื่อนร่วมงานมีการปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำในการทำงานร่วมกันอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.17 รองลงมาหน่วยงานสนับสนุนให้บุคลากรทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.17) และน้อยที่สุดได้แก่ บุคลากรในหน่วยงานมีความรักใคร่สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.12

6. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.11 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า หน่วยงานมีสวัสดิการต่าง ๆ ทำให้เกิดความมั่นคงในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.17 รองลงมาหน่วยงานมอบหมายงานที่ท้าทายเพื่อเป็นการเปิดโอกาสในการแสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.16 และน้อยที่สุดได้แก่ หน่วยงานมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมีธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.00

การวิเคราะห์ระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรู้สึก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.36 รองลงมาด้านการคงอยู่ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.23 และน้อยที่สุดด้านบรรทัดฐานทางสังคม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.04 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 *ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ภาพรวม*

ด้านที่	ความผูกพันต่อองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านความรู้สึก	4.36	0.56	มาก
2	ด้านการคงอยู่	4.23	0.66	มาก
3	ด้านบรรทัดฐานทางสังคม	4.04	0.73	มาก
	รวมเฉลี่ย	**4.21**	**0.61**	**มาก**

การวิเคราะห์ระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

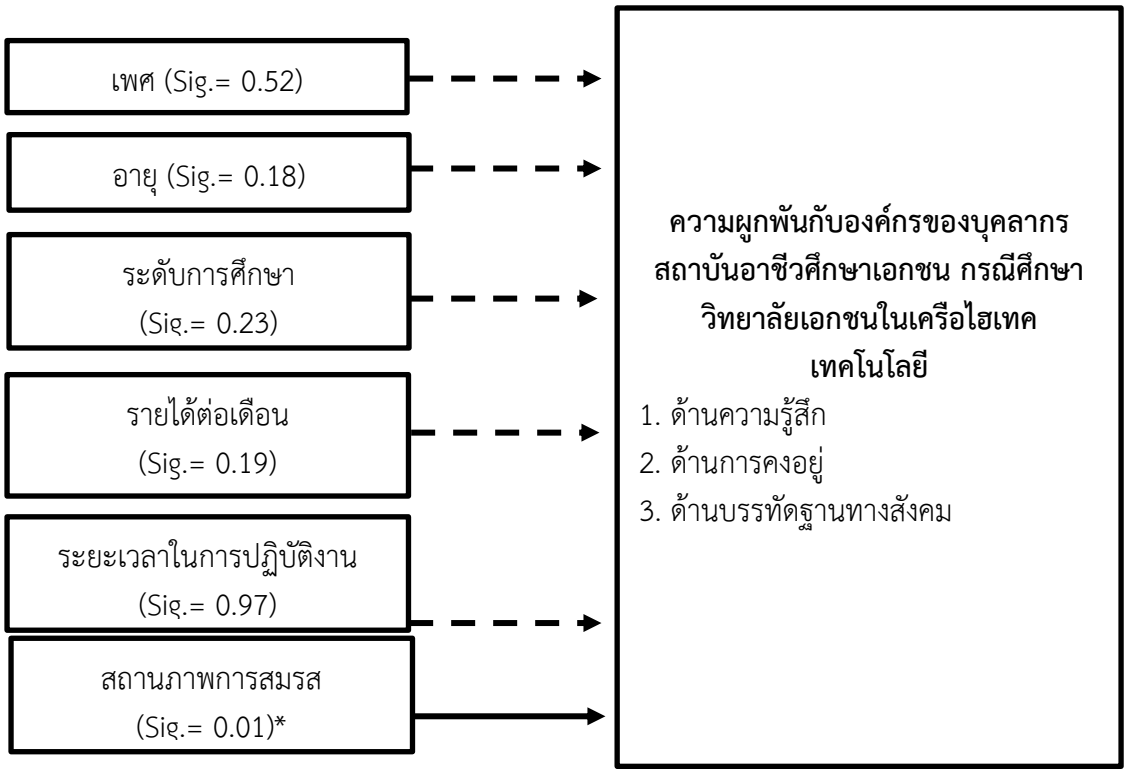
1. ด้านความรู้สึก อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.36 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บุคลกรเต็มใจทำงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานที่รับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย 4.58 รองลงมาพยายามพัฒนาตนเองเพื่อให้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ค่าเฉลี่ย 4.55 ถัดมาภูมิใจที่จะบอกผู้อื่นว่าทำงานในหน่วยงานแห่งนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50 และน้อยที่สุดได้แก่ กล่าวชื่นชมหน่วยงานของตนเองให้กับบุคคลภายนอกฟังอยู่เสมอ ค่าเฉลี่ย 4.09

2. ด้านการคงอยู่ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.23 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สาเหตุหลักที่ยังทำงานอยู่ในหน่วยงานนี้ เพราะหน่วยงานอื่นอาจไม่มีสวัสดิการที่ดีเท่าเทียมกับที่ได้รับในปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย 4.58 รองลงมายังคงทำงานต่อเนื่องที่หน่วยงานแห่งนี้ เนื่องจากได้รับผลประโยชน์และผลตอบแทนเหมาะสมกับความทุ่มเทในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.36 ถัดมาคิดว่าเมื่อลาออกจากหน่วยงานท่านจะสูญเสียสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ มากมายที่ได้รับจากหน่วยงาน ค่าเฉลี่ย 4.32 และน้อยที่สุดได้แก่ รู้สึกว่าการทำงานกับหน่วยงานนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์อะไรแก่ตัวท่านเองมากนัก ค่าเฉลี่ย 3.38

3. ด้านบรรทัดฐานทางสังคม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.04 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จะรู้สึกผิดหากตัดสินใจลาออกจากหน่วยงานในขณะที่หน่วยงานกำลังมีปัญหา ค่าเฉลี่ย 4.32 รองลงมาเชื่อว่าความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นด้วยจิตสำนึกจึงคงความเป็นสมาชิกที่ดีในหน่วยงานนี้ต่อไป ค่าเฉลี่ย 4.19 ถัดมารู้สึกว่าการย้ายงานบ่อย ๆ จากหน่วยงานหนึ่งไปอีกหน่วยงานหนึ่ง เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควรกระทำ ค่าเฉลี่ย 4.18 และน้อยที่สุดได้แก่ หน่วยงานนี้มีเป้าหมายที่เชื่อถือและยึดมั่น ค่าเฉลี่ย 3.73

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม มีระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านสถานภาพการ

สมรส โดยภาพรวม มีระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)*
หมายถึง มีความแตกต่างกัน, ⟶ หมายถึง ไม่แตกต่างกัน ⇢

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย : ผู้วิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี พบว่า มีปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ($X_{1.4}$) ด้านความเป็นเอกลักษณะของงาน ($X_{1.3}$) และด้านความหลากหลายในการทำงาน ($X_{1.1}$) ที่ร่วมกันทำนายระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้ร้อยละ 60 (R^2 = 0.60) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 *การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise ในการพยากรณ์ปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี*

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	0.59	0.27		2.18	0.03
ด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ($X_{1.4}$)	0.33	0.07	0.37	4.65	0.00
ด้านความเป็นเอกลักษณะของงาน ($X_{1.3}$)	0.27	0.07	0.31	4.08	0.00
ด้านความหลากหลายในการทำงาน ($X_{1.1}$)	0.20	0.08	0.21	2.67	0.01
$R = 0.78$, $R^2 = 0.60$					

การวิเคราะห์ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี พบว่า มีปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน ($X_{1.4}$) ด้านความก้าวหน้าและความมั่งคงในการทำงาน ($X_{1.3}$) และด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ ($X_{1.1}$) ที่ร่วมกันทำนายความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้ร้อยละ 63 ($R^2 = 0.63$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 *การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise ในการพยากรณ์คุณภาพชีวิตในการทำงานส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี*

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	B	Std. Error	Beta	t	Sig
ค่าคงที่ (Constant)	0.57	0.26		2.19	0.03
ด้านความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน ($X_{1.4}$)	0.37	0.06	0.43	5.68	0.00
ด้านความก้าวหน้าและความมั่งคงในการทำงาน ($X_{1.3}$)	0.29	0.07	0.32	4.35	0.00

ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ ($X_{1.1}$)	0.15	0.08	0.16	2.02	0.05
$R = 0.79, R^2 = 0.63$					

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 4 ประเด็นดังนี้

1. ระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความรู้สึก ด้านการคงอยู่ และด้านบรรทัดฐานทางสังคม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรเต็มใจทำงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานที่รับผิดชอบอยู่ พยายามพัฒนาตนเองเพื่อให้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งภูมิใจที่จะบอกผู้อื่นว่าทำงานในหน่วยงานแห่งนี้ อีกทั้งเมื่องานยังไม่เสร็จในช่วงเวลาทำงานก็มีความมุ่งมั่นจะทำให้เสร็จแม้จะเกินเวลาเลิกงานแล้ว เพราะรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งกับหน่วยงานนี้ อีกสาเหตุหลักที่ยังทำงานอยู่ในหน่วยงานนี้ เพราะหน่วยงานอื่นอาจไม่มีการจัดสวัสดิการที่ดีเท่าเทียมกับที่ได้รับในปัจจุบัน และจะยังคงทำงานต่อเนื่องที่หน่วยงานแห่งนี้ เนื่องจากได้รับผลประโยชน์อีกทั้งผลตอบแทนเหมาะสมกับความที่ทุ่มเทแรงกายแรงใจในการทำงาน รวมถึงคิดว่าเมื่อลาออกจากหน่วยงานแห่งนี้จะต้องสูญเสียสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ มากมายที่ได้รับจากหน่วยงาน จะรู้สึกผิดหากตัดสินใจลาออกจากหน่วยงาน ในขณะที่หน่วยงานกำลังมีปัญหา และเชื่อว่าความจงรักภักดีเป็นสิ่งที่สำคัญ ดังนั้นด้วยจิตสำนึกจึงคงความเป็นสมาชิกที่ดีในหน่วยงานนี้ต่อไป เพราะรู้สึกว่าการย้ายงานบ่อย ๆ จากหน่วยงานหนึ่งไปอีกหน่วยงานหนึ่ง เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควรกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิตตรา ปานดี (2558) ผลการวิจัยพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกรกนก มาตรคำมี (2562) ผลการวิจัยพบว่า พนักงานบริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด จังหวัดกรุงเทพฯ มีความผูกพันต่อองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.16 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรารถนา หลีกภัย (2563) ผลการศึกษาพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรภาครัฐในจังหวัดตรังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน มีระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันทางด้านสถานสภาพสมรส มีระดับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี โดยรวม แตกกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญมทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความเต็มใจในการทำงานพยายามพัฒนาตนเองให้งานที่ทำออกมามีประสิทธิภาพ อีกทั้งได้รับสวัสดิการที่ดี ผลประโยชน์ตอบแทนเหมาะสมกับที่ทุ่มเทในการทำงาน จึงไม่คิดตัดสินใจออกได้หากหน่วยงานกำลังมีปัญหาก็ตาม และเชื่อว่าความจงรักภักดีเป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกันจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิทยา โภคา (2552) ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับความผูกพันต่อองค์กร พบว่า เพศ อายุ สถานภาพที่แตกต่างกัน มีระดับความผูกพันของพนักงานที่มีต่อองค์กรของโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก จังหวัดสมุทรปราการ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา กิตติอร่ามพงศ์ และคณะ (2555) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และประเภทใบอนุญาต มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความผูกพันต่อองค์กรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปริยนุช ปัญญา และสุจินดา เจียมศรีพงษ์ (2557) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และรับค่าตอบแทนรายวัน /รายเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิตตรา ปานดี (2558) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลกับความผูกพันต่อองค์กร เพศ อายุและระดับการศึกษา ของพนักงานไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร

3.ปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี พบว่า มีปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ($X_{1.4}$) ด้านความเป็นเอกลักษณะของงาน ($X_{1.3}$) และด้านความหลากหลายในการทำงาน ($X_{1.1}$) ที่ร่วมกันทำนายความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้ร้อยละ 60 (R^2 = 0.60) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ยอมที่จะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ อีกกทั้งยังคิดว่าการติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานเป็นงานที่ท้าทาย ทำให้การทำงานในหน่วยงานทั้งงานทั่วไปหรืองานที่รับผิดชอบอยู่ทำให้ได้สร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนร่วมงานให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อเพื่อร่วมงานและหน่วยงาน ในการทำงานทีทำมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี รวมถึงงานที่ปฏิบัติมีกิจกรรมในการทำงานที่หลากหลายไม่จำเจทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวุฒิ ธนาคุณ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง

การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ : กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรในระดับสูง - สูงมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านอิสระในการทำงาน ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของงาน ด้านความหลากหลายในการทำงาน ด้านลักษณะการทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปรารถนา หลีกภัย (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรภาครัฐในจังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรภาครัฐในจังหวัดตรังในภาพรวมอยู่ในระดับมาก บุคลากรภาครัฐในจังหวัดตรังที่มีรายได้ต่อเดือนและลักษณะการจ้างงานแตกต่างกันมีความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรภาครัฐในจังหวัดตรัง คือ ปัจจัยประสบการณ์การทำงาน ปัจจัยลักษณะงาน และปัจจัยลักษณะโครงสร้าง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี พบว่า มีปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน ($X_{1.4}$) ด้านความก้าวหน้าและความมั่งคงในการทำงาน ($X_{1.3}$) และด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ ($X_{1.1}$) ที่ร่วมกันทำนายความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ได้ร้อยละ 63 (R^2 = 0.63) ทั้งนี้อาจเนื่องจาก หน่วยงานสนับสนุนให้บุคลากรทำงานเป็นทีม มีเพื่อนร่วมงานที่มีการปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำในการทำงานร่วมกันอยู่เสมอ หน่วยงานมีการจัดกิจกรรม เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเช่น งานเลี้ยงสังสรรค์ กิจกรรมนันทนาการ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ มีสวัสดิการต่าง ๆ ทำให้เกิดความมั่นคงในการทำงาน หน่วยงานมอบหมายงานที่ท้าทายเพื่อเป็นการเปิดโอกาสในการแสดงศักยภาพในการทำงานได้อย่างเต็มที่ และได้รับเงินเดือน เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด เพียงพอต่อการครองชีพในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันทุกวันนี้ คุ้มค่าต่อการทุ่มเทในการทำงานจึงเกิดพึ่งพอใจกับเงินเดือนและสวัสดิการที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมขวัญ เมฆสุข (2560) ผลการวิจัยพบว่า ระดับของความผูกพันต่อองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรมี 3 ปัจจัย คือ การทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และความเกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวุฒิ ธนาคุณ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ : กรณีศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงาน มีความผูกพันต่อองค์กรในระดับสูง-

สูงมากเรียกลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรม และพอเพียง ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านความก้าวหน้าและความมั่งคง ในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์อันดีในการทำงานร่วมกัน ด้านลักษณะการบริหาร และด้านสมดุลระหว่าง ชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ พบว่า ชุดตัวแปรทำนายทั้ง 20 ความสัมพันธ์กับตัวแปรความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรในระดับสูง (R = 0.779) ค่าสัมประสิทธิ์ การทำนายมีค่า (R^2 =0.607) โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรใน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในจังหวัดอุบลราชธานีมีทั้งหมด 8 ตัวแปร เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ ด้านความก้าวหน้าและความมั่งคงในการทำงาน ด้านสมดุลระหว่าง ชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัว ด้านรายได้ต่อเดือน ด้านมหาวิทยาลัย ด้านลักษณะการบริหาร ด้านลักษณะ การทำงานที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านสายงานที่ปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ความรู้ในเชิงวิชาการที่เกิดขึ้นใหม่ในงานวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันกับองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี กล่าวได้ว่า มีสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ดังนั้น ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างความผูกพันต่อองค์กรและหน่วยงานที่มีบริบทใกล้เคียง สามารถนำผลการวิจัยทั้งด้านวิชาการและความคิดเห็นของบุคคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการทำงานขององค์กรที่จะส่งผลต่อบุคลากรให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร อันจะนำมาสู่ความเชื่อมั่นและประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์การ และเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานขององค์กร และแนวทางพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดี และความผูกพันต่อองค์กรเพื่อรักษาพนักงานที่มีคุณค่าต่อองค์กรไว้ให้นานที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรในสถาบันการศึกษาหรือสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียง เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. ควรให้มีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กร เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบ และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร

3. ควรให้มีการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการสร้างความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเอกชนในเครือไฮเทค เทคโนโลยี ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

ชูชัย สมิทธิไกร. (2552). *การสรรหา การคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วราลักษณ์ ลีเลิศพันธ์. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด มหาชน*. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. ลำปาง: มหาวิทยาลัยเนชั่น.

วิลาวรรณ รพีพิศาล. (2554). *ความรู้พื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิจิตรหัตถกร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562.*

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570).* กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

Anamwat, P. (2000*). Motivation for the performance of teachers in the Catholic Diocese of Chanthaburi School*. Master of Education Thesis, Kasetsart University.

Buchanan, D. A. (1979). *The development of job design theories and techniques*. New York: Praeger Publishers.

Greenberg, A. and Baron, S. (1995). *Behavior in organizations: understanding and managing the human side of work.* New Jersey: Prentice Hall.

Jean Guilford and David E. (1970). *Gray Motivation and Modern Management*. Massachusetts: Addison – Wesley Publlishers, 171.

March, R.M., and Mannari, H. (1977). Organizational Commitment and Turnover: A rediction Study. *Administrative Science Quarterly*, 22(1), 57-75

Songsraboon, R., Thongtao, J., Damnoen, P. S., & Huanjit, P. S. (2021). Course management based on outcome-based education (OBE) of learning by working in real conditions. *Turkish Journal of Physiotherapy and Rehabilitation*, 32(3), 20491 – 20499.

Steers, R. M. (1977). *Organization Effectiveness*. California: Goodyear Publishers Inc.

Thianprapha, C., & Jeerapattanatorn, P. (2016). Characteristics towards teaching profession standards of in-service business teachers in Thailand’s leading

vocational schools. *Journal of Kasetsart Educational Review,* 31(1), 123-134.

Thongbai, K., & Intarak, P. (2021). Leadership role of school administrator and team performance of teacher in school under Rathaburi primary educational services area office 1. *Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences*, 4(1), 312-328.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์

Factors Influencing the Choice of Private College Education: A Case Study Phetchabun Information Technology College.

สุกัญญา คำยุก[1] สิรินี ว่องวิไลรัตน์[2]
Sukanya Kumyook, Sirinee Wongwirairat

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน ศึกษาระดับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน ศึกษาระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน เปรียบเทียบระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กับปัจจัยส่วนบุคคล เปรียบเทียบปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ กับปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ประจำปีการศึกษา 2564 ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างด้วยค่าที ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความต้องการ ด้านทัศนคติ ด้านการเรียนรู้ และด้านการรับรู้ ตามลำดับ ระดับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านตัวกระตุ้นทางการตลาด และด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวัฒนธรรม ด้านครอบครัว ด้านสภาพเศรษฐกิจ และด้านสังคม ตามลำดับ ระดับ

Received: 2023-07-02 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] นักศึกษาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น,
Master of Business Administration students, Faculty of Business Administration Northern College.
Corresponding Author e-mail: nuisukanya2529@gmail.com

[2] คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration Northern College

การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านชื่อเสียงของวิทยาลัย ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านอิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกับการตัดสินใจ และด้านความคาดหวังด้านอาชีพ ตามลำดับ ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านสถานศึกษาเดิม มีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ สถานศึกษาเดิม และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเกรดเฉลี่ยสะสม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว มีปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม สถานศึกษาเดิม และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว มีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ; อาชีวศึกษาเอกชน

Abstract

The objectives of this research were to study the level of internal factors influencing the choice of private college; to study the level of external factors influencing the choice of private college education; to study the level of decision making in choosing to study in private vocational education; to compare the level of decision making in choosing to study at the private vocational; to compare internal factors influencing the choice of private college education and to compare external factors influencing the choice of private college education : A case study phetchabun information technology college. Collecting the data from 210 of students who choose to study in phetchabun Information Technology college. The instrument used was a 5-level ratting scale. Questionnaire data were analyzed in terms of

frequency, means, standard deviation, t-test, and F-test (One-way ANOVA), The results were found that; The level of internal factors influencing the choice of private college education : A case study phetchabun information technology college was at a high level. When considering each side, the average was at a high level in all aspects. Ranked from the highest to the lowest in terms of as follows: personality needs, attitudes, learning and cognitive aspect, respectively. The level of external factors influencing the choice of private college education : A case study phetchabun information technology college was at a high level. When considering each side. Ranked from the highest to the lowest in terms of as follows: The average was at the highest level.; marketing stimulus and environment, The averages were at a high level, namely cultural aspects, family aspects, economic conditions, and social aspects, respectively. The level of decision making in choosing to study in private vocational education : A case study phetchabun information technology college was at a high level. When considering each side, the average was at a high level in all aspects. Ranked from the highest to the lowest in terms of as follows: college reputation, personal reasons, external influences related to decision-making, and career expectations, respectively. The characteristics of the respondents' different from sex, Cumulative GPA, average monthly household income, and parents' education level, There is a level of decision making in choosing to study in private vocational education : A case study phetchabun information technology college wasn't different. The characteristics of the respondents' different from sex, former school and parents' educational level. The level of internal factors influencing the choice of private college education : A case study phetchabun information technology college wasn't different. The characteristics of the respondents' different from cumulative GPA, average monthly household income, The level of internal factors influencing the choice of private college education : A case study phetchabun information technology college the difference was statistically significant at 0.05 levels. The characteristics of the respondents' different from sex, Cumulative GPA, former school and parents' education level. The level of external factors influencing the choice of private college education : A case study phetchabun information technology college wasn't different. . The characteristics of the respondents' different from , average monthly household income, The level of external factors influencing the choice of private college education : A case study phetchabun information technology college the difference was statistically significant at 0.05 levels.

Keywords Factors Influencing Decisions, Private Vocational Education.

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง จำเป็นต้องเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคม เพื่อให้สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หัวใจของการพัฒนาประเทศ คือ การศึกษา ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางสติปัญญา โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพโดยการเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มียุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยกระทรวงศึกษาธิการในฐานะดูแลเรื่องการจัดการศึกษาได้นำนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม โดยส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน คือ พัฒนาแรงงานของภาคอุตสาหกรรมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีวิสัยทัศน์คือยกระดับคุณภาพการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และลดความเหลื่อมล้ำอย่างทั่วถึง เน้นผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการและรองรับการพัฒนาประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 14-23; อ้างถึงใน ภัคชุดา เสรีรัตน์, 2560: 1)

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ. ศ. 2551 เน้นความสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพระดับฝีมือระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเพื่อยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันและสามารถเข้าสู่การเปิดเสรีทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอนาคตจึงได้กำหนดนโยบายให้มีการยกระดับทักษะฝีมือและเตรียมความพร้อมแก่กลุ่มเป้าหมายให้มีสมรรถนะที่ได้มาตรฐานสากล เนื่องจากการจัดการอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 ต้องการให้มีการกระจายอำนาจทางวิชาการสู่สถานศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

อาชีวศึกษาแห่งชาติ เพื่อเปิดโอกาศให้สถาบันการอาชีวศึกษาในแต่ละแห่ง สามารถพัฒนาหลักสูตรได้เอง โดยยึดกรอบคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพตามสาขาวิชา

จากสถิติข้อมูลสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์มี 13 แห่ง กำหนดเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐบาล 5 แห่ง และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน 8 แห่ง โดยมีนักเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 7,553 คน และนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 3,773 คน ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐบาล 5 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยการอาชีพวิเชียรบุรี วิทยาลัยการอาชีพชนแดน วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์ และวิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์ สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน 8 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคโนโลยี ไฮเทค เพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีเซนต์นีโอ วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค หนองไผ่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคโนโลยีป่าสักธารา วิทยาลัยเทคโนโลยี ไฮเทค วิเชียรบุรี และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีเทพพณิชยการ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบรณ์ :2560)

จะเห็นได้ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนผ่านการสนับสนุนระบบการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นกลไกสำคัญยิ่งต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศไทยอันจะเพิ่มศักยภาพของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555: 1; อ้างถึงใน ภัคชุดา เสรีรัตน์, 2560: 1) และเป็นไปในทิศทางเดียวกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) กำหนดนโยบายการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มสมรรถนะการแขงขันในระดับนานาชาติ ระบุว่าโครงสร้างการจ้างงานของสถานประกอบการโดยรวม มีอัตราส่วนกำลังคนที่มีการศึกษาในระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ โครงสร้างนี้ทำให้เกิดความต้องการกำลังคนระดับกลาง (ปวช.และปวส.) เป็นส่วนใหญ่ แต่เนื่องจากระบบการศึกษาในปัจจุบันยังผลิตกำลังคนด้านอุดมศึกษามากกว่าอาชีวศึกษา เพราะผู้เรียนมัธยมศึกษานิยมเรียนสายสามัญมากกว่าสายวิชาชีพ (ภัคชุดา เสรีรัตน์, 2560: 2) ซึ่งจากสถิติข้อมูลสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน ที่มีจำนวนหลายแห่งจึงทำให้เกิดการแข่งขันในการรับสมัครนักเรียน นักศึกษาเพื่อเข้าศึกษาต่อนั้น วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการศึกษาด้านการอาชีพ เพื่อให้บุตรหลานสามารถเรียนในสถานศึกษาที่ใกล้บ้าน ใกล้ครอบครัว มีความอบอุ่นในครอบครัว เป็นการสร้างรากฐานทางสังคมให้ครอบครัวมีความสุข สังคมเข้มแข็ง ซึ่งนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศชาติ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกลยุทธ์ในการหาวิธีการที่จะให้นักเรียน นักศึกษากลุ่มเป้าหมายตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และรูปแบบการประชาสัมพันธ์หลายช่องทาง เช่น ส่งแผ่นพับข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ไปยังสถานศึกษา แนะนำเว็บไซด์ จัดกิจกรรมการแนะแนวสัญจร จัดโครงการเปิดบ้านงานวิชาการ (Open House) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สภาวะแวดล้อมภายในวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ หลักสูตรและสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ทำการจัดการเรียนการสอนขึ้นเพื่อให้นักเรียน

นักศึกษามีความเข้าใจ และรู้สึกสนใจในการที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยผลการศึกษาที่ได้ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ แนวทางในการบริหารจัดการของสถาบันอาชีวศึกษา สามารถนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายเชิงรุกนำไปปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร แนวทางในการแนะแนว ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน นักศึกษาที่มีความสนใจและการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ กับปัจจัยส่วนบุคคล
5. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ กับปัจจัยส่วนบุคคล
6. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ กับปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะคณะผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ซึ่งกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชนไว้ 2 ปัจจัยได้แก่ 1) ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1. ความต้องการ 2.แรงจูงใจ 3.บุคลิกภาพ 4.ทัศนคติ 5.การรับรู้ 6.การเรียนรู้ 2) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1. สภาพเศรษฐกิจ 2. ครอบครัว 3. สังคม 4. วัฒนธรรม 5.) ตัวกระตุ้นทางการตลาด 6. สภาพแวดล้อม และการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนเอกชน จำนวน 6 ด้าน

ได้แก่ 1. ด้านเหตุผลส่วนตัว 2. ด้านอิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกับการตัดสินใจ 3. ด้านชื่อเสียงของวิทยาลัย 4. ด้านการจัดการเรียนการสอน 5. ด้านลักษณะทางกายภาพ 6. ด้านความคาดหวังด้านอาชีพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 460 คน และกลุ่มตัวอย่างใช้การกำหนดจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียน นักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2564 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมานค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ธ (Likert) ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมานค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ธ (Likert, 1967: 90-95; อ้างถึงใน นราธิจ ศรันย์ภัทรธร, 2559: 60) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง มีความสำคัญในการตัดสินใจมากที่สุด จนไปถึงระดับ 1 หมายถึง มีความสำคัญในการตัดสินใจน้อยที่สุด ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2564 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert's Rating Scale) (Likert, 1967: 90-95; อ้างถึงใน นราธิจ ศรันย์ภัทรธร, 2559: 60) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง มีความสำคัญในการตัดสินใจมากที่สุด จนไปถึงระดับ 1 หมายถึง มีความสำคัญในการตัดสินใจน้อยที่สุด ซึ่งการแปลผลระดับค่าเฉลี่ยการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับ ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด และระดับความสำเร็จของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความสำคัญต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความสำคัญต่อการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.915 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะคณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติทดสอบ t (t-test Independent) และ (One-Way Analysis of Variance : ANOVA) โดยการทดสอบค่า F (F-test)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 210 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 เกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.50-2.80 จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 35.24 ศึกษาในสถานศึกษาของเอกชน จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 59.52 ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 30.95 และผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 68.10

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมาด้านความต้องการ อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.80 ถัดมาด้านทัศนคติ อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.78 ถัดมาด้านการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.66 และน้อยที่สุดด้านการรับรู้ อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.65 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยรวม

ปัจจัยภายใน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการตัดสินใจ
1. ด้านความต้องการ	3.80	.95	มาก
2. ด้านแรงจูงใจ	3.74	.73	มาก

3. ด้านบุคลิกภาพ	4.00	.51	มาก
4. ด้านทัศนคติ	3.78	.71	มาก
5. ด้านการรับรู้	3.65	.68	มาก
6. ด้านการเรียนรู้	3.66	.67	มาก
รวม	**3.77**	**.49**	**มาก**

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านตัวกระตุ้นทางการตลาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.82 รองลงมาด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 4.79 ถัดมาด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.49 ถัดมาด้านครอบครัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.84 ถัดมาด้านสภาพเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.70 และน้อยที่สุดด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.67 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยรวม

ปัจจัยภายนอก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการตัดสินใจ
1. ด้านสภาพเศรษฐกิจ	3.70	.52	มาก
2. ด้านครอบครัว	3.84	.51	มาก
3. ด้านสังคม	3.67	.49	มาก
4. ด้านวัฒนธรรม	4.49	.35	มาก
5. ด้านตัวกระตุ้นทางการตลาด	4.82	.36	มากที่สุด
6. ด้านสภาพแวดล้อม	4.79	.44	มากที่สุด
รวม	**4.22**	**.29**	**มาก**

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านชื่อเสียงของวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.42 รองลงมาด้านเหตุผลส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.28 ถัดมาด้านอิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกับการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.18 และน้อยที่สุดได้แก่ ด้านความคาดหวังด้านอาชีพ มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.90 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยรวมและรายด้าน

การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการตัดสินใจ
1. ด้านเหตุผลส่วนตัว	4.28	0.46	มาก
2. ด้านอิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกับการตัดสินใจ	4.18	0.60	มาก
3. ด้านชื่อเสียงของวิทยาลัย	4.42	0.56	มาก
4. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.16	0.64	มาก
5. ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.05	0.69	มาก
6. ด้านความคาดหวังด้านอาชีพ	3.90	0.42	มาก
โดยรวม	4.16	0.46	**มาก**

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านเหตุผลส่วนตัวอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.28 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ต้องการเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยแห่งนี้ สูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.84 รองลงมาต้องการเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมที่กว้างขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.82 ถัดมาต้องการเป็นที่พึ่งของครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย4.82 และน้อยที่สุด ได้แก่ ต้องการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับตนเอง อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.60

2. ด้านอิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกับการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเพื่อนสนิทให้คำแนะนำ สูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.58 รองลงมาการได้รับข้อมูลจากพี่โรงเรียนไปแนะแนวที่โรงเรียน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.45 ถัดมาผู้ปกครองหรือญาติแนะนำ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.43 และน้อยที่สุด ได้แก่ ได้รับข้อมูลหรือวิชาที่ได้ทำการเปิดการเรียนการสอนจากอินเตอร์เน็ต และสื่อออนไลน์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.75

3. ด้านชื่อเสียงของวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิทยาลัยฯมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไปและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.61 รองลงมาวิทยาลัยฯเป็นสถานศึกษาที่สร้างบุคลากรในด้านการอาชีพเป็นที่ยอมรับแก่สังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.5) ถัดมาวิทยาลัยฯเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถในด้านการอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.52 และน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาในปัจจุบันหรือศิษย์เก่าประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.10

4. ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสาขาวิชาที่เรียน สูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.47 รองลงมา

หลักสูตรมีความทันสมัย ตรงกับความต้องการที่จะเรียน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.32 ถัดมามีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการคอยให้คำปรึกษา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.29 และน้อยที่สุด ได้แก่ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมา ค่าเฉลี่ย 3.81

5. ด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกในหลายด้าน เช่น ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม เป็นต้น สูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.43 รองลงมาระบบรักษาความปลอดภัยมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 4.41 ถัดมาบริการด้านรักษาพยาบาลเบื้องต้นภายในวิทยาลัยฯ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.97 และน้อยที่สุด ได้แก่ ความสวยงาม ความร่มรื่น และบรรยากาศของการเรียนรู้ภายในวิทยาลัยฯ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.80

6. ด้านความคาดหวังด้านอาชีพ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย3.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพทำให้มีประสบการณ์ในการทำงาน สูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.45 รองลงมามีรายได้จากงานที่ทำมากเพียงพอต่อการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 ถัดสามารถหางานที่ตรงกับสาขาวิชาที่ได้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.96 และน้อยที่สุด ได้แก่ สามารถเข้าทำงานในสถานประกอบการที่คาดหวังไว้ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.61

การเปรียบเทียบลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านสถานศึกษาเดิม มีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปรียบเทียบลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ สถานศึกษาเดิม และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเกรดเฉลี่ยสะสม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว มีปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปรียบเทียบลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม สถานศึกษาเดิม และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว มีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 4 ประเด็น

1. ระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ พบว่า ระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านชื่อเสียงของวิทยาลัย ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านอิทธิพลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับกับการตัดสินใจ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านลักษณะทางกายภาพ และด้านความคาดหวังด้านอาชีพ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก วิทยาลัยมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไปในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง อีกทั้งการสร้างบุคลากรในด้านการอาชีพจนเป็นที่ยอมรับแก่สังคม รวมถึงเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มอาชีวศึกษาที่มีความสามารถในด้านการอาชีพและอยู่ในสถานศึกษากลุ่มดีเยี่ยมในด้านการเรียนการสอน นักเรียน นักศึกษาจึงต้องการเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยแห่งนี้ อีกทั้งต้องการเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคมที่กว้างขึ้นต้องการเป็นที่พึ่งของครอบครัว ซึ่งโดยส่วนมากนักเรียน นักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อได้รับคำแนะนำจากเพื่อนสนิท มีการรับข้อมูลจากรุ่นพี่โรงเรียนที่เข้าศึกษาวิทยาลัยแห่งนี้ มาทำการแนะแนวที่โรงเรียน รวมไปถึงผู้ปกครองหรือญาติแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสฤษฎ์ ตะเส และคณะ (2556) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนของนักศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิศาล ภุชฌงค์ และคณะ (2560) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียนในวิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการลพบุรีในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชตา อนงค์เวช (2561) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนที่ มทส. โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านสถานศึกษาเดิม มีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นักเรียน นักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน มีความแตกต่างด้านสถานศึกษาเดิมเป็นสถานศึกษาเอกชน มีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญาดา นวลสาย (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า นักเรียนส่วนมากเป็นเพศหญิง อาชีพของผู้ปกครองส่วนมาก

ประกอบอาชีพรับจ้าง สถานภาพทางครอบครัวคือบิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว 5,000 – 10,000 บาท 2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ส่วนด้านเหตุผลส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ จำแนกตามเพศ อาชีพผู้ปกครอง สถานภาพทางครอบครัว โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาต่อสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ในทุกด้าน ส่วนด้านค่าธรรมเนียนการเรียนและค่าบริการต่าง ๆ ไม่พบเป็นปัญหา และยังได้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ในด้านค่าใช้จ่ายซึ่งไม่ค่อยเป็นปัญหา ถ้าหากสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับ แต่ถ้าแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างด้านค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่า ก็จะทำให้มีความได้เปรียบกว่าสถานศึกษาอื่นที่มีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า

3. ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันด้านเพศ สถานศึกษาเดิม ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันด้านเกรดเฉลี่ยสะสม รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว มีปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นักเรียนนักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน ที่มีเพศ สถานศึกษาเดิม และระดับการศึกษาของผู้ปกครองแตกต่างกัน มีปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่โอกาสในการหางานทำหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว รวมถึงการจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมต่าง ๆ ยังไม่เป็นที่ประจักษ์ต่อนักเรียน นักศึกษาทั่วไป ควรมีการปรับการเรียนการสอนให้สามารถจบไปแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสฤษฎ์ ตะเส และคณะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนไทย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนของนักศึกษาจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิหลัง พบว่า ขนาดของมหาวิทยาลัย คะแนนเฉลี่ยสะสม ระดับศึกษาบิดา ระดับศึกษามารดา อาชีพบิดา อาชีพมารดาและรายได้ครอบครัวที่แตกต่างกัน ส่งผลการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และพบว่าปัจจัยภายนอกประกอบด้วย ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยเหตุผล ส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการเงิน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกของนักศึกษาในการเลือกมหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันด้านเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม สถานศึกษาเดิม ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน
กัน ส่วนลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว มีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวนักเรียน นักศึกษาที่เลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชนมีปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนี ทัศศรี (2558) ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ เกรดเฉลี่ยสะสม อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวแตกต่างกัน ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านการเงิน ด้านครอบครัว ด้านสังคม และด้านสถาบันการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของของสฤษฎ์ ตะเส และคณะ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนไทย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนของนักศึกษาจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิหลัง พบว่า ขนาดของมหาวิทยาลัย คะแนนเฉลี่ยสะสม ระดับศึกษาบิดา ระดับศึกษามารดา อาชีพบิดา อาชีพมารดาและรายได้ครอบครัวที่แตกต่างกัน ส่งผลการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และพบว่าปัจจัยภายนอกประกอบด้วย ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยเหตุผล ส่วนบุคคล และปัจจัยด้านการเงิน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกของนักศึกษาในการเลือกมหาวิทยาลัยเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิศาล ภุชฌงค์ และคณะ (2560) ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียน ในวิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยการลพบุรี จำแนกตามภูมิลำเนา เพศ และผลการเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาเอกชน กล่าวได้ว่า มีความสำคัญสำหรับนักเรียน นักศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาที่มีบริบทในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาใกล้เคียงกับวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ สามารถนำผลการวิจัยทั้งด้านวิชาการและความเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาตลอดจนปรับปรุงกลยุทธ์ ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน นักศึกษาที่สนใจและกำลังตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับ

อาชีวศึกษา อีกทั้งใช้เป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์รวมถึงด้านการแนะแนวผู้ที่ต้องการศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรจัดทำแบบสอบถามเป็นประจำทุกปีเพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยนี้และพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ และควรมีการกำหนดตัวแปรที่จะนำมาศึกษาเพิ่มเติมให้ละเอียดมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาเอกชน กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศเพชรบูรณ์ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

ทัศนี ทัศศรี. (2558). การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาวิชาการผังเมืองคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการผังเมืองมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธราธิจ ศรันย์ภัทรธร. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะบัญชีมหาวิทยาลัยเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.

รัชตา อนงค์เวช (2561). ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีของนักศึกษาโควตา ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555. รายงานวิจัยสถาบัน. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

พิชญาดา นวลสาย. (2563). การศึกษาสภาพปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดศรีสะเกษ. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต, 20(1). 26-38.

ภัคชุดา เสรีรัตน์. (2560). ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

วิศาล ภุชฌงค์ และคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนวิทยาลัยการศึกษาเอกชน : กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการลพบุรีเขตอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต. 11(2). 129-140.

สฤษฎ์ ตะเส (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต. 8(2).

Likert, Rensis. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbeic, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son. (pp. 90-95).

การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

The Application of Management Accounting Affecting The Success of Business Operator Selling Construction Materials in Bueng Sam Phan District Phetchabun Province

วรรณนิสา วงษา[1] สิรินี ว่องวิไลรัตน์[2]
Wannisa Wongsa, Siranee Wongwirairat

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง ศึกษาระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง เปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างกับปัจจัยส่วนบุคคล เปรียบเทียบระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง กับปัจจัยส่วนบุคคล และ 5.) ศึกษาการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพันจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างด้วยค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่า ระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการควบคุม ด้านการวางแผน ด้านการสั่งการ ด้านการจัดการต้นทุน และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ ระดับความสำเร็จของธุรกิจขายส่งอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดหาและใช้ทรัพยากร ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย และด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อปี และรูปแบบธุรกิจ โดยภาพรวม มีระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของ

Received: 2023-03-27 **Revised:** 2023-06-28 **Accepted:** 2023-06-29

[1] นักศึกษาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Master of Business Administration students, Faculty of Business Administration Northern College. Corresponding Author e-mail: wannisawongsa@gmail.com

[2] คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration Northern College

ผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อปี โดยภาพรวม มีระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ และรูปแบบธุรกิจ โดยภาพรวม มีระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารด้านการวางแผน (X_1) ด้านการจัดการต้นทุน (X_5) ด้านการสั่งการ (X_3) ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายส่งอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรของระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง ได้ร้อยละ 75 (R^2 = 0.75)

คำสำคัญ (Keywords): การบัญชีบริหาร; ความสำเร็จของผู้ประกอบการ; ธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง

Abstract

The objectives of this research were to study the level of application of management accounting of business operator selling construction materials; to study the level of success of business operator selling construction materials.; to compare the level of application of management accounting of business operator selling construction materials with personal factors; to compare the level of success of business operator selling construction materials with personal factors; and to study the application of management accounting affecting the success of business operator selling construction materials in Bueng Sam Phan District Phetchabun Province. Collecting the data from 104 of business operator selling construction materials in Bueng Sam Phan District, Phetchabun Province. The instrument used was a 5-level ratting scale. Questionnaire Data were analyzed in terms of frequency, means, standard deviation, t-test, F-test (One-way ANOVA), and Stepwise Multiple Regression Analysis. The results were found that the level of application of management accounting of business operator selling construction materials in Bueng Sam Phan District Phetchabun Province was at a high level. When considering each side, the average was at a high level in all aspects, Ranked from the highest to the lowest in terms of control as follows: Control Planning Command cost management and decision-making, respectively. the level of success of business operator selling construction material in Bueng Sam Phan District Phetchabun Province was at a high level. When considering each side, the average was at a high level in all aspects. Ranked in order of the aspects with the highest to the lowest averages as follows: Procurement and resource utilization goal achievement Satisfaction of all parties and operational processes, respectively. the characteristics of the

respondents' different from sex, age, education , annual income and business style. Were average the level of application of management accounting of business operator selling construction materials in Bueng Sam Phan District Phetchabun Province wasn't different. the characteristics of the respondents' different from age, education and annual income. Were average the level of success of business operator selling construction material in Bueng Sam Phan District Phetchabun wasn't different. The characteristics of the respondents' different from sex and business style. The level of success of business operator selling construction material in Bueng Sam Phan District Phetchabun, the difference was statistically significant at 0.05 levels. application of management accounting in planning (X_1), cost management (X_5), ordering (X_3). Affecting the success of business operator selling construction material in Bueng Sam Phan District Phetchabun Province Statistically significant at the 0.05 level. Which can explain the variation of success of business operator selling construction material at 75% (R^2 = 0.75).

Keywords: management accounting; entrepreneurial success; Construction equipment sales business

บทนำ (Introduction)

การเติบโตของเศรษฐกิจในประเทศไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และมีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นได้เรื่อย ๆ การค้าเป็นหนึ่งปัจจัยหลักที่มีความสำคัญและเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยมาตั้งแต่ในสมัยโบราณด้วยการนำผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูกมาซื้อขายและแลกเปลี่ยนสินค้าจนมาถึงในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนให้มีการเจริญเติบโตและทันสมัยมากขึ้นส่งผลให้เกิดห้างร้านและบริษัทมากมาย หนึ่งในอุตสาหกรรมของการค้าที่มีความสำคัญของประเทศไทย คือ ธุรกิจค้าปลีก โดยธุรกิจค้าปลีกของประเทศไทยที่มีมูลค่านับแสนล้านบาท ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทย ก่อให้เกิดการลงทุนของธุรกิจค้าปลีกอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ธุรกิจวัสดุก่อสร้างเป็นธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อใช้ในการก่อสร้าง ซ่อมแซม ตกแต่งที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ที่ต้องการใช้งาน โดยธุรกิจวัสดุก่อสร้างเป็นธุรกิจที่มีความหลากหลายและทิศทางการเติบโตของวัสดุก่อสร้างจะขึ้นอยู่กับผู้ใช้งานและประเภทของงานก่อสร้างที่จะเกิดขึ้น โดยในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ได้มีการพัฒนาปรับปรุงและขยายถนนในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ การพัฒนาแหล่งน้ำและเนื่องจากการเติบโตของเศรษฐกิจ มีการขยายวงกว้างจากเมืองไปสู่หัวเมืองรอง มีพื้นที่มีการพัฒนา มีสิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้นักลงทุนส่วนใหญ่เล็งเห็นถึงพื้นที่ จึงเข้ามาลงทุนทำให้ในโครงการก่อสร้างที่มีขนาดเล็ก ผู้รับเหมาจะมีการสั่งซื้อวัสดุก่อสร้างจากผู้ประกอบการค้าปลีกวัสดุก่อสร้างขนาดกลางและขนาดเล็กและกลุ่มลูกค้ารายย่อยซึ่งจะเป็นกลุ่มการซ่อมแซม ปรับปรุงและปลูกสร้างที่อยู่อาศัย โดยลูกค้ากลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะซื้อจากผู้ประกอบการค้าปลีกวัสดุก่อสร้าง (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2560)

โดยอัตราการขยายตัวของการลงทุนการก่อสร้างมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เมื่อระบบเศรษฐกิจขยายตัว ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จะกระเตื้องขึ้นได้เร็วและขยายตัวได้มากกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในธุรกิจประเภทนี้ที่มีผลกับภาวะเศรษฐกิจโดยรวม หากมีการดำเนินก่อสร้างเพิ่มขึ้น แสดงว่าผู้ลงทุนก่อสร้างมีความเชื่อมั่นมากขึ้นว่าเศรษฐกิจกำลังจะขยายตัวจึงทำการก่อสร้างเพิ่มขึ้น นอกจากนี้เมื่อมีการก่อสร้างเพิ่มขึ้น ก็ก่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจตามมามากมาย เช่น การจ้างแรงงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้คนมีรายได้มากขึ้นเมื่อคนมีรายได้มากขึ้น ก็พร้อมที่จะใช้จ่ายมากขึ้น ทำให้เศรษฐกิจเติบโต กล่าวได้ว่าการก่อสร้างสามารถใช้พยากรณ์ภาวะเศรษฐกิจได้ โดยมีความสัมพันธ์กับการขยายตัวหรือหดตัวทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกัน (ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2561) ปัจจุบันมีกลุ่มธุรกิจอุปกรณ์ก่อสร้างประมาณ 8,200 ราย แบ่งเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ 163 ราย รายกลาง 723 ราย และรายเล็ก 7,332 ราย (ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2564) ซึ่งธุรกิจวัสดุก่อสร้างปี 2564-2566 มีแนวโน้มกระเตื้องขึ้นตามความต้องการทั้งในและต่างประเทศ ปัจจัยหนุนจากมูลค่าการลงทุนด้านก่อสร้างโดยรวมในไทยคาดว่าจะขยายตัวเฉลี่ย 4.9-5.2% ตามการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐ โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวเนื่องกับ Eastern Economic Corridors (EEC) รวมถึงโครงการขยายเส้นทางคมนาคมขนส่งทางถนนและระบบรางทั่วประเทศ นอกจากนี้ การก่อสร้างที่อยู่อาศัยภาคเอกชนมีแนวโน้มฟื้นตัวตามทิศทางเศรษฐกิจ และการส่งออกวัสดุก่อสร้างจะได้รับอานิสงส์จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจหลังวิกฤต COVID-19 รวมถึงการขยายตัวของการลงทุนภาคก่อสร้างทั้งโครงสร้างพื้นฐานและโครงการอสังหาริมทรัพย์ในประเทศ CLV ซึ่งเป็นตลาดหลักรายได้ของผู้ผลิตและผู้จาหน่ายวัสดุก่อสร้างมีแนวโน้มขยายตัวท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรงทั้งจากผู้ผลิตในประเทศและจากสินค้านำเข้า ทั้งนี้ ผู้ผลิตวัสดุก่อสร้างมีแนวโน้มที่จะปรับกระบวนการผลิตด้วยการลงทุนด้านเทคโนโลยีมากขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้า ขณะเดียวกันผู้ค้าเร่งปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคดิจิทัล เช่น การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นต้น ซึ่งธุรกิจวัสดุก่อสร้างเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สำคัญของภาคก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ โดยยอดขายวัสดุก่อสร้างผันแปรในทิศทางเดียวกับภาวะการลงทุนภาคก่อสร้าง เนื่องจากต้นทุนวัสดุก่อสร้างมีสัดส่วนสูงถึง 60% ของมูลค่าการก่อสร้าง ทั้งนี้วัสดุก่อสร้างประเภทหลักมีสัดส่วน 64% ของยอดขายวัสดุก่อสร้างทั้งหมด แบ่งเป็นวัสดุประเภทงานโครงสร้าง ได้แก่ ปูนซีเมนต์ คอนกรีตผสมเสร็จ เหล็กก่อสร้าง และวัสดุประเภทงานตกแต่ง ได้แก่ กระเบื้องเซรามิก เครื่องสุขภัณฑ์เซรามิก (ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2564)

ด้านเศรษฐกิจจังหวัดเพชรบูรณ์คาดว่าจะหดตัวร้อยละ 2.9 ลดลงจากที่คาดการณ์เดิมเดือนมิถุนายน 2564 ที่ขยายตัวร้อยละ 0.4 เนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด 9 ระลอกใหม่ประกอบกับได้รับผลกระทบจากพายุที่เคลื่อนตัวสู่ประเทศไทย 2-3 ลูก ทำให้เสี่ยงเกิดน้ำท่วมโดยส่งผลให้เศรษฐกิจจังหวัดเพชรบูรณ์มีการปรับตัวลดลงตามการชะลอของ ด้านอุปทาน จากการผลิตภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ในขณะที่ด้านอุปสงค์ขยายตัวจากการลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคภาคเอกชน เป็นสำคัญ การขาดแรงงานฝีมือด้านการผลิตยังเป็นปัญหาสำคัญของทางจังหวัดควรมีการ

พัฒนาทักษะฝีมือด้านแรงงานให้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งจำนวนของการรวมกลุ่มของภาคอุตสาหกรรมยังมีน้อย ผู้ประกอบการยังขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการด้านต้นทุนในการผลิตและเทคโนโลยีสมัยใหม่ควรมีการส่งเสริมความรู้ด้านนี้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบูรณ์, 2564: 6) ซึ่งในปัจจุบันผู้บริหารมักไม่ให้ความสำคัญของข้อมูลรายงานทางการเงิน เนื่องจากบริษัทต่าง ๆ มีพนักงานบัญชีที่รับผิดชอบด้านการบัญชีและด้านการเงินอยู่แล้ว ซึ่งรายงานผลการประกอบกิจการที่ผู้บริหารได้รับนั้น ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในรายงานทางการเงินมากน้อยเพียงใด รวมถึงผู้บริหารได้นำข้อมูลในรายงานผลการประกอบกิจการมาใช้ เพื่อการประกอบการตัดสินใจในการบริหารกิจการหรือไม่ หรือเพียงใช้เพื่อชำระภาษีและแสดงผลการดำเนินงานของกิจการตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองกันโดยทั่วไปเพียงอย่างเดียว ดังนั้นการวิเคราะห์ระดับการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารจึงเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารเป็นอย่างมาก เนื่องจากลักษณะของธุรกิจมีความแตกต่างกันออกไปด้วยทุนจดทะเบียนที่ไม่เท่ากัน ประเภทธุรกิจ จำนวนพนักงาน อีกทั้งข้อมูลภายในและภายนอกของกิจการ เป็นปัจจัยสำคัญในการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหาร ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพ ในการดำเนินธุรกิจ ฝ่ายบริหารจึงต้องทำหน้าที่หลักทั้ง 4 หน้าที่ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนการสั่งการการควบคุมและการตัดสินใจ เพื่อปรับกระบวนการและกลยุทธ์ในการแข่งขัน เพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงต้องมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่ต้องนำข้อมูลทางการบัญชีบริหารมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างเร่งด่วนเพื่อให้เท่าทันต่อการแข่งขันทางธุรกิจ เพื่อให้องค์กรเจริญเติบโตและประสบความสำเร็จ (Casey, 1996: 5) ซึ่งแนวทางอีกหนึ่งแนวทางที่น่าสนใจ คือ การบริหารจัดการด้านการเงินของโครงการ ปัจจุบันมีการนำการบัญชีบริหารมาประยุกต์ใช้ในส่วนของกระบวนการจัดการปัญหาในการดำเนินงานของผู้บริหารในธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง โดยบัญชีบริหารจะมีความแตกต่างจากการบัญชีการเงินทั่วไป โดยการบัญชีการเงิน คือ การบัญชีที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรวบรวม จำแนก และรายงานข้อมูลทางการเงินที่เกิดขึ้นในอดีตให้กับบุคคลภายนอกที่ต้องการข้อมูลทางการเงิน ในขณะที่การบัญชีการบริหารจะมีหลักการเกี่ยวกับการให้ข้อมูลทางการเงินแก่ผู้บริหารภายในธุรกิจใช้ในการวางแผน ควบคุม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของธุรกิจ ซึ่งการบัญชีบริหารจะมีความยืดหยุ่น สามารถนำเสนอข้อมูลตามความต้องการของผู้ใช้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของการนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการ (กชกร เฉลิมกาญจนาและคณะ, 2553) ดังนั้นการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารสามารถทำให้การบริหารงานในธุรกิจมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา และการสนับสนุนการดำเนินงานมากขึ้น จากบทบาทหน้าที่ของเจ้าของธุรกิจจะเห็นว่า การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารจะต้องเกิดจากกระบวนการด้านวางแผน ด้านการควบคุม ด้านการสั่งการ ด้านการตัดสินใจ และด้านการจัดการต้นทุน ซึ่งทางเจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างต้องประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารนี้ เพื่อเกิดความสำเร็จของธุรกิจขายอุกรณ์ก่อสร้างตามด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านการจัดหาและใช้ทรัพยากร ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน และด้านความพึงพอใจของทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาธุรกิจให้มีความเติบโตอย่างยั่งยืนตลอดจนการพัฒนาธุรกิจให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ธุรกิจหรือหน่วยงานได้กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยต้องการศึกษาการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้ทฤษฎีการบัญชีบริหารในการวางแผนจัดการที่ดี และเลือกใช้ กลยุทธ์ที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาปรับปรุงธุรกิจให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อมูลการศึกษานี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง ทั้งลักษณะการดำเนินงานของการบริหารธุรกิจ ตลอดจนแนวทางของผู้ประกอบการในการจัดการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มธุรกิจ เพื่อให้ประสบความสำเร็จ และทำให้ผู้บริหารสามารถแข่งขันได้อย่างมีศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ กับปัจจัยส่วนบุคคล
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ กับปัจจัยส่วนบุคคล
5. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะคณะผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างไว้ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการควบคุม 3) ด้านการสั่งการ 4) ด้านการตัดสินใจ 5) ด้านการจัดการต้นทุน และความสำเร็จของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบรรลุเป้าหมาย 2) ด้านการจัดหาและใช้ทรัพยากร 3) ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน และ4) ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 148 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า: ออนไลน์, ณ วันที่ 19 พฤศจิกายน

2564) เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้การกำหนดจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้จากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 104 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อปี และรูปแบบของธุรกิจ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert, 1967: 114) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับ 1 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert, 1967: 114) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ 5 หมายถึง มีความสำเร็จของธุรกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับที่ 1 หมายถึง มีความสำเร็จของธุรกิจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งการแปลผลระดับค่าเฉลี่ยการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับ ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด และระดับความสำเร็จของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความสำเร็จของธุรกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงระดับค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของธุรกิจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.94 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา คณะคณะผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติทดสอบ t (t-test Independent) และ 3.) สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อเลือกตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 104 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 77.88 มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 56.73 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 45.19 มีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 15 ล้านบาท จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 78.85 และมีรูปแบบธุรกิจเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 78.85 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$=3.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการควบคุม ด้านการวางแผน ด้านการสั่งการ ด้านการจัดการต้นทุน และด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}$= 3.96, 3.95, 3.90, 3.82, 3.64) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหาร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหาร
1	ด้านการวางแผน	3.95	0.45	มาก
2	ด้านการควบคุม	3.96	0.66	มาก
3	ด้านการสั่งการ	3.90	0.19	มาก
4	ด้านการตัดสินใจ	3.64	0.20	มาก
5	ด้านการจัดการต้นทุน	3.82	0.52	มาก
	รวมเฉลี่ย	**3.85**	**0.31**	**มาก**

การวิเคราะห์ะดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.95) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การวางแผนจัดทำแผนงบประมาณโดยหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ , การมุ่งเน้นในการวางแผนข้อมูลทางบัญชีนำมาวิเคราะห์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ, มีการวางแผนกลยุทธ์โดยการแบ่งเป็นระดับความ

รับผิดชอบอย่างชัดเจน, การจัดทำแผนการดำเนินงานระยะยาวเพื่อกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X}$= 4.48, 4.13, 3.75, 3.74) ตามลำดับ

2. ด้านการควบคุม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.95) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การควบคุมต้นทุนโดยผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ ในแต่ละส่วนตามความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย, การควบคุมการกำกับดูแลตลอดจนบริหารจัดการให้สำเร็จไปตามแผนที่กำหนด, การควบคุมทางงบประมาณทางเงินสามารถช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเกณฑ์อย่างเป็นระบบ, การติดตามผู้คุมงานให้ปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานสม่ำเสมอ ($\bar{X}$= 4.43, 4.13, 4.07, 3.47) ตามลำดับ

3. ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.95) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การรวบรวมข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจมาประกอบเพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด, ความสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อสถานการณ์, การนำทางเลือกจากการตัดสินใจไปปฏิบัติตามแผน, การศึกษาความเป็นไปได้ในโครงการก่อนตัดสินใจเสมอ ($\bar{X}$= 4.00, 3.98, 3.98, 3.58) ตามลำดับ

4. ด้านการสั่งการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.64) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การสั่งการโดยมอบหมายงานตามรายละเอียดงาน (Job description) ที่กำหนด, การสั่งการแบบเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อต้องการจะส่งคำสั่งไปให้อีกแห่งทราบโดยแน่ชัด เพื่อผู้รับคำสั่งจะปฏิบัติตามคำสั่งอย่างถูกต้อง, การสั่งการโดยผลักดันพนักงานด้วยการจูงใจภายใต้ภาวะการเป็นผู้นำของผู้บริหาร, การสั่งการไปในทางขอความช่วยเหลือเพื่อเป็นการจูงใจคนให้ทำงานเป็นการผูกมิตรและผู้ทำมีความเต็มใจที่จะทำงาน ($\bar{X}$= 3.97, 3.63, 3.58, 3.39) ตามลำดับ

5. ด้านการจัดการต้นทุน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.82) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลยุทธ์การลดต้นทุนโดยการปรับปรุงและการเปรียบเทียบต้นทุนที่ชัดเจนเพื่อการบริหารที่เกิดประสิทธิภาพ, การบริหารต้นทุนโครงการจากการตั้งงบประมาณราคาต้นทุนเพื่อเป็นการวิเคราะห์ล่วงหน้า, มีการบริหารต้นทุนโครงการโดยใช้การวิเคราะห์ต้นทุนคงที่ประกอบกับต้นทุนผันแปร, การใช้ระบบต้นทุนมาตรฐานในงานก่อสร้างที่เป็นต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม ($\bar{X}$= 4.30, 4.01, 3.99, 3.36) ตามลำดับ

การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.67) เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดหาและใช้ทรัพยากร, ด้านการบรรลุเป้าหมาย, ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย, ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$= 3.78, 3.71, 3.61, 3.57) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ด้านการบรรลุเป้าหมาย	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความสำเร็จของธุรกิจ
1	ด้านการบรรลุเป้าหมาย	3.71	0.66	มาก
2	ด้านการจัดหาและใช้ทรัพยากร	3.78	0.58	มาก
3	ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน	3.57	0.55	มาก
4	ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย	3.61	0.48	มาก
	รวมเฉลี่ย	**3.67**	**0.48**	**มาก**

การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายแต่ละด้าน ดังนี้

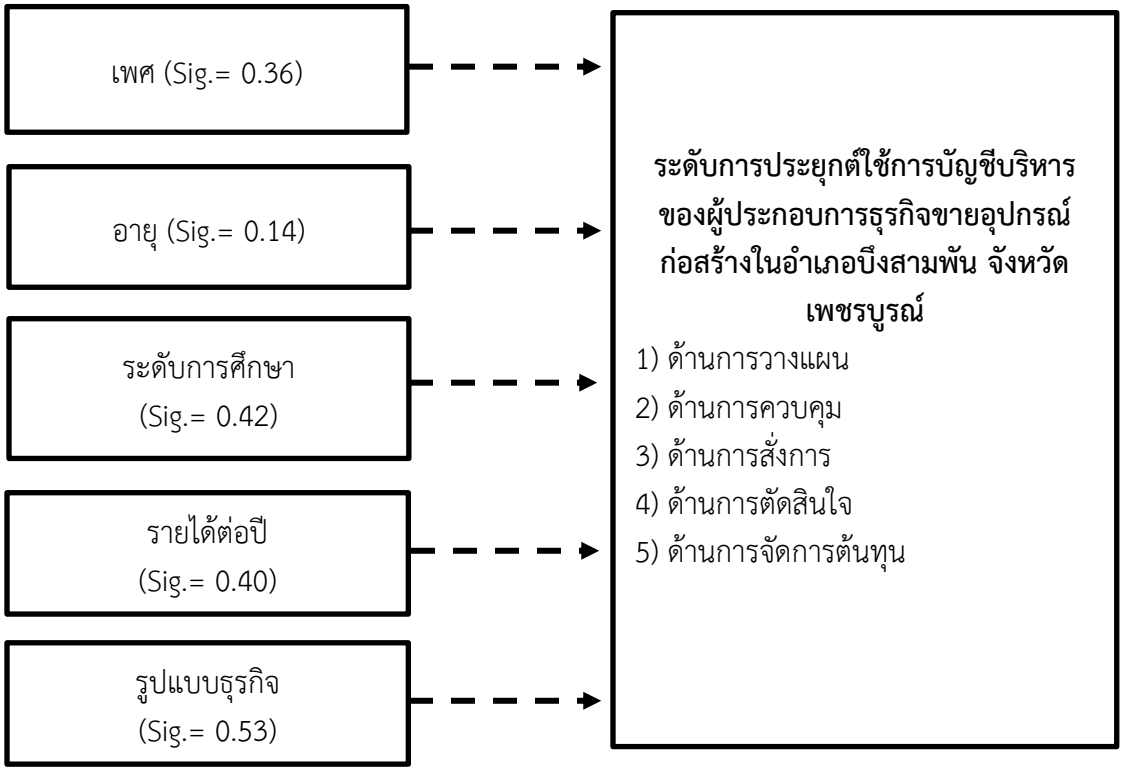
1. ด้านการบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.71) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการบริหารงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด, มีการสร้างผลตอบแทนในรูปแบบของกำไรที่เพิ่มขึ้นมากกว่าปีที่ผ่านมาหรือได้ตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้, มีวิธีการปฏิบัติงาน และแนวทางในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนเพื่อส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของงานได้, มีการบริหารงานให้เสร็จตรงเวลาพร้อมส่งมอบงานตามกำหนด ($\bar{x}$= 3.86, 3.84, 3.76, 3.36) ตามลำดับ

2. ด้านการจัดหาและใช้ทรัพยากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.78) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการจัดหาจัดซื้อและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ, มีการประมาณการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม, มีการบริหารจัดการเงินงบประมาณได้ครบถ้วนเป็นการพิจารณามาจากประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรที่มีเงินเพียงพอสำหรับการดำเนินงานตามแผน, มีการจัดสรรเงินงบประมาณอย่างครบถ้วน และเพียงพอทำให้ แผนการดำเนินงาน มีความราบรื่นและมีความคล่องตัว ($\bar{x}$= 4.09, 3.82, 3.77, 3.75) ตามลำดับ

3. ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ, มีการพัฒนากลยุทธ์และกระบวนการทำงานก่อสร้าง เพื่อให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด, มีการปรับเปลี่ยนขั้นตอนในการทำงานไว้อย่างเหมาะสม, มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานให้รวดเร็วขึ้น ($\bar{x}$= 3.60, 3.60, 3.58, 3.53) ตามลำดับ

4. ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย ($\bar{x}$= 3.61) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีกระบวนการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิผลทำให้ผู้ถือหุ้นมีความมั่นใจกับผลตอบแทนที่จะได้รับ, มีการได้รับความชมเชยและยกย่องให้เป็นบริษัทตัวอย่างในการ บริหารโครงการจากลูกค้า, มีการสร้างกำไรเพิ่มขึ้นมากกว่าปีที่ผ่านมาซึ่งเป็นที่น่าพอใจต่อผู้ถือหุ้น, มีการสนับสนุนการส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับพนักงานทุกระดับ ทำให้เกิดการผสานงานอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ($\bar{x}$= 3.81, 3.59, 3.59, 3.51) ตามลำดับ

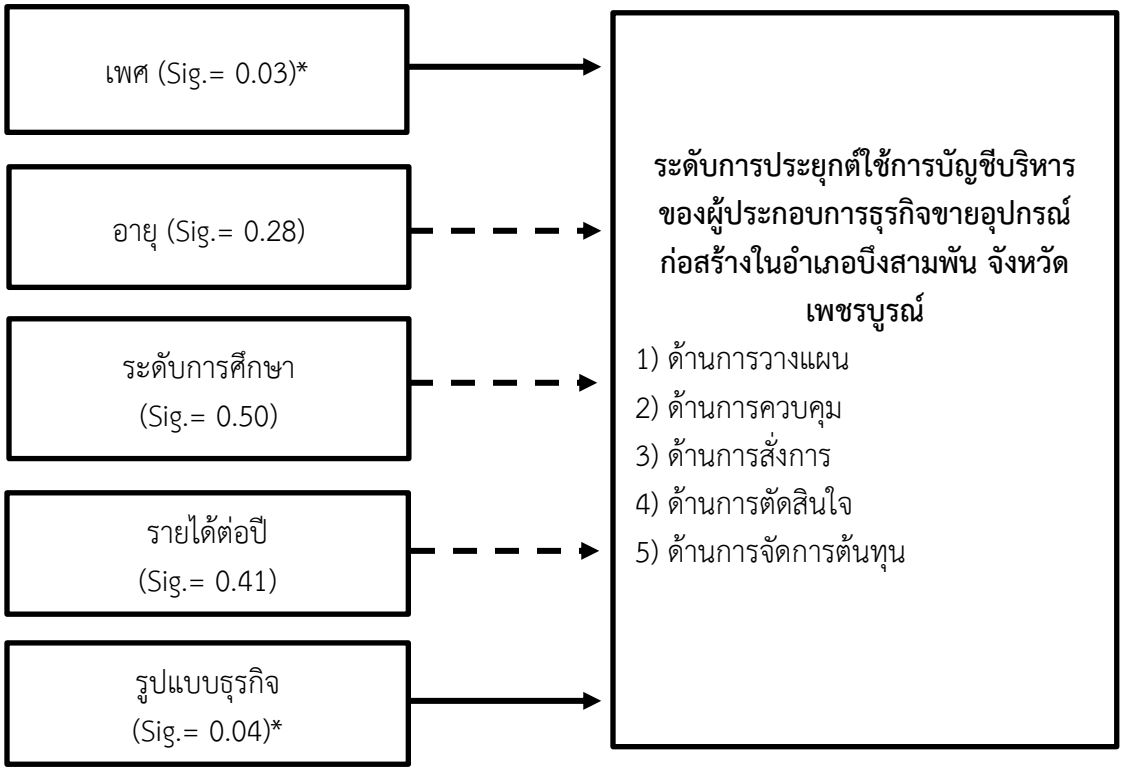
การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อปี และรูปแบบธุรกิจ โดยภาพรวม มีระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 1

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)*
หมายถึง มีความแตกต่างกัน, ⟶ หมายถึง ไม่แตกต่างกัน ⇢

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย : ผู้วิจัย

การทดสอบการเปรียบเทียบลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อปี โดยภาพรวม มีระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ และรูปแบบธุรกิจ โดยภาพรวม มีระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)*
หมายถึง มีความแตกต่างกัน, ⟶ *หมายถึง ไม่แตกต่างกัน* - - - - ▸

ภาพที่ 2 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย : ผู้วิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า มีปัจจัยการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการวางแผน (X_1) ด้านการจัดการต้นทุน (X_5) และด้านการสั่งการ (X_3) ที่ร่วมกันทำนายความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจ ได้ร้อยละ 75 (R^2 = 0.75) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise ในการพยากรณ์การประยุกต์ใช้การ บัญชีบริหารส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.29	0.63		2.06	0.04*
ด้านการวางแผน (X_1)	0.60	0.07	0.55	7.99	0.00*
ด้านการจัดการต้นทุน (X_5)	0.32	0.06	0.35	5.09	0.00*
ด้านการสั่งการ (X_3)	-0.31	0.13	-0.12	-2.27	0.03*
$R = 0.87, R^2 = 0.75$					

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 5 ประเด็นดังนี้

1. ระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการควบคุม, ด้านการวางแผน, ด้านการสั่งการ, ด้านการจัดการต้นทุน, และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า เจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการควบคุมต้นทุนโดยผู้บริหารฝ่ายต่าง ๆ ในแต่ละส่วนตามความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย โดยมีการควบคุมการกำกับดูแลตลอดจนบริหารจัดการให้สำเร็จไปตามแผนที่กำหนด อีกทั้งมีการวางแผนจัดทำแผนงบประมาณโดยหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งได้มุ่งเน้นในการวางแผนข้อมูลทางบัญชีนำมาวิเคราะห์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการสั่งการโดยมอบหมายงานตามรายละเอียดงาน (Job description) ที่กำหนด ซึ่งเป็นการสั่งการแบบเป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อต้องการจะส่งคำสั่งไปให้อีกแห่งทราบโดยแน่ชัด เพื่อผู้รับคำสั่งจะปฏิบัติตามคำสั่งอย่างถูกต้อง มีกลยุทธ์การลดต้นทุนโดยการปรับปรุงและการเปรียบเทียบต้นทุนที่ชัดเจนเพื่อการบริหารที่เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงมีการบริหารต้นทุนโครงการจากการตั้งงบประมาณราคาต้นทุนเพื่อเป็นการวิเคราะห์ล่วงหน้า และมีการรวบรวมข้อมูลที่เพียงพอต่อการตัดสินใจมาประกอบเพื่อเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเจตต์ ปันแก้ว (2556) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชีบริหารอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาวรรณ ใจเป็น (2557) ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารธุรกิจอุตสาหกรรมมีความคิดเห็นว่าประสิทธิผลการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์โดยรวมและเป็นราย

ด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสิรินพร คำเป็ง (2557) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการส่งออกลำไยในเขตภาคเหนือโดยมีความต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมหวัง สีหะ (2557) ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้เทคนิคทางการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ในด้านต่าง ๆ ในระดับมาก

2. ระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดหาและใช้ทรัพยากร, ด้านการบรรลุเป้าหมาย, ด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย และด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า เจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการจัดหาจัดซื้อและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประมาณการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม มีการบริหารจัดการเงินงบประมาณได้ครบถ้วนเป็นการพิจารณามาจากประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรที่มีเงินเพียงพอสำหรับการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีการสร้างผลตอบแทนในรูปแบบของกำไรที่เพิ่มขึ้นมากกว่าปีที่ผ่านมาหรือได้ตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ อีกทั้งมีวิธีในการปฏิบัติงาน และแนวทางในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนเพื่อส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของงาน โดยใช้กระบวนการบริหารงบประมาณที่มีประสิทธิผลทำให้ผู้ถือหุ้นมีความมั่นใจกับผลตอบแทนที่จะได้รับ รวมถึงการได้รับความชมเชยและยกย่องให้เป็นบริษัทตัวอย่างในการบริหารโครงการจากลูกค้า ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนากลยุทธ์และกระบวนการทำงาน เพื่อให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด และมีการปรับเปลี่ยนขั้นตอนในการทำงานไว้อย่างเหมาะสม

3. ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อปี และรูปแบบธุรกิจ โดยภาพรวม มีระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า เจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความต่างกันทางด้านเพศชายหรือเพศหญิงมีอายุ 36-45 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 15 ล้านบาท และมีรูปแบบธุรกิจเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด แต่มีการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างไม่แตกต่างกัน เจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์จึงสามารถประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษณีย์ เส็งพานิช (2562) ผลการวิจัยพบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีรูปแบบกิจการมูลค่าสินทรัพย์ถาวรและระยะเวลาในการดำเนินการต่างกันมีการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารด้านการวางแผนการควบคุมและการตัดสินใจแตกต่างกัน ส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีจำนวนพนักงานต่างกันมีการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารด้านการสั่งการและการควบคุมแตกต่างกัน

4. ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อปีโดยภาพรวม มีระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้าน

เพศ และรูปแบบธุรกิจโดยภาพรวม มีระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า การที่เจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความต่างกันทางด้านอายุ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีรายได้ต่อปีน้อยกว่า 15 ล้านบาท แต่มีความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า มีตัวแปรการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารด้านการวางแผน (X_1) ด้านการจัดการต้นทุน (X_5) ด้านการสั่งการ (X_3) ที่ร่วมกันทำนายความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้าง ได้ร้อยละ 75 (R^2 = 0.75) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า เจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการวางแผนข้อมูลทางบัญชีนำมาวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพมีการจัดการต้นทุนโดยการปรับปรุงเปรียบเทียบต้นทุนที่ชัดเจน อีกทั้งมีการสั่งการโดยมอบหมายงานตามรายละเอียดงานที่กำหนด ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ สูงขึ้นตามมาด้วย ส่วนปัจจัยด้านการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ไม่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจนั้น อาจจะเป็นเพราะว่า เจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการทำงานและตัดสินในในบางเรื่องล่าช้ายังขาดแบบแผนในการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังขาดการติดตามควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพียาภัทร พึ่งคล้าย (2562) ผลการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารในด้านการวางแผน ด้านการควบคุม ด้านการสั่งการ ด้านการตัดสินใจ และด้านการจัดการต้นทุน ส่งผลในเชิงบวกต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราดร ลิ้มสุวรรณนนท์ (2563) ผลการศึกษาพบว่า 1) กลยุทธ์การใช้บัญชีบริหาร ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจมุมมองด้านการเงินของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร 2) กลยุทธ์การใช้บัญชีบริหาร ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจมุมมองด้านลูกค้าของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร 3) กลยุทธ์การใช้บัญชีบริหาร ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของหยาดพิรุฬห์ สิงหาด (2559) ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้ข้อมูลการบัญชีบริหารทั้ง 4 ด้านได้แก่ 1. การประยุกต์ใช้ข้อมูลการบัญชีบริหารเพื่อการวางแผน และการพยากรณ์ การสั่งการ การควบคุม และการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการปรับตัวขององค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเฉพาะด้าน

ประสิทธิภาพในการควบคุม เช่น การสร้างความเชื่อมั่นว่าข้อมูลทางการบัญชีบริหารที่ดีจะสามารถควบคุมการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ และควบคุมต้นทุนการผลิตได้มีประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ กล่าวได้ว่า มีความสำคัญสำหรับเจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างมาก ดังนั้นเจ้าของธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องและเจ้าของธุรกิจที่มีบริบทในการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจ สามารถนำผลการวิจัยทั้งด้านวิชาการ และความเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ ไปใช้ในการบริหารงานซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้การบัญชีบริหารในการวางแผนจัดการที่ดี และเลือกใช้กลยุทธ์ที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงธุรกิจให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นแนวทางของผู้ประกอบการในการจัดการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มธุรกิจ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการศึกษาการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอใกล้เคียง เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. ควรให้มีการศึกษาความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอใกล้เคียง เพื่อนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

3. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขายอุปกรณ์ก่อสร้างในอำเภอใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง (References)

กชกร เฉลิมกาญจนาและคณะ. (2553). การบัญชีการเงิน 2. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง-จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560). ทิศทางวัสดุก่อสร้างในประเทศปี 2560 อานิสงส์จากงานโครงการภาครัฐ. เข้าถึงได้จาก https://www.kasikornbank.com/. วันที่ค้นข้อมูล 10 มกราคม 2565.

ศูนย์วิจัยธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2564). แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2564-2566: ธุรกิจวัสดุก่อสร้าง. เข้าถึงได้จาก https://www.krungsri.com/th/. วันที่ค้นข้อมูล 10 มกราคม 2565.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). รายงานประจำปี 2561 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ / สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบูรณ์. (2564). รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมราย 6 เดือน จังหวัดเพชรบูรณ์ (กรกฎาคม 2564-ธันวาคม 2564). เข้าถึงได้จาก https://phetchabun.industry.go.th/. วันที่ค้นข้อมูล 20 กุมภาพันธ์ 2565.

Casey David. (1996). Managing Learning Organization. Buckingham: Open University Press.

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

Achievement Motivation for Teachers' Performance in Si Sakhon District Schools Under the Office of Narathiwat Primary Education Service Area 1

อธิวัฒน์ หมั่นกิจ[1] ตรัยภูมินทร์ ตรีตรีศวร[2]
Atiwat Mankit, Traipuminr Tritrisaon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน และ 3) ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครซี่มอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่าง 175 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน เครื่องมือ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน การทดสอบที (t-test) และการทดสอบเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า 1.แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวม ครูมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 2.แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

Received: 2023-03-31 **Revised:** 2023-06-25 **Accepted:** 2023-06-27

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Educational Administration, Hatyai University. Corresponding Author e-mail: atiwat.man042@hu.ac.th

[2] อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Lecturer in Education, Faculty of Educational Administration, Hatyai University. e-mail: pr@hu.ac.th

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.แนวการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า การมอบหมายงานที่ท้าทายความสามารถหรือมอบตำแหน่งใหม่ในการปฏิบัติงาน การมอบรางวัล การประชุมทีมงาน เพื่อปรึกษาวางแผนก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้งจะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานได้

คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์; การปฏิบัติงานของครู

Abstract

This study aimed 1) to study the level of achievement motivation of teachers in Si Sakhon District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, 2) to compare the achievement motivation of teachers in Si Sakhon District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, classified by sex, educational background, work experience, and the size of the educational institutions, and 3) to study the guidelines of enhancing the achievement motivation of teachers in Si Sakhon District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1. The sample included teachers in Si Sakhon District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1 in the academic year 2022. The sample size was determined from Krejcie & Morgan's table, resulting in 175 participants through a lottery without replacement. The instrument was the questionnaire developed by the researcher. The statistics used included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. The findings were as follows: 1.The overall achievement motivation of teachers in Si Sakhon District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1 was at a high level. 2.Regarding the achievement motivation of teacher in Si Sakhon District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, male and female teachers' achievement motivation were different with a statistical significance of .05. Teachers' achievement motivation with different work experience was not different. Teachers' achievement motivation working in different sizes of schools was different with a statistical significance of .05. 3.Regarding guidelines for enhancing the achievement motivation of teachers in Si Sakhon District under Narathiwat Primary

Educational Service Area Office 1 , challenging assignments or new positions in work, rewards, and team meetings to plan before the operation will enhance the achievement motivation of teachers.

Keywords: Achievement Motivation; Teachers' Performance

บทนำ (Introduction)

การศึกษาไทยเปลี่ยนไป เป้าหมายของการจัดการศึกษามีทิศทางที่เปลี่ยนไป ดัชนีชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยลดลง ในขณะที่ทุกประเทศต่างมุ่งมั่น เสริมสร้างสมรรถนะของตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น องค์กรทางการศึกษาในประเทศไทยจึงต้องเร่ง ปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการจัดระบบองค์กร คุณภาพการเรียนการสอนและทรัพยากร ที่สนับสนุนด้านการเรียนการสอน ให้ความสำคัญคือการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งจะเป็นปัจจัยเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

ครูซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ข้าราชการครูจึงมีหน้าที่นำนโยบายและ หลักสูตรไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอน ข้าราชการครูยังมีหน้าที่ให้คำปรึกษา สั่งสอน อบรมบ่มนิสัยให้ศิษย์เป็นผู้มีความรู้ดีมีจริยธรรมและคุณธรรมอันดีงาม และมีความพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ของสังคม แต่ในปัจจุบันข้าราชการครูมีภาระงานมากขึ้น นอกเหนือจากงานสอน อาทิ งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ งานอาคารสถานที่ งานห้องสมุด กิจกรรมนักเรียน ล้วนแล้วแต่เป็น งานที่หนักและต้องรับผิดชอบงานด้านการสอนอาจทำได้ไม่เต็มที่ ดังนั้น ข้าราชการครูจึงต้องได้รับ การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กระทรวงมุ่งส่งเสริมให้มี ระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาข้าราชการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำ หน้าที่ผลิตและพัฒนาข้าราชการครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากร ใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างบุคลากรให้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู และมีความสำคัญยิ่งต่อทิศทางการปฏิบัติงานให้มุ่งไปสู่เป้าหมายของ สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยผลจากการศึกษาเชื่อว่าระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ครูแสดงออกมานั้นหากอยู่ ในระดับมากย่อมก่อให้เกิดบรรย ากาศการปฏิบัติงานที่ดีและงานบรรลุตามเป้าหมายขององค์การ ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 เป็นองค์การทางการศึกษาที่รองรับการกระจาย อำนาจการบริหารจากกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล ประสาน ส่งเสริม และ สนับสนุนสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ที่เชื่อมโยงนโยบายการบริหารของรัฐและของกระทรวงฯ ไปสู่

สถานศึกษาในจังหวัดนราธิวาส เพื่อให้นำนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้ เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การจัดการศึกษายุคใหม่ให้ประสบผลสำเร็จนั้นจำเป็นต้องพัฒนาให้ สำนักงานเขตพื้นที่เป็นองค์การที่มีผู้นำทางการศึกษาและผู้นำแห่งการเรียนรู้มีศักยภาพ โดยมี เป้าประสงค์ ให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน รวมถึงสถานศึกษาจัด การศึกษาอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐาน และครู บุคลากรทางการศึกษาจัดการศึกษา มีความพึงพอใจใน การให้บริการ โดยมีการกำหนดนโยบายและจุดเน้น 13 ประการ ที่เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้ที่ เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติและส่งเสริม ให้สถานศึกษาในสังกัดได้เร่งรัดและดำเนินการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1, 2565, น.15)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ใน การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนวังอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความกล้าเสี่ยง 2) ด้านความกระตือรือร้น 3) ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง 4) ด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ 5) ด้านทักษะในการจัดการระบบงาน 6) ด้านความมีเอกลักษณ์ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหน่วยงานและบุคลากรให้มีคุณภาพและเพิ่มศักยภาพในการทำงาน ของข้าราชการครูให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

2. เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา อายุงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

3. ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 315 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 175 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากของ จารุวรรณ อะคะปัน (2558) จิราภา ทิศวงศ์ (2561) และพิชญาภา สอนสร้อยทอง (2562) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

3.1.1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ณ สถานศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน

3.1.2 เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยศึกษาตามแนวคิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland (1961, p.200-256 อ้างถึงใน พิรจิต บุญบันดาล, 2551, น.4-5) แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถามตามเนื้อหาของแต่ละด้าน จำนวน 40 ข้อ จำแนกเป็น ราย ด้าน

3.1.3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended Questionnaire) เพื่อให้ ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : index of item objective congruence) โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า การวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อ

3.2.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับ ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) โดยค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงถือได้ว่าแบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำแบบสอบถามไปใช้ได้ และนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงและจัดทำฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .946

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อต้องมีค่าตั้งแต่ .67 ขึ้นไป แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α- Alpha Coefficient) ของครอนบาค ซึ่ง

ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจะต้องมีค่าตั้งแต่ .70 เป็นต้นไป ตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545, น.64) ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนกลับและสมบูรณ์จำนวน 175 คิดเป็นร้อยละ 100

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์การทำวิจัยและขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงและแจ้งกลุ่มตัวอย่างว่าในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลนี้เป็นความลับไม่มีการระบุชื่อและรายงานการวิจัยจะเสนอผลโดยรวมและกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ในการปฏิเสธเข้าร่วมวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารหลักสูตรการผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนในอำเภอศรีสาครของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2 ขอหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ถึงผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 เพื่อแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form)

3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ส่งผ่านระบบ My Office ไปยังโรงเรียนในอำเภอศรีสาครกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์

4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนกลับและสมบูรณ์จำนวน 175 คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิ การศึกษา อายุในการทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถาม ตอนที่ 2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.96) ซึ่งแบ่งค่าช่วงคะแนนเป็นช่วง

3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปร เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษาโดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็น อิสระจากกัน (Independent Samples)

4. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนรายกลุ่ม (One-Way Analysis of Variance: ANOVA)

5. วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่และจัดลำดับความถี่

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 สามารถสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 61.7 มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 89.7 ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 10 ขึ้นไป จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 38.3 ขนาดสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 64

ตอนที่ 2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

จากผลการศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวม พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด 3 อันดับได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความกระตือรือร้น และด้านทักษะในการจัดการระบบงาน ส่วนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านความกล้าเสี่ยง

นอกจากนี้สามารถวิเคราะห์เป็นรายด้าน พิจารณาเป็นรายข้อได้ดังนี้

1.ด้านความความกล้าเสี่ยง

ผลการวิเคราะห์พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านความกล้าเสี่ยง ในภาพรวยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = .46) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความกล้าเสี่ยง อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความกล้าเสี่ยง สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจ ท่านศึกษาข้อมูลให้แน่ชัดเพื่อนำมาสนับสนุนการตัดสินใจ ท่านตัดสินใจอย่างเด็ดอย่างเดี่ยวในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = .62)

รองลงมาคือ ท่านศึกษาข้อมูลให้แน่ชัดเพื่อนำมาสนับสนุนการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = .61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือท่านมีลักษณะกล้าได้กล้าเสีย ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. = .75)

2.ด้านความกระตือรือร้น

ผลการวิเคราะห์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านความกระตือรือร้น ในภาพรวยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = .47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความกระตือรือร้น อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความกระตือรือร้น สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน ท่านมีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน ท่านมีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.66, S.D. = .56) รองลงมา คือ ท่านมีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$ = 4.61, S.D. = .62) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ เมื่อท่านได้รับมอบหมายงาน ท่านสามารถทำงานได้สำเร็จ ในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = .60)

3.ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

ผลการวิเคราะห์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ในภาพรวยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.53, S.D. = .44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ท่านเอาใจใส่กับงานที่ได้รับมอบหมาย ท่านกล้ายอมรับผิดในงานที่ปฏิบัติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = .53) รองลงมาคือ ท่านเอาใจใส่กับงานที่ได้รับมอบหมาย ($\overline{X}$ = 4.63, S.D. = .51) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หากงานของท่านที่ปฏิบัติไปแล้วไม่ประสบความสำเร็จ แต่ท่านก็ยังพึงพอใจ ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = .77)

4.ด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ ในภาพรวยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. = .48) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านนำข้อบกพร่องในการ

ตัดสินใจมาแก้ไข ท่านวิเคราะห์ทางเลือกที่ดีที่สุดในการตัดสินใจ ท่านเรียนรู้ผลของการตัดสินใจจากข้อมูลย้อนกลับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านนำข้อบกพร่องในการตัดสินใจมาแก้ไข อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = .58) รองลงมาคือ ท่านวิเคราะห์ทางเลือกที่ดีที่สุดในการตัดสินใจ ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = .61) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านประเมินความสำเร็จของงานที่ปฏิบัติ ($\overline{X}$ = 4.30, S.D. = .55)

5.ด้านทักษะในการจัดการระบบงาน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ ในภาพรวยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.47, S.D. = .47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านปรึกษาหารือหรือประชุมกับผู้ร่วมงานก่อนการปฏิบัติงาน ท่านทำงานเป็นระบบขั้นตอน ท่านกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านทำงานเป็นระบบขั้นตอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = .56) รองลงมาคือ ท่านทำงานเป็นระบบขั้นตอน ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = .59) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านติดตามกำกับงานที่มอบหมายอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = .57)

6.ด้านความมีเอกลักษณ์

ผลการวิเคราะห์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านความมีเอกลักษณ์ ในภาพรวยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = .45) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความมีเอกลักษณ์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร ด้านความมีเอกลักษณ์ สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ท่านปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ท่านมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน ท่านเป็นผู้มีอิสระในการคิดอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = .58) รองลงมาคือ ท่านมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$ = 4.44, S.D. = .56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านเป็นผู้มีความมั่นใจในความสามารถของตนในการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = .57)

ตอนที่ 3. การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ได้จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ครูเพศชายและเพศหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความกล้าเสี่ยงและด้านความกระตือรือร้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.2 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความกล้าเสี่ยงและด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.4 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในอำเภอศรีสาครเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานด้านความกล้าเสี่ยง ด้านความกระตือรือร้น ด้านทักษะในการจัดการระบบงานและด้านความมีเอกลักษณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานและมีลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพร ยศธนวรกุล (2561) ที่ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ไว้ว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะที่มั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบในการทำงาน มีผลการทำงานที่ดี มีความกระตือรือร้นในการทำงานทำให้งานในโรงเรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริกานต์ จันสา (2555,น. 73) ศึกษาแรงจูงใจใฝ่ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 2 ได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างมาก นอกจากนี้ผลวิจัยยังสอดคลองกับ สมศิริ ระวิวรรณ (2556) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของครูกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย พบว่าครูมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้อง เจรจิรา จีนบุญ (2555,น. 73) ได้ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คุณภาพชีวิตในการทำงานและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันธ์องค์กรของบุคลากรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองปาน จังหวัดเลย พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับ ศักดา ดีเดช (2551, น. 4) ได้ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของข้าราชการสังกัด กรมกิจการพลเมืองทหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับ นุชนภา หวังหุ้นกลาง (2552, น.98) ได้ศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเมืองพัทยา 5 จังหวัดชลบุรี พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานปัจจุบัน

2.1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม ครูเพศชายและครูเพศหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูเพศชายและครูเพศหญิงได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน จึงทำให้ทัศนคติในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติงานมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ ครูเพศชายเป็นเพศที่มีความกล้าเสี่ยงและความกระตือรือร้น มีภาวะผู้นำมักได้รับมอบหน้าที่เป็นหัวหน้างาน ให้ทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆที่โดดเด่น เป็นที่ยอมรับขององค์กร จึงส่งผลให้ครูเพสชายมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานสูงกว่าครู เพศหญิง สอดคล้องกับ ศุทรา ละม่อม (2553,น. 107-111) ศึกษาถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรแขวงการทางกรุงเทพ พบว่า เพศชายมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการปฏิบัติงานมากกว่าเพศหญิง

2.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความอดทน ความมานะพยายาม มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น ครูที่มีการศึกษาสูงกว่ามักจะมีความรู้ ความชำนาญที่มากกว่า ต้องการประสบผลสำเร็จมีแนวทางในการปฏิบัติงานใหม่ๆมาใช้ในการทำงานจึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดา ดีเดชา (2551,น. 84)

ศึกษา เรื่อง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานราชการของข้าราชการสังกัด กรมกิจการพลเรือนทหาร พบว่า ข้าราชการสังกัดกรมกิจการพลเรือนทหารที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานราชกานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ พิรจิต บุญบันดาล (2551,น.95-98) ศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้นำยุคใหม่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับประสิทธิผลขององค์กร ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีประสิทธิผลองค์กรแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เบญจมาศ สุดสงวน (2558,น. 68) ศึกษา เรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่าครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

2.3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการทำงานของครูไม่ได้ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

2.4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนศรีสาครที่มีขนาดแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้านความกล้าเสี่ยง ด้านความกระตือรือร้น ด้านทักษะในการจัดการระบบงานและด้านความมีเอกลักษณ์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้เพราะ ครูต้องปฏิบัติตามแนวทางการจัดการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ที่มีจุดเน้นให้บุคลากรทางการศึกษาได้มีการพัฒนาระบบแรงจูงใจในด้านต่างๆ ไม่ว่าสถานศึกษาจะมีขนาดใดก็ตามมีบุคลากรปฏิบัติงานมากน้อยแค่ไหน แต่ในการปฏิบัติงานในองค์กรต้องเป็นไปตามลักษณะเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะขนาดของสถานศึกษามีส่วนที่ทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการทำงานที่แตกต่างกันด้วย เพราะมีแรงขับที่เกิดจากความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนที่แตกต่างกัน จึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิศากร สุขะกาศรี (2549,น.70) เรื่องแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนอนุบาลชลบุรี พบว่า ขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ พิรจิต บุญบันดาล (2551) ที่พบว่า ครูที่ปฏิบัติกน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอำเภอศรีสาคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ควรมีการส่งเสริมให้ครูเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้นในด้านต่อไปนี้

1. ด้านความกล้าเสี่ยงผู้บริหารควรให้ความไว้วางใจครู ควรมอบอำนาจให้ครูตัดสินใจด้วยตนเอง เชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของครู ส่วนครูควรฝึกสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเองว่าสามารถทำสิ่งต่างๆ เช่น อาจต้องมีการศึกษาข้อมูลให้แน่ชัดทุกครั้งก่อนการตัดสินใจ เพื่อให้บรรลุเป็นเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ กล้าตัดสินใจ

2. ด้านความต้องการทราบผลการตัดสินใจ หลังการปฏิบัติงานผู้บริหารควรจัดให้มีการประเมินเพื่อทราบข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน ศึกษาข้อมูลย้อนกลับมาใช้ในการตัดสินใจ การกำหนดทางเลือกมากที่สุด ครอบคลุมวิถีทางที่จะแก้ปัญหาได้หลายๆวิธีและวิเคราะห์ทางเลือกที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน

3. ด้านความมีเอกลักษณ์ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสแสดงศักยภาพและความสามารถ และให้อิสระทางความคิดในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน กล่าวชมเมื่อผู้ปฏิบัติงานใช้ความคิดสร้างสรรค์ สร้างผลงานให้ออกมาดีและมีความเป็นเอกลักษณ์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ควรศึกษาและเลือกตัวแปรต้นที่ดีอย่างถี่ถ้วนและมีผลทำให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กรปฏิบัติงาน

2. การศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง (References)

เจรจิรา จีนบุญมี. (2555). แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คุณภาพชีวิตในการทำงานและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันองค์กรของบุคลากรองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

นุชนภา หวังหุ้นกลาง. (2552), แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเมืองพัทยา 5 จังหวัดชลบุรี, งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี

ศักดา ดีเดชา, พันเอก. (2551). แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติราชการของข้าราชการสังกัดกรมกิจการพลเรือนทหาร. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา

สิริกานต์ จันสา. (2555) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสำนักงาน

สรรพากรพื้นที่เชียงใหม่ 2. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สมศิริ ระวิวรรณ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของครูกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1 แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2565)

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

A Development of Literature Achievement "Nirat Phukaothong" By Using CIPPA MODEL Learning with Education Games for Grade 7 Students

ณิชนันทน์ จูด้วง[1] กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์[2]
Nitchanan Judoung, Krittayakan Topithak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 70 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยา จำนวน 1 ห้อง 36 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) เครื่องมือที่ใช้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม จำนวน 4 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทองที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบหาค่าที (t - test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทองโดยจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ

Received: 2023-04-10 **Revised**: 2023-06-24 **Accepted**: 2023-06-29

[1] หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University Corresponding Author e-mail: nitchanan19@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University e-mail: krittayakant@nu.ac.th

CIPPA MODEL ร่วมกับเกม ผลการทดสอบค่า t-test เท่ากับ 12.38 คิดเป็นร้อยละ 85.28 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) ผลคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 อยู่ในระดับมาก
คำสำคัญ (Keywords): ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี; CIPPA MODEL; เกม

Abstract

The purposes of this research were to compare Literature Learning Achievement of Journey to Nirat Phukaothong , before and after learning using CIPPA MODEL wit Game for grade 7 students. To compare Literature Learning Achievement of Journey to Nirat Phukaothong using CIPPA MODEL according to 100 percent standard. To study the satisfaction of grade 7 students to the studies with Journey to Nirat Phukaothong using CIPPA MODEL with Game. The sample used in the research consisted of 36 students selected by cluster sampling The simple were 1 room for the students in grade 7 students , Thungphotalea Pittaya School.The instruments of this research were 1) 4 Lesson Plans for 12 hours of Literature Learning Journey to Nirat Phukaothong using CIPPA MODEL with Game for grade 7 students. 2) The achievement test of Literature Learning Journey to Nirat Phukaothong using CIPPA MODEL with Game 3) Questionaire Satisfaction for students to CIPPA MODEL with Game. The collected data were analyzed by mean, standard deviation (S.D.), and t- test dependent. The results of the research were as follow. 1) Comparison of Literature Learning Achievement of Journey to Nirat Phukaothong using CIPPA MODEL with Game for grade 7 students, there were $\overline{x}$ = 25.58, S.D. = 2.20 in After learning and $\overline{x}$ = 14.06, S.D. = 2.93 in Before learning The difference is statistically significant at the .05 Comparison of Literature Learning Achievement of Journey to Nirat Phukaothong using CIPPA MODEL with Game for grade 7 students , the result of t-test was 12.38 and 85.28 percent of overall that was higher than the standard. 3) The point for satisfaction of grade 7 students to CIPPA MODEL with Game was at 4.17 in mean and 0.19 in S.D.
Keywords: Literature Learning Achievement; CIPPA MODEL; Game

บทนำ (Introduction)

วรรณคดีเป็นงานเขียนที่สร้างสรรค์ขึ้นจากประสบการณ์ อารมณ์และความรู้สึกภายในของกวีที่ต้องการถ่ายทอดเรื่องราวหรือสะท้อนภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนสมัยนั้นๆ เพื่อเป็นตัวอย่าง

หรือเป็นอุทาหรณ์เตือนใจในการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้อ่านเกิดองค์ความรู้และความประทับใจตลอดจนมีความรู้สึกร่วมไปกับกวี ดังนั้น วรรณคดีจึงมีคุณค่าทั้งในด้านประวัติศาสตร์ สังคม อารมณ์และคติสอนใจ รวมทั้งมีคุณค่าในด้านวรรณศิลป์ด้วย รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2555) ได้ให้ความหมายของวรรณคดีไว้ว่า วรรณคดีเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นอย่างมีศิลปะ มีความเหมาะสมกลมกลืนทั้งรูปแบบและเนื้อหา มีการวางโครงเรื่องที่ดีและเลือกใช้คำประพันธ์ที่สอดคล้องกับเนื้อความ อ่านแล้วทำให้เกิดอารมณ์สุนทรีย์ให้แง่คิดจรรโลงใจ เช่นเดียวกับ ฟองจันทร์ สุขยิ่งและคณะ (2555) ได้กล่าวถึงความหมายของวรรณคดีไว้ว่า วรรณคดีเป็นผลงานประพันธ์ที่สร้างขึ้นอย่างมีศิลปะและสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน ซึ่งศิลปะนี้เกิดจากการเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารที่ไพเราะน่าฟังอ่านแล้วทำให้เกิดอารมณ์คล้อยตาม

จากที่กล่าวมานั้น วรรณคดี มีความสำคัญและมีคุณค่าในด้านต่างๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษา ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีนอกจากจะเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องแล้ว ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาวรรณคดีในทุกๆ แง่มุมไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพสังคมวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่และพฤติกรรมของตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง อีกทั้งความงามด้านการใช้ภาและถ้อยคำที่กวีสรรสร้างขึ้น ตลอดจนเรียนรู้แนวคิดและคติธรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่การดำเนินชีวิต ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ดังนั้นโรงเรียนจึงกำหนดค่าเป้าหมายของการเรียนวิชาภาษาไทย สาระการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรมม โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยต้องมีค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 แต่ปรากฏว่า การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทยนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย สาระการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม ในปีการศึกษา 2564 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 56.83 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

เมื่อพิจารณาผลการจัดการเรียนการสอนแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากผู้เรียนมองว่าวรรณคดีเป็นเรื่องไกลตัวและเป็นเรื่องราวในอดีต ซึ่งมีการใช้ภาษาที่มีความซับซ้อนทำให้ยากต่อการเข้าถึง จึงทำให้วรรณคดีเป็นวิชาที่ผู้เรียนเบื่อหน่ายและไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ดังคำกล่าวของ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2558) กล่าวว่าผู้เรียนไม่ชอบวรรณคดี เพราะรู้สึกว่าวรรณคดีไม่สนุก ไม่เหมาะสมกับวัยเป็นเรื่องที่ล้าสมัยและเนื้อหาไม่เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต และอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญคือ การจัดการเรียนการสอนในสภาพทั่วไปเป็นการสอนแบบเป็นกลุ่มใหญ่ ครูสอนนักเรียนทั้งระดับชั้นโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มุ่งเน้นคำตอบมากกว่ากระบวนการ เน้นการสอนแบบบรรยายและให้ผู้เรียนท่องจำ ขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจ ส่งผลให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญและเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวรรณคดีไทย

จากปัญหาดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าครูผู้สอนต้องมีการปรับปรุงเทคนิควิธีการสอนของตนเองให้แปลกใหม่ ควรมีการนำสื่อการเรียนและวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนการ

สอนมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ยิ่งครูผู้สอนใช้วิธีสอนและเทคนิคใหม่ๆ นักเรียนก็จะยิ่งได้ประสบการณ์และได้ฝึกมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยให้มีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในความดีของคติธรรม คุณธรรม ความงามในการใช้ภาษารวมถึงได้รับความรู้และสนุกสนานเพลิดเพลินไปพร้อมกัน

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเทคนิคและวิธีการสอนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอน หากครูมีเทคนิคและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยให้มีประสิทธิภาพสามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบเพื่อให้สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัตน์ที่สถาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ในด้านต่างๆ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีทักษะโดยเกิดจาการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547) ได้สังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ซึ่งรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจรูปแบบหนึ่ง คือ รูปแบบการสอน CIPPA MODEL ที่พัฒนาโดย ทิศนา แขมมณี (2555) การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่หลากหลายทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์จาการทบทวนความรู้เดิม แสวงหาความรู้ใหม่ รวบรวมข้อมูลและสร้างประสบการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL มีหลักในการจัดการเรียนรู้ 5 ประการ ได้แก่ 1) แนวคิดการสร้างความรู้ (Constructivism) 2) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning) 3) แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness) 4) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) 5) แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning)

การจัดการเรียนการสอนวรรณคดีเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนอกจากจะใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ที่เน้นให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าครูผู้สอนควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนได้เกิดองค์ความรู้และสนุกสนานในการเรียน คือ การนำเกมเข้ามาเป็นสื่อในการกระตุ้นนักเรียน สร้างแรงบันดาลใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ บันลือ พฤกษะวัน (2551) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการเล่นเกมเป็นกิจกรรมการเรียนที่ใช้ได้ตลอดปีการศึกษา การนำความรู้ไปสู่การเล่นต้องอาศัยสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว การใช้เกมเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนจะทำให้สิ่งที่เรียนเป็นเรื่องง่ายโดยสาระที่สำคัญของเกมต้องสอดคล้องกับเรื่องที่สอน โดยการเน้นลักษณะการเล่นแบบง่ายๆ สนุกสนาน เหมาะสมกับวัยของนักเรียนที่ชอบการท้าทายและชอบการแข่งขันในชั้นเรียน ดังนั้น การสร้างกิจกรรมการเล่นเกมและเรียนรู้ไปขณะเดียวกันวิธีการนี้จะช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL และเกมเป็นวิธีการสอนที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากกว่าการจัดการเรียนการสอนโดยมีครูเป็นผู้บรรยาย ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดในความรู้นั้นได้ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL มาใช้ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 70
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest Post-test Design) ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ปีการศึกษา 2565 มี 4 ห้องเรียน จำนวน 140 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม จำนวน 4 แผน 12 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เป็นแบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับ ใช้ทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม

การสร้างเครื่องมือ ขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน รวม 12 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับสาระวรรณคดีและวรรณกรรม

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.3 ศึกษาทฤษฎี รูปแบบ และวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง จำนวน 4 แผน เป็นเวลา 12 ชั่วโมง รวมทดสอบก่อนเรียน 1 ครั้งและทดสอบหลังเรียน โดยกำหนดเนื้อหาสาระของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เรื่อง นิราศภูเขาทอง ซึ่งผู้วิจัยมีขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ประวัติความเป็นมา	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์	จำนวน 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เนื้อเรื่อง	จำนวน 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 พินิจคุณค่า	จำนวน 3 ชั่วโมง

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้ภาษาและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เรื่อง นิราศภูเขาทอง เสนอแก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพแล้วหาค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท โดยเป็นแบบมาตราส่วนค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าเฉลี่ย การยอมรับคุณภาพอยู่ที่ 3.50 ขึ้นไป และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไม่เกิน 1.00

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เรื่อง นิราศภูเขาทอง มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 34 คน ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหาค่าดัชนีประสิทธิพล

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เรื่อง นิราศภูเขาทอง ที่ปรับปรุงโดยสมบูรณ์แล้ว ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 36 คน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เป็นแบบทดสอบจำนวน 1 ฉบับ ใช้ทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 จัดทำแบบทดสอบ 1 ฉบับ ประกอบด้วย ข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่องนิราศภูเขาทอง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม ซึ่งเป็นแบบทดสอบวัดระดับวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้บลูม (Bloom) เป็นการวัดความสามารถด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) โดยแบ่งระดับความรู้ 6 ระดับ ได้แก่ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

2.4 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของข้อสอบทั้งฉบับ

2.5 นำแบบทดสอบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ ด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

2.6 ปรับปรุงแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.7 หาค่าความเป็นปรนัย โดยพิจารณาความชัดเจนของข้อคำถาม ความชัดเจนในวิธีการตรวจและให้คะแนน ตลอดจนความชัดเจนในการแปลความหมายของคะแนน

2.8 ปรับปรุงแบบทดสอบตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out) โดยทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่ยังไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ห้อง 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยา จำนวน 36 คน โดยปรับคำถามให้สอดคล้องกับระดับความรู้ 6 ระดับ ได้แก่ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

2.9 นำผลคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้แบบทดสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพ โดยหาความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยพิจารณาเกณฑ์คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากตั้งแต่ 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

2.10 นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20

2.11 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงโดยสมบูรณ์ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 36 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและวิธีสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert) เพื่อนำมากำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยสอบถามความพึงพอใจ 3 ด้าน จำนวน 15 ข้อ โดยเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท โดยเกณฑ์การยอมรับคุณภาพ ต้องมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 ขึ้นไป

3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องครอบคลุมของเนื้อหากับประเด็นคำถาม และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.4นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการถาม โดยค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่ามีความเหมาะสม และสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.5 ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เรื่อง นิราศภูเขาทอง ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 1 โรงเรียนทุ่งโพธิ์ทะเลพิทยา อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่เป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (Paired – sample)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (One – sample)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนรู้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\overline{x}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	36	30	14.06	2.93	32.05*	.00*
หลังเรียน	36	30	25.58	2.22		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 25.58 (SD = 2.22) สูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 14.06 (SD = 2.93) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ตารางที่ 2

ตาราง 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	เกณฑ์	$\overline{x}$	S.D.	t	Sig.
หลังเรียน	36	30	21	25.58	2.22	12.38*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 36 คน ได้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 25.58 คะแนน สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม

ตารางที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียน

รายการประเมิน	$\overline{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดการเรียนรู้			
1.ครูใช้เทคนิคที่เร้าความสนใจนำเข้าสู่บทเรียน	4.28	0.78	มาก
2. ครูอธิบายได้ชัดเจนและมีลำดับขั้นตอน	4.28	0.70	มาก
3. ครูสรุปการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียน	4.25	0.65	มาก
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.94	0.63	มาก
5. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลุ่ม	3.97	0.77	มาก

รายการประเมิน	$\overline{X}$	**S.D.**	**แปลผล**
รวม	**4.14**	**0.25**	**มาก**
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้			
6. ครูพูดด้วยความสุภาพและใช้น้ำเสียงในการสอนอย่างเป็นมิตร	4.08	0.81	มาก
7. ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันอภิปราย	4.14	0.72	มาก
8. นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.36	0.59	มาก
9. นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้	4.17	0.70	มาก
10. บรรยากาศในการนำเสนองานไม่ตึงเครียด	4.25	0.65	มาก
รวม	**4.20**	**0.32**	**มาก**
ประโยชน์ที่ได้รับ			
11. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง	4.00	0.72	มาก
12. นักเรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องนิราศภูเขาทองที่สูงขึ้น	4.14	0.72	มาก
13. นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น เมื่อได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน	4.22	0.68	มาก
14. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลและเผยแพร่ความรู้	4.19	0.79	มาก
15. นักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	4.28	0.70	มาก
รวม	**4.17**	**0.39**	**มาก**
ภาพรวม	**4.17**	**0.19**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนวรรณคดีเรื่อง นิราศภูเขาทอง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.17 และ S.D. = 0.19) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.14 และ S.D. = 0.25) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.20 และ S.D. = 0.32) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.17 และ S.D. = 0.39) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องศึกษารูปแบบการสอน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำมาใช้จริงอย่างละเอียด

1.2 การจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม มีขั้นตอนบางขั้นตอนที่ใช้เวลาพอสมควร ครูควรอธิบายและชี้แจงขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเมื่อเกิดปัญหา และคอยกระตุ้นนักเรียนระหว่างดำเนินกิจกรรมเมื่อพบว่านักเรียนขาดความสนใจหรือไม่ให้ความร่วมมือ

1.3 ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูควรชี้แนะให้นักเรียนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีรูปแบบการจัดการเรียนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในระดับชั้นอื่นๆ และในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ CIPPA MODEL ร่วมกับเกม ไปใช้สอนเรื่องวรรณคดีไทย เนื่องจากมีเนื้อหาที่ค่อนข้างละเอียดและซับซ้อน

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กาญจนา โพธิลักษณ์. (2554). การใช้เกมเสริมทักษะการอ่านคำที่มีตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่1 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชนาธิป พรกุล. (2543). *แคทส์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร.* มหาสารคาม: ทีคิวพี จำกัด.

ชัชวาล บัวริคาน. (2555). *การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนแบบซิปปา เรื่อง การเรียงสับเปลี่ยนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). *ศิลปะการสอนเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วีพรินท์.

ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2542). *การสอนภาษาไทย.* กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

ทิศนา แขมมณี. (2542). *การจัดการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ: เดียนสโตร์

ทิศนา แขมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพพร ธนะชัยขันธ์. (2555). *สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย : ฉบับเสริมการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม Excel Basic statistics for research.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิทยพัฒน์.

บันลือ พฤกษะวัน. (2551). จุดประกายสมองของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประภาศรี สีหอำไพ. (2550) *วัฒนธรรมทางภาษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ปัญญา บริสุทธิ์. (2534). *วิเคราะห์วรรณคดีไทยโดยประเภท.* กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ฟองจันทร์ สุขยิ่งและคณะ. (2555) *วรรณคดีและวรรณกรรม.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพ: ไทยร่มเกล้า.

ภนิดา ชัยปัญญา. (2542) *ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

โยธิน แสวงดี. (2551). *การวิจัยเชิงคุณภาพ.* กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2555). *ความรู้ทั่วไปทางภาษาไทย : ตอนที่ 3 วรรณคดีไทย.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วณิชชา สีหาวงษ์. (2560.) การพัฒนาทักษะการเขียนคำที่สะกดไม่ตรงมาตรา โดยใช้แบบฝึกทักษะร่วมกับโมเดลซิปปา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ: ที.พี.พริ้น.

วิภา กงกะนันทน์. (2533). *วรรณคดีศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *ครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 3 ภาคเหนือ.* กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.

สันติวัฒน์ จันทร์ใด. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอน CIPPA ที่บูรณาการกระบวนการเรียนรู้วรรณคดีที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และเจตคติต่อวรรณคดีไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2561(1), (117-132).

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพ: โอเดียนสโตร์

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Literature Learning Achieved by Using the Book Titled Pra Aphimanee Nee Nang Phee Seau in Pra Aphimanee Through Inquiry – Based Learning And Educational Games for Secondary 3

พิกุล จันทร์นาลาว[1] กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์[2]
Pikun Jannalao, Krittayakan Topithak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านผาท่าพล จำนวน 12 คน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา จำนวน 6 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test dependent และการทดสอบ t-test one sample ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา มีผลการทดสอบสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทาง

Received: 2023-04-11 **Revised**: 2023-07-03 **Accepted**: 2023-07-06

[1] หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University Corresponding Author e-mail: phipikun@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University

สถิติที่ระดับ .05 3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษาอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้; เกมการศึกษา; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี

Abstract

The objectives of this research paper aimed at 1) To compare the Thai literature learning achievement in “Pra Aphimanee Pra Aphimanee Nee Nang Phee Seau” before and after the learning management using inquiry based learning and educational games. 2) To compare the Thai literature learning achievement in “Pra Aphimanee Pra Aphimanee Nee Nang Phee Seau” after the learning management using inquiry based learning and educational games to meet effective value of 70 set criteria. 3) To study Mathayomsuksa 3 students’ satisfaction of learning management using inquiry based learning and educational games. The sample consisted of 12 Mathayomsuksa 3 students at Banphathapol School, academic year 2022. The research instruments were 6 lesson plans using inquiry based learning and educational games. 2) The 20 questions with four multiple choices achievement test 3) The students satisfaction evaluation form of the learning management. Statistics for data analysis were mean, standard deviation, t-test dependent and t-test one sample. The results of this research were : 1. The students’ learning literature achievement of Mathayomsuksa 3 using inquiry based learning and educational games after learning management was higher than before learning management at the statistically significant level at .05 2. The students’ learning literature achievement of Mathayomsuksa 3 using inquiry based learning and educational games after learning management was higher than effective value of 70 set criteria at the statistically significant level at .05. 3. The students’ satisfaction of the learning management using inquiry based learning and educational games was overall at the high level.

Keywords: inquiry based learning; educational games; The literature achievement

บทนำ (Introduction)

วรรณคดีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าที่บรรพบุรุษได้ประพันธ์สรรสร้างขึ้นและตกทอดจากรุ่นสู่รุ่นมาจนถึงปัจจุบัน ถือเป็นหลักฐานสำคัญที่สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในสมัยนั้น ๆ ทั้งทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ เศรษฐกิจและการเมืองการ

ปกครอง ดังในข้อความศิลาจารึกหลักที่ ๑ ความตอนหนึ่งว่า “...เมื่อชั่ว พ่อขุนรามคำแหง เมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว เจ้าเมืองบ่เอาจกอบในไพร่ ลู่ทางเพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้าง ค้า ใครจักใคร่ค้าม้า ค้า ใครจักใคร่ค้าเงือนค้าทองค้า...” (ฟองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, 2551) ข้อความนี้สะท้อนให้เห็นถึงสังคมในสมัยสุโขทัยที่ได้รับการปกครองโดยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช บ้านเมืองมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพื่อดำรงชีวิต และมีการค้าขายที่เสรี สมดังคำกล่าวที่ว่า วรรณคดีเป็นกระจกสะท้อนสังคม ซึ่งทำให้เห็นแง่มุมของสภาพสังคมในด้านต่าง ๆ ของสมัยนั้นได้อย่างเด่นชัด ดังที่รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2544) กล่าวว่า วรรณคดีเป็นศิลปะทางภาษาที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและถ่ายทอดแนวคิดของตนเองที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว ภาษาและวรรณคดีจึงเป็นกระจกเงาสะท้อนความเป็นไปและความเปลี่ยนแปลงของสังคมวัฒนธรรม นอกจากวรรณคดีจะมีคุณค่าทางด้านสังคม บอกเล่าเรื่องราวรากเหง้าวิถีชีวิตและความเป็นไปของคนในสังคมแล้วนั้น ยังสอดแทรกไปด้วยความรู้ คุณค่าด้านวรรณศิลป์ แนวคิดและคติธรรมไว้ด้วยกลวิธีอันแยบยลอันเป็นประโยชน์กับผู้ที่ศึกษา สามารถนำไปขัดเกลาจิตใจและปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดียิ่ง อีกทั้งยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน สามารถสร้างความจรรโลงใจให้กับผู้คนได้ ดังนั้น จึงนับได้ว่าวรรณคดีมีประโยชน์และสำคัญต่อผู้ที่ศึกษาอย่างแท้จริง

จากความสำคัญของวรรณคดีดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทย โดยได้บรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งให้มีการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา สำหรับในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวรรณคดีไว้ทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก พระอภัยมณี ตอนพระอภัยหนีนางผีเสื้อ พระบรมราโชวาท อิศรญาณภาษิต และบทพากย์เอราวัณ

แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะให้ความสำคัญและมุ่งเน้นกับการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทยดังกล่าวมาแล้ว แต่สภาพการเรียนการสอนวรรณคดีในปัจจุบันก็ยังคงพบว่าไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ยังคงประสบปัญหาทั้งด้านของครูผู้สอนและนักเรียน โดยปัญหาทางด้านของครูผู้สอนนั้นเกิดจากการที่ครูผู้สอนจบไม่ตรงสาขาวิชาภาษาไทย อีกทั้งครูผู้สอนเน้นตนเองเป็นศูนย์กลางมุ่งเน้นการสอนเชิงบรรยายและการท่องจำมากจนเกินไป เลือกวิธีสอนที่ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน ไม่มีสื่อและนวัตกรรม รวมถึงกลวิธีในการจูงใจนักเรียน ยังผลให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้นและความสนใจในการเรียนวรรณคดี ส่วนปัญหาของนักเรียนนั้นพบว่านักเรียนนั้นเกิดความเบื่อหน่าย ขาดแรงจูงใจในการเรียนวรรณคดี เพราะคิดว่าวรรณคดีเป็นเรื่องไกลตัว อีกทั้งบางเรื่องมีเนื้อหายาวจนเกินไป นักเรียนจึงเลือกอ่านเฉพาะเรื่องย่อ นักเรียนจึงไม่สามารถเข้าถึงแก่นแท้ของวรรณคดี ขาดความซาบซึ้ง รวมทั้งไม่เห็นคุณค่าของวรรณคดี ดังที่นัฒริยา ปิ่นทอง (2564) ซึ่งได้สรุปไว้ว่า การเรียนการสอนวรรณคดียังมีปัญหาอยู่มากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่นักเรียนขาดความสนใจ ไม่เห็นคุณค่าของการเรียนวรรณคดี การเรียนการสอน

วรรณคดีจึงมีผลสัมฤทธิ์ผิดไปจากวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพราะครูมุ่งเน้นเนื้อหาและการท่องจำ ไม่พัฒนาวิธีการสอนที่ดึงดูดให้นักเรียนเกิดความสนใจในวรรณคดี นอกจากประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว ปัญหาสำคัญ คือ จากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านผาท่าพล ปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมา พบว่า คะแนนการทำแบบทดสอบในรายวิชาภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนนั้นต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนวรรณคดียังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ดังนั้นหากพิจารณาแล้วพบว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีนั้น ครูผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนเทคนิคและวิธีการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น มีแรงจูงใจ และสนใจในการเรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเทคนิคและวิธีการสอนวรรณคดีในหลากหลายรูปแบบ พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ดังที่ ปิยนุช แหวนเพชร (2560) ซึ่งได้สรุปไว้ว่า การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดสามารถแก้ปัญหาและค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง กระตุ้นความสนใจผู้เรียนด้วยการใช้คำถาม แสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ โดยผู้สอนอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นนั้น นอกจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่เน้นให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแล้ว ผู้วิจัยยังเล็งเห็นว่าควรมีสิ่งที่กระตุ้นและเร้าความสนใจของนักเรียน ทำให้การเรียนของนักเรียนนั้นเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข สนุกสนาน ตลอดจนลดความตึงเครียดและความเบื่อหน่ายในการเรียน ผู้วิจัยจึงได้นำเกมการศึกษาเข้ามาร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ สุคนธ์ สินธพานนท์ (2553) ได้กล่าวว่า เกมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจและสนุกสนานให้แก่ผู้เรียน มีกฎเกณฑ์ กติกา ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจและจดจำบทเรียนได้ง่าย อีกทั้งส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักทำงานร่วมกัน มีกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้แสวงหาคำตอบ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในการเรียน ซึ่งถือเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 70

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest Post-test Design) ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านผาท่าพล อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านผาท่าพล อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย 3 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา จำนวน 6 แผน เวลา 10 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านผาท่าพล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้และการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา

1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ จำนวน 6 แผน โดยกำหนดเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) ประวัติผู้แต่งและความเป็นมา	จำนวน 1 ชั่วโมง
2) ลักษณะคำประพันธ์	จำนวน 1 ชั้วโมง
3) รู้เฟื่องเรื่องพระอภัยมณี	จำนวน 3 ชั่วโมง
4) พินิจคุณค่าด้านเนื้อหา	จำนวน 2 ชั่วโมง
5) พินิจคุณค่าด้านวรรณศิลป์	จำนวน 2 ชั่วโมง
6) พินิจคุณค่าด้านสังคม	จำนวน 1 ชั่วโมง

โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ของนักการศึกษาจากกลุ่ม Biological Science Curriculum Society : BSCS มีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น (สิทธิพล อาจอินทร์, 2562 : 93-34) ดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นที่ 3 อธิบาย (Explanation) ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluation)

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในองค์ประกอบต่าง ๆ ตามแบบประเมินความเหมาะสม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 130) โดยผลการพิจารณาความเหมาะสมแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับความเหมาะสมในภาพรวมมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.58, S.D. = 0.51)

1.7 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษาตามคำแนะนำ จากนั้นนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

2.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสร้างเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อนำไปใช้จริง 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบวัดระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามตามแนวคิดของ Bloom แบ่งไว้ 6 ระดับ ได้แก่ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา รวมถึงถ้อยคำภาษาที่ใช้ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดให้มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ผ่านการเรียนในเนื้อหาเรื่องพระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ มาแล้ว

2.8 นำผลการแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อมาตรวจให้คะแนน และนำมามาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20 - 1.00 จำนวน 20 ข้อ ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.43 - 0.77 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.34 – 0.89

2.9 นำแบบทดสอบจำนวน 20 ข้อ ที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของข้อสอบปรนัย โดยใช้สูตร KR-20 (Kuder and Richardson - 20) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9012

2.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีที่ได้มาจัดทำเป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันแต่สลับข้อและสลับตัวเลือก

2.11 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและรูปแบบของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's Five Scale) คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อยและระดับน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 130) โดยมีรายการสอบถามทั้งหมด 15 รายการ สอบถามเกี่ยวกับด้านการจัดการเรียนรู้ บรรยากาศในการเรียนรู้ และประโยชน์ที่ได้รับ

3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบถูกต้อง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item and Objective Congruence : IOC) ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นทดลอง

1.1 ทดสอบนักเรียนก่อนเรียนเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

1.2 ดำเนินการการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา

1.3 ทดสอบนักเรียนหลังเรียน เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งนักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2. ขั้นหลังการทดลอง

2.1 นำผลก่อนและหลังมาวิเคราะห์โดยกระบวนการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.2 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา โดยนำคะแนนของนักเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยนำคะแนนของนักเรียนมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) *ส่*วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบ t-test แบบ One sample

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน (คน)	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	12	20	8.50	2.24	23.71*	.00
หลังเรียน	12	20	15.92	1.78		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\overline{X}$ =15.92) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\overline{X}$ = 8.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 70

จำนวนนักเรียน (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-test	ร้อยละ	t	Sig.
12	20	15.92	1.78	79.58	79.58	3.73*	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน $\bar{X}$ =15.92 ผลการทดสอบค่า t-test เท่ากับ 79.58 คิดเป็นร้อยละ 79.58 จากคะแนนเต็มทั้งหมด ซึ่งผลการทดสอบสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ได้กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.45	0.54	มาก
2. ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.57	0.51	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.43	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.48**	**0.54**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่าผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ภาพรวมมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.48, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.45, S.D.= 0.54) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ

มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.57, S.D.= 0.51) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D.= 0.57)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา ขั้นที่ 3 อธิบาย ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ และขั้นที่ 5 ประเมินผล เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งในการจัดการเรียนรู้ใช้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มให้นักเรียนร่วมกันสืบค้นข้อมูล ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้อง กับงานวิจัยของปิยนุช แหวนเพชร (2560 : 78) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิด ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ยังมีเกมการศึกษาที่กระตุ้นและเร้าความสนใจนักเรียน โดยจัดให้มีการแข่งขันอย่างมี กฎ กติกา และวิธีการเล่นเป็นในรูปแบบกลุ่ม ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ลดความเบื่อหน่ายในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของประสบลาภ นุ่มนวล (2564 : 75) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกสายเลือด โดยการจัดการเรียนรู้แบบ ซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ร่วมกับเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปาโมเดลร่วมกับเกมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 โดยผู้วิจัยจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา ตามขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Engagement) เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยกระตุ้นความสนใจนักเรียน ให้เกิดความสงสัยและสร้างประเด็นคำถาม ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Exploration) เป็นขั้นที่นักเรียนแบ่งกลุ่มแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ขั้นที่ 3 อธิบาย (Explanation) เป็นขั้นที่ให้นักเรียนนำข้อมูลมานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ จากนั้นร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับ ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Elaboration) เป็นขั้นที่ครูกระตุ้นนักเรียนในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ โดยใช้เกมการศึกษาเป็นสื่อคอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้ ซึ่งเกมการศึกษาที่ใช้เป็นเกม

ที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้น โดยเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้มีการแข่งขันอย่างมีกฎ กติกา และวิธีการเล่น โดยอาจแข่งขันเป็นรายบุคคล หรือแบบกลุ่มตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และเกิดกระบวนการเรียนรู้รวบยอดจากการเล่นเกม ขั้นที่ 5 ประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นที่ครูประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยการทำใบงานและแบบทดสอบ การจัดการเรียนรู้ดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีเกมการศึกษาเป็นสื่อในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมทำให้มีความรู้ที่กว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อของนักเรียนได้

2. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี เรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ หลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 15.92 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา นั้นสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้แสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากกว่าการนั่งฟังบรรยาย รวมทั้งเกิดความสนุกสนานและได้ความคิดรวบยอดจากการเล่นเกมการศึกษา ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณี สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐศิษฎ์ ถาวร (2564 : 61) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับสื่อประสม ผลวิจัยพบว่า เมื่อนำผลสัมฤทธิ์เทียบกับเกณฑ์พบว่าสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนวรรณคดีเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.48, S.D.= 0.54) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ภาพรวมมีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.57, S.D.= 0.51) เป็นลำดับที่หนึ่ง ทั้งนี้เป็นเพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมกับนักเรียน ใช้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน รวมทั้งสามารถแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้ โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นและคอยสนับสนุน บรรยากาศในการเรียนรู้จึงเป็นไปอย่างมีความสุขและสนุกสนาน นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี ไชยรงศรี (2557 : 51) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะแบบ 5E และเกมวิทยาศาสตร์ ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5E ร่วมกับการใช้เกมวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้หรือการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนต้องศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้และวิธีการเล่นเกมการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในบทบาทและหน้าที่ของตน เพื่อจะได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ครูผู้สอนควรจัดเตรียมทั้งทางด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ สื่อประกอบการเรียน และแหล่งข้อมูลที่ให้นักเรียนสืบค้น โดยต้องมีความความพร้อมและเพียงพอต่อนักเรียน

3. เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรคำนึงถึงเวลาให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจทำให้ความสามารถในการเรียนไม่เท่ากัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเกมการศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

ณัฐศิษฏ์ ถาวร. (2564). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยเรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับสื่อประสม.* การค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

นัฒริยา ปิ่นทอง. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีเรื่องมัทนะพาธา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น.*วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร,นครปฐม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพ: สุวีริยาสาส์น.

ประสบลาภ นุ่มนวล. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกสายเลือด โดยการจัดการเรียนรู้แบบ ซิปปาโมเดล (CIPPA MODEL) ร่วมกับเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* การค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

ปิยนุช แหวนเพชร. (2560). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้แผนที่*

*ความคิด.*วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ฟองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ. (2551). *หนังสือเรียนภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ม.2 รายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2544). *วรรณคดีศึกษา.* กรุงเทพฯ : ธารปัญญา.

วารุณี ไชยรงศรี. (2557). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ระบบต่อมไร้ท่อ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะแบบ 5E และเกมวิทยาศาสตร์.* วิทยานิพนธ์ วท.ม., มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

สิทธิพล อาจอินทร์. (2562). *ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.* ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2553). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน.* กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่)

Factors Affecting the Success of Becoming a Digital Organization of the Provincial Electricity Authority (Head Office)

วรพร ตังคณานุกูลชัย[1] อรนันท์ กลันทปุระ[2]
Worrapaul Tangkananukulchai, Oranun Gluntapura

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) 2) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานผู้ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำนวน 365 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): ความสำเร็จ; องค์กรดิจิทัล; การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

Received: 2023-04-13 **Revised:** 2023-07-04 **Accepted:** 2023-07-10

[1] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Bangkok. Corresponding Author e-mail: worrapaul.t@ku.th

[2] คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Bangkok. e-mail: fsocong@ku.ac.th

Abstract

The purposes of this study were as follows: 1) To study the factors that affect the success of becoming a digital organization of the Provincial Electricity Authority (Head Office) 2) To compare the factors that affect the success of becoming a digital organization of the Provincial Electricity Authority (Head Office) classified based on personal characteristics. The questionnaire was used by 365 persons to obtain data. The statistics that are used to analyze the data were percentages, mean, standard deviation, t-test, and one - way: ANOVA. All the tests are statistically determined at level .05. The result of this study showed that the factors affecting the success of becoming a digital organization of the Provincial Electricity Authority (Head Office) were moderate. Hypothetical test results showed that the Provincial Electricity Authority (Head Office) personnel with different gender, it affects the factors that affect the success of becoming a digital organization of the Provincial Electricity Authority (Head Office) employees have different age, length of education, and job titles that were a statistically significant difference in the factors affecting the success of becoming a digital organization of the Provincial Electricity Authority (Head Office) are statistically determined at level .05.

Keywords: Success; Digital Organization; Provincial Electricity Authority.

บทนำ (Introduction)

“เทคโนโลยี” ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากการที่สังคมโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตของมนุษย์ด้านต่างๆ ที่มีมากยิ่งขึ้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และพฤติกรรมของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มนุษย์จึงทำการคิดค้นและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสะดวกสบาย โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่ยุคแห่งความเป็นดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ที่มุ่งให้ความสำคัญกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านต่างๆ อย่างครอบคลุมจนแทบจะหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวิถีชีวิตของมนุษย์อย่างแท้จริงด้วยความสามารถของเทคโนโลยีที่ไม่มีขีดจำกัด ส่งผลทำให้มนุษย์จำเป็นต้องมีการเรียนรู้และปรับตัวอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งนอกจากเทคโนโลยีจะเข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คนในสังคมแล้ว เทคโนโลยียังเข้ามามีบทบาทสำคัญในกระบวนการทำงานขององค์กรทั่วโลกด้วย ทำให้การบริหารจัดการองค์กรในรูปแบบเดิมไม่สามารถตอบสนองต่อรูปแบบการแข่งขัน ผลิตภัณฑ์ การบริการ พฤติกรรมของลูกค้า รวมไปถึงการ

ดำเนินงานขององค์กรได้อย่างครอบคลุมอีกต่อไป ส่งผลให้องค์กรจำเป็นต้องมีการวางแผนและปรับเปลี่ยนโครงสร้างการดำเนินงานเพื่อให้สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเช่นกัน

จากการก้าวเข้าสู่โลกแห่งเทคโนโลยี ทำให้องค์กรภาครัฐซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการบริหารราชการแผ่นดินในด้านการบริการและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการออกพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ.2562 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยการนำเอาเครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานทุกหน่วยงานเข้าด้วยกันให้เป็นระบบเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เปิดเผย โปร่งใส รวมทั้งยังเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ประชาชนทุกคนว่าจะได้รับการบริการที่รวดเร็วอย่างเท่าเทียมกันผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งผลจากการมุ่งเน้นพัฒนาประเทศให้เป็นรัฐบาลดิจิทัลของภาครัฐ ทำให้องค์กรในประเทศไทยทั้งภาคเอกชน หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ จำเป็นที่จะต้องปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนโฉมองค์กรให้กลายเป็นองค์กรดิจิทัลเช่นกัน เพื่อเป็นการยกระดับองค์กรของตนให้กลายเป็นองค์กรชั้นนำที่มีศักยภาพทัดเทียมองค์กรต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันหลายหน่วยงานได้เริ่มมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มากขึ้น อาทิ มีการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลในรูปของสื่อดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูลและเพื่อสร้างความเป็นระเบียบของข้อมูล มีการแบ่งปันความรู้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายในทุกพื้นที่ มีการพัฒนาระบบการรับ-ส่งเอกสารผ่านทางระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้กระดาษ หรือการจัดประชุมผ่านแอพพลิเคชั่นบนมือถือที่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ซึ่งหากทุกองค์กรสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการทำงาน ก็จะยิ่งเป็นการยกระดับองค์กรให้เข้าใกล้ความเป็นองค์กรดิจิทัลได้มากขึ้นเท่านั้น แต่การที่จะกลายเป็นองค์กรดิจิทัลได้สำเร็จจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ เป็นตัวขับเคลื่อน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำองค์กร บุคลากรทุกคน โครงสร้างองค์กร ค่านิยมวัฒนธรรมต่างๆ ตลอดจนนโยบายขององค์กร ซึ่งล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นดิจิทัลทั้งสิ้น ดังนั้น แต่ละองค์กรจึงจำเป็นต้องทำการศึกษาและให้การสนับสนุนปัจจัยในด้านต่างๆ ภายในองค์กรของตนอย่างรอบด้านเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นดิจิทัลในอนาคต

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หรือ กฟภ. เป็นหนึ่งในองค์กรรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่ต้องการพัฒนาศักยภาพและยกระดับองค์กรให้กลายเป็นองค์กรดิจิทัลเช่นเดียวกัน เนื่องจาก กฟภ.

มีภารกิจหลักในการให้บริการงานด้านพลังงานไฟฟ้าแก่ประชาชนทั่วทั้งภูมิภาคครอบคลุม 74 จังหวัด โดยมีวิสัยทัศน์ในการเป็นองค์กรชั้นนำที่ทันสมัยในระดับภูมิภาค มีความมุ่งมั่นในการให้บริการด้านพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจเกี่ยวเนื่องอย่างครบวงจรที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าอย่างสูงสุด ทั้งในด้านคุณภาพการให้บริการที่มีความรวดเร็วทันสมัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งในปัจจุบัน กฟภ. ได้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานภายในองค์กรผ่านการจัดตั้งโครงการต่างๆ ภายใต้แนวทางการบริหารและพัฒนา กฟภ. ของนายศุภชัย เอกอุ่น ผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค คนที่ 15 ที่มุ่งเน้นให้องค์กรเติบโตไปพร้อมกับพันธมิตรบุคลากร และกำไร โดยการสานต่อภารกิจหลักด้านการเสริมสร้างประสบการณ์แก่ลูกค้า ผลักดันด้วยเทคโนโลยีให้เกิดความว่องไว และนำมาปรับใช้เพื่อวางแนวทางในการบูรณาการการทำงานของทุกหน่วยงานทุกระดับให้ทำงานอย่างสอดประสานกันในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ กฟภ. กลายเป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านธุรกิจพลังงานไฟฟ้า ตอบสนองความคาดหวังของลูกค้า ร่วมสร้างคุณค่าสู่สังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (PEA Digital Utility) ดังนั้น เพื่อให้ กฟภ. มุ่งสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลได้สำเร็จ องค์กรจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาองค์กรอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โดยเฉพาะปัจจัยด้านต่างๆ ภายในองค์กรที่เป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

จากแนวทางการบริหารงานเพื่อการเป็นองค์กรดิจิทัลของ กฟภ. ข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) เพื่อจะนำข้อมูลและผลการศึกษาครั้งนี้มาใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาองค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ไปสู่ความเป็น Digital Utility ชั้นนำด้านพลังงานไฟฟ้าของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่)

2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำนวนทั้งหมด 3,970 คน (ข้อมูลจาก กองบริหารงานบุคคล ณ เดือนพฤษภาคม 2565) โดยทำการสุ่มตัวอย่างที่ระดับค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ระดับ .05 และกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 365 คน (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยอ้างอิงจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดขอบเขตของเนื้องหาโดยได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการยอมรับของคนในองค์กร ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน ด้านภาวะผู้นำ และด้านแรงจูงใจของพนักงาน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่)

ผู้ศึกษาสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยได้นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิดนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา (Validity) และทำการปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างของแบบสอบถามให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ต่อไป นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) โดยทดลองนำแบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปทดสอบกับกลุ่มพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (เขตพระนครศรีอยุธยา) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) หาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.908 ซึ่งเป็นค่าที่มีมากกว่า 0.7 สามารถนำแบบสอบถามมาใช้ในการเก็บข้อมูลจริงได้

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์และอภิปรายผลทางสถิติ ดังต่อไปนี้

3.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ซึ่งจะใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามและใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) 5 ด้าน ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation / S.D.) เพื่อใช้อธิบายข้อมูล

3.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ซึ่งจะใช้ทดสอบสมมติฐาน เพื่อวิเคราะห์หาความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีเพศแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการทดสอบที (t-test) และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานแตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะ นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี (Least Significance Difference: LSD) ต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่)สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ด้านเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 และเพศหญิง จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2

1.2 ด้านอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 รองลงมามีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

1.3 ด้านระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 รองลงมามีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 และมีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.8 ตามลำดับ

1.4 ด้านตำแหน่งงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานอยู่ในระดับ 7-8 จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 รองลงมามีตำแหน่งงานในระดับ 1-6 จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 และตำแหน่งงานระดับ 12 ขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 ตามลำดับ

2. ข้อมูลความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการยอมรับของคนในองค์กร ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน ด้านภาวะผู้นำ และด้านแรงจูงใจของพนักงาน (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่)

(n = 365)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล	$\overline{X}$	S.D.	ความคิดเห็น
1. ด้านโครงสร้างองค์กร	3.66	0.54	ปานกลาง
2. ด้านการยอมรับของคนในองค์กร	3.68	0.60	มาก
3. ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน	3.74	0.57	มาก
4. ด้านภาวะผู้นำ	3.62	0.60	ปานกลาง
5. ด้านแรงจูงใจของพนักงาน	3.65	0.51	ปานกลาง
รวม	**3.67**	**0.33**	**ปานกลาง**

ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นสูงสุดลำดับที่ 1 คือ ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน มีค่าอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 2 คือ ด้านการยอมรับของคนในองค์กร มีค่าอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 3 คือ ด้านโครงสร้างองค์กร มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ลำดับที่ 4 คือ ด้านแรงจูงใจของพนักงาน มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง และลำดับที่ 5 คือ ด้านภาวะผู้นำ มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2.1 ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.74) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในการทำงานได้อย่างถูกต้อง ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.87) รองลงมาคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) สามารถนำความรู้ทางเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับการทำงานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.78) และพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) สามารถเลือกเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างเหมาะสม ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.77) ตามลำดับ

2.2 ด้านการยอมรับของคนในองค์กร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.68) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก คือ องค์กรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ แก่พนักงานภายในองค์กรอยู่เสมอ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.93) รองลงมาคือ องค์กรเล็งเห็นถึงความสำคัญของความสามารถด้านเทคโนโลยีของพนักงานภายในองค์กร ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.87) และการรักทุ่มเท และเสียสละเพื่อองค์กรอย่างเต็มที่ถือเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กรยุคดิจิทัล ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.72) ตามลำดับ

2.3 ด้านโครงสร้างองค์กร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.66) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก คือ องค์กรมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูล การรับรู้ข่าวสารและนโยบายต่างๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ($\overline{X}$ = 3.99) รองลงมาคือ องค์กรมีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโครงสร้างองค์กร ($\overline{X}$ = 3.66) และองค์กรมีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนและเหมาะสมกับยุคดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.63) ตามลำดับ

2.4 ด้านแรงจูงใจของพนักงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.65) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การทำงานภายในองค์กรที่มีความมั่นคง มีส่วนทำให้รู้สึกผูกพันต่อองค์กร และพร้อมเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรยุคดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.69) รองลงมาคือ สภาพแวดล้อม บรรยากาศในการทำงานที่สะดวกสบายและมีความทันสมัย ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในยุคดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.68) และระบบการให้บริการภายในองค์กรที่สะดวกรวดเร็วและทันสมัย ถือเป็นรากฐานของการเป็นองค์กรดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.65) ตามลำดับ

2.5 ด้านภาวะผู้นำ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.62) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารตระหนักถึงคุณค่า ความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีของบุคลากร และสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภายในองค์กร ($\overline{X}$ = 3.86) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหารงานเพื่อนำพาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล ($\overline{X}$ = 3.75) และผู้บริหารสร้างขวัญกำลังใจให้แก่พนักงาน และส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับความรู้ด้าน IT ภายในองค์กร ($\overline{X}$ = 3.74) ตามลำดับ

3. ข้อมูลเชิงอนุมานของผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำแนกตามเพศ

(n = 365)

ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล	N	$\overline{X}$	S.D.	t	Sig.	ผลการทดสอบ
ชาย	189	3.65	.35	-1.017	0.310	ไม่แตกต่างกัน
หญิง	176	3.69	.32			

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ปรากฏค่าสถิติ t เท่ากับ -1.017 และระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.310 ซึ่ง

มากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) นั่นคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำแนกตามอายุ

(n = 365)

ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล	Sum of Squares	F	Sig.	ผลการทดสอบ
1. ด้านโครงสร้างองค์กร	104.959	8.499	0.000*	แตกต่าง
2. ด้านการยอมรับของคนในองค์กร	129.823	13.133	0.000*	แตกต่าง
3. ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน	117.672	58.675	0.000*	แตกต่าง
4. ด้านภาวะผู้นำ	129.563	2.284	0.079	ไม่แตกต่าง
5. ด้านแรงจูงใจของพนักงาน	95.810	0.667	0.573	ไม่แตกต่าง
รวม	**40.724**	**2.674**	**0.047***	**แตกต่าง**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ปรากฏค่าสถิติ F เท่ากับ 2.674 และระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.047 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) นั่นคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลปรากฏดังนี้

ภาพรวมพบว่า มี 1 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี กับ อายุ 31-40 ปี

รายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านการยอมรับของคนในองค์กร มี 4 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี

กับ อายุ 31-40 ปี, อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี กับ อายุ 41-50 ปี, อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี กับ อายุ 51 ปีขึ้นไป และ อายุ 31-40 ปี กับ อายุ 51 ปีขึ้นไป และด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน มี 5 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี กับ อายุ 41-50 ปี, อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี กับ อายุ 51 ปีขึ้นไป, อายุ 31-40 ปี กับ อายุ 41-50 ปี, อายุ 31-40 ปี กับ อายุ 51 ปีขึ้นไป และ อายุ 41-50 ปี กับ อายุ 51 ปีขึ้นไป

สมมติฐานที่ 3 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 365)

ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล	Sum of Squares	F	Sig.	ผลการทดสอบ
1. ด้านโครงสร้างองค์กร	104.959	12.066	0.000*	แตกต่าง
2. ด้านการยอมรับของคนในองค์กร	129.823	14.542	0.000*	แตกต่าง

ตารางที่ 4 (ต่อ) (n = 365)

ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล	Sum of Squares	F	Sig.	ผลการทดสอบ
3. ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน	117.672	5.646	0.004*	แตกต่าง
4. ด้านภาวะผู้นำ	129.563	15.148	0.000*	แตกต่าง
5. ด้านแรงจูงใจของพนักงาน	95.810	0.235	0.791	ไม่แตกต่าง
รวม	**40.724**	**21.128**	**0.000***	**แตกต่าง**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ปรากฏค่าสถิติ F เท่ากับ 21.128 และระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) นั่นคือ พนักงานการ

ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลปรากฏดังนี้

ภาพรวมพบว่า มี 3 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี กับ ระดับปริญญาตรี/หรือเทียบเท่า, ระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี กับ สูงกว่าระดับปริญญาตรี และ ระดับปริญญาตรี/หรือเทียบเท่า กับ สูงกว่าระดับปริญญาตรี

รายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างองค์กร มี 2 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี กับ ระดับปริญญาตรี/หรือเทียบเท่า และ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี กับ สูงกว่าระดับปริญญาตรี ด้านการยอมรับของคนในองค์กร และด้านภาวะผู้นำ มี 3 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี กับ ระดับปริญญาตรี/หรือเทียบเท่า, ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี กับ สูงกว่าระดับปริญญาตรี และ ระดับปริญญาตรี/หรือเทียบเท่า กับ สูงกว่าระดับปริญญาตรี และด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน มี 2 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี กับสูงกว่าระดับปริญญาตรี และ ระดับปริญญาตรี/หรือเทียบเท่า กับ สูงกว่าระดับปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 4 พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำแนกตามตำแหน่งงาน

(n = 365)

ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัล	Sum of Squares	F	Sig.	ผลการทดสอบ
1. ด้านโครงสร้างองค์กร	104.959	23.236	0.000*	แตกต่าง
2. ด้านการยอมรับของคนในองค์กร	129.823	26.614	0.000*	แตกต่าง
3. ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน	117.672	16.392	0.000*	แตกต่าง
4. ด้านภาวะผู้นำ	129.563	19.220	0.000*	แตกต่าง
5. ด้านแรงจูงใจของพนักงาน	95.810	0.674	0.569	ไม่แตกต่าง
รวม	**40.724**	**14.840**	**0.000***	**แตกต่าง**

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ปรากฏค่าสถิติ F เท่ากับ 14.840 และระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) นั่นคือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัย ที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลปรากฏดังนี้

ภาพรวมพบว่า มี 5 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีตำแหน่งงานระดับ 1-6 กับ ระดับ 9-11, ระดับ 1-6 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป, ระดับ 7-8 กับ ระดับ 9-11, ระดับ 7-8 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป และ ระดับ 9-11 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป

รายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านการยอมรับของคนในองค์กร มี 6 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีตำแหน่งงานระดับ 1-6 กับ ระดับ 7-8, ระดับ 1-6 กับ ระดับ 9-11, ระดับ 1-6 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป, ระดับ 7-8 กับ ระดับ 9-11, ระดับ 7-8 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป และ ระดับ 9-11 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน มี 4 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีตำแหน่งงานระดับ 1-6 กับ ระดับ 7-8, ระดับ 1-6 กับ ระดับ 9-11, ระดับ 1-6 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป และ ระดับ 7-8 กับ ระดับ 9-11 และด้านภาวะผู้นำ มี 5 คู่ ที่แตกต่างกัน คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีตำแหน่งงานระดับ 1-6 กับ ระดับ 9-11, ระดับ 1-6 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป, ระดับ 7-8 กับ ระดับ 9-11, ระดับ 7-8 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป และ ระดับ 9-11 กับ ระดับ 12 ขึ้นไป

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) โดยผู้ศึกษาขออภิปรายผลการศึกษาในประเด็นที่สำคัญและข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

1. จากผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี/หรือเทียบเท่า จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 60.5 โดยมีตำแหน่งงานอยู่ในระดับ 7-8 จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1

2. จากการทดสอบสมมติฐาน สามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การ

เป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ทั้งสิ้น เนื่องจากเป็นผู้ที่มีทักษะ มีความรู้ความสารถ มีค่านิยมร่วมกัน มีเป้าหมายและทิศทางในการทำงานเพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความเป็นดิจิทัลร่วมกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลนั้น จำเป็นต้องพึ่งพาทักษะ ความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีของบุคลากรเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งส่วนใหญ่บุคลากรที่มีอายุน้อยย่อมมีองค์ความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีมากกว่าบุคลากรที่มีอายุมาก เนื่องจากบุคลากรที่มีอายุน้อยจะมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่รอบตัวได้ง่ายกว่า ทั้งด้านกระบวนการทางความคิด การทำงาน รวมไปถึงการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อผลักดันให้องค์กรไปสู่เป้าหมาย ซึ่งบุคลากรที่มีอายุมากมักจะมีการยึดติดกับกระบวนการทำงานในรูปแบบเดิมๆ และไม่กล้าที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่สิ่งใหม่อันเนื่องมาจากการกลัวความเปลี่ยนแปลง

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์เกิดความรู้และเกิดการพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ดังนั้นหากองค์กรมีการคัดสรรบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงเข้ามาปฏิบัติงาน ก็จะเป็นการช่วยส่งเสริมให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปสู่จุดหมายร่วมกันได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เนื่องจากความสามารถในการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่มีอยู่ภายในตัวของบุคลากรคนนั้นๆ จะเป็นตัวกระตุ้นให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้ง่ายกว่าคนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 พบว่า พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลขององค์กรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่มีตำแหน่งงานอยู่ในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะผลักดันนโยบายไปสู่เป้าหมายได้ง่ายกว่าผู้ที่อยู่ในระดับปฏิบัติงาน อันเนื่องมาจากผู้ที่มีตำแหน่งงานอยู่ในระดับสูงจะเป็นผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้สามารถดำเนินการวางแผน ควบคุมการทำงาน และตัดสินใจในการดำเนินนโยบายขององค์กรเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. ด้านโครงสร้างองค์กร การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสม เพื่อให้พร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล ทั้งในระดับสายงานไปจนถึงระดับแผนก เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น มี

การยุบรวมสายงานที่มีลักษณะงานที่คล้ายคลึงกันไว้ด้วยกัน เพื่อลดขั้นตอนของกระบวนงานและการทำงานทับซ้อน เพื่อให้งานสำเร็จได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ องค์กรควรมีการกำหนดนโยบายและขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่ความเป็นองค์กรดิจิทัลที่ชัดเจนเพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ร่วมกันเพื่อนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

2. ด้านการยอมรับของคนในองค์กร การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ควรให้การสนับสนุนการจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่มีความทันสมัยมาใช้ภายในหน่วยงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่มากขึ้น ตลอดจนควรมีการผลักดันให้บุคลากรมีการสร้างสรรค์ผลงานเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อรองรับการทำงานในยุคดิจิทัลให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น รวมถึงการให้คำแนะนำทั้งในส่วนของกระบวนการทำงานและแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

3. ด้านความรู้ความสามารถของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ ทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพเฉพาะให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะและพัฒนาความรู้ให้แก่บุคลากร โดยเฉพาะการให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอาจให้มีการลงมือปฏิบัติโดยจำลองสถานการณ์จริงเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ให้แก่บุคลากร รวมถึงการอบรมการใช้งานในระบบต่างๆ ที่มีอยู่ภายในองค์กร เพื่อให้บุคลากรในทุกระดับสามารถใช้งานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานและเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับบุคลากรด้วย

4. ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารควรสนับสนุนในด้านงบประมาณให้มากขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศภายในองค์กรให้มีความทันสมัย ตอนโจทย์กับความเป็นองค์กรดิจิทัล และควรเล็งเห็นถึงคุณค่าของบุคลากรทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บริหารด้วยกันเองหรือพนักงานระดับปฏิบัติการ เพราะบุคลากรทุกคนล้วนเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนและนำพาองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกัน โดยการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นรอบด้าน มีการสื่อสารที่ชัดเจนไปถึงบุคลากรในทุกระดับเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และต้องมีความมุ่งมั่นเพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมาย

5. ด้านแรงจูงใจของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ควรสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่พนักงานภายในองค์กร โดยการให้ความสำคัญ ยกย่องเชิดชู ผู้ที่มีการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ ผู้ที่ได้รับรางวัลจากการประกวดนวัตกรรมต่างๆ ตลอดจนผู้ที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และควรมีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมให้มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นส่วนที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างบุคลากรด้วยกันเอง ซึ่งถือเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่จะทำให้บุคลากรรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และพร้อมที่จะขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง (References)

นิตย์ สัมมาพันธ์. (2548). ภาวะผู้นำ: พลังขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.

สายหยุด ใจสำราญ และ สุภาพร พิศาลบุตร. (2549). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

จุมพล หนิมพานิช. (2556). การบริหารและการพัฒนาองค์การ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธิดารัตน์ เทพพานิช. (2560). ความสัมพันธ์ของการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของข้าราชการ สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมา. (ปริญญาบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

ทินกร บัวชู. (2561). การศึกษาความคิดเห็นของรูปแบบการจัดการเรียน การสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในศตวรรษที่ 21. วารสารพยาบาลศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (30) 3: 26-37.

เพลินพิศ วิบูลย์กุล. (2558). แรงจูงใจ Motives. ค้นหาเมื่อ 25 ธันวาคม 2564, จาก http://www.bangkok.go.th/training/page/sub/5280/Book-Briefing

ชัยธวัช เนียมศิริ. (2561). ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในยุค Thailand 4.0 กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น.(วิทยานิพนธ์หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60). วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, สถาบันวิชาป้องกันประเทศ.

วงศ์ผกา กลอนสุด. (2561). การเปลี่ยนแปลงรูปแบบองค์กรด้วยกระบวนการทางดิจิทัล กรณีศึกษาธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง. (ปริญญามหาบัณฑิต), วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ประพันธ์ คชแก้ว และ นัยนา เกิดวิชัย. (2562). นวัตกรรมการบริหารองค์การในยุคดิจิทัล. วารสารมจรมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. (5) 1: 132-142.

Warren, G. B. (1996). Organization Development : Its Nature, Origins and Prospects. Massachusetts: Addison-Wesley.

Daft, R. L. (1999). Leadership: Theory and Practice. Fort Worth Tex: Dryden Press Heilbrun, I. (1994).“Can Leaders be Studied?,” The Wilson Quarterly. 18(2), 65-72.

Tushman, W. L. & Nadler, D. (1986). Organizing for Innovation. California Management Review.28(3), 74-92.

อิทธิพลของกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย

The Influence of 4E Marketing Strategies and Brand Awareness on Loyalty of Users of PTT Gas Stations in Chiang Rai

สุภัทรา อุณหพัฒนา[1] พีรญา ชื่นวงศ์[2] กษิดิศ ใจผาวัง[3]
Suphattra Unhaphatthana, Peeraya Chuenwong, Kasidit Chaiphawang

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของกลยุทธ์การตลาด 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย 7 แห่ง จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลของตัวแปร (Path Analysis) ผลการศึกษาพบว่า ระดับกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E ในมุมมองของผู้ใช้บริการ ระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้า และระดับความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกรายการ ส่วนกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปัจจัยทั้งสองส่งผลต่อความภักดีได้ร้อยละ 69.50 (R^2 = 0.695) เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่า กลยุทธ์การตลาด 4E ส่งอิทธิพลทางบวกทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการรับรู้ตราสินค้าสู่ความภักดีของผู้ใช้บริการ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยรวมเท่ากับ 0.703 โดยอิทธิพลทางบวกโดยทางตรงกับความภักดีของผู้ใช้บริการและการรับรู้คุณค่าตราสินค้า มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.716 และ

Received: 2023-04-18 **Revised:** 2023-07-15 **Accepted:** 2023-07-17

[1] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชเชียงราย Faculty of Management Science Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Peeraya.chu@crru.ac.th

[2] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Management Science Chiang Rai Rajabhat University.

[3] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Management Science Chiang Rai Rajabhat University.

0.841 ตามลำดับ ส่วนการรับรู้คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความภักดีของผู้ใช้บริการ มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.836 อย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .01
คำสำคัญ (Keywords): กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E; การรับรู้คุณค่าตราสินค้า; ความภักดีของลูกค้า

Abstract

The objective of this study was to examine the influence of 4E marketing strategies and product branding perception towards customers' loyalty of PTT gas stations in Chiang Rai municipality, Chiang Rai Province. The samples were 385 customers of 7 PTT gas stations located in Chiang Rai Municipality, Chiang Rai Province. The questionnaire was used for data collection and the data was analyzed by descriptive statistics and path analysis. The results showed that: The levels of 4E marketing strategies underpinning customers' perception, the levels of product branding perception, and the levels of customers' loyalty of PTT gas stations in Chiang Rai Municipality, Chiang Rai Province were rated at the high level for overall and individual aspects. The 4E marketing strategies and product branding perception affecting the customers' royalty of PTT gas stations in Chiang Rai Municipality, Chiang Rai Province showed statistically significant influence. These 2 factors showed the influence on customers' royalty at the 96.50% (R^2 = 0.965). The individual factors analysis indicated that the 4E marketing strategies showed directly and indirectly positive influence on customers' royalty against the product branding at the accumulated regression coefficient of 0.965. The positive influence of customers' royalty towards the product branding at the regression coefficient of 0.609 and 0.983 respectively. The product branding perception showed positive influence on customers' royalty at the regression coefficient of 0.371 with the statistical significance level of .01.
Keywords: 4E Marketing Strategies; Product Branding Perception; Loyalty

บทนำ (Introduction)

โลกของเศรษฐกิจยุคใหม่ ธุรกิจต้องเผชิญหน้ากับความผันผวนทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีการขยายตัวและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และเมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ พฤติกรรมการอุปโภค บริโภคสินค้าและบริการของผู้บริโภคก็จะมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วยเช่นกัน กรอบการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดแบบเดิม ๆ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย ทำให้องค์กรธุรกิจต่าง ๆ มีการนำเอากลยุทธ์ทางการตลาดแบบ

ใหม่หรือกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E นำมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจ เพื่อพยายามที่จะตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่มีความคาดหวังที่มากกว่าตัวสินค้า และทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการจากผู้ผลิตหรือผู้ขายไปยังผู้ซื้อหรือผู้บริโภคให้ได้อย่างรวดเร็วต่อเนื่องทุกที่ทุกเวลาให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งกลยุทธ์การตลาดแบบเดิมอย่างกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix : 4P) ซึ่งเป็นแนวคิดทางการตลาดในมุมมองขององค์กรธุรกิจหรือผู้ประกอบการที่เน้นเฉพาะตัวสินค้าและบริการเป็นหลักเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งการทำธุรกิจในยุคเศรษฐกิจใหม่นี้ อาจไม่ตอบโจทย์ความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภค ทั้งนี้เพราะผู้บริโภคไม่ได้เพียงคาดหวังในตัวสินค้าหรือบริการเท่านั้น การขายต่อจากนี้ไม่ใช่เพียงการขายสินค้าหรือบริการ แต่ผู้บริโภคคาดหวังที่จะได้รับ “ประสบการณ์”และ“ความประทับใจ” จากการซื้อสินค้าและบริการนั้น ๆ เพิ่มอีกด้วย

กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E เป็นแนวคิดกลยุทธ์ทางการตลาดแบบใหม่ (Marketing Model) ที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการทำธุรกิจและการตลาดที่ตอบโจทย์ยุคดิจิทัลในปัจจุบัน ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การมอบประสบการณ์ (Experience) เป็นการให้ความสำคัญกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจหรือสร้างความรู้สึกหรือประสบการณ์ดี ๆ ได้มากกว่าการได้รับสินค้าเพียงอย่างเดียว การสร้างคุณค่า (Exchange) ที่ไม่ได้เน้นที่ราคาสินค้า แต่เน้นการสร้างคุณค่าให้กับตราสินค้า สร้างความแตกต่าง และความน่าเชื่อถือและยินดีที่จะจ่ายเพราะรู้สึกถึงความคุ้มค่า ส่วนการเข้าถึง (Everyplace) เป็นการพัฒนาโดยการทำให้สินค้าและบริการสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึงและสะดวกที่สุด และองค์ประกอบสุดท้ายคือ การเผยแพร่ (Evangelism) เป็นการสร้างแรงจูงใจ การสร้างศรัทธา และสร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่ผู้บริโภค อยากบอกต่อผู้อื่นและอยากมีความรู้สึกที่ดีร่วมกันมากยิ่งขึ้น (Festa et al., 2015) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ส่งผลต่อการรับรู้คุณค่าของสินค้าและบริการ สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าตราสินค้า (Brand Awareness) สามารถจดจำตราสินค้า (Brand Recognition) นั้นได้โดยไม่ต้องมีสิ่งกระตุ้น (Keller, 2003) และสามารถระลึกตราสินค้า (Brand Recall) ซึ่งการรับรู้คุณค่าตราสินค้าจะมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจที่จะซื้อสินค้าของผู้บริโภคได้ (Keller, 2003) รวมถึงรู้สึกถึงความคุ้มค่าในการจ่าย (Poteet, 2017) และเกิดพฤติกรรมการซื้อซ้ำ การบอกต่อ (Parasuraman, Zeithaml and Berry, 1996, Griffin, 1995)

ปัจจุบันประเทศไทย มีสถานีบริการน้ำมันเพิ่มขึ้นหลายแห่งของแต่ละแบรนด์มากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สถานีบริการน้ำมันของแต่ละแบรนด์เกิดการแข่งขันในการทำการตลาดเพื่อรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดและเพื่อการอยู่รอดของธุรกิจ เห็นได้จากการปรับโฉมของสถานีบริการต่าง ๆ ให้มีความทันสมัย สะดวก มีสินค้าและบริการอย่างครบวงจร รวมถึงการใช้กลยุทธ์การตลาดต่าง ๆ ปรับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงให้กลายเป็นสถานที่ที่เป็น One-Stop Service รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี เพื่อดึงดูดลูกค้าให้มากที่สุด (เลิศพงศ์ ลาภชีวะสิทธ์, 2557) ซึ่งบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นหนึ่งในธุรกิจด้านพลังงานและปิโตรเคมีครบวงจร ที่มีสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ทั่วประเทศ และได้นำกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E มาประยุกต์ใช้ในฐานะเป็นบริษัทพลังงานแห่งชาติ จัดหาพลังงานในปริมาณที่เพียงพอมีคุณภาพได้มาตรฐาน และราคาเป็นธรรมเพื่อเสริมสร้างการ

เติบโตทางเศรษฐกิจ และเป็นองค์กรที่ดีของสังคมดำเนินธุรกิจที่มีการบริหารจัดการผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของสังคมที่ดี การพัฒนาเพื่อเป็นศูนย์กลางที่จะร่วมเติมเต็มทุกความสุขและเติบโตไปพร้อมกับทุกชุมชน การแบ่งปันทรัพยากร การแลกเปลี่ยนความรู้ การสร้างประสบการณ์ร่วมกันในการรักษ์โลก ดูแลสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นหากองค์กรธุรกิจมีกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสม และผู้บริโภครับรู้ถึงคุณค่าที่ได้รับจะส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคที่จะทำให้การดำรงอยู่ขององค์กรเกิดความยั่งยืน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาอิทธิพลของกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และคาดหวังว่าผลการวิจัยสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนากลยุทธ์การตลาด เพื่อสร้างประสบการณ์ดี ๆให้กับลูกค้าและเกิดความภักดีต่อองค์กรแบบยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาอิทธิพลของกลยุทธ์การตลาด 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาครังนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามมีรายละเอียดวิธีการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีสถานีบริการน้ำมัน จำนวน 7 แห่ง ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง กรณีไม่ทราบจำนวนประชากรตามสูตรของ (Cochran, 1977) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับค่าความคลาดเคลื่อนหรือผิดพลาดที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 หรือที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบสมัครใจ (Volunteer Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความถี่ในการใช้บริการ การเข้าใช้บริการ จำนวน 5 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E ได้แก่ ประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านการสร้างประสบการณ์ ด้านความคุ้มค่า ด้านการเข้าถึงผู้บริโภค และด้านการสร้างความสัมพันธ์ จำนวน 17 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 การรับรู้คุณค่าตราสินค้า ได้แก่ ประเด็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับการรู้จักตราสินค้า การรับรู้คุณภาพ ความเชื่อมโยงตราสินค้า และความคุ้มค่าตราสินค้า จำนวน 12 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 4 ความภักดีของผู้ใช้บริการ ได้แก่ ประเด็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับการบอกต่อบุคคลอื่น ความตั้งใจซื้อ และการซื้อซ้ำ จำนวน 6 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale)

โดยส่วนที่ 2 - 4 เป็นตัวเลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเก็บข้อมูล(Try Out) กับผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท.นอกเขตเทศบาลนครเชียงรายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาความเชื่อมันของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยการค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.954 จึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลด้วยตัวเองร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 2 ท่าน ร่วมกับการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ โดยขอความร่วมมือกับพนักงานบริการในแต่ละแห่งเก็บแบบสอบถามผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลาเดือนสิงหาคม ถึง เดือนธันวาคม 2565 เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้ครบสมบูรณ์แล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายผลการศึกษาในรูปแบบตาราง โดยใช้ค่าสถิติบรรยายเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เส้นทางอิทธิพลของตัวแปร (Path Analysis)

ผลการวิจัย (Research Result)

ผลการวิเคราะห์ระดับกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E ในมุมมองของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และและวิเคราะห์ความสัมพันธ์เส้นทางอิทธิพลของตัวแปรผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางและคำอธิบายต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E การรับรู้คุณค่าตราสินค้าและความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวม

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E	**3.91**	**0.75**	**มาก**
การสร้างประสบการณ์ที่ดี (Experience)	3.91	0.75	มาก
การสร้างคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการ (Exchange)	3.91	0.70	มาก
การเพิ่มโอกาสการเข้าถึง (Everywhere)	4.02	0.74	มาก
การเผยแพร่/จูงใจลูกค้า (Evangelism)	3.82	0.79	มาก
การรับรู้คุณค่าตราสินค้า	**3.94**	**0.80**	**มาก**
การรู้จักตราสินค้า	4.04	0.79	มาก
การรับรู้คุณภาพ	4.00	0.79	มาก
ความเชื่อมโยงตราสินค้า	3.86	0.83	มาก
ความคุ้มค่าตราสินค้า	3.87	0.80	มาก
ความภักดีของผู้ใช้บริการ	**3.69**	**0.98**	**มาก**
การบอกต่อบุคคลอื่น	3.72	0.92	มาก
ความตั้งใจซื้อ	3.62	1.04	มาก
การซื้อซ้ำ	3.74	0.98	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E ในมุมมองของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ระดับความคิดเห็นในภาพรวมของผู้ใช้บริการต่อกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E อยู่ในระดับมาก โดยความคิดเห็นต่อกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E ด้านการเพิ่มโอกาสการเข้าถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การสร้างประสบการณ์ที่ดี การสร้างคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการ และการเผยแพร่/จูงใจลูกค้า ตามลำดับ ระดับการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการรู้จักตราสินค้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การรับรู้คุณภาพ ความคุ้มค่าตรา และความเชื่อมโยงตราสินค้า ตามลำดับ ส่วนระดับความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการซื้อซ้ำ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การบอกต่อบุคคลอื่น และความตั้งใจซื้อ

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแบบเพียร์สัน

รายการ	กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E	การรับรู้คุณค่าตราสินค้า	ความภักดีของผู้ใช้บริการ
กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E	1.000		
การรับรู้คุณค่าตราสินค้า	.841**	1.000	
ความภักดีของลูกค้า	.716**	.836**	1.000

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 2 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมดมีค่าเป็นบวก แสดงถึงความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน จำนวน 3 คู่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคู่ใดที่มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย

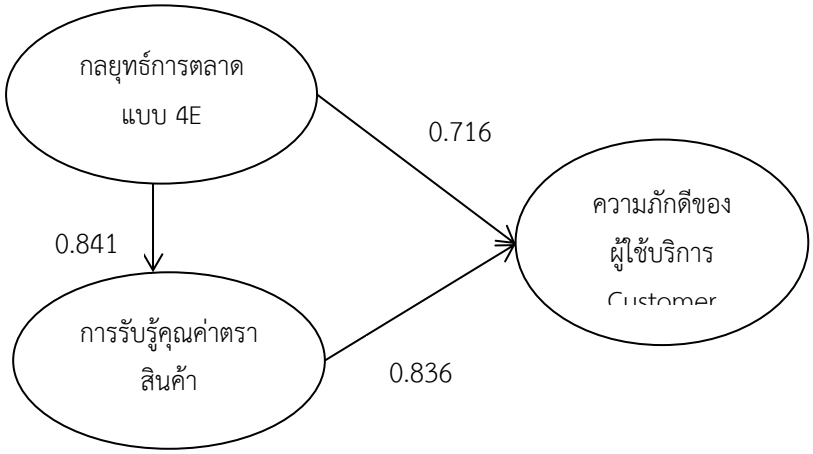
ตัวแปรต้น	b	SE	Beta	t-value	p-value
กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E	0.587	0.073	0.609	9.942	0.000
การรับรู้คุณค่าตราสินค้า	1.011	0.068	0.797	14.796	0.000
ค่าคงที่	-0.521	0.159		-3.277	0.001
$R = .834$, $R^2 = 0.695$, $F = 411.013$, p-value <0.001					

จากตารางที่ 3 การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าส่งผลต่อความภักดีของลูกค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value <0.001) ซึ่งปัจจัยทั้งสองส่งผลต่อความภักดี ได้ร้อยละ 69.50 ($R^2 = 0.695$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวมของตัวแปรกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E การรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการ

ตัวแปร	กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E-ความภักดีของผู้ใช้บริการ	การรับรู้คุณค่าตราสินค้า-ความภักดีของผู้ใช้บริการ	กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E-การรับรู้คุณค่าตราสินค้า	กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E-การรับรู้คุณค่าตราสินค้า-ความภักดีของผู้ใช้บริการ
อิทธิพลทางตรง	0.716**	0.836**	0.841**	0
อิทธิพลทางอ้อม	0	0	0	0.703
อิทธิพลรวม	0.716**	0.836**	0.841**	0.703
$R = 0.834$, $R^2 = 0.695$, $F = 411.013$, p-value <0.001				

จากตารางที่ 4 พบว่า อิทธิพลของกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านการรับรู้คุณค่าตราสินค้าสู่ความภักดีของผู้ใช้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยรวมเท่ากับ 0.703 และมีอิทธิพลทางตรงกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลเป็นบวกและมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.841 ส่วนการรับรู้คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นอิทธิพลทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.836 ดังข้อมูลภาพที่ 1

ภาพที่ 2 แสดงอิทธิพลเชิงเส้นของกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E การรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษา ผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้านนั้นสอดคล้องกับทฤษฎีของ เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ (2562) ที่ได้กล่าวว่า กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E เป็นแนวคิดที่เปลี่ยนจากการแนะนำข้อดีของสินค้ามาเป็นเป็นการแนะนำประสบการณ์ที่ผู้ใช้จะได้รับ ทำให้ผู้ใช้ประทับใจและภูมิใจในผลลัพธ์ที่ที่ได้ใช้ผลิตภัณฑ์ ทำให้ผู้บริโภคให้ความสนใจที่คุณค่า (Value) ที่จะได้รับมากกว่าราคา ทำให้นักการตลาดสามารถกำหนดราคาสินค้าได้สูงขึ้นในรูปแบบมูลค่าความรู้สึก และกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E ยังเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสินค้าและช่องทางจัดจำหน่ายให้มากขึ้น สามารถติดต่อดูข้อมูลสินค้า สื่อสารพูดคุยเพื่อแนะนำสินค้าได้จากทุกเครือข่ายในทุกที่ทุกเวลาทั่วโลก ช่วยบริการ ลูกค้าที่ใช้สินค้าจะเกิดความรู้สึกผูกพันหลงใหลในสินค้าและบริการที่สร้าง ยกระดับความสัมพันธ์กับลูกค้าให้สูงขึ้น ส่งให้ลูกค้าธรรมาเป็นลูกค้าที่ใช้ประจำ (Repeated Customer) และมาถึงระดับสูงสุดคือ เป็นลูกค้าที่หลงใหลในสินค้าและกลายเป็นความภักดีในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า กลยุทธ์การตลาด 4E ส่งผลต่อความภักดีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

การรับรู้คุณค่าตราสินค้าผู้ใช้บริการได้มีการประเมินอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและด้านย่อย ซึ่งตามแนวคิด ทฤษฎีของ Pride & Ferrell (2011), Ghruy & Michael (2008) และ Gary (2006) ที่ได้กล่าวว่า การรับรู้คุณค่าตราสินค้า (Brand Equity) เป็นสินทรัพย์ขององค์กรที่เป็นคุณค่าทางการตลาด และคุณค่าทางการเงินที่มีความสัมพันธ์กับตราสินค้าที่แข็งแกร่งในตลาด ที่สามารถเพิ่มมูลค่า เพิ่มรายได้ผลกำไร และคุณค่าอื่น ๆ ให้กับองค์กร ที่ทำให้ลูกค้ามีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการขององค์กร ทำให้เกิดการตั้งใจซื้อ ซื้อซ้ำและบอกต่อในที่สุด ซึงก็สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ ที่พบว่า การรับรู้ตราสินค้าส่งผลต่อความภักดีของผู้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และการประเมินความภักดีของผู้ใช้บริการ พบว่า มีความภักดีอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและด้านย่อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีความภักดีของลูกค้าของ Ivanauskiene and Auruskevicien (2009) ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของการวัดความภักดี วัดได้จากความภักดีด้านพฤติกรรม ซึ่งเป็นการแสดงออกทางการกระทำที่สามารถมองเห็นได้ เช่น การซื้อหรือใช้สินค้าและบริการซ้ำ ๆ การบอกต่อหรือการแนะนำผู้อื่น และวัดความภักดีด้านทัศนคติคือ การวัดความคิดและความรู้สึกผูกพันของลูกค้าต่อองค์กรซึ่งแสดงผลลัพธ์เป็นพฤติกรรม เช่น การกล่าวคำชมเชย และความตั้งใจที่จะซื้อซ้ำ เช่นเดียวกับแนวคิด ทฤษฎีของ Zeithaml, Berry and Parasuraman (1996) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของการวัดความภักดีต้องคำนึงถึงพฤติกรรม ทัศนคติ และกระบวนการคิดของผู้รับบริการ ซึ่งสามารถวัดจากมาตรวัด ทีมีกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวัดความตั้งใจของผู้รับบริการ 4 มิติ ได้แก่ พฤติกรรมการบอกต่อ ความตั้งใจที่จะซื้อ ความอ่อนไหวต่อปัจจัยราคา และพฤติกรรมการร้องเรียน

สำหรับอิทธิพลของกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยปัจจัยกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E ส่งผลอิทธิพลทางอ้อมต่อความภักดีของผู้ใช้บริการผ่านปัจจัยการรับรู้คุณค่าตราสินค้า แต่ถึงอย่างไรก็ตามปัจจัยกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E ยังคงมีอิทธิพลส่งผลต่อความดีของลูกค้าอยู่เหมือนเดิม แต่ระดับการส่งผลอาจมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีปัจจัยการรับรู้คุณค่าตราสินค้า เข้ามามีส่วนในการส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท. ในเขตเทศบาลนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งยืนยันผลการศึกษาว่ามีความสอดคล้องกับการศึกษาของสโรชา ภู่ถาวรและประพล เปรมทองสุข (2562) ที่ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการรับรู้ตราสินค้า เช่นเดียวกับผลการศึกษาของนุชจรี พรศาลนุวัฒน์ (2562) ที่พบว่า การรับรู้คุณภาพของสินค้าและการบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความพึงพอใจ โดยการรับรู้คุณภาพการบริการด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้ามีอิทธิพลมากที่สุด ซึ่งความพึงพอใจมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความภักดีต่อตราสินค้า และการศึกษาของโกศล น่วมบาง (2562) ที่ผลการศึกษาสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลลัพธ์ของการสร้างการรับรู้ตราสินค้าใหม่ต่อความภักดีตราสินค้าของผู้บริโภค ภายใต้ทฤษฎีการรับรู้ด้วยตนเอง ทีสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการสร้างการรับรู้ตราสินค้าใหม่เพื่อสร้างสินทรัพย์ตราสินค้าต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กลยุทธ์การตลาดแบบ 4E และการรับรู้คุณค่าตราสินค้าส่งผลต่อความภักดีของผู้ใช้บริการเป็นอย่างมาก ดังนั้น บริษัทหรือผู้ประกอบการอื่น ๆ ต้องมีการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดและการสร้างการรับรู้ในคุณค่าตราสินค้าและการให้บริการ เพื่อให้ตอบโจทย์ที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการให้มากที่สุด หรือมีการเสริมการบริการใหม่ ๆ ที่นอกเหนือจากงานบริการหลัก เพื่อเป็นการสร้างความประทับใจ ซึ่งจะนำไปสู่การรับรู้ จดจำทั้งตราสินค้า คุณภาพสินค้า และคุณค่าตราสินค้าและบริการ ซึ่งการับรู้ จดจำจะส่งผลให้ผู้ใช้บริการมีการ

กลับมาใช้บริการซ้ำ อยากบอกต่อ และตั้งใจซื้อสินค้าและบริการเป็นประจำต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและความมั่นคงขององค์กรกรในอนาคตอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปที่น่าสนใจ อาจเป็นการศึกษาเพิ่มเติมในพื้นที่อื่น ๆ หรือจังหวัดใหญ่ๆ ในแต่ละภาค ตลอดจนพื้นที่กรุงเทพหรือปริมณฑล เนื่องจากบริบทของสังคมและความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมของพื้นที่เมื่อใหญ่มีความแตกต่างกันไป ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นในมุมมองของผู้ใช้บริการสถานีบริการน้ำมัน ปตท.เกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดแบบ4E การรับรู้คุณค่าตราสินค้า และความภักดีของผู้ใช้บริการแต่ละพื้นที่ และสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดหรือกิจกรรมส่งเสริมการตลาดด้านต่าง ๆ ต่อไปมีความเหมาะสม สอดคล้องกับแต่ละพื้นที่ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

เกียรติพงษ์ อุดมธนะธีระ. (2562). *กลยุทธ์การตลาด 4Es และส่วนผสมทางการตลาด (Marketing Mix).* สืบค้น 10 มีนาคม 2565, จาก: https://www.iok2u.com/index.php/article/11-marketing/330-4es-marketing-mix

โกศล น่วมบาง. (2562). *การสร้างการรับรู้ตราสินค้าใหม่เพื่อความภักดีต่อตราสินค้าของผู้บริโภค.* ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปรีดี นุกุลสมปรารถนา. (2564). *รู้จักกลยุทธ์การตลาดแบบ 4E.* สืบค้น 10 มีนาคม 2565, จาก: https://www.popticles.com/marketing/4e-marketing-strategy/

นุชจรี พรศาลนุวัฒน์. 2562. *เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อกากรสร้างความภัคดีต่อตราสินค้าของผู้ใช้บริการน้ำมันในเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.

เลิศพงศ์ ลาภชีวะสิทธิ์. (2557). *ปริมาณการนำเข้ากลีเซอรอล.* สืบค้น 17 มีนาคม 2565, จาก: https://www.scbeic.com/th/detail/product/2271

สโรชา ภู่ถาวร และประพล เปรมทองสุข (2562). *เรื่องอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของส่วนประสมทางการตลาดแบบใหม่ที่มีต่อความพึงพอใจในการใช้บริการแอพพลิเคชั่นเพื่อการท่องเที่ยว.* สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Aaker, D.A. (1991). *Managing brand equity: Capitalizing on the value of a brand name. New equity (2nd ed.).* Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Edgecomb, C. (2013). *The 4 E's of Inbound Marketing.* Retrieved November 28, 2017, from https://goo.gl/2xXkwu.

Festa, G., Cuomo, M. T., Metallo, G., & Festa, A. (2015). *The (r) evolution of wine marketing mix: From the 4Ps to the 4Es.* Journal of Business Research, 60, 1550 – 1555. Retrieved November 28, 2020, from https://goo.gl/2xXkwu.

Gary, A. (2006). *Marketing: An introduction & an Asian perspective.* Singapore: McGraw-Hill. **Generation**. Retrieved November 28, 2020, from https://shorturl.asia/jqvAP.

Ghruy & Michael. (2008). *Marketing.* Singapore: McGraw-Hill.

Gronroos, C. (2000) *Service Management and Marketing: A Customer Relationship Management Approach.* John Wiley and Sons, Ltd., Hoboken.

Ivanauskiene, N.,&Auruskevicien, V. (2009). *Loyalty programs challenges in retail banking.*

Keller, K. L. (2003) *Strategic brand management: Building, measuring, and managing brand equity* (2nd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Poteet, J. (2017). *The Next Evolution of Marketing Mix: Growing our Company in the Me* New York: The Free.

Pride W, M and Ferrell O.C. (2011), *Marketing Foundations,* South West, CENEGAGE Learning.

Zeithaml, V. A., Berry, L. L., & Parasuraman, A. (1996). *The behavioral consequences of service quality*. Journal of Marketing, 60, 31-46.

การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The Development of reading spelling Activity with Brain Based Learning with Educational Game for Prathomsuksa 4 Students

กันยารัตน์ พุดตาลดง[1] กาญจนา วิชญาปกรณ์[2]
Kanyarat Puttaldong, Kanchana Witchayapakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์1)เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ 80/80 2)เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านน้ำริน 1 ห้องเรียน จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา 2) แบบทดสอบการอ่านสะกดคำ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจการอ่านสะกดคำของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test dependent ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการหาประสิทธิภาพการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.89/88.44 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา หลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผลต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

Received: 2023-04-26 **Revised**: 2023-07-08 **Accepted**: 2023-07-10

[1]หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: kanyaratpu64@nu.ac.th

[2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. e-mail: kanchanaw@nu.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): ทักษะการอ่านสะกดคำ; เกมการศึกษา; การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน

Abstract

This research to 1) develop learning management with brain-based techniques together with educational games for Prathomsuksa 4 students to be effective 80/80. 2. To compare the reading and spelling skills of Prathomsuksa 4 students before and after studying. using brain-based learning management techniques 3. To study the satisfaction of Prathom Suksa 4 students toward learning management with brain-based techniques. together with educational games. The samples of this of this research are Prathomsuksa 5 students at Bannamrin School. The research is conducted on the 2nd semester in 2022. There are 32 samples in 1 classes, which each room has 18 samples by using a purposive sampling method. The research instrument consists 1) a learning management with brain-based techniques together with educational games for Prathomsuksa 4 students 2) the learning reading spelling test and 3) a students, satisfaction survey with learning management, the methods of statistics are implemented in this research – mean, percentage, the standard deviation, as well as. T- test dependent. The results found that 1) The effective of developing reading and spelling skills using brain-based techniques in conjunction with educational games for grade 4 students ,the efficiency was 82.89/88.44, which met the criteria of 80/80. 2) The achievement in reading and spelling of Prathomsuksa 4 students using brain-based techniques together with educational games After the students' learning management was higher than before the learning management was statistically significant at the .05 level different.
3) The effective of satisfaction results of Prathomsuksa 4 students on learning management using brain-based techniques together with educational games Overall, satisfaction was at a high level.

Keywords: Reading and spelling skills; Educational games; Brain Based Learning management techniques

บทนำ (Introduction)

ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าและน่าภาคภูมิใจของคนไทยทุกคน เพราะเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเครื่องมือและสื่อกลางที่ใช้ในการสื่อความหมาย ใช้ในการแสวงหาความรู้สิ่งต่าง ๆ ศาสตร์ต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมทั่วไป รวมทั้งสร้างความเข้าใจในการดำเนินชีวิตอันดีต่อกันระหว่างคนในสังคม นอกจากนี้ยังถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ แต่ในภาวการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียุคสังคมข่าวสารเช่นปัจจุบันนี้ อาจทำให้การถ่ายทอดความคิดด้วยวิธีการต่าง ๆ มีอุปสรรคและเกิดความบกพร่องได้มาก ดังนั้นเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมากเพราะจะทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การมีทักษะพื้นฐานภาษาไทยที่ดีนั้นควรเริ่มการเรียนรู้ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานและบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แม้การศึกษาภาคบังคับจะมุ่งให้นักเรียนสามารถอ่านหนังสือออกและเขียนหนังสือได้มาเป็นระยะเวลานาน แต่ก็ใช่ว่านักเรียนทุกคนจะบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้ ยังมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข (จิฑาภรณ์ จูมาศ , 2563)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ความสามารถด้านภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านน้ำริน คะแนนการทดสอบระดับโรงเรียนในปีการศึกษา 2564 ลดลงจากปีการศึกษา 2563 อยู่ 15.59 เมื่อมาวิเคราะห์ในการกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องการสะกดคำ ไม่สามารถอ่านออกเสียงคำนั้นได้ เพราะว่านักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่ออก บางคนอ่านได้แต่ต้องใช้เวลาในการสะกดคำ บางครั้งต้องนำแยกพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดก่อนถึงสามารถอ่านสะกดคำได้ เมื่อนักเรียนอ่านออกเสียงสะกดคำไม่ได้หรือสะกดคำไม่ถูกต้องทำให้ไม่สามารถอ่านรู้เรื่องได้ ส่งผลการทดสอบการอ่านในระดับชาติ (NT) ที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนอ่านเรื่องไม่ได้ จึงเขียนคำตอบผิดประเด็นไปจากคำถาม ส่งผลให้คะแนนสอบต่ำกว่าระดับประเทศ ทั้งนี้เพราะอาจจะขาดการฝึกฝนและยังไม่รู้หลักเกณฑ์ทางภาษา ประกอบกับไม่มีนวัตกรรมและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย สื่อการสอนยังเป็นรูปแบบเดิมทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย เป็นเหตุให้อ่านหนังสือไม่คล่องอ่านคำไม่ได้ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อกระตุ้นนักเรียนให้เกิดความสนใจ เรียนรู้ผ่านการเล่น ซึ่งธรรมชาติของเด็กชอบเล่น ครูจึงใช้เกมการศึกษาเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจและสนุกสนานให้แก่นักเรียน มีกฎเกณฑ์ กติกา ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ผู้วิจัยสังเคราะห์และเลือกเกมการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งวิธีการเรียนการสอนเป็นการจัดระบบความคิดให้กับนักเรียนที่ต้องมี

การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาความสามารถของตัวเองที่มีเกมช่วยกระตุ้นความคิด ทั้งกิจกรรมการเล่นเป็นกลุ่มและรายบุคคล เพื่อได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างการทำกิจกรรมให้ไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาทักษะการอ่ายสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงสนใจการอ่านสะกดคำเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านสะกดคำให้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยจัดเนื้อหาที่แทรกเกมการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน ทำให้มีความแม่นยำในเนื้อหา เนื่องจากนักเรียนได้มีการฝึกสมอง มีการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความท้าทาย สนุกสนานเหมาะแก่การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำและเป็นประโยชน์ในการอ่าน การเขียนของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest Post-test Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนในเครือข่ายคุณภาพข่ายคุณภาพพัฒนาการศึกษาวังทอง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้แก่ โรงเรียนหนองปรือ โรงเรียนบ้านหินประกาย โรงเรียนชุมชม 15 บ้านเนินสว่าง โรงเรียนบ้านใหม่ชัยเจริญ โรงเรียนบ้านซำหวาย โรงเรียนบ้านนาพราน โรงเรียนบ้านน้ำริน จำนวน 7 ห้องเรียน รวมทั้งสิน 110 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านน้ำริน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 18 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ 3 ประเภท ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา จำนวน 10 ชั่วโมง โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ (Try Out) 3 กลุ่ม ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านหนองปรือ เพื่อนำไปหาค่าประสิทธิภาพ นำปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบการอ่านสะกดคำ เป็นแบบทดสอบอ่านสะกดคำ จำนวน 30 คำ และอ่านออกเสียงจากเรื่อง จำนวน 1 เรื่อง นำแบบทดสอบการอ่านสะกดคำที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำไปทดลองใช้ (Try Out) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านน้ำริน นำไปวิเคราะห์คุณภาพหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) นำผลการทดสอบมาทำการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายข้อ พิจารณาจากค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 และพิจารณาจากค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.45 – 0.72 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22 – 0.72 ขึ้นไป คัดเลือกแบบทดสอบจำนวน 30 คำและการอ่านสะกดคำ 1 เรื่อง ที่ผ่านเกณฑ์ แล้วหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR – 20 มีค่าเท่ากับ 0.89 นำแบบทดสอบการอ่านสะกดคำ จำนวน 30 คำและการอ่านสะกดคำ 1 เรื่องไปใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบประเมินความพึงพอใจการอ่านสะกดคำของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 ข้อ สร้างแบบทดสอบนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความชัดเจนของคำถาม ความถูกต้องด้านภาษา และทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป โดยค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจเท่ากับ 0.90 นำการอ่านสะกดคำของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาที่ปรับปรุงไขแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านสะกดคำโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ตามสูตรการหาค่า E_1/ E_2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา โดยนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติทดสอบ t-test Dependent

3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านสะกดคำด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา จำนวน 18 คน

จำนวน	คะแนนเก็บระหว่างเรียน										ประสิทธิภาพระหว่างเรียน (E_1)	ประสิทธิภาพหลังเรียน (E_2)
	แผน1	แผน2	แผน3	แผน4	แผน5	แผน6	แผน7	แผน8	แผน 9	แผน 10		
คะแนนเต็ม	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100	50
คะแนนเฉลี่ย	9.11	8.17	8.00	7.83	7.78	7.83	7.50	8.50	8.67	9.50	82.89	44.22
เฉลี่ยร้อยละ	**91.11**	**81.67**	**80.00**	**78.33**	**77.78**	**78.33**	**75.00**	**85.00**	**86.67**	**95.00**	**82.89**	**88.44**

ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านสะกดคำด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.89/88.44 แสดงให้เห็นว่าเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษามีประสิทธิภาพสามารถพัฒนานักเรียนในด้านทักษะการอ่านสะกดคำได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งสมมติฐาน 80/80

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการอ่านสะกดคำ ก่อนและหลังเรียนด้วยเทคนิคสมองเป็นฐานร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คะแนน	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D	$\overline{D}$	S.D.$_D$	t.	sig
ก่อนเรียน	18	50	35.56	6.11	8.67	5.28	6.96	.00*
หลังเรียน	18	50	44.22	4.33				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบการอ่านสะกดคำ ก่อนและหลังเรียนด้วยเทคนิคสมองเป็นฐานร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 35.56 คะแนน และ 44.22 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่าคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผลต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา จำนวน 18 คน

ด้านที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1.	ด้านบรรยากาศ	4.04	0.71	มาก
2.	ด้านกระบวนการเรียนการสอน	4.39	0.84	มาก
3.	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.03	1.16	มาก
	รวมเฉลี่ย	**4.21**	**0.87**	**มาก**

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผลต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.21, S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านบรรยากาศ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.04, S.D. = 0.71) ด้านกระบวนการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ใน

ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.39, S.D. = 0.84) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.03, S.D. = 1.16) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านสะกดคำด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 82.89 และคะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (E_2) เท่ากับ 88.44 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เทคนิคสมองเป็นฐานร่วมกับเกมการศึกษา ซึ่งผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคสมองเป็นฐาน ถือเป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการเรียงลำดับความคิดที่ไม่สามารถอ่านออกสะกดคำได้ในระยะเวลาที่จำกัด ซึ่งผู้วิจัยได้นำเทคนิคสมองเป็นฐานมาพัฒนาร่วมกับเกมการศึกษา เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน กระตุ้นการเรียนรู้และดึงดูดความสนใจของนักเรียน โดยเกมการศึกษามีส่วนช่วยส่งเสริมให้เทคนิคสมองเป็นฐานมีความน่าสนใจมากขึ้น การออกแบบเนื้อหามีความสอดคล้องกับแผนการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 10 เรื่อง ได้แก่ เรียนรู้แม่ ก กา แม่กงงงไหม แม่กมกลมเกรียว ชื่นชมแม่เกอว ชื่นชมแม่เกอว หากันกนเจอ รู้รักในกก รู้จักกด ตลกในแม่กบและการอ่านสะกดคำ เพื่อพัฒนาการอ่านสะกดคำของนักเรียนได้ดีขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบการอ่านสะกดคำ ก่อนและหลังเรียนด้วยเทคนิคสมองเป็นฐานร่วมกับเกมการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า นักเรียนได้รับการฝึกและเรียนรู้ตามกระบวนการ และกิจกรรมการอ่านสะกดคำในห้องเรียนใช้เทคนิคสมองเป็นฐานร่วมกับเกมการศึกษา ซึ่งเป็นการเน้นนักเรียนและตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถพัฒนาการอ่านสะกดคำของนักเรียนได้สูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนรู้ สอดคล้องกับจิฑาภรณ์ จูมาศ (2563) เรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้สมองเป็นฐานร่วมกับการบริหารสมอง พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับนักเรียนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน

สร้างองค์ความรู้ กระตุ้นการเรียนรู้ให้ดีขึ้นโดยนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผลต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศ ด้านกระบวนการเรียนการสอนและด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.21, S.D. = 0.87) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาเป็นการพัฒนาการอ่านสะกดคำที่ทำให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนและเรียนรู้ให้พัฒนาตามความสามารถของตนเองและมาทำกิจกรรมในห้องเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา ซึ่งนักเรียนมีความรู้พื้นฐานในเนื้อหาทำให้นักเรียนมีความสนุกสนาน รู้สึกผ่อนคลายในการทำกิจกรรมสอดคล้องกับปุณยาพร สอนศรี (2564) เรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสะกดคำโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับ VARK Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 2.88, S.D. = 0.06)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาและเนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อความสามารถทักษะการอ่านสะกดคำได้อย่างแท้จริง

2. กิจกรรมที่ใช้มีความเหมาะสมกับนักเรียน สร้างความสนใจและช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษา มาทดลองกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านสะกดคำ

2. ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคสมองเป็นนฐาน ร่วมกับเกมการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีในลักษณะอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จิฑาภรณ์ จูมาศ. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้สมองเป็นฐานร่วมกับการบริหาจัดการของสมอง*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปุณยาพร สอนศรี. (2564) *การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสะกดคำโดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) ร่วมกับ VARH Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เผชิญ กิจระการ. (2559). *การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา*. ปริญญานิพนธ์การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรมหาวิทยาลัย.

การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The Development of Spelling Writing Skills by Using the TGT Technique Cooperative Learning Combined with the Teaching Package of Grade 4 Students

อุทุมพร มาโยม[1] กาญจนา วิชญาปกรณ์[2]
Utumpohn Mayom, Kanchana Witchayapakorn

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนสะกดคำด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองปรือ จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 181 คนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองปรือ จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 คน ซึ่งมาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน จำนวน 4 แผน 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ชุดการสอน เรื่อง การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 4) แบบประเมินความพึงพอใจมีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test แบบ dependent ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน มีประสิทธิภาพ 87.00/90.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ผลการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำก่อนและหลังเรียน ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3)

Received: 2023-04-26 **Revised**: 2023-07-17 **Accepted**: 2023-07-25

[1] หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: Utumpohnm64@nu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Naresuan University. e-mail: Kanchanaw@nu.ac.th

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.65, S.D. = 0.47)
คำสำคัญ (Keywords): การเรียนรู้แบบร่วมมือ; การจัดการเรียนรู้เทคนิค TGT; ชุดการสอน

Abstract

This research were to 1) to develop a lesson plan of writing spelling by using the TGT technique cooperative learning combined with the teaching package of grade 4 students with the efficiency of 80/80 efficiency index 2) to compare learning achievements in writing spelling skill of grade 4 students before and after by using the TGT technique cooperative learning combined with the teaching package and 3) to acknowledge the students' satisfaction towards the learning management. The samples of this research are Prathayom 4 students at Bannongprue School, Phitsanulok The research is conducted on the 2nd semester in 2022. There are 181 samples in school, which each room has 15 students by using a purposive sampling method. The instrument used in this study were 1) 4 lesson plans of writing spelling by using the TGT technique cooperative learning combined with the teaching package 2) pre and post of achievement test 3) teaching package in writing spelling of grade 4 students 4 4) Satisfaction Survey form studying with TGT technique cooperative learning combined with the teaching package. Statistics in this research used are basic statistics, index of Item Objective Congruence: IOC, Standard Deviation, and dependent sample t – test, an efficiency of (E_1/E_2), difficulty index of achievement test, Discrimination Index and reliability index of achievement test. The results of this study indicated that 1) lesson plans of writing spelling by using the TGT technique cooperative learning combined with the teaching package of grade 4 students had the efficiency of 87.00/90.67 2) The result between the pretest and the posttest of studying in writing spelling by using the TGT technique cooperative learning combined with the teaching package, the post-test was higher than the pre-test at with statistical significance at the level of .05 3) the result of grade 4 students' satisfaction toward using the TGT technique cooperative learning combined with the teaching package with an excellent level of satisfaction. ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.65, S.D. = 0.47)

Keywords: Cooperative Learning; Team Game Tournament technique (TGT); Teaching Package

บทนำ (Introduction)

ภาษาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ ที่แสดงถึงความเป็นไทยและเป็นมรดกอันล้ำค่าของคนไทย คนไทยทุกคนฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาไทย โดยอาศัยทักษะทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาข้างต้นเสริมสร้างสติปัญญาและ ความรู้สึกนึกคิด พัฒนาอาชีพและพัฒนาบุคลิกภาพรวมอื่นๆ อีกมากมายให้กับตนเอง และสังคม เป็นเครื่องมือที่คนไทยทุกคนต้องใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน วรรณี โสมประยูร (2554)

นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นวิชาทักษะที่ต้อง ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการ เรียนรู้เรื่องราวความรู้และประสบการณ์ การพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการ แสดงความคิดเห็น ส่วนการดูเป็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แล้วแสดงทรรศนะข้อมูลข่าวสาร ด้วยการพูดและการเขียน การเรียนการสอนภาษาไทยจึงต้องสอนเพื่อการสื่อสารให้คนรักการอ่าน การเขียน (กรมวิชาการ , 2545) ดังที่เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2534) กล่าวว่า การเขียนเป็นเครื่องมือสื่อความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ ความคิดเห็น ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร และสามารถจารึกไว้เป็นตัวอักษรที่เก็บไว้ได้ยืนนาน

การเขียนสะกดคำนับว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของทักษะการเขียนอีกทักษะหนึ่ง เพราะผู้เรียนต้องรู้จักคำให้ถูกต้องเสียก่อนจึงจะสามารถเขียนประโยคเรื่องราวได้ ถ้าผู้เรียนเขียนสะกดคำไม่ได้ จะไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวที่ผู้อื่นเขียน และไม่สามารถแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจในความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเขียน ฉะนั้น การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการจัดการเรียนสอนนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองปรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 นั้นพบว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยทั้ง 5 สาระการเรียนรู้ คือ สาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน สาระการเรียนรู้ที่ 2 การเขียน สาระการเรียนรู้ที่ 3 การฟัง ดู พูด อย่างมีวิจารณญาณ สาระการเรียนรู้ที่ 4 หลักภาษาและการใช้ภาษาไทยและสาระการเรียนรู้ที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ผู้วิจัยได้พบปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาไทยในสาระการเรียนรู้ที่ 4 การเขียน ในเรื่องการเขียนสะกดคำมากที่สุด โดยสาเหตุหลักของปัญหาการเขียนสะกดคำแบ่งเป็น 4 สาเหตุดังนี้ 1.นักเรียนออกเสียงผิดโดยใช้ภาษาถิ่นเข้ามาแทนภาษาไทยมาตรฐาน 2.นักเรียนเขียนผิดเพราะไม่รู้ความหมายของคำ 3.นักเรียนเขียนผิดเพราะไม่รู้หลักภาษา 4.นักเรียนเขียนผิดเพราะเห็นแบบอย่างที่สะกดผิด สาเหตุเหล่านี้จึงเป็นปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย และยังส่งผลถึงความสามารถด้านการเขียนจากข้อสอบกลางระดับชาติ ดังจะเห็นจากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา (O-NET) ในปี 2564 เมื่อเทียบกับผลการทดสอบปี 2563 พบว่า คะแนนเฉลี่ยปี 2563 อยู่ที่ 55.00 และผลการทดสอบปี 2564 คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่

51.75 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยปี 2564 น้อยกว่าปี 2563 อยู่ที่ 3.25 โดยมีความต่างกันมากพอสมควร (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564)

นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองปรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 ในมาตรฐานที่ ท 2.1 เรื่องการเขียน นักเรียนมีปัญหาเรื่องการเขียนสะกดคำ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเป้าหมายที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ โดยค่าเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้คือ 80% แต่ทักษะของนักเรียนด้านการเขียนสะกดคำที่ได้ คิดเป็นร้อยละ 53.26 ซึ่งต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด (สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2565) และในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง พบปัญหาในเรื่องการเขียนสะกดคำมากที่สุด ปัญหาที่พบคือนักเรียนเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง และไม่สามารถเขียนเป็นเรื่องราวได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขให้เร็วที่สุด หากนักเรียนมีปัญหาด้านการเขียน จะส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ และไม่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการเขียนและพบวิธีการที่สามารถจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองผู้เรียนและน่าสนใจ คือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (TEAMS - GAMES – TOURNAMENT) ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) ได้สรุปการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค TGT เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมืออีกแบบหนึ่งคล้ายกันกับเทคนิค STAD ที่แบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน กลุ่มละประมาณ 4-6 คน โดยกำหนด ให้สมาชิกของกลุ่ม ได้แข่งขันกันในเกมการเรียนที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้แล้ว ทำการทดสอบความรู้ โดยการใช้เกมการแข่งขัน คะแนนที่ได้จากการแข่งขันของสมาชิกแต่ละคนในลักษณะการแข่งขัน ตัวต่อตัวกับทีมอื่น นำเอามาบวกเป็นคะแนนรวมของทีม ผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง

วิธีการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว เป็นวิธีที่เน้นในด้านกิจกรรมการเรียนรู้เป็นหลัก โดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยตรง อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มและได้ร่วมกันจัดประสบการณ์ให้ตนเองอยู่เสมอ ผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (TEAMS - GAMES – TOURNAMENT) มาใช้ร่วมกับชุดการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และการจัดการเรียนการสอนในชั้นประถมศึกษาจะต้องอาศัยการ ฝึก ย้ำ ซ้ำ ทวนเพื่อให้นักเรียนเกิดความแม่นยำและชำนาญแล้ว และช่วงวัยของนักเรียนยังมีสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระยะเวลาจำกัด การทบทวนความรู้ของผู้เรียนนั้นจึงจัดเป็นสิ่งสำคัญ หากผู้เรียนได้รับการทบทวนความรู้ด้วยวิธีการอธิบายหรือทำแบบฝึกหัด นักเรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายและไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ ชุดการสอนจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้ เนื่องจากชุดการสอน เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่ง ที่น่าสนใจ มีความดึงดูดผู้เรียนและที่สำคัญชุดการสอนสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ทุกเวลา

เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพเป็นไปตามที่คาดหวัง ผู้วิจัยจึงเลือกการสอนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน ในการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอยากเรียนรู้ และเรียนรู้อย่างสนุกสนาน โดยเน้นกิจกรรมเป็นหลัก ร่วมกับการใช้กระบวนการทำงานกลุ่ม และในกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ได้มีการใช้เกมการแข่งขันในการจัดการเรียนการสอน และมีการเสริมแรงจากครูผู้สอน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีชุดการสอนเป็นสื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยเร้าความสนใจของนักเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ฝึกการแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกกระบวนการกลุ่ม และเป็นสื่อที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เพื่อจะให้นักเรียนมีความสามารถในการสะกดคำภาษาไทยได้ถูกต้อง มีความสามารถทางการเรียนที่สูงขึ้น และเป็นการเตรียมความพร้อมของการทดสอบระดับชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะ การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุด การสอน

รูปแบบการวิจัยการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One Group Pretest Post-test Design) ในการการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ผู้วิจัยมีวิธีในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปรือ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลกเขต 2 จำนวน 181 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองปรือ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนสะกดคำ โดยใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบทักษะการเขียนสะกดคำ แบบปรนัย แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยมีการสลับข้อและตัวเลือก

3. ชุดการสอนเรื่องการเขียนสะกดคำ

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนด้วยการใช้แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำ ข้อสอบปรนัยจำนวน 20 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำจำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มาตราตัวสะกด แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 คำเป็น คำตาย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 คำพ้อง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 สำนวนสุภาษิต คำพังเพย โดยจัดการเรียนรู้แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเป็น 8 ชั่วโมง

3. หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนแล้ว ตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ดำเนินการเก็บคะแนนจากการทำแบบฝึกการเขียนสะกดคำ ระหว่างการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อคำนวณค่า E_1

4. ผู้วิจัยทดสอบความรู้ความเข้าใจหลังเรียนของนักเรียน ด้วยการใช้แบบทดสอบหลังเรียนชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกับข้อสอบก่อนเรียน แต่ผู้วิจัยได้สลับตัวเลือกของข้อสอบ โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง เพื่อคำนวณค่า E_2

5. รวบรวมคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลการวิจัยมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนสะกดคำด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนเฉลี่ยระหว่างการจัดการเรียนรู้กับคะแนนแบบทดสอบวัดสามารถการเขียนสะกดคำหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. การเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) กับการ

ทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ค่าทีที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน โดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1. ผลประเมินความเหมาะสมที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนสะกดคำด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน ของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\overline{x}$ = 4.68, S.D. = 0.50)

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 87.00/90.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะ การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน

คะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.00 และหลังเรียนเท่ากับ 18.13 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$ = 4.65, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมการ

เรียนรู้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$ = 4.66, S.D. = 0.46) ด้านบรรยากาศ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$ = 4.62, S.D. = 0.47) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$ = 4.65, S.D. = 0.47)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเขียนสะกดคำ ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 87.00/90.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน จึงสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT รวมถึงศึกษาและได้พัฒนาชุดการสอน เพื่อนำมาปรับใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และนำไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านการวัดประเมินผลและด้านหลักสูตรและการสอน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จากนั้นได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนแบบ 1:1 จำนวน 3 คน พบว่า 5 มีประสิทธิภาพ 75.00/76.67 ซึ่งยังไม่เป็นตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ มาปรับปรุงและพัฒนาในส่วนของวิธีการจัดการเรียนรู้โดยปรับปรุงการลำดับเนื้อหาข้อมูลที่นำเสนอ ลำดับวิธีสอนให้มีความชัดเจนตามกระบวนการ TGT และการทำกิจกรรมปรับปรุงให้มีความน่าสนใจ เข้าใจง่าน ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้กิจกรรมในการเรียนการสอนมีความโดนเด่นมากยิ่งขึ้น แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนแบบ 1:10 จำนวน 9 คน เนื่องด้วยได้การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างเป็นระบบ จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน มีประสิทธิภาพ 83.75/83.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ จึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 87.00/90.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) กล่าวว่า เมื่อใดที่สร้างเครื่องมือการเรียนรู้สำเร็จแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเครื่องมือการเรียนรู้ ไปทดลองหาประสิทธิภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือการเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะ การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียน สูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนวิธีนี้ใช้ร่วมกับนวัตกรรมชุดการสอน จึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอยากเรียนรู้ และเรียนรู้อย่างสนุกสนาน โดยเน้นกิจกรรมเป็นหลัก ร่วมกับการใช้กระบวนการทำงานกลุ่ม และในกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ได้มีการใช้เกมการแข่งขันในการจัดการเรียนการสอน และมีการเสริมแรงจากครูผู้สอน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีชุดการสอนเป็นสื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยเร้าความสนใจของนักเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ฝึกการแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกกระบวนการกลุ่ม และเป็นสื่อที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT นี้ มีขั้นตอนตามกระบวนการ คือ 1) ขั้นครูนำเสนอบทเรียนให้แก่ผู้เรียน โดยครูจะเป็นผู้นำเสนอบทเรียนในชุดการสอน 2) ขั้นแบ่งกลุ่ม โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ภายในกลุ่มจะคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน 3) ขั้นฝึกฝนทักษะ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจในบทเรียนที่ครูกำหนด 4) ขั้นการแข่งขันเป็นทีม เป็นการแข่งขันการเล่นเกมจากชุดการสอนที่ครูกำหนด ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทเรียนในเรื่องนั้น ๆ 5) ขั้นรวมคะแนนและให้รางวัล โดยจะนำคะแนนของแต่ละคนภายในกลุ่มมารวมกัน กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รางวัล สอดคล้องกับ รัตนา บุตรอุดม (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ ธนพร ดวงพรกชกร (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำ หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ ชุดการสอนเมื่อนำไปใช้ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอยากเรียนรู้ และเรียนรู้อย่างสนุกสนาน โดยใช้กระบวนการของ เกม เป็นตัวดึงดูด และการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นทีม มีการแข่งขันเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีชุดการสอนเป็นสื่อการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยเร้าความสนใจของนักเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ฝึกการแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกกระบวนการกลุ่ม ชุดการสอนนั้นจึงนับว่าเป็นสื่อที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับ บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึง ความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนที่เหมาะสมที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอน

รายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญาความสามารถและความสนใจ คือ การเปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน เป็นครูเป็นผู้หยิบใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นสื่อการสอนเพื่อช่วยผู้เรียน ให้ผู้เรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ด้วยตนเองโดยอยู่ในรูปของชุดการสอน สอดคล้องกับ พัชรี ทับวงศ์ (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการสอนโดยใช้ชุดการสอนวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนการสะกดคำภาษาไทย มีความสามารถในการสะกดคำหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ กนก เอี่ยมศรีชาญชัย (2558) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริม การอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรม ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีการปรับปรุงขั้นตอนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการของ เกม เป็นตัวดึงดูดความสนใจ อีกทั้งสื่อที่ใช้ประกอบกิจกรรมมีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและยังเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนฝึกการแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกกระบวนการกลุ่ม สอดคล้องกับ เฉลิม เพิ่มนาม (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำและทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เป็นวิธีการสอนที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและชัดเจนในเนื้อหาและบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ การจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน เป็นการเรียนรู้ที่กระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจ เนื่องจากมีเกมเป็นตัวนำกิจกรรม จึงช่วยเร้าความสนใจของนักเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ฝึกการแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกกระบวนการกลุ่ม สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ผู้สอนจะต้องจัดบรรยากาศในการเรียนรู้เชิงบวกให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ให้การดูแล ช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ การจัดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอน เป็นเทคนิคที่มีกิจกรรม

หลากหลาย ผู้เรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรมในเนื้อหา ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถทำแบบทดสอบบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และขั้นตอนของกระบวนการเป็นลำดับ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย ดังนี้ 1) ขั้นครูนำเสนอบทเรียนให้แก่ผู้เรียน โดยครูจะเป็นผู้นำเสนอบทเรียนในชุดการสอน 2) ขั้นแบ่งกลุ่ม โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ภายในกลุ่มจะคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน 3) ขั้นฝึกฝนทักษะ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำความเข้าใจในบทเรียนที่ครูกำหนด 4) ขั้นการแข่งขันเป็นทีม เป็นการแข่งขันการเล่นเกมจากชุดการสอนที่ครูกำหนด ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทเรียนในเรื่องนั้น ๆ 5) ขั้นรวมคะแนนและให้รางวัล โดยจะนำคะแนนของแต่ละคนภายในกลุ่มมารวมกัน กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รางวัล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือเพื่อนำไปศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงอย่างสมเหตุสมผลในการพัฒนาทักษะด้านการเขียนสะกดคำ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ไปใช้ร่วมกับสื่อการสอนแบบอื่น ๆ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป สื่อมัลติมีเดีย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

2.2 ควรศึกษาวิจัยโดยการนำวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับชุดการสอนไปพัฒนาความสามารถทักษะในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเขียนย่อความ การอ่านจับใจความ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553).*ตัวชี้วัดแกนกลางและสาระการเรียนรู้* กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

กนก เอี่ยมชัยชาญ. (2558). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เฉลิม เพิ่มนาม. (2561). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การเขียนสะกดคำและทักษะ ทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา การสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชัยยงค์ พรหมวงศ์, บุญเลิศ ส่องสวาง และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2551).*ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หน่วยที่ 8-15 (ชุดการเรียนการสอน). (พิมพ์ครั้งที่ 2).* นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ธนพร ดวงพรกชกร. (2559). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา การสอนภาษาไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร

บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542).*นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์

พัชรี ทับวงษ์. (2559). *ผลการสอนโดยใช้ชุดการสอนวิชาภาษาไทยที่มีต่อความสามารถในการสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

รัตนา บุตรอุดม. (2559). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT โดยใช้ชุดแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ภาษาถิ่นในชีวิตประจำวัน.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี

วรรณี โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2534). *การเขียนสำหรับสื่อการสื่อสาร.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดวงกมล

การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of Writing and Spelling Skills by Using STAD Cooperative Learning Technique Together with Education Games for Grade 2

มณฑาทิพย์ จวงแย้ม[1] กฤธยากาญจน์ โตพิทักษ์[2]
Montatip Jhungyam, Krittayakan Topithak

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการวิจัยเพื่อ1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 80 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังโพรง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน เลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดความสามารถทักษะการเขียนสะกด จำนวน 20 ข้อ 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test dependent,t-test one group ผลการศึกษา พบว่า 1) ทักษะการเขียนสะกดคำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลัง การจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

Received: 2023-04-26 **Revised**: 2023-07-18 **Accepted**: 2023-07-25

[1] หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: montatip@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University. e-mail: krittayakant@nu.ac.th

เรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.62, S.D. = 0.59)

คำสำคัญ (Keywords): การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD; เกมการศึกษา; ทักษะการเขียนสะกดคำ

Abstract

This research aims to 1) to compare the spelling skills of grade 2 students by organizing STAD techniques and educational games in the pre-school and post-school periods. 2) to develop a writing spelling skill for grade 2 students by Using STAD Cooperative Learning Technique Together with Educational Games with an the 80% criteria 3) to study the satisfaction of grade 2 students on Using STAD Cooperative Learning Technique Together with Educational Games.The samples used in this study are students from grade 2 students at Banwungprong school, Neonmaprang ditrict, Phitsanulok under the Secondary Educational Service Area Office Phitsanulok 2 who are studying in the second semester of academic year 2022. This group consisted of 20 students that were selected from purposive sampling. The research instruments used in this research were 1) Lesson plan by Using STAD Cooperative Learning Technique Together with Educational Games for 6 lessons, total time of 12 hours 2) 20 items of placement test of writing spelling 3) grade 2 students' Satisfaction on using STAD Cooperative Learning Technique Together with Educational Games. The data were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation,sample t-test dependent,t-test one group. The research findings were as follows: 1) Writing and Spelling Skills of Grade 2 students after learning using STAD Cooperative Learning Technique Together with Education Games management were significantly higher than before classes at a statistical level of 0.5. 2) The results of the comparison of writing andspelling skills for Grade 2 students by using STAD cooperative learning technique together with education games were above the threshold of 80%. 3)The results of the study on the satisfaction of grade 2 students towards Using STAD Cooperative Learning Technique Together with Educational Game was at the highest level. (Mean = 4.62, S.D. = 0.59)

Keywords: STAD Cooperative Learning Technique; Educational Games; writing spelling skill

บทนำ (Introduction)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นสาระที่สำคัญอันดับแรกและเน้นการจัดการศึกษาในด้านทักษะการฟัง การพูด

การอ่าน การเขียน หลักการใช้ภาษาเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจภาษาไทยในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติได้อย่างมั่นใจมีความถูกต้อง จะเห็นได้ว่าภาษาไทยมีความสำคัญต่อชีวิตของคนไทย ทั้งในด้านเป็นเครื่องมือในการศึกษาเรียนรู้และเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน แต่การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน พบว่ายังมีปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะได้อย่างเหมาะสมกับวัยและระดับการศึกษา

การเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ การเขียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้โลกเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้การเขียนยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทักษะการฟัง การพูดและการอ่านคนที่ฟังมาก อ่านมาก และพูดดีย่อมเขียนได้ดี จึงควรมีการส่งเสริมทักษะการเขียนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาทักษะทางภาษาและเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมสืบไป การเขียนซึ่งควบคู่กับการอ่านนั้นถือเป็นเครื่องมือแสดงออกซึ่งความรู้ ความคิด ความรู้สึกและจินตนาการของมนุษย์ทั้ง เรื่องในอดีตปัจจุบันและอนาคต เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญาของมนุษย์อันสะท้อนความเจริญหรืออารยธรรมของมนุษย์แต่ละยุคสมัย เมื่องานเขียนนั้นมีคุณค่าและสามารถสื่อได้อย่างกว้างขวางรวดเร็วจะช่วยสร้างความรู้ ความคิดหรือความเพลิดเพลินตามเจตนาของผู้เขียนให้แก่ผู้อ่านได้อย่างกว้างขวาง ผู้ที่มีความสามารถในการเขียน และผลงานเป็นที่ยอมรับในสังคมก็สามารถยึดงานเขียนเป็นอาชีพได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) นอกจากนี้ วันเพ็ญ เทพโสภา (2555) ยังกล่าวถึงความสำคัญของการเขียนว่าการเขียนนั้นถือว่าสำคัญมากในชีวิตประจำวันของคนเราทุกวันนี้เพราะการสื่อสารให้เข้าใจกันด้วยการเขียน จึงต้องกำหนดตัวอักษรเป็นหลักซึ่งเราจะใช้ตัวอักษรแทนคำพูด ถ้าเขียนผิดความหมายก็จะแปรเปลี่ยนไป หรืออาจไม่มีความหมาย เพราะฉะนั้นการเขียนจึงนับได้ว่าสำคัญมากในการ ใช้ภาษาของมนุษย์

เรื่องของการเขียนตัวสะกดเป็นเรื่องสำคัญมากต้องระมัดระวังเป็นที่สุดเพราะการเขียนสะกดผิดนอกจากจะผิดหลักอักขรวิธีแล้วยังทำให้สื่อความหมายที่เข้าใจกันไม่ได้อีกด้วย วัฒนา บุรกสิกร (2551) ดังที่พระมหาโยธิน ไกรษร (2565) การเขียนสะกดคำมีความสำคัญมากเพราะการเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเรียนผู้เรียนต้องรู้จักสะกดคำให้ถูกต้องก่อนจึงสามารถเขียนประโยคและสื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ได้ อีกทั้งการเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการเรียนวิชาอื่น ครูจึงต้องฝึกฝนผู้เรียนอยู่สม่ำเสมอ

จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังโพรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 มีปัญหาการเขียนสะกดคำ ซึ่งมีสาเหตุมาจาก นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเขียนสะกดคำ มีความสับสนเรื่องตัวสะกดของคำ ส่งผลต่อการวัดความสามารถด้านการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนด้านการเขียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ครูผู้สอน และสถานศึกษากำหนดคือคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 50 ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 35.25 มีผลการประเมินในระดับดี 7 คน ระดับพอใช้ 7 คน ระดับควรปรับปรุง 1 คน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) พบว่าคำที่นักเรียนส่วนใหญ่เขียนผิดคือคำที่สะกดไม่ตรง ตามมาตรา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการ

อ่าน การเขียนในการเรียนการสอนภาษาไทย และจะส่งผลกระทบต่อการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ในปีการศึกษา 2566 ทั้งนี้ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ และสามารถพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน คือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ดังที่ วัลยา บุญอากาศ (2556) กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จะทำให้นักเรียนที่เก่งได้รับผลดีหรือมีความรู้เพิ่มขึ้นจากวิธีการเรียนแบบร่วมมือเพราะเขามี โอกาสอภิปรายและสาธิตให้เพื่อนดูจึงมีโอกาสปฏิบัติมาก จำได้มาก ได้ความคิดตามเพื่อนมากจึงทำให้เกิดความคิดคล่องในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น การเรียนแบบร่วมมือไม่ทำให้ความคิดวิเคราะห์ และการให้เหตุผลระดับสูงของนักเรียนที่เก่งลดลง เพราะวิธีการจัดการเรียนรู้ไม่เน้นการฝึกซ้ำอีกเขามีเวลาในการเรียนหลักการคิดวิเคราะห์ และการให้เหตุผลมากขึ้นนักเรียนที่เก่งมักจะใช้กลยุทธ์วิธีการแกปัญหาระดับสูงเมื่อเรียนแบบร่วมมือนักเรียนทีเก่งจะเก่งทางวิชาการเมื่อเรียนแบบร่วมมือ เพราะว่าต้องอธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟังจึงศึกษาอยางถ่องแท้ การที่ได้อธิบายเนื้อหาที่เรียนหลายครั้ง และได้ตรวจงานของเพื่อนทำให้เข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ดีกว่าเดิม นักเรียนที่อ่อนไม่ถ่วงเวลาการเรียนรู้ของนักเรียนที่เก่ง เพราะนักเรียนที่อ่อนทราบว่าตน ต้องรับฟังคำอธิบายจากเพื่อนทีเก่งจึงตั้งใจฟัง ทำให้นักเรียนที่เก่งจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นหากเรียนแบบร่วมมือ เพราะการเรียนแบบร่วมมือจะต้องอธิบายเนื้อหาในบทเรียนให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ซึ่งการเรียนเพื่ออธิบายให้คนอื่นฟัง จะมีความละเอียดลึกซึ้งมากกว่าการเรียนเพื่อตอบข้อสอบการเรียนแบบร่วมมือนั้นคนอื่น ๆ ในกลุ่มต้องพึ่งพาและยอมรับความช่วยเหลือจากนักเรียนที่เก่ง เพราะผลการสอบคิดเป็นคะแนนกลุ่ม จึงทำให้คนอื่นเห็นว่านักเรียนที่เก่งเป็นความหวังต่างกับการเรียนแบบอื่นที่ทำให้คนอื่นคิดว่านักเรียนที่เก่งไม่ได้ช่วยเหลือพวกเขาทำให้นักเรียนทีเก่งมีปัญหาทางสังคม การเรียนแบบร่วมมือจะช่วยส่งเสริมทักษะทางสังคมให้แก่นักเรียน เพราะนักเรียนทุกคน รู้สึกว่าตนมีกลุ่ม มีเพื่อนที่คอยช่วยเหลือกัน จึงทำให้นักเรียนมีความรักใคร่ซึ่งกันและกันสอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) กล่าวถึงแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ว่า เทคนิค STAD เป็นเทคนิคหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) พัฒนาขึ้นโดย Robert E. Slavin ผู้อำนวยการโครงการศึกษาระดับประถมศึกษา ศูนย์วิจัยประสิทธิภาพการเรียนของผู้เรียนที่มีปัญหาทางด้านวิชาการแห่งมหาวิทยาลัย จอห์นฮอฟกินส์ สหรัฐอเมริกา และเป็นผู้เชี่ยวชาญการสอนคณิตศาสตร์ สลาวินได้พัฒนาเทคนิคนี้ขึ้น เพื่อขจัดปัญหาทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นทักษะการคิด การเรียนที่เป็นระบบเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับการเรียนเป็นกลุ่ม และเป็นวิธีการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน ซึ่งเป็นการเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ใช้ความคิดร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิด เหตุผลซึ่งกันและกัน ได้เรียนรู้สภาพอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของคนในกลุ่ม เพื่อเป็นแนวคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันตามความเหมาะสน ของแต่ละบุคคล ตลอดจนเพื่อจะเรียนรู้และรับผิดชอบงานของผู้อื่นเสมือนงานของตน โดยมุ่งเน้นผลประโยชน์และความสำเร็จของกลุ่ม จุดประสงค์หลักของการใช้เทคนิค STAD เพื่อจะจูงใจผู้เรียนให้กระตือรือร้นกล้าแสดงออกและ

ช่วยเหลือกันในการทำความเข้าใจเนื้อหานั้น ๆ อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นเทคนิคที่สามารถใช้ได้กับทุกวิชา ตั้งแต่คณิตศาสตร์ ศิลปะ ภาษา และสังคมศึกษา และใช้ได้กับระดับ ประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย โดยเหมาะอย่างยิ่งกับรายวิชาที่มีการวางจุดประสงค์ไว้อย่างแน่ชัด ดังที่ หกพจน์รัตณ์ เพ็งคำ และดุจเดือน ไชยพิชิต (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกดด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าผลความสามารถด้านการอ่านวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/5 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์มากกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับผังมโนทัศน์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนมีด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี 2 ที่เหมาะสมกับผู้เรียนคือการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD เนื่องจากวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD เป็นกระบวนการที่กระตุ้นผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน กระตุ้นผู้เรียนให้พัฒนาตนเพื่อผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม ผู้เรียนได้ช่วยเหลือแลกเปลี่ยนความรู้ส่งเสริมการมีมนุษยสัมพันธ์ให้ผู้เรียน จึงนำวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD มาใช้ร่วมกับเกมการศึกษาเนื่องจากเกมการศึกษาช่วยพัฒนาทักษะการคิด และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการจัดการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉรา ชีวพันธุ์ (2559) ที่กล่าวว่า เกมช่วยพัฒนาความคิดทักษะทางภาษา แสดงความสามารถของแต่ละบุคคล ช่วยให้เห็นพฤติกรรมของเด็กชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งยังเกิดความเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียนและเป็นการฝึกความรับผิดชอบและฝึกให้เด็กรู้จักการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้ และช่วยพัฒนาทักษะในทุกๆ ด้านโดยเฉพาะด้านสติปัญญา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถพัฒนาผู้เรียนได้แม้จะมีเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล และเกมการศึกษาช่วยพัฒนาทักษะ กระบวนการคิด และ เป็นแรงจูงใจในการเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 80

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยวิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest Post-test Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเครือข่ายเนินมะปราง 1 อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565จำนวน 225 คน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านวังโพรง ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 20 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา มีจำนวน 6 แผน รวมเวลา 12 ชั่วโมง นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมและพิจารณาแก้ไขในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม โดยใช้ หลักเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ ลิเคิร์ท (Likert) ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2) แบบทดสอบวัดทักษะวัดความสามารถทักษะการเขียนสะกดคำ โดยเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ แบบทดสอบปรนัยชนิดเติมคำ 10 ข้อ นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา2565 โรงเรียนวัดบ้านมุง

จำนวน 20 คน เพื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพหาค่าความยากง่าย (p) และ ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน และทำการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ เป็นรายข้อ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 - 0.80 และพิจารณาจากเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ซึ่งแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.35 – 0.50 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.44 – 0.86 ขึ้นไป หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (kuder - Richardson) มีค่าเท่ากับ 0.94 แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำแบบปรนัย ชนิดเติมคำ จำนวน 10 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.2 – 0.6 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 – 0.6 ขึ้นไป หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (kuder - Richardson) มีค่าเท่ากับ 0.74 นำแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนสะกดคำ จำนวน 20 ข้อ ไปใช้ทดสอบก่อนและหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีตอการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ จำนวน 12 ข้อ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความชัดเจนของคำถาม ความถูกต้องด้านภาษา และให้ข้อเสนอแนะทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจให้คะแนนคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content validity) และนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีตอการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ มีค่า IOC = 1.00 นำแบบประเมินของนักเรียนที่มีตอการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ จำนวน 12 ข้อ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบทักษะการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

2. เปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (t-test one sample)

3. การหาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 3.64 และคะแนนสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.70 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.69 นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า คะแนนหลังการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.70 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.69 และมีคะแนนเท่ากับ 16 คะแนน เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า การจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สมารถอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สมารถอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 3.64

และคะแนนสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.70 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.69 นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสถิติที่ระดับ 0.50 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำสูงขึ้น เนื่องจากการจัดการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาเป็นกระบวนการที่กระตุ้นผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเพื่อผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม อีกทั้งผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านเกมการศึกษาทำให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนและได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น สอดคล้องกับ กรรณิการ์ ขันตี (2563) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับนิทานสำหรับเด็ก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนและหลังเรียน มีผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ กุลจิรา จันทจร และพรชัย ผาดไธสง (2566) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับผังความคิด มีผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ผลการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพของทักษะการเขียนสะกดคำนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนสอบเฉลี่ยเท่ากับ 17.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.69 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 การจัดการเรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาทำให้ผู้เรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำที่ดีขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เกมการศึกษา เพื่อนำมาปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน ทั้งด้านเนื้อหารายวิชา และความสนใจของผู้เรียนซึ่งจากกระบวนการดังกล่าวทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทักษะการสะกดคำขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น อีกทั้งยังกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตัวเองเพื่อผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม อีกทั้งเกมการศึกษาช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ และกล้าแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น กระบวนการเหล่านี้จึงเหมาะสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ กนกลักษณ์ ดวงศรี, เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม (2563) ที่ได้ศึกษาผลการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD โดยใช้กิจกรรมเกมและแผ่นภาพการ์ตูน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) เรื่องภาษาจีนขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 80.99/82.31 ซึ่งถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ลลิลทิพย์ วรรณพงษ์ และ

แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2563) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ผลพบว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทสงการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 22.23 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.11 นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 83.33

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรียนรู้เทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษามีกระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม ผ่านทักษะการคิด การแก้ไขปัญหา จากเกมการศึกษาส่งผลให้นักผู้เรียนมีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาที่กำหนดมากขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมและอยากเรียนรู้ในเนื้อหาสาระต่อไป ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญารัตน์ เชียรพิมาย และวรางคณา เทศนา (2564) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำที่มีตัวการันต์ โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้การเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านการเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ และกล้าแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันมากขึ้น กระตุ้นความคิดผ่านทักษะกระบวนการที่ใช้ในการเล่นเกม กระบวนการเหล่านี้จึงเหมาะสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำให้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเจอว กาวถิมิง และวาสนา กีรติจำเริญ(2562) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้เกมการศึกษาภายใต้บริบทของเวียดนาม ผลการวิจับพบว่าระดับความพึงพอใจนักศึกษาชั้นปีที่ 1สาขาไทยศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรศึกษารายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้รวมถึงศึกษาเทคนิควิธีการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้เข้าใจ เพื่ออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงกิจกรรม

2. ในการดำเนินกิจกรรมควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการลงมือปฏิบัติ เนื่องจากขั้นที่ 2 ขั้นที่มีการทำงานกลุ่ม นักเรียนร่วมกันศึกษาเนื้อหาทักษะการเขียนสะกดคำโดยเรียนรู้ผ่านเกมการศึกษา เป็นขั้นตอนที่ใช้เวลาในการทำกิจกรรมนาน

3. ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูต้องคอยกำกับดูแลให้คำแนะนำข้อเสนอแนะให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการกลุ่ม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับเกมการศึกษาสำหรับทักษะด้านอื่น ๆ

2. ควรมีการพัฒนาวิจัยเพื่อพัฒนาการเขียนสะกดคำด้วยวิธีการสอนที่สามารถบูรณาการกับสื่อออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถได้เรียนรู้ตามความต้องการได้ตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง (References)

กัญญารัตน์ เชียรพิมาย และวรางคณา เทศนา. (2564). *การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำที่มีตัวการันต์โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.* วารสารวิทยาการสถาบันพัฒนาศักยาภาพกำลังคนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 1(2), 89 – 101.

กนกลักษณ์ ดวงศรี และเจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม. (2563). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD โดยใช้กิจกรรมเกม และแผ่นภาพการ์ตูน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) เรื่องภาษาจีนขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วารสารจุฬาตานีปริทรรศน์. 2(4).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กรมวิชาการ. (2558). *การเรียนการสอนภาษาไทยปัญหาและแนวทางการแก้ไข*.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภา ลาดพร้าว.

กรรณิการ์ ขันตี. (2562). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับนิทานสำหรับเด็ก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.* (ปริญญานิพนธ์). อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

กุลจิรา จันทจร และพรชัย ผาดไธสง. (2566). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับแผนผังความคิด*. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคราม, 10(1), 555 – 573.

เจอวกาว ถิมิง และวาสนา กีรติจำเริญ. (2562). *การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ เรื่องการเขียนสะกดคำภาษาไทยที่ไม่ตรงมาตราตัวสะกดโดยใช้เกมการศึกษาภายใต้บริบทของเวียดนาม.* วารสารชุมชนวิจัย. 13(1), 225 – 237.

ชัยวัฒน์ สุธิรัตน์ (2556). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ.

พระมหาโยธิน ไกรษร. (2565). *การพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา โดย ใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* วารสารวิจัยวิชาการ. 5(6), 15-24.

ลลิลทิพย์ วรรณพงษ์ และแสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2563). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนในวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD*. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์. 5(3), 425 – 438.

วัฒนา บุรกสิกร (2551). *การเขียนสะกดคำ.* กระทรวงศึกษาธิการ.

วันเพ็ญ เทพภา. (2555). *หลักภาษาไทยฉบับนักเรียนนักศึกษา*. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.

วัลยา บุญอากาศ. (2556). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกำรคิดวิเคราะห์วิชำคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

วัลลภา สานา. (2564). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่องมาตราตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (การค้นคว้าอิสระ). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

หกพจน์รัตณ์ เพ็งคำ และ ดุจเดือน ไชยพิชิต. (2564). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการ เขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกด ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3*. (วิทยานิพนธ์). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

อัจฉรา ชีวพันธ์. (2554). *พัฒนาทักษะภาษา พัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบ การสอนภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2

Guidelines for the Development of Personnel Management in Small Schools under Pathumthani Primary Educational Service Area Office 2

พัชรียา มัทธนัง[1] ชัชชญา พีระธรณิศร์[2]
Patchareeya Mattanung, Chatchaya Perathoranich

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นและเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงบรรยาย (Descriptive Research) กลุ่มประชากร คือ ครู จำนวน 134 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก ในภาพรวมพบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.032) 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 คือ การวิเคราะห์ความต้องการและการกำหนดคุณสมบัติของตำแหน่งบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งที่มีกระบวนการอย่างเป็นระบบ มีความยุติธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้

คำสำคัญ(Keywords): แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคล; ความต้องการจำเป็น; โรงเรียนขนาดเล็ก

Received: 2023-04-26 **Revised:** 2023-06-03 **Accepted:** 2023-07-12

[1] นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต, Graduate Student Master of Education Program in Education Administration Suryadhep Teachers. Corresponding Author e-mail: patchareeya482@gmail.com

[2] วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต, Suryadhep Teachers College, Rangsit University

Abstract

The objectives of this study were to study the current condition, desirable condition and needs and to propose the guidelines for the development of personnel management in small schools under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 2. This study is descriptive research in which the population includes 134 teachers. The research instrument used for the data collection is a questionnaire with 5-point rating scale. The statistics used for the data analysis are frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, semi-structured interview and Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$). The results revealed that 1) in reference to the overall current condition and desirable condition of personnel administration in small schools, the aspect of personnel development was at a high level, whereas the highest need was the recruitment and appointment with an index ($PNI_{modified}$) of 0.032. 2) In terms of the guidelines for the development of personnel management in small schools under the Office of Pathum Thani Primary Educational Service Area 2, it was proposed that there should be an analysis of needs and determination of qualifications for personnel positions with knowledge, abilities, and skills appropriate to the context of institutions, and a systematic procedure of recruitment and appointment with fairness, transparency and auditability.

Keywords: Guidelines for Development of Personnel Management; Needs; Small Schools

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี การศึกษา การเมืองการปกครอง และด้านคุณธรรมจริยธรรม นับเป็นจังหวะเวลาที่ท้าทายอย่างมากที่ประเทศไทยต้องปรับตัวให้เข้ากับการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ สังคมที่ใกล้ชิดเป็นโรคไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอย่างชัดเจน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21-การศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคม ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้

สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560) ในขณะที่การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า ผลการดำเนินงานยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ โรงเรียนขนาดเล็กยังคงใช้งบประมาณและทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่า และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทดสอบระดับชาติ ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็ก มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและจากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) มีข้อจำกัดหลายประการ จะเห็นได้จากครูไม่ครบชั้นการสรรหาและการแต่งตั้งบุคลากร สถานศึกษามีความต้องการกำลังคนเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีการโยกย้ายบุคลากรอยู่เสมอ การสรรหาและการแต่งตั้งบุคลากรที่ล่าช้า ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2, 2563)

ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวข้างต้น การบริหารงานบุคคล มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาตลอดจนการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญและสนใจของการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 เป็นการเร่งการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 13 โรงเรียน ปีการศึกษา 2564 รวม 134 คน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างเนื่องจาก มีจำนวนประชากรมีจำนวนจำกัด ดังนั้นจึงใช้ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 ครูจำนวน 134 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยใช้

วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1)ผู้บริหารระดับนโยบาย 1 คน 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน 3) ครู 2 คน และ4) หัวหน้างานบริหารงานบุคคล 1 คน

3.เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ1) สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ Rating & Scale 5 ระดับของ Likert's Scale และเกณฑ์การแปลความหมายหาค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best, 1981) 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยใช้คำถามปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งการหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยใช้เกณฑ์ การพิจารณาแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงของดัชนีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระดับความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้ได้เท่ากับ 0.98 จากนั้นการทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาหาความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1984) ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 0.7 ในการวิจัยครั้งนี้การทดสอบหา ค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.82 และสภาพที่พึงประสงค์ 0.86

สำหรับการหาคุณภาพข้อมูลเชิงคุณภาพของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) นั้น ผู้วิจัยกำหนดประเด็นหลักที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาจัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ และรายการข้อคำถามแต่ละประเด็นที่ศึกษาของแบบสัมภาษณ์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมในข้อคำถาม จากนั้นแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดย 1) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บจากครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 134 ฉบับ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ด้วยตนเอง คัดเลือกมาโดยการเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติดังนี้ 1) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านนโยบายหรือสาขาบริหารการศึกษา และด้านการบริหารงานบุคคล

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์หาค่าเฉลี่ยและแปลความหมายของเบสท์ (Best, 1981, p. 195) และการหาดัชนีความ

ต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) โดยใช้สูตร ในการคำนวณ PNI (นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช,2550) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพจริงในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ดังนี้

1.1 ภาพรวมสภาพปัจจุบันของการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ = 4.08 σ = 0.95) รองลงมาคือ ด้านการธำรงรักษาบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.08 σ = 0.93) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 3.97 σ = 1.04) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 3.91 σ = 0.96) และน้อยที่สุดคือ ด้านการพ้นจากงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 3.90 σ = 0.99) ตามลำดับ

1.2 ภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ = 4.18 σ = 0.86) รองลงมาคือ ด้านการธำรงรักษาบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.16 σ = 0.87) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.08 σ = 0.92) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.04 σ = 0.88) และน้อยที่สุดคือ ด้านการพ้นจากงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (μ = 4.00 σ = 0.98) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ภาพรวมความต้องการจำเป็นการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.032) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.027) และต่ำที่สุด คือ ด้านการธำรงรักษาบุคคล มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.019) ตามลำดับดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ภาพรวม สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2

(N = 134)

ตัวแปร	สภาพปัจจุบัน(D)			สภาพที่พึงประสงค์ (I)			PNI Modified (I-D)/D	ลำดับความต้องการจำเป็น
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล		

1. ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง	3.91	0.96	มาก	4.04	0.88	มาก	0.032	1
2. ด้านการธำรงรักษาบุคคล	4.08	0.93	มาก	4.16	0.87	มาก	0.019	5
3. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.08	0.95	มาก	4.18	0.86	มาก	0.024	4
4. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.97	1.04	มาก	4.08	0.92	มาก	0.027	2
5. ด้านการพ้นจากงาน	3.90	1.06	มาก	4.00	0.98	มาก	0.025	3
รวม	3.99	0.99	มาก	4.09	0.90	มาก	0.025	-

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม และข้อค้นพบจากข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยจัดลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ 1) ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง มีแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรวิเคราะห์ความต้องการและกำหนดคุณสมบัติของตำแหน่งให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งที่มีความโปร่งใส มีความยุติธรรม ตรวจสอบได้ รวมถึงการขอสนับสนุนงบประมาณในการจ้างบุคลากรปฏิบัติหน้าที่การสอนจากหน่วยงานภายนอก และมีการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการให้มีความเหมาะสม มีคุณสมบัติตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด อย่างเคร่งครัด 2) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรจัดทำบันทึกข้อตกลงในการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพตามกรอบเวลาที่ชัดเจน จัดตั้งคณะกรรมการประเมินและมีการพิจารณาอย่างเป็นธรรม มีการตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เป็นธรรมและโปร่งใสรวมถึงการกำหนดปฏิทินการประเมินให้ชัดเจน ปรับเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร มีการชี้แจงความเข้าใจแนวทางการดำเนินการประเมินตามข้อตกลง และการให้คำปรึกษาแนะนำผู้รับการประเมินการบันทึกผลการประเมินเพื่อปรับปรุง พัฒนา เสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน 3) ด้านการพ้นจากงาน มีแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควร สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน โดยการจัดอบรมให้ความรู้ให้กับบุคลากรที่จะเข้ามาปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีการดำเนินการทางวินัยอย่างเป็นระบบ โปร่งใส ยุติธรรม ตรวจสอบได้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีช่องทางการยื่น อุธรณ์ ร้องทุก

ในกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการปฏิบัติงานรวมถึงการมีกระบวนการการดำเนินการทางวินัยอย่างเป็นระบบ โปร่งใสและตรวจสอบได้ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร มีแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรการส่งเสริม สนับสนุนให้แก่บุคลากรศึกษาต่อเพื่อการยกระดับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายและมาตรฐานตำแหน่ง การแนะแนวทางการเข้าสู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ รวมถึงการเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น และการจัดเก็บข้อมูลการลาออก การเกษียณอายุราชการ การพ้นจากตำแหน่งอย่างเป็นระบบ 5) ด้านการธำรงรักษาบุคคล มีแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรสร้างขวัญกำลังใจ การยกย่อง ชมเชย มอบรางวัลประกาศนียบัตร เกียรติบัตรให้แก่บุคลากรที่มีผลงานดีเด่น จัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศสถานศึกษาให้สวยงามปลอดภัย อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากร และมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหน่วยงานกับผู้ปฏิบัติงานและระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การอภิปรายผลการวิจัยมีดังนี้

1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมของการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานบุคคลเป็นไปตามหลักสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานปฏิบัติตนซึ่งเป็นพื้นฐานของการบริหารงานบุคคล การบริหารบุคคลที่ดี ยุติธรรม จะส่งผลให้บุคลากรนั้นมีความสุข ปลอดภัยพร้อมจะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังสอดคล้องกับ วิภาดา สารัมย์ (2562) ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี มีการจัดการด้านการบริหารงานบุคคลตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดกรอบโครงสร้างการบริหารงานไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งมีความรู้ความเข้าในสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการบริหารที่มีความสำคัญของกระบวนการบริหารหรือวิธีการบริหารองค์กรโดยทั่วไป เพราะความสำเร็จของงานนั้นขึ้นอยู่กับทรัพยากรมนุษย์ ที่จะพัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้มีศักยภาพ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษา

2) ความต้องการจำเป็นการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ด้วยการหาดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) จากภาพรวมที่พบว่า ความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนีสูงที่สุด คือ ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะเห็นว่า การเสนอความต้องการอัตรากำลัง

ของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีค่าดัชนีสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลัง หลักเกณฑ์การคำนวณ อัตรากำลังและหลักเกณฑ์การจัดสรรอัตรากำลังในสถานศึกษา ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทำให้นักเรียนไม่ได้รับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาที่จะได้รับการศึกษาอย่างครบถ้วน และส่งผลกระทบทางอ้อมที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาอย่างมาก ได้แก่ ขวัญกำลังใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ขาดแคลนครูที่ต้องปฏิบัติงาน รองรับนโยบายจากหน่วยงานบังคับบัญชาด้วยศักยภาพที่เต็มไปด้วยข้อจำกัดนำไปสู่ความขัดแย้งในการบริหารงานบุคคลในทุกด้าน สอดคล้องกับ ชัชพล วุฒิวิชญานันต์ (2560) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีทรัพยากรอย่างจำกัดให้มีศักยภาพ เท่าเทียมกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนการการใช้บุคลากรอย่างเป็นระบบ ว่าจะใช้กำลังคนประเภทใด จำนวนเท่าใด และจะใช้เมื่อใด พร้อมกับมีการสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง ส่งเสริม ให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกับมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างยุติธรรม และสร้างขวัญและกำลังใจตามโอกาสอันสมควร เพื่อรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้ในหน่วยงาน และยังสอดคล้องกับ ชญานิศก์ เปลี่ยนดีและกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2564) ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งยังมีความไม่เหมาะสมกับ โรงเรียนขนาดเล็ก เพราะเกิดจากระเบียบข้อบังคับที่กำหนดอัตราเด็กต่อจำนวนครูที่ต้องสอดคล้องกัน จึงทำให้ครูผู้สอนมีจำนวนน้อยกว่ารายวิชาที่ต้องรับผิดชอบ และครูบางท่านต้องรับผิดชอบในรายวิชาที่ไม่ตรงกับความ ชำนาญ

3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ได้จากความต้องการจำเป็นที่สูงสุดการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 คือ ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง มีแนวทางพัฒนา คือ สถานศึกษาควรวิเคราะห์ความต้องการและกำหนดคุณสมบัติของตำแหน่งให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งที่มีความโปร่งใส มีความยุติธรรม ตรวจสอบได้ รวมถึงการขอสนับสนุนงบประมาณในการจ้างบุคลากรปฏิบัติหน้าที่การสอนจากหน่วยงานภายนอก และมีการบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการให้มีความเหมาะสม มีคุณสมบัติตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด อย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับ วิภาดา สารัมย์ (2562) ที่กล่าวว่า มีการเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งไว้ว่า ผู้บริหารควรมีการจัดทำกรอบอัตรากำลังครูตามหลักเกณฑ์ของ ก.ค.ศ. และขอรับการบรรจุแต่งตั้งจากหน่วยงานต้นสังกัด ติดต่อประสานกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อสนับสนุนงบประมาณในการจ้างบุคลากรปฏิบัติหน้าที่การสอน เพื่อรองรับกับปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ จาก การโอนย้าย เกษียณอายุราชการ หรือการลาออกจากราชการ สอดคล้องกับ ศศิวิมล คนเสงี่ยม(2563) มีการเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งไว้ว่า แนวทางการกำหนดมาตรฐาน

ความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการ ปฏิบัติงาน และมาตรฐานปฏิบัติตน ให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานั้น เริ่มจากการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง ดำเนินการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ปฐมนิเทศให้ความรู้ในการ ปฏิบัติตน จัดให้มีการประชุมผู้เกี่ยวข้อง สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และกระบวนการ กำหนด วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานความรู้ ประสบการณ์ตามเกณฑ์มาตรฐานของ ก.ค.ศ. ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา และ พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงคุณธรรม หลักธรรมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำเป็นต้องรับรู้และนำไปปฏิบัติตน และปฏิบัติงาน มีคำสั่งแต่งตั้งให้บุคลากรปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน กำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้ทราบบทบาทภาระงานขององค์กร มีการ ใช้แผนปฏิบัติงานควบคู่กับการทำงาน กำหนดภาระงานของสถานศึกษาและมาตรฐานการปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น พร้อมให้ความช่วยเหลือบุคลากรที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน มีการวางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ สนับสนุนบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง ร่วมกับหน่วยงานอื่น และยกย่องชมเชยบุคลากรที่ปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1.ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์การพิจารณา การขอการสนับสนุนบุคลากรและมีการกำหนดคุณสมบัติของตำแหน่งที่ต้องการ ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่น ๆ ตรงตามความเป็นจริงและบริบทของโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรอย่างต่อเนื่องเป็นระบบตามกรอบเวลาที่ชัดเจน และมีการสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างเจตคติที่ดี ในการปฏิบัติงาน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางด้านวินัยและการปฏิบัติงานและมีการดำเนินการทางวินัยอย่างเป็นระบบ ยุติธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้

2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 และเขต 2

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดปทุมธานี

เอกสารอ้างอิง (References)

ชญานิศก์ เปลี่ยนดีและกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, (2564) “*การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*,” วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2564): 86.

ชัชพล วุฒิวิชญานันต์, (2560) “*การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*,” วารสาร มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

นงลักษณ์ วิรัชชัยและสุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.*กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพลส.

วิภาดา สารัมย์. (2562). *การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศศิวิมล คนเสงี่ยม (2563). *การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579.* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560)**.** *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564* .

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2. (2563). *แผนปฏิบัติการประจำปงบประมาณ 2563*. สำนักฯ กลุ่มนโยบายและแผน, เอกสารลำดับที่ 3/2563

Best, J. W. (1981). *Research in education***.** New jersey: Prentice-Hal

Cronbach, L. J. (1984). *Essential of psychology testing*. New York: Harper.

Hord, S. M. (2010). *Guiding professional learning communities: Inspiration, challenge, surprise, and meaning***.** Thousand Oaks, Canada: Crow in Press.

Kaufman, R. (1987). A Needs assessment. Training and Development Journal. In AmericanAmerican Society for Training and Development: ASTD. Virginia: ASTD, 1992: 37-41.

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

The Participative Administration of Administrators Affecting the Effectiveness of School in Special Education Center Network 3

ณัฐพงษ์ คำเขิน[1] นวรัตน์ ไวชมภู[2] นิรันดร์ จุลทรัพย์[3]
Nutthaphong Khamkhoen, Navarat Waichompu, Nirun Chullasup

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ (2) ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ (3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ และ (4) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู จำนวน 136 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ (1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (2) ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยสามารถทำนาย ได้ร้อยละ 58 (4) แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ

Received: 2023-05-05 **Revised**: 2023-07-12 **Accepted**: 2023-07-17

[1] นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Student of the Master of Educational Degree in Educational Administration, Hatyai University. Corresponding Author e-mail: nk5331203029@gmail.com

[2 3] อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Instructor of the Master of Educational Degree in Educational Administration, Hatyai University.

ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงตลอดจนให้ความรู้และความเข้าใจ มีการร่วมวางแผน มีการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม และให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน
คำสำคัญ (Keywords): การบริหารแบบมีส่วนร่วม; ประสิทธิผล; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

This research intended to: (1) study the participative administration of administrators (2) study the effectiveness (3) study the participative administration of administrators Affecting the Effectiveness and (4) The Guidelines of the participative administration of administrators and the Effectiveness of Special Education Center in Special Education Center Network 3. The sample ware 5 directors and 136 teachers. The research instrument ware Interview and questionnaire. The statistics used for analyzing data were: percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and simple regression analysis. Qualitative data analysis by content analysis. The results of the study were as follows: (1) the participative administration of administrators of Special Education Center in Special Education Center Network 3 was at the most level overall, (2) the effectiveness of Special Education in Special Education Center Network 3 was at the most level overall, (3) the participative administration of administrators able to explain the variance in the effectiveness of special education centers at 58 percentage statistical significance at the level of .001 (5) The Guidelines of the participative administration of administrators and the Effectiveness was director should publicize information and news in educational institutions thoroughly, as well as provide knowledge and understanding for people. Make planning. Appropriate policies are established. Should be teachers participated in suggesting opinions on the work.
Keywords: Participative Administration; Effectiveness; Special Education Center

บทนำ (Introduction)

เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เป็นการรวมตัวของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย 5 จังหวัด ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดชุมพร ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง และศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา เพื่อจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการได้อย่างต่อเนื่อง

ศูนย์การศึกษาพิเศษ คือ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัย แก่คนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตและจัดการศึกษาอบรมแก่ ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน

ประสิทธิผลเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะอยู่รอดและมั่นคงได้ขึ้นอยู่กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าการบริหารงานของสถานศึกษาสามารถดำเนินงานจนบรรลุป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใดเป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดและวัดความสำเร็จกับวัตถุประสงค์ (ภารดี อนันต์นาวี. 2553 : 203-201) ทั้งนี้สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลสามารถวัดได้จากการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา การพิจารณาความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม รวมถึงความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา จนทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน (ธร สุนทรายุทธ. 2551 : 459) โดยเฉพาะประสิทธิผลในสถานศึกษาพิเศษที่มีความแตกต่างของผู้เรียน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือจะช่วยสร้างความสามัคคี ช่วยให้ทราบถึงความต้องการของบุคลากรทั้งหมด และช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้นลดความเฉื่อยชาในการทำงาน การย้ายงานและการหยุดงาน การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากพนักงานระดับล่าง และช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงานและทำให้สุขภาพจิตในองค์กรดีขึ้น ทังนี้ยังเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตในองค์กร เป็นการสร้างหลักประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กร และยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและทะนุถนอม รวมทั้งทำให้พนักงานรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร จึงเกิดความกระตือรือร้นเมื่อผู้บริหารได้ให้มีส่วนร่วมในการทำงาน

ปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3 มีสภาพปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการมีส่วนร่วม และขาดการเชื่อมโยงการบูรณาการของแต่ละกลุ่มในการให้ความร่วมมือด้านการจัดกิจกรรม จากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ จากผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3 เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษามากที่สุด

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา ทำให้ผู้วิจัยผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 3 เพื่อข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลจากผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3

3. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3

4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3 แตกต่างกัน ส่งผลให้ประสิทธิผลของสถานศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) คือการวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรได้แก่ ครู ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 210 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 136 คน

โดยก่อนจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องมีการตรวจสอบค่าผิดปกติ (Outliers) ในทางสถิติเรียกว่า Case Wise Diagnostics (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555) จากการวิเคราะห์พบว่ามีจำนวนตัวอย่างที่มีค่าผิดปกติจำนวน 2 ตัวอย่าง ดังนั้น จึงทำการตัดข้อมูลออกจากการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 136 ตัวอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีทั้งสิ้นจำนวน 134 ตัวอย่าง

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จำนวน 5 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.97

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อของประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3

การรวบรวมข้อมูล

ชุดที่ 1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาผ่านระบบ Google form หลังจากส่งแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนผ่านระบบ Google sheet โดยส่งผ่านโปรแกรม Line ให้กับผู้ให้ข้อมูลที่ถูกสุ่มโดยตรงและนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิจัย

ชุดที่ 2 ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ให้กับผู้ที่ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้า 1 สัปดาห์ก่อนวันนัดหมายและดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ตามแนวประเด็นที่กำหนดไว้ใน แบบสัมภาษณ์โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ 1 ชั่วโมง ต่อ 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้บริหาร จำแนกเป็นระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และวิทยฐานะ โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

โดยผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) เพื่อหาลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality) ของข้อมูลด้วย Normal Probability Piot พบว่า ค่าเฉลี่ยของข้อมูลส่วนใหญ่จะอยู่รอบ ๆ เส้นตรง ดังนั้นสรุปได้ว่า ลักษณะของข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555: 194) (Hair, Biack, Babin, & Anderson, 2010)

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นประเด็นนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้บริหาร จำแนกเป็นระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และวิทยฐานะ โดยหาค่าร้อยละ (%)

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้บริหาร จำแนกเป็นเพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และวิทยฐานะ พบว่า ผู้บริหาร มีการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 100 มีระยะเวลาการทำงานอยู่ที่ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 100 มีวิทยฐานะชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 81.30 และมีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 18.70

ตอนที่ 2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.59, SD=0.26) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดย ด้านการส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ =4.61, SD=0.37) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\overline{X}$ =4.60, SD=0.37) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\overline{X}$ =4.59, SD=0.34) ตามลำดับ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ =4.58, SD=0.36)

ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, SD=0.30) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดย ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ =4.62, SD=0.33) รองลงมา คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน

ของครู ($\bar{X}$ =4.60, SD=0.35) และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง, ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน, ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ =4.59, SD=0.37, $\bar{X}$ =4.59, SD=0.37, $\bar{X}$ =4.59, SD=0.38)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้ร้อยละ 58 (R^2 = 0.58 , p= 0.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย 0.19 สามารถสร้างสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $\hat{Y}$ = 0.53 + 0.89**X

ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ = 0.53 + $0.89_{(\text{การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา})}$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y$ = 0.76** $\hat{Z}_x$

ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ = $0.76_{(\text{การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา})}$

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3 โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมที่ดำเนินการชี้แจงรายละเอียดในกิจกรรมต่าง ๆ บางกิจกรรมที่ยังไม่ชัดเจน ควรชี้แจงให้บุคลากรได้รับทราบเพิ่มขึ้น เพื่อเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ทุกคนในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุก ๆ กิจกรรมที่ทางสถานศึกษาได้จัดขึ้นตามแผนการพัฒนาอย่างพร้อมเพียง เพื่อการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนกันอย่างครบถ้วน

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชื่อมความสัมพันธ์อันดีภายในสถานศึกษา ควรรับฟังปัญหาจากทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในทุกฝ่าย รวมทั้งกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทางเดียวกัน และเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวม พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.*59*, SD=0.26) ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครูหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรการศึกษา มีการสร้างวัฒนาธรรมการปฏิบัติงานที่เป็นประชาธิปไตย ให้ผู้ร่วมงานได้แสดงออกทางความคิดอย่างหลากหลาย อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้ร่วมงานเข้าใจจุดมุ่งหมายและปัญหาของงานในแต่ละขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับกนกวรรณ รองเมือง (2562 : 33 - 41) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสุธาทิพย์ ทั่วจบ (2564 : 418 - 434) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{\boldsymbol{x}}$= 4.15,SD = 0.70) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{\boldsymbol{x}}$= 4.14, SD = 0.69) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{\boldsymbol{x}}$=4.13, SD = 0.71) และการมีส่วนร่วมในการประเมิน ($\bar{\boldsymbol{x}}$=4.05, SD = 0.76)

จึงสรุปได้ว่าผู้บริหารในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้เห็นตระหนักและเห็นความสำคัญของการปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรายในองค์กรว่าในการปฏิบัติงานในองค์กรนั่นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจเป็นหลักสำคัญในการปฏิบัติงาน อันประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในกระประเมินผล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2. ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษาพิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, SD=0.30) ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ แสดงให้เห็นถึงองค์กรได้ดำเนินงานโดยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนส่งผลไปยังระดับคุณภาพของการปฏิบัติงาน และผลที่เกิดนั้นยังสอดคล้องกับเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ เช่น การที่สถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติที่ดี และสามารถปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่หลากหลายได้ ซึ่งสอดคล้องกับมณฑาทิพย์ ศิริสุมทุม (2564 : 1 - 12) ได้ทำการ

วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับพัชราพร พวงเกตุแก้ว (2565 : 266 - 277) ได้ทำงานวิจัยการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ได้ให้ความสำคัญกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก อันประกอบด้วย ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้ร้อยละ 58 (R^2 = 0.58 , p= 0.001) แสดงให้เห็นว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้ประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 เพิ่มขึ้น 0.76 หน่วย ซึ่งสอดคล้องกับราม เรือนทองดี (2563 : 340 - 350) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ร้อยละ 58.80% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จึงสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางทางศึกษาได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความพึงพอใจในการทำงานของครู ความสามารถในปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในหารพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

4. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ตลอดจนให้ความรู้และความเข้าใจสำหรับกลุ่มบุคคลที่ยังขาดความรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ควรมีการเปิดโอกาสให้ทุกคนในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการเลือกกิจกรรม วางแผน เลือกผู้ดำเนินกิจกรรมที่เหมาะสม กำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ รวมไปถึงการชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นอย่างโปร่งใส และแจ้งให้ทราบถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง เพื่อทุกคนได้รับรู้ถึงการที่จะได้รับผลตอบแทนที่มาจากกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วิบูลอร นิลพิบูลย์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูเพิ่มความรู้ด้านการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยใช้การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนให้สูงขึ้นตามเป้าหมาย

จึงสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งยังเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน รวมไปถึงทำความเข้าใจในเรื่องของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานของสถานศึกษาด้วย เพื่อให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาเพิ่มขึ้นต่อไป

5. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกำหนดนโยบายที่เหมาะสม ที่กำหนดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยการมีส่วนร่วมกันในทุกส่วนทั้งครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพ และผู้บริหารสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรต้องมีส่วนร่วมกันในทุกส่วนของสถานศึกษาเพื่อกำหนดหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างสูงสุด ควรเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระใน

การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ในกรณีที่มีความเข้าใจผิดหรือมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ควรรับฟังปัญหาจากทั้งสองฝ่าย เพื่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย ควรมีการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานและพัฒนาแนวทางหรือวิธีการดำเนินงาน มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุคลากร รวมไปถึงการสนับสนุนให้ครูสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยอานนท์ แก้วเงิน (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลูกฝัง กระตุ้นให้ครูและบุคลากรเห็นความสำคัญของการปรับเปลี่ยนที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อให้สอดรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เน้นให้ครูมีการปรับเปลี่ยนวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นระบบและเหมาะสม นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารควรส่งเสริมในการรับรู้และร่วมใจกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีสามารถแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

จึงสรุปได้ว่า แนวทางประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เขตการศึกษา 3 พบว่า ในด้านของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีกำหนดนโยบายที่เหมาะสม ที่กำหนดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโดยการมีส่วนร่วมกันในทุกส่วนทั้งครู ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพ และผู้บริหารสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรต้องมีส่วนร่วมกันในทุกส่วนของสถานศึกษาเพื่อกำหนดหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างสูงสุด โดยมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ไปในการตัดการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ในด้านครูและบุคลากร ควรเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ และให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ในกรณีที่มีความเข้าใจผิดหรือมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ควรรับฟังปัญหาจากทั้งสองฝ่าย เพื่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย และมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับครูและบุคลากร ซึ่งจะช่วยส่งผลให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาสูงยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 โดยรวม พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อมีภารกิจ โครงการ หรือกิจกรรมใด ๆ ในสถานศึกษา ควรให้ครูและ

บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันในการทำงานนั้น ๆ เพื่อรวบรวมความคิดในการแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบงาน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลทางเลือกของการตัดสินใจ ให้เกิดผลที่ดีตามบริบทของงานนั้น ๆ

1.2. ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนและด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่า ๆ กัน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรเปิดโอกาสให้ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการร่วมพัฒนา เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้ครูและบุคลากรมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมตามสภาวการณ์ อีกทั้งในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษาจะต้องสอดคล้องการเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ครูและบุคลากรสามารถปรับตัวในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุขอันจะส่งผลต่อระดับที่ความพึงพอใจในการทำงานที่จะเพิ่มขึ้น

1.3. ผลการวิจัยพบว่า การพยากรณ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 อยู่ในระดับสูงและมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารของตนเอง อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครู และจะทำให้การปฏิรูปการศึกษามีคุณภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลของศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีขนาดต่าง ๆ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อสามารถนำไปใช้ให้เกิดความเหมาะสมต่อไป

2.2. ควรมีการศึกษาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ชุมชน และผู้ปกครอง ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม เพราะว่าเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอยู่ในระบบการศึกษาเรียนรวมเป็นจำนวนมาก

2.3. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เป็นต้น

2.4. ควรศึกษาปัจจัยในด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา เช่น ด้านความผูกพันกับองค์กร, ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกวรรณ รองเมือง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 9(2), 33-41.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล.* กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฑามาศ รัตนทิพย์. (2565). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*, 22(3), 345-363.

ชัยอานนท์ แก้วเงิน. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปทุมธานี.

ธร สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป:ทฤษฎี วิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

พัชราพร พวงเกตุแก้ว. (2565). การบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1, *วารสาร สิรินธรปริทรรศน์*, 23(2), 266-277.

ภารดี อนันต์นาวี. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.* มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี.

มณฑาทิพย์ ศิริสุมทุม. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล, *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 23(1), 1-12.

ราม เรือนทองดี. (2563). การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 7(10), 340-350.

วิบูลอร นิลพิบูลย์. (2563). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.

สุธาทิพย์ ทั่วจบ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครู

กับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1, *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(6), 418-434.

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). Multivariate Data Analysis. (7 th ed.). Pearson: New York.

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

The Administration of Student Care and Support System in School under The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

มธุรดา ศรีสุข[1] กัลยมน อินทุสุต[2]
Maturada Srisuk, Kanyamon Indusut

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร 2 ปีการศึกษา 2565 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและสุ่มอย่างง่าย โดยกำหนดขนาดตัวอย่างอาศัยตารางสำเร็จรูปของโคเฮ็น (Cohen, Manion and Morrison, 2011) ได้จำนวน 365 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำนวน 54 ข้อ วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาคมีค่าเท่ากับ 0.993 และอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.724 - 0.932 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน และการทดสอบรายคู่ตามวิธีเชฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และรายด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดย

Received: 2023-04-12 **Revised:** 2023-06-09 **Accepted:** 2023-06-10

[1] หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง The degree of master of education (Educational Administration), Faculty of Education, Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: 6414470015@rumail.ru.ac.th

[2] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Educational Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University.
e-mail: kanyamon.i@rumail.ru.ac.th

ภาพรวมมีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
คำสำคัญ (Keywords): ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; การบริหารสถานศึกษา; สถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study and to compare teachers' opinions towards the administration of a student-care management system in school under the secondary educational service area office Bangkok 2. The comparison was classified by educational, work experience and school size. The sample group was teachers under the secondary educational service area office Bangkok 2, academic year 2022. The sampling was used a stratified sampling method and simple random. The sample size has 365 persons, it was determined by using Cohen's table (Cohen, Manion and Morrison, 2011). The research tool was a questionnaire 54 items that related in the administration of the student care and support system in school. The reliability by Cronbach's method was 0.993 and the discrimination was between 0.724 - 0.932. The data were analyzed using a statistical program. The statistics used in the research were mean, standard deviation. The differences were analyzed using t-test and analysis of variance (One-way ANOVA) and the pairwise test according to the Scheffé's method. The research results were as follows: 1) opinion level in the overall level was at a high on the administration of a student-care management system in school under the secondary educational service area office Bangkok 2. It has an average opinion of 3.87 and each aspect had a high level of opinions. 2) The comparison results of teachers' opinions on the management of school student support systems are classified by educational background and work experience. Overall, there are differences at a statistical significance level of 0.05. The difference was classified by school size, the overall was not different.
Keywords: student care and support system; school administration; school

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป สถานการณ์เด็กและเยาวชนที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ บ่งบอกว่าเยาวชนไทยมีพฤติกรรมรุนแรงและสภาวะจิตเบี่ยงเบนเพิ่มขึ้น มีระดับไอคิว อีคิว ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และการดื่มแอลกอฮอล์อันส่งผลเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น ก่ออาชญากรรม เล่นการพนัน การเสพสิ่งเสพติด การเสพสื่อลามก การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร รวมถึงการมี

ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาการปรับตัว นำไปสู่ปัญหาทางด้านการศึกษา ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน มาโรงเรียนสาย หนีเรียน ก้าวร้าว ไม่สุภาพ ขาดระเบียบวินัย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน นอกจากนี้ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและระบบการสื่อสารอย่างก้าวกระโดด การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบระบบการศึกษาที่เน้นการแข่งขันและเนื้อหาวิชาการ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กนักเรียนกลับมีปัญหาเพิ่มมากขึ้น จากสถานการณ์ดังกล่าวปัญหาเด็กและเยาวชนมีความแตกต่างจากอดีตอย่างชัดเจน ทั้งยังพบว่าการใช้ชีวิตของเยาวชนมีความเกี่ยวข้องกับภาวะที่จิตใจ เช่น ความรู้สึกที่ห่างเหินครอบครัว จริยธรรมและความดีน้อยลง ความสามารถในการควบคุมตัวเองน้อยลง ฯลฯ (สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2551)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ รวมถึงจุดเน้นในการพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยขั้นตอนวิธีการและแนวทางการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นหลักในการดำเนินงาน โดยสร้างการมีส่วนร่วม ทั้งบุคลากรรวมถึงเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา อาทิเช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารครูทุกคน ฯลฯ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาภายใต้สังกัด จัดให้มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสมและเท่าทันเหตุการณ์ และสามารถพัฒนาในทุกด้าน เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและปลอดภัยในสภาพสังคมในปัจจุบัน (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้น ด้านความปลอดภัย ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา ให้ได้รับการดูแลความปลอดภัยทุกรูปแบบ เพื่อรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย อบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ทักษะ ในการป้องกัน ดูแล ดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย จากโรคภัย ภัยพิบัติ อุบัติภัย และภัยคุกคามทุกรูปแบบ สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ และโรคอุบัติซ้ำ พัฒนาระบบกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมให้สถานศึกษามีแผนการป้องกันและแก้ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ การแสดงออกที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมกลั่นแกล้ง

รังแกผู้อื่น ความรุนแรงในสถานศึกษา การล่วงละเมิดทางเพศ และยาเสพติด โดยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย ส่งเสริมให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรับมือต่อผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงด้านโอกาส สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและมีคุณภาพ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องตามศักยภาพและความถนัดของตนเอง พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ คุ้มครองนักเรียนและการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข พัฒนาระบบป้องกัน เฝ้าระวังและดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบาง เด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน เพื่อไม่ให้หลุดออกจากระบบการศึกษา โดยบูรณาการความร่วมมือ กับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ อุปกรณ์ดิจิทัล และอินเตอร์เน็ตให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้อย่างเหมาะสม ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพและความปลอดภัย ทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ ระบบมาตรฐานความปลอดภัย ของกระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Platform) โดยบูรณาการความร่วมมือ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหา ติดตาม ป้องกัน เฝ้าระวัง และดูแลช่วยเหลือ เด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน เด็กกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบาง เด็กพิการและด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับ ด้วยรูปแบบในการเข้าถึงการเรียนรู้ที่หลากหลาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2565)

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญควบคู่การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนอย่างมีความสุข และสร้างเยาวชนให้เป็นผลผลิตของประเทศชาติที่ดีในอนาคต ตามนโยบาย และจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินการสอดคล้องและเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อได้ทราบถึงความคิดเห็นของครูที่ทำหน้าที่ดูแลและให้คำปรึกษา รวมถึงการช่วยเหลือดูแลนักเรียนในมิติต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจะได้นำผลของงานวิจัยไปปรับใช้ในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของสถานศึกษา รวมถึงมีประโยชน์ต่อการพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติ ให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งหมด 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จากประชากรทั้งหมด 5,535 คน

กลุ่มตัวอย่าง ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กำหนดขนาดตัวอย่างจากการโดยเปิดตารางของ Cohen (Cohen, Manion and Morrison, 2011) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 365 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดของสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ และดำเนินการสุ่มอย่างง่าย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ สอบถามข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 12 ข้อ ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 10 ข้อ ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำนวน 10 ข้อ ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน จำนวน 12 ข้อ ด้านการส่งต่อนักเรียน จำนวน 10 ข้อ โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เป็นลักษณะข้อคำถามเพื่อแสดงความคิดเห็น แบบคำถามปลายเปิด (open-ended questions) โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าความตรงตามเนื้อหา (Contest Validity) ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลมา

วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า ได้ค่า 0.724 - 0.932 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α = Coefficient) ตามวิธีของ (Cronbach) ได้คะแนนเท่ากับ 0.993

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ ด้วยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยนำมาหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับนำมาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกันต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าที (t-test) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษาที่ต่างกัน ขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน ต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (One Way Analysis of Variance) โดยใช้ค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทดสอบรายคู่ตามวิธีเชฟเฟ่ (Scheffé's post hoc comparison method)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 พบว่าส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 76.40 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 -10 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 67.70

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นภาพรวมและรายด้านต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

การวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.87) และพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.98) พิจารณารายข้อที่คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษามีการดำเนินการติดตามผลเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x}$ = 4.06) สถานศึกษามีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูล

พื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$ = 4.04) และสถานศึกษาให้ครูที่ปรึกษามีการสังเกตบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนประจำชั้น ($\bar{X}$= 4.03)

ลำดับที่ 2 ด้านการส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.91) พิจารณารายข้อที่คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาจัดให้ครูที่ปรึกษามีการให้ความรู้ที่นักเรียนต้องการในกิจกรรมโฮมรูม ($\bar{X}$= 4.04) ผู้บริหารมีการสนับสนุนในการจัดกิจกรรม ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}$ = 3.96) และสถานศึกษามีการยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.94)

ลำดับที่ 3 ด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88) พิจารณารายข้อที่คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาให้ครูที่ปรึกษามีการวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนตามความเป็นจริง ($\bar{X}$= 3.94) สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียนจากข้อมูลของครู ($\bar{X}$ = 3.92) และสถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินงานคัดกรองนักเรียนแต่ละภาคเรียน ($\bar{X}$ = 3.91)

ลำดับที่ 4 ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84) พิจารณารายข้อที่คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่ชัดเจน ($\bar{X}$ = 3.91) สถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกัน ช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{X}$ = 3.88) และสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเกี่ยวกับการป้องกันนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 3.88)

ลำดับที่ 5 ด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.72) พิจารณารายข้อที่คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลแผนการส่งต่อนักเรียนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครอบคลุมและชัดเจน ($\bar{X}$ = 3.77) สถานศึกษามีการประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน ($\bar{X}$ = 3.75) และสถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ โดยได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 3.74)

2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน (วุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี) มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีระดับความคิดเห็นภาพรวม ($\bar{X}$= 4.31) สูงกว่าครูวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{X}$= 3.73) และเมื่อพิจารณารายด้านทุกด้าน พบว่าครูวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีระดับความคิดเห็นที่สูงกว่าครูวุฒิการศึกษาปริญญาตรีทุกด้าน

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน (น้อยกว่า 5 ปี, 5 -10 ปี และมากกว่า 10 ปี) มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี ($\bar{X}$= 3.91) สูงกว่า มากกว่า 10 ปี ($\bar{X}$= 3.87) และสูงกว่า น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{X}$= 3.73) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความแตกต่าง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ($\bar{X}$= 4.13) สูงกว่า น้อยกว่า

5 ปี ($\bar{x}$= 3.87) ด้านการส่งเสริมนักเรียนแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี ($\bar{x}$= 3.92) สูงกว่า น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x}$= 3.76) และด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ($\bar{x}$= 3.97) สูงกว่า น้อยกว่า 5 ปี ($\bar{x}$= 3.71)

ครูที่สังกัดขนาดสถานแตกต่างกัน (ขนาดเล็กและขนาดกลาง, ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ) มีระดับความคิดเห็นต่อบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างขวัญ กำลังใจแก่ ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้นำผลที่ได้ไปส่งเสริม พัฒนา หรือแก้ไขปัญหานักเรียน ให้เป็นระบบมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการสรุปผลการวิจัยในการศึกษา เรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรฐาน มาตรการ และจุดเน้นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียน ซึ่งเป็นขั้นตอนกระบวนการในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือของสถานศึกษา ที่จะต้องอาศัยการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ผ่านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตามแนวทางของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรฐาน มาตรการ และจุดเน้นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรศักดิ์ ผกากรอง (2562) ได้ศึกษา การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เที่ยงดี (2563) ได้ศึกษา การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ได้รับหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา รวมถึงได้ผ่านการอบรมความรู้ ทักษะและปฏิบัติหน้าที่ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น เป็นครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงเป็นผู้ดูแลจัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การเยี่ยมบ้าน การจัดกิจกรรมโฮมรูม การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน การประชุมผู้ปกครอง และคอยให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือแก้ไขหรือส่งต่อไปยังบุคคลหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยิ่ง พรมจารีย์ (2560) ได้ศึกษา การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมิตร ภักดี (2560) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิทยาลัยเทคโนโลยีไออาร์พีซี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ผลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิทยาลัยเทคโนโลยีไออาร์พีซี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ไม่แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษามีการวางแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องกำหนดระยะเวลาและขั้นตอนการทำงานที่เป็นกระบวนการ ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะต้องใช้ระยะเวลา รวมถึงแนวทางปฏิบัติงานที่เป็นปัจจุบันต่อเนื่องสม่ำเสมอ ส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีทักษะและทัศนคติในการปฏิบัติงานแตกต่างกันตามประสบการณ์ในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญญา สงนุ้ย (2564) ได้ศึกษาการ

บริหาร งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยภาพรวมแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฐพล หัสนี (2565) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากร โดยภาพรวมแตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินนักเรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของนักเรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทจะต้องดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เที่ยงดี (2563) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถานศึกษาควรมีข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนที่ชัดเจนสอดคล้องตามวัตถุประสงค์

2. สถานศึกษาควรมีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานแก่ครูในการคัดกรองนักเรียน

3. สถานศึกษาควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจตรงกัน

4. สถานศึกษาควรมีการประสานงานด้านพฤติกรรมและด้านการเรียนของนักเรียนกลุ่มมีปัญหากับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

5. สถานศึกษาควรมีการส่งต่อนักเรียนให้กับบุคลากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่สามารถแก้ปัญหาให้กับนักเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อวางแผนในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

นัฐพล หัสนี. (2565). *การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต*. สารนิพนธ์ (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3*. การค้นคว้าอิสระ (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

นฤมิตร ภักดี (2560). *ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วิทยาลัยเทคโนโลยีไออาร์พีซี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์. สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญยิ่ง พรมจารีย์. (2560). *การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

พรศักดิ์ ผกากรอง. (2565). *การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. การค้นคว้าอิสระ (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี.

รัชพล เที่ยงดี. (2563). *การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา*

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *คู่มือคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร. ผู้แต่ง.

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2551). *คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร. ผู้แต่ง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565.* กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547).*แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ :สำนักงานฯ. ผู้แต่ง.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน กราฟฟิก. ผู้แต่ง.

อภิญญา สงนุ้ย. (2564). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง*. สารนิพนธ์ (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ สมาร์ท ทีชชิ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ

The Development of A Set of Thai Language Learning Activities Using the Creative Stage-Based Learning Concept in Conjunction with Smart Teaching to Promote Thai Literature Skills of Grade 8 Ban Nong Ya Sai School

วัชรวร วงศ์กัณหา[1] อนุชา พิมศักดิ์[2] ชนิดา พันธุ์โสภณ[3] ธีรภัทร สินธุเดช[4] ทัศมณ คูจินดา[5]
Vajaravara Wongkanha, Anucha Pimsak, Chanida Phansopon, Theerapat Sinthudech, Tassamon Coojinda

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับสมาร์ท ทีชชิ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ สมาร์ท ทีชชิ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเป้าหมายวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ที่เรียนในรายวิชาภาษาไทย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 19 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์ จำนวน 5 แผน 2. ใบงานระหว่างเรียนทั้งหมด 3 ฉบับ และแบบฝึกหัดระหว่างเรียน

Received: 2023-05-06 **Revised:** 2023-08-16 **Accepted:** 2023-08-16

[1] คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University. Corresponding Author e-mail: vajaravara.vo@ksu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University

[3] คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University

[4] คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University

[5] คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ Faculty of Education and Educational Innovation Kalasin University

ทั้งหมด 1 เรื่อง 2 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ สมาร์ท ทีชชิ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน 5 กิจกรรม มีหลักการสำคัญที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติผ่านการใช้ทักษะด้านวรรณคดีไทย ในแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1. แนวคิดเนื้อหา 2. เชื่อมโยงความรู้ 3. สร้างความรู้เอง 4. แรงจูงใจ 5. ทักษะความเชี่ยวชาญ 6. ผลสะท้อนกลับ 7. บรรยากาศชั้นเรียน 8. การกำกับการเรียนรู้ของตนเอง 2) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 77.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
คำสำคัญ (Keywords): ละครเวทีสร้างสรรค์; ทักษะด้านวรรณคดีไทย; สมาร์ท ทีชชิ่ง

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop a set of Thai language learning activities using the creative stage-based learning concept in conjunction with Smart Teaching to promote Thai literature skills. of students in grade 2 2) to study the effect of using a learning activity package using a creative stage-based learning concept together with Smart Teaching to promote Thai literature skills. of students in grade 8 The research target group is students. There were 19 students in Mathayom Suksa 2, Ban Nong Ya Sai School, Udon Thani Primary Educational Service Area Office 2, studying in the first semester of the 1st semester of the academic year 2022, by purposive sampling. The tools used to collect data were: 1. 5 learning management plans using creative drama 2. 3 worksheets during class and 1 exercise during class 1 subject 2 sections. Data were analyzed by percentage. The research findings were as follows: 1) A set of Thai language learning activities using a creative stage-based learning concept together with Smart Teaching to promote Thai literature skills of Mathayomsuksa 2 students. It consists of 5 activities with important principles that focus on learning. through the application of theory to practice through the use of Thai literature skills In each activity there are 8 steps to perform the activity. Including 1. Content concept 2. Linking knowledge 3. Knowledge creation 4. Motivation 5. Skills and expertise 6. Feedback 7. Class atmosphere 8. Self-direction of learning 2) Students have average scores After using the learning activity set was 77.89, which was in accordance with the specified criteria.
Keywords: creative stage play; thai literary skills; smart teaching

บทนำ (Introduction)

ในศตวรรษที่ 21 ควรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาแม่และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ โดยวิชาเหล่านี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) (ดิเรก วรรณเศียร, 2557) ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การสื่อสารไร้พรมแดน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ผลกระทบจากยุคโลกาภิวัฒน์นี้ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นจะต้องมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ประกอบกับปัจจุบันมีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายทุกวินาที ทำให้เนื้อหาวิชามีมากเกินกว่าที่จะเรียนรู้จากในห้องเรียนได้หมด ซึ่งการสอนแบบเดิมด้วยการ “พูด บอก เล่า” ไม่สามารถจะพัฒนาให้ผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนในชั้นเรียนไปปฏิบัติได้ดี ดังนั้นครู-อาจารย์จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของผู้เรียน จากผู้สอนคือผู้ถ่ายทอด ปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2545)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีความสำคัญในการกำหนดแนวทางและกรอบการจัดการศึกษาของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเข้ามีบทบาทสำคัญในการจัดระเบียบการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจสามารถทำให้กระบวนการทั้งหมดอยู่ในวิถีทางเดียวกันและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญต่อระบบการศึกษาเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้ก้าวเข้าสู่ความเจริญได้อย่างยั่งยืนตลอดจนเกิดสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 เช่น ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการคิดความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 1 บททั่วไปความมุ่งหมายและหลักการ ในหมวดที่ 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนาธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระยะที่ผ่านมาเกิดปัญหามากมาย ทั้งนี้เนื่องจากตัวผู้เรียนเองไม่มีความสนใจที่อยากจะเรียน และยังเห็นว่าภาษาไทยเป็นเรื่องธรรมดาเป็นภาษาประจำชาติของตนเองส่วนปัญหาของผู้สอนพบว่า วิธีสอนของผู้สอนใช้รูปแบบการบรรยายมากเกินไปทำให้ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ และยังขาดความกระตือรือร้นในการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพูดอธิบายและสอน ผู้สอนจะพูดเรื่อย ๆ ไม่มีประเด็นสำคัญ ใช้ระยะเวลาในการสอนต่อเนื่องยาวนาน จึงอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและขาดความกระตือรือร้นในการเรียนเช่นกัน (ธรรมทัศน์ กุมภวงศ์, 2565) ยกตัวอย่างการเรียนการสอนนิทานคำกลอนเรื่อง พระอภัยมณี ตอน พระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อสมุทร ใช้เวลาสอนถึง 3-4 สัปดาห์ ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับ

งานวิจัยของโรงเรียนต่าง ๆ และนักวิชาการหลายท่านพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่มักให้ผู้เรียนอ่าน ทำความเข้าใจไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเกิดความเข้าใจเองผู้สอนขาดการค้นคว้าหาเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและความสุขในการเรียน และลืมนึกถึงแนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 ระบุว่าการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะข้อ 4 ระบุว่า ความรู้และทักษะด้าน คณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2543)

วรรณคดีเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมของชาติไทยที่สร้างขึ้นด้วยอัจฉริยะอันสูงยิ่ง เป็นเครื่องแสดงถึงความมีอารยธรรมของชาติ จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการเรียนวรรณคดีคือการทำให้ผู้เรียนเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชาติ เห็นความงามของภาษา ฝึกการคิดของผู้เรียน รวมทั้งให้ผู้เรียนนำข้อคิดมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคมปัจจุบันแต่การเรียนการสอนวรรณคดีไทยในปัจจุบันอยู่ในสภาพวิกฤต วรรณคดีไทยจึงกลายเป็นยาขมสำหรับคนรุ่นใหม่ ผู้เรียนไม่สนใจวรรณคดี เนื่องจากไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณคดี (สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์, 2563)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนไปพร้อมกันจากสื่อการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงทำให้ครูต้องตระหนักถึงความสำคัญขององค์ประกอบอื่นนอกจากเนื้อหาสาระที่จะสอน ฉะนั้นแล้ว สื่อการเรียนรู้จึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสูงสุด และไม่ได้เป็นเพียงแค่การฝึกเพื่อพัฒนาทักษะเพียงอย่างเดียวแต่จะต้องให้ความรู้ในเรื่องอื่นแก่ผู้เรียนด้วย เช่น โทรทัศน์ วีดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ (ภูริภัทร ทิศร, 2543)

กิจกรรมในละครสร้างสรรค์ร่วมกับสมาร์ท ทีชชิ่ง (SMART TEACHING) เป็นกระบวนการ (Process) ที่มีขั้นตอนทำกิจกรรม โดยผู้ร่วมกิจกรรมเป็นศูนย์กลางนั้น มักจะเริ่มต้นจากสิ่งที่ผู้เรียนมีความรู้ หรือคุ้นเคยอยู่แล้ว จากนั้นผู้นำจึงจะจัดประสบการณ์เชื่อมโยงจากสิ่งที่ ผู้ร่วมกิจกรรมรู้จักอยู่แล้วไปสู่การเรียนใหม่ๆ ที่กว้างขึ้นและลึกซึ้งขึ้น และมุ่งหวังที่จะพัฒนาการทำงานของสมองทั้งสองซีกไปอย่างสมดุล โดยภาพรวมละครสร้างสรรค์มักจะเริ่มด้วยการใช้ประสบการณ์จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 (Sensory Recall) การใช้ความทรงจำ (Memory Recall) นำไปสู่จินตนาการ

(Imagination) และความคิดสร้างสรรค์(Creativity) ซึ่งนำไปสู่การสวมบทบาทสมมุติ (Role Play) ภายใต้สถานการณ์และกติกาที่ตกลงร่วมกัน ก่อให้เกิดการแสดงในแบบด้นสด ซึ่งต้องใช้จิตนาการผนวกกับการใช้ปฏิภาณ จนกระทั่งนำไปสู่ความเข้าใจในสถานการณ์นั้น ๆ มากขึ้น ในที่สุดกระบวนการการประเมินผลในตอนท้ายนั้นก็จะช่วยให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ (ราเชล แย้มสุนทร, 2564)

จากการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้านวรรณคดีสามารถสร้างสรรค์บรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ควบคู่ไปกับการทำให้ความรู้และทักษะต่าง ๆ ไปพร้อมกันได้ จึงได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์เข้ามาจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านวรรณคดีไทยให้ได้ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพราะฉะนั้นละครสร้างสรรค์จึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะด้านวรรณคดีไทย โดยใช้รูปแบบละครสร้างสรรค์ร่วมกับสมาร์ท ทีชชิ่ง อันจะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาทักษะด้านวรรณคดีไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับสมาร์ท ทีชชิ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับสมาร์ท ทีชชิ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) คือการวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าไซ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 19 คน โดยใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ เป็นเวลา 2 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 5 ชั่วโมง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ร่วมกับสมาร์ท ทีชชิ่ง ประกอบด้วย 1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน มีผลการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 2.1 ใบงานระหว่างเรียน โดยมีผลการประเมินความสอดคล้อง (index of item – Objective Congruence หรือ IOC) ผ่านจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่า 1.00 และ 2.2 แบบฝึกหัดระหว่างเรียน โดยมีผลการประเมินความสอดคล้อง (index of item – Objective Congruence หรือ IOC) ผ่านจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่า 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ Smart Teaching เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกระบวนการพัฒนาเริ่มจากการอบรมพัฒนาผู้วิจัยด้วยกระบวนการละครเวทีสร้างสรรค์ จำนวน 2 เดือน และอบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก 3 ครั้ง

2. ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ Smart Teaching เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับเกณฑ์เป้าหมายร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อนละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 4 วงจร ตามแนวคิดของ Kemmis (อ้างอิงใน Kijkuakul, 2015) โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลในระหว่างเรียนดังนี้

วงจรในรอบที่ 1 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมา 1 เริ่มจากพาผู้เรียนทำกิจกรรม Brain Gym เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ครูให้ผู้เรียนอ่านบทประพันธ์แล้วร่วมกันสนทนาว่าบทประพันธ์ที่ผู้เรียนอ่านเป็นวรรณคดีเรื่องใด และใครคือผู้แต่ง จากนั้นครูแจกใบความรู้เรื่องประวัติผู้แต่งให้นักเรียนได้ศึกษา เพื่อทำใบงาน ครูและนักเรียนสรุปประวัติผู้แต่งร่วมกัน กระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ผู้เรียนเล่นโทรศัพท์ พูดคุย หยอกล้อกัน ทำให้ศึกษาใบความรู้ได้น้อย จึงเกิดการลอกใบงานเพื่อน และไม่ตรวจสอบความถูกต้องของใบงาน ทำให้ใบงานผิด จึงปรับปรุง

วงจรในรอบที่ 2 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา 2 เริ่มกิจกรรมโดยทำกิจกรรม Brain Gym เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ครูเขียนข้อความบนกระดานแล้วให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาและสังเกตลักษณะคำประพันธ์ ครูเปิดไฟล์เสียงการขับเสภาให้ผู้เรียนฟังพร้อมอธิบายลักษณะกลอนเสภา ผู้เรียนอ่านบทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาแล้วช่วยกันหาคำสัมผัส จากนั้นให้ผู้เรียนทำใบงาน ครูและผู้เรียนสรุปความรู้ร่วมกัน กระบวนการจัดการเรียนการ

สอนดังกล่าว ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียน ในขณะที่ครูอธิบายลักษณะของกลอนเสภา ก็มีพฤติกรรมหยอกล้อ พูดคุย เล่นโทรศัพท์ เดินในห้อง จึงทำให้ไม่เข้าใจลักษณะของกลอนเสภา ทำให้ใบงานผิด จึงปรับปรุง

วงจรในรอบที่ 3 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมาและสามัคคีเสวก เริ่มโดยทำกิจกรรม Brain Gym เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ครูและผู้เรียนร่วมกันพูดคุยเรื่องข่าวความสามัคคีพร้อมยกตัวอย่างข่าวความสามัคคีในประเทศไทย จากนั้นอภิปรายถึงความรักความสามัคคีที่ทำให้เกิดความมั่นคง ผู้เรียนอ่านบทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวกพร้อมกัน ครูให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่ม 4 กลุ่ม เพื่อช่วยกันถอดคำประพันธ์ สามารถสืบค้นทางโทรศัพท์ได้ จากนั้นสุ่มตัวแทนของกลุ่มมาอ่านบทประพันธ์ที่ถอด กระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ผู้เรียนมีความตั้งใจน้อย ไม่ช่วยกันถอดคำประพันธ์ ใช้โทรศัพท์ทำอย่างอื่นที่ไม่ใช่การสืบค้นงาน จึงทำให้แบบฝึกหัดเสร็จแบบไม่สมบูรณ์ และเสร็จไม่ทันเวลา เกิดจากการขาดความสามัคคีในกลุ่ม จึงปรับปรุง

วงจรในรอบที่ 4 เรื่อง สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรม เริ่มจากทำกิจกรรม Brain Gym เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ครูให้ผู้เรียนทายภาพที่ครูติดบนกระดานทั้ง 4 ภาพว่าเป็นภาพของวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องใด ครูอธิบายความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรม ให้นักเรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เพื่อเล่นเกมวงล้อถอดคำประพันธ์ จากนั้นครูให้ผู้เรียนทำใบงานสรุปบทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมา และสามัคคีเสวกเป็น My Mapping ครูและผู้เรียนสรุปร่วมกันว่าได้อะไรจากการเล่นเกม และแบ่งวรรณคดีบนกระดานให้กลุ่มละ 2 เรื่องไปอ่านทำความเข้าในประเด็นต่าง ๆ ที่ครูมอบให้ลงในกระดาษ A4 เป็นการบ้าน

ผลการวิจัย (Research Results)

ระยะที่ 1 การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ Smart Teaching เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จากผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ Smart Teaching ผู้วิจัยขอนำเสนอ ข้อค้นพบจากการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน เป็นลำดับขั้นการจัดการเรียนรู้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ Smart Teaching

ขั้นที่ 1 แนวคิดเนื้อหา (Content concept OAL) เลือกเนื้อหาในวรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมาและสามัคคีเสวก มาใช้เนื่องจากผู้เรียนให้ความสนใจในการเรียนวรรณคดีน้อยเพราะการอ่านทำนองเสนาะถอดบทคำประพันธ์เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมือนเดิมจึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย จึงใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching มากระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนวรรณคดีมากขึ้น

ขั้นที่ 2 เชื่อมโยงความรู้ (Knowledge link) เริ่มจากให้ผู้เรียนทำกิจกรรม Brain Gym เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียนทั้ง 5 แผน ดังนี้ ในวงจรรอบที่ 1 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมา 1 ให้ผู้เรียนอ่านบทประพันธ์แล้วร่วมกันสนทนาว่าบทประพันธ์ที่ผู้เรียนอ่านเป็นวรรณคดีเรื่องใด และใครคือผู้แต่ง วงจรรอบที่ 2 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา 2 ครูเขียนข้อความบนกระดานแล้วให้ผู้เรียนร่วมกันพิจารณาและสังเกตลักษณะคำประพันธ์ วงจรรอบที่ 3 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมาและสามัคคีเสวก ครูและผู้เรียนร่วมกันพูดคุยเรื่องข่าวความสามัคคีพร้อมยกตัวอย่างข่าวความสามัคคีในประเทศไทย วงจรรอบที่ 4 เรื่อง สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรม ครูให้ผู้เรียนทายภาพที่ครูติดบนกระดานทั้ง 4 ภาพว่าเป็นภาพของวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องใด

ขั้นที่ 3 สร้างความรู้เอง (Create your own knowledge) ผู้เรียนได้สร้างความรู้เองหรือได้สร้างประสบการณ์ใหม่จากการเรียนรู้ดังนี้ วงจรในรอบที่ 1 แจกใบความรู้เรื่องประวัติผู้แต่งให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อทำใบงานระหว่างเรียน จากนั้นครูและผู้เรียนสรุปประวัติผู้แต่งร่วมกัน วงจรในรอบที่ 2 ครูเปิดไฟล์เสียงการขับเสภาให้ผู้เรียนฟังพร้อมอธิบายลักษณะกลอนเสภา ผู้เรียนอ่านบท

เสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาแล้วช่วยกันหาคำสัมผัส จากนั้นให้ผู้เรียนทำใบงานระหว่างเรียน ครูและผู้เรียนสรุปความรู้ร่วมกัน วงจรในรอบที่ 3 ผู้เรียนอ่านบทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา และสามัคคีเสวกพร้อมกัน ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียน 4 กลุ่ม เพื่อช่วยกันถอดคำประพันธ์ สามารถสืบค้นทางโทรศัพท์ได้ จากนั้นสุ่มตัวแทนของกลุ่มมาอ่านบทประพันธ์ที่ถอด วงจรในรอบที่ 4 ครูอธิบายความหมายของวรรณคดีและวรรณกรรม จากนั้นให้ผู้เรียนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม เพื่อเล่นเกมวงล้อถอดคำประพันธ์ ครูให้ผู้เรียนทำใบงานระหว่างเรียนโดยให้สรุปบทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมา และสามัคคีเสวกเป็น My Mapping ครูและผู้เรียนสรุปร่วมกันว่าได้อะไรจากการเล่นเกม และครูแบ่งวรรณคดีบนกระดานให้กลุ่มละ 2 เรื่องไปอ่านทำความเข้าในประเด็นต่าง ๆ ที่ครูมอบให้ลงในกระดาษ A4 เป็นการบ้าน จากกระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว มีผู้เรียนตั้งใจเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม แต่สรุปบทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา และสามัคคีเสวกได้บางส่วน ผลมาจากการไม่ตั้งใจเรียนในชั่วโมงที่ผ่าน ๆ มาจึงทำให้สรุปได้ไม่สมบูรณ์ แต่ผู้เรียนทุกคนให้ความร่วมมือกับเกมวงล้อถอดคำประพันธ์เป็นอย่างดี

ขั้นที่ 4 แรงจูงใจ (Motivation) ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ดังนี้ วงจรในรอบที่ 1 ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เรื่องประวัติผู้แต่งบทเสภาสามัคคีเสวก วงจรในรอบที่ 2 ผู้เรียนฟังไฟล์เสียงการขับเสภาและผู้เรียนอธิบายลักษณะของกลอนเสภา วงจรในรอบที่ 3 ผู้เรียนอ่านบทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก วงจรในรอบที่ 4 แบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม เพื่อเล่นเกมวงล้อถอดคำประพันธ์

ขั้นที่ 5 ทักษะความเชี่ยวชาญ (Proficiency skills) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญจากการเรียนรู้ดังนี้ วงจรในรอบที่ 1 ผู้เรียนทำใบงานระหว่างเรียน เรื่อง ประวัติผู้แต่งบทเสภาสามัคคีเสวก วงจรรอบที่ 2 ผู้เรียนทำใบงานระหว่างเรียน เรื่อง สัมผัสนอกบทเสภาสามัคคีเสวก วงจรในรอบที่ 3 ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน เรื่อง ถอดคำประพันธ์บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา และแบบฝึกหัด เรื่อง ถอดคำประพันธ์บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก วงจรในรอบที่ 4 ผู้เรียนทำใบงานระหว่างเรียน เรื่อง สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรม

ขั้นที่ 6 ผลสะท้อนกลับ (Feedback) ผู้เรียนได้รับการสะท้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ดังต่อไปนี้ วงจรในรอบที่ 1 ผู้เรียนเล่นโทรศัพท์ พูดคุย หยอกล้อกัน ทำให้ศึกษาใบความรู้ได้น้อย จึงเกิดการลอกใบงานเพื่อน และไม่ตรวจสอบความถูกต้องของใบงาน ทำให้ใบงานผิด วงจรในรอบที่ 2 ผู้เรียนไม่ตั้งใจเรียน ในขณะที่ครูอธิบายลักษณะของกลอนเสภา มีพฤติกรรมหยอกล้อพูดคุย เล่นโทรศัพท์ เดินในห้อง จึงทำให้ไม่เข้าใจลักษณะของกลอนเสภา ทำให้ใบงานผิด วงจรใน

รอบที่ 3 ผู้เรียนมีความตั้งใจน้อย ไม่ช่วยกันถอดคำประพันธ์ ใช้โทรศัพท์ทำอย่างอื่นที่ไม่ใช่การสืบค้นงาน จึงทำให้แบบฝึกหัดเสร็จแบบไม่สมบูรณ์ และเสร็จไม่ทันเวลา เกิดจากการขาดความสามัคคีในกลุ่ม วงจรในรอบที่ 4 มีผู้เรียนตั้งใจเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมแต่สรุปบทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา และสามัคคีเสวกได้บางส่วน ผลมาจากการไม่ตั้งใจเรียนในชั่วโมงที่ผ่าน ๆ มาจึงทำให้สรุปได้ไม่สมบูรณ์ แต่ผู้เรียนทุกคนให้ความร่วมมือกับเกมวงล้อถอดคำประพันธ์เป็นอย่างดี

ขั้นที่ 7 บรรยากาศชั้นเรียน (Class atmosphere) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ในบรรยากาศชั้นเรียนที่เหมาะสม ดังนี้ 1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) ครูกระตุ้นให้กำลังใจผู้เรียนในการอ่านบทเสภาสามัคคีเสวก เพื่อที่ผู้เรียนจะได้นำความรู้จากการอ่านมาทำงานให้สำเร็จ 2. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) บรรยากาศที่ผู้เรียนได้คิด ได้ลงมือปฏิบัติได้ตัดสินใจในการตอบใบงานและแบบฝึกหัดเอง รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นคำตอบอย่างเป็นอิสระ 3. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) บรรยากาศทางด้านจิตใจมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน โดยครูผู้สอนเข้าใจ เป็นมิตร ยอมรับในสิ่งที่ผู้เรียนคิดหรือตอบคำถาม และช่วยเหลือในการหาคำตอบในทางอ้อมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความอบอุ่น รักการมาเรียน 4. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) บรรยากาศที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการทำงาน โดยการแบ่งกลุ่มเล่นเกมวงล้อถอดคำประพันธ์ จะมีทั้งกลุ่มที่ชนะและแพ้ ทำให้ผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มอยากแข่งขันกันอีกครั้งเพื่อจะได้ชนะ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น เพราะในเกมนี้มีความรู้ในเนื้อหาที่เรียนสอดแทรกอยู่

ขั้นที่ 8 การกำกับการเรียนรู้ของตนเอง (Self-Directed learning) ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้และมีการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนี้ ผู้เรียนปฏิบัติงานและทำตามคำสั่งที่ครูผู้สอนบอกได้ โดยครูผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปทำใบงานให้สำเร็จ มีการสืบค้นข้อมูลผ่านเทคโนโลยีโดยครูผู้สอนจะคอยให้คำปรึกษาและความรู้เพิ่มเติม ผู้เรียนกำกับเรียนรู้ของตนเองในบางช่วงของทุกแผนการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 2 ศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบละครเวทีสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับ Smart Teaching เพื่อส่งเสริมทักษะด้านวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับเกณฑ์เป้าหมายร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อนละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ตารางที่ 1 จากการวิเคราะห์แบบทดสอบระหว่างเรียน สามารถสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	N	คะแนนเต็ม	ร้อยละ	เกณฑ์เป้าหมาย 70 %
1 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมา 1	19	5	73.68	ผ่าน
2 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา 2	19	5	78.94	ผ่าน
3 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมา	19	5	73.68	ผ่าน
4 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนสามัคคีเสวก	19	5	73.68	ผ่าน
5 เรื่อง สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรม	19	10	89.4	ผ่าน

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมา 1 คิดเป็นร้อยละ 73.68 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมา 2 คิดเป็นร้อยละ 78.94 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศวกรรมา คิดเป็นร้อยละ 73.68 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนสามัคคีเสวก คิดเป็นร้อยละ 73.68 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรม คิดเป็นร้อยละ 89.47 จากเกณฑ์เป้าหมายร้อยละ 70 แสดงว่าผลการวิเคราะห์แบบทดสอบระหว่างเรียน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.89 ตามเกณฑ์ร้อยละ 70

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าแต่ละขั้นของการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะด้านวรรณคดีไทยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 77.89

หมายความว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching ช่วยให้นักเรียนได้คะแนนจากแบบฝึกทักษะระหว่างเรียนเท่ากับ 73.68, 78.94, 73.68,73.68 และ 89.47 ซึ่งเกณฑ์การผ่านร้อยละ 70 สรุปได้ว่า ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ผ่านการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้และการเรียนการสอนวรรณคดีในการทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญของการเรียนวรรณคดี โดยกล่าวว่าจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนวรรณคดีก็คือการทำให้ผู้เรียนได้กลายเป็นนักอ่านไปในตัว เพราะการเรียนรู้วรรณคดีต้องอาศัยหลักหลักการอ่านเป็นสำคัญ เพื่อที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาผู้เรียนมีความรู้สึกว่าการอ่านเป็นประสบการณ์ที่น่าท้าทายและมีความเพลิดเพลิน จะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอ่านในชีวิต และมีความต้องการที่จะหาเวลาว่างในการอ่านหนังสืออื่น ๆ

2. แนวทางการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 60 ตามเกณฑ์ร้อยละ 60 เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนั้น มีใบงานแบบฝึกทักษะและสื่อทำมือเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ได้อย่างถูกต้อง ประกอบกับการจัดการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Gertpon (1993) ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนวรรณคดีไว้ว่า ครูควรเข้าใจเนื้อหาที่แท้จริงของวรรณคดีที่จะนำมาสอน จัดหากิจกรรมและเกมประกอบการสอนหาเทคนิคใหม่ๆ ที่ทำให้การเรียนการสอนไม่น่าเบื่อควรยกตัวอย่างในปัจจุบันที่นักเรียนสามารถเห็นได้ชัดเจน รวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น รู้จักวิจารณ์ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งการจะทำให้นักเรียนสนใจเรียนรู้สอดคล้องกับผลวิจัยของ Suntornroj (2002) ได้กล่าวว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นแผนการสอนที่ให้แนวทางแก่ผู้สอนอย่างชัดเจนทั้งด้านจุดประสงค์การสอนเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการใช้สื่อการสอนและการวัดประเมินผล โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติได้คิด ได้ทำ ได้แก้ปัญหา ได้เกิดทักษะกระบวนการ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีต้องช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

ทั้งนี้ผู้วิจัยกระบวนการขั้นตอนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่การกระตุ้นให้เกิดความสนใจ กิจกรรมกลุ่ม การนำเสนอผลงาน และการประเมินผล เป็นการจัดกิจกรรมที่ทุก

ขั้นตอนสอดคล้องและสัมพันธ์กัน โดยยึดวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย และฝึกให้ผู้เรียนได้คิด ลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการกลุ่ม จึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้เรียนได้ ทั้งยังมีผลต่อการพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทักษะในการสื่อสาร ทักษะในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาผู้เรียนในการศึกษาและนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching ผู้วิจัยควรผ่านการอบรมการพัฒนาผู้วิจัยด้วยกระบวนการละครเวทีสร้างสรรค์ อย่างน้อย 2 เดือน เพื่อผู้วิจัยจะได้มีการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching ควรมีการพัฒนาทักษะการเขียนแผนแบบเชิงรุก โดยใช้สื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ที่หลากหลาย รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาปรับใช้เกี่ยวกับเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อที่จะได้มีนวัตกรรมสำหรับพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบละครสร้างสรรค์ร่วมกับ Smart Teaching ไป ใช้ในการพัฒนาความสามารถทักษะด้านต่าง ๆ ทางภาษาไทยในระดับชั้นอื่น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาไทย โดยใช้เครื่องมืออื่น ที่หลากหลาย รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีที่สามารถนำมาปรับใช้เกี่ยวกับเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อจะได้มีนวัตกรรมสำหรับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.pcccr.ac.th/filesAttach/OIT/O3/1.pdf. [9 ธันวาคม 2565].

ดิเรก วรรณเศียร.(2557). MACRO model : รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2545). การพัฒนาผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ : กรณีศึกษาของประเทศไทย ในคณะอนุกรรมการสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ในคณะกรรมการฝ่ายวิชาการสมาคม

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. ผู้นำทางการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ภูริภัทร ทิศร. (2543). การอ่านมีประโยชน์โปรดมารักการอ่าน. วิชาการ 3,7(กรกฎาคม):11.

ราเชล แย้มสุนทร.(2564). ละครสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาซอร์ฟสกิล. วารสารวิจัยวิชาการ ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2564), 305-318.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). การเรียนแบบร่วมมือ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21. ชลบุรี: หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

_____. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้วรรณคดีไทย โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2564)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2543). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

Kijkuakul, S. (2015). STEM Education (Part II): How to integrate STEM Education in classroom teaching. Journal of Education Naresuan University, 17(3), 154-156.

Roungphaengrungroj Suphattarapong. (2020). The development of a learning model for Thai literature. by applying the theory of creation Self-knowledge and cooperative learning theory to promote 21st century skills. Chonburi: Curriculum and Teaching Faculty of Education Burapha University.

Gertpon, A. (1993). Activities in teaching Thai traditional literature in secondary school. Bangkok: Chulalongkorn University.

Suntornroj, W. (2002). Cooperative Learning. Mahasarakham: Mahasarakham University.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลองเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Development of Mathematics Learning Activities Base on Open Approach with Simulation to Financial Literacy for Students in Grade 6

วันทนีย์ ทองมี[1] กอบสุข คงมนัส[2]
Wantanee Thongmee, Kobsook Kongmanus

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง 2.1) เพื่อเปรียบเทียบความรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง 2.2) เพื่อศึกษาเจตคติทางการเงินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง 2.3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดคลองมะเกลือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง และแบบวัดความฉลาดรู้การเงิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ77.13/78.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. ผลการทดลองใช้กิจกรรม

Received: 2023-05-08 **Revised**: 2023-07-05 **Accepted**: 2023-07-07

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University. Corresponding Author e-mail: wantaneet@nu.ac.th

[2]อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education, Naresuan University, e-mail: kobsookk@nu.ac.th

การเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ทางการเงิน หลังการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง สูงกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยด้านเจตคติทางการเงินเท่ากับ 43.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.3 2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินเท่ากับ 49.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.0
คำสำคัญ (Keywords): กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์; วิธีการแบบเปิด; สถานการณ์จำลอง; ความฉลาดรู้การเงิน

Abstract

The objectives of this research were 1) to construct and verify the efficiency of learning activities based on the mathematics learning activities based on open approach with simulation to enhance financial literacy for 6th grade elementary school students as the criteria of 75/75, 2) to experiment with mathematics learning activities with an open approach combined with simulations 2.1) to compare the financial literacy before and after studying with the mathematics activities based on open approach with simulation. 2.2)to study the financial attitudes of 6th grade elementary school students after learning through mathematics learning activites based on open approach with simulation. 2.3) to study the financial behavior of 6th grade elementary school students after learning through mathematics learning activites based on open approach with simulation. The research was carried out by research and development methodology. The sample consisted of 22 6th grade elementary school students at Watklongmakluae School, The Primary Educational Service Area Office Phitsanulok 3, semester 2, academic year 2022, which were selected by purposive sampling. The research instruments consisted of 1) the mathematics learning activities based on open approach with simulation, 2) the financial literacy test. Data were analyzed by using mean, standard deviation, percentage, and t-test. The results showed that; 1. The mathematics learning activities based on open approach with simulation to enhance financial literacy for six grade students had an efficiency of was 77.13/78.13, which met the criteria. 2. The result of the experiment using mathematics activities based on open approach with simulation to financial literacy for sixth-grade elementary school students. 2.1 The six grade students had the financial literacy after studying with

the mathematics learning activities based on open approach with simulation to financial literacy for six grade students which was higher than before studying at statistical significance at the . 05 level. 2. 2 The average score of sixth-grade elementary school students' financial attitudes is 43.86 with a standard deviation of 4. 3. 2. 3 The average score of sixth-grade elementary school students' financial behaviors is 49.55 with a standard deviation of 8.0.

Keywords: Mathematics Learning Activity; Open Approach; Simulation; Financial Literacy

บทนำ (Introduction)

เศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มชะลอตัว ปัจจัยหลักมาจาก ความยืดเยื้อของสถานการณ์รัสเซีย-ยูเครน ที่จะส่งผลกระทบต่อราคาพลังงานและสินค้าโภคภัณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยฉุดรั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลก ตลอดจนความผันผวนในตลาดการเงินโลกและการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนระหว่างประเทศ ท่ามกลางการปรับทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อลดแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่สูงขึ้นต่อเนื่อง ต่อมาคือ แนวโน้มการชะลอตัวเศรษฐกิจจีนจากนโยบาย Zero Covid ซึ่งส่งผลกระทบต่อตัวของเศรษฐกิจจีนและต่อเนื่องมาถึงไทย เพราะจีนเป็นตลาดส่งออกสำคัญของไทย

ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศภูมิภาค และของโลก ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (แผนการศึกษาของชาติ พ.ศ.2560 - 2579, 2560)

ความฉลาดรู้การเงินเป็นศัพท์บัญญัติของคำว่า Financial Literacy โดยราชบัณฑิตยสภา (Office of the Royal Society, 2019) ทั้งนี้ องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจหรือโออีซีดีได้ให้นิยามของความฉลาดรู้การเงิน (OECD/INFE, 2011) ว่าคือ “ความสามารถในการผสมผสานของความรู้ทางการเงิน ทักษะทางการเงิน เจตคติทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงินเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้บริบททางการเงินที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเอง” ความฉลาดรู้การเงินจึงเป็นความสามารถของ

บุคคลในการใช้ทักษะเพื่อการตัดสินใจทางการเงินอย่างมีข้อมูล (Mason and Wilson, 2000) เพื่อการมีชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในชีวิตทางเศรษฐกิจได้ตลอดชีวิต (OECD/INFE, 2011)

การศึกษาเรื่องการเงินในช่วงเยาวชนมีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการสอนและส่งเสริมทักษะการเงินให้กับเด็ก ๆ อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ๆ เมื่อเข้าสู่ชีวิตผู้ใหญ่ โดยสามารถเริ่มสอนเด็ก ๆ ตั้งแต่วัยเรียนต้นได้ โดยจะต้องเน้นการสอนที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับวัยของเด็ก ๆ ปัญหาที่สำคัญคือผู้เรียนไม่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับความฉลาดรู้การเงิน เนื่องจากสถานศึกษามักจะไม่มีหลักสูตรเกี่ยวกับการเงินในระบบการศึกษา และบางที่อาจจะไม่ได้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ทำให้ผู้เรียนไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับการเงินและไม่สามารถบริหารจัดการการเงินได้อย่างเหมาะสม

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนและการเรียนวิชาคณิตศาสตร์จะเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้ฝึกคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน เพราะ ความฉลาดรู้ทางการเงินถือเป็นหนึ่งในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เกิดจากการบูรณาการสาระวิชาหลักโดยสอดแทรกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว (ไสว ฟักขาว, 2558, น. 3) ซึ่งความฉลาดรู้การเงิน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ทางการเงิน เจตคติทางการเงิน และ พฤติกรรมทางการเงิน

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนจะเสนอสถานการณ์ปัญหาให้ผู้เรียนด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย โดยใช้แนวคิดหรือวิธีการที่เรียนรู้มาก่อนหน้านี้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถทางด้านการเงินได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ณัฐกุล นินนานนท์ (2565) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด (Open Approach) พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.89 คิดเป็นร้อยละ 77.22 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 77.78 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนในกลุ่มเป้าหมายได้รับการฝึกทักษะในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และฝึกปฏิบัติตามการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด (Open Approach) อย่างต่อเนื่อง และวิธีการแบบเปิด จะสามารถช่วยพัฒนาความฉลาดรู้การเงินได้ ด้วยคำถามปลายเปิดที่เกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเงินที่น่าจะเกิดขึ้นในอนาคตให้ผู้เรียนได้หาคำตอบหรือหาวิธีการแก้ไขได้อย่างหลากหลายตามความสามารถของตนเอง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติ โดยการที่ผู้สอนจะกำหนดสถานการณ์ที่มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์

ความเป็นจริง ให้ผู้เรียนได้ลงไปเล่นอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อีกทั้งยังได้ฝึกกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถทางด้านการเงินได้ ดังงานวิจัยของ พรวิภา แสงสว่าง (2560) ได้กล่าวถึง ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่เรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียออนไลน์แบบสถานการณ์จำลองร่วมกับเทคนิคKWDLเรื่องโจทย์ปัญหาเกี่ยวกับเงิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน พบว่าความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 เมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในเกณฑ์ดี สถานการณ์จำลองจะสามารถช่วยพัฒนาความฉลาดรู้การเงินได้ เนื่องจากผู้เรียนจะได้ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่มีความใกล้เคียงกับความจริง

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการสอนคณิตศาสตร์แบบเดิมด้วยวิธีการบรรยายส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความไม่สนใจ และไม่อยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการใช้สื่อการสอนที่มีหลากหลาย และน่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และอยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้นด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ให้มีความก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
   2.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง
   2.2 เพื่อศึกษาเจตคติทางการเงินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง
   2.3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเงินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้กระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 จังหวัดพิษณุโลก

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดคลองมะเกลือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 22 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ แบบประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ได้ประเมินความเหมาะสมในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด($\overline{X}$ = 4.71, S.D.=0.44) ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) โดยนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปประเมินประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:1) เพื่อหาความเหมาะสมของภาษา เนื้อหาและเวลาที่ใช้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 69.10/65.63 ประสิทธิภาพไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงนำมาปรับปรุงเพื่อไปประเมินประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 71.18 /70.83 ประสิทธิภาพไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงนำมาปรับปรุงอีกครั้งเพื่อไปประเมินประสิทธิภาพแบบภาคสนาม(1:100) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.19/76.88 ซึ่งประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) แบบวัดความฉลาดรู้การเงิน โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ แบบประเมินความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ได้ประเมินผลจากนั้นจึงนำคะแนนมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งค่าความสอดคล้องของแบบวัดความฉลาดรู้การเงิน อยู่ระหว่าง 0.6-1.0 จากนั้นนำแบบวัดความฉลาดรู้การเงินไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนรายวิชานี้มาแล้ว เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1. นำผลคะแนนแบบวัดความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมาตรวจตามเกณฑ์การประเมิน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2. นำผลคะแนนมาเปรียบเทียบความฉลาดฉลาดรู้การเงิน ด้านความรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง และศึกษาผลของความฉลาดรู้การเงิน

ด้านเจตคติทางการเงินและด้านพฤติกรรมทางการเงิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 4 กิจกรรม ประกอบด้วย เรื่องที่ 1 การวางแผนการใช้เงิน เรื่องที่ 2 การตัดสินใจซื้อสินค้า เรื่องที่ 3 การออมเงิน เรื่องที่ 4 การลงทุน ในแต่ละเรื่องใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหาปลายเปิดและอธิบายเงื่อนไข ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ด้วยตนเองและเสนอแนวทางแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงสถานการณ์จำลองการแก้ปัญหา อภิปรายและบันทึกแนวคิดการแก้ปัญหาร่วมกัน ขั้นที่ 4 สรุปโดยเชื่อมโยงแนวคิด

2. การประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.13/78.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนความฉลาดรู้การเงินด้านความรู้ทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดรู้การเงินด้านเจตคติทางการเงินและด้านพฤติกรรมทางการเงิน 43.86 และ 49.55 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำประเด็นมาอภิปรายผล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75

ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.71, S.D.=0.44) ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลองเพื่อ

ส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด และการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง ได้ดำเนินการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง โดยมีการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 4 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอปัญหาปลายเปิดและอธิบายเงื่อนไข ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ด้วยตนเองและเสนอแนวทางแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงสถานการณ์จำลองการแก้ปัญหา อภิปรายและบันทึกแนวคิดการแก้ปัญหาร่วมกัน ขั้นที่ 4 สรุปโดยเชื่อมโยงแนวคิด จากนั้นผู้วิจัยได้ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของกิจกรรมการเรียนรู้และนำไปหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนการประเมินประสิทธิภาพของนวัตกรรม ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545) การหาประสิทธิภาพได้ดำเนินการ 3 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 แบบประเมินแบบเดี่ยว (1:1) จำนวน 3 คน โดยทดลองใช้กับนักเรียนกับนักเรียนบ้านท่าข้าม จังหวัดพิษณุโลก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ด้านเนื้อหา ในกิจกรรมที่ 4 นักเรียนไม่เข้าใจ ในปัญหาอาจจะเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เกิดความคิดเกี่ยวกับการลงทุน จึงทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกันเวลาทำกิจกรรม แก้ไขปัญหาโดยการเพิ่มตัวอย่างให้เห็นถึงลักษณะของปัญหาให้ชัดเจนขึ้น ด้านภาษา พบว่ากิจกรรมที่ 2 ขนาดของโปสเตอร์เล็กเกินไป อาจทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน แก้ไขปัญหาโดยปรับขนาดให้เหมาะสมกับขนาดของห้องเรียน และกิจกรรมที่ 3 มีข้อความบางส่วนที่พิมพ์ผิด แก้ไขปัญหาโดยปรับปรุงแก้ไขข้อความให้ถูกต้อง ด้านเวลาในทุกกิจกรรมมีความเหมาะสม และด้านกิจกรรมพบว่ากิจกรรมที่ 1 นักเรียนยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม อาจจะเป็นเพราะยังเขินอาย และไม่กล้าแสดงออก แก้ไขโดยสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับนักเรียน ให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงออกมากขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 69.10/65.63 ครั้งที่ 2 แบบประเมินแบบกลุ่ม (1:10) จำนวน 9 คน โดยทดลองใช้กับนักเรียนกับนักเรียนบ้านท่าข้าม จังหวัดพิษณุโลก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 71.18/70.83 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ครั้งที่ 3 แบบประเมินภาคสนาม (1:100) จำนวน 20 คน โดยทดลองใช้กับนักเรียนกับนักเรียนบ้านพลายชุมพล จังหวัดพิษณุโลก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.19/76.88 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 ทั้งนี้กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เพราะการดำเนินการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอนและได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา ประกอบกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง ที่มีการใช้ปัญหาปลายเปิดเพื่อช่วยให้นักเรียนได้คิดหาวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายตามความสามารถของตนเอง นักเรียนแต่ละคนได้แลกเปลี่ยนวิธีการที่มีความหลากหลาย นักเรียนยอมรับฟังและทำความเข้าใจวิธีการของผู้อื่น นักเรียนได้ร่วมกันวางแผนการแสดงสถานการณ์จำลองที่มีสถานการณ์ใกล้เคียงกับชีวิตจริงจากวิธีการแก้ปัญหาของคำถามปลายเปิดที่ครูได้เสนอ และร่วมกันสรุปวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ได้รับชม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กิตติพงษ์ ยานุกูล (2563) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาการรู้เรื่อง

คณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนเลือกวิธีการที่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับปัญหาและนำวิธีการแก้ปัญหาไปใช้ได้อย่างถูกต้องแต่การแสดงลำดับขั้นตอนของการแก้ปัญหายังไม่ชัดเจนและสรุปคำตอบได้ถูกต้องบางส่วน และนักเรียนสามารถตีความผลลัพธ์ได้ถูกต้องและอธิบายความสมเหตุสมผลของวิธีการได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก สกนธวัฒน์และชาริณี ตรีวรัญญู (2563) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดย ใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดรู้การเงินหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แลยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โยษิตา ป้องชัย (2566) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์ COVID-19 เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์ COVID-19 เรื่อง การออมและการลงทุน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงิน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประยุกต์ใช้กระบวนการโค้ชทีม 6C Modelมีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.56/76.30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความฉลาดรู้ทางการเงินหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความคิดเห็นของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ นักเรียนมีความฉลาดรู้ทางการเงินเห็นแนวทางในการนำข้อผิดพลาดมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเงินในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพการเงินของตนเอง อีกทั้งยังตระหนักถึงความสำคัญของความฉลาดรู้ทางการเงินว่ามีความสำคัญกับตนเองมากน้อยเพียงใด เป็นผลมาจากกิจกรรมการโค้ชที่สะท้อนให้นักเรียนเห็นว่าการตั้งเป้าหมายทางการเงินส่งผลให้บุคคลที่มีเป้าหมายนั้นประสบความสำเร็จในด้านการเงิน

2. การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง จากการนำกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความฉลาดรู้การเงินด้านความรู้ทางการเงินของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ความฉลาดรู้การเงินด้านเจตคติทางการเงินมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.3 ด้านพฤติกรรมทางการเงินมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 8.0 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง ช่วยส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) 2) เจตคติทางการเงิน (Financial Attitude) 3) พฤติกรรมทางการเงิน

(Financial Behavior) นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง ในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 5 กิจกรรมโดยกิจกรรมที่ 1 การวางแผนการใช้เงิน กิจกรรมที่ 2 การตัดสินใจซื้อสินค้า กิจกรรมที่ 3 การออมเงิน กิจกรรมที่ 4 การลงทุน นักเรียนได้ฝึกการคิด การแก้ปัญหาจากกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง ที่จะช่วยฝึกให้นักเรียนคิดวิธีการแก้ปัญหาจากปัญหาปัญปลายเปิดที่ครูกำหนด เพราะปัญหาปลายเปิดจะทำให้นักเรียนสามารถคิดวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนวิธีการกับผู้อื่น และนำวิธีการที่ตัดสินใจเลือกมาแสดงในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง มีทั้งการเลือกบทบาท ออกแบบสถานการณ์ทางการเงิน ที่มีความหลากหลาย วิธีการนี้จะช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกถึงความฉลาดรู้การเงินทั้งในด้านความรู้ทางการเงิน เจตคติทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงิน อย่างอิสระ และสอดคล้องกับ นฤมล อิทร์ประสิทธิ์ (2551) กล่าวว่า วิธีการแบบเปิดเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดโดยใช้สถานการณ์ปัญหาแบบปลายเปิดที่นักเรียนสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย และคำตอบที่ได้จะเป็นคำตอบที่หลากหลาย เช่นเดียวกับ Becker & Shinmada (1997) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการแบบเปิดเป็นวิธีการสอนโดนครูนำเสนอสถานการณ์ปัญหาให้กับนักเรียนซึ่งสถานการณ์ปัญหานั้นไม่จำเป็นที่จะต้องมีวิธีการแก้ปัญหาหรือมีคำตอบเพียงอย่างเดียว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก สกนธวัฒน์และชาริณี ตรีวรัญญู (2563) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มเป้าหมายวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน 11 กิจกรรม มีหลักการสำคัญที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติผ่านการใช้ทักษะทางการเงินที่หลากหลายในการตัดสินใจทางการเงินภายใต้ฉากทัศน์ในห้องเรียนที่ถูกออกแบบให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงโดยไม่ถูกตัดสินว่าถูกหรือผิด แต่นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการตัดสินใจทางการเงินที่ผิดพลาด 2) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดรู้การเงินหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การกำหนดปัญหาเพื่อให้นักเรียนฝึกแก้ไขปัญหา ควรเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันนักเรียน เพราะนักเรียนจะได้ให้ความสนใจ และเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหานั้น ๆ

1.2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรวิเคราะห์บริบททางการเงินของนักเรียน และครูผู้สอนต้องมั่นใจว่าปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ด้วยวิธีการแบบเปิดร่วมกับสถานการณ์จำลอง เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงิน ไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนระดับชั้นอื่น เนื่องจากความฉลาดรู้การเงินควรได้รับการปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลชนก สกนธวัฒน์และชาริณี ตรีวรัญญู. (2562). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบฉากทัศน์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้การเงินของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กิตติพงษ์ ยานุกูล. (2563). *การพัฒนาการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด เรื่อง หลักการนับเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

ชนากานต์ ธนนิวัฒน์. (2563). *การพัฒนาแบบวัดความฉลาดรู้การเงินสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ คศ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีการศึกษาหน่วยที่ 1-5.* นนทบุรี: สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). *การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน*. วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย. 5(1), 1-20.

ณัฐกุล นินนานนท์. (2564). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด*. Journal of MCU Ubon Review. 6(1), 19 -31.

ทิศนา แขมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน.* (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

พรวิภา แสงสว่าง. (2560). *การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียออนไลน์แบบสถานการณ์จำลองร่วมกับเทคนิค KWDLที่มีผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้น*

ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิง (สุนทรอุทิศ). Veridian E - Journal,Silpakorn University. 10(2), 2250 - 2266.

ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2547). *การสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิดในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ของญี่ปุ่น*. KKU journal of Mathematics Education, 1(1), 1-17.

โยษิตา ป้องชัย. (2566). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์โดยใช้กระบวนการโค้ชออนไลน์ในช่วงวิกฤติการณ์COVID-19เพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางการเงินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. Journal of Roi Kaensarn Academi**.** 8(2), 43-60.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)*. (ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. พ.ศ.2566 - 2570. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2566, จาก https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf.

ไสว ฟักขาว. (2558). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills)*. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2566, จาก https://erp.mju.ac.th/openFile.aspx?id=Mjc2NTQx.

Becker, J. P., & Shimada, S. (1997). *The open-ended approach: a new proposal for teaching mathematics*. Virginia: National Council of Teachers of Mathematics.

Mason & R. Wilson. (2000). *Conceptualising financial literacy*: © Loughborough University.

Nohda, N. (n.d.). *A study of "open-approach" method in school mathematics teaching-focusing on mathematical problem solving activities &emdash*. Retrieved from https://www.nku.edu/~sheffield/nohda.html

OECD INFE. (2011). *Measuring Financial Literacy: Core Questionnaire in Measuring Financial Literacy: Questionnaire and Guidance Notes for conducting an internationally Comparable Survey of Financial literacy*. Paris: OECD Publishing.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้การควบคุมป้องกันโรคโคโรนาไวรัส (โควิด-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก

Factors Related to Perceived Control and Prevention of Coronavirus (Covid-19) of Village Health Volunteers in Nam Ruum Subdistrict, Mueang District, Tak Province

เมธี สุทธศิลป์[1]
Mathee Sootthasil

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 กลุ่มตัวอย่างคืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก ซึ่งศึกษาประชากรทั้งหมดจำนวน 410 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการถดถอยพหุคูณเชิงเส้น ผลการศึกษาพบว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองในระดับดีมาก ร้อยละ 85.12 และ 80.24 ตามลำดับ โดยปัจจัยที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านขภาพที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ จำแนกรายด้านคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีปัจจัยเดียวคือการใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยทำนายได้ร้อยละ 2.54 ด้านการเข้าถึงข้อมูลมี 3 ปัจจัยคือเขตที่อยู่อาศัย การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชน และการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ ร่วมทำนายได้ร้อยละ 17.92 ด้านการรู้เท่าทันสื่อมี 4 ปัจจัย คือรายได้ การรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกและการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ ร่วมทำนายได้ร้อยละ 22.45 ด้านการจัดการตนเองมี 3 ปัจจัย คือรายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุก และการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ ร่วมทำนายได้ร้อยละ 12.73 และด้านการสื่อสารซักถามโต้ตอบมี 4 ปัจจัย คือ รายได้ การรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุก การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุก และการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ ร่วมทำนายได้ร้อยละ 18.40 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ ได้แก่ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ด้านการจัดการตนเอง การเข้าถึงข้อมูลและการตัดสินใจเลือกปฏิบัติรวมถึงปัจจัยเขตที่อยู่อาศัย ร่วมทำนายได้ถึงร้อยละ 40.90 ข้อเสนอแนะพัฒนาส่งเสริมให้อสม.เข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชนให้มากขึ้น เช่นกิจกรรมการค้นหา

Received: 2023-05-12 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] อาจารย์ คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Lecturer, Faculty of Allied Health Sciences Northern College, Corresponding Author e-Mail: mayvet_2006@hotmail.com

กลุ่มเสี่ยง การคัดกรองโรคเชิงรุกเป็นต้น เนื่องจากมีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ ด้านการเข้าถึงข้อมูล ด้านการรู้เท่าทันสื่อ ด้านการจัดการตนเอง และด้านการสื่อสารซักถามโต้ตอบ
คำสำคัญ (Keywords): โรคโคโรนาไวรัส; การควบคุมป้องกันโรค; อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

Abstract

This research aimed to study factors affecting health literacy and self-protective behavior for surveillance operations of coronavirus infection diseases. Sample size was village health volunteers in nam ruum subdistrict, mueang district, tak province, which studied a population of 410 people. The newly developed questionnaire was used. Analyzing data was done with descriptive statistics and multiple linear regression statistics. The results of the study revealed that the VHVs had a very good level of both health literacy of covid-19 (85.12%) and self-protective behaviors (80.24%). The factors affecting health literacy at $p < 0.05$ classified by aspects were: Cognition was social media use, this factor could be predicted to a degree of 2.54%. Three factors could be predicted for access to information to a degree of 17.92% were: area of residence, participation in community proactive activities, and learning from model observation. Four factors could be predicted for media literacy to a degree of 22.45% were: income, perceptions of proactive health services by health care workers, participation in community proactive activities, and learning from model observation. Three factors could be predicted for self-management to a degree of 12.73% were: income, participation in community proactive activities, and learning from model observation. Four factors could be predicted for communication questioning and interaction to a degree of 18.40% were: income, perceptions of proactive health services by health care workers, participation in community proactive activities, and learning from model observation. The factors affected self-protective behaviors at $p < 0.05$ were: health literacy (self-management, access to information, and discrimination decisions) and area of residence factors. These factors could be predicted to a degree of 40.90%. The results of Suggestions for development encourage volunteers to participate in more proactive activities in the community, such as activities to search for risk groups. proactive disease screening, etc. because it affects health literacy information access Media Literacy self-management and communication, questioning and answering.
Keywords: Coronavirus disease; disease control; village health volunteers

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019) หรือโควิด-19 (COVID-19) ตั้งแต่ปลายปี 2562 ได้สร้างผลกระทบทั้งด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจต่อประชากรโลกอย่า งกว้างขวางจนกระทั้งองค์การอนามัยโลก หรือ World Health Organization (WHO) ประกาศให้โรคโควิด-19 เป็นโรคระบาดครั้งใหญ่ทั่วโลก หรือ Pandemic (World Health Organization, 2020) สำหรับประเทศไทยได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษาประกาศให้โรคโควิด-19 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข, 2563) เพื่อใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการระบาดของโรคในประเทศ การดำเนินงานควบคุมโรคในช่วงการระบาดภายในประเทศ รัฐบาลได้กำหนดมาตรการขอความร่วมมือให้ประชาชนปรับพฤติกรรมความเป็นอยู่ใหม่ โดยการให้ความสำคัญกับการเว้นระยะห่างทางสังคม งดกิจกรรมทางสังคม เน้นใส่หน้ากากอนามัยเมื่อออกจากบ้าน ล้างมือบ่อย ๆ มีการกำหนดมาตรการสำหรับประชาชนที่เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง ต้องมีการเฝ้าระวังอาการด้วยการกักตัวเองอยู่บ้าน (Home quarantine) และต้องมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรืออาสาสมัครสาธารณสุขคอยติดตามอาการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคและป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 ในชุมชน การเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ในชุมชน บุคลากรที่มีบทบาทอย่างมาก และถือเป็นกำลังสำคัญของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดำเนินงานเชิงรุกในชุมชน คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือที่เรียกกันว่า อสม. ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนมากกว่า 1,090,000 คนทั่วประเทศ (ระบบสารสนเทศงานสุขภาพภาคประชาชน กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, 2563) บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่เห็นได้ชัด คือเป็นผู้นำการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนในชุมชน และมีหน้าที่แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดีชี้บริการ ประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน และดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2560) สำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในครั้งนี้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้มีบทบาทในการเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ได้แก่การร่วมมือกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงในชุมชน ทั้งผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศและพื้นที่เสี่ยง หรือผู้ใกล้ชิดกับผู้ป่วยติดตามเยี่ยมบ้านกลุ่มเสี่ยงที่อยู่ระหว่างการกักตัว เคาะประตูบ้านค้นหากลุ่มเสี่ยงปฏิบัติงานจุดคัดกรองของชุมชน รวมถึงการรณรงค์ให้ความรู้ และแพร่กระจายข่าวสารในการป้องกัน ตนเองสำหรับประชาชนให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อโควิด-19 (กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

จังหวัดตากได้ดำเนินการตามมาตรการของรัฐบาล โดยกำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ครอบคลุมในทุกพื้นที่ทั้งการตั้งด่านคัดกรองผู้ที่เดินทางเข้ามาหรือเดินทางผ่านมายังจังหวัดตาก และการเฝ้าระวังเชิงรุกในชุมชนโดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นกำลังหลักในการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทำให้ต้องมีการจัดกำลังอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพื่อปฏิบัติหน้าที่เฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ใน

ชุมชน ซึ่งจากการสอบถามจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ควบคุมการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเบื้องต้นถึงการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 พบว่ามีข้อจำกัดในการประชุมชี้แจงความรู้เนื่องจากต้องมีการเว้นระยะห่างทางสังคม การงดกิจกรรมการประชุมต่าง ๆ ทำได้เพียงการสื่อสารผ่านระบบแอปพลิเคชัน ระบบสื่อสังคมออนไลน์การสื่อสารผ่านโทรศัพท์และการชี้แจงเบื้องต้น จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขก่อนลงปฏิบัติงานเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานชุมชนและมีความรู้พื้นฐานอยู่บ้างแล้ว เห็นได้จากรายงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก เรื่องผลการเฝ้าระวังสถานการณ์ความรอบรู้ด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านถึงร้อยละ 52.5 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรอบรู้ด้านสุขภาพขั้น พื้นฐานอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 99.3) และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 97.9) (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก, 2564)

สำหรับการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพื่อให้การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง โดยกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2561) ได้เสนอแนวคิดให้พัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพจากปัจจัยพื้นฐานที่อยู่ภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ โดยมีการศึกษาถึงปัจจัยภายนอกที่มีความเกี่ยวข้องกับความรอบรู้ด้านสุขภาพ อาทิเช่น การรับรู้การบริการสาธารณสุข การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสุขภาพ แรงเสริมจากบุคคลอื่น การเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เขตที่อาศัย เป็นต้น แต่ยังพบว่าการศึกษาถึงความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพในประเด็นโรคติดต่อยังมีค่อนข้างน้อยในกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเมื่อเทียบกับการศึกษาในประเด็นของกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรังโดยเฉพาะในประเด็นของโรคติดต่ออันตรายหรือโรคติดต่ออุบัติใหม่อย่างเช่นโรคโควิด-19 ที่กำลังระบาดอยู่

ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการนำไปพัฒนาศักยภาพเพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์โรคโควิด-19 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้การควบคุมป้องกันโรคโคโรนาไวรัส (โควิด-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก ข้อมลูจากการวิจัยนี้ยงัเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และในเตรียมความพร้อมรับมือกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ โรคติดต่ออุบัติซ้ำและภัยสุขภาพอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยภายนอก ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพโรคโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอก มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก

2. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยภายนอก และปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้การควบคุมป้องกันโรคโคโรนาไวรัส (โควิด-19) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก ใช้วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 410 คน (ระบบสารสนเทศงานสุขภาพภาคประชาชน กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, 2565) จากหมู่บ้านทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 410 คน โดยศึกษาทุกกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านปัจจัยภายในตัวบุคคล ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านปัจจัยภายนอกได้แก่ การรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชน การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบการใช้สื่อสังคมออนไลน์และแรงเสริมจากบุคคลอื่น ลักษณะคำถามจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบทดสอบความรอบรู้ด้านสุขภาพโรคโควิด-19 มีจำนวน 6 ด้าน ใช้ระดับในการวัดข้อมูลแบบอันตรภาค ตอนที่ 4

แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ในชุมชน

การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย การทดสอบความเที่ยงตรงนำแบบสอบถามไปขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยจำนวน 3 ท่าน โดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการหาค่า IOC ในทุกข้อคำถามนั้นมีค่าเท่ากับ 1.00 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) ประสานงานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก เพื่อขอข้อมูลประกอบการทำวิจัย ชี้แจงวัตถุประสงค์และประสานนัดวันขอเก็บข้อมูลในพื้นที่ 2) ประสานขอความร่วมมือผู้รับผิดชอบงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านของแต่ละหน่วยบริการสาธารณสุขในตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก เพื่อเป็นผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ 3) กำหนดวันเก็บข้อมูลในวันที่ประชุมประจำเดือนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านของแต่ละหน่วยบริการสาธารณสุข ผู้วิจัยแนะนำตัวเองและชี้แจงวัตถุประสงค์การทำวิจัยและใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายให้ครบ 4) ช่วงระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ 2566 ถึง มีนาคม 2566 5) นำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์โดยวิธีการทางสถิติ สรุป และอภิปรายผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ กำหนดความมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยราย ละเอียดในการวิเคราะห์ดังนี้ 1) ข้อมูลด้านปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยภายนอก ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ใช้สถิติเชิงพรรณนา ในการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด 2) การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ด้านปัจจัยภายในตัวบุคคลจากการวิจัยพบปัจจัยภายในตัวบุคคลของกลุ่มตัวอย่างอสม. ในเขตตำบลน้ำรึม อำเภอเมือง จังหวัดตาก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 78.05 มากกว่าร้อยละ 90 มีอายุ 35 ขึ้นไป ครึ่งหนึ่งจบประถมศึกษาร้อยละ 50 อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรร้อยละ 62.44 สถานภาพการสมรสส่วนใหญ่อยู่เป็นคู่ร้อยละ 82.68 ที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อยู่ในเขต อบต.ร้อยละ 66.10 ระยะเวลาการเป็นอสม.เฉลี่ย 13.14 ปี และมากกว่าครึ่งร้อยละ 52.20 มีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่ารายได้เฉลี่ยขั้นต่ำของประชากรเขตอำเภอเมือง จังหวัดตาก ด้านปัจจัยภายนอก พบว่าส่วนใหญ่

มีคะแนนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการรับรู้บริการเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ 95.12 และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชนร้อยละ 87.80 สำหรับด้านการได้รับแรงเสริมบุคคลอื่นและด้านการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ พบว่าส่วนใหญ่เลือกตอบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากที่สุดร้อยละ 80.73 และ 80.00 ตามลำดับ ส่วนด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่เข้าถึงไลน์และเฟซบุ๊กมากที่สุดร้อยละ 91.22 และ 84.15 ตามลำดับ โดยมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ติดตามข้อมูลโรคโควิด-19 ไม่ต่ำกว่า 3 ชม.ต่อวัน ด้านความรอบรู้ด้านสุขภาพ พบว่าอสม.มีความรอบรู้ด้านสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดีมากร้อยละ 85.12 โดยเฉพาะคะแนนด้านการจัดการตนเองที่มีมากที่สุดร้อยละ 91.95รองลงมาคือ ด้านการเข้าถึงข้อมูลร้อยละ 89.02 ด้านการสื่อสารซักถามโต้ตอบร้อยละ 87.07 ด้านการรู้เท่าทันสื่อร้อยละ 86.10 และด้านการตัดสินใจเลือกปฏิบัติร้อยละ 79.02 ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจเป็นเพียงด้านเดียวที่อสม.ได้คะแนนรวมน้อยที่สุดร้อยละ 48.05 ส่วนด้านพฤติกรรมการป้องกันตนเองฯ พบว่าอสม. ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ภาพรวมอยู่ใน ระดับดีมากร้อยละ 80.24 โดยเฉพาะการสวมหน้ากากปิดปากปิดจมูกเป็นประจำร้อยละ 90.98 รองลงมาคือการอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายทันทีเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจออกชุมชนในแต่ละวันร้อยละ 75.39 การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ พักผ่อนเพียงพอร้อยละ 66.59 การล้างมือที่ถูกต้องด้วยเจลแอลกอฮอล์ร้อยละ 64.88 การเว้นระยะห่างเมื่อต้องพบปะกับบุคคลอื่นร้อยละ 62.93 การทิ้งหน้ากากอนามัยที่ถูกต้องร้อยละ 60.98 และการล้างมือที่ถูกต้องด้วยสบู่และน้ำร้อยละ 50.49 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของอสม. จำแนกตามปัจจัยภายในบุคคล (n=410)

ปัจจัยภายในตัวบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	90	21.95
หญิง	320	78.05
2. กลุ่มอายุจำแนกช่วงอายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 30	10	2.44
30 – 34	15	3.66
35 – 39	42	10.24
40 – 44	61	14.88
45 – 49	88	21.46
50 – 54	83	20.24
55 – 59	56	13.67
60 ขึ้นไป	55	13.41

ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	48.64 (9.43)	
ค่ามัธยฐาน (ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด)	49 (20, 78)	
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	205	50.00
สูงกว่าประถมศึกษา	205	50.00
4.อาชีพหลัก		
เกษตรกร	256	62.44
รับจ้างทั่วไป	73	17.81
ค้าขาย	55	13.41
อาชีพอิสระ	26	6.34
5. สถานภาพสมรส		
คู่	339	82.68
เดี่ยว	71	17.32
6. ระยะเวลาการเป็น อสม.จำแนกช่วงระยะเวลา (ปี)	93	22.68
2-5	97	23.66
6-10	76	18.54
11-15	76	18.54
16-20	68	16.58
มากกว่า 20	13.14 (8.43)	
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	12 (2, 41)	
ค่ามัธยฐาน (ค่าต่ำสุด, ค่าสูงสุด)		
7. รายได้เฉลี่ยต่อปี (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000	214	52.20
50,001 ขึ้นไป	196	47.80

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพโรคโควิด-19 พบว่าในภาพรวมไม่มีปัจจัยใดที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ แต่เมื่อจำแนกรายด้านพบปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ คือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ B=0.032 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความรู้ความเข้าใจได้ร้อยละ 2.5 ที่ระดับนัยสำคัญ p< 0.05 ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงข้อมูลได้แก่ เขตที่อยู่อาศัยเขตอบต. B=0.415 การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชน B=0.233 และการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ B=0.041 โดยสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของคะแนนการเข้าถึงข้อมูลได้ร้อยละ 17.9 ที่ระดับนัยสำคัญ p< 0.05 ปัจจัยที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อได้แก่ปัจจัยด้านรายได้≤ 50,000

บาท/ปี B=-0.360 การรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขB=0.122 การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชน B=0.205 และการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ B=0.046 โดยสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของคะแนนการรู้เท่าทันสื่อได้ร้อยละ 22.5 ที่ระดับนัยสำคัญ p< 0.05 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการตนเอง ได้แก่ปัจจัยด้านรายได้ ≤ 50,000 บาท/ปี B=- 0.485 การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชน B=0.243 และการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ B= 0.141 โดยสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของคะแนนการจัดการตนเองได้ร้อยละ 12.7 ที่ระดับนัยสำคัญ p< 0.05 และปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารซักถามโต้ตอบได้แก่ปัจจัยด้านรายได้ ≤ 50,000 บาท/ปี B=-0.445 การรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข B=0.139 การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชน B=0.168 และการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ B=0.043 โดยสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของคะแนนการสื่อสารซักถามโต้ตอบได้ร้อยละ 18.4 ที่ ระดับนัยสำคัญ p< 0.05 ส่วนด้านการตัดสินใจเลือกปฏิบัติพบว่าไม่มีปัจจัยใดที่สามารถทำนาย ความรอบรู้ด้านสุขภาพด้านการตัดสินใจเลือกปฏิบัติได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยปัจจัยที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพโรคโควิด-19

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ แสดงความสัมพันธ์				
	B	95%CI	β	t	p-value
ความรอบรู้ด้านสุขภาพโรคโควิด-19 ภาพรวม ค่าคงที่ (Constant)	51.869	46.051-57.688		17.525	<0.001**
รายได้ (≤ 50,000 บาท/ปี)	-2.129	(-3.361)-(-0.897)	-0.149	-3.397	0.001**
การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชน	0.863	0.590-1.136	0.325	6.210	<0.001**
การเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ	0.442	0.214-0.670	0.262	3.807	<0.001**
การรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	0.356	0.029-0.683	0.110	2.143	0.033*
แรงเสริมจากบุคคลอื่น	-0.306	(-0.589)-(-0.022)	-0.147	-2.120	0.035*
ความรู้ความเข้าใจ ค่าคงที่ (Constant)	2.714	2.324-3.103		13.700	<0.001**

*p-Value <0.05 **p-Value <0.01

3. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 พบว่ามีปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพ 3 ด้าน ได้แก่ด้านการจัดการตนเอง B=0.931 ด้านการเข้าถึงข้อมูล B=0.628 ด้านการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ B=0.286 และปัจจัยด้านเขตที่อยู่อาศัย (อบต. B=1.168 โดยปัจจัยข้างต้นสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองได้ถึงร้อยละ 40.90 ที่ระดับนัยสำคัญ p < 0.01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกัน ตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 (n=410)

ตัวแปรต้น	ค่าสัมประสิทธิ์ แสดงความสัมพันธ์				
	B	95%CI	β	t	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	13.420	9.42-17.42		6.598	<0.001*
เขตที่อยู่อาศัย (อบต)	1.168	0.41-1.93	0.117	3.013	0.003*
การเข้าถึงข้อมูล	0.628	0.37-0.88	0.229	4.830	<0.001*
การจัดการตนเอง	0.931	0.73-1.14	0.418	8.896	<0.001*
การตัดสินใจเลือกปฏิบัติ	0.286	0.07-0.50	0.103	2.618	0.009*

R = 0.640, R^2= 0.409, Adjust R^2= 0.403, S.E = 3.667 *p-Value <0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ปัจจัยภายในตัวบุคคลจากผลการวิจัย พบว่าอสม. มากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป ซึ่งอยู่ในช่วงวัยทำงาน ระดับการศึกษาร้อยละ 50 จบประถมศึกษา มีระยะเวลาการเป็นอสม.ส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตอบต. ถึงร้อยละ 66.10 ผลการวิจัยสอดคล้องกับรายงานข้อมูลกองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน (2565) ข้อมูลพื้นฐานของอสม. ในภาพรวมในระดับประเทศพบว่าอสม.ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากถึงร้อยละ 77.58 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 31 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด และมีระยะเวลาการเป็นอสม.ส่วนใหญ่อยู่ที่ 11-20 ปี สอดคล้องการศึกษาของนรลักขณ์ เอื้อกิจและลัด ดาวัลย์ เพ็ญศรี (2562) ปัจจัยภายนอกอสม.ส่วนใหญ่มีคะแนนด้านปัจจัยภายนอกแต่ละปัจจัยย่อยอยู่ในระดับมาก

โดยมากที่สุดคือด้านการรับรู้บริการเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ 95.12 รองลงมาคือด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชนร้อยละ 87.80 สำหรับด้านการได้รับแรงเสริมบุคคลอื่น และด้านการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ พบว่าส่วนใหญ่เลือกตอบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากที่สุดร้อยละ 80.73 และ 80.00 ตามลำดับ ส่วนด้านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่เข้าถึงไลน์และเฟซบุ๊กมากที่สุดร้อยละ 91.22 และ 84.15 ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอสม.ได้เข้าร่วมการดำเนินงานเชิงรุกในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 อย่างเข้มข้นตามบทบาทที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ว่าให้อสม.มีหน้าที่ในการเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ในชุมชนออกปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อดูแลให้ความรู้ความเข้าใจและแนะนำข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด-19 แก่ประชาชนที่ถูกต้องเหมาะสม ดังการศึกษาของประภัสสร งาแสงใส และคณะ (2557) เรื่องความฉลาดทางสุขภาพของอสม. พบว่าส่วนใหญ่อสม.มีความรอบรู้ด้านสุขภาพในระดับที่ดีเช่นกัน อย่างก็ตามถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่าอสม.มีความรอบรู้ด้านสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก แต่เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้วยังพบว่าในด้านความรู้ความเข้าใจเป็นเพียงด้านเดียวที่อสม.ได้คะแนนในระดับดีมากน้อยที่สุดร้อยละ 48.05 โดยเฉพาะในเรื่องของ การลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด-19 ที่พบว่ามีเพียงร้อยละ 53.17 เท่านั้นที่ตอบถูกและเรื่องของการจำแนกความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคโควิด-19 ก็พบว่าอสม.ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจมากถึงร้อยละ 53.41 นักสาธารณสุขจึงควรให้ความสำคัญที่จะพัฒนาศักยภาพอสม.ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างเร่งด่วน พฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 จาก ผลการวิจัยที่พบว่าอสม.ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองภาพรวมอยู่ในระดับดีมากร้อยละ 80.24 สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก (2565) ที่พบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพในการป้องกันโรคโควิด-19 ในระดับดีมากเช่นกัน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพโรคโควิด-19 ในภาพรวมพบว่าไม่มีปัจจัยใดที่สามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความรอบรู้ด้านสุขภาพได้โดยตรงเนื่องจากผลการวิเคราะห์พบค่าความคาดเคลื่อนไม่เป็นอิสระต่อกัน Durbin-Watson=1.475 จากการวิเคราะห์พบตัวแปรที่มีปัญหา Multicollinearity (r=0.772) จำนวน 1 ตัวแปร คือแรงเสริมจากบุคคลอื่นจึงตัดออกจากการวิเคราะห์ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพจำแนกรายด้านพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ $p< 0.05$ ได้แก่ปัจจัยที่มีผลต่อด้านความรู้ความเข้าใจ คือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสามารถทำนายคะแนนความรู้ความเข้าใจได้ร้อยละ 2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงข้อมูล ได้แก่ เขตที่อยู่อาศัย การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชนและการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ โดยสามารถร่วมทำนายคะแนนการเข้าถึงข้อมูลได้ร้อยละ 17.9 ปัจจัยที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่ปัจจัยด้านรายได้การรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขการเข้าร่วม

กิจกรรมเชิงรุกในชุมชนและการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ โดยสามารถร่วมทำนายคะแนนการรู้เท่าทันสื่อได้ร้อยละ 22.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการตนเอง ได้แก่ปัจจัยด้านรายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชน และการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ โดยสามารถร่วมทำนายคะแนนการจัดการตนเองได้ร้อยละ 12.7 และปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารซักถามโต้ตอบ ได้แก่ปัจจัยด้านรายได้ การรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชน และการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบโดยสามารถร่วมทำนายคะแนนการสื่อสารซักถามโต้ตอบได้ร้อยละ 18.4 ส่วนความรอบรู้ด้านสุขภาพด้านการตัดสินใจเลือกปฏิบัติพบค่าคาดเคลื่อนไม่เป็นอิสระต่อกัน Durbin-Watson < 1.5 จึงไม่สามารถทำนายได้ความรอบรู้ด้านสุขภาพได้ ทั้งนี้การ ตัดสินใจเลือกปฏิบัติของอสม.อาจมีสาเหตุเนื่องจากอสม.มีความรู้ความเข้าใจโรคโควิด-19 ค่อนข้างน้อยเห็นได้จากคะแนนความรู้ความเข้าใจที่พบว่าได้คะแนนในระดับดีมากน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 48.05 เท่านั้น รวมทั้งลักษณะการปฏิบัติงานหรือบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 ของ อสม.ไม่ได้อยู่ในฐานะที่จะสามารถตัดสินใจอย่างอิสระได้ เนื่องจากโรคโควิด-19 เป็นโรคติดต่ออันตรายอุบัติใหม่ซึ่งการตัดสินใจในการดำเนินงานอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขการตัดสินใจบางประเด็นจึงอาจอยู่นอกเหนือบทบาทหน้าที่ของอสม.ซึ่งอยู่ในฐานนะของผู้ปฏิบัติงานภายใต้คำสั่งการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอีกที สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเมื่อจำแนกรายปัจจัยมีดังนี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ พบว่ามีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพเพียงด้านเดียว คือด้านความรู้ความเข้าใจ สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานวิจัยและพัฒนาเพื่อการแปรงานวิจัยสุขภาพสู่การปฏิบัติ (2558) ที่ศึกษาทบทวนสถานการณ์และกลไกการจัดการความแตกฉานด้านสุขภาพ ที่พบว่าความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการค้นหาข้อมูลสุขภาพแบบออนไลน์ด้วยตนเองทั้งนี้ในการสื่อสารข้อมลูสุขภาพควรเน้นการใช้สื่อสารสนเทศแบบออนไลน์ให้มากขึ้น เนื่องจากมีความจำเป็นและให้ข้อมูลความรู้ได้อย่างกว้างขวาง การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชนพบว่ามีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ ด้านการเข้าถึงข้อมูล ด้านการรู้เท่าทันสื่อ ด้านการจัดการตนเองและด้านการสื่อสารซักถามโต้ตอบผลการศึกษาปัจจัย

3. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองในการปฏิบัติงานเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกซึ่งได้แก่การรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การเข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชนและการเรียนรู้จากการสังเกตต้นแบบ และปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพ ได้แก่ความรู้ความเข้าใจพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในการทำนายปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเอง ส่วนปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพด้านการรู้เท่าทันสื่อการสื่อสารซักถามโต้ตอบพบว่ามีปัญหา Multicollinearity r=0.724, 0.747 ตามลำดับ จึงตัดออกจากการวิเคราะห์ส่วนผลการวิจัยที่พบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองได้แก่ความรอบรู้ด้านสุขภาพด้านการจัดการตนเอง ด้านการเข้าถึงข้อมูล ด้านการตัดสินใจเลือก ปฏิบัติ

และปัจจัยด้านเขตที่อยู่อาศัยโดยปัจจัยดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัย p < 0.01 สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองเมื่อจำแนกรายปัจจัยมีดังนี้ การจัดการตนเองเป็นทักษะความรอบรู้ด้านสุขภาพในการจัดการพฤติกรรมตนเอง เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง จึงมีผลต่อพฤติกรรมโดยตรง จากผลการวิเคราะห์พบว่าอสม.ที่มีวิธีการจัดการตนเองที่ปฏิบัติค่อยข้างบ่อยและเป็นประจำคือการประเมินสุขภาพและอาการเจ็บป่วยของตนเองก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่เสมอร้อยละ 94.15 มีการวางแผนการปฏิบัติงานร้อยละ 95.12 สามารถปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ได้อย่างเหมาะสมร้อยละ 91.46 และมีการทบทวนการปฏิบัติตนเพื่อให้มีพฤติกรรมการป้องกันตนเองที่ถูกต้องร้อยละ 94.78 โดยรวมพบว่าอสม.ที่คะแนนการจัดการตนเองเพิ่มขึ้นจะส่งผลต่อคะแนนพฤติกรรมการป้องกันตนเองที่เพิ่มขึ้นด้วย B=0.931 ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของธนะวัฒน์ รวมสุก และคณะ(2563) ที่ศึกษาถึงปัจจัยทำนายพฤติกรรม กรณีพฤติกรรมการช่วยเลิกบุหรี่ของอสม.ในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยพบว่าการจัดการตนเองเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการช่วยเลิกบุหรี่ได้ B=0.335สอดคล้องกับการศึกษาของภมร ดรุณ และประกันชัย ไกรรัตน์ (2562) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนจังหวัดบึงกาฬ พบว่าการจัดการตนเองมีอิทธิพลต่อระดับพฤติกรรมสุขภาพ B = 0.486

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1. พัฒนาส่งเสริมทักษะการใช้สื่อออนไลน์ในการค้นหาข้อมูลที่ถูกต้อง เนื่องจากมีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพด้านความรู้ความเข้าใจ

2. พัฒนาส่งเสริมให้อสม. เข้าร่วมกิจกรรมเชิงรุกในชุมชนให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมการค้นหากลุ่มเสี่ยง การคัดกรองโรคเชิงรุกเป็นต้น เนื่องจากมีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ ด้านการเข้าถึงข้อมูล ด้านการรู้เท่าทันสื่อ ด้านการจัดการตนเอง และด้านการสื่อสารซักถามโต้ตอบ

3. นักสาธารณสุขควรประชาสัมพันธ์ให้อสม. ได้รับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เนื่องจากการรับรู้การบริการสุขภาพเชิงรุกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีผลต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ ด้านการรู้เท่าทันสื่อและด้านการสื่อสารซักถามโต้ตอบ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่กระตุ้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพของประชาชน เช่น การประชาสัมพันธ์ข้อมูลสุขภาพผ่านระบบสื่อออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ เป็นต้น

4. แม้ว่าการศึกษาในครั้งนี้โดยภาพรวมความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมการป้องกันตนเองของ อสม.จะอยู่ในระดับที่ดีมาก แต่หากขาดการส่งต่อถึงประชาชนแล้วนั้นการดำเนินงานในชุมชนก็เป็นไปค่อนข้างยาก จึงเสนอแนะให้นักสาธารณสุขนำผลการศึกษาไปพัฒนาสร้างกิจกรรม

ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพให้กับอสม.และพัฒนาทักษะให้อสม.สามารถส่งต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมถึงประชาชนในการดูแลตนเองครอบครัวและชุมชนอย่างครอบคลุมทุกมิติต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มอสม.เท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติจริงพบว่าในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 มีหน่วยงานหลาย ๆ หน่วยงานเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังการระบาดของโรคโควิด-19 อาทิเช่น ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฝ่ายปกครองฝ่ายทหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชมรมจิตอาสาต่าง ๆ เป็นต้น จึงควรศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มเหล่านี้ด้วยเพื่อนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคระบาดในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

Department of Health Service Support. (2017). *Enhancement of health literacy from village health volunteers. To the FPO.* edition 1. Bangkok: O-Wit (Thailand).

Ministry of Public Health. (2020). *Asking for cooperation to support the campaign "Volunteers Knock on the door against COVID-19".* Letter from the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health No. SorTor. 0705.03/ Wor 153, dated March 6, 2020.

Public Health Support Division. (2022). *Report on the results of surveillance of the situation of basic health literacy and health care behavior in the prevention of COVID-19 of the people.* 1st time, data between 7-15 April 2022.

Thanawat Ruamsuk, Araya Thipwong and Pornpan Worasiha. (2020). Predicting Factors for Helping Smoking Cessation Behavior of Village Public Health Volunteers. Samut Songkhram Province. *Nursing Journal*, 69(1), 10-18.

Noraluk Ueakit and Laddalai Pensri. (2019). Application of PRECEDE MODEL concept in health promotion. *Thai Red Cross Nursing Journal*, 12(1), 38-48.

Announcement of the Ministry of Public Health. (2020). *Names and important symptoms of dangerous communicable diseases (3rd edition) 2020.* Royal Gazette. February 29, volume 137, special section 48 Ngor.

Prapatsorn Ngasaengsai, Pidrada Srisian and Suwanna Pattarabenchapol. (2014). A case study of health quotient among village volunteers**.** *Isan Journal of Pharmacy,* 9(special), 81-87.

Pamorn Darun and Phanchai Krairat. (2019). Factors of Health Awareness Influencing Health Behaviors of People in Bueng Kan Province. *Academic Journal of the Department of Health Service Support,* 15(3).

Public health information system Public Health Support Division. (2022). *National Voluntary Volunteer Report***.** Date of retrieval: 3 June 2022, accessible from http://www.thaiphc.net/new2020

Muang Tak District Public Health Office. (2021). *Report on the number of chronic non-infectious disease patients in Mueang District, Tak Province for the year 2020.* Tak: Ministry of Public Health.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” ที่สอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนแบบปกติ

A Comparison of Thai Learning Achievement in Klong Sie Suparp Poem Composing Task of Mathayomsuksa Three at Klaeng “Wittayasathaworn” School Between A Group Instructed by Exercise Book and Those Instructed by Traditional Method

สัมฤทธิ์ มีทรัพย์มั่น[1] สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์[2]
Sumrit Meesupman, Siripat Jetsadawiroj

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนแบบปกติ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” จังหวัดระยอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากนั้นจับสลากเลือกนักเรียน 2 ห้อง โดยนักเรียนห้องที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 และนักเรียนห้องที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมสอนโดยใช้การสอนแบบปกติ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 8 แผน แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวน 8 แผน หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะจำนวน 8 เล่ม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ ปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ

Received: 2023-05-13 **Revised**: 2023-06-23 **Accepted**: 2023-06-25

[1] หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education Ramkhamhaeng University Corresponding Author e-mail: kangju_art@hotmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education Ramkhamhaeng University. e-mail: siri4159@yahoo.co.th

จำนวน 10 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า (t-test) แบบ independent ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ (84.16/86.76 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียน เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ มีความพึงพอใจต่อการใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะอยู่ในระดับมากขึ้นไป

คำสำคัญ (Keywords): โคลงสี่สุภาพ; หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ

Abstract

The objectives of the study were (1) to develop and test the exercise book of Klong Sie Suparp poem composing task for Mathyomsuksa 3 meets the criterion 80/80 (2) to compare Thai learning achievement in Klong Sie Suparp poem composing task of Mathyomsuksa 3 before and after (3) to study the students' level of satisfaction towards learning by exercise book of Klong Sie Suparp poem composing task. The sample population of this study consisted of 2 group. The first group was Mathayomsuksa 3/2 students instructed by exercise book of Klong Sie Suparp poem composing task and another was Mathayomsuksa 3/5 student instructed by normal method. The researcher used the simple random sampling method to collect two classrooms. Those two groups were studying in the first semester on the academic year 2022. The research instruments were (1) 8 lesson plans for exercise book of Klong Sie Suparp poem composing task (2) 8 lesson plans of normal method teaching (3) 8 exercise books of Klong Sie Suparp poem composing task (4) an objective test including 4 choices and (5) a form of levels of students' satisfaction for teaching by exercise book of Klong Sie Suparp poem composing tas. The data collected were analyzed in term of mean, standard deviation and t-test. The result of the study were as follows: (1) The exercise book of Klong Sie Suparp poem composing task for Mathayomsuksa 3 satisfied standardized criterion efficiency at 84.16/86.76 (2) The Thai learning achievement of a group instructed by exercise book of Klong Sie Suparp poem composing task was higher than those instructed by normal method at the the

statistically significant level of .05 (3) Student levels of satisfaction with instruction by exercise book of Klong Sie Suparp poem composing task was at good level.
Keywords: Klong Sie Suparp poem; Exercise Book of Klong Sie Suparp poem

บทนำ (Introduction)

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่บ่งบอกถึงความเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ดีงามและมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ทำให้ภาษาไทยเป็นสิ่งที่เราควรจะอนุรักษ์ไว้และใช้ให้ถูกต้อง เนื่องจากปัจจุบันเริ่มเข้าสู่โลกยุคใหม่ที่จะทำให้ภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังที่ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2515) ได้กล่าวว่า “ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่งและเป็นภาษาประจำชาติไทย ซึ่งมีความสำคัญต่อคนไทยอย่างที่สุด เพราะนอกจากจะมีความสำคัญในด้านการสื่อความหมายโดยทั่วไปแล้ว ภาษาไทยยังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของคนในชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อระหว่างคนไทยด้วยกันและภาษาไทยเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมในการสื่อสาร การศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพและการเมืองการปกครอง ถ้าภาษาเสื่อมโทรมเสียหายย่อมจะมีผลกระทบถึงความเจริญรุ่งเรือง และความมั่นคงของชาตินั้นด้วย”

การแต่งคำประพันธ์ เป็นวิธีการสื่อสารที่มีชั้นเชิงทางวรรณศิลป์ในการเลือกใช้ถ้อยคำการร้อยเรียงความหมายผ่านรูปแบบคำประพันธ์ประเภทต่างๆ เป็นศิลปะชั้นสูงที่ต้องมีความประณีตและงดงามทางภาษา ดังนั้นการแต่งคำประพันธ์จึงมีความสำคัญคู่ควรแก่การอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ดังที่ชูศักดิ์ ศุกรนันทน์ (2549) กล่าวว่า ร้อยแก้วร้อยกรอง เป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งต่อคนไทยทุกคน จำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกหัดให้เกิดทักษะ เพราะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเป็นไทยในด้านภาษา ด้านการเขียนการแต่งคำประพันธ์ซึ่งควรค่าแก่การศึกษาการอนุรักษ์และสืบทอดต่อไปสู่อนุชนคนรุ่นหลัง กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กำหนดการแต่งคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ ทำให้เห็นถึงความสำคัญของบทร้อยกรอง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาทางภาษาและมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทร้อยกรองตามวัยที่เหมาะสม

ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนทำให้การแต่งร้อยกรองไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะคิดว่าตนเองไม่มีทักษะความสามารถในการแต่งร้อยกรอง รวมถึงกระบวนการสอนของครูที่ขาดเทคนิคและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ ดังที่สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทรัมพรรย์ (2536) ที่กล่าวถึงการแต่งคำประพันธ์ไว้ว่าการแต่งคำประพันธ์เป็นการเขียนที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนกว่าการเขียนในรูปแบบอื่นเพราะนักเรียนจะต้องใช้ความรู้ความสามารถหลายประการเช่นจะต้องรู้

ลักษณะฉันทลักษณ์ รู้คำและความหมายของคำ การลำดับความคิด การเลือกใช้คำให้เหมาะสมที่จะช่วยให้เกิดมโนภาพเสียงความรู้สึกรวมทั้งจินตนาการของผู้แต่งเอง

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” ซึ่งการเขียนเป็นทักษะที่ยากโดยเฉพาะการแต่งโคลงสี่สุภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ เพื่อมาพัฒนาผู้เรียนในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนแบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi experimental research) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะกับการสอนแบบปกติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” จำนวน 14 ห้องเรียน รวม 530 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากจำนวน 2 ห้อง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย 4 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 8 แผน 8 ชั่วโมง

2. หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะจำนวน 8 เล่ม

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ จำนวน 10 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ ขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 8 แผน รวม 8 ชั่วโมง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2559) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาวิเคราะห์วัตถุประสงค์ เนื้อหารายวิชาเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ โดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ จำนวน 8 แผน และสอนโดยวิธีปกติ 8 แผน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 8 ชั่วโมง (คาบเรียนละ 50 นาที) ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	รู้ที่มาของโคลง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	เชื่อมโยงฉันทลักษณ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3	รู้จักคำคล้องจอง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4	เขียนคล่องคำเอก คำโท
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5	พร้อมโชว์เทคนิควิธี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6	แต่งโคลงสี่สุภาพ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7	ซาบซึ้งคำโคลง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8	เชื่อมโยงวรรณศิลป์

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ ไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาและความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยกำหนดคะแนนพิจารณา ดังนี้

+ 1	หมายถึง แน่ใจว่ากิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์
0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่ากิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์
- 1	หมายถึง แน่ใจว่ากิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ผลปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ปรับปรุงวิธีการวัดผลและเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งปรับกิจกรรมบางกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียน จึงได้นำแผนการเรียนรู้มา

ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ชัดเจนขึ้น และนำไปใช้สอนกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2. หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ วิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ จำนวน 8 เล่ม ซึ่งขั้นตอนในการสร้างหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ มีดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2559) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำมาวิเคราะห์วัตถุประสงค์ เนื้อหารายวิชาเป็นข้อมูลในการออกแบบหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ

2.2 ศึกษาเนื้อหาการแต่งโคลงสี่สุภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการออกแบบกิจกรรมที่ผู้เรียน ได้มีการฝึกฝนในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการแต่งโคลงสี่สุภาพให้ดีขึ้น

2.3 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาภาษาไทย กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบฝึกทักษะที่ออกแบบขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย

2.4 นำหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ ให้ครูผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะและพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์พฤติกรรม (IOC : Index of item objective congruence) โดยใช้เกณฑ์ ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปซึ่งถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

+ 1	หมายถึง	แน่ใจว่ากิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่ากิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์
- 1	หมายถึง	แน่ใจว่ากิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

2.5 ทำการปรับปรุงหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง แล้วนำหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะบางส่วนให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ไม่ยาก หรือง่ายเกินไป รวมทั้งปรับขนาดของอักษรและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.6 หลังจากปรับปรุงแก้ไขหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ วิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพแล้ว นำไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามขั้นตอน ดังนี้

2.6.1 การหาประสิทธิภาพ กลุ่มทดลองแบบรายบุคคล (1 : 3) ใช้ในการทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ วิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก แบบรายบุคคล จำนวน 3 คน ประกอบด้วย กลุ่มเก่ง 1 คน กลุ่มปานกลาง 1 คน และ กลุ่มอ่อน 1 คน (คละกัน) ตรวจสอบการใช้แบบฝึกทักษะ

และความสอดคล้องเหมาะสมในด้านต่าง ๆ อย่างละเอียด สังเกตพฤติกรรมการเรียนจากการใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและนำมาแก้ไขข้อบกพร่อง

2.6.2 การหาประสิทธิภาพ กลุ่มทดลองแบบกลุ่มย่อย (1 : 9) ใช้ในการทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ วิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก แบบกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน ประกอบด้วยนักเรียนกลุ่มเก่ง 3 คน กลุ่มปานกลาง 3 คน และกลุ่มอ่อน 3 คน (คละกัน) ตรวจสอบการใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะและความสอดคล้องเหมาะสมในด้านต่าง ๆ อย่างละเอียด สังเกตพฤติกรรมการเรียนจากการใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะของนักเรียนอย่างใกล้ชิดและนำมาแก้ไขข้อบกพร่อง

2.6.3 การหาประสิทธิภาพ กลุ่มทดลองภาคสนาม (1 : 30) ใช้ในการทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ วิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก แบบภาคสนาม จำนวน 30 คน ประกอบด้วยนักเรียนกลุ่มเก่ง 10 คน กลุ่มปานกลาง 10 คน และกลุ่มอ่อน 10 คน (คละกัน) เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะตามเกณฑ์ 80/80 แล้วนำแบบฝึกทักษะที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการทดลอง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การแต่งโคลงสี่สุภาพ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือการวัดผลทางการศึกษา ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระการเขียนร้อยกรอง

3.3 กำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบโดยเน้นทักษะการแต่งคำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ ซึ่งเป็นชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน รวมข้อสอบทั้งฉบับจำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที

3.4 ดำเนินการจัดทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เสนอต่อครูผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

3.6 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ให้ครูผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ (Index of Item Objective Congruence -IOC) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยใช้เกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

+ 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้อนั้นหรือไม่

- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบวัดไม่ตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังข้อนั้น

3.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ครูผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 คน ตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไข

3.8 หาค่าความยากง่าย (difficulty) คือ คุณสมบัติของเครื่องมือ ประเภทแบบทดสอบที่วัดความรู้ ที่ระบุว่าข้อสอบนั้นยากง่ายเพียงใด ใช้สัญลักษณ์ p เกณฑ์กำหนดค่าความยากง่าย คือ 0.20-0.80

3.9 หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) หมายถึง คุณสมบัติของเครื่องมือที่ให้ผลการวัดคงที่ (stability) สม่ำเสมอ (consistency) เป็นความคงที่ของคะแนนจากการทดสอบคนกลุ่มเดียวกันด้วยข้อสอบที่มีข้อสอบเท่าเทียมกัน โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ค่า reliability

3.10 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ จำนวน 10 ข้อ ขั้นตอนในการสร้างมีดังนี้

4.1 ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับความเจตคติ ความพึงพอใจ แบบวัดความพึงพอใจ และวิธีการสร้างแบบวัดเจตคติ

4.2 ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ ตามวิธีของลิเคิอร์ท (Likert)

4.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะที่มีเนื้อหาครอบคลุมคุณลักษณะของรูปแบบการสอนโดยเขียนเป็นข้อความทั้งทางบวกและทางลบเป็นจำนวนทั้งหมด 10 ข้อ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

4.4 ตรวจสอบข้อความที่เขียนไว้ โดยครูผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาในเรื่องความครบถ้วนของคุณลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ ความถูกต้องเหมาะสมการใช้ภาษา ความสอดคล้องกันกับรูปแบบการสอนที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ และการสอนปกติ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการสอน เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” การสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 1 แสดงค่าประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การหาประสิทธิภาพ	ประสิทธิภาพของกระบวนการ	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
การหาประสิทธิภาพรายบุคคล	74.16	86.66
การหาประสิทธิภาพกลุ่มย่อย	79.57	88.86
การหาประสิทธิภาพภาคสนาม	84.16	86.76

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพทดลองกับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพ (นวัตกรรม) แบบหนึ่งต่อหนึ่ง จำนวน 3 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 74.16/86.66 ขั้นตอนที่ 2 การหาประสิทธิภาพทดลองกับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพ (นวัตกรรม) แบบกลุ่มย่อย จำนวน 9 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.57/88.86 และขั้นตอนที่ 3 การหาประสิทธิภาพทดลองกับกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพ (นวัตกรรม) แบบภาคสนาม จำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.16/86.76 ซึ่งหมายความว่าประสิทธิภาพของหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.16/86.76 ตามเกณฑ์ 80/80 (ชัยยงค์ พรมวงศ์ :2531)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” ระหว่างการสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ และการสอนปกติ

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	40	15.25	2.06	2.37	0.002
กลุ่มควบคุม	40	14.35	1.23		

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3หลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	40	26.60	1.93	7.62	0.441
กลุ่มควบคุม	40	23.52	1.66		

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการสอน เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” การสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ

ตารางที่ 4 แสดงผลความพึงพอใจที่มีต่อการสอน เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” การสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะ

ข้อ	รายการประเมิน	กลุ่มทดลอง		
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	การเรียนโดยใช้หนังสือแบบฝึกเสริมทักษะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นในการเรียนได้อย่างดี	4.57	0.00	มากที่สุด
2	การเรียนตามรูปแบบส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนอย่างหลากหลาย	4.45	0.00	มาก
3	การเรียนรู้ตามรูปแบบส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์และคิดสังเคราะห์	4.12	1.41	มาก
4	การเรียนรู้ตามรูปแบบทำให้ผู้เรียนมีความรู้ในการเขียนร้อยกรองไทยเพิ่มมากขึ้น	4.30	0.70	มาก
5	การเรียนรู้ตามรูปแบบสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้อย่างดี	4.75	0.00	มากที่สุด
6	ผู้เรียนสามารถอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สอนได้ตลอดเวลา	4.15	1.41	มาก
7	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้	4.37	0.70	มาก
8	กิจกรรมในชุดหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะทำให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง	3.97	0.00	มาก
9	การเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้	4.27	0.70	มาก
10	กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ และมีความสุขในการเรียนรู้	4.80	0.00	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	**4.37**	**0.49**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการสอน เรื่องการแต่งโคลงสี่สุภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร” การสอนโดยใช้หนังสือแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.37, S.D. = 0.49)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เนื้อหาที่นำมาใช้ร่วมกับหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะควรเลือกเนื้อหาหรือหัวข้อที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน อาจเป็นเนื้อหาที่อยู่ในบทเรียนอยู่แล้ว หรือเป็นเรื่องเพิ่มเติมจากบทเรียน

1.2 ควรกล่าวคำชมเชย เมื่อนักเรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ดีขึ้นเพื่อเสริมแรงและกระตุ้นการฝึกฝนของนักเรียน

1.3 ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูควรชี้แนะให้นักเรียนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำหนังสือแบบฝึกเสริมทักษะไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระอื่น ๆ เช่น การอ่าน การฟังหรือหลักการใช้ภาษาไทย ซึ่งเป็นปัญหาที่ควรเร่งแก้ไข

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมวิชาการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กุสุมา รักษมณี. (2533). *การวิจัยวรรณคดี*. นครปฐม : ภาควิชาตะวันออก คณะโบราณคดี, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

แกลง“วิทยสถาวร”. (2563). *แบบรายงานผลสัมฤทธิ์และการประเมินหลักสูตร*. ระยอง : โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร.

แกลง“วิทยสถาวร”. (2564). *แบบรายงานผลสัมฤทธิ์และการประเมินหลักสูตร*. ระยอง : โรงเรียนแกลง“วิทยสถาวร.

ชญานิษฐ์ พุกเถื่อน. (2536). *การศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก.*พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). *การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน.* วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์. 5,3: 7 – 20

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2530). *การวัดทัศนคติ*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒ ประสานมิตร.

ดาราณีย์ จันทร์หอม. (2550). *การศึกษาความสามารถในการอ่านคำของเด็กที่ปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกการอ่านคำคล้องจอง*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐชยา เอื้อมอุ่น. (2544). *ความพึงพอใจต่อการใช้บริการห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพิบูลย์รักษ์จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นพพร ธนะชัยขันธ์. (2552). *สถิติเพื่อการวิจัย*. เชียงราย :คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

นวลศิริ เปาโรหิตย์, จันทมาศ ปรีชยานุช และอรทัย ชื่นมนุษย์. (2520). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นิศารัตน์ ศิลปเดช. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น*. กรงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยสาสน์.

ประทีป วาทิกทินกร . (2535). *ลักษณะและการใช้ภาษาไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 9 ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2545). *จิตวิทยาการเรียนการสอน.* (พิมพค์รั้งที่5). กรุงเทพฯ. เสริมสินพรีเพรสิสเท็ม.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.

สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ บุญมี พันธ์ไทย และสมจิตรา เรื่องศรี. (2559). พิมพ์ครั้งที่ 3.*ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา*.กรุงเทพ ฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

Richard, Jack C. (1985). “Conversational Competence Through Role Play Activity.” Role journal.

Taylor , Andrea , and Jane Richardson. “Comparision of Simulation Games with Three Selected Teaching Methods.” Dissertation Abstracts International 40,02 (August 197) : 788.

Walling, J.I. (1977). An Experimental Study of Conditions Which Affect

LearningFrom Simulation Games in Speech Communication Instruction. Dissertation. Abstracts International, 37,(4), 6147

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์

The Development of Learning Achievement on the Unit of Nouns in Grade 3 by Using Learning Management of Flipped Classroom with Electronic Storytelling

วันวิสาข์ ม่วงงาม[1] ทรงภพ ขุนมธุรส[2]
Wanvisa Muangngam, Songphop Khunmathurot

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์กับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 รวมจำนวนทั้งสิ้น 8 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเรื่อง คำนาม ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ 2) นิทานอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำนาม 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนาม และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเรื่อง คำนาม ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test dependent และ t-test one sample ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดเรียนรู้โดยแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าก่อนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ 2) ผลสัมฤทธิ์

Received: 2023-05-14 **Revised:** 2023-07-04 **Accepted:** 2023-07-07

[1] หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Master of Education Program Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: wmbaituey@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty of Education Naresuan University.

ทางการเรียน เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดเรียนรู้โดยแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดเรียนรู้เรื่องคำนาม โดยแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมากที่สุด
คำสำคัญ (Keywords): ห้องเรียนกลับด้าน; การเล่าเรื่องทางอิเล็กทรอนิกส์

Abstract

The purpose of this research is 1) to compare the subject achievement of 3rd grade students before and after Flip Classroom (Flip Classroom) together with electronic stories. 2) to compare the subject achievement of 3rd grade students after Flip Classroom together with electronic stories with the 80 percent criterion and 3) study the satisfaction of 3rd grade students who are learning management in a flip classroom with electronic stories. The population is students at the 3rd grade level of Chumchonbankhonthee School in the 2nd semester of the academic year 2565 Number of 1 classrooms Total number 15 people Chumchonbankhonthee School in the 2nd semester of the academic year 2565, a total of 8 people came by means of purposive sampling. Since the researcher is a Thai language teacher of this group of students, there is information that shows the student's learning achievement regarding nouns individually, and it was found that all 8 students in the sample group have a low learning achievement regarding nouns than other students by conducting learning classes in the remedial curriculum of 3rd grade students. The tools used in the research are 1) a learning management plan in the classroom together with electronic stories 2) electronic stories 3)Exam of Nouns and 4) satisfaction assessment And, the statistics used in data analysis include the mean value t-test dependent and t-test one sample The results of the research showed that 1) The learning achievement of students in the 3rd grade after being taught by Flip Classroom together with electronic stories is higher than before Flip Classroom together with electronic tales 2) The achievement of 3rd grade students after learning by Flip Classroom together with electronic stories is significantly higher than the 80 percent threshold 05 and 3) students are satisfied with the arrangement of learning Nouns by Flip Classroom together with electronic stories is at the highest level.
Keywords: Flipped classroom; Electronic storytelling

บทนำ (Introduction)

ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลในสังคม และยังเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย ประเทศไทยนับว่าเป็นอีกประเทศหนึ่งในโลกที่มีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง และได้ใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกันมาอย่างช้านาน แม้ว่าสังคมโลกจะเปลี่ยนไปมากน้อยเพียงใด แต่ภาษาไทยยังเป็นสิ่งจำเป็นของคนในสังคมไทย และยังคงเป็นเครื่องมือสื่อสารที่แสดงถึงความเป็นไทยได้เป็นอย่างดี ดังเช่น กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2545 หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในสังคมไทยให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบธุรกิจ การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสาระสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจารณ์และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ

จากที่กล่าวไปในข้างต้นนั้น ทำให้ทราบว่าภาษาไทยนั้นมีความสำคัญมาก หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในด้านความสามารถในการสื่อสาร กล่าวคือ เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 หน้า 4) ดังนั้นผู้สอน หรือผู้ที่มาส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ต้องมีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน และต้องครบถ้วนสมบูรณ์ไปด้วยเนื้อหาทั้ง 5 สาระที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ คือ 1. การอ่าน 2. การเขียน 3. การฟัง การดูและการพูด 4. หลักการใช้ภาษา และ 5. วรรณคดีและวรรณกรรม รวมถึงการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละระดับชั้น

ถึงแม้ว่าภาษาไทยจะมีความสำคัญมากเพียงใด แต่ในปัจจุบันมีคนจำนวนไม่น้อยที่ไม่เห็นความสำคัญในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง และยังมีความคิดว่าภาษาไทยไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนให้มากและแตกฉาน ทั้งที่ความจริงแล้วภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ดีของสังคมไทย รวมถึงภาษาไทยนั้นถูกเข้าใจผิดว่าภาษาไทยนั้นเป็นเรื่องที่ยากต่อการเข้าใจ มีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มากมายและน่าเบื่อ ไม่สนใจศึกษาให้ถ่องแท้ จึงส่งผลให้เกิดการนำภาษาไทยไปใช้ในทางที่ผิด โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาที่เพิ่งเริ่มจะเรียนรู้ภาษาไทย เมื่อมีเจตคติด้านลบต่อภาษาไทยเบื่อหน่าย และไม่ให้ความสำคัญ ย่อมส่งผลต่อการศึกษาในระดับต่อไปได้อย่างแน่นอน

จากการที่ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์สอนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) พบว่าเนื้อหาในรายวิชาภาษาไทยที่มักจะเป็นปัญหาสำหรับนักเรียนมากที่สุดคือ เรื่องชนิดของคำในภาษาไทย โดยเฉพาะในส่วนของคำนาม เพราะคำนามสามารถแบ่งประเภทแยกย่อยลงไปได้อีกหลายประเภท และมีคำนิยามที่ความละม้ายใกล้เคียงกับคำสรรพนาม ย่อมส่งผลให้ยากต่อการจดจำ เนื่องด้วยระยะเวลาในจัดการเรียนการสอนนั้นน้อยเกินไปกับการทำความเข้าใจสำหรับนักเรียนบางคน และเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือเรียนนั้นมีลักษณะของการบรรยายเป็นความเรียง ไม่มีรูปภาพประกอบ จึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย และไม่มีแรงกระตุ้นในการสนใจเนื้อหา ส่งผลให้เกิดความไม่เข้าในบทเรียนขึ้น และถ้าหากนักเรียนไม่สามารถเข้าใจในเรื่องของคำนามได้แล้วนั้น ย่อมมีปัญหาต่อการเรียนในระดับที่ยากขึ้น ซึ่งนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) จำนวน 15 คน พบว่าไม่สามารถระบุและแยกคำนามออกจากคนอื่น ๆ ได้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด กล่าวโดยง่าย คือ นักเรียนมากกว่าครึ่งของจำนวนนักเรียนทั้งหมดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่มีความเข้าใจในเรื่องคำนาม

จากปัญหาดังที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา โดยแบ่งออกเป็น 3 ประการคือ 1) ครูผู้สอน มีเทคนิคการจัดการเรียนรู้หรือวิธีการสอนที่ไม่สอดคล้องต่อการเรียนรู้ 2) เวลา เวลาในการจัดเรียนรู้เพียงแค่ 1 – 2 ชั่งโมง ที่ไม่ใช่คาบเรียนที่ติดต่อกัน สำหรับนักเรียนบางคนนั้นอาจจะน้อยเกินไปกับการทบทวนความรู้เก่า และเสริมความรู้ใหม่ ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าใจบทเรียนทั้งหมดที่ครูสอนได้ และ 3) เนื้อหา เนื้อหาในบทเรียนเกี่ยวกับไวยากรณ์ต่าง ๆ นั้น โดยเฉพาะเรื่องชนิดของคำในภาษาไทย ถูกออกแบบออกมาในลักษณะของความเรียง เขียนบรรยายลักษณะของคำนาม ทำให้ยากต่อการเข้าใจ และเกิดความเบื่อหน่ายในที่สุด

ผู้วิจัยจึงคิดหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการระบุชนิดของคำในภาษาไทย เรื่อง คำนาม เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าเทคนิคการจัดการเรียนรู้ หรือวิธีการสอนที่ไม่สอดคล้องต่อการเรียนรู้ อีกประการหนึ่ง คือ นักเรียนบางคนต้องการใช้เวลาในการทำความเข้าใจและทบทวนเนื้อหานานกว่านักเรียนคนอื่น ๆ รวมถึงรูปแบบเนื้อหาในบทเรียนไม่น่าสนใจ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยในการปรับเปลี่ยนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย เรื่อง คำนาม โดยพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีรูปแบบคล้ายกับการสอนออนไลน์ นักเรียนสามารถเรียนรู้จากวิดีโอการสอน เอกสารการสอน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ที่บ้าน ก่อนที่จะมาทำกิจกรรมที่โรงเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนได้ออกแบบไว้ จะช่วยแก้ปัญหาในส่วนของเวลาเรียนที่ไม่เพียงพอสำหรับนักเรียนบางคน ร่วมกับการใช้นิทานอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อในการเรียนรู้ เพราะสารที่สื่อออกมาในรูปแบบของนิทานที่มีเรื่องราว ตัวละคร และมีภาพประกอบนั้นจะสามารถแก้ปัญหาเรื่องความเบื่อหน่ายต่อบทเรียนได้เป็นอย่างดี

จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ ชี้ให้เห็นว่าสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ คือ 1. ครูออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ที่กระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียนให้มากขึ้นเพื่อทดแทนการสอนในลักษณะการบรรยายตามเนื้อหาในบทเรียน 2. นักเรียนมีเวลาในการเตรียมตัวและทำความเข้าใจเนื้อหาก่อนที่จะมาเข้าร่วมกิจกรรมในห้องเรียน และสามารถใช้นวัตกรรมเดียวกันนี้ในการทบทวนเนื้อหาบทเรียนได้ทุกโอกาส และ 3. นักเรียนมีนวัตกรรมใหม่ ๆ นั่นก็คือ นิทานอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำนาม ที่มีเนื้อเรื่อง สีสัน และรูปแบบที่น่าสนใจมากกว่าเนื้อหาในบทเรียนตามปกติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ชนิดของคำในภาษาไทย เรื่อง คำนาม ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์กับเกณฑ์ร้อยละ 80

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 รวมจำนวนทั้งสิ้น 8 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนาม ต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 5 แผน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ขั้นศึกษาเอกสาร

1.1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องตัวชี้วัดเกี่ยวกับหลักการใช้ภาษา เรื่อง คำนาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.1.3 ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) และกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำมาออกแบบขั้นตอนการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ขั้นออกแบบ

1.2.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 5 แผน รวมทั้งสิ้น 7 ชั่วโมง ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พยางค์และคำในภาษาไทย 2 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 คำนามคืออะไร 1 ชั่ วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ประเภทของคำนาม 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 คำนามในประโยค 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 คำนามจากนิทาน 2 ชั่วโมง

1.2.2 ออกแบบกำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1) ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ 2) เวลา 3) มาตรฐานตัวชี้วัด 4) สาระสำคัญ 5) จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ และ 6) การจัดการเรียนรู้ โดยออกแบบขั้นตอนการเรียนรู้ออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 ช่วงศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียนก่อนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในห้องเรียน คือ ครูมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาบทเรียนล่วงหน้าและตอบคำถามหลังจากศึกษาด้วยตนเองผ่านนิทานอิเล็กทรอนิกส์ที่ครูจัดทำให้ และช่วงที่ 2 กิจกรรมในชั้นเรียน คือ ช่วงเวลาที่นักเรียนทุกคนจะมาแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้ไปศึกษาล่วงหน้าซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และคอยชี้แนะให้นักเรียนได้เข้าใจถึงบทเรียนอย่างถูกต้องร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมในส่วนนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอนว่าจะออกแบบกิจกรรมแบบได้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ของตนได้อย่างทั่วถึง และทำให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าใจเนื้อหาของ บทเรียนได้อย่างถูกต้อง เช่น ใช้วิธีร่วมกันอภิปราย ทำกิจกรรมเกม จำลองสถานการณ์ ทำแบบทดสอบหรือแบบฝึกหัดออกมาพูดสรุปความเข้าใจของตนเองหน้าชั้นเรียน เป็นต้น

1.3 ขั้นพัฒนา

1.3.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบรูปแบบมาตรฐานตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และการวัดผลประเมินผล แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.3.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินความสอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence)

1.4 ขั้นทดลอง

นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน โรงเรียนปราสาทอนุสรณ์ ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะและคุณสมบัติใกล้เคียงกันหรือมีความเป็นเอกพันธ์ จำนวน 1 ครั้ง จำนวน 1 แผน 1 ชั่วโมง เพื่อพิจารณาหาข้อบกพร่องและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ก่อนที่จะนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.5 ขั้นประเมินผล

นำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2. แบบทดสอบก่อนเรียน - หลังเรียน เรื่อง คำนาม โดย มีการดำเนินการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน เรื่อง คำนาม แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ รวมทั้งสิ้น 2 ชุด ดังนี้

2.1 ขั้นศึกษาเอกสาร

ศึกษาเอกสารและทฤษฎีการวัดประเมินผลการศึกษาและการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน จากหนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 ขั้นออกแบบ

สร้างแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบ เรื่อง คำนาม จำนวน 30 ข้อ

2.3 ขั้นพัฒนา

นำแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน เรื่อง คำนาม ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไข จากนั้นนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว

ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้อง สอดคล้อง (IOC : Index of item objective congruence) ระหว่างแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่มีค่า 0.5-1.00

2.4 ขั้นทดลอง

2.4.1 นำแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน เรื่อง คำนาม มาทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คน โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์)

2.4.2 นำผลการตรวจคะแนนมาคำนวณหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 173) เพื่อคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 - 1.00 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 – 1.00 จำนวน 20 ข้อ

2.4.3 นำแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน เรื่อง คำนาม จำนวน 20 ข้อ ที่คัดเลือกมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น Reliability โดยใช้สูตรของโลเวต (Lovett) (ปกรณ์ ประจันบาน, 2549} หน้า 75) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4.4 นำแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน เรื่อง คำนาม จำนวน 20 ข้อ ที่ผ่านเกณฑ์ตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์)

3. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนเรื่อง คำนาม ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 10 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นศึกษาเอกสาร

3.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจและวิธีสร้างแบบประเมินเพื่อกำหนดกรอบ แนวคิด โครงสร้างแบบประเมิน

3.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องประเมินและกำหนดขอบข่ายของข้อคำถามที่จะสร้างแบบประเมินให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน

3.2 ขั้นออกแบบ

3.2.1 ออกแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีต่อการเรียนเรื่อง คำนาม ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 10 ข้อ โดยกำหนดคะแนนเป็นแบบประเมินมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's Five Scale) (Norman, 2010, หน้า 626) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.2.2 นำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.2.3 ร่างแบบประเมินความพึงพอใจตามรูปแบบที่กำหนด โดยให้ครอบคลุม ตามจุดประสงค์และขอบข่ายของเนื้อหา หลังจากนั้นนำร่างแบบประเมินเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไข

3.3 ขั้นพัฒนา

นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC) ของเคอร์ลิงเจอร์ (Kerlinger, 2000, หน้า 667 อ้างถึงใน ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 173) ของแบบประเมินความพึงพอใจโดยคัดเลือกข้อประเมินที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.4 ขั้นทดลอง

นำแบบประเมิน 10 ข้อ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

3.5 ขั้นประเมินผล

นำแบบประเมินที่แก้ไขปรับปรุงเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบในการจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรต่อไป

4. หนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ขั้นศึกษาเอกสาร

4.4.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4.4.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องตัวชี้วัดเกี่ยวกับหลักการใช้ภาษา เรื่อง คำนาม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4.4.3 ศึกษารูปแบบของนิทานที่เหมาะสำหรับนักเรียน

4.4.4 ศึกษาวิธีการสร้างหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

4.2 ขั้นออกแบบ

จัดทำหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ พยางค์และคำในภาษาไทย คำนามคืออะไร หน้าที่ของคำนาม ประเภทของคำนาม และคำนามจากนิทาน

4.3 ขั้นพัฒนา

4.3.1 นำหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบถึงรูปแบบของนิทาน ความสอดคล้องของเนื้อหาเรื่องคำนาม และความเหมาะสมต่อวัยของนักเรียน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4.3.2 นำหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง คำนาม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพ ด้วยแบบประเมินคุณภาพของของหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง คำนาม โดยประเมินความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence : IOC) ของเคอร์ลิงเจอร์ (Kerlinger, 2000, หน้า 667 อ้างถึงใน ปกรณ์ ประจันบาน, 2552, หน้า 173) กับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีค่า 0.5-1.00

4.4 ขั้นทดลอง

นำหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง คำนาม ที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน โรงเรียนปราสาทอนุสรณ์ ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะและคุณสมบัติใกล้เคียงกันหรือมี ความเป็นเอกพันธ์ จำนวน 1 ครั้ง 1 ตอน เพื่อพิจารณาหาข้อบกพร่องและแก้ไขหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง คำนาม ก่อนที่จะนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4.5 ขั้นประเมินผล

นำหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง คำนาม ที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 คน โรงเรียนชุมชนบ้านคณฑี (ประสิทธิ์อุปถัมภ์) ตำบลคณฑี อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง คำนาม

1.1 นำคำตอบจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนาม มาตรวจให้คะแนน โดยให้ข้อที่ถูกต้องได้ 1 คะแนน ข้อที่ผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่าตัวเลือกได้ 0 คะแนน

1.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ด้วยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t–test Dependent) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนาม หลังเรียนเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ด้วย One Sample T-Test

3. ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์

การนำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1997 หน้า 190) โดยให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.50	หมายถึง อยู่ในระดับพึงพอใจน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.51-2.50	หมายถึง อยู่ในระดับพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.51-3.50	หมายถึง อยู่ในระดับพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.51-4.50	หมายถึง อยู่ในระดับพึงพอใจอย่างมาก
ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.51-5.00	หมายถึง อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดเรียนรู้โดยแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าก่อนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับประสบการณ์จากการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่มีสภาพเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ได้อย่างไม่กดดัน เพราะนักเรียนได้ศึกษารู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคำนามด้วยตนเองก่อนที่จะเข้าเรียนในชั่วโมง ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ และสามารถนำความรู้เดิมมาต่อยอดและร่วมอภิปรายความรู้กับเพื่อนร่วมชั้นได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งนักเรียนยังสามารถทบทวนความรู้เดิมได้เสมอตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของพัชรินทร์ สิทธิภูมิ, อภิรักษ์ อนะมาน และสุวรรณี ยหะกร (2564) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยห้องเรียนกลับด้านอยู่ในระดับคุณภาพดี

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำนาม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการ จัดเรียนรู้โดยแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ โดยครูผู้สอนได้ตั้งใจออกแบบและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านให้มากที่สุด ซึ่งได้ปรับใช้โดยคำนึงถึงบริบทของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิศิษพงษ์ นาคภู่ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับแอพพลิเคชั่นสำหรับเรียนรู้ผ่านวิดีทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ โดยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ร่วมกับแอพพลิเคชั่นสำหรับเรียนรู้ผ่านวิดีทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแบบมีนัยสำคัญ และมีผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดเรียนรู้เรื่องคำนาม โดยแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flip Classroom) ร่วมกับนิทานอิเล็กทรอนิกส์ สามารถทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีสภาพเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ได้อย่างไม่กดดัน อีกทั้งนักเรียนยังสามารถทบทวนความรู้เดิมได้เสมอตามความต้องการอีกด้วย ประกอบกับการนำนิทานอิเล็กทรอนิกส์มาปรับใช้กับกับเนื้อหาเรื่อง คำนาม ให้ออกมาในรูปแบบนิทาน ที่มีเรื่องราว ตัวละคร รวมทั้งสร้างสรรค์ออกมาในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัยและเข้าถึงได้ง่าย สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ สืบสม และนพรัตน์ หมีพลัด (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) ด้วย การบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียผ่าน Google Classroom โดยพบว่า ผลการหาประสิทธิภาพของ สื่อที่พัฒนาจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านมีค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อมั่นสูง และจากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการให้นักเรียนได้ไปศึกษาบทเรียนก่อนล่วงหน้าด้วยตนเองนั้น ควรจัดโดยเรียงเป็นลำดับขั้นความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ แลไม่สับสนในเนื้อหาบทเรียน

1.2 การที่ครูผู้สอนให้นักเรียนใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเข้าถึงบทเรียนด้วยตนเองนั้น ครูผู้สอนต้องมีความมั่นใจว่า นักเรียนมีศักยภาพในการเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างแท้จริงและสะดวกสบาย ต้องไม่ทำให้การเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนเป็นเรื่องที่ยากต่อนักเรียนมากกว่าเดิม

1.3 ครูผู้สอนต้องเป็นผู้มีศักยภาพในการสังเกตและคัดกรองผู้เรียนว่า เมื่อมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาบทเรียนล่วงหน้าด้วยตนเองแล้ว นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดทำสื่อนวัตกรรมนิทานอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในแง่ของการออกแบบและการสร้างสรรค์เรื่องราวของนิทานให้เหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง คำนาม กับวิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกวรรณ สืบสม และนพรัตน์ หมีพลัด. (2560). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) ด้วย การบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียผ่าน Google Classroom.* วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปีที่ 6 ฉบับที่ 2. นครศรีธรรมราช: สืบค้นเมื่อ 28 กรกรฎาคม 2565 จาก https:// so04.tci-thaijo.org

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คูมือการจัดการสาระการเรียนรูกลุ่มสาระการเรียนรูภาษาไทยตามหลกสู ตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักกราช2544* . กรุงเทพมหานคร : องคการรับสงสินคาและพัสดุภัณฑ (ร.ส.พ.).

ปกรณ์ ประจัญบาน. (2552). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.* พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.

พัชรินทร์ สิทธิภูมิ อภิรักษ์ อนะมาน และสุวรรณี ยหะกร. (2564). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักการใช้ภาษาไทยและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลักสุโขทัยธรรมธิราช. ปีที่ 14 ฉบับที่ 1. สุโขทัย: สืบค้นเมื่อ 28 กรกรฎาคม 2565 จาก https:// so04.tci-thaijo.org

พิศิษพงษ์ นาคภู่. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับแอพพลิเคชั่นสำหรับเรียนรู้ผ่านวิดีทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์.* การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

Life Quality of People in the Area of Watbost Subdistrict Administrative Organization, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province

ทัศนียา ชาวโพธิ์หลวง[1] อรนันท์ กลันทปุระ[2]
Tadsaniya Chawpholoung, Oranan Gluntapura

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 369 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่า t-test และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ อายุ และสถานภาพ ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords): คุณภาพชีวิต; ประชาชน; องค์การบริหารส่วนตำบล

Received: 2023-05-15 **Revised**: 2023-06-19 **Accepted**: 2023-06-20

[1] ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: tadsaniya.c@ku.th

[2] ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Sciences Kasetsart University. e-mail: fsocong@ku.ac.th

Abstract

This research purposed to investigate the life quality level of the people in the area of Watbost Subdistrict Administrative Organization, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province, and compare the life quality of the people in the area of Watbost Subdistrict Administrative Organization, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province by categorizing according to individual factors. The sample group was 369 people in the area of Watbost Subdistrict Administrative Organization, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province. The research instrument was a questionnaire. The statistics in data analysis consisted of percentage, mean, standard deviation, t-test value, and one-way ANOVA. The statistical significance in this analysis was set at the .05 level. The research results revealed that the people in the area of Watbost Subdistrict Administrative Organization, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province had high life quality. The hypothesis test indicated that diverse individual factors in education, occupation, and average monthly income resulted in the differences in life quality with statistical significance at the .05 level, while various individual factors in genders, ages, and status did not impact the life quality to be varied.

Keywords: life quality; people; subdistrict administrative organization

บทนำ (Introduction)

ทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีชีวิตที่ดี การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนมีมาอย่างยาวนาน เนื่องจากความต้องการของมนุษย์แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมและสังคมที่เป็นอยู่ บุคคลในสังคมเดียวกันอาจมีความต้องการแตกต่างกันตามความจำเป็นของตนเอง ตลอดจนตัวบุคคลเดียวกันในช่วงเวลาที่แตกต่างกันความต้องการก็เปลี่ยนไปด้วย (จักรพงษ์ เกเย็น, 2554) การพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นการสร้างรากฐานสำคัญในการดำรงชีวิตของบุคคล เพื่อให้สามารถพัฒนาตนเองไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ จึงต้องเริ่มจากการพัฒนาทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม เพื่อให้บุคคลมีทัศนคติที่ดี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รวมถึงมีคุณธรรมและจริยธรรม หากสามารถปฏิบัติได้ถือเป็นการยกระดับทั้งตนเองและสังคมให้เกิดคุณค่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมก็จะลดน้อยลง เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ จึงพยายามหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อช่วยให้ประชาชนทุกคนในสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดี (อนรรฆ อิสเฮาะ, 2562)

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ขนาดกลาง) ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 2. การยกระดับคุณภาพชีวิต ชุมชน สังคม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 3. การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา

กีฬา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 4. การพัฒนาด้านสาธารณสุข ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5. การปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ภาครัฐได้กระจายอำนาจในการบริหารงานด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ขับเคลื่อนนโยบายด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน มีหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน (ณฐพร ลิปปานนท์, 2554)

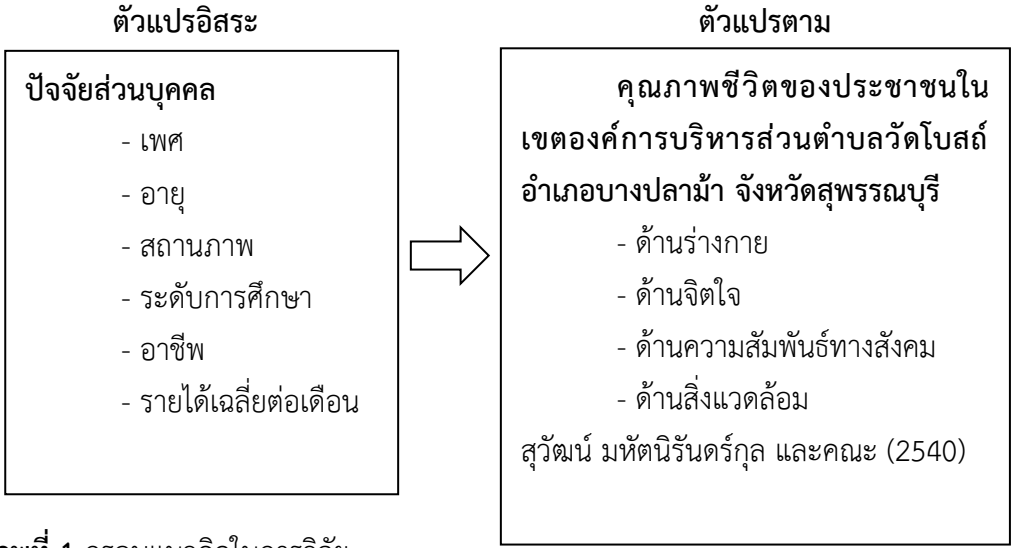
จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง การบริหารงานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4,704 คน (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2565) ผู้วิจัยจึงใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Yamane, 1973) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 369 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี และแนวความคิดต่าง ๆ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยใช้คำถามแบบเลือกตอบ เพื่อเก็บข้อมูลโดยจำแนกจากปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบบสอบถามผู้วิจัยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

กำหนดเกณฑ์ของค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรคำนวณหาอัตรภาคชั้น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง ประชาชนมีความเห็นว่าคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง ประชาชนมีความเห็นว่าคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง ประชาชนมีความเห็นว่าคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (Try-Out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach’s Alpha Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ .964

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

5.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการอธิบายระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

5.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบด้วยค่า t-test

5.4 ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) สำหรับตัวแปรตั้งแต่ 3 กลุ่ม และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ (Fisher’s Least Significant Difference: LSD)

5.5 ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ ระดับ .05

ผลการวิจัย (Research Results)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.0 เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน และร้อยละ 45.0 เป็นเพศชาย จำนวน 166 คน

อายุ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 27.1 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 100 คน รองลงมาร้อยละ 26.3 มีอายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 97 คน ร้อยละ 18.2 มีอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 67 คน ร้อยละ 17.6 มีอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 65 คน และร้อยละ 10.8 มีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 40 คน

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.0 มีสถานภาพสมรส จำนวน 203 คน รองลงมาร้อยละ 38.5 มีสถานภาพโสด จำนวน 142 คน และร้อยละ 6.5 มีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 24 คน

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.5 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 212 คน รองลงมา ร้อยละ 39.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 144 คน และร้อยละ 3.5 มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 13 คน

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 34.4 มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 127 คน รองลงมาร้อยละ 22.2 มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 82 คน ร้อยละ 15.7 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 58 คน ร้อยละ 15.2 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 56 คน และร้อยละ 12.5 มีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 46 คน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32.3 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไป จำนวน 119 คน รองลงมาร้อยละ 29.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 107 คน ร้อยละ 24.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 92 คน และร้อยละ 13.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท จำนวน 51 คน

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านภาพรวม

(n = 369)

คุณภาพชีวิตของประชาชน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต
ด้านร่างกาย	3.77	.517	มาก
ด้านจิตใจ	3.74	.677	มาก
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.07	.633	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.83	.632	มาก
ค่าเฉลี่ย	**3.85**	**.466**	**มาก**

จากตารางที่ 1 คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย

คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านร่างกาย พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก

(ค่าเฉลี่ย 3.77) โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ (ข้อ 5 ค่าเฉลี่ย 4.03) รองลงมาคือ ท่านพึงพอใจในการบริการด้านสาธารณสุขในตำบล (ข้อ 7 ค่าเฉลี่ย 3.85) องค์การบริหารส่วนตำบลมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย (ข้อ3 ค่าเฉลี่ย 3.82) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการตรวจสุขภาพให้แก่ประชาชนในตำบล (ข้อ 6 ค่าเฉลี่ย 3.71) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (ข้อ 4 ค่าเฉลี่ย 3.69) ชุมชนของท่านมีสถานที่เพื่อใช้ในการออกกำลังกาย (ข้อ 2 ค่าเฉลี่ย 3.68) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาเพื่อใช้ในการออกกำลังกาย (ข้อ 1 ค่าเฉลี่ย 3.62)

2. ด้านจิตใจ

คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านจิตใจ พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่อง ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี (ข้อ 4 ค่าเฉลี่ย 3.97) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมทำบุญตักบาตรในวันสำคัญอยู่เสมอ (ข้อ 2 ค่าเฉลี่ย 3.92) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีในชุมชน(ข้อ3 ค่าเฉลี่ย 3.78) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา (ข้อ 1 ค่าเฉลี่ย 3.71) ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน (ข้อ 6 ค่าเฉลี่ย 3.63) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดกิจกรรมจิตอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน (ข้อ 5 ค่าเฉลี่ย 3.60) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง ชุมชนของท่านมีสถานที่ให้ท่านได้พักผ่อนหย่อนใจ (ข้อ 7 ค่าเฉลี่ย 3.59)

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07) โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่อง ท่านพึงพอใจในการแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ปัญหาน้ำท่วม (ข้อ 7 ค่าเฉลี่ย 4.20) รองลงมาคือ ท่านได้รับความช่วยเหลือจากองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อท่านพบเจอกับปัญหา เช่น ปัญหาน้ำท่วม (ข้อ 5 ค่าเฉลี่ย 4.19) องค์การบริหารส่วนตำบลรับฟังความคิดเห็นของท่าน เมื่อท่านพบเจอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ปัญหาน้ำท่วม และองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ปัญหาน้ำท่วม (ข้อ 3 และข้อ 4 ค่าเฉลี่ย 4.18) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 ข้อ ท่านและองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ปัญหาน้ำท่วม (ข้อ 6 ค่าเฉลี่ย 4.17) องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาชุมชน (ข้อ 2 ค่าเฉลี่ย 3.93) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนได้พบปะสังสรรค์และทำกิจกรรมร่วมกัน (ข้อ 1 ค่าเฉลี่ย 3.66)

4. ด้านสิ่งแวดล้อม

คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.83) โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการก่อสร้างปรับปรุงซ่อมแซมถนนเพื่อให้การเดินทางสะดวกและปลอดภัย (ข้อ 2 ค่าเฉลี่ย 4.19) รองลงมาคือองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารจัดการน้ำประปาในชุมชนให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค (ข้อ 6 ค่าเฉลี่ย 3.96) องค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวทางป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในชุมชน (ข้อ 7 ค่าเฉลี่ย 3.83) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารจัดการไฟฟ้าในชุมชนให้มีแสงสว่างเพียงพอยามค่ำคืน (ข้อ 5 ค่าเฉลี่ย 3.79) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ท่านทราบ (ข้อ 4 ค่าเฉลี่ย 3.78) องค์การบริหารส่วนตำบลมีการรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (ข้อ 3 ค่าเฉลี่ย 3.71) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาดูแลแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อป้องกันน้ำเน่าเสีย (ข้อ 1 ค่าเฉลี่ย 3.55)

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ระดับนัยสำคัญ Sig.	ผลการทดสอบ	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1. เพศ	.996	-	✓
2. อายุ	.354	-	✓
3. สภาพภาพ	.735	-	✓
4. ระดับการศึกษา	.000*	✓	-
5. อาชีพ	.001*	✓	-
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	.005*	✓	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านร่างกาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ อาจเป็นเพราะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์เข้ามาควบคุมการแพร่ระบาดโดยการฉีดยาฆ่าเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) บริเวณชุมชน จัดรถรับส่งให้ประชาชนที่ได้รับเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID 19) ไปยังสถานพยาบาล

มีการจัดส่งอาหารให้ผู้ที่มีความเสี่ยงสูงที่อยู่ระหว่างการกักตัว และองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์มีการฉีดพ่นหมอกควันเพื่อกำจัดยุงลาย และทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เพื่อป้องกันโรคไข้เลือดออก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาเพื่อใช้ในการออกกำลังกาย อาจเป็นเพราะงบประมาณที่มีอย่างจำกัด จึงมีการจัดสรรอุปกรณ์การกีฬาไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ทำให้ประชาชนไม่ได้ใช้ประโยชน์อุปกรณ์กีฬากันอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรางทิพย์ ภักดีคีรีไพรวัลย์ (2559) ศึกษาเรื่องการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง พบว่า ด้านสุขภาพกาย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีมาก

2. ด้านจิตใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่อง ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมประเพณี อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์มีการจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ประเพณีในชุมชน เช่น ประเพณีสารทพวน ประเพณีกำฟ้า ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าประเพณีดั้งเดิมในชุมชน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์สืบสานประเพณีในชุมชน และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง ชุมชนของท่านมีสถานที่ให้ท่านได้พักผ่อนหย่อนใจ อาจเป็นเพราะพื้นที่สวนสาธารณะและสถานที่เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้ใช้พบปะพูดคุยกันมีอย่างจำกัด ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่มีสถานที่ให้ได้ใช้พบปะพูดคุย หรือใช้ในการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ นามมุงคุณ (2559) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านจิตใจ ประชาชนมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่อง ท่านพึงพอใจในการแก้ปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ปัญหาน้ำท่วม อาจเป็นเพราะพื้นที่ตำบลวัดโบสถ์ เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีน้ำท่วมขังเป็นประจำทุกปี ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อน องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ จึงเข้ามาดำเนินการช่วยเหลือประชาชน เช่น มีการทำแนวกันน้ำ สุขาลอยน้ำ ถุงยังชีพ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนได้พบปะสังสรรค์และทำกิจกรรมร่วมกัน อาจเป็นเพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ภาครัฐมีนโยบายให้ทุกภาคส่วนเว้นระยะห่างทางสังคม จึงทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ มีการชะลอการจัดกิจกรรมทางสังคมออกไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวัฒน์ ขันโท (2557) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา พบว่า ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

4. ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการก่อสร้างปรับปรุง ซ่อมแซมถนนเพื่อให้การเดินทางสะดวกและปลอดภัย อาจเป็นเพราะเมื่อถนนเกิดการชำรุด องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์เร่งดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซม เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ถนนอย่างปลอดภัย และมีการก่อสร้างถนน

ในพื้นที่ชุมชนให้ประชาชนสามารถใช้ในการเดินทางไปมาอย่างสะดวก และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาดูแลแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อป้องกันน้ำเน่าเสีย อาจเป็นเพราะลำคลองในพื้นที่ตำบลวัดโบสถ์เชื่อมต่อกับพื้นที่ตำบลอื่น ๆ ทำให้มีผักตบชวาลอยมาติดบริเวณลำคลองในพื้นที่ตำบลวัดโบสถ์อยู่เป็นประจำ และประชาชนบางส่วนไม่รักษาสิ่งแวดล้อม มีการทิ้งขยะลงลำคลอง ส่งผลให้น้ำในลำคลองเน่าเสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนรรฆ อิสเฮาะ (2562) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกเพศ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์อย่างเท่าเทียมกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนทุกช่วงวัย สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนได้

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ ไม่จำกัดสถานภาพในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือการเข้ามาแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อความเท่าเทียมกันของประชาชนทุกคนในชุมชน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความสนใจในการรับรู้ข่าวสาร และกิจกรรมต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ดำเนินการจัดขึ้นมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะช่วงเวลาในการประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนต่างกัน ส่งผลให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนมีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีช่วงเวลาในการหารายได้ต่างกัน ส่งผลให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านร่างกาย ผลจากการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนอุปกรณ์กีฬาเพื่อใช้ในการออกกำลังกาย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ควรมีการจัดสรรอุปกรณ์การกีฬาให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน ให้ประชาชนได้ใช้ในการออกกำลังกาย เพื่อให้ประชาชนได้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง

1.2 ด้านจิตใจ ผลจากการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง ชุมชนของท่านมีสถานที่ให้ท่านได้พักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ควรมีการจัดสถานที่หรือพื้นที่สวนสาธารณะในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มาใช้ในการพักผ่อนหรือพบปะพูดคุยกันเพื่อคลายความเครียด

1.3 ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ผลจากการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนได้พบปะสังสรรค์และทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ควรจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าร่วมเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของประชาชนในชุมชน

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม ผลจากการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาดูแลแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อป้องกันน้ำเน่าเสีย ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ควรมีการสำรวจลำคลองในชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพน้ำอยู่เสมอ โดยการกำจัดผักตบชวาและขยะในลำคลอง และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในชุมชนไม่ทิ้งขยะลงในลำคลอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การสัมภาษณ์ประชาชนให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ได้นำผลการศึกษาวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดโบสถ์ กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กุหลาบ รัตนสัจธรรม และคณะ. (2535). *การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในวิธีการดำเนินงานวางแผน พัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานในระดับหมู่บ้าน.* ชลบุรี: คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

จักรพงษ์ เกเย็น. (2554). *คุณภาพชีวิตผู้อยู่อาศัยในชุมชนของการเคหะแห่งชาติในเขตกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณี โครงการเคหะชุมชนทุ่งสองห้อง อาคารแฟลตเช่า.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพัฒนาสังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จุฑามาศ นามมุงคุณ. (2559). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.* วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณฐพร ลิปปานนท์. (2554). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อเวฬุ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.* ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐวัฒน์ ขันโท. (2557). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา.* ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิศารัตน์ ศิลปเดช. (2540*). ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต.* กรุงเทพฯ: พิศิษฐ์การพิมพ์.

ปรางทิพย์ ภักดีศรีไพรวัลย์. (2559). *การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง.* สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). *ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ. (2540*). เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุด 100 ตัวชี้วัดและ 26 ตัวชี้วัด.* เชียงใหม่: โรงพยาบาลสวนปรุง.

อนรรฆ อิสเฮาะ. (2562*). คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา.* สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Escap. (1990). *Guidelines on Methodological Approaches to the Conduct of a Regional Survey of the Quality of life as on Aspect of Human Resources Development.* New York: McGraw-Hill.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* New York: Harper and Row.

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม Geogebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตรพีระมิดกรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Implementation of Star Strategy Learning Activities with Geogebra Program to Improve Concepts in Mathematics for Grade 9 Students on the Toplc of Pyramid, Cone and Sphere Surface Area and Volume

ปทุมมา อยู่สอน[1] รัชฎา วิริยะพงศ์[2] วนินทร พูนไพบูลย์พิพัฒน์[3]
Pathumma Yuson, Ratchda Viriyapong, Wanintorn Poonpaiboonpipat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ 2) เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีผู้เข้าร่วมวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน จากโรงเรียนขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดพิษณุโลก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ ระยะเวลาทั้งหมด 13 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้และแบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ ผลที่ได้จากการศึกษานำไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติดังนี้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละและ t-test one sample รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยโดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประเด็นที่ผู้สอนควรเน้น ดังนี้ ควรมีการทบทวนความรู้พื้นฐานที่จำเป็นเพื่อให้นักเรียนสามารถนำมาต่อยอดกับเนื้อหาที่เรียนปัจจุบัน ควรแนะนำวิธีการใช้โปรแกรม GeoGebra เบื้องต้น รวมไปถึงพื้นฐานการใช้สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายทางคณิตศาสตร์จากคอมพิวเตอร์และในขณะการจัดการเรียนการสอนควรให้นักเรียนวิเคราะห์โจทย์โดยเริ่มจากการให้พูดออกมาเป็นประโยค 2. นักเรียนมีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยได้คะแนนเฉลี่ย 17.83 จากคะแนนเต็ม 24 คะแนนคิดเป็น

Received: 2023-05-15 **Revised**: 2023-07-04 **Accepted**: 2023-07-08

[1] [3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Education Faculty, Naresuan University, Thailand.

[2] ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Department of Mathematics, Faculty of Science, Naresuan University, Thailand. Corresponding Author e-mail: Pathummay64@nu.ac.th

ร้อยละ 74.29 ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ (Completed Understanding: CU)
คำสำคัญ (Keywords): กลวิธี STAR; GeoGebra; มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์; พื้นที่ผิวปริมาตร

Abstract

This research aims to; 1) develop the learning activity using the STAR strategy and the GeoGebra program to enhance ninth-grade students' mathematical concepts in the surface area and volume of the pyramid, cone, and sphere. 2) developed activity is used to study students' conceptual ability in the surface area and volume of the pyramid, cone, and sphere after learning through learning activity using the STAR strategy and the GeoGebra program. The participants were twelve night-grade students from a middle-sized school in Phitsanulok province, Thailand. The research was conducted in the second semester of the 2022 academic year. The researcher used classroom action research consisting of three action cycles for thirteen learning hours in total. Research tools include learning plans, a learning activity reflective form, and a conceptual mathematics test. All collecting data was analyzed by using statistics which are mean, standard derivation, percentage, and one sample t-test (with test value of 65%) including content analysis. With this, the result points out as follows, 1. There are several points that the teacher should be concerned about when implying the developed activities in the classroom. Firstly, the teacher should review students' prior knowledge to help apply it to the current study. Secondly, the student should practice using the GeoGebra program and mathematical symbols on computers. Finally, students should analyze the problem by saying aloud as sentences. 2. The results from the analysis of a conceptual mathematics test showed the students' conceptual mathematics is higher than the criteria of 65%, which is statistically significant at .05. The mean score is 17.83 (out of 24 points), which is 74.29%. Furthermore, when considering further into each question in the test, the results show that most students are at the completed understanding (CU) level.
Keywords: STAR strategy; GeoGebra program; Mathematical concepts; Surface area and volume

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ การศึกษาคณิตศาสตร์ไม่ได้มีประโยชน์เพียงเพื่อการคำนวณ หากแต่คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวกับมโนทัศน์ มีลักษณะที่เป็นสากลเป็นภาษาสัญลักษณ์ โดยมีการกำหนดสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์แบบมีความเป็นเหตุเป็นผล คณิตศาสตร์เป็นทั้งศาสตร์ทั้งศิลป์ เกี่ยวข้องกับความคิด เป็นโครงสร้างที่มีเหตุผล และมีความเป็นศิลปะ ฝึกการคิดอย่างมีระบบระเบียบ ฝึกการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล ซึ่งเป้าหมายของการเรียนรู้คณิตศาสตร์นั้นต้องการให้นักเรียนได้มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ มีทักษะการคิดคำนวณ สามารถนำหลักการ กฎ สูตร มาใช้ และสามารถแก้ปัญหาได้ (สิริพร ทิพย์คง, อ้างถึงใน

ชมนาด เชื้อสุวรรณ, 2561) การจัดการศึกษาด้านคณิตศาสตร์ของประเทศไทยที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (อัมพร ม้าคนอง, 2552) จะเห็นได้จากการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA (Programme for International Student Assessment) ผลการประเมินอยู่ที่ 393, 419, และ 426 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาด้านความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ พบว่า กลุ่มโรงเรียนที่เน้นวิทย์ และสาธิต นักเรียนมีคะแนนคณิตศาสตร์สูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD (The Organization for Economic Co-operation and Development) ส่วนกลุ่มอื่น ๆ นั้นมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, ม.ป.ป: ออนไลน์) ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - Net) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 – 2564 พบว่าผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานในรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลดลงอย่างต่อเนื่อง นั่นคือ 30.04, 26.73, 25.46 และ 24.47 ตามลำดับ โดยมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 (สถาบันการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561-2564: ออนไลน์) นั่นแสดงให้เห็นว่าการศึกษาไทยจำเป็นต้องหาแนวทางในการพัฒนาผลการเรียนรู้คณิตศาสตร์ให้สูงขึ้นโดยเร็ว

ผลการประเมินข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนยังมีความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ไม่ดีพอทั้งความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาคณิตศาสตร์ (Mathematic Knowledge) ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ (Mathematics Skills and Process) และความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Thought) ซึ่งพื้นฐานความรู้ความสามารถเหล่านี้ คือ มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์อันเป็นความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับเนื้อหาคณิตศาสตร์เฉพาะใด ๆ อีกทั้งเป็นพื้นฐานการคิดและการใช้งานของคณิตศาสตร์ ผู้เรียนที่มีมโนทัศน์ที่ดี มักเป็นผู้ที่มีความเข้าใจเนื้อหาคณิตศาสตร์อย่างถ่องแท้ สามารถอธิบายความหมาย หลักการ และที่มาของความรู้เหล่านั้นได้ชัดเจนตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้เหล่านั้นไปใช้แก้ปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงได้อย่างสมเหตุสมผล (อัมพร ม้าคนอง, 2552) ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสบการณ์สอนหลายปี พบว่า นักเรียนขาดความเข้าใจในมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการต่อยอดความรู้ทางคณิตศาสตร์ นักเรียนยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับรูปทรงเรขาคณิต สังเกตจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนที่ผ่านมา นักเรียนไม่ทราบความหมายของตัวแปรที่อยู่ในสูตรเพื่อใช้หาคำตอบส่งผลต่อการคำนวณหาคำตอบที่โจทย์ต้องการ อีกทั้งยังพบว่านักเรียนมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนอยู่มากระหว่างสูงตรงกับสูงเอียงของพีระมิด เช่นเดียวกันกับรัศมีกับเส้นผ่านศูนย์กลาง จากประเด็นที่กล่าวมากทั้งหมดล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถคำนวณหาพื้นที่ผิวและปริมาตรได้

ฉะนั้นการพัฒนามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีแนวทางที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เนื่องด้วยเนื้อหาทางคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรมและการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ต้องอาศัยความสามารถในการวิเคราะห์โจทย์ ความเข้าใจทางภาษา เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่โจทย์กำหนด และสิ่งที่ต้องหาคำตอบ จากการค้นคว้าพบว่ากลวิธี STAR (STAR Strategy Steps) เป็นกลวิธีการสอนแบบหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนแก้ปัญหาทีละขั้นตอนจนนำไปสู่การหาคำตอบในที่สุดโดย

Gagnon and Maccini (2001) ได้อธิบายถึงขั้นตอนการแก้ปัญหาตามกลวิธี STAR ไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 S (Search the Word Problem) ขั้นศึกษาโจทย์ปัญหา ระบุข้อมูลจากโจทย์ ขั้นที่ 2 T (Translate the Problem) ขั้นแปลงข้อมูลที่มีอยู่ในโจทย์ปัญหา ขั้นที่ 3 A (Answer the Problem) ขั้นดำเนินการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา และขั้นที่ 4 R (Review the Solution) ขั้นทบทวนคำตอบหรือพิจารณาความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นเป็นตอนเช่นนี้จะส่งผลให้นักเรียนแก้ปัญหาได้ถูกต้อง โดยงานวิจัยที่ผ่านมายังได้ให้ข้อสรุปไว้ว่า กลวิธี STAR ช่วยให้นักเรียนมองเห็นปัญหาได้ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะในขั้นการแปลงข้อมูลที่มีอยู่ในโจทย์ปัญหา (สกุล ไชยวงค์ และ นัฐจิรา บุศย์ดี, 2563) สำหรับโปรแกรม GeoGebra เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนการสอนและการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะในเรขาคณิต พีชคณิต และสถิติโดยสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของซอฟต์แวร์สามารถเป็นสื่อที่ยอดเยี่ยมในการช่วยให้ผู้ใช้มองเห็นวัตถุเรขาคณิตนามธรรมได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ (Tamam & Dasari, 2021)

สืบเนื่องจากคุณลักษณะของกลวิธี STAR และ โปรแกรม GeoGebra สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra โดยนำโปรแกรม GeoGebra มาสอดแทรกไว้ในขั้นสอน ผู้วิจัยคาดหวังว่าผลจากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนขยายโอกาสขนาดกลางแห่งหนึ่งในจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 1 ห้องเรียน ทั้งหมด 12 คน ประกอบด้วยนักเรียนชาย 2 คน และนักเรียนหญิง 10 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม จำนวน 13 ชั่วโมง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ระดับชั้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 13 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละวงจรมีรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

วงจรที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปริมาตรของพีระมิด จำนวน 3 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พื้นที่ผิวของพีระมิด จำนวน 2 ชั่วโมง

วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ปริมาตรของกรวย จำนวน 3 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พื้นที่ผิวของกรวย จำนวน 2 ชั่วโมง

วงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ปริมาตรของทรงกลม จำนวน 2 ชั่วโมง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง พื้นที่ผิวของทรงกลม จำนวน 1 ชั่วโมง

ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาคณิตศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อตรวจความเหมาะสม พบว่า มีค่าเฉลี่ย 4.35 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.48 ซึ่งถือว่าแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเหมาะสมมากและสามารถนำไปใช้ได้

2. แบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์

แบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์เป็นแบบทดสอบแบบต่อเนื่องสองขั้นตอน ตอนที่ 1 แบบถูกผิด ตอนที่ 2 เขียนแสดงเหตุผลประกอบคำตอบจากตอนที่ 1 จำนวน 12 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน ซึ่งผู้วิจัยนำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อคำถาม สามารถนำไปใช้ได้

3. แบบสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตการณ์ จดบันทึกระหว่างการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจดบันทึกในแต่ละวงจรว่ากิจกรรมการเรียนรู้สามารถช่วยส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ได้หรือไม่อย่างไร และควรแก้ไข หรือปรับปรุงอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไปของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบเหมาะสม พบว่า แบบสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมและนำไปใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการและวิเคราะห์ภาพรวมทั้งหมดอีกครั้ง เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ

2. เพื่อศึกษามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และจัดระดับมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ตามกลุ่มตามระดับความเข้าใจ ดังตารางที่ 2

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบวัดมโนทัศน์

2.1.1 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ นำคะแนนมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมโนทัศน์ กับเกณฑ์ร้อยละ 65 โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบกลุ่มเดียว (t-test one sample) และแปลผล

ตาราง 1 เกณฑ์การให้คะแนนแบบรวมของแบบทดสอบแบบต่อเนื่องสองขั้นตอน

ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
2	ตอบถูกต้องพร้อมทั้งให้เหตุผลได้ตามหลักการทางคณิตศาสตร์
1	ตอบถูกต้อง แต่ไม่สามารถให้เหตุผลตามหลักการทางคณิตศาสตร์ได้ หรือ ตอบไม่ถูกต้อง แต่บอกสามารถให้เหตุผลตามหลักการทางคณิตศาสตร์ได้
0	ตอบไม่ถูกต้องและบอกเหตุผลประกอบไม่ถูกต้อง

2.1.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์คำตอบส่วนถูกผิดกับส่วนที่เขียนแสดงเหตุผลแล้วจัดระดับตามเกณฑ์การวัดและประเมินมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของ Westbrook & Marek (1991 อ้างถึงในสวนีย์ เพ็ชรพงศ์, 2557) โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มตามระดับความเข้าใจ คำนวณค่าร้อยละของแต่ละระดับความเข้าใจที่จำแนกได้และรายงานผลในรูปแบบของร้อยละและความเรียง

ตาราง 2 เกณฑ์การวัดและประเมินมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ตามกลุ่มตามระดับความเข้าใจ

ระดับความเข้าใจ	ความหมาย	รหัส
ความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์	คำตอบของนักเรียนถูกและให้เหตุผลถูกต้องสมบูรณ์ครบองค์ประกอบที่สำคัญ	(Complete Understanding: CU)
ความเข้าใจที่ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์	คำตอบของนักเรียนถูกและการให้เหตุผลถูกแต่ขาดองค์ประกอบที่สำคัญบางส่วน	(Partial Understanding: PU)

ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนบางส่วน	คำตอบของนักเรียนถูกบางส่วนแต่บางส่วนแสดงความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน	(Partial Understanding with Specific Alternative Conception: PS)
ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน	คำตอบของนักเรียนแสดงความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนทั้งหมด	(Alternative Conception: AC)
ไม่เข้าใจ	คำตอบของนักเรียนไม่ตรงกับคำถามหรือนักเรียนไม่ตอบคำถาม	(No Understanding: NU)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยปฏิบัติการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วพบว่ามีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ดังต่อไปนี้

ขั้นนำ ครูควรทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้เรียนในเนื้อหาถัดไป ตัวอย่างเนื้อหา ได้แก่ หน่วยการวัดความยาว การหาร การคูณทศนิยม การหาพื้นที่ เลขยกกำลัง ทฤษฎีบทพีทาโกรัส รวมไปถึงสอนการใช้ โปรแกรม GeoGebra เบื้องต้น พร้อมทั้งสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการพิมพ์คอมพิวเตอร์

ขั้นสอน

ขั้น S (Search the Word Problem) ศึกษาโจทย์ปัญหา ครูควรให้นักเรียนวิเคราะห์โจทย์ทีละประเด็น เพื่อเป็นลำดับความคิดและขั้นตอนในการหาคำตอบ ฉะนั้นแล้วเพื่อช่วยลำดับความคิดและขั้นตอนในการแก้ปัญหาในโปรแกรม GeoGebra Classroom ควรกำหนดช่วงสำหรับตอบเป็นขั้น ๆ อีกทั้งควรกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์โจทย์โดยเริ่มจากการให้นักเรียนพูดออกมาเป็นประโยค และเขียนทีละข้อ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในสิ่งที่โจทย์กำหนดให้ สิ่งที่โจทย์ต้องการหาและสิ่งที่จะต้องหาเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การคำนวณในการหาคำตอบ

ขั้น T (Translate the Problem) ขั้นแปลงข้อมูลที่มีอยู่ในโจทย์ปัญหา ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำองค์ความรู้แรกซึ่งอาจจะเกิดจากการวาดภาพในกระดาษมานำเสนอในส่วนที่เป็นการแปลงข้อมูลจากโจทย์ นอกเหนือจากการวาดในโปรแกรม GeoGebra เพียงอย่างเดียว และควรมีใบกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อจะได้วัดองค์ความรู้ว่านักเรียนเข้าใจและสามารถแปลงโจทย์

ออกมาเป็นภาพเพื่อใช้หาคำตอบได้จริง นอกจากนี้สื่อที่เป็นสามมิติจากโปรแกรม GeoGebra ควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น สื่อรูปคลี่ควรคลี่ออกมาได้หลายรูปแบบ เป็นต้น

ขั้น A (Answer the Problem) การดำเนินการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา ครูควรมีใบกิจกรรมที่หลากหลายที่เริ่มจากง่ายไปยากเพื่อนักเรียนจะได้ลำดับขั้นตอน ฝึกทักษะการคิดคำนวณและคิดหาคำตอบหลายวิธีที่แตกต่างกันออกไป จนนำไปสู่การแก้โจทย์ปัญหาที่ซับซ้อนได้ นอกจากนี้ในส่วนของในโปรแกรม GeoGebra Classroom ถ้าโจทย์มีข้อคำถามหลายข้อย่อยภายในข้อเดียว ควรใส่ข้อคำถามแต่ละข้อแยกออกมาเพื่อให้ง่ายต่อการคิดคำนวณ

ขั้น R (Review the Solution) การทบทวนคำตอบหรือพิจารณาความสมเหตุสมผลของคำตอบ ครูควรเน้นย้ำการตรวจสอบคำตอบและพิจารณาความสมเหตุสมผลของคำตอบ โดยให้นักเรียนอ่านโจทย์ซ้ำอีกครั้ง พร้อมตรวจสอบว่าคำตอบสอดคล้องกับข้อมูลหรือไม่ จากนั้นนำคำตอบที่ได้ไปแทนค่าเพื่อตรวจสอบว่าสอดคล้องกับประโยคสัญลักษณ์ตั้งต้นหรือไม่ ทั้งนี้ขั้นการทบทวนคำตอบควรมีผลสะท้อนกลับเพื่อให้นักเรียนทราบว่าสิ่งที่นักเรียนตรวจสอบหรือหาคำตอบมาถูกหรือผิดจากโปรแกรม GeoGebra

ขั้นสรุป ครูควรสรุปกิจกรรมโดยการให้นักเรียนได้ร่วมกับอภิปรายเพื่อที่ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์คำตอบร่วมกัน

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 65

ตารางที่ 3 ผลการส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการเรียน เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม กับเกณฑ์ร้อยละ 65 (คะแนนเต็ม 24 ผ่านเกณฑ์ 15.6 คะแนน)

คะแนน	n	$\bar{x}$	ร้อยละ	$S.D.$	t	sig
หลังการเรียน	12	17.83	74.29	2.517	3.074*	.000*

หมายเหตุ *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ตามระดับความเข้าใจ

ตารางที่ 4 แสดงมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ตามระดับความเข้าใจ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (N = 12)

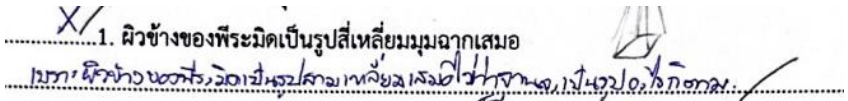
แบบทดสอบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์	จำนวนของผู้เรียนในแต่ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)				
	CU	PU	PS	AC	NU
พื้นที่ผิวและปริมาตรพีระมิด	11 (91.67)	1 (8.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
พื้นที่ผิวและปริมาตรกรวย	9 (75.00)	0	2 (16.67)	1 (8.33)	0 (0.00)
พื้นที่ผิวและปริมาตรทรงกลม	4 (33.33)	3 (25.00)	2 (16.67)	4 (33.33)	0 (0.00)

จากการผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวย และทรงกลม พบว่า ผลการส่งเสริมมโนทัศน์จากแบบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังการเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยได้คะแนนเฉลี่ย 17.83 (คะแนนเต็ม 24) คิดเป็นร้อยละ 74.29 เมื่อวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ (CU)

ตัวอย่างการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ข้อที่ 1

ตัวอย่างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีความเข้าใจอยู่ในระดับที่ถูกต้องสมบูรณ์ (Complete Understanding: CU)

เนื่องจากคำตอบของนักเรียนถูกต้อง สามารถตอบคำถามและให้เหตุผลที่ถูกต้องสมบูรณ์ คือ นักเรียนสามารถพิจารณาข้อความที่กำหนดมาให้ได้ว่าผิด และเขียนเหตุผลที่เป็นมโนทัศน์ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ คือ หน้าของพีระมิดฐานเหลี่ยมใด ๆ เป็นรูปสามเหลี่ยมเสมอ ผลลัพธ์ที่ได้ เป็นดังภาพที่ 1

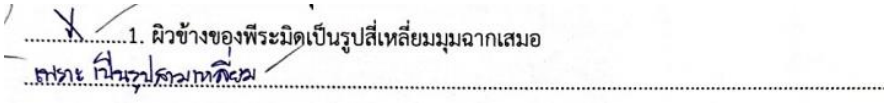

“เพราะผิวข้างของพีระมิดเป็นรูปสามเหลี่ยมเสมอ เมื่อฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส”

ภาพ 1 แสดงตัวอย่างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์การทำแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ข้อที่ 1 ที่มีความเข้าใจอยู่ในระดับที่ถูกต้องสมบูรณ์ (Complete Understanding: CU)

ตัวอย่างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีความเข้าใจอยู่ในระดับที่มีความเข้าใจที่ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์ (PU)

เนื่องจากคำตอบของนักเรียนและการให้เหตุผลถูกต้องแต่ขาดองค์ประกอบที่สำคัญบางส่วน คือ นักเรียนสามารถพิจารณาข้อความที่กำหนดมาให้ได้ว่าผิด แต่ให้เหตุผลว่า เป็นรูปสามเหลี่ยม ผลลัพธ์ที่ได้เป็นดังภาพที่ 2

“เพราะเป็นรูปสามเหลี่ยม”

ภาพ 2 แสดงตัวอย่างมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์การทำแบบทดสอบวัดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ข้อที่ 1 ที่มีความเข้าใจอยู่ในมีความเข้าใจที่ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์ (PU)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน 1) ขั้นนำ 2) ขั้นสอน ซึ่งประกอบด้วย ขั้น S (Search the Word Problem) ศึกษาโจทย์ปัญหา ขั้น T (Translate the Problem) ขั้นแปลงข้อมูลที่มีอยู่ในโจทย์ปัญหา ขั้น A (Answer the Problem) การดำเนินการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา ขั้น R (Review the Solution) การทบทวนคำตอบหรือพิจารณาความสมเหตุสมผลของคำตอบ 3) ขั้นสรุป แต่ละขั้นมีจุดเน้นที่ช่วยส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ โดยครูควรทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปใช้เรียนในเนื้อหาถัดไป รวมไปถึงสอนการใช้โปรแกรม GeoGebra เบื้องต้น พร้อมทั้งวิธีการพิมพ์สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์จากคอมพิวเตอร์ ครูควรให้นักเรียนวิเคราะห์โจทย์ทีละประเด็น เพื่อเป็นลำดับความคิดและขั้นตอนในการหาคำตอบ ฉะนั้นแล้วเพื่อช่วยลำดับความคิดและขั้นตอนในการแก้ปัญหาในโปรแกรม GeoGebra Classroom ควรกำหนดช่วงสำหรับตอบเป็นขั้น ๆ อีกทั้งควรกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์โจทย์โดยเริ่มจากการให้นักเรียนพูดออกมาเป็นประโยค และเขียนทีละข้อ นอกจากนี้ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำองค์ความรู้แรกซึ่งอาจจะเกิดจากการวาดภาพในกระดาษมานำเสนอในส่วนที่เป็นการแปลงข้อมูลจากโจทย์ ครูควรมีใบกิจกรรมที่หลากหลายที่เริ่มจากง่ายไปยากเพื่อนักเรียนจะได้ลำดับขั้นตอนเพื่อเป็นการฝึกทักษะการคิดคำนวณและคิดหาคำตอบหลายวิธีที่แตกต่างกันออกไป จน

นำไปสู่การแก้โจทย์ปัญหาที่ซับซ้อนได้ และครูควรสรุปกิจกรรมโดยการให้นักเรียนได้ร่วมกับอภิปรายเพื่อที่ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์คำตอบร่วมกันและใช้สื่อในการร่วมสรุปกิจกรรมเพื่อเป็นการรอบยอดความคิดและให้นักเรียนมองเห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุวร กาญจนมยูร (2538) กล่าวว่าการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ นักเรียนจะต้องรวบรวมความรู้เดิมทั้งหมดที่เรียนมา นำไปวิเคราะห์ข้อความต่าง ๆ ของโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ให้เข้าใจ คิดวิเคราะห์ให้ได้ว่าโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์นั้น ให้หาอะไร จะต้องใช้กระบวนการหรือตัวดำเนินการใดโดยผู้เรียนต้องมีความสามารถเพื่อแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับ น้อมศรี เคท (2521) กล่าวว่า นักเรียนจำเป็นต้องมีทักษะในการอ่านสามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ และสามารถตีความว่าโจทย์กำหนดสิ่งใดให้และต้องการทราบอะไร ซึ่งต่างจากการอ่านทั่ว ๆ ไป ศัพท์บางคำในโจทย์ปัญหามักเป็นคำศัพท์ที่ใช้เฉพาะอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับโสภณ บำรุงสงฆ์ และสมหวัง ไตรต้นวงศ์ (2520) กล่าวว่า ในการสอนคณิตศาสตร์ ครูควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีโอกาสนำความคิดต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ไปใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดทั้งได้นำความรู้ทางคณิตศาสตร์ของตนมาแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการคิดคำนวณอยู่เสมอ เป็นการปูพื้นฐานทางการคิดคำนวณให้แก่นักเรียน ถ้านักเรียนขาดทักษะนี้ก็จะไม่สามารถ บวก ลบ คูณ หาร ได้อย่างถูกต้อง เป็นผลทำให้ไม่สามารถหาคำตอบของโจทย์ปัญหานั้นได้ถูกต้อง

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการส่งเสริมมโนทัศน์จากแบบทดสอบมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra เรื่อง พื้นที่ผิวปริมาตร พีระมิด กรวยและทรงกลม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้นักเรียนมีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยได้คะแนนเฉลี่ย 17.83 (คะแนนเต็ม 24 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 74.29 และเมื่อพิจารณาข้อสอบเป็นรายข้อพบว่านักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ (CU) ทั้งนี้เนื่องจากในขณะจัดการเรียนการสอนนักเรียนได้อาศัยสิ่งที่เป็นรูปธรรมช่วยทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งใบกิจกรรมในระหว่างการเรียนรู้ที่เป็นใบกิจกรรมใช้คำถามที่ลำดับความคิด ให้เชื่อมโยงกับสิ่งที่ได้ก่อนหน้า เพื่อนำมาสรุปเป็นความคิดรวบยอดในคำถามสุดท้าย ใบกิจกรรมลักษณะนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งในการย้ำความเข้าใจของนักเรียนให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนสรุปอธิบายหลักการได้ด้วยตนเองและสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่สิ่งที่เป็นนามธรรมได้ จนนำไปสู่การเกิดมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ในเรื่องพื้นที่ผิวปริมาตรนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร ม้าคนอง (2552) การพัฒนามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์โดยใช้โมเดลการได้มาซึ่งมโนทัศน์และคำถามระดับสูง กล่าวคือ มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับเนื้อหาคณิตศาสตร์เฉพาะใด ๆ และเป็นพื้นฐานการคิดและการใช้งานของคณิตศาสตร์ ผู้เรียนที่มีมโนทัศน์ที่ดี มักเป็นผู้ที่มีความเข้าใจเนื้อหาคณิตศาสตร์อย่างถ่องแท้ สามารถอธิบายความหมาย หลักการ และที่มาของความรู้

เหล่านั้นได้ชัดเจนตลอดจนสามารถเชื่อมโยงความรู้เหล่านั้นไปใช้แก้ปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตจริงได้อย่างสมเหตุสมผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

ครูควรสอนการใช้โปรแกรม GeoGebra และสอนสัญลักษณ์คอมพิวเตอร์ทางคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียน ให้กับนักเรียนก่อนทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความชำนาญในการใช้และสะดวกในการแทนค่า

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี STAR ร่วมกับโปรแกรม GeoGebra ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารและการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถแปลงโจทย์ปัญหาให้อยู่ในรูปสัญลักษณ์ได้ แต่ไม่สามารถเขียนแสดงออกมาเป็นสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ได้ ซึ่งความสามารถดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการสื่อสารและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์

เอกสารอ้างอิง (References)

ชมนาด เชื้อสุวรรณ. (2561). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ Mathematics Instruction*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬามหาวิทยาลัย.

น้อมศรี เคท. 2521. *การสอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ในโครงการอบรมเสริมสรรถภาพครูประถมศึกษา,* กรุงเทพฯ : ภาควิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ. (2564). *นวัตกรรมการทดสอบ รายงานผลการทดสอบ O – Net ด้วยแผนที่ประเทศไทย.* สืบค้นวันที่ 18 พฤษภาคม 2565. จาก https://www.niets.or.th/th/catalog/view/3121.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (ม.ป.ป). *ชุดการฝึกอบรมการยกระดับคุณภาพผู้เรียนสู่ความพร้อมในการประเมินระดับนานาชาติ(PISA) การรู้เรื่อง PISA(OECD's Test)*. สืบค้นวันที่ 18 พฤษภาคม 2565. จาก http://www.dusitaram.ac.th/download/pisa_training/1_PISA/1.pdf.

สกุล ไชยวงค์ และ นัฐจิรา บุศย์ดี. (2563). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีสตาร์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้องช่างอุตสาหกรรม*. วารสารศิลปกรศึกษาศาสตร์วิจัย, 12(2), 289-305.

สวนีย์ เพ็ชรพงศ์. (2557). *ผลการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น 7E ร่วมกับการสร้างผังมโนทัศน์ เรื่อง แสง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*

(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุวร กาญจนมยูร. (2538*). เทคนิคการสอนคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา เล่ม 3*, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

โสภณ บำรุงสงฆ์และสมหวัง ไตรต้นวงศ์. 2520. *เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ.* กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.

อัมพร ม้าคนอง. (2552). *การพัฒนามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์โดยใช้โมเดลการได้มาซึ่งมโนทัศน์และคำถามระดับสูง*. วารสารครุศาสตร์, 37(3), 1-13.

Tamam, B. & Dasari, D. (2021). *The use of Geogebra software in teaching mathematics*. Conference Series Journal, 10, 1-6.

Gagnon, J. and P. Maccini. (2001). *"Preparing Student with Disabilities for Algebra".* Teaching Exceptional Children 34(1): 8-15.

การพัฒนาบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

The Development of Online Learning Lessons on Google Classroom Integrated Application with Active Learning in English for Agriculture for Students Comprehensive Reading Ability for Vocational Certificate Students

ภัทรวิน แจ้งใจ[1] พิชญาภา ยวงสร้อย[2]
Phattarawin Changchai, Pichayapha Yuangsoi

บทคัดย่อ (Abstract)

เป็นงานวิจัยที่ดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างและประเมินคุณภาพของบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลประเมินความสามารถในการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียนโดยบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับ ปวช.3 วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน เครื่องมือการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) บทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 3) แบบประเมินคุณภาพบทเรียน 4) แบบประเมินความสามารถในการอ่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.75, S.D.= 0.43) ด้านคุณภาพบทเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.50 ,S.D.= 0.29) 2) นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีผลประเมินความสามารถในการอ่านหลังการใช้บทเรียนสูงกว่าก่อนใช้บทเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Received: 2023-05-17 **Revised:** 2023-07-12 **Accepted:** 2023-07-17

[1] สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Department of Educational Technology and Communications, Faculty of Education, Naresuan University

[2] สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Department of Educational Technology and Communications, Faculty of Education, Naresuan University. Corresponding Author e-mail: phattarawinc64@nu.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการเรียนรู้เชิงรุก; ความสามารถในการอ่าน; บทเรียนผ่าน Google Classroom

Abstract

It is a research conducted according to the research and development process. The purposes of this study were 1) to develop and evaluate the quality of online learning lessons on Google Classroom integrated application with active learning in English for Agriculture for students comprehensive reading ability. 2) To compare the assessment results of comprehensive reading ability of Vocational Certificate students. Before and after using online learning lessons on Google Classroom integrated application with active learning in English for Agriculture. The samples used in this research, totaling 20 students. They are the 3rd year Vocational Certificate students from Phrae College of Agriculture and Technology, Academic Year 2022. The research tools were 1) Lessons plans 2) Online Lessons learning on Google Classroom integrated application with active learning 3) Lesson quality assessment. 4) Reading ability assessment form. Statistics used in data analysis were mean, standard deviation. and t-test. The research results are as follows 1) Online Learning lessons on Google Classroom integrated application with active learning had a very good quality of content ($\bar{x}$ = 4.75, S.D.= 0.43). The quality of the lessons was at a very good level ($\bar{x}$ = 4.50, S.D.= 0.29). 2) The assessment results of comprehensive reading ability after using the online learning lessons on Google Classroom integrated application with active learning showed a higher score than before using the learning lessons at the statistical significance level of .05.

Keywords: Active Learning; Comprehensive reading ability; Online Learning Lessons on Google Classroom

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2566 ทั้ง 7 ด้าน โดยเฉพาะด้านการยกระบบการศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษาที่มีการบูรณาการการเชื่อมโยงเพื่อสร้างสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มรูปแบบ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เกิด (Active Learning) โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา จะช่วยลดข้อจำกัดต่าง ๆ ของการจัดการศึกษา เช่น ข้อจำกัดด้านระยะทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ทุกเวลา ข้อจำกัดด้านค่าใช้จ่าย หากมีการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ที่ดีจะเป็นการประหยัดเวลาในการสร้าง การใช้งานและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการสร้างเนื้อหาดิจิทัลลดลง ทำให้ปริมาณของเนื้อหาดิจิทัลเพิ่มขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการลดข้อจำกัด ของการศึกษา สถาบันการศึกษาสมัยใหม่จึงได้พยายามจะพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือการถ่ายทอดและการเรียนรู้ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ยกระดับการศึกษาให้แก่ผู้เรียน เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น (ยืน ภู่วรวรรณ, 2551) อ้างใน ลาภวัต วงศ์ประชา, 2561)

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 : ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : แผนที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา : กิจกรรมปฏิรูปที่ 2 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนในศตวรรษ ที่ 21 กิจกรรมปฏิรูปที่ 3 การปฏิรูปกลไก และระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน นโยบายรัฐบาลหลัก 12 ด้าน : ข้อ 8 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย นโยบายรัฐบาลเร่งด่วน 12 เรื่อง : ข้อ 7 การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ความสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 : ข้อ 2 การยกระดับพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ข้อ 9 พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรอาชีวศึกษาให้มีสมรรถนะในการใช้และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยในโลกดิจิทัล และโลกอนาคต

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสื่อสารภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว ทำให้โอกาสในการสื่อสารระหว่างผู้สอน และผู้เรียนในสภาพการณ์ที่ต่างกันลดน้อยลง และเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีเพื่อลดข้อจำกัดดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยความคาดหวังที่จะนำเทคโนโลยี Google Classroom เป็นหนึ่งใน Google Apps for Education มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สามารถสร้าง ความปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อีกทั้งการใช้นวัตกรรมด้วยเทคโนโลยีจะทำให้เกิดความทันสมัย ความน่าสนใจแก่นักศึกษา การลดระยะเวลาในการทำงาน ทำให้เกิดระบบใหม่ในการจัดส่งและจัดเก็บผลงานต่าง ๆ ของผู้เรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างคงทนและคงอยู่ของชิ้นงานได้ในระยะเวลายาวนาน (สุมนา สุขพันธ์, 2561)

ในรายวิชา 20000-1213 ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร ระดับขั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้เรียนจะไม่ค่อยกล้าแสดงออก ไม่กล้าพูด เนื่องจากผู้เรียนกลัวออกเสียงผิด ไม่เหมือนสำเนียงเจ้าของภาษา ผู้เรียนคิดว่าการสนทนาต้องมาจากการท่องจำประโยคเพียงอย่างเดียว ขาดประสบการณ์ ทักษะภาษาอังกฤษในการใช้ในสถานการณ์จริง ไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงทำให้บรรยากาศในห้องเรียนไม่สนุกสนาน จากปัญหาการดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น เน้นการเรียนรู้ภาษาโดยการบูรณาการเนื้อหา สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหมายกับผู้เรียนเพื่อให้จดจำและดึงความรู้ออกมาใช้

ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อแก้ปัญหาในจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน จัดกิจกรรมที่เอื้อต่อความสัมพันธ์ของผู้เรียน ครูและผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและสร้างสถานการณ์เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน เน้นการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่มีอยู่รอบตัวมาบูรณาการ และคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนและสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพมากขึ้น (ชาญชาติ ถนอมตน, 2560)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและประเมินคุณภาพของบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

2. เพื่อเปรียบเทียบผลประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ผู้เรียนที่เข้าใช้บทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีคะแนนหลังการใช้บทเรียนสูงกว่าก่อนการใช้งานบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยที่ดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สาขางานการผลิตพืช และสาขางานการผลิตสัตว์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร จำนวน 4 แผน โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้าง ขอคำแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้กับตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

2. บทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร จำนวน 4 บท โดยนำบทเรียนที่สร้าง ขอคำแนะนำและตรวจสอบแบบประเมินคุณภาพบทเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีความสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

3. แบบประเมินคุณภาพบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร ด้วยแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (Rating scale) ตามแบบลิเคิร์ท (Likert) โดยนำร่างแบบแบบประเมินคุณภาพบทเรียน เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{x}$ = 4.75, S.D.= 0.43) ด้านคุณภาพบทเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{x}$ = 4.50 ,S.D.= 0.29)

4. แบบประเมินความสามารถในการอ่าน มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) แปลค่าได้ 5 ระดับ โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายด้าน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความถูกต้องในการอ่าน 2) น้ำเสียงและการเว้นวรรคตอน และ 3) มีความมั่นใจในการใช้ภาษา โดยนำร่างแบบประเมินความสามารถในการอ่าน เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.92 และแบบประเมินความสามารถในการอ่าน ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้กับตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลจากผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินคุณภาพบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร ด้วยแบบประเมินคุณภาพบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้

เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร โดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบประเมินคุณภาพผู้เชี่ยวชาญ

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยสถิติ t-test Dependent

ผลการวิจัย (Research Results)

การพัฒนาบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร การประเมินคุณภาพบทเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

ตารางที่ 1 แสดงการประเมินคุณภาพบทเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ความชัดเจนถูกต้องของเนื้อหา	5.00	0.00	ดีมาก
2.	ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.58	ดีมาก
3.	ความน่าสนใจในการจัดการเรียนรู้	4.67	0.58	ดีมาก
4.	ความสอดคล้องแบบประเมินความสามารถในการอ่านกับบทเรียน	4.67	0.58	ดีมาก
	เฉลี่ย	**4.75**	**0.43**	**ดีมาก**

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าการประเมินคุณภาพบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร คือ เนื้อหาเรื่องภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร มีความชัดเจนถูกต้องของเนื้อหา สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ความน่าสนใจในการจัดการเรียนรู้ และบทเรียนมีความสอดคล้องกับแบบประเมินความสามารถในการอ่าน ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร การประเมินคุณภาพบทเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านคุณภาพบทเรียน

ตารางที่ 2 แสดงการประเมินคุณภาพบทเรียนจากผู้เชี่ยวชาญ ด้านคุณภาพบทเรียน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ความเหมาะสมในการนำเสนอเหมาะสม	4.33	0.58	ดี
2.	ความเหมาะสมของขนาดตัวหนังสือ รูปแบบ และสี	4.00	0.00	ดี
3.	ภาษาที่ใช้ถูกต้องเหมาะสมกับบทเรียน	4.67	0.58	ดีมาก
4.	ความเหมาะสมในการเชื่อมโยงภาพและข้อความ	4.00	0.58	ดี
5.	ช่วยปูพื้นความรู้เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร	5.00	0.00	ดีมาก
6.	กิจกรรมช่วยสร้างความรู้ในการอ่านได้ดี	4.33	0.58	ดี
7.	บทเรียนช่วยสร้างความเข้าใจเพิ่มเติมจากกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี	4.67	0.58	ดีมาก
8.	ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร	5.00	0.00	ดีมาก
	เฉลี่ย	**4.50**	**0.29**	**ดีมาก**

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าการประเมินคุณภาพบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร คือ ช่วยปูพื้นความรู้เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร ภาษาที่ใช้ถูกต้องเหมาะสมกับบทเรียน บทเรียนช่วยสร้างความเข้าใจเพิ่มเติมจากกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี ความเหมาะสมในการนำเสนอเหมาะสม กิจกรรมช่วยสร้างความรู้ในการอ่านได้ดี ความเหมาะสมของขนาดตัวหนังสือ รูปแบบ และสี ความเหมาะสมในการเชื่อมโยงภาพและข้อความ ตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบผลประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนและหลังการใช้บทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนเรียนและหลังเรียนการใช้บทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร

แบบประเมิน	กลุ่มตัวอย่าง (n)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	Df	T	Sig.
ก่อนการเรียน	20	10.00	1.95	19	18.01	0.0000
หลังการเรียน	20	14.60	2.06			

*p<.05

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าผลการเปรียบเทียบผลประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนและหลังการใช้บทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.00 คะแนนและ 14.60 คะแนน ตามลำดับ มีค่า t เท่ากับ 18.01 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การพัฒนาบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร มีผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.75, S.D.= 0.43) ด้านคุณภาพบทเรียนอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.50 ,S.D.= 0.29) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน และมีการปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดสอบคุณภาพของบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพิมพ์วิภา มะลิลัย, ดำรัส อ่อนเฉวียง และสุขมิตร กอมณี (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาภาษาจีนกลาง เรื่อง พินอิน ด้วยกูเกิลคลาสรูม (Google Classroom) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ วิชาภาษาจีนกลาง เรื่อง พินอิน ด้วย Google Classroom สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร มีความสอดคล้องและเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

2. ผลการเปรียบเทียบผลประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพก่อนและหลังการใช้บทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร พบว่า คะแนนหลังการใช้บทเรียนสูงกว่าก่อนการใช้บทเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.00 คะแนน และ 14.60 คะแนน ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ เนื่องจากบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกการอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจน โดยใช้น้ำเสียงสื่อความรู้สึกของเรื่องที่อ่าน อีกทั้งให้นักเรียนมีการเตรียมตัวเพื่อสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษา ลดความประหม่าและความเขินอาย ทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ร่วมกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ดีขึ้น มีจัดลำดับบทเรียนจากง่ายไปยาก ตลอดจนนักเรียนสามารถหาเวลาว่างทบทวนบทเรียนผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์โน๊ตบุ๊ค เป็นต้น และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ รัชนีวรณ เผ่าวณิชย์, รัฐพล ประดับเวทย์ และนฤมล ศิระวงษ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบผสมผสานร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษอ่าน-เขียนหลังใช้บทเรียนออนไลน์แบบผสมผสานร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคซินเนคติกส์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การพัฒนาบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร เป็นการพัฒนาบทเรียนร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่ส่งเสริมการใช้งานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนสามารถเรียนได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ ลดสภาวะปัญหาคาบเรียนไม่เพียงพอ เปิดโอกาสและความเสมอภาคในการเรียนให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งพัฒนาศักยภาพครูให้มีสมรรถนะในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยในโลกดิจิทัลและโลกอนาคต

1.2 การพัฒนาบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง ภาษาอังกฤษสำหรับงานเกษตร ผู้เรียนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เนื่องจากบทเรียนผ่าน Google Classroom ควรเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตจากจุดที่มีความแรงของสัญญาณในระดับดี เพื่อการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการบูรณาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยวิธีสอนแบบต่าง ๆ ร่วมกับแอปพลิชัน เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ตามสภาพจริง

2.2 บทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยมีการสร้างบทเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ที่ตรงกับรายวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ในครั้งต่อไป

2.3 ควรมีการออกแบบบทเรียนผ่าน Google Classroom ร่วมกับแอปพลิเคชันด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้ครอบคลุมทั้ง 4 ทักษะของภาษาอังกฤษ คือ ฟัง-พูด และอ่าน-เขียน

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมวิชาการ. (2542*). กระบวนการเรียนและยุทธศาสตร์การเรียนรู้.* กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุปแมนเนจเมนท จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

ชาญชาติ ถนอมตน. (2560). *Thailand 4.0 สำเร็จได้ด้วย Education 4.0 ผ่านสถานศึกษาที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้.* สืบค้น 20 มกราคม 2566. จาก https://www.gotoknow.org/posts/628643

พิมพ์วิภา มะลิลัย, ดำรัส อ่อนเฉวียง และสุขมิตร กอมณี. (2563*). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์วิชาภาษาจีนกลาง เรื่อง พินอิน ด้วยกูเกิลคลาสรูม (Google Classroom) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. e-Journal of Education Studies, Burapha University.* 2(2), 31-43.สืบค้นจาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/241795

รัชนีวรณ เผ่าวณิชย์, รัฐพล ประดับเวทย์ และนฤมล ศิระวงษ์. (2564). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบผสมผสานร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถการเขียนภาษาอังกฤษเชิงสร้างสรรค์. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.* 16(2), 63-74.

ลาภวัต วงศ์ประชา. (2561). *แนวทางส่งเสริมการใช้ Google Classroom พัฒนาการเรียนการสอนนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุมมา สุขพันธ์. (2561). การจัดการเทคนิคการสอนด้วยนวัตกรรมห้องเรียนออนไลน์โดย Google Classroom สู่ไทยแลนด์ 4.0 ของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 29(2),* 151-162.

สมพร โกมารทัต. (2562). กลยุทธ์การเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนศตวรรษที่ 21. *วารสารสุทธิปริทัศน์, 33(105),* 187-197.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม

Factors Affecting Management According to Good Governance Principles of Personnel at Nakhon Phanom University

ปพิชญศรา ใสหมี[1] เขมิกา ทองเรือง[2] วรวุฒิ อินทนนท์[3]
Paphitsara Saimee, Khemika Thongrueang, Worawut Inthanon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารและการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (2) ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และ (3) ศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัย คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 296 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ตารางเปรียบเทียบการวิเคราะห์ t-test Independent (t-test) และการวิเคราะห์ One way ANOVA (F-test) หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regressions) ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับปัจจัยทางการบริหารและการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก (2) การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา สังกัด ประเภทบุคลากร ตำแหน่งวิชาชีพ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน (3) ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวัฒนธรรม

Received: 2023-06-09 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม Faculty of Arts and Sciences Nakhon Phanom University. Corresponding Author e-mail: Piyada_hr@npu.ac.th

[2] คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม Faculty of Arts and Sciences Nakhon Phanom University.

[3] คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม Faculty of Arts and Sciences Nakhon Phanom University.

องค์กร (Z_4 Beta = .730) ด้านกลยุทธ์องค์กร (Z_3 Beta = .522) และด้านโครงสร้างองค์กร (Z_2 Beta = .217) (4) แนวทางและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยนครพนม ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ได้ กำหนดแผนการปฏิบัติราชการให้มีความชัดเจน ครบถ้วน ทันสมัย จัดสรรทรัพยากรบุคคลให้เหมาะสมกับโครงสร้าง มอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้เทคโนโลยีอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการปฏิบัติหน้าที่ กระจายอำนาจเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากร มีความก้าวหน้าในตำแหน่ง ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้มีความทันสมัย และสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารจัดการ; หลักธรรมาภิบาล; บุคลากร

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the level of administrative factors and management according to the principles of good governance, (2) to compare management based on good governance principles, and (3) to examine the factors affecting management in accordance with the principles of good governance. The sample group used in this research consisted of 296 personnel from Nakhon Phanom University. The sample was selected using a simple random sampling method. The data collection instrument used was a questionnaire. Statistics used in data analysis were frequency distribution, percentage, mean and standard deviation, one-way analysis of variance, comparison table of independent t-test analysis and one way ANOVA (F-test) analysis, finding the relationship between the variables using Pearson's correlation coefficient and multiple linear regressions analysis. The research results showed that (1) the level of administrative and management factors according to the principles of good governance of Nakhon Phanom University personnel, overall management was at a high level. (2) The management according to the principles of good governance of Nakhon Phanom University personnel classified by personal factors, including educational level, affiliation, personnel type, professional position, and duration of employment were significantly different at the .05 level, and personal factors such as gender, age, and monthly income were not different.

(3) Administrative factors affecting management according to the principles of good governance of Nakhon Phanom University personnel were at the statistical significance level of .05, sorted from the variables affecting the variation in the dependent variables in a standardized form from the highest to the lowest were as

follows: Organizational Culture (Z_4 Beta = .730) Organizational Strategy (Z_3 Beta = .522), and Organizational Structure (Z_2 Beta = .217). (4) Guidelines and suggestions for management according to the principles of good governance of Nakhon Phanom University personnel, namely the university should promote the performance of duties with transparency, honesty and accountability. The performance of duties has been defined with a clear, complete, up-to-date government action plan, allocating human resources to suit the structure. Assigning duties to personnel with knowledge and ability for performing their duties efficiently and effectively, using modern equipment in performing their duties, decentralizing to reduce operational procedures and encouraging personnel to advance in positions by updating laws and regulations to be up-to-date and practical.

Keywords: Management; Good Governance; Personnel

บทนำ (Introduction)

ในโลกยุคปัจจุบันต่างยอมรับกันโดยทั่วไปอยู่แล้วว่าเป็นโลกแห่ง “สังคมอุดมปัญญา” (Intellectual Society) ที่ถือว่ากำลังความรู้ความสามารถของประชากรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ขณะเดียวกันกิจกรรมการแข่งขันที่เข้มข้นที่สุดของยุคสมัยนี้ก็ คือ “การแข่งขันด้านการศึกษา” หากประเทศใดมีการพัฒนาการศึกษาให้เจริญก้าวหน้า มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับได้ทั่วไปแล้ว ประเทศนั้นย่อมจะได้รับความเชื่อมั่นจากนานาประเทศได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจ สังคมของประเทศนั้นมีความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไปด้วย (บัณฑิต เอื้ออาภรณ์. 2564) ดังนั้น การปรับเปลี่ยนบทบาทของสังคม โดยการนำหลักบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนโดยรวมและสังคมไทยขับเคลื่อนไปกับระบบการบริหารงานที่ทำให้เกิดความแข็งแกร่งเพียงพอที่จะแข่งขันกับต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ทิวากร แก้วมณี. 2559)

มหาวิทยาลัยของรัฐเป็นองค์กรหนึ่งที่จำเป็นต้องมีธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในทิศทางปัจจุบันและอนาคตที่มหาวิทยาลัยของรัฐบางแห่งได้ปรับปรุงรูปแบบการบริหารงานไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐไปแล้วและอีกหลาย ๆ แห่งต่างก็มีแนวโน้มจะปรับรูปแบบการบริหารงานไปเป็นดังกล่าวเช่นกัน ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะประชาคมในมหาวิทยาลัยให้ความสนใจธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นแล้วโดยสถานภาพความเป็นมหาวิทยาลัยตามความคาดหวังของสังคมไทยนั้น มหาวิทยาลัยจัดเป็นหน่วยงานที่สำคัญมาก อีกแห่งหนึ่งที่จักต้องธำรงบทบาทธรรมาภิบาลทั้งในแง่การเป็นตัวแบบในเชิงบริหารจัดการองค์กรและการถ่ายทอด หล่อหลอมธรรมาภิบาลให้เกิด

ขึ้นกับประชาคมทุก ๆ ฝ่ายในมหาวิทยาลัย (รัตนะ บัวสนธ์. 2551) สำหรับการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยนครพนมในเรื่องของ “หลักธรรมาภิบาล” ที่อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการที่ชาญฉลาดและธรรมาภิบาล (Smart Management and Governance) คือ เป้าประสงค์มีระบบบริหารจัดองค์กรที่มีธรรมาภิบาล มีเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทันสมัยที่เชื่อมโยงทุกภารกิจของมหาวิทยาลัย โดยประชาคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ (มหาวิทยาลัยนครพนม. 2565) นอกจากนี้แล้ว ผลการประเมินความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ Integrity Transparency Assessment (ITA) ซึ่งเป็นการประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ประจำปีงบประมาณ 2564 ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมการประเมินทั้งหมด 83 สถาบัน มหาวิทยาลัยนครพนม ได้ผลคะแนนจำนวน 73.75 คะแนน เกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับ C ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ต่ำที่สุดในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. 2564) ซึ่งมีผลต่อการความเชื่อมั่นของการบริหารจัดการด้านหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยนครพนมเป็นอย่างมาก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม” ตามนโยบายและมาตรการ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการตามประกาศมหาวิทยาลัยนครพนม ในการแสดงเจตจำนงสุจริต เสริมสร้างคุณธรรมและความโปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล 10 ประการ ในการบริหารราชการของมหาวิทยาลัยนครพนม และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความเหมาะสมเป็นปัจจุบัน สามารถนำผลวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการบริหารงานองค์กรหรือหน่วยงานให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารและการบริหารจัดการตามหลักธรรมา ภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมา ภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้แนวทางการวิจัยแบบ Descriptive Research ที่มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม จำนวน 1,145 คน โดยใช้ข้อมูลสถิติบุคลากร มหาวิทยาลัยนครพนม พ.ศ. 2565 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% (ระดับ 0.05) ตามตารางของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamana) (บุญชม ศรีสะอาด.2551 : 54) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 296 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในอัตราส่วนตามจำนวนบุคลากรของแต่ละหน่วยงานในมหาวิทยาลัยนครพนมเพื่อให้ตัวอย่างกระจายอย่างทั่วถึง ซึ่งจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหน่วยงาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล เป็นลักษณะทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สังกัด ประเภทบุคลากร ตำแหน่งวิชาชีพ ระยะเวลาปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 2 ปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านกลยุทธ์องค์กร และด้านวัฒนธรรมองค์กร ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักภาระรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร มหาวิทยาลัยนครพนม คือ คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับการการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับการการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับการการบริหารจัดการตามหลักธรรมา ภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับการการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับการการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ในการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม คือ 9.78 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.7 และเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าข้อมูลในแบบสอบถามมีความเชื่อถือ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสุ่มตัวอย่างในอัตราส่วนตามจำนวนบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม รวมทั้งสิ้นจำนวน 296 คน โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง ภายหลังเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน แล้วนำไปวิเคราะห์ทางสถิติในโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ ต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ 1.) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ และการแปลผลค่าเฉลี่ย 2.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) 3.) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regressions)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 296 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 61.8 มีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 มีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 มีสังกัดสำนักงานอธิการบดี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 มีประเภทบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 มีตำแหน่งวิชาชีพระดับปฏิบัติการ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 67.6 มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 12 ปีขึ้นไป จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 มีรายได้ต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 226 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4

การวิเคราะห์ ปัจจัยทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.64) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 - 3.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.72) รองลงมา คือ ด้านผู้บริหาร มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.68) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์องค์กร มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.50)

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม ผลการวิเคราะห์สรุป โดยรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.68) มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.60 - 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85) รองลงมา คือ

หลักประสิทธิผล มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.80) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.60)

การวิเคราะห์ เพื่อปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนมที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยนครพนมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลัก ธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้าน ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนองหลักภาระรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ได้แก่ ระดับการศึกษา สังกัด ประเภทบุคลากร ตำแหน่งวิชาชีพ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและมีความสัมพันธ์ทางบวก (r มีค่าอยู่ระหว่าง .275 - .735) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปร ในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวัฒนธรรมองค์กร (Z_4 Beta = .730) ด้านกลยุทธ์องค์กร (Z_3 Beta = .522) ด้านโครงสร้างองค์กร (Z_2 Beta = .217)

อภิปลายผลการวิจัย (Research Discussion)

ระดับปัจจัยทางการบริหารและการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม มีรายละเอียดดังนี้ ระดับปัจจัยทางการบริหาร โดยรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร รองลงมา คือ ด้านผู้บริหาร และด้านโครงสร้างองค์กร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์องค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงศ์ กุตเสนา (2557) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตาม หลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยของรัฐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่คาดว่าส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านกลยุทธ์ขององค์กร ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ และปัจจัยด้านผู้บริหาร และ พรทิพย์ บัวหลวง (2560) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยด้านองค์การมีระดับหลักธรรมา ภิบาลในการบริหารงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้าน

ภาวะผู้นำมีผลต่อการใชหลักธรรมาภิบาลมากที่สุดรองลงมาได้แก่ ด้านวัฒนธรรมองค์การ และด้านโครงสร้างองค์การ ตามลำดับ และระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ รองลงมา คือ หลักประสิทธิผล หลักภาระรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการตอบสนอง หลักความโปร่งใส ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ หลักประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ บัวหลวง (2560) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลคูขวางอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารตามหลักมุ้งเนนฉันทามติอยู่ในระดับสูง รองลงมา ได้แก่ ด้านหลักการตอบสนองและหลักการกระจายอำนาจ ตามลำดับ และ พัชรพร ศรีสัมฤทธิ์ (2562) การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนวิถีพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย หลักความโปร่งใส หลักความเสมอภาค หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หลักการมีส่วนร่วมหลักประสิทธิผล หลักภาระรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการกระจายอำนาจ หลักประสิทธิภาพ และหลักการตอบสนอง ตามลำดับ

เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนมที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สังกัด ประเภทบุคลากร ตำแหน่งวิชาชีพ ระยะเวลาปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลดังนี้ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา สังกัด ประเภทบุคลากร ตำแหน่งวิชาชีพ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ พรทิพย์ บัวหลวง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับธรรมาภิบาลการบริหารงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ นรีรัตน์ สมหวังสมบัติ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า การทดสอบสมมติฐานการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยมหิดลจำแนกตามตำแหน่ง มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน

ตามหลักธรรมา ภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยุทธนา ศรีสมบัต (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่า พนักงานเทศบาลที่ปฏิบัติงานภายในสำนักงานเทศบาลเมืองลาดสวาย ที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่และรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และพงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ปัจจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพรรณิภา ไชยศรี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ร้อยตำรวจโท ไพศาล เดชกัลยา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำ หลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาปฏิบัติงาน ระดับชั้นยศ สายงานการปฏิบัติหน้าที่ ไม่แตกต่างกัน และสุคนธ์ทิพย์ โพธิ์หล้า (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อหาความแตกต่างด้วยค่าสถิติเอฟ (F-test) พบว่า ค่า Sig. ที่ได้มีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้คือ .05 (Sig > .05) แสดงว่าบุคคลที่มี อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรมหาวิทยาลัยนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมี

ความสัมพันธ์กันในระดับสูง มีความสัมพันธ์ทางบวก (r มีค่าอยู่ระหว่าง .275 - .735) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ บัวหลวง (2560) ได้วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ปัจจัยด้านองค์การมีความสัมพันธ์กับระดับธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส มีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ได้ กำหนดแผนการปฏิบัติราชการให้มีความชัดเจน ครบถ้วน ทันสมัย จัดสรรทรัพยากรบุคคลให้เหมาะสมกับโครงสร้าง มอบหมายหน้าที่ให้กับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการปฏิบัติหน้าที่ กระจายอำนาจเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในตำแหน่ง ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้มีความทันสมัย และสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการสมัยใหม่ของมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางการบริหารที่ชัดเจน

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลหรือมหาวิทยาลัยที่ใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง (References)

จักรพงศ์ กุตเสนา. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยของรัฐ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทิวากร แก้วมณี. (2559). ธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามปริทัศน์, 23.

นรีรัตน์ สมหวังสมบัติ. (2562). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการปกครอง).มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

บัณฑิต เอื้ออาภรณ์. (2564). มองทางรอดมหา'ลัยไทย. มติชน, อาทิตย์ 4 เมษายน 2564.

ปีที่:44 ฉบับที่:15729.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พงษ์พิพัฒน์ นารินรักษ์. (2563). ปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พัชรพร ศรีสัมฤทธิ์. (2562:). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนวิถีพุทธสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

พรทิพย์ บัวหลวง. (2560). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.

พรรณิภา ไชยศรี. (2563). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา).มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

มหาวิทยาลัยนครพนม. (2565). แนะนำหน่วยงาน : ความเป็นมา. สืบค้น 4 มิถุนายน 2565, จาก http://www.npu.ac.th/?page=content&content_id=1556610531

ยุทธนา ศรีสมบัต. (2564). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองลาดสวายอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน). มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

รัตนะ บัวสนธ. 2551 “ธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยของรัฐ: พหุกรณีศึกษา.” วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. 6(1),: 72-73.

ร้อยตำรวจโท ไพศาล เดชกัลยา. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาการจัดการ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สุคนธ์ทิพย์ โพธิ์หล้า. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติของ

สหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาการจัดการ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริแห่งชาติ. (2564). ประกาศผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สืบค้น 25ธันวาคม 2565, จาก https://www.nacc.go.th/categorydetail

แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน กลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

Guidelines for the Development of Participation in Academic Administration of Teachers in Bangplama District Group Under the Office of Suphan Buri Primary Education Service Area 1

นันทนา หนูนุรัตน์[1] จุลดิศ คัญทัพ[2]
Nantana Nunurat, Juladis Khantap

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และค่าดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน โดยมีประเด็นในการพัฒนาที่ได้จากการจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนีสูงสุด 3 ลำดับของแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการพัฒนา รวมประเด็นในการพัฒนาทั้งหมด 15 ประเด็น

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วม; แนวทางการพัฒนา; ความต้องการจำเป็น

Received: 2023-05-13 **Revised:** 2023-07-11 **Accepted:** 2023-07-12

[1] นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต Students Master of Education. Educational Administration Program, Surydhep Teachers College Rangsit University. Corresponding Author e-mail: nantana.n63@rsu.ac.th

[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต Lecturer of Educational Administration Program, Surydhep Teachers College Rangsit University.

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current condition, desirable condition and needs for the participatory development of the teachers in academic administration of Bangplama district group under the Office of Suphan Buri Primary Education Service Area 1, and 2) to propose the guidelines for the participatory development of academic administration of the teachers in Bangplama district group under the Office of Suphan Buri Primary Education Service Area 1. This research employed a mixed methods research design. The results revealed 1) the overall current condition of participation in academic administration of the teachers in Bangplama district group was at a moderate level, whereas the overall desirable condition was at a high level. As to Modified Priority Need Index ($PNI_{modified}$), the results shown in descending order were the participation in learning process development, the development and use of technological media for education, the measurement, evaluation and transfer of study results, the educational supervision, and the curriculum development of institutions respectively. 2) Based on the five aspects of the guidelines for the participatory development of academic administration of the teachers in Bangplama district group, the aspects derived from the priority needs with the three highest indexes of each aspect were used as development issues, totaling 15 development issues.

Keywords: Participation; Guidelines for Development; Necessity

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหัวใจหลักของการพัฒนาประเทศชาติ การปฏิรูปการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ยังคงเน้นการพัฒนาคนให้เป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งสร้างสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรมในการที่จะพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้นต้องขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาโดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” ให้มีการเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ ทักษะการเรียนรู้คนไทยต้องมีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาดเท่าทัน มีภาวะความเป็นผู้นำด้านการทำงาน สามารถชี้นำตนเองในการพัฒนาการสร้างงานและอาชีพ สามารถตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีสติ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่12 (พ.ศ.2560 – 2564) ที่ได้กำหนดเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาการศึกษา ไว้

ดังนี้ 1) คุณภาพการศึกษาของไทยดีขึ้นคนไทย มีคุณธรรมจริยธรรม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต 2) กำลังคนได้รับการผลิตและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ 3) มีองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวตักรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน 4) คนไทยได้รับโอกาสในเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 5) ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพตามหลักธรรมมาภิบาลโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนรวมถึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร กระบวนจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ที่มุ่งหวังให้คนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคตซึ่งตอบสนองต่อการพัฒนาในด้านคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ปัจจุบันการศึกษาไทยให้มุ่งเน้นความสำคัญกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีเนื้อหาสาระสำคัญซึ่งเป็นแนวการจัดการศึกษาของประเทศในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : SBM) และการจัดการศึกษา ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการบริหารของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้โรงเรียนเป็นองค์กรหลักในการปฏิรูปการศึกษาให้มีคุณภาพโดยกระจายไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในพื้นที่โดยตรง มุ่งเน้นในการบริหารจัดการ การกระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเกิดความอิสระคล่องตัวสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้การเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้องถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาเกิดความก้าวหน้ามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรตลอดจนการวัดผลและประเมินผล (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ , 2560)

จากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563 - 2565 โครงการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ได้ทำวิเคราะห์ผลการพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาและพบว่าสถานศึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานที่สามารถตอบสนองต่อแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานได้เป็นไปตามนโยบาย รวมถึงการติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งคนดี มีคุณธรรม ซึ่งกิจกรรมบางประเภทสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นภายในเขตพื้นที่ของโรงเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับปัจจุบันในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มุ่งเน้นนักเรียนทุกช่วงวัยให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีทักษะทางการเรียนรู้ และมีทักษะชีวิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน พัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ ช่วยพัฒนาผู้เรียนด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษาที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้จำเป็นต้องอาศัยความ

ร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัดจำเป็นต้องส่งเสริมระบบงาน 4 ฝ่ายในสถานศึกษาอันประกอบไปด้วย งานด้านงบประมาณ งานด้านบุคคล งานด้านบริหารทั่วไป และที่สำคัญที่ขาดไม่ได้คืองานด้านวิชาการที่กล่าวถึงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน (แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1, 2563)

จากการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของการปฏิบัติงาน ผู้รับผิดชอบ ขอบข่ายของงาน และภารกิจของงานฝ่ายนั้นๆไว้อย่างชัดเจนซึ่งจากแนวทางการปฏิบัติงานที่ผู้วิจัยเคยได้ร่วมปฏิบัติงานมาจะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาต่างฝ่ายต่างพัฒนาและปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและขอบข่ายของงานที่ได้รับผิดชอบเท่านั้น เพราะงานหลักของบุคลากรครูคือการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนซึ่งครูผู้สอนได้ดำเนินการปฏิบัติหน้าที่ด้านการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้รับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนมาจากฝ่ายงานด้านวิชาการของสถานศึกษาซึ่งถือว่าเป็นฝ่ายงานด้านที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนเพื่อตอบสนองต่อนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ทางด้านการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมด้านการวัด ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา ก็เพื่อเป็นการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานอื่นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทางด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้วิจัยเชื่อว่าเมื่อได้ทำการวิจัยอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัยแล้วผลของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะก่อให้เกิดเป็นประโยชน์ขึ้นได้ทั้งในทางวิชาการและทางปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 357 คน จากสถานศึกษาจำนวน 47 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 185 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายคำนวณโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และวิทยฐานะ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Cheek List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ (Duel-response format) ชนิด 5 ระดับ โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมด้านการวัด ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน 3) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 5) การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา

ระยะที่ 2 แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เครื่องมือที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ คือการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้แบบ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารงานวิชาการ ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยครูสุริยเทพมหาวิทยาลัยรังสิตถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลโดยผ่านระบบเครือข่ายออนไลน์ (Google Forms) และรวบรวมผลการตอบแบบสอบถามมาตรวจสอบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ผลในขั้นตอนต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ดำเนินการเพื่อขออนุญาตเข้ารับการสัมภาษณ์ซึ่งคัดเลือกมาโดยการเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก

ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน 2) หัวหน้างานบริหารงานวิชาการ จำนวน 2 คน และ 3) ครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1

1) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) นำผลการประเมินสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม 5 ด้าน มาเรียงลำดับโดยใช้ค่าดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นหรือ Modified Priority Needs Index : $PNI_{Modified}$ มาวิเคราะห์สรุปจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามลำดับจากมากไปหาน้อย

ระยะที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้นมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สอดคล้องกันมาเป็นบทสรุปด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.05) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.25) เมื่อพิจารณาด้านความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในด้านของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการจัดลำดับ 3 ลำดับแรกที่ควรได้รับการพัฒนาโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.43) 2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำและประเมินผลการใช้หลักสูตร

สถานศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.42) และ 3) การมีส่วนร่วมดำเนินการรวบรวมข้อมูลเอกสารและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.40)

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการวัด ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.05) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.34) เมื่อพิจารณาด้านความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในด้านของการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ผู้วิจัยได้ทำการจัดลำดับ 3 ลำดับแรกที่ควรได้รับการพัฒนาโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.47) 2) การมีส่วนร่วมในการโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาไปยังสถานศึกษาอื่น มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.45) และ 3) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.44)

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.08) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.40) เมื่อพิจารณาด้านความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในด้านของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการจัดลำดับ 3 ลำดับแรกที่ควรได้รับการพัฒนาโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.49) 2) สามารถพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษานำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.45) และ 3) การมีส่วนร่วมตัดสินใจและดำเนินการจัดซื้อจัดหาเพื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.44)

1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.17) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.59) เมื่อพิจารณาด้านความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในด้านของการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการจัดลำดับ 3 ลำดับแรกที่ควรได้รับการพัฒนาโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมดำเนินการจัดบรรยากาศชั้นเรียน บรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.48) 2) การมีส่วนร่วมตัดสินใจและวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและความสนใจของนักเรียน มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.46) และ 3) การได้รับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และนำไปปรับใช้ ($PNI_{modified}$ = 0.45)

1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา

พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.09) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31) เมื่อพิจารณาด้านความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนในด้านของการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการจัดลำดับ 3 ลำดับแรกที่ควรได้รับการพัฒนาโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดระยะเวลาในการนิเทศและกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.43) 2) การมีส่วนร่วมดำเนินการในการนิเทศวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.42) และ 3) การได้รับความรู้เกี่ยวกับระบบการนิเทศที่ดีที่สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมากขึ้น มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.40)

2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน

การมีส่วนร่วมในงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\overline{X}_1$	$S.D._1$	แปลผล	$\overline{X}_2$	$S.D._2$	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.05	0.83	ปานกลาง	4.25	0.82	มาก	0.39	5

2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	3.05	0.84	ปานกลาง	4.34	0.74	มาก	0.42	3
3. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.08	0.85	ปานกลาง	4.40	0.65	มาก	0.43	2
4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.17	0.91	ปานกลาง	4.59	0.57	มากที่สุด	0.45	1
การมีส่วนร่วมในงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\overline{X}_1$	S.D.$_1$	แปลผล	$\overline{X}_2$	S.D.$_2$	แปลผล	$PNI_{modified}$	ลำดับ
5. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.09	0.85	ปานกลาง	4.31	0.73	มาก	0.40	4

จากตาราง พบว่า โดยรวมทั้ง 5 ด้าน เมื่อพิจารณาด้านความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.45) 2) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.43) 3) การมีส่วนร่วมด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.42) 4) การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.40) และ 5) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ = 0.35)

3.ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้รับการเสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างรายวิชาเพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนและบริบทของสังคม ร่วมกันออกแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเป็นระบบ ร่วมกันกำหนดนโยบายการจัดบรรยากาศชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และจัดป้ายนิเทศให้ความรู้ตามกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ

2.ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้รับการเสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมโดยการร่วมกันจัดประชุมให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในส่วนของการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างรายวิชาภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการผลิตสื่อและนำไปใช้ในการเรียนการสอน ร่วมกันจัดกิจกรรม PLC แลกเปลี่ยนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและร่วมกันผลิตสื่อการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ใหม่

3.ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ได้รับการเสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการมอบหมายให้ครูประจำวิชากำหนดแนวทางการวัดผลและประเมินผลในรายวิชาที่รับผิดชอบเสนอต่อที่ประชุมเพื่อร่วมกันพิจารณาให้มีแนวทางที่สอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษา จัดประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดและวางแผนแนวทาง การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้มีทิศทางการปฏิบัติไปทางเดียวกัน

4.ด้านการนิเทศการศึกษา ได้รับการเสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการจัดประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทาง ช่วงเวลา และวัตถุประสงค์ของการนิเทศการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและเชื่อมโยงกับระบบนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยระบุช่วงเวลาในการนิเทศการเรียนการสอนของแต่ละช่วงชั้นอย่างชัดเจน ร่วมกันจัดกิจกรรม PLC ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อนำผลการนิเทศการเรียนการสอนมาร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาร่วมกันเพื่อร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

5.ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้รับการเสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมให้ครูผู้สอนร่วมกันศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชน และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความต้องการที่จะได้รับจากสถานศึกษา ร่วมกันจัดประชุมร่วมกันศึกษา วิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนและได้มาตรฐานการศึกษา และการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

1.1 สภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ภาพรวมของสภาพปัจจุบันของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการกระจายอำนาจในการ

ปฏิบัติงานด้านวิชาการแก่บุคลากรครูอย่างทั่วถึงตามบทบาทและหน้าที่เพราะผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในงานวิชาการจึงจำเป็นต้องมีการติดตามการปฏิบัติงานเพื่อการจัดระเบียบการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ บุคลากรทุกท่านจึงมีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน การพัฒนางานทางด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงนภา เตปา (2562) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันดำเนินงานโดยมีเป้าหมายสูงสุดคือผู้เรียนต้องได้รับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวัดผล ประมาณผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในยุคของการปฏิรูปการศึกษาสถานศึกษาได้มุ่งเน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจากบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ อมรภัค ปิ่นกำลัง (2562) วิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการมีส่วนร่วมในงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จากผลการวิจัยที่พบว่าความต้องการจำเป็น ที่มีค่าดัชนี (PNI modified) สูงที่สุดคือ คือ 1) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากงานด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ถือเป็นงานหลักของครูผู้สอนที่จะต้องร่วมมือกันแก้ไข ปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลโดยจะต้องคำนึงถึงความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และแนวทางในการปฏิบัติงานที่ร่วมกันวางไว้แล้วในส่วนของวิชาการสถานศึกษาอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนาภรณ์ บำรุงวงศ์ (2560) วิจัยเรื่องศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 2) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนมีความจำเป็นที่จะต้องมีสื่อการสอนเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ยุพา พรมแย้ม (2562) วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของ

ผู้บริหารสถนศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก 3) การมีส่วนร่วมด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่บุคลากรครูผู้สอนทุกคนในสถานศึกษาต้องดำเนินการในทุกช่วงชั้นและรายวิชาเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งจำเป็นจะต้องมีเป้าหมายและแนวทางในการปฏิบัติ สอดคล้องกับ อัศวรินทร์ แก่นจันทร์ (2562) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก 4) การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศการศึกษาเป็นการติดตามการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจัดให้กับนักเรียนทั้งนี้การจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษานั้นเป็นบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนทุกคนที่จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติ และกำหนดระยะเวลาในการนิเทศการศึกษาโดยที่ครูผู้สอนทุกคนมีสิทธิ์รับรู้ผลการนิเทศการเรียนการสอนเพื่อนำผลไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอน สอดคล้องกับ มูนา จารง (2560) วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก 5) การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาเป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน กิจกรรม และกิจการงานด้านอื่นๆในส่วนของงานวิชาการอีกมากมายดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ปฏิบัติเป็นประจำในทุกปีการศึกษาจำเป็นจะต้องมีการรวบรวมข้อมูล สอดคล้องกับ อัศวรินทร์ แก่นจันทร์ (2562) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มอำเภอบางปลาม้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2.1 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนาที่ได้รับการเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนได้โดยการจัดกิจกรรมให้เกิดการร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างรายวิชา เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียนและบริบทของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ มูนา จารง (2560) ที่ได้กล่าวว่าการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีแนวทางการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

2.2 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีมีแนวทางการพัฒนาที่ได้รับการเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสื่อและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาได้โดยการจัดประชุมให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย

วางแผนในส่วนของการจัดหา ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงนภา เตปา (2562) ที่ได้กล่าวว่าการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรส่งเสริมครูให้พัฒนา สื่อนวตักรรมการเรียนการสอนอยู่สมอและจัดหาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีความหลากหลาย

2.3 การมีส่วนร่วมด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางการพัฒนาที่ได้รับการเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูผู้สอนได้โดยการมอบหมายให้ครูประจำวิชากำหนดแนวทางการวัดผลและประเมินผลในรายวิชาที่รับผิดชอบเสนอต่อที่ประชุมเพื่อร่วมกันพิจารณาให้มีแนวทางที่สอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นุชเดช คำดีบุญ (2562) ที่ได้กล่าวว่าการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ควรส่งเสริมให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและดำเนินการวัดผล ประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสถานศึกษา เน้นการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนตามสภาพจริง

2.4 การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาที่ได้รับการเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษาโดยการจัดประชุมเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทาง ช่วงเวลา และวัตถุประสงค์ของการนิเทศการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและเชื่อมโยงกับระบบนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ชนิกา นาคแก้ว (2562) ที่ได้กล่าวว่า ควรจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในและจัดทำปฏิทินการดำเนินการนิเทศและกำหนดผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน ประชุมชี้แจง ทำความเข้าในในกระบวนการวิธีการนิเทศ ภายในให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดควรให้ครูมีการนิเทศกันเองเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน

2.5 การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนาที่ได้รับการเสนอแนะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันของครูผู้สอนโดยการร่วมกันศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของชุมชน และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความต้องการที่จะได้รับจากสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพ์ใจ พุฒจัตุรัส (2562) ที่ได้กล่าวว่าควรส่งเสริมให้มีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน และสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายและแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างชัดเจน และส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการเรียนการสอน

2) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้ประเภทของสื่อและการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการเรียนรู้อยู่อย่างสม่ำเสมอ

3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลการเรียนอย่างชัดเจนเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้

4) ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูทุกท่านมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นิเทศก์เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ

5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนทุกท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน ติดสินใจ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ

2) ควรศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการกับการบริหารงานด้านอื่นๆภายในสถานศึกษา

3) ควรศึกษาปัจจัยองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชนิกา นาคแก้ว. (2562). *การศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ดวงนภา เตปา. (2562). *การพัฒนาคู่มือการบริหารงายวิชาการของโรงเรียนบ้านท้าวบุญเรือง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นุชเรศ คำดีบุญ. (2564). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4*. ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิมพ์ใจ พุฒจัตุรัส. (2562). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์จังหวัดปทุมธานี

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2560). *ความเป็นผู้นำทางการศึกษา.* กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

มูนา จารง. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ยุพา พรมแย้ม. (2562). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.* ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคงธัญบุรี.

รัตนาภรณ์ บำรุงวงศ์. (2560). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 13 และ 14 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2563-2565*. สืบค้นจาก http://www.suphan1.go.th./suphan1/images/2jantararat/phan

อมรภัค ปิ่นกำลัง. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัศวรินทร์ แก่นจันทร์. (2562). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

The Effect of Learning by Concept Attainment Model about Decimal of Mathayomsuksa 1 students at Watpromjariyawat Municipality School

สุรเดช ขามพลา[1] นันทิมา นาคาพงศ์ อัศวรักษ์[2]
Suradet Khamphala, Nanthima Nakaphong Asvaraksha

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ 2) สร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ทำนายความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สัดกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยมีตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถตนเอง, การสนับสนุนจากครอบครัว, แรงจูงใจ, พฤติกรรมการสอนของครู และมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ ตัวแปรเกณฑ์ คือ ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน 250 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถตนเอง (SE) การสนับสนุนจากครอบครัว (SF) แรงจูงใจ (MO) มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ (MC) และพฤติกรรมการสอนของครู (BT) ในทิศทางบวกระดับค่อนข้างต่ำถึงค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดความสัมพันธ์ตั้งแต่ .379 - .663 2) สมการพยากรณ์ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ค่าอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 61.0 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สมการพยากรณ์ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$Y = 6.137 + 1.526SE^* + 0.307SF + 1.456MO^* + 1.875BT^* + 2.228MC^*$$

Received: 2023-04-24 **Revised**: 2023-07-06 **Accepted**: 2023-07-10

[1] โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ Watpromjariyawat Municipality School, Muang District, Nakhon Sawan Province. e-mail: sank57410383@gmail.com

[2]คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Faculty Of Education at Naresuan University

สมการพยากรณ์ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Zy = 0.217SE^* + 0.039SF + 0.171MO^* + 0.265BT^* + 0.302MC^*$$

คำสำคัญ (Keywords): ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์; การรับรู้ความสามารถตนเอง; การสนับสนุนจากครอบครัว; แรงจูงใจ; พฤติกรรมการสอนของครู; มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์

Abstract

The research aimed 1) to study correlation of factors affecting Mathematical Literacy of Mathayomsuksa 1 students. 2) to construct equation for predicting the Mathematical Literacy of Mathayomsuksa 1 students in Nakhon Sawan City Municipality. Predictor variable: Self efficacy, Support of the Family, Motivation, Behavior of teaching, Mathematical conceptions. Criterion variable: Mathematical Literacy. The 250 sample were the mathayomsuksa 1 in Nakhon Sawan City Municipality in academic year 2022 from ratio sampling. The instrument was questionnaires of factors affecting Mathematical Literacy of Mathayomsuksa 1 students. The data was analyzed by the frequency, mean, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Regression Analysis. The result was as follows: 1) there were significantly positive correlation among the factor effecting on Mathematical Literacy of Mathayomsuksa 1 students and Self efficacy, Support of the Family, Motivation, Behavior of teaching, Mathematical conceptions at .01 ranging from .379 - .663 2) The predicted equation of the factors affecting Mathematical Literacy of Mathayomsuksa 1 students in Nakhon Sawan City Municipality was the prediction coefficient 61.0% as follows:

2.1 In terms of raw scores were

$$Y = 6.137 + 1.526SE^* + 0.307SF + 1.456MO^* + 1.875BT^* + 2.228MC^*$$

2.2 In terms of standard score were:

$$Zy = 0.217SE^* + 0.039SF + 0.171MO^* + 0.265BT^* + 0.302MC^*$$

Keywords: Mathematical Literacy; Self efficacy; Support of the Family; Motivation; Behavior of teaching; Mathematical conceptions.

บทนำ (Introduction)

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถ วิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน

ตัดสินใจ แก้ปัญหา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่นๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสมัยใหม่ถูกขับเคลื่อนด้วยต้นทุนที่เป็นคน (Human capital) แต่ยังไม่เคยมีใครตอบได้ว่ามันถูกขับเคลื่อนไปได้มากน้อยเพียงใด ยังไม่เคยมีคำตอบมาก่อนในเรื่องความสัมพันธ์ของจำนวนประชากรที่มีวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้นกับรายได้ประชาชาติที่เพิ่มขึ้น แต่เมื่อไม่นานนี้กลุ่มนักวิจัยชาวแคนาดาสามารถให้คำตอบที่ค่อนข้างชัดเจน ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ของศักยภาพในการพัฒนาประเทศนั้น ไม่ใช่วุฒิการศึกษา หากเป็นทักษะจริง ๆ ของประชาชนที่เป็นตัวทำนายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ชัดเจน จากการศึกษาเปรียบเทียบทำให้ผู้วิจัยสามารถบอกได้ว่าถ้าคะแนนความฉลาดรู้ (Literacy) ของประชากรเพิ่มขึ้น 1% เทียบกับค่าเฉลี่ยนานาชาติ เราสามารถคาดหวังได้ว่า การผลิตของแรงงานจะเพิ่มขึ้น 2.5% และค่า GDP จะเพิ่มขึ้น 1.5% กลุ่มประเทศสมาชิก OECD ได้ศึกษาประสิทธิภาพของแนวทางการศึกษาของประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ข้อมูลแก่ประเทศสมาชิกว่าแนวทางการศึกษาของประเทศนั้นมีความพร้อมให้กับเยาวชนในประเทศหรือไม่ เพราะ OECD ใช้ศักยภาพทางการศึกษาของคนในประเทศเป็นตัวชี้วัดศักยภาพการพัฒนาของเศรษฐกิจแต่ละประเทศ และทำการวิจัยมาหลายปี จนได้เริ่มโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติขึ้นที่มีชื่อโครงการว่า PISA สมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักคือการเน้นประเมินสมรรถนะของนักเรียนเพื่อการใช้ความรู้และทักษะในการเผชิญกับสถานการณ์ในโลกจริงหรือชีวิตจริง และเรียกเรียกสมรรถนะนั้นว่า Literacy ซึ่งในภาษาไทยจะใช้คำว่า ความฉลาดรู้ (สสวท./OECD/PISA:2003)

PISA ประเมินนักเรียนอายุ 15 ปีซึ่งเป็นวัยที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุก ๆ 3 ปีเพื่อติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษาและมุ่งให้ข้อมูลแก่กับนโยบาย การประเมินของ PISA เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตรในโรงเรียนหรือเรียกว่า “ความฉลาดรู้” (Literacy) ได้แก่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) การประเมินนักเรียนจะวัดทั้ 3 ด้านดังกล่าวไปพร้อมกัน แต่จะเน้นหนักด้านใดด้านหนึ่งในแต่ละรอบการประเมิน ซึ่งความฉลาดรู้ทั้ง 3 ด้านนี้ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นสิ่งที่ประชากรจำเป็นต้องมีเพื่อพัฒนาและการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ

PISA ได้เปลี่ยนรูปแบบหลักของการประเมินเป็นการทำแบบทดสอบด้วยคอมพิวเตอร์ จึงได้มีการพัฒนากรอบโครงสร้างการประเมินคณิตศาสตร์ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับรูปแบบการ

ประเมินที่เปลี่ยนไป แต่ยังคงไว้ซึ่งแนวคิดพื้นฐานของความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมาก่อนหน้านี้ โดย PISA ยังคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตมากขึ้น และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีการเน้นความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และการคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) ซึ่งเป็นกระบวนการในการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเป็นขั้นตอน รวมถึงบริบทที่สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกรอบการประเมินนี้ โดยกรอบการประเมินคณิตศาสตร์ที่ใช้ในการประเมิน PISA 2021 มี 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกัน ได้แก่ 1) การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ (ทั้งแบบนิรนัย – การอ้างเหตุผลที่มีข้อสรุปตามหลักการความรู้พื้นฐานหรือสิ่งที่เป็นจริงอยู่แล้ว และแบบอุปนัย – การอ้างเหตุผลจากข้อมูล การคาดคะเนและความเป็นไปได้ของหลักฐานที่ได้มา) และกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งรวมถึงกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่แสดงถึงสิ่งที่แต่ละบุคคลกระทำเพื่อเชื่อมโยงบริบทของปัญหาด้วยคณิตศาสตร์แล้วนำไปสู่การแก้ปัญหานั้น 2) เนื้อหาคณิตศาสตร์ที่ต้องนำมาใช้ในการแก้ปัญหา 3) บริบท ที่ใช้ในแบบทดสอบซึ่งสัมพันธ์กับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในการทำข้อสอบด้านคณิตศาสตร์ นักเรียนจะต้องนำความรู้จากเนื้อหาคณิตศาสตร์ มาใช้แก้ปัญหาในบริบทที่ท้าทายหรือปัญหาที่พบเจอในโลกชีวิตจริง เริ่มตั้งแต่การแปลงสถานการณ์ของปัญหาให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถใช้คณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาได้แล้วใช้หลักการ กระบวนการและการเลือกใช้เครื่องมือทางคณิตศาสตร์ เพื่อหาวิธีแก้ปัญหานั้น จากนั้นประเมินวิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหาและตีความผลลัพธ์ที่ได้ให้อยู่ในบริบทของโลกชีวิตจริง ซึ่งในแต่ละกระบวนการแก้ปัญหาต้องอาศัยการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ทั้งสิ้น เพื่อตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลประกอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาซึ่งสามารถอธิบายได้ในเชิงคณิตศาสตร์ รวมถึงการคิดไตร่ตรองถึงกระบวนการแก้ปัญหาและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินและตัดสินความน่าเชื่อถือของข้อมูล นอกจากนี้ นักเรียนยังต้องนำกระบวนการคิดเชิงคำนวณมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา เพื่อแยกส่วนและย่อยปัญหา เลือกใช้เครื่องมือคำนวณที่สามารถช่วยในการวิเคราะห์หรือแก้ปัญหา และสร้างหรือระบุลำดับขั้นตอนของวิธีการแก้ปัญหา สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 (สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2563)

ผลการประเมินภาพรวมของประเทศนักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ 419 คะแนน (ค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD 489 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับ PISA 2015 พบว่าด้านคณิตศาสตร์มีคะแนนเพิ่มขึ้นประมาณสามคะแนน เมื่อพิจารณาตามระดับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มในโรงเรียนในด้านคณิตศาสตร์พบว่าเกือบทุกกลุ่มโรงเรียนนักเรียนมากกว่าครึ่งที่มีความสามารถต่ำกว่าระดับพื้นฐาน (ต่ำกว่าระดับ 2) (ศาลากลางจังหวัดชลบุรี , 2563) เมื่อพิจารณาโรงเรียนกลุ่มสังกัด อปท. เทียบกับกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ จะมีนักเรียนที่มีความฉลาดรู้ต่ำกว่ามาตรฐานอยู่ร้อยละ 64.6 และมีแนวโน้มที่จะลดลงมากกว่ากลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ โดยพิจารณาจากผลการประเมินตั้งแต่ปี 2003 ถึง 2018

โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ที่อยู่ในสังกัด อปท.ประกอบด้วยโรงเรียน 9 โรงเรียนที่เปิดการสอนถึงระดับชั้นมัธยมทุกโรงเรียน พบว่า นักเรียนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยผลการเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์เฉลี่ยทุกโรงเรียนต่ำลงทุกปี เป็นเพราะนักเรียนยังไม่สามารถนำคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ยังไม่เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน ซึ่งคาดการณ์ได้ว่านักเรียนพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่ไม่ดี ส่งผลให้มีความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ที่ไม่ดีเช่นกัน

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่าความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) เป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนทราบถึงบทบาทของคณิตศาสตร์ที่มีต่อโลกนี้และสร้างพื้นฐานที่ดีในการลงข้อสรุปและการตัดสินใจซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) ของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ทำนายความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้ วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) คือการวิจัยเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ประกอบด้วย 9 โรงเรียน จำนวน 549 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ จำนวน 250 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541) จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยคำนวณสัดส่วนของประชากร 549 (คน) ต่อขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 250 (คน) คิดเป็นร้อยละ 45.54 จากนั้นสุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอีกครั้ง ตามสัดส่วนที่คำนวณได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ จำนวน 35 ข้อ เป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ข้อคำถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ 2) แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ เป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะเป็นอัตนัยเชิงสถานการณ์ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหาคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ หาค่าอำนาจจำแนกมีค่าเท่ากับ 0.33 - .074 ค่าความเชื่อมั่นรายปัจจัยมีค่าเท่ากับ 0.725 - 0.839 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค ซึ่งเท่ากับ .844 2) แบบทดสอบความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ หาความยากมีค่าเท่ากับ 0.40 – 0.76 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าเท่ากับ 0.25 - 0.73 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .723 ถือว่ายอมรับได้ และสามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างข้างต้นด้วยตนเอง โดยการติดต่อประสานกับทางโรงเรียนและให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในขณะนั้น จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ เกรดวิชาคณิตศาสตร์ในภาคเรียนที่ 1 ใช้วิธีคำนวณโดยหาค่าความถี่ และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ ใช้วิธีการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson’s product moment correlation analysis) และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณ

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 250 คน เป็นเพศชาย จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 เพศหญิงจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6 จำแนกตามอายุ พบว่า อายุ 12 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 อายุ 13 ปี จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 82.8 อายุ 14 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 และอายุ 15 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 จำแนกตามเกรดวิชาคณิตศาสตร์ในภาคเรียนที่ 1 พบว่า เกรด 0 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 เกรด 1 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 เกรด 1.5 จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 เกรด 2 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 เกรด 2.5 จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 เกรด 03จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 เกรด 3.5 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 และเกรด 4 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8

จากตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ .516 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{x}$ = 3.65) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครู ($\bar{x}$ = 3.64) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ปัจจัยด้านมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ ($\bar{x}$ = 3.18)ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ในภาพรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์	**n = 250**		**SK**	**KU**	**ระดับ**
	$\bar{x}$	S.D.			
1. ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถตนเอง	3.15	.739	-.115	.071	ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากครอบครัว	3.33	.652	-.201	-.901	ปานกลาง
3. ปัจจัยด้านแรงจูงใจ	3.65	.612	-.647	.166	มาก
4. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของครู	3.64	.734	-.680	.327	มาก
5. ปัจจัยด้านมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์	3.18	.704	-.336	-.126	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	**3.39**	**.516**	-.217	.242	**ปานกลาง**

จากตาราง 4.8 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถตนเอง (SE) การสนับสนุนจากครอบครัว (SF) แรงจูงใจ (MO) มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ (MC) และพฤติกรรมการสอนของครู (BT) ในทิศ

ทางบวกระดับค่อนข้างต่ำถึงค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดความสัมพันธ์ตั้งแต่ .379 - .663

ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย ที่เรียงตามลำดับมากไปน้อย ได้ดังนี้ พฤติกรรมการสอนของครู (BT) มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ (MC) การรับรู้ความสามารถตนเอง (SE) แรงจูงใจ (MO) และการสนับสนุนจากครอบครัว (SF) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

ตัวแปร	SE	SF	MO	BT	MC	ML
การรับรู้ความสามารถตนเอง (SE)	1					
การสนับสนุนจากครอบครัว (SF)	.350**	1				
แรงจูงใจ (MO)	.438**	.490**	1			
พฤติกรรมการสอนของครู (BT)	.536**	.375**	.566**	1		
มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ (MC)	.495**	.270**	.427**	.562**	1	
ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (ML)	.597**	.379**	.564**	.663**	.642**	1

หมายเหตุ : ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณ และอำนาจการพยากรณ์ของปัจจัยต่างๆ และ ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ พบว่า มีความสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .781 ตัวปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์พหุคูณร่วมกับความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปัจจัยต่างๆ มีความสามารถร่วมกันพยากรณ์ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ได้ร้อยละ 61.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์พหุคูณ และอำนาจการพยากรณ์ของปัจจัยต่างๆ และ ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (n = 250)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	F	Sig.
Enter	.781	.610	.602	76.438*	.000

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์การทดถอยพหุคูณแบบปกติของตัวแปรส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ตามลำดับดังนี้

$$Y = 6.137 + 1.526SE^{*} + 0.307SF + 1.456MO^{*} + 1.875BT^{*} + 2.228MC^{*}$$

$$Zy = 0.217SE^{*} + 0.039SF + 0.171MO^{*} + 0.265BT^{*} + 0.302MC^{*}$$

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์การทดถอยพหุคูณแบบปกติแบบปกติ (Enter Regression Analysis) ของตัวแปรส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์

Model	b	S.E.	β	t	Sig.	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
SE	1.526	0.354	0.217	4.312*	.000	0.631	1.585
SF	0.307	0.372	0.039	0.826	.410	0.733	1.364
MO	1.456	0.449	0.171	3.243*	.000	0.572	1.749
BT	1.875	0.396	0.265	4.737*	.000	0.510	1.959
MC	2.228	0.374	0.302	5.965*	.000	0.623	1.605

a = 6.137 หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05.

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถตนเอง (SE) การสนับสนุนจากครอบครัว (SF) แรงจูงใจ (MO) มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ (MC) และพฤติกรรมการสอนของครู (BT) ในทิศทางบวกระดับค่อนข้างต่ำถึงค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีขนาดความสัมพันธ์ตั้งแต่ .379 - .663 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การรับรู้ความสามารถตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถตนเองสูงจะมีความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สูงขึ้น เนื่องจาก นักเรียนที่มีความมั่นใจความสามารถของตนเองจะสามารถคาดการณ์หรือวางแผนการแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างมีแบบแผน สามารถรู้ได้ว่าจะใช้แนวคิดใดในคณิตศาสตร์มาแก้ปัญหา และจะแก้ปัญหานั้นออกมาตามแนวคิดของตนเอง ในทำนองเดียวกัน นักเรียนที่ยังขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าตัดสินใจ จะไม่แสดงแนวคิดการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ออกมา เพราะกลัวว่าจะทำผิด หรือไม่รู้แนวคิดที่ใช้ในการแก้ปัญหา ดังที่ ประวิทย์ สิมมาทัน (2562) กล่าวว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมก็ต่อเมื่อ พวกเค้าเชื่อมั่นในความสามารถที่ตนจะจัดการและกระทำพฤติกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหวัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Busnawir BUSNAWIR La MISU Muhammad SUDIA Sadikin SADIKIN (2021) ที่ได้ศึกษาความสามารถความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ในมุมมอง

ของการรับรู้ประสิทธิภาพในตนเองสูงและต่ำ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ประสิทธิภาพในตนเองที่สูงสามารถ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ทุกขั้นตอนในองค์ประกอบกระบวนการ แม้ว่าจะไม่สมบูรณ์ ในขณะที่นักเรียนที่มีการรับรู้ประสิทธิภาพในตนเองที่ต่ำก็ไม่สามารถแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้เลยในทุกองค์ประกอบ และ Abdul Ghofur, Masrukan, Rochmad (2022) ที่ได้ศึกษาความสามารถฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ในการเรียนจากประสบการณ์ด้วยการประเมินประสิทธิภาพตามความสามารถของตนเอง พบว่า ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำยังไม่มีความเข้าใจในองค์ประกอบของกระบวนการความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองปานกลาง จะมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือทางคณิตศาสตร์เท่านั้น ส่วนของกระบวนการของความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ค่อนข้างดี

2. การสนับสนุนจากครอบครัว ความสัมพันธ์ทางบวกระดับค่อนข้างต่ำกับความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวที่ดี อาจจะมีความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ที่สูง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สนับสนุนอุปกรณ์ทางการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สนับสนุนให้เรียนพิเศษในวิชาคณิตศาสตร์ ดังที่ อัครสรา สถาพรวจนา (2551) กล่าวไว้ว่า ครอบครัวเป็นกลุ่มที่มีความผูกพันกันตามธรรมชาติ มีความผูกพันทางอารมณ์และจิตใจ มีทัศนคติและพฤติกรรมที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริมให้มีการดำเนินชีวิตร่วมกัน เป็นแหล่งให้คำปรึกษา รวมทั้งมีการพึ่งพิงกันทางเศรษฐกิจ สังคม การปฏิบัติหน้าที่และมีลักษณะไม่เป็นทางการทำให้บุคคลมีความใกล้ชิดสนิทสนม มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีคนคอยรับฟัง ให้คำปรึกษาและคอยช่วยเหลือกันและกัน การสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมแห่งแรกที่บุคคลได้รับด้วยความเต็มใจโดยไม่มีข้อต่อรอง ส่วนนักเรียนบางคนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวต่ำ อาจจะมีความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ที่ต่ำ ทั้งนี้เพราะฐานะทางบ้าน ความพร้อมทางครอบครัวที่ไม่ดี ทำให้ผู้ปกครองต้องดิ้นรนหาเงิน เพื่อมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว เป็นเหตุให้มีความเวลาใส่ใจในด้านการเรียนของนักเรียนน้อย ทำให้นักเรียนไม่มีกำลังใจในการเรียน ส่งผลมีผลการเรียนที่ไม่ดี จึงทำให้ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ที่ต่ำ

3. แรงจูงใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก นักเรียนที่มีแรงจูงใจที่ดี จะมีความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์สูงตามเช่นกัน ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีแรงจูงใจจะมีจุดมุ่งหมายในการเรียนที่ชัดเจน รู้หน้าที่ของตนเอง ในการเรียนอยู่เสมอ จะตั้งใจเรียนในวิชาคณิตศาสตร์เพื่อให้ได้คะแนนที่ดีขึ้น และจะทำให้ดีขึ้นไปอีกเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ การได้รับคำชมเชยจากครูอยู่เสมอจะเป็นแรงใจให้นักเรียนรู้สึกว่าอยากที่จะเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ ทำให้ตนเองมีแรงผลักดันและคิดว่าตนเองจะต้องประสบความสำเร็จในการเรียนตามที่หวังไว้ ดังที่ ชาญเดช วีรกุล (2552) กล่าวว่า แรงจูงใจหมายถึง สิ่งเร้าจากภายใน สิ่งจูงใจหรือสิ่งโน้มน้าวใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเกิดความคิด ความเชื่อมั่นและความมานะพยายามที่จะกระทำ และคงไว้ซึ่งการกระทำนั้น ๆ เพื่อจะบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งตามที่ตัวบุคคลหรือองค์การได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ Nursah Aksua, Gokhan Aksub, Seda Saracaloglu (2022) ที่ได้ศึกษาการทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ PISA ของนักเรียนจากประเทศต่าง ๆ โดยใช้วิธีการทำเหมืองข้อมูล พบว่า แรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนประเทศนอร์เวย์ เนื่องจากนักเรียนได้ทำแบบทดสอบมากกว่าปกติของนักเรียนแต่ละประเทศได้ทำ

4. พฤติกรรมการสอนของครู ความสัมพันธ์ทางบวกระดับค่อนข้างสูงกับความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก การสอนของครูเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนที่เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียน การสอนของครูที่มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการให้ผลสะท้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจที่ผิดพลาด หรือให้นักเรียนรู้ข้อบกพร่องในการเรียนเพื่อให้ไปทบทวนใหม่ มีการจัดบรรยากาศการเรียนให้มีความท้าท้าย ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกล้าคิด กล้าแสดงออก และกล้าเสนอความคิดเห็นตามความเข้าใจของตนเอง อีกทั้งครูยังให้ความเป็นธรรมแก่นักเรียนทุกคน โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่ไม่เจาะจงเฉพาะนักเรียนเก่ง แต่ครูยังให้ความสนใจแก่นักเรียนที่เรียนรู้ไม่ทัน ดังที่ PISA Thailand กล่าวว่า ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนและผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ (Facilitator) โดยมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกหรือสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงบทบาทในการชี้แนะแนวทางและให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ Bobby Ojose (2011) ที่ได้กล่าวว่า ทุกคนสามารถรู้เรื่องคณิตศาสตร์ได้ ซึ่งจะไปสู่การมีความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์เริ่มต้นจากที่บ้านและในห้องเรียน โดยได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน วิธีการนำเสนอการสอนมีอิทธิพลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของเด็ก ครูควรสอนในลักษณะที่ให้นักเรียนได้มีความเข้าใจในแนวคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงตามบทบาทของผู้ใหญ่ และเนื้อหาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนควรสะท้อนถึงความเกี่ยวข้องในสังคมด้วยเช่นกัน

5. มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ ความสัมพันธ์ทางบวกระดับค่อนข้างสูงกับความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ถือว่ามีความสำคัญและเป็นสิ่งที่บ่งบอกได้ว่านักเรียนสามารถนำคณิตศาสตร์มาประกอบการให้เหตุผลได้ คณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและงานอาชีพต่าง ๆ เช่น การซื้อขาย การดูเวลา การคาดคะเนระยะทาง การคาดคะเนน้ำหนัก การวัดส่วนสูง หรือการกำหนดรายรับรายจ่ายของครอบครัว เมื่อนักเรียนที่มีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ที่ดี จะส่งผลให้สามารถที่จะแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถที่จะมองโจทย์ที่อยู่ในรูปแบบชีวิตจริงเป็นโจทย์ทางคณิตศาสตร์ขึ้นได้อและดำเนินการแก้ปัญหาตามวิธีการทางคณิตศาสตร์ จากนั้นยังสามารถนำผลลัพธ์ที่ได้กลับไปตอบปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ ดังที่ อัมพร ม้าคะนอง (2547) ได้ให้ความหมายของมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ไว้ว่า ความคิดนามธรรมที่ทำให้มนุษย์สามารถแยกแยะวัตถุหรือเหตุการณ์ว่าเป็นตัวอย่างหรือไม่เป็นตัวอย่างของความคิดที่เป็นนามธรรมนั้น แต่จากค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับปานกลางซึ่งน้อยที่สุด และจากที่ผู้ตอบ

แบบสอบถามตอบมาจะพบว่า ไม่แสดงแนวคิด หรือวิธีการซึ่งได้มาของคำตอบ รวมทั้งไม่ให้เหตุผลประกอบในการตอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mathias Holenstein, Georg Bruckmaier, Alexander Grob (2020) ได้ศึกษาผลการถ่ายโอนของความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ : การศึกษาเชิงสังเคราะห์ พบว่า ตัวทำนายทั้งหมดของความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ เกรดคณิตศาสตร์ มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ ความสำเร็จก่อนหน้าในโดเมนต่าง ๆ (เช่น ความรู้ ICT ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ การอ่านและการฟังเพื่อความเข้าใจ) การให้เหตุผล มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนมาตรฐานสูงสุด (β = .35) การวิเคราะห์การถดถอยอธิบาย 60% ของความแปรปรวนในความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ปัจจัยมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ สามารถพยากรณ์ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ได้ดีที่สุด ดังนั้น ครูควรให้ความสำคัญกับความรู้ในการนำคณิตศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง โดยการเลือกใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ให้เหมาะสมกับการแก้ปัญหา

1.2 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากครอบครัวแม้ว่าจะไม่มีผลต่อความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ แต่ครอบครัวคือครูคนแรกของนักเรียน ที่อบรมสั่งสอนก่อนมาโรงเรียน ดังนั้น ครูควรประเมินความพร้อมทางด้านครอบครัว เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา และส่งเสริมให้การเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ดียิ่งขึ้นไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งต่อไป ผู้วิจัยอาจจะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำแบบสอบถามออนไลน์ และแบบทดสอบออนไลน์ เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยควรเก็บข้อมูลด้วยตนเอง หรือหากมีผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลก็ควรศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือวิจัยให้เข้าใจอย่างละเอียด เพื่อป้องกันผู้ตอบไม่ตั้งใจทำ แบบสอบถามและแบบวัด ส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด

ประวิทย์ สิมมาทัน. 2562. *การส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองกับกิจกรรมการเรียนการสอน*. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษศาสตร์ลังสังคมศาสตร์. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เพ็ญแข แสงแก้ว. (2541). การวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัครสรา สถาพรวจนา. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนจากครอบครัว บรรยากาศจริยธรรมในงานกับความสุขในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร.* ใน พลตรีหญิง รองศาสตราจารย์ (บ.ก.), วารสารพยยาบาลทหารบก. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). *PISA 2021 กับการประเมินความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์*. https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2020-53/

Abdul Ghofur, Masrukan, Rochmad. (2022). *Mathematical Literacy Ability in Experiential Learning with Performance Assessment Based on Self-Efficacy*. http://journal.unnes.ac.id/sju/index.php/ujmer

Bobby Ojose. (2011). *Mathematics Literacy: Are We Able To Put The Mathematics We Learn Into Everyday Use?.* Journal of Mathematics Education.

Busnawir BUSNAWIR, La MISU, Muhammad SUDIA, Sadikin SADIKIN, (2021). ANALYSIS OF MATHEMATICAL LITERACY ABILITY IN TERMS OF SELF-EFFICACY HIGH AND LOW. International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education – 2021.

Nursah Aksua, Gokhan Aksub, Seda Saracaloglu. (2022). *Prediction of the Factors Affecting PISA Mathematics Literacy of Students from Different Countries by Using Data Mining Methods.* International Electronic Journal of Elementary Education.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
Factors Affecting the Effectiveness of School for Students with Intellectual Disabilities under the Special Education Bureau

ณฏฐพัชร เขียวมณีนัย[1] นิรันดร์ จุลทรัพย์[2]
Natthaphat Kieomaneenai, Niran Chullasap

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และ 3) สร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูของโรงเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .947 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เท่ากับ .929 ส่วนค่าความเชื่อมั่นด้านประสิทธิผลของโรงเรียน เท่ากับ .961 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติ ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. =0.56) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. =0.58) และ 3) ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านผู้ปกครองและชุมชน ตัวแปรด้าน

Received: 2023-05-19 **Revised:** 2023-07-06 **Accepted:** 2023-07-08

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: natthaphat.k@hotmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hatyai University. e-mail: niran09042498@hotmail.com

โรงเรียน และตัวแปรด้านนักเรียน สามารถเขียนในรูปคะแนนดิบได้ คือ $\hat{Y}$ = 0.513 + 0.296(X_5) + 0.309(X_4) + 0.260(X_3) และเขียนในรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานได้ คือ $\hat{Z}$ = 0.339(Z_5) + 0.301(Z_4) + 0.295(Z_3)

คำสำคัญ (Keyword): ประสิทธิผลของโรงเรียน; นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา; สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the level of the effectiveness of school for students with intellectual disabilities under the Special Education Bureau 2) to study the level of factors affecting school effectiveness for students with intellectual disabilities. and 3) create a forecasting equation for school effectiveness for students with intellectual disabilities under the Special Education Administration. The sample group was teachers of school with intellectual disabilities under the Special Education Bureau, academic year 2022, the sample size was determined by comparing the proportions from Craigie and Morgan's finished table. The sample group was 165 people. The research tool was a questionnaire. The confidence value of the whole questionnaire was .947, the confidence value for factors affecting school effectiveness was .929, and the confidence value for school effectiveness was .961. Data were analyzed to find statistical values, namely, frequency (Frequency), mean, percentage, standard deviation. and Stepwise Multiple Regression Analysis. The research findings revealed that: 1) The level of the effectiveness of school for students with intellectual disabilities under the Special Education Bureau was high level in overall. ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. =0.56) 2) The level of factors affecting school effectiveness for students with intellectual disabilities under the Special Education Bureau was high level in overall. ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. =0.58). And 3) Factors that can together predict school effectiveness for students with intellectual disabilities under the Special Education Bureau was found 3 variables; 1) parent and community variables, 2) school variables and 3) student variables can be written in raw score form as $\hat{Y}$ = 0.513 + 0.296(X_5) + 0.309(X_4) + 0.260(X_3) the form of a standard score is $\hat{Z}$ = 0.339(Z_5) + 0.301(Z_4) + 0.295(Z_3)

Keywords: Effectiveness of School; Students with Intellectual Disabilities; Special Education Bureau

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลหรือเด็กที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องในประเทศไทย เริ่มเมื่อปี พ. ศ. 2548 โดยจัดในรูปแบบของโรงเรียนเฉพาะความพิการ จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลกลุ่มนี้มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการพิเศษและสภาพเศรษฐกิจ สังคมของประเทศ ปัจจุบันจำแนกเด็กพิเศษออกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ 1) เด็กที่มีความสามารถพิเศษ 2) เด็กที่มีความบกพร่อง และ 3) เด็กยากจนและด้อยโอกาส เพื่อเข้ารับการศึกษาแบบพิเศษ รับการดูแลด้วยวิธีการพิเศษแตกต่างจากไปจากวิธีการตามปกติ เพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาเด็กได้ตามศักยภาพที่มีอยู่เพื่อให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม และได้รับการยอมรับในสังคม ในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีความผิดปกติหรือบกพร่องในประเทศไทยดำเนินการในหลายรูปแบบภายใต้สังกัดของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสถานศึกษาในความดูแลจำนวน 178 แห่งทั่วประเทศ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมตามสิทธิขั้นพื้นฐานของประเทศ (สถาบันราชานุกูล, 2565)

จากผลการศึกษาสถานการณ์ความพิการและการเข้าถึงบริการสุขภาพและบริการที่จำเป็นของรัฐสำหรับเด็กพิการในชุมชน ได้ตรวจวินิจฉัยเด็กช่วงอายุ 2 ปีครึ่งถึง 12 ปี จำนวน 6,334 คน โดยการตรวจประเมินจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและนักจิตวิทยา โดยการสุ่มตรวจจากทั่วประเทศ พบว่าภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสูงกว่าภาคอื่น ๆ โดยพบพบเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ร้อยละ 4 และสูงกว่าภาพรวมของประเทศที่พบเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ร้อยละ 3 เท่านั้น (โชษิตา ภาวสุทธิไพศิฐ และคณะ, 2561, น. 475) นอกจากนี้ แนวโน้มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและมีความต้องการพิเศษเพิ่มสูงขึ้นในพื้นที่ภาคใต้ จึงได้เปิดสถานศึกษาที่รองรับนักเรียนในภาคใต้เพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง คือ โรงเรียนศึกษาพิเศษเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา เพื่อรองรับนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น (องค์กรสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ, 2565)

การจัดการศึกษาพิเศษเป็นงานที่ต้องมีความรับผิดชอบสูง ต้องใช้ทั้งกำลังกายและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพราะการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการจำเป็นพิเศษนั้นต้องใช้ความละเอียดอ่อน และต้องใช้จิตวิทยาในการเชื่อมโยงจิตใจของผู้ที่มีความบกพร่องเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงในการมารับบริการด้านการศึกษา จากการดำเนินการจัดการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ประสบปัญหาหลายด้าน ได้แก่ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาไม่ครอบคลุมทุกด้าน เน้นการบริหารที่ให้ความสำคัญเพียงด้านใดด้านหนึ่ง การขาดแคลนครูการศึกษาพิเศษและนักวิชาชีพ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ผ่านการอบรมหรือหลักสูตรการสอนเด็กที่มีความ

ต้องการพิเศษ ครูได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกับสาขาที่เรียนจบหรือมีความถนัด บุคลากรทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานอัตราส่วนครูต่อนักเรียน ด้านของผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม ขาดความรู้ความเข้าใจและมีเจตคติที่ไม่ถูกต้องต่อความบกพร่องของแต่ละบุคคล ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ด้านหลักสูตรไม่สอดคล้องกับประเภทความพิการ รวมทั้งการวัดและประเมินผล ไม่สอดคล้องตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ขาดระบบสนับสนุนที่ตรงตามความจำเป็นพิเศษของเด็กที่บกพร่องแต่ละประเภทในการจัดการเรียนรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

จากสภาพการจัดการศึกษาสำหรับการศึกษาพิเศษ ในปัจจุบันและการดำเนินงานที่ผ่านมาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในประเทศไทย มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลากหลายด้าน ทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้นอาจเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาหรือความสำเร็จในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนเด็กพิเศษมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการจำเป็นพิเศษ จึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 284 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 165 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน รัชพล เที่ยงดี,

2563) จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้วิธีการเทียบสัดส่วนจำนวนครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียน แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.947

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาหาดใหญ่ ถึงผู้อำนวยการของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาคใต้ จำนวน 5 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 165 ชุด ผ่าน Google Form ถึงครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 15 วัน นับตั้งแต่ได้รับแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบคืน จำนวน 165 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแยกข้อมูลตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้วิธีคำนวณโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบ คือ ครูในโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 165 คน แยกเป็นเพศหญิง จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ

74.56 และเป็นเพศชายจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 25.44 มีอายุระหว่าง 23-30 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 47.27 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 และอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.25 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 76.36 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 23.64 มีตำแหน่งเป็นข้าราชการ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 67.88 พนักงานราชการ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.03 และครูอัตราจ้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 36.96 และประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.04

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

จากการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. =0.56) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. =0.56) ด้านมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. =0.55) และด้านมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. =0.59) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. =0.58) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านโรงเรียน ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. =0.49) ด้านครู ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. =0.53) ด้านผู้บริหาร ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. =0.59) ด้านผู้ปกครองและชุมชน ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. =0.58) และด้านต่ำสุด ด้านนักเรียน ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. =0.58) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

จากการศึกษาปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านผู้ปกครองและชุมชน ตัวแปรด้านโรงเรียน และตัวแปรด้านนักเรียน ที่ร่วมกันทำนายผลประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p value < 0.001) ซึ่งทั้งสามตัวแปรสามารถอธิบายการผันแปรของประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ ได้

ร้อยละ 72.2 (R^2 = 0.722) สามารถเขียนในรูปคะแนนดิบได้ คือ $\hat{Y}$ = 0.513 + 0.296(X_5) + 0.309(X_4) + 0.260(X_3) และเขียนในรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานได้ $\hat{Z}$ = 0.339(Z_5) + 0.301(Z_4) + 0.295(Z_3)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้ความสำคัญกับการประสิทธิผลของโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม นำไปสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐานและประสิทธิผล ตระหนักและเข้าใจถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ตลอดถึงการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่ง ตรีดาว รองสวัสดิ์ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้จำเป็นต้องมีวิธีสอนที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อสนองความต้องการพิเศษของนักเรียน ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีเทคนิคและวิธีการสอนที่แตกต่างจากผู้เรียนทั่วไป ต้องใช้ความพยายาม ความอดทน ความเมตตาต่อนักเรียน ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมทางการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพราะนักเรียนจะเรียนรู้ได้ช้ากว่าเด็กปกติ ดังนั้น การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก จึงส่งผลให้มีประสิทธิภาพต่ำกว่าด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา พฤคณา และคณะ (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ประสิทธิผลของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของบูรณพงศ์ เพชรล้วน และ อดุล นาคะโร (256) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านคุณภาพผู้เรียนเป็นด้านที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่าด้านอื่น ๆ เช่นกัน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านครู ด้านผู้บริหาร ด้านผู้ปกครองและชุมชน และด้านนักเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่ม โรงเรียนได้รับงบประมาณและการสนับสนุนจาก

หน่วยงานต้นสังกัดอย่างเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดถึงครูผู้สอนมีเทคนิคและวิธีการเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง มีความรัก ความเมตตาและข้าใจผู้เรียน อีกทั้งผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน กำหนดนโยบายในการจัดการทรัพยากรในโรงเรียนได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นอย่างเป็นประจำ นอกจากนี้ ผู้ปกครองมีการดูแลและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับโรงเรียน มีความเข้าใจปัญหาและความต้องการพิเศษของผู้เรียน และชุมชนให้ความร่วมมือและส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนนักเรียนนั้น เป็นผู้มีความสามารถในการโต้ตอบและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐศักดิ์ ศิริสมบูรณ์เวช และคณะ (2562) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา นารี และคณะ (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. ปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านผู้ปกครองและชุมชน ตัวแปรด้านโรงเรียน และตัวแปรด้านนักเรียน ที่ร่วมกันทำนายผลประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p value < 0.001) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ตัวแปรด้านผู้ปกครองและชุมชน เป็นตัวแปรที่มีส่วนสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การช่วยเหลือและสนับสนับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น การมีชุมชนที่เข้มแข็ง มีศักยภาพและมีความพร้อมในการช่วยเหลือ และสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ด้านโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดถึง ด้านนักเรียนที่เป็นปัจจัยสำคัญ หากนักเรียนมีความพร้อมและให้ความร่วมมือในกระบวนการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น และช่วยเหลือตัวเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา พฤคณา และคณะ (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ตัวแปรด้านผู้ปกครองและชุมชน ตัวแปรด้านโรงเรียน และตัวแปรด้านนักเรียน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 19

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนานักเรียนโดยเฉพาะการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนด้านความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร เพื่อพัฒนานักเรียนแต่ละบุคคลอย่างเต็มศักยภาพ

1.2 จากผลการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีประสิทธิผลต่อสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ตลอดถึงการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้

1.3 จากผลการศึกษาปัจจัยที่สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรด้านผู้ปกครองและชุมชน ตัวแปรด้านโรงเรียน และตัวแปรด้านนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการพัฒนา ปรับปรุง และกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีในด้านดังกล่าว เพื่อส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในระยะยาวอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ด้านความสามารถและความถนัดของผู้เรียน ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบอื่น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบสอบถามเท่านั้น ควรมีการศึกษาโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จะทำให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่ลึกยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในเขตภาคใต้กับเขตภาคอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลและหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนต่อไป

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจากปัจจัย 5 ด้านในงานวิจัยนี้

2.5 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564).* กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จินตนา พฤคณา, สุเมธ งามกนก และประยูร อิ่มสวาสดิ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขอกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. *วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มมร” คณะศึกษาศาสตร์.* 8(1) : 216-229.

ชลธิชา นารี, วิโรฒน์ ชมภู และ ประยูร อิ่มสวาสดิ์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. e-Journal of Education Studies. 1(1) : 11-24.

โชษิตา ภาวสุทธิไพศิฐ, ลือชัย ศรีเงินยวง, ณรงค์ฤทธิ์ อัศวรงค์พิภพ และคณะ. (2561). สถานการณ์ความพิการและการเข้าถึงบริการสุขภาพและบริการที่จำเป็นของรัฐสำหรับเด็กพิการในชุมชน. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข.* 12(3) : 469-479.

ณัฐศักดิ์ ศิริสมบูรณ์เวช, สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ และสถาพร พฤฑฒิกุล. (2562). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม.* 15(1) : 156-168.

ตรีดาว รองสวัสดิ์. (2565). เทคนิคการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ค้นเมื่อ 8 กันยายน 2565, จาก: https://tstarrong.wordpress.com/

บูรณพงศ์ เพชรล้วน และ อดุล นาคะโร. (2564).ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดกระบี่. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. 17(2) :33-50.

รัชพล เที่ยงดี. (2563). *แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต18.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

สถาบันราชานุกูล. (2565). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ID)ค้นเมื่อ 8 กันยายน 2565, จาก: http://www.rajanukul.go.th/

องค์กรสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ. (2565). คนพิการในประเทศไทย และในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2565, จาก : https://minorityrights.org

การพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Development of Payroll Accounting Information System for Personnel at Udon Thani Rajabhat University

จิรันธนิน ทองธิราช[1] ปฐวี ประทาน[2]
Jiruntanin Thongthirat, Patawee Pratharn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา และความคาดหวังระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีแหล่งข้อมูล เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ จำนวน 12 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน จำนวน 7 คน และ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชี จำนวน 5 คน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา มีการจัดเป็นหมวดหมู่ สรุปผล ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้รูปแบบวงจรพัฒนาระบบแบบ System Development Life Cycle (SDLC) มาใช้ในกระบวนการพัฒนา 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดความต้องการ 2) การวิเคราะห์ระบบ 3) การออกแบบระบบ 4) การพัฒนาระบบ 5) การทดสอบระบบ และ 6) การติดตั้งระบบ ใช้โปรแกรม Microsoft Visual Studio 2008 และใช้ Microsoft SQL Server 2008 ผลการวิจัย สภาพปัญหาและความคาดหวังระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า โครงสร้างบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และลูกจ้างรายวัน การจัดเก็บข้อมูล และการรายงานบัญชีเงินเดือนของบุคลากรเป็นการจัดเก็บในรูปของกระดาษหรือแฟ้มเอกสาร อาจเกิดการชำรุดสูญหาย การรายงานรายรับ และรายจ่ายของบุคลากรไม่สามารถให้บริการได้โดยทันทีต้องใช้เวลามาก ในการค้นหาบางครั้งไม่พบข้อมูล ความคาดหวังต้องการมี

Received: 2023-05-23 **Revised**: 2023-07-20 **Accepted**: 2023-07-21

[1] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: jiruntanin@udru.ac.th

[2] สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี Office of Academic Resources and Information Technology, Udon Thani Rajabhat University.

ระบบการบริหารจัดการบัญชีเงินเดือนของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการเก็บรักษาข้อมูลอย่างเป็นระบบและชัดเจน และ การพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีโปรแกรมบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ซึ่งประกอบด้วย 1) ระบบการบันทึกการเข้าใช้ระบบ 2) รายงานเงินเดือนส่วนบุคคลในรูปแบบของสลิปเงินเดือน 3) รายงานประวัติ รายรับรายจ่ายเงินเดือนส่วนบุคคลทั้งหมด และ 4) ระบบการจัดการข้อมูลผู้ใช้

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาระบบ; สารสนเทศบัญชีเงินเดือน

Abstract

The purpose of this research is to develop the payroll accounting information system for personnel at Udon Thani Rajabhat University. The research process is divided into two phases: Phase 1; To involve studying the current problems and expectations of the payroll accounting information system for personnel at Udon Thani Rajabhat University. The researcher selects a specific data source. They are consisting of 12 operational officers, which are 7 financial officers and 5 accounting officers. The tools used observation records and semi-structured interviews about the development of payroll accounting information systems for personnel at Udon Thani Rajabhat University. The researcher personally collected the data. Data analysis involved content analysis, including categorizing the data into relevant categories and summarizing the findings. Phase 2; The payroll accounting information system for personnel at Udon Thani Rajabhat University is developed using the System Development Life Cycle (SDLC) framework, which consists of seven steps: 1) Requirement Definition, 2) System Analysis, 3) System Design, 4) System Development, 5) System Testing, and 6) System Installation. The development process utilizes Microsoft Visual Studio 2008 and Microsoft SQL Server 2008. The research findings indicate the following: The study of the current problems and expectations of the payroll accounting information system for personnel at Udon Thani Rajabhat University revealed the structure of the university personnel payroll system consists of civil servants, university employees, government employees, permanent employees, temporary employees, and daily wage workers. The data collection and reporting of personnel payroll accounting are primarily paper-based or document filing systems. This has led to issues such as data deterioration, loss, unable to report income and expenses of personnel immediately. It takes a lot of time to search, sometimes information is not found. There is a need for an efficient and effective payroll accounting management system that organizes and maintains data systematically. And The development of the payroll accounting

information system for personnel at Udon Thani Rajabhat University includes the following components 1) a system for recording system access, 2) a report on individual salary in the form of salary slip, 3) a report on the income and expenses history of all individuals' salary, and 4) user data management.

Keywords: System development; Payroll

บทนำ (Introduction)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนารูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวางแผนระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบเครือข่ายสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ และสามารถเชื่อมโยงการติดต่อสื่อสาร การปรับปรุงกระบวนการบริหาร การประชาสัมพันธ์ให้ถึงกันได้ทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2562) ในบริหารการจัดการข้อมูลสารสนทเทศของสถาบันการศึกษา ให้มีการบริหารจัดการตามพันพกิจ เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตรงตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หลักการของธรรมาภิบาล และส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารจัดการสถาบันการศึกษาที่ดีจำเป็นต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นองค์ประกอบหลักในการดำเนินการ (ณัฐพงษ์ เจริญฉาย, 2564) ระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นระบบที่ความสำคัญต่อการวางแผนการปฏิบัติงาน การควบคุมติดตาม การประเมินผล ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา อีกทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลในการวางแผนการปฏิบัติงาน และการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันมีส่วนช่วยให้การปฏิบัติงานและการบริหารจัดการสถาบันการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ครรชิต มาลัยวงศ์, 2557)

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ได้มีการดำเนินงานตามโนบาย มีระบบเทคโนลีเพื่อการวางแผนระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบเครือข่ายสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงติดต่อกันทั่วทั้งองค์การ ในโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานอธิการบดี ฝ่ายงานการเงินบัญชี พบปัญหา การจัดระบบสารสนเทศงานบัญชีเงินเดือนของบุคลากร ยังมีการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบการจัดเก็บในแฟ้มเอกสาร ซึ่งอาจเกิดการชำรุด สูญหาย ขณะเดียวกันการดูแลรักษาไม่สามารถกระทำได้อย่างสม่ำเสมอ เมื่อใดที่ต้องการรายการรายรับ และรายจ่ายขององค์กรก็ไม่สามารถให้บริการได้ทันที เพราะต้องใช้เวลามากในการค้นหาบางครั้งไม่พบข้อมูล ส่งผลให้การจัดการบัญชีเงินเดือนของบุคลากรไม่มีประสิทธิภาพ การกรอกข้อมูลยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ รายการผล รายการรายรับ และรายจ่ายเงินเดือนยังไม่สะดวกและความทันสมัย และยังไม่มีระบบช่วยในการตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจน จากสาเหตุปัญหาข้างต้น การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินการ การควบคุม และการตรวจสอบ การจัดข้อมูลสารสนเทศที่มีเป็นระเบียบ ครบถ้วน ถูกต้อง ช่วยในการวางแผนการบริหารจัดการ และการตัดสินใจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ ข้อมูลไม่กระจัดกระจาย สามารถสืบค้นได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนด (ศิโรรัตน์ ไกรสุริยวงศ์, 2551)

การพัฒนาระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการและทันสมัย ช่วยให้ได้รับข่าวสารข้อมูลที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ได้อย่างรวดเร็ว (วรวิทย์ จันทร์สุวรรณ จิระศักดิ์ ธาระจักร และปาโมกข์ รัตนตรัยาภิบาล, 2561)

จากเหตุข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อให้เกิดความสะดวกและความรวมเร็วในการจัดเก็บและการให้บริการสืบค้นข้อมูลด้านการรับ-จ่ายเงินเดือนของบุคลากร สามารถประมวลผลข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ และรวดเร็วยิ่งขึ้น สามารถตรวจสอบข้อมูล ป้องกันการสูญหายของข้อมูล เพิ่มความปลอดภัยลดความผิดพลาดในการเก็บเอกสารและลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความคาดหวัง ระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล เป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ จำนวน 12 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน จำนวน 7 คน และ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชี จำนวน 5 คน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบบันทึกการสังเกต สภาพปัญหาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ตอนที่ 2 แบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับความคาดหวังเกี่ยวกับระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

2) ศึกษาหลักการสร้างแบบบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับสภาพปัญหาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มี 2 ข้อ ดังนี้

ข้อ 1 แบบบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับสภาพระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ข้อ 2 แบบบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับปัญหาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3) ศึกษาหลักการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตามแนวคิดของบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2543: 81-83) โดยมีประเด็นคำถาม คือ ท่านคาดหวังหรือต้องการให้มีระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีหรือไม่อย่างไร ระบบระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มีกี่ระบบ และมีรายงานอะไรบ้าง

4) นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกการสังเกตและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ฉบับร่างเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน นำผลการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

5) นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จัดเป็นหมวดหมู่ และสรุปผลการศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

การพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบวงจรพัฒนาระบบแบบ System Development Life Cycle (SDLC) มาปรับใช้ในกระบวนการพัฒนา 6 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดปัญหาและความต้องการของระบบ

ในการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาและความต้องการระบบจากขั้นตอนการทำงานของหน่วยงานปัจจุบัน โดยศึกษาจากการปฏิบัติงานจริง ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลผลงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเผยแพร่หรือให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเงิน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการสารสนเทศบัญชีเงินเดือน ด้วยแบบแบบสำรวจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ของระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร ได้แก่ ด้านการทำงานของระบบ ด้านข้อมูลที่จัดเก็บในระบบ และด้านเทคนิค/ความสามารถของระบบ

2. การวิเคราะห์ระบบ

ภายหลังจากการศึกษาขั้นตอนด้วยการสำรวจความต้องการสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ประมวลผลและนำมาวิเคราะห์ระบบ เพื่อประเมินว่าระบบใหม่ควรมีหน้าที่อะไรบ้างที่ต้องดำเนินการ ตลอดจนเพื่อกำหนดองค์ประกอบและคุณลักษณะต่างๆของระบบ ดำเนินการโดยแผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram: DFD) เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการและทิศทางไหลของข้อมูลในระบบ และใช้แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเอนทิตี้ (Entity-Relationship Diagram: ERD) มาช่วยในการออกแบบระบบงาน เพื่อให้เห็นรายละเอียดและภาพรวมของความสัมพันธ์ต่างๆภายในระบบ จากนั้น ทำการออกแบบโครงสร้างแฟ้มข้อมูล ออกแบบหน้าจอระบบ จัดทำฐานข้อมูลของระบบ พัฒนาโปรแกรมและทดสอบโปรแกรมตามที่ได้ออกแบบไว้ ตลอดจนมีการปรับปรุงโครงสร้างฐานข้อมูลให้เหมาะสมกับการใช้งาน

3. การออกแบบระบบ

3.1 การออกแบบระบบ เมื่อวิเคราะห์ระบบโดยใช้แผนภาพกระแสข้อมูล ในขั้นตอนการออกแบบระบบ ได้นำแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างเอนทิตี้ (Entity-Relationship Diagram หรือ ER-Diagram) มาช่วยในการออกแบบข้อมูลเชิงสัมพันธ์ในระดับแนวคิด

3.2 โครงสร้างแฟ้มข้อมูลของระบบ ผู้พัฒนาระบบได้ศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

4. การพัฒนาระบบ

หลังจากที่ได้วิเคราะห์ระบบโดยใช้แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram: DFD) และออกแบบฐานข้อมูล โดยใช้แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเอนทิตี้ (Entity-Relationship Diagram: ER-Diagram) แล้ว ทำให้ทราบถึงการไหลของข้อมูลที่เข้า ออกในระบบ ซึ่งในการพัฒนาระบบนั้น ซึ่งพัฒนาโปรแกรมโดยใช้ Microsoft Visual Studio 2008 ใช้เทคโนโลยี ASP.NET ภาษา C# ร่วมกับฐานข้อมูล Microsoft Sql Server 2008

5. การทดสอบระบบ

เพื่อเป็นการทดสอบว่าการทำงานของระบบย่อยแต่ละส่วนสามารถทำงานได้ตรงความต้องการและทำงานได้ตรงตามต้องต้องการ และทำงานได้อย่างเชื่องโยงทั้งระบบหรือไม่ โดยดำเนินการทำสอบระบบทั้งหมดว่าสามารถใช้งานได้ดีบนเว็บเบราว์เซอร์ ได้แก่ Google Chrome, Internet Explorer และ Mozilla Firefox และมีการประมวลผลและแสดงผลข้อมูลถูกต้องหรือไม่ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การทำงานของระบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. การติดตั้งระบบ

ภายหลังจากการออกแบบ พัฒนาและทดสอบระบบ ดำเนินการติดตั้งระบบตามแผนที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งจัดทำหนังสือแจ้งเวียนให้หน่วยงานในสังกัดทราบ

ผลการวิจัย (Research Results)

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความคาดหวัง ระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า โครงสร้างบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และลูกจ้างรายวัน มีการจัดเก็บข้อมูล การรายงานสารสนเทศด้านเงินเดือนของบุคลากรเป็นการจัดเก็บในรูปของกระดาษหรือแฟ้มเอกสารไม่คงทนถาวร อาจเกิดการชำรุด สูญหาย ขณะเดียวกันการดูแลรักษาไม่สามารถกระทำได้อย่างสม่ำเสมอ เมื่อใดที่ต้องการรายการรายรับ และรายจ่ายขององค์กรก็ไม่สามารถให้บริการได้โดยทันที เพราะต้องใช้เวลามากในการค้นหาบางครั้งไม่พบข้อมูล ส่งผลถึงการบริหารจัดการบัญชีเงินเดือนของบุคลากรไม่มีประสิทธิภาพ การกรอกข้อมูลยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ไม่มีระบบช่วย ในการตรวจสอบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ การลงบันทึกข้อมูลรายรับ รายจ่าย ส่วนมากเป็นข้อมูลเดิมของเดือนที่ผ่านมา มีบางรายการที่เป็นข้อมูลกรอกใหม่ซึ่งเป็นข้อมูลของเดือนปัจจุบัน และการเก็บรักษาข้อมูลยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และชัดเจน ไม่มีระบบช่วยในการตรวจสอบข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาความคาดหวังระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ ต้องการระบบการบริหารจัดการสารสนทบัญชีเงินเดือนของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการเก็บรักษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และชัดเจน ประกอบด้วย 1) ระบบการบันทึกการเข้าใช้ระบบ 2) รายงานเงินเดือนส่วนบุคคลในรูปแบบของสลิปเงินเดือน 3) รายงานประวัติ รายรับรายจ่ายเงินเดือนส่วนบุคคลทั้งหมด และ 4) การจัดการข้อมูลผู้ใช้

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีรายละเอียดดังนี้

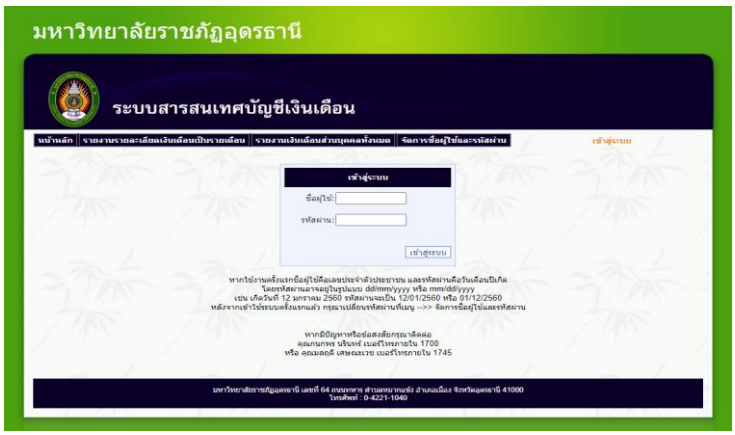
1. หน้าแรก เป็นหน้าหลักของเว็บไซต์ เนื้อหาประกอบด้วย ชื่อเว็บไซต์ เมนูนำทางไปยังงานต่างๆ link สำหรับเข้าสู่ระบบ

ภาพที่ 1 หน้าหลักของระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือน

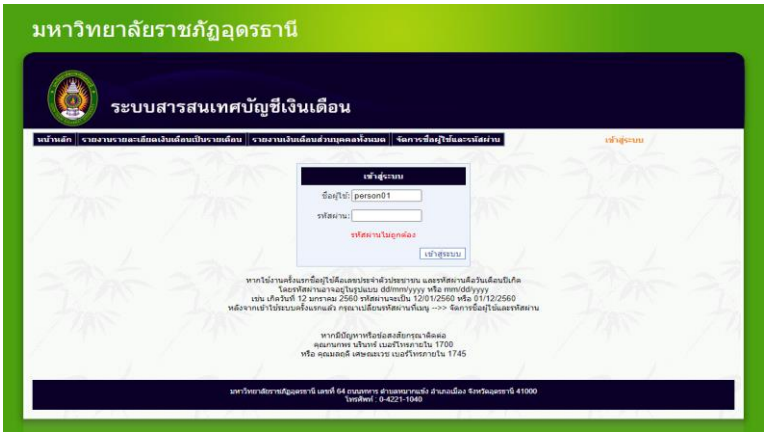
2. การเข้าใช้ระบบ ประกอบด้วยหน้าจอเข้าสู่ระบบ และการแสดงชื่อ และข้อความต้อนรับ

2.1 เมื่อมีการคลิกที่เมนูต่างๆ หรือ คลิก link เข้าสู่ระบบ ระบบจะแสดงหน้า login เข้าสู่ระบบ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การเข้าใช้ระบบ

2.2 หากผู้ใช้กรอกชื่อผู้ใช้หรือรหัสผ่านไม่ถูกต้องระบบจะแสดงข้อผิดพลาด ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การแจ้งเตือนเมื่อรหัสผู้ใช้หรือรหัสผ่านไม่ถูกต้อง

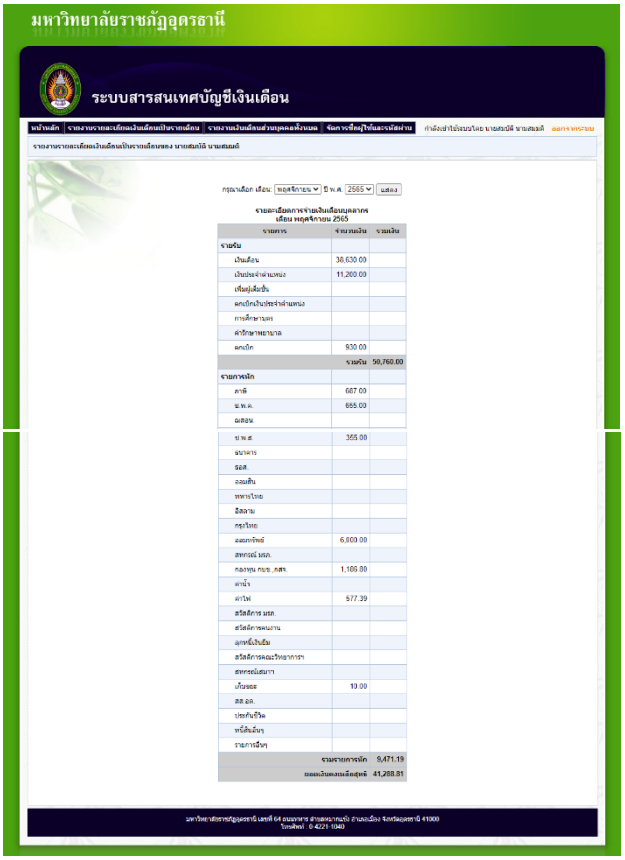
2.3 หลังจากกรอกผู้ใช้และรหัสผ่านที่ถูกต้อง ระบบจะแสดงชื่อผู้ใช้ link ออกจากระบบ และข้อความต้อนรับการเข้าสู่ระบบ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การแสดงข้อความต้อนรับหลังจากเข้าสู่ระบบแล้ว

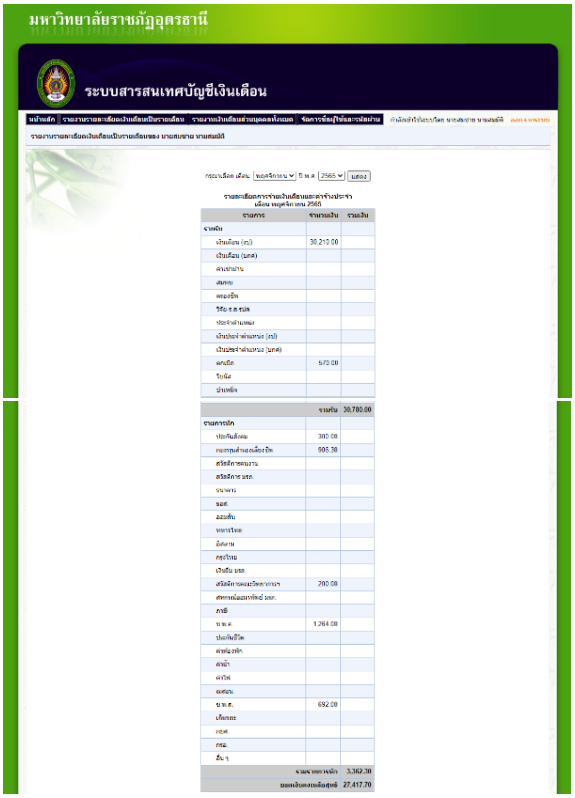
3. รายงานรายละเอียดเงินเดือนรายเดือน

3.1 รายงานสำหรับผู้ใช้ที่เป็นข้าราชการ เมื่อคลิกเมนูรายงานรายละเอียดเงินเดือนเป็นรายเดือน ระบบจะแสดงหน้าจอให้ผู้ใช้เลือกเดือน และปีที่ต้องการออกรายงาน เมื่อผู้ใช้คลิกปุ่มแสดง จะแสดงรายงานตามรูปแบบของสลิปเงินเดือนข้าราชการ

ภาพที่ 5 รายงานรายละเอียดเงินเดือนเป็นรายเดือน ของข้าราชการ

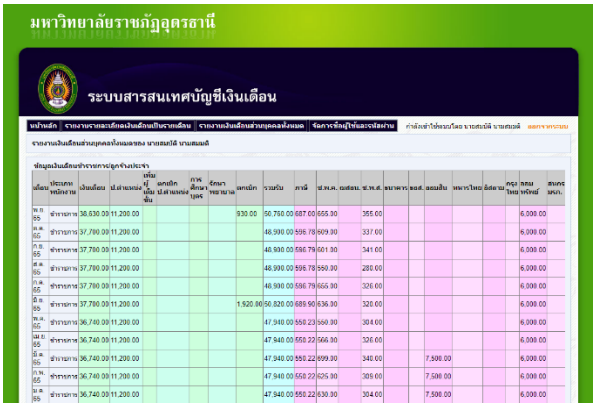
3.2 รายงานสำหรับผู้ใช้ที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย เมื่อคลิกเมนูรายงานรายละเอียดเงินเดือนเป็นรายเดือน ระบบจะแสดงหน้าจอให้ผู้ใช้เลือกเดือน และปีที่ต้องการออกรายงาน เมื่อผู้ใช้คลิกปุ่มแสดง จะแสดงรายงานตามรูปแบบของสลิปเงินเดือนพนักงานมหาวิทยาลัย ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 รายงานรายละเอียดเงินเดือนเป็นรายเดือน ของพนักงานมหาวิทยาลัย

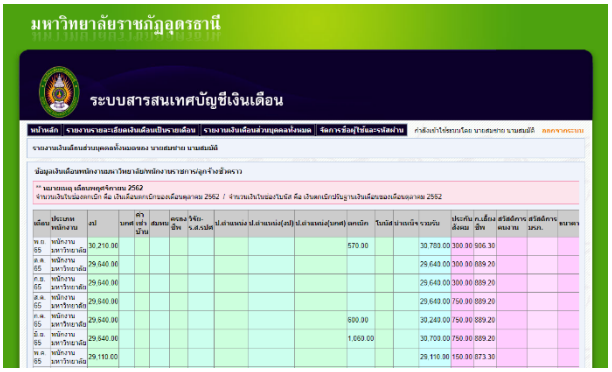
4. รายงานรายละเอียดเงินเดือนส่วนบุคคลทั้งหมด

4.1 รายงานสำหรับผู้ใช้ที่เป็นข้าราชการ เมื่อคลิกเมนูรายงานเงินเดือนส่วนบุคคลทั้งหมด ระบบจะแสดงรายงานตามรายการรับจ่ายของเงินเดือนข้าราชการ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 รายงานเงินเดือนส่วนบุคคลทั้งหมด ของข้าราชการ

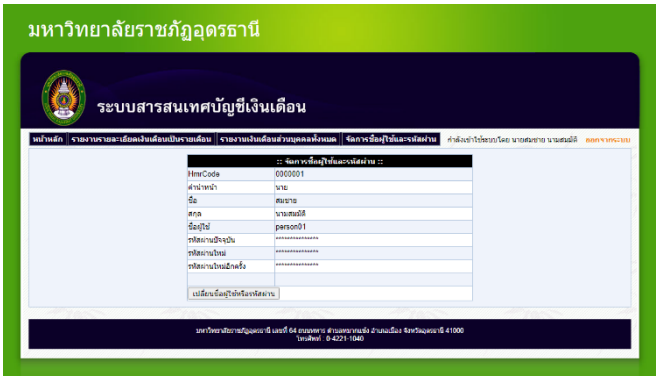
4.2 รายงานสำหรับผู้ใช้ที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย เมื่อคลิกเมนูรายงานเงินเดือนส่วนบุคคลทั้งหมด ระบบจะแสดงรายงานตามรายการรับจ่ายของเงินเดือนพนักงานมหาวิทยาลัย ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 รายงานเงินเดือนส่วนบุคคลทั้งหมด ของพนักงานมหาวิทยาลัย

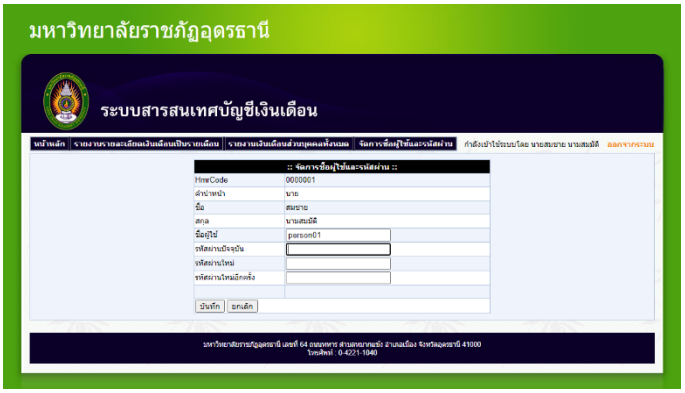
5. การจัดการชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน

5.1 เมื่อคลิกเข้าเมนูจัดการชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน ระบบจะแสดงดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 การจัดการชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน

5.2 เมื่อคลิกที่ปุ่ม เปลี่ยนชื่อผู้ใช้หรือรหัสผ่าน ระบบจะให้กรอกข้อมูลชื่อผู้ใช้ รหัสผ่านปัจจุบัน และรหัสผ่านใหม่สองครั้ง เมื่อกรอกข้อมูลเรียบร้อยให้คลิกที่ปุ่มบันทึกหรือยกเลิก

ภาพที่ 10 การบันทึกชื่อผู้ใช้และรหัสผ่านใหม่

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสภาพปัญหาและความคาดหวังระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พบว่า โครงสร้างบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประกอบด้วย ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และลูกจ้างรายวัน การจัดเก็บข้อมูล และการรายงานบัญชีเงินเดือนของบุคลากรเป็นการจัดเก็บในรูปของกระดาษหรือแฟ้มเอกสาร อาจเกิดการชำรุดสูญหาย การรายงานรายรับ และรายจ่ายของบุคลากรไม่สามารถให้บริการได้โดยทันที ต้องใช้เวลามากในการค้นหาบางครั้งไม่พบข้อมูล และ ศึกษาความคาดหวังต้องการมีระบบการบริหารจัดการบัญชีเงินเดือนของบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการเก็บรักษาข้อมูลอย่างเป็นระบบและชัดเจน จากนั้นผู้วิจัยนำผลสรุปความคาดหวังในระบบการบริหารจัดการบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชอุดรธานี ไปการพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีโปรแกรมบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ประกอบด้วย 1) ระบบการบันทึกการเข้าใช้ระบบ 2) รายงานเงินเดือนส่วนบุคคลในรูปแบบของสลิปเงินเดือน 3) รายงานประวัติ รายรับรายจ่ายเงินเดือนส่วนบุคคลทั้งหมด และ 4) ระบบการจัดการข้อมูลผู้ใช้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การพัฒนาระบบสารสนเทศบัญชีเงินเดือนของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ใช้วิธีการพัฒนาแบบ SDLC โดยผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาสภาพปัญหา และความคาดหวังมาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการการกำหนดปัญหาและความต้องการของระบบ ร่วมกับการศึกษาเอกสาร แนวคิด กฎหมาย รายงานและคู่มือการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยนำข้อมูลต่างๆที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ระบบและ

ออกแบบระบบ จากการศึกษาสภาพปัญหาและความคาดหวังต่อระบบทำให้สามารถออกแบบระบบได้ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้งาน ทราบว่าโครงสร้างบัญชีเงินเดือนของบุคลากร ขึ้นอยู่กับประเภทของพนักงาน และจำเป็นจะต้องมีกระบวนงานอะไรบ้าง ในขั้นตอนการออกแบบฐานข้อมูลโดยใช้ ER-Diagram และใช้วิธีนอร์มัลไลเซชั่นในการแปลงเป็นตารางฐานข้อมูลนั้นก็จะช่วยลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลได้เป็นอย่างดี ขั้นตอนการพัฒนาระบบผู้วิจัยเลือกใช้ ASP.NET ซึ่งจะช่วยตอบโจทย์ในเรื่องของการรายงานรายรับ และรายจ่ายของบุคลากรได้ทันที ทุกที่ทุกเวลา เนื่องจากระบบที่พัฒนาเป็นแบบ Web Application บุคลากรสามารถใช้ Web Browser เข้าใช้งานได้ตลอดเวลา ฐานข้อมูลที่เลือกใช้คือ Microsoft Sql Server เป็นฐานข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือสูง ทำให้ระบบมีประสิทธิภาพ มีการเก็บรักษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และปลอดภัย ซึ่งระบบที่พัฒนาขึ้นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของศิโรรัตน์ ไกรสุริยวงศ์ (2551) กล่าวว่า การจัดข้อมูลสารสนเทศที่ดี มีคุณภาพ มีความละเอียดครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความต้องการและทันสมัย จึงช่วยในการวางแผนการบริหารจัดการและการตัดสินใจดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเก็บรวบรวมไว้ในที่เดียวกันได้จำนวนมากอย่างเป็นระบบ และไม่กระจัดกระจาย สามารถสืบค้นได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ สอดคล้องกับความต้องการผู้ใช้ของเดนนิส วิกซัม และรอธ (Dennis, Wixom & Roth, 2014) โดยเฉพาะการนำมาใช้ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อแก้ไขปัญหาระบบงานที่มีความซับซ้อนและต้องการความรวดเร็วในการประมวลผลของข้อมูลจากหลายช่องทางอย่างแม่นตรงเพื่อลดความคลาดเคลื่อน และลดระยะเวลาการทำงาน ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานขององค์กรยุคดิจิทัล ระบบสารสนเทศ เป็นระบบที่มีการรวบรวมข้อมูลมาจัดกระทำ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์และตอบสนองความต้องการในการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรด้วย การพัฒนาระบบสารสนเทศ เป็นกลยุทธ์สำคัญของการพัฒนาองค์กร เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานที่มีการทำงานในปริมาณงานมากเพิ่มขึ้นในแต่ละวัน และมีความจำเป็นต้องใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยทำงานให้มีความถูกต้องและรวดเร็วขึ้นเฟล็ทเชอร์ (Fletcher, 2001)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรปรับปรุงด้านคุณภาพบริการของระบบโดยการจัดทีมงานดูแลระบบที่มีเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ร่วมกับเจ้าหน้าที่บริหารทรัพยากรบุคคลที่สามารถให้คำแนะนำการแก้ปัญหาเชิงระบบได้

1.2 ควรวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพควบคู่กับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการปฏิบัติงานและทดสอบประสิทธิผลของระบบเปรียบเทียบกันโดยใช้ข้อมูลประสิทธิผลของระบบสารสนเทศที่ได้ครั้งนี้เก็บไว้เปรียบเทียบกับวงรอบที่ 2 ต่อไป

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของประสิทธิผลหรือความสำเร็จของการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนผลักดันให้เกิดความสำเร็จต่อไป

2.3 ควรประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัย

เอกสารอ้างอิง (References)

ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). ระบบสารสนเทศการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

ณัฐพงษ์ เจริญฉาย. (2564). *แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศ*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2543). *รวมบทความวิจัยและการวัดผลประเมินผล*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีอนันต์.

พงษ์พันธ์ ศิวิลัย. (2555). *SQL Server 2012 ฉบับสมบูรณ์.* กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

วรวิทย์ จันทร์สุวรรณ, จิระศักดิ์ ธาระจักร และปาโมกข์ รัตนตรัยาภิบาล. (2561). การพัฒนาระบบสารสนเทศในการจัดการทรัพยากรและฐานข้อมูล (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคงพระนคร.

ศิโรรัตน์ ไกสุริยวงศ์. (2551). *ความต้องการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของครูโรงเรียนเอกชน.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ศุภชัย สมพานิช. (2552). *เริ่มต้นอย่างมืออาชีพกับ ASP.NET 3.5.* กรุงเทพฯ: ไอดีซี อินโฟ ดิสทริบิวเตอร์ เซนเตอร์.

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่ง พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562.* สำนักงานนายกรัฐมนตรี.

อรยา ปรชาพาณิช. (2557). *คู่มือเรียน การวิเคราะห์และออกแบบระบบ (System Analysis and Design) ฉบับสมบูรณ์.* กรุงเทพฯ : ไอดีซีพรีเมียร์.

Dennis, A., Wixom, B. H. & Roth, R. M. (2014). *Systems analysis and design. (6th ed.).* New York: John Wiley.

Fletcher, C. (2001). Performance appraisal and management: the developing research agenda. *Journal of Occupational and Organizational Psychology.* 74(4): 473 - 487.

รูปแบบการพัฒนาความยั่งยืนในประเพณีงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

A Model for Sustainable Development of the Annual Fair at Khao Kitchakut Sacred Buddha Footprint, Chanthaburi Province

พระมหาหงษ์สา ดิษชัง[1] ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์[2] จำลอง แสนเสนาะ[3]
Phramaha Hongsa Ditchang, Chaiyon Praditsil, Chamlong Saensanoh

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์และแนวทางในการพัฒนาความยั่งยืนในการท่องเที่ยวนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี วิธีการศึกษาในงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ เทคนิคการวิจัยประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ข้อค้นพบจากการวิจัยพบว่า งานนมัสการมีอัตลักษณ์จากการกราบสักการะรอยพระพุทธบาท ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการทำบุญหลายขั้นตอน รวมทั้งเรื่องเล่าเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์และปาฏิหาริย์จากการได้มานมัสการ ส่วนแนวทางในการพัฒนาความยั่งยืนในการท่องเที่ยวของงานนมัสการ ควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อเนื่องหลังจากการไปร่วมงานนมัสการแล้วซึ่งประกอบด้วยสถานที่ท่องเที่ยวและสินค้าท่องเที่ยวของท้องถิ่น

คำสำคัญ (Keywords): ความยั่งยืนในการท่องเที่ยว; งานนมัสการรอยพระพุทธบาท; กิจกรรมการท่องเที่ยวต่อเนื่อง

Abstract

This research aimed to study identity and guidelines on sustainable tourism development for the annual worship festival of the Khao Kitchakut Buddha Footprint. The historical research approach based on the qualitative research methodology was used in this study. The data were collected from documents and in-depth interviews.

Received: 2023-04-24 **Revised:** 2023-05-17 **Accepted:** 2023-05-21

[1] หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Doctor of Philosophy Program Interdisciplinary field of study for sustainable development Rambhaibarni Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: mhatoo_13@hotmail.com

[2] สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Interdisciplinary field of study for sustainable development Rambhaibarni Rajabhat University

[3] สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Interdisciplinary field of study for sustainable development Rambhaibarni Rajabhat University

The findings revealed that the identity of the annual worship fair includes several procedures of merit-making, holy tales, and miracle stories of worshipping the Khao Kitchakut Buddha Footprint. The guidelines on sustainable tourism development for the annual worship festival consist of placing importance on continuous tourism activities, local tourist attractions, and products.

Keywords: Sustainable tourism; Annual worship festival of the Khao Kitchakut Buddha Footprint; Continuous tourism activities

บทนำ (Introduction)

งานประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เป็นประเพณีงานบุญประจำปีเก่าแก่ทางพระพุทธศาสนาที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2397 ซึ่งมีการค้นพบรอยพระพุทธบาทจนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นเวลามากกว่า 160 ปี (พระครูปลัดน้ำ มนฺตชาโต, สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2565) เมื่อนายติ่ง สิงขรบาท และญาติพี่น้อง ชาวบ้านพลวงตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบรอยพระพุทธบาทบนยอดเขาโดยบังเอิญ หลังจากแจ้งเจ้าคณะจังหวัดจันทบุรีสมัยนั้นให้ทราบอย่างเป็นทางการ ทางคณะสงฆ์จึงเรียกรอยพระพุทธบาทกันว่า รอยพระพุทธบาทพลวง (ชื่อเดิม) สำหรับการจัดนมัสการรอยพระพุทธบาทในช่วงแรกเป็นการจัดแบบไม่เป็นทางการโดยความร่วมมือระหว่างพระภิกษุสงฆ์ในที่พื้นที่และฆราวาสในชุมชนโดยมี นายติ่ง สิงขรบาท เป็นผู้ได้รับมอบหมายให้นำพาศรัทธาของสาธุชนไปนมัสการรอยพระพุทธบาทพลวง ระหว่างวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 3 ซึ่งต่อมากลายเป็นประเพณีที่ทำสืบทอดกันมาทุก ๆ ปี (พระครูธรรมสรคุณ, 2544)

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันจะพบว่า ประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จันทบุรี ได้พัฒนาจากงานบุญประจำปีของท้องถิ่นมาเป็นประเพณีประจำปีทางศาสนาในระดับชาติอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากมีการเดินทางของผู้แสวงบุญจากทุกภาคและจังหวัดต่างๆทั่วประเทศเพื่อมานมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏและอธิษฐานขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ทองเลื่อน ทองคำ, สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2558 อ้างถึงใน ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์, ม.ป.ป.) นอกจากนักท่องเที่ยวในประเทศแล้ว ยังมีนักท่องเที่ยวจาก สปป. ลาว ที่มีความศรัทธาเข้ามาแสวงบุญและนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ อีกด้วย (ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2566) มีการคาดการว่าในแต่ละปีช่วง 60 วัน ที่มีการจัดงานนมัสการดังกล่าว มีนักท่องเที่ยวมาร่วมงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ เป็นจำนวนถึงหลักล้านคนต่อปีก่อนการเกิดวิกฤติโรค โควิด 19 ดังมีสถิติโดยพิจารณาจากการขายบัตรขึ้นรถของอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ จันทบุรี ดังนี้ (สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2562)

ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 786,581 คน
ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 1,300,000 คน
ปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1,225,000 คน
ปี พ.ศ. 2559 จำนวน 1,236,844 คน

ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 801,611 คน

ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 815,319 คน

ปี พ.ศ. 2562 จำนวน 1,028,867 คน

กล่าวโดยสรุปแล้ว งานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ถือได้ว่าเป็นพื้นที่สำคัญเชิงศาสนาแห่งหนึ่งของประเทศไทย ที่มีประชาชนให้ความสนใจเดินทางมานมัสการและท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมามีการพัฒนาเติบโตอย่างต่อเนื่อง ด้วยการริเริ่มของผู้นำทั้งที่เป็นพระภิกษุและฆราวาสในอำเภอคิชฌกูฏ หลังจากที่มีการพบรอยพระพุทธบาทก็เริ่มเกิดประเพณีการขึ้นไปนมัสการรอยพระพุทธบาททุกปี โดยการนำของผู้นำชุมชนชองที่ค้นพบรอยพระพุทธบาท ต่อมาก็ได้รับการสืบทอดโดยผู้นำคณะสงฆ์พื้นเมืองที่มีเชื้อสายชอง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2515 พระครูธรรมสรคุณหรือหลวงพ่อเขียนได้เข้ามาบริหารจัดการงานนมัสการรอยพระพุทธบาทอย่างจริงจัง ตั้งแต่นั้นมา งานนมัสการดังกล่าวได้ก่อรูปเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดเด่นและเป็นอัตลักษณ์ของตัวเอง (Uniqeness) มีผู้คนหลั่งไหลมานมัสการรอยพระพุทธบาทเป็นประจำทุกปี และได้กลายเป็นการท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีความโดดเด่นมากที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย ดังนั้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความเป็นมาและความสำคัญ ตลอดจนอัตลักษณ์ของงานประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จึงได้สนใจที่จะศึกษาอัตลักษณ์และแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้งานนมัสการรอยพระพุทธบาทมีความยั่งยืน ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อเนื่องหลังจากการไปร่วมงานนมัสการแล้ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาความยั่งยืนในการท่องเที่ยวงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ ซึ่งในการวิจัยนี้เป็นวิธีวิทยาในการแสวงหาความรู้ใหม่ สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้รูปแบบ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ประกอบด้วย 1) เอกสารชั้นต้น (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ยังมิได้ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ อาทิ เอกสารทางราชการ อินเตอร์เน็ต เป็นต้น 2) เอกสารชั้นรอง (Secondary Data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว เช่น งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่การรวบรวมข้อมูลในพื้นที่จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สำหรับการตรวจสอบข้อมูล ใช้หลักการตรวจสอบแบบหลากหลาย (Triangulation) โดยการตรวจสอบจากผู้ให้ข้อมูลที่มีจุดยืนต่างกัน และตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน โดยใช้

ข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ มาทำการเปรียบเทียบเพื่อตรวจสอบความถูกต้องว่ามีความเหมือนหรือต่างกันมากน้อยเพียงใด ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยอาศัยการตีความหมายทางสังคมและใช้การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของงานนมัสการงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีข้อค้นพบดังนี้

อัตลักษณ์ของงานประเพณีงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เป็นงานประเพณีการทำบุญของพุทธศาสนิกชนที่เป็นสัญลักษณ์เครื่องหมายแสดงว่าการได้มากราบสักการะรอยพระพุทธบาทฯ เปรียบเสมือนการเข้าเฝ้าองค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า ถือเป็นการสร้างกุศลอันยิ่งใหญ่ดุจดั่งได้เดินตามรอยพระบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้า ขณะเดียวกัน อัตลักษณ์ของงานประเพณีงานนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ ได้สะท้อนให้เห็นถึงรูปธรรมภายนอกที่สำคัญ ดังนี้ คือ 1) รอยพระพุทธบาทฯ ที่มีขนาดกว้าง 1 เมตร ยาว 2 เมตร บนยอดเขาซึ่งใช้เวลาเดินจากตีนเขา 2-3 ชั่วโมง 2) หินรูปลูกบาตรลอย มีลักษณะเป็นก้อนหินเกลี้ยง รูปสี่เหลี่ยม มุมบนเกือบกลมขนาดใหญ่ คล้ายบาตรคว่ำเอียง 3) ประเพณีบวงสรวงปิดป่าของคนในชุมชนและคณะสงฆ์ที่ทำสืบทอดกันมาก่อนที่จะมีงานประเพณีอย่างเป็นทางการ 4) ประเพณีงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ กำหนดให้จัดในวันขึ้นเดือน 3 ของทุกๆ ปี โดยเปิดให้พุทธศาสนิกชนได้ขึ้นไปนมัสการกราบไหว้บูชาได้ตลอด 24 ชั่วโมง เป็นเวลา 60 วัน (พระครูปลัดน้ำ มนฺตชาโต. สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2565)

จากอัตลักษณ์การมากราบสักการะรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ และเรื่องเล่าเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์และปาฏิหาริย์ของการมานมัสการรอยพระพุทธบาทฯ ได้หล่อหลอมงานประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการทำบุญหลายขั้นตอนมิใช่เพียงมากราบไหว้รอยพระพุทธบาทฯ เท่านั้น หากแต่มีกิจกรรมการทำบุญตั้งแต่มาถึงตีนเขาจนกระทั่งถึงยอดเขาเป็นลำดับ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, ม.ป.ป.) ดังนี้

1. การจัดสถานที่สำหรับสักการะของท่านพ่อเขียน
2. การจัดสถานที่สำหรับสักการะของท่านพ่อนัง
3. การจัดลานพระพุทธบาท
4. การจัดลานพระสิวลี
5. การจัดบูชาพระมาลัย
6. การจัดบูชาเนินพระเมตตา
7. การจัดประตูสวรรค์
8. การทอดผ้าป่าลอยฟ้า
9. การประพรมน้ำพระพุทธมนต์
10. การจัดลานพระอินทร์
11. การทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา

12. การจัดจำหน่ายวัตถุมงคล
13. การจัดกิจกรรมใส่บาตรพระประจำวัน
14. การจัดถวายสังฆทาน
15. การจัดตู้รับบริจาค
16. การจัดกองทุนหิน / ทราย
17. การจัดบูชาเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ
18. การจัดบูชาเขตผ้าแดง
19. การจัดนมัสการรอยพระพุทธบาทจำลอง
20. การจัดกิจกรรมแก้ปีชง
21. การจัดกิจกรรมเคาะระฆังชีวิต

กระบวนการกิจกรรมดังกล่าวนี้ ได้รับการตอบสนองอย่างดีจากพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมงานประจำปี ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยของชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์ และคณะ (2558) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ที่มางานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดขึ้น

ความคิดเห็น	n	$\bar{X}$	SD	การแปลความหมาย	ลำดับที่
1. การจัดสถานที่สำหรับสักการะของท่านพ่อเขียน	815	3.51	0.63	เห็นด้วยมาก	1
2. การจัดสถานที่สำหรับสักการะของท่านพ่อนัง	815	3.49	0.65	ค่อนข้างเห็นด้วย	2
3. การจัดลานพระพุทธบาท	814	3.49	0.68	ค่อนข้างเห็นด้วย	2
4. การจัดลานพระสิวลี	814	3.48	0.63	ค่อนข้างเห็นด้วย	3
5. การจัดบูชาพระมาลัย	813	3.47	0.68	ค่อนข้างเห็นด้วย	4
6. การจัดบูชาเนินพระเมตตา	813	3.47	0.63	ค่อนข้างเห็นด้วย	4
7. การจัดประตูสวรรค์	814	3.45	0.69	ค่อนข้างเห็นด้วย	5
8. การทอดผ้าป่าลอยฟ้า	813	3.44	3.43	ค่อนข้างเห็นด้วย	6
9. การประพรมน้ำพระพุทธมนต์	813	3.41	0.72	ค่อนข้างเห็นด้วย	7
10. การจัดลานพระอินทร์	814	3.37	0.67	ค่อนข้างเห็นด้วย	8
11. การทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา	813	3.36	0.69	ค่อนข้างเห็นด้วย	9
12. การจัดจำหน่ายวัตถุมงคล	812	3.36	0.72	ค่อนข้างเห็นด้วย	9
13. การจัดกิจกรรมใส่บาตรพระประจำวัน	814	3.36	0.70	ค่อนข้างเห็นด้วย	9
14. การจัดถวายสังฆทาน	814	3.33	0.72	ค่อนข้างเห็นด้วย	10

15. การจัดตู้รับบริจาค	815	3.31	0.70	ค่อนข้างเห็นด้วย	11
16. การจัดกองทุนหิน / ทราย	813	3.30	0.69	ค่อนข้างเห็นด้วย	12
17. การจัดบูชาเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ	814	3.29	0.77	ค่อนข้างเห็นด้วย	13
18. การจัดบูชาเขตผ้าแดง	810	3.28	0.70	ค่อนข้างเห็นด้วย	14
19. การจัดนมัสการรอยพระพุทธบาทจำลอง	814	3.27	0.81	ค่อนข้างเห็นด้วย	15
20. การจัดกิจกรรมแก้ปีชง	813	3.23	0.82	ค่อนข้างเห็นด้วย	16
21. การจัดกิจกรรมเคาะระฆังชีวิต	813	3.20	0.78	ค่อนข้างเห็นด้วย	19

จากตารางที่ 1 ชี้ให้เห็นถึงการตอบสนองโดยตรงของประชาชนที่มีต่ออัตลักษณ์ของงานประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่มางานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ ค่อนข้างเห็นด้วยกับกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นในงานนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ โดยภาพรวม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างจะเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการจัดสถานที่สำหรับสักการะของท่านพ่อเขียน

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาความยั่งยืนในการท่องเที่ยวงานนมัสการงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีข้อค้นพบดังนี้

งานประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จันทบุรี นอกจากเป็นงานบุญประจำปีที่มีผลต่อคุณค่าทางจิตใจของพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมงานจำนวนมากในแต่ละปีแล้ว ยังมีคุณูปการต่อเนื่องในเรื่องของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่เกิดจากงานนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ เป็นตัวส่งผลเชื่อมโยง (Linkage Effect) ให้เกิดการท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี (ขวัญศิริ เจริญทรัพย์ และจำลอง แสนเสนาะ, 2559) ดังจะเห็นได้จากข้อมูลว่า พุทธศาสนิกชนที่มาร่วมงานประมาณเกือบจะครึ่งหนึ่งมีความประสงค์ที่จะมีการท่องเที่ยวต่อเนื่องหลังจากการเข้าไปร่วมงานนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ แล้วดังตารางที่ 2 (ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์ และคณะ. 2558)

ตารางที่ 2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมานมัสการรอยพระพุทธบาทฯแล้ว ประสงค์ที่จะทำกิจกรรมอย่างอื่นในพื้นที่หรือไม่ (n = 775)

ประสงค์ทำกิจกรรมอื่นหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ประสงค์	456	55.9
ประสงค์	319	44.1
รวม	**775**	**100.0**

ประสงค์ทำกิจกรรมอื่น	จำนวน	ร้อยละ
ท่องเที่ยวต่อในพื้นที่	197	61.8
ไปทำบุญที่วัดอื่นต่อ	35	11.0
ซื้อของฝาก	60	18.8
ไปกินอาหารพื้นเมือง	16	5.0
ทำหลายกิจกรรม	1	0.1
อื่นๆ	10	3.1
รวม	**319**	**100.0**

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาร่วมงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ มีความประสงค์ที่จะทำกิจกรรมอื่นโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่ประสงค์ทำกิจกรรมอื่นในพื้นที่กับกลุ่มที่ประสงค์ทำกิจกรรมอื่นในพื้นที่แบ่งเป็นร้อยละ 55.9 และ 44.1 ตามลำดับ โดยกลุ่มที่ประสงค์ทำกิจกรรมอื่นส่วนใหญ่ต้องการท่องเที่ยวต่อในพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 61.8 รองลงมาต้องการซื้อของฝากคิดเป็นร้อยละ 18.8

ขณะเดียวกัน พุทธศาสนิกชนที่มาร่วมงานที่มีความประสงค์ที่จะมีกิจกรรมต่อเนื่องหลังจากการเข้าไปร่วมงานนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ ได้แสดงความเห็นที่จะอยู่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นรวมทั้งการใช้จ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าท่องเที่ยวของท้องถิ่น ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจท้องถิ่นของจันทบุรี ดังข้อมูลจากงานวิจัยของชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์ และคณะ (2562) ตามตาราง 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้มางานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จำแนกตามสถานที่ท่องเที่ยว

ความคิดเห็น	**n**	$\bar{X}$	**SD**	**การแปลความหมาย**	**ลำดับที่**
1. ทะเล	399	4.16	0.92	ค่อนข้างมาก	1
2. น้ำตก	400	4.09	0.95	ค่อนข้างมาก	2
3. ทัศนียภาพและบรรยากาศ	399	4.06	0.91	ค่อนข้างมาก	3
4. ป่าไม้และพืชพรรณธรรมชาติ	399	4.00	0.96	ค่อนข้างมาก	4
5. สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์	399	3.93	0.97	ค่อนข้างมาก	5
6. โบราณสถานหรือโบราณวัตถุ	399	3.92	0.96	ค่อนข้างมาก	6
7. ภูเขา	399	3.89	1.02	ค่อนข้างมาก	7
8. แม่น้ำ	399	3.79	1.02	ค่อนข้างมาก	8
9. เทศกาลและประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น	399	3.79	0.96	ค่อนข้างมาก	8

10. ศาสนาสถานและการทำพิธีกรรม	399	3.73	1.04	ค่อนข้างมาก	9
11. ศิลปะ หัตกรรมและสถาปัตยกรรม	399	3.72	1.05	ค่อนข้างมาก	10
12. การเล่นหรือการจัดกิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ	399	3.65	1.06	ค่อนข้างมาก	11
รวม		**3.61**	**0.90**	**ค่อนข้างมาก**	

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มาร่วมงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ มีความต้องการค่อนข้างมาก ($\bar{X}$=3.61) ในการไปท่องเที่ยวต่อยังสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม และเมื่อพิจารณาจัดลำดับสถานที่ที่มีความต้องการดังกล่าว เราสามารถระบุ 3 ลำดับแรกตามลำดับคือ ทะเล น้ำตก ทัศนียภาพและบรรยากาศ

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเปรียบเทียบกับข้อค้นพบจากตารางที่ 3 ที่ว่าความต้องการของประชาชนที่จะท่องเที่ยวต่อหลังจากงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏแล้วนั้น สอดคล้องกับการสังเกตุของผู้บริหารจัดการงานนมัสการฯ นอกจากจุดขายของรอยพระพุทธบาทและการมานมัสการ รวมถึงความศรัทธาที่มีต่อหลวงพ่อเขียนแล้ว ยังมีความต้องการชื่นชมธรรมชาติบนเขาคิชฌกูฏด้วย ดังนั้น หลังจากการนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ ประชาชนยังต้องการเดินทางเที่ยวต่อเนื่องเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติ เช่น การเที่ยวทะเล น้ำตกหรือการเที่ยวดูจุดชมวิวต่างๆ แต่พบปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวต่อก็คือการขาดการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการคมนาคมในตัวอำเภอเมืองจันทบุรีที่ค่อนข้างลำบากสำหรับการใช้รถ (พระปลัดพร้อม ถาวโร. สัมภาษณ์ 14 ตุลาคม 2559 อ้างถึงใน ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์, ม.ป.ป.)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายเปรียบเทียบระหว่างข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ และแนวทางในการพัฒนาความยั่งยืนในการท่องเที่ยวของงานนมัสการ ดังนี้

1. ข้อค้นพบเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของงานประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ ในงานวิจัยนี้พบว่า ได้รับการตอบสนองจากประชาชนที่มีต่ออัตลักษณ์ของงานนมัสการ ซึ่งส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยกับกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นในงานนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ โดยเฉพาะการจัดสถานที่สักการะหลวงพ่อเขียน แต่อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจพื้นที่จริงของผู้วิจัย (21 มีนาคม 2566) พบว่า กิจกรรมทางศาสนาในบางกิจกรรม เช่น การจัดตู้รับบริจาค จะพบว่าตลอดระยะเส้นทางเดินเท้าตั้งแต่ลานพระศิวลีจนถึงลานพระพุทธบาท มีการจัดตู้รับบริจาคเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะจุดที่มีกิจกรรมทางศาสนา กรณีดังกล่าวนี้ สามารถจะวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง (วิทยากร เชียงกูล, 2545 : 47) ได้ว่าเป็นทำให้กิจกรรมทางศาสนากลายเป็นสินค้า (Commodification) ไป-

แล้วหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การสร้างกระบวนการงานบุญให้กลายเป็นสินค้า โดยอาศัยความศรัทธาของนักท่องเที่ยวที่เข้ามานมัสการรอยพระพุทธบาทฯ

2. ข้อค้นพบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความยั่งยืนในการท่องเที่ยวของงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อเนื่อง พบว่า พุทธศาสนิกชนที่มาร่วมงานประมาณเกือบจะครึ่งหนึ่งมีความประสงค์ที่จะมีการท่องเที่ยวต่อเนื่อง หลังจากการเข้าไปร่วมงานนมัสการรอยพระพุทธบาทฯแล้ว จะไปท่องเที่ยวต่อยังสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี รวมทั้งการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าท่องเที่ยวของท้องถิ่น เมื่อนำข้อค้นพบในงานวิจัยนี้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับงานศึกษาของชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ (2558) เรื่องการสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงศาสนา งานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีความสอดคล้องกัน คือ ผู้มาร่วมงานนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ มีเป้าหมายหลักในการเดินทางมาเพื่อนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางมานมัสการแล้วค้างคืนบนเขาคิชฌกูฏ เมื่อเสร็จจากการร่วมงานนมัสการแล้วก็มีความประสงค์จะท่องเที่ยวต่อในพื้นที่จันทบุรี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อค้นพบจากการวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์การมากราบสักการะรอยพระพุทธบาทฯ ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการทำบุญที่หลากหลายขั้นตอน รวมถึงเรื่องเล่าเกี่ยวกับปาติหาริย์ต่าง ๆ ได้ส่งผลให้ประชาชนหลั่งไหลมานมัสการรอยพระพุทธบาทเป็นจำนวนถึงหลักล้านคนต่อปี และได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาที่มีความโดดเด่นมากที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย นอกจากนี้หลังจากการนมัสการรอยพระพุทธบาทฯ ประชาชนส่วนหนึ่งยังต้องการเดินทางท่องเที่ยวต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยสถานที่ท่องเที่ยวและการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าท่องเที่ยวของท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้การท่องเที่ยวงานนมัสการรอยพระบาทฯ สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ควรมีการบริการจัดการในเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบของพหุพาคีหรือภาคีเครือข่าย ด้วยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีโครงสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน โดยนักบริหารมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละกิจกรรม นอกจากนี้ การบริหารจัดการยังรวมถึงการวางแผนเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวต่อเนื่องในจังหวัดจันทบุรี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับในการจัดการท่องเที่ยวเชิงศาสนากับงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ กับการเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายเพื่อการพัฒนาและสร้างความยั่งยืนให้กับการท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี

เอกสารอ้างอิง (References)

ขวัญศิริ เจริญทรัพย์ และจำลอง แสนเสนาะ. (2559). ยุทธศาสตร์การบูรณาการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อผลิตซ้ำเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดจันทบุรี. (รายงานผลการวิจัย). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์ และคณะ. (ม.ป.ป.). รายงานการศึกษาเรื่อง มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของงานประเพณีนมัสการรอยพระพุทธบาทพลวง (เขาคิชฌกูฏ) จังหวัดจันทบุรี. (เอกสารเชิงนโยบาย). จันทบุรี : ม.ป.ท..

ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์ และคณะ. (2558). พฤติกรรม ความคิดเห็นและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงศาสนา : กรณีศึกษางานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี. (รายงานผลการวิจัย). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์ และคณะ. (2562). การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดงานนมัสการรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏและความต้องการในการท่องเที่ยวต่อในจังหวัดจันทบุรี. (รายงานผลการวิจัย). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พระครูธรรมสรคุณ. (ม.ป.ป.). ประวัติความเป็นมาของรอยพระพุทธบาทเขาคิชฌกูฏ (พลวง). จันทบุรี : จันทบุรีการพิมพ์.

พระครูปลัดน้ำ มนฺตชาโต. (2565, 21 เมษายน). ตำแหน่งรองเจ้าอาวาสวัดทุ่งตาอิน เลขาเจ้าคณะตำบลพลวง [บทสัมภาษณ์].

ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม. (2566, 21 มีนาคม). นักท่องเที่ยวจากแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว [บทสัมภาษณ์].

วิทยากร เชียงกูล. (2545). อธิบายศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สายธาร.

สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2562). ข้อมูลสถิติอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. สืบค้น 13 เมษายน 2566, จาก https://www.dnp.go.th/statistics/dnpstatmain.asp.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิที่ติดต่อผ่านดินในนักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

Factors Related to Soil-Transmitted Helminth Prevention Behaviors in Students of Hill Tribe Community Learning Centers Tha Song Yang District, Tak Province

เมธี สุทธศิลป์[1]
Mathee Sootthasil

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้เป็นเชิงสหสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการตรวจอุจาระและการใช้แบบสอบถามจำนวน 85 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ตรวจอุจาจระด้วยกล้องจุลทรรศน์ทำการตรวจหาไข่พยาธิในอุจจาระโดยวิธี Kato’s thick smear technique และผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามคือผู้ปกครองนักเรียน โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2565 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2566 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Chi-square test ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 62.35 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 37.65 อายุของนักเรียนส่วนมากอยู่ในช่วง 15-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.06 รองลงมาอายุ 10-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.82 ภาวะโภชนาการ ส่วนใหญ่น้ำหนักตามเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 81.18 รองมาน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 11.76 อัตราความชุกของโรคหนอนพยาธิในทางเดินอาหาร ตรวจพบไข่หนอนพยาธิทางเดินอาหาร คิดเป็นร้อยละ 10.59 พบในเพศชายคิดเป็นร้อยละ 21.88 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 3.77 พบในช่วงอายุ15-19 ปีคิดเป็นร้อยละ 12.50 รองลงมาอายุ 10-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.12 ภาวะโภชนาการ ส่วนมากพบน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาน้ำหนักค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.00 ลักษณะการกระจายของหนอนพยาธิจำแนกตามชนิดพบพยาธิไส้เดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.06 รองลงมาได้แก่พยาธิปากขอคิดเป็นร้อยละ 2.35 และพยาธิเข็มหมุดร้อยละ 1.18 พยาธิไส้เดือนและพยาธิเข็มหมุดในนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง คิดเป็นร้อยละ 12.50 และเป็นร้อยละ 3.13 ตามลำดับ ความชุกของโรคหนอนพยาธิทางเดินอาหารมีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 ส่วนอายุ เพศและระดับชั้นเรียนของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับกับความชุกของโรคหนอนพยาธิทางเดินอาหารข้อเสนอแนะหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ควรจัดให้มี

Received: 2023-05-12 **Revised:** 2023-07-04 **Accepted:** 2023-07-07

[1] คณะสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Allied Health Sciences Northern College, Corresponding Author e-Mail: mayvet_2006@hotmail.com

ผู้นำนักเรียนส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคตามนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้นำในการส่งเสริมและป้องกันโรคในโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน เพื่อสร้างความรู้ในด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคหนอนพยาธิให้แก่ชุมชน

คำสำคัญ (Keywords): พฤติกรรมการป้องกันโรค; หนอนพยาธิ; ศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา

Abstract

This study was correlational. The researcher collected data by the number of samples that had been examined with feces and using a questionnaire of 85 people. In this research, microscopic fecal examination was performed to detect parasitic eggs in the feces by Kato's thick smear technique. and the respondents were the parents of the students. The data was collected between December 2022 and March 2023. Analysis of personal data, frequency, percentage and standard deviation. The analysis of the relationship between the variables. Data were analyzed using Chi-square test statistics. The results showed that most of the students were female, accounting for 62.35% and male, accounting for 37.65%. The age of most students was in the range of 15-19 years, accounting for 47.06%, followed by 10-14 years of age. was 38.82 percent, nutritional status, most of them were normal weight accounted for 81.18 percent, followed by weight less than the criteria accounted for 11.76 percent. The prevalence rate of gastrointestinal helminths detected eggs of gastrointestinal worms. Representing 10.59 percent, found in males representing 21.88 percent and females representing 3.77 percent found in the age range of 15-19 years, accounting for 12.50 percent, followed by 10-14 years of age, accounting for 12.12 percent. Most of them found that their weight was less than the standard, accounting for 70.00 percent, followed by relatively little weight. accounted for 20.00 percent. Characteristics of the distribution of helminths classified by species, the most common is roundworms. accounted for 7.06%, followed by hookworms accounted for 2.35% and pinworms 1.18%. Roundworms and pinworms were more common among male students than female students. representing 12.50 percent and 3.13 percent respectively. The prevalence of gastrointestinal worms was significantly correlated with the nutritional status of the students at p-value < 0.05. Age, sex and grade level of the students were not correlated with the prevalence of gastrointestinal worms. Food. Suggestions: Responsible agencies in the area should provide student leaders for health promotion and disease prevention according to the health promotion school policy. To enable students to take the lead in promoting and preventing disease in schools.

family and community To create knowledge on health promotion and prevention of helminthiasis for the community.

KeyWords : Disease prevention behavior; Parasitic worms; Thai hill tribe community learning center

บทนำ (Introduction)

โรคหนอนพยาธิที่ติดต่อผ่านดิน เป็นโรคหนอนพยาธิที่เกิดจากการติดเชื้อพยาธิไส้เดือน พยาธิแส้ม้า และพยาธิปากขอ ซึ่งสามารถติดต่อเข้าสู่ร่างกายของมนุษย์ได้ทุกเพศทุกวัย พยาธิไส้เดือนและพยาธิแส้ม้าติดต่อเข้าสู่ร่างกายของมนุษย์ได้ทางปากโดยปนเปื้อนมากับมือและอาหาร ส่วนพยาธิปากขอเข้าสู่ร่างกายมนุษย์โดยการไชเข้าทางผิวหนังโดยเฉพาะบริเวณเท้า เป็นโรคที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนอาทิเช่น พยาธิแส้ม้าทำให้เด็กมีภาวะทุโภชนาการแคระแกรน ระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติ หากผู้ป่วยที่มีพยาธิแส้ม้าเป็นจำนวนมากจะทำให้เกิดอาการอุจจาระบ่อยจนลำไส้ด้านในปลิ้นออกมาทางทวารหนัก ส่วนพยาธิปากขอทำให้ผู้ป่วยเกิดโรคโลหิตจางแบบขาดธาตุเหล็ก ในขณะที่พยาธิไส้เดือนจำนวนมากรวมกันเป็นกลุ่มก้อนอาจทำให้เกิดลำไส้อุดตัน บางครั้งพยาธิตัวแก่อาจไชผนังลำไส้จนเลือดออกและเกิดเป็นแผลเน่าหรือผนังลำไส้ทะลุในบางรายอาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้โรคหนอนพยาธินับเป็นปัญหาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนา องค์การอนามัยโลกประมาณการว่าประชากรทั่วโลกประมาณ 3,500 ล้านคน ติดเชื้อ หนอนพยาธิ และประมาณ 450 ล้านคน แสดงอาการป่วยออกมา (WHO, 2020) ในประเทศไทยโรคหนอนพยาธิยังคงส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของประชาชน จากการสำรวจโรคหนอนพยาธิทั่วประเทศล่าสุดในปีพ.ศ. 2564 โดยการสุ่มศึกษาประชาชนทุกกลุ่มอายุตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปจำนวน 15,555 คน ผลการตรวจอุจจาระพบอัตราความชุกของพยาธิเฉลี่ยร้อยละ 18.1 โดยพบพยาธิปากขอ ร้อยละ 6.5 พยาธิแส้ม้าร้อยละ 1.2 และพยาธิไส้เดือนร้อยละ 0.5 จากรายงานสถานการณ์โรคหนอนพยาธิที่ติดต่อผ่านดินในระดับประเทศดูเสมือนมีความชุกของโรคอยู่ในระดับที่ไม่มีปัญหา แต่ในความเป็นจริงแล้วปัญหาการติดเชื้อหนอนพยาธิมักจะพบเป็นปัญหาของชุมชนหรือของพื้นที่ ซึ่งบางพื้นที่มีข้อมูลสนับสนุนและชี้ให้เห็นความชุกของโรคหนอนพยาธิสูงมากในระดับพื้นที่และในกลุ่มชาวไทยภูเขาพบอัตราความชุกเฉลี่ยของ โรคหนอนพยาธิเท่ากับ ร้อยละ 35.6 เมื่อแยกชนิดของพยาธิพบว่า พยาธิปากขอมีอัตราความชุกมากที่สุดคือ ร้อยละ 22.2 รองลงมาคือพยาธิไส้เดือนพบร้อยละ 6.0 และพยาธิแส้ม้าพบร้อยละ 4.8 จึงเป็นหลักฐานที่บ่งชี้ว่าโรคหนอนพยาธิในประเทศไทยยังคงเป็นปัญหาระดับประเทศที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยเฉพาะในกลุ่มชาวไทยภูเขา ซึ่งประชากรชาวไทยภูเขาในประเทศไทยมีทั้งหมดจำนวน 1,203,149 คน เป็นชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงรวมทั้งสิ้น 438,131 คน (กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, 2565)

ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจประชาชนที่ชาวไทยภูเขาที่อยู่บนพื้นที่สูงโดยเฉพาะในนักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาโรงเรียนทีชอแม อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ซึ่งเป็นประชากรที่ยังไม่

มีรายงานการสำรวจความชุกของการติดเชื้อหนอนพยาธิในทางเดินอาหารที่ติดต่อผ่านดินมาก่อน นอกจากนี้ยังสนใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อโรคหนอนพยาธิในทางเดินอาหาร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น อาชีพผู้ปกครอง และพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิในทางเดินอาหาร ติดต่อผ่านดิน รวมทั้งสภาพลักษณะสุขาภิบาลภายในบ้านว่ามีผลต่ออัตราการติดเชื้อหนอนพยาธิหรือไม่ ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการให้การรักษาป้องกันควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของโรคหนอนพยาธิ ในทางเดินอาหารในศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาโรงเรียนทีชอแม อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก และชุมชนที่มีลักษณะใกล้เคียงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความชุกของโรคหนอนพยาธิในทางเดินอาหารที่ติดต่อผ่านดินของนักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิของนักเรียนในศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิของนักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

2. ปัจจัยด้านความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิของนักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

3. ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิของนักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

4. ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิของนักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิที่ติดต่อผ่านดินในนักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 1-6 ศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาโรงเรียนทีชอแม อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก จำนวนทั้งหมด 85 คน โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้ที่ตรวจอุจาระด้วยกล้องจุลทรรศน์คือเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยางที่ได้ผ่านการอบรมโดยใช้กล้องจุลทรรศน์ ทำการตรวจหาไข่พยาธิในอุจจาระโดยวิธี Kato’s thick

smear technique และผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถามคือผู้ปกครองนักเรียน โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2565 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ.2566

เครื่องมือที่ใช้ในการในการวิจัย 1) แบบบันทึกผลการตรวจอุจจาระนักเรียนเพื่อหาความชุกและชนิดของโรคหนอนพยาธิ โดยวิธี Kato's thick smear technique 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มประชากรเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคค ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับโรคหนอนพยาธิ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านแรงสนับสนุนทางสังคม ส่วนที่ 4 แบบสอบถามด้านความเชื่อด้านสุขภาพ ส่วนที่ 5 แบบสอบถามด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิติดต่อทางดิน

การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย การทดสอบความเที่ยงตรงนำแบบสอบถามไปขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัยจำนวน 3 ท่าน โดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการหาค่า IOC) โดยมีค่าที่ยอมรับได้มากกว่า 0.5 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกับผู้ปกครองนักเรียน อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 30 ราย เพื่อทดสอบความเข้าใจต่อข้อคำถามของแบบสอบถามและนำผลที่ได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือจากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coeffient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้านความรู้เกี่ยวกับโรคหนอนพยาธิได้สัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.77 ด้านแรงสนับสนุนทางสังคมได้สัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.80 ด้านความเชื่อด้านสุขภาพได้สัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.89 ด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิติดต่อทางดินได้สัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.80 และสัมประสิทธิ์รวมเท่ากับ 0.82

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลและได้กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล หาค่าความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อโรคหนอนพยาธิที่ติดต่อผ่านดินในนักเรียนชาวไทยภูเขาโดยใช่สถิติ Chi-square test กรณีไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของสถิติ Chi-square test ผู้วิจัยใช่สถิติ Fisher's Exact Test โดยกำหนดนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ข้อมูลด้านลักษณะประชากร นักเรียนศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาโรงเรียนทีชอแม พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 62.35 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 37.65 อายุของนักเรียนส่วนมากอยู่ในช่วง 15-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.06 รองลงมาอายุ 10-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.82 ระดับการ ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ภาวะ

โภชนาการ (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ) ส่วนใหญ่น้ำหนักตามเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 81.18 รองมาน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 11.76

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านลักษณะประชากรของนักเรียน (n = 85)

ข้อมูลนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	37.65
หญิง	53	62.35
อายุ (ปี)		
5 - 9	12	14.12
10 – 14	33	38.82
15 – **19**	40	47.06
การศึกษา		
อนุบาล	0	0.00
ประถมศึกษา	85	100.00
ภาวะโภชนาการ (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ)		
น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	10	11.76
น้ำหนักค่อนข้างน้อย	5	5.88
น้ำหนักตามเกณฑ์	69	81.18
น้ำหนักมากเกินเกณฑ์	1	1.18

2. ความชุกของโรคหนอนพยาธิ อัตราความชุกของโรคหนอนพยาธิในทางเดินอาหารจากการตรวจนักเรียนทั้งหมด 85 คนคิดเป็นร้อยละ 100.00 ตรวจพบไข่หนอนพยาธิทางเดินอาหารจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.59 พบในเพศชายคิดเป็นร้อยละ 21.88 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 3.77 พบในช่วงอายุ15-19 ปีคิดเป็นร้อยละ 12.50 รองลงมาอายุ 10-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.12 ระดับเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับปฐมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 100.00 ภาวะโภชนาการ (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ) ส่วนมากพบน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาน้ำหนักค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.00 ดังตารางที่ 2

ตางรางที่ 2 แสดงความชุกของโรคหนอนพยาธิจากการตรวจด้วยวิธี Kato's thick smear technique (n = 85)

ข้อมูลลักษณะประชากร	จำนวน	พบไข่พยาธิ	ร้อยละ
เพศ			
ชาย	32	7	21.88
หญิง	53	2	3.77
อายุ (ปี)			
5-9	12	1	8.33
10-14	33	4	12.12
15-19	40	5	12.50
ระดับเรียน			
อนุบาล	0	0	0.00
ประถมศึกษา	85	9	100.00
ภาวะโภชนาการ (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ)			
น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์			
น้ำหนักค่อนข้างน้อย	10	7	70.00
น้ำหนักตามเกณฑ์	5	1	20.00
น้ำหนักมากเกินเกณฑ์	69	1	1.45
	1	0	0.00

3. ลักษณะการกระจายของหนอนพยาธิจำแนกตามชนิดพบพยาธิไส้เดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.06 รองลงมาได้แก่พยาธิปากขอคิดเป็นร้อยละ 2.35 และพยาธิเข็มหมุดร้อยละ 1.18 พยาธิไส้เดือนและพยาธิเข็มหมุดในนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง คิดเป็นร้อยละ 12.50 และเป็นร้อยละ 3.13 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตางรางที่ 3 แสดงความชุกของโรคหนอนพยาธิจำแนกตามชนิดด้วยวิธี Kato's thick smear technique (n = 85)

ชนิดหนอนพยาธิ	จำนวน	ร้อยละ
พยาธิปากขอ	2	2.35
พยาธิไส้เดือน	6	7.06
พยาธิเข็มหมุด	1	1.18

4. ความชุกของโรคหนอนพยาธิและลักษณะประชากรของนักเรียนพบว่าความชุกของโรคหนอนพยาธิทางเดินอาหารมีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 ส่วนอายุ เพศและระดับชั้นเรียนของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับกับความชุกของโรคหนอนพยาธิทางเดินอาหาร ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความชุกของโรคหนอนพยาธิและลักษณะประชากรของนักเรียน (n=85)

ข้อมูลประชากรของนักเรียน	จำนวน	พบพยาธิ	ร้อยละ	P-value
เพศ				0.413
ชาย	32	6	18.75	
หญิง	53	2	3.77	
อายุ (ปี)				0.375
5-9	12	1	8.33	
10-14	33	4	12.12	
15-19	40	5	12.50	
ระดับชั้นเรียน				0.985
อนุบาล	0	0	0.00	
ประถมศึกษา	85	9	100.00	
ภาวะโภชนาการ (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ)				0.021*
น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์	10	7	70.00	
น้ำหนักค่อนข้างน้อย	5	1	20.00	
น้ำหนักตามเกณฑ์	69	1	1.45	
น้ำหนักมากเกินเกณฑ์	1	0	0.00	

* = p–value < 0.05

5. ความสัมพันธ์ระหว่างความชุกของโรคหนอนพยาธิรายชนิดและพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิในทางเดินอาหาร ความชุกของโรคพยาธิปากขอกับการมีส้วม พฤติกรรมการใช้ส้วม การใช้รองเท้าเมื่อเดินดินใช้รองเท้าเมื่อถ่ายอุจจาระและการกินยาถ่ายพยาธิพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความชุกของโรคพยาธิปากขอกับการใช้ส้วม พฤติกรรมการใช้รองเท้าเมื่อเดินดินและการใช้รองเท้าเมื่อถ่ายอุจจาระมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 ส่วนการมีส้วมและการรับประทานยาถ่ายพยาธิไม่มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิปากขอ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความชุกของโรคพยาธิปากขอกับการมีส้วม พฤติกรรมการใช้ส้วม การใช้รองเท้าเมื่อเดินดิน ใช้รองเท้าเมื่อถ่ายอุจจาระและการกินยาถ่ายพยาธิ (n=85)

พฤติกรรมการป้องกันโรค	จำนวน	พบพยาธิปากขอ		P-value
		จำนวน	ร้อยละ	
การมีส้วม				0.370
มี	83	0	0.00	
ไม่มี	3	2	66.67	
การใช้ส้วม				0.036*
ใช้ทุกครั้ง	37	0	0.00	
ใช้เป็นบางครั้ง	29	0	0.00	
ไม่เคยใช้	19	2	10.53	
การใช้รองเท้าเมื่อเดินบนพื้นดิน				0.001*
ใช้ทุกครั้ง	46	0	0.00	
ใช้เป็นบางครั้ง	20	0	0.00	
ไม่เคยใช้	19	2	10.53	
การใช้รองเท้าเมื่อถ่ายอุจจาระ				0.001*
ใช้ทุกครั้ง	46	0	0.00	
ใช้เป็นบางครั้ง	20	0	0.00	
ไม่เคยใช้	19	2	10.53	
การรับประทานยาถ่านพยาธิ				1.000
เคย	56	0	0.00	
ไม่เคย	29	2	6.90	

*= p–value < 0.05

ความชุกของโรคพยาธิไส้เดือนกับพฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร การล้างมือหลังการถ่ายอุจจาระ การรับประทานผักสด การล้างผักสดก่อนรับประทานและการกินยาถ่ายพยาธิพบว่าความชุกของโรคพยาธิไส้เดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การล้างมือหลังการถ่ายอุจจาระ และการใช้ช้อนในการรับประทานอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 ส่วนพฤติกรรมการล้างผักสดก่อนรับประทาน การรับประทานผักสด และการรับประทานยาถ่ายพยาธิไม่มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิไส้เดือน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความชุกของโรคพยาธิไส้เดือนกับพฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร การล้างมือหลังการถ่ายอุจจาระ การรับประทานผักสด การล้างผักสดก่อนรับประทานและการกินยาถ่ายพยาธิ (n=85)

พฤติกรรมการป้องกันโรค	จำนวน	พบพยาธิไส้เดือน		P-value
		จำนวน	ร้อยละ	
การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร				0.029*
ล้างมือทุกครั้ง	28	0	0.00	
ล้างมือเป็นบางครั้ง	36	2	5.56	
ไม่เคยล้างมือ	21	4	19.05	
วิธีการใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร				0.021*
ใช้ช้อนทุกครั้ง	46	0	0.00	
ใช้ช้อนเป็นบางครั้ง	30	2	6.67	
ไม่เคยใช้ช้อน	9	4	44.44	
การล้างมือภายหลังการถ่ายอุจจาระ				0.002*
ล้างมือทุกครั้ง	39	0	0.00	
ล้างมือเป็นบางครั้ง	40	2	5.00	
ไม่เคยล้างมือ	6	4	66.67	
การล้างผักสดก่อนรับประทาน				0.953
ล้างทุกครั้ง	63	1	1.59	
ล้างเป็นบางครั้ง	20	3	15.00	
ไม่เคยล้าง	2	2	100.00	
การรับประทานผักสด				0.085
รับประทานเป็นประจำ	52	4	7.69	
รับประทานเป็นบางครั้ง	28	2	7.14	
ไม่เคยรับประทาน	5	0	0.00	
การรับประทานยาถ่านพยาธิ				0.325
เคย	56	0	0.00	
ไม่เคย	29	6	20.69	

*= p–value < 0.05

ความชุกของโรคพยาธิเข็มหมุดกับพฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร การล้างมือหลังการถ่ายอุจจาระ การรับประทานผักสด การล้างผักสดก่อนรับประทานและการกินยาถ่ายพยาธิพบว่าความชุกของโรคพยาธิเข็มหมุดมีความสัมพันธ์กับการใช้ช้อนในการรับประทานอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 ส่วนการล้างมือ

ก่อนรับประทานอาหาร การล้างมือภายหลังการถ่ายอุจจาระ และการรับประทานยาถ่ายพยาธิไม่มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิเข็มหมุด ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความชุกของโรคพยาธิเข็มหมุดกับพฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร การล้างมือหลังการถ่ายอุจจาระ การรับประทานผักสด การล้างผักสดก่อนรับประทานและการกินยาถ่ายพยาธิ (n=85)

พฤติกรรมการป้องกันโรค	จำนวน	พบพยาธิไส้เดือน		P-value
		จำนวน	ร้อยละ	
การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร				0.057
ล้างมือทุกครั้ง	28	0	0.00	
ล้างมือเป็นบางครั้ง	36	0	0.00	
ไม่เคยล้างมือ	21	1	4.76	
วิธีการใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร				0.021*
ใช้ช้อนทุกครั้ง	46	0	0.00	
ใช้ช้อนเป็นบางครั้ง	20	0	0.00	
ไม่เคยใช้ช้อน	19	1	44.44	
การล้างมือภายหลังการถ่ายอุจจาระ				0.617
ล้างมือทุกครั้ง	39	0	0.00	
ล้างมือเป็นบางครั้ง	7	0	0.00	
ไม่เคยล้างมือ	39	1	2.78	
การรับประทานยาถ่านพยาธิ				0.272
เคย	50	0	0.00	
ไม่เคย	35	1	2.86	

*= p–value < 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. อัตราความชุกของโรคหนอนพยาธิในทางเดินอาหารจากการตรวจนักเรียนทั้งหมด 85 คนคิดเป็นร้อยละ 100.00 ตรวจพบไข่หนอนพยาธิทางเดินอาหารจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.59 พบในเพศชายคิดเป็นร้อยละ 21.88 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 3.77 พบในช่วงอายุ15-19 ปีคิดเป็นร้อยละ 12.50 รองลงมาอายุ 10-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.12 ระดับเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับปฐมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 100.00 ภาวะโภชนาการ (น้ำหนักตามเกณฑ์อายุ) ส่วนมากพบน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาน้ำหนักค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.00

อัตราความชุกของโรคหนอนพยาธิในทางเดินอาหารในนักเรียนยังคงพบในอัตราที่ไม่สูงซึ่งอาจเนื่องจากนักเรียนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา อ.ท่าสองยาง จ.ตาก ได้รับการศึกษาและได้รับการสอนให้มีความรู้ด้านสุขอนามัยส่วนบุคคล ด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการดูแลใกล้ชิดของครู ทำให้ปัญหาเรื่องโรคหนอนพยาธิติดต่อทางดินในโรงเรียนมีน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ Siniah et al. (2018) ซึ่งพบว่าประชาการของประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียตะวันออกใต้เป็นโรคหนอนพยาธิในลำไส้ในอัตราที่สูงซึ่งได้แก่ประเทศมาเลเซีย ร้อยละ 18.00-91.00 ประเทศฟิลิปินส์ ร้อยละ 61.00-99.00 และสอดคล้องการศึกษาของประภาศรี จงสุขสันติกุล (2562) ที่ศึกษาความชุกของโรคพยาธิในหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจนซีซีเอฟและความชุกความรุนแรงของโรคพยาธิลำไส้และพยาธิใบไม้ตับในประเทศไทย พบว่าร้อยละ36.6และร้อยละ41.72 ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของจำรูญ ยาสมทร (2561) ได้ศกษาความชุกของโรคหนอนพยบาธิในชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงพบว่ามีความชุกโรคหนอนพยาธิร้อยละ 86.2

2. ในด้านการกระจายของโรคหนอนพยาธิ พบว่าลักษณะการกระจายของหนอนพยาธิจำแนกตามชนิดพบว่าพยาธิไส้เดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.06 รองลงมาได้แก่พยาธิปกาขอคิดเป็นร้อยละ 2.35 และพยาธิเข็มหมุดร้อยละ 1.18 และยังพบว่าพยาธิไส้เดือนและพยาธิเข็มหมุดในนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง คิดเป็นร้อยละ 12.50 และเป็นร้อยละ 3.13 ตามลำดับ เนื่องจากพยาธิไส้เดือนเป็นพยาธิตัวกลมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและสามารถแพร่ได้อย่างรวดเร็วรวมทั้งพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเฉลิมชัย สังโยคะ (2559) ซึ่งพบว่าอัตราการชุกของโรคหนอนพยาธิในเพศชายมากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 62.5 ลักษณะการกระจายของโรคหนอนพยาธิจำแนกตามชนิดพบมากที่สุดคือพยาธิไส้เดือน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความชุกของโรคหนอนพยาธิและลักษณะประชากรของนักเรียน พบว่าความชุกของโรคหนอนพยาธิทางเดินอาหารมีความสัมพันธ์กับภาวะโภชนาการของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 ส่วนอายุ เพศและระดับชั้นเรียนของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับกับความชุกของโรคหนอนพยาธิทางเดินอาหาร เนื่องจากการติดโรคพยาธิในทางเดินอาหารจะมีผลทำให้เด็กขาดสารอาหารและได้รับโปรตีนไม่เพียงพอทำให้การพัฒนาร่างกายและสมองต่ำกว่าปกติ สูญเสียความจำและประสิทธิภาพของการเรียนรู้ต่ำ ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ Crompson (2012)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความชุกของโรคหนอนพยาธิรายชนิดและพฤติกรรมการป้องกันโรคหนอนพยาธิในทางเดินอาหาร พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความชุกของโรคพยาธิปากขอกับการใช้ส้วม พฤติกรรมการใช้รองเท้าเมื่อเดินดินและการใช้รองเท้าเมื่อถ่ายอุจจาระมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 ส่วนการมีส้วมและการรับประทานยาถ่ายพยาธิไม่มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิปากขอ

ความชุกของโรคพยาธิไส้เดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การล้างมือหลังการถ่ายอุจจาระ และการใช้ช้อนในการรับประทานอาหารอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 ส่วนพฤติกรรมการล้างผักสดก่อนรับประทาน การรับประทานผักสด และการรับประทานยาถ่ายพยาธิไม่มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิไส้เดือน ซึ่งสอดคล้องการศึกษาพูลศรี พงศ์สมานบุตรและคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาความชุกของโรคหนอนพยาธิและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นโรคหนอนพยาธิของพระภิกษุสามเณรจังหวัดเชียงใหม่

ความชุกของโรคพยาธิเข็มหมุดมีความสัมพันธ์กับการใช้ช้อนในการรับประทานอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ p-value < 0.05 ส่วนการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การล้างมือภายหลังการถ่ายอุจจาระ และการรับประทานยาถ่ายพยาธิไม่มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิเข็มหมุด ซึ่งสอดคล้องการศึกษาพูลศรี พงศ์สมานบุตรและคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาความชุกของโรคหนอนพยาธิและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นโรคหนอนพยาธิของพระภิกษุสามเณรจังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. จัดให้มีผู้นำนักเรียนส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคตามนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้นำในการส่งเสริมและป้องกันโรคในโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน เพื่อสร้างความรู้ในด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคหนอนพยาธิให้แก่ชุมชน

2. ประชากรในพื้นที่ที่ทำการศึกษาเป็นชาติพันธ์ปะกากะยอ (กระเหรี่ยง) ซึ่งส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการป้องกันโณคหนอนพยาธิในทางเดินอาหารที่ติดต่อผ่านดินที่มไม่ถูกสุขลักษณะ ควรมีการให้ความรู้เรื่องการป้องกันโณคหนอนพยาธิให้แก่ประชากรในกลุ่มดังกล่าวโดยการจัดทำเป็นสื่อการสอนภาษาท้องถิ่นซึ่งสามารถเข้าใจได้ดีมทากกว่าภาษาราชการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความชุกของโรคหนอนพยาธิโดยการตรวจหาไข่พยาธิในอุจจาระเพื่อตรวจหาการติดเชื้อพยาธิในโรงเรียนปีละ 1 ครั้ง เพื่อลดความชุกของพยาธิทุกชนิดไม่ให้เกินร้อยละ 10 ตามเป้าหมายของกรมควบคุมโรค

2. การศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาประชากรทุกช่วงอายุรวมทั้งศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ วิธีการดำเนินชีวิตที่ปฏิบัติกันมากับการเป็นโรคหนอนพยาธิ เพื่อที่จะได้หาแนวทางในการดำเนินการป้องกันโรคหนอนพยาธิให้สอดคล้องกับพื้นที่

เอกสารอ้างอิง (References)

Chamroon Yasothon. (2018). *Effectiveness of instructional materials on parasite prevention behavior between video and manual media in elementary school students.* Faculty of Public Health Khon Kaen University

Chalermchai Sangyoga. (2016). A Study of the Prevalence of Parasitic Disease among Prathomsuksa 6 Students in Phrom Phiram District. Phitsanulok Province. *Chiang Mai Journal*, 29(1), 33-40.

Crompson, A.C.A., and Bundy, D.A.P. (2012). Global Epidemiology, ecology and control of soil-transmitted helminth infections. In Simon, I. Hay, A.G., and David, J.R., (Ed.). *Advances in Parasitology* (p. 221-261). n.p.: Academic Press.

Poolsri Pongsamarnbutr and others. (2017). *Report on the situation of helminthiasis and protozoa in Thailand 2017. Bangkok: Helminthiasis group*. Bureau of General Communicable Diseases Department of Disease Control, Ministry of Public Health.

Prapasri Jongsuksantikul (2019). *Research report on the situation of parasitic worms and intestinal protozoa. and determinants of helminthiasis among marginalized people (hill tribes) of Thailand.* Bangkok: Helminthiasis group. Bureau of General Communicable Diseases, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.

Siniah, Tang, L.H., Zhou, S.S., Chen, Y.D., Yang, Y.C. and Lin, S.X. (2018). Stunting and soil-transmitted helminth infections among school-age pupils in rural areas of southern China. *Parasites & Vectors*, 3, 97.

Tribal Welfare Division Department of Public Welfare Ministry of Labor and Social Welfare. (2022). *Report on the results of the study of the hill tribe population in Thailand, 2021.* Bangkok.

WHO. (2021). *Control of tropical diseases*. Geneva: WHO.

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

School administrator characteristics under Education Development Network Group 8, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1

สมบูรณ์ เตียนขุนทด[1] สมใจ เดชบำรุง[2] สมบัติ เดชบำรุง[3]
Somboon Teankhunthod, Somchai Dejbamrung, Sombat Dejbamrung

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 152 คน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากตามจำนวนครูที่เปรียบเทียบสัดส่วน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ด้านสังคมและชุมชน ด้านการจัดระบบ และด้านการบริหารจัดการ 2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีแนวทางดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความยุติธรรม ยึดความถูกต้องเป็นแนวทางการทำงาน ให้เกียรติทุกคนอย่างเท่าเทียม ทำงานด้วยหลัก

Received: 2023-06-01 **Revised**: 2023-07-05 **Accepted**: 2023-07-09

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Education Program in Educational Administration, Southeast Asia University.
Corresponding Author e-mail: Somboonteankhunthod@gmail.com

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Southeast Asia University. e-mail: s.d.sardar@hotmail.com

[3] อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Southeast Asia University. e-mail: sdj2499@gmail.com

ประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีการติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนาระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง แบ่งฝ่ายงานและหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน ทั้งขอบข่ายงานและตัวบุคคล มอบหมายภาระงานตรงกับความสามารถ ศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการสร้างความสัมพันธ์หรือกิจกรรมที่ดีร่วมกับชุมชน โดยสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ และผู้บริหารต้องศึกษาแนวโน้มทางการศึกษา เพื่อวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
คำสำคัญ (Keywords): คุณลักษณะ; ผู้บริหาร; สถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study the school administrator characteristics and study the guidelines for developing the characteristics of school administrators according to teachers' opinions under Education Development Network Group 8, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1, it was mixed methods research. The sample is teachers under Education Development Network Group 8, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1, a total of 152 participants, using a simple random sampling method by random draws lots according to the number of teachers to compare the ratio. The instrument for data collection were two sets: a set of questionnaires examining and a set of Interview. The statistic for data analysis were frequency, percentage, average, standard deviation and content analysis. The findings were as follow: 1. School administrator characteristics under Education Development Network Group 8, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 was overall and each aspect was at a high level. When considering each aspect, it was found that they were at a high level in all aspects. In descending order as follows: academic, moral, ethical, self-development in management Society and community system management and management. 2. The guidelines for developing the characteristics of school administrators according to teachers' opinions under Education Development Network Group 8, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 has the following guidelines: School administrators must be fair. adhere to accuracy as a working guideline Respect everyone equally work with democracy Accept other people's opinions. There is continuous monitoring, inspection, improvement and development of the information system. Divisions and responsibilities are clearly divided into scopes of work and individuals. Assign workloads that match their abilities. individual potential There is a good relationship or activity with the community. The educational institution is the center of organizing various activities. by allowing the community to use the building and executives

must study educational trends To plan strategies for developing the organization for efficiency and quality according to the specified standards.

Keywords: Characteristics; Administrator; School

บทนำ (Introduction)

ในโลกยุคปัจจุบัน การศึกษานับว่ามีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ประเทศที่พลเมืองมีการศึกษาดีย่อมได้เปรียบในการแข่งขันเสมอ (ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ และอำรุง จันทวานิช, 2542) แต่ในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการบริหารองค์กรต่างๆ จะต้องตามความเปลี่ยนแปลงนั้นให้ทัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรทางการศึกษาที่มีผลกระทบต่อชีวิตและอนาคตของเยาวชน (สกุลรัตน์ กมุทมาศ, 2550) ผู้บริหารในฐานะผู้นำของสถานศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะของความเป็นผู้สร้างหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีคุณลักษณะของความเป็นผู้บริหารที่มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน จึงจะสามารถนำพาสถานศึกษา ครู และนักเรียน บรรลุจุดมุ่งหมายการปฏิบัติงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549) พฤติกรรมของผู้บริหารเป็นเครื่องชี้วัดอย่างหนึ่งว่าจะสามารถทำให้การดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารต้องสามารถกำหนดพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่โรงเรียนได้เผชิญอยู่ ประสานความร่วมมือ ร่วมใจ ของเพื่อนครูภายในโรงเรียน เพื่อสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เห็นได้จากการที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องประพฤติและปฏิบัติตามประกอบด้วยมาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ อันเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ ในการจัดการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ หรือการแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติงาน และพัฒนางานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเรียนรู้หรือจัดการศึกษารวมทั้งต้องฝึกฝนให้มีทักษะหรือความชำนาญอย่างต่อเนื่อง และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตนเป็นจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติตนเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพให้เป็นที่เชื่อถือ ศรัทธาแก่ผู้รับบริการ และสังคม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดังกล่าวชี้ให้เห็นความเป็นมืออาชีพของครูและผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเริ่มจากการพัฒนาผู้บริหารทุกระดับให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จนเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาและดำเนินการไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549) สอดคล้องกับสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ที่กล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามเกณฑ์ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้ผู้บริหารมืออาชีพมี 6 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้าน

การจัดระบบ 3) ด้านวิชาการ 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านสังคมและชุมชน และ 6) ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2548)

กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ตั้งอยู่พื้นที่เทือกเขาตะนาวศรี และมีโรงเรียนที่ได้รับการกำหนดเป็นโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดี เช่น ความอดทน ความเสียสละ และมีการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา และนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดกับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed methods research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวนครู 244 คน (โดยไม่รวมผู้วิจัย) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 152 คน โดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากตามจำนวนครูที่เปรียบเทียบสัดส่วน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.6 - 1

นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด นำไปใช้กับข้าราชการครูโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach & Lee J, 1978). ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.95 นำประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านของแบบสอบถาม มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากการตอบแบบสอบถามผ่าน Google Form และขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์งานวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านการจัดระบบ 3) ด้านวิชาการ 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านสังคมและชุมชน และ 6) ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ด้วยการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best, 1970) และการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จะใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

ตารางที่ 1 : ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

ด้านที่	คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ลำดับที่	ความหมาย
1	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.59	0.47	3	มาก
2	ด้านการจัดระบบ	4.53	0.53	5	มาก
3	ด้านวิชาการ	4.62	0.46	1	มาก

4	ด้านการบริหารจัดการ	4.47	0.54	6	มาก
5	ด้านสังคมและชุมชน	4.56	0.48	4	มาก
6	ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร	4.59	0.46	2	มาก
	รวม	**4.56**	**0.45**		**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ด้านสังคมและชุมชน ด้านการจัดระบบ และด้านการบริหารจัดการ

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีแนวทาง ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความยุติธรรม ยึดความถูกต้องเป็นแนวทางการทำงาน ให้เกียรติทุกคนอย่างเท่าเทียม มีความเสมอภาค ทำงานด้วยหลักประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีการติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนาระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง มองหาแนวทางที่จะแก้ปัญหา และสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาหลายๆ ทาง เอาประเด็นปัญหาที่เป็นไปได้ทั้งหมดมาหาคำตอบ และระดมแนวทางแก้ปัญหา โดยสร้างคำตอบออกมา มีการแบ่งฝ่ายงานและหน้าที่การรับผิดชอบให้ชัดเจน ทั้งขอบข่ายงาน และตัวบุคคลที่รับผิดชอบ และมอบหมายงานภาระงานให้ตรงกับความสามารถ ศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการสร้างความสัมพันธ์หรือกิจกรรมที่ดีร่วมกับชุมชน โดยสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน โดยการให้ชุมชนใช้อาคาร สถานที่อุปกรณ์ต่างๆ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาแนวโน้มทางการศึกษา เพื่อวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่าคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการพัฒนา

ตนเองในเชิงบริหาร ด้านสังคมและชุมชน ด้านการจัดระบบ และด้านการบริหารจัดการ โดยด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวางแผน และจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกันนโยบาย และความต้องการของนักเรียน และชุมชน เป็นผู้นำเชิงคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความเสียสละ อุทิศตนและเวลาให้กับการปฏิบัติงาน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต มีมนุษยสัมพันธ์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้ความช่วยเหลือด้วยความเสมอภาคกับผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริม และพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของครู นักเรียน และบุคคลทั่วไป มีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวิธีการปฏิบัติงาน มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ใช้แผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรและการบริหารจัดการ เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในจัดกิจกรรมและการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการใช้นวัตกรรม เทคนิคการบริหารจัดการแนวใหม่ๆ มาพัฒนา และปรับปรุงการบริหารงานอยู่เสมอ และเข้าร่วมการอบรม สัมมนา เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินดา ทุ่มสุศุล ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ในภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก (จินดา ทุ่มสุศุล, 2556) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอำไพ อุ่นสิริ ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (อำไพ อุ่นสิริ, 2557) และสอดคล้องกับงานวิจัยของฮาฟิซ ขำนุรักษ์ ได้ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดพัทลุง จากวิจัยพบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ฮาฟิซ ขำนุรักษ์, 2557) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ ฟองศิริ ได้ศึกษา เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ เขต 5 ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (สามารถ ฟองศิริ, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกสิงห์ ปากแก้ว ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า มีภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (เอกสิงห์ ปากแก้ว, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา คำนนท์ ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า โดยมีภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (บุษบา คำนนท์, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ชนก ตัณฑะเตมีย์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรณะการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน (พิมพ์ชนก ตัณฑะเตมีย์, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี พรหมทะสาร ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษามืออาชีพตามทักษะของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม จากผลวิจัยพบว่า มีความสำคัญอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน (สุภาวดี พรหมทะสาร, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของแก้วมณี โสพิน ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (แก้วมณี โสพิน, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรวี แสงทอง และรัตนา กาญจนพันธ์ ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเครือสหวิทยาเขตเมืองปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน (อรวี แสงทอง และรัตนา กาญจนพันธ์, 2564)

2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีพหุแนวทาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ต้องพัฒนาให้ครบทุกด้าน เพราะผู้บริหารถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนทิศทางขององค์กร ให้บรรลุตามเป้าหมายและพันธกิจ ซึ่งในการบริหารจัดการนั้น อาจพบปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารงานต่างๆ ดังนั้นการพัฒนาทักษะการบริหารด้านต่างๆ จะช่วยให้ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา โดยมีแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความ

ยุติธรรม ยึดความถูกต้องเป็นแนวทางการทำงาน ให้เกียรติทุกคนอย่างเท่าเทียม มีความเสมอภาค ทำงานด้วยหลักประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีการติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนาระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง มีการแบ่งฝ่ายงานและหน้าที่การรับผิดชอบให้ชัดเจน ทั้งขอบข่ายงาน และตัวบุคคลที่รับผิดชอบ และมอบหมายงาน ภาระงานให้ตรงกับความสามารถศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการสร้างความสัมพันธ์หรือกิจกรรมที่ดีร่วมกับชุมชน โดยสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน โดยการให้ชุมชนใช้อาคาร สถานที่อุปกรณ์ต่างๆ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาแนวโน้มทางการศึกษา เพื่อวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแก้วมณี โสพิน ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูได้เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคคลอื่นๆ ได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผู้เรียนรู้อยู่เสมอ 2) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน มีความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี 3) ด้านความรู้ความสามารถ ผู้บริหารมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีในทุกสถานการณ์ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู 4) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป 5) ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กร (แก้วมณี โสพิน, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอดมอนสันและเบคอน ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้สรุปคุณลักษณะที่ดีไว้ดังนี้ 1) เป็นผู้มีความคิดและมองการณ์ไกล 2) มีความสามารถในเชิงบริหาร 3) มีความสนใจบุคคลอื่น 4) มีอุดมการณ์ในอาชีพและการปฏิบัติงาน (Edmonson & Bacon, 1953) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสต๊อกดิลล์ ได้สรุปผลวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานซึ่งพอจะเสนอเป็นข้อปฏิบัติ ดังนี้ มีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมต่างๆ และกิจกรรมทางสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Stogdill, 1974) และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกการ์ด ได้วิจัย เรื่อง เกณฑ์การคัดเลือกครูใหญ่โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาในรัฐอิลลินอยศ์ ได้พบว่า คณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีความต้องการครูใหญ่ที่มีคุณสมบัติ คือ มีความสามารถในการตัดสินใจ มีบุคลิกภาพดี สามารถปรับตัว มีคุณธรรม สติปัญญาดี และมีมนุษยสัมพันธ์ (Eckhant, 1978) และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบส ได้ศึกษาผลงานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้บริหาร

โดยจำแนกออกเป็นกลุ่มตามผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) บุคลิกภาพและพฤติกรรม คือ มีมารยาทสังคมดี 2) บุคลิกลักษณะของผู้บริหาร คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อเสริมคุณค่าของตนให้เป็นผู้มีความสามารถ มีความเชื่อมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ ให้ความร่วมมือกับหมู่คณะในการทำงานเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป 3) คุณสมบัติที่มีความสัมพันธ์สูงกับการเป็นผู้บริหาร คือ มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความร่วมมือกับผู้อื่น (Bass, 1998) และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบนนิส เสนอว่า ผู้ที่จะเป็นผู้นำได้ จะต้องมีคุณลักษณะบุคลิกภาพพิเศษกว่าคนทั่ว ๆ ไป ได้แก่ มีลักษณะท่าทางดีสง่างาม มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ (Bennis, 2002) และสอดคล้องกับงานวิจัยของแมกนูสัน ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ พบว่า ในส่วนของคุณลักษณะด้านวิชาชีพนั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ สามารถมอบหมายงานได้เหมาะสม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สามารถวางแผนและจัดระบบงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และใช้อำนาจของตนได้อย่างเหมาะสม และในส่วนของคุณลักษณะส่วนตัวนั้นประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญคือ การมีเหตุผล มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ และมีความเมตตา (Magnuson, 2001)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความเชื่อถือจากครู นักเรียน และผู้ปกครอง ดังนั้น ผู้บริหารควรมีความยุติธรรม ยึดความถูกต้องเป็นแนวทางการทำงาน ให้เกียรติทุกคนอย่างเท่าเทียม มีความเสมอภาค ทำงานด้วยหลักประชาธิปไตย ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ได้รับความเชื่อถือจากครู นักเรียน และผู้ปกครอง

2) ด้านการจัดระบบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากร และนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารควรติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนาระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ให้มีความพร้อมตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากร และนักเรียน และสำรวจความต้องการด้านเทคโนโลยีของบุคลากร และนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากร และนักเรียน

3) ด้านวิชาการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกรอบการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจ ดังนั้น ผู้บริหารควรมองหาแนวทางที่จะแก้ปัญหา สร้างทางเลือกหลายๆ ทาง เอาประเด็นปัญหาที่เป็นไปได้ทั้งหมดมาหาคำตอบ และระดมแนวทางแก้ปัญหาโดยสร้างคำตอบออกมา ค้นหาสาเหตุของปัญหา ใน

รูปแบบระดมสมอง เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลาย และการระบุปัญหาที่สามารถครอบคลุม การแก้ไขให้เบ็ดเสร็จ เพื่อเป็นการกำหนดกรอบการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจที่หลากหลาย

4) ด้านการบริหารจัดการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตาม ดูแลการปฏิบัติงาน และประเมินผลงานที่ได้ลงมือปฏิบัติ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสม ใช้แผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับกระบวนการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีการติดตาม ดูแลการปฏิบัติงาน และประเมินผลงาน เพื่อปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรและการบริหารจัดการ สรรหา และบริหารทรัพยากรทางการศึกษาทั้งใน และนอกสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปเขียนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5) ด้านสังคม และชุมชน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์หรือกิจกรรมที่ดีร่วมกับชุมชน โดยการให้ชุมชนใช้อาคาร สถานที่อุปกรณ์ต่างๆ ให้ความร่วมมือและให้การช่วยเหลือ สนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในด้านศักยภาพของโรงเรียนในด้านต่างๆ ให้กับชุมชน และเพื่อทำให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น

6) ด้านการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวางเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้บริหารควรศึกษาแนวโน้มทางการศึกษา เพื่อวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กร และเข้าอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการอบรมพัฒนาตนเองไปพัฒนาต่อยอดสู่บุคลากร และนักเรียน และสามารถวางเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ

2) ควรมีการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง (References)

แก้วมณี โสพินและจรัส อติวิทยาภรณ์. (2563). *“คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่ายพันธปัญญาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2.”* มหาวิทยาลัยหาดใหญ่: การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11.

จินดา พุ่มสกุล. (2556). *คุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดของผู้บริหารและครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

บุษบา คำนนท์. (2559). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

พิมพ์ชนก ตัณฑะเตมีย์. (2559). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สายวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สามารถ ฟองศิริ. (2558). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุภาวดี พรหมทะสาร. (2561). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษามืออาชีพตามทักษะของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 1 : พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545.* กรุงเทพฯ : องค์การค้าคุรุสภา.

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2548). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในการบริหารการศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ.* นนทบุรี : พินธุพันธ์.

อรวี แสงทองและรัตนา กาญจนพันธุ์. (2564). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนเครือสหวิทยาเขตเมืองปราการจังหวัดสมุทรปราการ. *Journal of Roi Kaensarn Academi,6.*

เอกสิงห์ ปากแก้ว. (2558). *“คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4.”* จังหวัดนครราชสีมา: ภาคโปสเตอร์.

อำไพ อุ่นศิริ. (2557). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ฮาฟิซ ขำนุรักษ์. (2557). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,

สงขลา.

Bass, B.M. (1998). *Transformational leadership: Industrial, Militaryand educational impact*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Bennis , W. (1985). *Leaders : The strategies for taking change*. New York: Harper & Row.

Cronbach, Lee J. (1978). *Essential of psychological Testing*. New York: Harper & Row.

Eckhant, E. E. (1978). Selection criteria practices and procedures of elementary and secondary school principles. *Dissertation Abstracts International, 39*, 2562–2563.

Edmonson,James Bartlett & Francis L, Bacon. (1953). *The Administration of the Modern Secondary School*. New York: Macmillan.

John W. Best. (1970). *Research in Education*. 3 rd. th. New Jersey : Prentice – Hall Inc.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970). Determining Sampling Size for Research Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*.

Magnuson, W. G. (2001). *The characteristics of successful school business managers*. Doctoral dissertation, University of Southern California.

Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership: A survey of theory and research*. New York: Free Press.

Zalesnick, R., & Bennis, W. G. (2002). *Organizational behavior* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1

Tranformational Leadership Of School Administrations Under Education Development Network Group 8 , Ratchaburi Primary Education Service Area Office 1

โอภาส แซ่อุ้ย[1] สมใจ เดชบำรุง[2] สมบัติ เดชบำรุง[3]
Opas Saeaui, Somchai Dejbamrung, Sombat Dejbamrung,

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.984 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี

Received: 2023-06-01 **Revised**: 2023-07-16 **Accepted**: 2023-07-18

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Education Program in Educational Administration, Southeast Asia University.
Corresponding Author: tongseries88@gmail.com

[2]อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Southeast Asia University. e-mail: s.d.sardar@hotmail.com

[3]อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Southeast Asia University. e-mail: sdj2499@gmail.com

เขต 1 มีแนวทางดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการศึกษาสังเกตความสามารถในการทำงานของบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุนในการทำงานของบุคลากร ให้คำแนะนำในการทำงานของบุคลากรทุกคน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ การเข้าถึงให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นกัลยาณมิตร วางแผนหาวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน การดำเนินการแก้ปัญหา ติดตาม ตรวจสอบ เก็บข้อมูลการดำเนินการแก้ปัญหา ให้คำปรึกษาและแนวทางในการช่วยเหลือบุคลากร ยินดีในความสำเร็จด้วยความจริงใจ
คำสำคัญ (Keywords): ภาวะผู้นำ; การเปลี่ยนแปลง; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study tranformational leadership of school administrations under education development network group 8 , ratchaburi primary education service area office 1. The sample was selected from School administrators or acting in the position of school director and teachers under education deverlopmemt network group 8 , ratchaburi primary education service area office 1, a total of 152 participants. The research instrument was a questionnaire about the tranformational leadership of school administrations. The confidence value of the questionnaire was 0.984, and interview Statistics used in data analysis were frequency, percentage, average, standard deviation and content analysis. The findings were as follows : 1. Tranformational leadership of school administrations under education development network group 8 , ratchaburi primary education service area office 1,as a whole and as an individual aspect were at a high level. When considering each aspect, it was found that they were at a high level in all aspects. In descending order as follows: Consideration of the individual, Ideological influence, Inspiration, Intellectual stimulation. 2. The guidelines for development the transformative leadership of school administrators according to the opinions of School Administrators and teachers under education development network group 8 , ratchaburi primary education service area office 1.There are guidelines as follows. School administrators must have an observational study on the work capability of personnel. Support in the work of personnel. Give advice on the work of all personnel. Perform duties responsibly. Access to friendly assistance. Make a plan and come up with a solution together. Troubleshooting actions, tracking, monitoring, collecting data on problem solving actions. Provide advice and guidelines for helping personnel Sincerely rejoice in success.
Keywords: Leadership; Tranformational; School Administrations

บทนำ (Introduction)

องค์กรทางการศึกษา สถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานระดับล่างสุดที่มีความสำคัญและเป็นแนวหน้าในการปฏิรูปการศึกษาการศึกษา ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, 2560)

ความสำเร็จขององค์การ ไม่ว่าจะเรียกว่าเป็นการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ที่ประสิทธิภาพหรือประสิทธิผล ล้วนแต่ขึ้นอยู่กับภูมิปัญญา การคิดอ่านและแนวปฏิบัติ ที่สร้างสรรค์ของผู้นำขององค์การซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงานและภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์การ เนื่องจากผู้นำมีความสำคัญจึงมีแนวคิดและการศึกษาในเรื่องการพัฒนาความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ (Leadership) เกิดขึ้น สำหรับในประเทศไทยในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการศึกษาภาวะผู้นำ ที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงนี้แนวคิดทฤษฎีใหม่ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันมากในปัจจุบัน คือ แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำแนวใหม่ หรือเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ไปสู่ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีการกระจายอำนาจหรือการเสริมสร้างพลังจูงใจ เป็นผู้มีคุณธรรม และมีการกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำด้วยภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงนี้จะพิจารณาที่ลักษณะของผู้นำ พฤติกรรม อำนาจ รวมทั้งตัวแปรสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ที่กว้างกว่าแนวคิดหฤษฎีภาวะผู้นำอื่นๆ และผลจากการวิจัยเชิงประจักษ์และการฝึกอบรมพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทุกระดับในองค์การของประเทศต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

จากการศึกษาข้อมูลภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริงและสามารถนำไปใช้พัฒนาให้เกิดประโยชน์กับการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความมีการศึกษาสังเกต ความสามารถในการทำงานของบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุนในการทำงานของบุคลากร ให้คำแนะนำในการทำงานของบุคลากรทุกคน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ การเข้าถึงให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นกัลยาณมิตร วางแผน หาวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน การดำเนินการแก้ปัญหา ติดตาม ตรวจสอบ เก็บข้อมูลการดำเนินการแก้ปัญหาให้คำปรึกษาและแนวทางในการช่วยเหลือบุคลากร ยินดีในความสำเร็จด้วยความจริงใจ ทำให้ผู้วิจัย

มีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสังคมแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1

2. เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ ะใช้การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและข้าราชการครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวนครู 244 คน (โดยไม่รวมผู้วิจัย)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนและข้าราชการครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 152 คน โดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970) จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากตามจำนวนครูที่เปรียบเทียบสัดส่วน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.6 - 1 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach & Lee J, 1978). ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.95

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำส่งหนังขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามพร้อมด้วย QR Code แบบสอบถามผ่าน Google Form ไปยังแต่ละโรงเรียนโดยส่งทางไปรษณีย์และส่งด้วยตนเอง

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอความร่วมมือโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้รูปแบบการตอบแบบสอบถามผ่านทาง Google Form

4. ผู้วิจัยขอหนังสือหนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์งานวิจัยจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์งานวิจัย

5. การดำเนินการสัมภาษณ์ ดังแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ใช้ในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่ง โรงเรียน โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้วยการวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best, 1970) และการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จะใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

วิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 โดยรวม

ด้านที่	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ลำดับที่	ความหมาย
1.	การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	3.53	0.44	2	มาก
2.	การสร้างแรงบันดาลใจ	3.52	0.46	3	มาก
3.	การกระตุ้นทางปัญญา	3.51	0.46	4	มาก
4.	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	3.54	0.48	1	มาก
	รวม	**3.52**	**0.44**		**มาก**

จากตาราง พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 โดยรวม ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.52 , S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X}$ = 3.54 , S.D. = 0.48) ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านที่ 1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X}$ = 3.53 , S.D. = 0.44) และต่ำสุดคือ ด้านที่ 3 การกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X}$ = 3.51 , S.D. = 0.46)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความดูแลเอาใจใส่ครูเป็นรายบุคคลและทำให้ครูรู้สึกมีคุณค่า ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ มีการให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของครูเป็นรายบุคคล การรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานแต่ละคนด้วย

ความสนใจ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานสนใจพัฒนาจุดเด่นของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือ มีการให้คำแนะนำสนับสนุน ช่วยเหลือในงานที่รับผิดชอบ ให้ความสนใจและความเสมอภาคแก่ผู้ร่วมงานทุกคน และมอบหมายงานโดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดความคิดเห็นไปสู่ครูได้ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แจ้งวัตุประสงค์และเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ เสียสละส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เป็นประโยชน์แก่เพื่อนร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานมีความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์ในการทำงานอย่างชัดเจน มีความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน แสดงให้เห็นถึงความแน่วแน่ในอุดมการณ์ สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันและแสดงให้ผู้ร่วมงานเห็นถึงความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานสามารถทำงานที่มอบหมายได้สำเร็จ ชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ดีต้องทำให้ประสบผลสำเร็จด้วยความกระตือรือร้น กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความตระหนักถึงงานในหน้าที่เป็นสำคัญ แสดงวิสัยทัศน์แด่ผู้ร่วมงานเข้าใจอย่างชัดเจน แสดงความเชื่อมั่นว่าครูทำงานได้และบรรลุเป้าหมาย สร้างความเชื่อมั่นแก่ครูในการฝ่าฟันเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ชี้ให้เห็นถึงความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการกระตุ้นให้ครูมีการทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน เสนอทางเลือกให้เพื่อนร่วมงานจัดการกับอุปสรรคในการทำงานของตนเอง การกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานสามารถจัดการกับปัญหาที่ตนเองเผชิญได้ทางปัญญาและมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการรับฟังข้อเสนอแนะของครูอย่างตั้งใจ มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กระตุ้นให้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานและหาแนวทางแก้ปัญหา กระตุ้นให้ครูแสดงความคิดเห็นอย่มีเหตุผล แสดงให้ครูเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่ท้าทายและเป็นโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน ใช้วิธีการตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานระบุปัญหาของหน่วยงานโดยใช้เหตุผล ส่งเสริมสนับสนุนความคิดริเริ่มใหม่ๆ ในการพิจารณางานหรือปัญหาต่าง ๆ เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในกาตัดสินใจในการแก้ปัญหา ตั้งคำถามเพื่อให้เพื่อนร่วมงานแสดงความคิดเห็นและกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยวิธีการใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนัชกร พองาม (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” โดยภาพรวม

และรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ สุบรรณ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ผลการวิจับพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกล้ารจิกา ถวัลย์เสรี (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีจันทร์ สามงามพุ่ม (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายบางพลี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผลการวิจับพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายบางพลี 2 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมรัตน์ แจ่มศรี (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจับพบว่า 1) ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรวรรณ จิตต์ปราณี (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผลการวิจับพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤนันท์ สุริยมณี (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรกัญญา เปรมสุข (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 มีพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 มีพหุแนวทาง เมื่อพิจารณาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 พบว่า มีแนวทางดังนี้ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีการศึกษาสังเกตความสามารถในการทำงานของบุคลากร ส่งเสริม สนับสนุนในการทำงานของบุคลากร ให้คำแนะนำในการทำงานของบุคลากรทุกคน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบหรือมอบหมายหน้าที่ให้เหมาะสมกับบุคลากรและมีความเสียสละในการทำงาน ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีการเข้าถึงให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นกัลยาณมิตร ติดตามให้กำลังใจขณะทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานทุกคนและให้ความเชื่อมั่นในการทำงานของบุคลากร ด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีวางแผน หาวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน ดำเนินการแก้ปัญหา ติดตามตรวจสอบ เก็บข้อมูล และร่วมกันค้นหาปัญหา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีการให้คำปรึกษาและแนวทางในการช่วยเหลือบุคลากร ร่วมยินดีในความสำเร็จด้วยความจริงใจ เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าถึงและกล้าที่จะพูดคุย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยพนัชกร พองาม (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล” 1) เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นใจในการทำงาน โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมาย 2) เปิดโอกาสให้บุคลากรมีการเสนอปัญหาที่แต่ละคนเผชิญและหาพื้นที่ให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นออกมา 3) สร้างเจตคติที่ดีในการทำงานโดยการสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนนั้นรู้ถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญในหน้าที่ที่รับผิดชอบ 4) สร้างแรงจูงใจในการทำงานใช้วิธีการสร้างความเป็นมิตรหรือให้คำชมเชยเพื่อเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรทำอย่างเต็มความสามารถ 5) ดูแลเอาใจใส่บุคลากรอย่างทั่วถึงโดยศึกษาบุคลากรเป็นรายบุคคล 6) มอบหมายงานให้บุคลากรได้รับผิดชอบตรงตามความสามารถ และให้ได้รับผิดชอบงานในตำแหน่งที่สูงขึ้น 7) ส่งเสริมให้บุคลากรแต่ละคนได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น ให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 8) หาแนวทางให้บุคลากรแต่ละคนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ เช่น ให้เข้ารับการอบรม หรือ การศึกษาดูงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ สุบรรณ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ ผลการวิจับพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเรียงลำดับจาก

คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับ คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกล้ารจิกา ถวัลย์เสรี (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี ทั้งโดยภาพรวมเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีจันทร์ สามงามพุ่ม (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายบางพลี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายบางพลี 2 เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ การคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมรัตน์ แจ่มศรี (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรวรรณ จิตต์ปราณี (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นาการเปลี่ยนแปลงกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่าภาวะผู้นาการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต2เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การกระตุ้นการใช้ปัญญา การสร้างแรงบันดาลใจ และการคานึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบอร์นาร์ด มอร์ริสเบส (Bernard M. Bass. 1997) ได้ศึกษาและรวบรวมงานวิจัยที่พิสูจน์ยืนยันว่าความสัมพันธ์ที่เป็นลำดับขั้น (Hieraranchy of correlation) ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำแบบต่างๆ และผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ความพยายาม และความพึงพอใจ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีประสิทธิภาพมากกว่า และทำให้เกิดความพยายาม และความพึงพอใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรกัญญา เปรมสุข (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 คือ ความซื่อสัตย์อย่างจริงใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แดลเลีย โบสิโอค (Delia Bosiok, 2013) ศึกษาวิจัยเรื่อง ลักษณะผู้นำและสร้างสรรค์ พบว่า ลักษณะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยมีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แอนเดียนี, เกสุมาวาตี คริสเตียวัน (Andriani, Kesumawati & Kristiawan 2018) ได้ศึกษาอิทธิพล ของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและแรงจูงใจในการทำงานกับผลงานของครูการศึกษานี้ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลในเชิงบวกและส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ ต่อประสิทธิภาพของครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โคนิ, โคสุโกะ แพนต้า (Kouni, Koutsoukos & Panta 2018) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความพึงพอใจในงาน กรณีของครูระดับมัธยมศึกษาในกรีซ พบว่า สำรวจ แสดงให้เห็นว่าครูรู้สึกพึงพอใจอย่างมากเมื่อครูใหญ่ของโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดความคิดเห็นไปสู่ครูได้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาสังเกตความสามารถในการทำงานของบุคลากร มอบหมายหน้าที่ให้เหมาะสมกับบุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนในการทำงานของบุคลากร ให้คำแนะนำในการทำงานของบุคลากรทุกคน ส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ มีความเสียสละในการทำงาน มีการกระตุ้นการทำงานร่วมกันเป็นทีมและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากร

2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานสามารถทำงานที่มอบหมายได้สำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าใจบริบทของบุคลากรทุกคนการเข้าถึงให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นกัลยาณมิตร พูดคุยพัฒนางานร่วมกัน ติดตามให้กำลังใจขณะทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานทุกคน แสดงความยินดีและภูมิใจในความสำเร็จของการทำงานร่วมกัน ให้ความเชื่อมั่นในการทำงานของบุคลากรและชี้ให้เห็นว่าการทำงานอย่างเต็มความสามารถจะส่งผลต่อความก้าวหน้า

3) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงให้เห็นว่าปัญหาคือเรื่องเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ปัญหา ร่วมกันค้นหาปัญหา ศึกษาปัญหาอย่างเป็นระบบ วางแผน หาวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา ติดตาม ตรวจสอบ เก็บข้อมูลการดำเนินการแก้ปัญหา ประเมินผลและกำหนดแผนการพัฒนา

4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้ความดูแลเอาใจใส่ครูเป็นรายบุคคลและทำให้ครูรู้สึกมีคุณค่า ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าถึงและกล้าที่จะพูดคุย สร้างความเชื่อมั่นและเชื่อใจให้กับบุคลากร ให้คำปรึกษาและแนวทางในการช่วยเหลือบุคลากร จัดสภาพองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งความหวังดี ให้ความรักและความปรารถนาดีต่อบุคลากร ยินดีในความสำเร็จด้วยความจริงใจ การมองข้ามสิ่งผิดพลาดเล็กน้อยและหาวิธีการพัฒนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่นๆ

2) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา.* นครปฐม : สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

เกล้ารจิกา ถวัลย์เสรี. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.* 6(2), 9-17.

นฤนันท์ สุริยมณี. (2562). *การศึกษาภาวะผู้นาการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการกระจายอำนาจทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม.* วิทยานิพนธ์ปริญญา (สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปฐมรัตน์ แจ่มศรี. (2560). *กำรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต จอมทอง กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

พนัชกร พองาม. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนานุกูล”. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.* 6(1), 104-112.

วราภรณ์ สุบรรณ. (2558). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้.* วิทยานิพนธ์ปริญญา (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

วิรวรรณ จิตต์ปราณี. (2557). *ภาวะผู้นาการเปลี่ยนแปลงกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.* วิทยานิพนธ์ (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศรีจันทร์ สามงามพุ่ม. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายบางพลี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญา (ศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

อรกัญญา เปรมสุข. (2562). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.* วิทยานิพนธ์ (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Andriani, S., Kesumawati, N. & Kristiawan, M. (2018). The influence of the transformational leadership and work motivation on teacher's performance. *International Journal of Scientific& Technology Research*, 7(7), 19-29

Bernard M.Bass & Bruce J.Avolio, (1994). *Improving Organizational Effectiveness Through Transformational Leadership Thousand Oaks : Sage Publications.*

Bernard M. Bass. (1997). *Does The Transactional – Transformational Leadership Paradigm Trascend Organizational and National Boundaries?.* American Psychologist, 52, 130-139.

Delich, V. (2013). *Leabership styles and creativity*. Journal of Applied Knowledge Management, 1, 64-77.

Kouni, Z., Koutsoukos, M. & Panta, D. (2018). Transformational leadership and job satisfaction: *The case of secondary education teachers in Greece.* Journal of Education and Training Studies, 6(10), 158-168

แรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

Motivation for the work of teachers under Educational Development Network Group 8, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1

ทัศน์พล เทียนดำ[1] สมใจ เดชบำรุง[2] สมบัติ เดชบำรุง[3]
Tadsapon Thiandum, Somchai Dejbamrung, Sombat Dejbamrung

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) แรงจูงใจในการทำงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณา และใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของครูตามแนวคิดของ เฮิร์ซเบิร์ก เมาสเนอร์และสไนเดอร์แมน (Herzberg, Mausner and Snyderman) ผลการวิจัยพบว่า 1.แรงจูงใจในการทำงานของครูโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านปัจจัยค้ำจุน และด้านที่ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านปัจจัยจูงใจ 2.แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครู ได้แก่การบริหารงานขององค์กรควรศึกษาความสามารถของครูแต่ละคนให้ชัดเจน และมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ให้เกียรติทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สนับสนุนการพัฒนาความก้าวหน้าให้กับครู และนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการทำงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมสร้างแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาและหาทางออกให้ครู และให้ความช่วยเหลือ

Received: 2023-06-01 **Revised**: 2023-07-19 **Accepted**: 2023-07-25

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Education Program in Educational Administration, Southeast Asia University.
Corresponding Author e-mail: ttad253644@gmail.com

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Southeast Asia University. e-mail: s.d.sardar@hotmail.com

[3] อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Southeast Asia University. e-mail: sdj2499@gmail.com

แก่เพื่อนร่วมงานและควรกระจายงานไปให้ครูทุกคนเพื่อที่ครูจะได้เต็มที่กับงานที่ได้รับมอบหมาย และควรชี้แจงรายละเอียดของงานให้คุณครูเข้าใจอย่างชัดเจน
คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจในการทำงานของครู; ปัจจัยค้ำจุน; ปัจจัยจูงใจ

Abstract

The purposes of this research were to study the motivation for the work of teachers and study the guidelines for developing the motivation for the work of teachers according to teachers' opinions under Education Development Network Group 8, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. The findings were as follow: 1. Motivation for the work of teachers under Education Development Network Group 8, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 was overall, it is at a high level. When considering each aspect, it was found that they were at a high level in all aspects. The side with the highest average is Hygiene factors factor and the side that the average is followed by Motivation factor. 2. The guidelines for developing the Motivation for the work of teachers according to teachers' opinions under Education Development Network Group 8, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 has the following guidelines: The administration of the organization encourages teachers to participate in the welfare of the agency. Clearly study the abilities of each teacher. and assign tasks workload to match the ability according to the potential of each individual Treat everyone equally with equality. Organize recreational activities to make everyone interact more. allocate welfare to teachers' families when there is a problem allocate welfare money in case of personnel giving birth support in the development of progress for teachers bring democratic principles to work Accepting other people's opinions Co-create guidelines for analyzing problems and finding solutions for teachers. Working willingly and helping colleagues and accepting the opinions of others. Tasks should be distributed to all teachers so that they can fully focus on their assignments. Study the guidelines for development or promotion according to various criteria clearly and clarify and advise teachers to understand clearly.
Keywords: Motivation for the work of teachers; Hygiene factor; Motivation factor

บทนำ (Introduction)

สภาวะปัจจุบันของประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและเศรษฐกิจ และต้องพัฒนาไปสู่สังคมเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันสูง การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญ และนับเป็นรากฐาน

ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยให้คนไทยได้พัฒนาตนเองในทุกๆด้านให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่เกิดมาเข้าสู่วัยทำงาน และวัยชรา มีการพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถด้านต่างๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559). ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคน ไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่ รอบรู้และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับ การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน (สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ, 2548). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มีสาระสำคัญหลายด้าน ทั้งด้านบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการปฏิรูปการเรียนการสอนโดยครูมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนโดยต้องเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูต้องปรับวิธีการสอน วิธิคิดให้เข้ากับนักเรียนและมีความเหมาะสมกับนักเรียนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนโตไปโดยมีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญามีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม อยู่ร่วมกับคนในสังคมดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ปัญหาการวิจัย พบว่าครูมีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่นั้นไม่ใช่งานทั้งหมดที่ครูจำต้องทำ การจัดการเรียนการสอนเป็นงานที่ต้องปฏิบัติ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและวิทยฐานะที่สูงขึ้น ครูยังต้องรับการประเมิน ทั้งในระดับโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศและภาระงานของครู นอกจากการประเมินแล้ว ยังมีงานประจำที่ต้องปฏิบัติอีกมากมายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น รายงานต่างๆ ในรอบปี รายงานข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ปีการศึกษาละ 2 รอบ, รายงานปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจน, รายงานการเยี่ยมบ้าน, รายงานการดื่มนมของนักเรียน, รายงานอาหารกลางวัน, รายงานข้อมูลครู, รายงานการดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานศึกษา, รายงานข้อมูลภาวะโภชนาการของนักเรียน, รายงานกิจกรรมวันสำคัญ และรายงานอื่นๆ อีกมากมาย ตลอดทั้งปี ยังมีงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับองค์กรภายนอก เช่น รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของสถานศึกษา, รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปี ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา, งานวันจบการศึกษา, การเลี้ยงต้อนรับ, งานเลี้ยงวันเกษียณอายุราชการ ทั้งในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน บางโรงเรียนก็มีความพร้อม ส่วนบางโรงเรียนก็ไม่มีความพร้อม ซึ่งเหตุผลนี่ก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู 1) ความสำเร็จในการทำงาน ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย 2) นโยบายและการบริหารงานขององค์กร 3) ครูไม่ได้มีแค่งานสอนเพียงอย่างเดียว 4) เงินเดือนของครู 5) ลักษณะของงาน

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ไม่มีปัจจัยเกื้อหนุนที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จในการทำงาน นโยบายและการบริหารงานของ

องค์กร ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญและเป็นตัวกระตุ้นให้ครูเกิดความพึงพอใจและแรงจูงใจในการทำงานต่อไป

สรุป จากการศึกษาสภาพปัญหา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและทำการวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการทำงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครูตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวนครู 244 คน (โดยไม่รวมผู้วิจัย)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 152 คน โดยใช้ตารางของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากตามจำนวนครูที่เปรียบเทียบสัดส่วน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของครู โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.6 - 1 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Cronbach & Lee J, 1978). ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ

แรงจูงใจในการทำงานของครู ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน แยกเป็น 16 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factors) ประกอบด้วย 1) ความสำเร็จของงาน 2) การได้รับการยอมรับนับถือ 3) ลักษณะของงาน 4) ความรับผิดชอบ 5) ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน 6) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคตและ ปัจจัยค้ำจุนในการทำงาน (Hygiene factors) ประกอบด้วย 1) นโยบายและการบริหารงานขององค์กร 2) วิธีการปกครองบังคับบัญชา 3) สภาพการทำงาน 4) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (สำนักการศึกษา) 5) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 6) ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา 7) ความเป็นส่วนตัว 8) เงินเดือน 9) ฐานะของอาชีพ 10) ความมั่นคงในงาน ด้วยการวิเคราะห์แรงจูงใจในการทำงานของครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลแล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W. Best, 1970) และการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครูตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จะใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

1. แรงจูงใจในการทำงานของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านปัจจัยค้ำจุน และด้านที่ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านปัจจัยจูงใจ

ด้านที่	แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ลำดับที่	ความหมาย
1	ปัจจัยค้ำจุน (hygiene factors)	4.24	0.42	1	มาก
2	ปัจจัยจูงใจ (Motivator factors)	4.19	0.40	2	มาก
	รวม	**4.22**	**0.37**		**มาก**

2. แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีแนวทางดังนี้

ข้อ	แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1	ค่าคะแนน
1	ร่วมสร้างแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาและหาทางออกให้ครู	3
2	นำหลักหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการทำงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น	3

ข้อ	แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1	ค่าคะแนน
3	การทำงานด้วยความเต็มใจและให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อรร่วมงานและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3
4	การทำงานด้วยความเต็มใจและให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อรร่วมงานและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3
5	ติดตามและให้กำลังใจในการดำเนินงานของครูเป็นระยะ	3
6	มีนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	3
7	ควรกระจายงานไปให้ครูทุกคนเพื่อที่ครูจะได้เต็มที่กับงานที่ได้รับมอบหมาย	3
8	อธิบายให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการได้เลื่อนขั้นในการปฏิบัติงาน	3
9	ศึกษาแนวทางในการพัฒนาหรือเลื่อนขั้นตามเกณฑ์ต่างๆ ให้ชัดเจน และชี้แจงแนะนำให้คุณครูเข้าใจอย่างชัดเจน	3
10	ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมสวัสดิการของหน่วยงานและโรงเรียน	3
11	ศึกษาความสามรถของครูแต่ละคนให้ชัดเจน	3
12	มอบหมายงาน ภาระงานให้ตรงกับความสามารถศักยภาพของแต่ละบุคคล	3
13	เขียนของบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด	3
14	จัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ทุกคนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น	3
15	ให้เกียรติทุกคนอย่างเท่าเทียม มีความเสมอภาค	3
16	จัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ทุกคนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น	3
17	จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร	3
18	จัดสรรคสวัสดิการให้แก่ครอบครัวครูเมื่อเกิดปัญหา	3
19	มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจน	3
20	จัดสรรคเงินสวัสดิการกรณีบุคลากรคลอดบุตร	3
21	สนับสนุนในการพัฒนาความก้าวหน้าให้กับครู	3

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. แรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าแรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความมั่นคงในงาน ด้านฐานะของอาชีพ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา ด้านสภาพการทำงาน ด้านความ

เป็นอยู่ส่วนตัว ด้านนโยบายและการบริหารงานขององค์การ ด้านเงินเดือน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชามีความสามารถในการบริหารงานให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มอบหมายงานตรงกับความสามารถ ของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนอย่างเหมาะสม ให้ความเป็นธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเท่าเทียมกัน โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีและจัดระบบงานอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีนโยบายในการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ให้ แก่บุคลากรอย่างชัดเจนและเห็นด้วยกับนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียนที่ตั้งไว้ โรงเรียนจัดสภาพทางกายภาพของงานและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร จัดหาเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และลักษณะงานและการปฏิบัติงานที่ท่านได้รับมอบหมายมีความเหมาะสม ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ปรึกษาหารือหรือเสนอความคิดเห็นตามความเหมาะสม ผู้บังคับบัญชามีความเป็นกันเองกับท่านและผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากเพื่อนร่วมงาน มีการติดต่อสัมพันธ์และมีความเข้าใจอันดีจากเพื่อนร่วมงาน สมาชิกในครอบครัวมีความพอใจในหน้าที่การงาน การทำงานตามหน้าที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวและเรื่องส่วนตัว การเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นที่น่าพึ่งพอใจ ค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่ได้รับมีความ เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและภาระของงานที่ได้รับ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ทำให้รู้สึกพอใจในผลการทำงานและภูมิใจผลสำเร็จของงาน และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยตนเองจนงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานให้การยอมรับความคิดเห็น และบุคคลอื่นยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถของการทำงาน ในการทำงานได้รับการยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานที่ทำเป็นงานที่ท้าทายความรู้ความ สามารถ น่าสนใจ หลากหลาย ไม่ซ้ำซากจำเจ และเปิดโอกาสให้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเองได้อย่างเต็มที่ และได้รับมอบหมายงานให้รับผิดชอบในภาระหน้าที่ ที่สำคัญท้าทายความสามารถมากกว่าเดิม มีอิสระในการปฏิบัติงานและมีอำนาจอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย การส่งเสริมพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะการทำงานจากการอบรมสัมมนาดูงานหรือศึกษาต่อ การเลื่อนตำแหน่งหรือยกระดับสถานะให้สูงขึ้นอย่างน่าพอใจ มีโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าจากตำแหน่งหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่ มีโอกาสได้รับการส่งเสริมให้ไปศึกษาต่อ ดูงานหรือเข้าอบรมสัมมนา เพิ่มพูนความรู้และทักษะชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิตา เศษลือ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการทำงานกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ

องค์กรของครูโรงเรียนในเครือสารสาสน์ แรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนในเครือสารสาสน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบา เชิดชู (2556) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการมีแรงจูงใจในการปฏิบัติของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คฑาวุธ สิทธิโชคสกุล (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1 แรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิสริยา รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (จันทบุรี-ตราด) ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (จันทบุรี-ตราด) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ธนา สามพุ่มพวง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจกับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูสังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. แรงจูงใจของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลักษณ์ จันดี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) แรงจูงใจของครูในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชพร คาเถียร (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจกับการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า 1) แรงจูงใจของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีรัตน์ ศรีวิพันธุ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนพานทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนพานทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิสเชอร์ (Wisher, 1985) ได้ทำการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุนที่ใช้ในโรงเรียนประจำตำบลกับความพึงพอใจในการทำงานของครูใหญ่ เพื่อหาความสัมพันธ์และหาระดับความพึงพอใจในการทำงานที่เมืองริเวอร์ไซด์ พบว่า 1) ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุนต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ต่อการทำงานในระดับสูง ยกเว้น ความมัน

คงในการทำงาน 2) โดยทั่วไปแล้วครูใหญ่มีความพึงพอใจในการทำงาน 3) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างปัจจัยการกำหนดการทำงาน และการปกครองบังคับบัญชากับระดับความพึงพอใจในการทำงาน 4) มีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมความพึงพอใจในการทำงานตามลำดับ ดังนี้ 4.1) การกำหนดนโยบาย และการบริหาร 4.2) สภาพการทำงาน 4.3)ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ4.4) เงินเดือน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโอโกมากะ (Ogomaka, 1986) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบของแรงจูงใจของครูในโรงเรียนสอนศาสนาในลอสแองเจอร์ลิส พบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจคือการได้รับ ความเจริญก้าวหน้าในงาน รองลงมาได้แก่การได้รับการยอมรับนับถือผลสัมฤทธิ์ในงานข้อตกลงทางศาสนา ส่วนความสัมพันธ์กับครูและนักเรียน ความสนับสนุนจากผู้ปกครองความมั่นคง ปลอดภัยและเงินเดือน ไม่มีผลต่อแรงจูงใจของงาน การได้รับการยอมรับนับถือโอกาสที่ก้าวหน้า และแรงจูงใจภายนอกได้แก่นโยบายของเงินเดือน ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสภาพ การทำงานมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของออรแกน และคอนอฟสกี (Organ & Konovsky, 1989) ทำการศึกษาความสำคัญระหว่างความคิดตองาน (การประเมินเกี่ยวกับงาน, คาตอบแทน) และภาวะอารมณความรูสึกตองาน (เชน หงุดหงิด กระตือรือร่น หรือภาคภูมิใจ) ในการทำนายพฤติกรรมการเปนสมาชิกที่มีขององคกร โดยทำการศึกษาเจาหน่าที่โรงพยาบาล 2 แหง จำนวน 369 คน พบวา ความคิดตองานทั้งทางการประเมินเกี่ยวกับงาน และคาตอบแทนมีความสัมพันธกับพฤติกรรมการเปนสมาชิกที่มีขององคกร โดยการรับรู้วาไดรับคาจาง และ โอกาสเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหนงอยางยุติธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นมีความสัมพันธทางบวกกับ พฤติกรรมการเปนสมาชิกที่มีขององคกร ขณะที่ หากควบคุมตัวแปรทางดานความติดตองานแลว จะไมพบ ความสัมพันธระหวางภาวะอารมณความรูสึกตองานกับพฤติกรรมการเปนสมาชิกที่มีขององคกร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมเยอร์อัลเลนและสมิธ (Meyer Allen & Smith, 1993) ศึกษาความผูกพันต่อองค์กรในรูปแบบของ 3 องค์ประกอบ คือ ความผูกพันด้านความรู้สึก ความผูกพันต่อเนื่องและความ ผูกพันที่เกิดจากมาตรฐานทางสังคม พบว่าการวัดความผูกพันต่ออาชีพ และความผูกพันต่อองค์กร เป็นอิสระต่อกันในการใช้ทำนายตัวแปรผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร เช่น ความตั้งในที่จะลาออก และพฤติกรรมการทำงาน ส่วนความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ด้านบวกกับความผูกพันด้าน ความรู้สึกและความผูกพันที่เกิดจากมาตรฐานทางสังคมแต่มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับความ ผูกพันต่อเนื่องในทั้งความผูกพันต่อองค์กรและความผูกพันต่ออาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของราธแมน (Rathmann, 1999) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียนลูเธอะเริน ผลการวิจยัพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอยู่ใน ระดับสูงเกือบ 87% มีความพึงพอใจกับตำแหน่งหน้าที่

และบทบาทของตนเอง ซึ่งความพึงพอใจใน การปฏิบัติงานของครูมาจากยุทธศาสตร์ในด้านวิชาชีพ สิ่งแวดล้อมในการทำงาน และการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้การมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานและการสนับสนุนจากครอบครัวก็มีส่วนช่วยให้เกิดความพึงพอใจเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวากเนอร์ (Wagner, 2006)ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แรงจูงใจและความก้าวหน้าทางอาชีพของครูบรรจุใหม่ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทางบวกระหว่างแรงจูงใจภายในของครูกับความเปลี่ยนแปลงในการฝึกสอน ตัวแปร 3 ประการในด้านแรงจูงใจในการทำงาน ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร ธรรมชาติของงาน และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เป็นตัวแปรที่ให้ความสนใจในการพัฒนาอาชีพ สำหรับผลการวิเคราะห์ในด้านคุณภาพพบว่า วิธีการซึ่งจะมีปฏิกิริยาส่งผลกระทบระหว่างแรงจูงใจ กิจกรรมพัฒนาอาชีพกับ บรรยากาศการทำงาน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางบวกและลบ

2. แนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีพหุแนวทาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครู ตามความคิดเห็นของครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีแนวทางดังนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการทำงานของครู ต้องพัฒนาให้ครบทุกด้าน ดังนี้ 1) ด้านนโยบายและการบริหารงานขององค์กร ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมสวัสดิการของหน่วยงานและโรงเรียน 2) ด้านวิธีการปกครองบังคับบัญชา ศึกษาความสามรถของครูแต่ละคนให้ชัดเจน และมอบหมายงาน ภาระงานให้ตรงกับความสามารถศักยภาพของแต่ละบุคคล 3) ด้านสภาพการทำงาน เขียนของบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด 4) ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ให้เกียรติทุกคนอย่างเท่าเทียม มีความเสมอภาค จัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ทุกคนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น 5) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้ทุกคนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น 6) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร 7) ด้านความเป็นอยู่ส่วนตัว จัดสรรคสวัสดิการให้แก่ครอบครัวครูเมื่อเกิดปัญหา 8) ด้านเงินเดือน มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนอย่างชัดเจน 9) ด้านฐานะของอาชีพ จัดสรรคเงินสวัสดิการกรณีบุคลากรคลอดบุตร 10) ด้านความมั่นคงในงานสนับสนุนในการพัฒนาความก้าวหน้าให้กับครู 11) ด้านความสำเร็จในการทำงาน นำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการทำงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ร่วมสร้างแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาและหาทางออกให้ครู 12) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ การทำงานด้วยความเต็มใจและให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อร่วมงานและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 13) ด้านลักษณะของงาน การทำงานด้วยความเต็มใจและให้ความ

ช่วยเหลือแก่เพื่อรร่วมงานและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 14) ด้านความรับผิดชอบ ควรกระจายงานไปให้ครูทุกคนเพื่อที่ครูจะได้เต็มที่กับงานที่ได้รับมอบหมาย 15) ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน อธิบายให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการได้เลื่อนขั้นในการปฏิบัติงาน 16) ด้านโอกาสที่ได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ศึกษาแนวทางในการพัฒนาหรือเลื่อนขั้นตามเกณฑ์ต่างๆ ให้ชัดเจน และชี้แจงแนะนำให้คุณครูเข้าใจอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลักษณ์ จันดี (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ ได้แก่ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความรักความสามัคคีให้โอกาสบุคลากรแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เสริมสร้างกำลังใจดูแลบุคลากรเหมือนคนในครอบครัว การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ ผลักดันให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงาน กระตุ้นให้บุคลากรทุกคนตระหนักว่ามีความสำคัญในการมีส่วนร่วม แบ่งความรับผิดชอบภาระงานอย่างเท่าเทียมกัน ให้โอกาสบุคลากรก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เพิ่มความดึงดูดใจในการทำงานในตำแหน่งหน้าที่งานพิเศษและมอบอำนาจในการตัดสินใจให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่งานนั้น มีกรอบทิศทางเป้าหมายในการบริหารและการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการทำงานของครู ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาที่ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านปัจจัยจูงใจมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น 1. การทำงานต้องมีการวางแผนในการทำงาน 2. ทำตามลำดับขั้นตอนที่วางไว้และจะมีการตรวจสอบหลังจากปฏิบัติงานเสร็จทุกครั้ง 3. มีการชี้แจงงานที่มอบหมายให้กับครู 4. มีแนวทางการทำงานให้กับครู 5. ให้ความสำคัญกับครูที่ได้รับมอบหมายงาน 6. ติดตามให้กำลังใจในการดำเนินงานของครูเป็นระยะ 7. แนะนำแนวคิดในการทำงานให้กับครู 8. ให้อิสระในการทำงานเพื่อให้คุณครูได้มีโอกาสคิดและตัดสินใจในการทำงานโดยที่ได้เป้าหมายในการทำงานไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ 9. กระตุ้นให้ครูพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 10. ให้กำลังใจครูอยู่เสมอ 11. ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของการเลื่อนขั้นในการปฏิบัติงาน 12. สร้างความเชื่อมั่นให้กับครู 13. ศึกษาแนวทางในการพัฒนาหรือเลื่อนขั้นการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ต่างๆให้ชัดเจน 14. แจ้งครูที่ถึงกำหนดในการส่งผลงานและให้เตรียมตัวและดำเนินการตามเกณฑ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ

2) ควรมีการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครู

เอกสารอ้างอิง (References)

คฑาวุธ สิทธิโชคสุกล. (2557). *แรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชนิตา เศษลือ. (2556). *แรงจูงใจในการทำงานกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูโรงเรียนในเครือสารสาสน์.* วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณิชพร คำเถียร. (2559). *แรงจูงใจกับการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครู ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุษบา เชิดชู. (2556). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี.* วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. *แผนพัฒนำเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่11* (กรุงเทพ : สำนักนายกรัฐมนตรี 2555 -2559). ช.

สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ. *การบริหารจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ ใหม่ของการพัฒนาระบบราชการ* (กรุงเทพ ฯ: คุรุสภาลาดพร้าว 2548).

วราลักษณ์ จันดี. (2559). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2หลวงพ่อเงินอนุสรณ์.* การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อนันต์ธนา สามพุ่มพวง. (2558). *แรงจูงใจกับความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อารีรัตน์ ศรีวิพันธุ์. (2559). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนพานทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.* งานนิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

อิสริยา รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร. (2557). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (จันทบุรี-ตราด). งานนิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.

Brigid Daly Wagner. (2006). *Motivation and professional growth in early childhood Teachers.* Ph.D. dissertation. University of Rochester.

Meyer, John P. and Allen, Natalie J. (1984). Testing the "Side-Bet Theory" of Organizational Commitmen : Some Methodological Considerations. Journal of Applid Psychology. 69 issue 3 (August).

Ogomaka, U. J. (1986). *The factors which motivation California credentialed teacher to teach in Los Angeles Archdiocesan high school.*

Rodney L. Rathmann. (1999). *Factors related of Job Satisfaction among Teachers in Lutheran School",* Dissertation International 46

Wisher, L. M. (1985). *The relationship between the motivation hygiene factors present in school district and the job satisfaction of principal.*

คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร
Quality of Work Life of Employees in Department of Agriculture

พัชริญาณ์ จีนคง[1] ลดาวัลย์ ไข่คำ[2]
Phatchariya Jeenkong, Ladawan Khaikhan

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตรจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรกรมวิชาการเกษตร จำนวน 385 คน โดยใช้แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน นัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรกรมวิชาการเกษตร มีคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับสูง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วยบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาการทำงาน ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน และบรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร อย่างที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): คุณภาพชีวิตการทำงาน; บรรยากาศองค์การ; กรมวิชาการเกษตร

Abstract

This research aims to study 1) the quality of work life level of employees in the Department of Agriculture, Thailand; 2) the comparison of the quality of work life of employees in the Department of Agriculture classified by personal factors; 3) the relationship between quality of work life and organizational climate of employees in the Department of Agriculture. The group sample used for this research was 385

Received: 2023-05-03 **Revised**: 2023-06-16 **Accepted**: 2023-06-16

[1] ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Science Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: phatchariya.je@ku.th

[2] ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Department of Political Science and Public Administration Faculty of Social Science Kasetsart University. e-mail: ladawan.kh@ku.th

employees of the Department of Agriculture. The data were collected by using questionnaires and analyzed by statistical software. The statistics used for data analysis were percentage, frequency, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The level of statistical significance was set at 0.05. The research findings are as follows: The level of the quality of work life of employees in the Department of Agriculture was high. The hypothesis testing results show that the differences in personal factors, including gender, age, level of education, income per month, and operation period, did not cause any difference in the quality of work life. The organizational climate related to quality of work life had statistical significance of 0.05.

Keywords: Quality of Work Life; Organizational Climate; Department of Agriculture

บทนำ (Introduction)

องค์การ คือ การรวมกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การที่ตั้งไว้ กัญญมน อินหว่าง และคณะ (2550) ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นทรัพยากรที่มีบทบาทสำคัญในองค์การ โดยทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่สามารถพัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุตามเป้าหมายและประสบความสำเร็จได้

คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกองค์การ เนื่องจากคุณภาพชีวิตการทำงานส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงานรวมถึงความสำเร็จขององค์การอีกด้วย โดยคุณภาพชีวิตการทำงานเป็นความรู้สึกของบุคลากรในองค์การที่ต้องการให้ตนเองปฏิบัติงานในองค์การได้อย่างมีความสุข เกิดความพึงพอใจกับงานที่ทำ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศรินญา ปูเต๊ะ, 2552) ซึ่งการส่งเสริมให้บุคลากรในองค์การมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีถือเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร และบรรยากาศองค์การถือปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร โดยบรรยากาศองค์การ คือ ความรับรู้และความเข้าใจของบุคลากรทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในองค์การ (ธิติ ธิติเสรี, 2557) องค์การที่มีบรรยากาศองค์การที่ดีย่อมส่งผลให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีเกิดความรู้สึกมีความสุขในการทำงาน และเกิดความพึงพอใจกับงาน และส่งผลให้งานที่ปฏิบัติสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่องค์การกำหนดไว้ได้ และยังส่งผลให้บุคลากรเกิดความรู้สึกผูกพันธ์ต่อองค์กร ซึ่งสามารถลดอัตราการลาออกของบุคลากรในองค์กรได้

กรมวิชาการเกษตรมีหน้าที่ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาวิชาการเกษตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพืช ให้บริการด้านการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานสินค้าพืช และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องดิน น้ำ ปุ๋ย พืช วัสดุการเกษตร ผลผลิต และผลิตภัณฑ์พืช การบริการส่งออกสินค้าเกษตร รวมทั้งให้บริการวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีต่าง ๆ

กับเกษตรกร จะเห็นได้ว่าบุคลากรของกรมวิชาการเกษตรจะมีภารกิจและหน้าที่หลากหลาย โดยอาจทำให้บุคลากรกรมวิชาการเกษตรเกิดความกดดันในการทำงาน และเกิดความไม่สมดุลระหว่างชีวิตกับงานซึ่งจะส่งผลกระทบกับคุณภาพชีวิตการทำงานได้ และกรมวิชาการเกษตรได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร รวมถึงบรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร เพื่อเป็นแนวทางกำหนดกลยุทธ์และนโยบายในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของกรมวิชาการเกษตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร

สมมติฐานในการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐาน 1 บุคลากรกรมวิชาการเกษตรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน

สมมติฐาน 2 ความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ จำนวน 9,988 คน (แผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล กรมวิชาการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2569) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เท่ากับ 385 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาการทำงาน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร รวม 6 ด้าน ประกอบด้วย โครงสร้างองค์การ การตั้งมาตรฐานในการทำงาน ความรับผิดชอบในการทำงาน การชื่นชม การสนับสนุน และความรู้สึกผูกพันต่อองค์การ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร รวม 8 ด้าน ประกอบด้วย การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และสุขภาพที่ดี การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน การบูรณาการทางสังคม ประชาธิปไตยในการทำงาน ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และความเป็นประโยชน์ต่อสังคม

โดยในส่วนที่ 2 และ 3 มีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

และมีเกณฑ์แปลความหมายของระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
3.67 - 5.00	สูง
2.34 - 3.66	ปานกลาง
1.00 – 2.33	ต่ำ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency)

4.2 การวิเคราะห์ระดับบรรยากาศองค์การ และระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติการทดสอบค่าที (Independent Sample T - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4.4 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยมีการแปรความหมายความสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2541) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.91 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.71 – 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.31 – 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.01 – 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาการทำงาน ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.88 เป็นเพศหญิง จำนวน 296 คน และร้อยละ 89 เป็นเพศชาย จำนวน 89 คน

อายุ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35.06 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 135 คน รองลงมา ร้อยละ 29.87 มีอายุ 21 - 30 ปี จำนวน 115 คน ร้อยละ 25.20 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 97 คน และร้อยละ 9.87 มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 38 คน

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 49.61 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 191 คน รองลงมา ร้อยละ 33.25 มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 128 คน และร้อยละ 17.14 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 66 คน

รายได้ กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 36.88 มีรายได้ 15,001 - 25,000 บาท จำนวน 142 คน รองลงมา ร้อยละ 29.10 มีรายได้ 25,001 - 35,000 บาท จำนวน 112 คน ร้อยละ 15.32 ไม่รายได้ไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 59 คน ร้อยละ 11.95 มีรายได้ 35,001 - 45,000 บาท จำนวน 46 คน และร้อยละ 6.75 มีรายได้ มากกว่า 45,000 บาท จำนวน 26 คน

ระยะเวลาการทำงาน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 38.96 มีระยะเวลาการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 150 คน รองลงมา ร้อยละ 32.47 มีระยะเวลาการทำงาน 1 - 5 ปี จำนวน 125 คน ร้อยละ 17.40 มีระยะเวลาการทำงาน 6 - 10 ปี จำนวน 67 คน และร้อยละ 11.17 มีระยะเวลาการทำงานน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 43 คน

ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน

(n = 385)

คุณภาพชีวิตในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม	3.44	.830	ปานกลาง
2. สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและสุขภาพที่ดี	3.69	.746	สูง
3. การพัฒนาความสามารถของบุคคล	3.92	.621	สูง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตในการทำงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	3.64	.802	ปานกลาง

5. การบูรณาการทางสังคม	3.81	.743	สูง
6. ประชาธิปไตยในการทำงาน	3.73	.724	สูง
7. ความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว	3.88	.712	สูง
8. ความเป็นประโยชน์ต่อสังคม	3.83	.701	สูง
รวม	**3.74**	**.594**	**สูง**

จากตารางที่ 1 แสดงภาพรวมคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร อยู่ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 374) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.92) รองลงมาคือ ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 3.88) ด้านความเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 3.83) ด้านการบูรณาการทางสังคม มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 3.81) ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 3.73) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและสุขภาพที่ดี มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับสูง ($\overline{X}$ = 3.69) ด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.64) และด้านการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\overline{X}$ = 3.44)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานได้ดังนี้

ตัวแปร	**Sig**	**ผลการทดสอบสมมติฐาน**	
		เป็นไปตามสมมติฐาน	**ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน**
1. เพศ	.686		✓
2. อายุ	.289		✓
3. ระดับการศึกษา	.260		✓
4. รายได้	.459		✓
5. ระยะเวลาการทำงาน	.779		✓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาการทำงาน ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ได้ดังนี้

ตัวแปร	r	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
			เป็นไปตามสมมติฐาน	เป็นไปตามสมมติฐาน
1. โครงสร้างองค์กร	.721	.00	✓	
2. การตั้งมาตรฐานในการทำงาน	.723	.00	✓	
3. ความรับผิดชอบในการทำงาน	.634	.00	✓	
4. การชื่นชม	.681	.00	✓	
5. การสนับสนุน	.792	.00	✓	
6. ความรู้สึกผูกพันต่อองค์การ	.740	.00	✓	
ภาพรวม	.826	.00	✓	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การของบุคลากรกรมวิชาการเกษตรมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับสูง (r = .826) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าบรรยากาศองค์การด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการตั้งมาตรฐานในการทำงาน ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน ด้านการชื่นชม ด้านการสนับสนุน และด้านความรู้สึกผูกพันต่อองค์การมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะในปัจจุบันค่าครองชีพที่ใช้การดำรงชีวิตค่อนข้างสูงข้าราชการและพนักงานราชการที่บรรจุใหม่จะได้รับเงินเดือนตามที่กำหนด จึงทำให้ค่าตอบแทนที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และการปรับเลื่อนเงินเดือนในแต่ละครั้งจะมีวงเงินที่จำกัดผู้บังคับบัญชาจะต้องกระจายเงินให้บุคลากรทุกคนให้มียุติธรรมและเหมาะสมกับปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย

2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและสุขภาพที่ดี กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและสุขภาพที่ดีภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็นเพราะหน่วยงานมีการดูแลและตรวจสอบ ระบบไฟฟ้า ระบบอินเตอร์เน็ต ให้พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอ และมีการดูแล

โครงสร้างของอาคารให้มีความปลอดภัย รวมทั้งอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีความทันสมัยและเพียงพอ และมีการซ้อมการหนีไฟประจำปี

3. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บังคับบัญชามอบหมายงานให้มีความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และทักษะของบุคลากร มีการให้บุคลากรทดลองทำงานที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความท้าทายในการทำงาน และหน่วยงานส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมในหัวข้อที่บุคลากรสนใจและจะสามารถนำมาพัฒนาการปฏิบัติงานได้

4. ด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะตำแหน่งที่เป็นสายงานสนับสนุนจะมีความก้าวหน้าน้อยกว่าตำแหน่งสายงานหลัก จึงทำให้ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งสายงานสนับสนุนเกิดความรู้สึกว่าตำแหน่งที่ดำรงอยู่ไม่มีความเติบโต และบุคลากรที่เป็นพนักงานราชการไม่มีระดับตำแหน่งที่สูงขึ้นเหมือนกับข้าราชการและสัญญาจ้างเป็นแบบรายปี ถ้าผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลน้อยกว่าเกณฑ์ก็จะไม่ได้จ้างต่อ

5. ด้านการบูรณาการทางสังคม กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านการบูรณาการทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลากรภายในหน่วนงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและทำงานกันเป็นทีม มีการช่วยเหลือกันเมื่อเกิดปัญหา ไม่มีการทะเลาะกันภายในกลุ่มงานของตัวเอง และหน่วยงานมีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ของบุคลากรภายในหน่วยงาน

6. ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านประชาธิปไตยในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลากรภายในหน่วยงานต่างเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ไม่ก้าวก่ายในเรื่องสิทธิของแต่ละบุคคล ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและผู้บังคับบัญชาปฏิบัติกับบุคลากรทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่มีอคติ

7. ด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็นเพราะกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานของภาครัฐจึงมีวันหยุดตามประเพณีตามที่รัฐบาลกำหนด ซึ่งจะมีวันหยุดมากกว่าเมื่อเทียบกับองค์กรที่เป็นของเอกชน และบุคลากรสามารถบริหารเวลาชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถวางแผนในการลาพักผ่อนเพื่อใช้เวลากับครอบครัวได้

8. ด้านความเป็นประโยชน์ต่อสังคม กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านความเป็นประโยชน์ต่อสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็นเพราะหน่วยงานมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้กับสังคม เช่น การบริจาคเลือด การบริจาคสิ่งของ

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานที่ 1 บุคลากรกรมวิชาการเกษตรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรกรมวิชาการเกษตรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาการทำงานต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เนื่องจากกรมวิชาการเกษตรให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกเพศอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ มีสวัสดิการที่เหมาะสม มีการจัดอบรมพัฒนาทักษะความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ทำให้บุคลากรสามารถนำวิธีการทำงานหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานได้ รวมทั้งมีการสอนงานและถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงานภายในหน่วยงาน จึงทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตรไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย รุจิกมลพงศ์ (2561) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทสายงาน ประสบการณ์ทำงาน ระดับรายได้ กลุ่มสายงานต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน และสายชล คงทิม (2562) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่าข้าราชการที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รายได้ต่อเดือน และสถานภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน

2.2 สมมติฐานที่ 2 บรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตร โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง รวมทั้งบรรยากาศองค์การทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการตั้งมาตรฐานในการทำงาน ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน ด้านการชื่นชม ด้านการสนับสนุนและด้านความรู้สึกผูกพันต่อองค์การมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าถ้าบรรยากาศองค์การเพิ่มขึ้นก็จะจำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมวิชาการเกษตรเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของธาราวรรณ ชูกลิ่น (2558) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของบรรยากาศองค์การกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 2 พบว่าบรรยากาศองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานของเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอัครเดช มั่งมี และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมพลาธิการทหารอากาศ พบว่าปัจจัยด้านองค์กรมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมพลาธิการทหารอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 กรมวิชาการเกษตรควรมีการจัดสรรสวัสดิการให้เพียงพอกับความต้องการของบุคลากร หรืออาจจะให้บุคลากรนำสินค้ามาฝากจำหน่ายในร้านค้าสวัสดิการเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับบุคลากรอีกทางหนึ่ง และการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนของบุคลากรในแต่ละครั้งควรมีความเหมาะสมและยุติธรรมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรเกิดความผูกพันกับองค์กรมากยิ่งขึ้น

1.2 กรมวิชาการเกษตรควรมีการสำรวจหัวข้อที่บุคลากรต้องการหรือสนใจให้มีการจัดอบรม และจัดจำนวนรอบการอบรมให้เพียงพอกับความต้องการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร และเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของบุคลากรให้นำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้

1.3 กรมวิชาการเกษตรควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่และสร้างความเข้าใจแผนสร้างความก้าวหน้าในอาชีพให้กับบุคลากร เพื่อทำให้บุคลากรรับรู้ถึงความก้าวหน้าของในสายอาชีพของตนเอง และรู้สึกถึงมั่นคงที่ได้จากการปฏิบัติงานให้กับองค์กร

1.4 กรมวิชาการเกษตรควรส่งเสริมให้จัดกิจกรรมที่ช่วยเหลือสังคมเพิ่มมากขึ้น มีการจัดทำกำหนดการในการจัดกิจกรรมในแต่ละปีว่าจะทำกิจกรรมใดบ้าง และประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบถึงกิจกรรมที่จะจัดขึ้นและบุคลากรจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบกลุ่มประชากรที่ปฏิบัติงานในอยู่ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค และเปรียบเทียบกลุ่มประชากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน ว่ามีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน เช่น วัฒนธรรมองค์กร ความเครียด แรงจูงใจในการทำงาน เป็นต้น

2.3 ควรมีทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริงของคุณภาพชีวิตการทำงาน

เอกสารอ้างอิง (References)

กัญญมน อินหว่าง และคณะ. (2550). องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย กรุงเทพฯ : เทพนรมิตการพิมพ์. 2541.

ธาราวรรณ ชูกลิ่น. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การและคุณภาพชีวิตการทำงาน กรณีศึกษาข้าราชการเรือนจำและทัณฑสถาน เขต 2 วารสารสหวิทยาการวิจัย : ฉบับบัณฑิตศึกษา ปีที่ 4 ฉบับที่ 4 (ต.ค. – ธ.ค. 2558).

ธิติ ธิติเสรี. (2557). อิทธิพลความกล้าหาญของพนักงานและบรรยากาศองค์กรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน : กรณีศึกษา พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิชาเอกการจัดการทั่วไป. คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สายชล คงทิม. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกริก.

ศรินญา ปูเต๊ะ. (2552). คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันธ์ต่อองค์การ : กรณีพนักงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (สำนักงานใหญ่). บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อัครเดช มั่งมี , ลลิตา นิพิฐประศาสน์, สุนทรวิภาต และจุฑาทิพ คล้ายทับทิม. (2565). คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรกรมพลาธิการทหารอากาศ. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565).

เอกชัย รุจิกมลพงศ์. (2561). คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน - กันยายน 2561).

Yamane, Taro. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row Publication.

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

The Role of School Administrators in Relation to School and Community of School Under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 2

ณัฐรินี คันศร[1] คึกฤทธิ์ ศิลาลาย[2]
Natarinee Kunsorn, Khukrit Silalaiy

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นขอครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ครูที่มีตำแหน่งในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keyword) : ผู้บริหารสถานศึกษา; ความสัมพันธ์; โรงเรียนกับชุมชน

Received: 2023-06-08 **Revised:** 2023-07-16 **Accepted:** 2023-07-21

[1] หลักสูตรศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Master of Education Program Education Administration Faculty of Education Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: 6414470023@rumail.ru.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Faculty of Education Ramkhamhaeng University

Abstract

This research was a survey research that aimed to study and compare the roles of school administrators in school-community relationships at schools operating under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2. The sample used in this research comprised teachers at schools under the responsibility of Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2 and were classified by educational background, position and size of educational institution. The results showed that teachers had high opinions, overall and for each aspect, towards the roles of school administrators in terms of their relationships between schools under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2 and communities. A comparison of teachers' opinions on the roles of educational institution administrators in terms of school-community relationships for schools under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2 found that teachers with different educational backgrounds had similar opinions, overall and for each aspect, concerning the roles of school administrators in the relationship between schools and communities of schools under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2. Teachers with positions at educational institutions of different sizes likewise showed no difference, overall and for each aspect, in their opinions concerning the roles of school administrators in the school-community relationships for schools under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 2.

Keywords: school administrators; relationship; school and community

บทนำ (Introduction)

ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นความจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อทั้งฝ่ายโรงเรียนละชุมชน โดยฝ่ายโรงเรียนถือเป็นหน้าที่หลักประการหนึ่ง และควรเป็นฝ่ายรุกเข้าหาชุมชนมากกว่าการเป็นฝ่ายตั้งรับ สำหรับกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ผู้รับผิดชอบสามารถปรับประยุกต์ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งอาจจะเป็นวิธีการโดยทางตรง หรือ ทางอ้อม แล้วจะช่วยให้โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้ดียิ่งขึ้น (ชูชาติ พ่วงสมจิตร ,2560)

การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดกิจกรรม การพัฒนาโรงเรียน การขอรับการสนับสนุนด้านทรัพยากรและทุนทรัพย์ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนเหมาะสมกับบริบทของชุมชน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ

ผู้ปกครอง สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ชุมชนเข้ามามีบทบาทในโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ให้ชุมชนรับทราบ ให้บริการสถานที่แก่ชุมชนในการทำกิจกรรม ให้ชุมชนร่วมประวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมในโอกาสสำคัญต่าง ๆ โรงเรียนจึงควรศึกษาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อกำหนด นโยบายและการปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิด การพัฒนาความสัมพันธ์ และพัฒนาโรงเรียนให้มีศักยภาพในการสร้างเยาวชนสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพตรงกับบริบทของชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกันหรือไม่
2. ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันหรือไม่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 52 โรงเรียน จำนวน 5,854 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 357 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และจากการคำนวณสูตรวิเคราะห์อำนาจการทดสอบสถิติที่ศึกษาของโคเฮน (Cohen, 1989)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) และค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coeffcient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (ไพศาล วรคำ, 2560) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.995 โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านการติดตามและประเมินผล โดยลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 40 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มอบให้กับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 357 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ตอบแบบสอบถาม ในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยการใช้ t – test

4. ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) หากมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ่ (Shefe’s Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการติดตามและการประเมินผล รองลงมา คือ ด่านการมีส่วนร่วม ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ด้านการจัดกิจกรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีตำแหน่ง และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อภิปรายสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านติดตามและประเมินผล โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 นั้นตระหนักและความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมไปถึงการจัดกิจกรรมที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วม อีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ชุมชนได้มามีส่วนเกี่ยวข้อง และชุมชนสามารถเข้าถึงโรงเรียนได้ ทำให้ความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชนออกมาอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของทัศนีย์ บุญมาภิ และคณะ (2561) รูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เขตภาคเหนือตอนบน พบว่า 1. สภาพความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน

ในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเขตภาคเหนือตอนบน ด้านร่วมคิด ด้านร่วม วางแผน ด้านร่วมดำเนินการ และด้านติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สำหรับความสำเร็จของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเกิดจากคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนลักษณะสำคัญของชุมชน 2. รูปแบบความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเขตภาคเหนือตอนบน มีองค์ประกอบต่าง ๆ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน หลักความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน หลักการพึ่งตนเองของโรงเรียน และหลักการพัฒนาตนเองของโรงเรียน ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางในการจัดการให้ชุมชน เข้ามาให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และเพื่อนำเสนอแนวทางในการนำรูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไปใช้ในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตภาคเหนือตอนบน ส่วนที่ 3 สาระสำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย มิติด้านภารกิจการบริหาร สถานศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป และในมิติคุณลักษณะของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และ ชุมชนที่มีอิทธิพลต่อความร่วมมือ ส่วนที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ โดยหน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ส่วน ชุมชน ขึ้นอยู่กับความตระหนักเห็นความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิสรร ภาชนะวรรณ และสุพจน์ เกิดสุวรรณ์(2564) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ พบว่า ครูที่มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน รวมถึงการให้นักเรียนและผู้ปกครองร่วมทำกิจกรรมที่แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวที เปิดโอกาสให้ชุมชนจัดกิจกรรมงานสัมพันธ์กับชุมชน และได้มีการเชิญผู้ปกครองมาดูผลงานทางวิชาการของนักเรียนแล้วผู้บริหารได้ร่วมงานที่ชุมชนจัดขึ้น จึงส่งผลทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการสร้างวามสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก สอดค้อลงกับผลการวิจัยของ เกรียงไกร สังข์ทอง และในตะวัน กำหอม (2564) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โรงเรียนทีปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดสุนทรสถิต) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โรงเรียนทีปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดสุนทรสถิต) ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.2 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ครูที่มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการเชิญชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนในโอกาสสำคัญ มีนโยบายให้ชุมชนสามารถขอใช้สถานที่ภายในสถานศึกษาจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน มีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมโครงการและกิจกรรมของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารงานของสถานศึกษา มีการส่งเสริมนักเรียนในการสร้างอนาคตเพื่อกลับมาพัฒนาชุมชนของตนเอง ส่งเสริมนักเรียนในการเป็นแบบอย่าง และต้นแบบที่ดีของชุมชน รวมถึงส่งเสริมการทำงานที่ชัดเจน และสนองความต้องการของชุมชน จึงส่งผลทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการสร้างการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิทัศน์ ชาวโพธิ์พระ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนตามการรับรู้ของผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนพานทองสภาชนูปถัมภ์ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงาน สัมพันธ์ชุมชนตามการรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนพานทองสภาชนูปถัมภ์ จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพภัสสร เลิศยศอนันต์ (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียน การกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวม มีค่าอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ครูที่มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้ชุมชนทราบ จัดให้มีการออกรายการเสียงตามสายแก่ชุมชน รายงานผลงานนักเรียนที่ได้รับรางวัลให้ชุมชนทราบ ได้มีการประสานงานกับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการทางวิชาการของโรงเรียน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬาของโรงเรียน ส่งเสริมให้ใช้สถานที่ในการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ของชุมชน ได้มีการแนะนำและเผยแพร่เกียรติประวัติครูดีเด่นให้ชุมชนทราบ จึงส่งผลทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นาวิน แกละสมุทร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของ โรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่าเลขคณิต จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ และการบริการชุมชน ตามลำดับ

1.4 ด้านการจัดกิจกรรม พบว่า ครูที่มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาร่วมกับชุมชน เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญของสถานศึกษา ขอรับความสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกในชุมชน ได้มีการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมในงานวิชาการของสถานศึกษา มีการส่งเริมการบริการสนามกีฬาของโรงเรียนให้เป็นที่ออกกำลังกายและแข่งขันกีฬาของชุมชน ให้ความร่วมมือกับชุมชนในการแก้ไขป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน และจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุนจัดขึ้นในเครือข่ายของชุมชน จึงส่งผลทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรงค์ ศักดิ์ วะโร (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี ด้านการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ครูที่มีความเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการขอความร่วมมือในการเป็นคณะกรรมการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาจากผู้แทนชุมชน ให้ชุมชนเสนอแนะแนวทางเพื่อการสนับสนุน และการพัฒนาโรงเรียน มีการประสานความร่วมมือในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับชุมชน และผู้ปกครองนักเรียน มีการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และรับฟังข้อคิดเห็นจากชุมชนเพื่อพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง สถานศึกษา ติดตามการส่งเสริมงานด้านต่าง ๆ ที่จัดเพื่อชุมชน วางแผนการติดตามและประเมินกิจกรรมของงานชุมชนอย่างมีขั้นตอน สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งยังขอความร่วมมือให้ชุมชนเห็นชอบการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จึงส่งผลทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิสรรค์ ภาชนะสุวรรณ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับ ดี

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในยุคปัจจุบันการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ของครูในการปฏิบัติงานสถานศึกษานั้นมีหลากหลายช่องทาง ที่สามารถเรียนรู้และติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็วผ่านสื่อออนไลน์ สถานศึกษาส่วนใหญ่เน้นบริหารงานที่เน้นความสัมพันธ์กับชุมชน สอดคล้องกับหลักการบริหารงานที่ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ผู้บริหารจึงต้องบริหารงานที่จำเป็นต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรได้มีความสัมพันธ์และมีส่วนร่วมกับชุมชนอย่างใกล้ชิด จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัย รุ่งทิพย์ เข็มทิศ (2559) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยรวมและ รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2.การเปรียบเทียบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้าน การประชาสัมพันธ์และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นแตกต่างกันใน ระดับต่ำ จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าการศึกษาระดับปริญญาตรีกับปริญญาโท โดยรมและราย ด้านแตกต่างในระดับต่ำยกเว้นด้านการให้บริการชุมชนที่แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่งพบว่า ผู้บริหารกับครูโดยรวมแตกต่างในระดับต่ำ ยกเว้นด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการเข้า ร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่ในระดับมากและด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่นอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารกับพนักงานจ้างตามภารกิจโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนนั้น มีการจัดการและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไม่ได้มีการจำกัดในเรื่องของตำแหน่งในการทำงานร่วมกับชุมชน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการทำงานร่วมกัน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายให้ครูที่มีตำแหน่งน้อยที่สุด ทำงานร่วมกับครูที่มีตำแหน่งสูง และได้มีการปฏิบัติงาน และเปิดโอกาสให้ทำงานร่วมกับชุมชน จึงทำให้ครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นาวิน แกละสมุทร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน

กับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่าครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรัตน์ บัวนิ่ม (2560) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดกิจกรรม ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านสร้างความสัมพันธ์ และด้านการติดตามและด้านการติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมากจาก โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีบริบทในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน รวมทั้งชุมชมบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนเป็นชุมชนเมืองที่คล้ายกันในทุกพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เพราะฉะนั้นขนาดของโรงเรียนที่ครูปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนด้านความสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน อาจจะมีด้านการจัดสรรงบประมาณที่แตกต่างกัน แต่ไม่ได้เป็นข้อที่นำมาพิจารณาด้านความสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน จึงทำให้ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของประมาณ แสงเพ็ชร (2560) ที่ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมกับชุมชน รวมถึงการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมภายในสถานศึกษา และผู้บริหารเองจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเข้าใจในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้นไปตามลำดับ

1.2 ผู้บริหารควรอำนวยความสะดวก และมีนโยบายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

2.2 ควรทำการศึกษาสภาพปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

เกรียงไกร สังข์ทอง และในตะวัน กำหอม. (2564). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โรงเรียนทีปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดสุนทรสถิต) ในพระอุปถัมภ์ฯ. วิทยาลัยทองสุข.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). วารสารวิชาการ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. สาขาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทัศนีย์ บุญมาภิและคณะ. (2561). รูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เขตภาคเหนือตอนบน. มหาวิทยาลัย. วงษ์ชวลิตกุล. จังหวัดนครราชสีมา.

นพภัสสร เลิศยศอนันต์. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

นาวิน แกละสมุทร. (2562). การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนวัดใหญ่บ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. ปริญญาบัณฑิต. ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิทัศน์ ชาวโพธิ์พระ. (2560). การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนตามการรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนพานทอง สภาชนูปถัมภ์ จังหวัดชลบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

วาสนา ชูแสง.(2557). การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. สืบค้นจาก http://cms.dru.ac.th/jspui/handle/123456789/160

ไพศาล วรคำ. (2560). การวิจัยทางการศึกษา (Education Reseach). มหาสาคาม: ตักศิลาการพิมพ์ สืบค้นจาก https://krujakkrapong.com/

ไพเราะ กาญจนสิงห์. (2559). แนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กำแพงเพชร. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. สืบค้นจาก http://tdc.thailis.ro.th/tdc.basic.php

รุ่งทิพย์ เข็มทิศ. (2559). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา. สืบค้นจาก

http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/57920536.pdf

วาสนา ชูแสง. (2560). การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

อภิสรรค์ ภาชนะวรรณและสุพจน์ เกิดสุวรรณ์. (2563). การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. มหาวิทยาลัยเซนต์จอน. วารสาร มจรสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2564.

Cohen ,L.,and Manion,L. 1989. Research Method in Education.3rd.Ed.London:Routledge.Fusco, G.

and P. Nikamp. (2009). Culture Tourism and Sustainable Local Development. Cornwall. Britain: Ashgate.

ลำคอนสะหวัน: อัตลักษณ์การแสดงดั้งเดิมแขวงสะหวันนะเขตในยุคจินตนาการใหม่ ของ สปป.ลาว

Lam Kon Sawan: Identity of Traditional Performing Arts in Savannakhet in the Period of the New Economic Mechanism, Lao Pdr

สิริยาพร สาลีพันธ์[1]
Siriyaporn Saleepun

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การแสดงพื้นถิ่น : อัตลักษณ์และการปรับปรนทางวัฒนธรรมยุคจินตนาการใหม่ แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) อัตลักษณ์การแสดงแบบดั้งเดิมของลำคอนสะหวัน 2) การแสดงคอนสะหวันหลังการปรับปรนทางวัฒนธรรมในยุคจินตนาการใหม่ มีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยนำเสนอในรูปแบบพรรณาวิเคราะห์ ได้ผลการวิจัยดังนี้ 1) อัตลักษณ์การแสดงลำคอนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว โดยปราชญ์ (หมอลำ) ได้มีการแต่งบทกลอนพรรณนาความงามของธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณี และความรัก จังหวะทำนองเป็นไปตามสำเนียงของท้องถิ่นแขวงสะหวันนะเขต โอกาสในการคืองานเฉลิมฉลองในเทศกาลประเพณีเมื่อเกิดความสนุกสนานมีการฟ้อนรำไปตามจังหวะมีท่าฟ้อนที่เป็นอิสระเป็นธรรมชาติ เนื่องจากเป็นมรดกภูมิปัญญาจึงมีการเรียนรู้จดจำสืบต่อกันมา 2) การขับลำคอนสะหวันประจำถิ่นได้ลดบทบาทลงตามเหตุการณ์ทางการเมือง ตั้งแต่ยุคอาณานิคมฝรั่งเศส ยุคสังคมนิยม มาจนถึงยุคจินตนาการใหม่ พ.ศ. 2529 มีการผ่อนปรนแต่ละท้องถิ่นมีการรื้อฟื้นภูมิปัญญา แต่เนื้อหายังถูกควบคุมเกี่ยวกับการสร้างชาติ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ตอบสนองรัฐ คุณธรรมจริยธรรม และการเกี้ยวพาราสี ระหว่างคู่ขับร้อง ทำนองร้องยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิม มีการปรับปรนในด้านการแต่งกาย เครื่องดนตรีและการฟ้อนรำ ในภาพรวมถึงแม้จะมีร่องรอยของความเป็นท้องถิ่นแต่แนวโน้มที่เปลี่ยนไปตามสมัยนิยม ภายใต้ยุคดิจิทัลที่นำสื่อภายนอกเข้ามาภายในวัฒนธรรม แต่ในทางกลับกันสื่อก็สามารถสื่อสารและ

Received: 2023-06-12 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรสาขาวิชาวัฒนธรรม ศิลปกรรม และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น Doctor of Philosophy Student of Fine and Applied Arts, Division of Culture Fine Arts and Design, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University, Khon Kaen, Thailand Corresponding Author e-mail: gobgab-saleepun@hotmail.com, ssgobgab@gmail.com

เผยแพร่วัฒนธรรมด้านการแสดงให้แพร่กระจายออกไปอย่างไร้ขีดจำกัด ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่สอดคล้องกันด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ (Keywords): ลำคอนสะหวัน; แขวงสะหวันนะเขต; อัตลักษณ์; การแสดง; นโยบายจินตนาการใหม่

Abstract

This article is part of a research paper entitled “The Folk Performing Arts: Identity and Cultural Adaptation in The New Economic Mechanism in Savannahket Province, Laos (PDR).” The objectives of this research were to study 1) Identity and tradition performing arts of Lam Kon Sawan 2) Cultural adaptation in the New Economic Mechanism. The Data from documents and fieldwork were analyzed and presented through descriptive analysis. The results are as follows. 1) Identity of Lam Kon Sawan has fixed lyrics and melodies, and the lyric composition corresponds to the melody. The local scholars have composed poems depicting natural beauty, traditions, and love. The rhythm of the melody varies according to the local accents. The performing opportunity is a celebration in the traditional festival when there is a dance accompanied by the rhythm. There is a fun dance because it is a heritage of wisdom that has been learned and remembered. 2) The role of local singing diminished following political events during the French colonial era, and the socialist era, until the New Economic Mechanism. In 1986, there was an adaptation for each locality. There was a revival of local wisdom, especially four types of singing, but the lyrics were still limited to the national creation, moral ethics, and courtship between singing partners. The melody still retains its original identity. There were adaptations in dressings, musical instruments, and melodies. Overall, even though there were traces of locality, trends have changed in popularity related to cultural, religious, economic, and educational factors in the digital age that brings external media into the culture. On the other hand, the media can spread the performing culture widely, which is related to capitalist economic development. In summary, this research can be used as conservation data and analytical guidelines for the protection of cultural heritage.

Keywords: Lam Kon Sawan; Savannahkhet; Identity; Performing Arts, The New Economic Mechanism

บทนำ (Introduction)

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศหนึ่งในสมาชิกกลุ่มอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง(GMS) มีชายแดนติดกัน 5 ประเทศ มี (จำปาทอง โพธิ์จันธิราช, 2551) มีการแบ่งเขตการปกครองแบบระบอบสังคมนิยม โดยมีพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียว คือพรรคประชาชนปฏิวัติลาว มีประธานพรรคเป็นประมุขของประเทศเรียกว่า ประธานประเทศ ส่วนนายกรัฐมนตรีเป็นประมุขของฝ่ายบริหาร แบ่งการปกครองออกเป็น 18 (จังหวัด) คือ 1.นครหลวงเวียงจันทน์ 2.แขวงเวียงจันทน์ 3.แขวงหลวงพระบาง 4.แขวงหลวงน้ำทา 5.แขวงอุดมไชย 6.แขวงบ่อแก้ว7.แขวงพงสาลี 8.แขวงหัวพัน 9.แขวงเชียงขวาง 10.แขวงไชยบุรี 11.แขวงบอริคำไซ 12.แขวงคำม่วน 13.แขวงอัตตะปือ 14.แขวงจำปาสัก 15.แขวงเซกอง 16.แขวงสาละวัน 17.แขวงไชยสมบูรณ์ และ 18.แขวงสะหวันนะเขต (วีรยุทธ สีหลิ่ว, 2559)

สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีวัฒนธรรม และประเพณีที่หลากหลาย วัฒนธรรมที่เห็นเด่นชัดได้แก่วัฒนธรรมทางภาษา ภาษาที่พบแบ่งออกเป็น 4 ตระกูลภาษา คือ 1.ตระกูลภาษาจีน-ธิเบต (Sino-Tibetan) 2.ตระกูลภาษาออสโตเอเชียติก (Austro-Asiatic) 3.ตระกูลภาษาไตกะได (Tai Kadai) และ 4.ตระกูลภาษามาลาโยโพลีนีเชียน (Malayo-Polynesian) โดยกลุ่มตระกูลภาษาที่มีการใช้มากที่สุดได้แก่ ตระกูลภาษาไตกะได (ปณิตา สระวารี, 2559) ในบรรดาชนเผ่าที่อาศัยอยู่ใน สปป.ลาว มีจำนวน 49 เผ่า โดยตั้งถิ่นฐานอยู่ระหว่างภูเขาและที่ราบระหว่างหุบเขา โดยอยู่รวมกันหลายเผ่าพันธุ์ ได้แก่ ชนเผ่าในกลุ่มภาษาไท-ลาว ชนเผ่าในกลุ่มภาษาม้ง-เย้า ชนเผ่าในกลุ่มภาษาธิเบต-พม่า ชนเผ่าในกลุ่มภาษามอญ-เขมร ชนเผ่าในกลุ่มภาษาเวียด-เมือง และชนเผ่าในกลุ่มภาษาฮ่อ ชนกลุ่มที่พูดภาษาไท-ลาวมีจำนวนมากที่สุด ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มตระกูลภาษาไตกะได ด้วยเหตุนี้ทำให้ชาวลาว และชาวอีสานของประเทศไทยถือได้ว่ามีศิลปะและวัฒนธรรมร่วมกัน จึงทำให้ศิลปวัฒนธรรมมีความเหมือนและความคล้ายคลึงกันมาก ตั้งแต่ภาษา ประเพณี ความเชื่อ ศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นในเรื่องภาษาและวรรณกรรม ร่วมกับชาวอีสานของประเทศไทย คือ เป็นการแสดงขับลำ(ร้องหมอลำ) และใช้เครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์คือแคนเป็นเครื่องดนตรีประกอบหลัก การแสดงของชาวลาวที่เป็นการขับลำนั้นมีชื่อเรียกและทำนองตามพื้นที่ ดังนี้ ได้แก่ การเรียก “ขับ” จะอยู่ทางเหนือจากเวียงจันทร์ขึ้นไป ได้แก่ ขับงึม ขับทุ้มหลวงพระบาง ขับซำเหนือ ขับไทดำ ขับโสม ส่วนล่างจากนครหลวงเวียงจันทร์เป็นต้นมาเรียก “ลำ” ในทางภาคใต้ ได้แก่ ลำกลอน ลำมหาไซ ลำคอนสะหวัน ลำภูไท ลำบ้านซอก ลำตังหวาย ลำสาละวัน และลำสีพันดอน เป็นต้น

แขวงสะหวันนะเขต เป็นหนึ่งในแขวง(จังหวัด) ของ สปป.ลาว จึงทำให้ศิลปวัฒนธรรมทางด้านการแสดงบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ตัวตนได้อย่างชัดเจน ซึ่งการแสดงประจำแขวงสะหวันนะเขตที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ประจำพื้นถิ่นที่สำคัญคือ ลำคอนสะหวัน ซึ่งมีถิ่นกำเนิดมาจากแขวงสะหวันนะเขต อัตลักษณ์ที่สร้างให้สะหวันนะเขตเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับกันทั่วไปก็คือมีวัฒนธรรมการขับลำ สืบทอดทางวัฒนธรรมกันมาอย่างยาวนานรุ่นต่อรุ่น (คำสิทธิ์ พรมมะจัน, 2560 : สัมภาษณ์) และเกิดการสร้างสรรค์ต่อยอดจากภูมิปัญญาดั้งเดิมของคนในพื้นถิ่นที่มีการเรียนรู้สืบ

ต่อกันมากขึ้น ส่งผลให้การผลิตและการสร้างรายได้ของชุมชนกำลังถูกผนวกเข้ากับเศรษฐกิจแบบทุนนิยมมากขึ้นด้วย จึงได้ให้ความสำคัญในบางด้าน โดยเฉพาะด้านการบริโภควัตถุนิยมที่ให้ความสำคัญกับเงินตรามากกว่าการสร้างกลไกพื้นฐานจากภูมิปัญญาและวัฒนธรรมชุมชนที่มีอยู่แล้ว (เกษม มานะรุ่งวิทย์, 2559) ดังนั้นชุมชนต้องมีการปรับตัวในการผลิตสินค้าและบริการ โดยการนำวัฒนธรรมชุมชนที่มีอยู่สร้างรายได้เชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมโลกในปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ จึงทำให้เกิดการปรับปรนทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่เป็นมรดกตกทอดของผู้คนทุกกลุ่มชนมาโดยตลอด ต่างต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะยุคใดสมัยใดก็ตาม เพื่อให้เกิดความสมดุล สามารถอยู่รอดในสภาวะสิ่งต่าง ๆ รอบด้านที่ได้เปลี่ยนแปลงไป เช่น การต่อสู้เพื่อปรับปรนทางวัฒนธรรมให้สามารถแก้ไขปัญหาตามความจำเป็นใหม่ ๆ ทางเศรษฐกิจ และสังคม ในด้านความเจริญทางด้านวัตถุ เทคโนโลยี รสนิยม ความนิยมของผู้คนก็อาจจะเปลี่ยนแปลงไป ในด้านของการแสดงก็เช่นกัน แม้การแสดงพื้นถิ่นของแขวงสะหวันนะเขตอย่างการขับลำคอนสะหวัน จะยังได้รับความนิยมอยู่มากใน สปป.ลาว แต่ก็ยังต้องปรับตัวไปตามความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ด้วย

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในประเด็นหัวข้อที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการแสดงพื้นถิ่นอย่างลำคอนสะหวัน อันแสดงถึงอัตลักษณ์ที่โดดเด่นประจำแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว และการปรับปรนทางวัฒนธรรมด้านการแสดงในยุคจินตนาการใหม่ เพื่อเป็นฐานข้อมูลสะท้อนมรดกภูมิปัญญาอันมีคุณค่าต่อการนำไปใช้ในการอนุรักษ์สืบสาน และการพัฒนาองค์ความรู้ให้เหมาะกับยุคสมัยในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. อัตลักษณ์การแสดงลำคอนสะหวันแบบดั้งเดิม
2. การแสดงคอนสะหวันหลังการปรับปรนทางวัฒนธรรมในยุคจินตนาการใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบขั้นตอนตามระเบียบวิธีวิจัยเอาไว้ ดังต่อนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสาร เนื้อหาเกี่ยวข้ององค์ความรู้เกี่ยวกับการแสดงของหมอลำ ความสำคัญของการแสดงหมอลำ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สำรวจพื้นที่วิจัย เลือกพื้นที่หลักที่ทำการศึกษาแขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว วิธีการดำเนินงาน 1) สำรวจข้อมูล 2) เก็บข้อมูลภาคสนาม 3) สนทนากลุ่ม 4) จัดระบบข้อมูล รวบรวมผลงาน คัดสรรผลงานสำหรับเป็นต้นแบบในการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาข้อมูลสำคัญจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มคือ ผู้รู้ (Key Informant) ผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) กลุ่มให้ข้อมูลผู้ชมผู้ฟังทั่วไป (General

Informant) ตามประเด็นวิจัยด้วยวิธีการ 1) สังเกต 2) การสัมภาษณ์ 3) การสนทนากลุ่ม 4) ศึกษาติดตามผลเพิ่มเพื่อให้เกิดคความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการการศึกษาครั้งนี้ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และการสนทนากลุ่ม โดยมีการบันทึกการสาธิตการแสดงขับลำคอนสะหวัน เพื่อรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็นด้านเอกสาร ด้านภาคสนามรวบรวม บทกลอน บทกลอนบอกเล่ามาจากผู้รู้ในพื้นวิจัย พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะลงพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าตามประเด็นที่กำหนดในวัตถุประสงค์การวิจัย

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นวิจัยที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ การสังเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำการจัดหมวดหมู่ข้อมูล นำเสนอตามกรอบแนวคิดอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัยและนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย (Research Results)

1.ลำคอนสะหวัน

ลำคอนสะหวัน เป็นศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นของแขวงสะหวันนะเขต คำว่า “คอน” จะกร่อนมาจากคำว่า “นคร” เช่น คำว่า “นครราชสีมา” ก็กลายเป็น “คอนราช” “คอราช” หรือ “โคราช” เป็นต้น คำว่า “สะหวัน” คำเต็มก็คือ “สะหวันนะเขต” นั่นเอง อาจารย์คำสิด พรมมะจัน (สัมภาษณ์: 2562) นักวิชาการฝ่ายงานแถลงข่าววัฒนธรรมและท่องเที่ยว ประจำแขวงสะหวันนะเขต อีกทั้งเป็นศิลปินพื้นบ้านและนักประพันธ์เพลง (ครูเพลง) ได้ให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยในเรื่องประวัติความเป็นมาของการขับลำประจำแขวงไว้ ดังนี้ “ลำคอนสะหวัน” เป็นวรรณกรรมขับลำพื้นถิ่นประเภทหนึ่งที่มีมาแต่โบราณ เป็นประเพณีขับลำจากจุดเริ่มต้นเป็นบทสวด คำสอนตามหนังสือผูกใบลาน จนมาถึงการขับลำแบบมีทำนองการเอื้อยตามสำเนียงภาษาของกลุ่มบรรดาชนเผ่าต่างๆ จนได้รับความนิยมและร้องลำกันอย่างแพร่หลายในกลุ่มบรรดาชนเผ่าคนพื้นถิ่น และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ จนเป็นมรดกอันล้ำค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรมของชนชาติ ที่มีนักประพันธ์วรรณกรรม ศิลปินคนเก่าคนแก่แต่ครั้งเก่าก่อนสมัยบรรพบุรุษได้สร้างมา การขับลำประเพณี ยังได้รับความสนใจ และก็ยังได้รับความนิยมกันเป็นอย่างมาก จึงทำให้การขับลำกลายเป็นสัญลักษณ์ทางด้านศิลปวัฒนธรรมของแขวงสะหวันนะเขตอย่างแท้จริง พร้อมกันนั้นก็ยังมีการสืบทอดต่อมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่1 หอไตรกลางน้ำ วัดหนองลำจันทร์ เมืองจำพอน สถานที่เก็บรวบรวมหนังสือผูกใบลานเก่าแก่
มีวรรณกรรมโบราณที่สำคัญนับตั้งแต่สมัยอาณาจักรล้านช้างเวียงจันทร์รุ่งเรือง

1.1 กลอนลำคอนสะหวัน

กลอนลำคอนสะหวันมีลักษณะเป็นกลอนเยิ่นประกอบด้วยกลอน 3 ส่วนคือ 1) กลอนขึ้น 2) กลอนหลัก และ 3) กลอนลง กลอนขึ้น มักเป็นการกล่าวทักทายคล้ายกับการโอ่ลำของหมอลำกลอนทางภาคอีสาน ซึ่งลำคอนสะหวัน มักขึ้นคำว่า “อ่อน อ่อน แก้ม น้อง อ่อน อ่อน คอนสะหวันสิมายาม เที่อละยาม ให้จำไว” กลอนหลัก จะเป็นเนื้อหาสาระของกลอนลำ เช่น การถามไถ่ การใช้ชีวิต ศีลธรรม นิทาน อื่น ๆ อาจมีจำนวนหลายบทไม่ตายตัว มักมีคำวา “มื้อนี้” และคำว่า “นี่แหล่ว” เป็นคำสร้อย ส่วนกลอนลงจะประกอบด้วยวรรคสั้น ๆ คือคำว่า “โอ้ ละน้อ” ดังตัวอย่างกลอนลำคอนสะหวัน ต่อไปนี้

ตัวอย่างกลอนลำคอนสะหวัน โดย หมอลำรัศมี กะลอทอง

ใหม่ ๆ คันแก้มอ้ายใหม่ ๆ ไผสิเมื่อนั้นบ้านน้องพ่อแม่นางนั้นทางบ้านชายเอย ไผสิเมือนั้นซมซ้อน นอนเว็นให้พอเบิ่ง ไผสิเมือนั่นต่างเถิง เคียงซ้อนหม่อมพระนาง บอกว่า เดือนสิบเอ็ดหัวลมต้อง เดือนสิบสองหัวลมต่าว ย่าว ๆ ลมนั่นพัดไม้ หัวใจน้องนั่นวิ่วอน จั่งว่า รัศมีนั่นหม่อมน้อง ฟังเสียงอ้ายนั่นเอิ้นต่าว แปลงประโยคตางแถลง หัวใจน้องสิเป็นวินคั่นปิ่นนำนั่นคำเว้า ชายเอย ยามทั้งหลายเพิ่นมาเว้า สามาเมาน้ำท่า ยามทั้งหลายเพิ่นเบื่อม้วนคั่นนวลน้องเบื่อบ่นา บอกว่าถ่าว่าเป็นน้อดังเว้า กะฮ้อยส่วนพันลี้วาสนานั่นนางมี จั่งได้มาโฮมพ้อชายเอยน้องสิลองนั่นไขข้อไขคำเว้าต่อพี่น้องนี่เนาอยู่ก้ำคั่นแดนพุ้นจั่งแม่นไกลจั่งว่ารัศมีนั่นหม่อมน้อง เปรียบคือดวงนั่นดอกไม้ ที่เกิดอยู่นั่นทางดอย มีแต่คอยนั่นทางพุ้น สิบานขุ่ให้นำก้านชายเอยดอกกลิ่นบานนั่นใบอ้า อันไขเพออกเป็นกลีบส่งเกสรนั่นสอดส่องประสงค์อ้ายมาเชยชมจั่งว่าชายผุพั้วนั้นดอกอ้ม อย่าให้จ่มนั่นนำหลาย

ชายเอ้ยฟังคารมชายเว้าหวานเป็นเลาเข้ามาใส่หวานหัวใจจ้าว ๆ หวังเอาเข้าบ่อนนอน มีมอนบ่มีม่อนมอญสิเหลืองหล่ามีปลาคันบ่มีว่าหญ้าป้องปลาสิซ้อนบอนใด๋ คิดเด้น้องนี้คิดเจ้ามักอ้ายตั้งแต่เกิดมาเป็นคน บ่เคยตำว่าสายตาผ่านมามาหลายแล้วมาเด้อ มาเด้ออ้าย หมอแคนให้เจ้าเป่าออยเอาบ่าวเจ้าผู้ฮู้ หมอสอยออยเอาซู้เจ้าผู้นี้มาวานให้เจ้าซ่วยอวน (ฮียยะ ๆ ๆ ฮียยะ) ชายเอ้ยคำเจ้าต้นดอกหอม ทางใด๋หอม ให้เจ้าป้อมเข้าใส่ ให้ได้เห็นบ่อนเค้ากกเหง้าง่ามหมากขามกินปลาให้อ้ายซอมดูก้าง คาคอสิลำบาก อยากกินของเพิ่นห้าม ถามซื้อจั่งแม่นแนว คันสิ คันสิเอาว่ากับน้องให้ถามใจเจ้าดูก่อน คันว่าใจคักแล้วให้ถามแก้วพ่อแม่นำ เพิ่นสิยินว่าดีพร้อมยอมตามหรือว่าบ่คันว่าแม่พ่อพร้อมดีแล้วจั่งค่อยเอา ฮียยะ ๆ ๆ ฮียยะคันสุกก็ให้มันกินได้ แตงไทยข่วนให้หล่น คันว่า คันว่าหล่นข่วนแล้วยางย้อยอย่ามี บัดนี้เฮาหากปรึกว่าสาเว้านำกันหลายประโยค เป็นจั่งโชคน้องช้างปางนี้กะจึ่งเห็นกะแต่เป็นสาวขึ้นเห็นชายมาหลายซ่ำ บ่คิดนำจั่งชี้ปางนี้อยู่บ่เป็น คันอยาก คันอยากเห็นว่าของแท้ ให้มาขอแม้มื่อื่น น้องสิหาว่าผุเฒ่ามาเว้าว่ากล่าวจา สิไปบอกเจ้าแม่ป้ากับแม่ย่าเจ้าสายบัวทั่งพ่อลุงว่าอินตาพ่อใหญ่มาคนฮู้ให้มาเป็นประธานตั้งฟังคดีของพี่ ตีราคาว่าพร่ำพร้อมประมาณมื่อละส่งดอง โอล่ะนอ

1.2 เครื่องดนตรีและทำนองลำคอนสะหวัน

ลำคอนสะหวัน มีลักษณะทำนองที่เยิ่น จังหวะกลองใช้จังหวะภูไท ใช้แคนเป็นตัวดำเนินทำนองหลัก และมี พิณ ซอบั้ง กลองหาง ฉิ่ง ฉาบ และไม้กั๊บแก๊บร่วมผสมวงดนตรี ซึ่งเครื่องดนตรีทั้งหมดคล้ายคลึงกันกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านในภาคอีสานของไทย ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยทางวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างกันทำให้โครงสร้างทางวัฒนธรรมดนตรีมีความเหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันตรงที่ทำนองลำ ที่เป็นตัวบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมซึ่งถือเป็นการสร้างภาพตัวแทนเพื่อนำเสนอตัวตนให้เป็นที่รู้จัก ทำให้ชื่อ “ลำคอนสะหวัน” แห่งเมืองจำพอน ปรากฏขึ้นท่ามกลางภาพที่แสดงให้เห็นถึง อัตลักษณ์เฉพาะกลุ่มชน ที่ต้องการชี้ให้เห็นว่าแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดนตรีและการแสดงที่มีความแตกต่างจากกลุ่มวัฒนธรรมอื่นอย่างชัดเจน

1.3 การฟ้อนลำคอนสะหวันแบบดั้งเดิม

การฟ้อนประกอบทำนองการขับลำคอนสะหวัน ซึ่งเป็นการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของแขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว โดยมากเนื้อหาของกลอนลำจะเป็นการเกี้ยวพาราสีระหว่างหนุ่ม-สาวด้วยการตอบโต้กลอนลำหรือผญาที่มีการกล่าวหยอกล้อเป็นสำนวนอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบความงามของฝ่ายหญิงกับความงามตามธรรมชาติในเวลาที่ฝ่ายชายเกี้ยวพาราสี หรือจะเป็นเนื้อหาอื่น ๆ เช่นสุภาษิตคำสอน นิทานพื้นบ้าน การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร หรือเชิญชวนท่องเที่ยว เป็นต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาและถอดแบบองค์ความรู้ท่าฟ้อนประกอบทำนองลำคอนสะหวันจากต้นแบบ คือ หมอลำรัศมี กะลอทอง เป็นหนึ่งในศิลปินหมอลำที่มีความเชี่ยวชาญ มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในท้องถิ่น แขวงสะหวันนะเขต โดยมีท่าฟ้อนที่เป็นอัตลักษณ์ในแบบดั้งเดิมต้องเป็นการนั่งลำตามประเพณี โดยมีท่วงท่าฟ้อนรำอย่างเป็นอิสระ วาดแขนเป็นวงกว้างสลับกับแนบลำตัวบ้าง และมีการ

ฟ้อนรำตีบทเพื่อให้ความหมายสอดคล้องกับเนื้อร้องของกลอนลำ เช่น ชี้มองไปด้านหน้า จินตนาการถึงภูเขา ป่าไม้ ทิวทัศน์ หรือกล่าวถึงตัวเองก็จะชี้หรือแบบมือแนบอกเข้าหาตัวเอง และการแสดงความเคารพ ทักทายผู้ชม ก็จะพนมมือ เป็นต้น

ภาพที่2 การนั่งลำคอนสะหวันแบบดั้งเดิมตามประเพณี แสดงสาธิตโดย หมอลำรัศมี กะลอทอง

2. ลำคอนสะหวันกับการปรับปรนทางวัฒนธรรมในยุคจินตนาการใหม่

พื้นที่แขวงสะหวันนะเขตและพื้นที่ทางภาคใต้ของ สปป. ลาว ในอดีตเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลพวงจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ อันมีผลมาจากความยุ่งยากลำบากของเหตุการณ์ทางการเมืองในอดีต ส่งผลให้เกิดผลทบต่อศิลปะการดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในท้องถิ่น ในช่วงสงครามอ เมริกากับกลุ่มฝ่ายซ้ายแนวลาวรักชาติ ภายหลังกลุ่มฝ่ายซ้ายแนวลาวรักชาติภายใต้การควบคุมของคณะปฏิวัติที่เป็นพันธมิตรสำคัญกับพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2499 นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501-2515 ได้ทำการปลดปล่อยประเทศลาว โดยสามารถยึดพื้นที่ประเทศลาวได้จำนวน 2 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด หนึ่งในนั้นคือพื้นที่แขวงสะหวันนะเขต ซึ่งระหว่างนั้นได้ทำการจัดตั้งกองศิลปากรขึ้นเพื่อทำหน้าที่จัดการแสดงที่สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดทางการเมือง อันเป็นอาวุธสำคัญในการเผยแพร่แนวทางการเมือง อันนำไปสู่การปลุกระดมมวลชนให้เข้ามีส่วนร่วมกับอุดมการณ์ทางการเมืองและการปกครอง โดยได้นำเอาเครื่องดนตรีกับการแสดงพื้นบ้านและดนตรีสากลเข้ามาผสมผสานกัน บรรเลงเผยแพร่แนวทางของคณะปฏิวัติในอดีต ภายหลังจากกลุ่มฝ่ายซ้ายแนวรักชาติได้เข้ามามีบทบาทในการบริหารประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ 2518 ภายใต้พรรคประชาชนปฏิวัติลาว ภายหลังได้มีนโยบายในการบริหารประเทศแบบระบบสังคมนิยม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความเสมอภาค ความเท่าเทียม มีผลให้เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรมภายในขึ้นครั้งใหม่ และได้มีการจัดตั้งหน่วยศิลปวรรณคดีขึ้นประจำทุกหมู่บ้าน ภายใต้แผนกแถลงข่าวและวัฒนธรรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมของ

ชาติสู่สากล ซึ่งการละเล่นดนตรีพื้นบ้านในพื้นที่แขวงต่าง ๆ ถือได้ว่าเริ่มมีการเข้าสู่ระยะของการฟื้นตัวกลับเข้าสู่ภาวะปกติมากขึ้น และศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้านยังถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริการกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เกิดภายในพื้นที่ทางสังคมของคนท้องถิ่นเรื่อยมา

การมีพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่ใกล้ชิดกับประเทศไทยและมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศลาวมีการรับวัฒนธรรมจากฝั่งขวาแม่น้ำโขงค่อนข้างมาก จึงก่อให้การสร้างเพลงขึ้นมาใหม่โดยใช้แนวเพลงดนตรีพื้นบ้านมาแต่งผสมผสานกับแนวเพลงลูกทุ่ง และมีการเผยแพร่ผ่านช่องทางของภาครัฐ จนกลายเป็นแนวเพลงที่มีคนฟังจำนวนมาก แพร่หลายเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิตผู้คน โดยเฉพาะคนชนบท สถานีวิทยุ โทรทัศน์แห่งชาติลาว ก็เป็นสื่อที่ประชาชนทั่วไปติดตามฟังไม่น้อยกว่าช่องทางวิทยุโทรทัศน์ของทางฝั่งไทย เมื่อเพลงลูกทุ่งลาวสร้างความนิยมกระจายไปทั่วประเทศ ก็เริ่มมีระบบนายทุนเข้ามาจัดการวงการเพลงลูกทุ่งมากขึ้น เกิดศิลปินท้องถิ่นเกิดขึ้นในรูปแบบของธุรกิจบันเทิงร่วมสมัย มีการสร้างนักร้อง สร้างค่ายเพลง เดินสายการแสดงทั่วประเทศ และมีกระบวนการผลิตเพลงอย่างชัดเจน เกิดเป็นระบบอุตสาหกรรมบันเทิงร่วมสมัยขึ้นมา ดังนั้นพื้นที่แขวงสะหวันนะเขตจึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้ผลพวงจากการถูกใช้เป็นฐานการผลิตธุรกิจเพลงพื้นบ้านร่วมสมัย โดยใช้อัตลักษณ์ด้านดนตรีและการแสดงพื้นถิ่นเป็นตัวนำเสนอตัวแทนด้วยลำคอนสะหวัน ในการนำมาผลิตเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมบันเทิงร่วมสมัย ในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่าน การพรรณนาธรรมชาติ ชีวิตอันสุขสงบในชนบท ความรักของหนุ่มสาว ความงามของสาว หรือแม้แต่เป็นเครื่องมือรับใช้ตามนโยบายของรัฐสำหรับการแจ้งข่าวสาร รณรงค์ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ดังตัวอย่างเพลงร่วมสมัยที่มีชื่อเสียงในลาว โดยผู้วิจัยได้เลือกนำเสนอตัวอย่างลำคอนสะหวัน ในเพลงโภชนาการดี ของหมอลำมุกดาวัน สันติพอน มีเนื้อหากลอนลำดังต่อไปนี้

2.1 กลอนลำคอนสะหวันหลังการปรับปรนทางวัฒนธรรมในยุคจินตนาการใหม่

กลอนลำ หรือเนื้อร้อง ผู้วิจัยเลือกนำเสนอลำคอนสะหวัน(เพลงโภชนาการดี ศิลปิน : มุกดาวัน สันติพอน) เพลงนี้พูดถึง การส่งเสริมคุณค่าทางโภชนาการที่จำเป็นต่อร่างกายเด็ก การกินอาหาร 5 หมู่ ตามหลักโภชนาการ ซึ่งจะเน้นจากความหลากหลายและสัดส่วนอาหารที่ทีความสมดุล ซึ่งเด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของประเทศชาติ เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา จึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านโภชนาการ อันเป็นวัยที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่และเป็นกำลังของชาติ หากเด็กและเยาวชนได้รับการส่งเสริมทั้งด้านร่างกายและสติปัญญาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ก็จะทำให้เด็กมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ดังเนื้อหาเพลงดังต่อไปนี้

ลำคอนสะหวัน โพชะนากานดี (โภชนาการดี): มุกดาวัน สันติพอน

ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยาฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา โอละนอ แก้มอ่ำท่ำ คันแก้มอ้ายเจ้าอ่ำท่ำ กะแตถือฮั่นกาต่ำ บ่มีไผซิไปยาม มีแต่น้องผู้น้อย ๆ ยามแล้วห้างบ่เป็น ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา บัดนี้ลำสิเว้าจ้อ ๆ พอให้ฮ่ำอันหวนเห็น เป็นเรื่องโพชะนาการ ให้ท่านฟังเด้อเจ้า คันว่าเถิ่งเมื่อยามเช้าเพลงายและค่ายค่ำ ไผก่อเพียงพ่ำพร้อม อาหารตุ้มต่อมพาเป็นเรื่อง ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ

ฮี้ยยา เพื่อให้มีกำลังแก่นกล้า เฮ็ดหน้าที่การงาน ลูกหลานเฮากะคือกัน สิเบ่งบานเบยแย้ม แถมได้มีภูมิต้าน ป้องกันไพไกลพะยาด ทั้งสะหลายและฮอบฮู้ ชูขึ้นตั้งแต่เยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยาซุมเฮาต้องได้ฮีบเฮ่งจ้าว ฟ้าวทะนุบำรุง หาอาหารมีคุณสูง เพิ่มพลังแฮงกล้า ให้แก่แม่ถือพาบุดตาเริ่ม อยู่ในคันฮอดเกิดใหญ่ จนลูกอายุได้ พันมื่อนั่นยิ่งดี ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา เพราะว่าเด็กอยู่ในไลยะนี่ ต้องการเล่งสารอาหาร หากดูแลบ่ทันการ สิจ่อยโซโตล้า มันสมองขยายซ้า กายาบ่สมส่ำ น้ำหนักหลุดสิต่ำเตี้ย เพียล้าและล่อยแฮง Solo.... (ร้อง) โพชะนากานข้าวปาอาหารการกินเช้าแลง ต้องฮู้จัดแจงให้ลูกให้หลานนั่นกินพอดี สิ่งที่สำคัญ การฮับปะทานให้ถือกวิธีอาหารต้องมีส่วนบำรุงดีให้แก่ฮ่างกาย ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา คนไคลำสิได้กล่าวแจ้งแถลงใส่ให้จดจำ อำนาจการปกครอง ต้องช่วยแนนำชี้ ขอให้ครอบครัวมีแผนเน้น เป็นเจ้ากานพร้อมพ่ำ เลี้ยงล่ำแลลูกเต้าตามเป้าถือกวิธี ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา นับแต่การกินการอยู่นี้ มีหลักอนามัย ปลอดภัยในชีวิต พิษสารบ่ตกค้าง วางคากหมายผลิตเพิ่ม เสริมอาหารให้ครบหมู่ ฮู้และทำเที่อละก้าว คราวหน้าหากสิดี ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา คนฟัง พอแต่มาเถิ่งนี่ สิขอลาเจ้าลงก่อน ขออวยพรให้พี่น้อง ยื่นหมั่นคู่สู่คน ยื่นหมั่นคู่สู่คนโอละนอ...

2.2 เครื่องดนตรีและทำนองลำคอนสะหวันหลังการปรับปรนทางวัฒนธรรมในยุคจินตนาการใหม่

เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบเพลง “โพชะนากานดี” ของมุกดาวัน สันติพอน จะใช้ดนตรีสากลเป็นตัวช่วยในการดำเนินทำนองเป็นหลัก เช่น พิณ แคน อิเล็กโทน กีตาร์ เบส กลองชุด ฉิ่ง และฉาบ เป็นต้น ซึ่งส่วนมากมักจะใช้ “อิเล็กโทน” เป็นตัวควบคุมทำนอง เพลงลาวจึงเป็นที่กล่าวขานกันว่าใช้อิเล็กโทนจนเป็นเอกลักษณ์ของเพลงลาว ทำให้ สะดุดใจผู้ฟัง ฟังง่าย ร้องง่าย จำได้ง่าย เครื่องดนตรีในเพลงลาวร่วมสมัยนี้ก็ยังมีส่วนคล้ายคลึงกันกับเครื่องดนตรีในแนวเพลงลูกทุ่งภาคอีสานของไทย แต่จะมีเอกลักษณ์ที่ต่างออกไปบ้างตามปัจจัยในด้านอื่น ๆ เช่น ด้าน เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม เป็นทำให้โครงสร้างทางวัฒนธรรมดนตรีมีการแพร่กระจายความคิดสู่กันแต่จะแตกต่างกันตรงที่ทำนองลำ ที่เป็นตัวบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างบนพื้นที่ทางวัฒนธรรมซึ่งถือเป็นการสร้างภาพตัวแทนเพื่อนำเสนอตัวตนให้เป็นที่รู้จัก ทำให้ชื่อ “ลำคอนสะหวัน” ในฐานะที่ถูกใช้เป็นส่วนหนึ่งในเพลงร่วมสมัย

รูปแบบทำนองลำคอนสะหวัน เพลง “โภชนาการดี” ของ มุกดาวัน สันติพอน ที่นำมาเรียบเรียงตามแนวเพลงร่วมสมัยใหม่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของทำนองดั้งเดิม แต่จะมีการเพิ่มทำนองเพลงลูกทุ่งอื่น ๆ หรือทำนองที่เรียบเรียงขึ้นมาใหม่มาผสมผสานเข้ากับลำคอนสะหวัน ก่อให้เกิดความแปลกใหม่และสร้างหลากหลายในแนวเพลงทำให้มีความน่าสนใจมากขึ้น ทั้งสำเนียง ลีลาจังหวะ อารมณ์ โดยทำจังหวะให้เร็วขึ้นกว่ารูปแบบดั้งเดิม ทำนองการร้องรูปแบบนี้ ส่วนใหญ่มักจะขึ้นกลอนหลักและกลอนลง กลอนหลักคือเนื้อหาสาระสำคัญของเพลง คือการส่งเสริมการบริโภคอาหารให้ถูกหลักโภชนาการ และมีการร้องสร้อยรับช่วงขั้นบทเพลงคำว่า “เฮ้ยยะ เฮ้ยยะ เฮ้ยยะ เฮ้ยยะ” ส่วนกลอนลงคือการลาหรืออวยพรแบบสั้น ๆ ประกอบด้วยวรรคสั้น ๆ สามคำ คือคำว่า “โอ ละ นอ” คำร้องจะประดิษฐ์การร้องเอื้อนไปตามทำนองบรรเลงของเครื่องดนตรี และมีบทร้อง

ซึ่งเป็นบทร้อยกรอง ทำนองทางร้องคลอเคล้าไปกับทำนองทางรับ หรือ ร้องอิสระได้ การร้องนี้ต้องถือทำนองเป็นสำคัญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การวิเคราห์ตามแนวคิดของนิธิ เอี่ยวศรีวงศ์ การปรับปรนทางวัฒนธรรม

การปรับปรนทางวัฒนธรรมในยุคจินตนาการใหม่ ของการแสดงลำคอนสะหวัน แขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว ได้นำเอาสิ่งที่ปรากฏอยู่แล้วในพื้นที่และสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ มาผสมผสานเข้ากับสิ่งที่เหมาะสมที่คัดสรรมาจากภายนอกเพื่อปรับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น การประพันธ์เนื้อร้อง(กลอนลำ) การฟ้อน และการดนตรี ซึ่งสาเหตุของการปรับปรนตามแนวคิดของ นิธิ เอี่ยวศรีวงศ์ ได้กล่าวไว้ 8 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัย 2) ทางภูมิศาสตร์ 3) ปัจจัยทางชีวภาพ 4) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 5) ปัจจัยทางการศึกษา 6) ปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางศาสนา 7) ปัจจัยทางด้านความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ 8) ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมอื่น

การวิเคราห์เนื้อร้อง(กลอนลำ) ลำคอนสะหวัน เพลงโพชะนากานดี

1. ปัจจัยทางชีวภาพ นำเสนอให้เห็นด้านกายภาพ จากเนื้อร้อง “โอละนอ แก้มอ่ำท่ำ คันแก้มอ้ายเจ้าอ่ำท่ำ กะแตถีกอั่นกาต่ำ บ่มีไผซิไปยาม มีแต่น้องผู้น้อย ๆ ยามแล้วห้างบ่เป็น”

2. ปัจจัยการศึกษา นำเสนอให้เห็นการให้ความรู้ จากเนื้อร้อง “ฮี้ยยาซุมเฮาต้องได้ฮีบเฮ่งจ้าว ฟ้าวทะนุบำรุงหาอาหารมีคุณสูง เพิ่มพลังแฮงกล้า ให้แก่แม่ถือพาบุดตาเริ่ม อยู่ในคันฮอดเกิดใหญ่ จนลูกอายุได้ พันมื่อนั่นยิ่งดี ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา เพราะว่าเด็กอยู่ในไลยะนี่ต้องการเร่งสารอาหาร หากดูแลบ่ทันการ สิจ่อยโซโตล้า มันสมองขยายซ้า กายาบ่สมส่ำ น้ำหนักหลุดสิต่ำเตี้ย เพียล้าและล่อยแฮง” “โพชะนากานข้าวปาอาหารการกินเช้าแลง ต้องฮู้จัดแจงให้ลูกให้หลานนั่นกินพอดี สิ่งที่สำคัญ การฮับปะทานให้ถีกวิธี อาหารต้องมีส่วนบำรุงดีให้แก่ฮ่างกาย ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา ฮี้ยยะ ๆ ๆ ฮี้ยยา คนไคลำสิได้กล่าวแจ้ง แถลงใส่ให้จดจำ อำนาจการปกครอง ต้องช่วยแนนำชี้ ขอให้ครอบครัวมีแผนเน้น เป็นเจ้ากานพร้อมพ่ำ เลี้ยงล่ำแลลูกเต้าตามเป้าถีกวิธี ฮี้ยยะ ๆ”

3. ปัจจัยทางวัฒนธรรม นำเสนอให้เห็นถึงวิถีชีวิตออกไปทำงาน จากเนื้อร้อง “ฮี้ยยาเพื่อให้มีกำลังแก่นกล้า เฮ็ดหน้าที่การงาน ลูกหลานเฮากะคือกัน สิเบ่งบานเยยแย้ม”

4. ปัจจัยทางด้านเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นำเสนอให้เห็นถึงความก้าวหน้า การผลิตเพิ่ม และการตรวจสอบสารพิษต้องใช้วิทยาศาตร์และเทคโนโลยี จากเนื้อร้อง “นับแต่การกินการอยู่นี้ มีหลักอนามัย ปลอดภัยในชีวิต พิษสารบ่ตกค้าง วางคากหมายผลิตเพิ่ม เสริมอาหารให้ครบหมู่ ฮู้และทำเที่อละก้าว คราวหน้าหากสิดี ฮี้ยยะ ๆ “

ข้อมูลข้างต้นพบว่าการแสดงขับลำคอนสะหวัน มีเนื้อหาของกลอนลำที่พรรณนาตามปัจจัยต่าง ๆ ตามแนวคิดการปรับปรนของนิธิ เอี่ยวศรีวง ได้กล่าวไว้ดังนี้ 4 ปัจจัย ดังนี้ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ปัจจัยทางชีวภาพ ปัจจัยทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางศาสนา จากทั้งหมด 8 ปัจจัย

2.3 ปัจจัยการปรับปรนที่เกี่ยวข้องกับทำนองและดนตรีลำคอนสะหวัน

พบว่า ปัจจัยของเศรษฐกิจ ในด้านทำนองลำเกิดปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของการนำเสนอรูปแบบการใช้เทคโนโลยีเข้ามาและการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับความทันสมัย ซึ่งตรงกับปัจจัยทางด้านการเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เมื่อปัจจัยทางด้านนี้เกิดขึ้นส่งผลถึงการนำเสนอรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงทางด้านทำนองจากองค์ประกอบดนตรีมีอิเล็กโทนและเครื่องดนตรีไฟฟ้า ทำให้มีความแตกต่างไปจากแบบดั้งเดิม และดนตรีจะมีการผสมผสานในรูปแบบเพลงลูกทุ่งและมีเวลาที่สั้นกระชับ มีความชัดเจนซึ่งต่างจากแบบดั้งเดิมที่มีทำนองหลักทำนองเดียวเล่นกลับไปกลับมา ส่วนปัจจัยความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมอื่น เกิดจากความสัมพันธ์ดังกล่าวนำเสนอให้เห็นถึงความใกล้เคียงกับพื้นที่บริบททางสังคมในระดับของลุ่มน้ำโขงสืบเนื่องมาจากทางฝั่งขวาของแม่น้ำโขงมีการเปลี่ยนแปลงและการนำความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิดในด้านของการทำงานและการอพยพผู้คนไปมาหาสู่กันจึงทำให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น

ด้านดนตรีพบปัจจัยทางเศรษฐกิจในด้านของงบประมาณทำให้เกิดกระบวนการของการจัดสรรจำนวนของเครื่องดนตรีและนักแสดง จากปัจจัยหลักทางด้านเศรษฐกิจทำให้เกิดการพบว่าเมื่อมีปริมาณงบประมาณที่มากขึ้นก็สามารถที่จะจัดการทางด้านดนตรีเครื่อง ดนตรีและองค์ประกอบอื่น ๆ ได้มากขึ้นตามลำดับ ปัจจัยทางด้านการเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีด้านดนตรีทำให้เกิดกระบวนการทางด้านการพัฒนาทางเครื่องดนตรีเป็นเครื่องดนตรีไฟฟ้าและอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งทางด้านการคมนาคมทำให้เกิดการปรับปรนพัฒนาให้มากขึ้นจากเดิมปัจจัยความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมอื่น ด้านดนตรีทำให้เกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนบ้านเช่นประเทศไทยและประเทศลาวเกิดการสัมพันธ์เชื่อมระหว่างวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน มีการพัฒนาทางด้านดนตรี มีการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดขึ้นสะดวกรวดเร็วมากขึ้น

2.4 ปัจจัยการปรับปรนที่เกี่ยวข้องกับท่าฟ้อนของการแสดงลำคอนสะหวัน

ลักษณะท่าฟ้อน มีการเลียนแบบธรรมชาติและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ จากการนำเสนอรูปแบบจากปัจจัยทางการศึกษา มีการศึกษาขั้นพื้นฐานวิชาดนตรีนาฏศิลป์ในโรงเรียนขั้นพื้นฐานของลาว ปรากฏพบในปัจจัยการปรับปรนด้านการฟ้อนให้เกิดความสวยงามและได้รับการถ่ายทอดสู่เด็กและเยาวชนมากขึ้น ลีลาท่าฟ้อนรำผ่านระบบการศึกษาในชุมชนหรือโรงเรียนได้เกิดปัจจัยการแสดงโดยสอดคล้องเชื่อมโยงปัจจัยทางด้านการเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากปัจจัยด้านนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะของท่าฟ้อนที่มีความปรับปรนเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท เกิดลักษณะของการเลียนแบบจากสื่อต่างๆ เช่น เทป ซีดี วิดีโอ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันนี้มีอินเตอร์เน็ตเข้ามา ช่องทางการใช้ YouTube เข้ามามีบทบาทในสังคมวัฒนธรรมของลาวทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมมีการนำสิ่งพี่พบเห็นมาประยุกต์ใช้กับวัฒนธรรมตน

ภาพที่ 3 การฟ้อนประกอบทำนองการขับลำคอนสะหวัน ในพิธีเปิดงานบุญนมัสการพระธาตุอิงฮัง โดยนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยสะหวันนะเขต

ปัจจัยความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมอื่น ท่าฟ้อนของการแสดงประกอบทำนองลำคอนสะหวันนั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดจากวัฒนธรรมอื่นโดยบริบทพื้นที่ของแขวงสะหวันนะเขตนั้นเป็นชายแดนที่มีกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทย จึงได้รับอิทธิพลจากประเทศไทยทำให้การฟ้อนรำตามประเพณีแบบดั้งเดิมที่ค่อนข้างอิสระเปลี่ยนเป็นมีรูปแบบที่ชัดเจนและมีการประดิษฐ์ท่าฟ้อนใหม่ๆ ให้มีความซับซ้อนแปลกตาจากเดิมมากขึ้น และที่เห็นได้ชัดคือการลุกขึ้นยืนลำเพื่อให้เกิดคความคล่องตัวของการออกท่าทางการฟ้อนรำได้มากขึ้นด้วย อีกทั้งแรงงานคนในพื้นที่ได้ข้ามมาทำงานที่ฝั่งขวาของแม่น้ำโขงพร้อมทั้งการนำเอาทำนองดังกล่าวเข้ามาใช้ในการพัฒนาและเปลี่ยนแปล งทำให้เกิดลักษณะของการหยิบยืมและการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดขึ้น ดังจะเห็นได้จากลักษณะของท่าฟ้อนที่มีการเปลี่ยนแปลงตามทฤษฎีการปรับปรนในปัจจัยต่างๆที่กล่าวมา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมนิยมสู่ระบบกลไกตลาดทุนนิยมปี 2529 ไม่ได้หมายความว่าประธานประเทศ พรรคประชาชนปฏิวัติลาวละทิ้งเป้าหมายของเราโดยสิ้นเชิงแต่เพื่อเป็นการพัฒนาไปตามขั้นตอนเศรษฐกิจจำเป็นต้องผ่านกระบวนการทุนนิยมเพื่อระดมทุนและสะสมเทคโนโลยีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (สุรชัย ศิริไกล, 2542)

ลาวดั้งเดิมหลังจากการเปลี่ยนแปลงการเมืองตั้งแต่ปี ค.ศ. 1875 พบว่าในยุคที่ลาวมีการปกครองที่เป็นพระมหากษัตริย์หรือเจ้ามหาชีวิตนักดนตรีได้รับการอุปถัมภ์จากสถาบันกษัตริย์ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการสร้างสรรค์การเรียกร้องเอกราช หลังการเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสได้เกิดขึ้นการเรียกร้องเอกราชทำให้ดนตรีลาวเดิมถูกนำไปเชื่อมโยงกับบทเพลงปฏิวัติหลังยุคสงครามเย็นดนตรีลาวเดิมได้รับการดูแลเพิ่มมากขึ้นมีการจัดตั้งโรงเรียนองค์กรรับผิดชอบแต่การที่ถูกทอดทิ้งมาเป็น

ระยะเวลานานทำให้เกิดความต่อเนื่องและทำให้เกิดการขาดการถ่ายทอดภูมิปัญญาเหล่านั้นไป (เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี, 2551) จากที่กล่าวมายุคการปฏิวัติการเปลี่ยนแปลงการปกครองของลาวแสดงให้เห็น ถึงระบบอุปถัมภ์ของกษัตริย์ส่งเสริมในการพัฒนาและสร้างสรรค์โดยเรียกร้องหลังจากการเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสในการเรียกร้องเอกราช ทำให้ดนตรีลาวเดิมถูกไปเชื่อมโยงกับบทเพลงปฏิวัติหลังยุคสงครามเย็นทำให้มีการฟื้นฟูขึ้นโดยจากการจัดตั้งโรงเรียนเป็นองค์กรรับผิดชอบส่งผลถึงลักษณะของการขับลำดั้งเดิมแขวงสะหวันนะเขตได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐในช่วงระยะเวลาของการเรียกร้องเอกราช เพราะเนื่องจากว่าเป็นการปลุกระดมพื้นฐานของสำนึกความรักชาติในบริบทของการขับลำดังกล่าวไปใช้เพื่อให้เกิดการส่งสารเกี่ยวกับการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพในการแต่งกลอนลำผญามากขึ้น หากแต่เดิมหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองทำให้ถูกทอดทิ้งเป็นระยะเวลานานทำให้เกิดช่วงระยะขาดการถ่ายทอดภูมิปัญญาเหล่านั้นไป แสดงผลถึงการทิ้งร้างทางด้านการสนับสนุนตามนโยบายรัฐชาติ ซึ่งถือเป็นวิกฤติทางวัฒนธรรมในระยะเวลาหนึ่งจนกระทั่งมีนโยบายการถ่ายทอดใหม่ซึ่งเป็นยุค “จินตนาการใหม่” ของนโยบายรัฐชาติ สปป. ลาว ในปีคริสตศักราช 1986 หรือ พ.ศ. 2529 เป็นต้นมาได้มีการสนับสนุนตามนโยบายจินตนาการใหม่เปิดประเด็นโลกและการนำเสนอในรูปแบบการปกครองที่มีแผนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนไปจากเดิม โดยมีแนวทางการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมดังกล่าวให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น ส่งผลถึงการสนับสนุนและการสร้างสรรค์ตามนโยบายของรัฐชาติลาวได้อย่างชัดเจนทำให้มีการพัฒนารูปแบบทางด้านการแสดงศิลปะและวัฒนธรรมโดยเฉพาะการขับลำอันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติอันเป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมดั้งเดิม มีการพัฒนาให้เป็นองค์ประกอบการใช้ร่วมกับประเพณีประดิษฐ์สร้างเพื่อให้เกิดองค์ความรู้และความเข้าใจสามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทเนื้องานในเทศกาลหรือบุญต่าง ๆ เกิดขึ้นในภูมิภาคสะหวันนะเขต โดยรูปแบบมีการปรับปรน ให้เกิดการสร้างสรรค์ในมิติใหม่ที่แปลกแตกต่างจากเดิมโดยที่ลักษณะการตั้งวงของผู้แสดงมีลักษณะทั้งสองแบบในการร่วมสมัย กล่าวคือลักษณะของการนั่งฟ้อนและนั่งขับลำพร้อมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงตามบริบทเนื้องานนั้นๆ ตามนโยบายจินตนาการใหม่ของรัฐบาลในการประกอบสร้างประเพณีวัฒนธรรมการขับลำเป็นส่วนหนึ่งสำคัญจัดมหรสพให้เกิดความสนุกสนาน ทั้งเกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ รณรงค์เรื่องต่างๆตามนโยบายรัฐบาลในช่วงระยะเวลานั้นๆ แม้แต่กระทั่งการปรับเปลี่ยนปรับปรนในรูปแบบต่างๆ ให้เกิดขึ้นตามบริบทของเจ้าภาพที่ว่าจ้างด้วย

ทางด้านสุนทรียภาพของการขับลำและการฟ้อนรำประกอบทำนองลำนั้น มีลักษณะการใช้ถ้อยคำภาษาที่มีความลึกซึ้งมุ่งเน้นให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าข้อเท็จจริง อาจกล่าวว่าในสิ่งที่มีความหมายตรงกันการกล่าวความเกินความจริงหรือเปรียบเทียบให้ตำนานนิทานและวรรณคดีของเก่าจะต้องมีความหมายลึกซึ้งซ่อนอยู่ (เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2547: 1-12) สุนทรียศาสตร์การขับลำแขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว เป็นการขับลำและต่อมามีการฟ้อนประกอบทำนองลำ ซึ่งดั้งเดิมแล้วเป็นลักษณะ การบรรยายพื้นฐานที่กล่าวถึงความงดงามของภาษาสัมผัสและลักษณะของคำผญา ที่เป็นอภิปรัชญาโดยรวมซึ่งสอดแทรกวิถีชีวิตความเป็นอยู่คำขนบประเพณีวัฒนธรรมเกิดความงดงามทางด้านภาษาดั้งเดิม โดยการคุณลักษณะของการนั่งขับลำและฟ้อนให้เกิดความงดงามในรูปมิติของ

รากเหง้าพื้นฐานวัฒนธรรมดั้งเดิม ส่งผ่านถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองในยุคของ 2518 ความงดงามของการขับลำยังคงอยู่ แต่รูปแบบบางอย่างมีการเปลี่ยนแปลงตามบทประพันธ์เพื่อประกอบการขับลำ การส่งสารให้เกิดการรักษาแนวร่วมความรักชาติ การเปลี่ยนแปลงของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นส่วนหนึ่งของกระบอกเสียง ทำให้การขับลำเป็นที่นิยมในแขวงสะหวันนะเขต เกิดมิติใหม่ในการปรับปรนเปลี่ยนแปลงด้านเนื้อหาบทกลอนลำ หากแต่ยังคงลักษณะความงดงามจองทำนองในแบบอดีตดั้งเดิมไว้อย่างครบถ้วน จนกระทั่งระยะเวลาการประกาศยุคจินตนาการใหม่ตามนโยบายรัฐบาล ในปี 2529 ซึ่งรัฐบาลประกาศยุคจินตนาการใหม่นโยบายรัฐชาติลาวเกิดการเปลี่ยนถ่ายระบบเศรษฐกิจการเมืองการปกครอง ทำให้สุนทรียภาพของศิลปะมีการเปลี่ยนแปลงตามวิถีชีวิตบริบททางด้านสังคมวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมการประดิษฐ์และวัฒนธรรมของการสร้างชาติซึ่งประกอบทางด้านงานเทศกาลงานบุญต่าง ๆ ทำให้เกิดมิติทางด้านของการฟ้อนรำและการขับลำซึ่งเดิมเป็นการนั่งฟ้อนและนั่งขับลำแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านของการนำเสนอพื้นที่และการใช้ร่างกาย ที่ส่งผลถึงกระบวนการทางด้านการถ่ายโอนความรู้สึกและการนำเสนอรูปแบบทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงจากเดิม ทำให้มีการ ปรับปรนเปลี่ยนแปลงไปชื่นชมความงามที่มีลักษณะของการฟ้อนที่มีความซับซ้อน มีการออกแบบท่าฟ้อนใหม่ๆการขับลำที่มีลักษณะมาเป็นการยืนแสดงการขับลำพร้อมฟ้อนประกอบทำนองการลำ มีการฟ้อนออกท่วงท่าตีบทตามอารมณ์และเนื้อหาของกลอนลำ และพบว่าอิทธิพลของวัฒนธรรมส่วนกลางของสำนักวัฒนธรรมลาวพร้อมทั้งวัฒนธรรมของอื่นๆตามมาด้วย โดยเป็นไปตามเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้า มีสื่อดิจิทอลต่างๆ เกิดมิติใหม่สร้างความแตกต่างทางสุนทรียศาสตร์ที่สวยงาม ตื่นตา ตื่นใจมากขึ้น จากเดิมเป็นการนั่งฟ้อนเป็นการยืนฟ้อนเห็นลักษณะของการเอี้ยวตัวการกดตัวกันใช้จังหวะเข่าข้อเท้าให้เกิดความสวยงามตามจังหวะเนื้อเพลงในการขับ ลำมากขึ้น พร้อมทั้งพบบางท่ามีลักษณะการใช้เท้าและลำตัวที่เป็นจังหวะบาสะโลบเข้ามา ซึ่งปรากฏเป็นพลวัตทางวัฒนธรรมจากวัฒนธรรมใหม่หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งลาวได้รับอิทธิพลจากฝรั่งเศสมาผสมผสานเกิดความลงตัว ส่งผลให้เกิดความงดงามที่แปลกแตกต่างไปจากเดิมแต่ยังคงพื้นฐานของการอนุรักษ์วัฒนธรรมตัวเดิมไว้อยู่อย่างครบถ้วน หรือบางครั้งก็อาจมีทั้งรูปแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ที่พบเห็นในปัจจุบันปะปนกันไปตามบริบทของเนื้องานตามแต่ผู้ว่าจ้างหรือผู้จัดงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อยอดต่อไป คือ ศึกษาและรวบรวมบทเพลงและการแสดงพื้นบ้านพื้นถิ่น จัดทำเนียบศิลปินหมอลำและเพลงพื้นบ้านพื้นถิ่น ศึกษาการแสดงการขับลำพื้นบ้านพื้นถิ่นอื่น ๆ ศึกษาหลักในการประพันธ์กลอนลำ ศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์ ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการแสดงพื้นถิ่นขับลำสี่จังหวะ แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว รวมถึงภาคอีสานของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง (References)

เกษม มานะรุ่งวิทย์. (2559). กระบวนการสร้างผ้าทอลาวสู่การค้าในยุคจินตนาการใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จำปาทอง โพธิ์จันธิราช. (2551). การปรับตัวความเชื่อทางศาสนา และความสัมพันธ์เชิงอนาจระหว่างหญิงชายชนเผ่ากึมหมุคริสต์ : กรณีศึกษาบ้านทุ่งนามิ เมืองปากกะดิง แขวงบอลิคำไช สปป. ลาว. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสตรีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เจริญชัย ชนไพโรจน์. (2547). เคล็ดลับการสร้างสรรค์ทำนองลำ. การประชุมสัมมนาทางวิชาการครั้งที่ 5.วันที่ 5-6 กุมภาพันธ์ 2547. ณ อาคารภูมิพลสังคีตวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา นครปฐม.

เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2551). ดนตรีลาวเดิม. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณ์สังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นิธิ เอี่ยวศรีวงศ์. (2543). นาฏกรรมกับการสื่อความหมายและอนาคต เบิกโรงข้อพิจารณานาฏกรรมในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปณิตา สระวาสี. (2559). ลาว-สถานการณ์กลุ่มชาติพันธุ์ในลาว : ฐานข้อมูลสังคม-วัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

วีรยุทธ สีคุณหลิ่ว. (2559). ดนตรีผู้ไทย แขวงสะหวันนะเขต สปป. ลาว. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุรชัย ศิริไกร. (2542). การพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองของลาว. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

คำสิด พรมมะจัน. (2560, 8 ธันวาคม). หัวหน้าแผนกงานแถลงข่าวและวัฒนธรรมแขวงสะหวันนะเขตและครูภูมิปัญญา นักประพันธ์เพลง. (บทสัมภาษณ์).

รัศมี กะลอทอง. (2561, 30 กรกฎาคม). หมอลำ. บ้านซอก แขวงสะหวันเขต สปป. ลาว. (บทสัมภาษณ์).

สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง

The Mangement of Parallel Classroom for Autism of South Area

สุดาพร มุรานนท์[1]
Sudaporn Muranon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง 2) เปรียบเทียบสภาพดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง จำแนกตาม อายุ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา 3) รวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน และครูผู้สอนห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ และสถิติทดสอบเอฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินการงานการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 5) การบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่างควรมีการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีงบประมาณที่เพียงพอ และควรมีบุคลากรที่มีความรู้

Received: 2023-06-14 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-22

[1] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hat Yai University.

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารจัดการ; ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก

Abstract

This research intended to: 1) study of management in parallel classroom for autism of lower south area 2) Compare management in parallel classroom for autism of lower south area by age, position, and size of school 3) The Guidelines of management in parallel classroom for autism of lower south area. The sample was group of school director, head of academic department, and teacher total 80 people. The research instrument was five-level rating scale questionnaire. The questionnaire ware IOC = 0.67-1.00 and α -Coefficient = 0.87. The statistics used for analyzing data were: percentage, mean, standard deviation, and F-test. The results of the study were as follows: 1) management in parallel classroom for autism of lower south area was at high level overall. 2) Respondents of different ages have opinions towards management in parallel classroom for autism of lower south area not different. 3)) Respondents of different position have opinions towards management in parallel classroom for autism of lower south area not different in overall but when compare in management and academic part ware statistically significant differences at the level of .05. 4) size of school different have opinions towards management in parallel classroom for autism of lower south area was statistically significant differences at the level of .001. 5) management in parallel classroom for autism of lower south area should be create a curriculum that is suitable for autism. Government will be allocated budget and specific personnel for parallel classroom.

Keywords: management; parallel classroom for autism

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแหงชาติพ.ศ.2542 และที่แกไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่4) พ.ศ.2562 ไดกำหนดสาระสำคัญใหกระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งดานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่ และสถานศึกษาโดยตรง เพื่อใหการจัด การศึกษาเปนไปเพื่อพัฒนาคนไทยใหเปนมนุษยที่สมบูรณเปนคนดีมีความสามารถ และอยูรวมกับสังคมอยางมีความสุข มาตรา35 แหงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และที่แกไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2553 ไดกำหนดใหสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานะเปน “นิติบุคคล” เพื่อใหสถานศึกษามีความเขมแข็ง คลองตัว และ สามารถบริหารจัดการไดอยางเปน

อิสระสถานศึกษานิติบุคคลเปนโรงเรียนที่กฎหมายกำหนดใหสามารถทำกิจการใดๆ ไดดวยตนเอง ภายใตขอบเขตวัตถุประสงคมีสิทธิและหนาที่ตามบทบัญญัติแหงกฎหมาย ระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพงพาณิชยและกฎหมายอื่นๆ ซึ่งกำหนดสิทธิและหนาที่ ของสถานศึกษาเปนนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน ประเภททั่วไป ซึ่งเปนองคกรที่กฎหมาย กำหนดให เปนนิติบุคคลแตมิไดกำหนดหมายไวโดยเฉพาะ การบริหารจัดการจึงตองอยูภายใต กรอบที่กฎหมายบางฉบับกำหนดอำนาจหนาที่ใหแตสวนใหญจะบริหารจัดการภายใตกรอบการมอบ อำนาจของผูมี อำนาจเพื่อใหดำเนินการบริหารจัดการได จึงจำเปนตองคำนึงถึงกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ ขอบังคับ มติ คณะรัฐมนตรีความมีอิสระในการบริหารจัดการเป นลักษณะเดนของสถานศึกษาที่เปนนิติบุคคล ซึ่งมีการบริหารจัดการที่เปน อิสระจากระบบและ กฎหมายระเบียบแบบ ดั้งเดิมซึ่งรับมอบอำนาจจำเปนตองเขาใจหลักการและอำนาจหนาที่ที่ไดรับ มอบหมายอยางถองแทปฏิบัติราชการที่ไดรับมอบหมายอยางเต็มที่ใชดุลยพินิจของตนและองคคณะ บุคคลที่เกี่ยวของในการ ตัดสินใจ โดยเนนผลงานที่เกิดขึ้นเปนหลักมีเปาหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ,2556) สถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ 2550 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการวาดวยการบริหารจัดการ และ ขอบเขตการ ปฏิบัติหนาที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนที่เปนนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาพ.ศ 2546 ซึ่ง กฎหมายและ ระเบียบขอบังคับเหลานี้ถูกตั้งขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคลทั้งสิ้นแต สถานศึกษาก็ยังคงไมสามารถบริหารไดอยางอิสระ คลองตัว เพราะกฎหมายตาง ๆ มิไดกำหนดกลไกเพื่อรองรับอำนาจหนาที่ใน ฐานะนิติบุคคลของ สถานศึกษาไวมีเพียงบัญญัติรองรับสถานะทางกฎหมายใหสถานศึกษาเปนนิติบุคคลเทานั้น สถานศึกษาไม มีอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาดวยตนเองยังคงตองบริหารงานภายใต อำนาจที่รับมอบจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กฎหมายกำหนดเทานั้น และเมื่อพิจารณาจากความหลากหลายของ สถานศึกษาที่มีความ แตกตางกันทั้งขนาดของสถานศึกษา จำนวนนักเรียน จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจน ลักษณะภูมิศาสตรและวัฒนธรรมของแตละทองถิ่น ทำใหสถานศึกษาเกิดความไมคลองตัว ในการบริหาร สงผลตอคุณภาพใน การจัดการศึกษาอีกดวย

ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกในเขตภาคใต้ล่าง ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดตรัง จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดพัทลุง จังหวัดยะลา จังหวัดสตูล และจังหวัด สงขลา ซึ่งมีทั้งหมด 15 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดสาลิการาม โรงเรียนบ้านโคกชะแง้ โรงเรียนบ้านสะ บารัง โรงเรียนเมืองปัตตานี โรงเรียนบ้านตือระมิตรภาพที่ 172 โรงเรียนบ้านเขาตันหยงมิตรภาพที่ 153 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 10 โรงเรียนวัดตะโหมด (หมุนคณานุสรณ์) โรงเรียนอนุบาลควน ขนุน โรงเรียนอนุบาลยะลา โรงเรียนบ้านคลองขุด โรงเรียนบ้านควน โรงเรียนอนุบาลควนโดน โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี และโรงเรียนวัดเจริญภูผา มีหน้าที่ส่งเสริมให้เด็กออทิสติกได้เรียนรู้ และเข้า ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เหมือนกับเด็กปกติ มุ่งเน้นการฝึกให้เข้าร่วมสังคม เรียนรู้การอยู่ร่วมและ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และการเข้าเรียนร่วมในบางวิชาที่นักเรียนสามารถเรียนร่วมกับ

เด็กปกติได้ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข (ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง, 2565)

ถึงแม้โรงเรียนดังกล่าวจะมีการแบ่งโครงสร้างการบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปที่เหมือนกัน แต่ยังมีปัจจัยอื่นๆที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษาตามขอบข่ายการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 4 ด้าน จึงได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง เป็นอย่างไร
2. สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง แตกต่างกันอย่างไร
3. มีข้อเสนอแนะการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง เป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน และครูผู้สอนห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนที่มีการมีการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนาสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ปีการศึกษา 2565 ประชากรทั้งสิ้น จำนวน 100 คน ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 80 คน หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Sampling without Replcement) ตามเกณฑ์สัดส่วนกับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน และครูผู้สอนห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนที่มีการมีการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนาสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม รวมถึงงานวิจัย หรือรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามและจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานสารนิพนธ์ตรวจความถูกต้องและให้คำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ความถูกต้องเชิงโครงสร้าง (construct validity) ความถูกต้องเชิงเนื้อหา (construct validity) ความเหมาะสมทางด้านภาษา (wording) และความครอบคลุมประเด็นที่จะวิจัยในทุกมิติที่ควรปรับปรุง แก้ไข โดยมีผู้คุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถาม (กอบกฤช การควรคิด, 2561) ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดตรงกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์

คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์

โดยการค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Content Validity หรือ IOC) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่ยอมรับได้ .89 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ (ปราณี หลำเบ็ญสะ, 2559)

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ Cronbach (1990,p. 202-204) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับต้องมีค่าเท่ากับ .87 โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านบริหารงานวิชาการ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .73 ด้านบริหารงานงบประมาณ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .70 ด้านบริหารงานบุคคล ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .72 และ ด้านบริหารงานทั่วไป ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .71

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) และมีความสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่และร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นผู้ปกครอง โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยใช้การทดสอบค่าทีอิสระและสถิติ F-test 4) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองโดยใช้การแจกแจงความถี่แล้วจัดหมวดหมู่ข้อมูล

ผลการวิจัย (Research Results)

สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในการเปรียบเทียบสภาพดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง จำแนกตาม อายุ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินการงานการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีการบริหารวิชาการ และการบริหารงานงบประมาณที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านการบริหารงานทั่วไป ที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการบริหารงานบุคคล ที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ควรมีการส่งเสริมหลักสูตรห้องเรียนคู่ขนาน การจัดให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ อย่างเพียงพอ การส่งเสริมให้บุคลากรมีการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ การมีนักเรียนพิการประเภทอื่นในห้องเรียนด้วย จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนเด็กออทิสติกไม่ดีเท่าที่ควร การจัดทำแผนการสอนตามแผนของนักเรียนชั้นปกติ การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน และควรให้มีการจัดทำหลักสูตรที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ด้านการบริหารงบประมาณ ควรมีงบประมาณที่เพียงพอต่อการพัฒนาทุกๆ ด้าน อย่างเหมาะสม ด้านการบริหารงานบุคคลควรมีการจัดสรรบุคลากรให้สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน และควรมีการครูที่มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถเกี่ยวกับบริบทของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกเพื่อการพัฒนาเด็กออทิสติกอย่างเต็มศักยภาพ และด้านการบริหารทั่วไป ควรมีการดูแลและพัฒนาห้องเรียนให้มีความปลอดภัยและมั่นคงอยู่เสมอ และมีความต้องการอยากให้มีการขยายห้องเรียนให้เพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามรายละเอียดดังนี้

การบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก และการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา สกุลเกื้อกูล (2563) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ ธระปราบ และคณะ (2563) ได้ทำวิจัย เรื่องความพึงพอใจของครูที่มีตอการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ศิริพร ศรีขาวรส และคณะ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) การบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ด้านการบริหารงานงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้นสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณไปยังศูนย์การศึกษา เขตการศึกษา/ประจำจังหวัด และไปยังโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก สอดคล้องกับสุนิสา สกุลเกื้อกูล (2563) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาในจังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่าด้านงบประมาณ/เครื่องมือ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกิตติศักดิ์ ธระปราบ และคณะ (2563) ได้ทำวิจัย เรื่องความพึงพอใจของครูที่มีตอการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูที่มีตอการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ศรีขาวรส และคณะ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต **3** ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกิตติศักดิ์ ธระปราบ และคณะ (2563) ได้ทำวิจัย เรื่องความพึงพอใจของครูที่มีตอการบริหารงานของผู้บริหาร

โรงเรียน ในอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีกระบวนการในการวางแผน นโยบายระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ชัดเจน และได้รับการสนับสนุนบุคลกร จากหน่วยงานศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา/ประจำจังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ศรีขาวรส และคณะ (2563) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต **3** ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกิตติศักดิ์ ธระปราบ และคณะ (2563) ได้ทำวิจัย เรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 4) การบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ศรีขาวรส และคณะ (**2563)** ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต **3** พบว่าระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต **3** ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกิตติศักดิ์ ธระปราบ และคณะ (**2563)** ได้ทำวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต **2** พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอธัญบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต **2** ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการ สำหรับห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ การคัดกรองผู้เรียนจากแบบคัดกรองกระทรวงศึกษาธิการ/บัตรประจำตัวคนพิการ การพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องเหมาะสม

และตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

1.2 ควรมีการพัฒนาด้านการบริหารงานบุคคล สำหรับห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ของโรงเรียนในเขตภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ การสร้างเสริมขวัญกำลังใจแก่บุคลากรตามความเหมาะสม และ การให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติกทุกภูมิภาค

2.2 ควรมีการศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กิตติศักดิ์ ธระปราบและคณะ. (2563). *ความพึงพอใจของครูที่มีตอการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอธัญบุรี.* มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *ระเบียบว่าด้วยคณะกรรมกรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯโรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

จุฑามาศ วรโชติกำจร. (2554). *ความรู้เรื่องออทิสติก สำหรับผู้ปกครอง.* พิมพ์ครั้งที่ 1 ชานเมืองการพิมพ์. คณะแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

แจ่มจันทร์ อินทะพล. (2561). *สภาพการดำเนินงานและผลสำเร็จของการบริหารจัดการห้องเรียนคู่ขนานออทิสติก ของโรงเรียนในภาคตะวันออกฉียงเหนือ.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร-มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกนคร.

ฉวีวรรณ เมือซอง (2555). *สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29.

จุรี อุไรวัฒนา. (2548). *การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กที่เป็นนิติบุคคลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต และเขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สุนิสา สกุลเกื้อกูล. (2563). *รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา ในจังหวัดน่าน.* มหาวิทยาชัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สถาบันราชานุกูล. (2555). *เด็กออทิสติกคู่มือสำหรับครู.* บริษัท บียอนด์ พับลิสชิ่ง จำกัด.

สมพร หวานเสร็จ. (2552). *การพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกโดยใช้สื่อสนับสนุนการ เรียนรู้ผ่านการมอง.* ขอนแก่น. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

ศิริพร ศรีขาวรส. (2563). *การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.* วารสารมณีเชษฐาราม.

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพัทลุง. (2565). *ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก*.

อชิรญาณ์ คชาบาล. (2561). *การศึกษาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร-มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา
Factors Affecting the Decision for Private Music Schools in Songkhla

ภูดิศ ร่มสกุล[1] สุดาพร ทองสวัสดิ์[2] จรัส อติวิทยาภรณ์[3]
Phudit Romsakul, Sudaporn Thongsawat, Charas Atiwithayaporn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา หาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา และ 4) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูผู้สอนและผู้ปกครอง จำนวน 10 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และนักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา จำนวน 383 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีค่าความเชื่อมั่นตัวแปรพยากรณ์ เท่ากับ .942 และตัวแปรเกณฑ์ เท่ากับ .966 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก 2) การตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา ร่วมกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 4) แนวทางการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา (1) ครูผู้สอนและผู้ปกครองควรแนะนำในส่วนของผลดีและผลเสียของการเรียนดนตรี (2) ผู้ปกครองควรหน้าที่เลือกสถานที่ให้บุตรหลาน โรงเรียนที่มีคุณภาพมีชื่อเสียงจะต้องมีราคาสูงกว่าโรงเรียนที่ไม่เป็นที่รู้จัก (3) โรงเรียนสอนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาควรให้ความสำคัญด้านราคา เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลาในปัจจุบันไม่ดีจึงส่งผลกระทบต่อผู้ปกครอง และปัญหาเรื่องที่จอดรถไม่เพียงพอ

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ; โรงเรียนดนตรีเอกชน

Received: 2023-06-17 **Revised:** 2023-07-18 **Accepted:** 2023-07-21

[1] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hat Yai University. Corresponding Author e-mail: ontatip523@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hat Yai University.

[3] คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Faculty of Education and Liberal Arts Hat Yai University.

Abstract

This research aims to 1.To study the decision-making factors for choosing private music schools in the province Songkhla. 2.To study the decision to study in a private music school in Songkhla Province 3.To study factors affecting decision making to study at private music schools in Songkhla Province and 4.To find guidelines for developing private music schools in Songkhla Province. Two sample groups were teachers and parents of private music school in Songkhla of 10 person using structured interviews. 384 students used the questionnaire as a tool to collect data with a predictive variable reliability of .942 and a criterion variable of .966. The statistics used to analyze the data were mean scores, standard deviations and content analysis. The results showed that 1) Factors deciding to study private music schools in Songkhla Province All 4 aspects are at a high level. 2) The overall decision to study private music schools in Songkhla Province All 7 aspects are at a high level. 3) Factors affecting the decision to choose private music schools in Songkhla Province, it was found that cultural factors, social factors, personal factors, and psychological factors. Together, they affected the decision to choose a private music school in Songkhla Province was statistically significant at the .001 level. 4) Guidelines for the development of private music schools in Songkhla Province. Songkhla (1) Teachers and parents should advise on the advantages and disadvantages of music learning. Since music is a study that requires a relatively high budget, family support is important. (2) Parents are therefore responsible for choosing a place for their children. Schools with a reputation for quality must have higher prices. A less well-known school. (3) Private music schools in Songkhla Province should pay attention to price. Due to the current economic conditions of Songkhla province, it is not very good, therefore affecting parents because most parents will give their children to study in the long run and the problem of location is not enough parking.

Keywords: Factors Affecting Decision Making; Private Music School

บทนำ (Introduction)

ผลจากการสำรวจโรงเรียนดนตรีในประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2560) พบว่ามีโรงเรียนดนตรีที่จดทะเบียนเป็นโรงเรียนดนตรีเอกชนในปี 2560 มากกว่า 600 แห่งในประเทศไทย ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงผู้ที่เปิดสอนตามอัธยาศัยโดยไม่ได้จดทะเบียนซึ่งเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ทำให้โรงเรียนดนตรีเอกชนเพิ่มจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจโรงเรียนดนตรีมีการแข่งขันที่สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2561) กล่าวว่าการที่มีจำนวนโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบเพิ่มมากขึ้นถือว่าเป็นการดีเพราะจะได้ช่วยแบ่งเบาภาระการศึกษาของชาติได้ระดับหนึ่งโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ดนตรีขั้นพื้นฐานโดยไม่

จำกัด เพศ อายุ และสถานที่สอน โดยใช้หลักสูตรแต่ละโรงเรียนที่สร้างขึ้นเองหรือนำหลักสูตรดนตรีมาจากสถาบันที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะตอบสนองผู้เรียนตามสนใจเพิ่มความรู้เพิ่มทักษะและสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวใช้

ธุรกิจโรงเรียนดนตรีเอกชนที่เกิดขึ้นในจังหวัดสงขลา มีทั้งโรงเรียนดนตรีเอกชนแบบแฟรนไชส์ เช่น โรงเรียนดนตรียามาฮ่า สถาบันดนตรีเคพีเอ็น และโรงเรียนดนตรีเอกชนที่ผู้ประกอบการจัดตั้งขึ้นมาใหม่และจดทะเบียน ซึ่งธุรกิจโรงเรียนดนตรีเหล่านี้จัดอยู่ในโรงเรียนนอกระบบ ซึ่งความหมายของโรงเรียนนอกระบบในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 คือ โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษาการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา กล่าวคือโรงเรียนเอกชนนอกระบบนั้นจะมีความอิสระทางด้านการบริหารแต่ก็ยังต้องเป็นไปตามกฎของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้วางไว้ว่า ต้องมีการรายงานผลโดยมีการกำกับติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภาครัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งจังหวัดสงขลานั้นมีโรงเรียนดนตรีเอกชน จำนวน 10 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนดนตรีแบบแฟรนไชส์, โรงเรียนขนาดเล็กที่เปิดเป็นสตูดิโอ และเปิดสอนเองตามบ้านของครูผู้สอน โดยเนื่องจากครูสอนดนตรีในปัจจุบัน เริ่มมีความสามารถและศักยภาพที่จะสามารถประกอบธุรกิจเหล่านี้ โดยไม่ต้องพึ่งสถานประกอบการสถาบันโรงเรียนสอนดนตรี รวมถึงผู้ประกอบการที่มีทุนในการเปิดกิจการธุรกิจโรงเรียนดนตรีถึงแม้ว่าการแข่งขันจะไม่สูงมากแต่ก็ยังมีโรงเรียนหลายแห่งที่เปิดกิจการขึ้นมาและปิดตัวไป ซึ่งมีปัญหาที่เกิดขึ้นมาหลายอย่างเช่น ครูสอนดนตรีหรือผู้ประกอบการบางส่วนนั้นยังไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำธุรกิจ ปัญหาความยุ่งยากในการจดทะเบียนของโรงเรียน หรือปัญหาในเรื่องสถานที่ จึงเป็นสาเหตุให้ธุรกิจโรงเรียนดนตรีเอกชนที่เปิดกิจการขึ้นมานั้นมีทั้งโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จดำเนินกิจการต่อไปได้และทั้งที่ไม่ประสบความสำเร็จ (ณิชา ชาญสิทธิโชค, 2556) กล่าวว่าเมื่อไม่มีการกำหนดองค์ประกอบรูปแบบที่ชัดเจนของโรงเรียนดนตรีตามอัธยาศัยจึงทำให้ธุรกิจโรงเรียนดนตรีเอกชนบางส่วนประสบกับความล้มเหลวและไม่สามารถดำเนินกิจการต่อได้หรือบางส่วนไม่สามารถขยายกิจการหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้

จากการศึกษางานวิจัยของ ธัญญ์นรี วีณากร (2557) ได้ศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมความต้องการในการศึกษาดนตรีรวมทั้งปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดและกลยุทธ์ต่างๆ ที่โรงเรียนดนตรีใช้แข่งขันกัน พบว่า ทั้งในด้านของการจัดการศึกษาซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อกระบวนการการเรียนรู้แล้วนั้นหากมีการเพิ่มเติมในส่วนของการตลาดเพื่อเป็นการจูงใจเข้าไปด้วยจะทำให้การศึกษาสภาพความต้องการในการจัดการศึกษามีความหลากหลายและครบถ้วนในทุกมิติมากขึ้น และจากการศึกษาวิจัยแต่ละครั้งในอดีตที่มีระยะเวลาที่ห่างกันมากหลายปีทำให้ผลและข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งก่อนหน้านี้ไม่เป็นปัจจุบัน (พีรพัฒน์ จารุสมบัติ และคณะ, 2563) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนใน

จังหวัดสงขลาและพัฒนาธุรกิจโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาก่อให้เกิดมาตรฐานของการจัดการศึกษาสำหรับการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนที่มีต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) คือการวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Approach) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสงขลาที่สนใจเรียนดนตรีในโรงเรียนสอนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2565 จากจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 83,964 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการใช้บริการ ความคาดหวังและความต้องการในการรับบริการจากโรงเรียนดนตรีเอกชน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 383 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่กำลังศึกษาในโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของกิจกรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะเป็นตัวเลือกและมาตรตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ด้านการศึกษาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และนำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่สนใจเรียนดนตรีในโรงเรียนสอนดนตรีเอกชนจังหวัดพัทลุง (ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นตัวแปรพยากรณ์เท่ากับ .942 และตัวแปรเกณฑ์เท่ากับ .966 โดยการวิเคราะห์ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยจำแนกการวิเคราะห์ผลการวิจัยตามข้อมูลที่ได้รับแต่ละส่วน ดังต่อไปนี้ 1) วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือก

เรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย ได้แก่ ครูและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนดนตรีเอกชน จังหวัดสงขลา จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 5 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยเลือกจากครูผู้สอนที่มีประสบการณ์สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนไม่น้อยกว่า 3 ปี และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความเข้าใจ สนับสนุน และเป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในการเลือกโรงเรียนสอนดนตรีเอกชน เป็นผู้ให้ข้อมูลตอบรับและให้ความร่วมมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure-Interview Questions) โดยนำประเด็นสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนของแบบเลือกตอบ ซึ่งได้ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ในการใช้สัมภาษณ์ สำหรับหาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาในแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอสัมภาษณ์ครูและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนดนตรีเอกชน เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง นำมาจัดพิมพ์และเสนอให้ผู้ให้สัมภาษณ์พิจารณาบันทึกแก้ไขข้อความ แล้วนำคำตอบการสัมภาษณ์ของครูและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนดนตรีเอกชน จำนวน 10 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปแนวทางการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

ผลการวิจัย (Research Results)

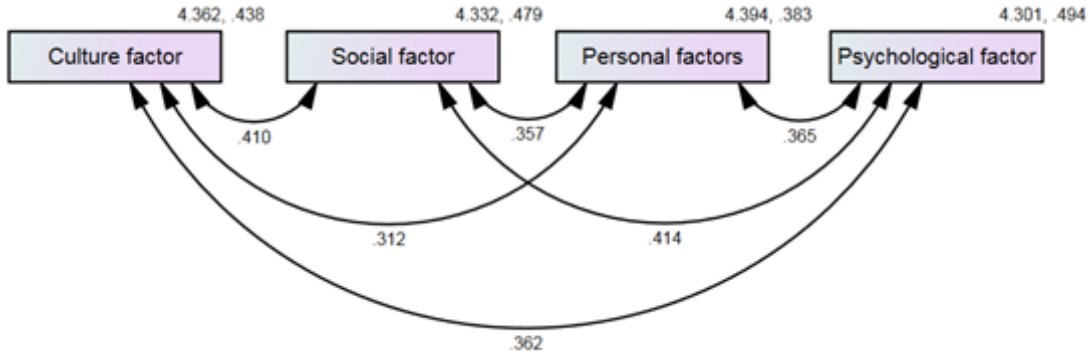
ส่วนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 383 คน เป็นนักเรียนระดับมัธยมในจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 54.05 และเพศชาย จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 46.95 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 67.62 และมัธยมศึกษาตอนต้น 124 คน คิดเป็นร้อยละ 32.38 และไม่อยู่ในชมรม/กลุ่มดนตรีของโรงเรียน เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 215 คิดเป็นร้อยละ 56.14 และอยู่ในชมรม จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 43.86 รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 15,001-30,000 บาท จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 56.14 รองลงมา ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.54 รองลงมา 30,001-50,000 บาท จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.93 และ สูงกว่า 50,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.39 วิชาดนตรีที่สนใจเลือกรับเข้าใช้บริการในโรงเรียนดนตรี สูงสุดคือ เปียโน จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 24.02

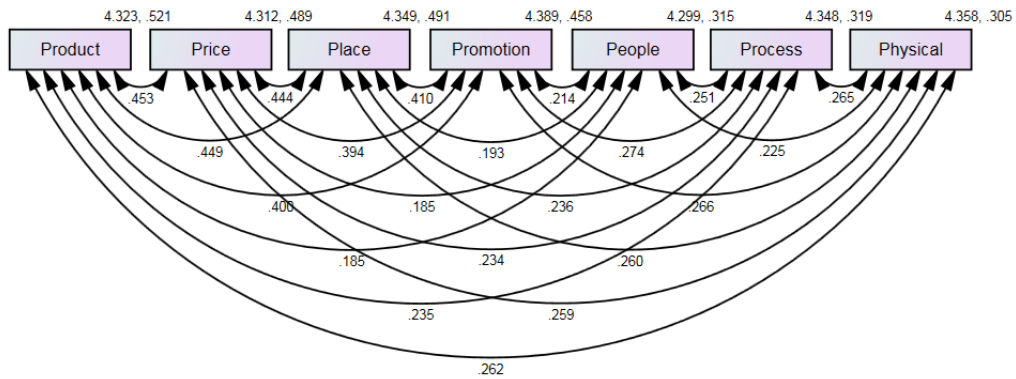
รองลงมา กีตาร์จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.24 สนใจการขับร้อง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.93 รองลงมา กลอง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.36 เครื่องสาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 และทฤษฎีดนตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.05

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจและการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ในภาพรวมรายด้าน

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

จากภาพที่ 1 ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ($\bar{X}$=4.394, S^2=.383) รองลงมา ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}$=4.362, S^2=.438) รองลงมา ปัจจัยด้านสังคม ($\bar{X}$=4.332, S^2=.479) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยา ($\bar{X}$=4.301, S^2=.494)

ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์การตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

จากภาพที่ 2 พบว่า การตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}$=4.389,

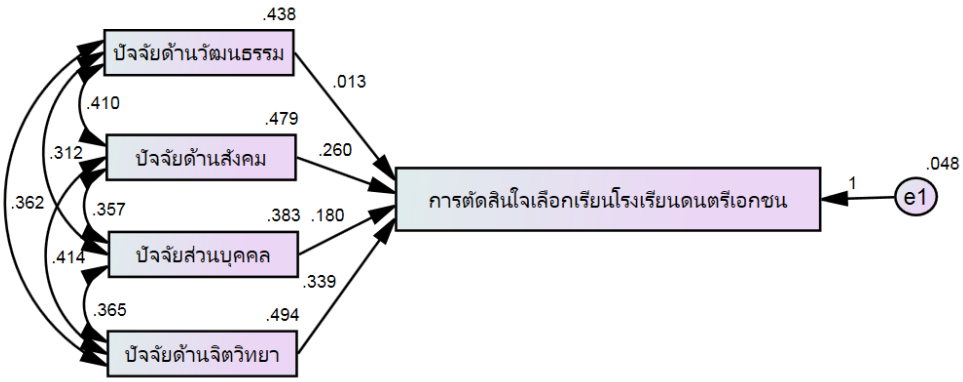
S^2=.458) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X}$= 4.358, S^2=.305) รองลงมา ด้านสถานที่ ($\bar{X}$=4.349, SD=.491) รองลงมา ด้านกระบวนการ ($\bar{X}$=4.348, S^2=.319) ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ($\bar{X}$=4.323, S^2=.521) ด้านราคา ($\bar{X}$=4.312, S^2=.489) และด้านบุคคล ($\bar{X}$=4.299, S^2=.315)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา โดยการหาการถดถอย (regression analysis) และการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ภาพที่ 3 โมเดลอำนาจในการทำนายของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

จากภาพที่ 3 พบว่าอำนาจในการทำนายของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาสถิติถดถอยอย่างง่ายพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนสามารถทำนายการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเท่ากับ .909 แสดงว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้ร้อยละ 82.60 ซึ่งอธิบายได้ว่าเมื่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา เพิ่มขึ้น .909 หน่วย

ภาพที่ 4 โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในภาพรวม 4 ด้าน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเรียนโรงเรียนดนตรี

ภาพที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชน ปัจจัยด้านจิตวิทยา ส่งผลต่อส่วนประสมทางการตลาด มากที่สุด (β) เท่ากับ .339 และมีค่าสัมประสิทธิการพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตุได้ เท่ากับ 49.40 เปอเซ็นต์ รองลงมา ปัจจัยด้านสังคม ส่งผลต่อส่วนประสมทางการตลาด (β) เท่ากับ .260 และมีค่าสัมประสิทธิการพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตุได้ เท่ากับ 47.90 เปอเซ็นต์ รองลงมา ปัจจัยส่วนบุคคล ส่งผลต่อส่วนประสมทางการตลาด (β) เท่ากับ .180 และมีค่าสัมประสิทธิการพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตุได้ เท่ากับ 38.30 เปอเซ็นต์ และ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ส่งผลต่อส่วนประสมทางการตลาด (β) เท่ากับ .013 และมีค่าสัมประสิทธิการพยากรณ์หรือค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรสังเกตุได้ เท่ากับ 43.80 เปอเซ็นต์ ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนและผู้ปกครองนักเรียนที่สนใจเรียนดนตรีในโรงเรียนเอกชน จำนวน 10 ท่าน สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา จากผลการศึกษาข้อมูลพบว่านักเรียนที่สนใจเรียนดนตรีให้ค่าคะแนนด้าน ปัจจัยด้านจิตวิทยาและปัจจัยด้านสังคมน้อย เนื่องจากแบบสอบถาม สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยม นักเรียนที่ตอบส่วนใหญ่มักยึดปัจจัยส่วนบุคคลก่อนปัจจัยอื่นๆ คือเอาความชื่นชอบส่วนตัวมามีผลต่อการตัดสินใจก่อนครอบครัวหรือสิ่งแวดล้อมอื่น ครอบครัว ครูผู้สอน ควรแนะนำในส่วนของผลดี ผลเสียของดนตรี เช่น ดนตรีมีผลดีต่อพัฒนาการทางอารมณ์ ดนตรีมีผลต่อพัฒนาการทางการเรียน ดนตรีเป็นอาชีพในอนาคตได้ รวมถึงความสามารถทางการเงินของผู้ปกครอง เนื่องจากดนตรีเป็นการฝึกฝนที่ต้องใช้งบประมาณในการซื้อคอร์สเรียน เครื่องดนตรี ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อดนตรีที่แท้จริงคือผู้ปกครอง การสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นสำคัญ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนดนตรีในความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มีค่าสหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสังคม กับ ปัจจัยด้านจิตวิทยา เนื่องจากถ้านักเรียนที่สนใจเรียนดนตรีอยู่ในสังคมที่สนับสนุนทางด้านดนตรี ผู้ปกครองมีงบประมาณเพียงพอต่อการเรียนดนตรี แวดล้อมไปด้วยสังคมแห่งดนตรี ก็จะส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ ทางการเรียน รวมถึงส่งผลจนสามารถประกอบเป็นอาชีพในอนาคตได้ อันเนื่องมาจากได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน ครู โรงเรียน

3. การตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ด้านบุคคล และ ด้านราคา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เพราะผู้ที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนผู้ซึ่งคำนึงเพียงความต้องการส่วนตน ไม่ได้มีการเปรียบเทียบราคา การบริการด้านอื่นๆ จากโรงเรียน ดังนั้นด้านราคา ด้านบุคคล จึงไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาเท่ากับส่วนประสมการตลาด

นักเรียนจึงมักคล้อยตามเพื่อนเรียนตามเพื่อน แต่ผู้ปกครองจะเลือกโรงเรียนให้บุตรหลานเพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีจากความน่าเชื่อถือและมีชื่อเสียงระดับหนึ่ง

4. การตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ค่าความสัมพันธ์สูงสุดด้านผลิตภัณฑ์และบริการ กับ ด้านราคา เพราะเป็นไปตามกลไกทางการตลาด โรงเรียนที่มีคุณภาพมีชื่อเสียง ก็จะต้องมีราคาสูงกว่าโรงเรียนที่ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก อาจเนื่องด้วยราคาเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ หรือครูผู้สอนที่มีชื่อเสียง มีรางวัลต่างๆ เมื่อมีต้นทุนที่สูงจึงส่งผลไปยังส่วนประสมด้านราคาให้สูงตามไปด้วย ซึ่งผลลัพธ์ก็คือความสามารถด้านดนตรีมีพัฒนาการมากขึ้น

5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ปัจจัยด้านสังคม ส่งผลไปยังการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาด้านสถานที่มากที่สุด เพราะครอบครัวมีทั้งสนับสนุนและไม่สนับสนุนในการเรียนเสริมทางด้านดนตรี ทำให้การเรียนดนตรีอาจจะไม่เป็นไปในทางที่ดีเท่าที่ควร การตัดสินใจเลือกเรียนดนตรี ด้านสถานที่จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจ เนื่องจากทำเลที่ตั้งที่สะดวก การเดินทางไปยังสถานที่เรียนสะดวก นักเรียนสามารถเดินทางไปเรียนเองได้ มีความปลอดภัย ผู้ปกครองจึงตัดสินใจได้ง่ายขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล รองลงมา ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ปัจจัยด้านจิตวิทยา สอดคล้องกับการวิจัยของ สุวิชญา รำพึงกิจ (2557) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนของคนทำงานในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยด้ายจิตวิทยาทุกด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ด้านการจูงใจ ด้านบุคลิกภาพมีผลต่อการเข้าโรงเรียนดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกชนในระดับมาก ปัจจัยสังคมทุกด้าน ได้แก่ทัศนคติและด้านค่านิยม มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกชน ระดับมาก

2. ผลการศึกษาการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

ผลการศึกษาการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ รองลงมา ด้านสถานที่ รองลงมา ด้านกระบวนการ ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ ด้านราคา และด้านบุคคล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ส่วนประสมทางการตลาดบริการ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา เนื่องมาจากโรงเรียนสอนดนตรีเอกชนเป็นธุรกิจบริการที่จะต้องแข่งขันกันเองทั้งโรงเรียนสนดนตรีในระบบและโรงเรียนสอนดนตรีนอกระบบ ปัจจัยส่วน

ประสมทางการลาดบริการจึงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนของนักเรียนและผู้ปกครองที่สนใจเรียนดนตรี โรงเรียนก็จะทำเอาปัจจัยทางการตลาดมาเป็นแรงจูงใจการเข้าเรียนดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิชญา รำพึงกิจ (2557) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนของคนทำงานในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดทุกด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะโรงเรียนและหลักสูตร ด้านราคา ด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียน ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคคลที่ให้บริการงานวิชาการและธุรการ ด้านภาพลักษณ์ของโรงเรียน และด้านการจัดการงานวิชาการและธุรการ มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนดนตรีในโรงเรียนดนตรีเอกชนในระดับมาก

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาเป็นตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา ร่วมกันส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสนใจด้านดนตรีเป็นความสนใจเฉพาะกลุ่ม เป็นความชอบ ความสนใจความถนัด หรือพรสวรรค์เฉพาะบุคคล ซึ่งปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา เป็นส่วนที่ส่งผลต่อความสนใจหรือตัดสินใจในการเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา เป็นส่วนเร่งในการตัดสินใจทั้งต่อตัวนักเรียนเองและต่อผู้ปกครองเนื่องจากเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชา แสนไชย (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการซื้อคอร์สเรียนดนตรีต่อเนื่องในโรงเรียนดนตรีเอกชนกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดไม่ได้เป็นเพียงสิ่งกระตุ้นเดียวที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการตัดสินใจซื้อสินค้า แต่ยังมีสิ่งกระตุ้นอื่นๆ ที่เข้าไปกระตุ้นความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อให้เกิดความต้องการและแรงจูงใจในการซื้อ โดยระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้จะแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองเห็นด้วยกับสิ่งกระตุ้นอื่นๆ รอบตัวในระดับใด ซึ่งสิ่งกระตุ้นนั้นจะนำไปสู่การตัดสินใจซื้อคอร์สเรียนดนตรีต่อเนื่องในโรงเรียนเอกชน จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งกระตุ้นอื่นๆ โดยรวมแล้วอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

4. แนวทางการพัฒนาโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

1) ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา นักเรียนเป็นวัยที่ยึดปัจจัยส่วนบุคคลก่อนปัจจัยอื่นๆ ครูผู้สอนและผู้ปกครองควรแนะนำในส่วนของผลดี ผลเสียของดนตรี เนื่องจากดนตรีเป็นการฝึกฝนที่ต้องใช้งบประมาณในการซื้อคอร์สเรียน เครื่องดนตรีซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจซื้อดนตรีที่แท้จริงคือผู้ปกครอง การสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นสำคัญ และปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านจิตวิทยา เนื่องมาจากถ้านักเรียนที่สนใจเรียนดนตรีอยู่ในสังคมที่สนับสนุนทางด้านดนตรี ผู้ปกครองมีงบประมาณเพียงพอต่อการเรียนดนตรี แวดล้อมไปด้วยสังคมแห่งดนตรี ก็จะส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์ ทางการเรียน

รวมถึงสามารถประกอบเป็นอาชีพในอนาคตได้ สอดคล้องกับ นันทน์เทพ คำสอน และ นพดล พันธุ์พานิช (2562) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการธุรกิจโรงเรียนสอนดนตรีเอกชนให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนพบว่า นักเรียนมีมุมมองเกี่ยวกับโรงเรียนสอนดนตรีเอกชนประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต้องมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ นำสิ่งเหล่านี้มาในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาได้ในหลายๆ ด้าน

2) การตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ปัจจัยด้านราคา ด้านบุคคล ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาน้อยกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ เนื่องจากนักเรียนระดับมัธยมเป็นวัยที่มิได้หารายได้ด้วยตนเองจึงไม่ได้มีการเปรียบเทียบราคากับการบริการด้านอื่นๆ ผู้ปกครองจึงมีหน้าที่เลือกสถานที่ให้บุตรหลานเพื่อส่งเสริมความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีจากความน่าเชื่อถือและมีชื่อเสียงระดับหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามกลไกทางการตลาดโรงเรียนที่มีคุณภาพมีชื่อเสียง ก็จะต้องมีราคาสูงกว่าโรงเรียนที่ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก ซึ่งผลลัพธ์ก็คือความสามารถด้านดนตรีมีพัฒนาการมากขึ้น สอดคล้องกับจิรโรจน์ ธรรมสโรช (2557) ศึกษาเกี่ยวกับศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ศักยภาพเชิงการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจโรงเรียนดนตรีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ในการที่จะทำธุรกิจโรงเรียนดนตรีให้มีศักยภาพในการแข่งขัน กลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการกำหนดราคาให้มีความเหมาะสมกับคุณภาพ ซึ่งในการกำหนดราคาเป็นขั้นตอนที่ซับซ้อน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรอบคอบในการกำหนดราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพ

3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา โรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลาควรให้ความสำคัญด้านราคา เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดสงขลาในปัจจุบันไม่ดีมากนัก จึงส่งผลกระทบต่อผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนดนตรี ซึ่งมีราคาสูง เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่จะให้บุตรหลานเรียนในระยะยาว ปัญหาเรื่องทำเลที่ตั้งมีที่จอดรถไม่เพียงพอ ด้านบุคคล จะมีปัญหาในเรื่องครูที่สอนจบไม่ตรงสาขาและไม่เพียงพอกับนักเรียน ปัญหาในเรื่องแสงสว่างในบางห้องที่ไม่เพียงพอ ต้องมีการปรับปรุงห้องเรียนให้ดูใหม่อยู่เสมอ สอดคล้องกับจิรโรจน์ ธรรมสโรช (2557) ศึกษาเกี่ยวกับ ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ศักยภาพเชิงการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจโรงเรียนดนตรีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ บุคลากรที่ยังไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนสถานที่และอุปกรณ์การเรียนเก่าและไม่พร้อมใช้งาน ทำให้เกิดเป็นจุดอ่อนที่สำคัญในการทำธุรกิจโรงเรียนดนตรี และสอดคล้องกับสุวิชญา รำพึงกิจ (2557) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนของคนทำงานในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สถานที่ตั้งของโรงเรียนเป็นเป้าหมายที่ผู้เรียนต้องไปให้ถึง ซึ่งควรจะไปได้โดยสะดวกและถึงทันเวลาไม่ก่อให้เกิดความตึงเครียด ในธุรกิจโรงเรียนสอนดนตรีถ้าเลือกสถานที่ตั้งโรงเรียนให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ด้านบุคคล แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามให้ค่าคะแนนน้อยกว่าทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า ครู บุคลากร ในโรงเรียนสอนดนตรีเอกชน ต้องเพิ่มความเป็นกันเอง เอาใจใส่นักเรียน ให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนเมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.2 ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา ด้านราคา นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามให้ค่าคะแนนน้อย ผู้บริหารหรือเจ้าของธุรกิจโรงเรียนดนตรี ควรกำหนดกลยุทธ์ด้านราคาให้มีศักยภาพในการแข่งขันและสามารถอยู่รอดได้ มีความเหมาะสมกับคุณภาพของบริการ ซึ่งในการกำหนดราคาเป็นขั้นตอนที่ซับซ้อน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรอบครอบในการกำหนดราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพของบริการหรือสินค้า

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหา อุปสรรค และโอกาส ของโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการโรงเรียนดนตรีเอกชนไปประยุกต์ใช้

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา โดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้ปกครองนักเรียนที่สนใจเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา เนื่องจากผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างแท้จริง

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนในจังหวัดสงขลา

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จิรโรจน์ ธรรมสโรช. (2557). กลยุทธ์ศักยภาพเชิงการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจโรงเรียนดนตรีในเขตอาเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์สาขาวิชาสังคีตวิจัยและพัฒนา, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

ณิชา ชาญสิทธิโชค. (2556). ต้นแบบโรงเรียนดนตรีตามอัธยาศัย. (ปริญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).

ณิชา แสนไชย. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนในการซื้อคอร์สเรียนดนตรีต่อเนื่องในโรงเรียนดนตรีเอกชน กรุงเทพมหานคร. (ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล).

ธัญญ์นรี วีณากร. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนหลักสูตรวิชาขับร้องในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ดุริยางคศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร). นันทน์เทพ คาสอน และนพดล พันธุ์พานิช

(2564). แนวทางการบริหารจัดการธุรกิจโรงเรียนสอนดนตรีเอกชนให้ประสบความสาเร็จอย่างยั่งยืน. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 7(2), 1-14.

พีรพัฒน์ จารุสมบัติ, ธันยาภรณ์ โพธิกาวิน และปรีญานันท์ พร้อมสุขกุล. (2563). สภาพความต้องการในการจัดการศึกษาดนตรีของโรงเรียนเอกชนนอกระบบในกรุงเทพมหานคร. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 24(2), 1-18.

รชพล มงคลธนิต. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนเปียโนออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

สานักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สานักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

สิทธิเวท เพ็ญนวลออง, มนัส วัฒนไชยยศ และบรรจง ชลวิโรจน์. (2556). สภาพการเรียนการสอนดนตรีโรงเรียนดนตรีมีฟ้าหาดใหญ่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ).

สุวิชญา ราพึงกิจ. (2557). ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนโรงเรียนดนตรีเอกชนของคนทางานในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ดุริยางคศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2
Innovation in Solar Energy Business Management for Manufacturers in the Lower Central Region 2

ชญาณิศา ฐาณิชญาณัณ[1] ชัชวาล แสงทองล้วน[2] กาญจนา พันธุ์เอี่ยม[3] สุพัตรา ยอดสุรางค์[4]
Chayanisa Thanichananan, Chatchawal Sangthongluan, Kanjana Punoiam
Supattra Yoddurang

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 (2) นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 ที่ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ และ (3) รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณเชิงลึกกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 20 แห่ง โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีผู้ประกอบการจำนวนมาก วิเคราะห์ผลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ประกอบด้วย ปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ต้นทุน ข้อกฎหมาย ขั้นตอนการขอใบอนุญาตตามข้อกำหนด ปัญหาด้านกระบวนการ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านสภาพพื้นที่ ความเสื่อมสภาพของอุปกรณ์ภัยพิบัติ กระบวนการผลิตเพื่อจำหน่าย ปัญหาด้านผลผลิต ได้แก่ ความเข้าใจของประชาชน ผลกระทบต่อพื้นที่ 2) นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 ที่ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ประกอบด้วย (1)

Received: 2023-07-02 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ College of Management Innovation Rajamangala University of Technology Rattanakosin. Corresponding Author e-mail: selaphum.academic@gmail.com

[2] วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ College of Management Innovation Rajamangala University of Technology Rattanakosin

[3] วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ College of Management Innovation Rajamangala University of Technology Rattanakosin

[4] วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ College of Management Innovation Rajamangala University of Technology Rattanakosin

เทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่มีราคาถูกลง ทำให้สามารถแข่งขันด้านราคากับไฟฟ้าที่มาจากแหล่งผลิตอื่นๆ ได้ (2) นวัตกรรมด้านการโครงสร้างองค์กร และ (3) นวัตกรรมด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบควบคุมคุณภาพมาตรฐาน 3) รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 6Ps คือ Plan/Policy, Process/Products, Place, Power of Participatory, Public Relations, Promotion, People

คำสำคัญ (Keywords): นวัตกรรมการจัดการ; ธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์; ผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2

Abstract

The aims to study Research on Solar Energy Business Management Innovation of Producers in the Lower Central Region 2 were : (1) Conditions of problems and obstacles affecting the development of solar power in the lower central provinces 2 (2) Innovation in solar power business management of manufacturers in the lower central region 2 that affects the growth of solar power business (3) an innovative development model for solar energy business management of producers in the lower central region 2. It is a qualitative research. Collected data from in-depth interviews with 20 people involved in solar energy business management of manufacturers in the lower central region 2. Purposive sampling from Phetchaburi Province and Prachuap Khiri Khan, which the area with many Solar farms entrepreneurs. The results were analyzed by content analysis. The research results were found that: Problems and obstacles affecting the development of solar power in the lower central region 2 consist of: Problems related to import factors, including costs, legal issues, procedures for applying for a license according to the requirements. Process problems, i.e. site conditions risk equipment deterioration, disaster production process for distribution Productivity problems include public understanding. area effect. 2) Innovation in solar power business management of manufacturers in the lower central region 2 that affects the growth of solar power business. Consists of (1) Solar power generation technology that is cheaper enabling price competition with electricity from other sources. (2) Innovation in organizational structure, and (3) Innovation in technology development and standard quality control system. 3) The innovation development model for solar energy business management of producers in the lower central region 2 consists of 6Ps: Plan/Policy, Process/Products, Place, Power of Participatory, Public Relations, Promotion, People.

Keywords: Innovation Management; Solar Energy Business; Manufacturers Central Region

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโลกปัญหาสภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาใหญ่ของโลก แนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดสภาวะโลกร้อนได้ คือ การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานจากแสงอาทิตย์ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ช่วยลดคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปล่อยออกสู่ชั้นบรรยากาศของโลก โดยพลังงานแสงอาทิตย์สามารถเปลี่ยนรูปเป็นพลังงานไฟฟ้าได้ด้วยการใช้เซลล์แสงอาทิตย์ (Solar Cell) เป็นพลังงานจากธรรมชาติที่นำมาใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลก เป็นพลังงานทดแทนที่สามารถนำมาใช้อย่างไม่หมดสิ้น โดยเฉพาะการผลิตไฟฟ้า การผลิตไฟฟ้าจากโซล่าร์เซลล์ เป็นการเปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์ให้เป็นพลังงานไฟฟ้าโดยตรง ไม่มีการเผาไหม้ จึงไม่เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และไม่มีมลภาวะทางเสียง (BCPG Public Company Limited. : 2018) โดยกระแสความนิยมทั่วโลกที่ผู้คนเริ่มตระหนักถึงความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมรวมถึงมลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพมากขึ้น เป็นผลให้ประเทศต่างๆเริ่มหันมาพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆที่อาศัยพลังงานหมุนเวียนแทนที่ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไปเช่นในอดีต (สรรพร อุไรกุล, 2560)

การผลิตไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์ในทุกประเทศยอมรับกันว่าถูกขับเคลื่อนด้วยนโยบายและมาตรการสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ จากภาครัฐ สำหรับประเทศไทยได้เรียนรู้รูปแบบเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์แบบเชื่อมต่อระบบจำหน่ายจากต่างประเทศ เช่น เยอรมนี ซึ่งประสบความสำเร็จด้านนโยบาย ด้านพลังงานทดแทน ประเทศไทยได้นำมาปรับให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย โดยแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี (พ.ศ. 2550 – 2565) เป็นแผนพัฒนาพลังงานทดแทนฉบับแรกของประเทศไทยเริ่มใช้ พ.ศ. 2550 ต่อมาเปลี่ยนเป็นแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 10 ปี (พ.ศ. 2555 – 2564) และแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 20 ปี (พ.ศ. 2558 – 2579) ตามลำดับ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2561 : 31)

ปัจจุบันมีนวัตกรรมจำนวนมากจากประเทศต่างๆที่ประสบความสำเร็จจากการใช้พลังงานหมุนเวียนในการขับเคลื่อน โดยได้พยายามพัฒนาดัดแปลงนวัตกรรมให้สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าผ่านพลังงานหมุนเวียนได้ด้วยตนเอง โดยพึ่งพาทรัพยากรเชื้อเพลิงที่ใช้แล้วหมดไปให้น้อยที่สุด ซึ่งนวัตกรรมต่างๆข้างต้นสามารถลดและทดแทนการใช้เชื้อเพลิงแบบเดิมได้ในระดับหนึ่งไปจนถึงสามารถใช้พลังงานหมุนเวียนหล่อเลี้ยงได้ทั้งหมด นับเป็นความสำเร็จแห่งนวัตกรรมยุคใหม่และการเปิดประตูสู่เทคโนโลยีสีเขียว (Greenpeace Thailand, 2017)

สำหรับประเทศไทยพลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานทดแทนที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้ประโยชน์เป็นอย่างมาก สถิติแนวโน้มธุรกิจผลิตไฟฟ้าเอกชน ปี 2564-2566 มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องตามความต้องการใช้ไฟฟ้าในประเทศ รวมถึงนโยบายสนับสนุนการลงทุนภาครัฐตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าและแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก แต่มี

ข้อจำกัด คือ ต้นทุนเทคโนโลยีที่นำมาแปลงเป็นกระแสไฟฟ้ายังค่อนข้างสูง (วิจัยกรุงศรี, 2564) ด้านการแข่งขันของธุรกิจมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น จากการขยายการลงทุนต่อเนื่องของผู้ประกอบการรายใหญ่ และการลงทุนผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนจากผู้ประกอบการรายใหม่ ส่งผลให้รายได้ของธุรกิจโดยรวมเติบโตในระดับปานกลาง

จากปัญหาของธุรกิจการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่พบจากการศึกษาเบื้องต้น กล่าวคือ ปริมาณในการผลิตไฟฟ้าไม่มีความแน่นอน ขึ้นอยู่กับแสงอาทิตย์ของแต่ละวัน พลังงานที่ได้จะไม่สูง ถ้าต้องการใช้ไฟฟ้าสูงอาจจะต้องเพิ่มจำนวนของแผงโซล่าเซลล์ตามขนาดที่ต้องการใช้ไฟฟ้า เนื่องจากกระแสไฟฟ้าจะผลิตได้จากแสงอาทิตย์เท่านั้น ต้องมีการเก็บสะสมไว้ถึงจะมีไฟฟ้าใช้ในเวลากลางคืน การติดตั้งบางครั้ง บางจุดติดตั้ง อาจจะไม่คุ้มค่า ต้องศึกษาและคำนวณให้ดีก่อนทำการติดตั้งเพื่อใช้งาน

จากการศึกษาจากข้อมูลดาวเทียมประกอบการตรวจวัดภาคพื้นดินของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศไทยได้รับรังสีดวงอาทิตย์สูงสุดระหว่างเดือนเมษายนและพฤษภาคม ที่ค่าความเข้มในช่วง 20-24 เมกะจูลต่อตารางเมตร/วัน โดยพื้นที่ที่มีศักยภาพจะมีความเข้มของรังสีโดยเฉลี่ยตลอดทั้งปีอยู่ที่ 19-20 เมกะจูลต่อตารางเมตร/วัน คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด 14.3% ส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งบางส่วนในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผู้ประกอบการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่มีศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2
2. นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2
3. รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัย “นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณเชิงลึก การสังเกตจากพหุกรณีศึกษา และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ประมวลผล เพื่ออธิบายถึงปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง

2 และรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 โดยมีรายละเอียดและการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 จากภาคเอกชน ผู้ผลิตพลังงานแสงอาทิตย์ และผู้บริโภค โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากภาคผู้ประกอบการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ จำนวน 20 แห่ง จากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ประกอบด้วยจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งคุณสมบัติที่เลือกจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีผู้ประกอบการจำนวนมากและมีเครือข่ายในเขตจังหวัดใกล้เคียง และเลือกสถานประกอบการในการสังเกตแบบพหุกรณีศึกษา ผู้วิจัยเลือกบริษัทผู้ผลิตพลังงานแสงอาทิตย์ในการศึกษาเชิงประจักษ์เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยเลือกจากสถานประกอบการผู้ผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่เป็นต้นแบบที่ดีในการศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง คือ ภาคกลางตอนล่าง 1 จังหวัดสุพรรณบุรี คือ บริษัทหนุมาน เทคโนโลยี แอนด์ ลีเกิล จำกัด.

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นคำถาม สภาพปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2

นวัตกรรมแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 ที่ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ และรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 เพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนาพลังงานแสงอาทิตย์ในอนาคต

วิธีการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตพื้นที่แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ บันทึกภาพแหล่งผลิต วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

ปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2

ผลการวิจัย พบว่า ข้อจำกัดที่ทำให้การพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของกลุ่มภาคกลางตอนล่าง 2 ไม่สามารถแพร่หลายเท่าที่ควร เนื่องจากเหตุผลหลายประการ อาทิ 1) มูลค่าการลงทุนสูง เพราะต้นทุนการผลิตต่อหน่วยอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและมีความเสี่ยงไม่คุ้มค่ากับการลงทุน 2) ต้องการพื้นที่ในการติดตั้งจำนวนมาก 3) การผลิตขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศ ซึ่งยังไม่สามารถควบคุมได้ 4) ประชาชนยังขาดความเข้าใจและตระหนักในเรื่องพลังงานซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค 5) ภาครัฐยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุน 6) ปัญหาด้านข้อกฎหมาย ประกาศ กฎ หรือระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจพลังงานทดแทน และปัญหาในขั้นตอนของการบริหารจัดการและการขอใบอนุญาตตามข้อกำหนด ซึ่งมีหลายขั้นตอน ทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการทำงาน 7) ปัญหาหน่วยงานภาครัฐด้านพลังงานทดแทนที่มีความทับซ้อนในบทบาท

และหน้าที่ 8) ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม 9) ขาดการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 10) ข้อมูล องค์ความรู้ และการพัฒนาบุคลากรที่ทันสมัย

ปัญหาทางเทคนิคในทางปฏิบัติที่พบ เช่น ผลกระทบจากความไม่สม่ำเสมอของกระแสพลังงานที่ผลิตได้ต่อระบบการจำหน่ายไฟฟ้า ปัญหาการจัดเก็บพลังงาน ทั้งยังต้องปรับเปลี่ยนระบบไฟฟ้าให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นเพื่อรองรับกลุ่ม Prosumer และระบบที่เกี่ยวข้องอื่น เช่น การซื้อขายและนอกจากข้อจำกัดดังกล่าวแล้ว ยังมีปัญหาความยุ่งยากของผู้ประกอบกิจการพลังงาน โดยเฉพาะปัญหาความล่าช้าในการปฏิบัติงาน การขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.4) ของผู้ประกอบการด้านพลังงานทดแทน ปัญหาการจัดโครงสร้างองค์กรด้านพลังงานทดแทนที่มีความทับซ้อนในอำนาจหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระ มีการแทรกแซงจากการเมือง ปัญหาการบริหารจัดการของระบบสายส่งไฟฟ้าที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาและขยายกำลังการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน ปัญหาด้านนโยบายภาครัฐที่ไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้ผู้ประกอบการขาดความเชื่อมั่น ปัญหาการต่อต้านจากชุมชน ปัญหาขาดกลไกการตรวจสอบและประเมินผลการนำนโยบายรัฐสู่การปฏิบัตินโยบายภาครัฐและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ไม่ครอบคลุมและยังมีความไม่ชัดเจน ทั้งข้อกฎหมาย กฎระเบียบ รวมถึงองค์กรของรัฐยังขาดความเป็นเอกภาพ จนส่งผลทำให้กระบวนการทำงานเกิดความล่าช้า และมีการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ ทั้งหมดนี้ล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาธุรกิจพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ทั้งสิ้น

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของผู้ผลิต สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของผู้ผลิต		
ปัญหาด้านปัจจัยนำเข้า (Input)	ปัญหาด้านกระบวนการ (Process)	ปัญหาด้านผลผลิต (Output Outcome Impact)
1. กฎหมาย กฎระเบียบประกาศ 2. ความทับซ้อนในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. ประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญ และไม่มีความรู้ในเรื่องการใช้พลังงานแสงอาทิตย์	1. ข้อจำกัดด้านพื้นที่ 2. กำลังการผลิตไฟฟ้าที่ผันแปรตามสภาพอากาศ 3. ต้นทุนการผลิตและการบำรุงรักษาสูง 4. ข้อจำกัดของระบบสายส่งไฟฟ้า ความเสี่ยงด้านความคุ้มทุน	1. ความไม่ต่อเนื่องของการพัฒนาชุมชนต้นแบบการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ 2. โครงการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3. แผนการสร้างความรู้และการสร้างความเข้าใจกับชุมชน 4. การขาดผู้เชี่ยวชาญในระดับชุมชนที่จะมาเชื่อมโยง

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 5. ผู้ประกอบการขาดความเชื่อมั่นในการประกอบกิจการด้านพลังงาน ที่สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของความต้องการพลังงานทุกสาขาเศรษฐกิจ 6. ปัญหาด้านการขยายพื้นที่ที่ถูกจำกัดด้วยกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เช่น	5. ภัยพิบัติ ภาวะเศรษฐกิจถดถอย โรคระบาดอุบัติใหม่ Covid-19 6. การบริหารบุคลากร/ทรัพยากรบุคคล 7. ปัจจัยความเสี่ยงของผู้ผลิตอาทิ 7.1 ความเสี่ยงจากแสงอาทิตย์มีความเข้มของแสงน้อยกว่าปกติและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ 7.2 ความเสี่ยงจากแผงเซลล์แสงอาทิตย์เสื่อมสภาพเร็วกว่าที่คาดการณ์ 7.3 ความเสี่ยงเกี่ยวกับประสิทธิภาพและเสถียรภาพของกระบวนการผลิตไฟฟ้า 7.4 ความเสี่ยงจากการที่ประกันอุปกรณ์หลักในการผลิตไฟฟ้ามีระยะเวลาคุ้มครองน้อยกว่าอายุโครงการ 7.5 ความเสี่ยงจากการมีค่าใช้จ่ายในการดูแลบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มขึ้น	ความรู้ความเข้าใจกับสถานประกอบการผู้ผลิต 5. การดำเนินธุรกิจที่ขาดการสื่อสารความเข้าใจและความตระหนักส่งผลกระทบต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน และผู้บริโภค

นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 พบว่า มีการจัดการด้านผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยี อาทิ โซลาร์โมดุลแบบ 2 หน้า (Bifacial Solar Modules) เป็นแผงโซลาร์เซลล์ใช้งานได้ทั้ง 2 ด้าน ถ้าหากติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์นี้บนพื้นที่ซึ่งมีการสะท้อนแสงได้ พื้นที่ด้านตรงข้ามแสงอาทิตย์ก็สามารถรับแสงสะท้อนนั้นแล้วเปลี่ยนเป็นพลังงานไฟฟ้าได้ด้วยเช่นกัน คาดว่าจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าได้อีกถึง 30 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีทั้งแผ่นฟิล์มบาง และชนิดที่ม้วนได้ ซึ่งไม่ใช่แค่ประหยัดต้นทุนเท่านั้น แต่ยังสามารถติดตั้งในพื้นที่ซึ่งมีรูปร่างลักษณะที่หลากหลายมากขึ้น แผงโซลาร์เซลล์ อินฟราเรด (Infrared spectrum solar

panels) เป็นแผงโซลาร์เซลล์ที่สามารถจับแสงอินฟาเรดจากดวงอาทิตย์และเปลี่ยนมาเป็นกระแสไฟฟ้าได้ แผงโซลาร์ลอยน้ำ และแผงโซลาร์ชนิดติดตามแสงอาทิตย์ แผงโซลาร์เซลล์ส่วนใหญ่ในปัจจุบันเป็นแบบคงที่ แต่ติดตั้งในตำแหน่งและมุมที่สามารถรับแสงอาทิตย์ในช่วงเวลานานที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ก็ยังมีขีดจำกัดอยู่มาก เพราะมุมของแสงอาทิตย์ตั้งแต่เช้าถึงค่ำนั้นเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงมีการคิดค้นแผงที่สามารถหมุนตามมุมของแสงอาทิตย์ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บางที่ทำเป็นรูปดอกทานตะวัน เรียกว่า Smart flower หรือในโซลาร์ฟาร์มส่วนใหญ่ก็ทำให้แผงโซลาร์เซลล์ทั้งหมดสามารถหมุนตามมุมของแสงอาทิตย์ในแต่ละช่วงเวลาของวัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตกระแสไฟฟ้ามากที่สุด

นวัตกรรมด้านการโครงสร้างองค์กร ส่วนมากมีการจัดสร้างโครงสร้างองค์กรหลักที่สำนักงานใหญ่ เช่น ฝ่ายบริหาร ฝ่ายธุรการ ส่วนฝ่ายช่างเทคนิคจะประจำอยู่ที่สถานที่โซลาร์ฟาร์มตามจังหวัดต่างๆ ซึ่งจะมีหลายบริษัทในเครือเดียวกัน

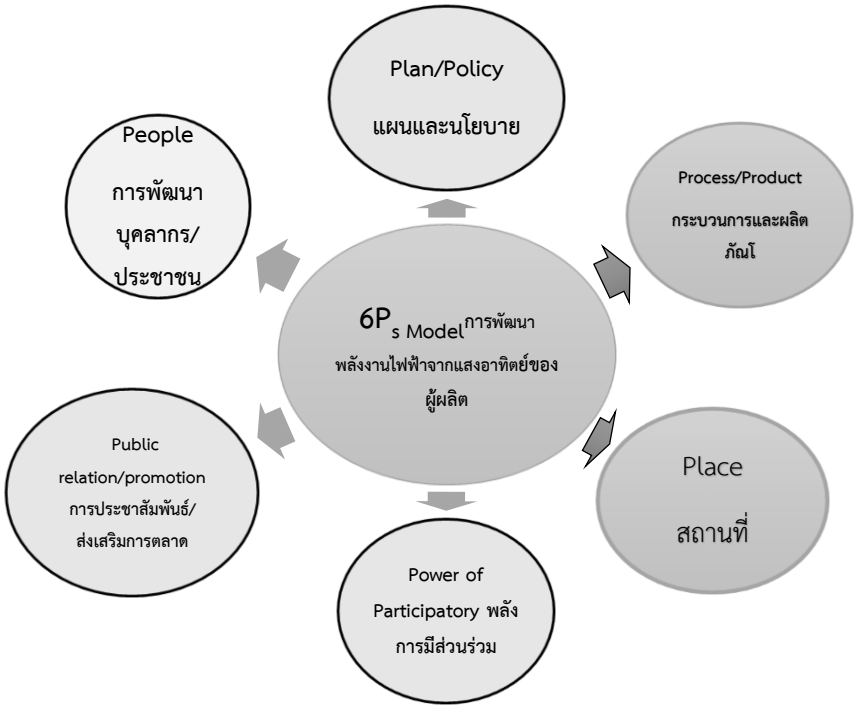
นวัตกรรมด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบควบคุมคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเซลล์แสงอาทิตย์หรือสินค้าโซลาร์เซลล์และส่วนประกอบที่ทาง สมอ. ได้มีการกำหนดให้มีการใช้งานในไทยนั้น มีทั้งมาตรฐานทั่วไป มาตรฐานอุตสาหกรรมเอส และมาตรฐานสากล

มาตรฐานทั่วไป ตัวอย่างเช่น มอก. 2210-2555 (มอก. แผงเซลล์แสงอาทิตย์ภาคพื้นดินชนิดฟิล์มบาง-คุณสมบัติการออกแบบและรับรองแบบ) มอก. 2606-2557 (มอก. ระบบเซลล์แสงอาทิตย์–ลักษณะของการเชื่อมต่อระบบจำหน่ายไฟฟ้า) มอก.2607-2563 (มอก. อินเวอร์เตอร์ที่ใช้กับระบบเซลล์แสงอาทิตย์ที่เชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า ขั้นตอนการทดสอบระบบป้องกันการจ่ายไฟฟ้าขณะไฟฟ้าดับ) เป็นต้น มาตรฐานอุตสาหกรรมเอส (มอก.S) สมอ. ได้กำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส ได้แก่ มอก. เอส 176-2564 สำหรับการให้บริการติดตั้งแผงเซลล์แสงอาทิตย์ โดยมาตรฐานฉบับนี้จะเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพการบริการเพื่อใช้ในการรับรองผู้ประกอบการและยกระดับการบริการให้มีคุณภาพที่ดี มาตรฐานสากล ปัจจุบันหน่วยงานด้านมาตรฐานสากลอย่าง International Electro Committee (IEC) ได้มีการออกมาตรฐานเกี่ยวกับแผงเซลล์แสงอาทิตย์และส่วนประกอบ เพื่อใช้สำหรับทดสอบประสิทธิภาพในการผลิตไฟฟ้าและประเมินผลทางด้านความปลอดภัยของเซลล์แสงอาทิตย์ โดยมาตรฐานโซลาร์เซลล์ของ IEC ที่ทาง สมอ. ได้นำมาปรับเป็นมาตรฐานอุตสาหกรรมของไทย (มอก.) เช่น 1) IEC 61515 Crystalline Silicon Terrestrial Photovoltaic (PV) Modules-Design Qualifcation and Type Approval หรือ มอก. 1843 2) IEC 61646 Thin-Film Terrestrail Photovoltaic (PV) ModulesDesign Qualification and Type Approval หรือ มอก. 2210 และ 3) การทดสอบมาตรฐานการติดตั้งทางไฟฟ้า: ระบบจ่ายแรงดันไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ตามมาตรฐาน IEC 60364-7-712 เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาระบบกักเก็บพลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy Storage System: ESS) ทำให้การจัดเก็บและการใช้พลังงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2

พบว่า รูปแบบที่สำคัญสามารถสรุปได้ ได้แก่ (1) การสร้างความเป็นเครือข่าย (Networking) ร่วมพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 ระหว่างผู้ผลิต หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน หน่วยงานภาควิชาการ และหน่วยงานภาคชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานด้านการสื่อสาร ซึ่งมีความสำคัญมากในกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เช่น ปรับปรุงนโยบายรับซื้อไฟฟ้าให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตที่แท้จริง การตั้งคณะทำงานร่วมภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อร่วมกำหนดให้ระบบหรือวิธีการอุดหนุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสะท้อนต้นทุนที่เป็นจริง เป็นธรรมต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค พัฒนาปรับปรุงกฎหมาย ประกาศ กฎ หรือระเบียบให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อสถานการณ์ด้านพลังงาน จัดตั้ง one stop service ในการจัดการในขั้นตอนของการขอใบอนุญาต กำหนดหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ควบคุมดูแลด้านพลังงานทดแทนให้มีความชัดเจน แก้ไขปัญหาความทับซ้อนในหน้าที่ และปรับปรุงโครงสร้างการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติ พัฒนาระบบสายส่งไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่ (2) การพัฒนาความเป็นนวัตกรรมทั้ง ผลิตภัณฑ์ องค์ความรู้ แผนยุทธศาสตร์ (3) แผนยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์องค์กร (Strategy) ซึ่งเป็นแผนที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศและของโลก ในด้านความต้องการการใช้พลังงาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (4) ระบบการบริหารองค์กร (Administration)

ในรูปแบบ รูปแบบ $6P_s$ คือ มีแผนและนโยบายชัดเจน (Plan/Policy) พัฒนากระบวนการและผลิตภัณฑ์สม่ำเสมอ (Process/Products) การออกแบบสถานที่ (Place) สร้างพลังการมีส่วนร่วม (Power of Participatory) การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) และส่งเสริมการตลาด (Promotion) และการพัฒนาบุคลากร ประชาชน (People) ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ระบบการบริหารองค์กร (Administration) ของผู้ผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 ประกอบด้วย

1. Plan/Policy : แผน/นโยบาย เช่น 1) แผนการปฏิบัติงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งแผนปฏิบัติงานประจำวัน หรือคู่มือการปฏิบัติงานที่รอบคอบ สามารถป้องกันความเสี่ยงได้
2. Process/Product : กระบวนการการดำเนินการที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาระบบสายส่งไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่
3. Place พื้นที่ มีการพัฒนาและขยายพื้นที่
4. Power of Participatory สร้างพลังการมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ และรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายด้านพลังงานทดแทน มีส่วนร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ
5. Public Relation/promotion การประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการตลาด ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร และเพิ่มการมีส่วนร่วมให้กับภาคประชาชน
6. People บุคลากร/ประชาชน สนับสนุนด้านการเงินเพื่อการศึกษาวิจัย พัฒนา และการเสริมสร้างองค์ความรู้ เสริมความตระหนัก สร้างหลักความรู้ คู่มือการใช้ บำรุงรักษา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลของการวิจัยปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 ปัญหาเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อกฎหมาย และผู้ประกอบการ

ขาดความเชื่อมั่นในการประกอบกิจการด้านพลังงานให้สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของความต้องการพลังงานทุกสาขาเศรษฐกิจ รวมทั้งปัญหาด้านการขยายพื้นที่ที่ถูกจำกัดด้วยกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ซึ่งมีข้อเสนอแนะสำหรับภาครัฐ คือ ต้องให้การสนับสนุนและมีนโยบายระยะยาวที่ชัดเจนในการส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาหาพื้นที่ที่เหมาะสม พัฒนานวัตกรรมต่อยอดและพัฒนาเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ มีมาตรการส่งเสริมจูงใจภาคเอกชนให้เข้ามาดำเนินการ โดยแลกกับสิทธิประโยชน์อื่นๆ ยกตัวอย่าง เช่น การลดหย่อนภาษี การจัดซื้ออุปกรณ์ราคาถูก สร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นให้เกิดกับประชาชน รวมทั้งให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้กับเด็ก เยาวชน คนรุ่นใหม่ ให้ใส่ใจเรื่องพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทางเลือกที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงนโยบายรับซื้อไฟฟ้าให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตที่แท้จริง มีการตั้งคณะทำงานร่วมภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อร่วมกำหนดให้ระบบหรือวิธีการอุดหนุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสะท้อนต้นทุนที่เป็นจริง เป็นธรรมต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค พัฒนาปรับปรุงกฎหมาย ประกาศ กฎ หรือระเบียบให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อสถานการณ์ด้านพลังงาน จัดตั้ง one stop service ในการจัดการในขั้นตอนของการขอใบอนุญาต กำหนดหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ควบคุมดูแลด้านพลังงานทดแทนให้มีความชัดเจน แก้ไขปัญหาความทับซ้อนในหน้าที่และปรับปรุงโครงสร้างการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติ พัฒนาระบบสายส่งไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่ สนับสนุนด้านการเงินเพื่อการศึกษาวิจัยพัฒนา และการเสริมสร้างองค์ความรู้ ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร และเพิ่มการมีส่วนร่วมให้กับภาคประชาชน ควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ และรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายด้านพลังงานทดแทนโดยเปิดโอกาสให้ผู้แทนผู้ประกอบการได้มีส่วนร่วมด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาณิกา ปัญจพุทธานนท์ และรัตพงษ์ สอนสุภาพ (2559, หน้า 11) ที่พบว่าพลังงานแสงอาทิตย์เป็นแหล่งพลังงานที่มีศักยภาพและสามารถแก้ปัญหาการพึ่งพิงแหล่งพลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลได้ ซึ่งภาคธุรกิจได้ให้ความสนใจลงทุนในธุรกิจผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน แต่การผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ยังมีปัญหาอุปสรรคหลายประการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายภาครัฐและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ไม่ครอบคลุมและยังมีความไม่ชัดเจนทั้งข้อกฎหมาย กฎระเบียบ และการบริหารจัดการระบบสายส่งไฟฟ้าที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาพลังงานทดแทน รวมถึงองค์กรของรัฐยังขาดความเป็นเอกภาพจนส่งผลทำให้กระบวนการทำงานเกิดความล่าช้า จึงมีข้อเสนอแนะให้ภาครัฐควรกำหนดแผนและวางเป้าหมายการรับซื้อไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในระยะยาวที่ชัดเจน และมีเสถียรภาพ การกำหนดมาตรการส่งเสริมและการจูงใจรับซื้อไฟฟ้าในอัตราเพิ่มพิเศษ เช่น FiT หรือ Adder ต้องคำนึงถึงปริมาณไฟฟ้าที่รับซื้อให้เหมาะสมในแต่ละประเภทเพื่อไม่สร้างภาระต่อผู้บริโภคที่สูงเกินไป ขจัดความไม่ชัดเจนและข้อทับซ้อนของกฎหมายเกี่ยวกับพลังงานทดแทนที่กระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ประกอบการให้เกิดการยอมรับในการประกอบกิจการด้านพลังงานให้มากขึ้น ซึ่งพรพจน์ ศรีดัน (2562, หน้า 4) ชาณิกา ปัญจพุทธานนท์ และรัตพงษ์ สอนสุภาพ (2559) ณิชาภัทร วิสุทธิปราณี (2560) ณัฏรี ศรีดารานนท์ โสภา วิศิษฏ์ศักดิ์ และ โจเซฟ เคดารี (2561) ได้กล่าวถึง

ปัญหานี้เช่นเดียวกัน และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้สอดคล้องกันให้ภาครัฐปรับปรุงนโยบายรับซื้อไฟฟ้าให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตที่แท้จริง ควรมีการตั้งคณะทำงานร่วมภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อร่วมกำหนดให้ระบบหรือวิธีการอุดหนุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสะท้อนต้นทุนที่เป็นจริง เป็นธรรมต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค พัฒนาปรับปรุงกฎหมาย ประกาศ กฎ หรือระเบียบให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมต่อสถานการณ์ด้านพลังงาน จัดตั้ง one stop service ในการจัดการในขั้นตอนของการขอใบอนุญาต กำหนดหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ควบคุมดูแลด้านพลังงานทดแทนให้มีความชัดเจน แก้ไขปัญหาความทับซ้อนในหน้าที่ และปรับปรุงโครงสร้างการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติ พัฒนาระบบสายส่งไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่ สนับสนุนด้านการเงินเพื่อการศึกษาวิจัย พัฒนา และการเสริมสร้างองค์ความรู้ ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร และเพิ่มการมีส่วนร่วมให้กับภาคประชาชน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ และรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายด้านพลังงานทดแทนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ

ส่วนปัญหาด้านผลผลิต คือ การสร้างหรือพัฒนาชุมชนต้นแบบเพื่อสร้างความตระหนักให้ชุมชนมีความรู้และให้ความสนใจกับการลดภาวะโลกร้อนด้วยพลังงานแสงอาทิตย์มากขึ้น สอดคล้องกับแนวทางที่ณิชาภัทร วิสุทธิปราณี (2560) ศึกษาพบว่า ความสำเร็จของการจัดการระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ มาจากการดำเนินการที่สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ศึกษาหาความรู้ มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานแบบครบวงจร มีความพยายามในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้คนรอบข้าง การดำเนินงานแบบเชิงรุกของเจ้าหน้าที่ส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอยู่ในระดับสูงมาก และงบประมาณที่เพียงพอจากกระทรวงพลังงานในการส่งเสริมสนับสนุน

นวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 พบว่ามีการจัดการด้านผลิตภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยี เช่น นวัตกรรมโซลาร์โมดุลแบบ 2 หน้า (Bifacial Solar Modules) เป็นแผงโซลาร์เซลล์ใช้งานได้ทั้ง 2 ด้าน ถ้าหากติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์นี้บนพื้นที่ซึ่งมีการสะท้อนแสงได้ พื้นที่ด้านตรงข้ามแสงอาทิตย์ก็สามารถรับแสงสะท้อนนั้นแล้วเปลี่ยนเป็นพลังงานไฟฟ้าได้ด้วยเช่นกัน คาดว่าจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าได้อีกถึง 30 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการจำเป็นต้องศึกษานวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพและการลดต้นทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ณัฏรี ศรีดารานนท์ โสภา วิศิษฏ์ศักดิ์ และ โจเซฟ เคดารี (2561) ที่ได้ให้แนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการออกแบบผลิตภัณฑ์เกณฑ์มาตรฐานความส่องสว่าง และแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีศักยภาพพัฒนาการผลิตในระบบอุตสาหกรรม ได้ในอนาคต และศรายุทธ์ จิตรพัฒนากุล และกฤษณะ จันทสิทธิ (2564) ได้ศึกษาระบบสาธิตผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับชุมชนฐานรากระดับครัวเรือน โดยได้พัฒนาชุดสาธิตระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิต

รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2

พบว่า รูปแบบที่สำคัญสามารถสรุปได้ ได้แก่ (1) การสร้างความเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนานวัตกรรมการจัดการธุรกิจพลังงานแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตในเขตภาคกลางตอนล่าง 2 (2) การพัฒนาความเป็นนวัตกรรมทั้ง ผลิตภัณฑ์ องค์ความรู้ แผนยุทธศาสตร์ (3) แผนยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์องค์กรที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศและของโลก ในด้านความต้องการการใช้พลังงาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (4) ระบบการบริหารองค์กร (Administration) ในรูปแบบ $6P_s$ คือ มีแผนและนโยบายชัดเจน (Plan/Policy) พัฒนากระบวนการและผลิตภัณฑ์สม่ำเสมอ (Process/Products) การออกแบบสถานที่ (Place) สร้างพลังการมีส่วนร่วม (Power of Participatory) การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) และส่งเสริมการตลาด (Promotion) และการพัฒนาบุคลากร ประชาชน (People) สอดคล้องกับ Mayowa Ezekiel Akeju. (2021) ที่พบว่า การพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้ประชาชน การสื่อสารประชาสัมพันธ์และช่องทางการตลาด การมีส่วนร่วม มีความสำคัญ ซึ่งได้เสนอให้มีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับโซลาร์โดยใช้การขายส่วนบุคคล โซเชียลมีเดีย และช่องทางออนไลน์ เสนอทางเลือกทางการเงินที่น่าสนใจ เข้าร่วมโครงการไฟฟ้าในชนบท และร่วมเป็นพันธมิตรกับผู้จัดจำหน่ายและตัวแทน และ V Ignat (2017) ที่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเรื่องแผนงานและนโยบาย โดยพบว่า การปกป้องนวัตกรรมมีความสำคัญมากขึ้นสำหรับบริษัทในอุตสาหกรรมที่เน้นเทคโนโลยี กลยุทธ์ที่ถูกต้องตามกฎหมายและสิทธิบัตรที่เกิดขึ้นจริงช่วยเสริมซึ่งกันและกันตามลำดับเพื่อลดเงินลงทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสอดคล้องกับ สาริศา กุลภัทรธนโชต (2561) ที่เสนอในเรื่องนโยบายด้านกฎหมาย ระเบียบและนโยบาย ทั้งในเรื่องการผลิต การเชื่อมต่อระบบโครงข่ายไฟฟ้า และการจำหน่ายไฟฟ้า การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและระเบียบออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมตลาดเสรีการผลิตไฟฟ้า

การศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางที่ส่งผลต่อการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์เป็นความจำเป็นของโลกในขณะที่ภาวะโลกร้อนเพิ่มขึ้นส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและความต้องการพลังงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาและอุปสรรคที่พบเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ แนวทางการพัฒนาจึงต้องสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น จากการศึกษาเกิดองค์ความรู้รูปแบบการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ของผู้ผลิตประกอบด้วย 6Ps (6Ps Model) ประกอบด้วย Plan/Policy Process/Products Place Power of Participatory Public Relations Promotion

เอกสารอ้างอิง (References)

ชาณิกา ปัญจพุทธานนท์ และรัตพงษ์ สอนสุภาพ. (2559). ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ในประเทศไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 12 (11) : 11-12.

ณัฏรี ศรีดารานนท์ โสภา วิศิษฏ์ศักดิ์ และ โจเซฟ เคดารี. (2561). แนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการใช้พลังงานแสงอาทิตย์สำหรับอาคารในเขตร้อนชื้น. *วารสารสิ่งแวดล้อมสรรค์สร้างวินิจฉัย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 17 (2) : 12-13.

ณิชาภัทร วิสุทธิปราณี. (2560). แนวทางการจัดการระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พรพจน์ ศรีดัน. (2562). *พลังงานทดแทนกับแนวทางในการพัฒนาด้านพลังงานอย่างยั่งยืน.* กลุ่มวิจัยชุมชนและสิ่งแวดล้อม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2561). *การติดตามสถานภาพการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ของประเทศไทย.* กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน.

วิจัยกรุงศรี. (2564). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2564-2566: ธุรกิจผลิตไฟฟ้า.* สืบค้นเมื่อ 10กันยายน 2564. จาก https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/Energy-Utilities/Power-Generation/IO/io-power-generation-21.

สรรพร อุไรกุล. (2560). *นวัตกรรมยุคใหม่ ขับเคลื่อนได้ด้วยพลังงานหมุนเวียน.* สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2564. จาก https://www.greenpeace.org/thailand/story/2779/innovation-renewable-energy/.

ศรายุทธ์ จิตรพัฒนากุล และกฤษณะ จันทสิทธิ. (2564). ระบบสาธิตผลิตกระแสไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับชุมชนฐานรากระดับครัวเรือน. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 16 (1) : 87.

สาริศา กุลภัทรธนโชต. (2561). มาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมตลาดเสรีการผลิตไฟฟ้าด้วยโซลาร์รูฟในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัน.

BCPG Public Company Limited. (2018). พลังงานแสงอาทิตย์. สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2564.จาก https://www.bcpggroup.com/th/our-business/solar-power.

Greenpeace Thailand. (2017). *นวัตกรรมยุคใหม่ ขับเคลื่อนได้ด้วยพลังงานหมุนเวียน.* สืบค้นเมื่อ 12 กันยายน 2564. จาก ttps://www.greenpeace.org/thailand/story/2779innovation-renewable-energy/

Mayowa Ezekiel Akeju. (2021). Profitability Strategies of Solar Energy Businesses inLagos, Nigeria. Walden Dissertations and Doctoral Studies, College of Management and Technology. Walden University.

V Ignat. (2017). Innovation management in renewable energy sector. University of Applied Sciences Hof, Alfons-Goppel-Platz 1, Germany.

การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Delopment of Mathematics Problem Solving Taught by Tgt Technique with Flipped Classroom for the Student in Fifth Grade

ชุติมา เจตอธิการ[1] อุบลวรรณ ส่งเสริม[2]
Chutima Jetathikarn, Ubonwan Songserm

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนวัดปุรณาวาส สังกัดสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD), สถิติทดสอบค่าที แบบไม่อิสระจากกัน (t-test Dependent) ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): เทคนิค TGT; ห้องเรียนกลับด้าน; ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

Received: 2023-06-24 **Revised**: 2023-07-06 **Accepted**: 2023-07-12

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Faculty of Education, Silpakorn University. Corresponding Author e-mail: chutimajet@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Faculty of Education, Silpakorn University. e-mail: ubnwan.su@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to 1) Compare the mathematic problem solving taught before and after the TGT technique with flipped classroom concept in grade 5 students and 2) study students' grade 5 satisfactions towards the TGT technique with flipped classroom. The research sample Grade 5/1 students at Watpuranawas School who are studying in the second semester of the academic year 2022, 28 people. The instruments used for collecting data consisted of: 1) lesson plans, 2) the ability test in mathematic problem solving and 3) the satisfactions towards the TGT technique with flipped classroom. The statistical analysis employed were mean (M), standard deviation (SD) and t-test dependent. The results of the study were as follows 1) The mathematics problem solving taught ability of fifth grade students after learning by the TGT technique with flipped classroom higher than before learning at the significance level of .05. 2) The satisfactions of fifth grade students towards the TGT technique with flipped classroom were very high level.

Keywords: TGT technique; Flipped classroom; Mathematics problem solving

บทนำ (Introduction)

ตามร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ "สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน" ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเป้าหมายหลัก จำนวน 5 ประการ ประกอบด้วย การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน และการเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาคณิตศาสตร์ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนานักเรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ถึงแม้ว่าวิชาคณิตศาสตร์จะเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทางคณิตศาสตร์ของประเทศไทยตามที่กล่าวมา แต่การจัดการศึกษาในรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดปุรณาวาส ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรยังขาดทักษะกระบวนการ การแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การเชื่อมโยง และการคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากผลการทดสอบทางศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับประเทศ รายวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 พบว่า นักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.25 (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2565) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ในวิชาคณิตศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด (รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2564, 2565) จากการประชุมครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์โรงเรียนวัดปุรณาวาส (รายงานการประชุม PLC กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, 2565) พบว่าเนื้อหาที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนส่วนใหญ่มักมีปัญหา เรื่องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ จากประสบการณ์สอนของผู้วิจัยที่ได้ทำการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาเป็นเวลา 3 ปี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ปัญหาได้ เนื่องจากการสอนแบบเดิม ๆ ที่เน้นการบรรยาย จึงส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ได้ เพราะไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นจากส่วนใดก่อนและรู้สึกว่าการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เป็นเรื่องยาก จากปัญหาเกี่ยวกับการเรียนเรื่องการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยจึงได้คิดหารูปแบบวิธีการสอน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ เข้าใจ และวิเคราะห์โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้อย่างยั่งยืนและนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น จึงต้องอาศัยหลักกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT และแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้สูงขึ้น

จากปัญหาการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่กล่าวมา ครูต้องพัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คิดหาวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการแก้โจทย์ปัญหา และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยหลักการหรือวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียน หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT และแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน สามารถนำมาจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT (Team Game Tournament) หมายถึง เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือแข่งขันเป็นวิธีหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยโดยแต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 คน ที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน สมาชิกภายในกลุ่มจะศึกษาค้นคว้าและทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กระตุ้นและส่งเสริมการทำงานของเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่ม ให้สำเร็จตามเป้าหมาย ผู้เรียนได้อภิปราย ถาม ตอบซึ่งกันและกัน เพื่อให้เข้าใจบทเรียนหรืองานที่ได้รับมอบหมาย ต่อจากนั้นจะมีกิจกรรมการแข่งขันตอบปัญหา เพื่อสะสมคะแนนความสามารถของกลุ่ม โดยมีการจัดการแข่งขันภายในกลุ่มซึ่งแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน แล้วนำคะแนนที่สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนสะสมได้มารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ชนะ (สลาวิน, 1955) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ ใชสงคราม (2562) เรื่อง การพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับบาร์โมเดล (Bar Model) ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับบาร์โมเดล (Bar Model) สูงกว่าเกณฑ์และงานวิจัยของอุกฤษฎ์ ทองอยู่ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

นอกจากนี้แล้ววิธีการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เพราะเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่นักเรียนจะต้องศึกษาหาความรู้จากนอกห้องเรียนด้วยตนเอง โดยผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ครูเป็นผู้จัดทำขึ้น จากนั้นครูจะนำสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้มาใช้ทำกิจกรรมในชั้นเรียน โดยครูมีหน้าที่คอยให้คำแนะนำและตั้งคำถามให้นักเรียนร่วมกันแก้ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิด ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) การเรียนรู้ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน นักเรียนจะเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากคลิปวีดิโอจากที่บ้าน จะช่วยให้ใช้เวลาเรียนในห้องเรียนได้อย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่วนครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ ชี้แนะ รับฟังปัญหาของนักเรียน ทำให้ครูสามารถดูแลนักเรียนทุกคนได้อย่างทั่วถึง (วิจารณ์ พานิช. 2556) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพันธ์ วิบุลศิลป์ (2560) เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนเชิงรุกที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดขอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนเชิงรุกมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และงานวิจัยของสราญจิต อ้นพา (2561) เรื่อง การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับแนวคิด Flipped Classroom เพื่อเสริมสร้างความสามารถ

ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้หลังใช้แบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับแนวคิด Flipped Classroom ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิด ห้องเรียนกลับด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาร้อยละ เพื่อพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตสำหรับโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ เป็นวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบกลุ่มเดียว สอบก่อนเรียนและหลังเรียน (The One – Group Pertest-Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปุรณาวาส สังกัดสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 244 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนวัดปุรณาวาส สังกัดสำนักงานเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 28 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) ผลจากการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

จำนวน 2 ชั่วโมง พบว่า นักเรียนกลุ่มอ่อนใช้เวลาในการตอบคำถามนานกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นจึงได้มีการปรับเวลาให้มีความยืดหยุ่น สำหรับนักเรียนกลุ่มอ่อน นำแผนที่ปรับปรุงแล้ว ไปจัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านนำไปใช้จัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) กับนักเรียนจำนวน 25 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ซึ่งมีค่าความยากง่ายของแบบทดสอบก่อนเรียน อยู่ระหว่าง 0.41 - 0.71 และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบก่อนเรียนอยู่ระหว่าง 0.50 - 0.57 ค่าอำนาจจำแนก มีค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบก่อนเรียนอยู่ระหว่าง 0.35 – 0.67 และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบหลังเรียนอยู่ระหว่าง 0.48 – 0.74 และนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 0.71

3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิด ห้องเรียนกลับด้าน ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แล้วนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้เก็บรวบรวมผลกับกลุ่มตัวอย่างหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลการทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลัง ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบที แบบไม่อิสระจากกัน (t-test Dependent)

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียน โดยหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนทดลอง พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ย (M) เท่ากับ 13.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 8.65 หลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน นักเรียนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 7.43 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์จากคะแนนเฉลี่ย ด้วยสถิติทดสอบที พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยมีรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 1 : ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	M	SD	t-test	sig
ก่อนการจัดการเรียนรู้	28	48	13.75	8.65	11.80*	0.00
หลังการจัดการเรียนรู้	28	48	39.07	7.43		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.60, SD = 0.54) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีสอน (M = 4.74, SD = 0.48) ลำดับที่ 2 คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (M = 4.58, SD = 0.59) และลำดับสุดท้ายคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (M = 4.47, SD = 0.54)

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1

2. ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับที่มากที่สุด (M = 4.60, SD = 0.54) ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัย การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อนสมาชิกทุกคนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยสมาชิกสามารถศึกษาความรู้จากนอกห้องเรียนด้วยตนเอง นำความรู้มาทำกิจกรรมกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน และร่วมกันวิเคราะห์โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ตามขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกระทรวงศึกษาธิการ (2555) มาพัฒนาความสามารถในแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 2 วางแผนการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ดำเนินการแก้ปัญหา และขั้นที่ 4 ตรวจสอบ มาใช้ในการวางแผนการแก้โจทย์ปัญหาตามขั้นตอน ส่งผลให้นักเรียนสามารถหาวิธีการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพในข้อนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง โดยนักเรียนได้ทำงานและเรียนรู้ร่วมกัน โดยศึกษาจากสื่อการเรียนรู้ ทำใบงาน และใช้การจัดกิจกรรมกลุ่มแข่งขัน เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มคละความสามารถด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มละ 4 คน แต่ละกลุ่มมีนักเรียนที่มีความสามารถเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน (1 : 2 : 1) นักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนในการทำใบงาน โดยนักเรียนที่เรียนเก่งและปานกลางจะมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถ

นำความรู้มาอธิบาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับนักเรียนที่เรียนอ่อนได้ดี เนื่องจากนักเรียนอยู่ในวัยเดียวกัน สามารถสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้เข้าใจกว่าครูผู้สอน ซึ่งทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ สินพานนท์ (2554) ที่ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน เน้น การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักช่วยเหลือกัน คนที่เก่งกว่าจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เพราะยึดตามแนวคิดที่ว่า ความสำเร็จของสมาชิกทุกคนจะรวมเป็นความสำเร็จของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริลักษณ์ ใชสงคราม (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับบาร์โมเดล (Bar Model) พบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับบาร์โมเดล (Bar Model) สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับพรทิพย์ ยอดบุตรดี (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องทศนิยม โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาของโพลยาร่วมกับเทคนิคกลุ่มแข่งขัน (TGT) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการพัฒนาความสามารถ ในการแก้ปัญหา นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของกรวรรณ สืบสม และนพรัตน์ หมีพลัด (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ด้วยการบูรณาการเรียนการสอนรายวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียผ่าน (Google Classroom) พบว่า การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสราญจิต อ้นพา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับแนวคิด Flipped Classroom เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์คณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับแนวคิด Flipped Classroom ของนักเรียนอยู่ในระดับดี

2. จากผลการวิจัย พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเป็นการเรียนรู้ที่ทำงานเป็นทีม การช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่มสามารถ

ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถสมาชิกทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการถามตอบกันภายในกลุ่มอย่างสนุกสนาน ซึ่งในการปฏิบัติกิจกรรมบางครั้งนักเรียนที่อ่อนจะไม่กล้าถามคำถามกับครู แต่เมื่อใดที่นักเรียนได้เข้าทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนที่เรียนอ่อนสามารถให้เพื่อนที่เก่งช่วยอธิบายเนื้อหาในส่วนที่ไม่เข้าใจได้ และทำให้นักเรียนเริ่มตระหนักถึงเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น เพราะคนเก่งสามารถช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน สามารถทำคะแนนให้กลุ่มได้ ซึ่งสอดคล้องกับสุคนธ์ สินพานนท์ (2554) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน เน้นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักช่วยเหลือกัน คนที่เก่งกว่าจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เพราะยึดตามแนวคิดที่ว่า ความสำเร็จของสมาชิกทุกคนจะรวมเป็นความสำเร็จของกลุ่ม และสอดคล้องกับสลาวิน (1995) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มที่ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบเป็นรายบุคคลซึ่งสอดคล้องกับทิศนา แขมมณี (2562) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลดีต่อผู้เรียน คือ 1) มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น (greater efforts to achieve) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น (Long-term retention) มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้น และคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น 2) มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น (more positive relationships among students) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬามากขึ้น ใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่างความหลากหลาย การสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม 3) มีสุขภาพจิตดีขึ้น (greater psychological health) การเรียนรู้แบบร่วมมือให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความแปรผันต่าง ๆ

ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ ใชสงคราม (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับบาร์โมเดล (Bar Model) พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับบาร์โมเดล (Bar Model) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยนักเรียนเห็นด้วยมากในทุกด้าน เรียงลำดับคือ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านประโยชน์

ที่ได้รับจากการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกับ สราญจิต อ้นพา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับแนวคิด Flipped Classroom เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับแนวคิด Flipped Classroom อยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนเห็นด้วยในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานเป็นทีม นักเรียนจะใช้เวลาค่อนข้างมากในการแก้โจทย์ปัญหาในแต่ละข้อ ดังนั้นจึงควรจัดสถานการณ์ปัญหาที่มีความสอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน

1.2 จากผลการวิจัย การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้ ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค TGT ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เทคนิคอื่น ๆ เช่น บทบาทการโค้ช Active Learning อินโฟกราฟฟิก เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสื่อ ที่กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่การทำกิจกรรมในห้องเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

กรวรรณ สืบสม และนพรัตน์ หมีพลัด. (2560). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน(Flipped classroom) ด้วยการบูรณาการการเรียนการสอนรายวิชาเทคโนโลยีมัลติมีเดียผ่าน Google Classroom. กรุงเทพฯ : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยฯ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กิตติพันธ์ วิบุลศิลป์. (2560). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับทางร่วมกับ การเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. 2560 (ฉบับที่ 12) : 346-362.

ทิศนา แขมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 24. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม : ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ฝ่ายวิชาการ. (2565) รายงานการประชุม PLC กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2564. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนวัดปุรณาวาส.

ฝ่ายวิชาการ. (2565) รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2564. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนวัดปุรณาวาส.

พรทิพย์ ยอดบุตรดี. (2565). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เนื่องทศนิยม โดยใช้รูปแบบการแก้ปัญหาของโพลยา ร่วมกับเทคนิคกลุ่มแข่งขัน (TGT) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาหลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยรัชภัฏอุตรดิตถ์.

วิจารณ์ พานิช. (2556). ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสยามกัมมาจล.

ศิริลักษณ์ ใชสงคราม. (2562). การพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค TGT ร่วมกับบาร์โมเดล (Bar Model). วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2564). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). การวัดผลและประเมินผลคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สราญจิต อ้นพา. (2561). การพัฒนาการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWDL ร่วมกับแนวคิด Flipped classroom เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570.กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2554). การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2553). 21 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : ภาคพิมพ์.

Slavin, R.E. (1995). Cooperative Learning Theory Research and Practice. Needham Heights, Massachusetts : Simon and Schuster Company.

การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

The Development of Tourism Resources Potential and Cultural creative tourism activities in Khek Noi Subdistrict, Khao Kho District, Phetchabun Province

วิภารัศมิ์ พรพฤฒิพันธุ์[1] จุฬา เจริญวงค์[2] สดุดี คำมี[3]
Wipharat Phonphutthiphan, Chula Chalearnwong, Sadudee Kammee

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านเข็กน้อย 2) ศึกษาศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านเข็กน้อย 3) ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย และ 4) นำเสนอร่างรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน จำนวน 30 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในตำบลเข็กน้อย จำนวน 400 คน ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย พบว่าชาวเขาเผ่าม้ง มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น และยังคงดำรงอยู่กับชุมชน ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ ด้านอาหาร ด้านการแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านประเพณี ด้านภาษา ด้านอาชีพ ด้านความเชื่อ และด้านศิลปะพื้นบ้าน 2. ผลการศึกษาศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย พบว่ามีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม โดยมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจและโดดเด่น และยังเป็นศูนย์รวมชาวเขาเผ่าม้งที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยที่ยังคงวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีในแบบชนเผ่าม้งดั้งเดิม มีภูมิปัญญา และดำรงอยู่ตามกฎจารีตประเพณีของชาวเขาเผ่าม้ง และ 3. ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย พบว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับ

Received: 2023-05-19 **Revised**: 2023-07-05 **Accepted**: 2023-07-07

[1 2 3]สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
Department of Public Administration Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: wipharat.pho@pcru.ac.th

จากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความสวยงามของสภาพภูมิทัศน์โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว ความเพียงพอของร้านอาหาร และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้นักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะนักท่องเที่ยวได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้เป็น 3 ประเด็น ประกอบด้วย ด้านการบริการการท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม
คำสำคัญ (Keywords): ศักยภาพ; ทรัพยากรการท่องเที่ยว; กิจกรรมการท่องเที่ยว; วัฒนธรรม

Abstract

This research aims to 1) study the cultural identity of Ban Khek Noi Hmong people 2) study the potential of being a cultural creative tourist attraction of Hmong people Ban Khek Noi 3) study the needs of tourists in tourism management Cultural creations of the Hmong hill tribe Ban Khek Noi and 4) presenting a draft form and creative tourism activities for the culture of the Ban Khek Noi Hmong hill tribe people. The researcher conducted the study with a mixed research method consisting of qualitative research. There were key informants divided into 3 groups: public sector, private sector and community sector, totaling 30 people. and quantitative research with a sample of Tourists who come to travel in Khek Noi Subdistrict, 400 people, the researcher used statistics to analyze the data by finding the average. standard deviation and content analysis and interpretation to draw conclusions. The results showed that 1. The results of the study of the cultural identity of the Hmong hill tribe Ban Khek Noi found that the Hmong hill tribe have a distinctive cultural identity and still exists in the community, consisting of 8 aspects: food, dress Residential aspect, tradition, language aspect, profession aspect, belief aspect and folk art 2. The results of the study of the potential of being a cultural creative tourist attraction of the Hmong hill tribe Ban Khek Noi Found that it has the potential to be a creative cultural tourist destination. with an interesting and distinctive cultural identity It is also the largest center of the Hmong hill tribe in Thailand that still maintains their traditional way of life and traditions in the Hmong style, possesses wisdom and lives according to the customary rules of the Hmong hill tribes. And 3. The results of the study of tourists' needs in cultural creative tourism management of Hmong hill tribe Ban Khek Noi. It was found that tourists had the overall demand at the highest level. Sorted by the highest average of the first 3, namely the beauty of the overall landscape of the tourist attraction. adequacy of the restaurant and information publicity of tourist attractions. In this regard, the tourists gave their suggestions. The

tourists gave additional suggestions on culturally creative tourism. which the researcher has compiled into 3 issues consisting of tourism services Tourism public relations and the development of cultural and creative tourism.
Keywords: potential; tourism resources; tourism activities; culture

บทนำ (Introduction)

ตามที่ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในการเพิ่มศักยภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศ โดยการสร้างสิ่งจูงใจและการอำนวยความสะดวกที่เกื้อกูลต่อบรรยากาศการท่องเที่ยว ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวอันมีลักษณะโดดเด่นร่วมกันหรือจัดเป็นกลุ่มเดียวกันได้ เช่น กลุ่มธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสุขภาพ ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ "การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน" โดยตั้งเป้าหมายในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจรายสาขา ซึ่งวางแนวทางการพัฒนาภาคบริการและภาคท่องเที่ยว อีกทั้งจากการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ พ.ศ. 2557-2560 รายได้จากการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากแต่เทียบสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด แบบปริมาณลูกโซ่ยังมีมูลค่าที่น้อยอยู่ เนื่องจากที่ผ่านมาจังหวัดเพชรบูรณ์ ประสบปัญหาด้านการท่องเที่ยวหลายประการที่ส่งผลให้การขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่บรรลุเป้าหมายในการสร้างมูลค่าเพิ่มได้เท่าที่ควร เช่น แหล่งท่องเที่ยวชำรุดทรุดโทรมไม่เป็นที่ประทับใจ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก สินค้าและบริการไม่มีคุณภาพ การเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยวในเรื่องราคาสินค้า ปัญหาขยะ ความปลอดภัยด้านการจราจร ชีวิตและทรัพย์สิน การขาดการประชาสัมพันธ์ การกระจุกตัวนักท่องเที่ยวในบางแห่ง การขาดกิจกรรมในการสร้างแรงดึงดูด เป็นต้น (แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561-2565, กองแผนและงบประมาณ)

ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ถือว่าชุมชนวัฒนธรรมชนเผ่าม้งที่ใหญ่สุดในประเทศไทย เพราะมีสมาชิกอยู่อาศัยในชุมชนเดียวกันนี้เกือบ 20,000 คน เกือบ 2,000 หลังคาเรือนจนสามารถจัดตั้งเป็นตำบลได้ อีกทั้งมีวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชม และสามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้ แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ตำบลเข็กน้อย จะมีความโดดเด่นในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แต่ยังคงมีปัญหาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนขาดความต่อเนื่อง คณะกรรมการด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวขาดทักษะความรู้ในด้านการบริหารจัดการที่ดี ขาดการสร้างเครือข่ายความรู้ร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงรุก ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการมาเยือนของ

กลุ่มนักท่องเที่ยวต่าง ๆ ก่อเกิดผลในด้านเศรษฐกิจเพื่อสร้างงานสร้างอาชีพแก่คนในชุมชนและธุรกิจที่รองรับนักท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง และรูปแบบคณะทัวร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย
2. เพื่อศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย
3. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย
4. เพื่อนำเสนอรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน รวม 30 คน และวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวตำบลเข็กน้อย จำนวน 400 คน และวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Contest Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าและนำเสนอแบบพรรณนา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน โดยแบ่งดังนี้

2.1.1 ภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ สภาวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย ประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย สภาวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย เป็นต้น

2.1.2 ภาคเอกชน ได้แก่ หอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวเขาค้อ ผู้ประกอบการด้านที่พักแรม ผู้ประกอบการด้านร้านอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ประกอบการด้านสินค้าของที่ระลึก เป็นต้น

2.1.3 ภาคชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน และประชาชน ในพื้นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงตำบลเข็กน้อย

2.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth Interview) มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ อัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง และข้อคำถามเกี่ยวกับศักยภาพความพร้อมและองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง โดยใช้องค์ประกอบศักยภาพการท่องเที่ยว 6 A's ได้แก่ 1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) 2) ด้านเส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) 4) ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary service) 5) ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodation) และ 6) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความต้องการมีส่วนร่วมของชุมชน (Activities)

3.2 วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย โดยข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบมีมาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดคะแนนระหว่าง 1 ถึง 5 หมายถึง มีความต้องการจากน้อยที่สุดไปถึงมากที่สุดตามลำดับ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1.1 ดำเนินการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน ครั้งที่ 1 เพื่อชี้แจงเหตุผลความสำคัญและแนวทางการดำเนินการวิจัยในพื้นที่ของชุมชน ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

4.1.2 ดำเนินการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องด้านชาติพันธุ์ชาวเขาเผ่าม้ง และผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมของชาวเผ่าม้ง และเข้าพื้นที่สำรวจข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) จำนวน 30 คน โดยใช้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เปรียบเทียบกับข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ เพื่อยืนยันข้อมูลกับความเป็นจริงของชาวเขาเผ่าม้งในพื้นที่

4.1.3 ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามอัตลักษณ์ และทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามองค์ประกอบที่ได้กำหนดไว้

4.1.4 จัดประชุมเวทีชาวบ้าน ครั้งที่ 2 เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะยืนยันข้อมูลจากชุมชนตำบลเข็กน้อย พร้อมผลการประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าม้ง เพื่อยืนยันอัตลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของชาวเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย ที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

4.2 วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. ศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านเข็กน้อย

พบว่าตำบลเข็กน้อยปรากฏอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น และยังคงดำรงอยู่กับชุมชน ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านอาหาร

อาหารหลักของชาวเขาเผ่าม้งคือ ข้าวกินกับผัก พริก และเนื้อสัตว์ ต้มหรือทอดใช้เครื่องเทศ และสมุนไพรหลายชนิดรวมทั้งพริกไทย ตะไคร้ ผักชี กระเทียม หัวหอม สะระแหน่ และขิง โดยมีเมนูอาหารประจำของชาวม้งเข็กน้อย เช่น น้ำพริกม้งกับผักลวกผักสดเป็นอาหารที่มีส่วนผสมของมะเขือเทศ พริกสด ผักชี ปรุงรสด้วยเกลือ ไส้อั่วม้ง (ยู่จื่อ) เป็นอาหารที่มีส่วนผสมของเนื้อสามชั้น เนื้อหมู และเครื่องปรุง ทั้งนี้หากเป็นสูตรโบราณจะใส่ขิง จะมีทั้งรสเผ็ดและรสดั้งเดิม และอาหารที่ขึ้นชื่อที่สุดคือ ไก่ดำต้มสมุนไพร เป็นอาหารเพื่อสุขภาพที่นิยมบริโภคเฉพาะในกลุ่มชาติพันธุ์ม้งที่ประกอบด้วยพืชสมุนไพรท้องถิ่นชนิดต่าง ๆ มากกว่า 10 ชนิด โดยมีพืชสมุนไพรที่สำคัญและขาดไม่ได้ 5 ชนิด ได้แก่ ตะไคร้ เย้ชวนดั่ว จิงจูไฉ่ ว่านท้องใบม่วง และว่านน้ำเล็ก เป็นต้น

1.2 ด้านการแต่งกาย

ชาวม้งเข็กน้อย ประกอบด้วยม้งดำและม้งขาว เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเด่นชัดในด้านการแต่งกาย ที่สะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ การดำรงชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ สิ่งที่บ่งชี้ความแตกต่างระหว่างม้งดำและม้งขาว คือ การแต่งกายและฝีมือการทำผ้า “ม้งขาวจัดเจนงานปัก ม้งดำสันทัดงานเขียนเทียน” เครื่องแต่งกายของชนเผ่าม้ง นิยมสร้างลวดลายประดับด้วยลายปักที่ใช้เส้นด้ายสีสันสดใส แต่ชาวม้งจะไม่นิยมใช้สีแดงประดับบนเสื้อผ้า เพราะมีความเชื่อว่า สีแดงเป็นสีรุนแรง เป็นสีที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุไม่เป็นมงคลจะใช้เฉพาะในงานศพเท่านั้น

1.3 ด้านที่อยู่อาศัย

บ้านเรือนของชาวม้งเข็กน้อย จะนิยมตั้งบ้านเรือนติดกันเป็นแนวตลอดสองข้างทาง ตั้งแต่ปากทางเข้าหมู่บ้านทั้งสองข้างทาง ประกอบไปด้วยบ้านที่มีเนื้อที่ติดต่อกันเป็นผืนไม่มีรั้วกั้นในเนื้อที่ของแต่ละครอบครัว แต่เดิมจะเป็นการปลูกบ้านคร่อมดิน โดยปรับพื้นที่ให้เรียบทำเป็นพื้นแล้วปลูกบ้านคร่อมทับลงไป ใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น แต่ในปัจจุบันจะสร้างบ้านแบบคนพื้นราบ เป็นบ้านยกพื้น 2 ชั้น คลุมหลังคาด้วยกระเบื้องและสังกะสี เสาบ้านเป็นเสาปูน และรอบตัวบ้านเป็นเสาปูน ตัวบ้านปลูก คล่อมอยู่บนพื้นดินที่ทุบแน่น โดยใช้พื้นดินเป็นพื้นบ้าน ฝาบ้านเป็นไม้แผ่น มุงด้วย

คา มีห้องนอน กับห้องครัวในบ้าน บ้านจะมีขนาดใหญ่ เพราะอยู่อาศัยในลักษณะครอบครัวขยาย วัสดุส่วนใหญ่ใช้ไม้เนื้ออ่อน ผนังกั้นระหว่างห้องหรือบ้านทำใช้ลำไม้ไผ่ ผ่าคลี่เป็นแผ่น หลังคามุงด้วยหญ้าคาหรือใบจาก แต่เสาจะเป็นไม้เนื้อแข็ง แปลนเป็นแบบง่าย ๆ ตัวบ้านไม่มีหน้าต่าง เนื่องจากอยู่ในที่อากาศหนาวเย็น ใกล้กับประตูหลักจะมีเตาไฟเล็ก และแคร่ไม้ไผ่สำหรับนั่งหรือนอน เอาไว้รับแขก กลางบ้านจะเป็นที่ทำงานบ้าน เข้าไปในสุดด้านซ้ายจะเป็นเตาไฟใหญ่สำหรับทำอาหารเลี้ยงแขกจำนวนมาก บางบ้านจะมีครกไม้ใหญ่สำหรับตำข้าวเปลือก มีลูกโม่หินสำหรับบดข้าวโพด แป้ง ถั่วเหลือง ใกล้กับที่ทำงานจะมีกระบอกไม้ไผ่รองน้ำตั้งอยู่ สำหรับมุมบ้านฝั่งซ้ายมักจะกั้นเป็นห้องนอนของพ่อแม่กับลูก

1.4 ด้านประเพณี

ประเพณีฉลองปีใหม่ เรียกว่า “น่อเป๊โจ่วซ์” แปลว่ากินสามสิบ โดยถือเอาวันสุดท้ายคือ 30 ค่ำ ของเดือน 12 ในทุกปีเป็นวันส่งท้ายปีเก่า อยู่ในราวปลายเดือนพฤศจิกายน ถึง ธันวาคม ชาวม้งจะประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทุกคนจะสวมเสื้อผ้าชุดใหม่ ประดับเครื่องเงินสวยงาม เด็ก ๆ จับกลุ่มกันเล่นลูกข่าง และร้องรำทำเพลง หนุ่มสาวจะจับคู่กันโยนลูกช่วง พูดคุยกัน ประเพณีแต่งงาน ชาวม้ง จะไม่เกี้ยวพาราสี หรือแต่งงานกับคนแซ่ หรือตระกูลเดียวกัน เพราะถือเป็นพี่น้องกัน ชาวม้งนิยมแต่งงาน ในระหว่างอายุ 15-18 ปี เมื่อแต่งงานกันแล้วฝ่ายหญิงจะย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านของฝ่ายชาย ซึ่งนับเป็นการเพิ่มสมาชิกในครอบครัว ชายชาวม้งอาจมีภรรยาได้มากกว่าหนึ่งคน อยู่รวมกันในบ้านของฝ่ายสามี

ประเพณีกินข้าวใหม่ หรือที่เรียกว่า “กินข้าวใหม่ ดื่มเหล้าเขาวัว” จะทำกันในเดือนตุลาคมของทุกปี ข้าวใหม่คือข้าวที่ปลูกขึ้นมาเพื่อที่จะเซ่นถวายให้กับ ผีปู่ผีย่า จะเริ่มเกี่ยวได้เมื่อรวงข้าวสุกแต่ยังไม่เหลืองมาก นำข้าวเปลือกที่นวดเรียบร้อยแล้วมาคั่วให้เม็ดข้าวแข็ง และเปลือกข้าวแห้ง เพื่อให้สะดวกในการตำข้าว ในอดีตนั้นนิยมการตำข้าวด้วยครกกระเดื่อง เมื่อตำเสร็จเรียบร้อยก็จะนำข้าวมาหุงเพื่อเซ่นไหว้ผีปู่ผีย่า ทำโดยการนำไก่ตัวผู้มาเซ่นไหว้ตรงผีประตูก่อน เพื่อเป็นสิริมงคล และเพื่อให้การทำนาข้าวในปีต่อ ๆ ไปดี ส่วนการดื่มเหล้าเขาวัวนั้นเพื่อให้ผู้ชายชาวม้งได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กันหลังฤดูเก็บเกี่ยว การกินข้าวใหม่จะมีกับข้าว เช่น น่องไก่-หมู-เป็ด ประกอบการกินเพื่อเพิ่มความอร่อย จากนั้นก็จะมีการดื่มเหล้าเขาวัว ซึ่งการดื่มเหล้าเขาวัวนั้นตามประเพณีจะทำควบคู่กับกินข้าวใหม่ จะดื่ม 4 รอบ รอบแรก หมายถึง การร่วมโต๊ะ รอบที่ 2 เจ้าภาพแสดงการต้อนรับ รอบที่ 3 เข้าสู่ประเพณี รอบที่ 4 หมายถึงการผูกสัมพันธ์ไมตรีอันลึกซึ้ง โดยเจ้าภาพจะเป็นผู้รินเหล้าให้แขกดื่ม

1.5 ด้านภาษา

ชาวม้งเข็กน้อยยังคงใช้ภาษาม้งเพื่อสื่อสารในชีวิตประจำวันเป็นหลัก เป็นภาษาที่สื่อสารกันแล้วไม่มีหางเสียงนัก การสื่อสารของเขาค่อนข้างเป็นแบบทื่อ ๆ และใช้ภาษาแบบตรงไปตรงมา และเมื่อมีการติดต่อกับบุคคลภายนอกชาวม้งจะใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษากลางที่สามารถสื่อสารและเข้าใจตรงกัน

1.6 ด้านอาชีพ

ชาวม้งเข็กน้อยยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีระบบการผลิตแบบตัดฟันเผา คือ ใช้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งจนหมดความสมบูรณ์แล้วจึงย้ายพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่ทำไร่ของม้งจะอยู่นอกหมู่บ้าน บางครอบครัวต้องเช่าที่ของคนอื่น จึงต้องใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการขับขี่ ถ้าครอบครัวไหนไม่มีรถยนต์ก็ไปนอนค้างที่ไร่ และกลับบ้าน ในบางช่วงอาจจะสัปดาห์ละ 1 ครั้ง การเพาะปลูกทำเพียงปีละ 1 ครั้งเท่านั้น พืชที่ปลูกคือ ขิง กะหล่ำปลี กระชายดำ ข้าว ข้าวโพด ผัก ฟักทอง แตงกวา ถั่ว พริก อ้อย แต่ขิงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของม้ง ปลูกขิงในช่วงเดือนเมษายน พร้อมที่จะขายได้ในเดือนกันยายน กระชายดำเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่มีราคาดีกำลังเป็นที่นิยมของม้ง ส่วนข้าวชาวม้งจะปลูกเพื่อการบริโภคเท่านั้น นอกจากนี้ยังเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ วัว หมู ไก่ และเป็ด วัวเป็นสัตว์เลี้ยงเศรษฐกิจที่สำคัญของม้ง เนื่องจากราคาดี รองลงมาก็คือ เลี้ยงหมูไว้ขายและบริโภค เป็ดและไก่ม้งจะเลี้ยงเพื่อเป็นอาหารอย่างเดียว ทั้งนี้เนื่องจากม้งติดต่อกับคนพื้นราบจึงรับเอาวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจของคนพื้นราบมาใช้ ทำการค้าขาย เปิดร้านขายของใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เปิดร้านซ่อมรถยนต์ รถมอเตอร์ไซด์ในหมู่บ้าน เปิดร้านเสริมสวย เปิดร้านขายยา ซึ่งสามารถขายได้ดีที่สุดในชุมชน ม้งรับราชการเป็นส่วนน้อย

1.7 ด้านความเชื่อ

ชาวม้งเข็กน้อยแต่เดิมนับถือความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษ แต่หลังจากมีคนภายนอกเข้ามาเผยแพร่ศาสนา จึงทำให้ในปัจจุบันมีบางคนสนใจและไปนับถือศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธ อีกทั้งยังมีชาวบ้านบางคนได้เปลี่ยนการนับถือความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษเป็นการนับถือศาสนา เนื่องจากหากชาวม้งกระทำผิดต่อความเชื่อก็จะทำให้ตนเองเกิดอาการไม่สบาย ดังนั้นชาวบ้านที่เคยรับผลกระทบจากการนับถือความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษนั้นจึงได้กลายเป็นนับถือศาสนาคริสต์หรือศาสนาพุทธในเวลาต่อมา

1.8 ด้านศิลปะพื้นบ้าน

ชาวม้งเข็กน้อยมีความโดดเด่นในงานหัตถกรรมผ้าซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวม้ง ทั้งผ้าเขียนเทียน ผ้าปัก และการทำลูกช่วง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชาวเขาเผ่าม้งที่ยังคงอนุรักษ์ และสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น อีกทั้งลวดลายต่าง ๆ บนผ้าเกิดจากจินตนาการ เช่น ลายก้นหอย ลายเท้าช้าง ลายปักเหล่านี้จะปรากฏอยู่บนเสื้อผ้า ข้าวของเครื่องใช้ เช่น กระเป๋า ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน เป็นเอกลักษณ์ที่หลายคนเรียกว่า กราฟิกม้ง เป็นต้น

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านเข็กน้อย

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับศักยภาพความพร้อม และองค์ประกอบที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง โดยใช้องค์ประกอบศักยภาพการท่องเที่ยว 6 A’s สรุปผลได้ดังนี้

ผลจากการสัมภาษณ์ พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่าตำบลเข็กน้อย เป็นชุมชนแห่งวัฒนธรรมและเป็นศูนย์รวมชาวเขาเผ่าม้งที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และยังคงมีวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณีในแบบชนเผ่าม้งดั้งเดิม มีภูมิปัญญา และดำรงอยู่ตามกฎจารีตประเพณี

ของชาวไทยภูเขา เนื่องจาก มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและโดดเด่นเป็นอย่างมาก มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เช่น งานประเพณีปีใหม่ม้งที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน มีการแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกายของชาวเขาเผ่าม้ง เป็นต้น

“บ้านเข็กน้อย หมู่ที่ 4 ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบภายใต้โครงการไทยนิยมยั่งยืน แม้ว่านักท่องเที่ยวจำนวนมากจะรู้จัก “บ้านเข็กน้อย” เป็นอย่างดีอยู่แล้ว แต่เมื่อได้เข้าร่วมโครงการ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” เรื่องราวต่างๆ ที่เป็นเสน่ห์ของที่นี่ ก็ได้รับการบอกเล่ามากขึ้น งานฝีมือต่างๆ ได้รับการพัฒนาเพื่อให้เป็นของขวัญของฝากที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน เป็นโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งดีงามร่วมกันมากยิ่งขึ้น (ประดิษฐ์ หลวงจอก, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2564)

“อาหารขึ้นชื่อของ“บ้านเข็กน้อย” คือ “ไก่ดำ” เป็นไก่ที่ดำทั้งตัว ขา ปีก หนัง และเล็บ ถือเป็นอาหารที่สุดยอดเมนู โดยจะต้มกับสมุนไพรสำคัญคือ ใบจิงจูฉ่าย โดยคนที่นี่เชื่อกันว่าเป็นหนึ่งในเมนูบำรุงกำลังชั้นเยี่ยม หากมีแขกคนพิเศษมาเยี่ยมเยือน เป็นสำรับที่ต้องเรียกว่าพลาดไม่ได้ทีเดียว” (สมชาย ลีปัญญากุล, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2564)

“คนในชุมชนต้องเกิดการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของตนเอง ต้องมีการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อเกิดการดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมต้องให้ความร่วมมือกันแบบบูรณาการ ต้องพัฒนาและเสริมสร้างแหล่งศึกษาเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว เสนอแนะให้หลายภาคส่วนร่วมกันจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจมีการคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว” (ธงชัย กฤตยามงคลชัย, สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2564)

ผลการศึกษาองค์ประกอบสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย โดยใช้แนวคิดองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของ พยอม ธรรมบุตร (2549) 6A’s ได้ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Attractions) พบว่าตำบลเข็กน้อยมีความพร้อมที่จะให้ประสบการณ์ที่ประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว มีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น การแต่งกายประจำเผ่า การละเล่นฟอมูล่าม้ง ภาษาม้ง อาหารพื้นถิ่นที่เป็นสูตรเฉพาะ และประเพณีปีใหม่ม้งที่ได้มีการรวบรวมศิลปวัฒนธรรมการละเล่นต่าง ๆ มาให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมและทดลองปฏิบัติ

3.2 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) พบว่า มีความสะดวกสบายเป็นอย่างมาก และสามารถเข้าถึงได้วิธีการเดินทางโดยพาหนะส่วนตัวและรถโดยสารประจำทาง

3.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Amenities) พบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวนั้นมีความเพียงพอและเหมาะสม เช่น ร้านอาหาร ที่พัก ที่จอดรถ รวมทั้งการคมนาคมภายในชุมชน

3.4 การบริการเบ็ดเตล็ด (Ancillary) พบว่านักท่องเที่ยวสามารถโทรเข้ามาสอบถามข้อมูลหรือเดินทางเข้ามาขอข้อมูลได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อยหรือผ่านทางเฟสบุ๊คของหน่วยงานได้ แต่ก็มีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่จะสอบถามข้อมูลจากร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านขายของที่ระลึก หรือที่พักแรม ซึ่งการสอบถามจากสถานที่ดังกล่าวนี้จะทำให้ทราบข้อมูลแบบชัดเจน และในบางสถานที่ไม่ได้มีอยู่ในอินเทอร์เน็ต

3.5 ด้านที่พัก (Accommodation) พบว่าที่พักส่วนใหญ่จะเป็นที่พักแบบโฮมสเตย์ รีสอร์ทเล็ก ๆ ในหมู่บ้านเท่านั้น ไม่มีโรงแรมขนาดใหญ่ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะนิยมเที่ยวแบบไม่ค้างคืน จะนิยมไปพักในตำบลแคมป์สน ตำบลเขาค้อมากกว่า

3.6 ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activities) พบว่านักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวในช่วงเทศกาลปีใหม่ม้ง ที่จัดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม-มกราคมของทุกปี ซึ่งภายในงานจะมีกิจกรรมการโยนลูกช่วง ลูกข่าง รถไม้หรือฟอมูล่าม้ง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการละเล่นนี้ รวมถึงมีการสาธิตวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขาเผ่าม้ง มีสาธิตการประกอบอาหารที่ขึ้นชื่อของชาวม้ง เช่น ไก่ดำต้มสมุนไพร ไส้อั่วม้ง และพิซซ่าม้ง ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสถึงเสน่ห์ของบ้านเข็กน้อย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว สรุปผลได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็น เพศชาย จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 มีสถานภาพโสด จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 มีอายุระหว่าง 20-29 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.25 มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 58.50 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47.25 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 60.75 และมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 ส่วนใหญ่เป็นการมาเที่ยวครั้งแรก จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 61.75 มาพร้อมกับหน่วยงาน จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.25 มีผู้ร่วมเดินทาง 1-3 คน จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 ไม่พักค้างคืน จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 2,001-4,000 บาท จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 และนักท่องเที่ยวจะกลับมาเที่ยวซ้ำ จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 80.75 ตามลำดับ

ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปผลได้ว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.27, S.D. = .15) เมื่อพิจารณาตามรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความสวยงามของสภาพภูมิทัศน์โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = .71) ความเพียงพอของร้านอาหาร ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = .68) และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.40, S.D. = .66) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปผลได้ว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.26, S.D. = .71) เมื่อพิจารณาตามรายข้อโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ เยี่ยมชมชุมชนนวัตวิถีบ้านเข็กน้อย ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = .79) เยี่ยมชมการแสดง รำแคน ระบำกระด้ง ระบำขลุ่ย ฯลฯ ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = .81) และเที่ยวชมผาตัด ($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = .85) ตามลำดับ

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4. นำเสนอร่างรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง

ตารางที่ 1 รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย

เวลา	กิจกรรม	ความสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย	
		ลักษณะ	ด้าน
08.00 น.	- กล่าวต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่แต่งกายด้วยชุดประจำชนเผ่า - แนะนำความเป็นมาของบ้านเข็กน้อย	- แต่งกายด้วยชุดประจำเผ่า	- การแต่งกาย
08.30 น.	เดินทางไปยังหมู่บ้านวัฒนธรรมเข็กน้อยด้วยรถนำเที่ยวของชุมชน - มัคคุเทศก์ท้องถิ่นแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวและพูดคุยทั่วไป	- รถนำเที่ยว - คำทักทาย คำสนทนาสั้นด้วยภาษาถิ่น	- อาชีพ - ภาษา
09.00 น.	เดินทางถึงหมู่บ้านวัฒนธรรมเข็กน้อย - มัคคุเทศก์แนะนำเส้นทางการท่องเที่ยว/การปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยว/ข้อห้ามต่างๆ	- ข้อห้ามของหมู่บ้าน	- ความเชื่อ
09.30 น.	เยี่ยมชมวิสาหกิจชุมชนผ้าเขียนเทียนซีม้ง - กิจกรรมผ้าเขียนเทียน - กิจกรรมผ้าปักเข็กน้อย (เครื่องแต่งกาย) - กิจกรรมผ้าปักเข็กน้อย (ลูกช่วง)	- ผ้าปักลายต่างๆ - ผ้าเขียนเทียน การทำลูกช่วง	- การแต่งกาย - ศิลปะพื้นบ้าน - อาชีพ
11.00 น.	เยี่ยมชมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีต้นแบบบ้านเข็กน้อย - การแสดงระบำม้งต้อนรับนักท่องเที่ยว	- ของใช้ในชีวิตประจำวัน - ระบำม้ง	- การแต่งกาย - ศิลปะพื้นบ้าน - อาชีพ

	- ฐานการเรียนรู้ที่ 1 ภาษา - ฐานการเรียนรู้ที่ 2 การแต่งกายชนเผ่า	- การฝึกสนทนาสั้นๆ ด้วยภาษาม้ง - สาธิตการแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่า	- ภาษา
12.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	- อาหารพื้นถิ่นของชาวเขาเผ่าม้ง เช่น ไก่ดำสมุนไพร ไส้อั่วม้ง เป็นต้น	- อาหาร
13.00 น.	- ฐานการเรียนรู้ที่ 3 การละเล่น	- การโยนลูกช่วง - การยิงธนู - รถฟอร์มูล่าม้ง	- ประเพณี - ภูมิปัญญาชาวบ้าน
14.00 น.	- ฐานการเรียนรู้ที่ 4 อาหารพื้นถิ่น	- จั่วม้งลืมผัว - น้ำพริกนักรบ - ยู่จื่อ ไส้อั่วม้ง - น้ำผึ้งดองขิง - ไก่ดำต้มสมุนไพร	- อาหาร
15.00 น.	- ฐานการเรียนรู้ที่ 5 ดนตรีพื้นเมือง	- สาธิตการเล่นเครื่องดนตรี	- ศิลปพื้นบ้าน
16.00 น.	- เดินทางไปยังจุดชมวิวดอยตั่วเพ่งเพื่อถ่ายภาพบรรยากาศยามเย็น	รถนำเที่ยว	- อาชีพ
18.00 น.	- เดินทางกลับยังจุดแรกรับ - มัคคุเทศก์กล่าวขอบคุณนักท่องเที่ยว และรับฟังข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยว	รถนำเที่ยว	- อาชีพ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจ การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อยกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในตำบลเข็กน้อย โดยงานวิจัยนี้ได้นำเสนอมุมมองเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งกับการท่องเที่ยว เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชาวเขาเผ่าม้ง มีประเพณีและวัฒนธรรมตลอดทั้งความเชื่อเป็นของตนเองสืบมาแต่บรรพบุรุษ เช่น ประเพณีแต่งงาน ประเพณีกินข้าวใหม่ของม้ง รวมถึงการใช้ภาษาม้ง การรับประทานอาหารม้ง การผลิตและ

การแต่งชุดม้ง การนับถือผีบรรพบุรุษ และการรักษาโรคโดยวิธีพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เป็นต้น ดังนั้น วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธ์ม้งจึงเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านและยังคงสืบทอดไว้ได้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศกนก ชุ่มประดิษฐ์ และจิราพร ขุนศรี (2560) ที่ให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ทางการท่องเที่ยวค่อนข้างมากเนื่องจากเป็นส่วนที่สื่อถึงความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรากฐานสำคัญในการกำหนดตำแหน่งแบรนด์ของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของตำบลเข็กน้อยนั้นสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อยได้ เนื่องจากภายในชุมชนมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น มีวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยังมีการสืบทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิวาพร พยัคฆนันท์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชนผ้าไหมทอมือ ตำบลสวาย อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่กล่าวว่าปัจจัย จูงใจจากตัวแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลตัดสินใจเลือกเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวใดแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งเป็นการเฉพาะเพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้น การประเมินว่าแหล่งท่องเที่ยวใดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะพิจารณาองค์ประกอบด้านพื้นที่ คือ ทรัพยากรที่มีลักษณะเฉพาะหรือมีความเป็นเอกลักษณ์ มีประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานที่มีความเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นชุมชน ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี สมใจ และพันธุ์รวี ณ ลำพูน (2563) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่กล่าวว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการในเรื่องกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากที่สุด โดยเฉพาะมีความต้องการความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและมีความต้องการที่พักในแหล่งท่องเที่ยวน้อยที่สุด และรูปแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านเข็กน้อย และรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยววัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งเข็กน้อยที่เหมาะสม ได้ออกแบบเป็นโปรแกรมนำเที่ยว 1 วันที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนโดยคนในชุมชนได้มามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชนด้วยเช่นกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโอปอล์ รังสิมันตุชาติ และทิพาพร โพธิ์ศร (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นคอรุม จังหวัดอุตรดิตถ์ กล่าวว่างานวิจัยนี้ได้เกิดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมที่จำนวน 4 กิจกรรม คือ 1. กิจกรรม ชั่วโมงลงมือทำ ทำของที่ระลึก “ประติมากรรม เครื่องปั้นดินเผานูนต่ำ” ภาพสะท้อนประเพณีต่าง ๆ ของตำบลคอรุม 2. กิจกรรมชั่วโมงลงมือทำของที่ระลึก “ประติมากรรมลอยตัว ตุ๊กตาหาบจังหัน” 3. กิจกรรมท่องเที่ยววัดกองโค“ ตามรอยพุทธวิถีลาวเวียง หาบ จังหัน” และ 4. กิจกรรมท่องเที่ยววัดกองโค “ตามรอยพุทธวิถีลาวเวียง ต้นผึ้ง” ทั้งนี้เป็นผลที่ได้องค์ประกอบ ที่สำคัญในการเดินทางท่องเที่ยวและจากการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 5 ด้าน จึงเกิดการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้ง ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ส่งเสริมให้ชาวเขาเผ่าม้ง ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น ผ้าเขียนเทียน ผ้าปักลาย เครื่องประดับเงิน หรือการถนอมอาหารแบบดั้งเดิม ซึ่งจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนได้มากยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมสนับสนุนให้คนในชุมชนมาร่วมอบรมเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างรายได้อีกทาง

1.2 ควรสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในท้องถิ่นโดยเฉพาะสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมภายในตำบลเข็กน้อย โดยเฉพาะการจัดการท่องเที่ยวที่ไม่ใช่เป็นการมุ่งหารายได้ที่เน้นตัวเงินเป็นสำคัญ แต่ให้ชุมชนได้มองถึงความยั่งยืนของชุมชนโดยเฉพาะวัฒนธรรม ประเพณี รวมไปถึงวิถีชีวิต และความเชื่อ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมของชุมชนเป็นหลัก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายพื้นที่เป้าหมายให้ครอบคลุมชุมชนชาวเขาเผ่าม้งในตำบลต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมชาวเขาเผ่าม้ง เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมนั้นเป็นเสน่ห์ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ที่มีความสนใจเฉพาะโดยในปัจจุบันและอนาคตที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

2.2 ควรศึกษาความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดของนักท่องเที่ยวต่อแนวทางการพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอเขาค้อ เพื่อนำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตำบลเข็กน้อย ได้ทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

เกศกนก ชุ่มประดิษฐ์ และจิราพร ขุนศรี. (2560). การวิเคราะห์อัตลักษณ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.* 12(2),121-143

ธงชัย กฤตยามงคลชัย. (2564, 23 กุมภาพันธ์). นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว เขาค้อ [บทสัมภาษณ์].

ประดิษฐ์ หลวงจอก. (2564,18 มกราคม).พัฒนาการจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ [บทสัมภาษณ์].

พยอม ธรรมบุตร. (2549). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิวาพร พยัคฆนันท์, อัครเดช สุพรรณฝ่าย, พรรณนิการ์ กงจักร, พุฒิพงษ์ รับจันทร์, อาภาพร บุญประสพ และรุจิเรศ รุ่งสว่าง.(2564). การพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวชุมชนผ้าไหมทอมือ ตำบลสวาย อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารธรรมศาสตร์.* ปีที่ 40 ฉบับที่ 2.130-156

สมชาย ลีปัญญากุล. (2564, 23 กุมภาพันธ์). ผู้ใหญ่บ้านตำบลเข็กน้อยหมู่ที่ 11 [บทสัมภาษณ์].

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์. (2561). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 – 2565)* : กองแผนและงบประมาณ

อัญชลี สมใจ และพันธุ์รวี ณ ลำพูน. (2563). พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. *ศิลปศาสตร์ปริทัศน์* 15(2) กรกฎาคม-ธันวาคม 2563

โอปอล์ รังสิมันตุชาติ และทิพาพร โพธิ์ศร. (2564). การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นคอรุม จังหวัดอุตรดิตถ์. *Journal of Modern Learning Development*. Vol. 6 No. 3 May - June 2021

แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อความยั่งยืนขององค์กรพัฒนาเอกชน (กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก

Guidelines for the Development of Sustainable Human Resource Management in Non-Governmental Organizations (Social Enterprises) in Tak Province

ประยูร อัสสกาญจน์[1] ขจรอรรถพณ พงศ์วิริทธิ์ธร[2] วลัยลักษณ์ พันธุรี[3]
วีรพงษ์ สุทาวัน[4] ศิกาญจน์มณี ไซเออร์ส[5]
Prayoon Asakan, Kajornatthapol Pongwiritthon, Walailak Panturee,
Weerapong Sutawan, Sikarnmanee Syers

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาความยั่งยืน การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์กรพัฒนาเอกชน (กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก ตามปัจจัยส่วนบุคคลเพื่อหาแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนในองค์กรพัฒนาเอกชน(กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรองค์กรธุรกิจเพื่อสังคมในจังหวัดตาก โดยไม่ทราบกลุ่มจำนวนประชากร ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างเพื่อมาเป็นตัวแทน การศึกษาแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบโควตา จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ ค่าที ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์และ

Received: 2023-06-28 **Revised:** 2023-07-18 **Accepted:** 2023-07-22

[1] คณะบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, Faculty of Business Administration, Northern College

[2] คณะไอคิวอาร์เอ บริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยจีโอมาติก้า, มาเลเซีย, คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, IQRA Business School, University of Geomatika, Malaysia. Faculty of Business Administration, Northern College. Corresponding Author e-mail: tok2029@gamail.com

[3] คณะบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, Faculty of Business Administration, Northern College

[4] หน่วยศัลยศาสตร์ระบบทางเดินปัสสาวะ ภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช, Division of Urology, Department of Medicine, Faculty of Medicine, Vajira hospital. Navamindhradiraj University

[5] คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น, Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan, Khon Kaen Campus

การพัฒนาความยั่งยืนในภาพรวมโดยรวมอยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในการศึกษาพบว่า ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเชื้อชาติที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในกิจการเพื่อสังคม จังหวัดตาก แตกต่างกัน ในด้านกระบวนการสรรหา ด้านกระบวนการบริหารค่าตอบแทน และด้านกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ และตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในกิจการเพื่อสังคม จังหวัดตาก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
คำสำคัญ (Keywords): การจัดการทรัพยากรมนุษย์; องค์กรพัฒนาเอกชน; กิจการเพื่อสังคม

Abstract

This research aims to provide a descriptive analysis of the level of opinions regarding human resource management and sustainable development in non-governmental organizations (social enterprises) in Tak Province. The objective is to compare these opinions based on personal factors and identify sustainable human resource management guidelines for social enterprises in Tak Province. The study population consisted of social enterprise personnel in Tak Province, and a non-probabilistic sampling method using random sampling was employed to select a quota sample of 250 individuals. Questionnaires were used as checklists, employing a 5-level estimation scale. Quantitative data analysis included descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, as well as test statistics such as t-value and one-way variance. The findings revealed that the overall level of opinions on human resource management and sustainable development was high. The study also demonstrated that different races among the respondents had varying effects on human resource management in social enterprises, specifically in the recruitment process, compensation management process, and performance appraisal process. On the other hand, the data classified by gender, age, and positions did not show any statistically significant differences in their impact on human resource management in social enterprises in Tak Province, at a significance level of 0.05.
Keywords: Human Resource Management; Non-Governmental Organizations; Social Enterprises

บทนำ (Introduction)

ในปี พ.ศ. 2562 ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 เรื่องการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยกำหนดไว้ว่า กิจการที่จะจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมตามพระราชบัญญัตินี้ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อสังคมเป็นเป้าหมายหลักของกิจการ และต้องมีลักษณะ

ตามที่พระราชบัญญัติได้กำหนดไว้ซึ่งตาม (4) ได้กำหนดไว้ว่าวิสาหกิจเพื่อสังคมต้องมีการกำกับดูและกิจการที่ดี (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม, 2562) อันเกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการเพื่อให้ดำเนินกิจการด้วยความราบรื่นเพื่อให้ผลการดำเนินกิจการเป็นไปเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ โดยสำนักงานสร้างเสริมกิจการเพื่อสังคม (สกส.) เป็นอีกหนึ่งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพว่าด้วยการจัดตั้งสำนักงานสร้างเสริมกิจการเพื่อสังคมแหล่งชาติ 2553 เพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนแม่บทว่าด้วยการสร้างเสริมกิจการเพื่อสังคม พ.ศ. 2553-2557 ตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีเป้าหมายสำคัญในการกระตุ้น สนับสนุน ประสานความร่วมมือเพื่อให้กิจการเพื่อสังคมและพัฒนาเป็นเครือข่ายกิจการเพื่อสังคมทั่วประเทศไทย รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมการประกอบการจากบุคคลทั่วไปที่มีจุดมุ่งหมายในการทำธุรกิจที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้เกิดแรงบันดาลใจและสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับทุกคนสามารถมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและนำพาสังคมโดยรวมให้ดีขึ้น (สำนักงานสร้างเสริมกิจการเพื่อสังคมแห่งชาติ, 2562)

ปัจจุบันธุรกิจเพื่อสังคม หรือกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) มีความสำคัญกับสังคมไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นกิจการที่มีจุดมุ่งหมายหลักในการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลไกการบริหารจัดการที่ดีของภาคธุรกิจมาบวกกับความรู้และนวัตกรรมสังคม อันมีความยั่งยืนทางการเงินจากรายได้หลักที่มาจากสินค้าหรือบริการโดยไม่ต้องพึ่งพาเงินบริจาค และมีการนำผลกำไรที่เกิดขึ้นลงทุนซ้ำเพื่อขยายผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้น ภายใต้การดำเนินการอย่างโปร่งใส ตามหลักธรรมมาภิบาล โดยการดำเนินการธุรกิจเพื่อสังคมนี้มีมักจะทำงานร่วมกับผู้ด้อยโอกาส เนื่องจากกิจการเพื่อสังคมมีหลากหลายรูปแบบจึงสามารถเกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย เช่น อาหาร ระบบบริการสาธารณะ สิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการดำเนินกิจการที่ส่งผลกระทบต่อสังคม (สำนักงานสร้างเสริมกิจการเพื่อสังคมแห่งชาติ, 2562) ธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย (State of social Enterprise in Thailand) โดย บริติช เคาน์ซิล และคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (UNESCAP) เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก สำหรับรายงานฉบับประเทศไทยได้จัดทำด้วยความร่วมมือของสมาคมธุรกิจเพื่อสังคมและสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย รายงานฉบับดังกล่าวให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์ในปัจจุบันของธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อประโยชน์สำหรับองค์กรต่าง ๆ ในการออกแบบมาตรการที่จะส่งเสริมการเติบโตของธุรกิจเพื่อสังคม ดังกล่าวผลจากการศึกษาได้รับการพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศการพัฒนาธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย และผลการรายงานพบว่า ธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศไทยดำเนินกิจการด้านการเกษตร การศึกษา และสุขภาพมากที่สุด โดยมีการสร้างผลกระทบทางสังคมต่อกลุ่มผู้รับผลประโยชน์ที่หลากหลายรวมถึงข้อเสนอแนะทางนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ธุรกิจเพื่อสังคมสามารถสร้างผลกระทบทางสังคมที่กว้างขวางขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคมเป็นการทั่วไป การ

จัดทำข้อมูลและงานวิจัยเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคมให้มากขึ้น การสนับสนุนให้ธุรกิจเพื่อสังคมสามารถสื่อสารผลกระทบทางสังคมที่องค์กรสร้าง นำกฎหมายไปสู่การปฏิบัติในการส่งเสริมระบบนิเวศการประกอบการเพื่อสังคม เช่น การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่นักลงทุนบุคคล และการขยายแหล่งเงินทุนให้ธุรกิจเพื่อสังคมสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น (British Council, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับผลการดำเนินการธุรกิจกับผลการดำเนินธุรกิจเพื่อการกุศลขององค์กรพัฒนาเอกชนภายในจังหวัดตากแต่ทั้งนี้ในการดำเนินธุรกิจพบว่ามีปัญหาที่แตกต่างกันไปไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ในการดำเนินวิสาหกิจ หรือแม้กระทั่งการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐซึ่งพบข้อจำกัดในการดำเนินงานและส่งผลให้การดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมไม่มีความราบรื่นและขาดสเถียรภาพในการบริหารจัดการ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการบริหารจัดการภายใต้หลักการบริหารทรัพยากร จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างโครงสร้างการบริหารภายในเพื่อรองรับกับปัญหาในการดำเนินงานอันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอกองค์กร โดยหลักการดำเนินธุรกิจต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างรวมกันจึงจะเกิดกิจกรรม และสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือการบริหารทรัพยากรมนุษย์ อันสอดคล้องกับแนวคิดของ พัชรกันต์ นิมิตรศดิกุลและวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์, (2559) ที่ได้ศึกษากระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยได้กำหนดกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ไว้ 7 กระบวนการ ซึ่งประกอบด้วย 1) กระบวนการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ 2) กระบวนการสรรหา 3) กระบวนการคัดเลือก 4) กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 5)กระบวนการบริหารค่าตอบแทน 6) กระบวนการให้สวัสดิการ 7) กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ในการขับเคลื่อนธุรกิจขององค์กรเอกชนให้ประสบความสำเร็จจังหวัดตาก เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจเพื่อสังคมเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งสิ้น 10 องค์กรซึ่งนับว่าเป็นจำนวนมากสำหรับพื้นที่หนึ่งอำเภอและจากการศึกษารายงานผลการดำเนินงานขององค์กรพัฒนาเอกชนทั้ง 10 แห่งเหล่านี้พบว่า ในแต่ละแห่งยังคงมีปัญหาด้านการบริหารภายในองค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีความหลากหลายด้านเชื้อชาติและประสบการณ์การทำงาน รวมทั้งวุฒิการศึกษาที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานส่งผลให้การดำเนินงานขัดต่อความสามารถและศักยภาพของบุคคล จึงจำเป็นต้องลดข้อผิดพลาดอันเป็นผลมาจากการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งความหลากหลายดังกล่าวหล่อหลอมให้บุคคลมีกระบวนการคิดและการแสดงออกมาเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งความหลากหลายของคนมีแนวโน้มว่าจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาระดับองค์การและระดับประเทศได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์การย่อมมีสภาพแวดล้อมเรื่องความหลากหลายของบุคคลากร ซึ่งส่งผลให้มีความต้องการและแรงจูงใจในการทำงานที่แตกต่างกัน มีลักษณะการเรียนรู้และการพัฒนาที่ไม่เหมือนกัน ความหลากหลายของบุคลากรดังกล่าวอาจจะกลายเป็นปัญหาขององค์การได้ถ้าหากว่าผู้บริหารองค์การไม่เรียนรู้และเข้าใจในเรื่องนี้ ในทางกลับกัน หากผู้บริหารยอมรับและตระหนักถึงความสำคัญเรื่องความหลากหลายของบุคลากรในองค์การว่ามีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์การ และสามารถบริหารจัดการความแตกต่างหลากหลายของบคุลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้บุคลากรแสดงความสามารถหรือความเก่ง (Talent) ของแต่ละคนออกมาสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การ รวมทั้งสามารถปรับตัวและทำงานรวมกันบนความ

แตกต่างหลากหลายได้ นอกจากนั้นความหลากหลายของบุคลากรดังกล่าวก็อาจจะกลายเป็นจุดแข็งหรือความได้เปรียบใน เชิงของการปรับตัว (Adaptive Advantage) ขององค์การ อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์การ

จากบริบทที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงทำให้คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนในกิจการเพื่อสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในกิจการเพื่อสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และหาแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในกิจการเพื่อสังคมขององค์กรพัฒนาเอกชนอย่างยั่งยืน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยทำการศึกษาเพื่อให้ผู้บริหารขององค์กรเรียนรู้และตระหนักถึงความหลากหลายของบุคลากรและเรียนรู้เรื่องการบริหารทรัพยากรบุคคลบนความหลากหลาย เพื่อจะได้นำไปปรับใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลของหน่วยงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนขององค์กรเอกชนพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตากให้มีประสิทธิภาพ มีความพร้อมในการพัฒนาสังคมมากยิ่งขึ้นมีเป้าหมายและประสบความสำเร็จจากการการลงทุนรวมถึงสามารถนำไปประยุกต์กับการลงทุนอื่นๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ได้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาความยั่งยืนองค์กรพัฒนาเอกชน (กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์องค์กรพัฒนาเอกชน (กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนในองค์กรพัฒนาเอกชน(กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยออกแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะการสำรวจ (Survey Research) ซึ่งการวิจัยเชิงพรรณนา โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์การพัฒนาความยั่งยืนขององค์กรพัฒนาเอกชน(กิจการเพื่อสังคม) ดังนี้ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ 1) กระบวนการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ 2) กระบวนการสรรหา 3) กระบวนการคัดเลือก 4) กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 5) กระบวนการบริหารค่าตอบแทน 6) กระบวนการให้สวัสดิการ 7) กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาความยั่งยืน ได้แก่ 1)ด้านการพัฒนาบุคลากร 2) ด้านความสัมพันธ์กับพนักงาน 3) ด้านการรักษาพนักงาน 4) ด้านความผูกพันของพนักงาน และ 5)

ด้านการให้คุณค่ากับพนักงาน ซึ่งการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสามารถที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรองค์กรธุรกิจเพื่อสังคมในจังหวัดตาก ได้แก่ มูลนิธิพักพิงคุ้มภัย มูลนิธิเปี่ยมเมตต์ มูลนิธิเสริมปัญญา มูลนิธิไฟล์อิมแพค มูลนิธิเพื่อสุขภาพและการเรียนรู้ของแรงงานกลุ่มชาติพันธุ์ มูลนิธิร่มไม้ มูลนิธิสุวรรณนิมิต มูลนิธิ สันต์ขันแก้ว มูลนิธิไรท์ทูเพลย์ มูลนิธิช่วยเหลือเด็กชายแดนจังหวัดตาก โดยไม่ทราบกลุ่มจำนวนประชากร ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างเพื่อมาเป็นตัวแทนในการศึกษาแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยใช้การเลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling Technique) จำนวน 250 รายและโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เนื่องจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งได้ 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ อายุ ตำแหน่ง เชื้อชาติ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสำหรับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ประกอบทั้ง 7 กระบวนการได้แก่ 1) กระบวนการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ 2) กระบวนการสรรหา 3) กระบวนการคัดเลือก 4) กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 5) กระบวนการบริหารค่าตอบแทน 6) กระบวนการให้สวัสดิการ 7) กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 3 การพัฒนาความยั่งยืน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาบุคลากร 2) ด้านความสัมพันธ์กับพนักงาน 3) ด้านการรักษาพนักงาน 4) ด้านความผูกพันของพนักงาน 5) ด้านการให้คุณค่ากับพนักงาน แบบสอบถามแบบมาตราส่วนมีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ (Likert, Rensis,1967) ของลิเคิร์ธ (Likert’s rating scale) 5 ระดับ คือ การตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงการตัดสินใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับมากที่สุดจนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 แสดงว่า ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การบริหารทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับ น้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.993 ถือว่ายอมรับได้สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ (Kajornatthapol et al., 2020)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณ (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการบรรยายลักษณะของส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรูปแบบของผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ประกอบด้วย Independent Samples t-test และ f-test (One-Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อให้ได้ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนด

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 250 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 และส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 31-50 ปี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 และมีตำแหน่งเป็นพนักงาน / เจ้าหน้าที่ จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 67.6 และส่วนใหญ่เชื้อชาติไทย จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 61.2

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.29, S.D.= 0.86) โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านกระบวนการบริหารค่าตอบแทน ($\overline{X}$= 4.37, S.D.= 0.88) ด้านกระบวนการวางแผน ($\overline{X}$= 4.36, S.D.= .92) ด้านกระบวนการให้สวัสดิการ ($\overline{X}$= 4.33, S.D.=0 .85) ด้านกระบวนการคัดเลือก ($\overline{X}$= 4.29, S.D.= 1.00) ด้านกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$= 4.27, S.D.= 0.98) ด้านกระบวนการสรรหา ($\overline{X}$= 4.25, S.D. = 0.90) และด้านกระบวนการพัฒนา ($\overline{X}$= 4.21, S.D.= 0.92) ดังตารางที่ 1 ซึ่งการบริหารทรัพยากรมนุษย์จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

1. กระบวนการวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.92) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ องค์กรมีการจัดสรรจำนวนทรัพยากรมนุษย์ที่เหมาะสมกับปริมาณงาน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.93) รองลงมา คือ องค์กรมีการตรวจสอบและการปรับปรุงข้อมูลทรัพยากรมนุษย์ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. =0 .79) องค์กรมีการกำหนดแผนปฏิบัติการในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 1.02) องค์กรมีการคาดการณ์จำนวนทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Forecast) เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนที่องค์กรมีทั้งหมดในปัจจุบัน และความต้องการเพิ่มขึ้นในอนาคต มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.40, S.D. = 0.87) องค์กรมีการพิจารณาสภาพการณ์ของทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ =

4.32, S.D. = 1.04) และองค์กรมีการศึกษาและพิจารณาแผนกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้นำมาจัดวางข้อมูลด้านบุคคลที่ควรจะเป็นในอนาคตได้อย่างเหมาะสม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 1.03)

2. กระบวนการสรรหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.90) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ องค์กรมีการสรรหาบุคคลภายนอกที่มีแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาทำงานในองค์กร มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.40, S.D. = 0.87) รองลงมา คือ องค์กรมีการกำหนดนโยบายรับบุคคลภายนอกมาบรรจุในตำแหน่งที่ว่างลง มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.92) องค์กรมีนโยบายการจ้างคนต่างชาติเพื่อสนับสนุนงานในองค์กร มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.99) องค์กรให้โอกาสแก่บุคคลที่ทำงานในองค์กร ได้มีโอกาสเลื่อนหรือปรับเปลี่ยนไปทำงานในตำแหน่งที่ว่างลง มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 1.03) องค์กรมีการกำหนดนโยบายค่าตอบแทนมีความเหมาะสมกับความสามารถบุคคล มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.98) และองค์กรมีนโยบายส่งเสริมบุคคลภายในให้บรรจุในตำแหน่งงานที่ว่างลง มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 1.06)

3. กระบวนการคัดเลือก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 1.00) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ องค์กรมีการคัดเลือกบุคคล โดยใช้รูปแบบของคณะกรรมการ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 1.09) รองลงมา คือ องค์กรมีการคัดเลือกบุคคลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.39, S.D. = 1.03) องค์กรมีการแต่งตั้งบุคลากรในหน่วยงาน ที่ต้องการตำแหน่งสูงขึ้นให้มีส่วนร่วมในการคัดเลือก มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. =0 .87) องค์กรมีการแต่งตั้งบุคคลผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญในตำแหน่งร่วมเป็นคณะกรรมการคัดเลือก มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 1.07) องค์กรมีการคัดเลือกผู้สมัครในตำแหน่งต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 1.13) และองค์กรมีหลักเกณฑ์และนโยบายขององค์กรที่ชัดเจนมาเป็นแนวทางในการคัดเลือกบุคคล มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 1.11)

4. กระบวนการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.92) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ องค์กรมีการสนับสนุนงบระเมาณในการพัฒนาตนเองของพนักงาน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.94) รองลงมา คือ องค์กรมีการฝึกอบรมก่อนการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 1.07) องค์กรมีการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 1.06) องค์กรมีการสอนงานจากผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 1.01) องค์กรมีการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ =

4.16, S.D. = 1.07) และองค์กรมีการให้ลาเพื่อศึกษาต่อ หรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 1.04)

5. กระบวนการบริหารค่าตอบแทน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.88) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ องค์กรมีการประเมินค่างานโดยใช้หลักการจัดลำดับความสำคัญของงาน (Job Ranking) ตามความยาก/ง่าย มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.44, S.D. = 0.88) รองลงมา คือ องค์กรต้องให้ความรู้กับบุคลากรในเรื่องการกำหนดอัตราค่าตอบแทนของสหภาพแรงงานที่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.93) องค์กรมีการกำหนดแผนงานเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนกับงานต่าง ๆ ให้แน่นอนไว้ล่วงหน้า มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.98) องค์กรมีการบริหารค่าตอบแทนตามกฎหมายแรงงานที่กำหนด มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.91) องค์กรมีการใช้หลักความยุติธรรมในการกำหนดค่าตอบแทน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = 0.95) และองค์กรมีการกำหนดระดับของค่าตอบแทนตามคุณวุฒิ ความจำเป็น และความขาดแคลน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.26, S.D. = 0.95)

6. กระบวนการให้สวัสดิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.85) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ องค์กรมีการวางแผนการให้สวัสดิการสำหรับพนักงาน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. =0 .75) รองลงมา คือ องค์กรมีการจัดสวัสดิการในกรณีที่พนักงานเสียชีวิตในระหว่างที่ทำงานอยู่กับองค์กร มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.35, S.D. = 0.97) องค์กรมีการจัดสวัสดิการเมื่อพนักงานมีอายุมากขึ้นหรือเมื่อถึงวัยเกษียณ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = 0.88) องค์กรมีการมอบสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของพนักงาน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 1.07) และองค์กรมีการจัดสวัสดิการเพื่อการช่วยเหลือ เมื่อพนักงานเกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของตนเอง มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.89)

7. กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.27, S.D. = 0.98) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ องค์กรมีการประเมินสมรรถนะเฉพาะตามลักษณะงาน หรือสมรรถนะทางการบริหารและนำผลการประเมินไปใช้ประกอบการเลื่อนขั้นเงินเดือน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.38, S.D. = 0.89) รองลงมา คือ องค์กรมีการวัดผลสัมฤทธิ์ของงานโดยประเมินจากปริมาณผลงานคุณภาพผลงาน ความรวดเร็วหรือตรงเวลาที่กำหนด หรือความประหยัด มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.96) องค์กรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีความครอบคลุมความเหมาะสมของตำแหน่งหน้าที่ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.29, S.D. = .94) องค์กรมีการกำหนดเวลาทดลองปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.97) และองค์กรมีการ

ประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างการทดลองปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.99)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการวางแผน ด้านกระบวนการสรรหา ด้านกระบวนการคัดเลือก ด้านกระบวนการพัฒนา ด้านกระบวนการบริหารค่าตอบแทน ด้านกระบวนการให้สวัสดิการและด้านกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน

สภาพการบริหารทรัพยากรมนุษย์	Mean	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านกระบวนการวางแผน	4.36	0.92	มาก	2
ด้านกระบวนการสรรหา	4.25	0.90	มาก	6
ด้านกระบวนการคัดเลือก	4.29	1.00	มาก	4
ด้านกระบวนการพัฒนา	4.21	0.92	มาก	7
ด้านกระบวนการบริหารค่าตอบแทน	4.37	0.88	มาก	1
ด้านกระบวนการให้สวัสดิการ	4.33	0.85	มาก	3
ด้านกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.27	0.98	มาก	5
การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาพรวม	**4.29**	**0.86**	**มาก**	

การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาความยั่งยืนในภาพรวมทั้ง อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D.=0.98) โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านความผูกพันของพนักงาน ($\overline{X}$ = 4.33, S.D.=0.91) การให้คุณค่ากับพนักงาน ($\overline{X}$ =4.23, S.D.= 1.03) ด้านการรักษาพนักงาน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D.= 1.02) ด้านการพัฒนาบุคลากร=4.22, S.D.=0.90) และด้านความสัมพันธ์กับพนักงาน ($\overline{X}$ = 4.13, S.D.= 1.02) ดังตารางที่ 2 ซึ่งการพัฒนาความยั่งยืนจำแนกเป็นรายด้านดังนี้

1. ปัจจัยด้านการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.22, S.D. = 0.90) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ พนักงานในองค์กรได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.34, S.D. =0 .89) รองลงมา คือ ในช่วงเวลาที่องค์กรประสบปัญหา งบประมาณในการพัฒนาพนักงานจะถูกตัดลงเป็นอันดับแรก มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 1.02)

2. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับพนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 1.02) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ พนักงานมีตัวแทนสหภาพแรงงานเพื่อมีส่วนร่วมหนึ่งในองค์กร มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.16, S.D. = 1.06) รองลงมา คือ เมื่อมีข้อพิพาทระหว่างผู้บริหารและพนักงาน มีการเจรจาตามกระบวนการอย่างถูกต้องตามขั้นตอนก่อนไปสู่กระบวนการยุติธรรม มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.09, S.D. = 1.06)

3. ปัจจัยด้านการรักษาพนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 1.02) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ หากมีการเลิกจ้างพนักงาน ผู้บริหารระดับสูงมีมาตรการช่วยเหลือผู้ถูกเลิกจ้าง มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.32, S.D. = 0.94) รองลงมา คือ ผู้บริหารเลือกที่จะปลดพนักงานเมื่อยามจำเป็น เพื่อรักษาสถานะการเงินขององค์กร มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.14, S.D. = 1.18)

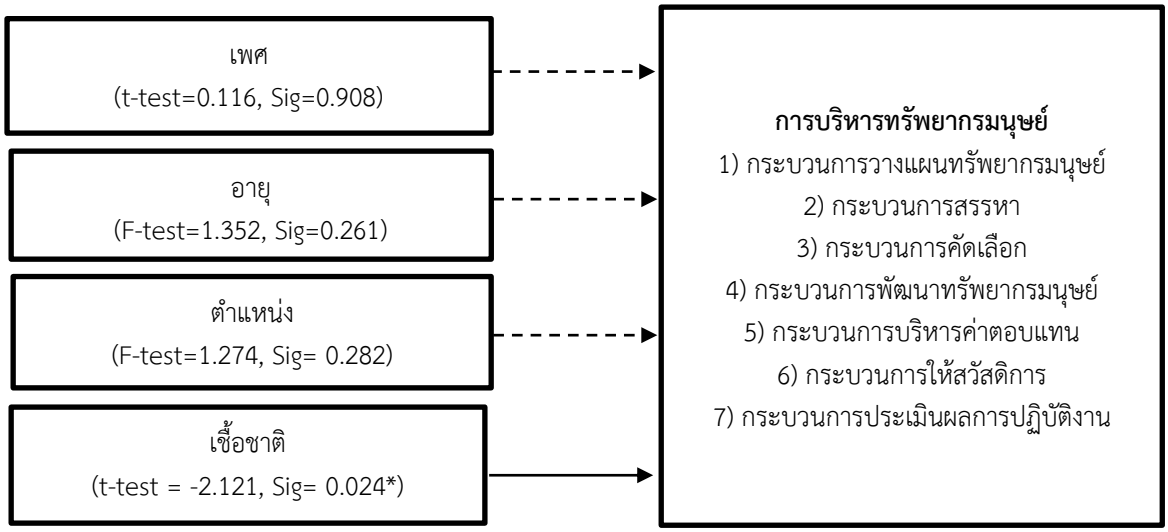
4. ปัจจัยด้านความผูกพันของพนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.33, S.D. = 0.91) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ พนักงานในองค์กรมีความภูมิใจที่จะบอกคนอื่นว่าทำงานในองค์กรนี้ มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.45, S.D. = 0.92) รองลงมา คือ พนักงานในองค์กรศรัทธาและเชื่อมั่นในปณิธานของผู้บริหาร และทำตามนโยบายขององค์กรอย่างดีที่สุด มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 1.01)

5. ปัจจัยด้านการให้คุณค่ากับพนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 1.03) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก คือ ผู้บริหาร/หัวหน้างาน ปฏิบัติต่อพนักงานทุกคนด้วยการให้เกียรติ และมีความเห็นอกเห็นใจทุกคนในองค์กร มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.31, S.D. = 1.08) รองลงมา คือ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของพนักงานทุกคน มีการปฏิบัติในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 1.06)

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัยในการศึกษาพบว่า ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเชื้อชาติที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในกิจการเพื่อสังคม จังหวัดตาก แตกต่างกัน ในด้านกระบวนการสรรหา ด้านกระบวนการบริหารค่าตอบแทน และด้านกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ และตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในกิจการเพื่อสังคม จังหวัดตาก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังภาพที่ 1

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาความยั่งยืนในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านคยวามสัมพันธ์กับพนักงาน ด้านการรักษาพนักงาน ด้านความผูกพันของพนักงาน การให้คุณค่ากับพนักงาน

การพัฒนาความยั่งยืน	**Mean**	**S.D.**	**ระดับ**	**ลำดับ**
ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.22	0.90	มาก	4
ด้านความสัมพันธ์กับพนักงาน	4.13	1.02	มาก	5
ด้านการรักษาพนักงาน	4.23	1.02	มาก	3
ด้านความผูกพันของพนักงาน	4.33	0.91	มาก	1
ด้านการให้คุณค่ากับพนักงาน	4.23	1.03	มาก	2
การพัฒนาความยั่งยืนในภาพรวม	**4.23**	**0.98**	**มาก**	

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)*

หมายถึง มีความแตกต่างกัน, *หมายถึง ไม่แตกต่างกัน*

ภาพที่ 1 การสรุปผลสมมติฐานการวิจัย

ที่มา: คณะผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์การพัฒนาความยั่งยืนขององค์กรพัฒนาเอกชน(กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 4 ประเด็นดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติด้านกระบวนการบริหารค่าตอบแทน มากที่สุด โดยมีการประเมินค่างานโดยใช้หลักการจัดลำดับความสำคัญของงาน (Job Ranking) ตามความยาก/ง่าย และให้ความรู้กับบุคลากรในเรื่องการกำหนดอัตราค่าตอบแทนของสหภาพแรงงานที่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องของค่าตอบแทน เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวพันธ์กับการดำเนินชีวิตของบุคลากร

และส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของบคลากรได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรงค์ นภาธร (2561) ที่ศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย: กรณีศึกษาของกาแฟดอยช้างและโครงการพัฒนาดอยตุง พบว่า กิจการเพื่อสังคมในประเทศไทยมีแนวปฏิบัติในการจูงใจให้พนักงานปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายในการดำเนินกิจการด้วยการให้ความสำคัญกับรางวัลบุคลากรทั้งภายในและภายนอก และให้รางวัลภายนอกที่เหมาะสมเท่าที่ทรัพยากรของกิจการเพื่อสังคมนั้นจะอำนวยไปพร้อมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรกันต์ นิมิตรศดิกุล และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2559) ได้ศึกษา กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ด้านกระบวนการบริหารค่าตอบแทนออกทำโดยออกข้อกฎหมายเพื่อเป็นหลักในการบริหารเงินเดือนและมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาวการณ์ต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาความยั่งยืน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปฏิบัติด้านความผูกพันของพนักงาน มากที่สุด โดยทำให้พนักงานในองค์กรมีความภูมิใจที่จะบอกคนอื่นว่าทำงานในองค์กรนี้ อาจเป็นเพราะการที่บุคลากรมีความผูกพันกับองค์กร ส่งผลดีกับองค์กรมากมาย ได้แก่ ความตั้งใจในการทำงาน การมีผลการปฏิบัติงานที่ดี หรือความเต็มใจในการประชาสัมพันธ์องค์กร เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรงค์ นภาธร (2561) ที่ศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย: กรณีศึกษาของกาแฟดอยช้างและโครงการพัฒนาดอยตุง พบว่า กิจการเพื่อสังคมในประเทศไทยมีแนวปฏิบัติในการจูงใจให้พนักงานปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายในการดำเนินกิจการด้วยการให้ความสำคัญกับทั้งรางวัลจากภายในตัวบุคคลและการให้รางวัลจากภายนอก ด้วยการให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี การสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน การสร้างความภาคภูมิใจในตัวองค์กรให้กับบุคลากร เพื่อให้พนักงานเกิดความผูกพันกับองค์กรและมีแรงจูงในในการปฏิบัติอย่างเต็มใจ

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) เชื้อชาติที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในกิจการเพื่อสังคม อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก แตกต่างกัน ในด้านกระบวนการสรรหา ด้านกระบวนการบริหารค่าตอบแทน และด้านกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ในขณะที่ เพศ อายุ และตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในกิจการเพื่อสังคม อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรงค์ นภาธร (2561) ที่ศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของกิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย: กรณีศึกษาของกาแฟดอยช้างและโครงการพัฒนาดอยตุง พบว่า กิจการเพื่อสังคมในประเทศไทยมีแนวปฏิบัติในการจูงใจให้พนักงานปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายในการดำเนินกิจการด้วยการให้ความสำคัญกับทั้งรางวัลจากภายนอก เช่น ค่าตอบแทน และการให้รางวัลจากภายในโดยการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพนักงานและสร้างให้พนักงานเกิดความผูกพันกับองค์กร โดยการการเปิดโอกาสให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเปิดโอกาสให้พนักงานได้เรียนรู้งานที่หลากหลาย เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร ฉายประเสริฐ. (2560) ที่ศึกษาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ และตำแหน่ง

ปัจจุบันแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยโสธร ไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อความยั่งยืนขององค์กรพัฒนาเอกชน (กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก จากการวิเคราะห์ผลของการวิจัยได้แนวทางดังนี้

1) รูปแบบและทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรมนุษย์การพัฒนาความยั่งยืนขององค์กรพัฒนาเอกชน(กิจการเพื่อสังคม) จังหวัดตาก พบว่า ควรมีการจัดสรรให้บุคลากรให้เหมาะสมกับงานและเป็นสิ่งที่บุคลากรรักและทำได้ดี จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจทำงานและมีผลการปฏิบัติงานที่ดี

2) การขับเคลื่อนแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์และความรู้ที่ยั่งยืนสู่ความมั่นคงของประเทศ พบว่า ควรเข้าใจและเข้าถึงคนทุกประเภท ทุกกลุ่ม เพื่อลดการต่อต้าน

3) แนวความคิดในการบริหารตลอดจนพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่องค์กรและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า ควรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มี 4H ได้แก่ การพัฒนาคนให้มีความรู้ (Head) การพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะและความเก่ง (Hand) การมีสุขภาพที่ดี (Health) และการมีความรัก (Heart) 3.4) แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานให้เหมาะสมและสามารถปฏิบัติจนกลายเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อรองรับการดำเนินงานขององค์กรที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน พบว่า ควรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มี 4H ได้แก่ การพัฒนาคนให้มีความรู้ (Head) การพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะและความเก่ง (Hand) การมีสุขภาพที่ดี (Health) และการมีความรัก (Heart) และ 3.5) แนวทางการพัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ ภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ พบว่า การพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง คนที่มีสุขภาพดี ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการจัดสรรให้บุคลากรให้เหมาะสมกับแต่ละเชื้อชาติและเหมาะสมกับงาน ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่บุคลากรรักและทำได้ดี จะส่งผลให้เกิดความตั้งใจทำงานและมีผลการปฏิบัติงานที่ดี

1.2 ควรเข้าใจและเข้าถึงคนทุกประเภท ทุกกลุ่ม เพื่อลดการต่อต้านในการดำเนินงาน

1.3 ควรพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้มี 4H ได้แก่ 1) การพัฒนาคนให้มีความรู้ (Head) ทำได้โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรมีความรู้ทั้งที่เกี่ยวกับงานและความรู้รอบตัวต่างๆ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันสถานการณ์ เช่น การจัดให้มีการอบรม การส่งเสริมการศึกษา เป็นต้น

4) การพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะและความเก่ง (Hand) โดยการให้มีการลงมือปฏิบัติงานจริงและกระทำซ้ำ ๆ จนเชี่ยวชาญ 3) การมีสุขภาพที่ดี (Health) การส่งเสริมในเรื่องของการให้พนักงานดูแลสุขภาพของตนเอง เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การประกวดบุคลากรสุขภาพดี การมีสวัสดิการสำหรับโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพต่าง ๆ เป็นต้น และ 4) การมี

ความรัก (Heart) ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรัก ความเมตตาต่อเพื่อนร่วมงานและเพื่อนมนุษย์ โดยการสร้างพฤติกรรมการมีน้ำใจให้กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หัวข้องานวิจัยที่ควรทำต่อไปในอนาคต ได้แก่ ควรศึกษาการจัดการทรัพยากรมนุษย์การพัฒนาความยั่งยืนขององค์กรพัฒนาเอกชน (กิจการเพื่อสังคม) ในเขตอื่นๆ ที่มีบริบทต่างกัน เพื่อการศึกษาเพิ่มเติมการจัดการทรัพยากรมนุษย์การพัฒนาความยั่งยืนขององค์กรพัฒนาเอกชน (กิจการเพื่อสังคม) ที่มีความหลากหลายและความรู้พื้นฐาน เพื่อให้ทราบปัจจัยในการบริหารและพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กรในสภาวการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง (References)

จตุรงค์ นภาธร (2561). *การบริหารพนักงานดาวเด่น (Talent Management) เพื่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจระดับนานาชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชรกันต์ นิมิตรศดิกุล และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์และถิตรัตน์ พิมพ์พาภรณ์. (2559). อิทธิพลของคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีต่อความตั้งใจคงอยู่ในงานผ่านความผูกพันในอาชีพของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐแห่งหนึ่ง. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงวัฒนธรรม*. 6(1), 114-132.

ณัฐพร ฉายประเสริฐ. (2560). การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน Humanresources management Job performance efficiency. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 11(25), 108-118.

พัชรกันต์ นิมิตรศดิกุลและคณะ. (2559). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิตในการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กร ความจงรักภักดี ประสิทธิภาพในการ*ปฏิบัติงาน. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ ฉบับภาษาไทย*. 9(3), 631-652.

สำนักงานสร้างเสริมกิจการเพื่อสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนแม่บทสร้างเสริมกิจการเพื่อสังคม พ.ศ. 2562-2567*. กรุงเทพฯ: สำนักสร้างเสริมกิจการเพื่อสังคมแห่งชาติ.

British Council. (2020). *Global Social Enterprise THE STATE OF SOCIAL ENTERPRISE IN THAILAND*. England: The British Council.

Kajornatthapol Pongwiritthon, Salinee Chaiwattanaporn, Sikarnmanee Syers, Pakphum Pakvipas, Sutheemon Chongesiriroj. (2020). Development Guidelines of Transformational Leadership of the School Administrator of Schools in Special Economic Zone: Chiang Rai. Journal of Legal Entity Management and Local Innovation. 6(6), 1-15.

Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale, Reading in Attitude Theory and Measurement*. Fishbeic, Matin, Ed. New

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

The Study of Mathematics Learning Achievement on Integers of Mathayomsuksa One Students By Using The Gamification Approach with Blended Learning Management

กรกช บุญหยง[1] ต้องตา สมใจเพ็ง[2] ชานนท์ จันทรา[3]
Korakot Boonyong, Tongta Somchaipeng, Chanon Chuntra

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแห่งหนึ่ง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนการรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง จำนวนเต็ม โดยใช้แนวคิด เกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้ แบบผสมผสานสูงกว่าเกณฑ์การประเมิน 60% โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนเท่ากับ 9.07 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.47 และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนมากขึ้น เกิดแรงจูงใจในการเรียนและการทำกิจกรรม

คำสำคัญ (Keywords): การเรียนรู้แบบผสมผสาน; แนวคิดเกมมิฟิเคชัน; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Received: 2023-06-29 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-22

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author E-Mail: korakot.b@ku.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education, Kasetsart University

Abstract

The purposes of this research were 1) study the mathematics learning achievement on integers of mathayomsuksa one students and 2) record and study of students opinions toward learning lesson from using the gamification approach with blended learning management. The population used in this research were 201 mathayomsuksa one students of a school in the first semester of the academic year 2020. The research instruments consisted of 1) lesson plans on integers, 2) mathematics learning achievement test on integers and 3) questionnaire on the opinions of the students towards learning management on integers using the gamification approach with blended learning management. Percentage, mean, and standard deviation were used for analysing data. The results of mathematics study on integers of mathayomsuka one students revealed that the achievement rate had significantly improved more than 60% after applying the gamification approach with blended learning management. The average score after applying the concept was 9.07 points out of 15 points, representing 60.47% increase rate in total score. The opinions of the students demonstrated that the use of the gamification approach with blended learning management helped students understand the lesson better, resulted in an increased motivation to learn and encouraged participation.

Keywords: Blended Learning Management; The Gamification Approach; Learning Achievement.

บทนำ (Introduction)

โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี รวมไปถึงในด้านการศึกษาก็มีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต มีการเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง หรือปรับลดเนื้อหาในบางรายวิชา แต่ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเพียงใด วิชาคณิตศาสตร์ก็ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อระบบการศึกษาและการปรับใช้ในชีวิตจริง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) กล่าวถึงความสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์ไว้ว่า คณิตศาสตร์มีบทบาท สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้ อย่างรอบคอบและถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่นๆอันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติ ให้มีคุณภาพและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้อง มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและ

สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี (2561) ที่กล่าวว่า คณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ การศึกษาคณิตศาสตร์ไม่ได้มีประโยชน์เพียงเพื่อการคิดคำนวณ คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวกับมโนทัศน์ มีลักษณะเป็นสากล เป็นภาษาสัญลักษณ์ กำหนดสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ มีความเป็นเหตุเป็นผล คณิตศาสตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เกี่ยวข้องกับความคิด เป็นโครงสร้างที่มีเหตุผลและมีความเป็นศิลปะ ฝึกการคิดอย่างมีระบบระเบียบ ฝึกการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล

ช่วงปลายปีพ.ศ. 2562 ได้เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ส่งผลให้ ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามปกติ การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทเพื่อให้การเรียนการสอนไม่หยุดชะงัก กระทรวงศึกษาธิการเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าและการเรียนรู้แบบออนไลน์ เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานช่วยให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจบทเรียนเพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง ครูสามารถแนะนำสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจให้กับนักเรียนได้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการเรียนรู้ได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม แต่การเรียนรู้แบบออนไลน์ทำให้ครูผู้สอนไม่เห็นพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนแต่ละคนในขณะที่กำลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาจมีปัจจัยอื่นๆที่ดึงดูดความสนใจมากกว่าการเรียนหรือขาดแรงจูงใจในการเรียน ผู้วิจัยจึงค้นหาวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว พบว่าแนวคิดเกมมิฟิเคชันเป็นการนำเทคนิคในรูปแบบของเกม มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนโดยไม่ใช้ตัวเกม ช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียน

ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็ม ซึ่งเป็นเนื้อหาแรกที่นักเรียนจะได้ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นพื้นฐานสำคัญในการต่อยอดการเรียนรู้เนื้อหาคณิตศาสตร์เรื่องอื่นๆ จากการที่ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์การสอนในระดับชั้นอื่นร่วมด้วย พบว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานไม่ดีในเนื้อหาเรื่องจำนวนเต็ม ส่งผลต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้นที่จำเป็นต้องนำความรู้เรื่องจำนวนเต็มไปใช้ ตัวอย่างเช่น เนื้อหาเรื่องเศษส่วน การเปรียบเทียบและเรียงลำดับเศษส่วนที่จะต้องทำตัวส่วนให้เท่ากันแล้วเปรียบเทียบตัวเศษ ก็จะต้องนำความรู้เรื่องการเปรียบเทียบจำนวนเต็มมาใช้ในการเปรียบเทียบและเรียงลำดับเศษส่วน การบวกและการลบเศษส่วน จะต้องทำตัวส่วนให้เท่ากันแล้วนำตัวเศษมาบวกหรือ ลบกัน ก็จะต้องนำความรู้เรื่องการบวกหรือการลบจำนวนเต็มมาใช้ในการหาผลลัพธ์ การคูณและการหารเศษส่วนก็เช่นกันจะต้องนำความรู้เรื่องการคูณหรือการหารจำนวนเต็มมาใช้ในการหาผลลัพธ์ เนื้อหาเรื่องเลขยกกำลัง การหาผลลัพธ์ของเลขยกกำลังจะต้องนำความรู้เรื่องการคูณจำนวนเต็มมาใช้ในการหาผลลัพธ์ นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาอื่นๆอีกมากมายล้วนแล้วแต่ต้องนำความรู้เรื่องจำนวนเต็มมาใช้เป็นพื้นฐานในการคิดคำนวณต่อยอดการเรียนรู้ในเนื้อหาดังกล่าวทั้งสิ้น ซึ่งเห็นได้ว่าหากนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ดีในเรื่องจำนวนเต็มจะส่งผลให้มีพื้นฐานที่ดีในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่อไป

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับ การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด ผู้วิจัยได้นำแนวคิด เทคนิค กลไก และองค์ประกอบของเกมมาใช้ในกิจกรรมอื่นๆที่ไม่ใช่การเล่นเกม โดยใช้หลักการของเกมมิฟิเคชัน 2 ข้อ คือ กลไกของเกมและพลวัตของเกมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกลไกของเกมที่ใช้ ได้แก่ เป้าหมาย กฎกติกา เงื่อนไข เวลา รางวัล ผลป้อนกลับ และระดับ ใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดพลวัตของเกม นั่นคือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการเรียนและการทำกิจกรรม ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้าจำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ และการเรียนแบบออนไลน์จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ โดยใช้สื่อหรือกิจกรรมในชั้นเรียนผสมผสานกับการใช้แอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มต่างๆส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชัน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน 60%

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแห่งหนึ่ง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 201 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้รายคาบ คาบละ 50 นาที จำนวน 12 คาบ โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม 15 คะแนน จำนวน 2 ชุด เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่าข้อสอบทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็น 1 ซึ่งถือได้ว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนด จากนั้นนำข้อสอบทั้ง 2 ชุด ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 28 คน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความง่ายและดัชนีอำนาจจำแนก ที่ผ่านเกณฑ์มาใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็ม ฉบับจริง จำนวน 15 ข้อ ซึ่งข้อสอบฉบับจริงมีค่าดัชนีความง่ายอยู่ระหว่าง 0.32 – 0.79 และดัชนีอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.29 – 0.79 จัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับจริงแล้วนำไปใช้กับประชากรที่ใช้ในการวิจัยต่อไป โดยค่าความเที่ยงของข้อสอบทั้งฉบับเป็น 0.68

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง จำนวนเต็ม โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีลักษณะของคำถาม 2 ลักษณะ คือ 1. คำถามแบบปลายปิดจำนวน 20 ข้อ โดยมีหัวข้อที่ใช้สอบถามความคิดเห็นของนักเรียน 3 หัวข้อ ดังนี้ 1) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีข้อคำถาม 10 ข้อ 2) ด้านสื่อการเรียนรู้ มีข้อคำถาม 6 ข้อ 3) ด้านครูผู้สอน มีข้อคำถาม 4 ข้อ และ 2. คำถามแบบปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็ม ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกับเกณฑ์การประเมิน 60% แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางและแผนภูมิแท่ง

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง จำนวนเต็ม โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย (Research Results)

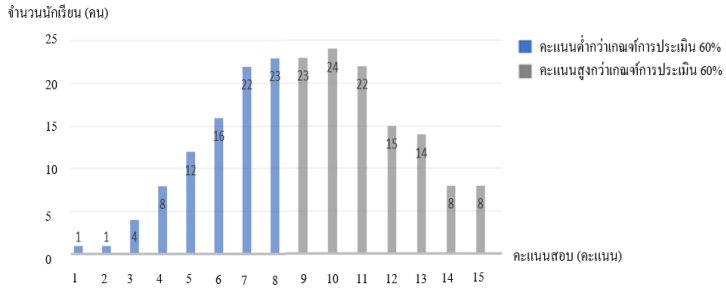
จากการเก็บข้อมูลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ในแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำคะแนนได้สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน 60% จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน หมายถึง นักเรียนจะต้อง ได้คะแนนตั้งแต่ 9 คะแนนขึ้นไปจึงจะถือว่าสูงกว่าเกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลของคะแนนสอบหลังการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน 60%

จำนวนนักเรียน (คน)	ค่าเฉลี่ย (μ)	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
201	9.07	60.47	3.04

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนมีค่าเท่ากับ 9.07 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.47 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชัน ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสูงกว่าเกณฑ์การประเมิน 60% ทั้งนี้คะแนนรายบุคคลแสดงด้วยแผนภูมิแท่งได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงแผนภูมิแท่งแสดงคะแนนสอบหลังการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็ม โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

จากภาพที่ 1 แสดงข้อมูลนักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์การประเมิน 60% คือได้คะแนนตั้งแต่ 9 คะแนนขึ้นไป มีจำนวน 114 คน และนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน 60% คือได้คะแนนน้อยกว่า 9 คะแนน มีจำนวน 87 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 201 คน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง จำนวนเต็ม โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นของนักเรียนมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ พบว่า

1. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีคำถามจำนวน 10 ข้อ นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ข้อและนักเรียนเห็นด้วยในระดับมาก จำนวน 4 ข้อ สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น การกำหนดเป้าหมายช่วยทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนและการทำ

กิจกรรมมากขึ้น การได้รับแต้มสะสมใน Classdojo ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนและการทำกิจกรรมมากขึ้น การตัดแต้มสะสมใน Classdojo ช่วยให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎกติกาที่กำหนดไว้ร่วมกันมากขึ้น กิจกรรมการเรียนที่มีการแข่งขันช่วยทำให้เกิดความท้าทายที่จะศึกษาและเรียนรู้มากขึ้น ภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกัน การกำหนดเวลาและมีการจัดลำดับหรือกำหนดรางวัลจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันในการทำกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย ระดับความยากง่ายในการทำกิจกรรมช่วยทำให้เกิดความท้าทายในการเรียนรู้และทำกิจกรรมมากขึ้น

2. ด้านสื่อการเรียนรู้ มีคำถามจำนวน 6 ข้อ นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ข้อสรุปได้ว่า การใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย มีความเหมาะสมกับเนื้อหา ใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลในชั้นเรียนช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจในการเรียน สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น

3. ด้านครูผู้สอน มีคำถามจำนวน 4 ข้อ นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ สรุปได้ว่าการที่ครูผู้สอนชี้แจงหัวข้อและวิธีการที่ใช้ในการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน มีการให้ผลย้อนกลับกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทำให้สามารถแก้ไขข้อผิดพลาดของตนได้ ช่วยให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น

จากคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ สามารถสรุปความคิดเห็นของนักเรียนได้ ดังนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนชื่นชอบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานตื่นเต้น ท้าทาย น่าสนใจ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น เสริมสร้างทักษะต่างๆ ทำให้การเรียนไม่น่าเบื่อหรือเครียดจนเกินไป นอกจากนี้การจัดลำดับ คะแนนสะสม รางวัลหรือเวลาก็มีส่วนช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรมให้กับนักเรียน ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนชอบ จะเป็นกิจกรรมที่ได้ตอบคำถาม มีการแข่งขัน การจัดอันดับ มีรางวัล เป็นกิจกรรมที่ไม่ยากหรือมีความซับซ้อนจนเกินไป ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้ การทำกิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ แอปพลิเคชันต่างๆก็เป็นกิจกรรมที่นักเรียนให้ความสนใจค่อนข้างมาก เนื่องจากเข้าถึงได้ง่ายและสามารถเล่นหรือฝึกฝนได้ทุกที่ ลักษณะกิจกรรม การเรียนรู้ที่นักเรียนไม่ชอบ คือ กิจกรรมที่มีความซับซ้อน หลายขั้นตอน มีเวลาในการทำกิจกรรมน้อย การสอนด้วยการบรรยายหรือการดูหนังสือประกอบการเรียนเพียงอย่างเดียว การเรียกให้ออกไปแสดง วิธีทำหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมที่ครูมีการหักคะแนนเมื่อตอบคำถามผิด เพราะทำให้นักเรียนเกิดความกดดันและความเครียด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สูงกว่าเกณฑ์การประเมิน 60% ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจบทเรียนผ่านการทำกิจกรรม จากการลงมือปฏิบัติจริง การสัมผัสสื่อต่างๆ โดยผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วงเวลาที่สอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กัญจน์ณิชา ชาวเรือ และคณะ (2560) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธี โดยคำนึงถึงผู้เรียน สภาพแวดล้อม เนื้อหา สถานการณ์ เพื่อตอบสนองการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยสามารถจัดการเรียนการสอนทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาแบบออนไลน์และออฟไลน์มาเป็นส่วนประกอบ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด เกิดทักษะและเกิดการเรียนรู้ที่ทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับน้ำอ้อย สุนาโทและคณะ (2558) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานนั้น เป็นรูปแบบการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นความยืดหยุ่น เพื่อตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลและเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น

การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาต่างๆ ผู้วิจัยใช้กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมมีอุปกรณ์หรือสื่อที่นักเรียนสามารถจับต้องได้ เช่น เนื้อหาเรื่อง การบวกจำนวนเต็ม จัดการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า ผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรมการบวกของชาวจีน โดยกำหนดให้ฝาขวดน้ำสีขาวแทนจำนวนเต็มบวกและฝาขวดน้ำสีฟ้าแทนจำนวนเต็มลบ ให้นักเรียนเรียงฝาขวดน้ำตามโจทย์แต่ละข้อในใบกิจกรรม แล้วจับคู่ฝาขวดน้ำที่มีสีต่างกันเข้าด้วยกัน ใช้การหักออกเป็นคู่ๆ เนื่องจากฝาขวดน้ำสีขาวหนึ่งฝาแทน 1 และฝาขวดน้ำสีฟ้าหนึ่งฝา แทน -1 ซึ่ง 1 + (-1) มีค่าเท่ากับ 0 ดังนั้นฝาขวดน้ำที่เหลืออยู่คือผลลัพธ์ กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการบวกจำนวนเต็มด้วยตนเองผ่านสื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม

การจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนฝึกทักษะหรือต้องการตรวจสอบความรู้ของนักเรียน ทั้งในการจัดการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าและการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ การทำกิจกรรมผ่านแอปพลิเคชันต่างๆช่วยให้นักเรียนเกิดความตื่นตัวได้ดี เช่น

ผู้วิจัยใช้ Kahoot ในการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบ เมื่อจบกิจกรรมจะมีการแสดงผลว่านักเรียนแต่ละคนตอบคำถามถูกหรือผิดในข้อใดบ้าง ช่วยให้ครูทราบว่านักเรียนเข้าใจหรือไม่เข้าใจเนื้อหาในส่วนใดและสามารถอธิบายเนื้อหาดังกล่าวได้

ในทันที แต่ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการแสดงโจทย์และคำตอบที่จะขึ้นเฉพาะหน้าจอโทรทัศน์ในห้องเรียน ข้อควรระวังในการใช้ Kahoot คือครูควรกำหนดเวลาให้สอดคล้องกับความยากง่ายของคำถาม

ผู้วิจัยใช้แอปพลิเคชัน Quick Maths ให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดคำนวน เป็นการหาผลลัพธ์ตามที่โจทย์กำหนดโดยโจทย์แต่ละข้อจะมีเวลาให้ข้อละ 3 วินาที นักเรียนจะต้องหาผลลัพธ์ให้ได้ภายในเวลาที่กำหนด เมื่อนักเรียนตอบผิดหรือไม่ตอบภายในเวลาที่กำหนดถือเป็นการสิ้นสุดเกม ข้อดีของการใช้แอปพลิเคชัน Quick Maths คือ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถใช้ได้ทั้งในการจัดการเรียนรู้ แบบเผชิญหน้าและการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ครูสามารถใช้แอปพลิเคชัน Quick Maths จัดการแข่งขันภายในห้องเรียนหรือให้นักเรียนนำไปฝึกฝนที่บ้านหรือนอกเวลาเรียนได้ ลักษณะโจทย์มีความหลากหลาย ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไป นักเรียนทุกคนสามารถทำโจทย์ได้ เพิ่มความท้าทายในการทำโจทย์มากขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรม 1 สัปดาห์ ให้นักเรียน Caption หน้าจอผลคะแนนที่นักเรียนได้รับในแต่ละวัน โดยรางวัลที่ได้รับจะถูกแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ 1) พิจารณาจากความต่อเนื่องในการฝึกฝน ผู้วิจัยสังเกตพบว่า ผลคะแนนของนักเรียนในแต่ละวันเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการใช้กลไกของเกมมิฟิเคชันทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกท้าทายในการทำสถิติใหม่ที่เพิ่มขึ้นและได้แข่งขันกับเพื่อนๆในห้อง ส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดคำนวณอย่างสม่ำเสมอ 2) พิจารณาจาก ผลคะแนนมากที่สุดในชั้นเรียนและในระดับชั้น ตามลำดับ ผู้วิจัยสังเกตพบว่า นักเรียนหลายคนได้คะแนนมากกว่า 20 คะแนน แสดงถึงการที่นักเรียนได้ฝึกทำโจทย์มากกว่า 20 ข้อ ซึ่งเกิดขึ้นได้ยากหากเป็นการทำการบ้านตามที่คุณครูสั่ง โดยคะแนนสูงสุดของระดับชั้นนักเรียนสามารถตอบคำถามถูกต้องติดต่อกันได้ถึง 882 คะแนน ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมด้วย โดยกลไกของเกมจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม ส่งเสริมให้การเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดีขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Juan M. Ferna’andez-Luna (2013) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือของผู้เรียนผ่านการเรียนรู้ระบบแนวคิดเกมมิฟิเคชัน ผลการศึกษาพบว่า เกมมิฟิเคชันช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดแรงจูงใจในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือและนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและงานวิจัยของ วชิราพร ภักค์คุณพันธ์ (2561) ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการ

เรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุชัญญา เยื้องกลาง และคณะ (2560) ที่กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่เกิดมาจากแรงจูงใจภายในและการเปลี่ยนแปลงของกลไกเกมที่ใช้ในการเรียนจึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

เนื่องจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยกับประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 201 คน ที่มีการจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ ผู้วิจัยสังเกตพบว่าคะแนนสอบหลังการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง จำนวนเต็ม โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน 60% นักเรียนที่ได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์การประเมินมีจำนวน 114 คน และนักเรียนที่คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินมีจำนวน 87 คน ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากนักเรียนต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนจากการเรียนในระดับประถมศึกษาเป็นการเรียนในระดับมัธยมศึกษา หรือการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนจากการเรียนแบบเผชิญหน้าเพียงอย่างเดียวมาเรียนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนแบบเผชิญหน้าและการเรียนแบบออนไลน์ หากสัปดาห์ใดมีวันหยุดนักขัตฤกษ์ ห้องที่มีตารางเรียนในวันดังกล่าวจะเรียนเนื้อหาไม่เท่ากับห้องอื่น ครูจึงมีความจำเป็นต้องกระชับเนื้อหาเพื่อให้ตรงตามเนื้อหาที่วางไว้ในคาบที่มีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบออนไลน์ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ที่ระบาดหนักในช่วงเวลาดังกล่าวทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน เรื่อง จำนวนเต็ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชัน (Gamification) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน พบว่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนอยู่ในระดับ 5 คือ เห็นด้วยในระดับมากที่สุด และระดับ 4 คือเห็นด้วยในระดับมาก เป็นส่วนใหญ่ โดยคำถามที่นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด มีจำนวน 16 ข้อ และคำถามที่นักเรียนเห็นด้วยในระดับมาก มีจำนวน 4 ข้อ สรุปได้ว่า จากองค์ประกอบของเกมมิฟิเคชันที่ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากขึ้น การกำหนดเป้าหมายในการทำกิจกรรมช่วยทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนและการทำกิจกรรมมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิราพร ภักค์คุณพันธ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนที่มีการแข่งขันช่วยทำให้เกิดความท้าทายที่จะศึกษาและเรียนรู้มากขึ้น ภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกันในแต่ละกิจกรรม การเรียนรู้จะทำให้นักเรียนอยากทำกิจกรรมมากขึ้น หากกิจกรรมการเรียนรู้ใดมีการกำหนดเวลาไว้ชัดเจนและมีการจัดลำดับหรือกำหนดรางวัลจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงผลักดันในการทำกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย ระดับความยากง่ายในการทำกิจกรรมช่วยทำให้เกิดความท้าทายในการเรียนรู้และทำกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Daniel (2015) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เกมมิฟิเคชันในด้านการศึกษา : การพัฒนาวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนที่หลากหลาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนการสอน นักเรียนมีผลการเรียนสูงขึ้น และ มีความพึงพอใจกับการจัดการเรียนรู้

ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนชอบ จะเป็นกิจกรรมที่ได้ตอบคำถาม มีการแข่งขัน การจัดอันดับ มีรางวัล เป็นกิจกรรมที่ไม่ยากหรือมีความซับซ้อนจนเกินไปทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้ การทำกิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ แอปพลิเคชันต่างๆ ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนไม่ชอบ คือ กิจกรรมที่มีความยาก มีความซับซ้อน หลายขั้นตอน มีเวลาในการทำกิจกรรมน้อย การสอนโดยใช้การบรรยายหรือการดูหนังสือประกอบการเรียนเพียงอย่างเดียว การเรียกให้ออกไปแสดงวิธีทำหน้าชั้นเรียนเป็นรายบุคคล กิจกรรมที่ครูมีการหักคะแนนเมื่อตอบคำถามผิด เพราะทำให้นักเรียนเกิดความกดดันและความเครียด กิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนชื่นชอบมากที่สุด 3 กิจกรรมแรก เมื่อวิเคราะห์กิจกรรมจะพบว่า กิจกรรมทั้ง 3 กิจกรรมนี้มีองค์ประกอบสำคัญตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน ทำให้ทราบว่ากิจกรรมที่นักเรียนชื่นชอบเป็นกิจกรรมที่มีองค์ประกอบสำคัญตามแนวคิดเกมมิฟิเคชันซึ่งสอดคล้องกับ Halvorsen (2012) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้แนวคิดเกมมิฟิเคชันเพื่อการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้งานแอปพลิเคชันตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน ผลการวิจัยพบว่า การใช้งานแอปพลิเคชันตามแนวคิดเกมมิฟิเคชันสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้ใช้งานและทำให้ผู้ใช้งานเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของเกมที่ตั้งไว้และจากการวิเคราะห์เกมพบว่า เกมที่น่าสนใจต้องมีองค์ประกอบสำคัญตามแนวคิดเกมมิฟิเคชัน อย่างไรก็ตามจะพบว่ายังมีนักเรียนบางส่วนที่ชื่นชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม สามารถจับต้องได้ ดังนั้นครูจะต้องออกแบบการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการของนักเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทิศนา แขมมณี (2559) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนต้องเข้าใจความต้องการพื้นฐานของผู้เรียน

จัดสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานก็เป็นการจัดการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้และสอดคล้องกับข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ ครูจะต้องเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา สภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์ในคาบดังกล่าว ควรเป็นกิจกรรมที่ไม่ยากหรือซับซ้อนจนเกินไป อาจเริ่มต้นด้วยการแนะนำ สอน หรือยกตัวอย่าง โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติหรือฝึกฝนต่อได้ด้วยตนเอง ในกรณีที่เป็นกิจกรรมที่มีการกำหนดเวลาในการตอบคำถามหรือการทำกิจกรรม ครูควรกำหนดเวลาให้สอดคล้องกับความยากง่ายของคำถามหรือกิจกรรม เพราะอาจทำให้นักเรียนเกิดความ เบื่อหน่ายและขาดความต่อเนื่องในการทำกิจกรรม หรือนักเรียนอาจใช้วิธีการเดาคำตอบเพื่อให้ตอบคำถามทันตามเวลาที่ครูกำหนด ทำให้ครูไม่สามารถตรวจสอบได้ว่านักเรียนเข้าใจบทเรียนหรือไม่

หลังการทำกิจกรรม ครูควรให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม เพื่อนำไปแก้ไขและปรับปรุงในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งถัดไป ซึ่งการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในกระดาษหรือแสดงความคิดเห็นผ่านทาง Google form ทำให้ทราบปัญหาในการทำกิจกรรมและสามารถนำไปแก้ไขและปรับปรุงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งถัดไปให้ดีขึ้น

การใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ครูควรศึกษาวิธีการใช้และพิจารณาถึงความเหมาะสมทั้งในส่วนของเนื้อหา เวลา และช่วงวัยของนักเรียน ควรใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมร่วมกับการใช้แอปพลิเคชัน เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน นักเรียนบางคนขาดความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีหรือขาดความพร้อมในด้านอุปกรณ์ เช่น ไม่มีโทรศัพท์มือถือ หรือไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น นักเรียนบางคนเรียนรู้ได้ดีผ่านการสัมผัสหยิบจับ สื่อการเรียนรู้ที่มีความเป็นรูปธรรม ดังนั้นครูควรออกแบบกิจกรรมให้มีความหลากหลายเพื่อประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนชื่นชอบเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม จากการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนชื่นชอบจะเป็นกิจกรรมที่ได้ตอบคำถาม มี

การแข่งขันการจัดอันดับ มีรางวัล เป็นกิจกรรมที่ไม่ยากหรือมีความซับซ้อนจนเกินไปทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้การทำกิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์

ในกรณีที่คาบเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าตรงกับวันหยุด ครูควรจัดทำคลิปเพิ่มเติมให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาในคาบเรียนดังกล่าวก่อนที่นักเรียนจะเรียนในคาบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อาจมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆเพิ่มเติม เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ ความสามารถในการให้เหตุผล ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เหมาะสมกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เช่น รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ รูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กัญจน์ณิชา ชาวเรือ และคณะ. (2560). *การพัฒนาโมเดลการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. สืบค้น 8 พฤศจิกายน 2563, จาก http://mis.nrru.ac.th/gradjournal/uploadify/uploads/Test/776%2031-10-18%2010-42-57.pdf,

ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี. (2561). *การเรียนการสอนคณิตศาสตร์.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ.* พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้ำอ้อย สุนาโท และคณะ, (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม.* 15(1) : 83-89.

วชิราพร ภักค์คุณพันธ์. (2561). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้*

แนวคิดเกมมิฟิเคชันร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.

สุชัญญา เยื้องกลาง และคณะ. (2560). การพัฒนาระบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้เกมมิฟิเคชันเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์สู่ชีวิตจริงระดับประถมศึกษา**.** *วารสารราชพฤกษ์* 17(1) : 66-75.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

Daniel, B. A. (2015). *Gamification in Education : Improving Element Mathematics Through Engagement in Hybrid Learning in The Classroom.* Master of Philosophy in Art. Kwame Nkrumah University of Science and Technology.

Halvorsen, R. (2012). *Afterword : Game and the Future of Education Research***.** New York : Cambridge University Press.

Juan M. Ferna'andez-Luna. (2013). *Enhancing collaborative search systems engagement.* Canada : through gamification. ACM.

การกลายเป็นสินค้าของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยว
The Commodification of Travel YouTubers

อาภานุช ชัยยุทโธ[1] กุลลินี มุทธากลิน[2]
Apanut Chaiyutto, Gullinee Mutakalin

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างตัวตนของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวในการสร้างอิทธิพลต่อผู้ติดตามและผู้รับชมผ่านเนื้อหาที่สร้างขึ้นในช่องของตน และศึกษาเนื้อหาที่ได้รับความนิยม ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างตัวตน ผู้สร้างอิทธิพลทางสื่อสังคม และสำรวจข้อมูลผู้สร้างอิทธิพลทางสื่อสังคมผ่านช่องในแพลตฟอร์มยูทูบ (YouTube) อาศัยการรวบรวมข้อมูลจากช่องยูทูบและคลิปวิดีโอของยูทูบเบอร์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 10 ราย เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและอภิปรายผลการศึกษา จากการศึกษาพบว่า การสร้างตัวตนของยูทูบเบอร์เพื่อสร้างอิทธิพลต่อผู้ติดตามผ่านเนื้อหาที่สร้างขึ้นในช่องของตน โดยยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวนั้น มีทั้งผู้ไม่มีชื่อเสียงมาก่อนและผู้มีชื่อเสียงมาก่อนอยู่แล้ว แม้เรื่องของชื่อเสียงและฐานแฟนคลับอาจดูเป็นทุนที่ได้เปรียบของเหล่าดาราศิลปินที่หันมาเป็นยูทูบเบอร์ แต่ก็อาจไม่เสมอไป เพราะธรรมชาติในการเลือกรับชมบนช่องทางนี้ ทุกอย่างอยู่ที่ความสนใจของผู้รับชม การทำคอนเทนต์และการสร้างตัวตนขึ้นมาให้มีลักษณะเฉพาะตัว คือ จุดดึงดูดสำคัญที่สุดในการคิดจะเพิ่มช่องทางเพื่อนำเสนอตัวเองผ่านโลกออนไลน์ ยูทูบเบอร์แต่ละคนมีสไตล์การท่องเที่ยวและมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอในรูปแบบของตัวเอง สร้างตัวตนที่ไม่เหมือนใคร ในแต่ละคนมีคาแรคเตอร์ที่แตกต่างกันออกไป แต่ในลักษณะร่วมที่พบว่าคล้ายคลึงกัน คือ 1.การไปท่องเที่ยวในสถานที่ที่คนส่วนใหญ่ยังไม่เคยไป สถานที่ที่ยังไม่ได้เป็นที่รู้จักหรือได้รับความนิยมมากนัก 2.การให้ข้อมูล ทั้งข้อมูลทั่วไปและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในคลิปวิดีโอนั้น ๆ 3. ชื่อคลิปมีความน่าสนใจ 4.การผลิตคลิปวิดีโอ (Production) ที่มีคุณภาพดี แต่อย่างไรก็ตาม รายได้จากการเป็น YouTuber นั้น หากต้องการทำเป็นอาชีพหลัก จะไม่สามารถพึ่งรายได้จากค่าโฆษณาจากยูทูบเพียงอย่างเดียว เมื่อช่องประสบความสำเร็จมีฐานคนดูเยอะ ก็จะมีโอกาสที่ผู้สนับสนุน (Sponsor) มาซื้อโฆษณากับยูทูบเบอร์โดยตรง หรือจ้างทำคลิป ซึ่งรายได้ตรงนั้นจะสูงกว่าค่าตอบแทนที่ได้จาก YouTube Ads มาก จึงเป็น

Received: 2023-07-02 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Political Economy Division, Faculty of Economics, Chulalongkorn University. Corresponding Author e-mail: apanut.c@gmail.com

[2] คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Faculty of Economics, Chulalongkorn University.

เหตุผลนำไปสู่ความพยายามสร้างตัวตนขึ้นมาของบุคคลธรรมดาที่ในตอนแรกพยายามทำให้ตนเองเป็นผู้ผลิตและสุดท้ายได้กลายเป็นสินค้าไปในที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ ผ่านการสร้างสรรค์เนื้อหาบนแพลตฟอร์มยูทูบในการทำให้ผู้รับชมหรือผู้บริโภคเกิดความชื่นชอบ เกิดความเชื่อบางสิ่งบางอย่างจากการรีวิวหรือบอกเล่าของพวกเขา สามารถโน้มน้าวความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของผู้อื่น และเลือกที่จะติดตาม ด้วยความสำคัญของยูทูบเบอร์นี้เองที่ทำให้แบรนด์สินค้าเริ่มลงทุนกับการจ้างผู้มีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนบางกลุ่ม ที่ไม่จำเป็นต้องถึงกับดังระดับดารา ซึ่งค่าตัวคงแพงมาก และหันมาจ้างยูทูบเบอร์ ที่มีตัวตนอยู่บนโลกออนไลน์ ที่ใครก็มักจะติดตามช่องของพวกเขาตามเนื้อหาที่สนใจ
คำสำคัญ (Keywords): การกลายเป็นสินค้า; ยูทูบเบอร์; ยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยว

Abstract

The purpose of this study was to study the identity of travel YouTubers for influencing their followers through content created in their channels and to study popular content. This study applies qualitative research methodology by collecting information, analyzing documents, concepts, theories and related research about identity creation, social media Influencers and exploring influencers' data on the YouTube platform relied on the collection of data from YouTube channels and video clips of 10 target groups of YouTubers to explain the phenomenon and discuss the results of the study. The study found that creating a YouTuber's presence to influence their followers through content created in their channel. In travel YouTubers, there were both the unknown and the famous. Although the matter of fame and fan base may be a capital advantage for the stars or artists who turn to be YouTubers, this may not always be the case. Because of the nature of choosing to watch on each channel, it depends on all about the audience's attention. Making content and creating unique identity are the most attractive points in adding contacts to present yourself to the online world. Each YouTuber has their own travel style and creativity with their own presentation. Each person has a different character, but the common characteristics are found to be similar which are 1. traveling to places where most people have not been to, 2. providing general information and developing creativity in those video clips, 3. giving an interesting clip title, and 4. producing a video clip with good quality. However, income from being a creator of YouTube, or what we call it "YouTuber" is not enough for a main career which is not able to rely on only advertising income from YouTube. When the channel is successful, it has a large audience base. There will be an opportunity for sponsors to buy ads directly with YouTubers or hire them to make clips which is higher income than the compensation received from YouTube Ads. That is why it leads to an effort to create an identity of a normal person who at first tries to make himself a producer and eventually becomes a product to meet economic needs through the creation of content on the YouTube platform to

make viewers or consumers like it or believe in something from their reviews or sayings which can influence the opinions or behaviors of others to choose to follow. Because of this importance of YouTubers, brands have started to invest in hiring influencers to influence the beliefs of certain groups. That doesn't have to be a celebrity level which costs very expensive but hires a YouTuber that exists in the online world where people tend to follow their channels based on the content they are interested in.

Keywords: The Commodification; YouTubers; Travel YouTubers

บทนำ (Introduction)

ในอดีต การจะได้ไปท่องเที่ยวนั้น จะต้องศึกษาสถานที่ เส้นทาง ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณโดยรอบ จากหนังสือ หนังสือพิมพ์ หรือจากการถามคนที่เคยไปมาก่อน ซึ่งก็จะเห็นได้เพียงรูปภาพ หรือดูจากรายการโทรทัศน์ ซึ่งมีข้อจำกัดในการเข้าถึง เพราะไม่สามารถย้อนดูในภายหลังได้ แต่ในยุคปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมาก พร้อมกับการเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ต ทำให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเปิดกว้างมากขึ้น ผู้คนจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารและหาข้อมูลที่ต้องการจากอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ ทุกเวลา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารอยู่บนอินเทอร์เน็ตมากกว่าการอ่านนิตยสาร ดูโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุเหมือนคนสมัยก่อน และใช้เวลาอยู่กับโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา ทำให้พวกเขาสามารถเข้าถึงการสื่อสารทางออนไลน์ได้ง่ายและเร็วมาก นอกจากการค้นหาสิ่งต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ตแล้ว การใช้สื่อสังคม (Social Media) ก็เป็นส่วนหลัก ๆ ในชีวิตประจำวันของผู้คนด้วยเหมือนกัน สื่อสังคมที่ผู้คนในยุคปัจจุบันนิยมจะเป็นแบบภาพหรือวิดีโอมากกว่าแบบอ่าน Blog เหมือนสมัยก่อน อย่างเช่น แพลตฟอร์มยูทูบ YouTube (palagrit, ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่ให้บริการในด้านของวิดีโอ เนื้อหา (Content) ต่าง ๆ มีผู้คนใช้งานมากที่สุดในโลก ทั้งภาพยนตร์ ดนตรี การแสดง ความรู้ ข่าวสาร และอีกมากมายที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นขณะเดียวกัน นอกจากผู้บริโภคจะเป็นผู้ที่ได้รับชมและติดตามคลิปวิดีโอแล้ว ก็ยังสามารถเปลี่ยนบทบาทจากผู้ชมเป็นผู้สร้าง (Creator) เนื้อหาบนยูทูบ ซึ่งเรียกคนเหล่านี้ว่า ยูทูบเบอร์ (YouTuber) ที่ตอนนี้ ทั้งศิลปิน ดารา ผู้มีชื่อเสียง แบรนด์ต่าง ๆ ผู้ประกอบการ ตลอดจนบุคคลทั่วไป สนใจจะเป็นเจ้าของช่องทางนี้ มีช่อง YouTube Channel เป็นของตัวเอง ยิ่งทำให้ยูทูบได้รับความนิยมมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ และกลายเป็นอีกหนึ่งสื่อ ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก (marketplus, ม.ป.ป.)

โดยในยูทูบมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ จะเห็นยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย ที่รับบทไกด์พาผู้ติดตาม (Subscriber) และผู้ชม (Viewer) ออกเดินทางผ่านหน้าจอได้อย่างมีอรรถรส เป็นการนำเสนอให้ผู้ชมรู้สึกเสมือนตนเองได้เดินทางท่องเที่ยวไปในสถานที่นั้นจริง ๆ มีหลายคนรีวิวให้เห็นภาพอย่างชัดเจน เมื่อกลุ่มคนเหล่านี้เป็นที่รู้จักและได้รับการติดตามเป็นจำนวนมาก จึงทำให้แบรนด์สินค้าเริ่มลงทุนกับการจ้างยูทูบเบอร์ที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนบางกลุ่ม ที่ไม่จำเป็นต้องถึงกับดังระดับดารา ซึ่งค่าตัวคงแพงมาก

และหันมาจ้างยูทูบเบอร์ ที่มีตัวตนอยู่บนโลกออนไลน์ ที่ใครก็มักจะติดตามช่องของพวกเขาตามเนื้อหาที่สนใจ เพื่อโฆษณาสินค้าแฝง (Tie-in) ให้กับสินค้าของตน

จึงเป็นที่มาของงานวิจัยในครั้ง ที่ต้องการศึกษาถึงการสร้างตัวตนของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวในการสร้างอิทธิพลต่อผู้ติดตามและผู้รับชมผ่านเนื้อหาที่สร้างขึ้นในช่องของตน และศึกษาเนื้อหาที่ได้รับความนิยมจากผู้ติดตามและผู้รับชม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1เพื่อศึกษาการสร้างตัวตนของยูทูบเบอร์ในการสร้างอิทธิพลต่อผู้ติดตามและผู้รับชมผ่านเนื้อหาที่สร้างขึ้นในช่องของตน

2. เพื่อศึกษาเนื้อหาที่ได้รับความนิยมจากผู้ติดตามและผู้รับชม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการระหว่าง วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) คือการวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ยูทูบเบอร์ไทยผู้สร้างอิทธิพลทางการท่องเที่ยว จำนวน 10 อันดับที่มีคนติดตามมากที่สุดในประเทศไทย ปี 2566 ข้อมูล ณ วันที่ 13 มิถุนายน 2566 จาก www.youtube.com

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหา การตีความจากหลักฐานต่าง ๆ โดยการพิจารณาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานชั้นต้น (ปฐมภูมิ) และหลักฐานชั้นรอง (ทุติยภูมิ) นำเสนอข้อมูลในลักษณะที่เป็นการตอบหรืออธิบาย ข้อสงสัยและองค์ความรู้ใหม่ ความคิดใหม่ที่ได้จากการค้นคว้า แล้วนำข้อมูลที่ผ่านการตีความมาวิเคราะห์แยกแยะ ประเภทตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยเรื่องเดียวกันหรือสัมพันธ์กันก็จะจัดไว้ด้วยกัน จากนั้นก็นำข้อมูลทั้งหมดมาอธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นพื้นฐาน ด้วยวิธีการจำแนกประเภทของข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล และการสร้างข้อสรุป จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากคลิปวิดีโอมาทำการแยกแยะและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตอบวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และตรวจสอบความครอบคลุมของข้อมูล แล้วนำเสนอข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบรายงานการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ผลการวิจัย (Research Results)

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการสร้างตัวตนของยูทูบเบอร์ในการสร้างอิทธิพลต่อผู้ติดตามและผู้รับชมผ่านเนื้อหาที่สร้างขึ้นในช่องของตน

เมื่อได้ศึกษายูทูบเบอร์ทั้ง 10 คน สามารถแบ่งกลุ่มของยูทูบเบอร์ได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ยูทูบเบอร์ที่ไม่ได้มีชื่อเสียงมาก่อน จำนวน 5 คน เป็นบุคคลธรรมดา ไม่ได้อยู่ในวงการบันเทิงหรือเป็นที่รู้จักของผู้คนในวงกว้างอยู่แล้วก่อนจะมาเป็นยูทูบเบอร์ ได้แก่ คุณมิ้นท์ ยูทูบเบอร์ช่อง I Roam Alone, คุณยาซีน ยูทูบเบอร์ช่อง YES I GO, คุณเบนซ์ ยูทูบเบอร์ช่อง The Gaijin Trips แบกเป้เที่ยวคนเดียว, คุณมอส ยูทูบเบอร์ช่อง Mossala101 และคุณฟาโรส ยูทูบเบอร์ช่อง Farose

2. ยูทูบเบอร์ที่มีชื่อเสียงมาก่อนอยู่แล้ว จำนวน 5 คน เป็นบุคคลที่อยู่ในวงการบันเทิงมีชื่อเสียงหรือมีผู้คนรู้จักมาก่อนอยู่แล้วก่อนจะมาเริ่มเป็นยูทูบเบอร์ ได้แก่ คุณบาส ยูทูบเบอร์ช่อง Go Went Go, คุณพลอย ยูทูบเบอร์ช่อง Pigkaploy, คุณว่านไฉ ยูทูบเบอร์ช่องอาสาพาไปหลง, คุณเรย์ ยูทูบเบอร์ช่อง Rayron และคุณสิงห์ ยูทูบเบอร์ช่องเถื่อน Channel

พบว่า 10 อันดับยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยว มีทั้งผู้ไม่ได้มีชื่อเสียงมาก่อนและผู้มีชื่อเสียงมาก่อนอยู่แล้ว แม้เรื่องของชื่อเสียงและฐานแฟนคลับอาจดูเป็นทุนที่ได้เปรียบของเหล่าดาราศิลปินที่หันมาเป็นยูทูบเบอร์ แต่ก็อาจไม่เสมอไป เพราะธรรมชาติในการเลือกรับชมบนช่องทางนี้ ทุกอย่างอยู่ที่ความสนใจของผู้รับชม การทำคอนเทนต์และการสร้างตัวตนขึ้นมาให้มีลักษณะเฉพาะตัว คือจุดดึงดูดสำคัญที่สุดในการคิดจะเพิ่มช่องทางเพื่อนำเสนอตัวเองผ่านโลกออนไลน์ ยูทูบเบอร์แต่ละคนมีสไตล์การท่องเที่ยวและมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอในรูปแบบของตัวเอง สร้างตัวตนที่ไม่เหมือนใครในแต่ละคนก็มีลักษณะพิเศษ (Character) หรือจุดเด่นที่แตกต่างกันออกไป แต่ในลักษณะร่วมที่พบว่าคล้ายคลึงกัน คือ

1. การไปท่องเที่ยวในสถานที่ที่คนส่วนใหญ่ยังไม่เคยไป สถานที่ที่ยังไม่ได้เป็นที่รู้จักหรือได้รับความนิยมมากนัก ทำให้ผู้รับชมได้พบสถานที่ใหม่ ๆ ที่ยังไม่รู้จัก ได้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณี ผู้คน อาหาร หรือสิ่งต่าง ๆ และอยากที่จะติดตามดูไปเรื่อย ๆ หรืออยากที่จะไปท่องเที่ยวตาม
2. การให้ข้อมูล แทรกไปด้วยความรู้ใหม่ ๆ ที่ผู้ชมหลายคนยังไม่ทราบ
3. ชื่อคลิปมีความน่าสนใจ ทำให้ผู้ชมก็อยากที่จะกดเข้าไปรับชม
4. การผลิตคลิปวิดีโอ (Production) ที่มีคุณภาพดี

ลักษณะเหล่านี้ที่ยูทูบเบอร์ทั้ง 10 คนที่ประสบความสำเร็จ ได้รับความนิยมอย่างสูง มีผู้คนติดตามเป็นจำนวนมาก และมีผู้ประกอบการธุรกิจ แบรนด์สินค้าหรือบริการต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนหรือทำการว่าจ้างเป็นจำนวนมากมีร่วมกัน อีกทั้งยังพบว่า ไม่ได้มีแค่สินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับ

การท่องเที่ยวเท่านั้น แม้แต่สินค้าอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ยูทูบเบอร์เหล่านี้ก็สามารถที่โฆษณาแฝงสินค้าสินค้าได้ ทำให้สามารถสร้างรายได้ที่นอกเหนือจากจะได้จากแพลตฟอร์มยูทูบจะเห็นได้ว่า กระบวนการสร้างตัวตนจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกและจำเป็นต้องแสดงออกให้เข้าบริบทสาธารณะ ตัดทอนสิ่งที่ไม่เหมาะควรต่อการเผยแพร่ เป็นตนเองในด้านที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม และจะต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษาหาความรู้ต่อเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับชม รวมทั้งต้องมีการสร้างความน่าเชื่อโดยเปรียบเสมือนการสร้างเอกลักษณ์จนกลายเป็นการสร้างตัวตนส่วนบุคคล จนมีผู้ให้การสนับสนุน เกิดการติดตาม จนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพยูทูบเบอร์ ซึ่งคุณสมบัติเบื้องต้นของยูทูบเบอร์ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่จะต้องมีนั้นประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่

ประการแรก คือ มีความหลงใหล (Passion) ในเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งจะทำให้วิดีโอที่ปรากฏสู่สายตาผู้รับชม ที่แม้เนื้อหาจะเป็นประเภทเดียวกันแต่สามารถสร้างความแตกต่างได้ เนื่องจากความชื่นชอบในสิ่งนั้น สามารถลงรายละเอียดในเชิงลึก ค้นหาประสบการณ์ใหม่เพื่อนำเสนอให้แก่ผู้รับชมได้ เช่น วิดีโอเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภทแต่นำเสนอออกมาในรูปแบบที่เป็นเฉพาะตัวไม่ซ้ำกับผู้อื่น

ประการที่สอง คือ การเป็นนักเล่าเรื่อง (Storytelling) ยูทูบเบอร์มีการผลิตวิดีโอเพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอข้อมูล ดังนั้น จำเป็นต้องผ่านการเล่าเรื่องประกอบไปกับส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ปรากฏในวิดีโอ ซึ่งจะต้องผ่านการฝึกฝน เตรียมพร้อมในการเล่าเรื่อง พูดถึงรายละเอียดที่สำคัญได้อย่างครบถ้วน ในขณะเดียวกันก็ต้องมีความกระชับไม่ยืดเยื้อ มีอารมณ์ร่วมกับเรื่องที่ได้บอกเล่า มีวิธีการพูดที่สามารถทำให้เรื่องที่ไม่น่าสนใจกลับกลายเป็นสิ่งที่น่าสนใจได้ ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีวิธีการเล่าเรื่องในแบบของตนเอง เช่น เล่าเรื่องด้วยอารมณ์สนุกสนาน เล่าเรื่องในรูปแบบที่เป็นทางการ หรือเล่าเรื่องได้หลากหลายแบบตามบริบทของวิดีโอ

ประการที่สาม คือ มีการสร้างตัวตนที่มีลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล จะช่วยสร้างจุดเด่นที่น่าจดจำ ยูทูบเบอร์ที่ประสบความสำเร็จมักจะมีสิ่งที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถนึกคิด และจดจำได้ทันที เนื่องมาจากการสร้างตัวตน แม้ในความเป็นจริงแล้ววิดีโอที่มีเนื้อหาประเภทเดียวกันจะปรากฏมากมายบนยูทูบ แต่ในทุกวิดีโอมีความน่าสนใจเฉพาะตัว ซึ่งมาจากจุดประสงค์ของยูทูบเบอร์ แต่ละบุคคลว่าต้องการให้วิดีโอของตนมีวิธีการนำเสนออย่างไร จึงเกิดความแตกต่างในเรื่องราวที่คล้ายคลึงกัน (motiveinfluence, 2020)

การสร้างตัวตนนำมาสู่การสร้างรายได้ จากการที่ได้ศึกษาพบว่า รายได้ของยูทูบเบอร์มาจาก 2 ช่องทางหลัก ได้แก่

1. รายได้จากยูทูบ การเริ่มต้นสร้างรายได้จากยูทูบนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะว่าเงื่อนไขแรกในการรับสิทธิ์ที่จะหารายได้ คือทางช่องจะต้องตั้งค่าเปิดคุณสมบัติ "Monetization" หรือ การสร้างรายได้ให้ช่อง โดยการจะปรับค่าดังกล่าวได้ มีเงื่อนไขที่จัดว่า "ยาก" สำหรับคนธรรมดาที่ไม่ได้เป็นผู้มีชื่อเสียง นั่นก็คือ มีผู้ติดตามช่องอย่างน้อย 1,000 คน มีคนรับชมวิดีโอแบบสาธารณะอย่างน้อย 4,000 ชั่วโมง เป็นเงื่อนไขที่หากว่า ไม่ได้มีคลิปวิดีโอที่ประสบความสำเร็จจนไวรัล ก็ต้องยอมรับเลยว่าเป็นเงื่อนไขที่ยาก และต้องใช้เวลาสะสมนานพอสมควร และหลังจากที่ผ่านเงื่อนไขที่ทาง YouTube กำหนดเอาไว้ได้แล้ว การสร้างรายได้ถึงจะเริ่มต้นขึ้น แต่การจ่ายเงินของ YouTube จะไม่ได้มีจำนวนเงินตายตัวเหมือนกับเงินเดือน โดยจำนวนเงินจะขึ้นอยู่กับ "จำนวนยอดวิว" ของคลิปที่มีอยู่ภายในช่อง จำนวนเงินที่ YouTube จะจ่ายให้กับทาง Creator จะมาได้จากหลายช่องทาง ประกอบไปด้วย 1) Advertisement (การโฆษณา) 2) YouTube Premium * 3) YouTube Membership (ค่าสมาชิกของช่อง) 4) Merchandising (การขายสินค้า) 5) Super Chat & Super Stickers (การซื้อข้อความแชทสดที่มีความโดดเด่น)

* ผู้ชมที่ใช้ YouTube Premium จะไม่เจอโฆษณา แต่เจ้าของช่องจะได้ส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมจากผู้ชมที่ใช้งาน YouTube Premium แทนค่าโฆษณา

"ยอดวิว" ของคลิปที่ได้อัปโหลดไป จะกลายเป็นรายได้ให้เจ้าของช่อง โดยยอดวิวยิ่งเยอะรายได้ยิ่งสูงตาม อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ทุกยอดวิวที่จะถูกนำมาคำนวณเป็นรายได้ที่ทางยูทูบจะจ่ายให้กับเจ้าของช่องยูทูบ จะนับยอดวิวให้ต่อเมื่อผู้ชม ใช้เวลาดูคลิปเป็นเวลาอย่างน้อย 30 วินาที โดยที่ไม่จำเป็นต้องรับชมต่อเนื่อง เช่น คุณอาจจะรับชมทีเดียวมากกว่า 30 วินาที หรือดูครั้งละ 10 วินาที แล้วปิด ผ่านไปอีกวันมาดูต่ออีก 20 วินาที ก็ได้เช่นกัน ครบอย่างน้อย 30 วินาทีเมื่อไหร่ จึงจะนับเป็น 1 ยอดวิว ส่วนรายได้ที่เจ้าของช่องจะได้ นั้นมาจากยอดวิวโฆษณาที่ปรากฏบนคลิป ผู้ชมจะต้องรับชมโฆษณาที่แสดงผลบนคลิปวิดีโอของคุณอย่างน้อย 30 วินาที ถึงจะนับเป็น 1 วิวที่มีรายได้

ยอดวิวจะเกิดขึ้นเมื่อมีการดู "คลิปวิดีโอ" อย่างน้อย 30 วินาที รายได้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการดู "โฆษณาบนคลิปวิดีโอ" อย่างน้อย 30 วินาที (หรือเกินครึ่งของช่องเวลาโฆษณา ในกรณีที่เป็นโฆษณาแบบคลิปสั้น) หากเราดู "โฆษณาบนคลิปวิดีโอ" ครบ 30 วินาที เจ้าของช่องจะมีรายได้เกิดขึ้น และได้ยอดวิวให้คลิปดังกล่าวเพิ่ม ในทางตรงกันข้าม หากเราดู "คลิปวิดีโอ" โดยที่ไม่ได้ดูโฆษณารายได้ก็จะไม่เกิดขึ้น ปัจจัยสำคัญของการสร้างรายได้ คือ มีคนดู "โฆษณาบนคลิปวิดีโอ" อย่างน้อย 30 วินาที ในทางทฤษฎี เมื่อเราดูคลิปครบ 30 วินาที เราก็จะดูโฆษณา (แบบ Overlay Ads) ครบ 30 วินาทีไปด้วยโดยปริยาย

คลิปที่สามารถสร้างรายได้จากโฆษณาได้ จะต้องมีเนื้อหาที่ถูกต้องตามกฎข้อบังคับของยูทูบอย่างถูกต้อง ซึ่งกฎก็มีหลายระดับ ในกรณีที่คุณทำกฎจะมีผลตามมาได้หลายรูปแบบ เช่น คุณสามารถอัพโหลดได้ แต่ไม่สามารถหารายได้จากมันได้ เพราะบางส่วนในวิดีโอมีเนื้อหาที่ติดลิขสิทธิ์อยู่ หรือคลิปมีความยาวสั้นเกินไป ฯลฯ ถ้าหากทำถูกต้องตามกฎทุกข้อ ก็จะมีโฆษณาแสดงในคลิป ยอดวิวคลิปจากผู้ชมที่ปิดกั้นโฆษณาบนยูทูบ ไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่เจ้าของช่อง เมื่อมีคนรับชมโฆษณาในคลิปครบอย่างน้อย 30 วินาที ทางยูทูบจะเริ่มคำนวณรายได้เพื่อจ่ายเงินให้ อย่างไรก็ตาม มีปัจจัยหลายด้านที่ถูกนำมาคำนวณ เช่น ประเทศที่ผู้สร้างช่องอาศัยอยู่, ประเภทของเนื้อหา, จำนวนผู้กดติดตาม (Subscribers), การ Engagement ฯลฯ ซึ่งทางยูทูบเรียกรายได้ที่จ่ายให้เจ้าของช่องว่า RPM (Revenue Per Mile) หมายถึง รายได้ต่อยอดดู 1,000 ครั้ง ค่า RPM ของแต่ละช่องจะมีค่าไม่เท่ากัน และสามารถแตกต่างกันได้หลายเท่า โดยอาจจะเริ่มตั้งแต่ RPM $0.5 (ประมาณ 16.76 บาท) ไปจนถึง RPM $200 (ประมาณ 6,702 บาท) เลยทีเดียว

มีแค่เจ้าของช่องเท่านั้นที่สามารถมองเห็นค่านี้ได้ โดยค่านี้จะไม่ได้คำนวณจากยอดวิวคลิปเพียงอย่างเดียว แต่จะนับรวมรายได้ทั้งหมดของช่องที่เกิดขึ้น ซึ่งจะมาจากโฆษณา, YouTube Premium, การเป็นสมาชิกของช่อง, Super Chat และ Super Stickers รวมเป็นรายได้จริงที่ได้รับหลังจากหักส่วนแบ่งรายได้เรียบร้อยแล้ว รายได้จากยอดวิวเป็นหลัก ซึ่งมาจากโฆษณาเป็นหลัก ซึ่งค่านี้จะเรียกว่าค่า CPM (Coster per Thousand Impressions) คือ ต้นทุนต่อการแสดงผล 1,000 ครั้ง CPM จะแสดงถึงจำนวนเงินที่ผู้ลงโฆษณาต้องจ่ายเพื่อแสดงโฆษณาบนยูทูบ ซึ่งค่า CPM ของแต่ละประเทศจะไม่เท่ากัน ทำให้รายได้ที่ได้จากค่าโฆษณาในคลิปแตกต่างกันไปด้วย

สำหรับประเทศไทย จากการสำรวจในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2022 (พ.ศ. 2565) ค่า CPM ของประเทศไทยอยู่ที่ประมาณ $0.27 (ประมาณ 9.05 บาท) ถือว่ารายได้จากค่าโฆษณาใน YouTube ของประเทศไทยถือว่าต่ำพอสมควร เมื่อเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ค่า CPM อยู่ที่ประมาณ $32.75 (ประมาณ 1,097.78 บาท) (thaiware, 2021)

2. รายได้จากแบรนด์สินค้า ยูทูบเบอร์สามารถเป็นตัวแทนเพื่อบอกเล่าเรื่องราวประสบการณ์ต่าง ๆ ที่พบเจอมาได้ หรือจากการทดลองสิ่งใหม่ ๆ ดังนั้น จึงมีแบรนด์สินค้าจำนวนมากที่ยินดีเป็นผู้สนับสนุนให้แก่ยูทูบเบอร์ในการทำวิดีโอเพื่อสอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับสินค้าของตนแทนการใช้โฆษณาโดยตรงที่อาจทำให้ผู้รับชมรู้สึกรับสารในแง่มุมเดียว ในขณะที่หากมีบุคคลผู้เป็นสื่อกลางได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าที่ตรงไปตรงมาจากการได้ทดลองใช้งานแล้ว จะสามารถดึงดูดผู้รับชมได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น ยูทูบเบอร์จึงเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนไปสู่ผู้รับชม ทั้งนี้ แบรนด์สินค้ามักจะเลือกยูทูบเบอร์ที่มีบุคลิกภาพ หรือเนื้อหาที่เหมาะสมกับแบรนด์สินค้า หรือสามารถสอดแทรกสินค้าไปในช่วงระหว่าง

วิดีโอได้ รวมไปถึงการให้ยูทูบเบอร์ได้เป็นตัวแทนจำหน่ายในรูปแบบของ Affiliate Program คือ การแนะนำสินค้าโดยมีรหัส (Code) เฉพาะบุคคล ซึ่งยูทูบเบอร์จะมีการแนะนำผ่านวิดีโอ และเสนอแนะให้ผู้รับชมที่สนใจสินค้าใส่รหัสของตนเอง โดยที่ส่วนใหญ่แล้วจะมีสิ่งที่น่าดึงดูดคือการลดราคาของสินค้าดังกล่าว หากมีผู้รับชมได้ใส่รหัสเฉพาะบุคคลที่ทางแบรนด์ได้จัดทำขึ้นโดยเฉพาะ จะทำให้ทราบจำนวนผู้ซื้อที่มาจากยูทูบเบอร์คนดังกล่าว และจะได้รายได้ส่วนแบ่งจากทางแบรนด์ตามที่กำหนด

จะเห็นได้ว่า รายได้จากการเป็นยูทูบเบอร์หากต้องการทำเป็นอาชีพหลัก จะไม่สามารถพึ่งรายได้จากค่าโฆษณาจากยูทูบเพียงอย่างเดียว เมื่อช่องประสบความสำเร็จมีฐานคนดูเยอะ ก็จะมีโอกาสที่ผู้สนับสนุน (Sponsor) มาซื้อโฆษณากับยูทูบเบอร์โดยตรง หรือจ้างทำคลิปให้ ซึ่งรายได้ตรงนั้นจะสูงกว่าค่าตอบแทนที่ได้จาก YouTube Ads มาก จึงเป็นเหตุผลนำไปสู่ความพยายามสร้างตัวตนขึ้นมาของบุคคลธรรมดาที่ในตอนแรกพยายามทำให้ตนเองเป็นผู้ผลิตและสุดท้ายได้กลายกลายเป็นสินค้าไปในที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ ผ่านการสร้างสรรค์เนื้อหาบนยูทูบ ในการทำให้ผู้รับชมหรือผู้บริโภคเกิดความชื่นชอบ เกิดความเชื่อบางสิ่งบางอย่างจากการรีวิวหรือบอกเล่าของพวกเขา สามารถโน้มน้าวความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของผู้อื่น และเลือกที่จะติดตาม ด้วยความสำคัญของยูทูบเบอร์นี้เองที่ทำให้แบรนด์สินค้าเริ่มลงทุนกับการจ้างผู้มีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนบางกลุ่มที่ไม่จำเป็นต้องถึงกับดังระดับดารา ซึ่งค่าตัวคงแพงมาก และหันมาจ้างยูทูบเบอร์ ที่มีตัวตนอยู่บนโลกออนไลน์ ที่ใครก็มักจะติดตามช่องของพวกเขาตามเนื้อหาที่สนใจ ผลการศึกษาในครั้งนี้ นอกจากนั้นแล้วจากศึกษาพบว่า แม้ไม่ใช่คลิปวิดีโอการนำเสนอการท่องเที่ยว แต่ยูทูบเบอร์เหล่านั้น แม้จะเป็นยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยว ก็รับการว่าจ้างเพื่อโฆษณาแฝงสินค้าในคลิปวิดีโอประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือแม้แต่ตัวสินค้านั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก็ตาม

วัตถุประสงค์ 2 เพื่อศึกษาเนื้อหา (Content) ที่ได้รับความนิยมจากผู้ติดตามและผู้รับชม สรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาเนื้อหา (Content) ที่ได้รับการรับชมมากที่สุดของยูทูบเบอร์ทั้ง 10 ราย พบว่า ลักษณะเนื้อหาที่ได้รับความนิยมในการรับชมนั้น จะมีลักษณะดังนี้

1. การไปในสถานที่ที่คนส่วนใหญ่ยังไม่เคยไปหรือยังไม่ได้เป็นที่รู้จักหรือได้รับความนิยมมากนัก ทำให้ผู้รับชมได้พบสถานที่ใหม่ ๆ ที่ยังไม่รู้จัก ได้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณี ผู้คน อาหาร ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่ผู้ชมหลายคนยังไม่ทราบ
2. การมี Key Message ของแต่ละการท่องเที่ยว เช่น ประเทศอิรัก คนทั่วไปจะมองเป็นประเทศอันตราย ภาพที่เห็นทางอินเทอร์เน็ตทุกอย่างคือสงคราม แต่การเดินไปจริงอาจไม่ได้เป็นเท่าที่คิด มีบางพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวยังสามารถไปได้
3. การให้ข้อมูล

3.1 การให้ข้อมูลตามข้อเท็จจริง เช่น ข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ สถิติ ประวัติศาสตร์ ศาสนา นโยบาย

3.2 การให้ข้อมูลจากสิ่งที่เห็นประสบการณ์ที่ได้รับในสถานที่นั้น ๆ

3.3 การให้ข้อมูลตามความรู้หรือความสามารถเฉพาะตัว เช่น ความรู้ด้านภาษา ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

โดยทั้งหมดเหล่านั้นจะต้องอาศัยการเป็นนักเล่าที่ดีประกอบสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในวิดีโอ มีการพูดถึงรายละเอียดที่สำคัญและให้สาระความรู้ มีอารมณ์ร่วมกับเรื่องที่ได้บอกเล่า มีวิธีการพูดที่สามารถทำให้เรื่องที่ไม่น่าสนใจกลับกลายเป็นสิ่งที่น่าสนใจได้ ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีวิธีการเล่าเรื่องในแบบของตนเอง อาจจะเป็นวิธีการเล่าเรื่องด้วยอารมณ์สนุกสนาน เล่าเรื่องในรูปแบบที่เป็นทางการ หรือเล่าเรื่องได้หลากหลายแบบตามบริบทของวิดีโอ รวมถึงต้องมีความคิดสร้างสรรค์นำเสนอออกมาในรูปแบบที่เป็นเฉพาะตัวไม่ซ้ำกับผู้อื่น ทำให้ผู้ชมได้อะไรมากกว่าการได้รับความสนุกสนานจากการรับชม เป็นเหตุผลให้ผู้ชมอยากที่จะติดตามดูไปเรื่อย ๆ อยากจะออกไปท่องเที่ยวตาม อยากจะไปกินตาม อยากไปเที่ยวในรูปแบบที่เหมือนกับยูทูบเบอร์ จนทำให้ยูทูบเบอร์เหล่านี้กลายเป็นผู้มีอิทธิพลในสื่อสังคมที่สามารถสร้างเนื้อหาบนสื่อสังคมและสามารถโน้มน้าวทัศนคติของผู้บริโภคหรือผู้รับชมได้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

สรุปผลจากการศึกษาการสร้างตัวตนของยูทูบเบอร์ในการสร้างอิทธิพลต่อผู้ติดตามและผู้รับชมผ่านเนื้อหาที่สร้างขึ้นในช่องของตน พบว่า การทำคอนเทนต์และการสร้างตัวตนขึ้นมาให้มีลักษณะเฉพาะตัว คือ จุดดึงดูดสำคัญที่สุดในการคิดจะเพิ่มช่องทางเพื่อนำเสนอตัวเองผ่านโลกออนไลน์ ยูทูบเบอร์แต่ละคนมีสไตล์การท่องเที่ยวและมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอในรูปแบบของตัวเอง สร้างตัวตนที่ไม่เหมือนใคร ในแต่ละคนก็มีลักษณะพิเศษ (Character) หรือจุดเด่นที่แตกต่างกันออกไป แต่ในลักษณะร่วมที่พบว่าคล้ายคลึงกัน คือ 1. การไปท่องเที่ยวในสถานที่ที่คนส่วนใหญ่ยังไม่เคยไป สถานที่ที่ยังไม่ได้เป็นที่รู้จักหรือได้รับความนิยมมากนัก ทำให้ผู้รับชมได้พบสถานที่ใหม่ ๆ ที่ยังไม่รู้จัก ได้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณี ผู้คน อาหาร หรือสิ่งต่าง ๆ และอยากที่จะติดตามดูไปเรื่อย ๆ หรืออยากที่จะไปท่องเที่ยวตาม 2. การให้ข้อมูลแทรกไปด้วยความรู้ใหม่ ๆ ที่ผู้ชมหลายคนยังไม่ทราบ 3. ชื่อคลิปมีความน่าสนใจ ทำให้ผู้ชมก็อยากที่จะกดเข้าไปรับชม 4. การผลิตคลิปวิดีโอ ที่มีคุณภาพดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรมย์ชลี สู้ไพบูลย์ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่องการสร้างตัวตนของยูทูบเบอร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่า การสร้างตัวตนของยูทูบเบอร์เพื่อนำเสนอเนื้อหาจะกระทำผ่านสิ่งต่าง ๆ 3 สิ่งด้วยกัน ได้แก่ เนื้อหา การปรากฏตัว และการผลิตสื่อ

เนื้อหาที่ได้รับความนิยมจากผู้ติดตามและผู้รับชม ของยูทูบเบอร์ทั้ง 10 ราย พบว่า ลักษณะเนื้อหาที่ได้รับความนิยมในการรับชมนั้น จะมีลักษณะ 1. การไปในสถานที่ที่คนส่วนใหญ่ยังไม่เคยไปหรือยังไม่ได้เป็นที่รู้จักหรือได้รับความนิยมมากนัก ทำให้ผู้รับชมได้พบสถานที่ใหม่ ๆ ที่ยังไม่รู้จัก ได้เห็นถึงวัฒนธรรม

ประเพณี ผู้คน อาหาร ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่ผู้ชมหลายคนยังไม่ทราบ 2. การมี Key Message ของแต่ละการท่องเที่ยว เช่น ประเทศอิรัก คนทั่วไปจะมองเป็นประเทศอันตราย ภาพที่เห็นทางอินเทอร์เน็ตทุกอย่างคือสงคราม แต่การเดินไปจริงอาจไม่ได้เป็นเท่าที่คิด มีบางพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวยังสามารถไปได้ 3. การให้ข้อมูลตามข้อเท็จจริง ข้อมูลจากสิ่งที่เห็นประสบการณ์ที่ได้รับในสถานที่นั้น ๆข้อมูลตามความรู้หรือความสามารถเฉพาะตัว เช่น ความรู้ด้านภาษา ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม โดยทั้งหมดเหล่านั้นจะต้องอาศัยการเป็นนักเล่าที่ดีประกอบสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏในวิดีโอ มีการพูดถึงรายละเอียดที่สำคัญและให้สาระความรู้ มีอารมณ์ร่วมกับเรื่องที่ได้บอกเล่า มีวิธีการพูดที่สามารถทำให้เรื่องที่ไม่น่าสนใจกลับกลายเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีวิธีการเล่าเรื่องในแบบของตนเอง อาจจะเป็นวิธีการเล่าเรื่องด้วยอารมณ์สนุกสนาน เล่าเรื่องในรูปแบบที่เป็นทางการ หรือเล่าเรื่องได้หลากหลายแบบตามบริบทของวิดีโอ รวมถึงต้องมีความคิดสร้างสรรค์นำเสนอออกมาในรูปแบบที่เป็นเฉพาะตัวไม่ซ้ำกับผู้อื่น ทำให้ผู้ชมได้อะไรมากกว่าการได้รับความสนุกสนานจากการรับชม เป็นเหตุผลให้ผู้ชมอยากที่จะติดตามดูไปเรื่อย ๆ อยากจะออกไปท่องเที่ยวตาม อยากจะไปกินตาม อยากไปเที่ยวในรูปแบบที่เหมือนกับยูทูบเบอร์ จนทำให้ยูทูบเบอร์เหล่านี้กลายเป็นผู้มีอิทธิพลในสื่อสังคม อย่างที่ Senft (2012) กล่าวว่า พวกเขาอาจมีความสามารถในด้านที่ตนเองถนัด มีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลแต่ที่สำคัญคือต้องมีความสามารถในการดึงความสนใจของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นที่มาของความสามารถในการชักจูงทัศนคติของผู้บริโภคคนอื่นในฐานะของผู้มีอิทธิพลและผู้นำทางความคิด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับผู้มีอิทธิพลในสื่อกระแสหลัก ผู้บริโภคจะมีความรู้สึกใกล้ชิดมากกว่าทั้งในแง่ของการเป็นผู้บริโภคด้วยกัน และความสามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วม (Engagement) ได้ง่ายกว่า ผู้มีอิทธิพลออนไลน์กำลังเปลี่ยนรูปแบบของปฏิสัมพันธ์โดยทำให้ผู้รับสาร (Receivers) เป็นทั้งผู้รับชม (Audience) และชุมชน (Community)

จากความพยายามสร้างตัวตนขึ้นมาของบุคคลธรรมดาที่ในตอนแรกพยายามทำให้ตนเองเป็นผู้ผลิตและสุดท้ายได้กลายกลายเป็นสินค้าไปในที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจผ่านการสร้างสรรค์เนื้อหาบนยูทูบ ในการทำให้ผู้รับชมหรือผู้บริโภคเกิดความชื่นชอบ เกิดความเชื่อบางสิ่งบางอย่างจากการรีวิวหรือบอกเล่าของพวกเขา สามารถโน้มน้าวความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของผู้อื่นและเลือกที่จะติดตาม ด้วยความสำคัญของยูทูบเบอร์นี้เองที่ทำให้แบรนด์สินค้าเริ่มลงทุนกับการจ้างผู้มีอิทธิพลต่อความเชื่อของคนบางกลุ่ม ที่ไม่จำเป็นต้องถึงกับดังระดับดารา ซึ่งมีค่าตัวที่แพง และหันมาจ้างยูทูบเบอร์ ที่มีตัวตนอยู่บนโลกออนไลน์ ที่ใครก็มักจะติดตามช่องของพวกเขาตามเนื้อหาที่สนใจ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรเพิ่มการศึกษายูทูบเบอร์ประเภทอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นยูทูบเบอร์เกมเมอร์ ยูทูบเบอร์การศึกษาและยูทูบเบอร์ด้านข่าวสาร เพื่อสามารถนำมาใช้ศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในภาพรวมของอิทธิพลของยูทูบเบอร์ประเภทต่าง ๆ ได้

2. ควรศึกษาในรูปแบบเชิงปริมาณโดยการวิจัยเชิงสำรวจอิทธิพลของยูทูบเบอร์ที่มีต่อผู้ติดตามตามเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงกว้างตามขนาดของธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง (References)

รมย์ชลี สู่ไพบูลย์. (2563).*การสร้างตัวตนของยูทูบเบอร์ (YouTuber) ต่อการนำเสนอเนื้อหาด้านภาพลักษณ์การแต่งกายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรณีศึกษา ยูทูบเบอร์ชาวไทย*. ภาคนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปะศาสตร์.

Marketplus. (2020). *เทรนด์อาชีพยอดนิยม สื่อสาร Content ผ่านการเป็น 'YouTuber'*. https://www.marketplus.in.th/content/detail.php?id=14109

Palagrit. *เจาะลึก Gen Z เคล็ดลับทำงานกับคน Gen Z ยังไงให้เวิร์ค*. https://www.palagrit.com/insight-gen-z/

Patcharin. (2020). Youtuber *รายได้ดีมีวิธียังไงให้ได้เป็น* https://www.motiveinfluence.com/blog/influencer/Youtuber -รายได้ดีมีวิธียังไงให้ได้เป็น/189

Senft, T. (2012). *Micro-celebrity and the Branded Self*. Retrieved from https://www.academia.edu/3775110/Micro-celebrity_and_the_Branded_Self

Thaiware. (2021) *วิธีการสร้างรายได้จาก YouTube พร้อมเงื่อนไขการจ่ายเงินต่างๆ*. https://tips.thaiware.com/1974.html

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร

Factors Related to Students' Decision to Use Food Delivery Service of State Autonomous University Students, Bangkok

ถิรวัฒน์ สมพิพงษ์[1] อังคณา ขันตรีจิตรานนท์[2] สุวิมล อุไกรษา[3]
Tirawat Sompipong, Angkhana Khantreejitranon, Suwimon Ukraisa

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และใช้โปรแกรมในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบไคสแควร์ ผลการศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมาก การตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ โดยรวมอยู่ในระดับตัดสินใจเป็นประจำ ข้อมูลพื้นฐานกับการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่มีความสัมพันธ์กับเพศและรายได้ต่อเดือนของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และส่วนประสมทางการตลาดกับโดยรวมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ (Keywords): การตัดสินใจ; เดลิเวอรี่; ผู้บริโภค

Received: 2023-07-06 **Revised**: 2023-07-25 **Accepted**: 2023-07-28

[1] หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Master of Arts, Home Economics Education Faculty of Education Kasetsart University Corresponding Author e-mail: tirawat.so@ku.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education Kasetsart University

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Faculty of Education Kasetsart University

Abstract

This research were aimed to investigate the study students' decision to use food delivery service and factors related to the decision to use food delivery service of students in autonomous university, Bangkok. The sample used in this research were 400 undergraduate students in autonomous university, Bangkok. A multistage random sampling method was used. Data collection with questionnaires and use a program to analyze the data. Data analysis comprised of mean, frequency, percentage, standard deviation, and chi-square. The results of the study found that students in autonomous university had opinions about the overall marketing mix were at a high level. Overall, the decision to use a food delivery service was at the decision-making on a regular level. The basic data and the decision to use the food delivery service were related to gender and monthly income of students with statistical significance at the .01 and .05 levels. In addition, the marketing mix was related to the decision to use food delivery service with statistical significance at the .001 level.

Keywords: decision; delivery; consumer

บทนำ (Introduction)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 โลกเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 หรือโรคโควิด-19 องค์การอนามัยโรคประกาศว่าการระบาดครั้งนี้เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of Concern : PHEIC) คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติมีมติให้โรคไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตราย ตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID -19 ทำให้เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง โดยกำลังซื้อลดลง ส่งผลทำให้เศรษฐกิจ รายได้ครัวเรือน ความเชื่อมั่นผู้บริโภคปรับตัวลดลงตามไปด้วย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564) นอกจากนี้ภาครัฐยกระดับมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาด โดยใช้มาตรการเข้มในการปิดกิจการหรือจำกัดการให้บริการด้านธุรกิจชั่วคราว ทำให้ประชาชนต้องอยู่บ้าน ทำงานจากที่บ้าน (Work From Home) มีการเว้นระยะห่างทางสังคม ซึ่งรวมถึงการจำกัดการให้บริการของร้านค้าเหลือเพียงช่องทางการสั่งซื้อหน้าร้านหรือการสั่งผ่านแอปพลิเคชันจัดส่งอาหาร ส่งผลกระทบไปทุกภาคส่วนโดยทั้งภาคธุรกิจและทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป (บุญช่วย ค้ายาดี, 2564)

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้คนในสังคมเข้าสู่ชีวิตในรูปแบบความปกติใหม่หรือที่เรียกว่า New Normal โดยการรับประทานอาหารที่มีความปรับเปลี่ยนไปทั้งร้านค้าและผู้บริโภค ต้องมีการสวมหน้ากากอนามัย หน้ากากผ้า ล้างมือด้วยเจลแอลกฮอล์หรือด้วยสบู่และน้ำ มีการเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1 เมตร เลือกรับประทานอาหารที่สดใหม่ ปรุงสุก

หลีกเลี่ยงการรับประทานแบบกึ่งสุกกึ่งดิบ (กรมควบคุมโรค, 2564) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางทางธุรกิจที่ทันสมัย มีประชากรอย่างหนาแน่น และมีสภาพการจราจรที่ติดขัด ทำให้การดำรงชีวิตของผู้บริโภคต้องเร่งรีบเพื่อแข่งขันกับเวลาและต้องการความสะดวกสบายมากขึ้น ดังนั้นธุรกิจการจัดส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ จึงสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคในยุค New Normal ได้ ส่งผลให้รูปแบบการใช้ชีวิตหันมาใช้บริการจัดส่งอาหารเพิ่มมากขึ้น พบว่าลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา มีความพึงพอใจต่อการบริการของสั่งบริการเดลิเวอรี่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี

จากการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้ทำการสำรวจพบว่า ช่วงครึ่งแรกของปีพ.ศ. 2563 ปริมาณการสั่งอาหารเดลิเวอรี่ไปยังที่พักผ่านแอปพลิเคชันมีการขยายตัวถึงร้อยละ 150 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน และทำให้ทั้งปีพ.ศ. 2563 มีการขยายตัวสูงถึง 84 % เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นอัตราที่ก้าวกระโดด ขณะที่ความนิยมในการสั่งอาหารเดลิเวอรี่ดึงดูดผู้ทำธุรกิจอาหารที่นำเสนอข้อมูลรูปแบบการทำธุรกิจที่ต่างจากเดิมให้เข้ามาแข่งขัน โดยธุรกิจการจัดส่งอาหารเดลิเวอรี่ยังคงมีการแข่งขันกันอย่างต่อเนื่อง จำเป็นที่จะต้องแข่งขันกันด้วยกลยุทธ์และความสามารถเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2563) โดยใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่นั้น ทำให้การส่งอาหารสามารถเข้าถึงได้ง่ายยิ่งขึ้น ผู้บริโภคมีทางเลือกเพื่อความสะดวกมากขึ้น สามารถกดสั่งอาหารผ่านทางแอปพลิเคชันของผู้ให้บริการทางด้านเดลิเวอรี่นั้น ๆ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องออกจากบ้าน ใช้เวลาน้อยลง และประหยัดค่าใช้จ่าย ตอบโจทย์ในการซื้อสินค้าได้ 24 ชั่วโมง ได้ซื้อสินค้าในราคาที่ถูกกว่า โดยการใช้ชีวิตในยุค New Normal ต้องการความรวดเร็ว ความสะดวกสบาย โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษา วัยทำงาน จึงทำให้ผู้บริโภคเลือกที่จะใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งธุรกิจการจัดส่งอาหารเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับประทานอาหารได้สะดวกยิ่งขึ้น (ธนาศักดิ์ ข่ายกระโทกและคณะ, 2563)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้สนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ข้อมูลแก่นิสิตในการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารที่ถูกต้อง เหมาะสมและเป็นแนวทางแก่อาจารย์สาขาวิชาคหกรรมศาสตรศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง ในการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งใช้บริการที่ถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ ยังเป็นแนวทางให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายอาหารที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาแอปพลิเคชันและจัดการบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 มหาวิทยาลัย และมีนิสิตนักศึกษา 120,136 คน โดยกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยครั้งนี้จำนวน 384 คน ใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านโปรแกรม Google Forms

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร เป็น ได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียน สถานที่อยู่อาศัย รายได้ต่อเดือนของนิสิต จำนวนสมาชิกที่อยู่อาศัย สถานที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ แอปพลิเคชันที่ใช้บริการ ช่วงเวลาที่ใช้บริการ ความถี่ของการใช้บริการ วันที่ใช้บริการ และช่องทางการชำระเงิน

ตอนที่ 3 ส่วนประสมทางการตลาด โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด

ตอนที่ 4 การตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็นสอบถามเกี่ยวกับ ด้านการรับรู้ปัญหา ด้านการค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจซื้อ และด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ

แบบสอบถามนี้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนิสิตนักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบและหาค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ทดลองเก็บข้อมูล มาวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.88 แสดงว่า

แบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นที่ใช้ได้ จึงได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ ผลการเรียน รายได้ต่อเดือนของนิสิต จำนวนสมาชิกที่อยู่อาศัย สถานที่อยู่อาศัย นำมาวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริการเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษาในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ แอปพลิเคชันที่ใช้บริการ ช่วงเวลาที่ใช้บริการ ความถี่ของการใช้บริการ วันที่ใช้บริการ ช่องทางการชำระเงิน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ความถี่ และค่าร้อยละ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็นสอบถามเกี่ยวกับ ด้านการรับรู้ปัญหา ด้านการค้นหาข้อมูล ด้านการประเมินทางเลือก ด้านการตัดสินใจซื้อ และด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

5. ทดสอบเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐาน ส่วนประสมทางการตลาด กับการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ซึ่งกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของนิสิตนักศึกษา

ผลการศึกษา นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน (53.0%) มีอายุมากกว่า 20 ปี จำนวน 180 คน (45.0%) มีผลการเรียนระหว่าง 3.01–3.49 จำนวน 169 (42.3%) มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,001–15,000 บาท จำนวน 131 คน (32.8%) มีสมาชิกที่อยู่อาศัย 3-4 คน จำนวน 179 คน (44.7%) อาศัยอยู่ที่บ้านของพ่อแม่และตัวนิสิตเอง จำนวน 183 คน (45.8%)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษา

ผลการศึกษา นิสิตนักศึกษา ส่วนใหญ่ ใช้บริการแอปพลิเคชัน Grab จำนวน 337 คน (84.2%) ใช้บริการระหว่างเวลา 18.01 – 24.00 น. จำนวน 194 คน (48.5%) ใช้บริการ 3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 146 คน (36.5%) ใช้บริการวันเสาร์ จำนวน 244 คน (61.0%) ชำระเงินด้วยเงินสด จำนวน 304 คน (76.0%)

ตอนที่ 3 การรับรู้คุณค่าผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ในมุมมองผู้บริโภค จังหวัดเชียงใหม่

นิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมส่วนประสมทางการตลาดนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 1.66) โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านโปรโมชัน ($\bar{x}$ = 1.71) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{x}$ = 1.70) ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{x}$ = 1.65) และ ด้านราคา ($\bar{x}$ = 1.58)

ตารางที่ 1 ภาพรวมส่วนประสมทางการตลาด

ลำดับที่	ส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{x}$	SD.	ระดับ
1	ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	1.71	.36	มาก
2	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	1.70	.37	มาก
3	ด้านผลิตภัณฑ์	1.65	.38	มาก
4	ด้านราคา	1.58	.44	มาก
	รวม	1.66	.38	มาก

ตอนที่ 4 การตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง มีการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ ส่วนใหญ่มีการตัดสินใจเป็นประจำ (65.2%) และมีการตัดสินใจเป็นบางครั้ง (34.8%) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับตัดสินใจเป็นประจำ

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐาน ส่วนประสมทางการตลาด กับการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษา

ตางรางที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน ข้อมูลพื้นฐานกับการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่

ข้อมูลพื้นฐาน	การตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่				
	การรับรู้ปัญหา	การค้นหาข้อมูล	การประเมินทางเลือก	การตัดสินใจ	พฤติกรรมหลังการซื้อ
1. เพศ	×	×	×	√	×
2. อายุ	×	×	×	×	×
3. ผลการเรียน	×	×	×	×	×
4. รายได้ต่อเดือน	√	×	×	×	×

5. จำนวนสมาชิก	×	×	×	×	×
6. สถานที่อยู่อาศัย	×	×	×	×	×

ตารางที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน ส่วนประสมทางการตลาดกับการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบ เดลิเวอรี่

ส่วนประสมทางการตลาด	**การตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่**				
	การรับรู้ปัญหา	**การค้นหาข้อมูล**	**การประเมินทางเลือก**	**การตัดสินใจ**	**พฤติกรรมหลังการซื้อ**
1. ด้านผลิตภัณฑ์	√	√	√	√	√
2. ด้านราคา	√	√	√	√	√
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	√	√	√	√	√
4. ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	√	√	√	√	√

หมายเหตุ เครื่องหมาย × หมายความว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน
เครื่องหมาย √ หมายความว่า สอดคล้องกับสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับแอปพลิเคชันที่ใช้บริการของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ ใช้บริการแอปพลิเคชัน แกร็บ ฟู้ด (Grab Food) สอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ เพชรประดับสุข (2563) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแอปพลิเคชันบนสมาร์ทโฟนที่ใช้บริการสั่งอาหาร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน Grab และนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานของ นุช สิงห์แก้ว (2563) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการสั่งอาหารผ่านสื่อออนไลน์ โดยใช้ แอปพลิเคชันแกร็บ ฟู้ด (Grab Food) มากที่สุด

จากการศึกษา ด้านการส่งเสริมทางการตลาดของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร พบว่า แอปพลิเคชันมีการแจกโค้ดส่วนลดอาหารและสินค้า ($\bar{x}$ = 1.74) อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศดานันท์ วิกจพิสุทธ์ (2560) ที่ได้ศึกษาการตัดสินใจใช้ บริการสั่งอาหารออนไลน์ผ่าน แอปพลิเคชัน อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ในหัวข้อแอปพลิเคชันมีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการขาย สม่ำเสมอ เช่น ให้ส่วนลดค่าส่งตามระยะทาง มีโปรโมชัน ลดราคาอาหาร

จากการศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษา ซื้ออาหารแบบเดลิเวอรี่โดยพิจารณาจาก โปรโมชันจากร้านค้า สอดคล้องกับ ทวีพร ทวีสุข (2565) ที่พบว่า โปรโมชันของร้านค้าช่วยดึงดูดความสนใจในการใช้บริการ นอกจากนี้ ในประเด็น ซื้ออาหารแบบเดลิเวอรี่ โดยพิจารณาจาก ส่วนลดของสินค้า สอดคล้องกับ พิมพุมผกา บุญธนาพีรัชต์ (2560) ที่พบว่าการให้บริการ Food delivery มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดอย่างสม่ำเสมอ เช่น ส่วนลดในการสั่งอาหาร และส่วนลดค่าอาหาร

จากการศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีสมาชิกที่อยู่อาศัย 3-4 คน มีการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ในระดับตัดสินใจเป็นประจำ มีสัดส่วนสูงกว่า นิสิตนักศึกษาที่มีสมาชิกที่อาศัยอยู่ 1-2 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในประเด็นท่านเลือกสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่เพราะช่วยให้ท่านหลีกเลี่ยงการเดินทาง สอดคล้องกับ ธิดา เชาวนะปัญญะ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชัน LINE MAN ในการสั่งซื้ออาหารของผู้บริโภควัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัว 2-3 คน เลือกเหตุผลหลีกเลี่ยงการจราจรติดขัดมากที่สุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการศึกษา ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ ดังนั้น นิสิตนักศึกษาควรนำกระบวนการตัดสินใจไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ในการเลือกใช้บริการเดลิเวอรี่ ซื้ออาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย และคำนึงถึงสุขลักษณะอนามัยในการเลือกซื้ออาหารแบบเดลิเวอรี่

2. จากผลการศึกษา ส่วนประสมทางการตลาด พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้ให้การบริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ควรให้ความสำคัญกับการให้บริการ โดยเน้นให้แอปพลิเคชันใช้งานง่าย สะดวก และมีร้านอาหารที่หลายหลาย รวมถึงด้านการจัดส่งที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร โดยนำปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ไป

พัฒนาและปรับปรุง การส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็วและสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ดียิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษา การตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ของนิสิตนักศึกษา พบว่า การตัดสินใจอยู่ในระดับปฏิบัติเป็นประจำ ในด้านการตัดสินใจ ซื้ออาหารแบบเดลิเวอรี่โดยพิจารณาจาก โปรโมชันจากร้านค้า ดังนั้น ควรมีการจัดโปรโมชันส่งเสริมการขายหรือจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดโปรโมชันส่วนลดค่าจัดส่งสำหรับลูกค้าเก่าและมอบส่วนลดพิเศษให้แก่ลูกค้าใหม่ที่มาใช้บริการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ กรุงเทพมหานคร ดังนั้น อาจจะทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานศึกษา ในแต่ละพื้นที่ และจังหวัดอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชน เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาว่ามีความแตกต่างในการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่อย่างไร

2. การศึกษาการตัดสินใจใช้บริการส่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ในครั้งนี้ ยังไม่ได้ศึกษาในเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ ควรมีการศึกษาเพื่อที่ให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการให้บริการเดลิเวอรี่ที่ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น ด้านความรู้ ด้านทัศนคติ ส่วนประสมทางการตลาดจาก 4P เป็น 7P เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมควบคุมโรค. (2564). *โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา Covid-19*. สืบค้น 17 มีนาคม 2564, จาก https;//ddc.moph.go.th/.

กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *ท้องที่นอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตรายกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19*. สืบค้น 12 มกราคม 2564, จาก https;//ddc.moph.go.th/

ทวีพร ทวีสุข. (2565). *แนวทางพัฒนากลยุทธ์การตลาดสำหรับการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของกลุ่มผู้บริโภคนอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมลฑล. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.*

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). *แถลงข่าวเศรษฐกิจและการเงินเดือนกรกฎาคม ปี 2564*. สืบค้น 31 สิงหาคม 2564, จาก www.bot.or.th

ธนาศักดิ์ ข่ายกระโทกและคณะ. (2563). *กระบวนการตัดสินใจใช้บริการธุรกิจจัดส่งอาหารในเทศบาลนครอุบลราชธานี*. สืบค้น 1 กันยายน 2564, จาก www.rtunc2020.rtu.ac.th

ธัญลักษณ์ เชาวนะปัญญะ (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอพพลิเคชั่นบนสาร์ทโฟนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธิดา เชาวนะปัญญะ. (2563). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิชัน LINE MAN ในการสั่งซื้ออาหารของผู้บริโภควัยทำงานในกรุงเทพ.* วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นุช สิงห์แก้ว. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารผ่านสื่อออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร.* สืบค้น 25 เมษายน 2566, จาก https://mmm.ru.ac.th/

บุญช่วย ค้ายาดี. (2564). *โควิดพร้อมฟู้ดเดลิเวอรี่.* สืบค้น 24 สิงหาคม 2564. จาก www.thaipost.net

พิมพุมผกา บุญธนาพีรัตน์. (2560). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ Food Delivery ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.* วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศดานันท์ วิกจพิสุทธ์. (2560). *พฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสั่งอาหารออนไลน์ (Food Delivery) ผ่านแอพพลิเคชัน (Application) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วรสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสารองค์กร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). *หลังโควิด-19 ธุรกิจ Food Delivery บนการแข่งขันที่ยิ่งรุนแรง* สืบค้น 10 สิงหาคม 2564. จาก www.kasikornresearch.com

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

The Effects of Using Problem-Base Learning on Linear Programming to Mathematical Problem Solving Ability of Mathayomsuksa Six Students

ภูมิพัฒน์ สุดเสน่ห์[1] วันดี เกษมสุขพิพัฒน์[2] ต้องตา สมใจเพ็ง[3]
Phumipat Sudsanae, Wandee Kasemsukpipat, Tongta Somchaipeng

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 2) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องกำหนดการเชิงเส้น กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) มีนักเรียนที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในระดับดีขึ้นไปร้อยละ 68.42 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดและร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบเท่ากับ 65.92 และ 2) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คือ 1) การกำหนดสถานการณ์ปัญหาที่เป็นสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง 2) การใช้คำถามนำเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และ 3) ให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดเพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงวิธีการแก้ปัญหาให้ดีมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน; กำหนดการเชิงเส้น

Received: 2023-07-07 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-22

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: phumipat.s@ku.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

Abstract

This research aims to 1) study the mathematical problem-solving abilities of students in Mathayomsuksa 6 after learning through problem-based learning activities, and 2) explore the instructional approaches using problem-based learning that enhance mathematical problem-solving abilities, specifically focusing on linear programming. The target group for this study consisted of 38 students in Mathayomsuksa 6 from Photisarnpittayakorn School. The research tools included five lesson plans and a test measuring mathematical problem-solving abilities. The research results indicate that: 1) there is an improvement in mathematical problem-solving abilities among students, with 68.42% of the total number of students, and the average test score being 65.92, and 2) the guideline for organizing learning activities using problem-based learning that enhance mathematical problem-solving abilities include: 1) providing real or realistic problem situations, 2) using guiding questions to help students solve problems and construct knowledge on their own, and 3) providing opportunities for students to exchange ideas to improve problem-solving strategies to the highest possible level.

Keywords: 1.Mathematical problem solving; 2. Problem-Based learning; 3. Linear-programming

บทนำ (Introduction)

ในโลกปัจจุบัน ทักษะการแก้ปัญหามีความสำคัญมากกว่าที่เคยเป็นมา จากโรงเรียนไปจนถึงที่ทำงานและที่อื่น ๆ การเผชิญกับปัญหาที่มีความท้าทายและหลากหลาย จำเป็นต้องใช้ทักษะการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะเอาตัวรอดในสังคม ประโยชน์หลักประการหนึ่งของทักษะการแก้ปัญหา คือการช่วยให้มนุษย์จัดการกับความท้าทายของปัญหาได้อย่างมีระบบและมีระเบียบแบบแผน การแบ่งปัญหาที่ซับซ้อนออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ เพื่อที่จะจัดการได้ง่ายมากขึ้น สามารถระบุสาเหตุของปัญหาและพัฒนาแนวทางแก้ไขที่มีประสิทธิภาพได้

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้เพราะจะช่วยในการพัฒนาบุคคลให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การสอนคณิตศาสตร์จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนมีทักษะที่สามารถปรับตัวเข้ากับความก้าวหน้าทางสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบเป็นทักษะที่นักเรียนจะได้ฝึกฝนและเรียนรู้จากวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ชีวิตจริงและการนำไปใช้จริงจะสามารถเพิ่มพูนความเข้าใจในทักษะเหล่านี้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ควรเน้นให้นักเรียนพัฒนาทักษะในการคิดเป็นระบบ แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายในการตัดสินใจ

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อย่างไรก็ตามจากรายงานการทดสอบ O-NET ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2562 พบว่าคะแนนเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์ระดับประเทศเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการจัดการทดสอบ นักเรียนส่วนใหญ่มักประสบปัญหาการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เนื่องจากในปัจจุบันการสอนคณิตศาสตร์ยังเน้นครูเป็นศูนย์กลาง และการสอนกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ไม่ได้มีลักษณะเป็นเนื้อหาขั้นตอนที่ตายตัวที่ผู้สอนจะสามารถเห็นและนำไปถ่ายทอดให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการบรรยายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อแก้ปัญหานี้ ครูควรมุ่งพัฒนาทั้งความรู้และทักษะในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถเหล่านี้ เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่มีความซับซ้อนในสถานการณ์ที่หลากหลายได้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เป็นการใช้ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริงที่ซับซ้อนเพื่อเพิ่มความเข้าใจในแนวคิดและทักษะของนักเรียนผ่านการแก้ปัญหา งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาผลการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไปพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ หนึ่งในหลักการสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานคือการเชื่อมโยงข้อมูลใหม่กับความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ นักเรียนจะพบสถานการณ์ปัญหาที่ต้องการให้ใช้ความรู้และทักษะที่มีอยู่ในการแก้ไข แต่ในขณะเดียวกันนักเรียนก็ได้รับความรู้ใหม่เพื่อค้นหาวิธีแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและหาแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การแก้ปัญหาต่าง ๆ เช่น การลองผิดลองถูก การคิดอย่างสร้างสรรค์ และการเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง วิธีการนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่ปรับเปลี่ยนวิธีการได้ตามรูปแบบของปัญหาอย่างประสิทธิภาพ จากการศึกษาของ Hmelo-Silver, Duncan และ Chinn (2007) พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลการเรียนดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีดั้งเดิม การวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นพื้นฐานช่วยให้เข้าใจแนวคิดทางคณิตศาสตร์อย่างลึกซึ้งและสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อนมากขึ้น และจากการศึกษาของ Kolodner et al. (2003) พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแสดงความสนใจ แรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมในวิชาคณิตศาสตร์ในระดับที่สูงกว่าเมื่อเทียบกับนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีดั้งเดิม เนื่องจากกระบวนการการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถส่งเสริมความเข้าใจหลักการแก้ปัญหาที่ลึกซึ้งและการประยุกต์ใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์ปัญหาที่ซับซ้อน

จากผลการวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาคณิตศาสตร์ช่วยเพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ จากการศึกษาของ Fitri et al. (2017) พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาคณิตศาสตร์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Mettas (2019) ที่พบว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานช่วยปรับปรุงความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนสามารถจัดการกับความท้าทายที่

ซับซ้อนในโลกแห่งความจริงและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังช่วยส่งเสริมการได้มาซึ่งทักษะที่สำคัญอื่น ๆ รวมถึงการทำงานเป็นทีมและการคิดเชิงวิพากษ์ เช่น Adnyana (2020) พบว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการสอนคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มทักษะการทำงานเป็นทีมเท่านั้น แต่ยังนำไปสู่ความสามารถในการแก้ปัญหาระดับสูงอีกด้วย จากผลการวิจัยเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาคณิตศาสตร์ เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

Othman และคณะ (2013) เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 5 ขั้นตอน ดังนี้1) ขั้นนำเสนอสถานการณ์ปัญหา เป็นขั้นแรกที่ผู้สอนจะนำเสนอปัญหาเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจการเรียนรู้ 2) ขั้นทำงานเดี่ยว เป็นขั้นที่นักเรียนจะทำกิจกรรมด้วยตัวเองเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาและสรุปสิ่งที่ได้ ขั้นที่ 3) ขั้นทำงานกลุ่ม เป็นขั้นที่นักเรียนจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในขั้นทำงานเดี่ยวมาคุยแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มคละความสามารถกัน จนได้ข้อสรุปในแนวทางการแก้ปัญหาของกลุ่ม 4) ขั้นนำเสนอและอภิปราย เป็นขั้นที่นักเรียนนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มให้แก่เพื่อนของนักเรียนคนอื่น ๆ ในห้องฟังเพื่อหาข้อสรุปการแก้ปัญหาที่เป็นแนวทางเดียวกัน และ 5) ขั้นให้งาน/แบบฝึกหัด เป็นขั้นที่นักเรียนจะได้ทำแบบงานที่ได้รับมอบหมายหรือแบบฝึกหัดอย่างเหมาะสมตามดุลพินิจของผู้สอนเพื่อทำให้ความเข้าใจของนักเรียนชัดเจนยิ่งขึ้น

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของ Othman ในการจัดการเรียนรู้เรื่องกำหนดการเชิงเส้น เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์กับนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 3 แผนการเรียนเตรียมแพทย์ - เภสัช โรงเรียนโพธิสารพิทยากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 38 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายในการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดการเชิงเส้น จำนวน 5 แผน ซึ่งแต่ละแผนการเรียนรู้ได้ผ่านการพิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ซึ่งแบบทดสอบดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนคณิตศาสตร์จำนวน 3 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เวลาในการสอนจำนวน 10 คาบ คาบละ 50 นาที ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยสังเกตุพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในระหว่างนำเสนอสถานการณ์ปัญหา การทำงานเดี่ยว การทำงานกลุ่ม การนำเสนอแนวคิดของงานเดี่ยวให้กับเพื่อนในกลุ่ม องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการแก้สถานการณ์ปัญหาในงานกลุ่ม การประเมินผลงานของตนเองผ่านการฟังการนำเสนอผลงานของกลุ่มอื่น การแลกเปลี่ยนแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาจากภายในกลุ่มและนอกกลุ่ม การทำแบบฝึกหัดหลังการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละคาบ ผู้วิจัยบันทึกผลการสังเกตุที่เกี่ยวข้องกับการแก้สถานการณ์ปัญหา และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากการใช้ปัญหาเป็นฐาน เมื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ครบแล้ว ให้นักเรียนทำการทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดย ใช้เวลา 1 ชั่วโมง และนำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนน พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนสอบจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 และจำแนกนักเรียนตามกลุ่มความสามารถ 2) การวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จากผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านการสังเกตเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหา ขั้นตอนการแก้ปัญหา การนำเสนอแลกเปลี่ยนแนวคิดการแก้ปัญหา การสรุปแนวคิดและตรวจคำตอบของปัญหา เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ผลการวิจัย (Research Result)

ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า คะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปรที่ศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ร้อยละ
ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์	13.18	18	5	3.59	65.92

จากตาราง 1 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 38 คน คะแนนเต็ม 20 คะแนน พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน เท่ากับ 13.18 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 65.92 ของคะแนนเต็ม มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.59 มีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 18 คะแนน และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 5 คะแนน

ตาราง 2 จำแนกจำนวนนักเรียนตามระดับความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

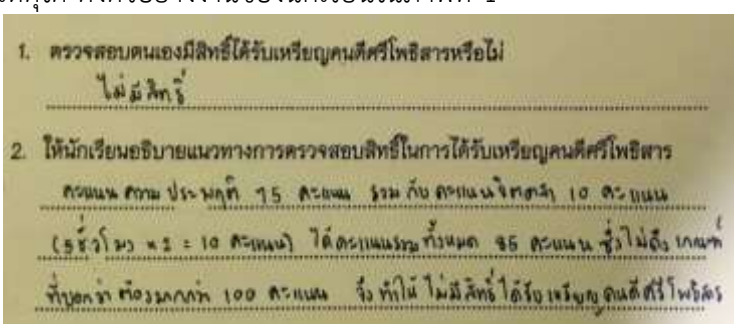
ระดับ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดีมาก	14	36.84
ดี	12	31.58
พอใช้	8	21.05
อ่อน	4	10.53
ควรปรับปรุง	0	0
รวม	38	100

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่ามีจำนวนนักเรียนที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในระดับดีมาก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.84 รองลงมา คือ ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 31.58 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 21.05 และอยู่ในเกณฑ์อ่อน คิดเป็นร้อยละ 10.53 ตามลำดับ ดังนั้นมีนักเรียนที่มีผลการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่อยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 68.42 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และไม่มีนักเรียนคนใดที่อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 3 แนวทางดังนี้

1. การกำหนดสถานการณ์ปัญหาที่เป็นสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในขั้นการทำความเข้าใจปัญหา ครูกำหนดสถานการณ์ปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง หรือเป็นสถานการณ์ปัญหาที่สะท้อนสถานการณ์ในชีวิตจริงของนักเรียน เพื่อต้องการเชื่อมโยงสถานการณ์ในชีวิตจริงกับคณิตศาสตร์ มุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจบริบทของปัญหาโดยการวิเคราะห์ส่วนของคำถาม นักเรียนจะสามารถสร้างข้อคาดการณ์ในการหาแนวทางการแก้ปัญหา รวมทั้งพิจารณาสิ่งที่คำถามตั้งไว้และเงื่อนไขของคำถามได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ เนื่องจากการนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริงหรือเป็นสถานการณ์ปัญหาที่สะท้อนสถานการณ์ในชีวิตจริง จะมีลักษณะของปัญหาที่เป็นปัญหาใกล้ตัว ทำให้นักเรียนพอที่จะใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันหรือความรู้เดิมในการหาแนวทางการแก้ปัญหาได้ง่ายกว่าการใช้สถานการณ์ปัญหาที่ไกลตัว นักเรียนสามารถแก้ปัญหาจากความคุ้นชินในสถานการณ์ที่นักเรียนได้พบเจอในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังง่ายต่อการเชื่อมโยงความรู้คณิตศาสตร์ร่วมกับการสร้างข้อคาดการณ์ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่าง การตอบคำถามของนักเรียนในกิจกรรมคาบเรียนที่ 1 ที่ให้นักเรียนตรวจสอบว่านักเรียนมีสิทธิ์ที่จะได้รับเหรียญคนดีศรีโพธิสารหรือไม่ เพราะเหตุใด ดังตัวอย่างงานของนักเรียนในภาพที่ 1

1. ตรวจสอบตนเองมีสิทธิ์ได้รับเหรียญคนดีศรีโพธิสารหรือไม่
ไม่มีสิทธิ์
2. ให้นักเรียนอธิบายแนวทางการตรวจสอบสิทธิ์ในการได้รับเหรียญคนดีศรีโพธิสาร
คะแนน สกอ ประพฤติ 75 คะแนน รวม กับ คะแนนจิตสาธ 10 คะแนน
(5ชั่วโมง × 2 = 10 คะแนน) ได้คะแนนรวมทั้งหมด 85 คะแนน ซึ่งไม่ถึง เกณฑ์
ที่บอกว่า ต้องมากกว่า 100 คะแนน จึงทำให้ ไม่มีสิทธิ์ได้รับ เหรียญ คนดีศรีโพธิสาร

ภาพที่ 1

จากภาพที่ 1 พบว่านักเรียนสามารถทำความเข้าใจเงื่อนไขของการได้รับเหรียญคนดีศรีโพธิสารจากปัญหาแล้วตอบคำถามในข้อที่ 1 ได้ถูกต้อง ว่านักเรียนมีสิทธิ์ที่จะได้รับเหรียญหรือไม่ และในข้อที่ 2 นักเรียนสามารถเขียนแนวทางการแก้ปัญหาได้ เนื่องจากสถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการณ์ตรวจสอบสิทธิต่าง ๆ เช่น การซื้อสินค้าตามข้อกำหนดแล้วนักเรียนจะได้รับสิทธิแลกซื้อหรือส่วนลดราคาสินค้า การได้รับสิทธิผ่านการรับบริการในด้านต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ทำให้นักเรียนมีความคุ้นชินกับการสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อมูลว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขหรือไม่ จึงทำให้นักเรียนสามารถอธิบายแนวทางการแก้ปัญหาในข้อที่ 2 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้คำถามนำเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูใช้ใบงานเดี่ยวที่มีคำถามนำเพื่อให้นักเรียนค่อย ๆ คิดอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ โดยคำถามมุ่งเน้นให้นักเรียนเขียนอภิปรายความคิดของตัวเองและได้จดบันทึกความคิดของตัวเองอย่างมีหลักฐานและเป็นระบบลงในใบกิจกรรมเดี่ยว เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจข้อมูล เงื่อนไข และจุดประสงค์ของปัญหา ซึ่งจะช่วยสร้างความคุ้นชินเมื่อนักเรียนเจอสถานการณ์ปัญหาอื่น ๆ นักเรียนจะทำความเข้าใจปัญหาโดยการเขียนข้อมูลที่สำคัญออกมาเพื่อพิจารณาสิ่งที่จำเป็นต่อการแก้สถานการณ์ปัญหา เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างข้อความคาดการณ์ในการหาคำตอบหรือหาแนวทางการแก้ปัญหาได้ การใช้คำถามในใบงานที่เน้นให้นักเรียนจดบันทึกความเข้าใจของตนเอง ช่วยให้นักเรียนได้ทำคิดความเข้าใจปัญหาระหว่างจดบันทึก สามารถสังเกตเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูล

เงื่อนไข ของสถานการณ์ปัญหาได้ง่าย เมื่อนำคำถามไปเทียบกับข้อมูล เงื่อนไข ที่ได้บันทึกไว้ และนักเรียนจะสามารถหาแนวทางการแก้ปัญหาที่ดีได้ และในการทำงานกลุ่มครูใช้ใบงานกลุ่มที่ช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะมีลักษณะของคำถามที่เป็นแนวทางการแก้ปัญหา แม้ว่าในกิจกรรมเดี่ยวครูจะให้นักเรียนทดลองแก้ปัญหาด้วยตัวเองโดยการได้ลองผิดลองถูกผ่านความรู้เดิม เพื่อนำไปสู่คำตอบที่ควรจะเป็น ยกตัวอย่างคำถามที่ให้นักเรียนได้ลองผิดลองถูกเช่น

คำถาม : “ถ้าผลิตถุงผ้าแบบมีลวดลายจำนวน 1 ใบและแบบไม่มีลวดลายจำนวน 1 ใบจะสอดคล้องกับเงื่อนไขหรือไม่เพราะเหตุใด”

คำถาม : “ให้นักเรียนยกตัวอย่างถุงผ้าแต่ละแบบที่สอดคล้องกับเงื่อนไขมา 5 ชุด”

จากนั้นครูใช้คำถามนำเพื่อให้นักเรียนทำความเข้าใจปัญหา พบว่านักเรียนแสดงแนวทางการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน เช่นนักเรียนบางคนจะใช้ความรู้เดิมเรื่องระบบอสมการเป็นแนวทางการแก้ปัญหา นักเรียนบางคนจะใช้วิธีตรวจสอบโดยการอ้างเหตุผลให้สอดคล้องกับเงื่อนไข ครูใช้คำถามในใบงานกลุ่มที่เป็นแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนเช่น ให้นักเรียนลองทำความเข้าใจปัญหา ให้นักเรียนเขียนสมการหรืออสมการ ให้นักเรียนลองแทนค่าของข้อมูลในเงื่อนไขเหล่านี้ ยกตัวอย่างคำถามในใบงานกลุ่มที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาที่ให้หาจำนวนการผลิตที่ทำให้ได้กำไรสูงสุด

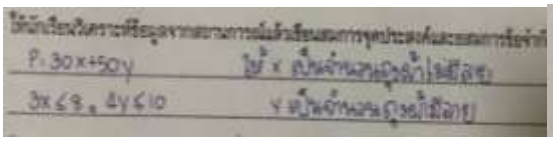
คำถาม : “ให้นักเรียนเขียนกราฟของอสมการข้อจำกัด”

คำถาม : “ให้นักเรียนพิจารณาและตรวจสอบกำไรจากจำนวนถุงผ้าที่สอดคล้องกับเงื่อนไขเพิ่มเติม จนพบรูปแบบของจำนวนการผลิตถุงผ้าที่ทำให้ได้กำไรสูงที่สุด”

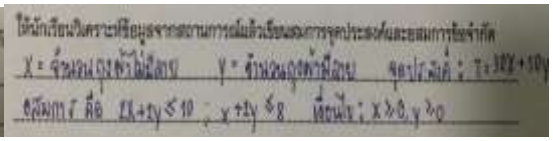
พบว่านักเรียนสามารถเขียนสมการเป็นจุดประสงค์และอสมการเงื่อนไขของปัญหา สามารถวาดกราฟเพื่อหาบริเวณจำนวนถุงผ้าที่สอดคล้องกับเงื่อนไขและหาคำตอบได้ถูกต้อง ทำให้นักเรียนสามารถรู้แนวทางในการที่จะใช้คณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาได้ นั่นคือความรู้เรื่องกำหนดการเชิงเส้น

3. ให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดเพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงวิธีการแก้ปัญหาให้ดีมากที่สุด เนื่องจากในการทำงานเดี่ยวนักเรียนไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ดังนั้นในตอนที่นักเรียนทำงานเดี่ยวนักเรียนจะมีแนวคิดหรือคำตอบไปในทางของตัวเองซึ่งอาจจะเป็นแนวทางที่ดีหรือไม่ดีนักเรียนจะไม่สามารถบอกได้ ครูจึงเปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยนแนวคิดนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของตัวเองและแลกเปลี่ยนความคิดกันในการทำงานกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนหาข้อสรุปเกี่ยวกับขั้นตอนการแก้สถานการณ์ปัญหาที่ชัดเจนและเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องขององค์ความรู้หรือแนวทางการแก้ปัญหาของตนเอง นักเรียนจะพบว่าในการแก้ปัญหาของตนเองนั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร แนวทางการแก้ปัญหาของตนเองอาจจะไม่ได้ถูกต้องที่สุด ดังตัวอย่างงานของนักเรียนในภาพที่ 2ภาพที่ 2 ก เป็นตัวอย่างของนักเรียน A และภาพที่ 2 ข เป็นตัวอย่างของนักเรียน B ที่อยู่กลุ่มเดียวกันและได้แลกเปลี่ยนแนวคิดของตนเองจากการทำความ

เข้าใจสถานการณ์ปัญหาในกิจกรรม เดี่ยว

ภาพที่ 2 ก

ภาพที่ 2 ข

สังเกตได้ว่ามีแนวคิดที่ไม่เหมือนกันในส่วนของเงื่อนไข ซึ่งหลังจากนักเรียนได้รวมกันพิจารณาในกลุ่มพบว่า นักเรียน A เขียนเงื่อนไขของปัญหาไม่ถูกต้อง และนักเรียน B เขียนเงื่อนไขของปัญหาถูกต้อง โดยครูสังเกตพบว่าเพื่อนในกลุ่มคอยอธิบาย และให้เหตุผลนักเรียน A ว่าเงื่อนไขที่เขียนไม่ถูกต้องเพราะอะไร อีกทั้งยังเปรียบเทียบกับแนวทางของนักเรียน B และนักเรียนคนอื่น ๆ ภายในกลุ่ม จนนักเรียน A เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

อีกทั้งการเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มได้นำเสนอข้อสรุปของกลุ่มตนเอง และร่วมอภิปรายกับกลุ่ม อื่น ๆ ในชั้นเรียนเพื่อหาข้อสรุปเป็นแนวทางที่ดีในการแก้ปัญหา เนื่องจากแต่ละกลุ่มอาจจะมีวิธีการแก้ปัญหาบางขั้นตอนที่ตกหล่น การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนแนวคิดในชั้นเรียนจะช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบความถูกต้องขององค์ความรู้หรือแนวทางการแก้ปัญหาของตนเองและได้พบข้อสรุปของความรู้ที่ถูกต้องและวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพไปในทางเดียวกัน

อภิปรายผล (Research Discussion)

1. ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีผลการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 68.42 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและสามารถเข้าใจปัญหามากขึ้นจากการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับนักเรียนคนอื่นได้ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเน้นไปที่การให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างอิสระ ครูสร้างสถานการณ์ปัญหาจำลองและให้นักเรียนแก้ปัญหาด้วยตนเอง วิธีการนี้กระตุ้นให้นักเรียนพัฒนากรอบความคิดในการแก้ปัญหาตามความรู้และความเข้าใจเดิม เป็นผลให้นักเรียนสร้างคำตอบและวิธีการที่หลากหลายโดยมักไม่ทราบความถูกต้อง เพื่อแก้ไขปัญหานี้ครูใช้เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจปัญหาได้ดีขึ้นและแนะนำแนวทางที่ถูกต้องในการแก้ปัญหา ดังที่ Vygotsky (1981) กล่าวว่า ครูควรสนับสนุนนักเรียนทำงานที่เกินความสามารถของตนเอง ลดความช่วยเหลือลงเรื่อย ๆ และมอบหมายความรับผิดชอบสำหรับงานของนักเรียนให้กับนักเรียนเอง ครูสามารถให้ความช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ ส่งผลให้นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นนักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการแก้ปัญหา

โดยมีการตั้งคำถามชี้นำ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของตนเอง สอดคล้องกับ Perkin (1991) อธิบายว่า ความท้าทายแรกของนักเรียนอยู่ที่การรับและเก็บรักษาข้อมูล แต่หลังจากนั้นนักเรียนจะมีส่วนร่วมในกระบวนการตีความความหมายของความรู้นั้นตามประสบการณ์ของตนเอง สิ่งนี้ช่วยให้นักเรียนขยายความเข้าใจและตรวจสอบการตีความของนักเรียน จากการที่นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้แล้ว แต่ยังไม่สามารถยืนยันหรือตรวจสอบได้ว่าความเข้าใจวิธีการหรือคำตอบที่ได้มานั้นถูกต้องที่สุด ผู้สอนจะให้นักเรียนได้นำข้อสรุปของตนเองมาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะกับนักเรียนคนอื่นโดยให้นักเรียนจับกลุ่มกันทำงานในสถานการณ์ปัญหาเดิมที่เพิ่มเงื่อนไขเข้าไปเพื่อให้นักเรียนได้ช่วยกันหาคำตอบ ส่งผลให้นักเรียนได้นำข้อสรุปของตนเองมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่มทำให้เห็นข้อดีและข้อผิดพลาดในข้อสรุปของการแก้ปัญหาของเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งนักเรียนที่เก่งจะมีความสามารถในการเข้าใจการแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมากขึ้นจากการได้เล็งเห็นข้อผิดพลาดของเพื่อน ส่วนนักเรียนที่อ่อนกว่าก็จะได้เพื่อนนักเรียนที่เก่งช่วยชี้จุดผิดพลาดของตนเองและแก้ไขให้ถูกต้องจึงทำให้นักเรียนภายในกลุ่มพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาไปพร้อมกันอย่างเป็นระบบ จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการใช้แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนกับนักเรียนคนอื่นช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้น

2. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากผลการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ รวมทั้งการวิเคราะห์เนื้อหาจากการบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัย และข้อมูลจากการตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน พบว่า

2.1 การกำหนดสถานการณ์ปัญหาให้มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจปัญหาได้ง่ายขึ้นกล่าวคือ เมื่อนักเรียนเริ่มทำความเข้าใจกับสถานการณ์ปัญหาแล้วนักเรียนจะนำมาวิเคราะห์และประเมินด้วยตนเองโดยการนำมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์หรือสถานการณ์ในชีวิตประจำใกล้ตัว ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนจินตนาการและทำความเข้าใจกับปัญหาได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เช่น การจำลองสถานการณ์ปัญหาว่า การจะได้รับคัดเลือกเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดีต้องมีเงื่อนไขอะไรบ้าง ซึ่งเป็นเรื่องทั่วไปพื้นฐานที่นักเรียนในโรงเรียนควรจะรู้ทำให้นักเรียนสามารถนำมาเปรียบเทียบและเชื่อมโยงเข้าปรับความเข้าใจของตนเอง ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจกิจกรรมได้เร็วกว่าสถานการณ์ที่ตนเองไม่เคยมีประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ชนิดา จำปาอ่อน (2562) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์ในสถานการณ์จริงเพื่อเสริมสร้างทักษะการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่บูรณาการสถานการณ์จริงกับคณิตศาสตร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา

2.2 การใช้คำถามนำเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเข้าใจเงื่อนไขและตีความเงื่อนไขสถานการณ์ปัญหาได้ถูกต้อง ซึ่งคำถามกระตุ้นความคิดที่ผู้สอนใช้มีลักษณะคล้ายกับเงื่อนไขในเรื่องกำหนดการเชิงเส้น แต่จะไม่บอกถึงวิธี

หาคำตอบเป็นเพียงการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิดไปในทิศทางเดียวกับเรื่องกำหนดการเชิงเส้น จนนักเรียนเข้าใจและสามารถสรุปได้เองว่าเงื่อนไขของสถานการณ์มีลักษณะเดียวกับขั้นตอนการแก้ปัญหาเรื่องกำหนดการเชิงเส้นและต้องใช้กราฟในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ Bitter, Hatfield and Edwards (1989) กล่าวว่า ในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ครูจำเป็นที่จะต้องออกแบบคำถามมาเป็นอย่างดี

2.3 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจระหว่างนักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในข้อสรุปของตนเองมากขึ้น กล่าวคือการที่นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและหาข้อสรุปของตนเองได้แล้วแต่ไม่มีข้อพิสูจน์ว่าข้อสรุปนั้นมีความถูกต้องหรือไม่ การแลกเปลี่ยนข้อสรุปกับเพื่อนนักเรียนในชั้นเป็นสิ่งที่จะสามารถตรวจสอบข้อสรุปของตนเองได้ เช่น นักเรียนแก้ปัญหาหาตามเงื่อนไขในเรื่องกำหนดการเชิงเส้นมาแล้วเมื่อถึงการทำกิจกรรมกลุ่มจึงเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และข้อสรุปกับเพื่อนภายในกลุ่มพบว่าเพื่อนนักเรียนบางคนใช้ทั้งวิธีการวาดกราฟในการหาคำตอบ บางคนใช้วิธีการแทนค่าในเงื่อนไขของสมการในการหาตอบ จึงนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกันว่ากระบวนการความเข้าใจของตนนั้นมีความถูกต้องและสมเหตุผลผลหรือไม่เมื่อเทียบกับเพื่อนในชั้นเรียน สอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2551) กล่าวว่า เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ครูควรอำนวยความสะดวกและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ในการอภิปรายและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนอย่างเปิดเผยเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดพื้นฐานและปรับปรุงกระบวนการแก้ปัญหาของนักเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1. การกำหนดสถานการณ์ปัญหาให้มีความใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันหรือเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนสร้างประสบการณ์ตรงจากการลงมือแก้ปัญหาจริง และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การค้นพบข้อสรุปร่วมกัน

1.2. การใช้คำถามแนะนำช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสามารถสร้างข้อสรุปที่มีมาตรฐานผู้สอนควรใช้คำถามนำในการทำกิจกรรม เช่น ใบกิจกรรมควรมีคำถามให้นักเรียนได้ใช้ความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลรวมถึงสร้างแนวคิดเกี่ยวกับจุดประสงค์ที่ผู้สอนต้องการ

1.3. การแลกเปลี่ยนข้อสรุประหว่างนักเรียน การจับกลุ่มโดยให้นักเรียนเก่งอยู่กลุ่มเดียวกับนักเรียนที่อ่อนกว่า ช่วยให้นักเรียนที่ไม่เข้าใจ มีความสบายใจและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและซักถาม ส่งผลให้นักเรียนภายในกลุ่มได้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดและเหตุผลกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้นี้มีลักษณะคือการที่นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยอิงจากปัญหาและคำแนะนำของผู้สอน ดังนั้นควรศึกษาความแม่นยำขององค์ความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นมีความแตกต่างกับการเรียนรู้พื้นฐานในห้องเรียนอย่างไร

2.2. จากในการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาครั้งนี้อยู่ภายใต้ เรื่องของกำหนดการเชิงเส้นซึ่งเนื้อหามีลักษณะเป็นขั้นตอนการแก้ปัญหาค่อนข้างตายตัวอาจจะทำให้มองไม่เห็นองค์ประกอบของความสามารถในการแก้ปัญหา เช่น การวางแผนในการแก้ปัญหา ดังนั้นในการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาอาจจะขยายขอบเขตของการแก้ปัญหาไปยังปัญหาทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขของ เรื่อง กำหนดการเชิงเส้น

เอกสารอ้างอิง (References)

เกรียงศักดิ์ พลอยแสง. (2553). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learing / PBL)*. กรุงเทพฯ : ภาควิชา ภาษาไทย คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชลธิชา ใจพนัส. (2556. ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*. 298-301

ดวงหทัย กาศวิบูลย์. (2561). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับครูคณิตศาสตร์*. เชียงใหม่ : จรัสธุรกิจการพิมพ์.

ธันชนน ธรรมวิพากย์. (2559). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องการประยุกต์เกี่ยวกับอัตราส่วนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชนี.

ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2544). *กิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้การแก้ปัญหาปลายเปิดสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปาหนัน กองคำ. (2561). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความ สามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตรของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนคณิตศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. (2544). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา Problem-Based learning*. กรุงเทพฯ : บริษัท ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค จำกัดมนสภรณ์ วิฑูรเมธา.

พิมพร ไตรยานุภาพ. (2552). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้เทคนิคตั้งคำถามเพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโป่งนก สำนักงานเขตพื้นที่เชียงราย เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนบัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

วันดี ต่อเพ็ง. (2553*). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์ปัญหาเกี่ยวกับสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวของนักเรียนชั้น*

มัธยมศึกษาปีที่ 1. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2550). *คู่มือครูสาระการเรียนรู้พื้นฐานเล่ม 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหา*. กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมนวัตกรรม การเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา.

สำรวย หาญห้าว. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. *วารสารวิชาการ ศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.* 151-153

อัญญาณี สุมน. (2562*)*. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพิชิต O-NET เรื่อง เซต โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

เอกกมล บุญยะผลานันท์. (2557). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา*. 3-7

De Lange. (1996). *Using and applying mathematics in education International handbook of mathematics education*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 49-97

Isoda, M. (2007). *The Principles for problem solving approach and Open approach : As a product of lesson study*. Proceeding of International Conference on Educational Research learning community for sustainable development Faculty of Education. Khon Kean University, Khon Kaen, Thailand. September 10-11 2010.

John Dewey. (1910). *Cognitive Load During Problem Solving : Effects on Learning*. COGNITIVE SCIENCE 12, 257-285.

Leblance, J. F. (1977). "*You Can Teach Problem Solving*." Arithmetic Teacher. 25 : 17-25.National Council of Teachers of Mathematics. 2000. *Principles and standards for school mathematics*. Reston, Virginia : NCTM.

การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง- บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง
The Development of Elementary Integrated Curriculum of Anuban Maetha School (Ban Nam Thong – Ban Hom Upatham Community), Lampang Province

สุภาภรณ์ มาชัยวงศ์[1] สิทธิกร สุมาลี[2] วิภารัตน์ มูสิกะเจริญ[3]
Supaporn Machaiwong, Sitikorn Sumalee, Wiparat Moosikajaroen

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการแนวคิดไทยแลนด์4.0 กับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ(ชุมชนบ้านน้ำโท้ง - บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรบูรณาการฯ ประชากร คือ ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ระดับชั้นละ 1 คนรวม 3 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ระดับชั้นละ 1 ห้อง รวม 3 ห้องเรียน รวมจำนวน 33 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรบูรณาการแนวคิดไทยแลนด์4.0 กับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล กรอบแนวคิด จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า คุณภาพของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการวิจัยหลังจากการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการคิดของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกระดับชั้น และผลการเรียนรู้ด้านทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมาก ตามลำดับ

Received: 2023-07-10 **Revised:** 2023-07-25 **Accepted:** 2023-07-27

[1] หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, Doctor of Education in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Kasetsart University. Corresponding Author e-mail: smachaiwong@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Faculty of Education, Kasetsart University

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาหลักสูตร; การบูรณาการ; ไทยแลนด์ 4.0; วิสัยทัศน์สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop elementary integrated curriculum at Anuban Meatha School (Ban Nam Thong - Ban Hom Upatham Community), Lampang province and 2) and to study the effectiveness of the integrated elementary curriculum at Anuban Meatha School (Ban Nam Thong - Ban Hom Upatham Community), Lampang province. used in this research were three grade 4 – 6 teachers and thirty-three students from grades 4 - 6 at Anuban Meatha School (Ban Nam Thong - Ban Hom Upatham Community), Lampang province. The data were analyzed by mean, standard deviation and content analysis.The results of the research were 1) the integrated elementary curriculum at Anuban Meatha School (Ban Nam Thong - Ban Hom Upatham Community), Lampang province, consisted of the rationale, concept, curriculum objectives, learning outcomes, course description, curriculum structure, content structure and unit plan for grade 4-6 students. Experts' opinions toward the integrated elementary curriculum were evaluated at the highest level. 2)The results revealed that teachers' opinion toward the school administration curriculum was high after using the integrated elementary curriculum. And that students' opinion toward using the curriculum was high . The learning outcomes in terms of thinking skills of students in grades 4-6 were found to have the highest average level in all grade levels. Additionally, the learning outcomes in terms of life skills of students in grades 4-6 were found to have an average level ranging from moderate to high, in that order.

Keywords: Curriculum Development; Integration; Thailand 4.0

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นกำลังสำคัญของชาติ การเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของประเทศที่กำลังเคลื่อนไปสู่สังคมรูปแบบใหม่ตามยุทธศาสตร์ "ไทยแลนด์ 4.0" จึงมีความสำคัญตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ประเทศไทยกำลังมุ่งไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) ซึ่งเป็นการเน้นให้เกิด การเปลี่ยนแปลงอย่างน้อยใน 3 มิติ ได้แก่ 1) เปลี่ยนไปสู่สินค้าเชิง "นวัตกรรม" 2) เปลี่ยนไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ3)

เปลี่ยนไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น การพัฒนาผู้เรียนในระบบการศึกษาจึงต้องมีความสอดคล้องและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

จากรายงานการวิจัยแนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573 พบว่า ภาพอนาคตด้านหนึ่ง คือ การยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้เป็นแบบบูรณาการฐานปฏิบัติฐานวิจัยบนสาระท้องถิ่น/ประเทศ เรียนรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การออกแบบหลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับคุณลักษณะและสมรรถนะที่เป็นฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากกว่าเนื้อหา ผสมผสานนวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิตอล วิธีนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติมุ่งเน้นที่ 1) ความกว้าง เปิดทางเลือกที่หลากหลายโดยปรับหลักสูตรให้กว้างและครอบคลุม ยึดทักษะชีวิตของผู้เรียนเป็นสำคัญ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่าง 2) ความลึก เปิดหลักสูตรเฉพาะทางที่สร้างความโดดเด่นเฉพาะด้าน 3) ใช้ STEMA (Science, Technology Engineering, Mathematics and Arts) ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนโดยออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและเน้นความคิดเชิงนวัตกรรม 4) เชื่อมโยงหลักสูตรให้เกิดปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูกับนักเรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน ทั้งในระดับเดียวกัน ต่างระดับกัน และกับชุมชนภายนอก และ 5) บูรณาการหลักสูตร ลดการแยกสาระวิชาโดยออกแบบหลักสูตรให้เป็นสหวิทยาการผสมผสานกันทั้งวิชาหลักและวิชาเลือกโดยจัดประเภทหลักสูตรที่สามารถตอบสนองความต้องการและศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) จากข้อเรียนรู้ที่ได้จากงานวิจัยทำให้มองเห็นว่าการออกแบบหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาสมรรถนะที่พร้อมในการทำงานเพื่อพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจและเป็นฐานการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้แนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาของไทยเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า

โรงเรียนอนุบาลแม่ทะ(ชุมชนบ้านน้ำโท้ง-บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีวิสัยทัศน์ที่จะให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้คู่คุณธรรมอย่างมีคุณภาพ ทั่วถึงและเสมอภาค เป็นกำลังคนที่มีทักษะและศักยภาพรองรับการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 จากรายงานประจำปีของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564 พบว่า โรงเรียนมีจุดที่ควรพัฒนา คือ เพิ่มกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด และการเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวกับชุมชน บูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านวิชาการ และทักษะชีวิตและสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ครูใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ และเน้นพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนให้มีนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสมกับวัย และรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี จากรายงานดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความพยายามที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะสอดคล้องตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนโดยมีความต้องการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเพื่อเป็นเครื่องมือให้กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาได้นำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น และสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนของประเทศที่มุ่งไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy)

ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษาที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาจึงมีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ แนวคิดไทยแลนด์4.0 กับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของประเทศที่กำลังเคลื่อนไปสู่สังคมที่เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมภายใต้บริบทและวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรบูรณาการแนวคิดไทยแลนด์4.0 กับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรบูรณาการแนวคิดไทยแลนด์4.0 กับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ(ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research: PAR) โดยผู้วิจัยมีบทบาทเป็นผู้ให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแล กำกับ ติดตาม และร่วมดำเนินการวิจัยกับ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ระดับชั้นละ 1 คน รวม 3 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ระดับชั้นละ 1 ห้อง รวม 3 ห้องเรียน รวมจำนวน 33 คน ของโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง-บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (The Action Research Cycle) ได้แก่ ขั้นวางแผน (Plan), ขั้นลงมือปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นการสะท้อนกลับ (Reflect) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร เป็นการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตรบูรณาการเพื่อรวบรวมและจัดทำเป็นเอกสารประกอบให้คณะครูเห็นตัวอย่างของหลักสูตรบูรณาการในรูปแบบต่าง ๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาเลือกรูปแบบการบูรณาการหลักสูตรรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติการ (Action) การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ผู้วิจัยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ผู้บริหารและคณะครู เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ” จากนั้นเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำ “หลักสูตรบูรณาการแนวคิดไทยแลนด์4.0 กับ

วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง” โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการและเหตุผล กรอบแนวคิดของไทยแลนด์4.0 (มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน) กับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา (ทักษะการคิดและทักษะชีวิต) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ โครงสร้างหลักสูตร (รหัสวิชา ชื่อรายวิชา จำนวนชั่วโมง/ปี) คำอธิบายรายวิชา (จำนวน 3 รายวิชา) โครงสร้างรายวิชา (แต่ละรายวิชามีจำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้) โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ (แต่ละรายวิชามี 80 ชั่วโมง/ปี) และแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย (หน่วยการเรียนรู้ละ 16 ชั่วโมง)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) การทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการ ผู้วิจัยประชุมชี้แจงครูเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการนำหลักสูตรไปใช้ จากนั้นครูนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ระดับชั้นละ 1 หน่วยการเรียนรู้ (รวม 16 ชั่วโมง/ระดับชั้น) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โดยผู้วิจัยกำกับติดตามสังเกตในระหว่างปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflect) ประเมินผลการใช้หลักสูตรบูรณาการ เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ทดลองใช้ ผู้วิจัยให้ครูประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษาและให้นักเรียนประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษา จากนั้นผู้วิจัยนำใบงานในแต่ละหน่วยของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มาประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการคิดและทักษะชีวิต ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากแบบประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการ คือ หลักสูตรบูรณาการแนวคิดไทยแลนด์4.0 กับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาล เม่ทะ(ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบประเมินคุณภาพหลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลเม่ทะ(ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง 2) แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษา 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษา 4) แบบประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านทักษะการคิดและทักษะชีวิต โดยเครื่องมือแต่ละฉบับมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามความคิดเห็นครูเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลเม่ทะ(ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากบันทึกหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ(ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง

ผลการวิจัย (Research Result)

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการแนวคิดไทยแลนด์4.0 กับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง

ผู้วิจัยร่วมกับคณะครูจัดทำหลักสูตรบูรณาการ โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) กรอบแนวคิด 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) ผลการเรียนรู้ 5) คำอธิบายรายวิชา 6) โครงสร้างรายวิชา 7) โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ และ 8) แผนการจัดการเรียนรู้ ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง-บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง พบว่า ภาพรวมของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ(ชุมชนบ้านน้ำโท้ง – บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง

เมื่อพิจารณาผลการประเมินความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรบูรณาการ ฯ พบว่า ภาพรวมเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประชาสัมพันธ์หรือการชี้แจงก่อนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการได้รับมอบหมายหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งหรือเป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความเหมาะสมที่มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักสูตรที่พัฒนาเป็นไปตามที่ท่านคาดหวังและความคาดหวังต่อประสิทธิผลของการนำหลักสูตรไปใช้ว่าสามารถใช้ได้จริง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.00

ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรบูรณาการ ฯ พบว่า ภาพรวมเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการใช้หลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งเดี่ยวและกลุ่มมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ทำใบงานได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21

เมื่อพิจารณาผลการเรียนรู้ทักษะการคิดและทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 หลังการทดลองใช้หลักสูตรบูรณาการ พบว่า ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนทักษะการคิดเฉลี่ย 10.50 คิดเป็นร้อยละ 87.50 อยู่ในระดับมากที่สุด และคะแนนทักษะชีวิตเฉลี่ย 5.00 คิดเป็นร้อยละ62.50 อยู่ในระดับปานกลาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนทักษะการคิดเฉลี่ย 10.67 คิดเป็นร้อยละ 88.89 อยู่ในระดับมากที่สุด และคะแนนทักษะชีวิตเฉลี่ย 5.50 คิด

เป็นร้อยละ75.00 อยู่ในระดับมาก ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนทักษะการคิดเฉลี่ย 10.83 คิดเป็นร้อยละ 90.27 อยู่ในระดับมากที่สุด และคะแนนทักษะชีวิตเฉลี่ย 5.75 คิดเป็นร้อยละ76.04 อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผู้วิจัยเริ่มขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารและค้นคว้าเกี่ยวกับรูปแบบหลักสูตรบูรณาการ และข้อมูลบริบทของสถานศึกษา จากการดำเนินการผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง-บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง ให้ความสำคัญกับงานวิชาการของโรงเรียน สังเกตได้จากผู้บริหารส่งเสริมให้ครูรับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านวิชาการและการพัฒนาผู้เรียนกับเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งจากออนไลน์ และเครือข่ายใกล้เคียง เช่น เข้าร่วมโครงการ TSQP (Teacher and School Quality Program) ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก เป็นต้น จากลักษณะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง-บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง สะท้อนบทบาทของผู้บริหารที่เป็นผู้ประสานงานองค์กรให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น (Organization is Coordinating a Smooth Operation) มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และประสานงานนอกองค์กรให้เกิดภาคีเครือข่ายร่วมคิด ร่วมจัดการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 (สุกัญญา รอดระกำ, 2561)

2. ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง-บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง จัดประชุมคณะครูระดับประถมศึกษาเพื่อชี้แจงนโยบายโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการโดยพิจารณาจากจุดเน้นของวิสัยทัศน์และแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 และออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทของตน ผู้วิจัยมีบทบาทในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรรูปแบบบูรณาการและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นแนวทางที่มุ่งพัฒนาประเทศให้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) และการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะชีวิตที่เป็นจุดเน้นของสถานศึกษา จากการดำเนินงานของโรงเรียน พบว่า มีลักษณะการพัฒนาหลักสูตรเชิงระบบ ตามแนวคิดของวิชัย วงศ์ใหญ่ (2554) คือ ประกอบด้วย ระบบหลัก 3 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบการร่างหลักสูตร 2) ระบบการบริหารหลักสูตร และ 3) ระบบการประเมินหลักสูตร โดยกิจกรรมการประชุมร่วมกันในรูปแบบคณะกรรมการที่มีครูระดับประถมศึกษาทั้งโรงเรียนมาร่วมกันรับทราบนโยบายและร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งในระบบการร่างหลักสูตร นอกจากนี้คณะครูได้ร่วมกันตัดสินใจเลือกรูปแบบของหลักสูตรบูรณาการที่สอดคล้องกับผู้เรียน คือ รูปแบบบูรณาการแบบข้ามกลุ่มสาระ (Trans-disciplinary) เป็นการบูรณา

การที่ผู้เรียนจะได้โอกาสในการเรียนรู้ตามความสนใจ และได้เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องการ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การจัดการเรียนรู้มาจากหลากหลายกลุ่มสาระ ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบการทำโครงงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง (real world) เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการปฏิบัติงานใกล้เคียงกับการทำงานจริงมากที่สุด (นาตยา ปิลันธนานนท์, 2564)

3. ผู้วิจัยร่วมกับคณะครูจัดทำร่าง “หลักสูตรบูรณาการแนวคิดไทยแลนด์4.0 กับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง-บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง” โดยผู้วิจัยมีบทบาทสร้างความเข้าใจและให้ความรู้ตลอดกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยสังเกตการมีส่วนร่วมของคณะครูในการพัฒนาหลักสูตร การแลกเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์จากการดูแลผู้เรียนในฐานะครูประจำชั้นและครูผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ สะท้อนว่าครูมีความตั้งใจและเป้าหมายเดียวกันที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะด้านทักษะการคิดและทักษะชีวิต ซึ่งทางโรงเรียนเห็นพ้องว่าเป็นทักษะการเรียนรู้พื้นฐานที่สำคัญ กระบวนการทำงานร่วมกันของคณะครู สะท้อนว่า ครูต้องมีฉันทะมีแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในที่นี้ คือ การเรียนรู้เพื่อทำหน้าที่ครูที่ดี ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนรู้จากห้องเรียนของตัวเอง การเป็นครูที่ดี คือ ต้องมาตั้งเป้าหมาย learning out come ในปีนี้ เทอมนี้ หรือวิชานี้ คืออะไร ซึ่งต้องมีทั้งสองส่วน ทั้งในส่วนวิชาการและนิสัยใจคอ การเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดี ครูตั้งเป้าหมายหาวิธีที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย (วิจารณ์ พานิช, 2559)

4. ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินความเหมาะสมของร่าง “หลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ (ชุมชนบ้านน้ำโท้ง-บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง” ในภาพรวมของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกรอบแนวคิด ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านผลการเรียนรู้ ด้านคำอธิบายรายวิชา และด้านโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านโครงสร้างรายวิชา ด้านหลักการและเหตุผล และด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากตามลำดับ จากผลการประเมินร่างหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรมีการบูรณาการแนวคิดไทยแลนด์ 4.0 ลงไปสู่สถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และมีข้อแนะนำ ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างรายวิชา ควรมีการจัดสาระการเรียนรู้บางหน่วยที่ซ้ำซ้อนกัน 2) ด้านหลักการและเหตุผล ควรเพิ่มประเด็นการบูรณาการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และ 3) ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ควรให้ครอบคลุมตามคำอธิบายรายวิชาและการวัดประเมินผลควรสอดคล้องภาระงาน/ชิ้นงานในหน่วยการเรียนรู้ จากข้อเสนอแนะข้างต้น ผู้วิจัยและคณะครูได้ปรับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ และได้ปรับเพิ่มรายละเอียดของหลักการและเหตุผลโดยเชื่อมโยงกับรูปแบบหลักสูตรบูรณาการให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ได้ตรวจสอบกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผลให้มีความครบถ้วนและครอบคลุมตามที่ระบุไว้ในคำอธิบายรายวิชา

5. ผลการใช้หลักสูตรบูรณาการระดับประถมศึกษาโรงเรียนอนุบาลแม่ทะ(ชุมชนบ้านน้ำโท้ง-บ้านฮ่อมอุปถัมภ์) จังหวัดลำปาง ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยมีบทบาทกำกับติดตาม และสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีรายละเอียดข้อวิจารณ์ในการประเมินแต่ละด้าน ดังนี้

5.1 ด้านการบริหารหลักสูตร

จากผลการประเมินในภาพรวมเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การประชาสัมพันธ์หรือการชี้แจงก่อนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการได้รับมอบหมายหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งหรือเป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักสูตรที่พัฒนาเป็นไปตามที่ท่านคาดหวังและความคาดหวังต่อประสิทธิผลของการนำหลักสูตรไปใช้ว่าสามารถใช้ได้จริง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อาจเนื่องจากครูมีความกังวลเกี่ยวกับการเชื่อมต่อการทำงานในอนาคตจากปัญหาการเปลี่ยนผู้บริหาร หรือปัญหาครูใหม่ทดแทนครูเกษียณ ผู้วิจัยมองว่าแนวทางหนึ่งที่อาจช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจ คือ การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพให้เกิดขึ้นในโรงเรียน (PLC) อย่างต่อเนื่อง ดังที่วิจารณ์ พานิช (2559) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า PLC เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู และลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู (DE privatization of instructional practices) ส่งเสริมการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ในลักษณะ “เพื่อนคู่คิด มิตรคู่สนทนา” หรือ buddy เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานและวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นกัลยาณมิตร

5.2 การใช้หลักสูตรของนักเรียน

จากผลการเรียนรู้ด้านทักษะการคิดของนักเรียนแต่ละระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกระดับชั้น และผลการเรียนรู้ด้านทักษะชีวิตของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มาก และมากตามลำดับ ทำให้เห็นว่าผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านทักษะชีวิตมากยิ่งขึ้น จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยที่ได้จากบันทึกหลังการสอนในแต่ละคาบ ผู้วิจัยพบว่า ครูเสนอแนะว่าถ้ามีเวลาอยากให้นักเรียนทำกิจกรรมในลักษณะฝึกปฏิบัติมากขึ้น หรือการเรียนรู้นอกสถานที่ หรือฝึกปฏิบัติภาคสนามในสภาพแวดล้อมจริง อย่างไรก็ดีข้อเสนอดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับการจัดชั่วโมงสอนของหลักสูตร ดังนั้นในการจัดตารางเรียนในโอกาสต่อไป อาจต้องมีการปรับระยะเวลาการทำกิจกรรมให้มากขึ้น เช่น จาก 2 ชั่วโมงเป็น 4 ชั่วโมง เป็นต้น

จากกิจกรรมการฝึกทักษะการคิดครูเริ่มต้นกิจกรรมโดยใช้สื่อ เรื่องราว เหตุการณ์ หรือประเด็นปัญหา เพื่อกระตุ้นปัญหาให้ผู้เรียนสังเกต แล้วใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ผู้วิจัยสังเกตการจัดกิจกรรมในห้องเรียนพบว่า ผู้เรียนบางคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทันทีที่ครูตั้งคำถามและตอบคำถามเป็นคนแรกๆ ของห้องเรียน ส่วนผู้เรียนบางส่วนต้องมีการกระตุ้นให้มองเห็นความสัมพันธ์ของของข้อมูลก่อนจึงจะสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้ สิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้เรียนและลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนบางชอบคิดบางคนคิดเร็ว บางคนคิดช้า บางคนต้องเรียกถามจึงจะเริ่มขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องเข้าใจลักษณะที่

แตกต่างกันของผู้เรียน รวมถึงบางคนชอบคิดในเรื่องเกี่ยวกับนิทาน เรื่องราว ตัวละคร บางคนชอบคิดเกี่ยวกับเพลง ความบันเทิง บางคนชอบคิดกับเพื่อน หรือบางคนชอบคิดคนเดียว สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาซึ่งจะสอดคล้องหรือสนองตอบความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติผู้เรียน สนับสนุนโอกาสการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมลักษณะที่หลากหลายวิธีการ และช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึงมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม และกระตือรือร้นที่จะเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนและครู ทั้งในมิติของทักษะปฏิบัติ ด้านความรู้สึกและความคิด ที่ได้ร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อขยายความรู้ของตนให้กว้างขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสช่วยกันทำงาน และอาศัยทักษะกระบวนการต่างๆในการค้นคว้าหาความรู้ ตลอดจนสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างสรรค์เป็นผลงานออกมาได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความภูมิใจในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Ong & Borich, 2006; Gardner, 1999) ดังนั้นผู้สอนจะต้องคอยสังเกตผู้เรียนเพื่อเตรียมจัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียน รวมถึงการเตรียมโจทย์สถานการณ์แต่ละระดับชั้นจากง่ายไปถึงยาก จากระดับความรู้ ความเข้าใจไปจนถึงการประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมฝึกทักษะชีวิต ครูจะมีกรณีศึกษาหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมาเป็นประเด็นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดในช่วงเริ่มต้นกิจกรรม ช่วงกลางกิจกรรม หรือช่วงท้ายกิจกรรม เรื่องราวในชีวิตจริงจะช่วยทำให้ผู้เรียนเชื่อมโยงหลักการหรือความรู้กับแนวทางการปฏิบัติได้ชัดเจนขึ้น สังเกตได้จากผู้เรียนพยายามตอบคำถามและตั้งคำถามนอกเหนือจากคำถามที่ครูถามในห้องเรียน โดยนำเรื่องราวของตนเองมาตั้งเป็นประเด็น เช่น เมื่อครูกล่าวถึงการจัดการอารมณ์โกรธเนื่องจากเพื่อนแกล้ง ผู้เรียนได้เปรียบเทียบจากสถานการณ์จริงเมื่อผู้เรียนถูกดุจากผู้ปกครองว่าควรทำอย่างไร ทำให้เห็นว่าผู้เรียนพยายามเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของตนเอง หรือเมื่อครูนำสนทนาเกี่ยวกับปัญหาสถานการณ์ ฝุ่น PM 2.5 ที่เกิดขึ้นในจังหวัดลำปาง ผู้เรียนบางคนก็ตั้งคำถามเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดฝุ่น PM 2.5 ที่ประเทศอื่นด้วยความสนใจ ใคร่รู้มากขึ้น ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ว่าสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือการดำรงชีวิตได้ สอดคล้องกับ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตขององค์การยูนิเซฟ (UNICEF) กล่าวว่า การสอนทักษะชีวิตเพียงอย่างโดยที่ขาดการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มจะไม่ช่วยทำให้เกิดทักษะชีวิตขึ้น โดยการสอนแบบมีปฏิสัมพันธ์นั้นประกอบด้วยวิธีการและเทคนิคต่างๆ ได้แก่ การใช้บทบาทสมมติ (Role Playing) การอภิปราย(Discussion) การใช้การทำงานกลุ่ม(Group Work) การวิเคราะห์สถานการณ์(Situation Analysis) การฝึกปฏิบัติ(Practice) การใช้การเล่าเรื่อง(Story Telling) การใช้เกม(Game) และการใช้เทคนิคอื่นๆ ทางด้านจิตวิทยามาบูรณาการในการสอนการพัฒนาทักษะ ดังนั้นครูควรเชื่อมโยงหลักการทฤษฎีการสอนให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อการนำไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนต่อการใช้หลักสูตรในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งเดี่ยวและกลุ่ม กิจกรรมมีความหลากหลายทำให้เกิดความน่าสนใจ และระยะเวลาในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ทำใบงานได้ และนักเรียนได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในชั้นเรียน ตามลำดับ และจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกิจกรรมที่ผู้สอนได้เปิดโอกาสให้นักเรียนใช้อุปกรณ์สื่อดิจิทอล เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น สอดคล้องกับ ยศวีร์ สายฟ้า (2559) กล่าวว่า หากเปรียบเทียบลักษณะของเด็กประถมศึกษาตามรุ่น (generation) จะจัดอยู่ Generation Alpha พฤติกรรมการเรียนรู้จะใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ยึดตนเองเป็นสำคัญ ชอบการเรียนรู้ที่ท้าทายและการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ดังนั้นครูต้องปรับบทบาทตัวเองเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในการสร้างความก้าวหน้าในยุค 4.0 โดยนำความสามารถทางเทคโนโลยีมาใช้ผสานกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มและมูลค่าเชิงสร้างสรรค์ (วรรณดี สุทธินรากร, 2561) นอกจากนี้ พัชราภา ตันติชูเวช (2560) ได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเจเนอเรชันแอลฟา ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรมีความหลากหลายเหมาะกับผู้เรียน เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้อยู่ในพหุสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เน้นการลงมือปฏิบัติ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นไปในทิศทางเดียวกับพาสนา จุลรัตน์ (2561) การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในยุค 4.0 ควรเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creative Learning) คือ จัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ เน้นการวิเคราะห์ปัญหาเป็นรายบุคคล มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ฝึกให้ผู้เรียนตรวจสอบ ทบทวน และกำกับตนเอง บทบาทครูควรเตรียมคำถามที่แปลกใหม่/ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และในการสอนให้ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ไม่ได้มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานจากผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาทักษะของนักเรียน มีการสำรวจผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอาจจะแตกต่างทั้งในขั้นตอนของการออกแบบและการใช้หลักสูตรโดยเฉพาะการสะท้อนความรู้สึกหรือความพึงพอใจต่อคุณภาพของนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลง

2. การพัฒนาหลักสูตรที่มีครูเป็นองค์ประกอบสำคัญและมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการพัฒนาหลักสูตร การใช้ และการประเมินจะทำให้ครูมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และได้ร่วมกันทำงานเป็นทีมตั้งแต่ต้น

3. การบูรณาการข้ามกลุ่มสาระวิชาในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบองค์รวมไม่แยกส่วนและเชื่อมโยงการเรียนรู้กับการนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างดี

4. การกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานให้นักเรียนเป็นสิ่งที่ครูควรมีการวางแผนอย่างเหมาะสมเพื่อไม่ให้มีจำนวนชิ้นงานที่มากจนเป็นภาระของนักเรียน แต่ควรเป็นชิ้นงานที่สามารถนำไปสู่การเชื่อมโยงได้หลายกิจกรรม จึงจะทำให้เกิดคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งการประเมินผลของผู้สอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการออกแบบวิจัยเพื่อติดตามพัฒนาการของผู้เรียนในด้านทักษะการคิดและทักษะชีวิต โดยการเก็บข้อมูลจากชิ้นงานหรือผลงานของนักเรียน

2. ควรมีการออกแบบหลักสูตรบูรณาการที่มีจุดเน้นด้านอื่นๆ ตามความต้องการจำเป็นของนักเรียนและสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสังคม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง

3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการในรายวิชาพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความใกล้เคียงกันมาออกแบบให้เป็นโครงงานที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียน และเน้นทักษะนักเรียนมากกว่าการสอนเนื้อหาวิชา

เอกสารอ้างอิง (References)

นาตยา ปิลันธนานนท์. (2564). *สังคมศึกษา : ยุคมาตรฐานกำกับ.* กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรจนพริ้นท์ติ้ง.

พัชราภา ตันติชูเวช. (2560). *เจเนอเรชันแอลฟา: เจเนอเรชันใหม่ในสังคมไทยศตวรรษที่ 21.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยศวีร์ สายฟ้า. 2559. “การประถมศึกษาภิวัตน์ : มโนทัศน์ที่เปลี่ยนไปสำหรับครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง” ใน สุรภี รุโจปการ. (บรรณาธิการ). *ศาสตร์ สอน สื่อ สุข.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬากรณ์มหาวิทยาลัย, 27 – 48.

วรรณดี สุทธินรากร. (2561). “อนาคตการศึกษาไทยในบริบทไทยแลนด์ 4.0 ตามมุมมองของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ”. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์.* 32 (1): 47 – 50.

วิจารณ์ พานิช. (2559). *บันเทิงชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้.* กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.อาร์.พริ้นติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อาร์ แอนด์ ปรินท์.

สุกัญญา รอดระกำ. (2561). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0.* เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “GRADUATE SCHOOL

CONFERENCE 2018". วันที่ 30-11-2061. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยแนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ.2573.* กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Gardner, H. 1999. *Intelligence Reframed : Multiple Intelligences for the 21st Century.* New York : Basic Books.

Ong, Ai-Choo and Borich, Gary D. (2006). *Teaching Strategies That Promote Thinking: Models and Curriculum Approaches.* Singapore : McGraw-Hill Education.

แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี

Motivation Affecting Employee' S Job Performance of the Kasikornbank Public Company Limited in Chonburi Province

ณัติรุจน์ นพหิรัณย์กิจ[1] จิราพร ระโหฐาน[2]
Nattirut Noppahirunkit, Jiraporn Rahothan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน 2) ศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 313 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย แจกแจงความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การแจกแจงแบบที สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.16) และปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยค้ำจุน ของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.14) 2) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ และด้านตำแหน่งที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน และ 3) แรงจูงใจ ปัจจัยจูงใจ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า และแรงจูงใจปัจจัยค้ำจุน ด้านเงินเดือน หรือค่าตอบแทน ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น นโยบายและการบริหาร และสภาพแวดล้อมการทำงาน

Received: 2023-07-11 **Revised**: 2023-07-25 **Accepted**: 2023-07-27

[1] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี Master of Business Administration Graduate College of Management Sripatum University At Chonburi. Corresponding Author e-mail: nattirut.n.spu@gmail.com

[2] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี Master of Business Administration Graduate College of Management Sripatum University At Chonburi.

ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรีโดยรวม

คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจ; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; ธนาคารกสิกรไทย

Abstract

The research aimed to 1) Study motivation for employee's job performance 2) Study demographic characteristics affecting employee's job performance and 3) Study relationship between motivation and effect on job performance of employees from Kasikorn Bank Public Company Limited in Chonburi Province. The study format was quantitative. Sample group was 313 employees from Kasikorn Bank Public Company Limited in Chonburi Province. Data was collected by questionnaire, and data was analyzed by Percentage, Mean, Frequency, Standard Deviation, T-Distribution, One-way ANOVA, and Multiple Regression Analysis. The result showed 1) Factor in motivation for job performance, the aspect in overall motivation was at high level ($\bar{X}$= 4.16) and factor in motivation for job performance, the aspect of Hygiene Factor in motivation for job performance of employees from Kasikorn Bank Public Company Limited in Chonburi Province overall was at high level ($\bar{X}$ = 4.14) 2) Demographic characteristics in education level, status, and different position differently affected the efficiency in job performance of employees from Kasikorn Bank Public Company Limited in Chonburi Province and 3) Motivation, Motivation Factor in the aspect of acceptance, responsibility, career advancement, and Hygiene Factor in the aspect of salary or compensation, relationship with others, policy and management, and work environment affected the efficiency in job performance of employees from Kasikorn Bank Public Company Limited in Chonburi Province in overall.

Keywords: Motivation; Efficiency in Job Performance; Kasikorn Bank Public Company Limited

บทนำ (Introduction)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (2566-2570) กล่าวถึงการขับเคลื่อนประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ภายใต้แนวคิด “พลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นปัจจัยที่มีค่ายิ่งของสังคมและประเทศชาติ ประเทศใดที่มีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงและสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์แล้ว ประเทศนั้นก็เจริญก้าวหน้ามีความมั่งคั่งและมั่นคงทั้งในทางเศรษฐกิจ การเมืองและทางสังคมแต่ถ้าหาก

ประเทศใดขาดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าหรือไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ ประเทศก็พัฒนาไปได้ยากความเจริญหรือความล้าหลังของประเทศจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการพัฒนา ปัจจัยอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมก็มาจากทรัพยากรมนุษย์ทั้งสิ้น ประเทศต่าง ๆ จึงมุ่งหวังที่จะมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและมีระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดีและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

รายงานสำนักข่าวอีไฟแนนซ์ไทย (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2565) ระบุว่า พนักงานธนาคารทั่วโลกจะถูกลดราว 75,000 ตำแหน่ง ธนาคารในยุโรปถูกปลดมากที่สุด ธนาคารยักษ์ใหญ่ในประเทศอิตาลี UniCredit ประกาศลด 8,000 ตำแหน่ง ปิดบริการ 500 สาขา ธนาคารในยุโรปนำโดย Deutsche Bank มีการลดตำแหน่งมากที่สุด 18,000 ตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละกว่า 80 และในอีก 4 ปี ข้างหน้า พ.ศ. 2566 ธนาคารในประเทศอิตาลีมีแผนเลิกจ้างพนักงานจำนวน 8,000 คน และปิดบริการอีก 500 สาขา ในส่วนของประเทศไทยนั้น ท่ามกลางตัวเลขผลกำไรประจำปีที่ดูเหมือนจะไม่สวนทางกับเศรษฐกิจของประเทศดังที่กล่าวมาข้างต้น แต่ปรากฏว่าธนาคารได้ยุบหลายสาขา ลดจำนวนพนักงานลงอย่างแทบ จะเรียกได้ว่าแบบกระทันหัน

จากสถานการณ์การลดจำนวนสาขาธนาคาร ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เป็นภาพสะท้อนการเปลี่ยนแปลงในธุรกิจยุคใหม่ที่เกิดการดิสรัปชั่นได้กับทุกธุรกิจ ไม่เว้นสายการเงินการลงทุนอย่าง “ธนาคาร” ที่ค่อยๆเกิด หนึ่งในพัฒนาการที่เห็นได้ชัด คือ การเกิดขึ้นของบริษัทฟินเทคเกิดใหม่ หรือที่เรียกว่า ฟินเทคสตาร์ทอัป (FinTech Startups) ที่พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินโดยมีจุดเด่นคือความชำนาญในด้านเทคโนโลยีและลักษณะการดำเนินธุรกิจ (Business Model) รูปแบบใหม่ ซึ่งสามารถปิดช่องว่างที่เกิดขึ้นสำหรับลูกค้า โดยเน้นการให้บริการเฉพาะด้านและมีความคล่องตัวสูง ส่งผลให้มีบริษัทฟินเทคเกิดขึ้นมาเป็นจำนวนมากทั่วโลก เข้ามาแบ่งส่วนแบ่งของรายได้จากการให้บริการทางการเงิน ผ่านบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากกว่าหรือสามารถแก้ปัญหาทางการเงินให้เฉพาะกลุ่มได้มากกว่าธนาคารในบางจุดการเปลี่ยนแปลงที่เหมือนจะถูกบังคับให้เปลี่ยน ทำให้ธนาคารต้องทรานส์ฟอร์มตัวเองให้ทัน หรือหาทางเดินหน้าธุรกิจไปพร้อมๆ กับธุรกิจการเงินยุคใหม่เหล่านี้ เพื่อรักษาเค้กชิ้นเดิมหรือส่วนแบ่งทางการตลาดของตัวเองเอาไว้ให้ได้ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นไม่หยุด ย้อนมองข้อมูลจำนวนสาขาธนาคารในแต่ละปี ที่เก็บรวบรวมโดย ธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าตัวเลขสาขาธนาคารพาณิชย์ ทั้งระบบ มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ

จากข้อมูลจำนวนสาขาธนาคารพาณิชทุกธนาคารตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2562 – 2565 มีรายละเอียดดังนี้

ม.ค. 2562 มีสาขาธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร 6,939 แห่ง

ม.ค. 2563 มีสาขาธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร 6,847 แห่ง (ลดลง 92 แห่ง จากปี 62)

ม.ค. 2564 มีสาขาธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร 6,741 แห่ง (ลดลง 106 แห่งจากปี 63)

ม.ค. 2565 มีสาขาธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร 6,061 แห่ง (ลดลง 680 แห่งจากปี 64)

สำนักงานอีไฟแนนซ์ไทย (2565) รายงานในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา ธนาคารพาณิชย์ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะการยกระดับมุ่งเข้าสู่ดิจิทัล ทำทุกอย่างผ่านออนไลน์อย่างโมบายแบงก์กิ้ง ซึ่งส่งผลดีต่อผู้บริโภคในการเข้าถึงการบริการทางการเงินได้สะดวก รวดเร็ว แต่อีกมุมหนึ่งสะท้อนไปถึงผลกระทบต่อสาขา และจำนวนพนักงาน ของธนาคาร โดยจะเห็นได้จากตัวเลขจำนวนสาขาที่เปลี่ยนแปลงไป ข้อมูลการลดลงเพิ่มขึ้นของจำนวนพนักงานของธนาคารและจำนวนสาขาของธนาคารไทยพาณิชย์ของประเทศไทย ในปีพุทธศักราช พ.ศ. 2561 -2565 "สำนักข่าวอีไฟแนนซ์ไทย" ได้รวบรวมข้อมูลจำนวนสาขา และ จำนวนพนักงาน ธนาคารที่เปลี่ยนแปลงไปในรอบ 4 ปีที่ผ่านมา หลังการก้าวสู่เศรษฐกิจและบริการทางการเงินดิจิทัลที่ชัดเจนมากขึ้น

สำหรับจำนวนพนักงานบริษัทธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) พบว่า KBank ลดพนักงานจำนวน 819 คน ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการลดลงของการปิดสาขา หลังจากนี้ คาดว่าเห็นธนาคารพาณิชย์มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น หลังธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) ประกาศนโยบายปฏิวัตภาคการเงินไทยใหม่ รับเศรษฐกิจดิจิทัล และการสนับสนุนให้สถาบันการเงินที่สนใจยื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการ Virtual Bank ได้ เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน การเดินหน้าประเทศไทยสู่การเงินในรูปแบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งจากนี้เราต้องติดตามอย่างใกล้ชิดว่าธนาคารพาณิชย์จะเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างแรงจูงใจที่สำคัญในการทำงานเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยในมีความมั่นคงและยั่งยืนอย่างไรต่อไปในอนาคต

ในสภาวะที่การดำเนินธุรกิจต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการแข่งขันที่รุนแรงนั้น ธนาคารกสิกรไทย จำกัด เป็นธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย จำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพในปริมาณที่เหมาะสมกับงาน ดังนั้นการบริหารด้านทรัพยากรบุคคลของธนาคารจึงดำเนินการให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้สามารถอยู่รอดหรือมีความได้เปรียบกว่าคู่แข่งขัน เดือนมิถุนายน ปีพ.ศ. 2565 มีสาขาทั่วประเทศไทยจำนวน 830 สาขา จำนวนสาขา มีจำนวนผู้ใช้งาน K PLUS จำนวน 18.5 ล้าน และมีจำนวนพนักงาน 18,795 คน (ธนาคารกสิกรไทย, 2565)

โดยธนาคารกสิกรไทย ตระหนักดีว่าการมีบุคลากรที่ดี มีความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการบริการและการเติบโตของผลตอบแทนอย่างยั่งยืน นอกจากนี้การธำรงรักษาและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของธนาคารกสิกรไทยให้มีคุณภาพชีวิตในการทำงาน ยังถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารด้านทรัพยากรบุคคล และผู้บริหารทุกระดับขององค์กรที่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการทรัพยากรมนุษย์ใน

การบริหารงานขององค์การให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการจูงใจบุคลากรในองค์การเพื่อเป็นการกระตุ้นให้พนักงานมีกำลังใจ มีความตั้งใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถในองค์การธุรกิจ การจูงใจมีความสำคัญและจำเป็นต่อกระบวนการเพิ่มผลผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งนี้เพราะบุคคลธนาคารทุกๆ ฝ่าย ทุกๆ แผนก ทุกๆ หน่วยงาน ที่ได้รับการจูงใจที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจะทำงานอย่างเต็มความสามารถ มุ่งมั่นที่จะให้ผลงานออกมาดีที่สุด ซึ่งจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์การและความสำเร็จของตัวบุคคลด้วย นอกจากนี้การที่ความแข็งแกร่งภายในองค์การจะสามารถเกิดขึ้นได้นั้นต้องพึ่งพาอาศัยทั้งนโยบายของบริษัท และพนักงานเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานตั้งแต่ระดับล่างไปจนถึงระดับสูงสุดเมื่อพนักงานเกิดแรงจูงใจแล้ว จะก่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งจะเป็นประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการบริการของพนักงานที่แสดงออกมาให้แก่องค์การ ตามนโยบายและเป้าหมายขององค์กรและรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งในแรงขับเคลื่อนและการพัฒนาขององค์การเมื่อเกิดความผูกพันแล้วจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จของประสิทธิผลการปฏิบัติงานขององค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิผลจะก่อให้เกิดการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารงานใหม่เพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางด้านการแข่งขันทางธุรกิจต่อไป (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2550)

การให้ความสำคัญกับบุคลากร เป็นหัวใจหลักที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในองค์กร เพื่อทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากแรงจูงใจที่บุคคลได้รับจะช่วยกระตุ้นในการเสริมแรงและเสริมสร้างกำลังใจให้แก่บุคลากรเพื่อพัฒนาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรวางไว้ แรงจูงใจจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการมีส่วนทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง บุคคลในองค์กรที่ได้รับการจูงใจมากจะสามารถที่จะค้นคว้า เรียนรู้แนวทางการหาวิธีการที่จะเพิ่มทักษะและเกิดความตระหนักและพยายามที่จะมุ่งมั่น ตั้งใจทำงานโดยใช้ทักษะของตนเองนั้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด กล่าวได้ว่าแรงจูงใจในการทำงานเกิดจากปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจภายนอก เช่น ค่าจ้างสวัสดิการ ความมั่นคง ตลอดจนระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจภายใน เช่น การมีงานที่ท้าทายตรงตามความถนัด ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานที่ทำการได้รับการยอมรับนับถือจากผู้อื่น และการได้รับโอกาสให้แสดงออกซึ่งความคิดที่สร้างสรรค์ต่อสาธารณชนหรือต่อผู้อื่น แรงจูงใจเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละบุคคล เป็นความปรารถนา เป็นพลังผลักดันภายในใจที่จะเร่งเร้าให้บุคคลมีพฤติกรรมบางอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงสร้างสรรค์หรือทำอะไรที่ผิดแผกไปจากเดิม ในการขับเคลื่อนองค์กรให้มีความยั่งยืนบุคคลจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กร การปฏิบัติงานให้องค์กรควรมีการตอบสนองความต้องการของบุคคล โดยปกติบุคคลจะทำงานไม่เต็มความสามารถ ยกเว้นบุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำงาน แรงจูงใจที่เหมาะสม

ทำให้มีการใส่ใจมากขึ้น หากองค์กรต้องการให้พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานต้องทำความเข้าใจถึงความต้องการของพนักงานและหาสิ่งจูงใจในการทำงาน งานด้านการบริหารบุคคลจึงมีส่วนสำคัญที่ตอบสนองความต้องการของบุคคลเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงาน แรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ถ้าหากองค์กรใดบุคลากรมีแรงจูงใจอยู่ในระดับสูงเสมอก็จะมีความเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างมุ่งมั่นและจริงจัง มีความอดทน จะส่งผลทำให้เกิดเหตุการณ์สถานการณ์มีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานน้อยมากและไม่คิดหนีงาน ดังนั้นการบริหารบุคลากรจะต้องพิจารณาและคำนึงถึงความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ความเสมอภาค เพื่อให้เกิดแรงจูงใจที่ดีในการปฏิบัติงานจะทำให้บุคลากรในองค์กรตั้งใจทำงานให้สำเร็จลุล่วงโดยไม่เกิดความรู้สึกว่าตนเองถูกบีบบังคับให้ทำงานและพร้อมที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ จึงทำให้งานที่รับผิดชอบในหน้าที่แสดงออกมาเป็นที่ประจักษ์ว่ามีคุณภาพและสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและงานสำเร็จด้วยความรวดเร็ว (วราพร มะโนเพ็ญ, 2551)

จากความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับปัญหา โดยคำนึงถึงความสำคัญของทรัพยากรบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนองค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี เพื่อนำผลงานวิจัยไปปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมเพื่อรักษาบุคลากรในองค์กรในรูปแบบ ต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ อีกทั้งเป็นประโยชน์แก่ทางองค์กรและพนักงานทุกคนในการเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสำเร็จได้เป็นอย่างดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ที่แตกต่างกัน
2. แรงจูงใจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัย คือ วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พนักงานบริษัทธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,438 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานบริษัทธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 313 คน สุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่ไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Method) โดยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากเป็นการสุ่มตัวอย่างที่ประหยัดเวลาและสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ง่าย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัทธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.811

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง อายุงานปัจจุบัน และรายได้ต่อเดือน ใช้วิธีคำนวณโดยหาค่าความถี่ และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามจะใช้ค่าการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของพนักงาน บริษัทธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ด้วยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตัวแปรลักษณะทางประชากรศาสตร์

ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.70 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.20 ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.70 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 58.80 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 12,000-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.50 ตำแหน่ง RB/RM คิดเป็นร้อยละ 29.40 มีอายุงาน 1 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.70

ตอนที่ 2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยจูงใจของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี

ปัจจัยจูงใจ	N = 313		ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
	$\bar{x}$	*SD*		
1.ความสำเร็จของงาน (Achievement)	4.05	0.41	มาก	5
2.การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition)	4.18	0.44	มาก	3
3.ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work itself)	4.08	0.34	มาก	4
4.ความรับผิดชอบ(Responsibility)	4.32	0.39	มากที่สุด	1
5.ความก้าวหน้า (Advancement)	4.19	0.42	มาก	2
รวม	4.16	0.27	มาก	-

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยจูงใจ ของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างนั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความรับผิดชอบ (Responsibility) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.32) รองลงมา คือ ความก้าวหน้า (Advancement) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.19) อันดับสาม คือ การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.18) อันดับสี่ คือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work itself) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.08) และอันดับห้า คือ ความสำเร็จของงาน (Achievement) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.05) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยค้ำจุน ของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี

ปัจจัยค้ำจุน	N = 313		ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
	$\bar{x}$	*SD*		
1.เงินเดือน หรือ ค่าตอบแทน	3.99	0.34	มาก	6

2.โอกาสก้าวหน้า	4.10	0.46	มาก	4
3.ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.19	0.55	มาก	2
4.นโยบายและการบริหาร	4.10	0.38	มาก	5
5.สภาพแวดล้อมการทำงาน	4.19	0.45	มาก	3
6.ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน	4.28	0.51	มากที่สุด	1
รวม	4.14	0.31	มาก	-

ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยค้ำจุน ของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างนั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยค้ำจุนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.28) รองลงมา คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.19) อันดับสาม คือ สภาพแวดล้อมการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.19) อันดับสี่ คือ นโยบายและการบริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.10) อันดับห้า คือ นโยบายและการบริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.10) และ อันดับหก คือ เงินเดือน หรือ ค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.99) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน (hypothesis testing)

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ และด้านตำแหน่งที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยแรงจูงใจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี สามารถนำมาอภิปรายตามผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเชิงอนุมานได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ และด้านตำแหน่งที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรีที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน รวมถึงตำแหน่งงานของพนักงานที่แตกต่างกันมีความรับผิดชอบที่แตกต่าง

กันทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกันด้วย หรือแม้กระทั่งสถานภาพการสมรสที่แตกต่างกันนั้นยังส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาณัติ สังขมณี (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานคลังสินค้า แผนก แพ็คกิ้ง บริษัท ทีเอสทีซันไรซ์เซอร์วิส จำกัด พบว่า สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงผลการศึกษาของนวินดา กิตติศุภธีรดา (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกรณีศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ตำแหน่งงาน ที่แตกต่างส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 แรงจูงใจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี พบว่า แรงจูงใจ ปัจจัยจูงใจ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้า และแรงจูงใจปัจจัยค้ำจุน ด้านเงินเดือน หรือ ค่าตอบแทน ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น นโยบายและการบริหาร และสภาพแวดล้อมการทำงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี โดยรวม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ธนาคารกสิกรไทยเป็นธนาคารชั้นนำที่มีชื่อเสียงในอุตสาหกรรมธนาคารหรือสถาบันการเงิน และมีการกำหนดนโยบายการบริหารทรัพยากรมนุษย์ไว้อย่างชัดเจน มีการวางเส้นทางอาชีพให้พนักงานอย่างชัดเจน รวมถึงมีการกำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการส่วนเพิ่มไว้อย่างสมเหตุสมผล จัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เอื้ออำนวยกับการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้พนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) โดยเฉพาะในจังหวัดชลบุรีทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ของนวินดา กิตติศุภธีรดา (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องแรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกรณีศึกษา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า บุคลากรสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีปัจจัยจูงใจ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน และด้านความก้าวหน้าในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยค้ำจุน ด้านนโยบายและการบริหารขององค์การ ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านสภาพการทำงาน และด้านค่าตอบแทน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการศึกษาของ เพ็ญรุ่ง แก้วทอง (2559) ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ธุรการศาลยุติธรรมกรณีศึกษา ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พบว่า ปัจจัยจูงใจ ด้านการยอมรับในงาน ด้านความก้าวหน้า ด้านความรับผิดชอบในงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รวมถึงปัจจัยค้ำจุน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านเงินเดือนและผลตอบแทน และด้านนโยบายและการบริหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 บริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ควรมีพัฒนาพนักงานในด้านการคิดเชิงออกแบบให้สามารถออกแบบกระบวนการการทำงานหรือนวัตกรรมในการช่วยปฏิบัติงานเพื่อให้พนักงานแต่ละบุคคลได้มีผลงานเชิงประจักษ์เป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น

1.2 บริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ควรมีพัฒนาพนักงานเกี่ยวกับการบริหารเวลา (Time Management) เพื่อให้พนักงานมีทักษะในการวางแผนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

1.3 บริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ควรมีอบรมพัฒนาพนักงานเกี่ยวกับการให้บริการ และสร้างวัฒนธรรมองค์โดยมุ่งเน้นการบริการ ให้สอดคล้องกับคำขวัญที่ว่า “บริการทุกระดับประทับใจ”

1.4 บริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ควรมีอบรมพัฒนาพนักงานเกี่ยวกับการสื่อสารโดยเฉพาะการสื่อสารกับผู้มาติดต่อทั้งลูกค้าหรือคู่ค้าหรือแม้แต่พนักงานภายในบริษัทด้วยกัน เพื่อให้เกิดบรรยากาศในการทำงานที่ดี

1.5 บริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ควรมีอบรมพัฒนาพนักงานเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณของพนักงาน โดยเฉพาะพนักงานส่วนหน้าที่ต้องมีการติดต่อให้บริการลูกค้า

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านปัจจัยจูงใจและด้านปัจจัยค้ำจุน ของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจ ด้านความสำเร็จของงาน ธนาคารฯ ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาให้หัวหน้างาน หรือเพื่อนร่วมงานโดยวิธีการการโค้ชเพื่อให้พนักงานแต่ละบุคคลได้ทำงานที่รับมอบหมายให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ รวมถึงสอนให้แก้ไขปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

2.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ธนาคารฯ โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้า ควรให้อิสระในการตัดสินกับพนักงานแต่ละคนในหน้าที่ที่เขาได้รับมอบหมาย รวมถึงให้พนักงานได้มีโอกาสในการแสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ

2.3 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจ ด้านความก้าวหน้า ธนาคารฯ ควรส่งเสริมให้มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดในการเลื่อนตำแหน่งที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย

2.4 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยค้ำจุน ด้านเงินเดือน หรือ ค่าตอบแทน ธนาคารฯ ควรทบทวนค่าตอบแทนในบางตำแหน่ง หรือบางสาขา เพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพในท้องที่ของแต่ละสาขา

2.5 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยค้ำจุน ด้านโอกาสก้าวหน้า ธนาคารฯ ควรสื่อสารเส้นทางความก้าวหน้าในงาน career path ของพนักงานแต่ตำแหน่งให้ชัดเจนเพื่อเป็นการจูงใจให้พนักงานพัฒนาตนเองให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ธนาคารตั้งไว้

2.6 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยค้ำจุน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ธนาคารฯ ควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานที่อบอุ่น เป็นกันเอง มีการช่วยเหลือกันในการทำงานให้แต่ละคนสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน

2.7 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยค้ำจุน ด้านนโยบายและการบริหาร ธนาคารฯ ควรมีการสื่อสารนโยบายการบริหาร แลแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้แก่พนักงานแต่ละคนได้รับรู้ และสามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2.8 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ปัจจัยค้ำจุน ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ธนาคารฯ ควรให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของพนักงานแต่ละตำแหน่งให้มีบริเวร และสัดส่วนที่เหมาะสมกับภาระงานที่รับผิดชอบ

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการศึกษาวิจัย แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ธนาคารได้เห็นประเด็นที่ครอบคลุมและนำผลการวิจัยไปพัฒนานโยบายด้านการบริหารโดยเฉพาะด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ได้ครอบคลุมมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้เกิดความลุ่มลึกในข้อมูลที่นำใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดในการสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดชลบุรี ต่อไป

3. ควรขยายพื้นที่การวิจัยให้ครอบคลุมทั้งประเทศ เพื่อให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้มีการปรับปรุงพัฒนาและเสริมสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่พนักงานได้อย่างทัดเทียมกันในทุกสาขาของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)

เอกสารอ้างอิง (References)

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐.* สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก https://www.ldd.go.th/App_Storage/navigation/files/23_0.pdf

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2565). *วิกฤตและโอกาสของพนักงานธนาคารในยุคดิจิทัล*, สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก https://www.depa.or.th/th/article-view/bank-employees-in-the-digital

เพ็ญรุ่ง แก้วทอง. (2559). *แรงจูงใจกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ธุรการศาลยุติธรรม: กรณีศึกษาศาลอุทธรณ์ภาค 1.* สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.

สำนักงานอีไฟแนนซ์ไทย. (2565). *4 ปีที่ผ่านมา แบงก์ปิดสาขาไปแล้วกี่แห่ง?*, สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก https://www.efinancethai.com/efinreview/efinReviewMain.aspx?release=y&name=er_202202071234

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). *พฤติกรรมผู้บริโภค.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัท ธีระฟิล์มและไซเท็ก จำกัด.

วราพร มะโนเพ็ญ. (2551). *แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานธนาคารออมสิน สาขาในสังกัดธนาคารออมสินเขตบางแค.* วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

อาณัติ สังขมณี. (2555). *การศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานคลังสินค้า แผนกแพ็คกิ้งบริษัท ทีเอสทีซันไรซ์เซอร์วิส จำกัด.* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ธนาคารกสิกรไทย. (2565). *แบบแสดงรายการข้อมูลประจำ ปี และรายงานประจำ ปี 2565 (แบบ 56-1 One Report).* สืบค้น 7 เมษายน 2566. จาก https://www.kasikornbank.com/th/IR/FinanInfoReports/financialReports/Y2022_OneReport_TH.pdf

นวินดา กิตติศุภธีรดา. (2563). *แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. สืบค้น 20 เมษายน 2566. จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2563_1614232484_6214830018.pdf

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพ ตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

The Development Approach of Competencies of Professional Homestay Entrepreneurs by the Principle of Human Resource Management

อัจฉราภัทร์ เขมอัครเจตต์[1]
Atcharaphat Khem-akrajet

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนากับสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดเชียงราย 2) เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในข้อที่ 1 และ 3) สร้างแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพ ตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างชนิดปลายเปิดกับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ จำนวน 19 คน และวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนาธุรกิจมีสมรรถนะจำนวน 8 ด้าน และผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จนั้นมีสมรรถนะที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จ จำนวน 13 ด้าน และเมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการทั้ง 2 ชุมชนแล้วพบว่า ผู้ประกอบการทั้ง 2 ชุมชนมีสมรรถนะบางด้านที่ทับซ้อนกัน การประยุกต์ใช้สมรรถนะเหล่านี้อาจแตกต่างกันไปตามเส้นทางการเป็นผู้ประกอบการ โดยผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยประสบการณ์ ในขณะที่ผู้ประกอบการที่กำลังพัฒนาอาศัยความคล่องตัว ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการตรวจสอบความคิดของตนเพื่อปูทางไปสู่ความสำเร็จ สำหรับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพ ประกอบด้วย 1) เริ่มต้นด้วยการกำหนดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ 2) ดำเนินการประเมินตนเองเพื่อระบุจุดแข็งและด้านที่ต้องปรับปรุงโดยสัมพันธ์กับสมรรถนะหลัก 3) กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและทำได้ในแต่ละสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา 4) เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 5) ขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญ 6) ใช้ความรู้และทักษะที่คุณได้รับจากประสบการณ์จริง 7) สร้างเครือข่ายและการทำงานร่วมกันกับผู้ประกอบการโฮมสเตย์รายอื่น 8) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

Received: 2023-07-11 **Revised:** 2023-07-27 **Accepted:** 2023-07-29

[1] คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Management Science, Chiang Rai Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Atcharaphat.khe@crru.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): ผู้ประกอบการโฮมสเตย์; ความสามารถทางวิชาชีพ; การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์; การพัฒนาทักษะ; การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.

Abstract

The objectives of this research were 1) to study The competencies of entrepreneurs who are developing homestay businesses with The competencies of successful homestay business entrepreneurs in Chiang Rai Province 2) Comparing the competencies of homestay business entrepreneurs mentioned in item 1. And 3) Creating professional guidelines for developing the competencies of homestay business entrepreneurs, based on the principles of human resource development. Furthermore, an in-depth interview session, structured, open-ended interviews with 19 participants. The collected qualitative data was analyzed by using a content analysis. The research findings revealed that entrepreneurs who are developing homestay businesses have the competencies in 8 aspects. and The competencies of successful homestay business entrepreneurs in 13 aspects. Upon comparing the competencies of entrepreneurs from both communities, it was found that entrepreneurs from both communities share overlapping competencies in certain aspects. Furthermore, the application of these competencies may vary depending on the entrepreneurial path. Successful entrepreneurs rely on experience to achieve their goals. On the other hand, developing entrepreneurs rely on flexibility, adaptability, and the ability to validate their ideas to pave the way for success. For the development of professional competencies of homestay business entrepreneurs, it entails: 1) Starting with defining the core competencies required for homestay entrepreneurship. 2) Conducting a self-assessment to identify strengths and areas that need improvement in relation to the core competencies. 3) Setting clear and achievable goals for each competency to be developed. 4) Continuously learning and staying updated with industry trends and best practices. 5) Seeking advice or guidance from experienced homestay operators or industry experts. 6) Utilizing acquired knowledge and skills effectively in their business operations. 7) Networking and collaborating with other homestay operators to exchange ideas and learn from each other, and Striving for continuous improvement and embracing a growth mindset in their entrepreneurial journey.

Keywords: homestay entrepreneurs; professional competency; human resource development; skills development; sustainable tourism

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทย เป็นที่รู้จักในนาม "ดินแดนแห่งรอยยิ้ม" ดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยภูมิประเทศที่น่าหลงใหล มรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่า การต้อนรับที่อบอุ่นและเป็นมิตร นอกเหนือจากเสน่ห์ที่มีอยู่แล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยยังมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม และชื่อเสียงระดับโลก ดึงดูดนักท่องเที่ยวหลายล้านคนจากทั่วโลก อุตสาหกรรมนี้ได้กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเติบโตและความก้าวหน้าของประเทศ ทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยมีการพัฒนาและเติบโตมาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอยู่ในอันดับที่ดีขึ้น และแหล่งท่องเที่ยวของไทยได้รับความนิยมอยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลก การพัฒนาการท่องเที่ยวเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ความสะอาดและสุขอนามัยของสถานที่ท่องเที่ยวและความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีช่วยยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวไทยให้สูงขึ้นและดึงดูดนักท่องเที่ยวช่วยขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว บนพื้นฐานของความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กำหนดกรอบแนวคิดและปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวระยะ 20 ปี ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามหลักการและวิสัยทัศน์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ คือ ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน มีจุดมุ่งหมายเพื่อวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เจริญเติบโตในอนาคต (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ทำให้รัฐบาลได้มีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวไปสู่ทุกชุมชน เนื่องจากเห็นว่า การจัดการท่องเที่ยว เน้นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ที่จะก่อให้เกิดการสร้างงาน และสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชนเป็นอย่างมาก ลักษณะและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชน (Community-based Tourism) แต่ละแห่งมีความคล้ายคลึงกัน โดยเป็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco Tourism) โดยชุมชนมีส่วนร่วม (กรวรรณ สังขกร, 2552) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในประเทศไทยได้กลายเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและยั่งยืน เนื่องจากการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์มีการจัดกิจกรรมที่นำเสนอประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่ดื่มด่ำแก่ผู้มาเยือน อีกทั้งยังส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนท้องถิ่น ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โฮมสเตย์ได้รับความสนใจอย่างมากในฐานะทางเลือกนอกเหนือจากตัวเลือกที่พักแบบดั้งเดิม การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์มีประโยชน์มากมายสำหรับทั้งนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น สำหรับนักเดินทาง มันคือโอกาสพิเศษในการเชื่อมต่อกับคนในท้องถิ่น เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบดั้งเดิม เช่น ชั้นเรียนงานฝีมือ การทำอาหารท้องถิ่น หรือประสบการณ์การทำฟาร์ม เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้นพบว่า ธุรกิจการท่องเที่ยวโฮมสเตย์มีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่มี

คุณค่าและเป็นต้นแบบสำหรับผู้ประกอบการเริ่มต้นในรูปแบบต่างๆ ข้อมูลเชิงลึกเหล่านี้สามารถช่วยให้ผู้ประกอบการที่ต้องการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์หรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจทักษะ ความรู้ และคุณสมบัติที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของผู้ประกอบการที่จะประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ต่อไป ดังนั้นทำให้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาถึงสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนา มาเป็นกรอบในการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. ศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนากับสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดเชียงราย
2. เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในข้อที่ 1
3. สร้างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพ ตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1) ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในจังหวัดเชียงราย

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจ เชี่ยวชาญด้านธุรกิจตลอดจนเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น นักวิชาการ อาจารย์ และผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่าง

1) ศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนาและที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดเชียงราย จำนวน 19 คน โดยผู้วิจัยเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะที่เหมาะสมเป็นต้นแบบในการพัฒนาธุรกิจโฮมสเตย์ชุมชนต่อไป

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจ เชี่ยวชาญด้านธุรกิจตลอดจนเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น นักวิชาการ อาจารย์ และผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างชนิดปลายเปิด (Structure In-depth Interview) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาข้อมูลที่จะทำให้ทราบหรือแสดงให้ทราบถึงสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพ ตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการประสานงานไปยังกลุ่มโฮมสเตย์ชุมชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และขอความร่วมมือในการเข้าดำเนินการวิจัยกับกลุ่มสมาชิกโฮมสเตย์ ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคลจำนวน 19 คน จนกว่าข้อมูลที่ได้อิ่มตัวและไม่มีข้อมูลใหม่ๆ เพิ่มเติม โดยแบ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนา จำนวน 7 คน และผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 12 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้มาถอดเทปทุกคำพูด และผู้วิจัยนำมาอ่านหลายๆ ครั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้ และพิจารณาประเด็นที่สำคัญๆ 2) ผู้วิจัยนำข้อมูลมาอ่านให้ละเอียดอีกครั้ง โดยพิจารณาทุกบรรทัด และจึงตีความร่วมกับผู้นำชุมชน เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ท่าน 3) ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล (Member checking) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและจากการจดบันทึกนำกลับไปให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ยืนยันความถูกต้องของข้อมูลโดยให้ตรวจสอบและพิจารณาข้อมูลว่าเป็นจริงตามความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์หรือไม่ 4) นำข้อมูลไปตรวจสอบเพื่อยืนยันความถูกต้องกับที่ปรึกษางานวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิ (Triangulation) เพื่อตรวจสอบความไว้วางใจได้ของข้อมูล (Dependability) 5) การยืนยันผลการวิจัย (Confirmability) โดยผู้วิจัยจะเก็บเอกสารไว้เป็นอย่างดีเพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ได้

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนาและที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดเชียงราย 2) เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ข้อ 1 และ 3) แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพ ตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนาและที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดเชียงราย

ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนาธุรกิจประกอบด้วยสมรรถนะ 8 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้และประสบการณ์ในธุรกิจ (2) การวางแผนการทำงาน (3) ความคิดสร้างสรรค์ (4) การเข้าใจธุรกิจ (5) มนุษยสัมพันธ์และเครือข่าย (6) การบริการที่ดี (7) การทำงานเป็นทีม และ (8) จริยธรรมในการประกอบธุรกิจ และเมื่อพิจารณารายละเอียดเชิงลึกพบว่าผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ยังขาดทักษะการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจอย่างมืออาชีพ ได้แก่

(1) ความรู้การบริหารจัดการในเชิงธุรกิจ ยังไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายแยกประเภท และการคำนวณถึงต้นทุนที่แท้จริงของธุรกิจ (2) การพัฒนาตนเอง ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (3) การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร และ (4) พึ่งพาผู้นำชุมชนและหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อน ด้านผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จนั้นมีสมรรถนะที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนประสบความสำเร็จ จำนวน 13 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้และประสบการณ์ในธุรกิจ (2) การเข้าใจธุรกิจ (3) ภาวะผู้นำ (4) ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ (5) คิดนอกกรอบ (6) ความคิดสร้างสรรค์ (7) การบริการที่ดี (8) การทำงานเป็นทีม (9) การสื่อสารและการเจรจาต่อรอง (10) การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ (11) จริยธรรมในการเป็นผู้ประกอบการ (12) การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และ (13) ความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจ ซึ่งความประสบความสำเร็จของชุมชนนั้นมีปลัดเทศบาลตำบลบ้านแซว (นายเศรษฐศักดิ์ พรมมา) เป็นผู้อยู่เบื้องหลังที่คอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จยังมีสมรรถนะบางด้านที่ผู้ประกอบการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความเป็นมืออาชีพ เช่น การวิเคราะห์ต้นทุนทางธุรกิจ การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การใช้เทคโนโลยีสื่อสาร การสร้างสื่อออนไลน์ การติดต่อประสานงาน การขับเคลื่อนโดยกลุ่มผู้ประกอบการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เป็นต้น โดยการพัฒนาจะต้องมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2. การเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ข้อ 1

การเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการทั้ง 2 ชุมชนสามารถสรุปได้ ดังนี้

สมรรถนะ	กำลังพัฒนา	ประสบความสำเร็จ
1) สมรรถนะหลัก	1. ความรู้และประสบการณ์ในธุรกิจ 2. การเข้าใจธุรกิจ	1. ความรู้และประสบการณ์ในธุรกิจ 2. การเข้าใจธุรกิจ 3. ภาวะผู้นำ 4. ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ
2) สมรรถนะทางวิชาชีพ	1. ความคิดสร้างสรรค์ 2. การบริการที่ดี 3. การทำงานเป็นทีม 4. การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ 5. จริยธรรมในการประกอบธุรกิจ	1. คิดนอกกรอบ 2. ความคิดสร้างสรรค์ 3. การบริการที่ดี 4. การทำงานเป็นทีม 5. การสื่อสารและการเจรจาต่อรอง 6. การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ 7. จริยธรรมในการเป็นผู้ประกอบการ
	1. การวางแผนการทำงาน	1. การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

สมรรถนะ	กำลังพัฒนา	ประสบความสำเร็จ
3) สมรรถนะการบริหาร		2. ความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจ

ที่มา: อัจฉราภัทร์ เขมอัครเจตต์

จากตารางข้างต้น พบว่า 1) สมรรถนะหลักของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนากับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมีความแตกต่างกัน ด้านภาวะผู้นำและชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ 2) สมรรถนะทางวิชาชีพ แตกต่างกัน ด้านการคิดนอกกรอบ และการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง และ 3) สมรรถนะการบริหาร แตกต่างกัน ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจ เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบความสำเร็จมีความสามารถที่แข็งแกร่งในการมองเห็นเป้าหมายระยะยาวและเข้าใจแนวโน้มของตลาด มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสำหรับอนาคตของธุรกิจและสามารถพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้

3. แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

จากการศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ และนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจ และการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ผู้วิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพ มีดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยการกำหนดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ สิ่งเหล่านี้อาจรวมถึงการจัดการธุรกิจ การบริการลูกค้า การตลาด ความฉลาดทางการเงิน การสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหา

2. ดำเนินการประเมินตนเองเพื่อระบุจุดแข็งและด้านที่ต้องปรับปรุงโดยสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักที่กำหนด สิ่งนี้จะช่วยให้ตัวผู้ประกอบการเข้าใจว่าควรมุ่งเน้นที่การพัฒนาเรื่องใดบ้าง

3. กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและทำได้ในแต่ละสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา ตรวจสอบให้แน่ใจว่าเป้าหมายสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และแรงบันดาลใจโดยรวมสำหรับธุรกิจโฮมสเตย์

4. เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง แสวงหาโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะผ่านช่องทางต่างๆ รวมถึงการศึกษาในระบบ การเรียนรู้ตามอัธยาศัย และประสบการณ์การทำงานจริง ทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวันของคุณ

5. เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในธุรกิจ ขอคำปรึกษาหรือคำแนะนำจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์มีประสบการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญ สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่า แบ่งปันประสบการณ์ และให้แนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาความสมรรถนะที่จำเป็น

6. ใช้ความรู้และทักษะที่คุณได้รับจากประสบการณ์จริง เริ่มต้นเล็กด้วยการจัดการลูกค้า 2-3 คนหรือทำงานกับธุรกิจโฮมสเตย์ที่มีอยู่เพื่อรับประสบการณ์จริงในการดำเนินงานประจำวัน การโต้ตอบกับลูกค้า และการแก้ปัญหา

7. สร้างเครือข่ายและการทำงานร่วมกันกับผู้ประกอบการโฮมสเตย์รายอื่นผ่านกิจกรรมเครือข่าย สมาคมอุตสาหกรรม หรือฟอรัมออนไลน์ มีส่วนร่วมในการสนทนา แบ่งปันประสบการณ์และเรียนรู้จากความสำเร็จและความท้าทายของกันและกัน

8. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มุ่งมั่นที่จะเพิ่มสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง ขอคำติชมจากลูกค้า ติดตามความพึงพอใจของลูกค้า และแสวงหาโอกาสในการพัฒนาทักษะอย่างจริงจัง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ประเด็นที่ 1 ศึกษาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่กำลังพัฒนากับสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จในจังหวัดเชียงราย

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จ มีสมรรถนะที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนความสำเร็จ จำนวน 13 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้และประสบการณ์ในธุรกิจ (2) การเข้าใจธุรกิจ (3) ภาวะผู้นำ (4) ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ (5) คิดนอกกรอบ (6) ความคิดสร้างสรรค์ (7) การบริการที่ดี (8) การทำงานเป็นทีม (9) การสื่อสารและการเจรจาต่อรอง (10) การสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ (11) จริยธรรมในการเป็นผู้ประกอบการ (12) การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และ (13) ความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจ สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่งนภา ต่ออุดม (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs ในอุตสาหกรรมเกษตร ภาคการค้า ในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งหวังให้กิจการมีการเจริญเติบโต ผู้ประกอบการจะมีทักษะความสามารถในการทำงาน มีคุณลักษณะที่เป็นผู้ประกอบการที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการตัดสินใจ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินธุรกิจและมีความซื้อตรงในการประกอบธุรกิจ มีพฤติกรรมของการเป็นผู้บริหารแบบมุ่งโครงสร้างงานเป็นหลักแต่ในบางสถานการณ์ของธุรกิจเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ผู้ประกอบการควรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานแบบมุ่งความสัมพันธ์ และยังสอดคล้องกับวันเพ็ญ นิลนารถ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน พบว่า ข้าราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีสมรรถนะหลักโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประกอบด้วย มิติการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มิติจิตสำนึกด้านการให้บริการ มิติคุณธรรมและจริยธรรม มิติการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มิติการทำงานเป็นทีม มิติความรู้ด้านแรงงาน มิติภาวะผู้นำ และมิติความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเด็นที่ 2 การเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ข้อ 1

ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบความสำเร็จกับผู้ประกอบการที่กำลังพัฒนาแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันคือ 1) สมรรถนะหลัก ด้านภาวะผู้นำและชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ 2) สมรรถนะทางวิชาชีพ แตกต่างกัน ด้านการคิดนอกกรอบ และการสื่อสารและการเจรจาต่อรอง และ 3) สมรรถนะการบริหาร แตกต่างกัน ด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจ เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบความสำเร็จมี

ความสามารถที่แข็งแกร่งในการมองเห็นเป้าหมายระยะยาวและเข้าใจแนวโน้มของตลาด มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสำหรับอนาคตของธุรกิจและสามารถพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ สอดคล้อง มิลเล่อร์ (Miller, 1983) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ (Characteristics of Entrepreneur) เป็นคุณสมบัติ คุณค่า ทัศนคติ ความต้องการ คาดหวัง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ภาวะความเป็นผู้นำ ความสามารในการเรียนรู้ความมีพลังอำนาจ สามารทำงานหนัก มีความรับผิดชอบ ทักษะในการเจรจาต่อรอง ทักษะในการจัดการเวลา ความเชื่อมั่นตนเอง ความรับรู้ความสามารถในตนเอง ความคิดริเริ่ม การปรับตัวเอง กล้าเสี่ยง ค้นหาโอกาส คิดในเชิงบวก สามารถแก้ปัญหา การตัดสินใจ การเรียนรู้เป็นต้นซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลและเกี่ยวข้องกับผลสำเร็จของธุรกิจและความสามารถในการแข่งขัน และยังสอดคล้องกับ ลีและคณะ (2009) เสนอว่า สมรรถนะของผู้ประกอบการ เป็นคุณลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ประกอบการซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จต่อการประกอบการ โดยสมรรถนะของผุ้ประกอบการที่พึงมีประกอบด้วยความสามารถในการจัดองค์กรความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจ ความสามารถในการสร้างเครือข่าย ความผูกพันกับองค์กร ความคิดสร้างสรรค์ และโอกาสที่ดีในการประกอบการ เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จกับผู้ประกอบการที่กำลังพัฒนาแล้วพบว่า ผู้ประกอบการจะมีความสามารถที่ทับซ้อนกันในสมรรถนะบางด้าน แต่การเน้นย้ำและการประยุกต์ใช้สมรรถนะเหล่านี้อาจแตกต่างกันไปตามขั้นตอนของเส้นทางการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยประสบการณ์ ในขณะที่ผู้ประกอบการที่กำลังพัฒนาอาศัยความคล่องตัว ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการตรวจสอบความคิดของตนเพื่อปูทางไปสู่ความสำเร็จ อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ที่ประสบความสำเร็จยังคงต้องเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะตนเองในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอจนกว่าจะมีความเป็นมืออาชีพในการประกอบธุรกิจ

ประเด็นที่ 3 การสร้างแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างมืออาชีพ ตามหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น มีดังนี้

3.1 การพัฒนาสมรรถนะหลักด้านความรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการ จากการศึกษาสรุปได้ว่า สมรรถนะของผู้ประกอบการด้านความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ David McClelland (1970) และณรงค์วิทย์ แสนทอง (2549) ที่กล่าวว่า สมรรถนะด้านความรู้คือสิ่งที่บุคคลรู้และเข้าใจในหลักการแนวคิดเฉพาะด้านความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญเป็นข้อมูลที่อยู่ในตัวบุคคล ซึ่งจำเป็นต่องานหน้าที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการด้านความรู้ ประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับการบริการธุรกิจ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายธุรกิจและความรู้เกี่ยวกับนโยบายของภาครัฐ 2) การพัฒนาสมรรถนะหลักตามสายงาน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับนโยบายการท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานโฮมสเตย์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและการประชาสัมพันธ์

3.2 การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการด้านทักษะที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการ จากการศึกษาสรุปได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการด้านทักษะสอดคล้องกับแนวคิด David McClelland (1970) และดวงเดือน จันทร์เจริญ (2549) ที่

กล่าวว่า สมรรถนะด้านทักษะคือ สิ่งที่บุคคลรู้และสามารถทำได้เป็นอย่างดี และต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยทักษะที่เกิดได้นั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้และสามารถที่ปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไว การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการด้านทักษะ ประกอบด้วย 1) ทักษะการบริหารจัดการ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การคิดเชิงกลยุทธ์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และการตัดสินใจ 2) การพัฒนาสมรรถนะตามหน้าที่ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะการบริการ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเจรจาต่อรองและทักษะทางสังคม

3.3 การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการด้านคุณลักษณะที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการ จากการศึกษาสรุปได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการด้านคุณลักษณะสอดคล้องกับแนวคิด David McClelland (1970) และทวีศักดิ์ รูปสิงห์ (2559) ที่กล่าวว่า สมรรถนะด้านคุณลักษณะ คือ ความสามารถที่นอกเหนือจากความรู้และทักษะที่จะผลักดันให้บุคคลทำงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้ประกอบการด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ กระกายในความสำเร็จ เชื่อมั่นในตัวเอง ชอบการเรียนรู้สิ่งใหม่และมีความเป็นผู้นำ 2) สมรรถนะตามสายงาน ได้แก่ คิดนอกกรอบ คิดสร้างสร้างสรรค์ และทัศนคติเชิงบวก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

(1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์อย่างเป็นระบบและครอบคลุมสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการของผู้ประกอบการโฮมสเตย์ทั้ง 3 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะหลัก สมรรถนะตามสายงาน และสมรรถนะการบริหาร เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์มีสมรรถนะที่เหมาะสมในการเป็นผู้ประกอบการอย่างมืออาชีพ

(2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการบริหารจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์สำหรับสมรรถนะหลักด้านความรู้เกี่ยวกับการเงินและการบัญชีให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำข้อมูลทางด้านการเงินและบัญชีไปใช้ในการตัดสินใจบริหารงานได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการที่มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันโดยอาจจำแนกเป็นหลักสูตรขั้นพื้นฐานและหลักสูตรขั้นสูง ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบการจะได้มีทางเลือกที่เหมาะสมในสิ่งที่ตนเองต้องการพัฒนาอย่างแท้จริง

(2) ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะของประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในจังหวัดเชียงราย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-learning)

การฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-training) หรือการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning) เพื่อค้นหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

References

กรวรรณ สังขกร. (2552). ความรู้พื้นฐานและมาตรฐานการจัดการ Homestay. เอกสารประกอบการบรรยาย หลักสูตรอบรม “การจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ (Homestay)”. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2549). คู่มือการพัฒนาประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: เอช อาร์เซนเตอร์.

ดวงเดือน จันทร์เจริญ. (2549). การจัดการความรู้กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, 2(1), 252-265.

ทวีศักดิ์ รูปสิงห์. (2559). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

รุ่งนภา ต่ออุดม. (2550). ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs ในอุตสาหกรรมเกษตร ภาคการค้า ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. (ปริญญานิพนธ์ การจัดการทั่วไปบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

วรนารถ แสงมณี. (2546). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: เท็กซ์แอนด์เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.

วันเพ็ญ นิลนารถ. (2553). สมรรถนะหลักกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก).

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2545). องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

สกล บุญสิน. (2560). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. เชียงใหม่: ศูนย์บริหารงานวิจัยสำนักงานมหาวิทยาลัย. เชียงใหม่.

สาโรจน์ โอพิทักษ์ชีวิต. (2546). แผนธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: โนเบิ้ลบุ๊ค.

สิทธิชัย ธรรมเสน่ห์. (2555). สมรรถนะของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ประเภทกิจการสถานบริการสปาในจังหวัดชลบุรี กับขีดความสามารถ อันพึงประสงค์ของผู้รับบริการ. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา: กรุงเทพฯ.

Guenzi, P. & Trough market Sale integration. Industrial Marketing Management, 35, 974-988

Li, Y. H., J. W. Huang, & M. T. Tsai. 2009. Entrepreneurial Orientation and Firm Performance: “The Role of Knowledge Creation Process”. Industrial Marketing Management 38: 440-449.

Majid, I. A., & Koe, W.-L. (2012). Sustainable Entrepreneurship (SE): A Revised Model Based on Triple Bottom Line (TBL). International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 2(6), 293-310.

Mathis, R. L. & Jackson, J. H. (2008). Human Resource management. (12th ed.). South-Western: Thomson.

McClelland, D. C. (1970). The Achieving Society, Princeton, N.: Van No strand.

Miller, D. 1983. The Correlates of Entrepreneurship in Tree Types of Firm. Management Sciences 29 (7): 770-790.

Onuoha, G. (2007). Entrepreneurship. AIST International Journal, 10, 20-32.

Rothwell, W. J. (2005). Beyond Training and Development. (2nd ed.). New York: Amacom.

Saleh M, A. A. (2015). The role of marketing capabilities in firm's success. International Journal of management Science and Business Administration, 2(1), 56-65

Swanson, R. A. & Holton III, E. F. (2009). Foundations of Human Resource Development. San Francisco: Berrett-Koehler.

การพัฒนาการตลาดแบบบูรณาการในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี ตามรอยกวีนิพนธ์นิราศเมืองเพชรของกวีเอกสุนทรภู่

The Development of Integrated Marketing and Tourist Attractions of Cultural Tourism along the Trails of Travel Poetry: Niras Meung Petch by Sunthonphu, a Renowned Poet

ยุทธภูมิ สุวรรณเวช[1] เสรี วงษ์มณฑา[2] ชวลีย์ ณ ถลาง[3] ชุษณะ เตชคณา[4]
Yutthapoom Suwannavej, Seri Wongmontha, Chawalee Na Thalang
Chusana Techakana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์1.เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของการท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี 2.เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ต่อส่วนประสมทางการตลาดบริการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรีตามรอยกวีนิพนธ์นิราศเมืองเพชรของกวีเอกสุนทรภู่ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติใช้ในการศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ 1.นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี ร้อยละ 52.25 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 30.00 มีอายุ 20 ถึง 29 ปี ร้อยละ 51.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 59.00 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 37.25

Received: 2023-07-12 **Revised:** 2023-07-27 **Accepted:** 2023-07-28

[1] หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม: วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร Doctor of philosophy Degree in Tourism and Hotel Management : College of Management University of Phayao, Bangkok Campus. Corresponding Author e-mail: pakamas.ch@rmutp.ac.th

[2] หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม: วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร Doctor of philosophy Degree in Tourism and Hotel Management : College of Management University of Phayao, Bangkok Campus.

[3] หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม: วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร Doctor of philosophy Degree in Tourism and Hotel Management : College of Management University of Phayao, Bangkok Campus.

[4] หลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม: วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา กรุงเทพมหานคร Doctor of philosophy Degree in Tourism and Hotel Management : College of Management University of Phayao, Bangkok Campus.

มีอาชีพอิสระ ร้อยละ 27.75 มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท 2.ทัศนคติที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยว ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวมีความคุ้มค่า มีป้ายราคาสินค้า ราคาอาหารและราคาสินค้าของฝากของที่ระลึกมีความชัดเจน ราคาสินค้าของฝากของที่ระลึกมีความเหมาะสม นักท่องเที่ยวสามารถจองที่พัก ร้านอาหาร กิจกรรม ผ่านสื่อออนไลน์ได้สะดวก และมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางเว็บไซด์ทำให้เข้าถึงได้ง่ายมีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง และสื่อในการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวมีความหลากหลาย เช่น สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ ฯลฯ มีเจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการและเอาใจใส่ต่อนักท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวที่มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการให้ข้อมูลอย่างรวดเร็วถูกต้อง มีแหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย และบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม มีขั้นตอนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน และภายในแหล่งท่องเที่ยวมีข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติในแหล่งท่องเที่ยว มีกิจกรรมในการบริการสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่มีทักษะ มีความรู้ในการให้ข้อมูลเฉพาะด้านเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่มีข้อมูลที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์สามารถเข้าใจและอธิบายสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนาการตลาดแบบบูรณาการ; การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

The objectives of this research were: (1) To study the demographic characteristics of Thai tourists traveling to Phetchaburi Province; and (2) To study the relationship between demographic characteristics and the cultural tourism service marketing mix in Phetchaburi Province along the route described in Sunthonphu's poetic travelogue, the Niras Mueng Petch. The research is quantitative, with a sample consisting of 400 tourists. Data was collected by means of a questionnaire. Statistics used in the study are frequency and percentage. The confidence level of the findings is 95% (i.e. a significance of 0.05). The results indicate that: (1) Of the tourists traveling to Phetchaburi Province, 52.25% were female, 30.00% were 20 to 29 years old, 51.50% held a bachelor's degree or equivalent, 59.00% were married, 37.25% were self-employed, and 27.75% had a monthly income of 15,001–20,000 baht; (2) In general, the tourists' attitude toward the marketing mix was as follows: The tourist attractions were ready to accommodate tourists. Travel purchases were worth the expense. There were clear price tags on products, food, and souvenirs. Prices of the souvenirs were reasonable. Tourists could easily book accommodation, restaurants, and activities through online media, and travel information was easily accessible

through websites. There was continuous advertising and publicity for tourist attractions, and various marketing media were used to promote tourism: the Internet, print media, and television. Staff were capable, knowledgeable, willing, and attentive. There were variety of tourist attractions. The tourist attractions had a beautiful atmosphere. The operating procedure for tourism met the required standard, and prohibitions and suggestions were provided in tourist attractions. There were activities that met the needs of tourists, and skillful and knowledgeable staff provided specific and up-to-date information about tourist attractions.

Keywords: integrated marketing; cultural tourism; Phetchaburi province

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนามีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมของประเทศ ซึ่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยยังคงมีแนวโน้มเติบโตได้ด้วยโอกาสและความหลากหลายของทรัพยากรที่มีมากมาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์วิถีชีวิตของผู้คนและอัธยาศัยไมตรีที่ดีงามของคนไทย (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564)

นิตยสาร CEO World ได้จัดอันดับประเทศที่มีวัฒนธรรมทรงอิทธิพลต่อโลก “World’s Best Countries for Cultural Heritage Influence, 2021” พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับ 5 ของโลก รองลงมาจากประเทศอิตาลี กรีซ สเปน และอินเดีย ตามลำดับ (นิตยสาร CEO World, 2564) และผลสำรวจการท่องเที่ยวของไทยในปี 2563 สำหรับเมืองหลัก-เมืองรอง 10 อันดับแรกของเมืองหลักที่สร้างรายได้ให้ประเทศไทย ได้แก่ กรุงเทพ เชียงใหม่ ชลบุรี ภูเก็ต สงขลา ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี กระบี่ เพชรบุรี และนครราชสีมา โดยจังหวัดเพชรบุรีเป็น 1 ใน 10 เมืองหลักที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงถึง 13,549 ล้านบาท (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

จังหวัดเพชรบุรี เป็นเมืองด่านสำคัญระหว่างภาคกลางและภาคใต้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีธรรมชาติและภูมิประเทศที่สวยงาม มีพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย ส่งผลให้มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายที่มีชื่อเสียงและยังคงธรรมชาติอันงดงามสมบูรณ์ในหลากรูปแบบ (แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2561-2565) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นนั้น มีรูปแบบในการสร้างกระแสความนิยมด้วยการเผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยวที่ปรากฏในบทประพันธ์มาเป็นจุดขายหรือการท่องเที่ยวตามรอย (Through the Trails Tourism) ซึ่งจะสามารถกระตุ้นและดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวตามรอยวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่มีชื่อเสียง การไปเยือนยังสถานที่ที่ได้รับอิทธิพลด้วยการชม การดู การฟัง ด้วยตนเองแล้วเกิดความประทับใจ วิธีการนี้จึงเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนจากมรดกทางวัฒนธรรมด้าน

วรรณกรรม หรือกวีนิพนธ์ สามารถสร้างเงิน สร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน และยกระดับเศรษฐกิจชุมชนได้

จังหวัดเพชรบุรีตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองด่านสำคัญระหว่างภาคกลางและภาคใต้ เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเนื่องจากมีสภาพทางธรรมชาติและภูมิประเทศที่สวยงาม หลากหลาย ตลอดจนมีพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย ส่งผลให้มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายที่มีชื่อเสียงและยังคงธรรมชาติอันงดงามสมบูรณ์ในหลากรูปแบบ ทั้งนี้ สถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นในจังหวัดเพชรบุรี สามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ เมือง 3 วัง คือ พระนครคีรี พระรามราชนิเวศน์ และพระราชนิเวศมฤคทายวัน รวมถึงเมือง 3 ทะเล คือ ทะเลเม็ดทราย ทะเลโคลน และทะเลหมอก นอกจากนั้น ยังเป็นเมือง 3 รส คือ รสหวานของตาลโตนด รสเค็มของเกลือสมุทร และรสเปรี้ยวของมะนาว (แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2561-2565)

จากวิสัยทัศน์ของจังหวัดเพชรบุรี ได้กล่าวถึง การสร้างแบรนด์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงอนุรักษ์ ธรรมชาติและพัฒนาจิตใจไว้อย่างน่าสนใจว่า เมืองเพชรบุรีหรือเมืองพริบพลี เป็นเมืองหน้าด่านในสมัยโบราณ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ มรดกโลกอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ล่องเรือชมแม่น้ำเพชร สายน้ำสำคัญที่นำน้ำมาประกอบในพิธีพิพัฒน์สัตยา เล่ากันว่าน้ำในแม่น้ำเพชรมีรสหวาน มีแสงระยิบระยับในเวลาค่ำคืน เหมือนเพชรพลอย สมบัติแม่น้ำเพชร ท่องเที่ยวชุมชนตลาดริมน้ำ ชมภาพวาดสะท้อนวิถีชีวิตชุมชนคนไทยเชื้อสายจีน อ่านเรื่องสั้นของกวีซีไรท์ มนัส จรรยงค์ ชิมขนมไทยโบราณ ขนมหวานเมืองเพชร สัมผัสวิถีชุมชน วัฒนธรรมเก่า ชื่นชมศิลปะสกุลช่างเมืองเพชร ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์หนังใหญ่ สัมผัสเมืองเก่าเล่าเรื่องเมืองมรดกทางวัฒนธรรม เที่ยววัดชมวัง และงานปั้นเลื่องชื่อศิลปะสมัยอยุธยา (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี, 2561)

อีกทั้งเพชรบุรียังเป็นจังหวัดหนึ่งในโครงการไทยแลนด์ริเวียร่า พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ตอนบน หรือถนนเลียบชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของอ่าวไทย (The Royal Coast หรือ Thailand Riviera) โดยเริ่มตั้งแต่จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวริมฝั่งทะเลที่มีความหรูหรา มีคุณภาพและมีความหลากหลายเช่นเดียวกับริเวียร่าของประเทศฝรั่งเศส และริเวียร่าของประเทศอิตาลี เพื่อดึงดูดการลงทุนและการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวสู่ระดับนานาชาติ (มติชนออนไลน์, 2564)

กวีนิพนธ์เรื่อง “นิราศเมืองเพชร” ของกวีเอกสุนทรภู่แต่งขึ้นในปี พ.ศ. 2388 แต่นิราศเรื่องนี้มีการค้นพบฉบับลายมือเขียนเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2529 โดยศาสตราจารย์ภิชาน ล้อม เพ็งแก้ว ทำให้ทราบว่าบรรพชน ฝ่ายมารดาของสุนทรภู่น่าจะเป็นชาวเมืองเพชรบุรี และเส้นทางในนิราศเมืองเพชรเริ่มต้นเดินทางออกจากท่าเรือหน้าวัดอรุณราชวรารามมุ่งหน้าสู่จังหวัดเพชรบุรี เนื้อหาที่ปรากฏในวรรณคดีหรือบทกวีนิพนธ์ย่อมแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนวัฒนธรรมที่เป็นมรดกอันล้ำค่า จากยุคสมัยหนึ่ง บันทึกหน้าประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ผ่านการเรียงร้อยถ้อยกวีนิพนธ์ของผู้แต่งซึ่งเยาวชนในรุ่นหลัง สามารถเรียนรู้ เรื่องราวต่าง ๆ เหล่านั้นผ่านบทกวีนิพนธ์ได้อย่างมีนัยสำคัญ กวีนิพนธ์เรื่องนิราศเมืองเพชรมีตัวอย่างคำกลอนมากมายที่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ให้กับจังหวัดเพชรบุรีในด้านต่าง

ๆ อาทิ การนำเสนอภาพสะท้อนวิถีชีวิตและวัฒนธรรมจากความเชื่อของ คนไทยในเรื่องการบนบานศาลกล่าวและการไหว้พระขอพรสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยสุนทรภู่ได้อธิษฐานขอพรในเวลาที่จะเดินทางไปเมืองเพชรบุรีในบทกลอนดังนี้

ลงนาวาหน้าวัดนมัสการ อธิษฐานถึงคุณกรุณา (นิราศเมืองเพชร: สุนทรภู่)

นอกจากนั้นวรรณคดีดังกล่าวยังได้แสดงถึงวัฒนธรรมของอาหารไทยและขนมไทยโบราณที่น่าสนใจ โดยพรรณนาว่า

โอ้คิดถึงพี่งบุญท่านขุนแพ่ง ไปหน้าแล้งรับแขกแรกวสันต์

ตำข้าวเม่าเคล้าน้ำตาลทั้งหวานมัน ไปด้วยกันคั้นขยำน้ำกะทิ (นิราศเมืองเพชร: สุนทรภู่)

จากคำประพันธ์แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่ากวีนิพนธ์นิราศเมืองเพชรสามารถทำให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาตามรอยวัฒนธรรมอย่างมีความสุข อิ่มเอมไปกับการได้สัมผัสด้วย รูป รส กลิ่น เสียง หรือแม้กระทั่งการได้มีโอกาสได้ลงมือทำเพื่อ“ตามรอย”วัฒนธรรมเหล่านั้น กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงนับเป็นเสน่ห์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถ สร้างความประทับใจได้อย่างแยบยลล้วนมีที่มาจากการใช้ “บทกวีนิพนธ์” ของกวีหรือผู้แต่งที่ได้รังสรรค์รจนาบทประพันธ์ไว้อย่างมีศิลปะ

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การพัฒนาการตลาดแบบบูรณาการในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรีตามรอยกวีนิพนธ์นิราศเมืองเพชรของกวีเอกสุนทรภู่ เพราะเมื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรีตามรอยกวีนิพนธ์นิราศเมืองเพชรในเบื้องต้นเจริญก้าวหน้า สามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน จะสามารถสร้างศักยภาพของประเทศไทยในการ ให้บริการสถานที่ท่องเที่ยวตามรอยกวีนิพนธ์ ส่งผลต่อประเทศไทยและนานาชาติ รวมถึงยังสามารถใช้เป็น เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวโดยใช้สถานที่ท่องเที่ยวที่ปรากฏในบทกวีนิพนธ์ ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวจากทุกมุมโลก เกิดความต้องการเดินทางมาสัมผัส สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น สร้างงานและสร้างรายได้มวลรวมอย่างมหาศาล นำไปสู่ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2579 ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพ บนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อส่งเสริมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1.เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

2.เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดบริการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรีตามรอยกวีนิพนธ์นิราศเมืองเพชรของกวีเอกสุนทรภู่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติใช้ในการศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อได้ค่าความเชื่อมั่นแล้ว หากค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.70 ลงมาต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขจนกว่าจะเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ หลังจากได้ทำการทดสอบเครื่องมือแล้วได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.953 ถือว่าข้อมูลมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. กลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง และอำเภอบ้านแหลม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงครอบคลุม เนื้อหาอย่างสมบูรณ์ นำมาใช้อย่างเป็นขั้นตอนเพื่อเป็นการพัฒนาการตลาดแบบบูรณาการในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรีตามรอยกวีนิพนธ์นิราศเมืองเพชรของกวีเอกสุนทรภู่ เป็นเมืองท่องเที่ยวเพื่อสอดรับกับความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวไว้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การประเมินผลแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จะใช้วิธีการแบ่งช่วงการแปรผลตามหลักของการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class interval) โดยระดับการให้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับนั้นใช้สูตรการคำนวณช่วงกว้างของชั้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและทำการตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก นำแบบสอบถามที่ตอบคำถามทุกรายการครบถ้วนสมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์ทางสถิติได้ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ครบถ้วนมาจัดกลุ่มและนับคะแนนลงรหัสตามที่กำหนดไว้

3. บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. แบบสอบถามตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

แบบสอบถามตอนที่ 2 – 4 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีคำตอบและกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีการของเร็นลิส เอ.ลิเคิร์ท (Rating A. Likert) คือ ลิเคิร์ทสเกล (Likert Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ (กัลยา วานิชย์บัญชา 2554)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1.ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ต้องการทราบถึงจำนวน ตัวอย่างที่จำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคล และทัศนคติที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ ค่าเฉลี่ย $\overline{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	191	47.75
1.2 หญิง	209	52.25
รวม	400	100.00
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 20 ปี	28	7.0
2.2 20 – 29 ปี	120	30.0
2.3 30 – 39 ปี	95	23.75
2.4 40 – 49 ปี	72	18.0
2.5 50 – 59 ปี	76	19.0
2.6 ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	9	2.25
รวม	400	100.00
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	169	42.25
3.2 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	204	51.0
3.3 สูงกว่าระดับปริญญาตรี	27	6.75

รวม	400	100.00
4. สถานภาพ		
4.1 สมรส	236	34.50
4.2 โสด	136	59.0
4.3 หย่าร้าง	26	6.50
รวม	400	100.00
5. อาชีพ		
5.1 อาชีพอิสระ	149	37.25
5.2 ธุรกิจส่วนตัว	101	25.25
5.3 นักเรียน / นักศึกษา	47	11.75
5.4 พนักงานบริษัทเอกชน	41	10.25
5.5 ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	40	10.00
5.6 อื่น ๆ	22	5.50
รวม	400	100.00
6. รายได้ต่อเดือน		
6.1 ต่ำกว่า 15,000 บาท	59	14.75
6.2 15,001 – 20,000 บาท	111	27.75
6.3 20,001 – 25,000 บาท	98	24.50
6.4 25,001 – 30,000 บาท	58	14.50
6.5 30,001 – 35,000 บาท	42	10.50
6.6 35,001 – 40,000 บาท	11	2.75
6.7 มากกว่า 40,001 บาท	21	5.25
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.25 ช่วงอายุ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20 – 29 ปี ร้อยละ 30.00 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 30 – 39 ปี ร้อยละ 23.75 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 51.00 รองลงมา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 42.25) สถานภาพ ส่วนใหญ่สถานภาพสมรส (ร้อยละ 59.00) รองลงมา คือ สถานภาพโสด ร้อยละ 34.50 อาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพอิสระ ร้อยละ 37.25 รองลงมา คือ ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ25.25 รายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีช่วงรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 27.75 รองลงมา คือ รายได้ต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท ร้อยละ 24.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญของข้อมูลส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

ส่วนประสมทางการตลาด	$\overline{x}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านผลิตภัณฑ์			
1.1 สถานที่ท่องเที่ยวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว	4.42	0.612	มาก
1.2 สินค้าของฝากที่ระลึก และสินค้าเบ็ดเตล็ดมีเอกลักษณ์	4.48	0.51	มาก
1.3 อาหารและเครื่องดื่มท้องถิ่นมีเอกลักษณ์	4.36	0.640	มาก
1.4 มีวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น เช่น งานพระนครคีรี หมู่บ้านไทยทรงดำ	4.23	0.629	มาก
รวม	**4.32**	**0.465**	**มาก**
2. ด้านราคา			
2.1 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวมีความคุ้มค่า	4.32	0.665	มาก
2.2 ราคาสินค้าของฝากของที่ระลึกมีความเหมาะสม	4.31	0.686	มาก
2.3 มีป้ายกำกับราคาสินค้าราคาอาหารและการบริการอย่างชัดเจน	4.31	0.725	มาก
2.4 ภาพรวมด้านราคาในการเดินทางไปใช้บริการในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัด	4.26	0.619	มาก
รวม	**4.30**	**0.547**	**มาก**
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย			
3.1 ผู้ให้บริการ ผู้ประกอบการมีการพัฒนาพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ	4.24	0.694	มาก
3.2 มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางเว็บไซต์ทำให้เข้าถึงได้ง่าย	4.30	0.679	มาก

ส่วนประสมทางการตลาด	$\overline{x}$	S.D.	ความหมาย
3.3 สินค้าในพื้นที่สาธารณะสามารถสั่งซื้อและจัดส่งผ่านทางไปรษณีย์	4.18	0.718	มาก
3.4 นักท่องเที่ยวสามารถจองที่พัก ร้านอาหาร กิจกรรม ผ่านสื่อออนไลน์ได้สะดวก	4.33	0.684	มาก
รวม	**4.26**	**0.554**	**มาก**
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด			
4.1 มีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	4.26	0.714	มาก
4.2 การนำเสนอจุดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยว	4.21	0.670	มาก
4.3 สื่อในการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวมีความหลากหลาย เช่น สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ ฯลฯ	4.24	0.721	มาก
4.4 นักท่องเที่ยวรับรู้การจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด เช่น การจัดมหกรรม และจัดนิทรรศการจากประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบุรี	4.15	0.694	มาก
รวม	**4.22**	**0.566**	**มาก**
5. ด้านบุคคล			
5.1 เจ้าหน้าที่มีความเพียงพอในการปฏิบัติงาน	4.09	0.783	มาก
5.2 แหล่งท่องเที่ยวมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง	4.09	0.767	มาก
5.3 เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการและ เอาใจใส่ต่อนักท่องเที่ยว	4.16	0.828	มาก
5.4 เจ้าหน้าที่มีการให้บริการที่รวดเร็วและมีความปลอดภัย	4.06	0.775	มาก
รวม	**4.10**	**0.683**	**มาก**

ส่วนประสมทางการตลาด	$\overline{x}$	S.D.	ความหมาย
6. ด้านลักษณะทางกายภาพ			
6.1 แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย	4.34	0.715	มาก
6.2 แหล่งท่องเที่ยวมีความเหมาะสมในการท่องเที่ยว	4.28	0.664	มาก
6.3 บรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม	4.32	0.683	มาก
6.4 ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้รับการฟื้นฟูและดูแลรักษาตลอดเวลา	4.13	0.712	มาก
รวม	**4.42**	**0.556**	**มาก**
7. ด้านกระบวนการ			
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน	4.25	0.714	มาก
7.2 การบริหารที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีการจัดการด้านการจราจร การแบ่งพื้นที่ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร ห้องน้ำ เป็นสัดส่วนชัดเจน	4.13	0.756	มาก
7.3 ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีข้อห้ามและข้อความปฏิบัติในแหล่งท่องเที่ยว	4.21	0.724	มาก
7.4 แหล่งท่องเที่ยวมีมาตรการการรักษาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ	4.14	0.724	มาก
รวม	**4.47**	**0.3**	**มาก**
8. ด้านการบริการลูกค้าอย่างมีคุณภาพ			
8.1 กิจกรรมในการบริการมีความหลากหลายอย่างครบถ้วน	4.21	0.808	มาก
8.2 กิจกรรมในการให้บริการมีความพร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	4.16	0.814	มาก
8.3 กิจกรรมในการบริการสามารถสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว	4.24	0.839	มาก
8.4 กิจกรรมในการบริการสามารถตอบสนองนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	4.23	0.828	มาก

ส่วนประสมทางการตลาด	$\overline{x}$	S.D.	ความหมาย
รวม	**4.21**	**0.753**	**มาก**
9. ด้านการใช้พนักงานขายเฉพาะทาง			
9.1 เจ้าหน้าที่มีทักษะ ความรู้ในการให้ข้อมูลเฉพาะด้านเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว	4.26	0.749	มาก
9.2 เจ้าหน้าที่มีความสามารถทางภาษาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย	4.93	0.763	มาก
9.3 เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลในลักษณะของการเป็นผู้เชี่ยวชาญ	4.21	0.809	มาก
9.4 เจ้าหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่นำเสนออย่างลึกซึ้ง	4.06	0.735	มาก
รวม	**4.12**	**0.663**	**มาก**
10. ด้านความสามารถ			
10.1 เจ้าหน้าที่สามารถเข้าใจกระบวนการในการปรับกิจกรรมในการท่องเที่ยว	4.13	0.786	มาก
10.2 เจ้าหน้าที่มีข้อมูลที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์	4.16	0.783	มาก
10.3 เจ้าหน้าที่สามารถอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวแบบกระชับ และได้ใจความ	4.12	0.**784**	มาก
10.4 เจ้าหน้าที่สามารถเข้าใจและอธิบายสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี	4.16	0.779	มาก
รวม	**4.14**	**0.679**	**มาก**

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการตลาดแบบบูรณาการในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดเพชรบุรี ตามรอยกวีนิพนธ์นิราศเมืองเพชรของกวีเอกสุนทรภู่ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ในภาพรวม

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\overline{X}$ = 4.21, S.D. = 0.509) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1.ด้านผลิตภัณฑ์ จังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงอาหาร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีอาหารและเครื่องดื่ม สินค้าของฝากที่ระลึก สินค้าเบ็ดเตล็ดที่มีเอกลักษณ์ และมีวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น เช่น งานพระนครคีรี หมู่บ้านไทยทรงดำ เป็นต้น

2. ด้านราคา นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรีรู้สึกมีความคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่เสียไป ราคาสินค้าของฝากของที่ระลึกมีความเหมาะสม มีป้ายกำกับราคาสินค้าและการบริการที่ชัดเจน

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวสามารถจองที่พัก ร้านอาหาร กิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ได้สะดวก มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางเว็บไซต์ทำให้เข้าถึงได้ง่าย ผู้ให้บริการ ผู้ประกอบการมีการพัฒนาพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวให้ทันสมัยและน่าท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ และสินค้าที่ระลึก ของฝากในพื้นที่สาธารณะสามารถสั่งซื้อและจัดส่งผ่านทางไปรษณีย์ได้อย่างสะดวก

4 ด้านการส่งเสริมการตลาด จังหวัดเพชรบุรีมีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีสื่อในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ ป้าย Bill Board ฯลฯ มีการนำเสนอจุดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวสามารถรับรู้การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการตลาด เช่น การจัดมหกรรม และจัดนิทรรศการผ่านทางการประชาสัมพันธ์ของจังหวัดเพชรบุรี

5. ด้านบุคคล เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจในการให้บริการและเอาใจใส่ต่อนักท่องเที่ยว ตามแหล่งท่องเที่ยวมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถในการให้ข้อมูลอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเจ้าหน้าที่มีความเพียงพอในการปฏิบัติงาน ให้บริการที่รวดเร็วและมีความปลอดภัย

6. ด้านกายภาพ จังหวัดเพชรบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายมีบรรยากาศที่สวยงามมีความเหมาะสมในการท่องเที่ยว และทรัพยากรการท่องเที่ยวได้รับการฟื้นฟูและดูแลรักษาตลอดเวลา เพื่อเตรียมพร้อมและรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี

7. ด้านกระบวนการ แหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดเพชรบุรีมีข้อห้ามและข้อปฏิบัติอย่างชัดเจน บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีมาตรการการรักษาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ และมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านของการคมนาคม การจราจร การแบ่งพื้นที่ในการขายของที่ระลึก ร้านอาหาร ห้องน้ำ เป็นสัดส่วนชัดเจน

8. ด้านการบริการลูกค้าอย่างมี กิจกรรมในการบริการของแหล่งท่องเที่ยวสามารถให้บริการและสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี มีกิจกรรมในการบริการที่หลากหลายอย่างครบถ้วน และมีความพร้อมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

9. ด้านการใช้พนักงานขายเฉพาะทาง เจ้าหน้าที่มีทักษะความรู้ในการให้ข้อมูลเฉพาะด้านเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลในลักษณะของการเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่นำเสนออย่างลึกซึ้ง และเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถทางภาษาตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย

10 ด้านความสามารถ เจ้าหน้าที่สามารถเข้าใจและอธิบายสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี มีข้อมูลที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เข้าใจกระบวนการในการปรับกิจกรรมในการท่องเที่ยว และสามารถอธิบายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวแบบกระชับ และได้ใจความให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี 10 P ทั้ง 10 ด้านซึ่งสอดคล้องกับเสรี วงษ์มณฑา (2564) ได้ให้นิยามส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ไว้ว่าการที่กิจการนั้นๆ มีสินค้าและ/หรือบริการ ไว้ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า หรือกลุ่มเป้าหมายโดยสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่พวกเขา ทั้งนี้ ราคาของสินค้า และ/หรือบริการอยู่ในระดับที่ผู้บริโภคยอมรับและยินยอมที่จะจ่ายพร้อมทั้งมีช่องทางการจัดจำหน่ายที่เหมาะสม ลูกค้าสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกสบาย และมีความพยายามจูงใจเพื่อให้ลูกค้าเกิดความสนใจตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการนั้นอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1.จังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงอาหาร การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีอาหารและเครื่องดื่ม สินค้าของฝากที่ระลึก สินค้าเบ็ดเตล็ดที่มีเอกลักษณ์และมีวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ผู้ประกอบการควรมีสถานที่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวให้มีความสะดวกมากขึ้น เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ ร้านอาหาร เป็นต้น

2. การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ ป้าย Bill Board ฯลฯ มีการนำเสนอจุดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวสามารถรับรู้การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการตลาด เช่น การจัดมหกรรม และจัดนิทรรศการผ่านการประชาสัมพันธ์ของจังหวัดเพชรบุรีนั้น ควรมีการสร้างแบรนด์ที่มีเอกลักษณ์ให้มีความโดดเด่นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้จดจำและนึกถึงจังหวัดเพชรบุรีได้ง่าย

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2564, จาก https://www.mots.go.th

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี. (2561-2565). สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2564, จาก https://www,dl.parliament.go.th

มติชนออนไลน์. (2564). หนึ่งบวกหนึ่งที่ได้มากกว่าสอง ถอดความสำเร็จ LINE TV และ. ONE 31 อีกความร่วมมือต้นแบบในตลาดคอนเทนต์ไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2564 จาก https://www.google.com

สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. (2561). แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ.2561-2565. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2564, จาก http://phetchaburi.go.th

เสรี วงษ์มณฑา. (2564). เอกสารประกอบการสอนคำบรรยาย ส่วนประสมทางการตลาด 10P วิทยาลัยการจัดการ. กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา.

การบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2

Supervision Management of School Administrators for Promote the Active Learning Management Under the Lamphun Primary Educational Service Area Office 2

จันทร์จิรา อ่อนพรม[1] ปณตนนท์ เถียรประภากุล[2]
Junjira Onprom, Panotnon Teanprapakun

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 79 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ประกอบด้วย ด้านการประชุมครูก่อนการสังเกต (Plan) 6 แนวทาง ด้านการสังเกตชั้นเรียน (Do) 3 แนวทาง ด้านการวิเคราะห์และตีความหมาย (Check) 3 แนวทาง ด้านการประชุมครูภายหลังการสอน (Act) 3 แนวทาง และ ด้านการสะท้อนผล (After Action Review) 5 แนวทาง

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารการนิเทศ; ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา

Received: 2023-06-23 **Revised**: 2023-07-23 **Accepted**: 2023-07-25

[1] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง Master of Educational Administration, Lampang Rajabhat University

[2] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง Master of Educational Administration, Lampang Rajabhat University Corresponding Author e-mail: enjoykitty26@gmail.com

Abstract

The purpose of this study was to study the needs and guidelines for Supervision Management of School Administrators for Promote the Active Learning Management Under the Lamphun Primary Educational Service Area Office 2. The population was 79 school administrators in the Lamphun Primary Educational Service Area Office 2 in the academic year 2022. The tools used were a 5-point estimation questionnaire and a group discussion record form. Data were analyzed using basic statistics, including percentage, mean, and standard deviation. Required demand index and content analysis. The results of the research were as follows: 1) the whole of the current state of Supervision Management of School Administrators for Promote the Active Learning Management Under the Lamphun Primary Educational Service Area Office 2 was at a high level and the desirable condition was at the highest level. 2) Guidelines for Supervision Management of School Administrators for Promote the Active Learning Management Under the Lamphun Primary Educational Service Area Office 2 consisting of 5 guidelines for teacher meeting before observation (Plan), observing class (Do), 3 guidelines for analysis and interpretation (Check), 3 guidelines for teacher meeting after Teaching (Act) 3 ways and Reflection (After Action Review) 5 ways

Keywords: supervision management; promote the Active Learning Management in educational institutions

บทนำ (Introduction)

โลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงและผันแปรอย่างรวดเร็วของโลกหรือเรียกว่า VUCA World ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารหรือเดินทางถึงกันได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็ว เพื่อให้ทันหรือนำการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2563 : 8) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 กำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ จัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะแห่งอนาคตในศตวรรษที่ 21 ครูต้องปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่และปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สำคัญคือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ทั้งนี้ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การนิเทศ เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เพราะว่าการนิเทศช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากจำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อย ไม่เพียงพอเมื่อเปรียบกับความต้องการของครูผู้สอนในสถานศึกษา ตลอดจนความรู้ของศึกษานิเทศก์ก็ไม่สามารถครอบคลุมไปทุกสาขาวิชา เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษา (ธารทิพย์ ดำยศ, 2561, : 2)

อนึ่งจากสภาพการณ์ดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2563-2565 โดยมีจุดเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียน ทั้งทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจัดกระบวนการเรียนรู้ Active Learning (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2, 2562 : 45) ซึ่งการที่จะมุ่งให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 มีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายข้างต้นและการนิเทศเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้จากรูปแบบเดิม Passive Learning ไปเป็นการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อนึ่งจากผลการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2562 พบว่า มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจัดการเรียนรู้ที่ไม่เปิดโอกาสได้ใช้กระบวนการคิดและปฏิบัติจริงใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขาดการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 จึงมีกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และจัดประสบการณ์เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปแบบ Active Learning จึงทำให้นักเรียนสามารถอ่านออก อ่านคล่อง รวมทั้งสามารถเขียนเพื่อการสื่อสารได้

จากประเด็นต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 เพื่อให้ความต้องการจำเป็นและแนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มากำหนดกรอบการดำเนินงานบริหารด้านการนิเทศ และการส่งเสริมพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุกของครูผู้สอนในโรงเรียน อันจะส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนและการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

วิธีการดำเนินการวิจัยฉบับนี้ จะใช้การวิจัยการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 จำนวน 79 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 0.97 มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้านสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.974 และ ด้านสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.967

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) วิเคราะห์ความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 โดยใช้ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI Modified) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อเสนอแนะและ สร้างข้อสรุป

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2

ส่วนที่ 1 การยกร่างแนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 โดยนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ซึ่งเป็นผลมาจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 และข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 มายกร่างแนวทางตามขอบเขตที่กำหนด

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบเพื่อยืนยันความเหมาะสมของแนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของแนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาหรือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยพิจารณาจากผู้ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปีขึ้นไป ระหว่างปีการศึกษา 2562-2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประเด็นการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนการนิเทศ 5 ขั้นตอน และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของร่างแนวทาง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุป โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำมาจัดทำเป็นแนวทางในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2

ผลการวิจัย (Research Results)

ความต้องการจำเป็นในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่าลำดับที่ 1 คือ ด้านการสังเกตชั้นเรียน (Do) ($PNI_{modified}$ = 0.160) ลำดับที่ 2 คือ ด้านการประชุมครูก่อนสังเกต (Plan) ($PNI_{modified}$ = 0.138) ลำดับที่ 3 คือ ด้านการวิเคราะห์และตีความหมาย (Check) ($PNI_{modified}$ = 0.121) ลำดับที่ 4 คือ ด้านการประชุมครูภายหลังการสอน (Act) ($PNI_{modified}$ = 0.111) และลำดับที่ 5 คือ ด้านการสะท้อนผล (After Action Review) ($PNI_{modified}$ = 0.107)

แนวทางในการบริหารการนิเทศของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2

2.1 การประชุมครูก่อนการสังเกต (Plan) ประกอบด้วย 6 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 ผู้บริหารแจ้งสิ่งที่ต้องการสังเกตหรือลักษณะในการเรียนการสอน หรือเทคนิคการสอน ร่วมกันวิเคราะห์และหาแนวทางในการนิเทศการสอนเพื่อให้ครูทราบถึงบทบาทและวิธีการที่ชัดเจน และ

ผู้บริหารกำหนดปฏิทินการประชุมครูก่อนการสังเกตและชี้แจงให้เข้าใจตรงกันมีการประชุมวางแผนกำหนดวันเวลาในการเข้าสังเกตการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งจัดทำปฏิทินการสังเกตของแต่ละชั้น แนวทางที่ 2 ผู้บริหารชี้แจงทำความเข้าใจสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศร่วมกันก่อนสังเกตการสอน แนวทางที่ 3 ผู้บริหารแจ้งจุดมุ่งหมายและวิธีการนิเทศให้ครูทราบ ควรมีการสร้างความเข้าใจและชี้แจงจุดมุ่งหมายในการนิเทศที่ชัดเจนให้ผู้รับการนิเทศได้ทราบถึงจุดประสงค์ของการสังเกตการเรียนการสอนเพื่อมีความเข้าใจตรงกันและเตรียมรับการนิเทศได้อย่างเหมาะสม แนวทางที่ 4 ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำสื่อและแนะนำคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในที่ประชุม แนวทางที่ 5 ผู้บริหารมีการทบทวนความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้กับครูทุกคนก่อนสังเกตการสอน และแนวทางที่ 6 ผู้บริหารมีการแนะนำ และชี้แจงในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 การสังเกตชั้นเรียน (Do) ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 ผู้บริหารร่วมกับครูวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เข้าร่วมสังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยใช้วิธีที่หลากหลาย เป็นไปตามมาตรฐานและค่าเป้าหมายของสถานศึกษา มีการบันทึกข้อค้นพบอย่างละเอียด เช่น ใช้วิธีการบันทึกวิดิโอ ขณะนิเทศ แนวทางที่ 2 ผู้บริหารและครูวิชาการดำเนินการสังเกตการจัดการเรียนรู้ตามแบบสังเกตที่ได้จัดทำไว้ ควรสังเกตตั้งแต่ระบบการจัดห้องเรียน ชั้นเรียนและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ การจัดบรรยายกาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสังเกตการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ การส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของผู้เรียน ทิศทางตำแหน่งของครูผู้สอนการทำกิจกรรมหน้าห้องตลอดจนการใช้สื่อการสอน โดยไม่กระทบกับผู้เรียนและครูผู้สอน ทำบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้รับการนิเทศ ผู้บริหารและครูวิชาการให้คำแนะนำและให้กำลังใจครูผู้สอนทุกครั้ง และแนวทางที่ 3 ผู้บริหารมีการสะท้อนผลการนิเทศชั้นเรียนโดยใช้ทักษะการพูดคุยตั้งคำถามอย่างเป็นกัลยานมิตร

2.3 การวิเคราะห์และตีความหมาย (Check) ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 ผู้บริหารมีการพิจารณาวิเคราะห์ผลการประเมิน แปลผลและให้ระดับคุณภาพตามคู่มือการนิเทศที่ได้จัดทำไว้ และตามสภาพจริงที่ได้สังเกตชั้นเรียนร่วมกันกับผู้รับการนิเทศ อย่างละเอียดทุกขั้นตอนโดยใช้กระบวนการPLC แนวทางที่ 2 ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และวิเคราะห์ข้อควรพัฒนาที่พบระหว่างการนิเทศให้กับคณะครูเพื่อวางแผนการพัฒนาในการเข้ารับการนิเทศครั้งต่อไป ให้โอกาสครู แลกเปลี่ยน ข้อค้นพบ ปัญหาอุปสรรค ความสำเร็จ สิ่งที่จะพัฒนาในครั้งต่อไป รวมถึงเสนอแนะแนวทางการเรียนการสอน ให้ครูมีความพร้อมในการสอนมากขึ้น และแนวทางที่ 3 ผู้บริหารสรุป ซักถาม ให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมนำข้อปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดการเรียนการสอนมาสะท้อนผลและหาแนวทางแก้ไข

2.4 การประชุมครูภายหลังการสอน (Act) ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 ผู้บริหารประชุมร่วมกับครูผู้สอนหลังจากสังเกตการณ์สอนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การปฏิบัติหน้าที่และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการสอนให้บรรลุเป้าหมาย แนวทางที่ 2 ผู้บริหารและครูทำการ PLC เรียนรู้ปัญหา

การเรียนการสอน ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และแนวทางที่ 3 ผู้บริหารดำเนินการประชุมร่วมกันเพื่อรายงานผลการนิเทศ และสรุปภาพรวมในการวิเคราะห์ข้อดี ข้อควรพัฒนาที่ค้นพบจากการนิเทศ และผู้บริหารควรมีการให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงชี้แจงทำความเข้าใจให้ตรงกัน เกิดการยอมรับ และพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การต่อยอดองค์ความรู้ และเทคนิคการสอนให้เหมาะกับเนื้อหาและสถานการณ์ ทำให้ครูมีความชำนาญในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมากขึ้น

2.5 การสะท้อนผล (After Action Review) ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 ผู้บริหารมีการทบทวนภารกิจและพัฒนาการดำเนินการเพื่อนำปรับใช้ในครั้งต่อไป นำข้อมูลที่เป็นผลจากการนิเทศมาสรุปและรายงานผลการนิเทศของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning Innovation) แนวทางที่ 2 ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานที่สะท้อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูในสถานศึกษา แนวทางที่ 3 ผู้บริหารเสนอประเด็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานแก่ครูที่รับการนิเทศ ผู้บริหารสรุปผลทุกขั้นตอนอย่างละเอียดทุกขั้นตอน สะท้อนปัญหาความต้องการ ปัญหามาวิเคราะห์ร่วมกัน คิดร่วมกันแก้ปัญหา แนวทางที่ 4 ผู้บริหารนำมาเป็นแนวทางในการที่จะพัฒนากระบวนการนิเทศการเรียนการสอนในชั้นเรียนในต่อไป โดยให้ผู้สอนได้คิดหาวิธีการ และแนวทางในการพัฒนาตนเองในเชิงสร้างสรรค์และแนวทางที่ 5 ผู้บริหารเสริมแรงให้กำลังใจ ชื่นชมการปฏิบัติหน้าที่ แจ้งจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา ให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อส่งผลให้ครูมีศักยภาพในการสอนที่ดีกว่าเดิม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ความต้องการจำเป็นในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

ผลการศึกษาพบว่า **ด้านการสังเกตชั้นเรียน (Do)** สภาพปัจจุบันมีระดับของการปฏิบัติในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เมื่อผู้บริหารเข้าสังเกตชั้นเรียนมีการบันทึกข้อค้นพบอย่างละเอียด เช่น ใช้วิธีการบันทึกวิดีโอ ขณะนิเทศ ผู้บริหารมีการสะท้อนผลการนิเทศชั้นเรียนโดยใช้ทักษะการพูดคุยตั้งคำถาม และเข้าร่วมสังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนโดยใช้วิธีที่หลากหลายตามสถานการณ์ และบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับคู่มือแนวทาง การนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564 : 42-43) ระบุว่า การสังเกตชั้นเรียน คือการสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน โดยผู้นิเทศใช้ทักษะการสังเกต การฟัง จับประเด็น พิจารณาความสอดคล้องของกิจกรรม การใช้สื่อ การใช้คำถาม ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เรียน การสังเกตชั้นเรียนผู้นิเทศต้องใช้เทคนิควิธีการ

หลากหลาย เช่น เทคนิคการสอนแนะ (Coaching Techniques) การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศตามสถานการณ์ การนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิดและเป็นพี่เลี้ยง (Reflective Coaching and Mentoring) การนิเทศแบบสนทนากลุ่ม เป็นต้น ซึ่งขณะที่สังเกตการสอน ผู้นิเทศควรบันทึกข้อค้นพบอย่างละเอียด หรือใช้วิธีการบันทึกวิดิโอ เพื่อนำมาประกอบการสะท้อนผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ภายหลังจากการดำเนินการสังเกตเสร็จสิ้น **ด้านการประชุมครูก่อนสังเกต (Plan)** ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันมีระดับของการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้เห็นความสำคัญของการนิเทศ โดยผู้บริหารได้ร่วมประชุมกับครูผู้สอนก่อนที่จะดำเนินการสังเกตการสอนของครู ผู้บริหารได้ทบทวนความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้กับครู สร้างความเข้าใจโดยอธิบายถึงความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีการตรวจสอบ แนะนำ และปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารแจ้งจุดมุ่งหมายของการนิเทศให้ทราบก่อนการนิเทศ ผู้บริหารชี้แจงขั้นตอนการนิเทศและวิธีการนิเทศ ผู้บริหารร่วมกับผู้รับการนิเทศจัดทำปฏิทินการนิเทศ แผนการนิเทศ และการกำหนดระยะเวลาชัดเจน ผู้บริหารมีการจัดทำสื่อและคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการนิเทศการศึกษาของแฮริส (Harris, 1963) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาในขั้นตอนของการวางแผนว่าเป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบการนิเทศต้องคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการและความจำเป็นในการนิเทศ เพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศให้สอดคล้องกันโดยต้องการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการนิเทศ จัดทำแผนการดำเนินโครงการและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ วัลลิภา สมฤทธิ์และคณะ (2564 : 7) ยังได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index:PNI) ของกระบวนการบริหารบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยภาพรวม เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารงานนิเทศเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ และ **การวิเคราะห์และตีความหมาย (Check)** มีผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันมีระดับของการปฏิบัติในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายและให้ระดับคุณภาพหลังจากการ

สังเกตการณ์สอน ผู้บริหารและผู้รับการนิเทศร่วมกันวิเคราะห์ผลการประเมินที่ได้ ผู้บริหารวิเคราะห์จุดที่ควรพัฒนาเพื่อวางแผนในการปรับปรุงในครั้งต่อไป และ ผู้บริหารวิเคราะห์จุดเด่นของผู้รับการนิเทศ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการนิเทศแบบคลินิกของ กลิคแมน (Glickman, 2007 : 301) ด้านการหลังจากการสังเกตการสอนและได้ข้อมูลของครูมาแล้ว ผู้นิเทศจะเริ่มวิเคราะห์ข้อมูลนั้นโดยใช้การนับความถี่ตัวแปรบางตัวที่เกิดขึ้นรวมทั้งค้นหาตัวชี้วัดบางตัวที่เกิดขึ้นใหม่จากการปฏิบัติหรือบางตัวที่ไม่เกิดขึ้น เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงแปลความหมายข้อมูล

2. แนวทางการในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2

2.1 ด้านการประชุมครูก่อนการสังเกต (Plan) ผู้บริหารแจ้งสิ่งที่ต้องการสังเกตหรือลักษณะในการเรียนการสอน หรือเทคนิคการสอน ร่วมกันวิเคราะห์และหาแนวทางในการนิเทศการสอนเพื่อให้ครูทราบถึงบทบาทและวิธีการที่ชัดเจน และ ผู้บริหารกำหนดปฏิทินการประชุมครูก่อนการสังเกตและชี้แจงให้เข้าใจตรงกันมีการประชุมวางแผน กำหนดวันเวลาในการเข้าสังเกตการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งจัดทำปฏิทินการสังเกตของแต่ละชั้น ผู้บริหารชี้แจงทำความเข้าใจสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศร่วมกันก่อนสังเกตการสอน ผู้บริหารแจ้งจุดมุ่งหมายและวิธีการนิเทศให้ครูทราบ ควรมีการสร้างความเข้าใจและชี้แจงจุดมุ่งหมายในการนิเทศที่ชัดเจนให้ผู้รับการนิเทศได้ทราบถึงจุดประสงค์ของการสังเกตการเรียนการสอนเพื่อมีความเข้าใจตรงกันและเตรียมรับการนิเทศได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำสื่อและแนะนำคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในที่ประชุมผู้บริหารมีการทบทวนความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้กับครูทุกคนก่อนสังเกตการสอน ผู้บริหารมีการแนะนำ และชี้แจงในการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ อภิสรา กังสังข์ (2561 : 77) ได้ทำวิจัยเรื่องบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ผู้บริหารประชุมชี้แจงให้ครูทราบแนวทางและจุดเน้นในการดำเนินการนิเทศภายใน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการสังเกตชั้นเรียน (Do) ผู้บริหารร่วมกับครูวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เข้าร่วมสังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน โดยใช้วิธีที่หลากหลาย เป็นไปตามมาตรฐานและค่าเป้าหมายของสถานศึกษา มีการบันทึกข้อค้นพบอย่างละเอียด เช่น ใช้วิธีการบันทึกวิดีโอ ขณะนิเทศ ผู้บริหารและครูวิชาการดำเนินการสังเกตการจัดการเรียนรู้ตามแบบสังเกตที่ได้จัดทำไว้ ควร

สังเกตตั้งแต่ระบบการจัดห้องเรียน ชั้นเรียนและกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยสังเกตการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ การส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของผู้เรียน ทิศทางตำแหน่งของครูผู้สอน การทำกิจกรรมหน้าห้องตลอดจนการใช้สื่อการสอน โดยไม่กระทบกับผู้เรียนและครูผู้สอน ทำบันทึกเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้รับการนิเทศ ผู้บริหารและครูวิชาการให้คำแนะนำและให้กำลังใจครูผู้สอนทุกครั้ง ผู้บริหารมีการสะท้อนผลการนิเทศชั้นเรียนโดยใช้ทักษะการพูดคุยตั้งคำถามอย่างเป็นกัลยานมิตร ดังจุดเน้นจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ข้อที่ 6 ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning) มีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียน (Assessment for Learning) ทุกระดับ นอกจากนี้

2.3 ด้านการวิเคราะห์และตีความหมาย (Check) ผู้บริหารมีการพิจารณาวิเคราะห์ผลการประเมิน แปลผลและให้ระดับคุณภาพตามคู่มือการนิเทศที่ได้จัดทำไว้ และตามสภาพจริงที่ได้สังเกตชั้นเรียนร่วมกันกับผู้รับการนิเทศ อย่างละเอียดทุกขั้นตอน โดยใช้กระบวนการPLC ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และวิเคราะห์ข้อควรพัฒนาที่พบระหว่างการนิเทศให้กับคณะครูเพื่อวางแผนการพัฒนาในการเข้ารับการนิเทศครั้งต่อไป ให้โอกาสครู แลกเปลี่ยน ข้อค้นพบ ปัญหาอุปสรรค ความสำเร็จ สิ่งที่จะพัฒนาในครั้งต่อไป รวมถึงเสนอแนะแนวทางการเรียนการสอน ให้ครูมีความพร้อมในการสอนมากขึ้นผู้บริหารสรุป ซักถาม ให้ข้อเสนอแนะร่วมกันวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติม นำข้อปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดการเรียนการสอนมาสะท้อนผลและหาแนวทางแก้ไข สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โชคระวี เจียมพุก (2563 : 56-57) เรื่อง กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนด้านการประเมินสภาพงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีการสังเกตปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการนิเทศ มีการทบทวนประเด็นปัญหาจากการนิเทศ มีการตรวจสอบประเด็นปัญหาจากการนิเทศอย่างรอบคอบ อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการประชุมครูภายหลังการสอน (Act) ผู้บริหารประชุมร่วมกับครูผู้สอนหลังจากสังเกตการณ์สอนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การปฏิบัติหน้าที่และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการสอนให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารและครูทำการ PLC เรียนรู้ปัญหาการเรียนการสอน ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารดำเนินการประชุมร่วมกันเพื่อรายงานผล

การนิเทศ และสรุปภาพรวมในการวิเคราะห์ข้อดี ข้อควรพัฒนาที่ค้นพบจากการนิเทศ และผู้บริหารควรมีการให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง ชี้แจงทำความเข้าใจให้ตรงกัน เกิดการยอมรับ และพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การต่อยอดองค์ความรู้ และเทคนิคการสอนให้เหมาะกับเนื้อหาและสถานการณ์ ทำให้ครูมีความชำนาญในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสามารถ ผ่องศรี (2563: 211) เรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าด้านการประเมินผลการนิเทศมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการดำเนินการประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงาน และมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบในการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม

2.5 ด้านการสะท้อนผล (After Action Review) ผู้บริหารมีการทบทวนภารกิจและพัฒนาการดำเนินการเพื่อนำปรับใช้ในครั้งต่อไป นำข้อมูลที่เป็นผลจากการนิเทศมาสรุปและรายงานผลการนิเทศของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning Innovation) ผู้บริหารส่งเสริมการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานที่สะท้อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูในสถานศึกษาผู้บริหารเสนอประเด็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานแก่ครูที่รับการนิเทศ ผู้บริหารสรุปผลทุกขั้นตอนอย่างละเอียดทุกขั้นตอน สะท้อนปัญหาความต้องการ ปัญหามาวิเคราะห์ร่วมกันคิดร่วมกันแก้ปัญหาผู้บริหารนำมาเป็นแนวทางในการที่จะพัฒนากระบวนการนิเทศการเรียนการสอนในชั้นเรียนในต่อไป โดยให้ผู้สอนได้คิดหาวิธีการ และแนวทางในการพัฒนาตนเองในเชิงสร้างสรรค์ผู้บริหารเสริมแรงให้กำลังใจ ชื่นชมการปฏิบัติหน้าที่ แจ้งจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อส่งผลให้ครูมีศักยภาพในการสอนที่ดีกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสกาวรัตน์ ไกรมาก (2562 : 66) ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า ประเด็นที่ครูพึงพอใจมากสูงสุด ได้แก่ การนิเทศช่วยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น การนิเทศช่วยให้ครูได้แนวคิดใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการนิเทศช่วยให้ครูมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 สามารถนำผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในด้านการสังเกตชั้นเรียน ในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ไปกำหนดเป็นแนวทางในการบริหารการนิเทศเพื่อพัฒนาจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 สามารถนำผลการวิจัยในประเด็นแนวทางการในการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 ไปกำหนดเป็นนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบหรือโมเดลในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 ในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดโรคอุบัติใหม่

3) ควรมีการศึกษาสภาพการบริหารการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

โชคระวี เจียมพุก. (2563). กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลนครปฐม. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ธารทิพย์ ดำยศ. (2561). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2563). สมรรถนะเด็กไทยในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World). บทความวิชาการ คุรุสภาวิทยาจารย์ (1 มกราคม – เมษายน 2563).

วัลลิภา สมฤทธิ์และคณะ. (28 มิถุนายน 2564). แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. บทความวิจัย.

สกาวรัตน์ ไกรมาก. (2562). การนิเทศด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. พะเยา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2.

สามารถ ผ่องศรี. (2563). รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563-2565.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2564). แนวทาง การนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อภิสรา กังสังข์. (2561). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Glickman, C.D. (2009). The Basic Guide to Supervision and Instructional Leadership.2nd ed. Boston: Pearson Education.

Harris Ben M. (1963) . Supervisory Behavior Education. Taxas : university of Taxas Press Schäfer, S. & Seidel, T. (2015). Noticing and reasoning of teaching and learning components by pre-service teachers. Journal for Educational Research Online.p34-58.

การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด(7Ps) ของร้านชาบูชิ (Shabushi) ในจังหวัดอุบลราชธานี

The Study of Customer Satisfacation Towards the Maketing mix (7Ps) of Shabushi Restaurants in Ubon Ratchathani Province

กาญจนา คำวงค์[1] จันทมณี เสริมทรัพย์[2] ธนาภรณ์ ผุยผล[3] ธิตา ปาชา[4] วนิดา ทิมน้อย[5]
สุชาดา ทองศรี[6] รฐา จันทวารา[7] กิตต์กวินเดชน์ วงศ์หมั่น[8]
Kanjana Khamwong, Jantamanee sermsap, Thanaporn Phuiphon, Thita Pacha
wanida Thimnoi, Suchada Thongsri, Ratha Chantawara, Kitkawindet Wongmun

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี โดยการวิจัยครั้งเป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลทั่วไปที่ใช้บริการร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา พบว่า การประเมินความพึงพอใจการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของร้านชาบูชิ (Shabushi) ในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าคิดเป็นร้อยละ 52.00 ด้านอายุ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.00 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.00 ด้านอาชีพ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.00 รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีรายต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.80 สถานภาพ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อย 87.00 ภูมิลำเนา พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี คิดเป็นร้อยละ 81.30 ความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\overline{x}$=4.12) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจใน ด้านการส่งเสริมการตลาด

Received: 2022-11-14 **Revised:** 2023-05-25 **Accepted:** 2023-05-27

[1 2 3 4 5 6] นักศึกษาสาขาธุรกิจโรงแรมและที่พัก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี Hotel and Lodging business student Faculty of Humanities and Social Sciences Ubon Ratchathani Rajabhat University e-mail: beamm2559@gmail.com

[7 8]อาจารย์สาขาธุรกิจโรงแรมและที่พัก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี Lecturer in Hotel and Lodging business Faculty of Humanities and Social Sciences Ubon Ratchathani Rajabhat University e-mail: rsvn.kkh@gmail.com

($\bar{x}$=4.16) ด้านบุคคล ($\bar{x}$=4.16)ด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{x}$=4.16) ด้านกระบวนการ ($\bar{x}$=4.15) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{x}$=4.15)ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{x}$=4.08) และด้านราคา ($\bar{x}$=4.05) ตามลำดับ
คำสำคัญ (Keywords): ความพึงพอใจ; ผู้ใช้บริการ; ส่วนประสมทางการตลาด; ชาบู

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the satisfaction on the marketing mix (7Ps) of Shabushi restaurants in Ubon Ratchathani Province. The research was quantitative research. The sample group used in this research was 400 general persons who used Shabushi shop in Ubon Ratchathani Province. The instrument used for data collection was a questionnaire. Use is the frequency distribution, mean, percentage, standard deviation. The results revealed that the satisfaction assessment of the user satisfaction study on the marketing mix (7Ps) of Shabushi restaurants in Ubon Ratchathani province Most of the service users are male. More than 52.00 percent. In terms of age, it was found that most of the users were between 16-25 years old, representing 63.00 percent. As for the education level, it was found that most of the users had a bachelor's degree, accounting for 61.00 percent. It was found that most of the service users were professional. student/student accounted for 64.00 percent monthly income found that most of the service users had monthly income less than 10,000 baht, representing 70.80%. Most of them live in Ubon Ratchathani Province. accounted for 81.30 percent, their overall satisfaction with the marketing mix was at a high level. with a total mean ($\bar{x}$=4.12), which most of the respondents were satisfied with Marketing Promotion ($\bar{x}$=4.16) People ($\bar{x}$=4.16) Physical Characteristics ($\bar{x}$=4.16) Process ($\bar{x}$=4.15) Distribution Channels ($\bar{x}$=4.15) on the product side ($\bar{x}$=4.08) and on the price side ($\bar{x}$=4.05), respectively.
Keyword: satisfaction; service; marketing mix; Shabu

บทนำ (Introduction)

อาหารเป็นหนึ่งในปัจจัย 4 ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อันมีผลในการเสริมสร้างร่างกายและสติปัญญาตลอดจนสภาพจิตใจที่ดีอาหารจัดว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับร่างกาย จึงมีการกำหนดอาหารขึ้นเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิต ดังนั้นคนทุกคนจำเป็นจะต้องรับประทานอาหารเพื่อให้ชีวิตดำเนินต่อไปในยุคของการแข่งขันความต้องการของผู้บริโภคได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและขยายวงกว้างโดยเฉพาะในเมืองหลวงที่มีจำนวนประชากรหนาแน่น

มีการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบทั้งจากการเดินทางและการทำงานต้องแข่งขันกับเวลา ความต้องการความสะดวกรวดเร็วในการบริโภคอาหาร การที่มีปัจจัยและช่องทางในการเลือกใช้บริการในหลายช่องทาง ทำให้ปัจจุบันนี้การบริโภคอาหาร มีการนิยมรับประทานอาหารนอกบ้านมากขึ้น เนื่องจากการที่คนไทยประกอบอาหารและรับประทานอาหารที่บ้านนั้นเริ่มจะได้รับความไม่สะดวกกับวิถีชีวิตคนเมืองหลวงในยุคปัจจุบัน จึงทำให้ต้องออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านมากขึ้น การร่วมรับประทานในรูปแบบครอบครัว แบบเพื่อนฝูง แบบเพื่อนร่วมงาน แบบคู่รัก ฯลฯ (ศูนย์วิจัยกสิกรธุรกิจร้านอาหารญี่ปุ่น, 2550)

ปัจจุบันอาหารประเภทชาบู เป็นอาหารที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในกลุ่มลูกค้าคนไทย ซึ่งจะเห็นได้จากการขยายตัว และการเปิดร้านชาบู เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทำเลที่ตั้งต่าง ๆ เช่น ในห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า และย่านชุมชนต่าง ๆ ผู้ประกอบการร้านอาหารประเภทชาบู จึงอาศัยช่วงเวลาดังกล่าวในการขยายธุรกิจทั้งธุรกิจท้องถิ่น เจ้าของคนเดียว ธุรกิจแฟรนไชน์ และธุรกิจบริษัท จำกัด เป็นต้น

ธุรกิจร้านอาหารสไตล์ญี่ปุ่นของโออิชิถือกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรก ภายใต้ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะส่งมอบประสบการณ์ความอร่อยให้คนไทย ผ่านรสสัมผัสอันเป็นเอกลักษณ์จากญี่ปุ่น ปัจจุบันโออิชิให้บริการเมนูอาหารที่หลากหลาย ทั้งบุฟเฟต์อาหารญี่ปุ่นที่อร่อยได้ไม่อั้น หรือจะเป็นชาบู ซูชิ ยากินิกุ ราเมน รวมไปถึงอาหารประเภทข้าวหน้าต่าง ๆ ครอบคลุมความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคทุกเพศ ทุกวัย ทุกไลฟ์สไตล์ ไม่ว่าจะโอกาสไหนโออิชิก็พร้อมเสิร์ฟอาหารจานโปรดที่ตอบได้ทุกโจทย์ความอร่อยสไตล์ญี่ปุ่น ชาบูชิ “Shabushi” เป็นร้านอาหารที่ให้บริการประเภทชาบู แบบบุปเฟท์ ให้บริการแก่ผุ้บริโภคที่นิยมและชื่นชอบการรับประทานชาบู แบบบุปเฟท์ ซึ่งเปิดให้บริการตามศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้าชั้นนำของประเทศไทย รวมถึงเปิดให้บริการที่ต่างประเทศด้วย (บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด มหาชน, 2564) ซึ่งจะเห็นได้ว่าร้านอาหารประเภทชาบู มีใช้ช่องทางการตลาดเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ดึงดูดผู้บริโภคที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละรายต้องทำตามขั้นตอนต่าง ๆ ก่อนที่จะทำการซื้อในที่สุด ขั้นตอนเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นเส้นทางที่ผู้บริโภคก้าวไปสู่การเป็นลูกค้า (Affde, 2564) รวมถึงจัดโปรโมชั่นที่ดึงดูดใจ ทำให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจได้ง่ายยิ่งขึ้นเมื่อรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์ทางการตลาดผ่านช่องทางต่าง ๆ

จังหวัดอุบลราชธานี มีร้านอาหารประเภทชาบู แบบบุปเฟ่ท์เปิดให้บริการอย่างแพร่หลายตามสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยจะเห็นได้ว่าจุดขายที่ตอบโจทย์พฤติกรรมผู้บริโภคส่วนใหญ่คือ “ความคุ้มค่า” และไม่ต้องคิดว่าอาหารถ้าสั่งเป็นจานเดี่ยวที่สั่งมากินตามชอบ เมื่อเช็กบิลออกมา จะราคาต่อบิลเกินงบ สิ่งเหล่านี้เองทำให้ธุรกิจบุฟเฟต์เติบโตอย่างต่อเนื่องทุกปี จากจำนวนและความถี่ของผู้รับประทาน รวมถึงปริมาณร้านอาหารบุฟเฟต์ที่ผุดขึ้นเป็นดอกเห็ด ทั้งบุฟเฟต์ระดับแมสไปจนถึงพรีเมียม จะเห็นได้ว่าร้านบุฟเฟต์ส่วนใหญ่จะตั้งราคาลงท้ายด้วยเลข 9 เช่น 199 บาท 299 บาท หรือแม้แต่ 999 บาท การที่ตั้งราคาลงท้ายด้วยเลข 9 เป็นการตั้งราคาเชิงจิตวิทยา ที่ทำให้ลูกค้ารู้สึกว่า จ่ายไม่แพงเท่าไรนัก เช่น บุฟเฟต์ราคา 199 บาท ลูกค้าจะรู้สึกว่าจ่ายเงินเพียงแค่หนึ่งร้อยกว่าบาทยังไม่ถึง 200 บาท และสามารถรับประทานเท่าไรก็ได้ตามกฎ

กติกาที่ร้านกำหนดหรือร้านบุฟเฟต์บางแห่งนิยมใช้แคมเปญโปรโมชั่นเพื่อชักชวนลูกค้าเข้าไปรับประทานในร้านค้าในอัตราที่บ่อยและถี่ เพื่อสร้างรายได้และพลังในการต่อรองสั่งซื้อวัตถุดิบ เพราะยิ่งมีการสั่งซื้อล็อตใหญ่เท่าไร อำนาจในการต่อรองมีมากขึ้นตามมาโดยแคมเปญที่ร้านบุฟเฟต์นิยมใช้กันจะประกอบด้วยแคมเปญส่วนลดต่าง ๆ เช่น มา 3 จ่าย 2 มา 4 จ่าย 3, ส่วนลดกับบัตรเครดิต, ส่วนลดเฉพาะวัน และเทศกาลอาหารพิเศษ เป็นต้น ทำให้ร้านชาบูชิ (Marketeer Online, 2564) จึงได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในจังหวัดอุบลราชธานี และเติบโตอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญ และมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมการทางตลาด (7Ps) ของร้าน ชาบูชิ (Shabushi) ในจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการวางแผนทางการตลาด และปรับปรุงรูปแบบการให้บริการให้ดีมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันกับตลาดของร้านอาหารญี่ปุ่นบุปเฟ่ต์ ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อทราบถึงความพึงใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ของร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีการดำเนินงานการวิจัย (Research Methods)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริโภคที่มาใช้บริการร้านชาบูในจังหวัดอุบลราชธานี

2. วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความไม่น่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) อาศัยความสะดวกของคณะผู้วิจัยเป็นหลักซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรโดยคำนวณตามสูตรของ (Likert Scales) โดยกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้จะใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มาใช้บริการในร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีแบบคำถามปลายปิด (Close-ended Form) และแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน โดยรายละเอียดแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด แบบสอบถามโดยแบบสอบถามจะเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นการทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด 7Ps และกรอบแนวคิดของการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม นำเสนอผู้ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง (IOC) ของแบบสอบถาม และพิจารณาเนื้อหาโครงสร้างว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

2. ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือให้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัยต่อไป แล้ววัดค่าความเที่ยงตรง โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งผลการทดสอบพบว่าได้ค่าเท่ากับ 1.0 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์พิจารณาข้างต้น

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่กำหนดจำนวน 30 ชุด

จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยได้ค่าความเชื่อมั่นที่สามารถยอมรับว่ามีความเชื่อมั่นได้ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของ (Cronbach’s alpha) ตามที่ (Nunnally 1978) ได้เสนอแนะเป็นเกณฑ์รองรับไว้ซึ่งต้องมีค่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.827 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์พิจารณาเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบจัดหมวดหมู่เชิงเนื้อหา (Coding Analysis) ซึ่งนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด(7Ps) ของร้านชาบูชิ (Shabushi) ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการ (7Ps) ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ปัจจัยด้านราคา (Price), ปัจจัยช่องทางการจัดจำหน่าย (Place), ปัจจัยด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion), ปัจจัยด้านบุคคล (People), ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) และปัจจัยด้านกายภาพ (Physical Evidence) พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมาเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 48.00 มีอายุระหว่าง 16-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.00 รองลงมา มีอายุ 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.50 อายุ 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.00 อายุต่ำกว่า 15 ปี 5.80 คิดเป็นร้อยละ 5.80 และอายุมากกว่า 55 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.70 ตามลำดับ สถานภาพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 87.00 รองลงมา สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 12.70 และหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ อาชีพ พบว่า

ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา มีอาชีพข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 13.30 ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 11.20 พนักงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 10.50 และอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ การศึกษา พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.00 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 10.80 ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.50 สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.40 และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 9.30 ตามลำดับ รายได้ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.50 รองลงมา 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.70 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.50 และ 30,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 12.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม

ส่วนประสมทางการตลาด(7Ps)	$\bar{X}$	**S.D**	**การแปลค่า**
1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	4.08	0.54	มาก
2. ด้านราคา (Price)	4.05	0.59	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	4.13	0.55	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.16	0.91	มาก
5. ด้านบุคคล (People)	4.16	0.73	มาก
6. ด้านกระบวนการ (Process)	4.15	0.74	มาก
7. ด้านกายภาพ (Physical Evidence)	4.16	0.53	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.12**	**0.65**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ($\bar{X}$=4.16) รองลงมา คือ ด้านบุคคล (People) ($\bar{X}$=4.16) ด้านกายภาพ (Physical Evidence) ($\bar{X}$=4.16) ด้านกระบวนการ (Process) ($\bar{X}$=4.15) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ($\bar{X}$=4.13) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ($\bar{X}$=4.08) และด้านราคา (Price) ($\bar{X}$=4.05)

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านผลิตภัณฑ์

ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)	$\bar{X}$	**S.D**	**การแปลค่า**
1. รสชาติของอาหาร	4.09	0.73	มาก
2. อาหารมีความสดและสะอาด	4.09	0.62	มาก

3. มีน้ำจิ้มให้เลือกหลากหลาย	4.08	0.72	มาก
4. ใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ	4.08	0.67	มาก
5. มีเมนูอาหารให้เลือกหลากหลาย	4.07	0.72	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.08**	**0.69**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.08) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ รสชาติของอาหาร ($\overline{X}$=4.09) รองลงมา คือ อาหารมีความสดและสะอาด ($\overline{X}$=4.09) มีน้ำจิ้มให้เลือกหลากหลาย ($\overline{X}$=4.08) ใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ ($\overline{X}$=4.08) และมีเมนูอาหารให้เลือกหลากหลาย ($\overline{X}$=4.07)

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านราคา

ด้านราคา (Price)	$\overline{X}$	**S.D**	**การแปลค่า**
1. ราคามีความเหมาะสม	3.99	0.73	มาก
2. ราคาเหมาะสมกับปริมาณ	4.07	0.71	มาก
3. ราคาไม่แพงเมื่อเทียบกับแบรนด์อื่น	4.01	0.72	มาก
4. ราคาอาหารมีความเหมาะสม กับคุณภาพ	4.05	0.74	มาก
5. การระบุราคาอย่างชัดเจน	4.13	1.28	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.05**	**0.83**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านราคา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การระบุราคาอย่างชัดเจน ($\overline{X}$=4.13) รองลงมา คือ ราคาเหมาะสมกับปริมาณ ($\overline{X}$=4.07) ราคาอาหารมีความเหมาะสม กับคุณภาพ ($\overline{X}$=4.05) ราคาไม่แพงเมื่อเทียบกับแบรนด์อื่น ($\overline{X}$=4.08) และราคามีความเหมาะสม ($\overline{X}$=3.99) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	$\overline{X}$	**S.D**	**การแปลค่า**
1. มีช่องทางในการเลือกใช้บริการหลากหลาย	4.08	0.68	มาก
2. สถานที่จัดจำหน่ายสามารถเข้าถึงได้ง่าย	4.18	0.68	มาก

3. สถานที่ตั้งร้านอาหารมีความปลอดภัย	4.14	0.70	มาก
4. มีคำอธิบาย ขั้นตอนการสั่งซื้อได้ชัดเจน	4.13	0.72	มาก
5. สถานที่จัดจำหน่ายสวยงาม สะดุดตา	4.14	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.13**	**0.70**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี ช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ สถานที่จัดจำหน่ายสามารถเข้าถึงได้ง่าย ($\overline{X}$=4.18) รองลงมา คือ สถานที่จัดจำหน่ายสวยงาม สะดุดตา ($\overline{X}$=4.14) สถานที่ตั้งร้านอาหารมีความปลอดภัย ($\overline{X}$=4.14) มีคำอธิบายขั้นตอนการสั่งซื้อได้ชัดเจน ($\overline{X}$=4.13) และมีช่องทางในการเลือกใช้บริการหลากหลาย ($\overline{X}$=4.08) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านการส่งเสริมการขาย

ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)	$\overline{X}$	**S.D**	**การแปลค่า**
1. มีการจัดส่งเสริมการขาย (โปรโมชั่น) สม่ำเสมอ	4.09	0.70	มาก
2. การประชาสัมพันธ์ครอบคลุม	4.36	0.90	มากที่สุด
3. มีโฆษณาสินค้าผ่านสื่อต่าง ๆ	4.19	0.70	มาก
4. มีการส่งเสริมการขาย	4.09	0.76	มาก
5. มีป้ายประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการขาย	4.08	0.72	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.16**	**0.75**	**มาก**

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านการส่งเสริมการขาย อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ การประชาสัมพันธ์ครอบคลุม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.36) รองลงมา คือ มีโฆษณาสินค้าผ่านสื่อต่าง ๆ ($\overline{X}$=4.19) มีการส่งเสริมการขาย ($\overline{X}$=4.09) มีการจัดส่งเสริมการขาย (โปรโมชั่น) สม่ำเสมอ ($\overline{X}$=4.09) และมีป้ายประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการขาย ($\overline{X}$=4.08) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านบุคคล

ด้านบุคคล (People)	$\overline{X}$	**S.D**	**การแปลค่า**
1. การบริการมีมาตรฐาน	4.18	0.67	มาก
2. พนักงานมีบุคลิกภาพที่ดี	4.14	0.64	มาก

3. พนักงานมีความพร้อมในการบริการ	4.29	0.50	มากที่สุด
4. พนักงานเต็มใจและกระตือรือร้นในการบริการลูกค้า	4.07	0.71	มาก
5. พนักงานมีความรู้เพียงพอในงานส่วนของตนเอง	4.11	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.15**	**0.64**	**มาก**

จากตารางที่ 6 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ พนักงานมีความพร้อมในการบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.29) รองลงมา คือ การบริการมีมาตรฐาน ($\overline{X}$=4.18) พนักงานมีบุคลิกภาพที่ดี ($\overline{X}$=4.14) มีพนักงานมีความรู้เพียงพอในงานส่วนของตนเอง ($\overline{X}$=4.11) และพนักงานเต็มใจและกระตือรือร้นในการบริการลูกค้า ($\overline{X}$=4.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการ (Process)	$\overline{X}$	**S.D**	**การแปลค่า**
1. การบริการสะดวกและรวดเร็ว	4.11	0.64	มาก
2. พนักงานแบ่งหน้าที่การทำงานเพื่อความรวดเร็ว	4.18	0.64	มาก
2. พนักงานแบ่งหน้าที่การทำงานเพื่อความรวดเร็ว	4.12	0.69	มาก
4. พนักงานมีความสามารถในการทำงาน	4.25	0.60	มากที่สุด
5. เปิดโอกาสให้ลูกค้ามีส่วนร่วมในการบริการตัวเอง	4.11	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.15**	**0.65**	**มาก**

จากตารางที่ 7 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ พนักงานมีความสามารถในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.25) รองลงมา คือ พนักงานแบ่งหน้าที่การทำงานเพื่อความรวดเร็ว ($\overline{X}$=4.18) พนักงานแบ่งหน้าที่การทำงานเพื่อความรวดเร็ว ($\overline{X}$=4.12) เปิดโอกาสให้ลูกค้ามีส่วนร่วมในการบริการตัวเอง ($\overline{X}$=4.11) และการบริการสะดวกและรวดเร็ว ($\overline{X}$=4.11) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านลักษณะทางกายภาพ

ด้านลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence)	$\overline{X}$	**S.D**	**การแปลค่า**
1. ทำเลที่ตั้งของร้านมีความเหมาะสม	4.15	0.66	มาก
2. ทำเลที่ตั้งสามารถมองเห็นได้ง่าย	4.24	0.66	มากที่สุด

3. โต๊ะ เก้าอี้ เพียงพอ	4.16	0.68	มาก
4. ภายในร้านมีพื้นที่เพียงพอสำหรับใช้บริการ	4.16	0.72	มาก
5. ความสะอาดภายในร้าน	4.19	0.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	**4.18**	**0.68**	**มาก**

จากตารางที่ 8 พบว่า ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี ด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ทำเลที่ตั้งสามารถมองเห็นได้ง่าย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.24) รองลงมา คือ ความสะอาดภายในร้าน ($\overline{X}$=4.19) ภายในร้านมีพื้นที่เพียงพอสำหรับใช้บริการ ($\overline{X}$=4.16) โต๊ะ เก้าอี้ เพียงพอ ($\overline{X}$=4.16) และทำเลที่ตั้งของร้านมีความเหมาะสม ($\overline{X}$=4.15) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี คณะผู้วิจัยจึงนำเอาประเด็นสำคัญเพื่อนำมาอภิปราย เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการเพื่อให้ตอบสนองกับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี โดยคณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) พบว่า ผู้ใช้บริการร้านชาบูชิ ในจังหวัดอุบลราชธานี มีความพึงพอใจในด้านผลิตภัณฑ์ คือ รสชาติของอาหาร เหตุผลที่ผู้ใช้บริการเลือกใช้บริการมาจาก รสชาติของอาหาร อร่อย ถูกปากผู้ใช้บริการ อีกทั้งในขณะเดียวกันอาหารที่ให้บริการยังมีความสด และสะอาด หลากหลาย มีปริมาณอาหารที่เหมาะสมทำให้ผู้ใช้บริการรับประทานชาบูด้วยความอร่อย และทำให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดเมื่อเทียบกับราคาที่ต้องจ่ายไป ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับ วิชยา ทองลัพท์ (2559) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารประเภทชาบูของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ส่งผลเชิงบวกต่อความพึงพอใจในการใช้บริการประเภทชาบูของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นอันดับที่ 4 ซึ่งประกอบด้วยเมนูอาหารที่หลากหลาย แบรนด์และชื่อเสียงของร้าน วัตถุดิบที่มีคุณภาพ ปริมาณอาหารที่เหมาะสม ความสะอาดของอาหาร และรสชาติของอาหาร

2. ด้านราคา (Price) พบว่า ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี มีการระบุราคาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับ วีระพงษ์ ภู่สว่าง (2560) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดของร้านอาหารและเครื่องดื่มชุมชนตรอกวังหลัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลูกค้าที่มาใช้บริการร้านอาหารและเครื่องเครื่องดื่มชุมชนตรอกวังหลัง กรุงเทพมหานคร มีระดับความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (mean=3.34) โดยลูกค้า

ที่มาใช้บริการมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ ด้านผลิตภัณฑ์มาก (mean=3.78) รองลงมาคือ ด้านราคา (mean=3.42) ด้านสถานที่ (mean=3.42) ด้านบุคลากร (mean=3.37) ด้านกระบวนการ (mean=3.28) ด้านลักษณะทางกายภาพ (mean=3.07) และด้านการส่งเสริมการตลาด (mean=3.00) ตามลำดับ

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) พบว่า ช่องทางการจัดจำหน่าย ยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้ใช้บริการเลือกใช้บริการร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากสถานที่จัดจำหน่ายสามารถเข้าถึงได้ง่าย สวยงาม สะดุดตา และยังมีช่องทางในการเลือกใช้บริการหลากหลาย ซึ่งตอบสนองรูปแบบการใช้ชีวิตของกลุ่มผู้ใช้บริการในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ จิระนาถ รุ่งช่วง ธรรมจักร เล็กบรรจง และ ธนินทร์ สังขดวง (2563) ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อร้านขนมจีนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านราคา, ด้านผลิตภัณฑ์, ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\overline{X}$=3.84, S.D.=0.97), ($\overline{X}$=3.81, S.D.=0.87), ($\overline{X}$=3.76, S.D.=0.99) ตามลำดับ ด้านลักษณะทางกายภาพ, ด้านส่งเสริมการตลาด, ด้านบุคลากร และด้านกระบวนการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.34, S.D.=1.01), ($\overline{X}$=3.09, S.D.=0.91), ($\overline{X}$=3.01, S.D.=1.04), ($\overline{X}$=2.88, S.D.=1.06) ตามลำดับ

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) พบว่า ผู้ใช้บริการร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี ให้ความสำคัญในด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งจะเห็นได้ว่าร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี มีการประชาสัมพันธ์ที่คลอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ อีกทั้งยังมีการจัดโปรโมชั่นดึงดูดผู้ใช้บริการในวันพุธซึ่งเป็นวันกลางสัปดาห์ทำให้มีผู้มาใช้บริการน้อย อีกทั้งยังมีการโฆษณาแนะนำเมนูอาหารใหม่ ๆ รวมถึงการสมัครเป็นสมาชิกเพื่อรับส่วนลด และสะสมแต้ม เพื่อแลกรับของสมนาคุณหรือสิทธิพิเศษอื่น ๆ จากทางร้านให้กับลูกค้าอยู่เสมอ เพื่อให้ลูกค้ามาใช้บริการมากขึ้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ วิชยา ทองลัพท์ (2559) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารประเภทชาบูของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการประเภทชาบูของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เป็นอันดับที่ 3 ซึ่งประกอบไปด้วยการจัดโปรโมชั่นใหม่ ๆ เสมอ การประชาสัมพันธ์เมนูหรือโปรโมชั่นผ่านสื่อต่าง ๆ สิทธิพิเศษที่ได้รับมีความง่ายต่อการใช้งาน และจัดโปรโมชั่นที่น่าสนใจ เช่น ระบบบัตรสมาชิก หรือสะสมแต้ม เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ช่วยให้ผู้บริโภคตระหนักถึงตราสินค้ามากขึ้น

5. ด้านบุคคล (People) พบว่า พนักงานที่ให้บริการภายในร้านชาบูชิ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความพร้อมในการบริการเสมอ อีกทั้งยังให้บริการด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้นในการบริการลูกค้า และที่สำคัญมีความรู้ในด้านอาหารที่ให้บริการแก่ลูกค้า และให้บริการลูกค้าได้อย่างมีมาตรฐานในการให้บริการของบริษัท สอดคล้องกับ จุฑามาศ นาเงิน (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพและเอกลักษณ์การบริการทักษะการสื่อสาร และส่วนประสมทางการตลาดบริการ

ที่มีผลต่อความจงรักภักดีสายการบินไทยแอร์เอเชียของผู้โดยสารชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ด้านคุณภาพ และเอกลักษณ์การบริการ ด้านทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วย การเข้าใจ รับรู้ความต้องการของผู้รับบริการ และด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ ประกอบด้วย ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร(พนักงาน) ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการขาย มีผลต่อความจงรักภักดีสายการบินไทยแอร์เอเชียของผู้โดยสารชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

6. ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจด้านกระบวนการให้บริการของร้านชาบูชิ ในระดับมาก โดยจะเห็นได้ว่าพนักงานผู้ให้บริการสามารถให้บริการแก่ผู้ใช้บริการให้ได้รับความสะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งยังทำหน้าที่ของแต่ละคนได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ลูกค้าไม่ต้องรอนานในการให้บริการแต่ละครั้ง มีทักษะในการทำงานเป็นขั้นตอนตามมาตรฐานของบริษัท จึงทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการให้บริการน้อย ขณะเดียวกันพนักงานยังให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนการรับประทานอาหาร วิธีการรับประทานนอาหารและเลือกตักอาหาร และการะบวนการรับบริการที่ชัดเจนให้กับลูกค้าจึงทำให้ลดขั้นตอนและลดระยะเวลาในการรับบริการของลูกค้าให้ได้รับบริการอาหารได้รวดเร็วยิ่งขึ้น อีกทั้งเมื่อลูกค้าใช้บริการแล้วยังมีบริการรับชำระเงินด้วยระบบสแกน QR Coad อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐวดี หอมบุญยงค์ (2563) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคสำหรับธุรกิจร้านอาหารเปิดใหม่ กรณีศึกษา ร้านอาหารครัวบ้านยายอาหารทะเล ผลวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการมีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารครัวบ้านยายอาหารทะเล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารครัวบ้านยายอาหารทะเล เนื่องจาก มีบริการรับจองโต๊ะล่วงหน้า รายการอาหารที่ทำออกมาถูกต้องตามที่สั่ง นอกจากนี้ใบเสร็จรับเงินมีความถูกต้อง แสดงรายการอาหารอย่างชัดเจน และยังมีบริการรับชำระเงินผ่านทางโทรศัพท์มือถือด้วย

7. ด้านกายภาพ (Physical Evidence) พบว่า ร้านชาบูชิในจังหวัดอุบลราชธานี มีการตกแต่งร้านที่สวยงาม ทำเลที่ตั้งของร้านมีความเหมาะสม อีกทั้งยังสามารถมองเห็นได้ง่าย และบรรยากาศภายในร้านสะอาด มีพื้นที่สำหรับให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการอย่างเพียงพอ อีกทั้งร้านชาบูชิ ยังมีภาพลักษณ์ที่ดีและโดดเด่น เนื่องจากเป็นร้านอาหารในเครือ โออิชิ กรุ๊ป ดังนั้นเรื่องภาพลักษณ์ และแบรนด์รวมถึงลักษณะทางกายภาพจึงมีความโดดเด่น สวยงาม เพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้เข้ามาใช้บริการเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับ เบญจรัตน์ รุ่งเรือง (2564) ได้ทำการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ภาพลักษณ์ของแบรนด์ และการสื่อสารแบบปากต่อปากที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ชาบูในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดบริการ ภาพลักษณ์ของแบรนด์ และการสื่อสารแบบปากต่อปาก ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ชาบุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายประเภท พบว่า ภาพลักษณ์ของแบรนด์ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้

บริการร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ชาบูในกรุงเทพมหานครมากที่สุด (Beta=0.434) นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R2=.712) พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ส่วนประสมทางการตลาดบริการ ภาพลักษณ์ของแบรนด์ และการสื่อสารแบบปากต่อปาก ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ชาบูในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 71.20

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรมีศึกษาหาข้อมูล คุณภาพการบริการ กาพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของร้านชาบูชิให้หลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้นโดยผู้ให้บริการจะได้นำไปพัฒนาและปรับปรุงสินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างแท้จริงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับร้านค้าร้านอาหารที่เป็นพันธมิตรทางธุรกิจ ที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

ศูนย์วิจัยกสิกร ธุรกิจร้านอาหารญี่ปุ่นปี 2550

จุฑามาศ นาเงิน. (2560). การศึกษาคุณภาพและเอกลักษณ์การบริการ ทักษะการสื่อสาร และส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อความจงรักภักดีสายการบินไทยแอร์เอเชียของผู้โดยสารชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วิไลวรรณ บุญวิเซ็นต์ การศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อส่วนประสมการตลาดบริการของร้าน ริว ชาบู ชาบู สาขาสยามสแควร์ (2556)

วิชยา ทองลัพท์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการร้านอาหารประเภทชาบูของผู้ใช้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด มหาชน. (2564). OISHI RESTAURANT ร้านอาหารในเครือโออิชิ กรุ๊ป. ค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2564, จาก https://www.oishifood.com/restaurant.php.

เบญจรัตน์ รุ่งเรือง. (2564). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ภาพลักษณ์ของแบรนด์ และการสื่อสารแบบปากต่อปากที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟต์ชาบูในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ณัฐวดี หอมบุญยงค์. (2563). กลยุทธ์ทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคสำหรับธุรกิจร้านอาหารเปิดใหม่ กรณีศึกษา ร้านอาหารครัวบ้านยายอาหารทะเล. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Marketeer Online. (2564). ชาบู บุฟเฟต์ขายดีแค่ไหนและอะไรคือกลยุทธ์ที่สำคัญในธุรกิจนี้. ค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2564, จาก https://marketeeronline.co/archives/186816.

Affed. (2564). ช่องทางการตลาดคืออะไรและทำงานอย่างไร. ค้นเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2564, จาก https://www.affde.com/th/what-are-marketing-funnels.html.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ผู้ชาย GEN Z
Factors Affecting Men Online Shopping Behaviour Among Gen Z Men

ทิวพรรณ สุธรรม[1], ทิฆัมพร พันลึกเดช[2]
Tiwapun Sutham, Tikhamporn Punluekdej

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ความเชื่อมั่น และพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ 2) ปัจจัยพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ แยกตามปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และความเชื่อมั่น และ 3) ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และปัจจัยความเชื่อมั่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชาย Generation Z ภายในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างไม่อาศัยความน่าจะเป็น และสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ F-test และการวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่ายพหุคูณแบบ Enter ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1) ระดับการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ความเชื่อมั่น และพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.54, 4.58 และ 4.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .437, .419 และ .452 ตามลำดับ 2) ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (F-test=17.100) และความเชื่อมั่น (F-test=79.576) ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และความเชื่อมั่น สามารถพยากรณ์ค่าอิทธิพลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z ได้ร้อยละ 71.40 (R^2=.741)

คำสำคัญ (Keywords): การยอมรับเทคโนโลยี, ความเชื่อมั่น, พฤติกรรมความตั้งใจซื้อ, Generation Z

Received: 2023-06-20 **Revised:** 2023-07-20 **Accepted:** 2023-07-25

[1] นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Southeast Asia University. Corresponding Author e-mail: mapingloving@hotmail.com

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Lecturer, Master of Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

Abstract

This study aimed to examine the following aspects: 1) the levels of technology adoption, confidence, and online shopping intent behavior; 2) the factors influencing online shopping intent behavior categorized by technology adoption, use, and confidence; and 3) the impact of technology adoption, use, and confidence on online shopping intent behavior. This research adopted a quantitative approach. Data was collected through a questionnaire administered to 400 Generation Z men, utilizing nonprobability and accidental sampling techniques. The statistical analyses employed in this study included frequency counts, percentages, means, standard deviations, F-tests, and multiple regression analysis using the enter method. The findings revealed that: 1) technology adoption, use, confidence, and online shopping intent behavior exhibited high levels, with average scores of 4.54, 4.58, and 4.58, respectively, and standard deviations of .437, .419, and .452, respectively; 2) both technology adoption and use (F-test=17.100) and confidence (F-test=79.576) significantly influenced the online shopping intent behavior of Generation Z men at a significance level of .05; and 3) technology adoption, use, and confidence collectively predicted 71.40 percent of Generation Z men's online shopping behavior (R2=.741).

Keywords: technology adoption, confidence, online shopping intent behaviour, Generation Z

บทนำ (Introduction)

การช๊อปปิ้งออนไลน์ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เป็นผลมาจากผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด 19 ที่ทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนผ่านมาสู่การใช้เทคโนโลยีต่อการช๊อปปิ้งผ่านช่องทางออนไลน์ ประกอบกับความต้องการประหยัดเวลาในการเดินทางออกไปซื้อสินค้าด้วยตนเอง ทำให้มีผู้คนจำนวนมากหันไปหาความสะดวกสบายในการซื้อของในช่องทางออนไลน์ดังกล่าว โดยบรรดากลุ่มที่ส่งผลมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการปรับตัวพฤติกรรมไปสู่ความเป็นออนไลน์ที่ใช้ดิจิทัลมากที่สุด ได้แก่ ผู้ชายรุ่น Generation Z ซึ่งเติบโตในยุคแห่งเทคโนโลยีและคุ้นเคยกับการนำทางในภูมิทัศน์ดิจิทัลที่มาจากปัจจัยด้านความเชื่อมั่นต่อการช๊อปปิ้งออนไลน์ โดย 94% ของผู้ชายในปัจจุบันใช้การแต่งตัวเป็นการบ่งบอกความเป็นตนเอง การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการช๊อปปิ้งออนไลน์ (Mendetails, 2021)

การเติบโตของเศรษฐกิจดิจิทัลมีสาเหตุสำคัญมาจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของผู้บริโภคที่เป็นเพศชาย Generation Z คือความมั่นใจในกระบวนการซื้อของออนไลน์ คุณภาพของสินค้า ราคา และวิธีการจัดส่ง จากการศึกษาที่จัดทำโดย Lina et al., (2022) กล่าวว่าผลกระทบของความ

สะดวกสบายทางออนไลน์ที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคสมัยใหม่ใน Generation Z นั้นทำให้กลุ่มผู้บริโภคมีการตัดสินใจซื้อของผ่านการเข้าห้างสรรพสินค้าน้อยลง และมีการใช้ช่องทางออนไลน์มากเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะประหยัดเวลาเดินทาง ไม่ต้องใช้เวลาบนท้องถนนมากนัก ยิ่งไปกว่านั้น Thomas and Monica (2018) พบว่า อิทธิพลของการทำตลาดทางเว็บไซต์ออนไลน์มีผลต่อความตั้งใจซื้อของ Generation Z มาจากปัจจัยด้านความไว้วางใจที่ผู้บริโภคมีต่อบริษัท นอกจากนี้ก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้า ผู้บริโภคหลาย ๆ รายได้มีการตรวจสอบผลกระทบของการรีวิวสินค้าออนไลน์ที่เคยมีผู้ซื้อครั้งก่อนหน้าได้ทำการเขียนไว้ในการประกอบการตัดสินใจ (Chen et al., 2022) การศึกษาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าผู้ชาย Generation Z มีแนวโน้มที่จะเชื่อถือเว็บไซต์ช๊อปปิ้งออนไลน์มากพอ ๆ กันเมื่อเทียบกับเพศหญิง นอกจากนี้การนำเทคโนโลยีมาใช้ยังมีบทบาทสำคัญในโลกออนไลน์

นอกจากพฤติกรรมของผู้บริโภคเพศชายต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์แล้ว สิ่งสำคัญสิ่งต่อมาที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนของระบบเศรษฐกิจดิจิทัล คือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต การเข้าสู่ยุคการใช้สมาร์ทโฟน ซึ่งมีระบบปฏิบัติการเป็น System Software ที่สามารถรองรับการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ บนโทรศัพท์มือถือ สามารถตอบสนองผู้ใช้งานได้ในทุกที่ทุกเวลาเพียงแค่สัมผัสผ่านปลายนิ้ว (Puiu et al., 2022) โดยปัจจุบันอัตราการเติบโตเฉลี่ยของสัดส่วนประชากรที่ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีในการซื้อขายทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจผ่านโมบายหรือช่องทางออนไลน์ในที่ต่าง ๆ แต่ละชนิดพบว่าสัดส่วนประชากรที่โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (Smart Phone) มีอัตราเติบโตเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 10.6 มากกว่าอัตราการเติบโตเฉลี่ยของสัดส่วนประชากรที่ใช้คอมพิวเตอร์ทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจออนไลน์อยู่ที่ร้อยละ 2.8 อีกทั้งเมื่อสำรวจพบว่า สัดส่วนประชากรที่ใช้คอมพิวเตอร์ด้านนี้เริ่มมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ -0.3 สิ่งนี้ถือเป็นการตอกย้ำของการเข้ามาของระบบเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภค และอัตราการเกิดของ Generation Z ที่ถือเป็นกลุ่มที่เกิดในช่วงที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย เป็นดิจิตอลไลฟ์สไตล์ ติดการใช้มือถือและชอบแชร์สิ่งต่าง ๆ ลงโซเชียลมีเดีย โดยกลุ่ม Generation Z เป็นกลุ่มที่มีการปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็ว และยอมรับสิ่งใหม่ได้ดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ ที่เกิดก่อนหน้า อีกทั้งยังเป็น Smart Shopper ซึ่งต้องมีการใช้อินเทอร์เน็ตในการเปรียบเทียบและหาข้อมูลสินค้าเพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจในการซื้อสินค้า เป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูงและเป็นกลุ่มที่มีจำนวนประชากรใหญ่ที่สุดในโลก จึงถือปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) (สรพงศ์ อ่องแสงคุณ, 2557) อย่างไรก็ตาม แม้การดำเนินเศรษฐกิจทางระบบดิจิทัลจะเป็นเรื่องที่ทุก ๆ คนสามารถเข้าถึงได้ แต่ไม่ใช่ว่าผู้บริโภคที่เป็นเพศชายจะซื้อสิ่งของที่อยู่ในระบบออนไลน์เสมอไป เพราะจากการศึกษาของ Voyado (2023) ผู้ชาย Generation Z มีความอ่อนไหวต่อราคาและประหยัดกว่าคนรุ่นก่อนเนื่องจากเผชิญกับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ ยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาโดย Manley et al., (2023) ได้สำรวจการรับรู้ต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแรงจูงใจในการซื้อของผู้ชาย Generation Z เพศชายจะมีความคิดและไตร่ตรองก่อนการตัดสินใจซื้อสิ่งของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ค่อนข้างใช้ระยะเวลา มองเห็นความคุ้มค่าก่อนการตัดสินใจซื้อเสมอ นอกจากนี้ Manley et al., (2023) ยังกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ความตั้งใจในการซื้อของออนไลน์ของคนรุ่นมิลเลนเนียลและเจนเนอเรชั่น Z โดยตัวแปรที่อยู่ภายใต้การศึกษา ได้แก่ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ราคา ความเชื่อมั่นจากร้านค้า การใช้เทคโนโลยี และความสะดวก ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยดังกล่าวล้วนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการช๊อปปิ้งออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z อย่างมีนัยสำคัญ

จากข้อความข้างต้น พฤติกรรมการช็อปปิ้งออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อมั่นใน กระบวนการซื้อของออนไลน์ การนำเทคโนโลยีมาใช้ และปัจจัยต่าง ๆ เช่น ราคา ความยั่งยืน และความสะดวกสบาย ผู้ประกอบการจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้ต่อการดำเนินการด้านกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ชาย Generation Z และปรับตัวให้เข้ากับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของพวกเขา ในขณะที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีแนวโน้มว่าพฤติกรรมการช๊อปปิ้งออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z จะยังคงเปลี่ยนแปลงต่อไป และเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ประกอบการที่จะต้องนำหน้าเทรนด์เหล่านี้เพื่อแย่งส่วนแบ่งทางการตลาด และสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นภายในใจผู้บริโภคและทำให้ธุรกิจของตนสามารถอยู่ในตลาดและสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน ด้วยปัจจัยความสำคัญเหล่านี้ ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจต่อการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ผู้ชาย GEN Z” เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการดำเนินกลยุทธ์องค์กรให้ทันกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป และวิธีรับมือเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Research Objectives)

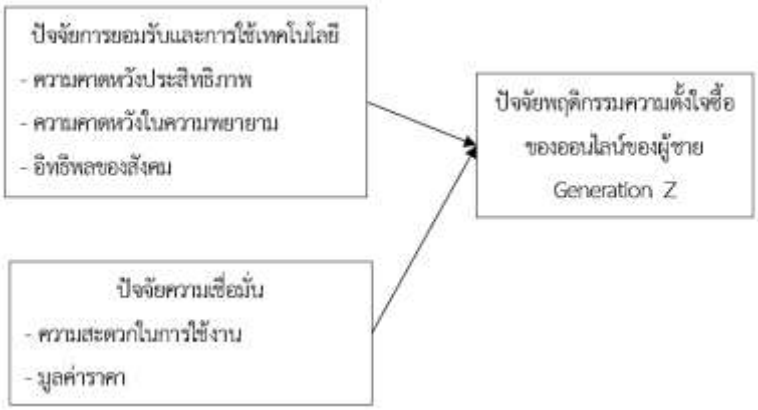
1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ความเชื่อมั่น และพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z แยกตามปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และความเชื่อมั่น
3. ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และปัจจัยความเชื่อมั่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z

สมมติฐานของงานวิจัย (Research Hypothesis)

1. ผู้ชาย Generation Z ที่มีปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และปัจจัยความเชื่อมั่นแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z แตกต่างกัน
2. ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และปัจจัยความเชื่อมั่นส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา “พฤติกรรมการซื้อสินค้าออนไลน์ผู้ชาย GEN Z” โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบแนวความคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่เป็นเพศชายเกิดใน Generation Z ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ภายในกรุงเทพมหานคร มีการใช้ใช้โทรศัพท์เป็นสื่อในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ (E-Commerce) ตลอดเวลา โดยไม่สามารถระบุจำนวนที่แน่ชัดได้ และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลที่เป็นเพศชายเกิดใน Generation Z ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ภายในกรุงเทพมหานคร มีการใช้ใช้โทรศัพท์เป็นสื่อในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ (E-Commerce) ตลอดเวลา จำนวน 400 คน ตามแนวคิดของ Cochran et al., (1953) โดยใช้สูตรที่ให้ความเชื่อมั่น 95% และสามารถคลาดเคลื่อนได้ 0.05 ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

จากสูตร $n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$

เมื่อ n แทนค่าของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

P แทนค่าสัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (0.5)

Z แทนค่าความมั่นใจระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อย 95% (0.5)

d แทนค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างที่เกิดขึ้น = 0.05

แทนค่า $n = \frac{0.5(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$

$= 384.16$

ซึ่งจากการคำนวณได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมได้อยู่ที่ จำนวน 385 คน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยขอศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาขึ้นเองจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice)

ส่วนที่ 2-4 เป็นแบบสอบถามระดับปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ปัจจัยความเชื่อมั่นและปัจจัยพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับตามแบบของ Likert' Scale (1932) และผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1977) ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึงระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึงระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึงระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ปัจจัยความเชื่อมั่น และพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ เพื่อเป็นตัวกำหนดในการทำวิจัยและการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามภายในอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ชี้แนะและควบคุม จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบค่า IOC ของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามที่ได้มีค่า IOC อยู่ที่ 0.67-1.00 ทุกข้อคำถาม

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทำ IOC ไปทดสอบค่า Tryout กับกลุ่มประชากรที่นอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยในการทำค่า Tryout ครั้งนี้ได้ค่าอิทธิพล Alpha Cronbach อยู่ที่ .898-.911 ซึ่งมากกว่า .70 ซึ่งถือว่ายอมรับได้และสามารถไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้

4. เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างเดือนเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน 2566

5. นำแบบสอบถามฉบับที่มีคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์มาทำการลงรหัส (Coding) เพื่อนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ความเชื่อมั่น และพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z

2. สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ประกอบด้วย การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างมากกว่าสองกลุ่ม โดยการหาค่าเฉลี่ย F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการ Enter สำหรับการพยากรณ์ค่าอิทธิพลของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และความเชื่อมั่น ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ชาย Generation Z ส่วนใหญ่ตัดสินใจซื้อ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 156 คน (ร้อยละ 39.0) มียอดซื้อต่ำกว่า 500 บาท จำนวน 181 คน (ร้อยละ 45.2) ใช้ระยะเวลาอยู่ภายในแอพพลิเคชั่นเลือกซื้อสินค้าระหว่าง 2-3 ชั่วโมงต่อครั้ง จำนวน 226 คน (ร้อยละ 56.4) ตัดสินใจเลือกใช้แอพพลิเคชั่นในการซื้อของออนไลน์มากที่สุด จำนวน 114 คน (ร้อยละ 28.5)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี โดยรวม

ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความคาดหวังประสิทธิภาพ	4.47	.471	มากที่สุด
ความคาดหวังในความพยายาม (ความง่ายในการใช้งาน)	4.52	.447	มากที่สุด
อิทธิพลของสังคม	4.54	.476	มากที่สุด
รวมปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี	4.51	.437	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ระดับปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.51, S.D.=.437) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามเกณฑ์จากมากไปหาน้อย สามารถกล่าวได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านอิทธิพลของสังคม ($\bar{X}$=4.54, S.D.=.476) รองลงมา คือ

ด้านความคาดหวังในความพยายาม (ความง่ายในการใช้งาน) ($\bar{X}$=4.52, S.D.=.447) รองลงมา คือ ด้านความคาดหวังประสิทธิภาพ ($\bar{X}$=4.47, S.D.=.471) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปัจจัยความเชื่อมั่น สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยความเชื่อมั่น โดยรวม

ปัจจัยความเชื่อมั่น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ทัศนคติต่อการใช้งาน	4.57	.470	มากที่สุด
มูลค่าราคา	4.59	.462	มากที่สุด
รวมปัจจัยความเชื่อมั่น	4.58	.419	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ปัจจัยความเชื่อมั่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.58, S.D.=.419) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามเกณฑ์จากมากไปหาน้อย สามารถกล่าวได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านมูลค่าราคา ($\bar{X}$=4.59, S.D.=.462) รองลงมา คือ ด้านทัศนคติต่อการใช้งาน ($\bar{X}$=4.57, S.D.=.470)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปัจจัยพฤติกรรมความตั้งใจซื้อ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยพฤติกรรมความตั้งใจซื้อ โดยรวม

ปัจจัยพฤติกรรมความตั้งใจซื้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ท่านค้นหาสินค้าจากหลากหลายช่องทางเพื่อเปรียบเทียบก่อนตัดสินใจซื้อสินค้า	4.58	.538	มากที่สุด
ท่านตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์กับร้านค้าในเครือที่มีการรับประกันสินค้า	4.63	.504	มากที่สุด
ท่านจะมีการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ในครั้งถัดไป	4.60	.530	มากที่สุด
ท่านจะเลือกซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่หลากหลายมากกว่าแค่ช่องทางเดียว	4.55	.573	มากที่สุด
ท่านจะแนะนำให้บุคคลรอบตัวใช้แอพพลิเคชั่นในการเลือกซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์	4.53	.543	มากที่สุด
รวมปัจจัยพฤติกรรมความตั้งใจซื้อ	4.58	.452	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับปัจจัยพฤติกรรมความตั้งใจซื้อ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$=4.58, S.D.=.452) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามเกณฑ์จากมากไปหาน้อย สามารถ

กล่าวได้ว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์กับร้านค้าในเครือที่มีการรับประกันสินค้า ($\bar{X}$=4.63, S.D.=.504) รองลงมา คือ ท่านจะมีการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ในครั้งถัดไป ($\bar{X}$=4.60, S.D.=.530) รองลงมา คือ ท่านค้นหาสินค้าจากหลากหลายช่องทางเพื่อเปรียบเทียบก่อนตัดสินใจซื้อสินค้า ($\bar{X}$=4.58, S.D.=.538) รองลงมา คือ ท่านจะเลือกซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่หลากหลายมากกว่าแค่ช่องทางเดียว ($\bar{X}$=4.55, S.D.=.573) รองลงมา คือ ท่านจะแนะนำให้บุคคลรอบตัวใช้แอพพลิเคชั่นในการเลือกซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ ($\bar{X}$=4.53, S.D.=.543) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ชาย Generation Z ที่มีปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และปัจจัยความเชื่อมั่นแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z แตกต่างกัน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ F-test ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และปัจจัยความเชื่อมั่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z

ปัจจัย	F-test	พฤติกรรมความตั้งใจซื้อ	แปรผล
การยอมรับและการใช้เทคโนโลยี	17.100	.000*	สนับสนุน
ความเชื่อมั่น	79.576	.000*	สนับสนุน

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และและปัจจัยความเชื่อมั่นส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานงานวิจัยในครั้งนี้

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และปัจจัยความเชื่อมั่นส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z

เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) เพื่อหาค่าอิทธิพลของตัวแปรการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และความเชื่อมั่น ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ

ตัวแปร		Unstandardized Coefficient B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		.288	.139		2.068	.039*
ความคาดหวังประสิทธิภาพ	(X1)	.161	.042	.167	3.803	.000*

ความคาดหวังในความพยายาม	(X2)	.052	.059	.055	.883	.378
อิทธิพลของสังคม	(X3)	.086	.058	.090	1.481	.139
ความสะดวกในการใช้งาน	(X4)	.111	.066	.113	1.680	.094
มูลค่าราคา	(X5)	.702	.097	.650	7.203	.000*
R=.845		R^2=.714		F=196.967		
SE_{est}=.243		R^2_{adj}=.711		a=.288		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และความเชื่อมั่น สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความคาดหวังประสิทธิภาพ (t=3.803, Sig.=.000) และมูลค่าราคา (t=7.203, Sig.=.000)

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y=a +b(X_1) +b(X_2) +b(X_3) +b(X_4) +b(X_5)$

แทนค่าได้ดังนี้

$Y=.288 +.161(X_1) +.052(X_2) +.086(X_3) +.111(X_4) +702(X_5)$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z=.167(Z_1) +.055(Z_2) +.090(Z_3) +.113(Z_4) +.650(Z_5)$

สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี และปัจจัยความเชื่อมั่น มีผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z โดยเรียงอิทธิพลค่า Beta จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมูลค่าราคา ด้านความคาดหวังประสิทธิภาพ ด้านความสะดวกในการใช้งาน ด้านอิทธิพลของสังคม และด้านความคาดหวังในความพยายาม ซึ่งจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายจากการปรับแก้ของ R Square^2 (R^2) โดยมีค่าเท่ากับ .714 หรือคิดเป็น 71.40 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Discussions)

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z

จากผลการศึกษาพบว่า การยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของผู้ชาย Generation Z ที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (F-test=17.100) และปัจจัยการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีในด้านความคาดหวังประสิทธิภาพ ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Beta=.167, t-test=3.803) ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานงานวิจัย เป็นผลมาจาก บุคคลมีการเลือกใช้แอพพลิเคชั่นซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์เพราะไม่ต้องการเสียเวลาเดินทางไปเลือกซื้อตามสถานที่ต่าง ๆ ด้วยตนเอง การใช้แอพพลิเคชั่นจึงถือเป็นการลดเวลา ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง รวมถึงความปลอดภัยจากระบบที่สูง รักษาความลับของลูกค้า การจัดหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมและสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าต้องการล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อความคาดหวังประสิทธิภาพจากการใช้งานของผู้ใช้บริการที่เป็นเพศชาย Generation Z

จากข้อความข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ พีรวัส ปทุมุต์ตรังษี และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยรุ่นในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กล่าวว่า การยอมรับเทคโนโลยีมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยรุ่นในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วยปัจจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการเข้ากันได้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านความง่ายในการใช้งาน ด้านทรัพยากรทางการเงิน ด้านความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และด้านความไว้วางใจ สามารถร่วมกันเพื่อใช้อธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยรุ่นในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 35.6 (R2=0.356) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ ปัญญาประชุม (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกาแฟเพื่อสุขภาพแบบออนไลน์ของกลุ่ม Gen X ในประเทศไทย กล่าวว่า กลุ่ม Gen X มีระดับความคิดเห็นต่อการยอมรับเทคโนโลยี พฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ และการตัดสินใจซื้อ อยู่ในระดับมาก และการยอมรับเทคโนโลยีส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวดี ทองจันทร์ และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีที่มีต่อการตัดสินใจการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการจำหน่ายสินค้า Social Commerce ของผู้ประกอบการในยุคการแพร่ระบาดของเชื่อไวรัสโคโรน่า 2019 (Covid-19) กล่าวว่า การยอมรับเทคโนโลยีอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ และการตัดสินใจนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการจำหน่าย social commerce อยู่ในระดับมาก โดยการยอมรับเทคโนโลยีในด้านการรับรู้การใช้งานง่าย การรู้ประโยชน์ อิทธิพลของสังคม ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้สื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการจำหน่ายสินค้าของผู้ประกอบการในยุคการแพร่ระบาดของเชื่อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ปัจจัยความเชื่อมั่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z

ปัจจัยความเชื่อมั่นที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (F-test=79.576) และปัจจัยความเชื่อมั่นด้านมูลค่าราคา ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อของออนไลน์ของผู้ชาย Generation Z อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Beta=7..203) เป็นผลมาจากสินค้าออนไลน์ทุกชิ้นมีการระบุราคาที่ชัดเจน มูลค่าสินค้ากับคุณภาพสินค้ามีความสอดคล้องกัน และการซื้อผ่านช่องทางออนไลน์ยังได้ราคาที่ต่ำกว่าเมื่อเดินทางไปซื้อตามสถานที่ต่าง ๆ

จากข้อความข้างต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเภา มีบุญ และเสาวนีย์ สมันต์ตรีพร (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ความเชื่อมั่นของผู้ซื้อสินค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ระดับความเชื่อมั่น พฤติกรรมผู้บริโภค และการตัดสินใจซื้อ อยู่ในระดับมาก โดยความเชื่อมั่นในด้านตราสินค้า คุณภาพการบริการ และความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลลดา มงคลวนิช (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความเชื่อมั่นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลย์ของเยาวชนไทย กล่าวว่า ปัจจัยความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพการบริการ และความสะดวกสบาย เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์มากที่สุด โดยพบว่า ความเชื่อมั่นที่แตกต่างกันของเยาวชนไทย จะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไลวรรณ เภาแก้ว และกฤษดา เชียรวัฒนสุข (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ความเชื่อมั่นในมาตรฐานการผลิตและการรับรู้คุณค่าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำดื่มผสมวิตามินของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล กล่าวว่า ระดับของความเชื่อมั่นในมาตรฐานการผลิต ในด้านความมั่นใจต่อผู้ผลิต กระบวนการในการผลิต คุณภาพในการผลิต การรับรู้คุณภาพ อยู่ในระดับมาก และการตัดสินใจซื้อน้ำดื่มอยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความเชื่อมั่นในมาตรฐานการผลิตส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำดื่มผสมวิตามิน โดยสามารถพยากรณ์ค่าอิทธิพลได้อยู่ที่ร้อยละ 90.0

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี เมื่อพิจารณาจากการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรพบว่า ด้านความคาดหวังประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด แต่อยู่ลำดับท้ายสุดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น ผู้ให้บริการแอพพลิเคชั่นซื้อสินค้าออนไลน์ ควรเพิ่มประสิทธิภาพในการปกป้องข้อมูลของผู้เข้าใช้บริการอย่างรัดกุมเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการทำให้ลูกค้าสามารถสัมผัสประสบการณ์การเลือกซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ดีกว่าการเดินมาเลือกซื้อตามห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ

2. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของความเชื่อมั่น เมื่อพิจารณาจากการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรพบว่า ด้านทัศนคติต่อการใช้งาน อยู่ในระดับมากที่สุด แต่อยู่ลำดับท้ายสุด ดังนั้น ผู้ให้บริการ

แอพพลิเคชั่นควรมีการปรับรูปแบบหน้าแอพพลิเคชั่นและการใช้งานให้มีความน่าสนใจมากกว่าแอพพลิเคชั่นอื่น ๆ มีการใช้ Algorithm เพื่อค้นหาสินค้าให้ตรงกับสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการมากที่สุด และการให้คำมั่นสัญญาในเรื่องความปลอดภัยในการใช้งาน

3. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของพฤติกรรมความตั้งใจซื้อ เมื่อพิจารณาจากการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรพบว่า ท่านจะแนะนำให้บุคคลรอบตัวใช้แอพพลิเคชั่นในการเลือกซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด แต่อยู่ลำดับท้ายสุด ดังนั้น ผู้ให้บริการแอพพลิเคชั่นควรมีการใช้การมีส่วนร่วมในการทำตลาด เพื่อดึงดูดและเพิ่มประสบการณ์ให้กลุ่มผู้ใช้บริการที่ไม่เหมือนกับการเข้าซื้อสินค้าออนไลน์กับทางแอพพลิเคชั่นอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้เข้าใช้บริการซื้อสินค้าที่เป็นเพศชายภายใน Generation Z เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการนำแต่ละ Generation เข้ามาร่วมศึกษาและเปรียบเทียบผลการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาแอพพลิเคชั่นในการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ให้สามารถเจาะกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรนำปัจจัยการพัฒนาเทคโนโลยี ปัจจัยนวัตกรรมทางด้านไอที เข้ามาศึกษาเพิ่มเติม และควรใช้การศึกษาแบบสมการเชิงโครงสร้าง SEM เพื่อให้งานวิจัยที่ได้มีคุณภาพและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (Reference)

ชลลดา มงคลวนิช. (2563). ปัจจัยความเชื่อมั่นที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลย์ของเยาวชนไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ*. 27(2), 189-214.

นันทวดี ทองจันทร์, อนุสรา พรหมศร และวิลาวัลย์ จันทร์ศรี. (2565). ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีที่มีต่อการตัดสินใจการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการจำหน่ายสินค้า Social Commerce ของผู้ประกอบการในยุคการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า2019 (Covid-19). ใน *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่* 13 (น. 3169-3182). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ปาริชาติ ปัญญาประชุม. (2565). *การยอมรับเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภคออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกาแฟเพื่อสุขภาพแบบออนไลน์ของกลุ่ม Gen X ในประเทศไทย*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พีรวัส ปทุมุต์ตรังษี, จรูญ ชำนาญไพร และเบญจฐา วัฒนกุล. (2566). การยอมรับเทคโนโลยีที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยรุ่นในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*. 5(1), 49-60.

ไลวรรณ เภาแก้ว และกฤษดา เชียรวัฒนสุข. (2565). ความเชื่อมั่นในมาตรฐานการผลิตและการรับรู้คุณค่าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำดื่มผสมวิตามินของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

และปริมณฑล. *Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University*. 9(2), 63-75.

สรพงษ์ อ่องแสงคุณ. (2557). Generation Z. *Read Me*. 6(1), 12-17.

สำเภา มีบุญ และเสาวนีย์ สมันต์ตรีพร. (2565). ความเชื่อมั่นของผู้ซื้อสินค้าและพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร. *Journal of Modern Learning Development*. 8(1), 211-225.

Chen, T., Samaranayake, P., Cen, X., Qi, M., & Lan, Y. C. (2022). The Impact of Online Reviews on Consumers' Purchasing Decisions: Evidence From an Eye-Tracking Study. *Frontiers in Psychology*. 41(Special), 2723-2735.

Cochran, W. G., Mosteller, F., & Tukey, J. W. (1953). Statistical problems of the Kinsey report. *Journal of the American Statistical Association*. 48(264), 673-716.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*. *22*(140), 1-55.

Lina, Y., Hou, D., & Ali, S. (2022). Impact of online convenience on generation Z online impulsive buying behavior: The moderating role of social media celebrity. *Frontiers in Psychology*. 13(7), 1-15.

Manley, A., Seock, Y. K., & Shin, J. (2023). Exploring the perceptions and motivations of Gen Z and Millennials toward sustainable clothing. *Family and Consumer Sciences Research Journal*. 41(11), 313-327.

Mendetails. (2021). *MDs' Style ผู้ชายช็อปปิ้งมากขึ้นแล้วนะครับ*. สืบค้น 20 มิถุนายน 2566, จาก https://www.mendetails.com/style/men-shopping/.

Puiu, S., Demyen, S., Tănase, A. C., Vărzaru, A. A., & Bocean, C. G. (2022). Assessing the Adoption of Mobile Technology for Commerce by Generation Z. *Electronics*. 11(6), 866-875.

Thomas, M. R., & Monica, M. (2018). Online website cues influencing the purchase intention of generation z mediated by trust. *Indian Journal of Commerce and Management Studies*. 9(1), 13-23.

Voyado. (2023). *Generation Z: Online Shopping Habits and Behaviour*. Retrieved 18 April 2023, from https://www.apptus.com/blog/generation-z-online-shopping-habits/.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้าน Starbucks ของคน Generation Y

Factor Marketing Mix Affecting Service Decision in Starbuck's Customer of Generation Y

ณัฐิดา แสนสุข[1] ทิฆัมพร พันลึกเดช[2]
Nuttida Saensook, Tikhamporn Punluekdej

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ 2) เปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ แยกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคือ ผู้ที่มีการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างไม่อาศัยความน่าจะเป็น และสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test, F-test และการวิเคราะห์สมการถดถอยอย่างง่ายพหุคูณแบบ Enter ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า 1) ระดับส่วนประสมทางการตลาดและการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.16 และ 4.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .581 และ .678 ตามลำดับ 2) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสามารถพยากรณ์ค่าอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y ได้ร้อยละ 84.30 (R^2=.843)

คำสำคัญ (Keywords): ส่วนประสมทางการตลาด; การตัดสินใจซื้อ; Starbucks; Generation Y

Received: 2023-06-20 **Revised:** 2023-07-20 **Accepted:** 2023-07-25

[1] นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate Student in Master of Business Administration, Southeast Asia University. Corresponding Author e-mail: mapingloving@hotmail.com

[2] อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Lecturer, Master of Business Administration Program, Graduate School, Southeast Asia University

Abstract

The objectives of this research were to examine the following: 1) the levels of marketing mix and purchase decisions for goods and services; 2) a comparison of purchase decisions for goods and services based on personal factors; and 3) the influence of marketing mix on purchase decisions for goods and services. This research adopted a quantitative approach and utilized a questionnaire as the research tool. Data were collected from 400 individuals who made purchase decisions within Starbucks among Generation Y customers using nonprobability and accidental sampling methods. The statistical analyses employed in this research included frequency analysis, percentage calculation, mean calculation, standard deviation calculation, t-test, F-test, and multiple regression analysis using the enter method. The research findings revealed that: 1) both marketing mix and purchase decisions for goods and services were perceived at a high level, with an average score of 4.16 and 4.09 respectively, and standard deviations of .581 and .678 respectively; 2) personal factors such as education and monthly income had a statistically significant impact on purchase decisions for goods and services within Starbucks among Generation Y customers at a significance level of .05; and 3) the marketing mix factor was able to predict 84.30 percent of the influence on purchase decisions for goods and services within Starbucks among Generation Y customers (R2=.843).

Keywords: Marketing Mix; Purchase Decision; Starbucks; Generation Y

บทนำ (Introduction)

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา Starbucks ได้กลายเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมในหมู่ Generation Y ต่อความต้องการบริโภคปริมาณคาเฟอีนในแต่ละวัน และยังเป็นจุดหมายในการเข้ามาคุยงาน พักผ่อน ซึมซับไปกับรสชาติของกาแฟ (ศิรินภา คณะทิพย์, 2565) อย่างไรก็ตามการที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจว่าจะซื้อเครื่องดื่มจากสตาร์บัคส์หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของส่วนประสมทางการตลาดที่ทางร้านได้กำหนดกลยุทธ์ผ่านผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการ ไปจนถึงลักษณะทางกายภาพของร้านค้า โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ทางผู้วิจัยจะมุ่งเน้นทำการสำรวจส่วนผสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของ Generation Y ในการซื้อเครื่องดื่มที่ Starbucks ภายในกรุงเทพมหานคร (พิมพ์นิภา สารการ และคณะ, 2565)

เมื่อกล่าวถึงส่วนผสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สตาร์บัคส์ ถือเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มจากร้านกาแฟของเจนเนอเรชั่นวาย คุณภาพและรสชาติเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริโภควัยหนุ่มสาวที่กำลังมองหาประสบการณ์รสชาติที่มีมาตรฐานจากร้านค้าจนนำไปสู่การ

สร้างความพึงพอใจให้กับนักดื่มคอกาแฟ จากการศึกษาของ E Czarniecka-Skubina ซึ่งเป็นนักชิมอาหารและเครื่องดื่มได้ระบุว่าคุณภาพ รสชาติ นิสัย ยี่ห้อ และราคาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อการซื้อกาแฟ (Czarniecka-Skubina et al., 2021) นอกจากนี้ จากการสำรวจข้อมูลที่รวบรวมโดยการศึกษางานวิจัยประเภทเดียวกันเปิดเผยว่า ทางเลือกของผู้บริโภคที่มีเพิ่มมากขึ้นต่อแบรนด์ร้านกาแฟที่หลากหลายขึ้นบวกกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคกาแฟ รวมถึงวิธีการชงและสถานที่บริโภคกาแฟ ล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้านกาแฟเช่นกัน (Porters, 2020) เพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านี้ ทางสตาร์บัคส์ได้นำกลยุทธ์ต่อการเสนอรสชาติและตัวเลือกการปรับแต่งตามความต้องการให้กับลูกค้าที่ต้องการเพิ่มหรือลดส่วนประกอบอื่น ๆ ภายในเมนูที่ตนสั่งได้ เช่น การลดน้ำตาลในเครื่องดื่ม หรือการเพิ่มช็อตกาแฟ เป็นต้น ราคาเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มที่สตาร์บัคส์ของเจนเนอเรชั่นวาย แม้ว่าสตาร์บัคส์อาจถูกมองว่าเป็นแบรนด์ระดับพรีเมียม แต่กลยุทธ์การกำหนดราคาของบริษัทได้รับการออกแบบมาเพื่อดึงดูดกลุ่มประชากรเจเนอเรชั่นวายมากขึ้น โดยปัจจุบันสตาร์บัคส์กำหนดราคาเครื่องดื่มด้วยวิธีที่คัดเลือกให้ผู้บริโภคเลือกตัวเลือกที่ใหญ่ขึ้น เนื่องจากขนาดที่ใหญ่ขึ้นให้ความคุ้มค่าที่มากกว่าสำหรับราคา (Czarniecka-Skubina et al., 2021) นอกจากนี้ Starbucks ยังเผชิญกับการแข่งขันจากร้านกาแฟแบรนด์อื่น ๆ ซึ่งอาจส่งผลต่อกลยุทธ์ด้านราคาของร้านค้าเอง อย่างไรก็ตามสตาร์บัคส์ยังสามารถรักษาระดับราคาที่แข่งขันได้ผ่านการจัดการต้นทุนแรงงานและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างรอบคอบ เมื่อเทียบกับเครือร้านกาแฟขนาดใหญ่ (Hendricks, 2018) วัตถุดิบส่งเสริมการขายที่สตาร์บัคส์ใช้ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจซื้อของเจนเนอเรชั่นวาย เครื่องดื่มจากบริษัท สื่อสังคมออนไลน์กลายเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการทำการตลาดกับกลุ่มเจเนอเรชั่นวาย เนื่องจากผู้บริโภควัยหนุ่มสาวจำนวนมากใช้งานแพลตฟอร์มเช่น Instagram และ Twitter อย่างไรก็ตามการสร้างหน้าโซเชียลมีเดียนั้นไม่เพียงพอที่จะดึงดูด Generation Y ได้ดี ตามรายงานของ Marketo เกือบหนึ่งในสามของการตัดสินใจซื้อของบุคคลมิลเลนเนียล (Millennials) ขึ้นอยู่กับคุณค่าของแบรนด์ ซึ่งทางสตาร์บัคส์ใช้ประโยชน์จากสิ่งนี้โดยการส่งเสริมความมุ่งมั่นต่อสังคม และความรับผิดชอบต่อสังคม (Shanks, 2018) ซึ่งรวมถึงความคิดริเริ่มเช่น แคมเปญ "Cup of Kindness" ซึ่งบริจาคยอดขายส่วนหนึ่งให้กับองค์กรการกุศลของ Lady Gaga หรือจะเป็นเรื่องของการทำแก้วกาแฟที่มีสัญลักษณ์และกลิ่นอายของความเป็นภาคเหนือ เมื่อทำการซื้อสินค้าหรือลิตภัณฑ์เมล็ดกาแฟที่ผลิตจากภาคเหนือ รายได้ส่วนหนึ่งจะเป็นการบริจาคให้กับองค์กรพัฒนาชาวเขาแบบผสมผสาน เป็นต้น (RYT9, 2018) ด้วยการส่งเสริมค่านิยมและการมีส่วนร่วมกับลูกค้าบนโซเชียลมีเดีย Starbucks สามารถสร้างฐานลูกค้าที่ภักดีในหมู่ Generation Y ได้

โดยสรุป ส่วนผสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มที่ Starbucks ของ Generation Y นั้นได้รับอิทธิพลจาก หลากหลายปัจจัย ส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ Starbucks กลยุทธ์การกำหนดราคา และส่วนผสมในการส่งเสริมการขาย ล้วนมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดและรักษาผู้บริโภควัยหนุ่มสาว ด้วยการตอบสนองต่อปัจจัยเหล่านี้อย่างต่อเนื่องสตาร์บัคส์สามารถ

รักษาตำแหน่งเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับเจนเนอเรชั่นวาย และเติบโตต่อไปได้ในอุตสาหกรรมกาแฟที่มีการแข่งขันสูง

จากสาเหตุข้างต้น ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจสาเหตุและเหตุผลของพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มภายในร้านสตาร์บัคส์ผ่านการนำส่วนประสมทางการตลาดมาใช้ศึกษา โดยจะเป็นการศึกษาเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อนำมาพัฒนาให้เท่ากันกับสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันเพื่อสร้างความยั่งยืนในการแข่งขัน และเป็นกรณีศึกษาให้กับผู้ประกอบการรายย่อยท่านอื่น ๆ ที่ต้องการเข้ามาในธุรกิจร้านกาแฟต่อการพัฒนากลยุทธ์ในการหากลุ่มเป้าหมายให้มาเป็นลูกค้าหรือเพื่อรักษาฐานลูกค้าให้ดียิ่งขึ้น จึงได้จัดทำงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการร้าน Starbucks ของคน Generation Y” ขึ้น โดยรายละเอียดของงานวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย (Research Objectives)

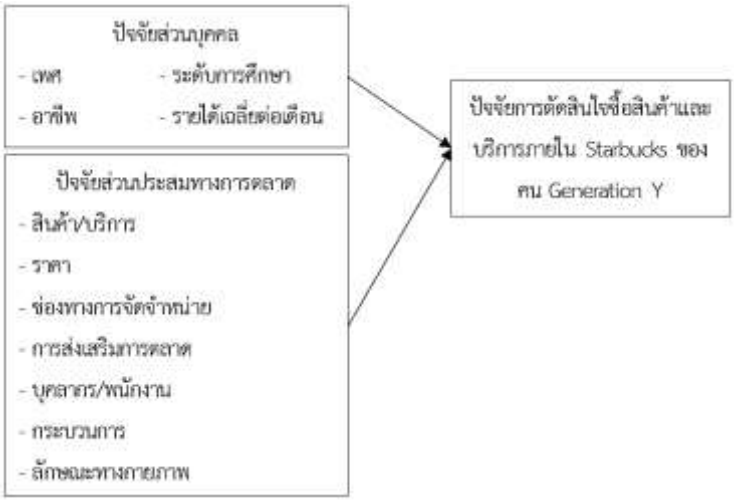
1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y แยกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y

สมมติฐานของงานวิจัย (Research Hypothesis)

1. ผู้ตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y แตกต่างกัน
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา “แบบจำลองการเดินทางการซื้อสินค้า และบริการของลูกค้า Starbucks ของคน Generation Y” โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนากรอบแนวความคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่มีขอบเขตและรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่มีการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y โดยไม่สามารถกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ชัดเจน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y จำนวน 400 คน ตามแนวคิดของ Cochran et al., (1953) โดยใช้สูตรที่ให้ความเชื่อมั่น 95% และสามารถคลาดเคลื่อนได้ 0.05 ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

จากสูตร $n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$

เมื่อ n แทนค่าของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

P แทนค่าสัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม (0.5)

Z แทนค่าความมั่นใจระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อย 95% (0.5)

d แทนค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างที่เกิดขึ้น = 0.05

แทนค่า n $= \frac{0.5(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$

$= 384.16$

ซึ่งจากการคำนวณได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมได้อยู่ที่ จำนวน 385 คน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง และเพื่อผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยขอศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาขึ้นเองจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในงานวิจัย โดยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice)

ส่วนที่ 2-3 เป็นแบบสอบถามระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) และปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ (Purchase Decision) มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales)

ซึ่งแบบสอบถามของตอนที่ 2 ถึง 3 จะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert (Likert' Scale) ซึ่งจะมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยใช้คำถามที่แสดงระดับการวัดข้อมูลอันตรภาค (Interval Scale) ที่มีความหมายของเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึงระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึงระดับความคิดเห็นมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึงระดับความคิดเห็นปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1977) ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึงระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึงระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึงระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายและเป็นแนวทางในการวางกรอบแนวคิดและสร้างแบบสอบถาม

2. ร่างแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญอีก 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนครอบคลุม

วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ว่าตรงตามจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการขั้นต่อไป โดยในการหาค่าความเที่ยงครั้งนี้ได้ค่าอยู่ที่ 0.67-1.00 ทุกข้อคำถาม

3. นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้ (Try Out) ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย เพื่อตรวจสอบการใช้คำถาม ความสามารถในการใช้ (Usability) และนำข้อมูลที่ได้มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.75 โดยในการวิเคราะห์ค่า Tryout ครั้งนี้มีค่าอิทธิพลอยู่ที่ .872-.899 ถือว่าสามารถนำไปใช้งานได้

4. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องและตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปเก็บตัวอย่างจากผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าและบริการของสตาร์บัคส์ ของคนเจเนอเรชั่นวาย 400 รายเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y

2. สถิติอนุมานหรือสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) เป็นการนำวิธีทางสถิติมาใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) ประกอบด้วย การวิเคราะห์การเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรได้แก่ t-test และ F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ ภายใน Starbucks ของคน Generation Y

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน (ร้อยละ 23.2) ศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า 189 (ร้อยละ 47.2) เป็นพนักงานเอกชน จำนวน 128 คน (ร้อยละ 32.0) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ต่ำกว่า 20,000 บาท จำนวน 212 คน (ร้อยละ 53.0) ตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มภายใน Starbucks จำนวน 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 208 คน (ร้อยละ 52.0) ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการซื้อเครื่องดื่มภายใน Starbucks อยู่ที่ 1,001-1,500 บาทต่อครั้ง จำนวน 167 คน (ร้อยละ 41.8)

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยรวม

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านสินค้า/บริการ	4.21	.618	มากที่สุด
ด้านราคา	4.30	.688	มากที่สุด
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.21	.625	มากที่สุด
ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.26	.584	มากที่สุด
ด้านบุคลากร/พนักงาน	4.08	.737	มาก
ด้านกระบวนการ	4.11	.748	มาก
ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.98	.742	มาก
รวมปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	4.16	.581	มาก

จากตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.16, S.D.=.581) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามเกณฑ์จากมากไปหาน้อย สามารถกล่าวได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านราคา ($\bar{X}$=4.30, S.D.=.688) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}$=4.26, S.D.=.584) รองลงมา คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$=4.21, S.D.=.625) รองลงมา คือ ด้านสินค้า/บริการ ($\bar{X}$=4.21, S.D.=.618) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ ($\bar{X}$=4.11, S.D.=.748) รองลงมา คือ ด้านบุคลากร/พนักงาน ($\bar{X}$=4.08, S.D.=.737) รองลงมา คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X}$=3.98, S.D.=.742) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามระดับปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ โดยรวม

ปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ท่านตัดสินใจใช้บริการร้าน Starbucks จากชื่อเสียง	4.03	.864	มาก
ท่านตัดสินใจใช้บริการร้าน Starbucks จากคุณภาพของเครื่องดื่ม	4.07	.804	มาก
การให้บริการด้าน Wi-Fi ส่งผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในร้าน Starbucks	4.10	.815	มาก
ราคาของเครื่องดื่มที่เป็นมาตรฐาน ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการภายใน Starbucks	4.08	.760	มาก
ท่านเปรียบเทียบ Starbucks กับร้านเครื่องดื่มประเภทเดียวกันก่อนตัดสินใจใช้บริการ	4.14	.796	มาก
ท่านแนะนำให้บุคคลรอบตัวใช้บริการร้าน Starbucks	3.99	.798	มาก

ท่านจะใช้บริการภายในร้าน Starbucks ในครั้งต่อไป	4.21	.735	มากที่สุด
รวมปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ	4.09	.678	มาก

จากตารางที่ 2 ปัจจัยการตัดสินใจซื้อภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.09, S.D.=.678) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามเกณฑ์จากมากไปหาน้อย สามารถกล่าวได้ว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านจะใช้บริการภายในร้าน Starbucks ในครั้งต่อไป ($\bar{X}$=4.21, S.D.=.735) รองลงมา คือ ท่านเปรียบเทียบ Starbucks กับร้านเครื่องดื่มประเภทเดียวกันก่อนตัดสินใจใช้บริการ ($\bar{X}$=4.14, S.D.=.796) รองลงมา คือ การให้บริการด้าน Wi-Fi ส่งผลต่อการเข้ามาใช้งานภายในร้าน Starbucks ($\bar{X}$=4.10, S.D.=.815) รองลงมา คือ ราคาของเครื่องดื่มที่เป็นมาตรฐาน ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการภายใน Starbucks ($\bar{X}$=4.08, S.D.=.760) รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจใช้บริการร้าน Starbucks จากคุณภาพของเครื่องดื่ม ($\bar{X}$=4.07, S.D.=.804) รองลงมา คือ ท่านตัดสินใจใช้บริการร้าน Starbucks จากชื่อเสียง ($\bar{X}$=4.03, S.D.=.864) รองลงมา คือ ท่านแนะนำให้บุคคลรอบตัวใช้บริการร้าน Starbucks ($\bar{X}$=3.99, S.D.=.798) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y แตกต่างกันโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ t-test, F-test ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายในร้านStarbucks ของคน Generation Y

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	การตัดสินใจซื้อ	แปรผล
เพศ	.111		.911	ไม่สนับสนุน
ระดับการศึกษา		5.531	.004*	สนับสนุน
อาชีพ		.596	.703	ไม่สนับสนุน
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		5.285	.001*	สนับสนุน
ค่าเฉลี่ยต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มภายใน Starbucks ต่อสัปดาห์		.999	.369	ไม่สนับสนุน
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการซื้อเครื่องดื่มภายใน Starbucks		1.851	.118	ไม่สนับสนุน

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐาน แต่ด้านเพศ อาชีพ ค่าเฉลี่ยต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มภายใน Starbucks ต่อสัปดาห์ และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการซื้อเครื่องดื่มภายใน Starbucks ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y

เป็นการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) เพื่อหาค่าอิทธิพลของตัวแปรส่วนประสมทางการตลาด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ

ตัวแปร		Unstandardized Coefficient B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		.205	.105		1.950	.052
สินค้า/บริการ	(X1)	.237	.057	.216	4.183	.000
ราคา	(X2)	.390	.057	.396	6.817	.000
ช่องทางการจัดจำหน่าย	(X3)	.293	.057	.270	5.119	.000
การส่งเสริมการตลาด	(X4)	.333	.062	.287	5.404	.000
บุคลากร/พนักงาน	(X5)	.513	.056	.558	9.081	.000
กระบวนการ	(X6)	.025	.067	.028	.378	.706
ลักษณะทางกายภาพ	(X7)	.739	.270	.648	10.136	.000
R=.918		R^2=.843		F=196.967		
SE_{est}=.271		R^2_{adj}=.840		a=.205		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสินค้า/บริการ (t=4.183, Sig.=.000) ด้านราคา (t=6.817, Sig.=.000) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (t=5.119, Sig.=.000) ด้านการส่งเสริมการตลาด (t=5.404, Sig.=.000) ด้านบุคลากร/พนักงาน (t=9.081, Sig.=.000) และด้านลักษณะทางกายภาพ (t=10.136, Sig.=.000)

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y=a +b(X_1) +b(X_2) +b(X_3) +b(X_4) +b(X_5) +b(X_6) +b(X_7)$

แทนค่าได้ดังนี้

$Y=.205 +.057(X_1) +.057(X_2) +.057(X_3) +.062(X_4) +.056(X_5) +.067(X_6) +.270(X_7)$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z=.216(Z_1) +.396(Z_2) +.270(Z_3) +.287(Z_4) +.558(Z_5) +.028(Z_6) +.648(Z_7)$

สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y ซึ่งจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายจากการปรับแก้ของ R Square^2 (R^2) โดยมีค่าเท่ากับ .843 หรือคิดเป็น 84.30 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Discussions)

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐาน แต่ด้านเพศ อาชีพ ค่าเฉลี่ยต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มภายใน Starbucks ต่อสัปดาห์ และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อครั้งในการซื้อเครื่องดื่มภายใน Starbucks ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานงานวิจัย พบว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในระดับสูงจะมีพฤติกรรมต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการและซื้อสินค้าภายในร้าน Starbucks อย่างมาก เพราะต้องการเครื่องดื่มที่มีรสชาติมาตรฐานในราคาที่จับต้องได้ ต้องการวัตถุดิบที่ผ่านการคัดสรรและใส่ใจมาอย่างดี และได้รับสินค้าและเครื่องดื่มที่ดีให้กับตนเอง

สอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินภา คณะทิพย์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในจังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่า ปัจจัยลักษณะของประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในจังหวัดมหาสารคามที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศัสยมน ศีตลาวัชรพล และสายพิณ ปั้นทอง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลลของปัจจัยทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มกาแฟสดจากร้านสะดวกซื้อ ในกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มี

ผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มกาแฟสดจากร้านสะดวกซื้อในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y ซึ่งจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นอย่างง่ายจากการปรับแก้ของ R Square2 (R2) โดยมีค่าเท่ากับ .843 หรือคิดเป็น 84.30 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ .05 พบว่า ในการทำจุดยืนทางการตลาดของร้าน Starbucks ใช้การทำโปรโมชั่นและในเรื่องของคุณภาพสินค้าและเครื่องดื่มด้านสินค้า/บริการจากส่วนประสมทางการตลาดมากที่สุด เป็นเพราะต้องการให้บุคคลที่เข้ามาภายในร้านได้รับประสบการณ์และสัมผัสที่เป็นมาตรฐานของเครื่องดื่ม และการใช้โปรโมชั่นในเรื่องของส่วนลดตามเทศกาลจะส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อที่เพิ่มขึ้นของบุคคล เป็นการกระตุ้นให้บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการได้ง่ายขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโปรโมชั่นส่วนลดประจำเทศกาล หรือซื้อเครื่องดื่ม 1 แก้ว แถม 1 แก้ว หรือยอกซื้อสินค้าครบตามจำนวนได้รับของสมมนาคุณพิเศษ จะยิ่งเป็นการทำให้บุคคลสนใจและเข้าใช้บริการมากที่สุด

สอดคล้องกับงานวิจัยของศัสยมน ศีตลาวัชรพล และสายพิณ ปั้นทอง (2565) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลลของปัจจัยทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มกาแฟสดจากร้านสะดวกซื้อในกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มกาแฟสดจากร้านสะดวกซื้อในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Sig.=.000) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Sig.=.000) ด้านบุคลากร (Sig.=.023) ด้านกระบวนการ (Sig.=.001) และด้านลักษณะทางกายภาพ (Sig.=.017) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 77.90 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาย สุชาครีย์เลวรรณ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารจากร้านคาเฟ่ ในจังหวัดขอนแก่น กล่าวว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 88.7 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินภา คณะทิพย์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในจังหวัดมหาสารคาม กล่าวว่า ระดับของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านกระบวนการ ช่องทางการจัดจำหน่าย ลักษณะทางกายภาพ บุคลากร สินค้าและบริการ ราคา และการส่งเสริมการตลาด ส่งผล่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในจังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัชชา โพนทองถิ่น (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มกาแฟของผู้บริโภคร้านคาเฟ่ อเมซอน ในสาขา 1856 สถานีบริการ ปตท. เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ระดับของส่วนประสมทางการตลาดอยู่ในระดับ

มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .780 และระดับการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.114 โดยเมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้แก่ สินค้า ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคคล กระบวนการ และลักษณะทางกายภาพ ส่งผลต่อการรตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มกาแฟในร้านคาเฟ่ อเมซอน สาขา 1856 ในสถานีบริการ ปตท. เขตลาดกระบัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถพยากรณ์อิทธิพลของตัวแปรได้อยู่ที่ .389

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestion)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของส่วนประสมทางการตลาด เมื่อพิจารณาจากการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรพบว่า ทางร้านสตาร์บัคส์ควรมีการเพิ่มจำนวนโต๊ะและเก้าอี้นั่งเพื่อรองรับกับจำนวนของผู้เข้ามาใช้บริการที่มากเพิ่มขึ้น ความพร้อมในเรื่องของอินเตอร์เน็ต Wi-Fi ความสะอาดของร้าน และการจัดบรรยากาศภายในร้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการภายใน Starbucks

2. จากผลการศึกษาข้อมูลตัวชี้วัดของการตัดสินใจซื้อ เมื่อพิจารณาจากการวิจัยที่เกี่ยวกับตัวแปรพบว่า บุคคลตัดสินใจใช้บริการภายใน Starbucks จากเชื่อเสียงและคุณภาพของรสชาติและวัตถุดิบที่นำมาให้บริการ ดังนั้น ทางร้าน Starbucks ควรมีการรักษามาตรฐานของรสชาติเครื่องดื่ม และการบริการ เพื่อสร้างความพึงพอใจต่อผู้เข้ามาใช้บริการ และยังคงจุดแข็งของกลยุทธ์ในการทำการตลาดเพื่อเพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ามาใช้บริการในอนาคต

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ เพื่อศึกษาหาตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks ของคน Generation Y เช่น ความพึงพอใจ ความจงรักภักดีต่อตราสินค้า หรือการบอกต่อ เพื่อนำมาพัฒนา ประยุกต์ และต่อยอดให้กับธุรกิจได้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างใน Generation อื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก Generation Y เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยในครั้งนี้ว่า คนในวัยต่าง ๆ จะมีการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการภายใน Starbucks เหมือนหรือต่างกันอย่างไร และนำเอาผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายในวัยต่าง ๆ ให้ได้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง (Reference)

ณัชชา โพนทองถิ่น. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มกาแฟของผู้บริโภคร้านคาเฟ่ อเมซอน ในสาขา 1856 สถานีบริการ ปตท. เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นาย สุชาครีย์เลวรรณ์. (2565). *ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารจากร้านคาเฟ่ ในจังหวัดขอนแก่น*. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการตลาด). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พิมพ์นิภา สารการ, พุฒิธร จิรายุส, และ เสาวนีย์ สมันต์ตรีพร. (2565). ปจจัยที่มีผลตอการตัดสินใจเลือกใชบริการร่านสตารบัคส. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 8(11), 185-195.

ศัสยมน ศีตลาวัชรพล และ สายพิณ ปั้นทอง. (2565). อิทธิพลลของปัจจัยทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มกาแฟสดจากร้านสะดวกซื้อ ในกรุงเทพมหานคร. *วารสารปัญญาปณิธาน*. 7(1), 195-208.

ศิรินภา คณะทิพย์. (2565). *ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านกาแฟสดของผู้บริโภคในจังหวัดมหาสารคาม*. การค้นคว้าอิสระบริการธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Cochran, W. G., Mosteller, F., & Tukey, J. W. (1953). Statistical problems of the Kinsey report. *Journal of the American Statistical Association*. 48(264), 673-716.

Czarniecka-Skubina, E., Pielak, M., Sałek, P., Korzeniowska-Ginter, R., & Owczarek, T. (2021). Consumer choices and habits related to coffee consumption by poles. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 18(8), 3948-3952.

Hendricks, K. (2018). *6 psychological tactics behind the Starbucks menu*. Retrieved February 18, 2023, from kenthendricks.com/starbucks-menu-design/.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of psychology*. *22*(140), 1-55.

Porters. (2020). *Five Forces Starbucks*. Retrieved May 5, 2023, from https://www.stud ysmarter.co.uk/explanations/business-studies/business-case-studies/porters-five-forces-starbucks/.

RYT9. (2018). *สตาร์บัคส์ มอบเงิน 2.5 ล้านบาท สานต่อความช่วยเหลือชุมชนชาวไร่กาแฟ ทางภาคเหนือ เนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปี ในประเทศไทย*. สืบค้น 8 เมษายน 2566, จาก https://www.ryt9.com/s/prg/2899459.

Shanks, C. (2018). What Starbucks can Teach Us about Marketing to Gen Y. Retrieved May 5, 2023, from www.thinkkaleidoscope.com/blog/marketing-to-gen-y/.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

Factors Affecting the Effectiveness of School Under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3

ตุลยา พงษ์ทอง[1] ภัคณัฏฐ์ จันทนวรานนท์ สมพงษ์ธรรม[2]

Tulaya Pongtong, Pakkanat Chanthanavaranont Sompongtam

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นของปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การของโรงเรียน 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลของโรงเรียน 5) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ 6) เพื่อตรวจสอบสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน ที่สร้างจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การวิจัยระยะที่ 1 ผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 317 คน และระยะที่ 3 ข้าราชการครูจำนวน 6 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) กรอบแนวคิดแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน และตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน มีความครอบคลุม สอดคล้อง และสามารถนำมาใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในบริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้ 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

Received: 2023-06-22 **Revised:** 2023-07-20 **Accepted:** 2023-07-21

[1] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา Faculty of Education Burapha University. Corresponding Author e-mail: mosaic.lcbangphra@gmail.com

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา Faculty of Education Burapha University. e-mail: pakkanat.so@buu.ac.th

4) ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 5) สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีดังนี้

$$\hat{Z} = .26\ (Z_{3.2}) + .13\ (Z_{2.5}) + .17\ (Z_{2.3}) + .16\ (Z_{3.3}) + .14\ (Z_{3.1}) + .12\ (Z_{2.4})$$

6) ผลจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึกสอดคล้องกับสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในการวิจัยระยะที่ 2
คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล; โรงเรียน; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

Abstract

This research aims 1) to study the conceptual framework of the factors of administrator competencies , the factors of academic administration, and the factors of organizational climate that affecting the effectiveness of school under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 2) to study level of school effectiveness of school under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 3) to study the factors of administrator competencies , the factors of academic administration, and the factors of organizational climate that affecting the effectiveness of school 4) to study relationship between administrator competencies, academic administration, and organizational climate to school effectiveness 5) to construct predictive equation of school effectiveness; and 6) to verify the predictive equation of school effectiveness by conducting a mixed methods research using both interview and questionnaire. The sample using in this research are phase 1 Department director, Education supervisor and School principal 5 people phase 2 teachers under Chonburi primary educational service area office 3 317 people phase 3 teachers from the school under Chonburi primary educational service area office 3 6 people. The results were as follow, 1) The conceptual framework of the three variables and factors of school effectiveness are able to be used to study the effectiveness of school under Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 2) Effectiveness of schools were found at high level. 3) Factors of administrator competencies, academic administration, and organizational climate were found at high level. 4) 3 Factors were positively correlated with school effectiveness at the significant level of 0.01 5) The predictive equation of factors affecting school effectiveness of school was found as follow

$$\hat{Z} = .26\ (Z_{3.2}) + .13\ (Z_{2.5}) + .17\ (Z_{2.3}) + .16\ (Z_{3.3}) + .14\ (Z_{3.1}) + .12\ (Z_{2.4})$$

6) Results from site visit and in-depth interview were consistent with the predictive equation obtained from the data analysis from the questionnaire done in second phase.
Keywords: Factors Affecting the Effectiveness; School; Chonburi Primary Educational Service Area Office 3

บทนำ (Introduction)

การศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยพัฒนาตัวบุคคลและประเทศ อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่คนในสังคมยุคปัจจุบันให้ความสนใจและให้ความสำคัญ โดยการวัดคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่มักประเมินจากการวัดผลการดำเนินงานของโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน การพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนจึงมักมุ่งเน้นพัฒนารากฐานของโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้นำสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือชุมชน (Duan et al., 2018)

การทำให้เกิดประสิทธิผลได้นั้นเป็นสิ่งที่หน่วยงาน องค์การ หรือบุคคล ต่างมีความต้องการที่จะบรรลุถึงอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การจะไปให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้นั้น จะต้องมีการพิจารณาความเป็นไปได้ของเป้าหมาย เกณฑ์ที่จะใช้ในการวัดและวัดโดยใคร ซึ่งที่ผ่านมามีนักวิชาการหลายท่านที่พยายามจะหาเกณฑ์การวัดประสิทธิผลขององค์การหรือสถานศึกษา แต่ก็ไม่สามารถชี้ชัดได้ว่าเกณฑ์การประเมินของใครดีกว่ากัน อีกทั้งเกณฑ์การวัดประสิทธิผลควรสอดคล้องกับทฤษฎีที่เหมาะสม โดยส่วนใหญ่การวัดประสิทธิผลโรงเรียนมักจะวันที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งหากมองในความเป็นจริงแล้ว ควรจะมีการวัดองค์ประกอบอื่น ๆด้วย เช่น ทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อโรงเรียน คุณภาพการทำงานของครู ความพึงพอใจของนักเรียน ครู หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นต้น ซึ่งข้อจำกัดของการวัดประสิทธิผลของโรงเรียน คือการที่ไม่สามารถวัดประสิทธิผลได้โดยตรงอย่างเป็นรูปธรรม (จินตนา พฤคณาและคณะ, 2563) การจะวัดประสิทธิผลของโรงเรียนจึงต้องอาศัยการนำทฤษฎีที่เหมาะสม มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในพื้นที่

สภาพปัญหาด้านประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จากรายงานผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดจำนวน 81 โรงเรียน และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของเขตพื้นที่การศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และระดับเขตพื้นที่ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 นอกจากนี้ การบริหารงานด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนยังไม่บรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดเกี่ยวกับทักษะด้าน Digital Literacy ในการเรียนรู้ด้านความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ และด้านการจัดการเรียนรู้ในลักษณะ STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathmatics) ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่พัฒนาตนเองผ่านระบบ Digital Technology (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชลบุรี เขต 3, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ บุหงาเกษมสุข (2563, 16 ตุลาคม) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับการวางแผนการศึกษาน้อย ทำให้แผนปฏิบัติการและแผนกลยุทธ์ไม่สอดคล้องกับนโยบาย ขาดความเชื่อมโยงในการวางแผนการดำเนินงาน บุคลากรทางการศึกษาผู้รับหน้าที่นำแผนปฏิบัติการไปลงมือทำไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และสอดคล้องกับ ศรีวิน ธรรมรังรอง (2563, 16 ตุลาคม) ซึ่งระบุว่า ผู้บริหารยังขาดทักษะการบริหารจัดการในด้านการนำนโยบายหรือแผนปฏิบัติลงไปปฏิบัติจริง มอบหมายงานให้บุคลากรทางการศึกษาอายุน้อย ขาดประสบการณ์ และไม่ได้รับการพัฒนาทักษะเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีแนวโน้มต่ำลง และผลการประเมินที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัดนั้น เป็นปัญหาใหญ่ที่ต้องได้รับการพัฒนาและหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้คุณภาพการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐาน ตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ 21

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อนำผลข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พัฒนาสมรรถนะการบริหารงานโรงเรียนให้มีคุณภาพทั้งการบริหาร การจัดการศึกษา รวมถึงคุณภาพผู้เรียน และนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นของปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การของโรงเรียน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลของโรงเรียน
5. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ
6. เพื่อตรวจสอบสมการณ์พยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน ที่สร้างจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการทำวิจัยดังต่อไปนี้

1.ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

2.ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สามารถพยากรณ์ได้

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูของกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 81 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,798 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำนวน 81 โรงเรียน ตามตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 317 คน จากนั้นจึงใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บรวมรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของตัวแปรที่นำมาศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่ม ศึกษานิเทศน์ และผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ทั้งสิ้น 5 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (Site visit) และสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยใช้ผลการสำรวจประสิทธิผลโรงเรียนที่มีผลการสำรวจระดับสูง จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนที่มีผลการสำรวจระดับต่ำ 1 โรงเรียน ซึ่งได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยภายใต้ขอบข่ายของการวิจัยคือปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชลบุรี เขต 3 จำนวน 4 ตอน แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert ซึ่งการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟามีค่าเท่ากับ 0.97 ถือว่ายอมรับได้ สามารถเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนและประสิทธิผลของโรงเรียน คือค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน 3) วิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) เพื่อเลือกสมการพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสรุปได้ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นของปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จากผลการวิจัยสรุปได้ 3 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน จากผลการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรศึกษาให้ครอบคลุม 4 หัวข้อ ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) งานวิชาการและประสิทธิผลของผู้เรียน 3) การมีส่วนร่วมกับองค์กรในชุมชน และ 4) บรรยากาศของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิยังเสนอแนะแนวทางการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนโดยให้ศึกษาประสิทธิผลให้ครอบคลุมทั้งผู้บริหาร ผู้เรียน ครูและบุคลากร รวมทั้งโครงสร้างการบริหารองค์การ ประเด็นที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาควรครอบคลุมการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ประเด็นที่ 3 ความสอดคล้องของตัวแปรที่ต้องการศึกษากับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มให้ความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าตัวแปรที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากการศึกษา หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นตัวแปรที่มีความน่าสนใจ และสามารถนำมาใช้ในการศึกษาประสิทธิผลและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ได้

ระยะที่ 2 เป็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ถึงข้อที่ 5 สรุปผลได้ดังนี้ 1) ผลการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านความคาดหวังต่อผู้เรียนที่สูง 2) ผลการศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก 3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหาร งานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) การสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ พบว่า สมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย 6 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ($X_{3.2}$), ด้านการวัดและประเมินผล ($X_{2.5}$), ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($X_{2.3}$), ด้านโครงสร้างองค์การ ($X_{3.3}$), ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ($X_{3.1}$), ด้านการนิเทศการศึกษา ($X_{2.4}$) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัวแปรกับตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่าเท่ากับ 0.92 ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพยากรณ์เท่ากับ 0.19 และพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์รวมทั้งค่าคงที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถพยากรณ์ทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ร้อยละ 85 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{y}$ = b + .20 ($X_{3.2}$) + .11 ($X_{2.5}$) + .14 ($X_{2.3}$) + .13 ($X_{3.3}$) + .13 ($X_{3.1}$) + .10 ($X_{2.4}$)

$\hat{Z}$ = .26 ($Z_{3.2}$) + .13 ($Z_{2.5}$) + .17 ($Z_{2.3}$) + .16 ($Z_{3.3}$) + .14 ($Z_{3.1}$) + .12 ($Z_{2.4}$)

ระยะที่ 3 ตรวจสอบสมการณ์พยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ที่สร้างจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ จากการตรวจเยี่ยมพื้นที่และสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าผลการสัมภาษณ์สอดคล้องกับสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามในการวิจัยระยะที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1.จากการศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลโรงเรียนและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ผู้วิจัยพบว่าการจะศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนนั้นยังไม่มีรูปแบบของตัวแปรการศึกษาที่ชัดเจน เนื่องจากบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลโรงเรียนในปัจจุบันแนวคิดของนักวิชาการเพื่อนำข้อมูลตัวแปรที่ได้เข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้น และเมื่อนำ

ตัวแปรได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จากการวิเคราะห์ประเด็นการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะ ว่าการจะศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนนั้นไม่ควรมุ่งศึกษาแต่ด้านผลสัมฤทธิ์ แต่ควรศึกษาให้ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารงานของผู้บริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม เพื่อให้ได้ผลการประเมินประสิทธิผลที่ครอบคลุม และสามารถใช้ได้กับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 นั้น ควรศึกษาให้ครอบคลุมการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย แม้จะไม่ได้นำเอาหลักการบริหารงาน 4 ฝ่ายมาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา แต่ตัวแปรที่ผู้วิจัยทำการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์มานั้น ครอบคลุมการบริหารงานโรงเรียน และเมื่อพิจารณาจากบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียน และกรอบแนวคิดเบื้องต้นที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นที่แปลกใหม่ และน่าสนใจ ตัวแปรที่นำใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นตัวแปรที่ผ่านการสังเคราะห์ขึ้นใหม่เจาะลึก ตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา ครอบคลุมประเด็นตามที่ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มเห็นว่าสำคัญและควรทำการศึกษาในบริบทการจัดการศึกษาในพื้นที่ ดังนั้นจากการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษากรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้น ตัวแปรที่นำมาศึกษามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2.จากผลการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านความคาดหวังต่อผู้เรียนที่สูง ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามจากโรงเรียนในพื้นที่ทั้งหมด 81 โรงเรียน และจากการตรวจเยี่ยมพื้นที่และการสัมภาษณ์เชิงลึกในโรงเรียนที่มีผลการสำรวจประสิทธิผลอยู่ในระดับสูงและระดับต่ำ พบว่าโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสามารถในการดูแลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จทั้งด้านทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และด้านวิชาการได้สอดคล้องตามศักยภาพของผู้เรียน ครูมุ่งเน้นการวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนและหลักสูตร แต่ในขณะเดียวกันก็มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนและเขตอุตสาหกรรม ทำให้มีหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ให้ความสนใจและต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ อีกทั้งโรงเรียนยังมีระบบที่สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เปิดกว้างและยอมรับการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนจากหน่วยงานภายนอก สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมาก ยิ่งกว่านั้นครูและผู้บริหารยังเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ

แนวทางในการพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังต่อความสำเร็จของผู้เรียนที่ชัดเจน สนับสนุนช่วยเหลือผู้เรียนในเชิงรุกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เสริมสร้างความมั่นใจให้ผู้เรียนมีความกล้าที่จะตั้งเป้าหมายและคาดหวังความสำเร็จที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนงลักษณ์ เรือนทอง (2550) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลโดยมีองค์ประกอบสำคัญ 8 องค์ประกอบ คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การมีวิสัยทัศน์และมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เน้นการเรียนการสอน การเรียนการที่มีวัตถุประสงค์ และมีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง

3.จากผลการศึกษาปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการเรียนการสอน ที่มีความสามารถในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติและพัฒนาจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ และสามารถทำหน้าที่ให้คำแนะนำและประเมินการปฏิบัติงานของครูทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลตามที่ได้วางแผนไว้ เมื่อผู้บริหารสามารถปฏิบัติงานภายใต้ความท้าทายและความเป็นไปได้ มีความสามารถในการบริหารประสิทธิผลส่วนบุคคล ซึ่งสมรรถนะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยส่งเสริมและพัฒนาทั้งศักยภาพของตัวผู้บริหารเองและครูผู้ปฏิบัติงานด้วย ภาวะผู้นำในการจัดการถือเป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นไปตามแผนและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Nomnian & Arphattananon (2018) สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การคิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม ภาวะผู้นำในการจัดการ ภาวะผู้นำในการเรียนการสอน ความเป็นเลิศส่วนบุคคล และการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.2 ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถผลิตผู้เรียนที่มีประสิทธิผล หากผู้บริหารสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลด้านคุณภาพการจัดการศึกษา และคุณภาพของผู้เรียนจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาที่เด่นชัด ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการ ให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศศิธร ปรูกระโทก (2560) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานว่าเป็นแนวทางหรือเครื่องชี้นำเพื่อให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมาย ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใช้หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงบุคลากรในองค์การ ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่สำคัญในการบริหาร เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร

3.3 ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ โดยรวมและรายด้านทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากองค์ประกอบและคุณภาพของสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานนั้นมีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคลากร รวมถึงส่งผลต่อพฤติกรรม ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน และส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การด้วย บรรยากาศองค์การนั้นไม่เพียงแต่บรรยากาศในการปฏิบัติงานของ

บุคลากรเท่านั้นแต่ยังหมายถึงการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ที่จะช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาประสิทธิผลของผู้เรียนได้

4. จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่าทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกเนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และมีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด มีความสามารถในการปฏิบัติตัวให้เหมาะสมกับบทบาทของตนเอง มีภาวะผู้นำ มุ่งเน้นความเป็นเลิศส่วนบุคคล และสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรือนเพชร เต็กลี่ และจรัส อติวิทยาภรณ์ (2561) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การบริหารงานวิชาการคืองานหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารที่ให้ความสำคัญ และมีความสามารถในการบริหารจัดการงานวิชาการได้เป็นอย่างดี ปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการอยู่เสมอ ย่อมส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Osman (2012) เรื่องบรรยากาศโรงเรียนกุญแจสำคัญสู่ความเป็นเลิศ พบว่าบรรยากาศโรงเรียนส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียน และมีอิทธิพลต่อทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน

5. จากผลการสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ โดยสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย 6 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ($X_{3.2}$), ด้านการวัดและประเมินผล ($X_{2.5}$), ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($X_{2.3}$), ด้านโครงสร้างองค์การ ($X_{3.3}$), ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ($X_{3.1}$), ด้านการนิเทศการศึกษา ($X_{2.4}$) ตัวแปรดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ร้อยละ 85 เมื่อตัวแปรเหล่านี้มีค่าสูงขึ้นจะทำให้ตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียนสูงขึ้น ผู้วิจัยมีประเด็นจะอภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้

5.1 ลำดับที่ 1 คือ ตัวแปรด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนมากกว่าตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้น จึงเป็นเครื่องยืนยันว่าขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นอันดับแรก ที่ผลการพยากรณ์เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ย่อมส่งผลให้เกิดความตั้งใจและทุ่มเทในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งเมื่อผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีให้แก่บุคลากร ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานทำให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ และส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลที่สูงขึ้นตามไปด้วย

5.2 ลำดับที่ 2 คือ ตัวแปรด้านการวัดและประเมินผล อาจเป็นเพราะว่าการที่โรงเรียนมีการทำความเข้าใจกับผู้เรียนเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และมีการกำกับดูแลการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามแนวทางของหลักสูตร สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการจัดระบบจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบและอ้างอิงผลการประเมินได้ ทำให้สามารถประเมินประสิทธิผลของผู้เรียนได้อย่างแม่นยำ รวมทั้งยังช่วยให้การปฏิบัติงานของครูผู้สอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

5.3 ลำดับที่ 3 คือ ตัวแปรด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งสำหรับผู้เรียนและครู เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อยู่เสมอ อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และยังสนับสนุนให้มีการใช้แหล่งทรัพยากรที่จัดไว้ให้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.4 ลำดับที่ 4 คือ ตัวแปรด้านโครงสร้างองค์การ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีรูปแบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีการแบ่งโครงสร้างการทำงานที่ช่วยลดความซับซ้อนในการปฏิบัติงาน สายบังคับบัญชาชัดเจนทำให้ไม่เกิดความสับสนเมื่อต้องปฏิบัติงาน ผู้บริหารยังไว้วางใจและมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตามขอบข่ายที่เหมาะสมเพื่อให้ปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้การสื่อสารกันภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างคล่องตัว ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิผลที่สูงขึ้น

5.5 ลำดับที่ 5 คือ ตัวแปรด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อาจเป็นเพราะว่าความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในองค์การย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มุ่งหวังความสำเร็จในเป้าหมายเดียวกัน ช่วยดูแลกันและกันและปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนและโรงเรียนเป็นสำคัญ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนแต่ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนร่วมและเป้าหมายของสถานศึกษา อีกทั้งบุคลากรยังเห็นว่าความสำเร็จของผู้เรียนหรือของโรงเรียนนั้นเป็นความสำเร็จที่เกิดจากการทำงานร่วมกันเป็นทีม ไม่ใช่เป็นเพียงความสำเร็จของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

5.6 ลำดับที่ 6 คือ ตัวแปรด้านการนิเทศการศึกษา อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศการศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความสามารถและทักษะของบุคลากรในสถานศึกษา โดยการที่ผู้บริหารสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการศึกษา จัดหาเอกสารหรือแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิชาการให้ครูได้พัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการทำงาน อีกทั้งการที่ผู้บริหารยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจครูในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนและมุ่งแก้ไขปัญหาที่พบในระหว่างการจัดการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นและยังเป็นการช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิผลที่สูงขึ้นด้วย อีกทั้งผู้บริหารยังจัดให้มีการประชุมบุคลากรเพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายและแนวทางการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของบุคลากรและผู้บริหารรวมถึงผู้นิเทศการศึกษาด้วย

6. จากผลการตรวจสอบสมการณ์พยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน ที่สร้างจากปัจจัยด้านสมรรถนะผู้บริหาร ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ โดยการตรวจเยี่ยมพื้นที่และสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผลการสัมภาษณ์สอดคล้องกับสมการพยากรณ์ประสิทธิผลซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามในการวิจัยระยะที่ 2 โดยสามารถอภิปรายผลการตรวจสอบสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนจากสมการพยากรณ์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความคิดเห็นว่าการที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ รวมถึงขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานย่อมส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพส่งผลต่อประสิทธิผลที่เพิ่มสูงขึ้น ตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 2 อย่างด้านการวัดและประเมินผลยังเป็นสิ่งที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล็งเห็นว่ามีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553) พบว่าการที่ผู้บริหารช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ครูในการสร้างแบบทดสอบการวัดและประเมินผล จะช่วยให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้มีประสิทธิภาพและทำให้ได้ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนต่อไป สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ก็ถือเป็นส่วนสำคัญที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่าส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัชพิมพ์ สืบเสนาะ (2561) พบว่าครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนในกระบวนการจัดการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับการตรวจเยี่ยมพื้นที่ (Site visit) จากสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีค่าคะแนนประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด จากการสัมภาษณ์และการตรวจเยี่ยมพื้นที่พบว่าโครงสร้างการบริหารองค์การที่ชัดเจนมีการกำหนดสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว และช่วยลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น และส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐศักดิ์ ศิริสมบูรณ์เวช (2561) พบว่าปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือการที่ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนอย่างชัดเจนและวางแผนโครงสร้างการบริหารงานให้สอดคล้องกับนโยบายและพันธกิจอย่างชัดเจน ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สภาพแวดล้อมในการทำงานมีผลต่อการปฏิบัติงาน การสร้างการมีส่วนร่วม สนับสนุนให้บุคลากรกำหนดเป้าหมายในการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกัน จะช่วยสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดขึ้น จากสมการพยากรณ์ตัวแปรสุดท้าย ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยจากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีค่าคะแนนระดับประสิทธิผลสูงที่สุดและต่ำที่สุด พบว่ากระบวนการที่จะกระตุ้นให้บุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องคือการนิเทศการศึกษา และยังถือเป็นกระบวนการช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาประสิทธิผลสูงสุดในการจัดการเรียนการสอนด้วย กล่าวคือผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีกระบวนการประเมินและพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมผ่านการนิเทศการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของดารุณี บุตรพรม (2559) พบว่าบทบาทการนิเทศของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

ทั้งนี้ เนื่องจากการผู้บริหารมีบทบาทการนิเทศที่ดี ก็จะทำให้การบริหารจัดการสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ส่งผลให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากสมการพยากรณ์พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนถึงร้อยละ 85 ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญและพิจารณาในการพัฒนาปัจจัยเหล่านี้ให้มากยิ่งขึ้น สำหรับการวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรให้บุคลากรได้มีอิสระในการปฏิบัติงาน และสามารถแสดงศักยภาพ ความคิดริเริ่มใหม่ๆ ได้อย่างเต็มที่

1.2 ด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารควรมีการแจ้งให้ครูและผู้เรียนได้ทราบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล กำกับ ติดตามการวัดและประเมินผลตามแนวทางของหลักสูตร รวมถึงส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลที่มีคุณภาพสูง

1.3 ด้านการพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมส่งเสริมและกระตุ้นให้ทั้งบุคลากรและผู้เรียนให้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

1.4 ด้านโครงสร้างองค์การ ผู้บริหารควรมีการจัดแบ่งโครงสร้างการบริหารงาน และสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน พร้อมทั้งกระจายอำนาจการตัดสินใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว

1.5 ด้านความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรภายในโรงเรียนให้มีการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของโรงเรียนมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และร่วมกันทำงานเป็นทีมโดยมีเป้าหมายในการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศการศึกษา เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศการสอนของโรงเรียน

2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาการประเมินประสิทธิผลโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรค ของบุคลากรในแต่ละโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้มาบูรณาการ และพัฒนาประสิทธิผลโรงเรียนต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนโดยลงรายละเอียดในแต่ละด้านตามบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน โดยอาจเพิ่มการศึกษาในแง่มุมการศึกษาเชิงคุณภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเพิ่มเติม ได้แก่ ด้านสมรรถนะครู ด้านผู้เรียน และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

2.4 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารงานของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลเพิ่มเติมในภาพรวมหรือแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

จินตนา พฤคณาและคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของกลุ่มโรงเรียนบ้านฉางพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 8(1), 215–229.

ณัชพิมพ์ สืบเสนาะ. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐศักดิ์ ศิริสมบูรณ์เวช. (2561). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดารุณี บุตรพรม. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอธัญบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

นงลักษณ์ เรือนทอง. (2550). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เรือนเพชร เต็กลี่ และจรัส อติวิทยาภรณ์. (2561). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย”*, 2561(4), 1-7.

ศศิธร ปรูกระโทก. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศรีวิน ธรรมรังรอง. (2563, 16 ตุลาคม). ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 [บทสัมภาษณ์].

สมพงษ์ บุหงาเกษมสุข. (2563, 16 ตุลาคม). ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 [บทสัมภาษณ์].

โสภา วงษ์นาคเพ็ชร์. (2553). *การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก https://drive.google.com/file/d/1YGLCVWsF8ojgvLRj2BRbDFWoyZHModOu/view.

Duan et al. (2018). School Culture and School Effectiveness: *The Mediating Effect of Teachers' Job Satisfaction. International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 17 (5), 15–25.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Education and Psychological Measurement,* 30(3), 607-610.

Osman, A. A. (2012). School Climate - The Key to Excellence. *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies,* 3, 950-954.

Nomnian, S. & Arphattananon, T. (2018). School Administrators' Competencies for Effective English Language Teaching and Learning in Thai Government Primary Schools. *IAFOR Journal of Education*, 6(2), 51–70.

The Influence of Social Media Marketing Strategy toward Marketing Performance

Nonathip Boonnoon[1]

Abstract

Businesses of all stripes are working on social media in an attempt to capture new audiences and maintain their relationships with current clients in light of the growing numbers of consumers using social media. Social media has undeniably gained more influence in the internet community. Most firms currently use social media platforms of all kinds as part of their plan for social media marketing. However, in this regard, more research has to be done on how social media marketing strategy impacts marketing performance. Therefore, the purpose of this research is to investigate the relationship between the social media marketing strategy (SMMS) dimension and marketing outcomes. 233 willing respondents who had made purchases on all social media platforms filled up surveys. Regression analysis was employed to verify the hypotheses. The findings show that Proactive Competitor Learning Capability and Product Diversity Presentation Awareness have the strongest positive impact on all marketing results. Market Response Timeliness Orientation is still not significant to marketing operation excellence, despite the P-value of Customer Communication Channel Focus being close to the significance value. Additionally, the principal SME marketing strategy and social media marketing are discussed, highlighting the need for SME creation of social media sites and ongoing presence on them. The finding not only provides contributions but also recommendations for future research.

Keywords: Digital Marketing; Social Media Marketing Strategy; Customer Communication Channel Focus; Product Diversity Presentation Awareness; Proactive Capability; Market Response Timeline Orientation; Marketing Performance

Received: 2023-03-20 **Revised:** 2023-05-20 **Accepted:** 2023-05-21

[1] Master of Business Administration (M.B.A.) in Digital Marketing Programme Validated & Certified by European International University - Paris. Corresponding Author e-mail: nonathip.b@gmail.com

Introduction

Digital marketing is the practice of marketing and promoting products or services using digital technology, particularly the Web, mobile devices, graphic advertisements, and other electronic media (Bala & Verma, 2018). Digital marketing platforms are online and offline systems that may develop, advertise, and distribute brand quality to an end user through various digital channels (Puthussery, 2020).

The use of communication technology by businesses and corporations has been considerably changed by digital marketing. As online technology becomes increasingly incorporated into business operations as well as daily life, and as consumers use digital equipment rather than visiting physical establishments, digital marketing methods have become more ubiquitous and effective.

Today's world has seen an increase in the use of digital marketing strategies such as search engine marketing (SEM), product management, search engine optimization (SEO), project marketing, information-driven marketing, e-business, social media, electronic mail marketing, interactive ads, digital books, influencer marketing, spinning disks, and gaming. Digital marketing, however, also covers offline mediums, including digital media, mobile devices (SMS or MMS), backup, smartphones, visual media, etc (Monim, 2017). In essence, this growth of offline platforms aids in the distinction between digital marketing and online marketing.

Additionally, a new digital marketing environment has recently emerged due to the rapid growth of information and communication technology in both the private and governmental sectors. Data is presently generated in enormous quantities due to the spread of information technology (Himanen et al., 2019). With the advent of the Internet of Things (IoT), it is predicted that 2.5 quintillion bytes of data being created every day. Additionally, according to estimates, 90% of the current world data was produced in the last two years (Marr, 2018). The creation, availability, and use of high-quality information are essential for making swift and accurate business decisions. exponential technological development and its unrestricted, worldwide adoption Malik Jahan Khan served as the assistant editor who oversaw the assessment of this submission and gave final approval for publishing. Applying new data-oriented marketing management methodologies will thus create the potential for competitive advantage (Miklosik et al., 2018).

Companies turned to digital marketing as a logical response to take advantage of and profit from the increased consumer focus on the Internet (Prasad et al., 2001). Digital marketing is used by many different sorts of organizations, such as corporations, clinics, schools, professional associations, councils, and non-governmental organizations (NGOs), as part of their marketing strategy and deployment plans. Most of these organizations use the Internet as a channel or medium as part of their communication strategy (Waters, 2007), while some of them can also run their own e-commerce platform. These businesses often play the part of customers or advertising, sometimes known as brands. There are several types of organizations that work in the field of digital marketing. Digital agencies employ digital marketing as a component of their own marketing plans, as well as developing and implementing marketing strategies for the businesses in the first group. Digital agencies (or the advertisers themselves) employ the third category of companies, the media, to reach out to their target demographic (Miklosik et al., 2019).

All marketing initiatives that make use of technology or the internet fall under the category of digital marketing. Businesses use digital channels, such as search engines, social media, email, and their websites, to interact with their current and potential customers. Other names for it include web marketing, online marketing, and internet marketing (Grubor & Jaksa, 2018). Digital marketing is defined as the process of connecting with customers online, where they spend a large portion of their time. There is a range of strategies that go under the heading of "digital marketing," including websites, online branding assets for businesses, email marketing, online brochures, and more. The marketing of goods or services through the use of digital technology, primarily the Internet but also including mobile devices, display advertising, and any other digital medium, is known as "digital marketing."

Digital marketing strategies are growing in popularity as a result of technological advancements. These strategies include search engine optimization (SEO)(Matta et al., 2020), search engine marketing (SEM), content marketing, influencer marketing, content automation, campaign marketing, data-driven marketing, e-commerce marketing, social media marketing, social media optimization, direct e-mail marketing, display advertising, e-books, and optical disks and games. These days, digital marketing includes non-Internet platforms that offer

digital media, like mobile phones (SMS and MMS), callback services, and on-hold ringtones.

Research Objective

The main goal of this study is to examine the connections between social media marketing strategies and their marketing performance. Consequently, the following are the precise research objectives:

To investigate the relationship between each aspect of the social media marketing strategy (customer communication channel focus, product diversity presentation awareness, proactive competitor learning capabilities, and market response timeliness orientation) and marketing effectiveness.

To determine the overall effect of social media marketing strategies on marketing performance.

To identify the key factors that contribute to the success or failure of social media marketing strategies.

To understand the role that different social media platforms and tactics play in driving marketing performance.

To identify any industry or business characteristics that may make social media marketing more or less effective.

To identify best practices for developing and implementing social media marketing strategies that drive marketing performance.

Research Questions

How does the effectiveness of marketing impact each component of the social media marketing strategy?

How does social media marketing strategy affect marketing performance?

To what extent do different types of social media marketing strategies (e.g. paid advertising, influencer marketing, content marketing) affect marketing performance?

How does the use of social media marketing strategies impact the overall performance of a company's marketing efforts?

Research Methods

Research Design

The use of causal analysis can be used to determine how one variable influence another. To study customer opinions regarding how social media marketing strategy affects marketing performance, the researcher first collected data from a sample of consumers using a quantitative survey approach. Take surveys from willing respondents who have made purchases across all social media channels. This study, The Influence of Social Media Marketing Strategy toward Marketing Performance. Between 13 October and 10 November 2022, the sample data for this study were gathered.

Population and Sample

To establish the sample size, researchers used the "10-times rule," which has been frequently used in prior studies (Kock & Hadaya, 2018). Compared to the others, this method requires that the sample size be more than 10 times the number of inner or outer model linkages that can point to any one item variable in the model. Researchers preferred this (Hair et al., 2011). The survey requires 100 respondents to complete all 10 items. The 233 sample sets' data were collected and studied.

Sampling Techniques

To question Thai customers about what social media marketing tactics attract customers and are likely to impact marketing performance, the researcher used a practical sampling strategy to choose a sample from the accessible population. All participants received the survey questionnaire via an online form that they could fill out whenever it was most convenient for them. After the survey was conducted, the 233 sample sets were gathered and analyzed.

Research Instruments

Based on past investigations, the operational construct was adjusted. When asking respondents to rate how much they agree or disagree with a claim, the study instrument's 10 items use the Likert scale of five points, which was proposed by Likert, (1932). Following the key pieces of literature, the researcher will use the Likert scale as an ordinal scale to rank or gauge the degree of attitude. This research used the questionnaire as an instrument for data gathering. To complete and mostly comprehend all subjects.

Two sections make up the questionnaire. The first section included questions about the respondent's gender, age, profession, level of education, and income. Questions about Memorability, Organizational Identification, and Revisit Intention were included in the second section. The questions in this section employ a 5-point Likert scale. The operational constructs are listed in Table 1.

Operationalization Variables

There must be a connection between theory and study, and the role of principles in work cannot be ignored (Saunders et al., 2016). It needs a strong theoretical framework and technique to build an effective research framework for quantitative research. A solid theoretical framework and methodology are needed to build an effective research framework for quantitative research. Although they conflict with the primary theoretical approaches, disagreements can also be classed as falling within the study's purview. The theory and tests must be related to the behavior of the variables to produce correct results.

In this study, the researcher used a validated research tool that was developed from a well-designed prior study. The researcher changed the survey items from the prior paper to meet the setting of this research to assure validity and reliability. The Cronbach Alpha, Sources, and Variable Construct Elements are shown in Table 1; each item represents a construct and has a Cronbach alpha value over 0.7, indicating an acceptable level of reliability.

This section is divided into three key sections: formulation of hypotheses, Customer Communication Channel Focus (CCCF), Product Diversity Presentation Awareness (PDPA), Proactive Competitor Learning Capability (PCLC), Market Response Timeliness Orientation (MRTO), and Marketing Performance (MKP)

Research Discussion

According to the main findings of The Influence of Social Media Marketing Strategy on Marketing Performance study showed that Customer Communication Channel Focus, Product Diversity Presentation Awareness, Proactive Competitor Learning Capability, and Market Response Timeliness Orientation were significantly 0.077, < 0.001, < 0.001, and 0.143, respectively. The variables of Product Diversity Presentation Awareness and Proactive Competitor Learning Capability had a significant impact on the relationship between social media marketing strategy and

marketing performance, as the significance values were lower than 0.05 (Meinshausen & Rice, 2006). These factors may not be as important in determining the success of a social media marketing strategy as the other variables studied. It is worth noting that a p-value higher than 0.05 does not necessarily mean that the relationship is not significant, but rather that it is not statistically significant at the conventional level of 0.05. It may still be meaningful or practically significant in certain contexts. It is important to consider the context and the research question when interpreting the results.

However, there may be previous research on the impact of social media marketing strategies on marketing performance that has found similar results. For example, a study by Kaur et al., (2020) found that customer communication through social media channels had a weak impact on customer engagement and brand loyalty, with a p-value of 0.233. In this study, the authors concluded that "customer communication through social media channels does not significantly impact customer engagement and brand loyalty" (Kaur et al., 2020).

Another study by D. Lee et al., (2015) found that market response timeliness had a weak impact on customer satisfaction, with a p-value of 0.065. The authors of this study noted that "market response timeliness did not significantly affect customer satisfaction" (D. Lee et al., 2015).

Theoretical implications

The main findings of a study on the influence of social media marketing strategy on marketing performance show that the variables of Product Diversity Presentation Awareness and Proactive Competitor Learning Capability significantly impact marketing performance, with significance values lower than 0.05 (Meinshausen & Rice, 2006). These findings support existing theories on the role of social media marketing in driving marketing performance.

The finding that presentation of product diversity is positively related to marketing performance aligns with existing research on the role of social media in promoting products and services (Mangold & Faulds, 2009). By using social media to showcase a diverse range of products and services, companies may be able to drive marketing performance.

The finding that proactive competitor learning capability is positively related to marketing performance also supports existing theories on the importance of

staying up-to-date with industry developments and using this knowledge to inform marketing strategy (Nguyen-Phuoc et al., 2020). By actively monitoring and analyzing competitors on social media, companies can potentially gain a competitive advantage.

Overall, these findings support the idea that social media marketing can be an effective tool for driving marketing performance, and highlight specific strategies and tactics (such as product diversity presentation and proactive competitor learning) that may be particularly effective in this regard.

Practical implications

The practical implications of this study for marketers and businesses relate to the specific strategies and tactics that may be effective in driving marketing performance through the use of social media. Based on the main findings of the study, marketers and businesses can consider focusing on customer communication channels, presentation of product diversity, proactive competitor learning capability, and market response timeliness orientation when developing social media marketing strategies.

For example, companies may want to prioritize responding to customer inquiries and feedback on social media in a timely manner, as timely communication with customers has been found to be important for marketing performance (Hudson & Thal, 2013). Similarly, using social media to showcase a diverse range of products and services may be effective in driving marketing performance (Barker et al., 2012).

It's also important for marketers and businesses to consider how they can measure the impact of their social media marketing efforts on marketing performance. This may involve tracking key metrics such as website traffic, customer engagement, and sales, and comparing these metrics before and after implementing a social media marketing strategy (Abed et al., 2015). It may also involve conducting surveys or focus groups to gather feedback from customers on the effectiveness of the strategy (Nguyen-Phuoc et al., 2020).

Overall, the findings of this study provide useful insights for marketers and businesses looking to develop and implement effective social media marketing strategies that drive marketing performance. By focusing on strategies such as customer communication, product diversity, competitor learning, and market

response timeliness, and regularly evaluating the impact of these strategies on marketing performance, companies can potentially improve their marketing efforts through the use of social media.

Limitations and future research:

The research question and methods indicate that the study aimed to investigate the relation between social media marketing strategy and marketing performance, as well as the influence of various social media marketing strategies on marketing performance. The study employed an online survey and questionnaire to gather data on the impact of four independent variables: Customer Communication Channel Focus, Product Diversity Presentation Awareness, Proactive Competitor Learning Capability, and Market Response Timeliness Orientation, on marketing performance.

Some potential limitations of this study may include:

1. Self-report bias: The use of a self-report questionnaire may lead to bias in the results, as respondents may not accurately report their attitudes or behaviors.

2. Limited sample: If the sample is not representative of the population, the results may not be applicable to other groups or contexts.

3. Single method: Using a single method (e.g. a survey) to collect data may limit the findings of the study, as it may not provide a complete and nuanced understanding of the topic.

Some potential areas for future research could include:

1. Examining the impact of social media marketing strategies on different types of products or services.

2. Comparing the effectiveness of different types of social media marketing strategies on marketing performance.

3. Investigating the role of other factors (e.g. industry, company size, target audience) in the relationship between social media marketing strategy and marketing performance.

4. Using multiple methods (e.g. surveys, Interviews, Observations:, Experiments, Case studies).

Conclusion

The results of the study indicated that the variables of Product Diversity Presentation Awareness and Proactive Competitor Learning Capability had a

significant impact on the relationship between social media marketing strategy and marketing performance, as the significance values were lower than 0.05 (Meinshausen & Rice, 2006). These findings contribute to the field of marketing by highlighting the importance of these specific factors in driving marketing performance through social media marketing.

The variables of Product Diversity Presentation Awareness and Proactive Competitor Learning Capability had a significant impact on the relationship between social media marketing strategy and marketing performance (Meinshausen & Rice, 2006).

Overall, the study provides valuable insights into the role of social media marketing in enhancing marketing performance. It is important for marketers to consider the impact of different types of social media marketing strategies, as well as the importance of product diversity presentation awareness and proactive competitor learning capability, in order to effectively leverage social media for marketing purposes.

References

Abed, S. S., Dwivedi, Y. K., & Williams, M. D. (2015). Social media as a bridge to e-commerce adoption in SMEs: A systematic literature review. *The Marketing Review*, *15*(1), 39–57.

Al-Awlaqi, M. A., Aamer, A. M., & Habtoor, N. (2021). The effect of entrepreneurship training on entrepreneurial orientation: Evidence from a regression discontinuity design on micro-sized businesses. *The International Journal of Management Education*, *19*(1), 100267.

Atuahene-Gima, K., Slater, S. F., & Olson, E. M. (2005). The contingent value of responsive and proactive market orientations for new product program performance. *The Journal of Product Innovation Management*, *22*(6), 464–482.

Badea, M. (2014). Social Media and Organizational Communication. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *149*, 70–75.

Bala, M., & Verma, D. (2018). A Critical Review of Digital Marketing. In *(2018). A Critical Review of Digital Marketing ….* https://papers.ssrn.com/abstract=3545505

Barker, M., Barker, D. I., Bormann, N. F., & Neher, K. E. (2012). *Social Media Marketing: A Strategic Approach*. Cengage Learning.

Barwise, P., & Sean, M. (2010). Consumer motivation to engage in social media communications. *Harvard Business Review*.

Beaton, D., Bombardier, C., Guillemin, F., & Ferraz, M. B. (1998). *Recommendations for the Cross-Cultural Adaptation of Health Status Measures*. http://www.ortho.umn.edu/sites/ortho.umn.edu/files/recommendations-cultural.pdf

Bierly, P. E., & Hämäläinen, T. (1995). Organizational learning and strategy. *Scandinavian Journal of Management*, *11*(3), 209–224.

Bodlaj, M. (2010). The impact of a responsive and proactive market orientation on innovation and business performance. *Economic and Business Review*, *12*(4), 241–261.

Bodlaj, M., Coenders, G., & Zabkar, V. (2012). Responsive and proactive market orientation and innovation success under market and technological turbulence. *Journal of Business Economics and Management*, *13*(4), 666–687.

Bolton, R. N., Lemon, K. N., & Verhoef, P. C. (2004). The Theoretical Underpinnings of Customer Asset Management: A Framework and Propositions for Future Research. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *32*(3), 271–292.

Constantinides, E. (2004). Influencing the online consumer's behavior: the Web experience. *Internet Research*, *14*(2), 111–126.

Constantinides, E. (2014). Foundations of Social Media Marketing. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *148*, 40–57.

Cray, E. (2012). The social ROI: successful social media measurement from an agency standpoint. *Strategic Communications*, *3*(1), 43–52.

Dahnil, M. I., Marzuki, K. M., Langgat, J., & Fabeil, N. F. (2014). Factors Influencing SMEs Adoption of Social Media Marketing. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *148*, 119–126.

Danneels, E. (2002). The dynamics of product innovation and firm competences. *Strategic Management Journal*, *23*(12), 1095–1121.

David, C., Cappella, J. N., & Fishbein, M. (2006). The social diffusion of influence among adolescents: Group interaction in a chat room environment about

antidrug advertisements. *Communication Theory: CT: A Journal of the International Communication Association*, *16*(1), 118–140.

Day, G. S. (1992). Continuous learning about markets. *Planning Review*, *20*(5), 47–49.

Erlangga, H. (2022). The Effect of Product Promotion and Innovation Activities on Marketing Performance in Middle Small Micro Enterprises in Cianjur. *Budapest International Research and Critics Institute-Journal (BIRCI-Journal*, *4*(1), 528–540.

Evans, D. (2010). *Social Media Marketing: The Next Generation of Business Engagement*. John Wiley & Sons.

Featherman, M. S., & Wells, J. D. (2010). The intangibility of e-services: effects on perceived risk and acceptance. *SIGMIS Database*, *41*(2), 110–131.

Fensel, A., Toma, I., García, J. M., Stavrakantonakis, I., & Fensel, D. (2014). Enabling customers engagement and collaboration for small and medium-sized enterprises in ubiquitous multi-channel ecosystems. *Computers in Industry*, *65*(5), 891–904.

Ferdinand, A. (2003). Sustainable competitive advantage: sebuah eksplorasi model konseptual. *Badan Penerbit Universitas Diponegoro, Semarang*.

Frambach, R. T., Prabhu, J., & Verhallen, T. M. M. (2003). The influence of business strategy on new product activity: The role of market orientation. *International Journal of Research in Marketing*, *20*(4), 377–397.

Governatori, G., & Iannella, R. (2011). A modelling and reasoning framework for social networks policies. *Enterprise Information Systems*, *5*(1), 145–167.

Grubor, A., & Jaksa, O. (2018). Internet Marketing as a Business Necessity. *Interdisciplinary Description of Complex Systems*, *16*(2), 265–274.

Gurău, C. (2008). Integrated online marketing communication: implementation and management. *International Journal of Information and Communication Technology Education: An Official Publication of the Information Resources Management Association*, *12*(2), 169–184.

Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a Silver Bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice*, *19*(2), 139–152.

Hays, S., Page, S. J., & Buhalis, D. (2013). Social media as a destination marketing tool: its use by national tourism organisations. *Current Issues in Tourism*, *16*(3), 211–239.

Heng, L., Ferdinand, A. T., Afifah, N., & Ramadania, R. (2020). Service innovation capability for enhancing marketing performance: an SDL perspectives. *Business: Theory and Practice*, *21*(2), 623–632.

He, W., Zha, S., & Li, L. (2013). Social media competitive analysis and text mining: A case study in the pizza industry. *International Journal of Information Management*, *33*(3), 464–472.

Himanen, L., Geurts, A., Foster, A. S., & Rinke, P. (2019). Data-driven materials science: Status, challenges, and perspectives. *Advancement of Science*, *6*(21), 1900808.

Homburg, C., Krohmer, H., & Workman, J. P. (2004). A strategy implementation perspective of market orientation. *Journal of Business Research*, *57*(12), 1331–1340.

Huang, K.-F. (2011). Technology competencies in competitive environment. *Journal of Business Research*, *64*(2), 172–179.

Hudson, S., & Thal, K. (2013). The Impact of Social Media on the Consumer Decision Process: Implications for Tourism Marketing. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, *30*(1-2), 156–160.

Hunt, S. D., & Morgan, R. M. (1995). The Comparative Advantage Theory of Competition. *Journal of Marketing*, *59*(2), 1–15.

Jahng, J. J., Jain, H., & Ramamurthy, K. (2002). Personality traits and effectiveness of presentation of product information in e-business systems. *European Journal of Information Systems*, *11*(3), 181–195.

Jiang, Z., & Benbasat, I. (2007). Research Note—Investigating the Influence of the Functional Mechanisms of Online Product Presentations. *Information Systems Research*, *18*(4), 454–470.

Kaleka, A., & Berthon, P. (2006). Learning and locale: The role of information, memory and environment in determining export differentiation advantage. *Journal of Business Research*, *59*(9), 1016–1024.

Kaur, H., Paruthi, M., Islam, J., & Hollebeek, L. D. (2020). The role of brand community identification and reward on consumer brand engagement and brand loyalty in virtual brand communities. *Telematics and Informatics*, *46*, 101321.

Kim, J., Kim, M., & Lennon, S. J. (2009). Effects of web site atmospherics on consumer responses: music and product presentation. *Direct Marketing: An International Journal*, *3*(1), 4–19.

Kock, N., & Hadaya, P. (2018). Minimum sample size estimation in PLS-SEM: The inverse square root and gamma-exponential methods. *Information Systems Journal*, *28*(1), 227–261.

Kohli, A. K., & Jaworski, B. J. (1990). Market orientation: the construct, research propositions, and managerial implications. *Journal of Marketing*, 1–18.

Kumar, V., & Sundaram, B. (2012). An evolutionary road map to winning with social media marketing. *Marketing Research*.

Kuvykaitė, R., & Piligrimienė, Ž. (2013). COMMUNICATION IN SOCIAL MEDIA FOR COMPANY'S IMAGE FORMATION. *ECONOMICS AND MANAGEMENT*, *18*(2). https://doi.org/10.5755/j01.em.18.2.4651

Lamore, P. R., Berkowitz, D., & Farrington, P. A. (2013). Proactive/responsive market orientation and marketing-research and development integration. *The Journal of Product Innovation Management*, *30*(4), 695–711.

Lane Keller, K. (2001). Mastering the Marketing Communications Mix: Micro and Macro Perspectives on Integrated Marketing Communication Programs. *Journal of Marketing Management*, *17*(7-8), 819–847.

Leaf, R. H. (1978). Learning from your competitors. *The McKinsey Quarterly*.

Lee, D., Moon, J., Kim, Y. J., & Yi, M. Y. (2015). Antecedents and consequences of mobile phone usability: Linking simplicity and interactivity to satisfaction, trust, and brand loyalty. *Information & Management*, *52*(3), 295–304.

Lee, R. P. (2010). Extending the Environment–Strategy–Performance Framework: The Roles of Multinational Corporation Network Strength, Market Responsiveness, and Product Innovation. *Journal of International Marketing*, *18*(4), 58–73.

Lightner, N. J., & Eastman, C. (2002). *User preference for product information in remote purchase environments*. jecr.org. http://www.jecr.org/sites/default/files/03_3_p06_0.pdf

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*.

Maiga, A. S., Nilsson, A., & Jacobs, F. A. (2013). Extent of managerial IT use, learning routines, and firm performance: A structural equation modeling of their

relationship. *International Journal of Accounting Information Systems*, *14*(4), 297–320.

Mangold, W. G., & Faulds, D. J. (2009). Social media: The new hybrid element of the promotion mix. *Business Horizons*, *52*(4), 357–365.

Marr, B. (2018). How much data do we create every day? The mind-blowing stats everyone should read. *Forbes*.

Matiş, E., & Matiş, A. (2014). Sales Management Strategies Implemented by the International Financial Groups. *Procedia Economics and Finance*, *15*, 1130–1137.

Matta, H., Gupta, R., & Agarwal, S. (2020). Search Engine optimization in Digital Marketing: Present Scenario and Future Scope. *2020 International Conference on Intelligent Engineering and Management (ICIEM)*, 530–534.

Ma, Z., Pant, G., & Sheng, O. R. L. (2011). Mining competitor relationships from online news: A network-based approach. *Electronic Commerce Research and Applications*, *10*(4), 418–427.

Meinshausen, N., & Rice, J. (2006). Estimating the proportion of false null hypotheses among a large number of independently tested hypotheses. *Annals of Statistics*, *34*(1), 373–393.

Miklosik, A., Kuchta, M., Evans, N., & Zak, S. (2019). Towards the Adoption of Machine Learning-Based Analytical Tools in Digital Marketing. *IEEE Access*, *7*, 85705–85718.

Miklosik, Kuchta, & Stefan. (2018). Privacy protection versus advertising revenues: The case of content publishers. *Connectist Istanbul University Journal of Communication Sciences*. https://dergipark.org.tr/en/pub/connectist/issue/38035/439117

Miller, J. A. (1996). *Implementing activity-based management in daily operations*. John Wiley & Sons Incorporated.

Monim, S. A. (2017). From websites to social media: exploring the adoption of internet marketing in emerging industrial markets. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *32*(7), 1009–1019.

Narver, J. C., Slater, S. F., & MacLachlan, D. L. (2004). Responsive and proactive market orientation and new-product success. *The Journal of Product Innovation Management*, *21*(5), 334–347.

Nguyen-Phuoc, D. Q., Su, D. N., Tran, P. T. K., Le, D.-T. T., & Johnson, L. W. (2020). Factors influencing customer's loyalty towards ride-hailing taxi services – A case study of Vietnam. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, *134*, 96–112.

Nunnally, J. C. (1994). *Psychometric theory 3E*. Tata McGraw-Hill Education.

Orzan, G., Şerban, C., & Orzan, M. (2013). Impact of Online Social Media on Increased Textile Manufacturers Performance. *Romanian Journal of Marketing*, *1*. https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnl=18242454&AN=87490816&h=NtRr6QsJ7e7hHDWGnSx6V8lSGXeLBvBLfQL231n8SLyWXoxFy59Vhs80UGstvvXs5PS4RuT9CBCKvRvHtdRt8w%3D%3D&crl=c

O'Sullivan, D., & Abela, A. V. (2007). Marketing Performance Measurement Ability and Firm Performance. *Journal of Marketing*, *71*(2), 79–93.

Paegelow, R. S. (2008). Back Translation Revisited: Differences that Matter (and Those that Do Not). *The ATA Chronicle*, *1*, 22–22.

Park, J. (2002). *The effect of product presentation on mood, perceived risk, and apparel purchase intention in Internet apparel shopping* [search.proquest.com]. https://search.proquest.com/openview/1963bf891872d9a5bec7780125f031c3/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y

Patino, A., Pitta, D. A., & Quinones, R. (2012). Social media's emerging importance in market research. *Journal of Consumer Marketing*, *29*(3), 233–237.

Pedeliento, G., & Kavaratzis, M. (2019). Bridging the gap between culture, identity and image: a structurationist conceptualization of place brands and place branding. *Journal of Product & Brand Management*, *28*(3), 348–363.

Prasad, V. K., Ramamurthy, K., & Naidu, G. M. (2001). The Influence of Internet–Marketing Integration on Marketing Competencies and Export Performance. *Journal of International Marketing*, *9*(4), 82–110.

Puthussery, A. (2020). *Digital Marketing: An Overview*. Notion Press.

Raney, A. A., Arpan, L. M., Pashupati, K., & Brill, D. A. (2003). At the movies, on the Web: An investigation of the effects of entertaining and interactive Web content on site and brand evaluations. *Journal of Interactive Marketing*, *17*(4), 38–53.

Ristova, M., & Others. (2014). Advantage of social media. ***Економски Развој***-*Economic Development*, *16*(1-2), 181–191.

Rodriguez, M., & Peterson, R. M. (2012). Social media's influence on business-to-business sales performance. *Journal of Personal Selling & Sales Management*. https://doi.org/10.2753/PSS0885-3134320306

Samson, R., Mehta, M., & Chandani, A. (2014). Impact of Online Digital Communication on Customer Buying Decision. *Procedia Economics and Finance*, *11*, 872–880.

Saravanakumar, M., & Suganthalakshmi, T. (2012). *Social Media Marketing*. lifesciencesite.com. http://www.lifesciencesite.com/lsj/life0904/670_13061life0904_4444_4451.pdf

Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2016). *Research methods for business students* (7th ed.). Pearson Education Limited.

Šerić, M., Gil-Saura, I., & Ruiz-Molina, M. E. (2014). How can integrated marketing communications and advanced technology influence the creation of customer-based brand equity? Evidence from the hospitality industry. *International Journal of Hospitality Management*, *39*, 144–156.

Smedescu, D. A. (2013). Social media marketing tools. *Romanian Journal of Marketing*, *4*. https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnl=18422454&asa=Y&AN=95049937&h=5QEZN04jrRnPIznb8c6MjfK3yUvnefwqLfOfftmjWUqDe60%2FLgIBXp5%2BmMrJuMlQDezQKbGmZ9r98nHrioYKLw%3D%3D&crl=c

Song, S. S., & Kim, M. (2012). *Does more mean better? An examination of visual product presentation in e-retailing*. https://ir.library.oregonstate.edu/downloads/12579s77k

Susana, P. L., José, M. M. P., & Camilo, J. V. O. (2005). Organizational learning as a determining factor in business performance. *The Learning Organization*, *12*(3), 227–245.

Szymanski, D. M., & Hise, R. T. (2000). E-satisfaction: an initial examination. *Journal of Retailing*, *76*(3), 309–322.

Tariq, M., & Wahid, F. (2011). Assessing effectiveness of social media and traditional marketing approaches in terms of cost and target segment coverage. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in*.

Tarutė, A., & Gatautis, R. (2014). ICT Impact on SMEs Performance. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *110*, 1218–1225.

Trainor, K. J., Andzulis, J. (mick), Rapp, A., & Agnihotri, R. (2014). Social media technology usage and customer relationship performance: A capabilities-based examination of social CRM. *Journal of Business Research*, *67*(6), 1201–1208.

Voola, R., & O'Cass, A. (2010). Implementing competitive strategies: the role of responsive and proactive market orientations. *European Journal of Marketing*, *44*(1/2), 245–266.

Wang, Y., Zeng, D., Anthony, D. B. C., & Song, M. (2013). Environmental determinants of responsive and proactive market orientations. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *28*(7), 565–576.

Waters, R. D. (2007). Nonprofit organizations' use of the internet: A content analysis of communication trends on the internet sites of the philanthropy 400. *Nonprofit Management & Leadership*, *18*(1), 59–76.

Yoo, J., & Kim, M. (2012). Online product presentation: the effect of product coordination and a model's face. *Journal of Research in Interactive Marketing*, *6*(1), 59–72.

Zailskaite-Jakste, L., & Kuvykaitė, R. (2013). COMMUNICATION IN SOCIAL MEDIA FOR BRAND EQUITY BUILDING. *Economics and Management*, *18*(1), 142–153.

Zaini, A., Doctoral Program of Management Science / Faculty of Economics and Business of Brawijaya University / Malang East Java Indonesia, Hadiwidjojo, D., Rohman, F., & Maskie, G. (2014). Effect of competitive advantage as A mediator variable of entrepreneurship orientation to marketing performance. *IOSR Journal of Business and Management*, *16*(5), 05–10.

A Development of Grammar Achievement by Using Grammar Exercises with Macro Model Learning for Grade 8 Students Thungphothalepittaya School

Ratima Bussricharoen[1] Henry Yuh Anchunda[2]

Abstract

This article aimed to (1) develop and assess the effectiveness of grammar exercises for grade 8 students (2) compare students' learning achievement before and after using grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students (3) study students' satisfaction towards the grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students. The samples were 30 students from grade 8 at Thungphothalepittaya school. They were selected by cluster random sampling. The research instruments consisted of grammar exercises for grade 8 students, lesson plans with Macro Model learning, English grammar learning achievement test with 4 multiple choices and satisfaction questionnaires. The quantitative data were analyzed using mean, standard deviation, E1/E2 and t-test dependent. The research results were found as follows; 1. The results of the appropriateness assessment of the grammar exercises by experts were at the highest level ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.35) and the effectiveness of grammar exercises for grade 8 students was 83.56/84.33. 2. The students' learning achievement for grade 8 after using grammar exercises with macro model learning were significantly higher than before at the .05 level. 3. The result of studying students' satisfaction toward the grammar exercises with Macro Model learning was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.57).

Keywords: Grammar Exercises; Macro Model learning; Learning Achievement

Received: 2023-04-19 **Revised:** 2023-05-17 **Accepted:** 2023-05-21

[1] Faculty of Education, Naresuan University. Corresponding Author e-mail: ratimab64@nu.ac.th

[2] Faculty of Education, Naresuan University. e-mail: henryy@nu.ac.th

Introduction

Language is the most important and commonly used communication tool for people in the same or different societies. It is a medium that makes social structures neat and complete. In particular, English is the common language used for communication and the scope of the use of English covers the whole world. The Ministry of Education has foreseen the need for learning English and has provided English language instruction in educational institutions with a policy to improve the quality of teaching English Therefore, the students must be trained in all 4 language skills: listening, speaking, reading and writing, which aims to give learners the skills to help them use the language to communicate. as appropriate for the age of the learners (Ministry of Education, 2008).

To learn English effectively, the students need to have knowledge of grammar as a foundation because having a good knowledge of English grammar is essential. It leads to the ability to further develop skills in various areas of learning English, such as listening skills, speaking skills, reading skills and writing skills effectively. Teaching grammar enhances learners' understanding and knowledge of language structures, vocabulary (Anchunda & Kaewurai, 2022). According to Kumduang (2019), grammar has long been central to language instruction. Although the concept of communicative language teaching affects the teaching of grammar, second and foreign language learners need to learn about the grammatical structures that form the basis of language learning. Grammar can help learners to improve their language ability as well as their ability to communicate. Grammar is an important part of learning English. According to Dickin & Woods, (1988) grammar is an integral part of language. When does a language occur, the grammar happened then and when using any language, it means that you already have knowledge of grammar.

From the above-mentioned importance of studying grammar is an important fundamental component of learning English because grammar helps to communicate successfully. From the observations in the English class of students in grade 8 found that most of English grammar learning achievements were quite low. In particular, the basic prerequisite is Tenses because most students do not have a good foundation in English. does not understand the basic structure of English grammar. Moreover, a learning management process that teachers use is not clear. There is no mental stimulation or comprehension for the students and there is no summation of knowledge or new ideas gained from each session. In addition, most of the students

were not involved in the teacher's learning management. As a result, students are bored with learning and lack knowledge and understanding of learning grammar.

The researcher sought ways to solve problems and improve learning achievements in English grammar by using grammar exercises. The use of exercises will allow students to practice themselves more. Exercises means a tool in the form of a document prepared or created to practice skills, abilities or potential in any field so that learners have more skills, abilities and potential according to the objectives of learning. Also, exercises are important part that helps students to increase achievement or skills. Although teaching grammar using grammar exercises made learners have higher learning achievements, the researcher saw that teaching grammar at present, teachers only focus on learning to memorize. That makes students are bored when studying in grammar lesson. Therefore, the researcher has come up with a way of learning management that is suitable for the students and is in line with learning for the 21st century, which can make the students get more achievement in grammar learning than using only grammar exercises. The researcher is interested in learning management for the 21st century in the form of MACRO Model, which is a learning management based on the concept teach less, learn more. MACRO model is divided into 5 steps as follows: 1.M means Motivation 2. A means Active Learning 3. C means Conclusion 4. R means Reporting 5. O means Obtain. All of these can be regarded as a teaching approach based on the MACRO Model, a teaching that is consistent with the development of education in the 21st century (Wannasean, 2017).

Research Objectives

1. To develop and assess the effectiveness of grammar exercises for grade 8 students

2. To compare students' learning achievement before and after using grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students.

3. To study students' satisfaction with the grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students.

Research Methodology

The study was conducted using three research and development steps as follows:

Step 1: The development and assessment of the effectiveness of grammar exercises for grade 8 students had the following steps:

1. Study documents, theories, principles and related research related to creating grammar exercises and study of content about English grammar on Present Simple Tense, Present Continuous tense, Past Simple Tense and Future Simple Tense.

2. Create English grammar exercises on 4 sets: Present Simple Tense, Present Continuous Tense, Past Simple Tense and Future Simple Tense. Within each set of grammar exercises consisted of an analysis of learning standards and indicators of grade 8 students, learning Objectives, instructions for teachers, instructions for using exercises for students, knowledge sheets and grammar exercises.

3. Validity and appropriateness are checked by experts using a 5-level rating scale.

4. The effectiveness and reliability check by conducting a pilot study with an individual testing (1:1) and small group testing (1:10).

Step 2: The comparison of students' learning achievement before and after using grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students consisted of 3 steps as follows:

1. English grammar learning instructional using grammar exercises with MACRO model learning for grade 8 students consisted of 4 lesson plans, totally 12 hours by using MACRO Model steps which are Motivation, Active Learning, Conclusion, Reporting and Obtain. Validity and appropriateness are checked by experts using a 5-level rating scale.

2. This study employed one – group pretest – posttest design.

3. A grammar achievement pre and post – test was multiple-choice type with 4 options, 30 questions. The tests had been checked by experts for relevance, understandability and validity. The test items were validated based on the Index of Item-Objective Congruence (IOC), and five experts were asked to assess the items. Each item was rated on a 3-point scale: +1=congruent, 0=not sure and -1 = Incongruent. The quality of the test was analyzed individually by considering the difficulty (p) and considering the discriminant.

Step 3: Studying students' satisfaction with grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students was done using a questionnaire. The questionnaire consisting of 12 items was used to assess students' satisfaction with

grammar exercises with Macro Model learning for grade 8. Participants were asked to rate their personal satisfaction level using a 1-5 level Likert rating scale ranging from strongly disagree to strongly agree.

Participants

The participants were 30 students from grade 8 in the second semester of 2019 academic year at Thungphothalepittaya school. They were selected by cluster random sampling.

Research instruments

The research instruments included: English grammar exercises with 6 components (an analysis of learning standards and indicators of grade 8 students, learning Objectives, instructions for teachers, instructions for using exercises for students, knowledge sheets and grammar exercises), evaluation forms (English grammar exercises evaluation form and lesson plan evaluation form), Macro Model learning lesson plans, a grammar achievement pre and post – test and students' satisfaction questionnaire.

Data analysis

1. The English grammar exercises were analyzed using an E_1/E_2 to find efficiency.
2. The t-test dependable was used to compare students' score of a grammar achievement between pre-and post-test.
3. The students' satisfaction questionnaire was analyzed by descriptive statistics (mean and standard deviation).

Research Findings

The results from the study were;

1. The result of the development and efficiency of English grammar exercises for grade 8 students

The result of English grammar exercises development revealed that the researcher has created 4 English grammar exercises on tenses, consisting of Present Simple Tense, Present Continuous Tense, Past Simple Tense and Future Simple Tense. All these exercises had 6 components which are analysis of learning standards and indicators of grade 8 students, learning objectives, instructions for teachers, instructions for using exercises for students, knowledge sheets and grammar

exercises. The results of the appropriateness assessment of the English grammar exercises by 3 experts were at the highest level ($\bar{x}$ = 4.56, S.D. = 0.43).

Table 1 The effectiveness of English grammar exercises for grade 8

English grammar exercises	Percentage of mean scores during the use of English grammar exercises (E_1)	Percentage of the average score of the post-test (E_2)
1. Present Simple Tense	83.75	84.67
2. Present Continuous Tense	84.75	
3. Past Simple Tense	81.51	
4. Future Simple Tense	84.25	
Average	**83.56**	
E1/E2	**83.56/84.67**	

Table 1 shows the effectiveness of English grammar exercises for grade 8 students was 83.56/84.67. The percentage of mean scores during the use of English grammar exercises (E_1) was 83.56 and the percentage of the average score of the post-test (E_2) was 84.67.

2. The result of students' learning achievement before and after using grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students

Table 2 Comparison of students' learning achievement before and after using grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students

Learning Achievement	Total	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	t	Sig.
Pre-test	30	14.97	3.25	8.10	15.66*	0.0000
Post-test	30	23.07	3.27			

From Table 2 the result of students' learning achievement revealed that the students' learning achievement for grade 8 after using grammar exercises with Macro model learning were significantly higher than before at the .05 level.

3. The result of studying students' satisfaction toward the grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students

Table 3 Students' satisfaction toward the grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students

Statements	$\bar{X}$	S.D.	Result
1. Teacher clearly states the learning objectives.	4.50	0.51	highest
2. Teacher gives students opportunities to ask questions and participate in activities.	4.77	0.43	highest
3. Teacher uses language that is clear and easy to understand.	4.57	0.63	highest
4. Teaching activities are consistent. appropriate to the content and appropriate to the time.	4.30	0.65	high
5. Teaching activities encourage students to become more interested in learning grammar.	4.63	0.56	highest
6. Teaching activities are diverse and allow students to do independently.	4.33	0.66	high
Statements	$\bar{X}$	**S.D.**	**Result**
7. Teaching activities can respond to the learning needs of students.	4.40	0.67	high
8. The activities in the grammar exercises encourage students to gain more knowledge and understanding.	4.60	0.56	highest
9. The contents in the grammar exercises are appropriate to the knowledge and abilities of the students.	4.53	0.63	highest
10. The grammar exercises are continuously sequenced, easy to understand.	4.67	0.48	highest

11. The achievement test corresponds to the content studied.	4.70	0.47	highest
12. The students improve their English grammar.	4.50	0.63	highest
Average total	**4.54**	**0.57**	**highest**

As shown in Table 3, the evaluation of using the grammar exercises with Macro Model learning monitors the progress towards the achievement of stated research objectives. The result of studying students' satisfaction toward the grammar exercises with Macro Model learning was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.57).

Research Discussion

1. The result of the development and efficiency of English grammar exercises for grade 8 students

The results of the appropriateness assessment of the English grammar exercises by experts were at the highest level ($\bar{X}$ = 4.64, S.D. = 0.35) and the effectiveness of grammar exercises for grade 8 students was 83.56/84.67, which was higher than the standard criterion of 80 /80 has been set. It shows that the researcher's systematic grammar exercises are effective that can be used to improve students' grammar learning achievement because the creation of this grammar exercises has gone through a process, development stage, the study of principles, the related documents and experts evaluate the suitability of the exercises to be used. In addition, the exercises were used to determine the effectiveness before being used with the sample. Moreover, the researcher analyzed the learning content, standards and indicators of the grade 8 in which grammar exercises helped teachers convey the content in the lesson. Grammar exercises also help students to review knowledge and understanding of the content they have learned and increase the skills. According to Soinak (2014) indicated that the exercises are easy to learn can make the students learn and understand the contents, gain more skills and be able to completely link previous knowledge with new knowledge. Furthermore, good exercises are important for teachers because it can help teachers manage their class well. The results were consistent with Satha (2018) on the topic "A comparison of learning achievements in English learned by using the English grammar exercises on Grammar in Context and normal teaching methods of grade 9 students" which

revealed the efficiency of English grammar exercises named “Grammar in Context” got 81.89/81.75 which was above the criteria 80/80.

2. The result of students’ learning achievement before and after using grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students

The result of students’ learning achievement revealed that the students’ learning achievement for grade 8 after using grammar exercises with Macro model learning were significantly higher than before at the .05 level. It was according to the assumptions set. It was shown that when students were managed to learn grammar by using grammar exercises with MACRO model learning, resulting in higher grammar learning achievement because the use of English grammar exercises could help students learn easier and increase the interest of the learners. The results were consistent with Wongsawat (2022) on the topic “The development of learning achievement with English exercises on the use of Present Perfect Tense by using active learning activities (Active Learning)” which revealed the efficiency of English grammar exercises named “Present Perfect Tense” by using Active Learning got 84.86/84.44 and the students' achievement scores for using the Present Perfect Tense after learning were significantly higher than before at the .05 level. In addition, the use of Macro Model learning combined with teaching using grammar exercises, it can encourage students to be more interested in learning. This shows that Macro Model learning management is a study that emphasizes learning management by focusing on the student and encourage learners to create new knowledge based on their interests, abilities and aptitudes. It also encourages students to learn and create knowledge by themselves that follows the 21st century learning model that focuses on students learning through thinking processes. This was consistent with Intarakosum (2021) on the topic “Development of literature achievement Klon Dok Sroy Rumpueng Nai PaachaBy MACRO model Learning and Group Processing forMatthayomsuksa 2 Students” which revealed the post-test of learning achievement of a literature work Klon Dok Sroy Rumpueng Nai Paacha was higher than pre-test achievement with statistical significance of .05 level.

3. The result of studying students’ satisfaction toward the grammar exercises with Macro Model learning for grade 8 students

The result of studying students’ satisfaction toward the grammar exercises with Macro Model learning was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.54, S.D. = 0.57 because teaching by using grammar exercises with MACRO model learning allows students to

understand more in learning grammar as teaching activities are diverse. Additionally, it allows students to do independently and respond to their learning needs. Moreover, the students were satisfied about the teachers giving students the opportunity to ask questions and participate in activities. This was consistent with Intarakosum (2021) on the topic "Development of literature achievement Klon Dok Sroy Rumpueng Nai PaachaBy MACRO model Learning and Group Processing forMatthayomsuksa 2 Students" which revealed the students' satisfaction towards MACRO model learning and group process-based learning management was at the high level.

Research Recommendations

Recommendations for Application

1. The teachers should study the principles and procedures for organizing the Macro Model learning activities in detail in order to effectively develop the learning management.

2. Teaching by using exercises with Macro Model learning has some steps that take some time. As a result, the teachers should explain and clarify in detail for students to understand and encourage students during activities when students are found to be lacking in interest or non-cooperation.

Recommendations for Future Research

1. Using Macro Model learning processes should be used with other learning activities in order to develop skills, abilities and learning achievement in English.

2. Teaching using exercises and Macro Model learning should be used to develop other skills in English and other levels in order to encourage students to have knowledge and competencies that are consistent with learning in the 21st century.

References

Anchunda, H. Y., & Kaewurai, W. (2022). *A development of a blended learning enhancement course based on grammar-translation and communicative language learning approaches to enhance pre-service teachers' English language competencies for university students in preparation for public service entrance examination in Thailand*. Kasetsart Journal of Social Sciences, 43(4), 957-968.

Dickin, P. M. Woods & E.G. (1988). *Some criteria for the development of communicative grammar tests*. TESOL Quarterly, 22 (December), 112-134.

Intarakosum, D. (2021) *Development of literature achievement Klon Dok Sroy Rumpueng Nai PaachaBy MACRO model Learning and Group Processing for Matthayomsuksa 2 Students*. Social Sciences Research and Academic Journal, 16(3), 161-173.

Kumduang, P., & Thienpermpool, P. (2019). *Teaching English Grammar Using Constructivism Theory for First Year Students*, Faculty of Engineering and Industrial Technology, Silpakorn University.

Ministry of Education. (2008). *The Basic Education Curriculum B.E. 2551 (A.D.2008)*. Bangkok: Kurusapa Ladprao Publishing.

Satha, A. (2018). *A comparison of learning achievements in English learned by using the English grammar exercises on Grammar in Context and normal teaching methods of grade 9 students*. Debsirin Khlong Sip Sam School, Pathum Thani.

Soinak, N. (2014). *The Development of Spelling Skill Drills on Initial Alphabet Words in the Thai Language Strand Prathom Suksa III Level*. Journal of Graduate School, Pitchayatat 9(2): Jul-Dec 2014.

Wannasian, D. (2017). *MACRO Model: Learning Management Model for the 21st Century*. Bangkok: Suan Dusit Rajabhat University.

Wongsawat, J. (2022) *The development of learning achievement with English exercises on the use of Present Perfect Tense by using active learning activities (Active Learning)*. Thawangpha school.

ทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในการกำหนดนโยบายโครงการคนละครึ่ง

The Attitude of The People to The Administration in Accordance with The Principles of Good Governance in The Formulation of The Project 50-50 Co-payment

พลอยไพลิน ต้นเจริญพงศ์[1] นัทนิชา โชติพิทยานนท์[2]
Ploypirin Tonjaleanpong, Natnicha Chotpittayanon

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในการกำหนดนโยบายโครงการคนละครึ่ง บทความวิชาการนี้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่า นโยบายสาธารณะเป็นนโยบายที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน เช่น นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ การกำหนดนโยบายจำเป็นที่จะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับหลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาล เอกชน และประชาชน เพื่อให้นโยบายมีความโปร่งใส ไม่ทุจริต และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของรัฐบาล หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ดังนั้นบทความวิชาการฉบับนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด

คำสำคัญ(Keywords): ทัศนคติของประชาชน; การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล; นโยบายโครงการคนละครึ่ง

Abstract

The purpose of this academic article is perceive the administration's policy of good governance in the context of project 50-50 co-payment. This academic paper

---

Received: 2023-04-07 **Revised:** 2023-06-29 **Accepted:** 2023-06-30

[1] คณะรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Public Administration, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: gimgim2803@gmail.com

[2] คณะรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Public Administration, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail: natnicha.ch@ssru.ac.th

investigates books, articles, and related research to demonstrate that public policy is a policy established by the government to address problems and meet the needs of the people, such as economic stimulus policies. Good governance must be considered alongside the formulation of policies by emphasizing participation from all sectors, including the government, the private sector, and the general public, the policy can be made transparent, anti-corruption, and traceable. This will impact the government's credibility. Six principles comprise good governance: the rule of law, morality, transparency, principles of participation, responsibility, and value principles. Therefore, this academic article will serve as a source of information for relevant agencies seeking to implement the study's findings. It is a guideline for work and development that is as much as possible in line with the demands of the people.
Keywords: the attitude of the people; good governance administration; formulation of the project 50-50 co-payment

บทนำ (Introduction)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค covid-19 ในประเทศไทยตั้งแต่ปลายพ.ศ. 2563 จนถึงปัจจุบันนั้น ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง เนื่องจากมาตรการการควบคุมโรค ไม่ว่าจะเป็นการลดการเดินทางเข้าออกพื้นที่ การปิดสนามบิน มาตรการการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล การปิดสถานบริการ สถานบันเทิง เป็นต้น ส่งผลให้เศรษฐกิจหยุดชะงัก ซึ่งธุรกิจที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ ร้านอาหารและภัตราการ โรงแรม สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ รวมถึงการผลิตในอุตสาหกรรม ซึ่งมีธุรกิจจำนวนมากที่ต้องปิดกิจการ แม้ว่าในปัจจุบันมาตรการต่างๆ ได้มีการผ่อนปรนมากขึ้น แต่ความเป็นอยู่ของประชาชนยังได้รับผลกระทบอยู่ไม่น้อย (วิกานดา วรรณวิเศษ, 2564) ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจหลายโครงการ ได้แก่ โครงการเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการชิมช้อปใช้ โครงการคนละครึ่ง โครงการช้อปดีมีคืน โครงการเราไม่ทิ้งกัน โครงการเราเที่ยวด้วยกัน โครงการเราชนะ และโครงการ ม.33 เรารักกัน

นโยบายโครงการคนละครึ่ง มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นการจับจ่ายใช้สอยภายในประเทศ ลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชน และช่วยเพิ่มสภาพคล่องให้ร้านค้ารายย่อย เป็นการสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทยในองค์รวม โดยรัฐบาลจะช่วยออกค่าใช้จ่ายในการซื้ออาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าทั่วไปให้กับประชาชนร้อยละ 50 ไม่เกินวันละ 150 บาท หรือ 800 บาท ตลอดโครงการ ปัจจุบันโครงการคนละครึ่งมีจำนวนทั้งหมด 5 เฟส โดยยังคงมีมาตรการและเป้าหมายเดิมในการช่วยลดภาระให้กับประชาชน นอกจากนี้ในประเทศอังกฤษก็มีแนวคิดกระตุ้นเศรษฐกิจในลักษณะเดียวกับโครงการคนละครึ่ง โดยใช้ชื่อว่า Eat Out to Help Out Scheme ซึ่ง

รัฐบาลได้ให้ส่วนลดร้อยละ 50 สำหรับอาหารหรือเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ สำหรับค่าอาหารที่รับประทานที่ร้าน (สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง, 2563)

นโยบายสาธารณะ (Public Policy) เป็นแนวทางที่รัฐบาล หรือสถาบันกำหนดขึ้น และอาจทำออกมาในรูปแบบโครงการ แผนการ เพื่อเป็นหนทางชี้นำให้เกิดการปฏิบัติต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางที่ตั้งใจไว้เพื่อแก้ปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ขึ้นอยู่กับว่าอยากให้เกิดขึ้นและมีผลต่อกลุ่มเป้าหมายใดบ้าง โดยนโยบายสาธารณะมักจะปรากฏตามการหาเสียงเลือกตั้ง การแถลงนโยบายของรัฐบาลที่เหมือนเป็นการแจ้งให้ประชาชนทราบว่า รัฐบาลมีแนวทางจัดการประเด็นต่างๆ อย่างไร (พิมนารา อินต๊ะประเสริฐ 2564) ศุภชัย ยาวะประภาษ (2552) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กิจกรรมทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นระดับใดในหน่วยงานใด ล้วนกำเนิดมาจากความคิดอันเป็นกรอบนำทางว่าควรจะทำอะไรเมื่อใด ที่ไหน โดยใคร และอย่างไร เมื่อไม่มีแนวโน้มที่ชัดเจนในการลงมือทำ ก็ไม่สามารถกำหนดความคิดขึ้นมาได้ เมื่อมีความชัดเจนจึงจะสามารถวางแผนและลงมือทำได้ แล้วจึงพัฒนายิ่งขึ้นเพื่อให้รัฐบาลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ Datye & Mishra (1984) ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะไว้ว่า การที่รัฐปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ โดยหากเมื่อรัฐปฏิบัติจะรวมการปฏิบัติทุอย่างของรัฐ ส่วนสิ่งที่รัฐไม่ปฏิบัติถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะด้วยเหมือนกัน เช่น เมื่อรัฐบาลบางประเทศยกเลิกการอุดหนุนภาษีน้ำมัน ก็เท่ากับว่ารัฐบาลประเทศนั้นไม่จ่ายเงินอุดหนุนภาษีน้ำมันอีกต่อไป ประชาชนในประเทศจะต้องเป็นผู้จ่ายภาษีน้ำมันเองทั้งหมด

ซึ่งนโยบายสาธารณะมีความสำคัญ ดังนี้ ฝ่ายรัฐบาล ถ้านโยบายที่รัฐบาลกำหนดขึ้นสอดคล้องตามความต้องการของประชาชนจะทำให้รัฐบาลได้รับความศรัทธาเชื่อถือและเป็นที่นิยมชมชอบ ในส่วนของข้าราชการ ถ้านโยบายเป็นรูปธรรมหรือเฉพาะเจาะจงปฏิบัติได้และสามารถวัดผลได้ก็จะช่วยให้ข้าราชการที่นำนโยบายไปปฏิบัติมีความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ได้ง่าย และฝ่ายประชาชน นโยบายของพรรคการเมืองทำให้ประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกผู้สมัคร/พรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น หนึ่งในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะคือการประเมินผลนโยบายว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากน้อยเพียงใด โดยนโยบายสาธารณะมี 7 ประเภท ดังนี้

1. นโยบายมุ่งเน้นขอบเขตเฉพาะด้าน และนโยบายที่มุ่งเน้นสถาบันกำหนดนโยบาย

1.1 นโยบายมุ่งเน้นขอบเขตเฉพาะด้าน เช่น นโยบายด้านการเมือง นโยบายด้านการบริหาร นโยบายด้านเศรษฐกิจ นโยบายด้านสังคม

1.2 นโยบายมุ่งเน้นสถาบันที่กำหนดนโยบาย สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ

2. นโยบายมุ่งเน้นเนื้อหาสาระและนโยบายมุ่งเน้นขั้นตอนการปฏิบัติ

2.1 นโยบายมุ่งเน้นสาระ หมายถึง รัฐบาลมีประสงค์ที่จะทำอะไร เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน สิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจอาจก่อให้เกิดผประโยชน์หรือต้นทุนต่อประชาชน

หรืออาจทำให้ประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้เปรียบหรือเสียเปรียบ เช่น นโยบายการสร้างทางด่วนในเขตกรุงเทพหรือปริมณฑล นโยบายสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ เป็นต้น

2.2 นโยบายมุ่งเน้นขั้นตอนการปฏิบัติ ลักษณะ จะเกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินนโยบายว่าจะดำเนินการอย่างไร และใครเป็นผู้ดำเนินการดังนั้นนโยบายนี้จะครอบคลุมองค์กรที่จะต้องรับผิดชอบการบังคับใช้นโยบาย เช่น นโยบายส่องเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม โดยมีคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ

3. นโยบายมุ่งเน้นการควบคุมโดยรัฐและนโยบายมุ่งเน้นการควบคุมตนเอง

3.1 นโยบายมุ่งเน้นการควบคุมโดยรัฐ ลักษณะนโยบายประเภทนี้มุ่งเน้นกำหนดข้อจำกัดเกี่ยวกับพฤติกรรมของปัจเจก บุคคลซึ่งเป็นการลดเสรีภาพหรือการใช้ดุลยพินิจที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของผู้ถูกควบคุม เช่น นโยบายควบคุมอาวุธปืน วัตถุระเบิด นโยบายควบคุมการพนัน นโยบายลดอุบัติเหตุจากการขับขี่รถจักรยานยนต์

3.2 นโยบายมุ่งเน้นการควบคุมกำกับตนเอง มีลักษณะคล้ายคลึงกับนโยบายเน้นการควบคุมโดยรัฐ แต่แตกต่างกันคือ มีลักษณะของการส่งเสริม การป้องกันผลประโยชน์ และความรับผิดชอบของกลุ่มตน เช่น พ.ร.บ. วิชาชีพเภสัชกรรม พ.ร.บ. ทนายความ

4. นโยบายมุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์ และนโยบายมุ่งเน้นการกระจายความเป็นธรรม

4.1 นโยบายมุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์ การจำแนกโดยการใช้เกณฑ์การรับผลประโยชน์จากนโยบายของรัฐ เป็นนโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรบริการหรือผลประโยชน์ให้กับประชาชนบางส่วนอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งผู้รับผลประโยชน์อาจเป็น ปัจเจกบุคคล กลุ่มคน องค์กร เช่น นโยบายการแก้ปัญหาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

4.2 นโยบายมุ่งเน้นการกระจายความเป็นธรรม เป็นความพยายามของรัฐที่จะจัดสรรความมั่นคง รายได้ ทรัพย์สินและสิทธิต่างๆ ให้แก่ประชาชนอย่างเป็นธรรม เช่น นโยบายการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

5. นโยบายมุ่งเน้นเชิงวัตถุ และนโยบายมุ่งเน้นเชิงสัญลักษณ์

5.1 นโยบายมุ่งเน้นเชิงวัตถุ เกิดขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการจัดหาทรัพยากรหรืออำนาจที่จะให้ประโยชน์แก่บุคคล กลุ่มต่างๆ เช่น นโยบายช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย นโยบายปรับปรุงชุมชนแออัด

5.2 นโยบายมุ่งเน้นเชิงสัญลักษณ์ เป็นลักษณะของนโยบายที่ตรงกันข้ามกับนโยบายมุ่งเน้นเชิงวัตถุคือ เป็นนโยบายที่มุ่งเน้นเสริมสร้างคุณค่าทางจิตใจให้แก่ประชาชน เช่น นโยบายรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม นโยบายส่งเสริมเอกลักษณ์ไทย

6. นโยบายมุ่งเน้นลักษณะเสรีนิยมและนโยบายมุ่งเน้นลักษณะอนุรักษ์นิยม

6.1 นโยบายมุ่งเน้นลักษณะเสรีนิยม เป็นนโยบายที่เกิดจากการผลักดันของกลุ่มความคิดก้าวหน้าที่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสมัยใหม่ที่

มุ่งเน้นความเสมอภาค เช่น นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ นโยบายการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น

6.2 นโยบายมุ่งเน้นลักษณะอนุรักษ์นิยม แนวความคิดกลุ่มนี้จะอยู่ในกลุ่มชนชั้นของสังคมกลุ่มความคิดเหล่านี้จะเห็นว่า สิ่งที่ดำรงอยู่นั้นดีอยู่แล้วทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขควรทำแบบค่อยเป็นค่อยไป รักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ เช่น นโยบายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจเพื่อผูกขาดการผลิตสินค้าและบริการ

7. นโยบายมุ่งเน้นลักษณะสินค้าสาธารณะ และนโยบายมุ่งเน้นลักษณะสินค้าเอกชน

7.1 นโยบายมุ่งเน้นลักษณะสินค้าสาธารณะ คือ การกำหนดสินค้าที่ไม่สามารถแยกกลุ่มผู้รับผลประโยชน์ออกจากนโยบายได้ เมื่อรัฐจัดสรรสินค้านั้นแล้วประโยชน์จะตกอยู่กับประชาชนทุกคนไม่จำกัดบุคคล กลุ่ม เช่น นโยบายป้องกันประเทศ นโยบายควบคุมจราจร

7.2 นโยบายมุ่งเน้นลักษณะสินค้าเอกชน สินค้าเอกชนสามารถแยกกลุ่มผู้รับผลประโยชน์ออกเป็นหน่วยย่อย ๆ ได้และสามารถเก็บค่าใช้จ่ายอันเนื่องจากผู้ได้รับผลประโยชน์ได้โดยตรง เช่น การเก็บขยะของเทศบาล (สุปราณี เพชรน้อย, 2553)

การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) เป็นการวัดระดับความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบายหรือโครงการ ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าและปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายไปใช้ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายหรือโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ จุดมุ่งหมายของการประเมินผลโครงการมี ดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิกการประเมินผลเป็นตัวชี้วัดในการกำหนดว่าโครงการนั้นๆ ควรถูกยกเลิกหรือควรให้การสนับสนุนโครงการให้ดำเนินต่อไป รวมไปถึงอาจจะมีโครงการอื่นต่อยอดโครงการใหม่ๆที่ยังเป็นเพียงแผนร่างซึ่งอาจจะไม่ประสบความสำเร็จหรือผิดพลาดได้ง่าย เมื่อโครงการผิดพลาดหรือไม่ประสบความสำเร็จ ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้บริหารไร้ความสามารถทั้งหมด ดังนั้น หากประเมินโครงการแล้วเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้ก็ควรให้การสนับสนุนโครงการต่อ แต่หากประเมินผลแล้วไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ควรยกเลิก

2. เพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการว่าเป็นไปตามที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

3. เพื่อปรับปรุงงาน หากการนำโครงการไปปฏิบัติแล้วพบว่าบางโครงการไม่ได้เสียทั้งหมดแต่ก็ไม่ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ ควรนำโครงการนั้นมาปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยพิจารณาว่าโครงการนั้นบกพร่องเรื่องใด

4. เพื่อศึกษาทางเลือก โดยปกติในการนำโครงการไปปฏิบัตินั้นผู้บริหารโครงการจะพยายามแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกอย่างน้อย 2 ทางเลือก ดังนั้นการประเมินผลจะเป็นการเปรียบเทียบทางเลือกก่อนที่จะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดปฏิบัติ เพื่อลดความเสี่ยงให้น้อยที่สุด

5. เพื่อขยายในการนำโครงการไปปฏิบัติ ถ้าไม่มีการติดตามและประเมินโครงการอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้ไม่ทราบถึงความสำเร็จของโครงการ แต่หากมีการประเมินโครงการอย่าง

สม่ำเสมอ ผลปรากฏว่าโครงการนั้นบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ ก็ควรขยายผลโครงการนั้นต่อไปแต่การขยายผลนั้นมิได้หมายความว่าจะขยายไปได้ทุกพื้นที่การขยายผลต้องคำนึงถึงมิติของประชากร เวลา สถานที่ สถานการณ์ต่างๆ ทัศนคติมีรากฐานมากจากระบบความเชื่อ และระบบความเชื่อถูกเลือกโดยความคิดเชิงตรรกะ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่เราจะตัดสินใจอย่างมีสติเพื่อเปลี่ยนแปลง จิตใจของเราสามารถควบคุมสิ่งที่เราเชื่อได้อย่างสมบูรณ์ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2542) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งผู้บริโภคเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต โดยใช้เป็นตัวเชื่อมระหว่างความคิดและพฤติกรรม นักการตลาดนิยมใช้ในการโฆษณาเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ เสริมแรงและ (หรือ) เปลี่ยนทัศนคติ นอกจากนี้ Schiffman & Kanuk (1994) ยังได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า คือ การเรียนรู้ด้วยความโน้มเอียงเพื่อให้เกิดการกระทำที่เป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ต้องการ ความพึงพอใจหรือไม่พึงใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรืออาจหมายถึงการที่บุคคลกระทำการแสดงออกมาให้เห็นว่ามีความเอนเอียง พึงใจหรือไม่ พึงใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น ชื่อผลิตภัณฑ์ สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ บุคลากร เป็นต้น เนื่องจากเป็นผลของกระบวนการทางจิตวิทยา จึงไม่สามารถตัดสินได้โดยตรง แต่ต้องอาศัยการแสดงออกของบุคคล Gibson (2000) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นแนวโน้มการเรียนรู้ที่ประเมินสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ซึ่งอาจรวมถึงการประเมินบุคคล ประเด็น วัตถุ หรือเหตุการณ์ การเชประเมินดังกล่าวมักจะเป็นทางบวกหรือทางลบ แต่บางครั้งก็ไม่แน่นอนเช่นกัน มีลักษณะที่แตกต่างกันหลายอย่างที่ประกอบกันเป็นทัศนคติ ทัศนคติ 3 องค์ประกอบ มีดังนี้

1. ความรู้สึก (Affective) องค์ประกอบด้านอารมณ์หรือความรู้สึก คือวัตถุ บุคคล ปัญหาหรือเหตุการณ์ทำให้คุณรู้สึกอย่างไร

2. ความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive) องค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจของทัศนคติจะประกอบด้วยความเชื่อ ความคิด และคุณลักษณะที่เราจะเชื่อมโยงกับวัตถุ เป็นส่วนความคิดเห็นหรือความเชื่อของทัศนคติ หมายถึงส่วนหนึ่งของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับความรู้ทั่วไปของบุคคลโดยทั่วไปแล้วสิ่งเหล่านี้จะปรากฏให้เห็นโดยทั่วไปหรือเหมารวม เช่น เด็กทุกคนน่ารัก การสูบบุหรี่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นต้น

3. พฤติกรรม (Behavioral) องค์ประกอบด้านความรู้ พฤติกรรมของทัศนคติ หมายถึงองค์ประกอบพฤติกรรมของทัศนคติประกอบด้วยแนวโน้มบุคคลที่จะประพฤติตนในลักษณะเฉพาะต่อวัตถุ หมายถึงส่วนหนึ่งของทัศนคติที่สะท้อนถึงความตั้งใจของบุคคลในระยะสั้นหรือยาว เช่น ทัศนคติเชิงพฤติกรรม

ประเภทของทัศนคติ Walter (1978) ได้กล่าวว่า สามารถแบ่งประเภททัศนคติได้ทั้งหมด 5 ประเภท ดังนี้

1. ความเชื่อ คือ สิ่งที่ยอมรับ ถือว่าเป็นความจริง หรือถือเป็นความคิดเห็น ความเชื่อคือสิ่งที่เราเชื่อว่าเป็นความจริงโดยไม่คำนึงถึงหลักฐาน เป็นข้อสันนิษฐานที่เราตั้งขึ้นเกี่ยวกับโลก มีอิทธิพลต่อความคิด พฤติกรรม และทัศนคติของเราในรูปแบบที่สำคัญ

2. ความคิดเห็น คือ ความโน้มเอียงก็ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความแน่นอนซึ่งความคิดเห็นนั้นอาจเป็นข้อเท็จจริงบางอย่างก็ได้ แต่ข้อเท็จจริงนั้นเป็นเพียงข้อสรุปของคำแนะนำที่ผู้บริโภคแสดงออก ความคิดเห็นมักจะเกี่ยวข้องกับคำถามในปัจจุบันและง่ายที่จะเปลี่ยนแปลง

3. ความรู้สึก คือ แนวโน้มเอียงซึ่งมีพื้นฐานมากจากอารมณ์ โดยธรรมชาติ โดยอารมณ์สามารถมีลักษณะถาวรและมีสมมติฐานลึกแต่ความรู้สึกไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่สนับสนุนโดยข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง

4. ความโอนเอียง คือ รูปแบบบางส่วนของทัศนคติเมื่อผู้บริโภคอยู่ในสภาวะที่ตัดสินใจไม่ได้

5. ความมีอคติ คือ ความเชื่อทางจิตใจที่ทำให้เกิดอคติหรือความเสียหายในทางตรงกันข้ามกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่ ผู้บริโภคอาจมีความรู้สึกหรือความคิดเห็นหรือความเชื่อที่เป็นอคติก็ได้

โครงการคนละครึ่ง เป็นหนึ่งในนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระตุ้นการจับจ่ายใช้สอยภายในประเทศ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับฐานราก โยการลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในส่วนของค่าอาหาร เครื่องดื่ม และสินค้าทั่วไป ยกเว้นสลากกินแบ่ง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ และบริการต่างๆ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มอุปสงค์การบริโภคภายในประเทศ ส่งผลให้ผู้ประกอบการรายย่อย โดยเฉพาะกลุ่มหาบเร่ แผงลอย ให้มีรายได้จากการขายสินค้า ในโครงการนี้รัฐบาลได้เข้ามาดำเนินการอุดหนุนการจับจ่ายใช้สอย ในลักษณะ Co-pay หรือร่วมจ่าย รัฐบาลจะช่วยจ่ายร้อยละ 50 ของมูลค่าสินค้าในขณะที่ผู้ได้รับสิทธิจ่ายเพิ่มอีกร้อยละ 50 โดยสามารถใช้สิทธิ์ผ่านแอปพลิเคชัน ไม่เกินวันละ 150 บาท หรือ 800 บาท ตลอดโครงการ ระยะเวลาการดำเนินในเฟสที่ 1 อยู่ในช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2563 เฟสที่ 2 ช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม 2564 เฟสที่ 3 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2564 เฟสที่ 4 เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2565 และเฟสที่ 5 เดือนกันยายน – ตุลาคม 2565 การดำเนินการโครงการตั้งแต่เฟสที่ 1 จนถึงปัจจุบันใช้เงินไปแล้ว 234,500 ล้านบาท ข้อกำหนดของโครงการนี้ คือ ประชาชนผู้ที่มีสัญชาติไทย มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีบัตรประจำตัวประชาชน ลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์จำนวนไม่เกิน 10 ล้านคน โดยผู้ได้รับสิทธิ์ต้องยืนยันตัวตนผ่าน g-Wallet แอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” อีกขั้นตอนหนึ่งจึงจะสามารถใช้จ่ายกับร้านที่ติดตั้งแอปพลิเคชัน “ถุงเงิน” ที่เข้าร่วมโครงการเพื่อรับสิทธิ์ กระทรวงการคลังคาดหวังว่าโครงการนี้จะเพิ่มกำลังซื้อให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐและโครงการคนละครึ่ง จะช่วยลดค่าครองชีให้แก่ประชานที่มีรายได้น้อย และรักษากำลังซื้อในระบบเศรษฐกิจ จากการเติมเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ 81,000 ล้านบาท ครอบคลุมประชาชน 24 ล้านคน นายพรชัย ฐีระเวช ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ในฐานะโฆษกกระทรวงการต่างประเทศ เปิดเผยว่าโครงการคนละครึ่งมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก (A) โดยทำการประเมินด้วยแบบจำลองทางสถิติประกอบกับเกณฑ์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสอดคล้องและความเชื่อมโยง ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านผลกระทบ และด้ายความยั่งยืน (PPTV Online, 2565)

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักการบริการแนวใหม่ เป็นหลักการทำงานซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้ว จะเกิดความเชื่อมั่นว่าจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยถวิล มาตรเลี่ยม (2544 : 12) ได้

ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล ทำหน้าที่เป็นระบบ เป็นทิศทาง และเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นขอบเขตการทำงานที่สัมพันธ์กันระหว่างภาคเศรษฐกิจ ภาคสังคม และภาคการเมือง โดยมุ่งเน้นที่จะให้ทุกภาคส่วนมีความร่วมมือกันอย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปโดยตลอด เพื่อให้สามารถกระจายความเท่าเทียมในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม มีความมั่นคง มีรากฐาน มีวิธีดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสม มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะนำพาประเทศให้เจริญอย่างมั่นคง อาจจะมีการเรียกที่แตกต่างกันออกไป เช่น ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ สุประศาสนการ ประชารัฐ การปกครองที่ดี การบริหารจัดการที่ดี นอกจากนี้ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชนี ภู่ตระกูล (2544) ยังได้ให้ความหมายไว้ว่าธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการทั้งหมดของการปกครอง สถานบันกระบวนการ และแนวทางปฏิบัติซึ่งประเด็นที่เป็นข้อกังวลร่วมกันได้รับการตัดสินและควบคุม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มีการพึ่งการอาศัยกันนำไปสู่การเกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ทำให้สังคมเป็นไปอย่างปกติสุข อำนาจถูกใช้ในการส่งเสริมประเทศให้เจริญก้าวหน้า การส่งเสริมให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาลนั้น มาจากความร่วมมือของทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม โดยบทบาทหน้าที่ของรัฐที่สำคัญ คือ รู้ในขอบเขตการบริการของรัฐแก่ประชาชน การปฏิรูปธรรมาภิบาลทำให้สิทธิมนุษยชนก้าวหน้าขึ้นเมื่อปรับปรุงขีดความสามารถขอรัฐในการปฏิบัติตามความรับผิดชอบในการจัดหาสินค้าสาธารณะซึ่งจำเป็นต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนหลายประการ เช่น สิทธิในการศึกษา สุขภาพและอาหาร ความคิดริเริ่มในการปฏิรูปอาจรวมถึงกลไกของความรับผิดชอบและความโปร่งใส เครื่องมือนโยบายที่ละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรม เพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงบริการและยอมรับได้ และเส้นทางสำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความถูกต้องตามกฎหมาย การเข้าถึงความรู้ ข้อมูลและการศึกษา การเพิ่มอำนาจทางการเมืองของประชาชน ความเสมอภาค ความยั่งยืน ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ส่วนบทบาทของภาคเอกชนและบทบาทของประชาสังคม ที่มีต่อการสร้างธรรมาภิบาล คือการรวมตัวกันของสาธารณชนในการต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ โดยรัฐควรมีการหามาตรการที่จะกระตุ้นให้เกิดเป็นต้น หลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาลในองค์กรตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 หลักการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) คือ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ รวมถึงการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม การไม่เอาแต่ตนพอใจ การเคารพสิทธิของผู้อื่น

2. หลักคุณธรรม (Morality) คือการปฏิบัติตนอยู่ในความถูกต้องดีงาม สอดคล้องกับระเบียบ แบบแผน กฎหมาย ปฏิบัติตนอย่างสุจริต ถือเอาความสัตย์เป็นกรอบการกระทำ โดยรวมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกภายนอกหรือภายในความคิด เมื่อนำมาใช้กับธุรกิจ จะต้องมีจริยธรรม เช่น ไม่หลีกเลี่ยงภาษี ไม่โกหกผู้บริโภค ไม่จำหน่ายสินค้าผิดกฎหมาย ให้บริการอย่างเท่าเทียม ไม่เกี่ยงความรับผิดชอบ ไม่หาประโยชน์เข้าตน ยอมรับความผิดพลาดและพยายามปรับปรุงแก้ไข

3. หลักความโปร่งใส (Accountability) คือ ทุกสิ่งต้องสามารถตรวจสอบได้ เป็นไปตามความเหมาะสมและตามหลักปฏิบัติ รวมทั้งต้องสร้างความเชื่อมั่นระหว่างกัน มรการสื่อสารกันอย่างซื่อสัตย์ รวดเร็ว ไม่ให้เกิดความล่าช้า ในฐานะผู้บริหารคือการยอมรับเป็นผู้รับผิดชอบ สื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สามารถอธิบายเหตุผลถึงสิ่งที่ตนตัดสินใจลงมือ เมื่อถูกซักถามก็สมารถโต้ตอบได้โดยไม่ติดขัด ไม่ว่าจะเป็นที่ไหนหรือเมื่อไหร่ก็ตาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ การไม่ยึดอำนาจตัดสินใจไว้ที่ตนเพียงคนเดียว โดยให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดง ความคิดเห็น เพื่อนำความคิดเห็นเหล่านี้มาใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน กรอบการดำเนินงาน หรืออื่นๆ ซึ่งการให้บุคลากรมีส่วนร่วมนี้จะสามารถได้รับฟังข้อเสนอแนะที่แตกต่างกันไป ทั้งยังสามารถตอบสนองความต้องการได้มีที่สุด ในส่วนของการบริหารองค์กร ผู้มีส่วนร่วมการตัดสินใจอาจเป็นคณะกรรมการ เพื่อให้สามารถเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) คือ ความรับผิดชอบในความประพฤติของตน ความรับผิดชอบต่องานที่รับมอบหมาย และรู้ในสิทธิและหน้าที่ของตน

6. หลักความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness or Economy) คือ การก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รู้จักใช้จ่ายอย่างดี ไม่ใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ในการบริการธุรกิจ เช่น การใช้วัสดุให้คุ้มที่สุด เพื่อประหยัดทุน และยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากร การเลือกวัสดุอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสม

หลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ. 2540 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ และต่อมาได้มีการปรับปรุงเป็น 10 ประการ ดังนี้

1. หลักการตอบสนอง (Responsiveness) คือ ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ ดำเนินการแล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่น รวมถึงตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีคามแตกต่าง

2. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) คือ ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงปฏิบัติงานให้ดีอย่างต่อเนื่อง

3. หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า (Efficiency/Value for money) คือ ในการปฏิบัติราชาการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ

ส่วนรวม ทั้งนี้ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวก และลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น

4. หลักความเสมอภาค (Equity) คือ ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบนม และอื่นๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

5. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) คือ การหาข้อตกลงทั่วไปในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเป็นความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

6. หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ (Accountability) คือในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมรการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใดๆ ที่อาจเกิดขึ้น

7. หลักเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) คือ ในการปฏิบัติราชาการจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีความจำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชากร ได้รับทราบอย่าสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

8. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการถ่ายโอนบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม

9. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ปัญหา ร่วมในกระบวนการการตัดสินใจและดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นสำคัญ

10. หลักนิติธรรม (Rule of Law) คือ ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีถาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่างๆ

ความสำคัญของธรรมาภิบาล มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้ บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี้ (2544) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาล มีความสำคัญในการจะช่วยให้ระบบของรัฐมีความยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งนำไปสู่การลดปัญหาการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของบ้านเมืองได้ ประพัฒน์ โพธิวรคุณ (2544) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของธรรมาภิบาลเป็นมาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ความสำคัญของธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานภาครัฐมีหลายมิติดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรในภาครัฐมีเป้าหมายอยู่ที่การยึดประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติ ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการบริหารภาครัฐอย่างจริงจังมากขึ้นโดยมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความรวดเร็ว และประหยัดเวลาทั้งเวลาและงบประมาณมีความคุ้มค่ามากขึ้นซึ่งวัดได้จากความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ

2. ช่วยส่งเสริมให้บุคลากรภาครัฐให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานมากกว่าการทำเสร็จ เหมือนที่เคยผ่านมาในอดีตการให้ความสำคัญกับผลสำเร็จหรือผลงานทำให้มีความคุ้มค่ามากขึ้นโดยมีการประเมินผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น มีตัวชี้วัดที่ถูกกำหนดไว้ก่อนการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพึงพอใจของประชาชนนับเป็นตัวประเมินที่สำคัญ

3. ช่วยให้ระบบการบริหารภาครัฐมีความโปร่งใสตรวจสอบได้มากขึ้นโดยมีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบของภาครัฐให้รัดกุมและเปิดเผยต่อสาธารณะให้รับรู้กันทั่วไป เช่น การมีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของภาครัฐ การมีกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามฮั้วประมูลงานของภาครัฐ เป็นต้น รวมถึงมีองค์กรอิสระในการกำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติงานของภาครัฐ เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น

กระบวนการออกแบบนโยบายที่มีธรรมาภิบาล จะต้องมีความชัดเจนว่าปัญหาคืออะไร ต้องแก้ปัญหาอย่างไร และเพื่อใคร ดังนั้น การออกแบบต้องมีกลุ่มเป้าหมายชัดเจนจึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้นโยบายสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และเนื่องจากนโยบายอาจมีผลต่อกลุ่มอื่นๆ จึงอาจต้องเปิดโอกาสให้กลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมหรือรับฟังผลกระทบทางลบจากนโยบาย เพื่อออกแบบการบรรเทาและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบโดยเร็ว การมีส่วนร่วมไม่ได้หมายถึงการเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาประชุมเท่านั้น แต่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรต้องมีโอกาสในการร่วมคิดร่วมทำ ให้ความร่วมมือ และแสดงความคิดเห็นหรือความพึงพอใจต่อผลการทำงานภาครัฐได้

บทสรุป (Conclusion)

จากการศึกษาค้นคว้า จากหนังสือ บทความ งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่านโยบายสาธารณะเป็นแนวทางที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหา หรือตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นโยบายสาธารณะยังรวมถึงสิ่งอื่นๆ ที่รัฐบาลไม่สามารถปฏิบัติได้ด้วยเช่นกัน อาจมีสามารถเหตุมาก

จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะได้รับผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินนโยบาย การกำหนดนโยบายจำเป็นที่จะต้องพิจารณาจากปัญหาทั่วไป ปัญหาสังคม และข้อเสนอแนะของสังคม เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมที่สุด พิจารณาให้รอบด้าน โดยควบคู่ไปกับหลักจริยธรรม คุณธรรม และหลักธรรมาภิบาล หลังจากที่ได้มีการดำเนินการตามนโยบายแล้วต้องมีการประเมินนโยบาย เพื่อเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของนโยบาย ติดตามความก้าวหน้าของนโยบาย ซึ่งนำไปสู่การพัฒนานโยบายหรือโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนมากที่สุด นโยบายโครงการคนละครึ่งเป็นนโยบายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจที่ช่วงที่ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรค Covid 19 ซึ่งนโยบายที่เป็นรูปธรรม ตอบสนองต่อชนชั้นฐานราก กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ทำให้ประชาชนมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจฟื้นฟู มีเงินหมุนเวียนภายในประเทศ และยังเป็นการกระจายรายได้สู่ร้านค้าขนาดเล็ก แผงลอย นโยบายโครงการคนละครึ่งเป็นนโยบายที่ประชาชนประชาชนให้ความสนใจเป็นอย่างมากมีการดำเนินการต่อเนื่องจำนวน 5 เฟส แม้จะเป็นนโยบายที่มีข้อจำกัดหลายประการแต่ก็ยังถือว่านโยบายโครงการคนละครึ่งเป็นนโยบายที่ประสบผลสำเร็จ เห็นได้จากการประเมินโครงการซึ่งได้คะแนนประเมินในระดับดีมาก และมีความโปร่งใส ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลการบริหารงานของภาครัฐ ในด้านของความชัดเจนในการแก้ปัญหา มีการออกแบบกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนตอบสนองความต้องการของประชาชน มีการปรับปรุง พัฒนาโครงการ และสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วมโดยการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากประชาชน มีการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นนโยบายที่มีความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูล สามารถตรวจสอบได้ มีการประเมินผลโครงการ ซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการบริหารงานของรัฐบาล และถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความน่าเชื่อถือของรัฐบาล

เอกสารอ้างอิง (References)

ถวิล มาตรเลี่ยม. (2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ. (2546). รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภบาล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

ประพัฒน์ โพธิวรคุณ. (2544). หลักในหัวข้อปัญญาพันธุ์เมืองและสังคมที่ดี นครปฐม: สถาบันพัฒนาพัฒนา.

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และ รัชนีภู่ ตระกูล. (2549). ธรรมาภิบาล (Good Governance) กับสังคมไทย.กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

พิมพ์นารา อินต๊ะประเสริฐ. (2564). ป่าในเมือง โครงสร้างพื้นฐานใหม่เพื่อสุขภาพของคนเมืองใหญ่. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.sdgmove.com/2021/04/13/sdg-insights-urban-forest/. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2565

วิกานดา วรรณวิเศษ. (2564). ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). เอกสารวิชาการ สำนักวิชาการ. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2552). นโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 8. : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง. (2563). โครงการคนละครึ่ง. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง.

สุปราณี เพชรน้อย. (2553). องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.gotoknow.org/posts/399158. สืบค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2565.

Datye, K. & Mishra, S. (1984). Compatibility of Dye Mixtures. Journal of the Society of Dyers and Colourists, 100(11), 334-339.

Gibson, J. L. (2000). Organizations Behavior (7th ed.). Boston: Irwin.

PPTY Online. (2565). โครงการคนละครึ่ง ได้ประเมินโครงการ ระดับ “ดีมาก (A)”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88/181664. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2566.

Schiffman, L. G., & Kanuk, L. L. (1994). Consumer behavior. (5th ed.). Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall.

Walters. (1978). Adaptive Management of Renewable Resources. New York: Mc Graw - Hill.

แรงจูงใจต่อการไปทำงานบนเรือสำราญระดับโลก
Motivation to Work on A Cruise Ship of the World

วรวลัญช์ ธนัชปิยะธันย์[1] ชญาณิศา วงษ์พันธุ์[2] ศราวุธ ทองแท้[3]
Voravarund Dhnachpiyathund, Chayanisa Wongphan, Sarawut Thongthae

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้ มุ่งนำเสนอเกี่ยวกับแรงจูงใจต่อการไปทำงานบนเรือสำราญระดับโลก อาชีพการบริการบนเรือสำราญ ถือเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่สร้างรายได้ค่อนข้างสูง จึงเป็นอีกหนึ่งมิติที่เป็นแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาสนใจเดินทางไปทำงานบนเรือสำราญ ซึ่งบทความวิชาการครั้งนี้มุ่งศึกษาวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการไปทำงานบนเรือสำราญของกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในการไปทำงานบนเรือสำราญ ปัจจุบันการทำงานเป็นพนักงานบริการบนเรือสำราญ ถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพที่หลาย ๆ คนสนใจ เพราะสวัสดิการและค่าตอบแทนที่จะได้รับตลอดระยะเวลาการทำงานสั้น ๆ ในช่วง 6-8 เดือน หรือ 8-10 เดือน ก็มีรายได้มากกว่าการเป็นพนักงานประจำหลายเท่า เรียกว่าการทำงานนี้สามารถสร้างรายได้ให้เป็นกอบเป็นกำในระยะเวลาที่ไม่นาน รวมถึงได้มีโอกาสเที่ยวรอบโลกอีกด้วย

คำสำคัญ (Keywords): แรงจูงใจ; เรือสำราญ; ระดับโลก

Aabstract

Service careers on cruise ships It is another career that generates quite high income. This is another dimension that motivates the new generation to turn their attention to traveling to work on a cruise ship. This academic article aims to study the objectives. To study the motivation for working on a cruise ship of a group of people who are interested in working on a cruise ship.

Currently working as a flight attendant on a cruise ship. It is considered another option for a career that many people are interested in because of the welfare and compensation that will be received throughout the short working period of 6 - 8

Received: 2023-03-28 **Revised:** 2023-07-03 **Accepted:** 2023-07-10

[1] วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม College of Tourism and Hospitality Sripatum University. Corresponding Author e-mail: chayanisa_166@hotmail.com

[2] วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม College of Tourism and Hospitality Sripatum University

[3] วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม College of Tourism and Hospitality Sripatum University

months or 8-10 months, earning more than being a full-time employee. Many times it can be said that this work can generate substantial income in a short period of time. Including having the opportunity to travel around the world as well.
Keywords: Motivation; Cruise ship; World class

บทนำ (Introduction)

อุตสาหกรรมเรือสำราญเติบโตมากขึ้นภายใต้การแข่งขันที่รุนแรง สายการเดินเรือได้กำหนดกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน หนึ่งในนั้นคือการคัดเลือกพนักงานจำนวนมากที่มีศักยภาพไปทำงานบนเรือสำราญ ดังนั้นบริษัทจัดหางาน TSTC ไทย จำกัด ภายใต้พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล โดยบริษัท Princess Cruises ให้เป็นตัวแทนจัดหางาน จัดการสรรหาว่าจ้างระดับโลก (Global Talent Partner Performance Management, Holland America Group) และได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงแรงงาน ให้สรรหาลูกเรือคนไทยเพื่อไปทำงานบนเรือ Princess Cruises และ Holland America Line เนื่องจากคนไทยมีอัธยาศัยที่ดี มีพื้นฐานการบริการที่สุภาพ และมีบุคลิกภาพที่ยิ้มแย้มแจ่มใส รวมถึงมีความรู้ความสามารถที่ดีอยู่ในมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นโอกาสดีที่คนไทยที่จบมาทางด้านการโรงแรม หรือคนที่มีประสบการณ์การทำงานในงานด้านโรงแรม เช่น บาร์เทนเดอร์ เชฟ พนักงานดูแลห้องพัก หรือเป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับงานบนเรือสำราญ ลูกค้าหรือคนต่างชาติต่างประทับใจในการบริการของคนไทย ซึ่งค่าจ้าง ค่าแรงขั้นต่ำตกเดือนละ 30,000 บาท ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีมากสำหรับบุคคลที่ประสงค์จะไปทำงานบนเรือสำราญระดับโลก

กระทรวงแรงงานร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ ได้เข้าร่วมประชุมกับบริษัท Princess Cruises และ Holland America Line ที่มีจุดประสงค์เพื่อขอให้ทางกรมการจัดหางานได้จัดสรรหาพนักงานประจำตำแหน่งทำงานบนเรือสำราญ ไม่ต่ำกว่า 1,000 อัตรา (กรุงเทพธุรกิจ, 2565) คนไทยเป็นอีกหนึ่งตัวเลือกของบริษัทเรือสำราญทั่วโลก ในขณะเดียวกันมีข้อมูลจาก Cruise Lines International Association (CLIA, 2019 : 1) มีเรือสำราญที่ล่องในเส้นทางทะเลแคริบเบียน คิดเป็น 34% โดยมีบริษัท Costa Cruise บริษัทเรือสำราญในอิตาลี ได้เปิดตัวเรือสำราญลำใหม่ ที่ชื่อว่า Costa Venezia ซึ่งเป็นเรือที่ Costa ต่อขึ้นมาเพื่อเข้ามาให้บริการในกับลูกค้าเอเชีย โดยเฉพาะลูกค้าชาวจีนและ Costa ถือเป็นเรือสำราญบริษัทแรกที่เข้าไปทำธุรกิจเดินเรือระหว่างประเทศในประเทศจีน การที่ Costa ให้ความสำคัญกับจีนและญี่ปุ่นนั้นมาจากการมองเห็นลูกค้าเรือสำราญระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย มีสัดส่วน 85-90% มาจากจีนและญี่ปุ่น (CLIA, 2019) (marketeeronline, 2019)

ทั้งนี้ อัตราการผลิตพนักงานเพื่อตอบสนองผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเรือสำราญนั้นปัจจุบันยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการมากนัก บริษัทจัดหางานในไทยมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และได้รับความร่วมมือกับทาง มหาวิทยาลัยศรีปทุม ในการพัฒนาบุคคลากรที่มีคุณภาพขึ้นไปทำงานบนเรือสำราญ โดยมีหลักสูตรเรียน สามบวกหนึ่ง (เรียน 3 ปี สหกิจ 1 ปี) คณะ

วิทยาลัยการท่องเที่ยวและบริการ สาขาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ ซึ่งในการเรียนการสอนของสาขานี้มุ่งเน้นในเรื่องการเตรียมความพร้อมในการไปทำงานบนเรือสำราญ ความรู้พื้นฐานคนประจำเรือ ในหลักสูตรมีการร่วมมือกับกรมเจ้าท่า “โรงเรียนเดินเรือสากล” ผ่านการอบรมหลักสูตรพร้อมยื่นขอ “หนังสือคนประจำเรือ” (Seaman Book) กับกรมเจ้าท่าได้โดยตรง และ มีการเตรียมความพร้อมเพื่อสอบ ภาษาอังกฤษ “ มาร์ลินเทส ” (Marlins English Test) ซึ่งเป็นการวัดผลระดับสากล ก่อนขึ้นไปทำงานบนเรือสำราญทั่วโลก

ธุรกิจเรือสำราญที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการจ้างงานที่มากขึ้น มีความต้องการในเรื่องของพนักงานที่มากขึ้น จึงเกิดแรงจูงใจที่จะให้พนักงงานมีความต้องการที่จะทำงานบนเรือสำราญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ให้ความสนใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการไปทำงานบนเรือสำราญ และในการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้เรียนและผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มอัตราการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพให้กับผู้ประกอบการในอนาคตได้อย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จสูงสุดในอุตสาหกรรมธุรกิจเรือสำราญ

บริบทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเรือสำราญ

บริบทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเรือสำราญในประเทศไทย

จากภาพรวมของสถานการณ์การท่องเที่ยวเรือสำราญทั่วโลก ประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งเส้นทางที่เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการสายการเดินเรือสำราญรายใหญ่ระดับโลกเพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยวเรือสำราญในอนาคตและการรับบุคคลากรชาวไทยเพื่อเข้าทำงานกับผู้ประกอบการสายการเดินเรือสำราญรายใหญ่ระดับโลก ประเทศไทยได้ให้บริการการท่องเที่ยวเรือสำราญมาเป็นเวลายาวนานกว่า 30 ปี โดยในช่วงแรกมีเรือสำราญขนาดเล็กนำนักท่องเที่ยวเข้ามาในช่วงฤดูกาล จนต่อมาสายการเดินเรือ Star Cruises ได้นำนักท่องเที่ยวเรือสำราญเข้ามาแวะพักยังท่าเรือภูเก็ต ท่าเรือเกาะสมุยและท่าเรือแหลมฉบังในเวลาต่อมา ขณะเดียวกันก็เริ่มมีสายการเดินเรือสำราญอื่นๆ เริ่มกำหนดเส้นทางมายังท่าเรือในประเทศไทยมากขึ้น (ไพฑูรย์ มนต์พานทอง. 2015) ปัจจุบันเรือสำราญเข้ามาในตลาดเอเชียเพิ่มมากขึ้น (Sun et al., 2014 : 71-84) และสายการเดินเรือต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนกลยุทธ์โดยเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลากหลายมากขึ้น เช่น กลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มครอบครัว (Perucic, 2007 : 665-680) มีกิจกรรมบนเรือ มีการสร้างเอกลักษณ์เพื่อดึงดูดกลุ่มเป้าหมาย ขณะเดียวกันเรือสำราญขนาดใหญ่มากขึ้น สามารถรองรับผู้โดยสารได้มากขึ้น ส่งผลให้ราคาของเรือสำราญถูกลง (Lekakou et al., 2009) ท่าเรือแวะพักในประเทศต่าง ๆ ต้องเพิ่มศักยภาพ เพื่อการแข่งขันและพัฒนาท่าเรือสำราญโครงสร้างพื้นฐาน อาคารผู้โดยสาร (Sun et al., 2014) เพื่อรองรับเรือสำราญที่มีขนาดใหญ่และมีจำนวนมากขึ้น (สุรพร มุลกุณี, ไพฑูรย์ มนต์พานทอง. 2562)

การเติบโตของเรือสำราญ ค.ศ. 2017 พบว่า การเติบโตของเรือสำราญที่เข้ามาเทียบท่าในประเทศไทยมีอัตราการเติบโตเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 74.9 โดยประเทศไทยมีศักยภาพในการในการ

รองรับนักท่องเที่ยวเรือสำราญ มากถึง 624,000 คน รวมทั้งการท่องเที่ยวเรือสำราญยังสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยมากถึง 3.5 พันล้านบาท โดยมีท่าเรือภูเก็ตและท่าเรือแหลมฉบังเป็นท่าเรือหลักในการแวะพักเรือสำราญ ของประเทศไทย (CLIA, 2017)

การท่องเที่ยวทางทะเลของประเทศไทยยังคงมีปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด อีกทั้งประเทศไทยยังไม่ได้เป็นเป้าหมายหลักของเส้นทางการท่องเที่ยวเรือสำราญ ซึ่งในประเทศแถบภูมิภาคเอเชียยังมีประเทศญี่ปุ่น จีน ฮ่องกง เกาหลีใต้และสิงคโปร์ ที่เป็นจุดหมายปลายทางสำคัญของการเดินทางท่องเที่ยวเรือสำราญ เนื่องจากประเทศดังกล่าวมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับท่าเรือเพื่อรองรับการเติบโตของการท่องเที่ยวเรือสำราญ ทั้งนี้ประเทศไทยยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการที่ควรพัฒนาและปรับปรุงอย่างเร่งด่วน เช่น โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับท่าเรือที่มีอยู่ยังไม่ได้มาตรฐานและยังไม่มีเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว รวมทั้ง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ และการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกยังไม่เป็นสากล ไม่มีหน่วยงานหลักในการดูแลรับผิดชอบการท่องเที่ยวเรือสำราญทำให้ขาดการพัฒนาและการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ระบบโลจิสติกส์และการขนส่งที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเรือสำราญ

การเติบโตของจำนวนเรือสำราญในการเข้าเทียบท่าในท่าเรือหลักของประเทศไทย โดยท่าเรือภูเก็ตถือเป็นท่าเรือที่มีความนิยมอย่างมากในประเทศไทย จากสถิติการเข้าเทียบท่าของจังหวัดภูเก็ตพบว่าในปี ค.ศ. 2016 จังหวัดภูเก็ตจะมีการลดลงของการเข้าเทียบท่าเรือสำราญอย่างมีนัยสำคัญ แต่ในปี ค.ศ. 2017 กลับมีการเพิ่มขึ้นของการเข้าเทียบท่าสำราญมากถึง 150 ครั้ง ส่วนท่าเรือแหลมฉบัง และท่าเรือเกาะสมุย ถือเป็นท่าเรือสำคัญในฝั่งทะเลอ่าวไทย พบว่าการเติบโตของสองท่าเรือนี้ มีการเติบโตที่อยู่ในระดับคงที่ซึ่งใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา (CLIA, 2017) นอกจากนี้ภูมิภาคเอเชีย กำลังเป็นฐานการเติบโตของธุรกิจเรือสำราญเป็นอย่างมาก มีการขยายแผนธุรกิจการต่อเรือให้มีขนาดใหญ่ขึ้น หันมาสนใจกลุ่มนักท่องเที่ยววัยทำงานและมีช่วงท่องเที่ยวเรือสำราญในระยะสั้น ๆ ในราคาที่ประหยัดลง ซึ่งเป็นแรงจูงใจปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่มีผลต่อการเลือกเดินทางท่องเที่ยวในเขตแวะพักแถบทวีปเอเชีย และประเทศไทยก็เป็นหนึ่งของจุดแวะพักที่เส้นทางเรือสำราญและกลุ่มนักท่องเที่ยวเรือสำราญให้ความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของชญาณิศา วงษ์พันธุ์, ณัฐกฤตา นันทะสิน และศิริพา นันทกิจ. (2564). แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเรือสำราญมีความสัมพันธ์กับปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวในด้านความต้องการเติมเต็มในชีวิตและเกียรติภูมิ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจดึงดูดด้านสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานและคนไทยเป็นมิตร และทรัพยกรแหล่งท่องเที่ยวของไทย

รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและมองเห็นโอกาสที่จะสร้างรายได้ให้กับบุคคลากรคนไทยได้ไปทำงานบนเรือสำราญเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดโลกและพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวเรือสำราญในอนาคตโดยมีแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเรือสำราญ พ.ศ. 2561-2570 มีการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ดังนี้

-ยุทธศาสตร์การพัฒนาท่าเรือสำราญ (ท่าเรือหลัก ท่าแวะพัก ท่าเรือเล็กรองรับจุดทอดสมอ และท่าเรือเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกหลังท่า)

-ยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมการท่องเที่ยว

-ยุทธศาสตร์การส่งเสริมด้านการตลาด

-ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยง และระบบโดยสารสาธารณะ (ทางบก ทางราง และทางอากาศ)

-ยุทธศาสตร์การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ของไทย

-ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั้งบนเรือและบนฝั่ง

-ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับเรือสำราญและการขยายตัวของนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562)

ภาครัฐบาลได้ส่งเสริมในด้านแรงงาน โดยบริษัทจัดหางานที่ได้รับอนุญาตจากกรมการจัดหางาน ซึ่งปัจจุบันมีทั้งสิ้น 6 บริษัท ได้แก่ บริษัทจัดหางาน ทีเอสทีซี ไทย จำกัด บริษัทจัดหางาน บีเอสซี เมเนจเม้นท์ จำกัด บริษัทจัดหางาน ซีทีไอ (ประเทศไทย) จำกัด บริษัทจัดหางาน แปซิฟิก ซีทราน ไลน์ส จำกัด บริษัทจัดหางาน “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ท่านสุชาติ ชมกลิ่น มุ่งมั่นผลักดันการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ เพราะเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้แรงงานไทยมีงาน มีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และนำเงินตราจากต่างประเทศเข้ามาสู่ระบบเศรษฐกิจประเทศไทย” โดยมีความร่วมมือกับสายการเดินเรือสำราญ Princess Cruise และ Holland America Line ที่มีความต้องการคนไทยไปทำงานบนเรือสำราญในตำแหน่งต่างๆ อาทิ กุ๊ก/ผู้ช่วยกุ๊ก พนักงานเสิร์ฟ บาร์เทนเดอร์ พนักงานบริการห้องพัก พนักงานต้อนรับ ช่างภาพ เวทีแสงสีเสียง เป็นต้น โดยมีระยะเวลาการทำงานบนเรือ ครั้งละ 9 เดือน รายได้เดือนละ 30,000 – 100,000 บาทต่อเดือนตามอัตราค่าจ้างแต่ละตำแหน่ง ไม่รวมค่าตอบแทนพิเศษ โดยนายจ้างจะออกค่าใช้จ่ายในส่วนของตั๋วเครื่องบินไป-กลับ ที่พักและอาหารตลอดระยะเวลาการทำงาน ซึ่งเป็นโอกาสอันดีของนักศึกษาจบใหม่ ผู้มีประสบการณ์ทำงานบนเรือสำราญ ผู้ที่จบการศึกษาในสาขาการจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ สาขาการโรงแรม และคนหางานที่มีทักษะภาษาอังกฤษ

แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงาน

ความหมายของแรงจูงใจในการทำงาน

ความหมายของแรงจูงใจ และการจูงใจ แรงจูงใจเป็นทำที่ได้ความหมายจากคำภาษาละตินที่ว่า MOVERE ซึ่งหมายถึง เคลื่อนไหวดังนั้น ความหมายไว้ต่างกันดังนี้แรงจูงใจหมายถึง “บางสิ่งบางอย่างที่อยู่ภายในตัวของบุคคลต้องกระทำหรือเคลื่อนไหวหรือมีพฤติกรรมในลักษณะที่มีเป้าหมาย’’ อีกนัยหนึ่งก็คือ แรงจูงใจเป็นเหตุผลของการกระทำ

Walters (1978) แรงจูงใจ สภาวะที่อยู่ภายในตัวที่เป็นพลังทำให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่มีเป้าหมายที่มีเป้าหมายที่ได้เลือกไว้แล้วการจูงใจ วิธีการที่บริหารงานเพื่อให้พนักงาน

เกิดแรงจูงใจในบรรลุเป้าหมาย องค์ต้องการ แรงจูงใจ เป็นเรื่องของความต้องการ สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิจัยหลายๆท่าน ได้ทำการศึกษาวิจัยเหตุของพฤติกรรมต่างๆของแรงจูงใจ

ศิริพร จันทศรี (2550) การจูงใจ ที่ผู้บริหารใช้ในการบริหารงานเพื่อให้พนักงานเกิดแรงจูงใจทำงาน บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งแรงจูงใจนี้เป็นเรื่องความต้องการความปรารถนาที่อยู่ในใจของบุคคลซึ่งจะผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมบางอย่างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแรงจูงใจ ปัจจัยต่างๆทั้งภายนอกภายในที่มากระตุ้นหรือชักนำให้แสดงออกจากความรู้สึกภายในร่างกายและจิตใจที่ส่งผลให้เกิดภายนอกมีความสุขที่ได้เพื่อจะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จความเต็มใจ ในเป้าหมายเพื่อให้ได้รับรางวัล การกระทำของมนุษย์และเป็นมีสิ่งยั่วยุให้ไปถึงซึ่งวัตถุประสงค์ที่มีสัญญาเกี่ยวกับรางวัลที่ได้รับแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย อย่างมีพลัง มีคุณค่า หรือทิศทางที่ชัดเจน

Schiffiman and Kanuk (1991) การจูงใจ เป็นสภาวะหนึ่งที่เป็นผลมาจากภายในของบุคคล ๆ หนึ่ง เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่มุ่งเน้นไปสิ่งที่คาดหวังไว้และทำอย่างต่อเนื่องอันมาจากการจูงใจ

Wool folk (1995) การจูงใจ คือ พฤติกรรมที่ทำด้วยความเต็มใจที่สำเร็จให้ลุล่วงตามวัตถุประสงค์

Donjan (1996 :) กล่าวว่า การจูงใจ เป็นขั้นตอนที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าโดยตั้งใจให้ทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจะสังเกตุได้ว่า พฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจเป็นพฤติกรรมที่มิใช่เป็นเพียงการตอบสนองสิ่งเร้าปกติธรรมดา

Schiffiman and Kanuk (1991) การจูงใจ เป็นสภาวะหนึ่งที่เป็นผลมาจากภายในของบุคคล ๆ หนึ่ง เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่มุ่งเน้นไปสิ่งที่คาดหวังไว้และทำอย่างต่อเนื่องอันมาจากการจูงใจ แต่เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมายชัดเจนว่าต้องการไปสู่จุดใดและพฤติกรรมที่มีเกิดขึ้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากแรงผลักหรือแรงกระตุ้นจูงใจด้วย

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งคิดค้นโดยนักจิตวิทยาชื่อ มาสโลว์

2.1 ตราบใดที่มนุษย์ยังมีชีวิตอยู่นั้น ความต้องการของมนุษย์เกิดขึ้นตลอดเวลา ไม่มีวันสิ้นสุด

2.2 เมื่อใดก็ตามที่ความต้องการเหล่านั้นได้รับการตอบสนองแล้วก็จะไม่เป็นสิ่งกระตุ้น หรือแรงจูงใจสำหรับพฤติกรรมนั้นอีกต่อไปความต้องการที่ยังไม่ได้รับการสนองตอบ เท่านั้นที่จะยังมีอิทธิพลในการจูงใจได้

3.3 ความต้องการของมนุษย์จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นต่ำที่สุดไปจนถึงขั้นสูงสุด

3.4 ต่อไปตามลำดับความสำคัญในขณะความที่ต้องการขั้นต่ำที่ได้รับการตอบสนอง

แล้ว ความต้องการขั้นสูงต่อไปจะตามมา (ครองทรัพย์ วงศ์ม่าน, 2552)

ชญาณิศา วงษ์พันธุ์ (2566) แรงจูงใจในการไปทำงานบนเรือสำราญ เป็นพลังผลักดันให้ผู้มีความต้องการที่จะไปทำงานมีพฤติกรรมความต้องการ และยังกำหนดทิศทางและเป้าหมายของตนเองในการที่จะไปทำงานบนเรือสำราญ เกิดแรงบันดาลใจ มีแรงจูงใจที่สูงขึ้น จะใช้ความพยายามในการกระทำไปสู่เป้าหมายโดยไม่ลดละอย่างตั้งใจในการที่จะไปทำงานบนเรือสำราญ

ชญาณิศา วงษ์พันธุ์ (2566) ปัจจัยผลักดันเป็นแรงจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจซึ่งเป็นความต้องการภายในตัวของบุคคลที่สนใจจะไปทำงานบนเรือสำราญ เป็นแรงผลกดันซึ่งเป็นมูลเหตุภายในของตัวบุคคล ที่จุดชนวนความต้องการในการเดินทางออกนอกประเทศเพื่อเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศกับกลุ่มบริษัทเรือสำราญ

ชญาณิศา วงษ์พันธุ์ (2566) ปัจจัยดึงดูดเป็นแรงจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นเหตุจูงใจในการกำหนดจุดหมายปลายทาง และตัดสินใจเลือกเดินทางไปทำงานบนเรือสำราญยังต่างประเทศ ด้วยแรงดึงดูดจากรายได้ บริษัทเรือ สวัสดิการ และประเทศที่ต้องการจะไปหาประสบการณ์ ที่จะดึงดูดให้บุคคลนั้นเลือกเดินทางไปทำงานบนเรือสำราญนั้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

บทสรุป

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเรือสำราญในประเทศไทยในตอนนี้ยังคงต้องเร่งพัฒนาอีกหลายด้านเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวเรือสำราญในอนาคต และปัจจุบันการท่องเที่ยวเรือสำราญเริ่มแพร่หลายในทวีปเอเชียเป็นอย่างมาก เนื่องจากคนเอเชียหรือคนไทยยังเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการรายใหญ่ในหลายบริษัทที่มีความต้องการบุคคลากรชาวไทยไปทำงานบนเรือสำราญด้วยเอกลักษณ์ ธรรมชาติของคนไทยที่เป็นคนยิ้ม ไหว้ อ่อนน้อม และ จิตใจช่วยเหลือ เป็นลักษณะเด่นของชาวไทย รัฐบาลจึงเร่งพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเรือสำราญเพื่อให้ตอบโจทย์กับแผนพัฒนา ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเรือสำราญ พ.ศ. 2561-2570 และในอนาคตอันใกล้นี้คนเรานั้นเกิดแรงจูงใจปัจจัยผลักดันความต้องการเติมเต็มในชีวิต ความต้องการเรียนรู้และเห็นวัฒนธรรมใหม่ด้านอารมณ์ต่าง ๆ เพื่อมากระตุ้น มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจปัจจัยดึงดูดด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามแรงจูงใจในตัวเขาเองต้องการทำงานในความสามารถ ซึ่งปัจจัยผลักดัน ที่กระตุ้นให้เกิดความต้องการ คือ การเก็บเงิน ความปรารถนาที่จะเดินทางและพบปะผู้คนใหม่ ๆ แรงบันดาลใจในการเรียนรู้และวิถีชีวิตใหม่ๆ และมีโอกาสเที่ยวรอบโลก และยังเกิดปัจจัยดึงดูด ในเรื่องของรายได้ ตำแหน่งงาน การท่องเที่ยวและหาประสบการณ์ใหม่ๆ ความมั่นคงและเป้าหมายในชีวิต

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *แผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเรือสำราญ พ.ศ. 2561-2570.* (20 กุมภาพันธ์ 2566) สืบค้นจาก https:// www.mots.go.th/ewt_dl_link.php.

ชญาณิศา วงษ์พันธุ์ (2566) *แรงจูงใจในการทำงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุมในการทำงานบนเรือสำราญ.* สารนิพนธ์ การจัดการบริการธุรกิจเรือสำราญ วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ชญานิศา วงษ์พันธุ์, ณัฐกฤตา นันทะสิน และศิริพา นันทกิจ. (2564). แรงจูงใจปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่มีผลต่อการเลือกเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ. *วิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 2(3), 12-19.

ครองทรัพย์ วงศ์ม่าน. (2552). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของ.* ผู้แทนยาในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

สุรพร มุลกุณี, ไพฑูรย์ มนต์พานทอง. 2562. ศักยภาพการจัดการท่าเรือแหลมฉบังเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเรือสำราญของประเทศไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 15(2), 246-264.

ศิริพร จันทศรี. (2550). แรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู. *วารสารบริหารการศึกษาบัณฑิต*, 20(4), 49-58.

CLIA. 2019.T*he Economic Contribution of Cruise Tourism to the Southeast Asia Region in 2019.* (November 25, 2022) Retrieved from https://cruising.org/en/cruise-lines.

CLIA. (2017). *The Economic Contribution of Cruise Tourism to the Southeast Asia Region in 2017*. (November 25, 2022) Retrieved from https://cruising.org/en/cruise-lines.

Domjan, M. (1996). *The Principles of Learning and Behavior.* Belmont, CA: Thomson/Wadsworth.

Lekakou, M. B.; Pallis, A. A., & Vaggelas, G. K. 2009. Which Homeport in Europe: The Cruise Industry's Selection Criteria. *Tourismos: An International Multidisciplinary Journal of Tourism,* 4 (4), 215-240.

Marketeeronline. (2019). *วิเคราะห์การแข่งขันธุรกิจเรือสำราญ.* (20 กุมภาพันธ์ 2566) สืบค้นจาก https://marketeeronline.co/archives/104104.

Perucic, D. (2007). The Impact of Globalization on Supply and in The Cruise Industry. *Tourism & Hospitality Management*, 13(3), 665-680.

Sun, X., Feng, X., & Gauri, D. K. (2014). The cruise industry in China: Efforts, progress and challenges. *International Journal of Hospitality Management*, 42, 71-84.

Schiffman, L. and L. Kanuk, (1991). Consumer Behavior.Singapore, Prentice-Hall.
Wilkes, R.E. (1995). Household life-cycle stages, transitions, and product expenditure. *Journal of Consumer Research*, 22, 27-42.

Woolfolk, A. (1995). *Educational Psychology.* (6thed.). Boston: Allyn and Bacon.

Walters, C. Glenn. (1978). *Consumer Behavior: Theory and Practice*. Homewood, IL: Richard D.Irwin Inc.

การพัฒนาองค์กร 4.0 ของการรถไฟแห่งประเทศไทย
The Thailand State Railway's 4.0 Organization Development

จีรศักดิ์ เอมน้อย[1] นัทนิชา โชติพิทยานนท์[2]
Chirasak Emnoi, Natnicha Chotpittayanon

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางในการพัฒนาการรถไฟแห่งประเทศไทยสู่การเป็นองค์กร 4.0 บทความวิชาการนี้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ บทความงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่า ประเทศไทย 4.0 มีแนวคิดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับบริบทการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การรถไฟแห่งประเทศไทย ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า ยกระดับการบริหารและพัฒนาทุนมนุษย์ให้บรรลุเป้าหมายและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรสู่การเป็นผู้ให้บริการแพลตฟอร์มการเชื่อมต่อและการขนส่งที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงมีพันธกิจและ แผนยุทธศาสตร์การบริหารทุนมนุษย์ (Human Capital Management Strategy: HCMS) พ.ศ. 2566-2570 เพื่อการเอาตัวรอดทางธุรกิจ พร้อมรับมือกับความท้าทายในภายหน้า โดยมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเข้ามาพัฒนาองค์กร และบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ (keywords): การพัฒนาองค์กร; องค์กร 4.0; การรถไฟแห่งประเทศไทย

Abstract

The purpose of this academic article is to study policies and Guidelines for the development of the State Railway of Thailand towards 4.0 organization. This research study examines the literature that demonstrates that Thailand 4.0 has a concept for propelling the economy through technological innovation and creative problem-solving. In order to adapt to the context associated with these changes, the State Railway of Thailand established a vision that elevates the management and development of human capital to achieve the organization's goals and support

---

Received: 2023-04-10 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-20

[1] คณะรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Public Administration, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: chirasak.benz27@gmail.com

[2] คณะรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Public Administration, Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail: natnicha.ch@ssru.ac.th

its operation as a provider of connectivity and transportation platforms that meet the needs of its stakeholders. Including having a mission and human capital management strategy (HCMS) in 2023-2027 for business survival ready to take on the challenges ahead by emphasizing the introduction of technology or innovation to create a more efficient organization and workforce.

Keywords: Organization development; Organization 4.0; State Railway of Thailand

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทย 4.0 เป็นนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งมีแนวคิดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ระบบราชการจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อสอดรับกับบริบทที่เกิดขึ้นจากการเป็นประเทศไทย 4.0 โดยภาครัฐหรือรัฐบาลซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่างๆ มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาไปสู่ระบบราชการ 4.0 ต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ระบบราชการ มีความโปร่งใสในการทำงาน ตรวจสอบได้ เปิดกว้างให้ภาคส่วนอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วม มีโครงสร้างในแนวราบลักษณะของเครือข่ายมากขึ้น มีการเชื่อมโยงการทำงานภายในภาครัฐด้วยกันอย่างมีเอกภาพและสอดประสานกัน นอกจากนี้ยังต้องทำงานเชิงรุกในการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยใช้ฐานข้อมและระบบดิจิทัลสมัยใหม่ในการจัดการเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน ที่ต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมถึงการมีขีดสมรรถนะที่สูงและทันสมัย

การรถไฟแห่งประเทศไทย ในฐานะผู้ดำเนินกิจการขนส่งระบบรางของประเทศจึงเป็นหนึ่งในองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุดังกล่าวการรถไฟจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งพัฒนาและปรับปรุงองค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน การบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายท่ามกลางสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งภายในและภายนอกองค์กรนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา และกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้นบทความนี้จึงวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางในการพัฒนาการรถไฟแห่งประเทศไทยสู่การเป็นองค์กร 4.0

ความหมายของการพัฒนาองค์กร

Owen (1987) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การพัฒนาองค์กรในแต่ละเขตพื้นที่บริการทางการศึกษา (School District) หมายถึง ความพยายามซึ่งเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ สมเหตุสมผลและมีแผนรองรับเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง โดยให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนที่เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นทางการ กระบวนการดำเนินงาน ปทัสถาน สังคมหรือโครงสร้างองค์กร ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จุดหมายของการพัฒนาองค์กร คือ การยกระดับคุณภาพชีวิต

ของแต่ละคน และปรับปรุงพันธกิจและการปฏิบัติงานขององค์กร และมีแนวปฏิบัติในการพัฒนาองค์กรนั้น สายหยุด และสุภาพร (2549) ร่วมกันสรุปความของการพัฒนาองค์กรไว้ว่า เป็นกระบวนการในการพัฒนาสมรรถะขององค์กรอย่างมีแผนล่วงหน้า และจะเน้นกระทำในส่วนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและกระบวนการของกลุ่มบนรากฐานแห่งความร่วมมือร่วมใจกัน ด้วยความช่วยเหลือของที่ปรึกษาและใช้เครื่องมือทางพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ เข้าช่วยในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การวิจัยการปฏิบัติการเป็นแม่แบบ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาและธำรงไว้ซึ่งประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความมีสุขภาพสมบูรณ์ขององค์กร นอกจากนี้ ณัฏฐพันธ์ และฉัตยาพร (2551) ได้สรุปว่า การพัฒนาองค์กร หมายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินอย่างเป็นระบบภายในองค์กร โดยที่มีการวางแผนล่วงหน้าในเรื่องต่างๆ อาทิ กำหนดผู้รับผิดชอบขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง และศึกษาผลกระทบและวิธีแก้ไขเพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเหมะสม และสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานและมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา องค์ประกอบของการพัฒนาสู่องค์กร 4.0 มีดังนี้

1. คุณภาพของงาน

Millet (1954) ได้กล่าวว่า คุณภาพของงาน หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงาน ซึ่งความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจในการบริการให้กับประชาชน โดยพิจารณาจาก เช่น การบริการอย่างเท่าเทียม การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา การให้บริการอย่างเพียงพอ การให้บริการอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการอย่างก้าวหน้า เป็นต้น ลักษมี (2560) ได้กล่าวว่า การสร้างคุณภาพในเชิงบูรณาการ จะต้องเริ่มต้นจากการกำหนดกลยุทธ์และแผนคุณภาพ ที่สามารถแทรกตัวเข้ากับวิสัยทัศน์ การดำเนินงาน และวัฒนธรรมองค์กรอย่างเหมาะสม โดยผู้บริหารเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ โดยที่การกำหนดแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สถานะด้านคุณภาพขององค์กร การกำหนดวิสัยทัศน์คุณภาพ การกำหนดภารกิจวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ด้านคุณภาพ และกำหนดแผนปฏิบัติการด้านคุณภาพ

2. ความพึงพอใจของประชาชน

กาญจนา (2546) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์เป็นการแสดงออกที่เป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่จะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่สามารถแสดงออกโดยการสังเกตที่สลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงตามความต้องการของบุคคลจึงทำให้บุลคลเกิดความพึงพอใจ ธนัชวันต์ (2564) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจคือการได้รับการตอบสนองที่เกินความคาดหวังจากผู้ที่ได้รับซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ เป็นสิ่งที่ดีเมื่อได้รับการตอบสนองตามที่ได้คาดหวังจากสินค้าหรือบริการ

3. การบรรลุเป้าหมาย

เป้าหมาย คือสิ่งที่เราต้องการไปให้ถึง มาจากความต้องการ ความหวัง ความจริง จินตนาการ ความใฝ่ฝันที่ผู้บริหารสร้างขึ้น แต่ต้องอยู่ในกรอบที่ไม่เพ้อฝัน และสามารถบรรลุได้ด้วย

กระบวนการจัดการ เป้าหมายไม่ได้เป็นตัวบ่งบอกความสำเร็จ หากแต่การกระทำเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายต่างหาก จะมีความหมายต่อสความสำเร็จที่คาดหวัง หลายองค์กรที่เป้าหมาย แม้กระทั่งแผนดำเนินงานมากมายแต่ไม่ค่อยบรรลุเมื่อลงมือทำการ เพราะขาดการติดตามงาน

สำนักงานข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการ 4.0 มี 3 ประการ ดังนี้

1. การสานพลังระหว่างภาครัฐและภาคอื่นๆ ในสังคม (Collaboration) การปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของกลไกภาครัฐที่ให้ความสำคัญกับประเด็นภารกิจ (Area Based) มากกว่าการดำเนินงานโดยยึดอำนาจหน้าที่ (Functional Based) จะเสริมให้เกิดการดำเนินงานร่วมมือกันเป็นเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม แนวนโยบายของรัฐบาปัจจุบันได้นำแนวคิด “สานพลังประชารัฐ” ที่นำเอาจุดเด่นของแต่ละภาคส่วนมารวมกันในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศที่มุ่งมั่นลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนาคุณภาพคน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมุ่งทำงานแบบบูรณาการให้เกิดความเชื่อมโยงประสานสอดคล้องกัน

2. การสร้างนวัตกรรม (Innovation) การคิดใหม่ทำใหม่ การประดิษฐ์คิดค้นวิธีการทำงานหรือเครื่องมือใหม่ เพื่อนำมาทดแทนการแก้ไขปัญหาเดิมหรือปัญหาใหม่ที่จะเกิดขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นของการบริหารองค์กรภาครัฐในปัจจุบันอย่าหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกไร้พรมแดน ที่ทำให้การติดต่อสื่อสารของประเทศต่างๆ เชื่อมถึงกันได้สะดวกมากขึ้นและมีความสลับซับซ้อนเพิ่มขึ้น การเพิ่มขีดความสามารถของประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่ความมั่งคั่ง จำเป็นต้องเน้นการใช้องค์ความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เพื่อสร้างมูลค่าและความได้เปรียบในการแข่งขัน ในขณะเดียวกันระบบราชการและกลไกภาครัฐจะต้องมีประสิทธิภาพโดยการขับเคลื่อนองค์กรด้วยนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนวัตกรรมการบริหาร เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าของภาคเอกชน และองค์กรธุรกิจต่างๆ และการส่งต่อบริการให้ประชาชนที่ดีกว่าเดิม การปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานโดยการสร้างกรอบความคิดเบื้องต้น เช่น กระบวนการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) กระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และกระบวนการคิดเชิงระบบ (System Thinking) เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเสริมสร้างสมรรถนะของข้าราชการ รวมถึงการสร้างสภาพแวดล้อมต่อการพัฒนาและขับเคลื่อนไปสู่องค์กรนวัตกรรม

3. การปรับเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล (Digitalization) สิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบายประเทศไทย 4.0 ได้บุคลากรภาครัฐไม่เพียงแต่มีความพร้อมที่สามารถปรับตัวในบริบทของการเปลี่ยนผ่าน แต่ต้องตอบสนองต่อการเป็นภาครัฐอัจฉริยะที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย ทั้งการใช้ข้อมูลเชิงลึกในการกำหนดนโยบาย มีการทำงานผ่านระบบดิจิทัลอย่างสมบูรณ์แบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ และสามารถทำงาน ณ สถานที่ใดก็ได้ทั่วทุกมุมโลกเป็นต้น

ภาครัฐหรือระบบราชการในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลง โดยการที่ผู้นำระดับสูงกำหนดวิสัยทัศน์

หรือทิศทางในการดำเนินงานในหน่วยงานราชการ วิเคราะห์ข้อมูล เช่น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และพร้อมรับมือกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ภาครัฐต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพื่อความเชื่อมั่นของระบบราชการ เปิดกว้างในการแบ่งปันข้อมูลกับหน่วยงานอื่นๆ เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่น เช่น ภาคเอกชน ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม จัดระเบียบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างให้สอดรับกับการทำงานในแนวระนาบ ในลักษณะเครือข่าย มากกว่าการทำงานตามสายการบังคับบัญชาในแนวดิ่ง และในขณะเดียวกันยังต้องเชื่อมโยงการทำงานภายในภาครัฐให้มีเอกภาพและสอดรับประสานกันไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ต้องทำงานในเชิงรุก ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีการเตรียมการณ์ล่วงหน้า วิเคราะห์ความเสี่ยง สร้างนวัตกรรมประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างคุณค่า มีความยืดหยุ่น ตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างทันเวลา ตลอดจนเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง ปรับตัวเข้าสู่การเป็นระบบราชการสมัยใหม่ และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมตามบทบาทของตน โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคลากร

วิสัยทัศน์การพัฒนาองค์กรโดยเฉพาะองค์กรรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจให้เป็นองค์กร 4.0 ดังกล่าวจะสำเร็จได้นั้น การพัฒนาบุคลากร คือ การพัฒนาองค์การให้เป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) แนวคิดนี้จะเป็นการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้ และการทำงานเข้าด้วยกัน ซึ่งสามารถนำมารวมกันได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบใน 3 ส่วน คือ ใน ระดับบุคคล (Individual) ระดับกลุ่มหรือทีมผู้ปฏิบัติงาน (Work Groups of Team) และระดับ โดยรวม (The System) Gilley and Eggland (1992) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร คือ การนำกิจกรรมที่มี การกำหนดและวางรูปแบบอย่างมีระบบมาใช้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และปรับปรุงพฤติกรรมของพนักงานให้ดีขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาใน 3 ส่วน คือ การพัฒนาบุคคล (Individual Development) การพัฒนาสายอาชีพ (Career Development) การพัฒนา องค์การ (Organization Development) ทั้งนี้ องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน จะมีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือ การปรับปรุงการทำงานของพนักงานให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาบุคลากร โดยองค์ประกอบสำคัญมีผลต่อระดับการทำงานของแต่ละบุคคลได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านการรู้และเข้าใจ (Cognitive Component) ของบุคคลที่มีต่องานของตนจะเป็นไป ตามการรับรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจตรงกับสภาพความ เป็นจริงหรือไม่ก็ได้ โดยแต่ละบุคคลจะได้รับความรู้ ความเชื่อ และค่านิยมมาจากทั้งประสบการณ์ทางตรง คือ ประสบด้วยตนเอง และประสบการณ์ทางอ้อมผ่าน การเลียนแบบหรือเห็นตัวอย่างก็ได้ ภายใต้องค์ประกอบนี้การสื่อสาร เป็นยุทธวิธีหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้ (2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นเรื่องของความชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่ของบุคคล โดยในที่นี้จะเกี่ยวข้องกับความ พอใจในงานหรือ

สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของงานที่ตนเอง ทำอยู่ ความรู้สึกดังกล่าวจะเกิดจากประสบการณ์ ของบุคคลกับงานที่ตนเองทำ 3) องค์ประกอบด้านแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมของบุคคลกรทางบวก

ทั้งนี้ แนวทางสำคัญต่อมาในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาองค์กรรถไฟแห่งประเทศไทยให้เป็นองค์กร 4.0 คือการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์หรือทรัพยากรบุคคลในองค์กร กล่าวคือ กลยุทธ์ตลอดจนกระบวนการในการจัดการบุคลากรในองค์การตามมิติต่างๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถดาเนินการทางานตามหน้าที่ของตนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเกิดปัญหาให้น้อยที่สุดรวมถึงการพัฒนาให้บุคลากรมีศักยภาพเพิ่มขึ้นเพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อความสำเร็จขององค์การที่เพิ่มขึ้น (นัทนิชา โชติพิทยานนท์, 2565)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสู่องค์กร 4.0

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะในด้านประสิทธิภาพและเทคโนโลยีเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงที่ทุกประเทศเน้นการเกษตรเป็นหลัก ซึ่งเรียกว่าเป็นยุคเกษตรกรรม จากนั้นองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะองค์กรเอกชนเริ่มพัฒนาเปลี่ยนแปลงเมื่อสังคมเริ่มเข้าสู่การป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น ซึ่งในระหว่างนั้นภาครัฐ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจก็มีการปรับตัวตามอย่างช้าๆ และเมื่อสังคมเริ่มให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในทุกๆ มิติ รัฐบาลทั่วโลกต่างยอมรับและนำมาปรับใช้กับการพัฒนาเช่นกัน ซึ่งการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐยกระดับการทำงานและการให้บริการกับประชาชนแบบ 4.0 ในประเทศไทยเกิดขึ้นในช่วงสมัยของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบ แห่งชาติ (คสช.) โดยเป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยหลักสำคัญของแนวทางปรับองค์กรเพื่อให้เข้ากับยุค 4.0 มีอยู่ 5 ด้านได้แก่

1.การปรับขนาดขององค์กรให้เหมาะสม ตามความรู้ความสามารถของบุคลากรและกรอบขีดจำกัดในด้านงบประมาณและศักยภาพในการพัฒนา ทั้งนี้ เมื่อองค์กรประสบกับปัญหาก็จะลดขนาดขององค์กร เพื่อลดต้นทุน ซึ่งไม่ใช่เรื่องผิดเพราะเป็นหนทางกู้สถานการณ์ทางการเงินให้กลับมาดีขึ้นได้รวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การลดขนาดมีข้อควรระวัง ทั้งในเรื่องขวัญกำลังใจ ความสามัคคีในองค์กร และการสูญเสียคนเก่ง องค์กรยุค 4.0 จะให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงองค์กรให้ไปสู่องค์กรขนาดที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะเล็กกว่าเดิม เท่าเดิม หรือใหญ่กว่าเดิมก็ได้ โดยดูจากลักษณะของงานและสถานการณ์แวดล้อมเป็นหลัก

2.ความยืดหยุ่นของแผนการทำงานตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ องค์กรในปัจจุบันมักจะมีเส้นทางเดินเพียงทางเดียวเพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ ซึ่งอาจเหมาะกับยุคที่สภาพแวดล้อมทางเปลี่ยนแปลงไปทีละน้อย สำหรับองค์กรยุค 4.0 มีทางเลือกในการทำตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้มากกว่า 1 ทางเลือก และสามารถเดินตามเหล่านั้นไปพร้อมกันได้ เพื่อย่นระยะเวลาในการไปให้ถึงเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ควบคู่ไปกับการกระจายความเสี่ยงในการทำงาน นอกจากนี้แล้ว ในแง่ของการใช้คนและ

ทรัพยากร การมีทางเลือกหลายทางทำให้สามารถกำหนดคน ทรัพยากรให้เหมาะสมได้มากกว่าการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งเพียงอย่างเดียว

3.การรวมศูนย์ทรัพยากรและคนที่มีความสำคัญ องค์กรในปัจจุบันมีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ไว้ชัดเจน ตามโครงสร้างที่แบ่งงานออกเป็นส่วนๆ เมื่อเจอกับสถานการณ์ที่ต้องแก้ไขก็จะให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรับเรื่องไป หรือไม่ก็ตั้งคณะทำงานที่มีตัวแทนของแต่ละส่วนงานเข้ามาร่วม บางครั้งคนที่เข้ามาร่วมรับมือกับสถานการณ์อาจไม่ใช่คนที่เก่งที่สุด ผลที่ออกมาจึงไม่ได้เป็นไปตามที่คาดไว้ องค์กรยุค 4.0 รู้ดีกว่า คนและทรัพยากรบางอย่างควรจัดไว้ที่ส่วนกลาง เพื่อความสะดวกในการกระจายลงไปทำงานในส่วนต่างๆ ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในช่วงเวลานั้น ทีมที่อยู่ตรงกลางและได้ข้อมูลเพียงพอย่อมมองเห็นภาพรวมได้ดี โดยเฉพาะหากเป็นสถานการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การมีทีมที่มองเห็นภาพรวมได้ชัดเจนตามจริง มีความคิดที่เปิดกว้างในการรับมือกับสถานการณ์จึงน่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกว่า

4.การมองโอกาสในการพัฒนาและต่อยอดองค์กร เพื่อลดความเสี่ยงและขยายขีดความสามารถในการเติบโตขององค์กร องค์กรปัจจุบันเลือกเฉพาะโอกาสที่สอดคล้องกับสิ่งที่ทำอยู่เป็นประจำ ทำให้มองผ่านโอกาสบางอย่าง ทั้งที่โอกาสเหล่านั้นจะเป็นประตูสู่ความสำเร็จในอนาคต มีตัวอย่างของธุรกิจใหญ่ระดับโลกมากมายที่สุดท้ายก็เหลือแต่ชื่อเพราะมองข้ามสิ่งที่ “ไม่ใช่” ในวันนี้ ซึ่งบางโอกาสอาจกลายเป็นสิ่งที่เหมาะสมต่อองค์กรยุค 4.0 เอาโอกาสเป็นศูนย์กลางแล้วปรับการทำงานขององค์กรให้สอดคล้องกับโอกาส กล่าวคือ การออกแบบโครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและต้องสร้างวัฒนธรรมในการทำงานที่มองการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นเหตุการณ์ปกติ

5.บทบาทของผู้นำ ผู้นำในองค์กรปัจจุบันมักจะเน้นความถูกต้องแม่นยำในการทำงาน ทุกอย่างต้องมีการวางแผนอย่างรัดกุม หาทางใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่องค์กรมีอยู่ในปัจจุบันให้มากที่สุด คนเก่งที่มีอยู่ถูกใช้ในการแก้ปัญหาขององค์กร ทำให้ไม่สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ทั้งในด้านการผลิต การบริหาร และด้านการตลาดได้

นอกจากการมีหลักสำคัญเพื่อปรับปรุงองค์กรให้ทันต่อยุคสมัยแล้ว การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กร 4.0 ที่มั่นคงและสามารถเติบโตได้มากขึ้นในอนาคต องค์กรจำเป็นต้องมีรูปแบบการปฏิบัติผ่านประเด็น ยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ประเด็น อันครอบคลุม 1) มิติการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของกรมในการขับเคลื่อน 2) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการดาเนินการ 3) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหาร ค่านิยม วัฒนธรรมองค์การและ ระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนการขับเคลื่อนสู่การเป็นองค์กร 4.0 และ 4) การพัฒนาปรับปรุง การจัดทากฎหมาย ระเบียบปฏิบัติและนโยบายให้ทันสมัย เพื่อตอบสนองการ ปฏิบัติภารกิจ สอดคล้องกับแนวคิดประเทศไทย 4.0 และระบบราชการ 4.0 ที่มุ่งหวังให้ระบบราชการมีความทันสมัย ประสิทธิภาพสูง ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมที่มีขีดความสามารถสูง อันนาไปสู่การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและการเสริมสร้างความผาสุกให้แก่ประชาชนคนไทยทุกคนอย่างยั่งยืน ตามที่สำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2561) ได้นำเสนอ สาระสำคัญของระบบราชการ 4.0 ไว้ว่า ต้องมีลักษณะของ การเปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ยึด ประชาชนเป็น

ศูนย์กลาง และระบบราชการที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย อันเกิดขึ้นได้จากปัจจัย แห่งความสำเร็จอย่างน้อย 3 ประการได้แก่ 1) การสานพลังระหว่างภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ ใน สังคม 2) การสร้างนวัตกรรม และ 3) การปรับเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล และรวมถึงวิสัยทัศน์ ปภ. 4.0 แผนพัฒนาองค์กร 4.0 และแผนปฏิบัติการได้มีสาระสำคัญ

การรถไฟแห่งประเทศไทย (State Railway of Thailand)

การรถไฟแห่งประเทศไทย (State Railway of Thailand) เป็นรัฐวิสาหกิจในกระทรวงคมนาคม ทำหน้าที่ดูแลกิจการด้านรถไฟของประเทศไทย ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2494 มีวิสัยทัศน์คือ ยกระดับการบริหารและพัฒนาทุนมนุษย์ให้บรรลุเป้าหมายและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรสู่การเป็นผู้ให้บริการแพลตฟอร์มการเชื่อมต่อและการขนส่งที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และยังมีพันธกิจ ดังนี้

1. พัฒนาระบบบริหารทุนมนุษย์เชิงกลยุทธ์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนยุทธศาสตร์องค์กร โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและการกำกับดูแลกิจการที่ดี สอดคล้องกับเกณฑ์ประเมินผลด้านบริหารทุนมนุษย์

2. ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพ และความเชี่ยวชาญของบุคลากรตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ

3. เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อขับเคลื่อนการทำงานของบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ รวมถึงส่งเสริมกลไกการคิดสร้างสรรค์ และการสร้างนวัตกรรม

4. สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อพนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึงพอใจและผูกพันต่อองค์กร

แผนยุทธศาสตร์การบริหารทุนมนุษย์ (Human Capital Management Strategy: HCMS) ของการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 ปรับปรุงตามแนวทางเกณฑ์การประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ (SE-AM) วิสัยทัศน์และพันธกิจ ยุทธศาสตร์ รวมถึงแผนวิสาหกิจการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 (แผนฟื้นฟูการรถไฟแห่งประเทศไทย) ที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของตลาดและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งนี้เพื่อหาแนวทางบริหารจัดการมนุษย์ที่สอดคล้องสนับสนุน และสอดรับไปในทิศทางเดียวกันกับแผนยุทธศาสตร์องค์กร ทั้งยุทธศาสตร์ด้านความเสี่ยง ยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการความรู้และนวัตกรรมของการรถไฟแห่งประเทศไทย รวมถึงยุทธศาสตร์กระทรวง และยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (Swot Analysis) การรถไฟฯ ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เพื่อค้นหาปัจจัยภายในและภายนอกประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่ส่งผลต่อการดำเนินการบริหารจัดการทุนมนุษย์ (HCM) เพื่อนำไปสู่สภาพแวดล้อมที่ต้องการในอนาคตโดยสามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการทุนมนุษย์ของการรถไฟฯ

2. ความท้าทายและความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Challenge/Advantage: SC/SA) การนำข้อมูลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้านการจัดการทุนมนุษย์ของการรถไฟฯ มาต่อยอดในการกำหนดความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การยกระดับคุณภาพการจัดการทุนมนุษย์ตามเกณฑ์คุณภาพองค์กร 2) พัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ และทักษะที่รองรับการเปลี่ยนบทบาทการดำเนินธุรกิจของการรถไฟฯ 3) การปรับสภาพแวดล้อมด้านการจัดการทุนมนุษย์ให้พร้อมต่อการสนับสนุนขีดความสามารถและการแข่งขันขององค์กร 4) การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรบุคคลเพื่อการตัดสินใจและการคาดการณ์ในอนาคต และ 5) การพัฒนาและปรับบทบาทงานด้านการจัดการทุนมนุษย์สู่การเป็นหุ้นส่วนเชิงกลยุทธ์กับหน่วยงานธุรกิจหลักที่สำคัญ นอกจากนี้ยังได้นำมาวิเคราะห์หาความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การยกระดับสถาบันฝึกอบรมผู้ให้ใบรับรองเจ้าหน้าที่ในการขนส่งทางรางที่กรมการขนส่งทางรางรับรอง และ 2) การจัดการทรัพยากรบุคลากรที่มีศักยภาพสูง ด้วยการจัดการทุนมนุษย์ด้วยระบบการจัดการทุนมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ

3. วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Objective: SO) ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่มีผลต่อสถานการณ์การแข่งขัน มากำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของการบริหารจัดการทุนมนุษย์ พ.ศ. 2566-2570 ดังนี้

3.1 เพื่อให้การรถไฟฯ มีแนวทางการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่รองรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจในอนาคต

3.2 เพื่อรักษาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการขนส่งรถไฟทางไกล และผู้มีศักยภาพสูง โดยการเสริมสร้างความผูกพันของบุคลากร ผ่านการปรับปรุงการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล

3.3 เพื่อยกระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และต่อยอดความเชี่ยวชาญด้านการให้บริการแพลตฟอร์ม การเชื่อมต่อและการขนส่งที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.4 เพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กรให้กับการรถไฟฯ ผ่านศูนย์ฝึกอบรมการรถไฟ (HCM-SA1)

3.5 เพื่อปรับบทบาทของหน่วยงานด้านการบริการและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ให้เป็นหนึ่งในกลไกที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์ และตอบสนองต่อสถานการณ์การดำเนินงานขององค์กรในปัจจุบันและทิศทางการดำเนินงานในอนาคต (HCM-SC5)

3.6 เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมด้านการจัดการทุนมนุษย์ที่รองรับการขับเคลื่อนแผนวิสาหกิจการรถไฟฯ

4. ความเชื่อมโยงกับแผนวิสาหกิจการรถไฟฯ และแผนแม่บทที่สำคัญต่างๆ จากการวิเคราะห์ความท้าทายและความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Challenge/ Advantage: SC/SA) สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทุนมนุษย์ได้ 5 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 กระตุ้นการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่ตอบสนองต่อการดำเนินธุรกิจขององค์กร ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขับเคลื่อนระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อรักษาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ และผู้มีศักยภาพสูง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านระบบรถไฟทางไกล สู่การเป็นผู้ให้บริการ แพลตฟอร์มการเชื่อมต่อและขนส่งที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พลิกโฉมภาพลักษณ์ของศูนย์ฝึกอบรมสู่การเป็นสถาบันฝึกอบรมระบบรางที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับบทบาทของหน่วยงานด้านการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงกลยุทธ์ และเป็นคู่คิดกับสายงานภายในองค์กร

โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าว สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในแผนวิสาหกิจการรถไฟฯ พ.ศ.2566-2570 และแผนแม่บทที่สำคัญต่าง ๆ ของการรถไฟฯ คือ 1) ความเสี่ยงองค์กรปี 2565 ประกอบด้วยความเสี่ยงประเภทกลยุทธ์ (Strategic Risk) ความเสี่ยงประเภทปฏิบัติการ (Operation Risk) ความเสี่ยงประเภทการเงิน (Financial Risk) ความเสี่ยงประเภทกฎหมาย (Compliance Risk) 2) แผนปฏิบัติการดิจิทัลระยะ 5 ปีของการรถไฟฯ พ.ศ. 2566-2570 3) แผนแม่บทการจัดการความรู้และนวัตกรรม (Knowledge Managementand Innovation Management Strategy Plan) พ.ศ. 2565-2570 4) แผนการกำกับดูแลกิจการที่ดี ประจำปี 2564-2568 5) แผนดำเนินงานด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีฯ (Corporate Governance) ปี พ.ศ. 2566

5. การกำหนดทิศทางการบริหารทุนมนุษย์การรถไฟฯ จากการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ พันธกิจของการรถไฟฯ ตามแผนวิสาหกิจการรถไฟฯ พ.ศ. 2566-2570 รวมถึงนโยบายคณะกรรมการองค์กร และผู้บริหารถึงทิศทางในการดำเนินองค์กรด้วยกลยุทธ์เชิงรับ (Defensive) สำหรับการป้องกัน ทั้งปกป้องความได้เปรียบทางการแข่งขันและป้องกันตัวจากความผันผวนของตลาด อย่างไรก็ตามเพื่อการเอาตัวรอดทางธุรกิจ จึงควรมองหากลยุทธ์สำหรับการเตรียมพร้อมรับความท้าทายเหล่านี้ให้พร้อมก่อนการเติบโตในภายหน้า ซึ่งได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและนโยบายการบริหารจัดการทุนมนุษย์ ปี พ.ศ. 2566-2570

บทสรุป (Conclusion)

จากการศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ บทความ และงานวิจัย ทำให้ทราบว่าในบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ภาครัฐบาลหรือราชการต้องยึดหลักธรรมาภิบาลและปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล การรถไฟแห่งประเทศไทยจึงมีวิสัยทัศน์ คือ ยกระดับการบริหารและพัฒนาทุนมนุษย์ให้บรรลุเป้าหมายและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรสู่การเป็นผู้ให้บริการแพลตฟอร์มการเชื่อมต่อและการขนส่งที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีแผนยุทธศาสตร์การบริหารทุนมนุษย์ (พ.ศ. 2566-2570) ซึ่งปรับปรุงตามแนวทางเกณฑ์การประเมินคุณภาพรัฐวิสาหกิจ (SE-AM) วิสัยทัศน์และพันธกิจ ยุทธศาสตร์ รวมถึงแผนฟื้นฟูการรถไฟแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2566-2570) ที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของตลาดและสังคมที่

เปลี่ยนแปลงไป เพื่อหาแนวทางบริหารจัดการมนุษย์ที่สอดคล้อง สนับสนุน และสอดรับไปในทิศทางเดียวกันกับแผนยุทธศาสตร์องค์กรในด้านต่างๆ โดยมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (Swot Analysis) การนำข้อมูลที่ได้มาต่อยอดในการกำหนดความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์ การนำประเด็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่มีผลต่อการแข่งขันมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของการบริหารจัดการทุนมนุษย์ ยอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงแผนวิสาหกิจการรถไฟฯ แม่บทที่สำคัญต่างๆ มากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ด้านการจัดการทุนมนุษย์ รวมถึงการกำหนดทิศทางการบริหารทุนมนุษย์จากการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อการเอาตัวรอดทางธุรกิจ และพร้อมรับกับคววามท้าทายในภายหน้า

องค์ความรู้ที่ได้รับ (Knowledge)

1. การพัฒนาองค์กร 4.0 เป็นนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ จากการขับเคลื่อนประเทศด้วยอุตสาหกรรม เป็นการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้สอดรับกับนโยบายดังกล่าวภาครัฐหรือระบบราชการจะต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

2. ปัจจัยที่ส่งผต่อความสำเร็จของการพัฒนาองค์กร 4.0 คือ 1) การร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีการวางแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการร่วมกัน แบ่งปันทรัพยากรและใช้ประโยชน์ร่วมกัน 2) การสร้างนวัตกรรม มีการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเข้ามาพัฒนารูปแบบการทำงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ความท้าทายของประเทศและตอบสนองความต้องการของประชาชน 3) การปรับเข้าสู่ความเป็นดิจิทัล ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดเก็บ ประมวลข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

3. การรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนสู่ประเทศไทย 4.0 มุ่งเน้นในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาพัฒนาหน่วยงาน และบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้พร้อมรับกับความท้าทายในภายหน้า

เอกสารอ้างอิง (Reference)

กาญจนา อรุณสุขรุจี. (2546). ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรไชยปราการจำกัด อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์ และ ฉัตยาพร เสมอใจ. (2547). การจัดการ = Management. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ธนัชวันต์ นฤทุม (2564). ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อศูนย์ธุรกิจและตลาดกลางผลิตผลการเกษตรของสหกรณ์ การเกษตรคลองหลวงจำกัด. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นัทนิชา หาสุนทรี (2560). การเมืองการปกครองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สายหยุด ใจสำราญ และ สุภาพร พิศาลบุตร .(2549). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน. ระบบราชการ 4.0 ยึดหลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 9 เมษายน 2566 แหล่งที่มา: https://www.opdc.go.th/

Gilley, W.J. & Eggland, A.S. (1993). Principles of human resource development. 6th ed. Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Company.

Millet, John D. (1954). Management in the Public Service. New York : McGraw Hill Book. Company.

Owens, R. G., Miantao, S., et al. (1987). Organizational behavior in Education (p. 207). Central China Normal University' Press.
uploads/files/2560/ThaiGov4.0_3.pdf.

พลทหารกองประจำการทหารใหม่กับการเสริมสร้างสุขภาพที่ดี
New Military Service Personnel and Good Health Promotion

กิตติศักดิ์ บุญคำ[1] วิจิตรา ศรีสอน[2]
Kittisak Bunkham, Wijittra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพลทหารกองประจำการทหารใหม่นั้นจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับพลทหารเพื่อให้เกิดการปรับตัวเมื่อเข้ามาประจำการ ซึ่งในบทความฉบับนี้ได้ทำการนำเสนอการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับทหารกองประจำการทหารใหม่ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1)การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับการสร้างเสริมสุขภาพ การวางแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อสุขภาพในทางที่ดีขึ้น ทั้งในด้านพฤติกรรมการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย การจัดการความเครียด การไม่สูบบุหรี่ และการไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ 2) ความรอบรู้ด้านสุขภาพเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อให้คนเกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ดี มีความรู้ในการปฏิบัติตน ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ และมีแนวทางในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพที่ดี และ 3) แนวปฏิบัติที่ดีของพลทหารกองประจำการทหารใหม่กับการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีคือมีการเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรม ในกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้ ทั้งในด้านสื่อสุขภาพ การจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านสุขภาพ การเฝ้าระวังพฤติกรรมตนเอง การมีความรอบรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่ดีและพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องพร้อมกับส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารด้านสุขภาพ มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านสุขภาพที่หลากหลายรูปแบบ รวมถึงการประเมินพฤติกรรมสุขภาพด้วยตนเองเพื่อให้ตรวจสอบสุขภาพของตนเองอยู่เป็นระยะ

คำสำคัญ (Keyword) : การสร้างเสริมสุขภาพ; ความรอบรู้ด้านสุขภาพ; แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ

Received: 2023-04-30 **Revised:** 2023-07-04 **Accepted:** 2023-07-14

[1] รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program (Politics and Government) College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: S63463825012@ssru.ac.th

[2] วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail: wijittra.sr@ssru.ac.th

Abstract

In the performance of duties of the new military personnel, it is necessary to study about the promotion of good health for the soldiers in order to adapt when they enter the service. In this article, the promotion of good health for newly deployed soldiers is presented in 3 issues: 1) A study on health promotion, which is a concept about the behavior of newly deployed soldiers. which is a fundamental factor for health promotion Planning to solve health problems must change behaviors for better health. both in terms of food consumption behavior exercise stress management no smoking and not drinking alcoholic beverages 2) Health literacy is the creation of knowledge and understanding about health. for people to have good health behaviors have the knowledge to practice Get information about health care. access to health information and services and have guidelines for creating good health knowledge and 3) Good practice for newly deployed soldiers and health promotion is to strengthen and assess health and behavioral literacy. in the process of enhancing learning both in health media health learning activities self-monitoring behavior. Being well informed about good health and correct health behaviors while promoting the development of health communication skills. A variety of health learning activities are organized. Including self-assessment of health behaviors in order to check their health periodically

Keywords: health promotion; health literacy; good health practices

บทนำ (Introduction)

ในการศึกษาข้อมูลเฉพาะในกลุ่มพลทหารกองประจำการทหารใหม่ เมื่อชายไทยมีอายุครบ 21 ปีบริบูรณ์ จะต้องผ่านการเกณฑ์ทหารจับใบดำใบแดงเข้ามารับราชการทหาร มีหน้าที่ให้การฝึกทหารใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2543 หมวด 5 มาตรา 61 (ปรีดี บัญญัติรัชต, วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี, ดุสิต จันทยานนท์ และพิชัย แสงชาญชัย, 2560) พลทหารกองประจำการทหารใหม่ทุกนายจะต้องผ่านขั้นตอนการตรวจคัดกรองสุขภาพทหารใหม่ ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ น้ำหนักส่วนสูง โรคประจำตัว พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และดื่มสุรา การตรวจคัดกรองสุขภาพจิต ในการตรวจคัดกรองด้านสุขภาพของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ในช่วงกลุ่มอายุ 21 - 29 ปีบริบูรณ์ พบว่า มีภาวะพฤติกรรมที่เสี่ยงกับสุขภาพในกลุ่มประชากรที่เป็นเพศชาย ในช่วงอายุ 15 ปีขึ้นไป เข้าข่ายกลุ่มเสี่ยงโรคไม่ติดต่อ (กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2561) ที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา ภาวะน้ำหนักที่เกินเกณฑ์มาตรฐาน และกลุ่มเสี่ยงของปัญหาสุขภาพจิต ตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่จะต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพเพื่อการป้องกันโรคไม่ติดต่อในอนาคต เพื่อให้ทหารกองประจำการ

ทหารใหม่ดูแลสุขภาพเบื้องต้น ซึ่งยังไม่เป็นการรอบรู้ในด้านพฤติกรรม สุขภาพ และยังไม่ครอบคลุมประเด็นการเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพของการมีสุขภาพที่ดีนั้น ได้มีการสำรวจการศึกษาในกลุ่มพลทหารกองประจำการทหารใหม่พบการศึกษาในประเด็นที่แตกต่างกันดังต่อไป การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ การศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรรมเพื่อการป้องกันโรคกับพฤติกรรมสุขภาพของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ ผลการวิจัยพบว่า พลทหารกองประจำการทหารใหม่บางกลุ่มที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีมีความตระหนักถึงความรุนแรงของโรคที่อาจเกิดจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้ (อรวรรณ จุลวงษ์, 2557) การศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ พบว่า ปัญหาสุขภาพจิตของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ ปัจจัยหลังเข้ารับการเกณฑ์ทหารที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพจิต และยังพบว่า มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่อยู่ในระดับมาก (สายสมร เฉลยกิตติ และสมพิศ พรหมเดช, 2556) และในทำนองเดียวกันในประเด็นการดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ของทหารกองประจำการทหารใหม่ พบว่า ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มในปัจจุบัน ได้แก่ อายุ การศึกษา การได้รับสื่อโฆษณาแอลกอฮอล์ (ประภาส ธนะ,จิราภา บุญศิลป์, นงคาร รางแดง, ศิริธร ยิ่งเรงเริง และจันทิมา เขียวแก้วมา, 2560) จากที่กล่าวมานั้นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพของทหารใหม่คือการสร้างเสริมสุขภาพและความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับทหารใหม่ สำหรับบทความนี้ขอนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ 1) การสร้างเสริมสุขภาพ2) ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และ 3) แนวปฏิบัติที่ดีของพลทหารกองประจำการทหารใหม่กับการเสริมสร้างสุขภาพที่ดี ซึ่งในการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในส่งเสริมสุขภาพ รองรับการปรับตัวของพลทหารใหม่ หรือ สงเสริมสุขภาพพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของทหารใหม่ ทั้งนี้ให้เกิดการตระหนักรู้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับตัวของทหารใหม่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งรายละเอียดนำเสนอได้ดังนี้

การสร้างเสริมสุขภาพ

สำหรับพฤติกรรมของพลทหารกองประจำการทหารใหม่นั้นการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะเสริมสร้างสุขภาพให้แข็งแรงขึ้นนั้น สิ่งสำคัญคือต้องรับรู้ระดับความสามารถและความรอบรู้ในด้านสุขภาพ จึงจะเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในทางที่ดีขึ้นประกอบด้วย พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ลดอาหารไขมันสูงและอาหารทอด ลดอาหารหวาน ลดปริมาณน้ำตาล ร่างกายไม่ควรได้รับน้ำตาลเกินวันละ 6 ช้อนชา ลดอาหารเค็ม ลดปริมาณโซเดียม คือ ลดการใช้น้ำปลาหรือเกลือ และเครื่องปรุงรสต่าง ๆ ควรจะชิ มอาหารก่อนเติมเครื่องปรุงรส พฤติกรรมการออกกำลังกาย ควรออกกำลังกายสม่ำเสมอ สัปดาห์ละ 3 วันขึ้นไปวันละไม่น้อยกว่า 30 นาที พฤติกรรมการจัดการความเครียด พฤติกรรมการไม่สูบบุหรี่ และพฤติกรรมการไม่ดื่มสุรา และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพนั้นคือกิจกรรมหรือการสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตัวกำหนดสุขภาวะไม่เพียงแต่เฉพาะแต่ละบุคคล เช่น สุขภาพและการดำเนินชีวิต แต่ยังรวมถึงด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและการทำงาน กิจกรรมป้องกันโรคเป็นงานที่ต้องทำควบคู่กับงานสร้าง

เสริมสุขภาพ กิจกรรมบางอย่างไม่สามารถจำแนกได้อย่างเด็ดขาดว่าเป็นกิจกรรมการป้องกันโรค หรือกิจกรรมสร้างสุขภาพ แต่โดยส่วนใหญ่จะเห็นตรงกันว่ากิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพนั้นเน้นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นส่วนกิจกรรมป้องกันโรคนั้นเน้นที่ความพยายามไม่ให้เกิดโรค องค์การอนามัยโรคให้ความหมายของการป้องกันโรคคือการลด การจำกัดป้องกันโรคละภาวะแทรกซ้อนและผลที่ตามมาของโรคกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

ในการสร้างเสริมสุขภาพมีการให้บริการสร้างเสริมสุขภาพประกอบไปด้วยบุคลากรสาธารณสุข ในการบริการการสร้างเสริมสุขภาพให้กับผู้รับบริการและการสร้างเสริมสุขภาพด้วยกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่จะทำให้ประชาชนนั้นมีความสามารถในการควบคุมปัจจัยที่มีผลกำหนดสุขภาพ และการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาพของตนเอง ให้บรรลุซึ่งสุขภาวะอันสมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม สามารถตระหนักถึงความมุ่งมาดปรารถนาของตนและตอบสนองต่อปัญหาของตน สามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมหรือปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ (อำพล จินดาวัฒนะ, สุรเกียรติ อาชานานุภาพ, และสุรณีพิพัฒน์ โรจนกมล, 2559)

การสร้างเสริมสุขภาพนั้นยังเป็นกระบวนการกระตุ้นบุคคลกลุ่มให้สามารถควบคุมและปรับปรุงสุขภาพ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม รวมทั้งสามารถบอกได้และเกิดความตระหนักที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งบุคคลและสิ่งแวดล้อมและผลรวมทางด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคลที่ทำให้สุขภาพดี รวมทั้งวิทยาศาสตร์และศิลปะของการปรับเปลี่ยนการดำรงชีวิต สิ่งแวดล้อมรวมถึงด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เอื้อต่อการสร้างภาวะสุขภาพสมบูรณ์ และในส่วนของกิจกรรมเพื่อป้องกันโรค (Donatelie and Davis, 1993) (Kemm and Close, 1995) (Edleman Mandle, 1994)

พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ คือการจัดกระบวนการเพื่อให้ประชาชนเพิ่มขีดความสามารถ ในการที่จะควบคุมปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพ (Health Determinant) และการที่จะสร้างสุขภาพให้ดีและได้ผลลัพธ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมหลักการทำงานต้องอาศัยกลยุทธ์ที่สำคัญ ในการสร้างเมืองสุขภาพดี เมืองไทยแข็งแรง (Healty Thailand) ซึ่งหลักการทำงานประกอบด้วย

1. การชี้แนะเพื่อสุขภาพ (Advocacy for Health) คือ การปฏิบัติเพื่อสร้างความยอมรับหรือความตระหนักของบุคคล ชุมชนและสังคม มีการวางเป้าหมายร่วมกันระหว่างรัฐบาล ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และประชาชนในการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้เกิดการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Common Vision) ในระดับพื้นที่

2. การเพิ่มความสามารถ (Enabling) คือ การเพิ่มศักยภาพให้บุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน ให้เกิดทักษะในด้านต่าง ๆ ในการเพิ่มขีดความสามารถนี้จะคอยเป็นพลังที่จะสามารถดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันสุขภาพได้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่าพฤติกรรมของพลทหารกองประจำการทหารใหม่บุคคลปัจจัยพื้นฐานสำหรับการสร้างเสริมสุขภาพ ในระดับบุคคล ชุมชน ประเทศชาติ ในการวางแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อสุขภาพในทางที่ดีขึ้น ประกอบไปด้วยพฤติกรรมการบริโภคอาหาร

พฤติกรรมการออกกำลังกาย พฤติกรรมการจัดการความเครียด พฤติกรรมการไม่สูบบุหรี่ และพฤติกรรมการไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้วางแผน การตั้งเป้าหมายในการพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพในกลุ่มบุคคลต่อไป

ความรอบรู้ด้านสุขภาพ

ในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นจะต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพราะการพัฒนาความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับตนเองอยู่เสมอจะช่วยทำให้เป็นคนทันโลกและทันโรคมีศักยภาพในการดูแลสุขภาพตนเองได้สามารถแนะนำสิ่งที่ถูกต้องให้กับบุคคลใกล้ชิดและครอบครัวรวมถึงชุมชน และสังคมได้ด้วย ในการสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพจึงเป็นการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุดแนวคิดเรื่องความรอบรู้ทางสุขภาพ (Health Literacy) หมายถึง เกิดขึ้นจากสภาพปัญหาในด้านการสื่อสารทำให้เกิดพฤติกรรมที่เสียงกับสุขภาพ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายนั้นสามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลสุขภาพ ให้เกิดความเข้าใจ และนำข้อมูลที่ถูกต้องมีความน่าเชื่อถือนั้นไปใช้ในการตัดสินใจเพื่อการดูแลสุขภาพที่ดีของตนเอง และครอบครัวรวมถึงบุคคลรอบข้างให้เกิดความรอบรู้ทางสุขภาพเพื่อร่างกายที่แข็งแรงและในการป้องกันโรค

การมีความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์สุขภาพที่สำคัญนั้น (Parker, 2000 อ้างถึงใน ขวัญเมือง แก้วดำเกิง, 2561) กล่าวคือสถานะทางสุขภาพในการดูแลสุขภาพของตัวเอง เช่น การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด พฤติกรรมการใช้บริการสุขภาพ ได้แก่ การรับบริการการป้องกันภูมิคุ้มกันโรค พบการศึกษาวิจัยพบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพมีสัมพันธ์กับดัชนีมวลการ (BMI) ของเด็กที่มีภาวะน้ำหนักเกิน โดยมีความสามารถทำนายค่า (BMI) ได้ถึงร้อยละ 38 และมีการเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ (Sharif & Bank, 2010; Chang, 2011 อ้างถึงใน ขวัญเมือง แก้วดำเกิง, 2561) อาทิ เช่น การบริโภคอาหาร การใช้สารเสพติด การปฏิบัติตัวตามคำแนะนำของแพทย์ ทั้งนี้ เนื่องมาจากการขาดความรู้ประสบการณ์และทักษะในการป้องกันหรือในการดูแลสุขภาพของตนเอง ที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้และการเลือกบริการในด้านสุขภาพที่ถูกต้อง (De Wat et al,2004, อ้างถึงใน ขวัญเมือง แก้วดำเกิง, 2561) ความสำคัญของความรอบรู้ด้านสุขภาพนั้นเริ่มจาก ระดับบุคคล บุคคลที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสามารถในการดูแลรักษาสุขภาพของตนเองพึ่งพาตนเอง สามารถให้คำแนะนำกับบุคคลลอบข้างได้ การมีสุขภาพที่ดีนั้นย่อมจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีตามมาด้วย ถ้าประชาชนในหมู่บ้านมีความรอบรู้ในเรื่องสุขภาพในระดับที่ดีก็จะส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งส่งผลให้ประเทศชาติมีพลเมืองที่ไม่เจ็บป่วยไม่มีโรคภัย สามารถช่วยลดรายจ่ายในการรักษาพยาบาล ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์ได้

สำหรับปัจจัยสำคัญเพื่อให้เกิดความรอบรู้ด้านสุขภาพนั้นประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ การสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญทางสุขภาพ การจัดการตนเองเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ และการตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง

แนวทางการสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ การสร้างระบบที่ช่วยเพิ่มอัตราการอ่านหนังสือของประชาชประเทศทั่วโลกนั้นตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมให้กับประชาชนอ่านออกเขียนได้ หรือการเรียนรู้หนังสือ และใช้อัตราการรู้หนังสือ (Literacy Rate) ของประชาชนเป็นดัชนีฐานข้อมูลสะท้อนถึงคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งระบบที่ช่วยให้ประชาชนอ่านหนังสือมากขึ้น เช่น การทำให้หนังสือนั้นมีคุณภาพดีหาได้ง่ายในราคาที่ประหยัดประชาชนทุกระดับเข้าถึงได้ สามารถหาซื้อได้ง่ายในส่วนของการส่งเสริมผู้ผลิตจัดจำหน่ายและผู้จัดทำข้อมูลสุขภาพในด้านต่าง ๆ โดยใช้แรงจูงใจด้านภาษีและการประเมินค่าความนิยม (Rating) เพื่อการจำแนกกลุ่มผู้อ่าน การประชาสัมพันธ์หนังสือที่มีประโยชน์ รวมถึงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ที่ใช้เป็นช่องทางในการเข้าถึงและแหล่งฝึกฝนในการอ่านและการเรียนรู้สำหรับตนเอง ครอบครัว ชุมชน (ขวัญเมือง แก้วดำเกิง, 2561) ประกอบด้วยแนวทางที่สำคัญดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้และเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ที่ถูกต้องสะดวก เพื่อจะนำไปใช้ประโยชน์ได้เลยกับตนเองและเผยแพร่ไปสู่บุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลในเครือข่ายโดยเฉพาะข้อมูลความรู้ตามกระแสข่าวที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจ เพื่อป้องการกันการเข้าใจผิดหรือหลงเชื่อเป็นเหงื่ออาชญากรรม โดยจัดช่องทางการเผยแพร่ที่มีความหลากหลายทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Health) และการสื่อสารผ่านโทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์เคลื่อนที่ (mHealth) รวมถึงการใช้แอพพลิเคชั่นสุขภาพในระบบออนไลน์ สื่อบุคคล และสื่อสารมวลชนอื่น ๆ

2. การออกแบบและตรวจสอบคุณภาพสื่อ สื่อในการดำเนินงานด้านสุขภาพมีทั้งสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือมัลติมีเดีย และสาธารณะ และการออกแบบสื่อเพื่อผลิตและเผยแพร่ควรใช้หลักการออกแบบที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย เช่น คำนึงถึงขนาดตัวอักษรและสีที่เหมาะสมการเว้นให้มีพื้นที่ว่างบ้าง ในการใช้แผนภาพหรือภาพถ่ายประกอบการสื่อความรู้ความเข้าใจใช้ข้อความสั้น ในใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่กำกวม ให้ข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ ระบุชื่อหน่วยงานและขอบเขตพื้นที่เผยแพร่ให้ชัดเจน เป็นต้น

3. เพิ่มการใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านสุขภาพให้เกิดพลัง การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ เป็นวิถีทางหนึ่งในในการเพิ่มพลังให้กับประชาชนในการตัดสินใจเลือกใช้ข้อมูลและปฏิบัติตนอย่างถูกต้องที่สุด รวมทั้งการควบคุมปัจจัยที่ส่งผลเสี่ยงต่อสุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ที่ทำให้บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หากประชาชนสามารถแสวงหาความรู้มาเพิ่มพูนทักษะและสามารถให้สูงขึ้น และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดพลังภายในกลุ่มจะสามารถต้านทานหรือควบคุมอิทธิพลจากสิ่งเร้าซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพในบริบทที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าความรอบรู้ด้านสุขภาพ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อให้คนเกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ดี มีความรู้ในการปฏิบัติตน มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ซึ่งต้องความรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพการสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญทางสุขภาพ แนวทางในการสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพที่สำคัญ

คือ การสร้างองค์ความรู้และเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ การออกแบบและตรวจสอบคุณภาพสื่อ เพิ่มการใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านสุขภาพให้เกิดพลัง ทั้งนี้ในการสร้างความรอบรู้นั้นจำเป็นต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมและทันโลกและทันโรคภัยใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งจะเป็นแนวทางในการดูแลสุขภาพของตนเอง

แนวปฏิบัติที่ดีของพลทหารกองประจำการทหารใหม่กับการเสริมสร้างสุขภาพที่ดี

ในการดำเนินงานเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพและมีพฤติกรรมสุขภาพในการขับเคลื่อนและดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อความมุ่งหวังพัฒนายกระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ ที่ถูกต้องตามเกณฑ์ คือพฤติกรรมกินผัก และผลไม้สด ลดอาหารหวาน มัน เค็ม พฤติกรรมการออกกำลังกาย พฤติกรรมการจัดการความเครียด พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการดื่มสุรา อันจะส่งผลทำให้การดูแลสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดความยั่งยืน (กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2561)

เพื่อเป็นการป้องกันและลดโรคทั้งที่เป็นโรคติดต่อและไม่ติดต่อได้นั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสุขภาพ โดยการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ด้านสุขภาพและจัดปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่มีความหลากหลายเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เพื่อจะนำไปสู่การบรรลุเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งแนวทางการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ ดังนี้

1. การเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพพลทหารกองประจำการทหารใหม่ในกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้

1.1 สื่อสารความรู้ด้านสุขภาพผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ และพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านสุขภาพให้กับพลทหารกองประจำการทหารใหม่ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้องน่าเชื่อถือ และรู้เท่าทันสื่อ

1.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจตัดสินใจและจัดการสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชนได้ เช่น

1.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านสุขภาพ

1.2.2 ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสุขภาพ

1.2.3 จัดโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ

1.2.4 ส่งเสริมการเรียนรู้ประสบการณ์ของบุคคลต้นแบบที่ดีด้านสุขภาพ

1.3 เฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพด้วยตนเองเพื่อจัดการพฤติกรรมเสี่ยงจัดปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการปรับพฤติกรรม

1.3.1 จัดปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง

1.3.2 จัดหาสื่อ/ช่องทางการสื่อสารสุขภาพที่ทันสมัยเข้าถึงได้ง่ายสะดวก

1.3.3 มีแหล่งเรียนรู้และสถานที่ในการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.3.4 เฝ้าระวังสื่อสาธารณะเพื่อให้สามารถรู้เท่าทันสื่อ

1.3.5 กำหนดมาตรการทางสังคมหรือข้อตกลงร่วมเพื่อถือปฏิบัติร่วมกัน

1.4 แนวทางการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ ในการดำเนินงานให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพที่ดีและพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องได้นั้นจะต้องมีการดำเนินงานทั้งการจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ ควบคู่กับการจัดปัจจัยแวดล้อมในครอบครัว และชุมชนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ

1.4.1 การสร้างโอกาสการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่มีความหลากหลายรูปแบบและเหมาะสมกับพลทหารกองประจำการทหารใหม่ ซึ่งในการดำเนินให้เกิดการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้อง

1.4.2 ในดำเนินการสื่อสารความรู้ด้านสุขภาพที่มีสอดคล้องกับข้อมูลความต้องการของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ผ่านช่องทางสื่อท้องถิ่น

1.4.3 มีการประเมินและวิเคราะห์การรับรู้ ความต้องการของข้อข่าวสารของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ด้านสุขภาพ

1.4.4 ในการดำเนินการสื่อสารความรู้ด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับข้อมูลความต้องการของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ เช่น สื่อบุคคล สื่อท้องถิ่นสื่อมวลชน ประสานและสร้างความร่วมมือของเครือข่ายมวลชน และสื่อท้องถิ่นในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารความรู้ด้านสุขภาพที่ถูกต้องให้กับพลทหารกองประจำการทหารใหม่

1.4.5 การรณรงค์สร้างกระแสการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้สุขภาพที่ถูกต้อง

2. การส่งเสริมพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านสุขภาพให้กับพลทหารกองประจำการทหารใหม่ การเสริมสร้างทักษะสื่อสารด้านสุขภาพ เพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับพลทหารกองประจำการทหารใหม่ ด้วยวิธีการจัดให้มีกิจกรรมสื่อสารสองทาง เพื่อให้ได้รับข้อมูลด้านสุขภาพผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น ชุมชนนักปฏิบัติ ฐานเรียนรู้

2.1 จัดกิจกรรมของการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่มีความหลากหลายรูปแบบ เช่น

2.1.1 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านสุขภาพในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น มีการบรรยาย การสาธิต และการฝึกทักษะ เป็นต้น

2.1.2 การส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการรวมกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ ความเข้าใจและด้านสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เช่น ชมรมสร้างสุขภาพในกลุ่มต่าง ๆ

2.1.3 การจัดโปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ เพื่อจะให้พลทหารกองประจำการทหารใหม่ได้ฝึกปฏิบัติตนเองในการดูแลสุขภาพของตนเอง เช่นโปรแกรมการลดพุง การงดบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ลดอาหารหวาน มัน เค็ม เป็นต้น

2.1.4 การส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์ของบุคคลต้นแบบ คือ บุคคลที่เป็นต้นแบบที่ดีด้านสุขภาพ เช่นการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ การจัดเวทีประชาคม

3. การประเมินพฤติกรรมสุขภาพด้วยตนเองมีการจัดให้มีการประเมินพฤติกรรมสุขภาพด้วยตนเองในทุก ๆ เดือนพร้อมทั้งให้มีการประเมินทางเลือกที่ต้องการในการปฏิบัติตนด้านสุขภาพที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่าแนวปฏิบัติที่ดีของพลทหารกองประจำการทหารใหม่กับการเสริมสร้างสุขภาพที่ดีพบว่า ต้องมีการเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพพลทหารกองประจำการทหารใหม่ ในกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้ ทั้งในด้านสื่อสุขภาพ การจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านสุขภาพ การเฝ้าระวังพฤติกรรมตนเอง การมีความรอบรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่ดีและพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง พร้อมกับส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารด้านสุขภาพ มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านสุขภาพที่หลากหลายรูปแบบ รวมถึงการประเมินพฤติกรรมสุขภาพด้วยตนเองเพื่อให้ตรวจสอบสุขภาพของตนเองอยู่เป็นระยะ

บทสรุป (Conclusion)

สำหรับการศึกษาพลทหารกองประจำการทหารใหม่กับการเสริมสร้างสุขภาพที่ดี บทความฉบับนี้ได้ทำการศึกษาใน 3 ประเด็นในการศึกษา ได้แก่ ประเด็นแรก การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของพลทหารกองประจำการทหารใหม่ สำหรับการสร้างเสริมสุขภาพในระดับบุคคล มีการวางแผนแก้ไขปัญหาสุขภาพ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อสุขภาพในทางที่ดีขึ้น พฤติกรรมการบริโภค การออกกำลังกาย การจัดการความเครียด การไม่สูบบุหรี่ และการไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งพลทหารจะต้องปรับพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

ประเด็นที่สองความรอบรู้ด้านสุขภาพนั้นเป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อให้คนเกิดพฤติกรรมสุขภาพที่ดี มีความรู้ในการปฏิบัติตน ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ มีการสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญทางสุขภาพ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ การออกแบบและตรวจสอบคุณภาพสื่อ ทั้งนี้ในการสร้างความรอบรู้นั้นจำเป็นต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เหมาะสมและทันโลกและทันโรคภัยใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งจะเป็นแนวทางในการดูแลสุขภาพของตนเอง

และประเด็นสุดท้ายคือแนวปฏิบัติที่ดีของพลทหารกองประจำการทหารใหม่คือมีการเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ ในกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้ ทั้งในด้านสื่อสุขภาพ การจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านสุขภาพ การเฝ้าระวังพฤติกรรมตนเอง การมีความรอบรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่ดีและพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง มีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ด้านสุขภาพที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ตรวจสอบสุขภาพของตนเองอยู่เป็นระยะ

เอกสารอ้างอิง (References)

กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2561). การสร้างเสริมและการประเมินด้านความรอบรู้สุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ. นนทบุรี: กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวง สาธารณสุข.

ขวัญเมือง แก้วดำเกิง. (2561). ความรอบรู้ด้านสุขภาพ เข้าถึง เข้าใจ และนำไปใช้. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.

ประภาส ธนะ, จิราภา บุญศิลป์, นงคาร รางแดง, ศิริธร ยิ่งเรงเริง และจันทิมา เขียวแก้วมา. (2560). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของทหารกองประจำการ จังหวัดสระบุรี. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข, 27(1), 226-238.

ปรีดี บัญญัติรัชต, วิโรจน์ เจียมจรัสรังษี, ดุสิต จันทยานนท์และพิชัย แสงชาญชัย. (2560). ประสิทธิผลของการประยุกต์โปรแกรมเลิกบุหรี่ ในทหารกองประจำการผลัดที่ 1/2559 กองร้อยพลเสนารักษ์ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. เวชสารแพทย์ทหารบก, 70(1), 31-39.

สายสมร เฉลยกิตติ, สมพิศ พรหมเดช. (2556). ปัจจัยพยากรณ์พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของทหารกองประจำการกองร้อยพลเสนารักษ์โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. วารสารพยาบาลทหารบก, 14(3), 77-85.

อรวรรณ จุลวงษ์. (2557). แรงจูงใจในการป้องกันโรคกับพฤติกรรมสุขภาพของพลทหารกองประจำการ. วารสารพยาบาลทหารบก, 15(2), 28-32.

อำพล จินดาวัฒนะ, สุรเกียรติ อาชานานุภาพ, และสุรณีพิพัฒน์ โรจนกมล. (2559). การสร้างเสริมสุขภาพ: แนวคิดหลักการและบทเรียนของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

Donatelle, Davis. (1993). Access to Health. New Jersy: Prince-Hall.

แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา
The Guideline for The Participation of General Education in Private Schools under Network of Suppamit 5 in Songkhla Province

อิสระพงศ์ โสพิกุล[1] อริสรา บุญรัตน์[2]
Isarapong Sopikul, Arissara Bunrat

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา 2) เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา จำนวน 181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับกับเท่า .997 โดยกำหนดค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาครอนบาค ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมมีความแตกต่าง

Received: 2023-06-26 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-22

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: isarapong.sop059@hu.ac.th

[2] สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. e-mail: arisra@hu.ac.th

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ปรากฏดังนี้ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย ร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร และครูควรมีส่วนร่วมในการนิเทศแลกเปลี่ยน เรียนรู้และสนับสนุนทรัพยากร เทคโนโลยีที่เพียงพอต่อความต้องการเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและผู้เรียนมีทักษะชีวิต ตลอดจนการเรียนรู้สมรรถนะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการมีส่วนร่วม; การจัดการศึกษา; โรงเรียนเอกชน

Abstract

This research is proposed to 1) study the level of participation of general education in private schools under network of Suppamit 5 in Songkhla Province. 2) compare the guideline for the participation of general education in private schools under network of Suppamit 5 in Songkhla Province classified by gender, level of education, job position, working experience, and school size, and 3) correct the suggestions of the guideline for the participation of general education in private schools under network of Suppamit 5 in Songkhla Province. The samples consisted of 181 school administrators and teachers from general education in private schools under network of Suppamit 5 in Songkhla Province. The instrument for collecting the data was a questionnaire with a confidence value equivalent to .997 The statistics used for the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test and f-test. The research findings were as follows: 1) The level of the participation of general education in private schools under network of Suppamit 5 in Songkhla Province, overall was at a high level. (=4.158, S.D. =.437) 2) The comparison of the participation of general education in private schools under network of Suppamit 5 in Songkhla Province on the bases of gender was different with statistical significance at the .05, level of education was different with statistical significance at the .001, job position was not different, working experience was different with statistical significance at the .01, and school size was different with statistical significance at the .05 3) There should be an exchange of learning between schools in the network to participate in developing effective teaching and learning management. Administrators and teachers should participate in the supervision to exchange of learning, support technology resources sufficiently for the demand for

the benefit of education, and learners have life skills as well as able to live with others in society.

Keywords: Participation; Educational Management; Private Schools

บทนำ (Introduction)

การศึกษา คือ รากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกด้าน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากปราศจากแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนากำลังคนที่มีประสิทธิภาพแล้วการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ย่อมจะประสบความสำเร็จได้ยาก การศึกษาจึงนับเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคคล ดังนั้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า (สุดารัตน์ แก้วสมบัติ, เสาวนี สิริสุขศิลป์และวัลลภา อารรัตน์, 2565, น. 151) นอกจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาการให้ร่วมมือในการพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานทั้งในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน การปรับปรุงระบบบริหารจัดการให้โรงเรียนเป็นฐานในการบริหาร ส่งเสริมให้มีการตั้งกลุ่มย่อยในการสร้างเป็นเครือข่ายและความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการบริหารการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาเอกชนเป็นระบบการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาของประเทศ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพ เป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน การมีส่วนร่วมของการศึกษาเอกชนได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเอกชน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสามารถเป็นเครื่องมือสนับสนุนและผลักดันให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหารครูและบุคลากรในสถานศึกษาซึ่งถือเป็นเรื่องที่ท้าทาย โดยต้องอาศัยความเห็นตรงกันและสามารถทำงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารงานในสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระความรับผิดชอบนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษา ครอบคลุมกิจกรรมการดำเนินการต่างๆทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของครูและบุคลากร นักเรียน หลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดทำนโยบายและแผนการประเมินผล ระบบข้อมูล สารสนเทศ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นถ้าการบริหารจัดการไม่ดีไม่มีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาได้ ซึ่งในปัจจุบันสถานศึกษาเอกชนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ต่างได้รับผลกระทบจากนโยบายของภาครัฐ ทั้งในเรื่องของการขยายตัวของโรงเรียนรัฐบาล ปัญหาครูและบุคลากร ครูไม่ครบชั้นเรียน ครูลาออกกลางคันเพื่อไปสอบบรรจุเป็นพนักงานภาครัฐ รวมถึงปัญหาการให้สวัสดิการและงบประมาณที่ไม่เท่าเทียม ส่งผลให้ครูขาดกำลังใจในการปฏิบัติงาน จากสภาพปัญหาที่สถานศึกษาเอกชนได้รับ

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อโรงเรียนเอกชนทั้งระบบ การมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาจึงถือได้ว่ามีความสำคัญและมีส่วนช่วยให้สถานศึกษาต่างได้รับรู้ความเคลื่อนไหวเกิดความเข้าใจอันดีต่อกันลดและแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรและบุคลากรร่วมกัน

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา จึงได้เล็งเห็นถึงสภาพปัญหาและความสำคัญ ตลอดจนกระบวนการทำงานในการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาที่สร้างเป็นเครือข่ายความร่วมมือแต่ยังไม่มีแนวทางการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สามารถใช้เป็นแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการวิจัยฉบับนี้ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ใน 12 โรงเรียน จำนวน 340 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร 24 คน ครู 316 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเปรียบเทียบจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 60-610) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 181 คน โดยแยกเป็นผู้บริหาร 24 คน ครู 157 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ขอคำแนะนำและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาทำการศึกษาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .997

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวนได้ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนที่เฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ ในส่วนของระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยการทดสอบที กรณีกลุ่มอิสระจากกัน (t-test independent) และทำการวิเคราะห์ด้วยความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance: ANOVA) โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ทำการวิเคราะห์โดยจัดเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็น

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม

ตารางที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา	**การมีส่วนร่วม**		
	$\overline{X}$	**S.D.**	**ระดับ**
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.272	.437	มาก
2. ด้านการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการศึกษา	4.293	.479	มาก
3. ด้านการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา	4.168	.559	มาก
4. ด้านการสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา	3.860	.568	มาก
5. ด้านการตรวจสอบการจัดการศึกษา	4.276	.553	มาก
รวม	**4.158**	**.437**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.158, S.D. = .437) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.293, S.D. = .479) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\overline{X}$ = 4.272, S.D. = .437) และด้านการตรวจสอบการจัดการศึกษา ($\overline{X}$ = 4.276, S.D. = .553) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา	**แหล่งความแปรปรวน**	df	SS	MS	F	P
1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.499	.249	1.304	.274
	ภายในกลุ่ม	178	34.028	.191		
	รวม	180	34.527			
	ระหว่างกลุ่ม	2	3.825	1.912	9.075	.000***

2. การกำหนดนโยบายและเป้าหมายการศึกษา	ภายในกลุ่ม รวม	178 180	37.511 41.336	.211		
3. การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2 178 180	4.051 52.341 56.392	2.025 .294	6.888	.001**
4. การสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2 178 180	2.706 55.385 58.091	1.353 .311	4.348	.014*
5. การตรวจสอบการจัดการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2 178 180	1.198 53.878 55.077	.599 .303	1.980	.141
รวม	**ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม**	**2 178 180**	**1.643 32.747 34.389**	**.821 .184**	**4.464**	**.013***

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และด้านการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการตรวจสอบการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. รวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีคำแนะนำว่า 1)ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษาในเครือข่าย 2)ควรจัดให้มีการอบรมกระบวนการเรียนรู้ให้กับบุคลากร เพื่อนำไปพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ด้านการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า 1)ควรกำหนดนโยบายและเป้าหมายอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต ตลอดจนสมรรถนะการเรียนรู้ การใช้ชีวิตอยู่

ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ด้านการประชาสัมพันธ์สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า 1) ควรมีกิจกรรมระหว่างเครือข่ายร่วมกัน เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬาสัมพันธ์เครือข่ายจังหวัดสงขลา 2)เผยแพร่กิจกรรมผ่านช่องทาง Facebook , Line เพื่อการมีส่วนร่วมและรับรู้โดยทั่วกัน 3)ควรมีการปรับปรุงในเรื่องข่าวสารหรือข้อมูลการประชาสัมพันธ์ในเครือข่ายให้รวดเร็วมากขึ้น ด้านการสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า 1)ควรสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอกับความต้องการของบุคลากรที่ต้องการใช้สื่อเทคโนโลยี 2)ควรส่งเสริมให้มีการอบรมหรือสัมมนาร่วมกัน เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความรู้ความชำนาญ ด้านการตรวจสอบการจัดการศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ผู้บริหารและครูร่วมกันประเมินตรวจสอบนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้หมุนเวียนระหว่างเครือข่าย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนมีการส่งเสริมเอื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผู้บริหารและครูบุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกันผ่านการประชุมเครือข่าย ผ่านการติดตามการประสานงานระหว่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการตรวจสอบการจัดการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา และด้านการสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธัชพงศ์ มีแก้ว (2557, น. 63) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1)การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ความยึดมั่นผูกพัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานและการไว้วางใจตามลำดับ 2)แนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมพบว่า ผู้บริหารควรตระหนักในเรื่องการมีส่วนร่วมในการติดตามและจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความผูกพันในองค์กรและการให้บริการ บุคลากรมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการดำเนินประเมินคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ปรากฏดังนี้เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ

2.1 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ที่มีเพศต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูที่มีเพศชายให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การกำหนดนโยบายและเป้าหมายการจัดการศึกษา การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา การตรวจสอบการจัดการศึกษา มากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทับทิม แสงอินทร์ (2559, น. 96) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามเพศ พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็น การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าครูและผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีนั้นให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงผู้บริหารและครูยังมีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายการศึกษาร่วมกัน อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทับทิม แสงอินทร์ (2559, น. 97) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการกำหนดภาระหน้าที่ แบ่งฝ่ายงานที่ชัดเจน

รวมถึงมีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดู งานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาร่วมกันและมีการติดตามประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมพล พวงศิริ (2552, น. 65) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี มีส่วนร่วมมากกว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำเป็นต้องมีเครือข่ายในการพัฒนาสมรรถนะของการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้กิจกรรมทางการศึกษาร่วมกัน นอกจากนั้นการประสานงานในแครือข่ายร่วมกันยังเป็นการส่งมอบโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนและก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างในเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพินิจ ธงโสม (2552, น.80) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อนเอ็ด เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกัน

2.5 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และเป้าหมายในการบริหารงานที่ชัดเจน ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดใหญ่จึงมีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการกิจกรรม การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ที่เอื้อต่อการนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี มนัสสนิท (2560, น. 57-58) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการวิจัย พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ด้านการสนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยลำดับน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารและครูควรมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ การจัดหาครุภัณฑ์ให้กับสถานศึกษา เป็นต้น

1.2 จากการวิจัย พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา ด้านการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยลำดับน้อย ดังนั้นผู้บริหารและครูควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการศึกษาดูงานระหว่างโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้สถานศึกษามีการประสานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในพื้นที่อื่นๆให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในระบบประเภทอื่นๆ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5 ศุภมิตร จังหวัดสงขลา

เอกสารอ้างอิง (References)

พินิจ ธงโสม. (2552). *การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.* ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เฉลิมพล พวงศิริ. (2552). *การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2555). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2557). *การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง.* กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัชพงศ์ มีแก้ว. (2557). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มลำเหย อำเภอดอนตูม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ประจวบ หนูเลี่ยง เด่น ชะเนติยัง และนวลพรรณ วรรณสุธี. (2558). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง.* วารสารปาริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ. 28, 232-253.

พัชรี มนัสสนิท. (2560*). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณ.

ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2561). *บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา นิตยสาร Thecity Journal*. ปีที่ 4 ฉบับที่ 85 : น.30 นิตยสาร Thecity Journal. 4 (85) :30 เข้าถึงจากเว็บไซต์ https://www.gotoknow.org/posts/200818

ทับทิม แสงอินทร์. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี.* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธิติสรณ์ ณ แฉล้ม. (2561). *การมีส่วนร่วมของศิษย์เก่าในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านบางมัน อำเภอสุขสำราญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง.* สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

เครือข่ายศุภมิตร (2565). *ประวัติเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 5 (ศุภมิตร).* สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา, สงขลา.

สุดารัตน์ แก้วสมบัติ , เสาวนี สิริสุขศิลป์และวัลลภา อารรัตน์. (2565). *ความต้องการจำเป็นของความร่วมมือในการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน.* วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยนครพนม ปีที่ 12 (ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม 2565 - เมษายน 2565). น.151.

หลักความเป็นกลางกับการเพิ่มบทบาทของศาลในการไต่สวนมูลฟ้อง
The Principle of Impartiality and the Increasing Role of the Court in Preliminary Hearings

จิรัสยาพร ธนพลศาสตร์[1]
Jirassayaporn Thanapholsart

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้ มุ่งนำเสนอหลักความเป็นกลางกับการเพิ่มบทบาทของศาลในการไต่สวนมูลฟ้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักความเป็นกลาง (Impartiality) กับบทบาทของศาลในการไต่สวนมูลฟ้องที่มีเพิ่มขึ้นภายหลังการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165/2 ซึ่งหลักความเป็นกลางนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิที่จะได้รับความเสมอภาคต่อหน้าศาลและได้รับการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม (Equality Before The Court and Tribunals and Right to A Fair Trial) เนื่องจากเป็นองค์ประกอบสำคัญในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมอันเป็นหลักประกันของหลักนิติธรรม บทความนี้ทำการศึกษาจากแนวคิดและหลักการของหลักความเป็นกลาง และหลักเกณฑ์การไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งนำไปสู่การวิเคราะห์หลักความเป็นกลางกับการเพิ่มบทบาทของศาลในการไต่สวนมูลฟ้อง จากบทบาทของศาลดังกล่าว ซึ่งศาลได้เข้าไปมีบทบาทในการพิจารณาหลักฐานเพื่อพิสูจน์เกี่ยวกับการกระทำของจำเลย ที่ถือได้ว่าศาลได้มีความเห็นล่วงหน้าเกี่ยวกับการพิจารณาคดีแล้ว ดังนั้น การบริหารจัดการคดีเพื่อไม่ให้เกิดผู้พิพากษาในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและองค์คณะในชั้นพิจารณาคดีเป็นองค์คณะเดียวกันจึงมีความสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อมิให้กระทบต่อหลักความเป็นกลางอันเป็นซึ่งเปรียบเสมือนหลักประกันความยุติธรรมของศาลได้

คำสำคัญ (Words): หลักความเป็นกลาง; บทบาทของศาล; การไต่สวนมูลฟ้อง

Abstract

This article aims to demonstrate the principle of impartiality and increasing in a role of the court in preliminary hearings. The objectives of this study is to analyse

Received: 2023-06-30 **Revised:** 2023-07-04 **Accepted:** 2023-07-16

[1] หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Master of Laws Program Faculty of Law, Thammasat University. Corresponding Author e-mail: t.jirassayaporn@gmail.com

the principle of impartiality and the role of the court in the preliminary hearing that has been increased after the amendment of the Criminal Procedure Code, Section 165/2. The principle of impartiality is part of the right to equality before the court and tribunals and right to a fair trial as it is a human right protection in processes of justice which is the rule of law. This study examines and analyse the ideas and principle of impartiality, including the guidance of parliament hearings. The results show that the courts involve in the proof of guilt of accused. Hence, the courts have anticipated the sentences for accused prior to adjudication. Therefore, this study suggests that judiciary team who in preliminary hearings should not be the same team that adjudicate accused in order to protect principle of impartiality that is a rule of law of the court of justice.

Keywords: Principle of Impartiality; Increasing Role; Preliminary Hearings

บทนำ (Introduction)

หลักความเป็นกลาง (impartiality) เป็นหลักกฎหมายสากล ซึ่งได้กำหนดรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 10 “ทุกคนย่อมมีสิทธิในความเสมอภาค อย่างเต็มที่ในการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระและไม่ลำเอียงในการพิจารณากำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนและข้อกล่าวหาอาญาใดต่อตน” (กระทรวงการต่างประเทศ, 2551) และเป็นหลักสากลที่มีความสำคัญโดยเห็นได้จากหลักกติการะหว่างประเทศหลายฉบับ เช่น 1) หลักการพื้นฐานสหประชาชาติว่าด้วยความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการ (United Nations' Basic Principles on the Independence of the Judiciary) ซึ่งกำหนดหลักการพื้นฐานของความเป็นกลางไว้ว่า “ศาลพึงตัดสินคดีด้วยความเป็นกลาง บนพื้นฐานข้อเท็จจริงและเป็นไปตามกฎหมาย โดยไม่มีการตัดทอน การใช้อิทธิพลโดยมิชอบ การชักนำ กดดัน ข่มขู่ แทรกแซง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมจากบุคคลหรือเพื่อวัตถุประสงค์ใด” 2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)) ข้อ 14 ซึ่งกำหนดว่า “บุคคลทั้งปวงย่อมเสมอกันในการพิจารณาของศาลและคณะตุลาการ ในการพิจารณาคดีอาญาซึ่งตนต้องหาว่ากระทำผิด หรือการพิจารณาคดีเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตน บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการพิจารณาอย่างเปิดเผยและเป็นธรรม โดยคณะตุลาการซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย มีอำนาจ มีความเป็นอิสระและเป็นกลาง...” กฎบัตรสากลแห่งผู้พิพากษา (Universal Charter of the Judge) ข้อ 5 กำหนดว่า “การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาจะต้องมีความเป็นกลาง และต้องถูกมองว่ามีความเป็นกลางเช่นนั้นด้วย” (รณชัย ชูสุวรรณประทีป, 2562) เป็นต้น ซึ่งเปรียบเสมือน

หลักประกันความยุติธรรมของศาล เมื่อศาลมีบทบาทเพิ่มขึ้น จากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในปี พ.ศ. 2562 มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 33) พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การไต่สวนมูลฟ้องการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลย และค่าธรรมเนียม ในส่วนของการไต่สวนมูลฟ้องได้บัญญัติเพิ่มเติม มาตรา 165/1 โดยให้ศาลสามารถตั้งทนายความขอแรงในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ และมาตรา 165/2 ที่เพิ่มสิทธิของจำเลยในการแถลงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายสำคัญที่เป็นเหตุให้เห็นว่าคดีไม่มีมูล โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้กฎหมายเกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องเอื้อต่อการคุ้มครองสิทธิของจำเลย เนื่องจากจำเลยอาจไม่มีทนายความคอยช่วยเหลือและไม่สามารถแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล ดังนั้น การแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับดังกล่าวจึงเป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยเพิ่มมากขึ้น และยังเพิ่มบทบาทของศาลในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานอีกด้วย โดยบทความนี้จะวิเคราะห์ให้เห็นถึงหลักความเป็นกลางกับการเพิ่มบทบาทของศาลในการไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อไม่ให้กระทบต่อหลักความเป็นกลาง ซึ่งในส่วนแรกจะกล่าวถึงทฤษฎีและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 2 จะนำเสนอการวิเคราะห์หลักความเป็นกลางกับการเพิ่มบทบาทของศาลในการไต่สวนมูลฟ้อง และสุดท้ายเป็นบทสรุปของบทความฉบับนี้

หลักความเป็นกลาง หรือหลักความเที่ยงธรรม (Impartiality)

หลักความเป็นกลาง หรือหลักความเที่ยงธรรม (Impartiality) คือ หลักการที่ผู้พิพากษาจะตัดสินคดีโดยเที่ยงธรรม ในพื้นฐานของข้อเท็จจริงและสอดคล้องกับหลักกฎหมาย โดยปราศจากข้อจำกัด อิทธิพลที่ไม่เหมาะสม การชักจูง แรงกดดัน การข่มขู่ การแทรกแซงทั้งโดยตรงและโดยอ้อมไม่ว่าจากเหตุใด (ปกป้อง ศรีสนิท, 2563) ซึ่งมีสาระสำคัญ 5 ประการ (ปกป้อง ศรีสนิทและคณะ, 2555)

1) ผู้พิพากษาต้องตัดสินคดีบนพื้นฐานข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างภววิสัย

คือการตัดสินคดีบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างภววิสัยโดยไม่วินิจฉัยข้อเท็จจริงนอกสำนวนหรือไม่ตัดสินโดยไม่มีกฎหมายรองรับ

2) ผู้พิพากษาต้องไม่มีส่วนได้เสียในคดีทั้งทางตรงและทางอ้อม

ผู้พิพากษาจะต้องไม่มีส่วนได้เสียในคดี การที่มีส่วนได้เสียในคดี จะทำให้การตัดสินคดีขาดความเที่ยงธรรม

3) ผู้พิพากษาต้องไม่มีอคติ

อคติ คือ ความไม่ตรง มี 4 ประการ คือ ลำเอียงเพราะรัก ลำเอียงเพราะเกลียด ลำเอียงเพราะกลัว และลำเอียงเพราะหลง ซึ่งหากผู้พิพากษามีอคติจะทำให้ผู้พิพากษาขาดความเที่ยงธรรม

4) ผู้พิพากษาต้องไม่มีความคิดล่วงหน้าในประเด็นที่กำลังพิจารณา

ความคิดล่วงหน้าจะทำให้ผู้พิพากษาขาดความเที่ยงธรรม ตัวอย่างเช่น การที่ผู้พิพากษาพิพากษาลงโทษจำเลยในชั้นต้น และต่อมาได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ และได้มาตัดสินคดีเดิมที่ตนได้ตัดสินไว้ ซึ่งแม้ผู้พิพากษาจะมีความหวังดีแต่ได้ขาดความเที่ยงธรรมในคดีนี้ไปแล้ว เพราะได้มีการตัดสินในประเด็นล่วงหน้าไปแล้ว (Prejudge) แม้จำเลยจะมีคำคัดค้าน และผู้พิพากษาจะรับฟังอย่างเป็นกลาง แต่โดยทั่วไปแล้วก็ไม่อาจมั่นใจได้ว่าผู้พิพากษาจะได้ตัดความคิดเห็นล่วงหน้าออกไปแล้ว ซึ่งเห็นได้จากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่พัฒนาทำให้เกิดการแยกอำนาจฟ้องออกจากอำนาจตัดสิน โดยผู้มีอำนาจฟ้องและผู้ตัดสินต้องไม่ใช่คนเดียวกัน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการตัดสินล่วงหน้า และสร้างความเที่ยงธรรมให้กับระบบตุลาการ

5) ผู้พิพากษาต้องไม่แสดงออกถึงการส่งเสริมผลประโยชน์ของคู่ความ

การแสดงออกให้คู่ความหรือสาธารณชนเห็นถึงการเอนเอียงเข้าข้างคู่ความฝ่ายหนึ่ง หรือส่งเสริมประโยชน์ให้คู่ความโดยมิชอบ เป็นการขัดต่อหลักความเที่ยงธรรม

การพิจารณาหลักความเป็นกลาง

ปกป้อง ศรีสนิท (2563) ในการพิจารณาว่าผู้พิพากษามีความเป็นกลางหรือไม่ นั้น ศาลสิทธิมนุษยชนของยุโรป ซึ่งเป็นองค์กรสำคัญในการคุ้มครองสิทธิ ได้ใช้หลักเกณฑ์อัตวิสัยและภววิสัยในการพิจารณา โดยแบ่งเป็น

1) เกณฑ์อัตวิสัย

เกณฑ์อัตวิสัยนั้น พิจารณาจากตัวผู้พิพากษาแต่ละคน ซึ่งจะต้องไม่มีส่วนได้เสียกับคดี ไม่มีท่าทีเป็นปฏิปักษ์ต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ทำให้คดีมาอยู่ในอำนาจการพิจารณาของตน ซึ่งจะต้องมีหลักฐานมาพิสูจน์ความไม่เที่ยงธรรมของผู้พิพากษาซึ่งเป็นการยาก ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้พิพากษามีความเที่ยงธรรมหรือเป็นกลางหรือไม่ นั้น จึงเป็นการพิจารณาจากเกณฑ์ภววิสัยมากกว่า

2) เกณฑ์ภววิสัย

เกณฑ์ภววิสัยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาจากสถานการณ์ภายนอกว่าสถานการณ์นั้นจะทำให้ผู้พิพากษาขาดความเที่ยงธรรมหรือไม่ ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ก) บทบาทหน้าที่ซ้อนกัน

การพิจารณาถึงกรณีบทบาทหน้าที่ที่ซ้อนกัน โดยในการพิจารณาของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปนั้น เห็นได้จากการที่ศาลต้องเข้าไปพิจารณาหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าพยานหลักฐานชี้ชัดในระดับสูงว่าจำเลยน่าจะกระทำความผิดเกือบเทียบเท่าระดับการพิจารณาจนสิ้นสงสัยที่จะลงโทษจำเลย ซึ่งใช้ในการพิจารณาสั่งขยายระยะเวลาขัง หากเป็นผู้พิพากษาคนเดียวกันกับที่ตัดสินลงโทษ การที่ผู้พิพากษาดังกล่าวได้เคยชี้ขาดแล้ว จะทำให้จำเลยเกิดความกลัวว่าไม่เที่ยงธรรม

ข) การแสดงออกส่วนบุคคล

ผู้พิพากษาต้องไม่แสดงออกต่อสาธารณะถึงผลคดี ซึ่งจะทำให้สังคมสงสัยในเรื่องความเที่ยงธรรม หลักความเที่ยงธรรม หรือหลักความเป็นกลางนี้มีความจำเป็นในการใช้อำนาจทางตุลาการ ไม่ว่าจะอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาหรือการพิพากษาคดี ผู้พิพากษาจึงต้องปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากความพึงพอใจส่วนตัวความเอนเอียงหรือความอคติ เพื่อรักษาและเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สาธารณชน นักกฎหมาย และคู่ความในความเป็นกลางของผู้พิพากษาและองค์กรตุลาการ (สราวุธ เบญจกุล, 2555) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของศาลโดยเปรียบเสมือนหลักประกันความเที่ยงธรรมภายใต้หลักสิทธิมนุษยชนที่มาพร้อมกับหลักความเป็นอิสระ (independence) กล่าวคือต้องไม่มีส่วนได้เสีย หรือผลประโยชน์อื่นใดในคดี รวมถึงอคติและความเห็นล่วงหน้าใด ๆ เกี่ยวกับคดีหรือคู่กรณี (รณชัย ชูสุวรรณประทีป, 2562)

หลักเกณฑ์การไต่สวนมูลฟ้อง

การไต่สวนมูลฟ้อง หมายถึง การที่ศาลไต่สวนคดีเพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดี ซึ่งจำเลยต้องหาว่ามีมูลหน้าเชื่อถือเพียงใด (ณรงค์ ใจหาญ, 2563) และเมื่อโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ศาลจะต้องตรวจคำฟ้องของโจทก์ก่อนว่าถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่ หากมีข้อบกพร่องศาลจะต้องมีคำสั่งให้โจทก์แก้ไขคำฟ้องให้ถูกต้อง เมื่อคำฟ้องของโจทก์ถูกต้องแล้ว จึงจะเข้าสู่การกำหนดวันนัดเพื่อไต่สวนมูลฟ้อง โดยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น ได้กำหนดผู้มีอำนาจในการฟ้องคดีไว้ 2 ประเภท คือ พนักงานอัยการ และผู้เสียหาย ซึ่งมีกระบวนการในการไต่สวนมูลฟ้องที่แตกต่างกัน กระบวนการในการไต่สวนมูลฟ้องในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ เป็นกระบวนการไต่สวนมูลฟ้องที่มีลักษณะเหมือนกับการพิจารณาคดี กล่าวคือ ต้องเป็นการไต่สวนต่อหน้าจำเลย ศาลต้องอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามคำให้การจำเลย ส่วนคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์นั้น ไม่จำต้องมีจำเลยอยู่ในการไต่สวน โดยศาลไม่อาจถามคำให้การจำเลยได้ และกฎหมายยังไม่ถือว่าจำเลยถูกฟ้องคดีในราษฎรเป็นโจทก์ ตกอยู่ในฐานะจำเลย จนกว่าจะประทับฟ้อง (ธานิศ เกศวพิทักษ์, 2559) ดังนั้น จึงสามารถแบ่งหลักเกณฑ์ในการไต่สวนมูลฟ้องได้เป็น 2 กรณี คือ กรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์

1) การไต่สวนมูลฟ้องกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์

ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญานั้น จะต้องมีการสอบสวนข้อหาดังกล่าวมาแล้ว พนักงานอัยการจึงจะมีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล โดยศาลสามารถใช้ดุลพินิจที่จะไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้ ซึ่งสามารถแบ่งหลักเกณฑ์การไต่สวนมูลฟ้องกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ได้ ดังนี้

- คำฟ้องต้องยื่นพร้อมตัวจำเลย เว้นแต่จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้ว

หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165 วรรคหนึ่ง ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ในวันไต่สวนมูลฟ้องพนักงานอัยการจะต้องนำตัวจำเลยมาศาล เว้นแต่จำเลยอยู่ในอำนาจของศาล พนักงานอัยการสามารถฟ้องได้โดยไม่ต้องให้จำเลยมาศาลหรือคุมตัวมาศาลพร้อมฟ้อง (ธานิศ เกศวพิทักษ์, 2559)

- การไต่สวนต้องทำต่อหน้าจำเลย

ก่อนไต่สวนมูลฟ้องศาลต้องสอบถามคำให้การจำเลย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าศาลจะต้องไต่สวนมูลฟ้องต่อหน้าจำเลย (ธานิศ เกศวพิทักษ์, 2559)

- ศาลต้องอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง

ในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลจะต้องยื่นฟ้องพร้อมตัวจำเลย เมื่อศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงแล้ว ศาลจะต้องอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังเพื่อให้จำเลยเข้าใจฟ้องของโจทก์ก่อน จึงจะถามคำให้การ (ธานิศ เกศวพิทักษ์, 2559)

- ศาลต้องถามคำให้การจำเลย และจดคำให้การไว้

เมื่อศาลอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้ว ให้ศาลถามคำให้การจำเลย และจดคำให้การของจำเลยไว้ กรณีจำเลยให้การปฏิเสธหรือจำเลยไม่ยอมให้การ ศาลจะต้องดำเนินกระบวนพิจารณาต่อไป แต่ถ้าหากจำเลยรับสารภาพ กฎหมายกำหนดให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาได้ โดยไม่จำต้องไต่สวนมูลฟ้องอีก (ธานิศ เกศวพิทักษ์, 2559)

- จำเลยตกอยู่ในฐานะจำเลยในวันยื่นฟ้อง

ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์เมื่อยื่นฟ้องจำเลยจะตกอยู่ในฐานะจำเลยทันที ซึ่งเมื่อมีฐานะเป็นจำเลย จึงเป็นคู่ความทำให้สามารถใช้สิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาได้

- ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพจำเลยได้

ศาลมีอำนาจในการควบคุมตัวจำเลย เพื่อจำกัดเสรีภาพของจำเลยได้ เนื่องจากจำเลยตกอยู่ในฐานะจำเลยแล้ว ซึ่งหากจำเลยประสงค์จะขอปล่อยตัวชั่วคราวย่อมสามารถกระทำได้

2) หลักเกณฑ์การไต่สวนมูลฟ้องกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์

ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์นั้น กฎหมายต้องกำหนดให้ศาลต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อนเพื่อตรวจสอบพยานหลักฐานของโจทก์ เนื่องจากอาจมีการนำคดีมาฟ้องโดยไม่ปรากฏหลักฐาน

ที่น่าเชื่อถือว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด กฎหมายจึงคุ้มครองให้จำเลยไม่ต้องเดือดร้อนกับกระบวนการไต่สวนมูลฟ้อง (ณรงค์ ใจหาญ, 2563)

- สามารถยื่นฟ้องได้โดยไม่ต้องมีตัวจำเลยก็ได้

ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ ผู้เสียหายสามารถยื่นฟ้องได้ โดยไม่จำต้องมีจำเลยก็ได้ เนื่องจาก จำเลยจะมาศาลหรือไม่ก็ได้

- การไต่สวนมูลฟ้องจะทำต่อหน้าหรือลับหลังจำเลยก็ได้

ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ ไม่จำต้องมีตัวจำเลยมาศาล ดังนั้น ศาลสามารถที่จะไต่สวนมูลฟ้องต่อหน้าหรือลับหลังจำเลยก็ได้ ซึ่งจำเลยสามารถตั้งทนายให้ซักค้านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้

- ศาลไม่ต้องอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง

ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์นั้น จำเลยจะมาฟังการไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้ ศาลจึงไม่ต้องอ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังเหมือนกับคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์

- ห้ามศาลถามคำให้การจำเลย

เนื่องจากศาลยังไม่ประทับร้องฟ้องโจทก์ จำเลยยังไม่ตกอยู่ในฐานะจำเลย อีกทั้งในคดีราษฎรเป็นโจทก์กฎหมายไม่ได้บังคับให้ส่งตัวจำเลยพร้อมฟ้องจึงไม่อาจถามคำให้การจำเลยได้ จึงห้ามศาลถามคำให้การจำเลย

- จำเลยยังไม่ตกอยู่ในฐานะจำเลยจนกว่าศาลจะประทับฟ้อง

ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ เมื่อศาลยังไม่มีคำสั่งประทับฟ้อง จำเลยย่อมไม่มีฐานะจำเลย เมื่อไม่อยู่ในฐานะจำเลยย่อมไม่เป็นคู่ความที่จะมีสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาได้ (ธานิศ เกศวพิทักษ์, 2559)

- ศาลไม่อาจมีคำสั่งเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพจำเลยได้

ซึ่งเป็นกรณีที่สำคัญ กฎหมายไม่ให้อำนาจศาลที่จะบังคับหรือจำกัดเสรีภาพจำเลยจนกว่าจะไต่สวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่าคดีมีมูลและประทับฟ้อง (ณรงค์ ใจหาญ, 2563)

นอกจากหลักเกณฑ์ที่ต่างกันที่ได้กล่าวไปในข้างต้นแล้วนั้น ในการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานพนักงานอัยการเป็นโจทก์ และคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ ยังมีหลักเกณฑ์ที่เหมือนกันในการไต่สวนมูลฟ้อง ดังนี้

- จำเลยไม่มีสิทธินำพยานเข้าสืบ

เนื่องจากกฎหมายไม่ต้องการให้เริ่มกระบวนพิจารณาเต็มรูปแบบ ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องจำเลยจึงไม่สามารถที่จะนำพยานเข้าสืบได้ (ณรงค์ ใจหาญ, 2563) โดยในชั้นนี้ โจทก์เพียงนำพยานหลักฐานที่พอแสดงให้เห็นว่าคดีของโจทก์ก็เพียงพอแล้ว กรณีจึงเป็นนัยว่าการดำเนินกระบวนพิจารณาในชั้นนี้เป็นเรื่องระหว่างศาลกับโจทก์ (ธานิศ เกศวพิทักษ์, 2559)

- จำเลยมีสิทธิแต่งทนายความ

แม้จำเลยจะไม่สามารถนำพยานเข้าสืบได้ แต่กฎหมายให้จำเลยสามารถที่จะแต่งทนายความได้ เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้จำเลยมีสิทธิซักค้านพยานโจทก์

- จำเลยมีสิทธิซักค้านพยานโจทก์

การที่กฎหมายกำหนดให้จำเลยมีสิทธิซักค้านพยานโจทก์ได้ เพื่อช่วยตรวจสอบว่าพยานหลักฐานของโจทก์มีความน่าเชื่อถือเพียงใด (ณรงค์ ใจหาญ, 2563) กรณีการซักค้านพยานโจทก์ที่ไม่ถือว่าเป็นการนำพยานเข้าสืบ เช่น เอกสารหลักฐานซึ่งแสดงข้อเท็จจริงที่แตกต่างจากคำเบิกความของพยานโจทก์ เพื่อให้ศาลวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของพยานโจทก์นั้น ศาลก็อนุญาตให้ยื่นได้ ไม่ถือเป็นการสืบพยานจำเลย(ณรงค์ ใจหาญ, 2563) หรือพยานโจทก์เบิกความยอมรับความถูกต้องของพยานเอกสารฉบับใด จำเลยส่งเอกสารฉบับนั้นต่อศาลเพื่อประกอบการถามค้านได้ รวมถึงกรณีถ้าจำเลยพาดพิงถึงเอกสารใด หากพยานโจทก์ตรวจดูและยอมรับแล้ว จำเลยสามารถส่งเอกสารนั้นเข้าประกอบคำพยานโจทก์ได้ไม่ถือว่าเป็นการนำพยานเข้าสืบ(ธานิศ เกศวพิทักษ์, 2559) ซึ่งหากพยานโจทก์ไม่ยอมรับความถูกต้องของพยานเอกสารใด จำเลยจะขออ้างส่งเอกสารฉบับนั้นเป็นพยานไม่ได้ (ธานิศ เกศวพิทักษ์, 2559)

- ศาลต้องส่งสำเนาคำฟ้องให้จำเลยเป็นรายบุคคล และแจ้งวันนัดไต่สวนมูลฟ้องให้จำเลยทราบ

ศาลต้องส่งสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทุกคน และแจ้งวันนัดให้ไต่สวนให้จำเลยทราบ ในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ศาลจะต้องไต่สวนมูลฟ้องทุกคดี ซึ่งเมื่อต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องนั้น ศาลจะต้องดำเนินการดังกล่าวด้วย

- จำเลยมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายต่อศาลเพื่อศาลจะยกฟ้อง

หลักเกณฑ์ดังกล่าวเกิดจากการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165/2 อันเป็นการเปิดโอกาสให้จำเลยนำเสนอพยานต่อศาลได้ แต่ไม่สามารถนำมาสืบหักล้างในฐานะพยานจำเลย ซึ่งเป็นดุลพินิจของศาลในการเรียกพยาน โดยพยานที่ศาลเรียกมานั้นกฎหมายถือเป็นพยานศาล โจทก์และจำเลยจึงมีที่จะถามพยานดังกล่าวได้ การบัญญัติมาตรา 165/2 จึงทำให้จำเลยมีโอกาสในการนำเสนอข้อเท็จจริงต่อศาลได้มากกว่าการนำเสนอพยานเอกสารเพื่อประกอบการซักค้านโจทก์ ซึ่งทำให้ศาลได้ทราบข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายจากจำเลย อันจะทำให้กระบวนการไต่สวนมูลฟ้องได้ตรวจสอบพยานโจทก์ได้ครบถ้วนยิ่งขึ้น (ณรงค์ ใจหาญ, 2563)

- หากจำเลยไม่มีทนายความ ศาลต้องตั้งทนายความให้ตามมาตรา 165/1

หลักเกณฑ์นี้เกิดขึ้นภายหลังการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 165/1 ซึ่งกำหนดให้ศาลตั้งทนายความให้แก่จำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่

พนักงานอัยการหรือราษฎรเป็นโจทก์เพื่อให้จำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งมีหลักการเดียวกับการจัดหาทนายความให้ผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน หรือจำเลยในชั้นพิจารณา ได้แก่ คดีที่มีโทษประหารชีวิตหรือคดีที่เด็กอายุไม่ถึง 18 ปีเป็นจำเลย และจำเลยไม่มีทนายความ และคดีที่มีโทษจำคุก ซึ่งจำเลยไม่มีทนายความและจำเลยต้องการทนายความ กฎหมายกำหนดให้ศาลต้องตั้งทนายความให้แก่จำเลย (ณรงค์ ใจหาญ, 2563)

เมื่อศาลพิจารณาชั้นไต่สวนมูลฟ้องแล้วศาลจะมีคำสั่งว่าคดีมีหรือไม่ หากคดีมีมูลศาลจะรับคดีของโจทก์ไว้พิจารณาโดยมีคำสั่งประทับฟ้อง และหากคดีของโจทก์ไม่มีมูลศาลจะมีคำสั่งยกฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 167 กรณีศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกฟ้องเนื่องจากคดีไม่มีมูล และศาลยังอาจพิพากษายกฟ้องได้ โดยไม่จำต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ หากการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด หรือเป็นกรณีที่โจทก์ฟ้องคดีไม่สุจริต ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 161/1 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 34) พ.ศ. 2562 ถือเป็นหลักการใหม่ที่กำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจกลั่นกรองคดีในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์เพื่อมิให้เกิดการกลั่นแกล้งจำเลยโดยการใช้การฟ้องคดีอาญาเป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์จากข้อพิพาทของราษฎรด้วยกันเอง หรือบิดเบือนข้อเท็จจริง หรือเอาเปรียบจำเลยเพื่อให้ได้ประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ (ณรงค์ ใจหาญ , 2563)

คำสั่งศาลในกระบวนการชั้นไต่สวนมูลฟ้องนั้น กฎหมายให้สิทธิโจทก์เท่านั้นในการอุทธรณ์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตร 170 ซึ่งสิทธิในการอุทธรณ์ของโจทก์นั้นต้องไม่ถูกจำกัดในเรื่องข้อห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงด้วย และจะต้องเป็นคำสั่งว่าคดีไม่มีมูลเท่านั้นจึงจะอุทธรณ์ได้ เพราะคำสั่งว่าคดีมีมูลนั้นเป็นคำสั่งเด็ดขาด ซึ่งในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์จำเลยไม่สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้เพราะยังไม่อยู่ในฐานะจำเลยจนกว่าศาลจะประทับฟ้องจึงยังไม่เป็นคู่ความที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้ แต่หากเป็นคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ จำเลยสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้ (ณรงค์ ใจหาญ, 2563)

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 171 กำหนดให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสอบสวนและการพิจารณามาใช้ในการไต่สวนมูลฟ้องโดยอนุโลม ซึ่งต้องนำมาใช้เท่าที่ไม่ขัดกับการไต่สวนมูลฟ้อง

วิเคราะห์หลักความเป็นกลางกับการเพิ่มบทบาทของศาลในการไต่สวนมูลฟ้อง

บทบาทของศาลที่เพิ่มขึ้นจากการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสืบเนื่องจากกรณีบัญญัติเพิ่มเติม มาตรา 165/2 ขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเพิ่มมากขึ้น โดยให้อำนาจจำเลยในการที่จะแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอัน

สำคัญ รวมทั้งจำเลยอาจระบุในคำแถลงถึงตัวบุคคล เอกสาร หรือวัตถุที่จะสนับสนุนข้อเท็จจริงตามคำแถลงของจำเลยด้วยก็ได้ และยังเพิ่มบทบาทของศาลในการที่ศาลอาจเรียกบุคคล เอกสาร หรือวัตถุที่จำเลยระบุในคำแถลงมาเป็นพยานศาลเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งคดีได้ตามที่จำเป็นและสมควร โดยโจทก์และจำเลยอาจถามพยานศาลได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล ซึ่งเป็นการเพิ่มบทบาทของศาลในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน

การที่ศาลเข้ามามีบทบาทในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานในการไต่สวนมูลฟ้องนั้น หากพิจารณาถึงสาระสำคัญของความเที่ยงธรรมหรือความเป็นกลาง อันได้แก่ ผู้พิพากษาต้องตัดสินคดีบนพื้นฐานข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างภววิสัย ต้องไม่มีส่วนได้เสียในคดีทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่มีอคติ และไม่มีความคิดล่วงหน้าในประเด็นที่กำลังพิจารณา หากขาดสาระสำคัญประการใดไปอาจส่งผลต่อความเป็นกลางความเป็นกลางของศาล จึงเห็นได้ว่า การที่ศาลเข้ามามีบทบาทในการเรียกพยานหลักฐาน เปรียบเสมือนการที่ศาลเข้ามามีบทบาทในการแสวงหาพยานหลักฐาน อีกทั้งพยานที่ศาลเรียกมานั้นถือเป็นพยานศาล โดยศาลเป็นผู้มีบทบาทนำในการดำเนินกระบวนพิจารณา ซึ่งการที่ศาลใช้ดุลพินิจในการเรียกพยานตามที่จำเลยแถลง หรืออาจเป็นกรณีที่ศาลใช้อำนาจในการแสวงหาพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาอาญา มาตรา 228 ก็ตาม เพื่อมาพิสูจน์ว่าคำฟ้องของโจทก์มีมูลหรือไม่นั้น หากศาลมีคำสั่งว่าคดีมีมูล คือการที่ศาลเชื่อว่าจำเลยอาจมีความผิดจริง แม้ศาลจะพยายามรับฟังพยานหลักฐานด้วยความเป็นกลางก็ตาม ก็ไม่สามารถที่จะเป็นหลักประกันถึงความเที่ยงธรรมได้ เนื่องจากเป็นกรณีที่ศาลได้มีความคิดเห็นล่วงหน้าในการพิจารณาคดี (prejudge) ไปแล้ว ซึ่งหากวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่ศาลสิทธิมนุษยชนของยุโรปใช้ในการพิจารณาว่า ผู้พิพากษามีความเที่ยงธรรมหรือเป็นกลางหรือไม่ นั้น โดยใช้หลักเกณฑ์อัตวิสัยและภววิสัยในการพิจารณา ซึ่งหลักเกณฑ์อัตวิสัยนั้นพิสูจน์ได้ยาก จึงต้องใช้เกณฑ์ภววิสัยในการพิจารณา

เกณฑ์ทางภววิสัยแบ่งออกได้ 2 ประเด็น ได้แก่ การพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ซ้อนกันและการแสดงออกส่วนบุคคล ในส่วนการแสดงออกส่วนบุคคล คือ การที่ผู้พิพากษาต้องไม่แสดงออกต่อสาธารณะถึงผลคดี อันจะทำให้เกิดสงสัยในความเที่ยงธรรม ในส่วนของประเด็นบทบาทหน้าที่ซ้อนกันเป็นประเด็นสำคัญของการวิเคราะห์หลักความเที่ยงธรรมหรือหลักความเป็นกลางของศาลกับบทบาทที่เพิ่มขึ้นของศาลในการไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งหากศาลได้เข้าไปพิจารณาหลักฐานเพื่อพิสูจน์เกี่ยวกับการกระทำของจำเลยแล้ว ยังเป็นผู้ตัดสินลงโทษจำเลยอีก ย่อมทำให้เกิดความกังวลต่อความเป็นกลางของศาล อันเป็นกรณีที่ศาลมีบทบาทหน้าที่ซ้อนกัน ซึ่งมีความเกี่ยวพันกับการหลักความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ (conflict of interest) ในนัยของการทำหน้าที่โดยไม่ลำเอียงนั้นทำได้ยาก (สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, 2552) และเพื่อเป็นหลักประกันว่าศาลมีความเป็นกลาง การกำหนดบทบาทหน้าที่ไม่ให้ซ้อนกันจึงเป็นเรื่องที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น เพื่อไม่ให้

บทบาทของศาลในชั้นไต่สวนมูลฟ้องส่งผลกระทบต่ออคติในชั้นพิจารณาคดีของศาล จึงเห็นได้ว่าการปฏิบัติตามหลักความเที่ยงธรรม หรือหลักความเป็นกลางนั้น เป็นเหมือนกลไกที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งการที่ศาลมีบทบาทในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน จนเชื่อได้ว่าผู้ต้องหาอาจกระทำความผิดจริงตามฟ้องของโจทก์ และมีคำสั่งว่าคดีมีมูลรับคดีของโจทก์ไว้พิจารณาแล้วนั้น ถือได้ว่าเป็นกรณีที่ ศาลได้มีความเห็นล่วงหน้าเกี่ยวกับการพิจารณาคดีไว้แล้ว ผู้พิพากษาซึ่งทำหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้องแล้ว จึงไม่ควรจะเป็นองค์คณะในชั้นพิจารณาเพื่อตัดสินความผิดของจำเลยอีก อย่างในประเทศสเปนผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้ไต่สวนมูลฟ้องแล้ว จะเป็นผู้ที่จะพิจารณาคดีดังกล่าวด้วยไม่ได้ โดยศาลรัฐธรรมนูญของสเปนเคยมีคำพิพากษาในกรณีดังกล่าวไว้ในคำพิพากษาศาลรัฐธรรมนูญสเปน ที่ 145/1988 ด้วยเหตุผลที่ว่าเพื่อให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม

จากการวิเคราะห์หลักความเป็นกลางกับการเพิ่มบทบาทของศาลในการไต่สวนมูลฟ้องในข้างต้นนั้น แสดงให้ว่า บทบาทที่เพิ่มขึ้นของศาลในการไต่สวนมูลฟ้อง อันเป็นการที่ศาลได้เข้าไปพิจารณาหลักฐานเพื่อพิสูจน์เกี่ยวกับการกระทำของจำเลยแล้ว ถือได้ว่าเป็นกรณีที่ศาลได้มีความเห็นล่วงหน้าเกี่ยวกับการพิจารณาคดี ศาลซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาชั้นไต่สวนมูลฟ้องแล้วจึงไม่อาจเป็นองค์คณะในชั้นพิจารณาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีได้อีก เนื่องจากกระทบต่อหลักความเป็นกลาง รวมทั้งมีความเกี่ยวพันกับการหลักความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่ (conflict of interest) อีกด้วย

บทสรุป

เมื่อศาลมีบทบาทเพิ่มขึ้นในชั้นไต่สวนมูลฟ้องโดยมีอำนาจในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานได้นั้น ในกรณีที่ผู้พิพากษาในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นองค์คณะเดียวกันกับชั้นพิจารณาคดีย่อมขัดต่อหลักความเป็นกลางของศาล เพราะก่อให้เกิดกรณีที่ศาลมีบทบาทหน้าที่ซ้อนกันซึ่งกระทบต่อหลักความเที่ยงธรรมหรือหลักความเป็นกลางของศาล ดังนั้น หากไม่มีการบริหารจัดการที่ดีอาจทำให้เกิดปัญหาที่จะเกิดกรณีที่ผู้พิพากษาซึ่งทำหน้าที่ไต่สวนมูลฟ้องอาจมีโอกาสในการเป็นผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาในคดีเดียวกันได้ เนื่องจากไม่มีการกำหนดห้ามไว้อย่างชัดแจ้ง ซึ่งส่งผลทำให้ผู้พิพากษาบทบาทหน้าที่ซ้อนกัน อันเป็นกรณีที่ศาลมีความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่เสมือนการสวมหมวกหลายใบที่จะนำไปสู่การก่อให้เกิดกรณีผลประโยชน์ขัดกัน (conflict of interest) อันจะกระทบต่อหลักความเป็นกลาง ซึ่งเป็นหลักประกันความยุติธรรมของประชาชน รวมถึงกระทบต่อหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจอีกด้วย (สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล, 2552) ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การบริหารจัดการคดีนั้นมีความสำคัญเพื่อไม่ให้ผู้พิพากษาในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นองค์คณะเดียวกันกับชั้นพิจารณาคดี โดยมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขปรับปรุงระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม

ว่าด้วยการจ่ายสำนวนคดี พ.ศ. 2544 และคำแนะนำของประธานศาลฎีกาเกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้อง พ.ศ. 2556 เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อหลักความเป็นกลาง หลักการตรวจสอบ และถ่วงดุลอำนาจ ซึ่งเป็นหลักประกันความยุติธรรมของประชาชน

เอกสารอ้างอิง (References)

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2553). *คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนการพิจารณา*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พลสยาม พริ้นติ้ง

คณิต ณ นคร. (2560). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

คณิต ณ นคร. (2561). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

คนึง ฦๅไชย. (2556). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณรงค์ ใจหาญ. (2563). *หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

ณรงค์ ใจหาญ. (2563). *หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

ธานิศ เกศวพิทักษ์. (2559). *คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 2*. พิมพ์ครั้งที่ 13.กรุงเทพมหานคร : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

ปกป้อง ศรีสนิท. (2563). *สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม.* กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

ปกป้อง ศรีสนิทและคณะ. (2555). *กระบวนการยุติธรรมกับสถานการณ์ทางการเมืองที่มีความรุนแรง : ปัญหาและแนวทางแก้ไข.* (รายงานผลการวิจัย). สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะเลขานุการคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.).

ผู้วิจัยคณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. (2553). *โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการไต่สวนมูลฟ้องในคดีอาญา.* (รายงานผลการวิจัย). สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

สราวุธ เบญจกุล. (2555). *จริยธรรมของตุลาการ*. สืบค้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 2563, จาก https://www.isranews.org/isranews-article/5335-%E0%B8%88%E0%B8%A3%E0%B8%

B4%E0%B8%A2%E0%B8%98%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%95%E0%B8%B8%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3.html

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล บรรณาธิการ. (2552). *ยืนหยัดบนหลักนิติธรรม.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2561). *ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับอ้างอิง ตัวบท คำอธิบายย่อ และเอกสารอ้างอิง เรียงมาตรา.* กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

รณชัย ชูสุวรรณประทีป. (2562). *การบูรณาการบทบาทการค้นหาความจริงของศาลกับระบบการดำเนินคดีอาญาของไทย.* วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารกระบวนการยุติธรรม). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

The Mechanism of the Relationship Between Online Training Learning Motivation and Learning Effect of Teachers in Secondary Vocational Colleges, CHINA

Shuhua Li[1] Eksiri Niyomsilp[2]

Abstract

Secondary vocational education belongs to the core content of vocational education. This study was set up in objectives of study to search for the relationship between online training learning motivation and learning effect of teachers in secondary vocational college in China. Based on 406 online secondary vocational teachers online training data analysis found that the online teaching learners knowledge background, learning motivation and learning effect has significant correlation between teachers learning motivation for online training learning effect has significant positive influence, learning investment in learning motivation and partial mediation between the learning effect. Accordingly, in online teaching, it is necessary to build a systematic teacher support system, optimize the external environment of online training and learning, design a variety of online training incentive strategies, improve learners' self-efficacy, carry out rich interactive activities, and promote the transformation of secondary vocational teacher support into internal motivation of learning.

Keywords: Online training; Learning motivation; Learning effect; Vocational colleges

Introduction

The online training of secondary vocational teachers carries the sacred mission of high-quality development of teacher training in secondary vocational colleges, and is committed to the requirements of building a networked, digital, personalized and lifelong education system. By the end of 2020, according to 11,300 vocational schools, and 849,500 full-time teachers in secondary vocational schools. Education many scholars in the traditional education training mode training limited

Received: 2023-07-02 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] Ph.D. Candidate in Management), School of Management, Shinawatra University. Corresponding Author e-mail: Shuhuali 63402095_2@163.com

[2] Ph.D., School of Management, Shinawatra University

time and space, training resources, training content homogeneity, training way, not according to select training content ills, on the basis of "Internet + education" training mode launched a new exploration and attempt, to promote the development of vocational education high quality provides a solid system guarantee, points out the direction.

C.Wittrock, the professor of the University of California has made an in-depth analysis and explanation of the generation process of understanding. He believes that learning is the process of learners generating information, and the generation of meaning is realized through the interaction between the original cognitive structure and the sensory information received from the environment. Taylor defines the assessment process as essentially a process that determines the degree to which the curriculum and syllabus actually reach the educational goals. From Hope Theory Review, the Hope Theory was reviewed by Yale University professor Victor Frew in 1964. Expectation theory reflects that the psychological mechanism of human behavior is an effective tool to analyze the incentive power of measures and goals.

Research Objectives

To study the relationship between learning motivation and learning effect of secondary vocational teachers.

To search the relationship between the learning motivation and the learning investment of the secondary vocational teachers.

To explore the influence path between learning motivation and learning effect.

Conceptual Framework

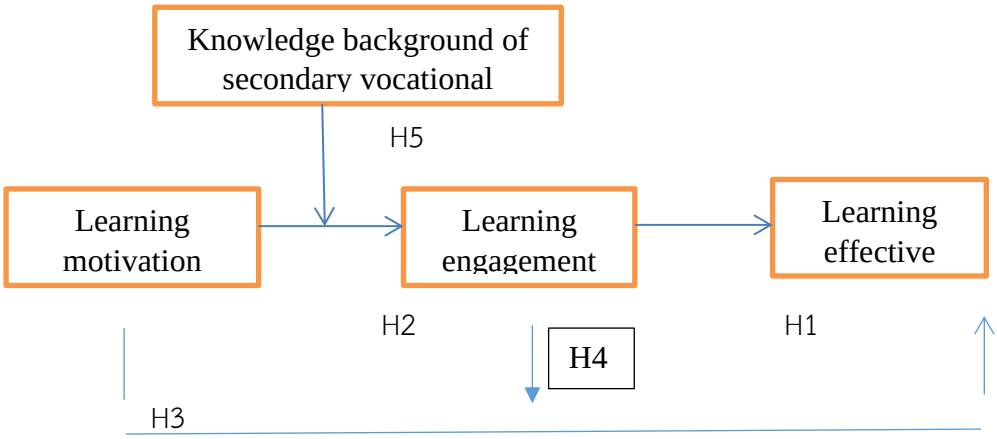

Figure1 Conceptual framework from original research

This study assumes that online training learning motivation of secondary vocational teachers has a positive effect on learning effect, learning motivation has a positive effect on learning input, and learning input plays a mediating role between learning motivation and learning effect.

The specific assumptions are described as follows:

H1: Learning motivation has a positive impact on Learning engagement.

H2: Learning engagement has a positive impact on Learning effective.

H3: Learning motivation has a positive impact on Learning effective.

H4: Learning engagement plays a mediating role between Learning motivation and Learning effective.

H5: The knowledge background plays a regulatory role between Learning motivation and Learning engagement.

Research Method

This paper mainly adopts literature research and questionnaire survey, based on the online training learning motivation and learning effect of secondary vocational teachers, to explore learning strategies, improve the enthusiasm of learners, actively participate and focus, stimulate strong learning motivation, generate positive learning behavior, and optimize the online training learning process. Using multiple linear

regression technology, three assumptions are proposed based on the learning motivation, learning input and learning effect of online training for middle school vocational teachers, and the relationship mechanism between learning motivation and learning effect of online training for middle school vocational teachers is discussed.

The Likert scale setting was measured using five options from "complete nonfit" to "full fit", with a score of 1 to 5. Through the questionnaire star APP, 130 pre-test papers were issued and collected, and secondary vocational teachers living in Rizhao, Shandong Province were selected as the research objects. Because Rizhao can represent the level of secondary vocational education in most small and medium-sized cities in China, the respondents are limited to teachers in secondary vocational colleges and managers who organize online training. A total of 465 questionnaires were issued, 59 invalid questionnaires were excluded, and 406 valid questionnaires were recovered.

Data Analysis

This chapter mainly studies hypothesis testing. On the basis of questionnaire recovery, descriptive statistics, reliability validity test and correlation analysis were performed using SPSS23.00 and AMOS, and the hypotheses were tested using regression analysis.

Descriptive analysis of sample characteristics in this study, the frequency statistics of the gender, education background, course type, learning platform and professional title of the respondents in the basic data were made, and each option was a percentage of the total sample. The results are shown in Table 1. It can be seen that the gender is relatively balanced, the degree is mainly undergraduate, the course types of economics / management / education / law are mainly other, and the professional titles are mainly lecturers.

Table 1: Description of the distribution of the sample characteristics

Variable	Option	Frequency	Percentage
Gender	A. male	171	42.12%
	B. Female	235	57.88%
Educational background	A. Junior college and below	18	4.43%
	B. Junior college	68	16.75%
	C. Undergraduate college	185	45.57%
	D. Master Degree Candidate	112	27.59%
	E. Doctoral candidate	23	5.67%
Curriculum type	A. Humanities/Social Sciences/Arts	107	26.35%
	B. Computer/Mathematics/Physics/ Chemistry class	58	14.29%
	C. Medical/ Health category	7	1.72%
	D. Economics/Management/Education/ Law category	164	40.39%
	E. Other	70	17.24%
Study terrace	A. For points easy/Xuetang online	55	13.55%
	B. Easy to learn	51	12.56%
	C. Super star learning	124	30.54%
	D. e-Class/open2study	8	1.97%
	E. Other	168	35.22%
	A. Professor	28	6.90%

Academic	B. Adjunct professor	59	14.53%
title	C. Lecturer	165	40.64%
	D. Tutor	73	17.98%
	E. Other	81	19.95%

According to the confirmatory factor analysis of the Learning motivation Scale, the results of the CFA model fit test of the learning motivation scale show that the CFA model of learning motivation has good fit and good differential validity among all dimensions. Using the confirmatory factor of the learning effect scale to analyze the CFA model adaptation test of the learning effect scale, the comprehensive analysis results can show that the CFA model of the learning effect has good adaptation, and comprehensively shows that all dimensions have good convergent validity and combination reliability.

In this analysis, an exploratory analysis of the correlation between each variable was conducted through Pearson correlation analysis. According to the results in Table 5, it can be seen that there were significant correlation between each variable in this analysis, and they were all significant at the 99% significance level. According to the results of the correlation coefficient, it can be seen that the correlation coefficient r between each variable is greater than 0, so the synthesis can indicate that each variable is significant in this analysis.

Table 2. Results of the Pearson correlation analysis between the various dimensions

Dimension	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Consciousness_m	1								
emotion_m	.641**	1							
action_m	.628**	.662**	1						

action_e	.588**	.576**	.578**	1					
policy_e	.565**	.610**	.608**	.218**	1				
application_e	.641**	.616**	.620**	.283**	.254**	1			
emotion_i	.480**	.526**	.566**	.452**	.396**	.464**	1		
cognitice_i	.616**	.616**	.603**	.453**	.571**	.519**	.177**	1	
behavior_i	.670**	.638**	.640**	.515**	.519**	.554**	.207**	.412**	1

**. At the 0.01 level (two-tailed), the correlation was significant.

Regression analysis of the effect of learning motivation on learning effects.

Regression analysis was used to study the effects of learning motivation on behavior, policy and application aspects separately. As shown in Table 3, Table 4 and Table 5, the regression models with r squares of 0.448,0.472 and 0.518, respectively, and adjusted r squares of 0.437,0.461 and 0.509, respectively, were well fitted and most of the variables explained could be well explained by the model. The observed values for the F-test statistic were 40.319,44.322 and 53.413, corresponding to all probability p-values of 0.000. Based on the results of this table, significance tests can be performed on the regression equations. A linear model was built with a p-value of less than 0.05. The regression coefficient results indicate that the value of VIF is less than 5, indicating no multicollinearity between independent variables. In Table 3, the regression coefficient for the dependent variable, consciousness, emotion and behavior as independent variables were 0.251,0.216, and 0.225, respectively, and all were significant, indicating a significant positive effect of learning motivation on behavior. So, assume that H1-1 is true.

Table 3 Regression analysis of the effect of learning motivation on behavior

Variable	B	Standard error	t	Conspicuousness	VIF
consciousness_m	0.251	0.047	5.309	0.000	1.975
emotion_m	0.216	0.052	4.169	0.000	2.151
action_m	0.225	0.049	4.566	0.000	2.051
gender	0.066	0.073	0.903	0.367	1.074
educational background	-0.045	0.042	-1.073	0.284	1.196
the type of course	-0.020	0.024	-0.837	0.403	1.060
Learning platform	0.017	0.024	0.683	0.495	1.054
academic title	-0.047	0.032	-1.448	0.148	1.134
(constant)	1.405	0.271	5.178	0.000	
R square	0.448				
Adjusted R square	0.437				
F	40.319***				

* p<0.05 , ** p<0.01, *** p<0.001

In Table 4, the regression coefficients for consciousness for which the policy effect was the dependent variable, emotion and behavior were independent variables were 0.202,0.319 and 0.301, respectively, and all were significant, indicating a significant positive effect of learning motivation on policy aspects. So, assume that H1-2 holds true.

Table 4 Regression analysis of learning motivation on policy effects

Variable	B	standard error	t	conspicuousness	VIF
consciousness_m	0.202	0.051	3.978	0.000	1.975
emotion_m	0.319	0.056	5.737	0.000	2.151
action_m	0.301	0.053	5.679	0.000	2.051
gender	-0.073	0.078	-0.938	0.349	1.074
educational background	0.077	0.045	1.720	0.086	1.196
the type of course	-0.002	0.025	-0.064	0.949	1.060
Learning platform	-0.010	0.026	-0.365	0.715	1.054
academic title	-0.006	0.035	-0.187	0.852	1.134
(constant)	0.856	0.291	2.941	0.003	
R square	0.472				
Adjusted R square	0.461				
F	44.322***				

* p<0.05 , ** p<0.01, *** p<0.001

In Table 5, the regression coefficients of the applied effect as dependent variable and consciousness, emotion and behavior as independent variables were 0.321,0.235 and 0.255, respectively, and all were significant, indicating a significant positive effect of learning motivation on the application. So, assume that H1-3 is true.

Table 5 Regression analysis of learning motivation on the effect of application

Variable	B	standard error	t	conspicuousness	VIF
consciousness_m	0.321	0.047	6.783	0.000	1.975
emotion_m	0.235	0.052	4.539	0.000	2.151
action_m	0.255	0.049	5.179	0.000	2.051
gender	-0.016	0.073	-0.227	0.821	1.074
educational background	0.025	0.042	0.611	0.542	1.196
the type of course	-0.004	0.024	-0.151	0.880	1.060
Learning platform	-0.028	0.024	-1.142	0.254	1.054
academic title	0.030	0.032	0.934	0.351	1.134
(constant)	0.877	0.271	3.236	0.001	
R square	0.518				
Adjusted R square	0.509				
F	53.413***				

* p<0.05 , ** p<0.01, *** p<0.001

Effect of learning motivation on learning engagement. Regression analysis was used to examine the effects of learning motivation on emotional, cognitive and behavioral engagement. As shown in Table 6, Table 7 and Table 8, the regression models with r squares of 0.377,0.503 and 0.560, respectively, and adjusted r squares of 0.364,0.493 and 0.552, respectively, were well fitted and most of the variables explained could be well explained by the model. The observed values for the F test statistics were 29.984,50.131 and 63.263, corresponding to all probability p-values of 0.000. Based on the results of this table, significance tests can be performed on the regression equations. A linear model was built with a p-value of less than 0.05. The regression coefficient results indicate that the value of VIF is less than 5, indicating no multicollinearity between independent variables.

The regression coefficients for emotional engagement as the dependent variable, consciousness, emotion and behavior as independent variables were 0.112,0.216, and 0.327, respectively, and all were significant, indicating a significant positive effect of learning motivation on affective engagement. So, assume that H2-1 is true.

Table 6 Regression analysis of learning motivation on affective engagement

Variable	B	standard error	t	conspicuousness	VIF
consciousness_m	0.112	0.052	2.129	0.034	1.975
emotion_m	0.216	0.057	3.780	0.000	2.151
action_m	0.327	0.055	6.002	0.000	2.051
gender	0.083	0.081	1.030	0.304	1.074
educational background	-0.019	0.046	-0.408	0.683	1.196
the type of course	0.037	0.026	1.423	0.155	1.060

Learning platform	0.022	0.027	0.829	0.407	1.054
academic title	-0.018	0.036	-0.507	0.612	1.134
(constant)	0.672	0.300	2.238	0.026	
R square	0.377				
Adjusted R square	0.364				
F	29.984***				

* p<0.05 , ** p<0.01, *** p<0.001

In Table 7, the regression coefficients for cognitive input as dependent variable, consciousness, emotion and behavior as independent variables were 0.293,0.285 and 0.237, respectively, and all were significant, indicating a significant positive effect of learning motivation on cognitive input. So, assume that H2-2 holds true.

Table 7 Regression analysis of learning motivation on cognitive engagement

variable	B	standard error	t	conspicuousness	VIF
consciousness_m	0.293	0.049	6.012	0.000	1.975
emotion_m	0.285	0.053	5.354	0.000	2.151
action_m	0.237	0.051	4.665	0.000	2.051
gender	0.060	0.075	0.807	0.420	1.074
educational background	0.082	0.043	1.910	0.057	1.196

the type of course	-0.038	0.024	-1.567	0.118	1.060
Learning platform	-0.024	0.025	-0.972	0.332	1.054
academic title	-0.012	0.033	-0.358	0.720	1.134
(constant)	0.274	0.279	0.981	0.327	
R square	0.503				
Adjusted R square	0.493				
F	50.131***				

* p<0.05 , ** p<0.01, *** p<0.001

In Table 8, the regression coefficients for behavioral input as the dependent variable, consciousness, emotion and behavior as independent variables were 0.341,0.246, and 0.256, respectively, and all were significant, indicating a significant positive effect of learning motivation on behavioral input. So, assume that H2-3 is true.

Table 8 Regression analysis of learning motivation on behavioral engagement

Variable	B	Standard error	t	Conspicuousness	VIF
consciousness_m	0.341	0.045	7.610	0.000	1.975
emotion_m	0.246	0.049	5.016	0.000	2.151
action_m	0.256	0.047	5.488	0.000	2.051
gender	-0.086	0.069	-1.241	0.215	1.074

educational background	0.002	0.039	0.053	0.958	1.196
the type of course	-0.028	0.022	-1.260	0.208	1.060
Learning platform	-0.013	0.023	-0.553	0.580	1.054
academic title	-0.013	0.031	-0.410	0.682	1.134
(constant)	0.625	0.257	2.433	0.015	
R square	0.560				
Adjusted R square	0.552				
F	63.263***				

* p<0.05 , ** p<0.01, *** p<0.001

Analysis of the mediating effect of learning input on learning motivation and learning effect.

The commonly used method for mediation utility testing is the causal method proposed by Baron and Frilz (Baron, R.M. & Kenny,D.A.,1986) believe that its statistical power is low, so it is often complemented by Sobel tests. However, the Sobel test is also flawed, which requires assuming that the sample distribution of indirect effects is normally distributed. Therefore, Mc Kinnom (Mckinnom, L.R. and Kaul, R., 2012) recommends the bootstrap approach. This study used the bootstrap method in PROCESS in the SPSS software. Set the bootstrap sample size to 5000 and mediation effects were tested per Hayes recommendations. The corresponding indirect, direct, or total effects exist if the bootstrap confidence interval does not contain 0, according to Preacher Z .

To test whether learning engagement mediates the effect of learning motivation on learning effects, the results are shown in Table 9.

Table 9. Results of the mediation tests

	Effect	se	t	p	Level of confidence（95%）	
					LLCI	ULCI
Total effect	0.775	0.010	79.001	0.000	0.756	0.794
Direct effect	0.355	0.022	15.979	0.000	0.311	0.398
Indirect effect	0.420	0.024			0.376	0.469

Research Results

As can be seen from the bootstrap's mediation effect test in the above table, when the learning investment is the mediation variable, The indirect effect of learning motivation on the learning effect was 0.420, The confidence interval at the 95% confidence level was [0.376, 0.469], Excluding the 0, It testing significant indirect effects; The direct effect was 0.355, Confidence interval at the 95% confidence level is [0.311, 0.398], Excluding the 0, It shows that the direct effect is significant; The total effect was 0.775, Confidence interval at the 95% confidence level was [0.756, 0.794], Excluding the 0, Suggesting that the total effect exists. Therefore, learning investment plays a partial mediating role between learning motivation and learning effect. So, assume that H4 holds. By summarizing the results of the research hypothesis test, each hypothesis is established, and the research sample can be expanded to make the research more representative. In addition, it is necessary to deepen the research content, explore the real problems, and analyze the influencing factors and causes further, so as to put forward more scientific, objective, targeted and operable solution

strategies. The level of teachers' ability determines the level of school education quality.

Discussion

1. Online training of secondary vocational teachers has good learning motivation. On the basis of sufficient learning investment, online training of secondary vocational teachers can achieve learning effect. The good learning effect of their participation in online training can promote the development of domestic secondary vocational education, guiding the direction for the future of vocational education. According to the research results, the online training learning motivation of secondary vocational teachers is a behavioral factor that directly affects the learning effect. Therefore, it is very important to create and strengthen the online training learning motivation of secondary vocational teachers. In the future, the online training of secondary vocational colleges should continue to build a bridge between vocational education and digital training and increase investment, so that secondary vocational teachers can gain a sense of honor and mission from online training. Therefore, it is necessary to strengthen the implementation of the learning motivation of online training for secondary vocational teachers and increase the intensity of learning investment.

2. According to the data analysis, learning investment, as one of the intermediary factors, is an important psychological factor affecting the learning motivation and behavior willingness of secondary vocational teachers. American scholar Colenbach believes: " Educational evaluation is a process of collecting, sorting out and providing the outcome information on the status, functions, achievements and results of all parts of participating educational activities, so as to obtain the decision-making information of educational activities." However, whether increasing the investment in online training for secondary vocational teachers can continue to bring incentive expectations and learning experience to secondary vocational school teachers will largely determine the development trend of online training for secondary vocational education in the future.

3. Avoid the empirical research results, it can be found that learning motivation and learning input will influence their online training behavior through psychological factors, and learning effect is the sub-factor with the highest influence. Translational Learning Theory was taught by the American Adult Education Scholar

and Columbia Teachers College Professor Jack Mezirow (Mezirow, J.,1978), proposed in 1978, he believed that learning is a kind of transformation, transformation is the change of view and the occurrence of the real learning process. According to the research results, the quality and transformation effect of online training of secondary vocational teachers are the most important. Secondary vocational teachers have higher requirements for "training content", "audio-visual technology", "training expert selection" and "training platform". In the future, the new digital changes of online vocational education training in China, that is, the unity of individual value and macro consciousness, should be reflected to promote social development.

Suggestion

1. Vocational education is an important pillar to realize industrialization and modernization, and it is an important bridge to transform human advantage into intellectual advantage and intellectual advantage into real productive forces.

2. Due to the particularity of educational objects and educational content, secondary vocational teachers are faced with higher requirements from the society than teachers in other stages. The rapid development of the society requires the rapid.

3. Therefore, the most important thing for secondary vocational schools is to carry out more online training for teachers, and the whole society truly provides ideas and programs for online training for secondary vocational teachers and evaluate online training.

References

Baron, R.M. & Kenny, D.A.(1986)． The moderator-mediator variable distinction in social psychological research： Conceptual， strategic， and statistical considerations. Journal of Personality and Social Psychology， 1173-1182

Desmet, P., & Hekkert, P. (2007). Framework of product experience. *International journal of design*, *1*(1), 57-66.

Dredge, D., Airey, D., & Gross, M. (2015). Creating the future. *The Routledge Handbook of Tourism and Hospitality Education*, 535-567.

Ersanli, C. Y. (2016). Improving technological pedagogical content knowledge of pre-service English language teachers. *International Education Studies*, *9*(5), 18-27.

Glore, P., & David, A. (2012). Design and aesthetics in e-learning: A usability and credibility perspective. *International Journal on E-learning*, *11*(4), 383-390.

Hong Xuanrong, Hong Tao. Research status and development trend of adult online learning [J]. Adult Education, 2019,39 (02): 25-29.

Jia Nan. Re-examination of college students' learning methods in the era of digital learning [J]. Education Guide, 2017 (5): 93-96.

Jiang Xiaona, Zhang Guichun. Continuing education of teachers in India [J]. Education, 2011 (21): 60-61.

Kang Min. On the practical dilemma and coping strategies of college teacher training in the new era [J]. Modern Communication, 2019 (23): 159-168.

Lei Huang. "Playing and learning" in German teacher training [J]. Chinese teachers, 2012 (23): 73-76.

Li Shuang, Li Rongxing, Yu Chen. Distance learner learning input evaluation model based on LMS data [J]. Research on Open Education, 2018,24 (01): 91-102.

Lindsay, G. M., & Schwind, J. K. (2016). Narrative inquiry: Experience matters. *Canadian Journal of Nursing Research*, *48*(1), 14-20.

Liu Junwei, Ma Yong. Exploring the reasons and development trend of the rise of Internet Education [J]. Education Theory and Practice, 2017,37 (12): 15-17.

Maxwell, J. A., & Miller, B. A. (2013). Quantitative systematic statistics, research has a detailed and. *Handbook of emergent methods*, *461-487*.

Mckinnom, L.R. and Kaul, R. (2012) Quality and Quantity: Mucosal CD4+ T-Cell and HIV Susceptibility. Current Opinion in HIV and AIDS, 7, 195-202.

Mezirow, J. (1978). Perspective transformation. Adult Education, 28(2), 100–110.

Sabbah, S. S. (2017). The Factors that Affect Qatari College Students' Motivation and Attitudes to Learn English. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, *8*(1), 259-276.

Sun Faqin, Feng Rui. Evaluation of online learning motivation in the horizon of learning analysis [J]. Modern Educational Technology, 2022,32 (01): 94-103.

Taylor's (1992) The Basic Principles of Curriculum and Teaching. Journal of East China Normal University (Education Section), 4 (36), 23-33.

Vroman, K. G. (2014). Mixed-Methods research and personal projects analysis. *Qualitative Research in Clinical and Health Psychology*, 301-342.

Wang Minjuan. Participatory learning and web-based teaching methods [J]. Open Education Research Institute, 2008 (02): 22-27.

Xiao Aiping, Jiang Chengfeng. The status, influencing factors and countermeasures of online learners [J]. Open Education Research, 2009,15 (01): 75-80

Xu Jiajia. Problems and strategies on the development of secondary vocational education in counties [D]. Henan University, 2016.

Yang Liu. Research on the connection between online and offline training for teachers under the background of the Internet [J]. Road to Success, 2021 (36): 70-86.

Ye Jiasheng , Zulin Zhu, Guo Yunjian. Quality assessment of modern distance education: the Perspective of learning input [J]. China Audio-visual Education, 2015 (07): 60-65.

Zeng Qi, Du Lei. An evaluation study on the effect of participatory teacher training [J]. Research on Teacher Education, 2007 (04): 51-54.

Zhang Jie. Professional growth needs of secondary vocational teachers and the current status of teacher training [J]. Intelligence, 2019 (26): 132-145.

Zhang Yanan. Research on policy Development of Secondary vocational Teacher Training in China [J]. Intelligence, 2020 (07): 206.

Zhao Zhiyu, Zou Zhimin, Lin Shenglong. Cultural and social approval response: a view of social individual interaction [;]. Psychologist, 2010,42 (01): 48-55.

Zhou Juan. Division of educational authority and fiscal expenditure responsibility in Germany [J]. World Education Information, 2017,30 (15): 12-16.

A Phonological Study of Rakhine Language Used in Manaung City in Rakhine State of Myanmar: A Case Study of Consonants and Vowel Sounds

Dha Ma Thi Ha[1]

Abstract

This thesis was entitled "A Phonological Study of Rakhine Language Used in Manaung City in Rakhine State of Myanmar: A Case Study of Consonants and Vowel Sounds". The objectives of this study were 1) to examine the word sound system of Rakhine language spoken in Manaung City in Rakhine state of Myanmar, and 2) to analyze the word sound system of Rakhine language based on the phonology spoken in Manaung City in Rakhine state of Myanmar. This research study employed a qualitative method in nature in order to study the word sound system of the Rakhine language spoken in Kyetyoe, Zaratkonekhin, Natepyin and Thitpone villages in Manaung City in the Rakhine State of Myanmar. The population and sample of the study were 5 villagers from the mentioned earlier villages of Manaung City in the Rakhine State of Myanmar and the researcher selected 6 villagers among them for this research. The research tools were used books, informants, journals, and theses. The data used in this study were collected at the above-mentioned villages, Manaung City, Rakhine State of Myanmar from the speeches of Rakhine native speakers and the data analyses were Phonological word, syllable, phoneme, and assimilation. The result of this research was found that: The result of the study shows that the tones of the final syllable of a statement seem to cause to be falling or rising. There are 4 types of phonological words: monosyllabic words, disyllabic words, tri-syllabic words and tetra-syllabic words. There are 3 types of syllables: pre-syllable, minor syllable and major syllable. The structure of the syllable is C1 (C3) (C4) V1 (C2). The phonological system is composed of 34 consonant phonemes /b, p, ph, d, t, th, g, k, kh, ʔ, dʑ, tɕ, tɕh, θ, z, s, sh, ɕ, h, m, m̥, n, n̥, ɲ, ɲ̥, ŋ, ŋ̥, l, l̥, r, r̥ w, w̥ j/. There are 21 vowel phonemes which are divided into 3 sets: 1) six plain vowels: /i, e, a, u, o, ɔ/. 2) Eight glottal vowels: /iʔ,

Received: 2023-07-14 **Revised:** 2023-07-27 **Accepted:** 2023-07-29

[1] Ph.D. Candidate in Management), School of Management, Shinawatra University.

ɛʔ, aʔ, **ɔʔ**, eiʔ, ouʔ, aiʔ, auʔ/. And 3) seven nasal vowels: /**ɛ**, ã, **ɔ**, eĩ, oũ, aĩ, aũ/. There are four tones: (1) high-rising-falling, (2) high-falling and (3) high-rising ending with a glottal constriction of the breath (slow glottal closure).

Keywords: Phonology; Rakhine Language; Dialects in Manaung city

Introduction

Myanmar is the largest country in mainland Southeast Asia and covers and is of 676, 578 square kilometers. The largest city and also the capital of Manaung City in Rakhine state. The population of Myanmar in 2016 was estimated at about 54 million, which comprises about 135 ethnic groups. The main races Kachin, kayah, Karen, Chin. Barman, Mon, Rakhine and Shan.

There is a historical background that tells that the Rakhine is originally From Rakhine. It would seem that they all settled in the Arakanese and Rakhine city in Manaung, Hills sometime during the last two centuries.

There is the Bay of Bengal in the West and Northwest, Ramree Island in the Northeast, Ye Kyun Island in the South and Taungup in the East. Man Aung Island, about 55 miles in circumference, is situated at 18'47 (898' N) and 93'98 (472'E) on the Rakhine Coast of Myanmar. There are 5 wards and 138 villages in Manaung Township. This historical Background is more reliable as many researchers have dated their entrance into Myanmar at the time.

Manaung (Rakanese state of Manaung city) is a township of Kyaukphyu District in the Rakhine State of Western Myanmar. The principal town is Manaung. Man Aung Township, situated on Manaung Island consists of three islands: Manaung Island, Ye Kyun Island and Taik Kyun Island. Manaung is not only a township of Kyaukphyu District but also the second biggest island of Rakhine State in Myanmar.

The Report of the District Center of Rakhine State and Manaung City 2007, estimated that the total population of Rakhine State. The population was 95927 on October 31, 2007. Even though the time of entrance into Rakhine Hills is not clear, all of this information shows that the name Rakhine is not just a given name by the Burmese but the name of the people who come to settle in the region of Myanmar centuries ago.

Manaung is one of the largest islands in Myanmar with an area of 523 km 2, which almost is equal to the size of Phuket, which is the largest Island in

Thailand. The longest beach on Manaung is outstanding 17 miles long! Manaung is a truly beautiful island with outstanding nature.

Later on, the British government has given the new town. Later on, the British government has given the new post the name “Manaung” which was called city instead. The new camp, Manaung, was made the center of regional administration in later it became the capital of the whole area of Manaung, the total area of Manaung is about 202,05 square miles (120309) it is located in the north-east in Manaung city of Rakhine state.

Many phonological words exist in Arakanese (Rakhine) language. As an engaged language, words are not properly informed like other mainstream recognized languages. Due to cultural invention, many words from English and Burmese have been borrowed and adopted in the Arakanese Rakhine language. Some ancient texts are written in the language and still preserved properly.

The problem of phonology in Manaung City has a long history. The region has been influenced by various cultures and languages, including Burmese and Rakhine. This diversity has led to the development of different dialects and pronunciation patterns, making it difficult for residents to understand each other. According to recent data, over 50% of residents in Manaung City speak a language or dialect that is not widely understood in other parts of Myanmar. This has contributed to a sense of isolation and marginalization among the population. Efforts to address this issue have been limited, due in part to political tensions in the region.

The significance of addressing the problem of phonology in Manaung City cannot be overstated. It is crucial to establish a standardized phonetic system that can be used by all the different ethnic groups living in the city. This will not only facilitate better communication but also preserve the cultural heritage of these groups. Additionally, it will provide a foundation for education and literacy programs, which will ultimately benefit the entire community.

In conclusion, the problem of phonology in Manaung City is an issue that needs to be addressed. The lack of standardization in language and dialects can hinder social, economic, and cultural development, leading to isolation and marginalization among residents. By promoting effective communication through the standardization of language and dialects, we can pave the way for a more

cohesive and prosperous community. It is up to all of us to take action and support efforts to address this issue.

Objectives of the Study

In this research study, there are the following two objectives:

2.1 To examine the word sound system of Rakhine language spoken in Manaung City in Rakhine State of Myanmar.

2.2 To analyze the word sound system of Rakhine language based on the phonology spoken in Manaung City in Rakhine State of Myanmar.

Research Methodology

This study is aimed to describe the research methodology of the current research. This research is entitled “A Phonological Study of Rakhine Language Used in Manaung City in Rakhine State of Myanmar: A Case Study of Consonants and Vowel Sounds”. In this research, the main purposes are to study the word sound system of the Rakhine language based on the phonology spoken in Manaung City in the Rakhine State of Myanmar. The researcher selected 5 teachers with a clear comprehension of research who are giving a lecture in Manaung City in Rakhine State of Myanmar, and were interviewed as special key informants of the study.

In addition, the researcher conducted the data collection from books, journals, theses, dissertations, and magazines, online resources. And other required data was noted from native speakers in Manaung City in the Rakhine State of Myanmar. The data collection phase is done systematically to make things convenient and useful so that the study becomes valuable. Therefore, research design is the most important part of data collection methods that is extremely useful and helpful for the study to be successful in data collection.

Results of the Research

Definition of Phonology

The phonological word is defined as the rank whose unit functions in the intonation group and has its structure stated in terms of the syllable.

In Rakhine, a phonological word carries only one main (strong) stress. The stress is placed on the last syllable of a phonological word. That is a strongly

stressed syllable shows the end of a phonological word. Thus, a phonological word in this study is a stress group as well.

Result of Consonants

Rakhine consonant phonemes function as the syllable periphery. There are 34 consonant phonemes: /b, p, ph, d, t, th, g, k, kh, ʔ, dʑ, tɕ, tɕh, θ, z, s, sh, ɕ, h, m, m̥, n, n̥, ɲ, ɲ̥, ŋ, ŋ̥, l, l̥, r, r̥, w, w̥, j/. These phonemes according to their appearance in syllables, will be mentioned into two sub-classes: simple consonant or single consonant and complex consonant or consonant cluster.

Complex Consonant or Consonant Cluster (C_1 C_2 C_3)

Rakhine consonant clusters occur in an initial position. Each consonant cluster (C_1 C_2 C_3) consists of two or three cluster-consonants: the first cluster-consonant (C_1), the second cluster-consonant (C_2) and the third cluster-consonant (C_3).

1) The first cluster-consonant (C_1), as it is the first member of the cluster, functions as an initial consonant. All consonant phonemes, except for /ʔ, dʑ, h, ŋ̥, w/, can occur as C_1.

2) The second cluster-consonant (C_2), which is the second member of the cluster, functions as a post-initial consonant in the syllable.

The consonant cluster of C_1 and C_2 is restricted to 4 patterns of consonant cluster as follows:

1: -r- cluster (C_1 R)

C_1 are /b, p, ph, g, k, kh, m, m̥, ŋ/

C_2 are /-r-/

They make nine -r- clusters /br, pr, phr, gr, kr, khr, mr, m̥r, ŋr/.

Examples:

br	/bri^2/	"to finish, to run"
pr	/pre^3/	"full"
phr	/phri^3/	"to comb"
gr	/gro^2/	"dove"

kr /krai^{ʔ2}/ "to like"

2: -w- cluster (C_1 W)

C_1 are /b, p, ph, d, t, th, ɡ, k, kh, tɕ, tɕh, θ, z, s, sh, ɕ, m, m̥, n, n̥, ɲ, ɲ̊, ŋ, l, l̥, r, r̥, j/.

They make 28 -w- clusters /bw, pw, phw, dw, tw, thw, ɡw, kw, khw, tɕw, tɕhw, θw, zw, sw, shw, ɕw, mw, m̥w, nw, n̥w, ɲw, ɲ̊w, ŋw, lw, l̥w, rw, r̥w, jw/.

Examples:

bw_	/bwa^{ʔ2}/	"life"
pw_	/pwi^{2}/	"ringworm"
phw_	/phwɛ^{ʔ2}/	"to launder"
dw_	/khadwẽi^{2}/	"mouth cavity"
tw_	/twa^{2}/	"to crawl"

Consulting the following Table 10, which sets out the co-occurrence of the first member, the second member and the third member of the consonant cluster, one notices that.

1. Both glottal consonant phonemes /ʔ, h/, both bilabial semi-vowels /w, w̥/ and the voiceless velar nasal /ŋ̊/ are not found as either member of the consonant cluster in this study.
2. The first, the second and the third member of the cluster do not ever appear to be the same phoneme, thus, there is no /rr/, /ww/or /jj/ cluster at all.
3. In an –r- cluster, only a bilabial plosive occurs as the first member of the cluster.
4. In –w- cluster, almost all consonant phonemes except the glottal phoneme, the voiceless velar nasal and both bilabial semi-vowels occur as the first member of the consonant cluster.
5. In a –j- clusters, only bilabial plosives, bilabial nasals and the voiced alveolar lateral occur as the first member of a cluster of this kind.

6. For the three consonant clusters, only the unaspirated or aspirated voiceless velar plosive /k, kh/ occurs as the first member, the alveolar approximant /r/ as the second and the voiced bilabial semi-vowel /w/ as the third member of the cluster. Only six words are found with a kind of cluster.

Point of art. Manner of art	Labial	Inter-dental	Alveolar	Alveolar-Palatal	Palatal	Velar	Glottal
Plosive vd	b		d			g	
unasp. vl.	p		t			k	ʔ
Asp.vl.	ph		th			kh	
Affricate vd				dʑ			
unasp. vl.				tɕ			
asp.vl.				tɕh			
Fricative vd			z				
unasp. vl.		θ	s	ɕ			h
asp.vl.			sh				
Nasal vd.	m		n		ɲ	ŋ	
vl.	m̥		n̥		ɲ̥	ŋ̥	
Lateral vd.			l				
vl.			l̥				
Approximant							
vd.			ɹ				
vl.			ɹ̥				
Semi- vd.	w				j		
Vowel vl.	w̥						

Result of Vowels

Rakhine vowel phonemes function as the syllable nucleus. There are 21 vowel phonemes: /i, e, a, u, o, ɔ, iʔ, ɛʔ, aʔ, ɔʔ, eiʔ, ouʔ, aiʔ, auʔ, ɛ, ã, ɔ, eĩ, oũ, aĩ, aũ/. All vowels can be divided into three sets. Six of them are in the plain vowel set, eight in the glottal vowel set and seven in the nasal vowel set as follows:

a) Plain vowel set.

There are six plain vowels: /i, e, a, u, o, ɔ/.

b) Glottal vowel set.

There are eight glottal vowels: /iʔ, ɛʔ, aʔ, ɔʔ, eiʔ, ouʔ, aiʔ, auʔ/.

c) Nasal vowel set.

There are 7 nasal vowels: /ɛ̃, ã, ɔ̃, eĩ, oũ, aĩ, aũ/.

The reason for treating the final [ʔ] and [ŋ] as vowel quality is because the basic syllable pattern of this language is C_1 (C_2) (C_3) V^T, so there is no final consonant. To confirm the syllable pattern, the final [ʔ] and [ŋ] should be treated as vowel quality. The following table is Rakhine vowel phonemes:

Tongue position		Front	Central	Back
Plain vowels	Closed	i		u
	Half – closed	e		o
	Half – open			ɔ
	Open		a	
Glottal vowels	Closed	iʔ		
	Half – closed	eʔ		
	Half – open	ɛʔ		ɔʔ
	Open		aʔ	
	Glide vowel	eiʔ	aiʔ auʔ	ouʔ
Nasal vowels	Closed			
	Half – closed			
	Half – open	ɛ̃		ɔ̃
	Open		ã	
	Glide vowel	eĩ	aĩ aũ	oũ

Result of Tones

Tones in Rakhine Burmese functions, together with vowels. There are three contrastive tones in Rakhine: /1, 2, 3/. These three tonemes function in major and minor syllables.

The plain and the nasal vowel can bear all three tones while the glottal vowels can bear only one tone: high falling. Besides these three, there is another one, the short mid-tone. It only occurs in a zero-stressed syllable in which the vowel is very short and always has a mid-central pitch. Such syllables can never occur alone can never occur in the word-final position. No tone contrast is found on such syllables. The syllable with this short mid-tone, the so-called “neutral tone”, is indicated by the phonetic [ə] without any tone mark or by the phonemic /a/ symbol.

Structure

In terms of stress, the stress group in this language can be divided into four types: monosyllabic words, disyllabic words, tri-syllabic words and tetra-syllabic words.

Monosyllabic Word

Most Rakhine words are, similar to those of other languages which are common in Southeast Asia, monosyllabic.

Examples:

/wi^{1}/	[wî]	"to distribute"
/kãi^{2}/	[kãi]	"branch of tree"
/pouʔ^{2}/	[pouʔ]	"to send, rotten"

Disyllabic Word

A disyllabic word is a word with two syllables. There are two patterns in disyllabic words.

1) The zero stress falls on the first syllable and the strong stress is on the last syllable. Its pattern is [z. s].

1) The weak stress falls on the first syllable and the strong stress is on the last syllable. Its pattern is [w. s].

Tri-syllabic Word

A tri-syllabic word is a word with three syllables. There are four patterns in tri-syllabic words.

1) The zero stress falls on the first syllable, the weakly stress on the second syllable and the strong stress is on the last syllable. Its pattern is [z. w. s].

2) The weak stress falls on the first syllable, the zero stress on the second syllable and the strong stress is on the last syllable. Its pattern is [w. z. s].

3) The zero stress falls on the first and the second syllable and the strong stress is on the last syllable. Its pattern is [z. z. s].

4) The weak stress falls on the first and the second syllable and the strong stress is on the last syllable. Its pattern is [w. w. s].

Tetra-syllabic Word

A tetra-syllabic word is a word with four syllables. There are five patterns.

1) The zero stress falls on the first and second syllable, the weakly stress on the third syllable and the strong stress is on the last syllable. Its pattern is [z. z. w. s].

2) The zero stress falls on the first syllable, and the weak stress on the second and the third syllable. The strong stress is on the last syllable. Its structure is [z. w. w. s].

3) The zero stress falls on the first and the third syllable, the weak stress on the second syllable and the strong stress on the last syllable. Its pattern is [z. w. z. s].

4) The weak stress falls on the first and the third syllable, the zero on the second and the strong stress is on the last syllable. Its pattern is [w. z. w. s].

Conclusion, Discussion and Suggestion

As mentioned above, the key objective of the study is to examine and analyze the sound system based on the phonology of Manaung City in the Rakhine state of Myanmar. The researcher collected books, English books, Burmese books, Thesis, documents, library studies and online research.

In this study, some of the important characteristics of the sound system based on the phonology of Manaung City in the Rakhine state of Myanmar may be summarized as follows:

Intonations

There is no significant particular intonation pattern. Tones of the final syllable of the statement seem to cause to be falling or rising.

Phonological Words

Most of the Rakhine in Myanmar are monosyllabic. There are also disyllabic and tri-syllabic words and a few tetra-syllabics.

Syllables

According to their structure, there are altogether three types of syllables: pre-syllable, major syllable and minor syllable. The pre-syllable consists of only /a/ and has a neutral tone. The major and minor syllable consists of all vowel phonemes and also all tones. Stress: there are 3 types: strong stress [ˈs], weak stress [ˌw] and zero stress [z].

Phonemes

Consonants: there are thirty-four consonant phonemes: /b, p, ph, d, t, th, g, k, kh, ʔ, dʑ, tɕ, tɕh, θ, z, s, sh, ɕ, h, m, m̥, n, n̥, ɲ, ɲ̥, ŋ, ŋ̥, l, l̥, r, r̥, w, w̥, j/.

Vowels: There are 21 vowel phonemes. And Rakhine in Myanmar vowels is divided into 3 sets:

1) Plain vowel: /i, e, a, u, o, ɔ/.
2) Glottal vowel: /iʔ, ɛʔ, aʔ, ɔʔ, eiʔ, ouʔ, aiʔ, auʔ/.
3) Nasal vowel: /ɛ̃, ã, ɔ̃, eĩ, oũ, aĩ, aũ/.

Tones: there are three tones in Rakhine in Myanmar.

Tone 1: high-rising-falling

Tone 2: high-falling

Tone 3: high-rising ending with a glottal constriction of the breath (slow glottal closure).

Discussion

The research was able to produce new knowledge on the study of Manaung dialect in phonology. Nowadays, the young generations seek more about languages, and the research can help young generations access the survey about Manaung dialect in Rakhine State.

Most importantly, the researcher noted the main points from the obtainable discussions in the results. The researcher went to local people and asked them to get the correct voices from native speakers. Collecting votes recognized different pronunciations because of using different intonations. For the research, it was challenging to learn in practical ways and ask questions, especially to note and describe the form of passionate voices carefully.

During the interview, the main informants were alert and helpful to this research. Their pronunciations were sometimes careful and sounded unnatural. The pronunciations of these words were dropped from the analysis. The researcher listened carefully to every single word and phonetic accent when recording data and information. All data is included and presented in the body of this document/ article.

Suggestion

Finally, the research allowed us to make three suggestions for future studies:

1) There are other Rakhine dialects spoken in Rambree, Sittwe, Rakhine State in Myanmar. It would be interesting to study and compare all of them.

2) It would be interesting to compare the results of their study with Rakhine dialects and Burmese Dialects.

3) In other topics, it would be interesting to expand this phonological study to research social linguistics, morphology, syntax, and grammatical aspects.

References

Burquest, Donald A. Phonological analysis; A Functional approach. 2th Edition. Dallas Texas: SlL international, 1998.

Sayar Mg Ba Thing. Arakanese Spoken and Written. Yangon Press, 2014.

C.Baltaxe. Principles of Phonology. University of California Press, 1969.

Lass Roger. Phonology: An introduction to basic concepts. New York: Cambridge University Press, 1998.

Assoc. Prof. Dr. Preecha Kanenog. English Morphology and Syntax. MCU Press, 2018.

Assoc. Prof. Dr. Preecha Kanenotnog. An Introduction to Linguistics. MCU press, 2018.

Okell. John, Three Burmese dialects. London: University Press, 1989.

Okell. John, Burmese (Myanmar): An Introduction to the Spoken Language Book 1. USA: Northern Illinois University Press, 2010.

Ven.Jayantabodhi. Arakan Language and Spoken. Yangon Press.2014.

Collin Beverley, Practical Phonetics and Phonology. Routledge London, 2013.

Nyein Ma Ma, Burmese: Survival Speaking Course Book. Northern Illinois University Press, 2017.

San San Hnin Tun, Colloquial Burmese: The Complete Course for Beginners. Routledge & CRC Press, 2015.

Mathias Jenny and San San Hnin Tun, Burmese: A Comprehensive Grammar. Routledge (GB), 2015.

Houghton, Bernard. “The Arakanese Dialect of the Burma Language”. The Journal of the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland. Press, 1897.

A Shon Nyanuttara. “A Study of Buddhism and Arakane, Named Desire”. Ph.D. PGIPBS, University of Kelaniya, Sri Lanka, 2014.

Heidi A. Davis. “Consonant Correspondences of Burmese, Rakhine and Marma with Initial Implications for Historical Relationships”. Master of Arts in Linguistics, University of North Dakota, 2014.

Dr.San Dar Htay. “Arakanese Oral Grammar Linguistics”. Ph.D. Linguistics. Yangon University, 2014.

Reading for Comprehension, Retention and Building Knowledge: What the Research says about how to Enhance and Build Student Knowledge Across Curriculum Areas

Andrew M. Goodman[1] Robert A. Mcbain[2] Yan Ye[3] Bampen Maitreesophon[4]

Abstract: The present study investigated research into reading skills, developing skills as a reader, and lifelong literacy. Reading across curricular areas and the value of developing depth skills as a reader formed the foundation for inquiry into how skills are and can be improved across school years and beyond. The content of current research was analyzed with a view to discovering key themes and processes integral to reading development and ongoing as well as long term improvement. The main thrust of the study was fourfold: elements and skills that create a competent reader, developing life-long reading skills in students, building reading knowledge across curriculum areas and devloping a lifetime love of reading.

Keywords: literacy; decoding; print awareness; cross curricular reading; lifelong readers.

Introduction

There is widespread acknowledgement that reading is a foundational skill for all types of life goals or pursuits. It is difficult to think of a more essential academic skill. Literacy is essential to the building of virtually any skill that one might consider. Social Studies requires the student to read widely across disparate subject areas;

Received: 2023-07-02 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] Teacher, International School Eastern Seaboard. Corresponding Author e-mail: drandylearning@gmail.com

[2] Head of secondary, Saint Joseph Bangna School. e-mail: robert3277@gmail.com

[3] Assistant Professor, Director for Education Programs, Graduate School, Stamford International University of Thailand. e-mail: yan.ye@stamford.edu

[4] Assistant Professor, Stamford International University of Thailand. e-mail: bampen.maitreesophon@stamford.edu

history, geography and economics likewise engage us in the need for developing literacy even as students engage in their internal learning processes. Mathematics word problems and processes, even though mostly related to numeracy skills, still have a large reading component embedded within. Even if the longer-term goal of programming computers or something is seemingly unrelated to reading as pursuit or a sport or athletic objective, still there is the need to read manuals or training program materials. As such, it is accepted that reading sits underneath, or as a base, for every other type of skill a student may seek to develop over the course of their lifetime, not only in, but also far beyond the school walls.

Yet even given this awareness, there is nonetheless a dilemma in the field of education: Too many students are graduating from grade school without sufficient reading competency to develop and build the type of knowledgebase in their chosen profession that will be a key element of their success.

Given this challenge, the current research can be viewed with reference to these key questions, which will help in the finding of solutions to the current reading challenges in schools:

1. What are the key elements and skills that create a competent reader?
2. How can schools develop life-long reading skills in students?
3. What are the keys to building reading knowledge across curriculum areas?
4. How can key reading skills and a love of reading that will last a lifetime, be developed in students?

The answers to these questions will be of value to educators in developing and implementing program approaches that will help to ensure lifelong learning and student success.

Now to turn to the first of these questions: **1. What are the key elements and skills that create a competent reader?**

Lee (2021) has posited six essential elements that make for a competent reader, all of which go together and complement each other as a skill development set for reading competency:

1. Decoding: A crucial phase in the reading process is decoding. Children use this ability to decode words they have heard but never seen written out. The basis for all other reading abilities is the capacity to do that. Phonemic awareness, a foundational language skill, is necessary for decoding. (This talent is a component of a much bigger talent called phonological awareness.) The ability to hear distinct phonemes in words allows children to develop phonemic awareness. Additionally, it enables students to "experiment" about" with word and syllable-level sounds.

2. Fluency: Children must be able to detect words without having to sound them out to read proficiently. The rate at which they can read and comprehend text is accelerated by fluency. Additionally, it's crucial when young children come across irregular words like of, and that cannot be sounded out. Every word can be difficult to sound out or decode. Word recognition is the skill of being able to instantaneously recognize full words by sight without having to sound them out.

3. Vocabulary: You must comprehend most the text's terms to comprehend what you are reading. A crucial aspect of reading comprehension is having a robust vocabulary. Vocabulary can be taught to students through instruction. However, they normally pick up on word meaning from reading and everyday experience.

4. Sentence construction and cohesion: It may look like a writing skill to comprehend how sentences are constructed. Cohesion, the linking of concepts within and between sentences, may also be used. But reading comprehension also depends on these abilities. Kids are better able to understand passages and full books when they are aware of how concepts connect at the sentence level. It also promotes coherence, or the capacity to link ideas to one another in a larger body of writing.

5. Reasoning and background knowledge: Most readers connect what they have read to what they already know. Therefore, it's crucial for kids to read with background or past knowledge of the world. Additionally, they must have the ability to "read between the lines" and decipher meaning even when it is not explicitly stated.

6. Working memory and attention: Both abilities are categorized as executive function capabilities. They are distinct but connected. When children read, their focus enables them to absorb the text's information. They can keep that information in working memory and use it to make sense of what they're reading and expand their knowledge. That is also related to the capability of self-monitoring when reading. Children must be able to identify when they don't comprehend something. Then, to clear up any uncertainty, they must pause, return, and reread (Lee, 2021).

To comment on some of these, with decoding, it is clear that knowledge of sound groupings and phonemic awareness should probably be taught directly, especially in the early years, to ensure mastery. Building a base of words for fluency, using lists, is important to build competency. Vocabulary and sentence structure are at the heart of working with the language on a technical and functional level. Reasoning and background knowledge twin with working memory and attention in that once you build background knowledge in an area, it can form a base that will be called into working memory to combine with the text one is reading to form the basis of comprehension.

In the first few school years, there is a focus on forming a base for learning print awareness: young children should be taught some fundamental concepts about how books function. For instance, the marks on the page denote spoken words, which are read from top to bottom and left to right. Learning the alphabetic letters is a fundamental ability for young children getting ready to read. This entails becoming familiar with letter names and shapes, typically starting with the letters in one's own name (Culbert, 2023).

As readers develop and progress in skill, developing depth related areas such as scanning ability, guessing meaning of words from context, and reflecting at key points, become important. Activities in a class can help build these skills. Get students to search for words in a contest to improve scanning abilities. To score points, partners compete with one another to find a word or piece of information. Students should be paired appropriately, with consideration given to their reading

levels, and then given a text. Prior to asking them to discover a certain word quickly, instruct them to count the instances of a word of your choosing in the text.

By providing synonyms for terms, you can up the difficulty level. In this competitive and teamwork activity, assist students in identifying important details about unknown words that can help them make more accurate assumptions about their meaning. Give text to students at first with some words blanked out. Groups race against time to come up with as many solutions as they can for each gap. They must defend their proposals, making sure that they are grammatically correct and make sense, and then assign points in accordance. Good readers reflect on what they read and take note of unfamiliar words. Readers can better understand material by thinking back on what they liked, learned, and want to learn more about. This stimulates their curiosity and encourages them to read more (Thorn, 2021).

Reading is a skill that can and should be grown as life progresses. Forming a base for longer term skill development and reading competency, making the text visible by visualizing the words, is another effective method for improving comprehension. After reading the sentences, try to visualize what the author is attempting to communicate. Scientific research has shown that images have a greater psychological influence than words: Make a mental image using the brain to increase the quantity of knowledge learned. Make educated guesses about what will happen next when reading a narrative or an opinion piece (Escar, 2022).

Developing expertise in reading over time has several key components, starting with activating: Students use their prior knowledge and/or experiences with the material to better understand it. (For instance, text connections.) Next is monitoring and clarifying Learners assess their comprehension of the text. They make clarifications and corrections, if necessary, both during and after reading a text if there are any ambiguities. This is then followed by searching and selecting: Students obtain data from a range of sources and choose what will help them define important terms, respond to inquiries, or resolve issues. For instance, a claim, supporting data, and logic. A good way to go deeper is questioning Students ask themselves questions

while reading the book, formulate questions about the text, and respond to various levels of inquiries about the text posed by their classmates and/or teachers. For instance, a question-and-answer exchange. Another depth related activity is inferring, where students analyze the material and make deductive inferences (Hilliard, 2025).

In terms of skill connection, it isn't really a surprise that skilled readers also develop writing skills: According to recent research, mastering the component abilities of spelling and writing improves written composition, just as mastering fluent word recognition improves reading comprehension. The production of longer and better-organized works by kids is correlated with their accurate, fluid letter formation and spelling. The essential norms of written expression—word usage, handwriting, punctuation, capitalization, and spelling—must be taught along with compositional techniques. When spelling and handwriting are explicitly taught beginning in the first grade and used in the context of frequent, meaningful writing projects, students are more likely to learn them (Learning First Alliance, 2000).

A young reader's ultimate goal in reading is to be able to concentrate on understanding rather than fast reading. Eventually, a young reader will understand the book as a whole rather than concentrating on specific words (Weber, 2022). This matches with the concept of extensive reading. A lot of reading places less emphasis on correctness and more on flow. It typically involves leisure reading and is more of an extracurricular activity. It is quite unusual that readers will read the material they dislike extensively. (Planet Spark, 2021) Relating these ideas back to comprehension, it can be seen that cognitive process readers utilize to comprehend what they have read are greatly aided by education in and growth using (as per above) a range of strategies, including answering questions (quizzes) and summarizing (retelling the story), help young readers enhance text comprehension (Mehta, 2005).

How can schools develop life-long reading skills in students?

The traditional classroom is being turned upside down, with many teachers now placing more emphasis on students' independent learning. Building your

students' autonomy will provide them with the tools and confidence needed for lifelong learning.

An effective way of doing this is by reducing 'teacher talk'. It is common for teachers to stand at the front of the class and give feedback and reflection on the day's learning. Yet this can sometimes encourage students to sit back and not engage with the class. (Stace, 2020)

This clearly relates back to reading skills and the issue of lifelong learning; because reading is one of the few activities done in the classroom that can transfer directly into an independent learning opportunity with little to no teacher input. It also furnishes abundant opportunities for student reflection. Thus, encouraging students to read and then reflect independently is critical to building lifelong reading competency.

Encouragement of reading over the long term comes in part from reducing fear. Make reading in class less terrifying: Although the fear factor and shame cause many kids to shut down, teachers need to hear students read and for students to develop confidence in reading aloud. The traditional round-robin and popcorn reading sessions that are common in elementary classrooms should be rethought in favor of methods that remove the anxiety related to reading. Students might develop confidence and enjoy reading once the fear is gone. When the teacher and all the pupils read aloud at the same time, this is known as choral reading. Students can practice reading aloud during choral reading, but the anxiety is removed because there is less pressure because no one is being heard individually. (EdCuration, 2022). Schedule daily independent reading time in your school, even if it is only for ten minutes. Discuss with your pupils all the special times they can "sneak in" some reading. Encourage enjoyment reading throughout these times (Lipshaw, 2020).

Libraries both in and out of the school form an integral component in encouraging/developing life-long readers. The school librarians' book discussions are critical in visits, these can encourage children to practice the skills necessary to look for books on their own. Teachers must provide enough time to look at preferred

books. Library time can be used to develop previewing skills. To decide whether to check out the book, students can practice this ability during their time in the school library. Prioritizing a text can be practiced with a library media professional or a peer, to help every student to be able to preview and select books on their own (Durkin, 2021). Get children their own library cards to introduce them to the reading culture. Celebrate the occasion and then let the card-carrying readers choose the books they want to read at home. Give kids treasured books as gifts for holidays and birthdays rather than another toy (Harper Collins, 2023).

Turning for a moment to the pace of reading change, at the rate technology is taking over many aspects of life, it's inevitable it will affect our reading habits as well. There are challenges with online reading. When reading online as opposed to in print, college students and high school students claimed they are far more likely to multitask—read numerous texts, respond to email or social media, watch videos, and so on. In part because they believe they are understanding what they read more thoroughly than they are, according to an examination of more than a decade's worth of data, pupils grasp less when reading online (Sparks 2022).

Guidelines can be offered for developing the desire to read that can lead to lifelong habits: When reading, don't stress about performing dramatically. Give children enough time to discuss the story's characters, storyline, and purpose. Take a break, a child asks questions or discuss what has been read together; try asking, "What occurred in the story? How did it affect how you felt? What did you think of the resolution?" This type of conversation also helps understand what the child is thinking and envisioning. Additionally, it aids in the child's learning about people, locations, and problem-solving (Jaffee, 2016).

With all these ideas flowing, it is critical that teachers and parents not lose sight of the enjoyment of reading, which is critical if we want it to become a lifelong habit:

It's easy to lose sight of the fact that reading should be something that we enjoy. Books should make us laugh and smile, transport us to faraway places or

transform us momentarily into something different. We need to treat books like they are magical so that children will grow up believing that they are. If we simply make sure reading is fun, rather than frustrating, our children are more likely to develop a love of reading, encouraging better reading habits and making learning easier. (Dickinson, 2021)

What are the keys to building reading knowledge across curriculum areas?

Nabors (2023) suggests four tenets for developing reading across curricular areas: First, teach reading in all subjects, second, have students write about content, third, make time for listening practices, and fourth, drive student collaboration to share learning.

Texts that advance knowledge across curricular areas include the following: texts that explain or provide knowledge about the social and natural worlds. Persuasive texts, which frequently use knowledge to support an argument, can present compelling opportunities to examine and assess the material being presented. Procedural documents, which give directions and demonstrate a process. Nonfiction stories that can increase awareness of real-life experiences and events. Autobiographies and biographies are books that provide information about a person's life, including their historical background and events. Literary texts, which tend to be produced more to share experiences than to teach, can also transfer knowledge by illuminating aspects of human nature, a character's line of work, or the historical setting in which they lived. (ASCD, 2023) Any combination of or all these types may be used to engage students across curricular areas, building a range of background knowledge in the process.

Related research connects reading directly to the building of content knowledge and mastery development in cross curricular directions:

Embed social studies and science into literacy-informed inquiry units. Often, in elementary schools, we have literacy blocks that range from 30 to 100 minutes of instruction. The suggestion is to incorporate the direct teaching of science and social

studies within those blocks by doing the following: Conducting interactive read-aloud that embed content syntactically a few grade levels ahead. The teacher reads the passage, students reread, and brief summaries are discussed in think-pair-shares. Building academic vocabulary with students and incorporating the use of that vocabulary when previewing texts, reading text, and discussing the text after reading a passage. Providing students with content-rich books in which to read and write about (McDowell, 2023).

Students will often need background knowledge to access and make sense of texts in varied curricular areas. Why is background information so crucial? It seems instinctual that readers would need a certain level of background knowledge on the subject to understand a tale or text. It is sometimes referred to as topical knowledge or domain-specific knowledge. Without this information, it is challenging to create a useful mental representation of the text's subject matter. (Neuman, Kaefer & Pinkham, 2021) Professional development for teachers is also key in this area. According to research, professional development for teachers is most effective when it is based on precise curricular material. But since the emphasis is on comprehension "skills," the typical elementary curriculum either doesn't describe content or has very little substance. Therefore, it's plausible that the PD was better in schools which focused PD on developing a core of knowledge related to student reading, because those schools were utilizing a curriculum with clearly defined rich material (Wexler, 2019).

How to go about the development of knowledge related to reading in areas across the curriculum?

Make the most of every instructional minute by using knowledge-rich titles for learning to read. This helps by actively building students’ knowledge of history, geography, science, arts, and so much more at the same time they’re learning reading skills. When you integrate other content areas and topics into what you teach, you’re helping your kids make connections and beef up their internal filing systems. We can’t improve reading by drilling students with generic comprehension strategies.

Knowledge is central to developing comprehension skills. Some studies even suggest that knowledge matters more than explicit instruction when building reading comprehension skills. (Braatz, 2022)

Children and young people must possess the abilities to comprehend, analyze, and create texts from a variety of disciplinary perspectives to achieve literacy across the curriculum. (DOE, State government of Victoria, 2018) This entails instruction that stimulates learning that creates a sense of how discipline knowledge is organized (for example, in science, history, or geography) and embeds an understanding of how different language choices and patterns reflect and document ideas and views of the world through a variety of genres(Christie & Derewianka, 2008). According to a recent study each subject or discipline, like science or history, has certain literacy requirements. Use of a toolkit encourages a thorough comprehension of texts that are common to many disciplines, including English, which improves teachers' ability to support students' interpretation and writing of a variety of print-based and multimodal texts (Myhill, Jones & Watson, 2013).

How can key reading skills and a love of reading that will last a lifetime be developed in students?

Helly Douglas, in her work with students in the UK, has come up with seven concepts, which, when implemented, can help drive a love of reading in students,

1. Be a reading role model
2. Encourage parental involvement
3. Help them find books they'll love
4. Raise the profile of reading
5. Teach them to read fluently
6. Make reading enjoyable
7. Reading doesn't have to mean books (Douglas, 2020)

Every elementary school teacher serves as a reading instructor and is crucial to assisting each student in developing their reading skills. Students and instructors

will feel competent and confident in teaching and learning to read if we provide the resources to satisfy our students' literacy needs as early as prekindergarten. It's crucial to foster a love of reading in addition to helping pupils learn to read. Compared to students who are compelled to read, those who choose to read show fewer negative attitudes toward reading (Starke, 2020).

Teachers also play a key role in motivating students to develop an enjoyment of reading: Let children see the teacher read. Make sure to set a good example for students to encourage them to read. Before talking about a book, let the students read it completely. Bring in a local writer to lecture. Organize a book club. Students can interact with one another and share ideas in book clubs and reading groups. Ensure that the books are their choice. Create an e-book using technology. Nothing is better than using technology to encourage pupils to love reading. Give pupils the freedom to shun or like books using a thumbs up or down system, as with Facebook. Assist pupils in understanding the value of reading. Sometimes, just being aware of the facts about how reading is a lifetime success skill might inspire someone to change how they perceive the world through reading (Cox, 2014).

Janessa Fletcher espouses the concept of narrative creation to help foster a love of reading:

Another way to make reading fun, and to bring us back to the importance of imagination, is to let them create their narrative. For my little ones that can’t read it means ignoring the words on the page and letting them tell me what’s happening in the story based on the illustrations. For older children, you could print off a paragraph or two from a story, and make them write what happens next. This is a great way to instill reading comprehension, to make them think about what they read, and form an idea of what could happen next. It’s also a great way to combine reading and writing in a fun way. Anytime they are using their imaginations, and having fun will create a positive experience with reading. (Fletcher, 2020)

There’s a variety of other strategies that have also been looked at as ways to get students to love reading. Making the classroom a welcoming place for reading is

one of the finest methods to encourage children to read. This can be achieved by creating a comfortable reading area complete with pillows and blankets, hanging eye-catching books and story-related posters, and showcasing student favorites all over the classroom. Make reading a part of your daily routine by giving aside time each day for kids to read individually or with a companion. Another method for encouraging children to read is to provide incentives. If the teacher wants to motivate pupils to read more, provide incentives like choosing a book from the classroom library or wearing a special "reading ribbon" for the day. (Paige, 2023)

The teacher can create a classroom library in addition to using the school's library. Children who are exposed to books are more likely to read. Make sure the school library offers a wide range of genres from which pupils can select. At budget bookstores, yard sales, or by asking coworkers and friends to give books they've already read, teachers can find excellent books and magazines. (McKinley, 2022).

Point to Point Education (2019) have developed a process designed to inculcate a love of reading in students:

Repeated reading is designed to increase reading confidence by having students read the same passage over and over until no errors. While the process sounds repetitive and dull, it can be turned into a fun activity. It can be done in a group setting, one-on-one with a student, or by pairing students together. It can be kept interesting by incorporating word walls, bingo, flashcards, and speed drills into the process. Analytic phonics has been around for over 100 years, and it really works analyzing the relationship between letters and sounds, to decode words based upon spelling. Multisensory instruction involves using multiple senses to engage in different areas of the brain. multisensory activities can help teach complex reading skills faster with higher rate of retention (Point to Point, 2019).

The documents and research data analyzed and vetted above allow for a reasoned conclusion relating back to the four questions, now giving rise to four objectives:

1. Provide a clear vision of key elements and skills that create a competent reader.

2. Determine ways for schools to develop life-long reading skills in students.

3. Provide a pathway to building reading knowledge across curriculum areas.

4. Set out ways to develop a love of reading that will last a lifetime in students.

Taking a look at the four areas below, one can derive a table looking at each of the four objectives in terms of both the pathways or processes that lead to the desired outcome, and the outcome itself. The result of the research is summarized below, in Table 1.

Table 1: Objectives, Pathways or Processes, and Desired Outcomes of Reading Development

Objective	Pathway or Process	Desired Outcomes
Provide a clear vision of key elements and skills that create a competent reader.	Decoding, phonemic awareness, hearing distinct phonemes, fluency, detect words, comprehend text, word recognition, robust vocabulary, understand passages and concepts, coherence, link ideas, connect to known, "read between the lines," decipher meaning, use working memory.	Scanning ability, guessing meaning of words from context, reflecting, search for words in a contest, find information, discover words quickly, synonyms for terms, identifying important details, accurate assumptions, solutions, visualizing the words, mental image formation,

		monitoring and clarifying, make clarifications and corrections, searching and selecting, obtain data from a range of sources, define important terms, respond to inquiries, supporting data, logic, while reading the book, formulate questions.
Determine ways for schools to develop life-long reading skills in students.	Independent learning, student autonomy, reduced ‘teacher talk,’ engagement, choral reading, low anxiety, less pressure, daily independent reading, discussion, enjoyment reading, libraries as an integral component, book discussions, preferred books, previewing skills, practice with library media professional, reading culture, treasured books as gifts.	Online read numerous texts, When reading, don't stress about performing, time to discuss the story's characters, storyline, and purpose, asking, "What occurred in the story? How did it affect how you felt? What did you think of the resolution?” - enjoyment of reading, laugh and smile,

		transform, books are magical, fun, rather than frustrating, encouraging better reading, learning easier.
Provide a pathway to building reading knowledge across curriculum areas.	Teach reading in all subjects, students write about content, time for listening practice, student collaboration, shared learning, texts explain or provide knowledge about the social and natural worlds, persuasive texts, procedural documents, give directions, increase awareness of real-life experiences, autobiographies and biographies, historical background, transfer knowledge by illuminating, building a range of background knowledge in the process.	Building students' knowledge of history, geography, science, arts, integrated content areas, and developing internal filing systems, knowledge central to developing comprehension skills, explicit instruction of comprehension skills, abilities to comprehend, analyze, and create texts from a variety of disciplinary perspectives, literacy across the curriculum. stimulate learning, embed understanding

		of different language choices, reflect/document ideas, subject or discipline, like science or history, has certain literacy requirements, a toolkit encourages comprehension.
Set out ways to develop a love of reading that will last a lifetime in students.	Encourage parental involvement, find books they love, raise the profile of reading, teach them to read fluently, make reading enjoyable, reading doesn't have to mean books, elementary school teacher as a reading instructor, provide the resources to satisfy our students' literacy needs, helping pupils learn to read, choose to read.	Classroom a welcoming place for reading, comfortable reading area, pillows and blankets, hanging eye-catching book and story-related posters, and showcasing student favorites all over the classroom, incentives, "reading ribbon" for the day, classroom library, using the school's library, exposed to books, range of genres-pupils select, repeated reading, reading the

		same passage over and over until no errors, incorporating word walls, bingo, flashcards, and speed drills into the process, analytic phonics, analyzing the relationship between letters and sounds, to decode words based upon spelling, multisensory instruction, engage different areas of the brain.

The above research was conducted by reviewing documents and as summarized and charted out in figure 1, above, provides a pathway to improving reading across all four of the critical areas looked at in this study. Selecting a representative sample of these ideas and working towards their implementation provides a path well-supported by research conducted up to present day contexts for improvement and reading growth in schools and beyond. This is critically important in today's world of fast-paced knowledge growth and the demand for flexible responses to ideas.

Further research and implementation work along any of these four areas or the detailed prescriptions within, will provide rewards for the researcher and improvement in schools and student learning.

References

ASCD, S. W. (2023). *Setting the conditions for building knowledge*. ASCD. https://www.ascd.org/blogs/setting-the-conditions-for-building-knowledg

Braatz , K. (2022). *Why building content knowledge is crucial for reading comprehension*. StandardsWork. https://standardswork.org/why-building-content-knowledge-is-crucial-for-reading-comprehension/

Christie, F. & Derewianka, B. (2008). *School discourse: Learning to write across the years of schooling.* London: Continuum.

Cox, J. (2014, July 23). *How to motivate students to Love reading*. TeachHUB. https://www.teachhub.com/teaching-strategies/2014/07/how-to-motivate-students-to-love-reading/

Culbert, K. (2023). *The skills that make a strong reader: IRD*. readingprograms.org. https://readingprograms.org/Resources/Blog/The-Skills-That-Make-a-Strong-Reader

Jaffee, C. (2016). *Raising a lifelong reader: Tips for reading with your child |...* PBS. https://www.pbs.org/parents/thrive/raising-a-lifelong-reader-tips-for-reading-with-your-child

Dickinson, B. (2021, January 5). *Light the spark: Igniting a lifelong love of reading in our children.* International School Parent. https://www.internationalschoolparent.com/articles/light-the-spark-igniting-a-lifelong-love-of-reading-in-our-children/

Douglas, H. (2020). *ProWritingAid 7 Creative Ways to Foster a Love of Reading in Your Students*. Promote a Love of Reading: 7 Simple Tips for the Classroom. https://prowritingaid.com/art/1358/7-simple-strategies-to-develop-a-love-of-reading.aspx

Durkin, K. (2021, November 29). *Reading skills*. MiddleWeb. https://www.middleweb.com/tag/reading-skills/

Escar, E. (2022, March 21). *What are the qualities of a good reader?*. Iris Reading. https://irisreading.com/what-are-the-qualities-of-a-good-reader/

Fletcher, J. (2020, October 17). *10 tips to instill a love of reading in students*. Education to the Core. https://educationtothecore.com/2020/10/10-tips-to-instill-a-love-of-reading-in-students/

Harper Collins. (2023). *How to raise a lifelong reader*. HarperCollins Children's Books. https://www.harpercollins.com/blogs/harperkids/how-to-raise-a-lifelong-reader

Hilliard, P. (2015, May 21). *Teaching students the skills of expert readers*. Edutopia. https://www.edutopia.org/blog/teaching-students-skills-expert-readers-tricia-hilliard

Humphrey, S. (2017). *Academic literacies in the Middle Years: A framework for enhancing teacher knowledge and student achievement.* New York and London: Routledge.

Lee, J. Andrew M.I. (2021, April 1). *6 reading comprehension skills*. Understood. https://www.understood.org/en/articles/6-essential-skills-needed-for-reading-comprehension

Learning First, A. (2000). *Reading Rockets 9 Components of Effective, Research-Supported Reading Instruction*. Google. https://play.google.com/store/apps/details?id=com.blake.readingeggs.android

Lipshaw, S. (2022). *Creating lifelong readers: A supportive classroom culture*. Classroom Culture of Reading | Positive Classroom Culture | LiM. https://www.leaderinme.org/blog/creating-lifelong-readers/

McDowell, M. (2023, January 6). *4 strategies for Building Content Knowledge*. Edutopia. https://www.edutopia.org/article/4-strategies-building-content-knowledge-elementary

McKinley, D. (2022, April 14). *10 ways to increase students' love of reading: Indiana K-12 Professional Development*. Indiana K-12 Professional Development | Partners in Educational Leadership.

https://incompassinged.com/2018/04/16/10-ways-to-increase-students-love-of-reading/

Mehta, P. D., Foorman, B. R., Branum-Martin, L., & Taylor, W. P. (2005). *Literacy as a unidimensional construct: Validation, sources of influence and implications in a longitudinal study in grades 1–4*. *Scientific Studies of Reading*, 9(2), pp. 85–116.

Nabors, A. (2023). *4 knowledge-building strategies for literacy development | gale blog ...* GALE. https://blog.gale.com/4-knowledge-building-strategies-for-literacy-development/

Neuman, S. (2021, February 8). *Building background knowledge*. Reading Rockets. https://www.readingrockets.org/article/building-background-knowledge

Paige, A. (2023, May 5). *5 ways to get kids excited about reading*. SplashLearn Blog – Educational Resources for Parents, Teachers & Kids. https://www.splashlearn.com/blog/how-to-develop-a-love-for-reading-in-students/

Point to Point Education. (2019, September 26). *3 classroom strategies to teach your students to Love reading .* Point To Point Education. https://www.pointtopointeducation.com/blog/3-strategies-to-teach-students-to-love-reading/

Spark, P. (2021). *Types of reading skills*. PlanetSpark. https://www.planetspark.in/blogs/types-of-reading-skills

Sparks, S. D. (2023, April 13). *How to nurture lifelong readers in a digital age*. Education Week. https://www.edweek.org/teaching-learning/how-to-nurture-lifelong-readers-in-a-digital-age/2022/01

Stace, C. (2020, November 27). *How to turn your students into lifelong learners*. Resources for English Language Learners and Teachers | Pearson English. https://blog.pearsoninternationalschools.com/how-to-turn-your-students-into-lifelong-learners/

Starke, K. (2020, January 31). *Developing a love of reading in students*. Edutopia. https://www.edutopia.org/article/developing-love-reading-students

State Government of Victoria. (2018). *Literacy across the Curriculum*. Department of Education. https://www.education.vic.gov.au/school/teachers/teachingresources/discipline/english/literacy/readingviewing/Pages/litfocuslitacrosscurriculum.aspx

Thorn, C. (2021). *Cambridge English*. What makes a good reader? | Cambridge English. https://www.cambridgeenglish.org/blog/what-makes-a-good-reader/

Weber, P. (2023, April 7). *What makes a good reader - skills and attributes to look out for*. INK. https://inkforall.com/copy-editing/readability/what-makes-a-good-reader/

Wexler, N. (2019). *Putting A New Study On Building Knowledge Into Perspective*. Forbes. https://www.forbes.com/sites/nataliewexler/

Writer, E. S. (2022). *4 ways to develop lifelong readers*. Learning In Action. https://blog.edcuration.com/4-ways-to-develop-lifelong-readers

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง

Knowledge and Understanding of The People on the Formation of Political Parties and the Dissolution of Political Parties

เบญจมาภรณ์ แก้วระคน[1] วัลลภ พิริยวรรธนะ[2]
Benjamaporn Kaewrakhon, Wanlop Piriyawattana

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดของการกำเนิดพรรคการเมือง ในกรณีของประเทศไทยนั้นถือกำเนิดพรรคการเมืองในช่วงปี พ.ศ. 2475-2476 ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 ได้บัญญัติให้ก่อให้เกิดการตั้งพรรคการเมืองขึ้นอย่างเป็นทางการ แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายรองรับเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง จนกระทั่งมีการจัดตั้ง “พรรคประชาธิปัตย์” เมื่อวันที่ 5 เมษายน2489 มีนายควง อภัยวงษ์ เป็นหัวหน้าพรรคคนแรก และได้มีพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498 เป็นกฎหมายพรรคการเมืองฉบับแรกที่กำหนดให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองอย่างเป็นอย่างการ และในปี พ.ศ. 2511 ได้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญสำเร็จและประกาศใช้ จึงได้มีการจัดตั้งและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการในการศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองและการไปฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง/นักการเมืองเป็นไปตามหลักการของระบอบประชาธิปไตยว่าด้วยหลักการปกครองตนเอง ประชาธิปไตยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นโดยตรงและการให้ตัวแทนที่เลือกแล้วเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนซึ่งเป็นวิธีทางอ้อม วิธีการทั้งสองแบบนี้จะยึดเสียงข้างมากเป็นข้อยุติในปัญหาต่าง ๆ และหลักเสรีภาพประชาธิปไตยเชื่อว่าเสรีภาพเป็นสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

คำสำคัญ (Keywords): ความรู้ความเข้าใจ; การกำเนิดพรรคการเมือง; พรรคการเมือง

Received: 2022-11-09 **Revised:** 2022-12-19 **Accepted:** 2022-12-24

[1]รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program (Politics and Government) College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail. s60463825030@ssru.ac.th

[2] วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail. wallop.pi@ssru.ac.th

Abstract

The study of people's understanding of the formation of a political party and the dissolution of a political party is a study of the concept of the formation of a political party. In the case of Thailand, political parties were born during the years 1932-1933. Subsequently, the Constitution of the Kingdom of Thailand, BE. But there is still no law to support political activities. until it was established "Democrat Party" on April 5, 1946, with Mr. Khuang Aphaiwong as the first party leader. And there was the Political Party Act, 1955, which was the first political party law that required the establishment of a political party formally. and in the year 1968 the constitution was successfully drafted and promulgated Therefore, the establishment and operation of political parties shall be in accordance with the provisions of the law on official political parties. In the study of people's perception of the birth of a political party and the dissolution of a political party, it was found that The sample group had knowledge about acknowledging the news about the birth of a political party and the dissolution of a political party and attending to the speeches of political parties/politicians in accordance with the principles of democracy on the principle of self-government. Democracy will allow citizens to participate in policy making, express their views directly and have elected representatives indirectly acting on their behalf. Both of these approaches are based on a majority of votes to settle issues and liberties. Democracy believes that freedom is good and beneficial to oneself and the public.

Keywords: Knowledge and Understanding; The Birth of Political Parties; Political Parties

บทนำ (Introduction)

แนวคิดของการกำเนิดพรรคการเมืองมาจากหลากหลายเหตุผล เช่น แนวคิดเกี่ยวกับสัญญาประชาคม แนวคิดเกี่ยวกฎหมายธรรมชาติและแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางการเมือง (เชาวนะ ไตรมาศ, 2560) โดยหลักพื้นฐานของการเป็นพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตย สมาชิกพรรคการเมืองจะต้องมีความเชื่อในอุดมการณ์ นโยบาย และวิถีทางการดำเนินงานของพรรค หมายความว่าเป็นการรวมค่านิยม ความเชื่อ มีความคิดไปในทิศทางที่สอดคล้องกันจึงรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองทำกิจกรรมทางการเมืองโดยมีเป้าหมายสำคัญก็คือเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งในการเข้าไปทำหน้าที่นิติบัญญัติหรือในฐานะฝ่ายบริหาร เฉพาะอย่างยิ่งการใช้

อำนาจรัฐ เพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชนให้มีความผาสุกดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมเป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในความเสมอภาคของความเป็นพลเมือง อันจะส่งผลดีโดยรวมให้กับประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมีอำนาจฐานะทางการเมืองระหว่างประเทศ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2558) ลักษณะของพรรคการเมืองจึงมีอยู่ในทุกระบบการปกครอง ไม่ว่าจะเป็นเผด็จการ หรือประเทศเสรี ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศล้าหลัง ซึ่งอาจจะมีรูปแบบโครงสร้างที่แตกต่างกัน หรือในบางประเทศอาจไม่มีคำเรียกว่า “พรรคการเมือง”

พรรคการเมืองสามารถจำแนกได้ 3 ระบบใหญ่ ได้แก่ ระบบพรรคเดียวที่กำเนิดขึ้นในประเทศที่มีระบอบเผด็จการนิยม รัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้มีพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่ปราศจากการแข่งขันผูกขาดอำนาจตามกฎหมายมีอิทธิพลต่อสถาบันการเมืองอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นรัฐสภา รัฐบาล ศาล และกองทัพ เช่น จีน เวียดนาม ลาว เป็นต้น ระบบสองพรรคจะเกิดขึ้นในประเทศที่มีการพัฒนาการทางการเมืองที่มั่นคงโดยประชาชนจะตัดสินใจเลือกพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นรัฐบาล เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ระบบหลายพรรคจะเป็นประเทศที่ใช้ระบบรัฐสภา เช่น ไทย มาเลเซีย เพราะการจัดตั้งรัฐบาลไม่อาจทำได้เพียงลำพังจึงเกิดเป็นรัฐบาลผสม จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นพรรคการเมืองเป็นคุณลักษณะของพรรคการเมืองซึ่งในแต่ละประเทศนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามสาระสำคัญของกฎหมาย ซึ่งประชาชนในแต่ละประเทศต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทพรรคการเมืองของประเทศตนเป็นอย่างดี

การกำเนิดพรรคการเมืองของไทย ในช่วงแรก ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2475-2476 เป็นช่วงที่คณะราษฎรได้ประกาศตัวอย่างเป็นทางการเพื่อเริ่มกระบวนการทางการเมืองในการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยโดยรัฐสภา (เสนีย์ คำสุข, 2559) ซึ่งในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อนี้เป็นช่วงที่มีความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างฝ่ายอำนาจเดิม คือ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระราชวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญทางการเมือง จนสามารถประนีประนอมกันได้นำไปสู่การสถาปนาพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองประเทศสยาม (ชั่วคราว) พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ผลของการมีรัฐธรรมนูญได้ทำให้เกิดสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาลที่เรียกว่า “คณะกรรมการราษฎร” ก็คือ “คณะรัฐมนตรี” ต่อมาได้มีการเลือกตั้งทางอ้อม กล่าวคือ ให้ราษฎรในหมู่บ้านต่าง ๆ เป็นผู้เลือกตัวบุคคลให้เป็นตัวแทนตำบลแล้วให้ตัวแทนตำบลไปเลือกตัวแทนระดับจังหวัดต่อมาได้กลายเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัด

สำหรับพรรคการเมืองในทางการเมืองไทยถือว่า “คณะราษฎร” ที่ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 เป็นพรรคการเมืองพรรคแรกของไทย และได้มีการจัดตั้งเป็นสมาคมทางการเมือง ถึงแม้จะไม่ระบุว่าเป็นพรรคการเมือง แต่ก็มีเจตนาและวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเช่นเดียวกับพรรคการเมืองโดยทั่วไป เพราะเข้าไปทำการบริหารประเทศ (สุขุม นวลสกุลและวิทยา จิตนุพงศ์, 2558)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 เป็นที่มาของการกำเนิดพรรคการเมืองที่ได้บัญญัติให้ก่อให้เกิดการตั้งพรรคการเมืองขึ้นอย่างเป็นทางการ มาตรา 14 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย ทรัพย์สิน การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การศึกษา อบรม การชุมนุมสาธารณะ การตั้งสมาคม การจัดตั้งคณะพรรคการเมือง การอาชีพ ทั้งนี้ภายใต้บังคับกฎหมาย” อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองโดยตรง แต่ก็ได้มีการจัดตั้งกลุ่มการเมืองเพื่อทำกิจกรรมทางการเมือง แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายรองรับเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองแบบพฤตินัยโดยกลุ่มชนชั้นนำ เพราะส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่อยู่ในสภาและส่วนใหญ่ก็จะมีความเป็นพันธมิตรกับสมาคมคณะราษฎร นอกจากนี้ได้มีรวมตัวไปตั้งเป็นกลุ่มการเมืองอื่น เช่น กลุ่มก้าวหน้าโดยหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้นำที่มีสมาชิกที่เคยเป็นอดีตนักโทษการเมืองในคดีกบฏบวรเดชอีกหลายคน อาทิ สอ เศรษฐบุตร โชติ คุ้มพันธ์ ซึ่งเป็นฝ่ายอนุรักษ์นิยมมีแนวคิดต่อต้านคณะราษฎร จนกระทั่งมีการแปรสภาพมาเป็น “พรรคประชาธิปัตย์” เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2489 มีนายควง อภัยวงษ์ เป็นหัวหน้าพรรคคนแรก หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นรองหัวหน้าพรรค หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นเลขาธิการ พรรคสหชีพมีพลตำรวจเอกอดุล อดุลเดชจรัสเป็นหัวหน้า นายเดือน บุนนาค เป็นเลขาธิการ สมาชิกส่วนใหญ่มาจากอดีตขบวนการเสรีไทยพรรคแนวร่วมรัฐธรรมนูญมีพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นหัวหน้า นายทองเปลว ชลภูมิเป็นเลขาธิการ สมาชิกส่วนใหญ่มาจากคณะราษฎร นอกจากนี้ ยังมีกลุ่ม ส.ส. อิสระ ได้รวมตัวกันเป็นพรรคอิสระที่มีนโยบายเป็นกลาง อาทิ นายธรรมนูญ เทียนเงิน นายเสวต เปี่ยมพงศ์สาน นายสุจิตร์ หิรัฐพฤกษ์ (วัลลภ พิริยวรรธนะ, 2562)

ระหว่างปี พ.ศ. 2490-2494 บทบาทของพรรคการเมืองมีอย่างจำกัดและมีการเลือกตั้งเพียงครั้งเดียวเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2491 ที่พรรคประชาธิปัตย์สามารถคว้าชัยชนะในการเลือกตั้ง นายควง อภัยวงศ์ ได้เป็นนายกรัฐมนตรีแต่ก็ไม่สามารถประคองเสถียรภาพของรัฐบาลไปได้ตลอดเพราะถูกกดดันจากกลุ่มนายทหารบังคับให้ลาออก ประการสำคัญหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งนี้ได้นำไปสู่ความแตกหักทางการเมืองของกลุ่มคณะราษฎร คือ ฝ่ายปรีดี พนมยงค์ กับจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในช่วงนี้เป็นช่วงที่พรรคการเมืองมีบทบาทค่อนข้างจำกัด อันมาจากความผันผวนทางการเมืองเพราะได้เกิดความรุนแรงจากหลายเหตุการณ์ คือ กบฏวังหลวงในปี พ.ศ. 2492 โดยการนำของปรีดี พนมยงค์ ร่วมกับทหารเรือส่วนหนึ่งแต่ต้องประสบความพ่ายแพ้ และใน พ.ศ. 2494 เกิดกบฏแมนฮัตตัน โดยกลุ่มนายทหารเรือได้จี้ตัวจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีระหว่างเป็นประธานรับมอบเรือขุดสันดอนสัญชาติอเมริกันชื่อ “แมนฮัตตัน” ที่ท่าราชวรดิษฐ์ โดยมีการกล่าวกันว่าปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย นอกจากนี้สมาชิกพรรคการเมืองหลายคนถูกลอบสังหาร เช่น นายถวิล อุดล นายจำลอง ดาวเรือง นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายทองเปลว ชลภูมิ ถูกยิงที่ทุ่งบางเขน (พื้นที่เขตบางเขนสมัยก่อนห่างไกลความเจริญ) หลังจากที่ถูกจับกุมข้อหากบฏ โดยตำรวจแจ้งว่าเกิดเหตุแย่งชิงตัวผู้ต้องหา ซึ่งบุคคลดังกล่าวเป็นนักการเมืองที่มีสมญาว่า “สี่เสืออีสาน” และเป็นอดีตขบวนการเสรีไทยที่ต่อต้านญี่ปุ่น ในสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการสงสัยว่าจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการสังหารหลังจากที่พรรคการเมืองได้มีโอกาสทำกิจกรรม

ทางการเมืองได้ไม่นานก็ต้องประสบปัญหาวิกฤติทางการเมืองเมื่อจอมพล ป.พิบูลสงคราม ร่วมกับกลุ่มทหารทำการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครอง เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 โดยคณะรัฐประหารมีประกาศห้ามชุมนุมทางการเมือง ส่งผลทำให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ต้องยุติบทบาทลง (เพลิง ภูผา, 2559)

เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495 มาตรา 26 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในทรัพย์สิน การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การศึกษาอบรม การชุมนุสาธารณะ การตั้งสมาคม การจัดพรรคการเมือง ทั้งนี้ ภายใต้กฎหมายบัญญัติ” นับเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 ที่บัญญัติเกี่ยวกับการจัดตั้งพรรคการเมือง จึงสะท้อนให้เห็นว่าแม้รัฐธรรมนูญจะมาจากการสถาปนาจากคณะรัฐประหารแต่ยังให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพจัดตั้งพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498 เป็นกฎหมายพรรคการเมืองฉบับแรกที่กำหนดให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองอย่างเป็นอย่างการแต่สถานพรรคการเมืองยังไม่เป็นนิติบุคคล การมีกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองจึงนับเป็นพัฒนาการทางการเมืองของไทยที่เปิดพื้นที่ทางการเมืองให้มีการรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมืองตามบทบัญญัติของกฎหมายมีกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง

พระราชบัญญัติว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2498 กำหนดคุณสมบัติในการจัดตั้งพรรคการเมืองไว้ดังนี้

1. คุณสมบัติในการริเริ่มการจัดตั้งพรรคการเมือง มาตรา 3 บัญญัติว่า “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ย่อมจัดตั้งพรรคการเมืองได้ โดยจดทะเบียนต่อสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย” ในข้อกำหนดในการของจดทะเบียนพรรคการเมือง ประกอบด้วย (มาตรา 4)

1.1 ชื่อของพรรค
1.2 กำหนดนโยบายของพรรคการเมือง
1.3 ที่ตั้งแห่งสำนักงานแห่งใหญ่ของพรรคการเมือง
1.4 ชื่อของหัวหน้าพรรคและเลขาธิการพรรคการเมือง
1.5 ลายมือชื่อของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง

2. ตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498 ยังไม่ได้บัญญัติให้พรรคการเมืองเป็นนิติบุคคลโดยตรง แต่มีบทบัญญัติแสดงนัยความเป็นนิติบุคคลในมาตรา 12 ว่า “พรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนตามบทแห่งบัญญัตินี้อาจเป็นโจทย์หรือจำเลยหรือดำเนินคดีอย่างอื่นในศาล นามของพรรคการเมืองในทางแพ่งได้ และเพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมือง”

ในมาตรา 14 บัญญัติว่า “ให้ถือว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือเลขาธิการพรรคการเมืองเป็นผู้แทนพรรคการเมืองตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” หมายความว่าในกรณีที่เป็นคดีความทางแพ่งกำหนดให้บุคคล 2 คนมีอำนาจในการทำแทนพรรคการเมืองได้ คือ

หัวหน้าพรรคและเลขานุการพรรค สถานะของพรรคการเมืองจึงเป็นเพียงองค์กรทางการเมืองที่ถูกจัดตั้งโดยอาศัยผลของกฎหมายแต่ความชัดเจนในฐานะเป็นนิติบุคคลยังไม่ชัดเจน (ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 72 ตอนที่ 77 ลงวันที่ 28 กันยายน 2498) กฎหมายพรรคการเมืองฉบับแรกนี้ที่ได้กำหนดคุณสมบัติเน้นไปที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้หัวหน้าพรรคและเลขาธิการพรรคเป็นผู้มีบทบาท และยังใช้ภาษากฎหมายแบบเดิม ๆ จะทำให้เห็นวิวัฒนาการของการเมืองของไทยที่พรรคการเมืองได้ถูกรับรองทางกฎหมาย

ระหว่างปี 2501-2511 ประเทศไทยต้องว่างเว้นจากการมีพรรคการเมือง เพราะอยู่ในช่วงของการปกครองที่ใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวปกครองประเทศ นับตั้งแต่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ต่อถึงยุคของจอมพลถนอม กิตติขจร โดยยุบพรรคการเมืองทั้งหมดในระหว่างที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ปกครองประเทศได้ใช้ธรรมนูญปกครองราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2502 ถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ก่อตัวของเผด็จการเต็มรูปแบบพรรคการเมืองถูกยุติบทบาท ห้ามมีการเคลื่อนไหวใด ๆ ทั้งสิ้นและได้มีการร่างรัฐธรรมนูญที่ยาวนานถึง 9 ปีเศษ หลังจากการอสัญกรรมของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ถึงยุคจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี การร่างรัฐธรรมนูญก็ยังดำเนินต่อไปถึงปี พ.ศ. 2511 การยกร่างรัฐธรรมนูญจึงสำเร็จประกาศใช้เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2511 ซึ่งมีการบัญญัติถึงสิทธิ ของการรวมตัวกันทางการเมืองในมาตรา 37 ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการรวมกันเป็นพรรคการเมืองเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองโดยวิถี ทางประชาธิปไตยและไม่ขัดต่อระบอบการปกครองตามรัฐธรรมนูญนี้ การจัดตั้งและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง”

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง กรณีศึกษาในครั้งนี้ ผู้เขียนขอแนะนำการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของประชาชนกรณีศึกษาจาก ประชาชนคือนักศึกษาระดับชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยการสุ่มจำนวน 392 คน ข้อมูลแสดงดังตารางดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง

ความรู้ความเข้าใจ	ระดับความสำคัญ				สัญญลักษณ์
	รู้		ไม่รู้		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. มีความสนใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง	261	66.58	131	33.42	B

ความรู้ความเข้าใจ	ระดับความสำคัญ				สัญญลักษณ์
	รู้		ไม่รู้		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
2. ท่านมีความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและสิ้นสภาพของพรรคการเมือง	269	68.62	123	31.38	B
3. ท่านรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง	350	89.29	42	10.71	A
4. ท่านติดตามความเคลื่อนไหวของการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง	186	47.45	206	52.55	C
5. ท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการเมืองที่เกี่ยวกับการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองกับเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน	287	73.21	105	26.79	B
6. ท่านไปฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง/นักการเมือง	328	83.67	64	16.33	A
7. หากมีโอกาสในการร่วมประชุมเพื่อผลักดันการตัดสินใจของรัฐ ในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของประชาชนท่านจะเข้าร่วม	176	44.90	216	55.10	C
8. ท่านแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล	192	48.98	200	51.02	C
9. ท่านมีความเข้าใจว่าการยุบพรรคการเมืองถูกต้องตามหลักกฎหมายการยุบพรรคการเมือง	291	74.23	101	25.77	B
10. ท่านมีความเข้าในการใช้กฎหมายยุบพรรคการเมืองในปัจจุบัน	290	73.98	102	26.02	B

การศึกษาในครั้งนี้ผู้เขียนให้ความหมายของสัญลักษณ์ความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง คะแนนระดับความรู้ 3 ระดับ ได้แก่

ระดับคะแนน 80 ขึ้นไป	คิดเป็นระดับความรู้มากที่สุด = A
ระดับคะแนน 79 – 50	คิดเป็นระดับความรู้ปานกลาง =B
ระดับคะแนนน้อยกว่า 49	คิดเป็นระดับความรู้น้อย =C

จากตารางแสดงจำนวนและร้อยละความรู้ความเข้าใจต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง ระดับความสำคัญเมื่อวิเคราะห์ตามระดับคะแนนที่ตั้งไว้พบว่า

ระดับความสำคัญ ระดับ A คือ มีความรู้ มีระดับคะแนน 80 ขึ้นไป คิดเป็นระดับความรู้มากที่สุด มีผู้ตอบจำนวน 2 ข้อคือ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง จำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 89.29 และการไปฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง/นักการเมือง จำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 83.67

ระดับความสำคัญ ระดับ B คือ มีความรู้ ระดับคะแนน 79 – 50 คิดเป็นระดับความรู้ปานกลาง ผู้ตอบจำนวน 5 ข้อ สำหรับข้อที่ตอบมากที่สุดคือ มีความเข้าใจว่าการยุบพรรคการเมืองถูกต้องตามหลักกฎหมายการยุบพรรคการเมือง จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 74.23 และมีความเข้าในการใช้กฎหมายยุบพรรคการเมืองในปัจจุบัน จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 73.98

ระดับความสำคัญ ระดับ C คือ มีความรู้ ระดับคะแนนน้อยกว่า 49 คิดเป็นระดับความรู้น้อยผู้ตอบจำนวน 3 ข้อ สำหรับข้อที่ตอบมากที่สุดคือ การแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล จำนวน 192 คนคิดเป็นร้อยละ 43.98 และการติดตามความเคลื่อนไหวของการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 47.45

จากกรณีศึกษาสรุปได้ว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองและการไปฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง/นักการเมือง ตามมาด้วยความเข้าใจว่าการยุบพรรคการเมืองถูกต้องตามหลักกฎหมายการยุบพรรคการเมืองและมีความเข้าในการใช้กฎหมายยุบพรรคการเมืองในปัจจุบัน และระดับความรู้ที่น้อยที่สุดเรียงตามลำดับคือการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและการติดตามความเคลื่อนไหวของการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง ซึ่งหลักความรู้ความเข้าใจจากผลการวิเคราะห์ข้างต้นนั้นเป็นไปตามหลักการของ ระบอบประชาธิปไตยว่าด้วยหลักการปกครองตนเอง ประชาธิปไตยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเชื่อในความสามารถทางด้านสติปัญญา ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ สำหรับวิธีการที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การให้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยตรงและการให้ตัวแทนที่เลือกแล้วเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนซึ่งเป็นวิธีทางอ้อม วิธีการทั้งสองแบบนี้จะยึดเสียงข้างมากเป็นข้อยุติในปัญหาต่าง ๆ และหลักเสรีภาพประชาธิปไตยเชื่อว่าเสรีภาพเป็นสิ่งที่ดีงาม และเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ดังนั้น การ

เปิดโอกาสให้ประชาชนที่เสรีภาพจะช่วยให้สามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านสติปัญญา ความรู้ ศีลธรรม ตลอดจนการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ สิ่งเหล่านี้จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคมโดยส่วนรวม แต่ทั้งนี้ต้องใช้อำนาจควบคู่ไปกับเสรีภาพ เพื่อขจัดข้อบกพร่อง การเอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้เสรีภาพดำรงอยู่ภายใต้ผลอันชอบธรรมในสังคม

บทสรุป (Conclusion)

การศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิของการกำเนิดพรรคการเมือง ในกรณีของประเทศไทยนั้นถือกำเนิดพรรคการเมืองในช่วงปี พ.ศ. 2475-2476 พรรคการเมืองพรรคแรกของไทยคือพรรคการเมือง“คณะราษฎร” แม้จะไม่ระบุว่าเป็นพรรคการเมืองแต่มีเจตนาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเช่นเดียวกับพรรคการเมืองโดยทั่วไป และเข้าไปทำการบริหารประเทศ ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2489 ได้บัญญัติให้ก่อให้เกิดการตั้งพรรคการเมืองขึ้นอย่างเป็นทางการ แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายรองรับเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง จนกระทั่งมีการจัดตั้ง “พรรคประชาธิปัตย์” เมื่อวันที่ 5 เมษายน2489 มีนายควง อภัยวงษ์ เป็นหัวหน้าพรรคคนแรก และได้มีพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2498 เป็นกฎหมายพรรคการเมืองฉบับแรกที่กำหนดให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองอย่างเป็นอย่างการแต่สถานพรรคการเมืองยังไม่เป็นนิติบุคคล การมีกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองจึงนับเป็นพัฒนาการทางการเมืองของไทยที่เปิดพื้นที่ทางการเมืองให้มีการรวมกลุ่มเป็นพรรคการเมืองตามบทบัญญัติของกฎหมายมีกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง และในปี พ.ศ. 2511 ได้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญสำเร็จและประกาศใช้ จึงได้มีการจัดตั้งและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ ในการศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมือง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการกำเนิดพรรคการเมืองและการสิ้นสภาพของพรรคการเมืองและการไปฟังการปราศรัยของพรรคการเมือง/นักการเมืองเป็นไปตามหลักการของระบอบประชาธิปไตยว่าด้วยหลักการปกครองตนเอง ประชาธิปไตยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเชื่อในความสามารถทางด้านสติปัญญา ความมีเหตุผลความรับผิดชอบการแสดงความคิดเห็นโดยตรงและการให้ตัวแทนที่เลือกแล้วเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนซึ่งเป็นวิธีทางอ้อม วิธีการทั้งสองแบบนี้จะยึดเสียงข้างมากเป็นข้อยุติในปัญหาต่าง ๆ และหลักเสรีภาพ ประชาธิปไตยเชื่อว่าเสรีภาพเป็นสิ่งที่ดีงาม และเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

เอกสารอ้างอิง (References)

เชาวนะ ไตรมาศ. (2560). พรรคการเมือง. เอกสารการสอนชุดวิชาพรรคการเมือง หน่วยที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เพลิง ภูผา. (2559). 13 รัฐประหารยึดอำนาจ: บทเรียนประชาธิปไตย (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สยามความรู้.

ราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 72 ตอนที่ 77 ลงวันที่ 28 กันยายน 2498

ลิขิต ธีรเวคิน. (2558). การจัดตั้งพรรคการเมือง สืบค้นจาก http://www.siamrath.co.th/web/

วัลลภ พิริยวรรธนะ. (2562).พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์. กรุงเทพฯ: ณภัทรก๊อปปี้.

สุขุม นวลสกุล และวิทยา จิตนุพงศ์. (2558). การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เสนีย์ คำสุข. (2559). พรรคการเมืองกับกระบวนการทางการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). หน่วยที่ 8 ในเอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมืองของไทย นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ตัวการในกระบวนการกลอมเกลาการเรียนรูทางการเมือง และความตื่นตัวทางการเมือง

The Culprits in the Process of Political Learning and Political Alertness

ปกรณ์ เปรมทอง[1] วัลลภ พิริยวรรธนะ[2]
Pakorn Pramtong, Wanlop Piriyawattana

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาตัวการในกระบวนการกลอมเกลาการเรียนรูทางการเมืองและความตื่นตัวทางการเมืองนั้น ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับตัวการสำคัญในกระบวนการกลอมเกลาการเรียนรูทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชนและสถาบันการเมือง ซึ่งส่งผลต่อการทำหน้าที่เนื่องจากเป็นสถาบันที่สร้างค่านิยมและปทัสถานโดยเฉพาะอย่างยิ่งศรัทธาของประชาชนต่อรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยทั้งหมดนั้นส่งผลต่อความตื่นตัวทางการเมือง ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย เมื่อถูกหล่อหลอมทางการเมืองจากปัจจัยพื้นฐานสำคัญ สิ่งที่เกิดขึ้นทางการเมืองก็คือ ความสนใจทางการเมืองในด้านของวุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครและผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข่าวสารข้อมูล ความรู้และจิตสำนึกของการที่จะพยายามจรรโลงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรมโดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของการเลือกตั้ง การจัดหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นในการบ่มเพาะจิตสำนึกเรื่องอุดมการณ์จริยธรรมทางการเมือง มารยาททางการเมือง กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดการเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การสนทนาประเด็นทางการเมืองการร่วมรณรงค์หาเสียง การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกระดับ และการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองความตื่นตัวทางการเมืองคือสภาวะของประชาชนที่มีความสนใจในการเมือง หรือการเลือกตั้งโดยมีตัวแปรที่สำคัญคือวุฒิภาวะทางการเมืองและจิตสำนึกของการที่จะจรรโลงระบอบการปกครองวัฒนธรรมทางการเมืองนั่นเอง

Received: 2022-11-08 **Revised:** 2022-12-14 **Accepted:** 2022-12-16

[1]รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program (Politics and Government) College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail. s60463825032@ssru.ac.th

[2] วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail. wallop.pi@ssru.ac.th

คำสำคัญ (Keywords): การกล่อมเกลาทางการเมือง; ความตื่นตัวทางการเมือง; ตัวการในกระบวนการกล่อมเกลา

Abstract

The study of the causative agents of political learning and political awakening. The author presents an idea of a key factor in the process of scaling political learning. which consists of family institution educational institutions, peer groups, media and political institutions. This affects the functioning because it is an institution that creates values and norms, especially the people's faith in a democratic form of government. All of which affect the political awakening. According to the democratic regime that has its roots in democratic political culture. when being politically shaped by fundamental factors What happened in politics was political interest in terms of the political maturity of candidates and voters information news Knowledge and consciousness of trying to sustain a democratic regime A political culture that emphasizes liberty, equality, and rule-based justice are the cornerstones of elections. Organizing courses on democratic regimes that focus on cultivating ideological awareness political ethics political etiquette Desirable democratic political process. It also resulted in participation in political speeches. Listening to political news through social media discussion on political issues campaigning to exercise the right to vote at all levels. And joining political rallies, political arousal is the state of people who are interested in politics. Or elections with important variables are political maturity and consciousness of upholding the political culture regime itself.

Keywords: Political lulling, Political awakening, Culprits in the lulling process

บทนำ (Introduction)

นิยามของกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม คือ กระบวนการที่บุคคลเรียนรู้และฝึกฝนการเป็นสมาชิกของสังคมและการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองก็คือกระบวนการที่บุคคลเรียนรู้และฝึกฝนด้านการเมือง รวมถึงการพัฒนาบุคลิกภาพด้านการเมืองของตน โดยที่บุคคลจะมีความสัมพันธ์กับระบบการเมือง วัฒนธรรม จนกลายเป็นความสัมพันธ์กับระบบการเมือง วัฒนธรรม จนกลายเป็นความสัมพันธ์ที่เรียกว่า “พฤติกรรมของมนุษย์กับบุคลิกภาพทางการเมือง” ความสัมพันธ์นี้จะมีการถ่ายทอดสืบต่อจนเป็นระบบ โดยจะสืบต่อผ่านตัวนำในการกล่อมเกลา เช่น ครอบครัว โรงเรียน สถาบันการศึกษา พรรคการเมือง และสื่อมวลชนกระบวนการกลอมเกลาเรียนรู้ทางการเมือง คือ กระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้แบบแผนพฤติกรรม และอุปนิสัยทาง

การเมือง เป็นกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมืองต่าง ๆ โดยประกอบด้วย ความรู้ ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึก และค่านิยมที่เกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง เจ้าหน้าที่ทางการเมืองและบทบาทต่าง ๆ ในระบบการเมือง กระบวนการกลอมเกลาเรียนรู้ทางการเมือง อาจเป็นกระบวนการรักษาและส่งผ่านหรือการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนสร้างความโน้มเอียงทางการเมืองใหม่ก็ได้ โดยที่กระบวนการกลอมเกลาเรียนรู้ทางการเมืองนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิต การกล่อมเกลาทางการเมือง (Political Socialization) เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมให้เรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิตในสังคมนั้น และมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง การศึกษาจะมุ่งเน้นการขัดเกลาโดยจะเริ่มจาก สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง เป็นกระบวนการที่ทำให้คนในสังคมได้เรียนรู้แบบแผนแนวทางทั่ว ๆ ไปในสังคม และทำให้คนในสังคมสามารถที่จะใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นในสังคม กระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองจะเป็นตัวกลางเชื่อมโยงวัฒนธรรมกับมนุษย์ และดึงวัฒนธรรมเข้ามาซึ่งจะมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อพฤติกรรมมนุษย์สังคม (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และพลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2524)

สำหรับบทความฉบับนี้ผู้เขียนมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการกล่อมเกลาทางการเมืองที่ส่งผลให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งกระบวนการกล่อมเกลานั้นเกิดจากปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน และย่อมส่งผลต่อความตื่นตัวทางการเมืองที่แตกต่างกันไปด้วย จึงนำไปสู่ประเด็นสำคัญในการศึกษาของบทความนี้ประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับ 1. ตัวการในกระบวนการกลอมเกลาการเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยสถานบันในระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองนำจนนำไปสู่ 2. ความตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งเกิดจากตัวแปรสำคัญของการกล่อมเกลาทั้งสิ้นและผลที่เกิดขึ้นนั้นสอดคล้องกันอย่างไร ผู้เขียนขอนำเสนอในแต่ละประเด็นสำคัญดังนี้

1. ตัวการในกระบวนการกลอมเกลาการเรียนรู้ทางการเมือง

การกล่อมเกลาทางการเมือง คือกระบวนการเรียนรู้ การถ่ายทอด สืบต่อแนวคิด การกระทำ พฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์ที่ส่งไปยังสมาชิก เพื่อให้เกิดการรักษาเรียนรู้และการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีผลสำคัญหลายประการ อย่างน้อยก็ทำให้บุคคลได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับการเมืองที่สังคมนั้นยึดถือปฏิบัติอยู่ ส่งผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพทางการเมืองและเกิดเอกลักษณ์ทางการเมืองของสังคม เพราะว่าบุคคลหรือพฤติกรรมของคนเรามีความสัมพันธ์กับสรรพสิ่ง รวมถึงวัฒนธรรมทางการเมือง อันจะเป็นการถ่ายทอดสืบต่อไปยังสมาชิกรุ่นต่อไป ซึ่งมีตัวการในกระบวนการกลอมเกลาการเรียนรู้ทางการเมืองดังนี้

1.1 สถาบันครอบครัว

พฤทธิสาน ชุมพล (2548) กล่าวว่า ครอบครัวมีความสำคัญมาก เพราะทุกคนจะต้องมีการขัดเกลาในขั้นปฐมภูมิ ตั้งแต่ยังเด็กโดยเริ่มเรียนรู้ถูกผิดตามความหมายของวัฒนธรรม เรียนรู้

พฤติกรรมที่เป็นแบบแผนในบริบทที่เหมาะสมตามวัยของตน การกล่อมเกลาทางการเมืองจะมีอิทธิพลน้อยมากในการเรียนรู้ขั้นปฐมภูมิ แต่สำหรับการเรียนรู้ขั้นแรกเริ่มจากสถาบันครอบครัว จนกระทั่งถ่ายเทไปสู่กระบวนการบทบาททางการเมือง ซึ่งการเรียนรู้ในขั้นปฐมภูมิจะมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตทางการเมืองเป็นอย่างมาก ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อน กระบวนการขัดเกลาย่อมมีความหลากหลาย ยิ่งในสังคมที่มีหลายเชื้อชาติ หลายวัฒนธรรม อาจจะทำให้บุคคลเหล่านั้นหย่อนความสามารถในการเข้าร่วมอย่างกลมกลืนกับวัฒนธรรม ส่วนในสังคมที่มีความเรียบง่าย ไม่มีความสลับซับซ้อน (Simple Societies) ครอบครัวจะเป็นหน่วยสำคัญของระบบการเมือง ที่จะมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมทางการเมืองใน วัยผู้ใหญ่

การหล่อหลอมทัศนคติ ค่านิยมหรือการดำเนินชีวิตในรูปแบบประชาธิปไตยโดยจะเริ่มมาตั้งแต่ครอบครัว ในด้านของการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง สถาบันครอบครัวมีอิทธิพลมากในการหล่อหลอมวัฒนธรรมการเมือง โดยจะกระตุ้นให้เด็กรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองในด้านการเมือง

1.2 สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาเป็นตัวแทนที่สำคัญในการขัดเกลาทางสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้ กระตุ้นให้การศึกษาวิชาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของพลเมืองในการรู้จักเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในรูปของประชาธิปไตย ให้รู้จักคิดแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งสถาบันการศึกษาจะช่วยในการกล่อมเกลาความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยมทางการเมือง

พฤทธิสาณ ชุมพล (2548) ได้อธิบายกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมืองของสถาบันการศึกษามี 3 ทาง คือ

1. โดยการจำลองรูปแบบสังคมทางการเมือง โรงเรียนจะมีส่วนสำคัญในการกล่อมเกลาทางการเมือง จากหลักสูตรทางการเรียน มีบทบาทในการจัดระบบ และจำลองภาพของสังคมการเมือง ให้เด็กได้รับรู้มากกว่าสถาบันครอบครัว จากหลักสูตรการเรียนการสอนกิจกรรมต่าง ๆ ในสถาบัน

2. ในทางตรง การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน จากหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมืองของสถาบันการศึกษา ในสหรัฐอเมริกาสำหรับการเรียนการสอนทางการเมืองเด็กจะสามารถเข้าใจ และรับรู้ผ่านการขัดเกลาโดยสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ในเนื้อหาสาระที่มีความคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้แล้ว วัฒนธรรมย่อยที่มีอิทธิพลในการกล่อมเกลาการเรียนรู้ทางการเมืองอีกด้วย โรงเรียนจะเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ในการเรียนรู้ทางการเมืองโดยตรงจะเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย สิทธิหน้าที่

3. ในทางอ้อม การกล่อมเกลาทางการเมือง นอกจากจะมีการเรียนการสอนแล้ว การทำกิจกรรมในสังคม การเล่นกีฬา การมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะ ถือเป็นการกล่อมเกลาทาง

การเมืองในรูปแบบประชาธิปไตย การทำกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมจะฝึกฝนให้เด็กได้เรียนรู้กระบวนการในสังคมโดยการปฏิบัติและได้เรียนรู้สัมผัสจริง ๆ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะแสดงออกได้อย่างชัดเจน

1.3. กลุ่มเพื่อน (Peer Groups)

พฤทธิสาณ ชุมพล (2548) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนจะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จะมีบทบาทในการจูงใจ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แสดงทัศนคติ ถ่ายทอดกล่อมเกลาวัฒนธรรมการเมืองที่มีลักษณะไม่เป็นระบบ กลุ่มเพื่อนเป็นส่วนสำคัญในการรักษาดุลยภาพระหว่างการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติทางการเมือง มีอิทธิพลด้านความคิดเป็นอย่างมาก ในรูปแบบของการชักชวน การจูงใจให้กลุ่มสนใจและเกิดความรู้สึกคล้อยตามกัน กลุ่มเพื่อนนับว่ามีความสนิทสนมกันเป็นอย่างมาก สามารถทำให้คนในกลุ่มมีความเห็นเหมือนกันทางด้านการเมือง เป็นตัวเชื่อมระหว่างบุคคลกับกลุ่มและสถาบัน โครงสร้างทางสังคมต่าง ๆ

1.4. สื่อมวลชน

พฤทธิสาณ ชุมพล (2548) กล่าวว่า สื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการกล่อมเกลาทางการเมือง ในรูปแบบหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น สื่อเหล่านี้จะเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข่าวสาร ท่าทีทางการเมือง ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อมวลชนโดยตรง เป็นตัวแทนในการแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างรวดเร็วทั้งทางตรงและทางอ้อม สามารถกระตุ้นความรู้สึก ทัศนคติ ที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อทางการเมืองอีกด้วย

1.5. สถาบันทางการเมือง

สถาบันทางการเมืองต่าง ๆ เช่น รัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง ถือเป็นตัวแทนในการกล่อมเกลาทางการเมืองที่เป็นทางการ และมีลักษณะทุติยภูมิ มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำหน้าที่กล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชนพลเมืองโดยตรง และมีส่วนเชื่อมสัมพันธ์กับการสร้างให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง

ลิขิต ธีรเวคิน (2536) ได้กล่าวถึงการสร้างวัฒนธรรมการเมืองว่าต้องอาศัย 3 กระบวนการดังต่อไปนี้

1. ค่านิยมและปทัสถานโดยเฉพาะอย่างยิ่งศรัทธาของประชาชนต่อรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยต้องมั่นคง ประชาชนต้องเข้าใจข้อจำกัด และต้องอดทน อดกลั้นต่อความล่าช้า ต้องมีความอ่อนโยน และให้โอกาสเวลาในการพัฒนา

2. ระบบการสั่งสอนอบรม กล่อมเกลาเรียนรู้ในครอบครัว ในสถาบันการศึกษาและในสังคม สื่อมวลชน ตลอดจนรายการบันเทิงและสารคดีต้องมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย

3. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีประสบการณ์ด้วยการปฏิบัติ เช่น การกระจายอำนาจให้อิสระกับท้องถิ่นในการปกครองตนเอง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมี ส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งระบุไว้

ในรัฐธรรมนูญ เช่น สิทธิในการร่วมแสดงความคิดเห็น ตลอดจนรายการบันเทิง และสารคดีต้องมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย

สรุปได้ว่าตัวการในกระบวนการกลอมเกลาการเรียนรูทางการเมืองนั้นเกิดจากการถ่ายทอดการกล่อมเกลาทางการเมือง การเรียนรู้ทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่นโดยเริ่มจากสถาบันครอบครัว ทำหน้าที่ในการปลูกฝังครอบครัวจะเป็นหน่วยสำคัญของระบบการเมือง ที่จะมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามมาด้วยสถาบันการศึกษาเป็นตัวแทนที่สำคัญในการขัดเกลาทางสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้ กระตุ้นให้การศึกษาวิชาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของพลเมืองในการรู้จักเคารพสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น ลำดับต่อมาคือกลุ่มเพื่อนจะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จะมีบทบาทในการจูงใจ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แสดงทัศนคติ ถ่ายทอดกล่อมเกลาวัฒนธรรมการเมืองที่มีลักษณะไม่เป็นระบบ ถัดมาคือสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการกล่อมเกลาทางการเมือง ในรูปแบบหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น สื่อเหล่านี้จะเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข่าวสารท่าทีทางการเมือง ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อมวลชนโดยตรง และสถาบันการเมือง สถาบันสุดท้ายที่ส่งผลต่อการทำหน้าที่เนื่องจากเป็นสถาบันที่สร้างค่านิยมและปทัสถานโดยเฉพาะอย่างยิ่งศรัทธาของประชาชนต่อรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย ซึ่งกระบวนการทั้งหมดเหล่านี้ส่งผลให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองแทบทั้งสิ้น

2. ความตื่นตัวทางการเมือง

แนวคิดเรื่อง “ความตื่นตัวทางการเมือง” เริ่มถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตาม ครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นสามารถผลักดันก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือ "อาตมัน ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย” ได้

วัฒนา เซ่งไพเราะ (2555) ได้สรุปแนวคิด “ความตื่นตัวทางการเมือง” ต้องขึ้นกับตัวแปรที่สำคัญ คือ

1. วุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครและผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข่าวสารข้อมูล ความรู้และจิตสำนึกของการที่จะพยายามจรรโลงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

2. วัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรมและน้ำใจนักกีฬาโดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของการเลือกตั้ง

3. การจัดหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นในการบ่มเพาะจิตสำนึกเรื่องอุดมการณ์ จริยธรรมทางการเมือง มารยาททางการเมือง กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ โดยนำตัวอย่างการเมืองที่ดีจากประเทศต่างๆ รวมทั้งใน

ส่วนดีที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่กล่าวมาแล้วเป็นหลักสูตรในการสอนต่อไป ตั้งแต่ชั้นประถม มัธยมจนถึงถึงขั้นมหาวิทยาลัยรวมตลอดทั้งโรงเรียนการเมืองทั้งหลายซึ่งควรจัดขึ้นโดยสภาพัฒนาการเมือง โดยเฉพาะการอบรมเรื่อง ความรู้ ค่านิยม และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือที่เรียกว่า “อาตมันทาง การเมืองแบบประชาธิปไตย” (Democratic Political Self) นั้นสามารถพัฒนาให้เกิดความตื่นตัวทางการเมืองไทย ดังลักษณะอาตมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของปัจเจกบุคคล ดังนี้

1. ตนเป็นบุคคลที่มีสิทธิเสรีภาพ มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีสิทธิที่จะดำรงตน ภายใต้กรอบกฎหมายของบ้านเมือง ไม่มีใครจะมาแสดงอำนาจบาตรใหญ่กับตนได้

2. ตนเป็นบุคคลที่มีความเสมอภาคในทางการเมืองและความเสมอภาคต่อหน้า กฎหมายกับผู้ร่วมชาติการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุความแตกต่างทางศาสนา เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ เพศ ฯลฯ เป็นสิ่งที่ตนจะไม่ยอมให้เกิดขึ้น

3. สิทธิเสรีภาพของตนในฐานะประชาชนได้ถูกรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญตนมีสิทธิที่จะทวงสิทธิ์ดังกล่าวถ้าถูกละเมิดโดยใครก็ตาม

4. ตนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็น มีสิทธิที่จะประท้วงคัดค้านการกระทำอันใก็ตามที่มาจากหน่วยราชการหรือรัฐบาลที่มีต่อสิทธิขั้นมูลฐานของตนในฐานที่เป็นประชาชนผู้เสียภาษี

5. ตนมีสิทธิการเมืองที่จะลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งเลือกผู้ที่จะเป็นผู้แทนของตนให้รัฐสภามีสิทธิในการที่จะกำหนดว่าต้องการให้ใครทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร

6. มีความเชื่อมั่นว่าทุกอย่างในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้น สามารถที่จะทำให้ดีขึ้นได้ถ้าร่วมแรงร่วมใจกันผลักดันให้สิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นโดยผ่านกลไกของรัฐและรัฐมีภาระหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของชุมชนของตนที่เรียกร้องอย่างสมเหตุสมผล

7. ในฐานะเป็นประชาชนของประเทศที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นตนมีสิทธิที่จะมีข่าวสารข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อตกลงอันใดก็ตามที่ประเทศของตนกำลังจะทำกับประเทศอื่น ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่สนธิสัญญาทางการค้า ภาษีอากร พันธมิตรในทางการเมือง พันธมิตรใน การสงคราม ข้อตกลงแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ซึ่งอาจจะมีผลบวกและผลลบในฐานะประชาชนจึงมีสิทธิ ที่จะติดตามหาข้อมูลและแสดงความคิดเห็น

8. ในฐานที่เป็นสมาชิกของชุมชนการเมืองตนมีสิทธิที่จะได้เห็นสื่อมวลชนที่มี จริยธรรมมีความรับผิดชอบ มีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่จะเสนอข่าวที่ถูกต้องเป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชน และสร้างมาตรฐานที่ถูกต้องและยุติธรรมให้กับสังคม

9. ในฐานะที่เป็นสมาชิกและประชาชนผู้ซึ่งมีความพร้อมในแง่คุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ ตนย่อมมีสิทธิที่จะเปลี่ยนฐานะจากประชาชนผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่ได้กล่าวมาแล้วมาสู่การเป็นผู้ปฏิบัติการทางการเมืองโดยการลงเลือกตั้งใน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระดับชาติเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภา หรือแม้แต่การทำหน้าที่ในฝ่ายบริหาร หรือทำหน้าที่อื่นใดที่ตนสามารถจะกระทำได้ตามครรลองของกฎหมาย

10. ในฐานะประชาชนของชุมชนการเมืองตนมีสิทธิที่จะเรียกร้องคาดหวังและต่อสู้ให้ตนและสมาชิกในครอบครัวรวมทั้งเพื่อนร่วมชาติทุกคนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยมีปัจจัยสี่มีสิทธิเสรีภาพโดยประกันกฎหมายและบังคับโดยกฎหมายและมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา การประกอบอาชีพเพื่อยกฐานะของตนในทางสังคมและเศรษฐกิจให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ณฐมน หมวกฉิม (2564) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง ส่วนใหญ่เข้าร่วมตามกระแสการเมืองที่เปิดกว้างและมีความสนใจในนโยบายว่า สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้มากน้อยเพียงใด แต่ยังไม่ถึงขั้นที่จะมีการพิจารณาอย่างละเอียดด้วยตรรกะทางวิชาการมากนัก ดังนั้น การเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยทางการเมืองของประชาชน จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองในระดับหนึ่ง

2. การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่นิยมรับฟังข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทุกประเภท เนื่องจากประชาชนทุกคนมีโทรศัพท์เคลื่อนที่มีอุปกรณ์การสื่อสารที่ทันสมัย สามารถเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทั่วโลก ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสมอภาคและเลือก รับฟังรับชมในข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างหลากหลาย การมีสื่อสังคมออนไลน์เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ทำให้ ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองเนื่องจากได้รับรู้ถึงข่าวสารเหตุการณ์ทางการเมืองในแต่ละวันอย่างต่อเนื่อง

3. การสนทนาประเด็นทางการเมือง ส่วนใหญ่สนทนาประเด็นทางการเมืองในโอกาสต่าง ๆ ระหว่างที่ยืนรออยู่นั้น ก็จะมีการสนทนาทางการเมืองกัน เรื่องที่นำมาสนทนาส่วนใหญ่เกี่ยวกับนโยบายรัฐบาล นายกรัฐมนตรีทำอะไรการทำหน้าที่ในรัฐสภาเป็นอย่างไร และนอกนั้นเป็นเรื่องเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับปากท้องชีวิตความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานการสนทนาทางการเมืองส่งผลให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองอย่างมีความสำคัญเป็นเรื่องของการตื่นตัวทางการเมืองที่ดี

4. การร่วมรณรงค์หาเสียง ประชาชนมีความนิยมต่อพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบอย่างชัดเจน เช่น ความนิยมต่อพรรคเพื่อไทย ความนิยมต่อพรรคภูมิใจไทย และความนิยมต่อพรรคประชาธิปัตย์เป็นต้น อีกทั้งยังมีความนิยมต่อกลุ่มเคลื่อนไหวทางทางการเมืองเสื้อเหลืองและเสื้อแดง ทั้งนี้ความนิยมทางการเมืองต่อพรรคการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง ต่างก็มีประชาชนร่วมรณรงค์หาเสียงและเข้าร่วมในกิจกรรมทั้งสิ้น ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการร่วมรณรงค์ทางการเมืองกับพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบนั้นเป็นเรื่องที่ดีและมีความรู้สึกว่าการร่วมรณรงค์แต่ละครั้งนั้นเป็นเหมือนกับการเผยแพร่แนวคิดอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างหนึ่งให้กับคน

ทั่วไปได้รับทราบ และเขาก็มีความเชื่อลึก ๆ ว่าแนวคิดหรือนโยบายที่เขากำลังร่วมรณรงค์นั้นเป็นสิ่งที่ดีที่อยากจะเผยแพร่

5. การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกระดับไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และการออกเสียงประชามติร่างกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง ประชาชนจึงตระหนักในสิทธิ์ที่ตนเองมีอยู่และใช้สิทธิ์ผ่านการเลือกตั้งผู้แทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเอง การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการตื่นตัวทางการเมืองอย่างหนึ่งที่ประชาชนต้องการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง

6. การเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง เป็นสิทธิ์ขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงแสดงออก การแสดงออกเช่นนี้หากมอง ในแง่ดีนับว่าเป็นการตื่นตัวทางการเมืองอย่างหนึ่ง หรือมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้รับทราบถึงการบริหารบ้านเมืองของรัฐบาลในขณะนั้น หากมองในแง่ของสัญญาณการพัฒนาประชาธิปไตยเพราะประชาชนได้ใช้สิทธิ์ของตนเองและแสดงออกถึงความต้องการของกลุ่มตนเอง

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์ (2560) ได้สรุปแนวคิดความตื่นตัวทางการเมือง กล่าวว่า ความตื่นตัวทางการเมืองจึงเป็นที่มาของการแสดงออกทางการเมืองผ่านการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ แต่ไม่ได้มองว่าเป็นเพียง “วิธีการ” ทางการเมืองเท่านั้นแต่ยังเป็น “เป้าหมาย” สำคัญยิ่งในการพัฒนาทางการเมือง เพราะหากทำให้ประชาชนได้มีความตื่นตัวหรือกระตือรือร้นเคลื่อนไหวในทางการเมืองอย่างจริงจังต่อเนื่องในทิศทางที่เหมาะสมแล้วย่อมสามารถเข้ามาติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสและเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนอยู่แท้จริง

พระมหาณัฏฐพจน์ ขนฺติธโร (ร่องน้อย) (2563) ได้สรุปปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนต้องเป็นวัฒนธรรมที่มีความตื่นตัวทางการเมือง คือ จิตวิญญาณของความเป็นประชาธิปไตย เชื่อในความเสมอภาค และเคารพสิทธิของผู้อื่นพร้อมที่จะสู้เพื่อสิทธิของตนเองมีความยุติธรรม ไม่ขายสิทธิขายเสียง มีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ตื่นตัวทางการเมืองถูกนำมาเป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในวงกว้างมากขึ้น เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นสามารถผลักดันก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สรุป ความตื่นตัวทางการเมืองคือสภาวะของประชาชนที่มีความสนใจในการเมือง หรือการเลือกตั้งโดยมีตัวแปรที่สำคัญคือวุฒิภาวะทางการเมืองและจิตสำนึกของการที่จะจรรโลงระบอบการปกครองวัฒนธรรมทางการเมือง

บทสรุป (Conclusion)

การศึกษาตัวการในกระบวนการกล่อมเกลาการเรียนรู้ทางการเมืองและความตื่นตัวทางการเมืองนั้น ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับตัวการสำคัญในกระบวนการกล่อมเกลาการเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย สถาบันครอบครัวทำหน้าที่ในการปลูกฝังครอบครัวจะเป็นหน่วยสำคัญของระบบการเมือง ที่จะมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตามมาด้วยสถาบันการศึกษาเป็นตัวแทนที่สำคัญในการขัดเกลาทางสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้ กระตุ้นให้การศึกษาวิชาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่พื้นฐานของพลเมืองในการรู้จักเคารพสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น ลำดับต่อมาคือ กลุ่มเพื่อนจะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจะมีบทบาทในการจูงใจ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน แสดงทัศนคติ ถ่ายทอดกล่อมเกลาวัฒนธรรมการเมืองที่มีลักษณะไม่เป็นระบบ ถัดมาคือสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในการกล่อมเกลาทางการเมือง ในรูปแบบหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น สื่อเหล่านี้จะเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข่าวสาร ท่าทีทางการเมือง ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อมวลชนโดยตรง และสถาบันการเมือง สถาบันสุดท้ายที่ส่งผลต่อการทำหน้าที่เนื่องจากเป็นสถาบันที่สร้างค่านิยมและปทัสถาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งศรัทธาของประชาชนต่อรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย ซึ่งกระบวนการทั้งหมดเหล่านี้ส่งผลให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองแทบทั้งสิ้น โดยทั้งหมดนั้นส่งผลต่อความตื่นตัวทางการเมือง เนื่องจากถือว่าการตื่นตัวทางการเมืองหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองตาม ครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่มีรากฐานสำคัญมาจากวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย เมื่อถูกหล่อหลอมทางการเมืองจากปัจจัยพื้นฐานสำคัญ สิ่งที่เกิดขึ้นทางการเมืองก็คือ ความสนใจทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นมีความสนใจและตื่นตัวกับ วุฒิภาวะทางการเมืองของผู้สมัครและผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข่าวสารข้อมูล ความรู้และจิตสำนึกของการที่จะพยายามจรรโลงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรมและน้ำใจนักกีฬาโดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของการเลือกตั้ง การจัดหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มุ่งเน้นในการบ่มเพาะจิตสำนึกเรื่องอุดมการณ์ จริยธรรมทางการเมือง มารยาททางการเมือง กระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดการเข้าร่วมรับฟังปราศรัยทางการเมือง การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การสนทนาประเด็นทางการเมือง การร่วมรณรงค์หาเสียง การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกระดับ และการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองความตื่นตัวทางการเมืองคือสภาวะของประชาชนที่มีความสนใจในการเมือง หรือการเลือกตั้งโดยมีตัวแปรที่สำคัญคือวุฒิภาวะทางการเมืองและจิตสำนึกของการที่จะจรรโลงระบอบการปกครองวัฒนธรรมทางการเมืองนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง (References)

กัญจิรา วิจิตรวัชรารักษ์. (2560). การตื่นตัวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในประเทศไทย THE POLITICAL ALERTNESS OF NEW GENERATION IN THAILAND. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร รัฐประศาสนศาสตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ณฐมน หมวกฉิม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนชาวไทย Factors Affecting the Political Attentiveness of Thai Youths. วารสารรัชต์ภาคย์. คณะสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พฤทธิสาน ชุมพล. (2548). ระบบการเมือง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรมหาวิทยาลัย.

พระมหาณัฏฐพจน์ ขนฺติธโร (ร่องน้อย). (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร FACTORS AFFECTING TO POLITICAL ALERTNESS OF THE PEOPLE IN LAMAE DISTRICT, CHUMPHON PROVINCE. วิทยานิพนธ์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และพลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2524). วัฒนธรรมทางการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

ลิขิต ธีรเวคิน. (2536). การเมืองและการบริหาร. มติชน, 7 (กันยายน 2536): 9.

วัฒนา เซ่งไพเราะ. (2555). ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ช่วงปี พ.ศ. 2549-2554. (หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

รูปแบบการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนบนพื้นฐานประชาธิปไตย
Civil Political Model of the People Based on Democracy

ลฎาภา นวลอินทร์[1] วิจิตรา ศรีสอน [2]
Ladapa Nualin, Wijitra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษารูปแบบการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนบนพื้นฐานประชาธิปไตย ประกอบด้วย 3 แนวคิดที่สำคัญ กล่าวคือ 1. ความหมายของการเมืองภาคพลเมือง เป็นสถานการณ์ที่ประชาชนได้รับสิทธิและเสรีภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมทางนโยบาย มีการกระจายอำนาจให้ประชาชนสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นภายใต้กรอบของกฎหมาย 2. รูปแบบการเมืองภาคพลเมืองประกอบด้วยรูปแบบที่สำคัญได้แก่ การออกเสียงประชามติ ประชาพิจารณ์ การอภิปรายสาธารณะ การริเริ่มกฎหมายโดยประชาชน รูปแบบอื่น ๆ การนัดหยุดงาน การชุมนุมประท้วง ซึ่งทุกรูปแบบนั้นอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติที่รองรับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลายประการด้วยกัน และ 3. การพัฒนาการทางการเมืองภาคพลเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการทางการเมืองภาคพลเมืองโดยส่งเสริมให้มีระเบียบวิธีที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากเงื่อนไขของกฎหมาย รัฐธรรมนูญ โอกาส สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองตลอดจนการจัดการในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และประสิทธิผลทางการเมืองได้ด้วย

คำสำคัญ (Keywords): การเมืองภาคพลเมือง; รูปแบบการเมืองภาคพลเมือง; การพัฒนาการทางการเมืองภาคพลเมือง

Abstract

A study of the civilian political model of the people on the basis of democracy. It consists of 3 key concepts: 1. The meaning of civil politics it is a situation in which people are given the right and freedom to participate in the policy. Decentralization of power for people to determine their own way of life without

---

Received: 2023-06-01 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1]รัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program (Politics and Government) College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: s64563825025@ssru.ac.th

[2] วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Governance Suan Sunandha Rajabhat University. e-mail: wijittra.sr@ssru.ac.th

violating the rights of others within the framework of the law. 2. The civic political model consists of the following important forms: referendum, public hearing, public debate People's Law Initiatives Other Forms Strikes protest. All of which are under the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2540. There are several provisions that support the rights and liberties of citizens to participate in politics. and 3. political development in the civil sector. This is an important factor in the development of civilian politics by promoting efficient methodologies that are appropriate and consistent with the political situation. as well as being able to take advantage of the conditions of the law, the constitution, opportunities, rights and freedoms of politics, as well as managing the use of political resources that lead to political achievement and effectiveness.

Keywords: Civil Politics; Civil Political Models; Civil Political Developments

บทนำ (Introduction)

การเมืองภาคพลเมืองเป็นการเมืองหรือสถานการณ์ที่ประชาชนได้รับสิทธิและเสรีภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบาย มีการกระจายอำนาจให้ประชาชนสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ภายใต้กรอบของกฎหมาย โดยกิจกรรมใดทางนโยบายที่อาจเกิดผลกระทบต่อประชาชน ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรก และประชาชนสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองได้ด้วยตนเอง ในปัจจุบันประชาชนได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ซึ่งกระบวนการสร้างการเมืองภาคพลเมืองถือได้ว่ามีจุดเริ่มต้นมาจากการขับเคลื่อนในการปฏิรูปการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา โดยมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น และได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ตามแนวทางของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทร่วมในการตรวจสอบ และถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ อำนาจบริหารนิติบัญญัติ หรือการกำหนดนโยบายในทุกระดับ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างกระบวนการเมืองภาคพลเมืองภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ อีกทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2560 ก็ยังให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งได้กำหนดไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนหลายประการ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการ

สาธารณะ เป็นต้น (วิศาล ศรีมหาวโร, 2556) นับแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดยให้สิทธิประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎรโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งเรียกว่า ประชาธิปไตยแบบตัวแทน ลักษณะดังกล่าวทำให้การเลือกตั้งมีความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จนมีความพยายามจากชนชั้นปกครองที่จะทำให้ประชาชนเชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นกระบวนการเดียวที่สามารถ สร้างความชอบธรรมในทางการเมือง การกระทำการใด ๆ ของนักการเมือง แม้จะกระทำต่อสิทธิวิถีชีวิตของประชาชนก็ถือเป็นการกระทำที่ถูกรองรับด้วยฉันทามติของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ดังที่เราจะเห็นจากการกล่าวอ้างของนักการเมืองตามสื่อต่าง ๆ และยิ่งนับวันจะยิ่งเป็นไปในทิศทางดังกล่าว สิ่งที่เกิดขึ้นได้สร้างกรอบแนวคิดที่ผิดเพี้ยนต่อระบอบประชาธิปไตยแก่ตัวนักการเมืองเอง และที่สำคัญคือต่อประชาชน เพราะส่งผลต่อการแสดงออกของประชาชน ในทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างเลี่ยงไม่ได้ (ไพรัตน์ ฉิมหาด บัญญัติ แพรกปาน และสามิตร อ่อนคง, 2563)

จากปัจจัยดังกล่าวนั้นทำให้บทบาทภาคประชาชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น จึงทำให้เกิดภาคพลเมืองในหลากหลายรูปแบบซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น สำหรับบทความฉบับนี้ได้ทำการศึกษารูปแบบการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนบนพื้นฐานประชาธิปไตยที่มีผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยซึ่งประกอบด้วยหลักการแนวคิดที่สำคัญได้แก่ 1) ความหมายของการเมืองภาคพลเมือง 2)รูปแบบการเมืองภาคพลเมืองและ 3) การส่งเสริมการพัฒนาทางการเมืองภาคพลเมือง รายละเอียดมีดังนี้

ความหมายของการเมืองภาคพลเมือง

โดยทั่วไปการเมืองภาคพลเมืองมีความหมายหลากหลายตามเป้าหมายที่แตกต่างกันเช่น 1) การเมืองภาคปริมณฑลสาธารณะ (Public sphere) ที่มุ่งสร้างพื้นที่เวทีกลไกส่วนกลางที่ไม่ใช่รัฐสภาที่จะถกเถียง สร้างประเด็นต่าง ๆ ขยายสิทธิอำนาจต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม 2) การเมืองภาคประชาสังคม (Civil society) หรือการเมืองภาคพลเมือง (Citizen politics) ที่เน้นการมีส่วนร่วมที่แข็งขันของบุคคล องค์การต่าง ๆ ในสังคมที่จะถกเถียงและบรรจุข้อตกลงในประเด็นปัญหาต่าง ๆ หรือผลักดันบางประเด็นให้เป็นนโยบายของรัฐ 3) การเมืองภาคพลเมือง (People’s Politics) หรือขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) ที่มุ่งเคลื่อนไหวสร้างจิตสำนึกในประเด็นผลประโยชน์ร่วมของมนุษยชาติ ได้แก่ สภาพแวดล้อมโลก สภาพทุนโลก การคัดค้านโลกาภิวัตน์ เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเมืองภาคพลเมืองในรูปแบบใด การเคลื่อนไหวภาคประชาสังคม (Civil Society Movement) หรือภาคพลเมืองดังกล่าวมีองค์ประกอบสำคัญ คือ พลเมืองที่กระตือรือร้น (Active Citizen) มุ่งปกป้องคุ้มครองสิทธิและมุ่งประโยชน์สาธารณะ (Common Good) เป็นพลังสำคัญ การอธิบายพลเมืองและการเมืองภาคพลเมืองนั้น สัมพันธ์กับ

บริบท กล่าวคือ พลเมืองที่อยู่ในกลุ่มองค์กรหรือพลเมืองในสังคมภาคการเมืองเป็นพลเมืองที่มิใช่ในมิติของความเป็นปัจเจกนิยม ตรงกันข้ามกลับให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มทางสังคม ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญของพลเมืองในแนวชุมชนนิยม (Communitarian) ที่ความสำคัญในวงวิชาการสายหนึ่งในปัจจุบัน เช่น ในงานของนักคิดสายชุมชนนิยมอย่างที่เขาค้นพบว่าพลังของกลุ่มคนองค์กรเป็นกลไกในการขับเคลื่อนชุมชนที่ดีเพราะสถาบันทางการเมือง ดั้งเดิมมีวิกฤต เขาจึงเสนอให้รื้อฟื้นพลังชุมชนที่มีอยู่ตั้งแต่อดีต อันมีพลังอำนาจให้เป็นขบวนการใหม่ งานชิ้นนี้มาจากความเชื่อที่ว่าปัญหาต่าง ๆ ในสังคมอเมริกามาจากรากฐานหรือเป็นผลพวงมาจากการตื่นสิทธิ การเน้นสิทธิปัจเจกบุคคลที่มีหลากหลายและเกิดขึ้นอย่างสูงมาก นับว่ามีพลังมากในการเคลื่อนตัวของสหรัฐอเมริกาผ่านสิทธิในการพูด สิทธิของส่วนบุคคล แน่นอนว่ามีโอกาสนำไปสู่ความขัดแย้งในชุมชน (ศรัญยุ หมั้นทรัพย์, 2550)

การเมืองภาคพลเมืองเป็นสถานการณ์ที่ประชาชนได้รับสิทธิและ เสรีภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมทางนโยบาย มีการกระจายอำนาจให้ประชาชนสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ภายใต้กรอบของกฎหมาย โดยกิจกรรมใดทางนโยบายที่อาจเกิดผลกระทบต่อประชาชน ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรก และประชาชนสามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมืองได้ด้วยตนเอง

รูปแบบการเมืองภาคพลเมือง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กล่าวว่า รูปแบบการเมืองภาคพลเมือง ได้แก่ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554)

1. การออกเสียงประชามติ (Referendum) การออกเสียงประชามติเป็นรูปแบบหนึ่งของการเมืองภาคพลเมืองที่ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนลงคะแนนออกเสียงในกิจกรรมหรือประเด็นต่าง ๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของรัฐในกิจกรรมหรือประเด็นนั้น การออกเสียงประชามติได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2492 เป็นครั้งแรกและรัฐธรรมนูญฉบับต่อมาก็มีการบัญญัติไว้เช่นกัน ส่วนการออกเสียงประชามติครั้งแรกของประเทศไทย คือ การออกเสียงประชามติตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2549 อันเป็นผลของการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 โดยกำหนดให้รัฐ โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

2. ประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นรูปแบบการดำเนินการโดยราชการหรือรัฐที่ให้ประชาชนมาร่วม อาจจะมาจากความประสงค์ของราชการ หรือการที่ประชาชนเคลื่อนไหว เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการได้โอกาสเข้าร่วม แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เป็นข้อขัดแย้ง ดังนั้น ประชาพิจารณ์จึงเป็นรูปแบบที่รัฐนำมาดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่มีความ

คิดเห็นแตกต่างกัน และ/หรือรับประโยชน์ต่างกันจากโครงการพัฒนา ของรัฐและเป็นกระบวนการที่บริหารจัดการโดยราชการหรือรัฐ

3. การอภิปรายสาธารณะ (Public Dialogue) การอภิปรายสาธารณะหรือการถกแถลงของประชาชน (People Dialogue) เป็นกลไกของการเมืองภาคพลเมือง แต่ในสังคมไทยยังมีคำอื่น ๆ ที่มีนัยเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การสานเสวนาสาธารณะ เพื่อใช้เป็นกลไกแก้ไขปัญหาการเมืองที่แบ่งเป็นฝักฝ่าย ในช่วงเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม 2551 หรือประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือหรือพิจารณาอย่างใคร่ครวญ (Deliberative Democracy) เป็นคำที่มีการใช้กันหลากหลาย ทั้งที่เหมือนและแตกต่างกันบ้าง

4. การริเริ่มกฎหมายโดยประชาชน (People Initiation) การริเริ่มกฎหมายโดยประชาชนเป็นมาตรการที่สำคัญในการที่จะให้ระบบการเมือง รับผิดชอบต่อเจตนารมณ์ของประชาชนหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามจำนวนที่กำหนด สามารถเสนอร่างกฎหมายที่เห็นสมควรเข้าสู่กระบวนการพิจารณาสาธารณะและโดยทั่วไปแล้วการริเริ่มร่างกฎหมาย จะตามมาด้วยการลงประชามติ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจในขั้นสุดท้าย การริเริ่มกฎหมายโดยประชาชนสามารถจำแนกประเภทได้เป็น 2 ประเภท คือ

4.1) การริเริ่มกฎหมายโดยประชาชนโดยตรงอันเป็นกระบวนการที่ใช้การลงประชามติเมื่อมีการลงชื่อเสนอกฎหมาย

4.2) การริเริ่มกฎหมายโดยประชาชนโดยอ้อมเป็นกระบวนการลงประชามติหลังจากกฎหมายไม่ผ่านการพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ

5. รูปแบบอื่น ๆ การนัดหยุดงาน การชุมนุมประท้วงฯลฯ พบว่า การนัดหยุดงานมักจะเป็น วิธีการที่สัมพันธ์กับเงื่อนไขความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ จึงทำการกดดันเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม ด้วยรูปแบบต่าง ๆ เช่น การครอบครองหรือการยึดโรงงาน การเดินขบวน ทำลายโรงงานอุทธรณ์ต่อการกระทำจากกฎหมาย ฯลฯ ส่วนการชุมนุมประท้วงนั้น เป็นการกระทำร่วมกันที่จะสัมพันธ์กับสิทธิทางการเมืองและสิทธิทางสังคม เริ่มจากฝูงชนมาร่วมประชุมกัน อย่างเปิดเผยในที่สาธารณะโดยอาจจะมีกิจกรรมการเล่นดนตรีเพื่อชีวิตหรือดนตรีร็อค มีการอภิปราย โจมตีวิพากษ์วิจารณ์ฝ่ายตรงกันข้าม เช่น ข้าราชการหรือฝ่ายการเมือง มีการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการด้วย จากนั้นก็จะมีการเสนอข้อเรียกร้องหรือคำอุทธรณ์ต่าง ๆ หรืออาจจะมีการเคลื่อนย้ายสถานที่มากกว่าหนึ่งสถานที่ก็ได้

การเมืองภาคพลเมืองในประเทศไทย ปัจจุบันได้รับการยอมรับและมีฐานะชอบธรรมทางการเมือง สามารถถ่วงดุลต่อรองกับการเมืองในระบบรัฐสภาได้มากขึ้น เพราะลักษณะของการเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคพลเมืองมิใช่แค่เพียงที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความ เป็นอยู่ของประชาชน แต่ยังรวมถึงการมีจุดมุ่งหมายในการเข้าถึงอำนาจรัฐ ในหลายครั้ง พบว่า การริเริ่มหรือการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทางการเมืองจะถูกกำหนดโดยประชาชน (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2555)

สรุปรูปแบบการเมืองภาคพลเมืองในปัจจุบันของสังคมไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติที่รองรับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลายประการด้วยกัน เช่น สิทธิการออกคะแนนเสียงเลือกตั้ง สิทธิการสมัครรับเลือกตั้งสิทธิการเขาชื่อเสนอกฎหมาย สิทธิการออกเสียงประชามติ สิทธิการเขาชื่อร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สิทธิการเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอน ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น สิทธิการมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดลอมอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นตน

การพัฒนาการทางการเมืองภาคพลเมือง

การพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบ ส่วนร่วมนั้น นอกจากการเสริมสร้างพลังอำนาจทางการเมืองในภาคพลเมือง (People Empowerment) แล้วยังจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความเข้มแข็งหรือที่เรียกว่าการสร้างความสามารถทางการเมืองของประชาชน (Citizen Competence) ให้เป็นรากฐานรองรับพร้อม ๆ กันไปกับการมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เอื้ออำนวยดังได้กล่าวไว้แล้ว ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยเวลา ขั้นตอนและปัจจัยสำคัญดังต่อไปนี้ (เชาวนะ ไตรมาศ, 2558)

1. การส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถทางการเมืองสูงขึ้น (Political Competence) โดยจัดให้มีการฝึกฝน ถ่ายทอด แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ทักษะความรู้กันอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยเฉพาะทักษะของการต่อสู้ทางการเมืองในวิถีทางสันติที่ช่วยในการประนีประนอมและประสานประโยชน์

2. การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมืองของประชาชน (Civic Culture) โดยจัดให้มีการสร้างขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี แนวความคิดและจริยธรรมที่สามารถใช้เป็นบรรทัดฐานอ้างอิงร่วมกันได้หรือเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองร่วมกันได้

3. การส่งเสริมสถาบันทางการเมืองของประชาชนให้เข้มแข็งขึ้น (Political Institutionalization) โดยส่งเสริมให้มีการจัดตั้งองค์กรประชาชนที่เข้มแข็ง สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่องในการปฏิบัติภาระหน้าที่อย่างเป็นระบบ มีการกระจายอย่างทั่วถึง สามารถพึ่งพาตัวเองได้และมีความคงทนสามารถเผชิญกับปัญหาแรง กดดันได้อย่างหนักแน่นมั่นคง ตลอดจนมีการพัฒนาและหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงผู้นำและบุคลากรที่มีความสามารถได้โดยราบรื่นและถ่ายโอนภารกิจอย่างต่อเนื่อง (อนุชาติ พวงสำลี และกฤติยา อาชาวนิจกุล, 2552)

4. การส่งเสริมขบวนการทางการเมืองของประชาชน (Political Movement) ให้มีการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรมและมีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับส่วนอื่นของสังคม โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ตลอดจนการพัฒนาให้ก้าวหน้าสูงยิ่ง ๆ ขึ้น

5. การส่งเสริมเครือข่ายทางการเมืองของประชาชน (Political Network) ให้มีการเชื่อมโยงและการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันภายนอก ทั้งในทางราบและทางดิ่ง มีการแบ่งงานกันทำและมีการยึดโยงกับประชาชนกลุ่มต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด

6. การส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของประชาชนให้แพร่หลาย (Political Communication) โดยจัดให้มีระบบสารสนเทศ มีระบบทางด่วนข้อมูลที่มีประสิทธิภาพฉับไว ทั่วถึงและกระจายอย่างกว้างขวาง มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการปรับความทันสมัยของข้อมูล ตลอดจนระบบการบริการและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพสูงและยืดหยุ่นสูงด้วย

7. การส่งเสริมมาตรการและกลยุทธ์ทางการเมืองของประชาชน (Political Strategy) โดยส่งเสริมให้มีระเบียบวิธีที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง และเป้าหมายทางการเมืองที่ต้องการบรรลุด้วย รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากเงื่อนไขของ กฎหมาย รัฐธรรมนูญ โอกาส สิทธิและเสรีภาพทางการเมือง ตลอดจนการจัดการในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิผลทางการเมืองได้สูงด้วย โดยเฉพาะมาตรการและกลยุทธ์ที่สำคัญที่จำเป็นต้องใช้ในการประสานประโยชน์และลดความ ขัดแย้ง การกดดัน เจรจาต่อรอง ควบคุมตรวจสอบ การเจาะลึกและเกาะติดกับกรณีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง การเรียกร้องหรือแม้แต่การสร้างแนวร่วมพันธมิตร การสร้างอิทธิพลรูปแบบต่าง ๆ ต่อองค์กรของรัฐ

8. การส่งเสริมบรรทัดฐานทางการเมืองของประชาชน (Political Norm) โดยจัดให้มีการสร้างสรรค์ สั่งสม ปลูกฝังและสืบสานจารีตประเพณี ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองภาคพลเมืองขึ้นมารองรับอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

9. การส่งเสริมการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชน (Political Socialization) โดยจัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างทัศนคติ ค่านิยมและหล่อหลอมพฤติกรรมทางการเมืองในภาคพลเมืองในระหว่างเครือข่ายการเมืองภาคพลเมืองด้วยกันเอง

10. การส่งเสริมให้มีการสร้างผู้นำประชาชนทดแทน (Political Reproduction) โดยจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรหรือทรัพยากรบุคลากรทางการเมืองภาคพลเมือง สร้างยุวชน การเมืองภาคประชาชน มีการกำหนดหลักสูตรการศึกษาเรียนรู้และฝึกฝนทักษะใหม่ ๆ ที่มีความก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น

11. การส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองในหมู่ประชาชน (Political Leadership) โดยจัดให้มีการส่งเสริมภาวะผู้นำใหม่ทางการเมืองที่ไม่เน้นการแข่งขันทางอำนาจหรือเพื่อการ แข่งขันเข้ากุมอำนาจรัฐ แต่เน้นความสำคัญของการมีภาวะผู้นำทางการเมืองแบบพลเมือง รวมทั้งการส่งเสริมการ สร้างวีรบุรุษมวลชนด้วย

12. การส่งเสริมให้ประชาชนมีทางเลือก (Alternative Politics) โดยจัดให้มีการสร้างทางเลือกใหม่ ให้แก่ประชาชน นอกเหนือจากแบบแผนดั้งเดิมที่เน้นการมีส่วนร่วมแบบทางอ้อม

โดยเน้นให้ประชาชนมีส่วนรวมแบบทางตรงมากขึ้น ให้มีสิทธิมีส่วนในการตัดสินใจที่แท้จริง ขยายโอกาสให้ประชาชนเป็นฝ่ายนำในกระบวนการตัดสินใจสาธารณะ โดยเฉพาะในการแก้วิกฤติการณ์หรือปัญหาสำคัญทั้งระดับชุมชนและระดับชาติ รวมทั้งการแก้ไขปัญหากันเอง ระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง

13. การส่งเสริมอุดมการณ์ทางการเมืองในหมู่ประชาชน (Political Ideology) โดยจัดให้มีการสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองภาคพลเมืองแยกเป็นเอกเทศต่างหากจากกรอบ อุดมการณ์ทางการเมืองที่พรรคการเมืองนำเสนอและสามารถสร้างแรงบันดาลใจทางการเมือง ให้แก่ประชาชนด้วยกันเองได้อย่างมีประสิทธิผล

สรุปปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการทางการเมืองภาคพลเมืองโดยส่งเสริมให้มีระเบียบวิธีที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากเงื่อนไขของกฎหมาย รัฐธรรมนูญ โอกาส สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองตลอดจนการจัดการในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิผลทางการเมืองได้สูงด้วย

บทสรุป (Conclusion)

การศึกษารูปแบบการเมืองภาคพลเมืองของประชาชนบนพื้นฐานประชาธิปไตย ประกอบด้วยหลักการแนวคิดที่สำคัญ กล่าวคือ 1. ความหมายของการเมืองภาคพลเมือง 2. รูปแบบการเมืองภาคพลเมืองและ 3. การส่งเสริมการพัฒนาทางการเมืองภาคพลเมือง เป็นสถานการณ์ที่ประชาชนได้รับสิทธิและเสรีภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมทางนโยบาย มีการกระจายอำนาจให้ประชาชนสามารถกำหนดวิถีชีวิตของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ภายใต้กรอบของกฎหมาย รูปแบบการเมืองภาคพลเมืองประกอบด้วยรูปแบบที่สำคัญ ได้แก่ การออกเสียงประชามติ ประชาพิจารณ์ การอภิปรายสาธารณะการริเริ่มกฎหมายโดยประชาชน รูปแบบอื่น ๆ การนัดหยุดงาน การชุมนุมประท้วง ซึ่งทุกรูปแบบนั้นอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มีบทบัญญัติที่รองรับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้หลายประการด้วยกัน และ การพัฒนาการทางการเมืองภาคพลเมือง ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถทางการเมืองสูงขึ้น การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมืองของประชาชน การส่งเสริมสถาบันทางการเมืองของประชาชนให้เข้มแข็งขึ้น การส่งเสริมขบวนการทางการเมืองของประชาชน การส่งเสริมเครือข่ายทางการเมืองของประชาชน การส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองของประชาชนให้แพร่หลาย การส่งเสริมมาตรการและกลยุทธ์ทางการเมืองของประชาชน การส่งเสริมบรรทัดฐานทางการเมืองของประชาชน การส่งเสริมการกล่อมเกลาทางการเมืองของประชาชน การส่งเสริมให้มีการสร้างผู้นำประชาชนทดแทน การส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองในหมู่ประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนมีทางเลือก และการส่งเสริมอุดมการณ์ทางการเมืองในหมู่ประชาชน ซึ่งปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการทางการเมืองภาคพลเมืองโดยส่งเสริมให้มีระเบียบวิธีที่มี

ประสิทธิภาพเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์จากเงื่อนไขของกฎหมาย รัฐธรรมนูญ โอกาส สิทธิและเสรีภาพทางการเมืองตลอดจนการจัดการในการใช้ทรัพยากรทางการเมืองที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิผลทางการเมืองได้สูงด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

เชาวนะ ไตรมาศ. (2558). การเสริมสร้างพลังประชาชนกับการสร้างฐานรากประชาธิปไตย แบบส่วนรวมในศูนย์ประชุมสหประชาชาติ. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสรางเสริมสุขภาพ.

ไพรัตน์ ฉิมหาด และคณะ. (2563). การเมืองภาคพลเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทย.วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์. 7(5). 46 - 61

วิศาล ศรีมหาวโร. (2556). สังคมวิทยาการเมืองการปกครอง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

ศรัญยู หมั้นทรัพย์. (2550). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง: รากฐานของการเมืองภาคพลเมือง. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2554). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

อนุชาติ พวงสำลี และกฤติยา อาชาวนิจกลุ. (2552). ขบวนการประชาสังคมไทย: ความเคลื่อนไหวภาคพลเมือง. (คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

การปรับเปลี่ยนบทบาทของรัฐ: ข้อจำกัดและความท้าทายภายใต้แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่

Transforming the Role of the State: Limitations and Challenges under the New Public Governance Concept

สันต์ชัย รัตนะขวัญ[1]
Sanchai Ratthanakwan

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มุ่งนำเสนอแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออภิปรายและแสดงให้เห็นความสำคัญของแนวคิด และนำไปวิเคราะห์ถึงข้อจำกัดและความ ท้าทายในการนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะของไทย โดยแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ให้ความสำคัญกับหลายภาคส่วนในสังคม เป็นการรวมเอาผลประโยชน์สาธารณะเข้าไว้ด้วยกัน สนับสนุนให้มีการร่วมกันตัดสินใจของตัวแสดงที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่าย (Network) ภาคีหุ้นส่วน (Partnership) และการเปิดเวทีอภิปรายสาธารณะ (Deliberative Forums) ที่เป็นการสร้างพื้นที่ให้กับภาคสังคมในการเข้ามามีส่วนร่วม อย่างไรก็ดี การบริหารกิจการสาธารณะของไทยที่เป็นระบบการเมืองแบบปิดได้กลายเป็นปัญหาและข้อจำกัด เพราะการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในสังคมย่อมเกิดขึ้นได้ยากในสังคมที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ในแง่ของโครงสร้างโอกาสทางสังคมยังไม่เปิดกว้างมากพอในการทำให้เกิดค่านิยมร่วมเรื่องประชาธิปไตยและค่านิยมเรื่องผลประโยชน์สาธารณะและระบบราชการที่ฝังรากลึกในการบริหารงานภาครัฐของไทยเป็นข้อจำกัดสำคัญ ความท้าทายของการบริหารกิจการสาธารณะไทยจึงเป็นเรื่องของความร่วมมือกันของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม การสร้างคุณค่าร่วมหรือสำนึกร่วมและเห็นความสำคัญของความเป็นสาธารณะ

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารงานภาครัฐ; การบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่; ข้อจำกัดและความท้าทาย

Received: 2023-03-14 **Revised:** 2023-03-24 **Accepted:** 2023-03-27

[1] อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Lecturer in Public Administration, College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: sanchai.ra@ssru.ac.th

Abstract

This article aims to introduce the concept of New Public Governance which aims to discuss and explain the importance of the concept and to analyze the limitations and challenges in applying it to public administration in Thailand. The concept of New Public Governance gives importance to multiple sectors in society and encourages joint decision-making by diverse actors. Prioritize networking, partnerships and deliberative forums that create a space for the community to participate in public administration. However, public administration in Thailand, which is a closed political system, has become a problem and limitation because the participation of various sectors in society is rare in a non-democratic society. In terms of structure, social opportunities are not open enough to create shared values of democracy and values of public interest and bureaucracy that are deeply rooted in the administration of the Thai public sector, which is a significant limitation to public administration. The challenge of public administration in Thailand is therefore a matter of cooperation from various sectors in society, creating shared value and emphasizing the importance of publicity

Keywords: Public Administration; New Public Governance; Limitations and Challenges

บทนำ (Introduction)

พัฒนาการของการบริหารงานภาครัฐได้เปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด โดยแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะในอดีตตามที่ Woodrow Wilson ได้อธิบายไว้คือ ใช้หลักทางรัฐศาสตร์เป็นสำคัญ สนใจในประเด็นความเป็นรัฐรวม ให้ความสำคัญกับการบริหารงานที่มีกฎระเบียบแบบแผน การใช้ระบบราชการในการตัดสินใจทางนโยบายและการนำไปปฏิบัติ และการเมืองและการบริหารแยกออกจากกัน (Shafritz & Hyde, 2007) ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับความสนใจอย่างมากตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 กล่าวคือ ตัวแสดงภาครัฐเป็นผู้จัดการเองทั้งหมด ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ต่อมาแนวคิดนี้ถูกวิจารณ์จากนักวิชาการและชนชั้นนำทางการเมืองว่ารัฐควรลดบทบาทลง จนนำไปสู่แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ซึ่งเป็นแนวคิดที่อยู่ภายใต้สำนักคิดเศรษฐศาสตร์นิโอคลาสสิก (Neo Classical Economics) และทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล

(Rational Choice) สนใจเรื่องความประหยัด ความมีประสิทธิภาพ เน้นการแข่งขันของระบบตลาดและกลไกราคา ซึ่งแนวคิดนี้มองว่าการประยุกต์ใช้เทคนิคการจัดการของภาคเอกชนในการให้บริการสาธารณะของภาครัฐจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ต่อมาแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ก็ถูกตั้งคำถามในหลายประเด็น เช่น ผลกระทบเชิงลบต่อความเป็นประชาธิปไตยและสิทธิของประชาชน แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ไม่เข้าใจแนวคิดการบริหารงานภาครัฐแบบเดิมและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างไม่สามารถเปลี่ยนได้ในชั่วข้ามคืน แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ไม่ได้นำรากเหง้าของคุณค่าทางสังคมมาใช้แต่จะให้คุณค่าผ่านระบบตลาด มองประชาชนเป็นลูกค้า มองหน่วยงานภาครัฐเป็นบริษัท ต้องมีการลงทุนต่างๆ ซึ่งนำไปสู่ความฟุ่มเฟือย และไม่เหมาะกับประเทศที่มีทรัพยากรพื้นฐานไม่เพียงพอ (Noordhoek & Saner, 2005)

ด้วยข้อถกเถียงดังกล่าวจึงมีนักวิชาการพยายามนำเสนอแนวคิดการบริหารงานภาครัฐด้วยแนวคิดที่เรียกว่า การบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance) ซึ่งแนวคิดนี้ไม่ใช่การรวมเอาแนวคิดการบริหารงานภาครัฐกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่มารวมกันหรือเป็นวาทกรรมทางเลือก แต่เป็นการยืนยันสิ่งที่เกิดขึ้นในรัฐพหุนิยม (Plural State) เพื่อค้นหาความเข้าใจในการบริหารกิจการสาธารณะภายใต้บริบทความหลากหลายในสังคม กล่าวคือ แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ยอมรับในการเพิ่มขึ้นของกลุ่มต่างๆ ภายใต้ธรรมชาติของการจัดการภาครัฐในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีตัวแสดงที่เป็นอิสระต่อกันอย่างหลากหลายที่จะกระจายการให้บริการสาธารณะ ดังนั้นแนวคิดนี้จึงสนใจไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร กระบวนการการบริการ ประสิทธิภาพประสิทธิผล และผลลัพธ์ของการบริการ รวมถึงการออกแบบและประเมินความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร ซึ่งจะต้องมีความเชื่อใจ มีทุนทางสังคม และคำมั่นสัญญา เป็นองค์ประกอบสำคัญ แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ยังตระหนักถึงความชอบธรรมและความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและกระบวนการให้บริการสาธารณะ เพื่อการบริหารกิจการสาธารณะในศตวรรษที่ 21 (Osborne, 2010)

สำหรับประเทศไทย ความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และเทคโนโลยี ได้ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ของคนในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต พัฒนาการและการเติบโตของภาคเศรษฐกิจทำให้สังคมก้าวเข้าสู่ยุคการผลิตแบบอุตสาหกรรมทำให้ภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาคอุตสาหกรรมยังผลักดันให้ชุมชนชนบทค่อยๆ เปลี่ยนสภาพไปเป็นเมืองมากขึ้น ด้านสังคมวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบทำให้สังคมและวัฒนธรรมมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้รัฐ

ต้องปรับเปลี่ยนและคิดค้นนวัตกรรมภาครัฐในการให้บริการสาธารณะด้านต่างๆ และประเด็นสำคัญคือพัฒนาการทางด้านเมืองการปกครองของไทย ทำให้ประชาชนมีความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความท้าทายของรัฐบาลและระบบราชการที่ต้องเข้ามาบริหารจัดการเพื่อสร้างประโยชน์สาธารณะให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วนของสังคม ดังนั้นปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานภาครัฐจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมาโดยตลอดทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติภายใต้บริบทแห่งความเปลี่ยนแปลง

ดังนั้นสิ่งที่น่าสนใจ คือ เมื่อนำแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่มาศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานภาครัฐของไทยในบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองในปัจจุบันนั้น จะปรากฏให้เห็นในลักษณะใด ได้รับความสนใจและยอมรับมากน้อยเพียงใด มีปัญหา ข้อจำกัดอย่างไรบ้าง รวมถึงทิศทางและความท้าทายในอนาคตจะเป็นเช่นไร บทความชิ้นนี้จึงพยายามให้คำตอบจากข้อคำถามข้างต้นโดยใช้แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance) อธิบายและวิเคราะห์ โดยบทความแบ่งการนำเสนอออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้ ส่วนแรก เป็นการอภิปรายถึงแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหา/ข้อจำกัด ทิศทางและความท้าทายในอนาคตของการบริหารงานภาครัฐไทยภายใต้แนวคิดการบริหารปกครองสาธารณะ และส่วนสุดท้ายเป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะ

การบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance): รัฐเล็กลง สังคมใหญ่ขึ้น

ในส่วนนี้เป็นการอธิบายและอภิปรายถึงที่มาและประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance) เพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทภาครัฐที่เปลี่ยนไป และการเพิ่มบทบาทของตัวแสดงทางสังคมต่างๆ กล่าวคือ ความสลับซับซ้อนทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีมากขึ้นนั้น ส่งผลกระทบต่อทุกสังคม แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวคิดที่มีการให้ความสำคัญต่อหลายภาคส่วน เป็นเป้าหมายของสังคมและเป็นการรวมเอาผลประโยชน์ของทุกตัวแสดงเข้าไว้ด้วยกัน อีกทั้งยังสนับสนุนให้มีการร่วมกันตัดสินใจของตัวแสดงที่หลากหลาย เช่น ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน (Pierre, 2000) อย่างไรก็ตามแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ ได้รับการถกเถียงอย่างกว้างขวางจากนักวิชาการ สถาบัน และองค์กรต่างๆ และถูกนำมาใช้ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การพัฒนา และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการให้คำนิยามที่แตกต่างกันไป Kooiman กล่าวว่า แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ของทั้งภาครัฐ ภาคสังคม และภาคเอกชน โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาของสังคมร่วมกัน (Kooiman, 2003) แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะของ Kooiman มีความน่าสนใจ 3 ประการ คือ 1) การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) โดยเขาเห็นว่า

เป็นความสัมพันธ์ที่หลากหลาย ระหว่างตัวแสดงทางการเมืองและสังคม รวมถึงบุคคล องค์กรและสถาบันต่างๆ 2) การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคสังคมในปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกันนั้นมีทั้งลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และ 3) การมีปฏิสัมพันธ์ทำให้เกิดสถาบันและแบบแผนการปฏิบัติร่วมกัน การให้คำนิยมของ Kooiman สอดคล้องกับความหมายของ Rogers และ Hall ที่กล่าวว่า แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) เป็นความสัมพันธ์ของสังคมในวงกว้าง ซึ่งทำให้มิติของการปกครอง (Government) แคบลง Rogers และ Hall ยังเห็นว่าสิ่งสำคัญคือการกำหนดสถาบันและการบริหารซึ่งประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีผลประโยชน์ต่างกันให้สามารถโต้แย้งกันได้โดยสันติและดำเนินการร่วมกันได้ โดยลักษณะสำคัญคือความครอบคลุมทุกภาคส่วน การสามารถอธิบายได้ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ ซึ่งการปกครอง (Government) ไม่สามารถเติมเต็มลักษณะเหล่านี้ได้ (Rogers & Hall, 2003)

ในขณะที่ Rhodes กล่าวถึงความสำคัญของแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) ไว้อย่างน่าสนใจคือ เป็นการเปลี่ยนความหมายของการปกครอง (Government) และเป็นกระบวนการเปลี่ยนเงื่อนไขข้อบังคับหรือวิธีการใหม่ในการปฏิบัติต่อสังคม โดยแบ่งเป็น 6 ลักษณะ คือ (Rhodes, 1997)

1) การบริหารกิจการสาธารณะในฐานะของอำนาจรัฐในการตัดสินใจดำเนินการบริหารที่ลดน้อยลง (Governance As The Minimal State) ในความหมายนี้เป็นการใช้ระบบตลาดหรือกึ่งตลาดในการให้บริการสาธารณะ รัฐถูกลดบทบาทลงโดยมีการแปรรูปการให้บริการต่างๆ ต่อสาธารณะ

2) บรรษัทภิบาล (Corporate Governance) ในความหมายนี้คือการที่ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทสำคัญ การดำเนินธุรกิจที่มีทิศทางและควบคุมตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรธุรกิจที่มีความรับผิดชอบทั้งงานของบริษัทและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม การบริหารบรรษัทนี้จะถือว่าผู้บริหารและผู้ถือหุ้นไม่ใช่บุคคลคนเดียวกัน ต้องเป็นผู้บริหารอาชีพจะต้องมีการตรวจสอบจากองค์กรตรวจสอบภายนอก ทั้งนี้มิใช่แต่เพื่อผลกำไรอย่างเดียวแต่จะต้องเปิดเผย โปร่งใส และสามารถกำหนดตัวผู้รับผิดชอบที่แท้จริง

3) การจัดการสาธารณะแบบใหม่ (New Public Management) การบริหารจัดการสาธารณะที่รัฐบาลจะต้องมีความสามารถในการริเริ่มเพื่อแข่งขันตอบสนองประชาชนเสมือนเป็นลูกค้ามากกว่าเป็นผู้ถูกปกครอง ผู้บริหารงานของรัฐมีบทบาทเช่นเดียวกับผู้ประกอบการ ผลักดันการทำงานจากระบบราชการไปสู่ชุมชนให้เป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการเอง การวัดความสามารถของข้าราชการของรัฐวัดจากประสิทธิผลในการทำงาน ข้าราชการของรัฐจะถือว่าบริการคือพันธะกิจของตน นอกจากนั้นจะเป็นตัวเชื่อมประสานทุกส่วนของสังคม กล่าวคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อสังคม ซึ่งเรียกว่าเป็นการจัดการสาธารณะแบบใหม่

4) การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) เป็นการจัดการที่เน้นประสิทธิภาพ ระบบการตัดสินใจ และกรอบกฎหมายมีอิสระในการทำสัญญา การบริหารเงินทุนสามารถอธิบายได้

ความรับผิดชอบของตัวแทน เคารพในกฎหมายและสิทธิมนุษยชน และมีโครงสร้างทางสถาบันที่หลากหลาย โดยความหมายนี้ธนาคารโลกได้นำไปใช้กับประเทศด้อยพัฒนา

5) ระบบสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ (Socio-Cybernetic System) เป็นการให้ความสำคัญกับการจำกัดอำนาจส่วนกลาง โดยอ้างว่าไม่มีอำนาจจากส่วนใดเพียงอำนาจเดียว แต่มีตัวแสดงที่หลากหลายในบริบทของนโยบายสาธารณะ ตัวแสดงต่างๆ มีความเป็นอิสระ ขอบเขตของภาครัฐและภาคเอกชนไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจน มีรูปแบบการปฏิบัติที่หลากหลาย Governance จึงเป็นผลของปฏิสัมพันธ์และการปกครองสังคม

6) องค์กรเครือข่ายจากภาคสาธารณะและภาคเอกชน (Self-Organizing Network) มีตัวแสดงที่เป็นอิสระมากมายในการให้บริการ ทำให้องค์กรต้องแลกเปลี่ยนทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายจึงต้องมีเครือข่าย โดยเครือข่ายไม่ได้มีเพียงภาครัฐ เครือข่ายเป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่กว้างขวาง ให้ความสำคัญเรื่องความเกี่ยวพันระหว่างองค์กรต่างๆ ที่สามารถรวบรวมทรัพยากรเพื่อบริการต่อสาธารณะ ดังนั้น องค์กรเครือข่ายจะสามารถนำเอาข่าวสาร ข้อมูล และเงินทุน รวมทั้งเทคโนโลยีมาร่วมกันในการทำงาน เมื่อมีระบบเครือข่ายเกิดขึ้นก็จะมีทรัพยากรมากขึ้นด้วย ทำให้มีอิสระและมีอำนาจในการต่อรองเกิดขึ้นอีกด้วย รัฐบาลกลางจะเข้ามาก้าวก่ายสั่งการได้อย่างจำกัด

นอกจากนี้ Ferderickson และ Smith ได้นำเสนอแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) โดยได้อธิบายว่าการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ การจัดสวัสดิการของรัฐ การรุกล้ำเสรีภาพส่วนบุคคลของรัฐ การบริหารที่ลดลำดับชั้น การกระจายอำนาจที่มากขึ้น การมีบทบาทของภาคเอกชน ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับขอบเขตและลักษณะของการบริหารงานภาครัฐทั้งความเป็นมืออาชีพและทางวิชาการ ทฤษฎีและแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) จึงได้รับความสำคัญมากขึ้นในการบริหารงานภาครัฐ กลายเป็นศูนย์กลางที่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อการเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับสังคม การเติบโตของรัฐที่มีลักษณะกลวง (Hollow State) นำไปสู่การยกระดับกระบวนการและธรรมชาติของการบริหารงานภาครัฐ การเปลี่ยนแปลงที่ปรับเปลี่ยนแนวคิดว่ารัฐบาลควรจะทำอะไรและจะทำอย่างไร ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้นักวิชาการทางด้านการบริหารงานภาครัฐต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับความเป็นจริงใหม่และพยายามดำเนินการภายใต้การบริหารกิจการสาธารณะ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะคือ (Ferderickson & Smith, 2003)

1) แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) เป็นตัวแทนของการบริหารงานภาครัฐและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นจึงเป็นการพยายามรวบรวมหลากหลายสาขาวิชาเข้าเป็นหนึ่งภายใต้กรอบคิดที่ครอบคลุมพื้นที่กิจกรรมของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม การกำหนดกรอบของแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ อาจมีปัญหาหลายประการ คือประการแรก มันเป็นคำที่นิยมที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ประการที่สอง ยังไม่มีความชัดเจน ประการที่สาม การ

นำไปสู่คุณค่า เพราะมักจะมีมุมมองด้านลบต่อสถาบันของรัฐและโครงสร้างระบบราชการดั้งเดิม ประการที่สี่ แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะเป็นการเปลี่ยนแปลง ไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดกรอบ เน้นการปฏิรูปและการปรับโครงสร้างของสถาบัน นอกจากนี้ยังสามารถใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงภาครัฐและเอกชน ประการที่ห้า แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะมีแนวโน้มที่จะให้น้ำหนักที่ไม่ได้สัดส่วนกับสถาบันที่ไม่ใช่รัฐ

2) แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) เปรียบเทียบกับแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ซึ่งแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่พยายามที่จะปฏิรูปภาคสาธารณะโดยการกำหนดว่ารัฐบาลควรจะทำอะไรและไม่ควรทำอะไร และเปลี่ยนรูปแบบการจัดหาบริการสาธารณะ แต่ก็มีข้อโต้แย้งว่า แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะกับแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่แตกต่างกัน ประการแรก แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะเป็นตัวแทนแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและส่วนที่เหลือของสังคม ส่วนแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ เป็นความพยายามที่จะทำให้แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ข้าไปเป็นค่านิยมขององค์กรภาครัฐ ประการที่สอง การให้ความสำคัญของทั้งสองรูปแบบจะแตกต่างกัน แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะเป็นการให้ความสำคัญกับกระบวนการการนำไปปฏิบัติและการจัดการเป้าหมาย แต่แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ เป้าหมายคือความมีประสิทธิภาพและความพึงพอใจของลูกค้า ประการที่สาม ทั้งแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะและแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ มีพื้นฐานทางปรัชญาที่แตกต่างกัน แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นหลักทฤษฎีองค์กร เป็นการกำหนดขึ้นโดยพื้นฐานวรรณกรรมทางสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อยู่ในทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ การอธิบายเบื้องต้นและข้อสรุปจะมุ่งเน้นไปที่โครงสร้างองค์กร ส่วนแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะเป็นหลักทฤษฎีของการเมือง มีเป้าประสงค์คือการจัดสรรอำนาจของค่านิยม ประการที่สี่ แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะตระหนักถึงบทบาททางการเมืองและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของสินค้าสาธารณะและภาครัฐ ในทางตรงกันข้าม แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่มีความสนใจในรูปแบบการจัดการของประชาชนส่วนใหญ่ เป็นวิธีการที่จะเปลี่ยนความเชื่อดั้งเดิมขององค์กรแบบราชการ ประการที่ห้า แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่เป็นความพยายามที่จะเปลี่ยนหน้าที่ กำหนดค่านิยมขององค์กร วัตถุประสงค์และการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะ ส่วนแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะมีแนวโน้มที่จะให้หน่วยงานภาครัฐมีอำนาจมากขึ้นและบังคับให้พวกเขามีส่วนร่วมในการเตรียมการความร่วมมือมากขึ้นกับภาคเอกชนที่จะดึงหน่วยงานและบังคับให้มีการสร้างตลาดการแข่งขันสำหรับสินค้าและการบริการสาธารณะ

3) แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) คือโครงสร้างทางทฤษฎีที่ทำให้เข้าใจความสัมพันธ์แนวราบ ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบัน การลดลงของอำนาจอธิปไตย การลดความสำคัญลงของอำนาจทางกฎหมาย และการกระจายของสถาบัน

ดังนั้นเมื่อพิจารณาในบริบทของการบริหารงานภาครัฐ โดยเฉพาะเมื่อสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองเปลี่ยนไป แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานภาครัฐ คือเป็นการพยายามทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงต่างๆ ภายใต้การบริหารงานภาครัฐและการจัดทำนโยบายนั้นมีลักษณะเป็นแนวนอน (Horizontal) มากขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของตัวแสดงนอกภาครัฐ ทั้งภาคเอกชนและภาคประชาสังคม จึงนับได้ว่าแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะมีบทบาทและอิทธิพลต่อทิศทางการบริหารงานภาครัฐและการการจัดทำนโยบายสาธารณะในอนาคต

ในส่วนของแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance) นั้น เป็นแนวคิดที่มีที่มาจากแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะ (Governance) ซึ่งตั้งอยู่บนฐานของการบริหารกิจการสาธารณะโดยเฉพาะ ลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้แนวคิดการบริหารจัดการสาธารณะแนวใหม่มีความโดดเด่นและแตกต่างจากแนวคิดอื่นๆคือ การเสนอมุมมองการวิเคราะห์และทำความเข้าใจสภาพความเป็นจริงของการจัดบริการสาธารณะภายใต้สถานการณ์ที่รัฐต้องเผชิญกับความแตกต่างหลากหลายของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของภาครัฐ ความสลับซับซ้อนของสังคมพหุลักษณะ และความหลากหลายของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ กรอบแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ มีรากฐานมาจากทฤษฎีการศึกษาสถาบันและเครือข่าย ซึ่งมีการพิจารณารัฐในลักษณะที่มีความแตกต่างหลากหลายภายในตัวเอง ดังนั้น กรอบแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ จึงอธิบายว่ากระบวนการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐจะดำเนินไปในทิศทางใด หรืออยู่ภายใต้ข้อจำกัดอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพลหรือแรงกดดันจากปัจจัยเชิงสถาบัน และเงื่อนไขแวดล้อมภายนอกขององค์กรเป็นสำคัญ ดังนั้นเมื่อการจัดทำบริการสาธารณะมีตัวแสดงที่หลากหลายระดับและหลากหลายภาคส่วนเข้ามามีบทบาทร่วมกัน ประเด็นการศึกษาที่แนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ให้ความสนใจ คือ การจัดความสัมพันธ์ภายในส่วนต่างๆ (Intergovernmental Relations) มิติความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงทางสังคม (Socio-Political Governance) และมิติเครือข่าย (Network Governance) (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2556)

1) แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Intergovernmental Relations) ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เป็นการกำหนดโครงสร้างกิจกรรมหรือ

ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานของรัฐทุกรูปแบบและทุกระดับในระบบสหพันธรัฐ โดยประเด็นสำคัญของแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ คือ ประการที่หนึ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เป็นการจัดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลาง รัฐบาลมลรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น ประการที่สอง แนวคิดนี้เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์และพฤติกรรมของมนุษย์ โดยปฏิสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลในหน่วยงานภาครัฐเป็นหัวใจสำคัญของแนวคิดนี้ ประการที่สาม ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐคือความต่อเนื่องสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับความไม่เป็นทางการพอๆ กับความเป็นทางการ ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติเช่นเดียวกับการให้ความสำคัญทางทฤษฎี และสนใจทั้งเรื่องการแข่งขันและความร่วมมือ แนวคิดนี้ยังตระหนักถึงความสัมพันธ์ของหลายหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญกับการปฏิบัติของหน่วยงานรัฐอันดับแรก รวมถึงความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการด้วย ประการที่สี่ การแสดงบทบาทของทุกหน่วยงาน ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา รัฐบาล สภานิติบัญญัติของรัฐ สมาชิกสภาพคองเกรส เป็นต้น และประการที่ห้า การที่ปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ซับซ้อนมากขึ้น กระบวนการทางนโยบายจึงควรให้ความสำคัญกับประเด็นอื่นด้วย เช่น การมีส่วนร่วมของพลเมือง และควรให้ความสำคัญกับระบบการเมือง เศรษฐกิจ และการบริหารมากกว่าทางกฎหมาย

2) มิติความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงทางสังคม (Socio-Political Governance) การวิเคราะห์ในมิตินี้มุ่งเน้นการพิจารณาปรากฏการณ์การปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาคสังคมและภาครัฐเป็นสำคัญ โดยให้ความสนใจวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างระบบการทำงานในส่วนย่อยต่างๆ และตัวแสดงต่างๆ ในสังคม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวกันซึ่งกันและกันระหว่างมิติความแตกต่างหลากหลายของตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง ความสลับซับซ้อนของการปฏิสัมพันธ์ภายในสังคม ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของสภาพปัญหาและความต้องการในสังคมนั้น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาคสังคมและภาครัฐจะช่วยให้เห็นการแสดงบทบาทของภาครัฐในลักษณะแตกต่างกันระหว่างการปกครอง (Government) กับการบริหารจัดการกิจการสาธารณะ (Governance) และนำไปสู่การเห็นทิศทางการปรับตัวของรัฐภายใต้ความสัมพันธ์กับสังคม กล่าวคือ การแสดงบทบาทหน้าที่ของภาครัฐโดยผ่านการปกครองแบบดั้งเดิมได้เปลี่ยนแปลงไป จากที่เคยมีรูปแบบความสัมพันธ์ทางเดียว ในลักษณะที่ตัวแสดงภาครัฐซึ่งทำหน้าที่ทางการปกครอง เป็นผู้ใช้อำนาจฝ่ายเดียว ควบคุมสั่งการตัวแสดงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยการปกครองที่อยู่ในระดับต่ำกว่าและตัวแสดงในภาคส่วนอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ มาสู่การแสดงบทบาทในการบริหารจัดการกิจสาธารณะที่ตั้งอยู่บนปฏิสัมพันธ์สองทางแทน

ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดจากการตระหนักถึงข้อจำกัดของกลไกการปกครองและการบริหารแบบดั้งเดิม ที่ตั้งอยู่บนการควบคุมและสั่งการโดยอำนาจรัฐฝ่ายเดียว ซึ่งส่งผลให้ภาครัฐเริ่มเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องประสานการทำงานร่วมกันกับตัวแสดงในภาคส่วนอื่นๆ ในสังคมให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยรัฐบาลเริ่มมีการปรับเปลี่ยนบทบาทการดำเนินกิจการต่างๆ ที่เคยผูกขาดภายใต้อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเปิดพื้นที่หรือช่องทางให้ตัวแสดงภาคส่วนอื่นเข้ามาปฏิสัมพันธ์กับตัวแสดงภาครัฐในการบริหารกิจการสาธารณะ ในอำนาจหน้าที่ของรัฐอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้รัฐสามารถปรับตัวให้ตอบสนองต่อปัญหาต่างๆ ในสังคม ซึ่งต้องอาศัยกลไกและเครื่องมือการจัดการที่มีรูปแบบวิธีการหลากหลายและซับซ้อนยิ่งขึ้นกว่าเดิม

เมื่อภาครัฐมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพการบริหารกิจการสาธารณะที่เปลี่ยนแปลงไป บทบาทของตัวแสดงในภาคส่วนอื่นของสังคมก็มีการปรับตัวเข้าสู่กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับภาครัฐเช่นกัน กล่าวคือ กรณีตัวแสดงภาคประชาสังคม การเปลี่ยนแปลงปรากฏให้เห็นได้จากการขยายบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน ทั้งในแง่การขยายขอบเขตการดำเนินภารกิจให้กว้างขึ้นกว่าเดิม และการขยายบทบาทไปสู่การดำเนินกิจกรรมใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดกิจการสาธารณะ ส่วนชุมชนท้องถิ่นก็เริ่มเข้ามามีบทบาทในการริเริ่มและผลักดันประเด็นการพัฒนาและการจัดการปัญหาสาธารณะในพื้นที่ตนเองอย่างเข้มแข็งมากขึ้น ในส่วนขององค์กรภาคธุรกิจก็เริ่มตระหนักถึงบทบาทของตนในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น (Social Responsibilities) สภาพที่ตัวแสดงกลุ่มต่างๆ เข้ามาแสดงบทบาทร่วมกัน

3) มิติเครือข่าย (Network Governance) การบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ในมิตินี้ สนใจการทำงานของเครือข่าย การประสานการทำงานร่วมกันขององค์กรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงบทบาทในกระบวนการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งประกอบด้วยตัวแสดงที่มีความแตกต่างหลากหลายที่เข้ามามีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ ตัวแสดงภาคธุรกิจ และตัวแสดงภาคประชาสังคม ชุมชน ซึ่งปฏิสัมพันธ์ต่อกันนี้เป็นพื้นฐานของการสร้างกลไกการเจรจาต่อรองอันจะนำไปสู่การสร้างกรอบการประสานการแสดงบทบาทร่วมกันระหว่างตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาบทบาทของรัฐในการบริหารเครือข่ายตั้งอยู่บนหลักการที่มองว่าการบริหารกิจการสาธารณะคือการจัดการเพื่อเอื้ออำนวยให้ตัวแสดงจากแต่ละภาคส่วนที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการแสดงบทบาทที่แตกต่างหลากหลาย นับแต่ตัวแสดงภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมถึงองค์กรระหว่างประเทศ เกิดการประสานงานกันอย่างสอดคล้องและร่วมมือกันในการผลักดันเป้าหมายสาธารณะให้บรรลุผล รูปแบบการประสานงานระหว่างตัวแสดงต่างๆ ในสังคมเพื่อร่วมกันดำเนินกิจการสาธารณะต่างๆ นั้นปรากฏใน

หลายรูปแบบ เช่น การสร้างเครือข่าย (Network) ภาคีหุ้นส่วน (Partnership) และการเปิดเวทีอภิปรายสาธารณะ (Deliberative Forums) รูปแบบเหล่านี้เริ่มเกิดขึ้นภายหลังกระแสความเสื่อมถอยของรูปแบบการบริหารงานแบบรวมศูนย์ของภาครัฐโดยผ่านกลไกการสั่งการควบคุมตามลำดับขั้นในระบบราชการ และหันมาความสนใจในรูปแบบการบริหารงานภาครัฐบนฐานการมีส่วนร่วมของตัวแสดงที่หลากหลาย ภายใต้ความสัมพันธ์ที่ทุกฝ่ายอยู่ในสถานะที่เท่าเทียมกัน อย่างไรก็ดี เครือข่ายก็เป็นการจัดโครงสร้างสถาบันอย่างไม่เป็นทางการ เพราะเป็นการเข้ามาร่วมมือกันอย่างสมัครใจของภาคีสมาชิก ไม่ได้เป็นการจัดตั้งองค์กรตามที่กฎหมายหรือระเบียบราชการกำหนด สำหรับเครือข่ายการบริหารกิจการสาธารณะ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ (R.A.W Rhodes, 2000)

1) เครือข่ายต้องเกิดขึ้นจากการพึ่งพาอาศัยและเชื่อมโยงการทำงานซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรต่างๆ ในเครือข่าย ซึ่งเป็นการประสานความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัยและทำงานร่วมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมอย่างชัดเจน

2) การทำงานของเครือข่ายต้องดำเนินไปโดยกระบวนการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างองค์กรภาคีสมาชิกทุกฝ่าย การปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการที่ผลักดันโดยความจำเป็นในการแลกเปลี่ยนแบ่งปันทรัพยากรและขีดความสามารถระหว่างกัน รวมถึงมีความต้องการเข้ามาเจรจาต่อรองกันเพื่อแสวงหาแนวทางการทำงานร่วมกันอันจะนำไปสู่การบรรลุประโยชน์ที่เป็นเป้าหมายร่วมกันของทุกฝ่าย

3) กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างภาคีสมาชิกในเครือข่าย ต้องอยู่ภายใต้กรอบกติกาข้อกำหนด และกฎเกณฑ์ ซึ่งภาคีสมาชิกทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดขึ้นบนพื้นฐานของความเชื่อถือและไว้วางใจกัน และเป็นผลจากการเจรจาหารือเพื่อหาข้อตกลงร่วมที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องตรงกัน

4) เครือข่ายต้องมีความเป็นอิสระในการทำงานของตนเองในระดับหนึ่ง นั่นคือกระบวนการบริหารจัดการเครือข่ายที่ประกอบด้วยตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ต้องไม่อยู่ภายใต้การกำกับควบคุมสั่งการของภาครัฐ แต่มีระบบบริหารจัดการของตนเอง มีการจัดระบบการควบคุมดูแลสมาชิกในเครือข่ายตนเอง มีการวางนโยบายการทำงาน ตลอดจนสร้างปัจจัยแวดล้อมในการบริหารจัดการที่เหมาะสมด้วยตนเอง

การบริหารกิจการสาธารณะในรูปของเครือข่าย มีจุดแข็งอยู่ที่การดึงบทบาทของตัวแสดงที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนให้เข้ามาสัมพันธ์กันในแนวราบ ไม่เฉพาะแต่ตัวแสดงภาครัฐและภาคธุรกิจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงตัวแสดงในภาคสังคมด้วย โดยมีเป้าหมายเพื่อการแลกเปลี่ยน

ทรัพยากร แบ่งปันความเชี่ยวชาญ และร่วมกันแสวงหาจุดร่วมในการตัดสินใจที่จะทำให้ทุกฝ่ายสามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ในการจัดการประเด็นสาธารณะหนึ่งๆ

ดังนั้นต่อข้อคำถามที่ว่าการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่สามารถปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐและภาคสังคม ได้อย่างไร จากการทบทวนพัฒนาการการบริหารงานภาครัฐข้างต้น สามารถอธิบายได้ว่าเป็นการปรับบทบาทของภาครัฐจากการทำหน้าที่ปกครอง (Government) ไปทำหน้าที่ในการบริหารงานสาธารณะ (Governance) ที่มีการเชื่อมโยงกับตัวแสดงอื่นๆ ในสังคม ทั้งองค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชนและภาคประชาชนต่างๆ เป็นการปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นศูนย์กลางการปกครองและการจัดการด้านต่างๆ เหนือสังคม ไปสู่การมีบทบาทใหม่ในการประสานความสัมพันธ์กับตัวแสดงต่างๆ ในสังคม รวมถึงเป็นการเปลี่ยนโครงสร้างความสัมพันธ์กับสังคมแนวดิ่ง (Vertical) ไปสู่ความสัมพันธ์แนวราบ (Horizontal) มากขึ้นด้วย ผู้เขียนจึงสรุปการปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐและภาคสังคมในความหมายที่ว่า “รัฐเล็กลง สังคมใหญ่ขึ้น” ดังนี้

1) การบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวคิดที่มีการให้ความสำคัญต่อหลายภาคส่วน เป็นเป้าหมายของสังคมและเป็นการรวมเอาผลประโยชน์ของทุกตัวแสดงเข้าไว้ด้วยกัน อีกทั้งยังสนับสนุนให้มีการร่วมกันตัดสินใจของตัวแสดงที่หลากหลาย

2) การบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่เป็นการพยายามรวบรวมหลากหลายสาขาวิชาเข้าเป็นหนึ่งภายใต้กรอบคิดที่ครอบคลุมพื้นที่กิจกรรมของรัฐบาลและสังคม

3) การบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่มีลักษณะสำคัญคือการแตกสลายเชิงโครงสร้าง ขอบเขตและกิจกรรมที่รัฐบาลเคยทำมาแต่เดิม พื้นที่อำนาจรัฐที่เคยจำกัดอยู่ในรูปของรัฐบาลกลายเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมใหม่และตัวแสดงหน้าใหม่ๆเข้ามาร่วมเกี่ยวพันในกระบวนการจัดหาและแบ่งสรรทรัพยากรสังคมด้านต่างๆ เพิ่มขึ้นและรูปแบบความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนมากขึ้นภายใต้บริบทดังกล่าว ความเป็นรัฐรวมศูนย์จะค่อยๆ หายไป

4) เป็นการลดอำนาจศูนย์กลาง โครงสร้างอำนาจรัฐมีลักษณะกระจายทั้งภายในและภายนอก รัฐบาลในรูปแบบใหม่จึงมีอยู่ในรูปของพหุศูนย์กลาง มีความเกี่ยวโยงกับตัวแสดงนอกภาครัฐ (Non-State Actors) จำนวนมากขึ้น รัฐมีความเป็นราชการน้อยลง มีสายการบังคับบัญชาน้อยลง

5) การแสดงบทบาทหน้าที่ของภาครัฐที่เคยมีรูปแบบความสัมพันธ์ทางเดียว ในลักษณะที่ตัวแสดงภาครัฐซึ่งทำหน้าที่ทางการปกครอง เป็นผู้ใช้อำนาจฝ่ายเดียว ควบคุมสั่งการตัวแสดงต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ มาสู่การแสดงบทบาทในการบริหารกิจการสาธารณะที่ตั้งอยู่บนปฏิสัมพันธ์สองทาง

6) มีการสร้างเครือข่าย (Network) ภาคีหุ้นส่วน (Partnership) และการเปิดเวทีอภิปรายสาธารณะ (Deliberative Forums) ที่เป็นการพยายามสร้างพื้นที่ให้กับภาคสังคมในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการสาธารณะ

สภาพปัญหา/ข้อจำกัด และความท้าทายของการบริหารงานภาครัฐไทย

การปฏิรูปการเมืองและการบริหารงานภาครัฐไปสู่การบริหารที่ตอบสนองผลประโยชน์สาธารณะ เป็นสิ่งท้าทายทุกรัฐบาล โดยเฉพาะรัฐบาลในยุคที่สถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นบทบาทของตัวแสดงทางสังคมที่มีมากขึ้น ซึ่งพยายามเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการกับชีวิตทางสังคมหรือผลประโยชน์ของตนเองและผลประโยชน์สาธารณะ ดังนั้นภาครัฐจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทตัวเองในการบริหารกิจการสาธารณะ ซึ่งการปรับเปลี่ยนดังกล่าวนั้น บทบาทภาครัฐไม่ได้ลดลงหรือเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง หากแต่ภาครัฐยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการการจัดกิจการสาธารณะหรือผลประโยชน์สาธารณะต่างๆ ในลักษณะของการบริหารและการประสานความร่วมมือมากกว่าการสั่งการหรือควบคุมเหมือนในอดีต ดังนั้นในส่วนนี้ของบทความจึงเป็นการวิเคราะห์สภาพปัญหา/ข้อจำกัด และความท้าทายของการบริหารงานภาครัฐไทย ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance)

สภาพปัญหา/ ข้อจำกัด

1) โครงสร้างโอกาสทางการเมือง

ความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชนในบริบทสังคมไทยนั้น รัฐไทยมีลักษณะเป็นรัฐรวมศูนย์ (Centralization) โดยเริ่มต้นจากการปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีการรวมศูนย์อำนาจการคลังและการปกครองเข้าสู่ส่วนกลาง ตลอดจนการสร้างระบบราชการสมัยใหม่ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี พ.ศ.2475 แล้วก็ตาม แต่หลังจากนั้นยิ่งปรากฏการขยายบทบาทหน้าที่ของรัฐในการจัดการสังคมออกไปทุกด้าน ได้มีการนิยามภารกิจของรัฐเพิ่มขึ้นทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษาและวัฒนธรรม ตลอดจนการบริการสาธารณะต่างๆ นอกเหนือไปจากหน้าที่พื้นฐานในการรักษาความมั่นคงปลอดภัย แทนที่รัฐจะมีการกระจายอำนาจตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

การเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของโครงสร้างอำนาจแบบรวมศูนย์ในการจัดการของรัฐ ซึ่งผูกขาดในการทำหน้าที่เป็นผู้กระทำแต่เพียงผู้เดียวทำให้รัฐนำเอาเป้าหมายและความต้องการของรัฐไปผลิตซ้ำในส่วนต่างๆ ของสังคมได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด นับแต่อดีตโครงสร้างอำนาจแบบรวม

ศูนย์ในการบริหารงานภาครัฐของไทย ทำให้เกิดโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชนในแนวดิ่ง (Vertical Structure) ซึ่งรัฐผูกขาดการเป็นผู้กระทำ (Actor) แต่เพียงผู้เดียว ได้เป็นเงื่อนไขหรือข้อจำกัดสำคัญในการกีดกันการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆ แม้ว่าช่วงเวลาที่ผ่านมาจะมีการปรับเปลี่ยนการบริหารงานของภาครัฐ แต่ก็จะพบได้ว่าการรวมศูนย์อำนาจดังกล่าวได้ลงหลักปักฐานในสังคมไทย แม้ปัจจุบันจะมีการกระจายอำนาจหน้าที่บางอย่างไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรภาคประชาสังคมบางส่วนดำเนินงานแทนรัฐ แต่ในภาพรวมนั้นภาครัฐก็ยังคงมีอำนาจ มีบทบาท และยังคงควบคุมสั่งการการบริหารกิจการสาธารณะอยู่ดี

2) โครงสร้างโอกาสทางสังคม ปัจจัยทางสังคมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการมีส่วนร่วมของตัวแสดงทางสังคมต่างๆ อันได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อใหม่ๆ ของกลุ่มคนในสังคม ที่จะเข้ามาร่วมมือในลักษณะต่างๆ รวมถึงการเติบโตของสื่อสารมวลชน และองค์กรภาคประชาสังคม จะเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ปัจจัยต่างๆเหล่านี้มีการพัฒนามากขึ้นในระยะหลัง เช่น ค่านิยมเรื่องประชาธิปไตย ค่านิยมเรื่องการมีส่วนร่วม ค่านิยมเรื่องผลประโยชน์สาธารณะ ความเชื่อเรื่องการร่วมมือแบบเครือข่าย เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ขับเคลื่อนประเด็นเหล่านี้ไม่ได้เป็นหน่วยงานรัฐ หากแต่เป็นนักวิชาการ สื่อมวลชน องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรภาคประชาชนต่างๆ มันจึงสะท้อนให้เห็นว่าภาครัฐไม่ได้จริงใจหรือให้ความสำคัญกับการสร้างค่านิยมหรือความเชื่อทางสังคมที่จะนำไปสู่การทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคสังคม ดังนั้นในแง่นี้จึงเห็นได้ว่าโครงสร้างโอกาสทางสังคมยังไม่เปิดกว้างมากพอในการทำให้เกิดความเชื่อหรือค่านิยมร่วมในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างการต่อสู้ของชาวบ้านในพื้นที่ต่างๆ อย่างโดดเดี่ยว อันเนื่องมาจากกรณีการบุกรุกพื้นที่อุทยานเพื่อทำมาหากิน การบุกรุกพื้นที่สาธารณะ หรือการถูกไล่รื้อของคนในชุมชนแออัด ซึ่งชาวบ้านที่ประสบความเดือดร้อนมักต่อสู้ด้วยตนเองและขาดความสนในจากสังคม มันจึงสะท้อนให้เห็นว่าสังคมยังขาดความสำนึกร่วมหรือค่านิยมร่วมที่จะนำไปสู่การบริหารกิจการสาธารณะร่วมกันกับภาครัฐ ชาวบ้านที่เดือดร้อนจึงพยายามผลักดันปัญหาเชิงพื้นที่ให้เป็นปัญหาสาธารณะโดยการสื่อสารกับสังคมในช่องทางต่างๆ เพื่อให้สังคมรับรู้และนำไปสู่การแก้ปัญหาหรือหาทางออกร่วมกัน

3) ปัญหาในทางปฏิบัติ หากการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่เกิดขึ้นจริง โดยเฉพาะการเป็นเครือข่ายหรือภาคีความร่วมมือ ประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาคือ อาจเกิดการแย่งชิงการแสดงบทบาทนำของเครือข่ายหรือองค์กรทางสังคมต่างๆ หรืออีกกรณีคือการดำเนินงานของเครือข่ายอาจไม่ตอบโจทย์ของรัฐ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นการลดทอนคุณค่าหรือคุณภาพของการบริหารงานภาครัฐได้

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการบริหารกิจการสาธารณะที่เอารัฐ (รัฐบาล+ระบบราชการ) เป็นที่ตั้งแล้วให้ภาคสังคมตาม เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการบริหารกิจการสาธารณะหรือผลประโยชน์สาธารณะ รวมถึงยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะไม่สามารถเปิดพื้นที่ให้ประชาชนในส่วนต่างๆ ของประเทศ ที่มีความแตกต่างหลากหลายเชิงพื้นที่ สภาพปัญหา ทรัพยากร และความต้องการ เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ และยังส่งผลในระยะยาวที่อาจทำให้ประชาชนมีความเฉื่อยชาทางการเมืองและขาดการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ

ความท้าทายของการบริหารงานภาครัฐไทย

การบริหารกิจการสาธารณะแบบใหม่มีผลกระทบทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อบทบาทของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างอำนาจรวมศูนย์ของรัฐในการบริหารงาน ถูกเคลื่อนย้ายไปสู่ระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาสังคมมากขึ้น ในการตอบสนองต่อผลประโยชน์สาธารณะ การผูกขาดอำนาจเปลี่ยนเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจากภาคส่วนต่างๆ จึงทำให้เกิดคำถามที่น่าสนใจว่าภาครัฐควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไร อะไรคือความท้าทายในการบริหารงานภาครัฐของไทยในอนาคต

1) ระบบการจัดบริการสาธารณะต่างๆ ที่แยกส่วนกันอย่างกระจัดกระจายภายใต้อำนาจหน้าที่ของหลายหน่วยงาน จะเป็นข้อท้าทายสำคัญที่ทำให้หน่วยงานภาครัฐหันมาร่วมมือกันทำงาน เช่น ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

2) ความต้องการของประชาชนและสภาพปัญหาที่สลับซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับบทบาทการจัดการของหน่วยงานภาครัฐหลายระดับ จะส่งผลให้เกิดการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับภาคสังคม

3) การจัดบริการสาธารณะในรูปแบบใหม่ๆ **ภาค**รัฐจะต้องพึ่งพาภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในฐานะของเครือข่ายมากขึ้น ในการจัดบริการและส่งมอบบริการให้แก่สาธารณะ การจัดบริการสาธารณะจึงมีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งประเภทของบริการ โครงสร้างพื้นฐาน บริการสังคม บริการวิชาชีพ และอื่นๆ นอกจากนี้ ประเภทของบริการสาธารณะที่รัฐต้องร่วมกันดำเนินการกับภาคสังคมก็มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เช่น เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบสาธารณะสุข การเกษตร การศึกษา เป็นต้น ในขณะเดียวกันประชาชนผู้รับบริการที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบริการสาธารณะก็มีความคาดหวังและต้องการบริการที่ดี ดังนั้นภาครัฐจึงต้องสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการกับประชาชนทุกคน

4) การมีหน้าที่ในการประสานงานของภาครัฐ การสร้างความเป็นเครือข่ายและความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กร ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการบริหารงานสาธารณะนั้น ภาครัฐต้องมีบทบาทในการประสานงานมากขึ้น จากเดิมที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมสั่งการ ต้องปรับเปลี่ยนเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานต่างๆ ดังนั้นการพัฒนาทักษะและความสามารถในการประสานงานของเจ้าหน้าที่รัฐจึงเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญ ต้องการความสามารถการจัดการที่แตกต่างไปจากรูปแบบและหลักการจัดการแบบเดิมที่เป็นแบบสั่งการและอ้างอิงระเบียบกฎเกณฑ์ของราชการ แต่ต้องมีมุมมองและวิธีการทำงานที่ยืดหยุ่น มากกว่าการคล้อยตามกฎระเบียบที่เคร่งครัดและตายตัว

5) ความเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่ทั้งในเชิงคุณลักษณ์และเชิงปริมาณ โลกที่เคยมีโครงสร้างอำนาจการเมือง-เศรษฐกิจ ที่รวมศูนย์ไม่กี่แห่งได้แปรเปลี่ยนไปสู่การเคลื่อนย้ายและการแตกกระจายของอำนาจรวมศูนย์ โครงสร้างของโลกที่เคยสูงชันได้คลายตัวแบนลงกลายเป็นแนวระนาบ การเคยแบ่งเขาแบ่งเราอย่างเคร่งครัดตามความคิดของรัฐชาติได้พร่าเลือนลง จนก่อกำเนิดการรวมตัวของภูมิภาคนิยมตามส่วนต่างๆ ของโลก มีผลทำให้โลกนั้นมีลักษณะพหุศูนย์กลาง (Multi-Centric) ที่แตกต่างไปจากเดิม อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้โลกเปิดกว้างเชื่อมต่อเข้าหากันด้วยเครือข่าย (Network) ทั้งในระบบการทำงาน การจัดองค์กรและระบบความคิด ท่ามกลางการแปรเปลี่ยนนี้ โลกยิ่งทวีการแข่งขันมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรต่างๆ ลดน้อยลง ด้วยเหตุนี้ โลกแห่งอนาคตจึงเป็นโลกที่เน้นความร่วมมือ การแลกเปลี่ยน การเชื่อมโยงแบบเครือข่าย และทรัพยากรมนุษย์ที่มีพลังทางปัญญา มีความเป็นมืออาชีพ และมีความคิดสร้างสรรค์ สภาวะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าไม่เพียงแต่ปัจจัยภายในประเทศที่ภาครัฐต้องเตรียมการรองรับ แต่ความเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอกย่อมเป็นข้อท้าทายสำคัญที่ส่งผลต่อการบริหารงานสาธารณะในอนาคตด้วย ดังนั้นภาครัฐจึงต้องคิดหาวิธี เพื่อรองรับปัญหาต่างๆ เหล่านี้

บทสรุป

ปัญหาของประเทศและสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่เปลี่ยนแปลงขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ประกอบกับปัญหาความต้องการของประชาชนที่แตกต่างหลากหลาย จึงมีความจำเป็นที่ภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการบริหารงานเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและการดำเนินงานที่สร้างประโยชน์ให้กับภาคสาธารณะ บทความชิ้นนี้เป็นความพยายามในการนำเสนอแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Governance) ซึ่งได้อภิปรายแนวคิดและข้อเสนอของนักวิชาการต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็น

ความสำคัญของแนวคิดนี้ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับหลายภาคส่วนในสังคม เป็นการรวมเอาผลประโยชน์สาธารณะเข้าไว้ด้วยกัน สนับสนุนให้มีการร่วมกันตัดสินใจของตัวแสดงที่หลากหลาย พื้นที่ของอำนาจรัฐที่เคยจำกัดอยู่ในรูปของรัฐบาลกลายเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมใหม่และตัวแสดงหน้าใหม่ๆ เข้ามาร่วมเกี่ยวพันในกระบวนการจัดหาและแบ่งสรรทรัพยากร ความเป็นรัฐรวมศูนย์ค่อยๆ จางหายไป เป็นรัฐที่มีลักษณะกระจายอำนาจทั้งภายในและภายนอก มีความเกี่ยวโยงกับตัวแสดงนอกภาครัฐ (Non-State Actors) จำนวนมากขึ้น มีความเป็นระบบราชการน้อยลง และมีสายการบังคับบัญชาน้อยลง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่าย (Network) ภาคีหุ้นส่วน (Partnership) และการเปิดเวทีอภิปรายสาธารณะ (Deliberative Forums) ที่เป็นการสร้างพื้นที่ให้กับภาคสังคมในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการสาธารณะ

เมื่อนำแนวคิดนี้มาพิจารณาถึงสภาพปัญหา/ข้อจำกัด ในการประยุกต์ใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะของไทย พบว่าข้อจำกัดสำคัญที่พบคือ การบริหารกิจการสาธารณะของรัฐไทยในปัจจุบันที่เป็นระบบการเมืองแบบปิด ได้กลายเป็นปัญหาและข้อจำกัดสำคัญตามกรอบแนวคิดการบริหารกิจการสาธารณะแนวใหม่ เพราะการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในสังคมย่อมเกิดขึ้นได้ยากในสังคมที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ในแง่ของโครงสร้างโอกาสทางสังคมยังไม่เปิดกว้างมากพอในการทำให้เกิดความเชื่อหรือค่านิยมร่วมเรื่องประชาธิปไตย ค่านิยมเรื่องการมีส่วนร่วม ค่านิยมเรื่องผลประโยชน์สาธารณะ และความเชื่อเรื่องการร่วมมือแบบเครือข่าย และท้ายที่สุด ระบบราชการที่ฝังรากลึกในการบริหารงานภาครัฐของไทย เป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการบริหารกิจการสาธารณะร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคสังคม ทำให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการคิดหรือร่วมดำเนินงานกับภาครัฐได้ โครงสร้างอำนาจที่ถูกรวมไว้ที่ส่วนกลางจึงไม่สามารถดำเนินงานที่สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการของประชาชน

ในประเด็นความท้าทายของการบริหารงานภาครัฐไทยในอนาคต พบว่าเป็นเรื่องของความร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนต่างๆในสังคม การจัดบริการสาธารณะในรูปแบบใหม่ๆ ที่ภาครัฐจะต้องพึ่งพาภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เช่น โครงสร้างพื้นฐาน บริการสังคม บริการวิชาชีพ และอื่นๆ และการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการกับประชาชนทุกคน นอกจากนี้ เป็นเรื่องของการกระจายอำนาจและการผลักดันให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูงขึ้น รวมถึงการมอบอำนาจหรือให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมจัดบริการสาธารณะบางประเภท การมีหน้าที่ในการประสานงานของภาครัฐ การสร้างความเป็นเครือข่ายและความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม การมีเครือข่ายความร่วมมือนั้น ต้องการความสามารถ

การจัดการที่แตกต่างไปจากรูปแบบและหลักการจัดการแบบเดิมที่เป็นแบบสั่งการ มีความยืดหยุ่นมากกว่าการคล้อยตามกฎระเบียบที่เคร่งครัด และยังรวมถึงปัจจัยภายนอกและกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีผลต่อการบริหารกิจการสาธารณะของไทยด้วย

ภายใต้ข้อสรุปดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าไม่เพียงแต่ภาครัฐที่ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทตัวเอง แต่ตัวแสดงทางสังคมต้องให้ความสำคัญกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภาครัฐด้วย กล่าวคือ ภาคประชาชนและชุมชน ต้องไม่เป็นเพียงผู้รับบริการ หากแต่ต้องกล้าคิด กล้าแสดงความเห็นต่าง รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในลักษณะต่างๆ ด้วย ในขณะที่ภาคธุรกิจเอกชนก็ไม่ควรก้มหน้าก้มตาแสวงหากำไร โดยไม่สนใจผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการกระทำของตัวเอง แต่ควรหันกลับมาใส่ใจสังคมที่ตัวเองได้กอบโกยผลประโยชน์ ในส่วนของภาคประชาสังคมต่างๆ ก็ต้องหันมาสร้างการรับรู้ของสังคมให้มีการสร้างคุณค่าร่วมหรือสำนึกร่วม เมื่อภาคส่วนต่างๆ ตื่นตัวและเห็นความสำคัญของความเป็นสาธารณะเช่นนี้ ก็จะนำไปสู่เป้าหมายของสังคมนั่นคือการบริหารกิจการสาธารณะ (Public Governance) เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง (References)

วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ. (2556) **.** *การศึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง/รูปแบบและวิธีการในการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ.* ใน โครงการศึกษาและพัฒนาระบบและวิธีการทำงานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาสังคมในการจัดทำบริการสาธารณะ, รายงานวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน กพร.). กรุงเทพ: สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Ferderickson, George H. and Smith, Kevin B. (2003)**.** *The Public Administration Theory Primer*. Colorado: Westview Press, Chapter9: Theory of Governance, pp207-227.

Kooiman, Jan. (2003). *Governing as Governance.* London: SAGE.

Noordhoek, P., & Saner, R.. (2005). *Beyond New Public Management: Answering the Claims of Both Politics and Society*. Public Organization Review: A Global Journal 5: 35–53. doi: 10.1007/s1115-004-6133-5 · Source: RePEc

Osborne, S. P. (2010). *Introduction: The (New) Public Governance: A Suitable Case for Treatment?*. In The New Public Governance?: Emerging Perspectives on

the Theory and Practice of Public Governance. Stephen P. Osborne (ed.). London: Routledge.

Pierre. J (ed.). (2000). *Debating Governance*. London, Oxford University Press.

Rhodes, R. A. W. (1997). *Understanding governance: Policy networks, governance and accountability*. Buckingham: Open University Press.

Rogers, P. and Hall, A.W. (2003). *Effective Water Governance. Technical Committee Background Papers No.7*, Global Water Partnership (GWP). Retrieved November 29, 2022, from https://www.gwp.org/globalassets/global/toolbox/publications/background-papers/07-effective-water-governance-2003-english.pdf

Shafritz, Jay M. & Hyde, Albert C. (2007) . *Classics of Public Administration*. Wadsworth: Cengage Learning, pp.16-27

ChatGPT แชทบอทอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21
ChatGPT, The intelligent chatbot of the 21st century

สิริพร อินทสนธิ์[1] รุ่งเรือง ทองศรี[2]
Siriporn Inthason, Rungruang Thongsir

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ แชทจีพีที (ChatGPT) ซึ่งเป็นระบบปัญญาประดิษฐ์หรือแชทบอทที่สามารถโต้ตอบสื่อสารผ่านข้อความกับคนได้อย่างเป็นธรรมชาติ มีความฉลาดเช่นเดียวกับมนุษย์ และมีลักษณะพิเศษคือมีความสามารถในการเรียนรู้ ปรับตัว แก้ปัญหา ตัดสินใจ และเข้าใจภาษามนุษย์ โดยแชทจีพีทีมีการจัดเก็บข้อมูลในทุกศาสตร์สาขาทั้งด้านการทหาร การแพทย์ การศึกษา ธุรกิจ โลจิสติกส์ ความบันเทิงลงในฐานข้อมูลที่มีขนาดใหญ่เรียกว่า Big Data ซึ่งช่วยสร้างการตอบสนองต่อคำถามและคำสั่งที่หลากหลายได้เหมือนมนุษย์ และมีการตอบสนองแบบเรียลไทม์ มีการประมวลผลด้วยภาษาที่มีความสละสลวย มีความสามารถในการเขียนโปรแกรม เขียนบทความ เขียนงานวิชาการ เขียนแผนธุรกิจ แปลภาษา เขียนเรียงความสรุปเนื้อหา ด้วยคุณสมบัติที่โดดเด่นของแชทจีพีทีทำให้หลายองค์กรหน่วยงานทั่วโลกนำมาใช้พัฒนาระบบการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

คำสำคัญ (Keywords): แชทจีพีที; ระบบปัญญาประดิษฐ์; แชทบอท

Abstract

This article is a study on CHATGPT. A language model built by OpenAI. The ChatGPT is an artificial intelligence system or chatbot, exceptional capabilities in natural language processing, which can interact naturally through text messages with people. They are intelligent as humans as and characterized by ability for learning, adaptation, solving problem, decision making and understanding human language. ChatGPT stores data in all fields of military sciences, medicine, education, business,

Received: 2023-07-12 **Revised**: 2023-07-27 **Accepted**: 2023-07-29

[1]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Faculty of Management Science,Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: srp0812651@hotmail.com

[2]คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Faculty of Management Science, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. e-mail: rungruang_t@hotmail.com

logistics, and entertainment into a large database called Big Data, which enables human-like response. Moreover, it is ability to response in a variety of questions and commands and real-time, such as write program computer, articles, academic works, business plans, translate and write essays. Summarize, with the outstanding features of ChatGPT, many organizations around the world have adopted it to develop work systems to increase work efficiency.

Keywords: ChatGPT; Artificial Intelligence; Chatbot

บทนำ (Introduction)

ทักษะแหงอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 (21ST Century Skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทย ที่ต้องมีการดำรงชีวิตท่ามกลางโลกแห่งเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้เราต้องศึกษาถึงเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นเพื่อที่สามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาดและเทาทัน และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในปัจจุบันนี้กระแสเทคโนโลยีที่กำลังมาแรงในแวดวงการศึกษาไทยและคงไม่มีใครไม่เคยได้ยินชื่อของแชทจีพีที (ChatGPT) ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือ AI เกิดขึ้นในปี 1956 โดยคณาจารย์จากประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ในการประชุมที่วิทยาลัยดาร์ทเมาท์ (Dartmouth College) รัฐนิวแฮมเชียร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดย John McCarthy (Rong, Yan and Zhehao, 2020) ซึ่งปัญญาประดิษฐ์เป็นสิ่งที่แทรกเข้ามาอยู่ในชีวิตประจำวันของเรามากขึ้น โดยแฝงไว้ในเทคโนโลยีที่เราใช้กันอยู่ในทุกวัน ซึ่งมีคำกล่าวที่ว่าเอไอ (AI) จะเข้ามาปฏิวัติวงการการทำงานทั้งโลกให้เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง เทคโนโลยีเอไอแชทบอท (AI Chatbot) กำลังขยายความสามารถ รวมถึงยกระดับระบบปฏิบัติการให้มีบทบาทและเข้าถึงกลุ่มคนทุกวงการได้มากยิ่งขึ้น จะเห็นได้จากกระแสความตื่นตัวของผู้คนหลังจากการใช้งานแชทจีพีที ที่ได้เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปได้ทดลองใช้ฟรีมาระยะหนึ่งแล้ว โดยเปิดให้บุคคลทั่วไปได้ทดลองใช้ฟีเจอร์แบบไม่เสียค่าบริการ (Free Plan) และทดสอบประสิทธิภาพของปัญญาประดิษฐ์ตัวใหม่ หรือเอไอแชทบอท ว่ามีความแตกต่าง และก้าวข้ามขีดจำกัดได้มากน้อยเพียงใด

แชทจีพีที (ChatGPT) แชทบอทอัจฉริยะ เปิดตัวเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2565 ที่ผ่านมา (Robert W. McGee, 2023) เป็นระบบปัญญาประดิษฐ์ หรือเป็นโมเดลภาษาขนาดใหญ่ (Brown el al., 2020) มีการถูกฝึกฝนให้จำรูปแบบข้อความจำนวนมากบนอินเทอร์เน็ต ไม่ว่ามนุษย์จะสงสัยเรื่องใดแชทจีพีทีก็สามารถตอบคำถามได้หมด โดยจะมีการใช้ระบบเอไอทำการรวบรวมข้อมูลจากทั่วโลกมาทำการประมวลผลเป็นคำตอบให้กับสิ่งที่เราสงสัยและได้ถามไป แชทจีพีทีสามารถใช้งานได้ทั้งการเรียนการสอน แต่งเพลง เขียนข่าว แต่งกลอน อีกทั้งตอบโต้สนทนากับมนุษย์ได้อย่างเป็น

ธรรมชาติ ทำให้มีบางคนบอกว่ามนุษย์อาจถูกแย่งงาน ซึ่งแชทบอทนั้นจริง ๆ แล้วมีมานานแล้วเช่น การซื้อสินค้าจากเว็บ แล้วให้เราสามารถติดต่อสอบถามได้ และคนที่เราคุยด้วยส่วนใหญ่แล้วคือ บอท (Bot) หรือจะเป็นคอลเซ็นเตอร์ (Call center) ที่เราโทรไปเวลาเจอปัญหา จะมีเอไอมารับสาย และตอบคำถามให้กับเราแทนคน แต่ถ้าปัญหายากมากก็จะให้เรากดเลขบางตัวเพื่อตอบปัญหากับคนแทนบอท ซึ่งหลักการทำงานกับแชทบอท คือจะมีการจับคำหรือข้อความที่เราคุยกับบอทแล้วหาคำตอบที่สอดคล้องกับคำหรือข้อความนั้น ๆ และแชทบอทมักจะมีการออกแบบมาแบบเฉพาะทาง อะไรที่นอกเหนือจากที่ได้ใส่ข้อมูลหรือจดจำไว้ แชทบอทก็จะตอบไม่ได้ แต่แชทจีพีทีจะมีการใช้ข้อมูลในปริมาณมหาศาล ทำให้สามารถตอบคำถามที่สงสัยได้ หลังจากที่แชทจีพีทีถูกปล่อยออกมา ได้มีการพูดถึงกันอย่างแพร่หลาย และติดเทรนทวิตเตอร์ และบอกว่าการเปิดตัวแชทจีพีทีเทียบเท่ากับเปิดตัวโทรศัพท์ไอโฟน และด้วยความเป็นอัจฉริยะของแชทจีพีที นั้นนอกจากจะมีผู้ใช้งานที่มากกว่าหนึ่งล้านคนในเวลาเพียง 5 วันหลังมีการเปิดตัวใช้งาน แชทจีพีทียังเป็นที่จับตามองของเหล่านักการตลาด นักลงทุนเป็นอย่างมาก รวมทั้งกูเกิล (Google) ที่ต้องประกาศ Code Red เร่งพัฒนาโมเดลปัญญาประดิษฐ์ใหม่ ๆ เพื่อสร้างการแข่งขันในตลาด รวมทั้งในภาคของการศึกษาก็ตื่นตัวกับความอัจฉริยะของแชทจีพีทีนี้ เพราะแชทบอทอัจฉริยะนี้สามารถเขียนบทความอย่างมืออาชีพในเวลาเพียงไม่กี่วินาที ทำให้การวัดทักษะด้านภาษาอาจตรวจสอบได้ยากมากขึ้น ทำให้โรงเรียนในนิวยอร์กหลายแห่งได้ปิดกั้นการเข้าถึงแชทจีพีที โดยปัจจุบันแชทจีพีทีมี 2 รูปแบบให้เลือก คือแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย และแบบเสียค่าใช้จ่ายรายเดือน สิ่งที่แตกต่างกันระหว่าง 2 รูปแบบนี้ คือแบบไม่เสียค่าใช้จ่ายยังมีข้อจำกัด ถ้าในช่วงเวลาที่เรียกว่า ปริมาณผู้ใช้งานหนาแน่น ก็อาจตอบช้า และข้อมูลที่ประมวลผลมานั้นจะอัปเดทจนถึงแค่ปี 2021 ส่วนแบบเสียค่าใช้จ่ายเงินรายเดือนนั้น แชทจีพีทีจะทำงานเต็มประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบคำถามรวดเร็วกว่า แม้อยู่ในช่วงเวลาที่มีปริมาณผู้ใช้หนาแน่น แต่สามารถเข้าถึงฟีเจอร์ใหม่ ๆ ได้ก่อนใคร ปัจจุบันเวอร์ชันฟรีที่ใช้งานกันอยู่คือ GPT-3.5 LLM ส่วนเวอร์ชัน GPT 4 จะมีค่าใช้จ่ายรายเดือน

กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการดำรงชีวิตในสังคม มนุษย์ต้องมีการตื่นตัวและเตรียมพร้อม การเข้ามาของแชทจีพีทีกำลังมีบทบาทอย่างมากในอุตสาหกรรมที่นำเอไอเข้ามาใช้งานแทนมนุษย์ ซึ่งในอนาคตข้างหน้าอาจเข้ามาทำงานแทนแรงงานของมนุษย์ซึ่งเราควรศึกษาการทำงาน และเรียนรู้ที่จะปรับตัวด้วยการรู้ให้เท่าทันกับระบบปัญญาประดิษฐ์ที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

ความเป็นมาของแชทจีพีที (ChatGPT)

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยีที่สำคัญ และได้รับความสนใจอย่างมาก เนื่องจากก่อให้เกิดประโยชน์กับงานหลายด้าน เช่น ช่วยเพิ่มความสามารถในการทำงานขององค์กร มีการใช้งานร่วมกันกับฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และเทคโนโลยีคลาวด์ (Cloud Computing) ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลไปมาระหว่างเครื่องจักรในระบบเครือข่าย โดยเมื่อเครื่องจักรหนึ่งสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ จะสามารถถ่ายทอดไปยังเครื่องจักรอื่น ๆ ทำให้เกิดการพัฒนาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) หรือเอไอ (AI) เป็นการการจำลองสติปัญญาของมนุษย์ทำการประมวลผลด้วยเครื่องจักรหรือระบบคอมพิวเตอร์ (Gillath O., 2021) เป็นระบบที่มีความฉลาดเช่นเดียวกับมนุษย์ มีความโดดเด่น มีความสามารถในการเรียนรู้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ และเข้าใจภาษามนุษย์ (Muhammad Shidiq, 2003) ปัญญาประดิษฐ์เป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทำให้โลกแห่งการศึกษาและการเรียนรู้เป็นเรื่องง่าย การคิด การเรียนรู้ และการใช้เหตุผล และมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นที่สามารถแก้ไขได้ ในฐานะสาขาหนึ่งของวิทยาการคอมพิวเตอร์ การเรียนรู้ของเครื่อง หุ่นยนต์อัจฉริยะ ความเข้าใจภาษาธรรมชาติ เครือข่ายประสาท การจดจำภาษา การจดจำภาพและระบบผู้เชี่ยวชาญ ดังเช่นตัวอย่างของระบบปัญญาประดิษฐ์ที่พบในงานธุรกิจ การอ่านเอกสารทางกฎหมายและสัญญา แล้วทำการดึงข้อมูลออกมาโดยใช้การประมวลผลภาษาธรรมชาติ การอ่านข้อมูลเอกสารประเภทต่างๆ เช่น บัตรประชาชน ใบเสร็จรับเงินและใบแจ้งหนี้ ใบเคลมประกัน สมุดบัญชีธนาคารและดึงข้อมูลออกมาได้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีความแม่นยำสูง ด้วยเทคโนโลยี OCR ที่มี AI เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง การออกบัตร ATM ใหม่ เพื่อทดแทนบัตรที่หายไปซึ่งต้องมีการเข้าถึงข้อมูลหลายระบบ เพื่อแก้ไขข้อมูล และจัดการเรื่องการสื่อสารกับลูกค้า การคาดการณ์สินค้าที่ลูกค้าแต่ละคนจะซื้อได้ การแสดงโฆษณาตามความสนใจของลูกค้าแต่ละบุคคลคนโดยแบบอัตโนมัติ Call center อัจฉริยะ ที่สามารถให้บริการได้ 24 ชั่วโมง สามารถให้บริการได้ทั้งคำถามทั่วไป และคำถามเฉพาะเจาะจงในหลากหลายภาษา และระบบแนะนำการรักษารายบุคคลที่ช่วยแนะนำการรักษาโดยเฉพาะบุคคลนั้น ๆ โดยดูจากข้อมูลประวัติการรักษา และประวัติของคนไข้เป็นต้น ซึ่งสรุปได้ว่าปัญญาประดิษฐ์คือการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์หรือเครื่องจักร ให้มีความสามารถในการทำความเข้าใจ เรียนรู้องค์ความรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ การเรียนรู้ การให้เหตุผล และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เช่นเดียวกับที่มนุษย์สามารถจะทำได้

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) สามารถจำแนกได้เป็น 3 ระดับตามความสามารถ หรือความฉลาด (ยุวเรศมคฐ์ สิทธิชาญบัญชา, 2564) ดังนี้

1. ปัญญาประดิษฐ์เชิงแคบ (Narrow AI) อาจเรียกว่าปัญญาประดิษฐ์แบบอ่อน (Weak AI) จะมีความเก่ง เฉพาะด้านใดด้านหนึ่งที่อาจเท่ากับหรือเหนือกว่ามนุษย์ ในด้านนั้นๆ แต่ในภาพรวมไม่ฉลาดเท่าสมองมนุษย์ เช่น Alpha Go ปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างโดย Google DeepMIND ซึ่งสามารถชนะแชมป์โลกเกมส์หมากล้อมได้ใน ปี พ.ศ. 2560 ได้(4) โปรแกรมแปลภาษาทีสามารถแปล ได้หลายภาษา และ AI ทีช่วยในการผ่าตัด (AI-assisted robotic surgery)

2. ปัญญาประดิษฐ์ทั่วไป (General AI) มีความรู้สึกนึกคิดและเคลื่อนไหวแบบเดียวกับมนุษย์ มีความ สามารถระดับเดียวกับมนุษย์ สามารถทำทุกอย่างที่มนุษย์ทำได้และได้ประสิทธิภาพที่ใกล้เคียงกับมนุษย์

3.ปัญญาประดิษฐ์ขั้นสุดยอดหรือปัญญาประดิษฐ์ที่ฉลาดเหนือมนุษย์ (Super AI) มีความฉลาดและมีปัญญามากกว่าสมองมนุษย์ มีความสามารถเหนือมนุษย์ในหลาย ๆ ด้าน เปรียบได้กับยอดมนุษย์ในภาพยนตร์ต่าง ๆ

และในระบบการศึกษา ปัญญาประดิษฐ์หรือเอไอ ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายเพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เช่น เป็นที่ปรึกษาเสมือน เป็นผู้ช่วยให้เนื้อหา นวัตกรรม การประเมินอัตโนมัติ และการเรียนรู้ส่วนบุคคล ซึ่งผู้ใช้งานมักจะอยู่ในยุคอุตสาหกรรม 4.0 หรือเจเนอเรชัน Y เจเนอเรชัน Z และเจเนอเรชัน Alfa (Muhammad Shidiq, 2003) ซึ่งแชทจีพีทีเป็นแชทบอทที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่สามารถโต้ตอบและช่วยให้การทำงานง่ายขึ้น รูปแบบการใช้งานจะอยู่ในรูปแบบของข้อความหรือเสียง

แชทจีพีที (ChatGPT)

แชทจีพีที (ChatGPT) เป็นรูปแบบหนึ่งของปัญญาประดิษฐ์ โดย ChatGPT มาจากคำว่า Chat Generative Pre-trained Transformer เป็นระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ที่สามารถสื่อสารสื่อสารตอบโต้กับคนได้ แชทจีพีทีเป็นโมเดลฐานข้อมูลทางภาษาขนาดใหญ่ (large language model หรือ LLM) มีชื่อเรียกว่า GPT-3 (Chenfei, W. el al., 2023) โดยโมเดลนี้จะเรียนรู้จากฐานข้อมูลภาษาจำนวนมากในการตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง ซึ่งหากมีข้อมูลจำนวนมากเท่าไร เอไอประเภทนี้ก็จะสามารถตอบคำถามได้มากขึ้น ละเอียดขึ้น หรือแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งที่ใช้งานกันอยู่ในปัจจุบันคือ ChatGPT - 3.5 ซึ่งเป็นโมเดลประมวลผลด้านภาษาที่สามารถสร้างข้อความเหมือนมนุษย์ได้ตามต้องการ โดยมีชุดเซตข้อมูลขนาดใหญ่ที่เรียกว่า Big Data มีการเพิ่มการเรียนรู้แบบเชิงลึก (Deep Learning) มีการประมวลผลด้านภาษาที่สละสลวย รวดเร็ว ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และพูดคุยโต้ตอบได้อย่างเป็นธรรมชาติ ตัวระบบถูกพัฒนาโดยบริษัทวิจัยด้านปัญญาประดิษฐ์ ในซานฟรานซิสโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ชื่อ Open AI Inc. ซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไร และเป็นบริษัทเดียวกับ Dall E.2 โดยมี Elon Musk เจ้าของ Tesla SpaceX และทวิตเตอร์ ร่วมกับ Sam Alman อดีตประธานกรรมการของ Y Combinator และนักลงทุนอื่นในซิลิคอนแวลลีย์ เป็นผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทขึ้นมา (Partha, 2023) และมีบริษัทไมโครซอฟต์เป็นผู้ลงทุนหลักด้วยเงินลงทุนมากกว่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดย Elon Musk เคยให้การสนับสนุนตั้งแต่ปี 2015 ก่อนจะลาออกในปี 2018 แชทจีพีทีมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ในแบบที่จะเป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติ มีฟังก์ชันหลัก ๆ คือ การเขียนข้อความ หรือตอบคำตอบถามที่ผู้ใช้งานได้ป้อนคำถามเข้าไปในระบบ โดยตัวระบบนั้นถูกเรียนรู้ให้ตอบออกมาด้วยภาษาธรรมชาติ การใช้งานแชทจีพีทีนั้น สามารถใช้ได้ทั้งการช่วยเขียนโค้ดแบบพื้นฐาน หรือบอก

คำตอบสูตรคณิตศาสตร์ได้ แชทจีพีทีจะช่วยให้มนุษย์มีความสะดวกสบายขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมศักยภาพให้กับมนุษย์

ระบบบอทจะถูกฝึกฝนด้วยการป้อนข้อมูลในรูปแบบของข้อความจำนวนมหาศาลเพื่อให้ระบบได้เรียนรู้และจดจำรูปแบบการเขียน ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลมาจากหนังสือ บทความ ข่าว วิกิพีเดียและบันทึกสนทนาออนไลน์เท่านั้น Open AI ระบุว่า แชทจีพีทีถูกสอนมาด้วยวิธีเสริมแรงการเรียนรู้ด้วยวิธีการติชม (Reinforcement Learning from Human Feedback) หรือ RLHF ที่มนุษย์มีส่วนช่วยป้อนข้อมูลหรือสอนเอไอ (AI) ให้รู้จักกับการสนทนา แชทจีพีทีรู้จักการยอมรับความผิด ยอมรับว่าไม่รู้ โต้แย้งในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และปฏิเสธคำขอที่ไม่ถูกต้อง และปัจจุบัน แชทจีพีทีถูกพัฒนาเป็น ChatGPT - 4 ที่มีความสามารถรองรับอินพุตแบบรูปภาพได้ ทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากรูปภาพและสามารถเอาท์พุตเป็นรูปภาพได้ นอกจากนี้ยังสามารถทำข้อสอบระดับสูงได้ แชทจีพีทีสามารถทำงานได้ดีในการอนุมาน แต่ขาดความสามารถในการถอดความ โดยเฉพาะงานที่เป็นเชิงลบ ความสามารถของแชทจีพีทีนั้นมีความสามารถในการแจ้งเตือนขั้นสูง และมีประสิทธิภาพสูง

วิวัฒนาการของแชทจีพีที (Partha, 2023) มีดังนี้

1. GPT-1 เป็นเวอร์ชันแรกของภาษา GPT ซึ่งเปิดตัวในปี 2018 มีสถาปัตยกรรมเป็นโครงข่ายประสาทเทียมมีการออกแบบมาสำหรับงานประมวลผลภาษาธรรมชาติ เช่นการสร้างแบบจำลองภาษา มีคลังข้อมูลขนาดใหญ่ แบบจำลองได้รับการฝึกฝนให้ทำนายคำถัดไป ซึ่งเวอร์ชันนี้สามารถแปลภาษา วิเคราะห์ความรู้สึก จำแนกข้อความส่งผลให้เกิดการประมวลผลภาษาที่หลากหลาย

2. GPT-2 เกิดจากการปรับปรุง GPT-1 พัฒนาขึ้นในปี 2019 มีพารามิเตอร์จำนวน 1.5 พันล้านพารามิเตอร์ทำให้เป็นหนึ่งในโมเดลภาษาที่ใหญ่ที่สุดในเวลานั้น โดย GPT-2 ได้รับการฝึกอบรมจากคลังข้อมูลด้วยข้อความจำนวนมหาศาลโดยใช้ภาษาสร้างแบบจำลองเหมือนกับ GPT-1 ซึ่งสามารถสรุปงาน จำแนกข้อความ ความรู้สึก บทวิเคราะห์และการตอบคำถาม มีประสิทธิภาพในการสร้างข้อความภาษาธรรมชาติที่มีคุณภาพสูง คุณสมบัติเด่นของ GPT-2 คือความสามารถในการสร้างข้อความที่เป็นจริง และข้อความมีการเชื่อมโยงกันซึ่งแยกแยะได้ยากจากข้อความที่เขียนโดยมนุษย์ ซึ่งนำไปสู่ความกังวลเกี่ยวกับการใช้โมเดลในทางที่ผิด เช่นการสร้างข่าวปลอมหรือโฆษณาชวนเชื่อ เป็นผลให้ OpenAI ในตอนแรกไม่ปล่อยตัวเต็มของโมเดล แต่ปล่อยโมเดลอีกรุ่นที่มีประสิทธิภาพน้อยกว่า

3. GPT-3 พัฒนาขึ้นในปี 2020 เป็นหนึ่งในโมเดลภาษาที่ใหญ่ที่สุดและทรงพลังที่สุด ด้วยมีพารามิเตอร์ 175 พันล้านพารามิเตอร์ เวอร์ชันนี้ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับคลังข้อมูลข้อความจำนวนมหาศาล ข้อความภาษามีคุณภาพสูง มีความสอดคล้องและความสมจริงในระดับสูง มี

ความสามารถในการประมวลผลภาษาธรรมชาติที่หลากหลาย สามารถจัดหมวดหมู่ข้อความ วิเคราะห์ข้อมูล และตอบคำถามโดยไม่ต้องใช้ข้อมูลการฝึกอบรมช่วยให้สามารถปรับข้อมูลให้เข้ากับงานได้มากยิ่งขึ้น และมีคุณสมบัติที่มีการเรียนรู้แบบหลายงาน ช่วยให้สามารถดำเนินงานหลายงานได้พร้อมกัน มีความยืดหยุ่นสูง ปรับเปลี่ยนได้ และมีการสร้างแอปพลิเคชัน แชทบอท การแปลภาษา การสร้างเนื้อหา สร้างโค้ด เกิดการจุดประกายงานวิจัยใหม่ให้เกิดขึ้น

4. InstructGPT เป็นรูปแบบภาษาใหม่ที่พัฒนาด้วย OpenAI ในปี 2022 สร้างจากความสำเร็จของโมเดลภาษาขนาดใหญ่ GPT-3 ช่วยเสริมการเรียนรู้ด้วยคำติชมของมนุษย์เพื่อปรับปรุงความน่าเชื่อถือ ช่วยให้ได้ผลลัพธ์ในการค้นหาข้อมูลที่แคบลง ได้ข้อมูลที่ตรงกับที่ต้องการมากขึ้น

5. ProtGPT2 พัฒนาขึ้นในปี 2022 เป็นรูปแบบภาษา protein language ใช้สำหรับด้านการออกแบบและวิศวกรรม สร้างขึ้นบนสถาปัตยกรรม GPT2 Transformer มี 36 เลเยอร์ด้วย เป็นโมเดลที่ทรงพลังด้วย 738 ล้านพารามิเตอร์ มีการดำเนินการบนฐานข้อมูล Uni Ref50

6. BioGPT พัฒนาขึ้นในปี 2022 ได้รับการออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับทางชีวการแพทย์ Bio GPT ซึ่งเป็นโมเดล Transformer เหมาะสำหรับการประมวลผลข้อมูลข้อความทางชีวการแพทย์

7. ChatGPT พัฒนาขึ้นในปี 2022 เป็นคลังข้อมูลขนาดใหญ่ มีการเรียนรู้รูปแบบและความสัมพันธ์ระหว่างคำและวลีในภาษาธรรมชาติ ซึ่งทำให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองที่สอดคล้องและได้ข้อมูลที่มีความเป็นจริงในการสนทนา

8. GPT-4 พัฒนาขึ้นในปี 2023 โมเดลใหม่นี้เป็นภาษาต่อเนื่องหลายรูปแบบ มีการเรียนรู้เชิงลึก เป็นโมเดลที่สามารถรับทั้งอินพุตรูปภาพและข้อความ และแสดงผลลัพธ์เป็นข้อความได้ โมเดล GPT มีประสิทธิภาพที่ล้ำสมัยในวงกว้าง ช่วยประมวลผลภาษาธรรมชาติ รวมถึงการสร้างข้อความการตอบคำถาม การแปลภาษา และการวิเคราะห์ความรู้สึก ยังถูกนำไปใช้งานในโลกแห่งความเป็นจริงอย่างหลากหลาย เช่น แชทบอท การบริการลูกค้า และการสร้างเนื้อหา เป็นต้น

ปัจจุบันนี้ปัญญาประดิษฐ์ นอกจากจะได้รับการยอมรับอย่างมากและมีบทบาทสำคัญต่อแวดวงเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว ยังแผ่กระจายส่งผลกระทบต่อวงการอื่น ๆ อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นวงการศิลปะ การศึกษา ดนตรี การท่องเที่ยว การเมือง รวมไปถึงสื่อมวลชน หลังจากได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพการใช้งานอย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น ในระบบการศึกษา แชทจีพีทีกำลังส่งผลกระทบต่อการจัดเรียนการสอน เนื่องจากอาจารย์หลาย ๆ คน พบว่าระบบปัญญาประดิษฐ์นี้สามารถช่วยในการสอบ ทำการบ้าน และการเขียนรายงานต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งแชทจีพีทีสามารถทำออกมาได้ในระดับที่ดี จนทำให้บรรดาอาจารย์ตกใจว่า แชทจีพีทีนี้เริ่มไม่เหมาะสมกับ

การศึกษาแล้ว จนทำให้สถานศึกษาหลาย ๆ แห่ง เริ่มกลับมาใช้การสอบด้วยวิธี เช่น การสอบปากเปล่า หรือเขียนตอบลงแผ่นกระดาษ เพื่อป้องกันการใช้แชทจีพีทีของนักเรียนนักศึกษา

การทำงานของแชทจีพีที

กระบวนการทำงานของแชทจีพีที่จะเริ่มต้นจาก ผู้ใช้งานจะป้อนคำถามหรือข้อความเข้าไปในระบบ จากนั้นระบบเอไอจะนำคำถามของเหล่านั้นมาสร้างคำตอบ โดยเริ่มจากพูดคำที่ 1 แล้วจึงนำคำที่ 1 มาเป็นบริบทเพื่อสร้างคำที่ 2 และนำคำที่สร้างไปแล้วมาเป็นบริบทสำหรับสร้างคำถัดไปแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนจบประโยคคำตอบที่สละสลวยและคล้ายคลึงกับภาษาเขียนของมนุษย์ การทำงานของแชทจีพีทีจึงเสมือนเป็นการอ่านหนังสือหลายแสนเล่มและท่องจำคำตอบเอาไว้ เมื่อได้รับคำถาม ระบบแชทจีพีทีก็จะเทียบเคียงคำถามกับหนังสือที่มันจำได้ และสร้างคำตอบออกมา (ปรัชญา บุญขวัญ, 2022) ทำให้แชทจีพีทีมีความสามารถในการตอบคำถามทั่วไป แต่งประโยค เขียนนิยาย เขียนเรียงความ เขียนโปรแกรมภาษาต่าง ๆ แปลภาษา คำนวณเชิงคณิตศาสตร์ สรุปใจความสำคัญจากบทความ วิเคราะห์บทความ แปลงข้อมูลเป็นตาราง ตอบคำถามในรูปแบบสนทนา คิดไอเดียคอนเทนต์ เขียนแผนธุรกิจ หากผู้ใช้ต้องการเข้าใช้งานและ ทดสอบประสิทธิภาพ แชทจีพีที สามารถคลิกเข้าไปที่ https://chat.openai.com/chat ซึ่งมีลักษณะโปรแกรมดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แพลต์ฟอร์มการทำงานแชทจีพีที
ที่มา : https://openai.com/blog/chatgpt

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า หน้าจอผู้ใช้งาน (user Interface) หรือ UI ของแชทจีพีทีจะไม่มีความซับซ้อน มีเพียงกล่องรับข้อความเพื่อให้เขียนข้อคำถามหรือบทสนทนา และที่กล่องรับ

ข้อความจะมี Prompt ในการสั่งงาน โดยที่หากเขียน Prompt หรือระบุสิ่งที่เราต้องการชัดเจนมากเท่าใด จะได้ผลลัพธ์สิ่งที่เราต้องการมากเท่านั้น ส่วนทางด้านซ้ายมือสามารถเพิ่ม หรือจัดการกับบทสนทนาที่เคยถามค้างเอาไว้ได้ หรือดำเนินบทสนทนาต่อจากที่เคยถามทิ้งไว้

ภาพที่ 2 ผลลัพธ์การหาพื้นที่สามเหลี่ยมด้วยภาษา PHP
ที่มา : https://openai.com/blog/chatgpt

จากภาพที่ 2 เป็นการให้แชทจีพีทีคำนวณหาพื้นที่สามเหลี่ยมด้วยภาษา PHP โดยผู้สืบค้นข้อมูลจะทำการค้นหาคำที่ต้องการในกล่องรับข้อมูล จากนั้นแชทจีพีทีจะทำการแสดงผลลัพธ์การค้นหาข้อมูลดังภาพ

จากภาพข้างต้น สรุปได้ว่าแชทจีพีทีมีขั้นตอนในการทำงานดังนี้

1. ผู้ใช้งานเป็นผู้ป้อนคำสั่ง หรือคำถามลงไปในกล่องรับข้อความของแชทจีพีที

2. แชทจีพีทีจะทำการแปลงข้อมูลให้เป็นลักษณะเฉพาะ ข้อความที่ถูกป้อนเข้าไป จะถูกโปรแกรมตัดแบ่งออกเป็นคำ ๆ เรียกว่าการทำ Tokenization เพื่อนำ Token ที่ได้ไปวิเคราะห์ความหมายต่อ

3. เมื่อข้อความที่ถูกแปลงเป็น Token แล้ว จะถูกนำไปกระจายลงในโครงข่ายประสาทเทียม (Neural Network)

4. จะถูกถอดรหัสความเป็นไปได้ของผลลัพธ์ทั้งหมด จากนั้นจะสร้างผลลัพธ์ที่ตรงกับความน่าจะเป็นที่สุดออกมา

5. แชทจีพีทีทำการสร้างผลลัพธ์ออกมา และผู้ใช้จะได้รับคำตอบเป็นข้อความ

ประโยชน์ของแชทจีพีทีในการสืบค้นข้อมูล (Nigar M. & Mohammed Y., 2023) มีดังนี้

1. ความสามารถในการประมวลผลภาษาธรรมชาติ (Natural Language Processing) หรือ NLP: แชทจีพีทีมีความสามารถด้านการประมวลผลภาษาธรรมชาติขั้นสูง รวมถึงความสามารถในการทำความเข้าใจและสร้างข้อความที่เหมือนมนุษย์ สิ่งนี้มีประโยชน์ในการวิเคราะห์โค้ด เนื่องจากช่วยให้โมเดลเข้าใจเจตนาที่อยู่เบื้องหลังโค้ด และระบุจุดบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นตามภาษาที่ใช้

2. การเป็นตัวแทนความรู้: ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับข้อมูลข้อความจำนวนมาก รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาซอฟต์แวร์และภาษาโปรแกรม สิ่งนี้ทำให้มีการแสดงความรู้และแนวคิดมากมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาซอฟต์แวร์ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในการค้นหาและแก้ไขจุดบกพร่องในโค้ดได้

3. มีความสามารถในการจดจำรูปแบบในข้อมูลข้อความ: ซึ่งแชทจีพีทีจะมีประโยชน์ในการระบุจุดบกพร่องในโค้ด ตัวอย่างเช่น สามารถระบุรูปแบบในโค้ดที่มักเกี่ยวข้องกับข้อบกพร่องบางประเภท

4. การแก้ไขข้อผิดพลาด: ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับข้อมูลข้อความจำนวนมาก และสามารถใช้การฝึกอบรมนี้เพื่อแนะนำการแก้ไขโค้ด รวมถึงการแก้ไขจุดบกพร่อง สิ่งนี้สามารถช่วยทำให้กระบวนการดีบักเป็นไปโดยอัตโนมัติ และลดเวลาและความพยายามที่จำเป็นในการค้นหาและแก้ไขจุดบกพร่อง

5. ลักษณะทั่วไปของแชทจีพีที: มีความสามารถในการสรุปจากข้อมูลการฝึกอบรมไปสู่ตัวอย่างใหม่ที่มองไม่เห็น สิ่งนี้มีประโยชน์ในการดีบั๊กโค้ด เนื่องจากช่วยให้โมเดลสามารถระบุบั๊กในโค้ดใหม่ตามความรู้เดิม

ในอนาคตแชทจีพีทีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุด การแสดงผลข้อมูลคงไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ในรูปของข้อความอีกต่อไป ซึ่งอาจจะมีการแสดงผลข้อมูลในรูปแบบของภาพหรือเสียง หรือวิดีโอ การพัฒนาอาจส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้ใช้ ดังนั้นจึงควรที่จะเรียนรู้ และส่งเสริมศีลธรรมจรรยาบรรณในการใช้งานเทคโนโลยีให้กับผู้ใช้ควบคู่กันไปด้วยเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม

บทสรุป

แชทจีพีทีเป็นเทคโนโลยีที่น่าสนใจที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 นี้ เป็นเครื่องมือที่มนุษย์พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้การทำงานมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสามารถที่จะเป็นตัวช่วยในการขับเคลื่อนการทำงานให้สำเร็จ ซึ่งปัจจุบันแชทจีพีทีได้เปิดตัวไปจนถึงเวอร์ชัน ChatGPT4 แล้ว โมเดลตัวใหม่นี้ได้รับการพัฒนาให้มีข้อมูลที่เที่ยงตรงมากขึ้น รองรับการเข้าข้อมูลที่เป็นรูปภาพได้ ทั้งยังสามารถเข้าใจสถานการณ์หรือตอบคำถามที่ซับซ้อนได้ดียิ่งขึ้น แต่แชทจีพีทียังมีข้อจำกัดอีกหลายเรื่อง ยังมีความไม่สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะยังพบความผิดพลาดของข้อมูล

และยังต้องมีการพัฒนาอยู่เรื่อย ๆ ซึ่งตัวข้อมูลทั้งหมดนั้นถูกอัพเดทถึงแค่ปี 2021 ด้วยความที่ระบบของแชทจีพีทีนั้นกำลังเรียนรู้และอยู่ในช่วงต้น ทำให้ได้ข้อมูลที่ยังมีข้อผิดพลาด ข้อมูลที่ได้ยังไม่สมบูรณ์ จนทำให้ผู้ใช้จำนวนมากก็ยังต้องไปตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแพลตฟอร์มอื่นต่อเนื่องจากแชทจีพีทีเกิดจากการจัดเก็บข้อมูลที่มีจำนวนมาก และระบบดังกล่าวไม่มีการกรองข้อมูลที่ถูกต้อง หรือข้อมูลบางส่วนอาจได้มาจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ ทำให้ยังเชื่อถือในแชทจีพีทีไม่ได้ทั้งหมด จากความสามารถของแชทจีพีทีที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย แต่ก็มีเสียงสะท้อนกลับมาในภายหลังว่าอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมาได้เนื่องจากเทคโนโลยีเอไอยังอาจมีอคติทางสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเชื้อชาติ สีผิว เพศ วัฒนธรรม และความเป็นกลางทางทางการเมือง เนื่องจากปัญญาประดิษฐ์ชุดนี้สร้างโดยมนุษย์ที่มีทัศนคติที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นโปรแกรมที่ถูกเขียนไว้จึงอาจเอียงเอนได้ ทั้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ซึ่งเรื่องนี้อาจสร้างผลกระทบขึ้นมาได้ และการที่แชทจีพีทีสามารถเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลาย รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดกฎหมาย อาจส่งผลให้คนที่จ้องจะกระทำผิดใช้แชทจีพีทีในทางที่ผิดได้ อีกทั้งในวงการศึกษาหากปล่อยให้ปัญญาประดิษฐ์ทำงานแทนนักเรียน อาจเกิดการไม่พัฒนาในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาการทางความคิดได้ ดังนั้นเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไม่ได้เป็นเรื่องไกลตัวอีกต่อไป ในอนาคตเราทุกคนต้องอยู่ร่วมกับปัญญาประดิษฐ์ที่จะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน หากนำมาใช้กับการเรียนหรือการทำงานในอนาคตจะช่วยสร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่าย ลดการใช้ทรัพยากร และเพิ่มขีดความสามารถให้กับการทำงานได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเราจึงควรที่จะเรียนรู้อยู่ร่วมกันและใช้งานเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

เอกสารอ้างอิง (References)

ปรัชญา บุญขวัญ. (2022). *นักวิจัย มอง ChatGPT น่ากลัวจริงไหม ? ชี้ถ้าปรับตัวก็ไม่อันตรายอย่างที่คิด***.** สืบค้น 15 มิถุนายน 2566, จาก https://www. springnews.co.th /digital-tech/technology/833412? fbclid=IwAR1 jHBkY-ed9nTS-qhhImUzcuLUCEUqdz7wUxqOyQdq2DQ__ ygsrVjU40vw

ยุวเรศมคฐ์ สิทธิชาญบัญชา. (2564). ปัญญาประดิษฐ์ Artificial intelligence (AI) กับการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และเวชศาสตร์ฉุกเฉิน. *วารสารการแพทย์ฉุกเฉินแห่งประเทศไทย*. 1(1), 91-104.

Brown, T. B., Mann, B., Ryder, N., Subbiah, M., Kaplan, J., Dhariwal, P., ... & Amodei, D. (2020). *Language models are few-shot learners*.Retrieved June 15, 2023, From https://arxiv.org/abs/2005.14165

Chenfei Wu Shengming Yin Weizhen Qi Xiaodong Wang Zecheng Tang Nan Duan. (2023). *Visual ChatGPT: Talking, Drawing and Editing with Visual Foundation Models*. Microsoft Research Asia. Retrieved June 15, 2023, From [2303.04671] Visual ChatGPT: Talking, Drawing and Editing with Visual Foundation Models (arxiv.org)

Gillath O., Ai T., Michael S., Keshmiri S., Davison B., Ryan S. (2021). *Attachment and trust in artificial intelligence*. Retrieved June 15, 2023, From http://www.Attachment and trust in artificial intelligence - ScienceDirect

McGee, Robert W. (2023). *ANNIE CHAN: Three Short Stories Written with Chat GPT*. Retrieved June 15, 2023, From ANNIE-CHAN-Three-Short-Stories-Written-with-Chat-GPT.pdf (researchgate.net).

Muhammad Shidiq. (2023). *The use of artificial intelligence-based ChatGPT and its challenges for the world of education; from the viewpoint of the development of creative writing skills*. Proceeding of International Conference on Education, Society and Humanity. p. 360-364.

Nigar M. Shafiq Surameery & Mohammed Y. Shakor. (2023). *Use ChatGPT to Solve Programming Bugs*. International Journal of Information technology and Computer Engineering. p. 17-22.

Rong Liu, Yan Rong and Zhehao Peng. (2020). *Are view of medical artificial intelligence*. Retrieved June 15, 2023, From http://www.keaipublishing. com/en/ journals/global-health-journal/

Partha Pratim Ray. (2023). *ChatGPT: A comprehensive review on background, applications, key challenges, bias, ethics, limitations and future scope. Internet of Things and Cyber-Physical Systems*. Retrieved June 15, 2023, journal homepage: www.keaipublishing.com/en/journals/ internet-of-things-and-cyber-physical-systems

แนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของมหาวิทยาลัยในจังหวัดปทุธานี

Communicative English Teaching Guideline at Universities in Pathutani Province

ตนุยา เพชรสง[1] ชลธิชา กาญจนพันธ์ประภา[2]
Tanuya Petsong, Chonticha Karnchanapanprapha

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยครั้งนี้นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ1.ศึกษาปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน 2.ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน 3.เสนอแนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยเชิงคุณภาพ งานวิจัยเชิงคุณภาพมีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน ใช้แบบสอบถาม และ แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเสนอแนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน และการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน โดยทำการเก็บจากนักศึกษา ในมหาวิทยาลัย ในเขต จังหวัด ปทุมธานี จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่มีมากเกินไปในชั้นเรียน ความวิตกกังวลในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกับเพื่อนในชั้นเรียน การต้องการเวลาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หัวข้อในการสนทนามีผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชั้นเรียนส่งผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชั้นเรียน 2. ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยจำแนกตามตัวแปรที่ได้ศึกษา พบว่าความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน ด้านอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาในการเรียน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมในห้องเรียน และด้าน การประเมินการเรียนการสอน ตามลำดับ 3. แนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พบว่า มีการเสนอ 5 แนวทางในด้านแนวทางการเรียน

Received: 2023-07-02 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Faculty of Liberal Arts North Bangkok University. Corresponding Author e-mail: tanuya.pe@northbkk.ac.th

Received: 2023-07-02 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[2] คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ Faculty of Liberal Arts North Bangkok University.

การสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ ออกแบบขนาดของห้องเรียนภาษาให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร การให้เวลาในการเตรียมความพร้อม การเลือกหัวข้อที่มีความเหมาะสมตรงกับความสนใจของผู้เรียน การสร้างกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสิ่งเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างแรงจูงใจ และ ผู้สอนการพูดควรเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้ภาษา

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางการเรียนการสอน; มหาวิทยาลัยในจังหวัดปทุธานี

Abstract

This research is a mixed study. The objectives of this research were 1) to study the problems of using English for classroom communication. 2) to study the satisfaction of learning English for classroom communication. 3) to Propose teaching and learning guidelines to promote the use of English for classroom communication. In this research, data was collected by interviewing to study the problems of using English for classroom communication. Questionnaire was used to study satisfaction with learning English for classroom communication by collecting from students in universities in Pathum Thani Province, totaling 400 people and using interviews and open-ended questionnaires to propose teaching and learning guidelines to promote the use of English for communication in the classroom. The results of the study were as follows: 1. Regarding to the problems in using English for classroom communication was found that; the number of students in the classroom, Anxiety in using language to communicate with classmates, time preparation need before using English for communication conversation, topics affect the use of language in class communication, effects the use of language in class communication. 2. The level of opinions of the students towards their satisfaction with learning English for classroom communication was at a high level. Considering side by side classified according to the variables studied, it was found that satisfaction with learning English for communication in the classroom. In terms of teaching, the average was high, followed by learning content, teaching materials Classroom activities and teaching and learning assessment, respectively. Choosing topics that are appropriate to the interests of the learners 4. Creating activities outside the classroom to promote and 5. Supporting learning from the environment to create motivation and speaking teachers should be A good role model in the use of language. 3. According to the guidelines, it was found that there are 5 guidelines proposed in terms of teaching and learning to promote the use of English for communication, namely: 1.

Classroom size design. Language appropriate for activities for communication. 2. Giving time to prepare. 3. Choosing topics that are appropriate to the interests of the learners 4. Creating activities outside the classroom to promote and 5. Supporting learning from the environment to create motivation and speaking teachers should be a good role model in the use of language.

Keywords: Teaching Guideline; Universities in Pathutani Province

บทนำ (Introduction)

ภาษาอังกฤษเป็นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทุนทางภาษาถือเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถเป็นประดูเปิดทางสู่การพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ระหว่างประเทศ ในยุคปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม และวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม และมุมมองของสังคมโลกนำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนาบทเรียนให้มีความเข้าใจตนเอง และผู้อื่น นอกจากนี้แล้ว สังคมไทยยังหันมาให้ความสนใจในการเรียน (พัชรี โภคาสัมฤทธิ์, 2555)

การพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาเป็นสิ่งสำคัญที่ ระบบการศึกษาทุกระดับควรตระหนักและการเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนนทำให้ภาษาอังกฤษมีบทบาทและใกล้ตัวเรามากขึ้นและเกี่ยวข้องในทุกแขนงอาชีพ ปัจจุบันการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยอยู่ในบริบทของการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความรู้ความสามารถทางภาษาเป็นสิ่งสำคัญที่ระบบการศึกษาทุกระดับควรตระหนักและการเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนทำให้ภาษาอังกฤษมีบทบาทและใกล้ตัวเรามากขึ้นและเกี่ยวข้องในทุกแขนงอาชีพ (อารีรักษ์ และ คณะ, 2564)

ปัจจุบันการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้เรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประทศไทยอยู่ในบริบทของการรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (Teaching English Language) นักศึกษามีโอกาสในการสื่อสารภาษาอังกฤษน้อย ใช้ภาษาอังกฤษเฉพาะในห้องเรียนชั่วโมงฝึกการสนทนา หรือแทบจะไม่มีโอกาสพบปะสื่อสารกับชาวต่างชาติ อีกทั้งสิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการฝึกฝนการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน ปัจจัยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้เรียนในทุกระดับไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างไรก็ตามการเรียนการสอนแบบแนวการสื่อสาร(Communicative Language Teaching CIT) ก็เป็นอีกหนึ่งแนวทางในปัจจุบันที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีสิ่งแวดล้อมใช้ภาษาที่หนึ่งไม่ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสังคม(Non English

Speaking Country)อย่างซ่นประเทศไทย นูนัน (Nunan, 1991: 31) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันเน้นการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) โดยมุ่งเน้นพัฒนาทักษะทั้ง 4 ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนซึ่งทักษะการฟังและการพูดเป็นทักษะที่ถูกให้ความสำคัญมากที่สุด(Nunan, 1991)

เนื่องจากต้องใช้มากที่สุดอีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยกระทรวงศึกษาธิการมีการส่งเสริมนโยบายการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในรูปแบบใหม่ โดยให้ปรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้โดยเน้นการเตรียมและดำเนินการจัดกิจกรรม ผู้แนะนำหรือแนะแนว (guide) การจัดการเรียนการ สอนตามแนวการสื่อสารนั้นการเรียนรู้เกิดจากการปรึกษาหารือในกลุ่มผู้เรียน (Brown,2001) นอกจากนี้การการสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียนและสร้างทัศนะคติที่ดีต่อการเรียนอังกฤษสามารถส่งผลต่อการพัฒนาภาษาอังกฤษได้

นรมัยภรณ์ สุขเกษมม (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน คือ ผู้เรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการฟังพูดภาษาอังกฤษจากการศึกษาวิธีสอนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยพบว่าวิธีการสอนที่น่าสนใจซึ่งสามารถฝึกผู้เรียนให้มีความสามารถด้วนการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี คือ วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching) เพราะวิธีเก่า ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ได้อย่างคล่องแคว นอกจากนี้การสอนภาษาควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ รมัยกรณ์ สุขเกษม (2553) ได้กล่าวว่าการสอนภาษาอังกฤษที่ควบคู่ไปกับ กิจกรรมทางภาษาเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในวิชาที่เรียนก็มีความสำคัญด้วยเช่นกัน โดยเอพาะการเสริมแรงบวก สามารถนำไปใช้ได้ในสถานการณ์ทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเสริมแรงบวกในลักษณะที่เป็นภาษาพูดหรือภาษาท่าทาง ได้แก่คำชมเชย การยิ้ม การให้ความสนใจ การยอมรับ ซึ่งวิธีการเสริมแรงบวก ควรให้ทันทีที่นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ดังนั้นงานวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน และ เสนอแนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. ศึกษาปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน
2. ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน
3. เสนอแนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ใช้การศึกษาแบบผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) รวมจำนวน 35 ราย (McMillan and Schumacher, 1997) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ แท้จริงจากตัวแทนความคิดเห็นของของนักศึกษาจากทุกมหาลัย เพื่อเป็นตัวแทน ได้แก่ ได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี มหาวิทยาลัยอีสเทอร์นเอเชีย มหาวิทยาลัยราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และ ราชภัฏวลัยอลงกรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. การศึกษาเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ตำรา เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. แบบสอบถามปลายเปิด
3. แบบสัมภาษณ์ เชิงลึก (structure-in depth interview) เกี่ยวกับปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนและแนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งสิ้น 7 มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี มหาวิทยาลัยอีสเทอร์นเอเชีย มหาวิทยาลัยราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และ ราชภัฏวลัยอลงกรณ์

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้สูตรของคอแครน (Cochran 1977 อ้างอิงในธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) เนื่องจากไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน แต่ทราบว่ามีจำนวน มาก และต้องการประมาณค่าสัดส่วนของกลุ่มประชากร โดยใช้ระดับความเชื่อมัน 95% ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน และเพิ่มจำนวนไป 4 เปอร์เซ็นต์ เพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของข้อมูลจึงได้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่คลาดเคลื่อน จำนวน 400 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาในการศึกษาวิจัยดังกล่าวอย่างสมบูรณ์ โดยมีวิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือสอบถาม ซึ่งจะแบ่งออกเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะประชากร ลักษณะ คำถามเป็นคำถามปลายปิดแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน ซึ่งประกอบด้วย

1. อาจารย์ผู้สอน
2. เนื้อหาในการเรียน
3. สื่อการเรียนการสอน
4. กิจกรรมในห้องเรียน
5.การประเมินการเรียนการสอน

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเรื่อง ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหลังจากที่เก็บข้อมูลตามจำนวนที่ได้ตั้งไว้แล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาลงรหัสและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ("$\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ทดสอบความตรงของเนื้อหา (A test of validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of item objective congruence: IOC) การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิแอลฟา (Alpha-coeffcient) ตามวิธีของคอนบาค (Cronbach)

ผลการวิจัยด้านปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน

1. จำนวนนักศึกษาที่มีมากเกินไปในชั้นเรียน

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า การที่มีนักศึกษาจำนวนมากในห้องเรียน ทำให้การจัดกิจกรรมที่ใช้ภาษาในการสื่อสารเป็นไปได้ยากลำบาก เนื่องจาก การจัดกิจกรรมดังกล่าวใช้เวลาค่อนข้างเยอะ ในขณะที่เวลาเรียนทีค่อนข้างจำกัด รวมทั้งบางห้องเรียน มีนักเรียนค่อนข้างเยอะ ทำให้เกิดความยากลำบาก ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในห้องเรียน

2. ความวิตกกังวลในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกับเพื่อนในชั้นเรียน

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่าสิ่งที่เป็นปัญหาต่อการพูดภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการในชั้นเรียนมากที่สุดการคิดคำศัพท์เพื่อที่จะสื่อความหมาย เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนมีพื้นฐานที่ต่างกัน ดังนั้นการให้หัวข้อที่กว้างเกินไปอาจจะเกิดปัญหาในการสื่อสาร รวมทั้งการนักศึกษาเกิดความกังวลในการใช้ภาษาที่ผิดไวยกรณ์ เช่น การใช้ tense ในการแต่งรูปประโยค เพื่อที่จะสื่อสาร กับเพื่อนและอาจารย์ ในชั้นเรียน ทำให้นักศึกษามีความรู้สึกไม่มั่นใจ อาย กังวล กระวนกระวายใจ เมื่อต้องพูดต่อหน้าเพื่อนๆ

3. การเตรียมความพร้อมก่อนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการพูดภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับเพื่อนในชั้นเรียน จะต้องมีการเตรียมความพร้อมมาก่อนล่วงหน้า จากการสัมภาษณ์พบว่า การที่นักศึกษามีเวลาในการเตรียมความพร้อม การฝึกซ้อมมาก่อนล่วงหน้า นักศึกษาจะเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษามากกว่า การใช้ภาษาในการสื่อสารโดยทันที ผลการวิจัย

พบว่าหากนักศึกษาไม่ได้เตรียมความพร้อม จะมีอาการการพูดติดขัด ประหม่า วิตกกังวล บางครั้งนักศึกษาอาจมีการพูดจาวกวนในการเรียงประโยค

4. หัวข้อในการสนทนามีผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชั้นเรียนส่งผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชั้นเรียน

จากการสัมภาษณ์พบว่า ความรู้เบื้องต้น รวมทั้งความเคยชินกับหัวข้อที่จะพูด การเลือกหัวข้อที่ใช้ในการสื่อสารในห้องเรียนมีความเรียนจะช่วยกระตุ้นในผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นที่จะใช้ภาษาในการสื่อสาร รวมทั้งประสบการณ์ของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ในทางตรงกันข้ามหากหัวข้อที่ใช้ในการสื่อสารไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการใช้ภาษาในการสื่อสาร

ผลการวิจัย (Research Results)

ความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ( ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน

ความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. อาจารย์ผู้สอน	4.19	0.50	มาก	1
2. เนื้อหาในการเรียน	3.53	0.31	มาก	2
3. สื่อการเรียนการสอน	3.39	0.32	ปานกลาง	3
4. กิจกรรมในห้องเรียน	3.09	0.40	ปานกลาง	5
5. การประเมินการเรียนการสอน	3.20	0.41	ปานกลาง	4
รวม	3.48	0.43	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก3.48 ($\bar{X}$=) (S.D. =0.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยจำแนกตามตัวแปรที่ได้ศึกษา พบว่าความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน ด้านอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.19) (S.D. = 0.50) รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาใน

การเรียน ($\bar{X}$ =3.53) (S.D. = 0.31) สื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.39) (S.D. = 0.32) กิจกรรมในห้องเรียน ($\bar{X}$ = 3.09) (S.D. = 0.40) และด้าน การประเมินการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.39) (S.D. = 0.32) ตามลำดับ

ผลการวิจัยด้านแนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. ออกแบบขนาดของห้องเรียนภาษาให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

ผลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามปลายเปิดเรื่องแนวทางส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พบว่า มหาลัยควรออกแบบขนาดของห้องเรียนให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมของนักศึกษา เนื่องจากหากมีจำนวนนักศึกษาที่มากเกิดไปจะส่งผลต่อการทำกิจกรรมของนักศึกษา รวมทั้งอาจทำให้อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถดูแลการทำกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างทั่วถึง ซึ่งอาจจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

2. การให้เวลาในการเตรียมความพร้อม

ผลการวิจับพบว่าการที่อาจารย์ผู้สอน ให้เวลา นักศึกษาในการเตียมตัวอย่างน้อย 1 อาทิตย์ จะทำให้นักศึกษาเกิดการเตรียมตัว ฝึกซ้อม รวมทั้งการหาข้อมูล ซึ่งจะช่วยลดความวิตกกังวลให้กับนักศึกษาได้เป็นอย่างดี อีกทั้งนักศึกษายังมีเวลาในการฝึกซ้อมกับเพื่อนในชั้นเรียนจะช่วยทำให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้นที่จะใช้ภาษาในการสื่อสาร

3. การเลือกหัวข้อที่มีความเหมาะสมตรงกับความสนใจของผู้เรียน

ผลการวิจัยพบว่าหัวข้อที่มีความเหมาะสม น่าสนใจ จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะใช้ภาษาในการสท่อสารในชั้นเรียนมากขึ้น ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า การเลือกหัวข้อที่ตรงกับสาขาวิชาของผู้เรียน รวมทั้งการภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ของผู้เรียน จะเกิดประโยชน์ในการใช้ภาษา

4. การสร้างกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสิ่งเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างแรงจูงใจผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน การส่งเสริมให้นักศึกษาออกไปทำกิจกรรมนอกเรียนจะช่วยสร้างแรงกระตุ้นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เช่น การออกไปสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติตามสถาณที่ต่างๆ จะช่วยทำให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์ และกระตุ้นให้นักศึกษาอยากเรียนรู้เพื่อการสื่อสารเพิ่มขึ้น

5. ผู้สอนการพูดควรเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้ภาษาผลจากการรสัมภาษณ์และแบบสอบถามพบว่า การที่ผู้สอนมีการแสดงความคิดเห็น ประเมินการใช้ภาษาของนักศึกษาชั้นเรียน การชี้แนะแนวทางการแก้ปัญหาการพูดของผู้เรียนเป็นรายบุคคล จะช่วยให้นักศึกษาสามารถประเมินศักยภาพของตัวเอง รวมทั้งยังเป็นแนวทางให้นักศึกษานำคำชี้แนะดังกล่าวไปพัฒนาตัวเองต่อไปในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากการศึกษาปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนพบว่า ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชั้นเรียน มี 4 ด้าน ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่มีมากเกินไปในชั้นเรียน ความวิตกกังวลในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกับเพื่อนในชั้นเรียน การเตรียมความพร้อมก่อนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และ หัวข้อในการสนทนามีผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชั้นเรียน ส่งผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชั้นเรียน ซึ่งผลจากการวิจัยมีความสอดคล้องกับ ณัฏฐ์นรี ฤทธิรัตน์ (Natnaree Ritthirat) และ ธัญภา ชิระมณ ศึกษางานวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทย พบว่าปัญหาและ อุปสรรคที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ได้แก่ นักศึกษามีความกังวลและความกลัวเมื่อต้องพูด ภาษาอังกฤษ มีปัญหาด้านคำศัพท์ ขาดการฝึกฝนกับอาจารย์และบุคคลอื่น ไม่ชอบการเรียนรายวิชาที่เน้นทักษะการพูด ภาษาอังกฤษ และนักศึกษาต้องนึกเป็นภาษาไทยก่อนเสมอเมื่อต้องพูดภาษาอังกฤษ และวิธีการพัฒนาทักษะการพูด ภาษาอังกฤษที่นักศึกษานำไปใช้มากได้แก่การดูภาพยนตร์ และการฟังเพลงภาษาอังกฤษ

2. ผลการวิจัยด้าน ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยจำแนกตามตัวแปรที่ได้ศึกษา พบว่าความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน ด้านอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ เนื้อหาในการเรียน สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมในห้องเรียน และด้าน การประเมินการเรียนการสอน สอดคล้องกับ คอลีเยาะ เจะโด 2560 ศึกษาเรื่องความพึงพอใจตอการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการ สำหรับนักศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่าศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารมีความพึงพอใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบวา พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านผู้สอน ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเนื้อหา และ ด้านการวัดและการประเมินผล

3. ผลการวิจัยด้านแนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พบว่า มีการเสนอ 5 แนวทางในด้านแนวทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ 1. ออกแบบขนาดของห้องเรียนภาษาให้เหมาะสมกับการทำกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร 2. การให้เวลาในการเตรียมความพร้อม 3.การเลือกหัวข้อที่มีความเหมาะสมตรงกับความสนใจของผู้เรียน 4. การสร้างกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสิ่งเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างแรงจูงใจ และ 5.ผู้สอนการพูดควรเป็นผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้ภาษา สอดคล้องกับ วิจิตรา นะวงศ์ กานดา สกุลธนะศกัดิ์มวัร์ และ วสิทุ ธิ์วจิติรพชัราภรณ์ ศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน ความสามารถด้านภาษาอังกฤษที่เป็นสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 2 พบว่า แนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ได้แก่ การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน มีแนวทางดังนี้ ครูควรมีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เพื่อความเข้าใจใน วิธีการสอนและกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียน ครูควรนำเทคนิคจากการอบรมมาประยุกต์ใช้ในจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ รวมถึงการสร้างบรรยากาศ ในชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความชอบและกระตือรือร้นที่จะเรียนภาษาอังกฤษ ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาอังกฤษทั้งในและนอกชั้นเรียน รวมทั้ง ควรศึกษาสื่อ วิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากแหล่งข้อมูลที่ทันสมัย เช่น เว็บไซต์ภาษาอังกฤษ ที่มีความทันสมัยและน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากการศึกษาเรื่องปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียนพบว่า ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในชั้นเรียน มี 4 ด้าน ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่มีมากเกินไปในชั้นเรียน ความวิตกกังวลในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกับเพื่อนในชั้นเรียน การเตรียมความพร้อมก่อนใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และ หัวข้อในการสนทนามีผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชั้นเรียน ส่งผลต่อการใช้ภาษาในการสื่อสารในชั้นเรียน ผู้บริหารควรจัดขนาดห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ผู้สอนควรมีความเข้าใจถึงพื้นฐานของนักศึกษาและหาวิธีการที่เหมาะสมให้แก่นักศึกษา

2. จากการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาในการเรียนที่มีความเหมาะสมกับนักศึกษาแต่ละสาขา รวมทั้งการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีความน่าสนใจ ทันกับเหตุการณ์ให้กับนักศึกษา รวมทั้งกาสร้างกิจกรรมในห้องเรียนที่กระตุ้นให้นักศึกษาใช้ภาษาในการสื่อสารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และด้าน รวมทั้งการประเมินการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ผู้สอนได้จัดขึ้นในห้องเรียน รวมทั้งการใช้ระยะเวลาให้เหมาะสมกับหะวข้อที่ใช้ในกาประเมิน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาด้านปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน พบว่าปัจจัยภายในและภานนอกเป็นปัญหาต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการวิจัยหัวข้อต่อไปควรศึกษาเรื่องปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษที่ส่งผลต่อประสิทธิการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2. จากการศึกษาด้านความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชั้นเรียน พบว่าองค์ประกอบด้านสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมในห้องเรียน และด้านการประเมินการเรียนการสอนอยู่นะดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการวิจัยหัวข้อต่อไปควรศึกษาเรื่อง การผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ การสร้างกิจกรรมในห้องเรียนนอกห้องเรียน และ แนวทางการประเมินการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง (References)

ดอลีเยาะห์ เจ๊ะโด. 2559. ความพึงพอใจต่อการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

รมัยภรณ์ สุขเกษม. 2553. ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่เน้นการฟัง-การพูดและการเสริมแรงบวกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ 1. วิทยานิพนธ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์. 2555. กิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อฝึกฝนภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน. วารสารมฉกวิชาการ 15(30):181-195

นันท์นภัส อยู่ประยงค์. 2557. การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษจากการดูภาพยนตร์และอ่านนวนิยาย ภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษในรายวิชาภาษาอังกฤษในสื่อมวลชน. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15

วิจิตรา นะวงศ์ กานดา สกุลธนะศกัดิ์มวัร์ และ วสิทุ ธิ์วจิติรพชัราภรณ์. 2557. แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามกรอบมาตรฐาน ความสามารถด้านภาษาอังกฤษที่เป็นสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 2. วารสารบริหารการศึกษา มศว

อารีรักษ์ มีแจ้ง, ดุษฎี รุ่งรัตนกุล, นันทวัน ชุมตันติ และ อภิชัย รุ่งเรือง. 2554. การวิจัยเพื่อการประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 13(2):55-72

Nunan, D. 1991. Language Teaching Methodology: A Textbook for Teacher.Upper Saddle River, N: Prentice Hal

การพัฒนาบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

The Development of Digital Course with Technology Based Learning to Improve the Practical Skills in the Computer Science For Students in Secondary School

ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว[1]
Thanarak Santhuenkaew

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และ 3) เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียน 225 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 70 คน กำหนดให้ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 35 คน และผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ที่มีผู้เรียนคละความสามารถและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการออกแบบกราฟิกด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพ 2) บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ และ4) แบบวัดทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test แบบ Independent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บน

Received: 2023-07-05 **Revised**: 2023-08-24 **Accepted**: 2023-08-27

[1]ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง Education Technology Department Faculty of Education Ramkhamhaeng University. Corresponding Author e-mail: Thanarak.s@rumail.ru.ac.th

ฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.60/86.96 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ หลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) คะแนนทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ของผู้เรียนหลังเรียน ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): บทเรียนดิจิทัล; การจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี; ทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์; นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of this research are 1) to find the efficiency of digital course with technology-based learning management to improve practical skills in computer science for secondary students. 2) to compare the post-learning achievement of computer science between the experimental group and the control group, and 3) to compare the post-learning of computer science practical skills between the experimental group and the control group. The population was Mathayomsuksa 5 students at Ladplakhao Pittayakom School, the Secondary Education Service Area Office Bangkok, 2 that consist of 8 classrooms, with a total of 225 students. The sample group was Mathayomsuksa 5 students at Ladplakhao Pittayakom School, the Secondary Education Service Area Office Bangkok 2 in the 2nd semester of the academic year 2022. That consisted of 2 classrooms with a total number of 70 students. There were 35 students in Grade 5/1 assigned to be a control group and 35 students in Grade 5/2 assigned to be an experimental group by cluster random sampling including mixed abilities and not different learning achievements. The research instruments were 1) the course plan for the graphic design course with an image edition program; 2) digital course with technology-based learning to improve practical skills in computer science; 3) a computer science learning achievement test; and 4) computer science practical skills test. The data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test statistics. The results found that 1) The efficiency of digital course with technology-based learning to improve practical skills in computer science was at 80.60/86.96 which was higher than the criterion. 2) The post-test learning achievement of digital course with technology-based learning to improve practical skills in computer science of the experimental group was higher than the control group at the statistic level of .05.

and 3) The post-test learning of computer science practical skill scores of the experimental group were higher than the control group at the statistic level of .05.
Keywords: Digital Course; Technology Based Learning; Practical Skills in the Computer Science; Students in Secondary School.

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศตลอดมาโดยเฉพาะการวางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2579 ในการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศนั้น ได้มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่มีตอนหนึ่งได้กล่าวถึงการกำหนดให้คนไทยทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพและเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ในแผนการศึกษาแห่งชาติชาติดังกล่าวจึงได้วางเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner aspirations) ที่จะมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) อันประกอบด้วยทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหา (Critical thinking and Problem solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning skills) ฯลฯ ทั้งนี้ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการ การนำหลักการไปประยุกต์ใช้ และขยายสู่การสร้างความรู้เชิงวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเองและสร้างประโยชน์ต่อสังคม รวมทั้งจะต้องพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานอีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากนโยบายด้านแผนการศึกษาแห่งชาติจะเห็นได้ว่า ทักษะปฏิบัติด้านคอมพิวเตอร์ (computer skills) ถือเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตของมนุษย์มากยิ่งขึ้น การทำงานต่างๆ ย่อมนำเทคโนโลยีเข้ามาเพื่อช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น ดังนั้น ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีเป็นพื้นฐานแล้วนั้น เสมือนกับว่าได้เพิ่มโอกาสในการได้งานให้กับตัวเองขึ้นอีก แต่ว่าทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่เป็นที่ต้องการของที่ทำงานแต่ละที่และยังสามารถฝึกฝนกันได้ทุกคนก็คือทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์นั่นเอง ทักษะปฏิบัตินี้ (practical skill) มีความแตกต่างจากความสามารถทั่วไป (performance) เพราะความสามารถนั้นจะเน้นการแสดงออกหรือการทำงานตามกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยความสามารถทางสมองร่วมกัน

กับจิตใจเพิ่มขึ้นมานอกจากการเคลื่อนไหวของร่างกาย เช่น การเล่นดนตรี การวาดภาพ ส่วนทักษะปฏิบัตินั้นจะเน้นการปฏิบัติที่อาศัยความสามารถทางสมองร่วมด้วย และมักเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนเป็นประจำ เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดคำนวณ และทักษะการวัดประเมินผล (กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์, 2557)

ประการหนึ่งที่จะส่งเสริมทักษะปฏิบัติด้านคอมพิวเตอร์ได้ก็คือ การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ซึ่งสื่อที่จะสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ในยุคแห่งโลกเทคโนโลยีนี้ควรจะเป็นบทเรียนดิจิทัลที่มีการถ่ายโอนข้อมูลทุกประเภทเป็นภาษาดิจิทัล ทั้งรูปภาพ วิดีโอเสียง ข้อความและภาพเคลื่อนไหว เป็นต้น บทเรียนดิจิทัลเป็นหนึ่งในเครื่องมือซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ทุกประเภทและแปลงเป็นแบบฟอร์มดิจิทัล จึงสามารถใช้เป็นการศึกษาแบบเปิดทรัพยากร วัตถุประสงค์ของบทเรียนดิจิทัลคือการให้ไฟล์ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนยุคใหม่ (Saraswathi G. and S. Leo Stanly, 2020: 2819-2820) บทเรียนดิจิทัลนี้ยังเหมาะกับเนื้อหาการเรียนการสอนที่มีการเชื่อมโยงและต่อเนื่องกัน เพราะมีความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ในสถาบันหรือในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย (Saraswathi G., 2019: 1-2) จากข้อมูลของ Pearson Education ครูผู้บริหารและนักเรียน 84% คิดว่าการเปลี่ยนไปใช้ดิจิทัลสามารถแก้ปัญหาด้านการศึกษาได้ หลายคนรู้สึกว่าดิจิทัลคืออนาคต โดยเฉพาะเมื่อหลายสถาบันเผชิญกับสถานการณ์ที่ถูกบังคับให้ใช้ดิจิทัลอย่างเช่นการแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นต้น (Harman M. 2020) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่น่าจะสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติทางคอมพิวเตอร์ก็คือ การจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี (Technology based Learning) เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันผู้เรียนทุกคนนั้นมีอุปกรณ์การเรียนรู้ที่เป็นดิจิทัล เพราะฉะนั้นการเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านเทคโนโลยีไร้สายซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางและขยายขอบเขตของการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลอย่างไม่มีข้อจำกัด ฉะนั้นผู้สอนยุคใหม่ จึงต้องมีการผสมผสานเทคโนโลยีต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการเรียนรู้เรียกว่า Learning Process เข้าด้วยกันอย่างลงตัว แล้วยังต้องบูรณาการความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ รวมทั้งสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียน

นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559) ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอนในข้อหนึ่ง สรุปว่า ครูจะต้องสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการพัฒนาสื่อดิจิทัล เช่น บทเรียนในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และหุ่นจำลองสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ (e-Journal) รวมทั้งเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Life Long Learning) เชื่อมโยงกับการศึกษาทุกระดับ ดังนั้น บทเรียนดิจิทัลจึงเป็นทรัพยากรหนึ่งที่สำคัญที่ควรพัฒนาเพื่อมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพราะสื่อดิจิทัลมีส่วนช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากมีลักษณะเด่นหลายประการ (Hannah W. 2022) ทั้งยังมีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ ความสะดวกในการทำงานร่วมกัน ช่วยให้เกิด

การเรียนรู้เฉพาะบุคคล สร้างแนวคิดใหม่ในด้านกลยุทธ์การเรียนรู้ เตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนสำหรับชีวิตการทำงานด้านเทคโนโลยี สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และฝึกทักษะการจัดการตนเองของผู้เรียน เป็นต้น

จากความเป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะพัฒนาบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้เกิดระบบการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายของชาติที่ต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่จะเพิ่มสมรรถนะผู้เรียนให้สอดรับกับโลกในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ หลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ หลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ดำเนินการศึกษาค้นคว้าการพัฒนาบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้แผนการทดลองแบบ Posttest only experimental design

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียน 225 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 70 คน กำหนดให้ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 35 คน และผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ที่มีผู้เรียนคละความสามารถและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาการออกแบบกราฟิกด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ และ แบบวัดทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1) นำเครื่องมือวิจัยไปให้ที่ปรึกษาโครงการพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และนำข้อเสนอแนะที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข

2) ผู้วิจัยนำบทเรียนดิจิทัลและแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านต่าง ๆ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้ผลการประเมินดังนี้

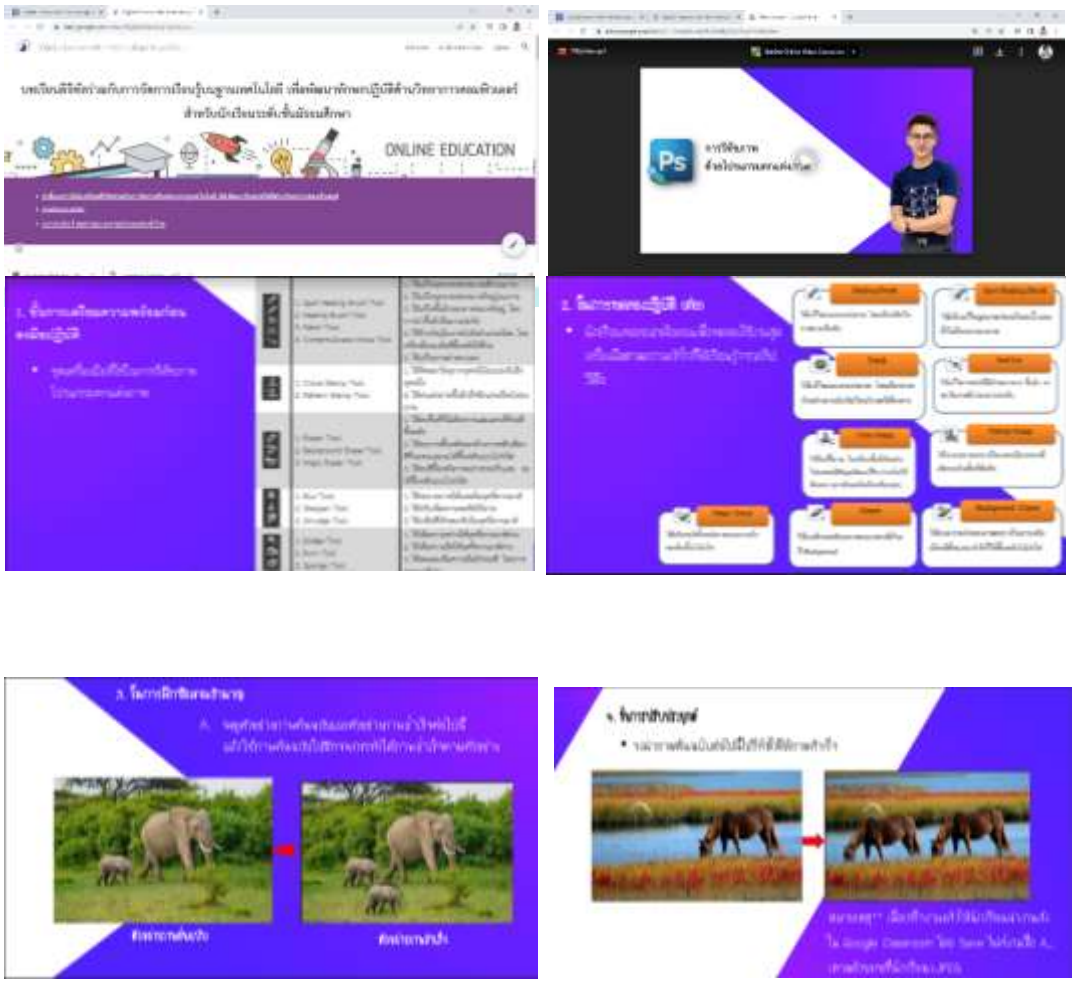
2.1) ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนดิจิทัลฯ ด้านเนื้อหาโดยภาพรวม เท่ากับ 4.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.42 มีคุณภาพด้านเนื้อหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และด้านคุณภาพสื่อมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44 มีคุณภาพด้านคุณภาพสื่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

2.2) ผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ การออกแบบงานกราฟิกด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพ ชุดที่ 1 สำหรับกลุ่มควบคุมโดยภาพรวมรวม เท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.53 มีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.29 มีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

3) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและข้อสอบวัดทักษะปฏิบัติ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพจำนวน 3 ท่าน ได้ผลการประเมินดังนี้

3.1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การออกแบบงานกราฟิกด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพ จำนวน 25 ข้อ แต่ละข้อมีผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20- 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

3.2) ข้อสอบวัดทักษะปฏิบัติมีผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบวัดทักษะปฏิบัติกับหัวข้อการประเมิน (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

ภาพที่ 1 บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี
เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ เรื่อง การออกแบบกราฟิกด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพ ตามเกณฑ์ 80/80

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองที่ใช้บทเรียนดิจิทัลโดยใช้การจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี กับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบ t-test แบบ Independent

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบทักษะปฏิบัติหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองที่ใช้บทเรียนดิจิทัลโดยใช้การจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี กับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบ t-test แบบ Independent

ผลการวิจัย (Research Results)

หลังจากได้ดำเนินการวิจัยเพื่อการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ จนเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ พบว่า การหาประสิทธิภาพของบทเรียนแบบรายบุคคลได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.80/82.67 แบบกลุ่มย่อยได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 82.24/84.44 และแบบภาคสนามได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.60/86.96

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์

การหาประสิทธิภาพ	จำนวนนักเรียน	ทดสอบระหว่างเรียน E_1 (25 คะแนน)		ทดสอบหลังเรียน E_2 (25 คะแนน)	
		คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
แบบรายบุคคล	3	20.20	80.80	20.67	82.67
แบบกลุ่มย่อย	9	20.56	82.24	21.11	84.44
แบบภาคสนาม	35	21.65	86.60	21.74	86.96

สรุปได้ว่า บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพบทเรียน 80/80 เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ซึ่งได้มาจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 21.80 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.68 ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 18.88 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.07 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	*SD*	df	t	Sig.
กลุ่มทดลอง (S1)	35	25	21.80	1.68	34	7.74*	.00
กลุ่มควบคุม (S2)	35	25	18.88	3.07			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการออกแบบงานกราฟิกสูงกว่าการสอนแบบปกติ เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นคะแนนความสามารถด้านการออกแบบงานกราฟิก ได้มาจากการทำข้อสอบวัดทักษะปฏิบัติ เรื่อง การออกแบบงานกราฟิกด้วยโปรแกรมตกแต่งภาพ หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ใช้บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีกับกลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนแบบปกติ พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะปฏิบัติเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 12.91 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.66 ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนทักษะปฏิบัติเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 9.82 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.54 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์หลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	*SD*	df	t	Sig.
กลุ่มทดลอง (S1)	35	15	12.91	1.66	34	10.63*	.00
กลุ่มควบคุม (S2)	35	15	9.82	1.54			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า การสอนโดยใช้บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีมีผลทำให้คะแนนทักษะปฏิบัติสูงกว่าการสอนแบบปกติ เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การพัฒนาบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในครั้งนี้ผลการวิจัยได้ค้นพบในแต่ละประเด็นที่นำมาพิจารณา ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.60/86.96 มีคุณภาพตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพบทเรียน 80/80 ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการในการพัฒนาด้านเนื้อหาและด้านคุณภาพสื่อ ดังนี้

ในด้านเนื้อหา ผลที่ได้พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อบทเรียนที่พัฒนาขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้ เนื้อหาที่นำมาสร้างเป็นบทเรียนที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์มาจากคำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชาเพิ่มเติม ชื่อวิชา การออกแบบกราฟิก รหัสวิชา ว30295 จำนวน 0.5 หน่วยกิต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเลือกหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการปรับแต่งรูปภาพ จากโครงสร้างรายวิชาที่มีทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนมาใช้ในการพัฒนาเป็นบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจากเนื้อหาดังกล่าวมีลักษณะการฝึกปฏิบัติมากกว่าการบรรยายเนื้อหาจึงมีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ การวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ในหลักสูตรเพื่อนำมากำหนดเป็นเนื้อหาสำหรับสร้างบทเรียนนี้เป็นขั้นตอนแรกในการออกแบบระบบการเรียนการสอนบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ผู้สอนต้องคำนึงถึง ตามที่ อลงกรณ์ สิงห์จันทร์ (2551) กล่าวว่า ขั้นการวิเคราะห์นี้เป็นขั้นตอนแรกในการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนบนฐานเทคโนโลยีที่ผู้ออกแบบควรให้ความสำคัญ และสอดคล้องกับกระบวนการออกแบบบทเรียนตามขั้นตอนการพัฒนาของโมเดล ADDIE ตามที่ มนต์ชัย เทียนทอง (2554) ได้อธิบายว่า การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญและใช้เวลามากจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนเป็นผู้วิเคราะห์หรือให้เป็นผู้ตรวจสอบเนื้อหาก่อนที่จะไปสร้างเป็นบทเรียน

ส่วนในด้านคุณภาพของสื่อ ได้แก่ ความเหมาะสมของตัวอักษร สี เสียง และองค์ประกอบต่างๆ ในบทเรียนนั้น จากการประเมินบทเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลที่ได้พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อบทเรียนที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดีมาก องค์ประกอบต่าง ๆ ในบทเรียนที่เหมาะสมนี้จะมีส่วนช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังที่ ละอองดาว ปัตถาไม (2561) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนบนฐานเทคโนโลยีในนั้น จะต้องสร้างบทเรียนที่ให้แรงจูงใจแก่ผู้เรียน (Motivating the leaner) โดยการวางองค์ประกอบ (layout) ที่น่าสนใจและการใส่ภาพกราฟิกที่สวยงาม การเลือกใช้สีที่ไม่มากจนเกินไปโดยอาจมีการใช้ภาพเคลื่อนไหวประกอบบ้างในบางครั้ง รวมถึงการให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างเรียนหรือจบบทเรียนเช่นมีการทำแบบฝึกหัดระหว่างบทเรียนหน่วยย่อยแต่ละหน่วย สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนสร้างความกระตือรือร้นของผู้เรียน (Need Action Participation) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นระหว่างเรียนได้เป็นอย่างดี

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้เห็นว่า การสอนโดยใช้บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการออกแบบงานกราฟิกสูงกว่าการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นผลมาจากการสังเคราะห์รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวี่ แฮร์โรว์และซิมพ์ซัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ แอนนา ปัดชาเขียว (2556) และนิศานาถ รัตนพันธุ์ (2560) ที่ผลของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติจะมีผลทำให้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อันเนื่องมาจากนักเรียนมีความเข้าใจเนื้อหาแบบเป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับขั้นของการเรียนรู้ ดังที่ Harrow (1972) ได้กล่าวว่า ในขั้นตอนของการฝึกปฏิบัตินั้น ผู้เรียนย่อมจะรับรู้หรือสังเกตเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ได้แม้จะไม่ครบถ้วน แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะสามารถบอกได้ว่า ขั้นตอนหลักของการกระทำนั้น ๆ มีอะไรบ้าง นอกจากนี้ ในการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีโดยใช้บทเรียนดิจิทัลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นยังมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาเพราะองค์ประกอบต่างๆ ของสื่อ ช่วยทำให้เกิดภาพ สี การเคลื่อนไหวที่สมจริง ก่อให้เกิดความเข้าใจที่รวดเร็วถูกต้อง สอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2560) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ การทำงาน และการดำเนินชีวิต เพราะจะส่งเสริมสนับสนุนและเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนในการพัฒนาการเรียนรู้ ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ที่สำคัญจากทั่วทุกมุมโลกได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว

3. คะแนนทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ การออกแบบงานกราฟิกด้วยโปรแกรมแต่งภาพของผู้เรียน กลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะปฏิบัติเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการสอนโดยใช้บทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีมีผลทำให้คะแนนทักษะปฏิบัติสูงกว่าการสอนแบบปกติ สอดคล้องกับผลวิจัยของ แอนนา ปัดชาเขียว (2556) และภัทรียา เถื่อนเทียม (2561) ที่รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัตินั้นมีผลทำให้ความสามารถด้านทักษะปฏิบัติซึ่งในที่นี้คือ ความสามารถในการออกแบบงานกราฟิกสูงขึ้น สอดคล้องกับ Simpson (1972) ที่กล่าวว่า ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความเร็วหรือความราบรื่นในการจัดการ นอกจากนี้ในการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีโดยใช้บทเรียนดิจิทัลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นยังมีผลทำให้ความสามารถในการสร้างผลงานสูงขึ้นด้วย ดังที่วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2563) อธิบายในเรื่องของ “จากการเรียนรู้ออนไลน์ สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม” ตอนหนึ่งสรุปได้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่ผู้สอนจะให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น โดยลดการบรรยายถ่ายทอดความรู้แต่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายจาก Platform digital มากขึ้น เช่น กระบวนการสืบเสาะแสวงหาความรู้ กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ กระบวนการคิดสังเคราะห์ กระบวนการสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นต้น เมื่อพื้นที่การเรียนรู้ (learning space) เป็นของผู้เรียนเปิด ก็จะเป็นปัจจัยพื้นฐานให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจภายใน ตลอดจนแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ โดยมองว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งเรื่องที่มีคุณค่าสำหรับตนเอง ผู้เรียนจะใช้วินัยในตนเอง (self - discipline) เป็นพลังขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ (passion) จนประสบความสำเร็จนั่นเอง

นอกจากนี้การทดสอบทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ พบว่าคะแนนทักษะปฏิบัติหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าบทเรียนดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติด้าน

วิทยาการคอมพิวเตอร์มีผลทำให้คะแนนทักษะปฏิบัติของนักเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Barisone, M. และคณะ (2019) ที่ได้มีการจัดการเรียนรู้แบบปกติร่วมกับการใช้สื่อบนเว็บ แล้วพบว่า สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้บนเว็บช่วยลดช่องว่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางทฤษฎีและทักษะการปฏิบัติของผู้เรียน ดังนั้นในการพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบดิจิทัลประกอบการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากขึ้น โดยอาจจัดทำร่วมกับการสอนแบบปกติหรือจัดทำเป็นสื่อดิจิทัลบนฐานเทคโนโลยีเพื่อเสริมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอนในวิชาหรือเนื้อหาที่ต้องการผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะปฏิบัติ ควรใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยเพิ่มความสะดวกและความน่าสนใจต่อผู้เรียน โดยเฉพาะสื่อดิจิทัลบนฐานเทคโนโลยี ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 การจัดการเรียนรู้บนฐานเทคโนโลยีจะมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนจะต้องมีวินัยในตนเอง (self-discipline) ในการกำกับตนเองให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ชการเรียนรู้ (coaching for learning) ให้คำแนะนำ คำชี้แนะ และประคับประคองผู้เรียน ให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพที่ผู้เรียนมีอยู่และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการใช้บทเรียนบนฐานเทคโนโลยี ร่วมกับการจัดเรียนรู้แบบอื่นๆ ที่สอดคล้อง เช่น การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทาง (Flipped classroom) หรือการสอนแบบ Scaffolding เป็นต้น เพื่อดึงจุดเด่นจากสื่อดิจิทัลและการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ มาเพิ่มทักษะปฏิบัติของผู้เรียนให้มากขึ้น

2.2 การพัฒนาบทเรียนตามรูปแบบดังกล่าว ควรมีการพัฒนาหรือวิจัยร่วมกับทักษะอื่น ๆ ได้แก่ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือคิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อฝึกทักษะปฏิบัติให้ผู้เรียนรู้จักการคิดที่หลากหลายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลวรรณ ตังธนกานนท์. 2557. การวัดและประเมินทักษะการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560). การศึกษาบนฐานเทคโนโลยี : ฮาร์วาร์ดใช้เทคโนโลยีช่วยจัดการศึกษา. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. คอลัมน์ : สะท้อนคิดจากฮาร์วาร์ด ปีที่ 65 ฉบับที่ 15 วันศุกร์ 22 – พฤหัสบดี 28 ธันวาคม 2560.

นิศานาถ รัตนพันธุ์. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ เรื่อง งานจิตรกรรมที่มีต่อทักษะการทำงานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษำมัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศ.ม.(หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มนต์ชัย เทียนทอง. 2554. การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ละอองดาว ปัตถาไม. 2559. หลักการออกแบบบทเรียนดิจิทัล. ค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก https://sites.google.com/site/evejj255520/hlak-kar-xxkbaeb-bth-reiyn-bn-kherux-khay-xinthexrnet

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กระทรวงศึกษาธิการ. 2559. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560. แผนการศึกษาแหงชาติ พ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟค.

ภัทรียา เถื่อนเทียม. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติของเดวีส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล. 2563. จากการเรียนรู้ออนไลน์สู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อลงกรณ์ สิงห์จันทร์. (2551). การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ตเพื่อทบทวนวิชาคอมพิวเตอร์ เรื่องการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สร้างวัตถุ 2 มิติเบื้องต้นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี.วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 7(2), น. 28.

แอนนา ปัดชาเขียว (2556). ผลของรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์เสริมด้วยเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนและการใช้แบบฝึกทักษะต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้านทักษะปฏิบัติคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

Barisone, M, el al. 2019. The effectiveness of web-based learning in supporting the development of nursing students' practical skills during clinical placements: A qualitative study. Nurse Education in Practice Volume 37, May 2019, Pages 56-61.

Saraswathi G. 2019. Thematic Based Digital Courseware. (March 2020). Indian Journal of Applied Research 9(8).

Saraswathi G. and S. Leo Stanly. 2020. Technology Enabled Digital Courseware. International Journal of Scientific & Technology Research Volume 9, Issue 02, February 2020.

Hannah W. 2022. The Top 10 Benefits Of Digital Learning (January 30, 2022) Retrieved August 19, 2022, from https://elearningindustry.com/the-top-benefits-of-digital-learning

Harrow, A. 1972. A Taxonomy of Psychomotor Domain: A Guide for Developing Behavioral Objectives. New York: David McKay.

Harman M. 2020. Digital Courseware or ePUB – Which is the Future of Higher Education? (8 December, 2020). Retrieved January 4, 2021, from https://kitaboo.com/digital-courseware-or-epub-future-of-higher-education

Simpson E.J. 1972. The Classification of Educational Objectives in the Psychomotor Domain. Washington, DC: Gryphon House.

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

Relationship between Service Quality and Repeated Purchase Intention of Insured Persons Under the Security Service Law, Article 33 of Social Security Office, Bangkok

มัญชุภา วรวงศ์เวทย์[1] ธัญนันท์ บุญอยู่[2]
Munchupha Worawongwet, Thanyanan Boonyoo

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตน 2) เปรียบเทียบความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test, F-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพการให้บริการมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเป็นรูปธรรมของการบริการ ความเชื่อมั่นไว้วางใจได้ และความพร้อมในการตอบสนองต่อผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน 2) เปรียบเทียบความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยด้านอายุต่างกัน มีระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำที่ไม่แตกต่างกัน และ 3) คุณภาพการให้บริการมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจ

Received: 2023-06-30 **Revised:** 2023-08-22 **Accepted:** 2023-08-27

[1] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast Asia University. e-mail: munchupha_10@hotmail.com

[2] หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Master of Business Administration Program, Business Administration, Graduate School, Southeast Asia University. e-mail: thanyanan7@gmail.com

กลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพ-มหานครโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
คำสำคัญ (Keywords): คุณภาพการให้บริการ; ความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำ; ผู้ประกันตน

Abstract

The objectives of this study were to investigate: 1) service quality and repeated purchase intention of insured persons under the security service law; 2) compare the repeated purchase intention of the insured persons under the security service law, of Social Security Office, Bangkok, classified by individual factors; and 3) the relationship between service quality and the repeated purchase intention of the insured persons under the security service law, article 33 of Social Security Office, Bangkok. Samples in this study were 400 insured persons under the security service law, article 33. A questionnaire was used as the research instrument in this study. Statistics used in this study were percentage, means, standard deviation (SD), t-test, F-test, and analysis of variance (ANOVA). Results of this study revealed: 1) levels of service quality overall were at a high level. In investigating each aspect, it was found that tangibles, assurance, and readiness to respond to customers were averaged at a high level, whereas levels of the repeated purchase intention overall were at a high level too. 2) Comparing the repeated purchase intention classified by individual aspect, it was found that those who had different ages had different levels of repeated purchase intention with the statistical significance at 0.05; however, having different sex, status, education level, and monthly income had no statistical significance of repeated purchase intention. And 3) service quality correlated with repeated purchase intention of insured persons under the security service law, article 33 of Social Security Office, Bangkok overall was at 0.01 of statistical significance.
Keywords: Service Quality; Repeated Purchase Intention; Insured Persons under the Security Service Law

บทนำ (Introduction)

สำนักงานประกันสังคมเป็นหน่วยงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสร้างหลักประกันความมั่นคงทางสังคมและให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่เป็นการสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตในกลุ่มของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเพื่อรับผิดชอบในการเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วย คลอดบุตร ทุพพลภาพ ตาย สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน โดยระบบการประกันสังคมจะเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ในโลกส่วนใหญ่นำไปใช้เป็นหลักประกันชีวิตแก่ประชาชนของตน

ตั้งแต่เกิดจนตาย อีกทั้งสำนักงานประกันสังคมได้มีนโยบายที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จด้วยการตั้งเป้าหมายหลัก คือ “การทำให้ประกันสังคมสามารถครอบคลุมทุกตัวบุคคลของประชาชนในชาติ (Universal Coverage) ได้ในอนาคต” แต่ปัจจุบันจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2566) พบว่า ในปี 2565 ประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีภาวะการทำงานอยู่ที่ 40,299,800 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 68.6 แต่มีผู้ประกันตนที่อยู่ในระบบของการประกันสังคมอยู่ที่ 24,398,835 คน (สำนักงานประกันสังคม, 2566) ซึ่งจะประกอบด้วย 1) ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เป็นลูกจ้างที่ทำงานให้กับนายจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป 2) ผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 39 เป็นบุคคลที่เคยเป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 จ่ายเงินสนทบก่อนออกจากงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือนแล้วลาออก แต่ต้องการรักษาสิทธิประกันสังคม และ 3) ผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 40 เป็นบุคคลทั่วไปที่ประกอบอาชีพอิสระหรือแรงงานนอกระบบไม่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 หรือผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ซึ่งจากจำนวนของผู้ประกันตนทั่วราชอาณาจักรแล้วพบว่า ยังไม่ครอบคลุมตัวบุคคลที่เป็นประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีภาวการณ์ทำงานอยู่ จึงจำเป็นที่สำนักงานประกันสังคมต้องปรับตัวเพื่อมุ่งดำเนินตามนโยบายที่ได้กำหนดไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหลักที่สำนักงานประกันสังคมได้กำหนดไว้ (สำนักงานประกันสังคม, 2562)

สำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครถือได้ว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีจำนวนผู้ประกันตนมากเป็นลำดับต้นของประเทศไทย โดยในปี 2565 มีจำนวนผู้ประกันตนโดยรวม 6,175,011 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2564 อย่างไรก็ตามแม้ว่า ในปี 2565 จะมีจำนวนผู้ประกันตนเพิ่มสูงขึ้น แต่เมื่อพิจารณาจากผู้ประกันตนในแต่ละประเภท พบว่า ในปี 2565 มีจำนวนผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ลดจำนวนลง จากเดิมในปี 2564 มีอยู่ที่ 490,355 คน แต่ในปี 2565 เหลืออยู่ที่ 476,785 คน โดยผู้ประกันตนตามมาตรา 39 จะเป็นผู้ประกันตนโดยสมัครใจที่เป็นบุคคลที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ที่เป็นผู้ที่ต้องการรักษาสิทธิประกันสังคม ดังนั้นจากการลดจำนวนลงของผู้ประกันตนตามมาตรา 39 นั้น จึงจำเป็นที่สำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครต้องมุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เห็นถึงความสำคัญของระบบการประกันสังคม เพื่อให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ที่ลาออกจากงานมาแล้วกลับเข้าสู่ระบบผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ได้ (สำนักงานประกันสังคม, 2565) และจากการศึกษาวิจัยของปาริสา ชนะสิทธิ์ (2561) กล่าวว่า การที่จะทำให้บุคคลกลับเข้ามาใช้บริการซ้ำได้นั้นจำเป็นต้องให้บุคคลรับรู้ได้ถึงคุณภาพของการบริการที่ทำให้ผู้รับบริการรับรู้ได้ในการให้บริการที่แสดงออกให้เกิดความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือ และความเอาใจใส่ของการให้บริการ อีกทั้งยังสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของผู้บริการที่รับรู้ได้ถึงความปลอดภัย ความสะดวก และความเป็นรูปธรรมของการบริการที่สามารถสร้างให้เกิดความตั้งใจที่จะกลับมาใช้บริการซ้ำอย่างต่อเนื่องของผู้รับบริการ (ธนาธิป พัวพรพงษ์ และคณะ, 2564)

นอกจากนี้แจ่มจันทร์ พิมราช และธัญนันท์ บุญอยู่ (2565) ได้กล่าวว่า คุณภาพการให้บริการที่ดีที่จะทำให้ผู้รับบริการประทับใจและเกิดความเชื่อมั่นในการให้บริการที่มีต่อผู้รับบริการนั้นจะสามารถสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความภักดีที่เป็นผลของความตั้งใจกับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการด้วยความเต็มใจได้เช่นกัน โดยการศึกษาคุณภาพการให้บริการจะมีความสัมพันธ์ต่อ

ความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำ ซึ่งพบว่า การศึกษาของ Prabowo, Astuti & Respati (2020) ได้ศึกษาคุณภาพการให้บริการที่เป็นความแตกต่างระหว่างความเป็นจริงและความคาดหวังของลูกค้าอันเกี่ยวกับการบริการที่ได้รับ หรือการกระทำที่เป็นกิจกรรมที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเสนอให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งที่สามารถสร้างให้เกิดการบริการที่มีคุณภาพที่เป็นทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการอันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำได้อย่างต่อเนื่อง (Mensah & Mensah, 2018) โดยแนวโน้นของบุคคลที่จะใช้บริการหรือซื้อผลิตภัณฑ์ในอนาคตอีกนั้นจำเป็นต้องอาศัยคุณภาพ การให้บริการที่ดีของผู้ให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นคุณลักษณะของสถานที่ให้บริการ คุณภาพการบริการของพนักงาน หรือคุณภาพของสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับการที่จะทำให้บุคคลเกิดความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำ (Wiranto & Husin, 2016) นอกจากนี้กนกวรรณ แซ่อึ้ว (2559) กล่าวว่า การที่บุคคลได้รับบริการจากผู้ให้บริการที่เป็นการตอบสนองบางอย่างที่จะมีผลต่อความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำหรือใช้บริการอีกครั้งในอนาคต และมีความตั้งใจหรือเจตจำนงที่มีความต้องการจะกลับไปใช้บริการ รวมถึงสามารถบอกเล่าถึงการให้บริการ ประโยชน์ หรือประสบการณ์ดี ๆ เกี่ยวกับการบริการนั้น ๆ ย่อมที่จะส่งต่อไปยังบุคคลอื่น ๆ เพื่อเป็นตัวบ่งชี้หรือคาดการณ์พฤติกรรมในการใช้บริการซ้ำในครั้งถัดไป (รัสสิญา ศุภธนโชติพงศ์, 2562)

ดังนั้นจากประเด็นดังกล่าวที่พบว่า จำนวนของผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ลดจำนวนลงจากปีที่ผ่านมา ส่งผลให้สำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครต้องมุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เห็นถึงความสำคัญของระบบการประกันสังคม เพื่อให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ที่ลาออกจากงานมาแล้วกลับเข้าสู่ระบบของผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการที่จะทำให้ผู้ประกันตนกลับมาใช้บริการระบบประกันสังคมเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการให้ตรงกับความต้องการของผู้ประกันตนมากขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ความต้องการข้อมูลต่าง ๆ ของตลาดแรงงาน ซึ่งจะสามารถนำไปปรับนโยบายการให้บริการในระบบประกันสังคมในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

สมมติฐานที่ 1 (H1) ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำที่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 (H2) คุณภาพการให้บริการมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งเน้นการวิจัยด้วยการใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 4,001,653 คน (สำนักงานประกันสังคม, 2566) โดยข้อมูลที่ได้ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2566 และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวนตามสูตรแนวคิดของ Yamane (1973) โดยใช้สูตรคำนวณที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ ±5 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ที่ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ส่วนที่ 2 แบบสอบถามในการประเมินคุณภาพการให้บริการ ซึ่งจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ ความเป็นรูปธรรมของการบริการ ความเชื่อมั่นไว้วางใจได้ และความพร้อมในการตอบสนองต่อผู้รับบริการ โดยมีข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ และส่วนที่ 3 แบบสอบถามในการประเมินความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกัน สังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของ Likert (1932) ซึ่งจะมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว โดยใช้คำถามที่แสดงระดับการวัดข้อมูลอันตรภาค (Interval Scale) และมีเกณฑ์การกำหนดค่าระดับ คือ “น้อยที่สุด” ให้คะแนน 1 คะแนน “น้อย” ให้คะแนน 2

คะแนน “ปานกลาง” ให้คะแนน 3 คะแนน “มาก” ให้คะแนน 4 คะแนน และ “มากที่สุด” ให้คะแนน 5 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการพัฒนาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นรายข้อ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ซึ่งเกณฑ์การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จะต้องได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถึงจะนำแบบสอบถามนั้นมาเป็นข้อคำถามได้ และจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการหาค่าของดัชนีความสอดคล้องแล้ว พบว่า ทุก ๆ ข้อผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 และเมื่อได้ทำการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการนำแบบสอบถามไปทดลองกับประชากรที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยคุณภาพของแบบสอบถามที่ได้จะต้องมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัคอยู่ที่ 0.70 ขึ้นไป และการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการทดสอบแล้ว พบว่า แบบสอบถามที่ได้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัคอยู่ระหว่าง 0.896-0.986 ซึ่งแบบทดสอบที่ได้ผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2566 โดยจะทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างและได้อธิบาย พร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์และได้มีการแจ้งกับกลุ่มตัวอย่างให้ทราบถึงประโยชน์และสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถามการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้นและไม่มีการเปิดเผยชื่อของกลุ่มตัวอย่าง อีกทั้งเสนอผลโดยภาพรวม

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ประเด็น คือ 1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนด้วยการหาค่าร้อยละ 2) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยมีเกณฑ์ตามแนวความคิดของ Best (1981) ได้กำหนดว่า “1.00-1.49” หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด “1.50-2.49” หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย “2.50-3.49” หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง “3.50-4.49” หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก และ “4.50-5.00” หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกัน (Independent Sample) ใช้การทดสอบค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้การทดสอบค่า F-test และเมื่อทดสอบด้วยสถิติแล้วปรากฏว่า มีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Post Hoc Comparison) ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe') และ 4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมา

ใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson s Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ประกันตนโดยส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงถึงร้อยละ 68.75 มีอายุอยู่ในช่วง 31-45 ปี ร้อยละ 39.25 มีสถานภาพโสดร้อยละ 63.00 มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงปริญญาตรีร้อยละ 65.50 และมีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-30,000 บาท ถึงร้อยละ 67.25

2. สรุปผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการแสดงค่าเฉลี่ยนและส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
คุณภาพการให้บริการ	4.21	0.614	มาก
- ความเป็นรูปธรรมของการบริการ	4.20	0.644	มาก
- ความเชื่อมั่นไว้วางใจได้	4.23	0.613	มาก
- ความพร้อมในการตอบสนองต่อผู้รับบริการ	4.20	0.714	มาก
ความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำ	4.19	0.813	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงได้ว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีระดับของคุณภาพการให้บริการโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.21, SD=0.614) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเป็นรูปธรรมของการบริการ ความเชื่อมั่นไว้วางใจได้ และความพร้อมในการตอบสนองต่อผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.20, 4.23, 4.20 และ SD=0.644, 0.613, 0.714) นอกจากนี้ความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำมีระดับของค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}$ =4.19, SD=0.813)

3. สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า 1) ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยด้านอายุต่างกัน มีระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำที่แตกต่างกันนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

ของความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ จึงพบว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีอายุ 15-30 ปี และอายุ 31-45 ปี มีระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำโดยรวมมากกว่าผู้ที่มีอายุ 46-60 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 2) ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำที่ไม่แตกต่างกัน

4. สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ปัจจัย	QA	QB	QC	QS	DE
QA		0.821**	0.791**	0.929**	0.656**
QB			0.820**	0.938**	0.647**
QC				0.937**	0.675**
QS					0.706**
DE					

หมายเหตุ-(** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01), (QA หมายถึง ความเป็นรูปธรรมของการบริการ), (QB หมายถึง ความเชื่อมั่นไว้วางใจได้), (QC หมายถึง ความพร้อมในการตอบสนองต่อผู้รับบริการ), (QS หมายถึง คุณภาพการให้บริการ), (DE หมายถึง ความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำ)

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าเท่ากับ 0.706 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า ความเป็นรูปธรรมของการบริการ (QA) ความเชื่อมั่นไว้วางใจได้ (QB) และความพร้อมในการตอบสนองต่อผู้รับบริการ (QC) มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r=0.656, 0.647 และ 0.675 ตามลำดับ)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีระดับของคุณภาพการให้บริการโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเป็นรูปธรรมของการบริการ ความเชื่อมั่นไว้วางใจได้ และความพร้อมในการตอบสนองต่อผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้

ความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำมีระดับของค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งจากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครรับรู้ได้ถึงคุณภาพการให้บริการที่เป็นรูปธรรมที่มีการให้บริการที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสะดวกในการให้บริการ สร้างให้เกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจ และสร้างความพร้อมในการให้บริการที่สามารถตอบสนองต่อผู้รับบริการในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องก็จะสามารถสร้างให้ผู้ประกันตนเกิดความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำในระดับที่เพิ่มมากขึ้นได้เช่นกัน โดยสอดคล้องกับการศึกษาของกนกวรรณ แซ่อึ้ว (2559) พบว่า ระดับคุณภาพการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ของศูนย์บริการโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำผ่านการบริการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยภาพรวมและรายได้ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน ทำนองเดียวกันกับการศึกษาของปาริสา ชนะสิทธิ์ (2561) พบว่า ระดับคุณภาพการบริการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการได้ตามความหวังไว้ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อมั่น ความสะดวก สบาย ความปลอดภัย และขอบเขตของการให้บริการที่อยู่ในระดับมากก็จะมีผลทำให้เกิดความตั้งใจในการใช้บริการซ้ำที่เกิดจากประสบการณ์ที่ดีต่อการให้บริการมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยด้านอายุต่างกัน มีระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ถ้าสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครจะทำให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เกิดพฤติกรรมความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำนั้นจำเป็นที่สำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครจะต้องสร้างปัจจัยต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกันตน เพื่อที่จะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้ผู้ประกันตนเกิดความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำ โดยปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่ต่างกันจะทำให้เกิดความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำที่แตกต่างกันไป โดยสอดคล้องกับการศึกษาของรัสสิญา ศุภธนโชติพงศ์ (2562) ที่พบว่า ลูกค้าที่มาใช้บริการที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีการกลับมาใช้บริการซ้ำที่ไม่แตกต่างกัน แต่ลูกค้าที่มาใช้บริการที่มีอายุที่ต่างกัน มีการกลับมาใช้บริการซ้ำที่แตกต่างกัน และทำนองเดียวกับการศึกษาของกนกวรรณ แซ่อึ้ว (2559) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นอายุที่ต่างกันจะทำให้ระดับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำผ่านการบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า คุณภาพการให้บริการมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการให้บริการที่เอื้อต่อการให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ การให้บริการที่สุภาพของพนักงาน โดยพนักงานที่ให้บริการจะต้องสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจและสร้างความพร้อมในการตอบสนองต่อการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพก็จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์

กับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ได้เช่นกัน โดยสอดคล้องกับการศึกษาของรัสสิญา ศุภธนโชติพงศ์ (2562) พบว่า คุณภาพการให้บริการมีความสัมพันธ์กับการกลับมาใช้บริการธนาคารซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทำนองเดียวกับการ ศึกษาของโศภิษฐา เต็มรัตน์ (2561) ที่พบว่า คุณภาพการให้บริการทั้ง 5 ด้าน คือ ความเป็นรูปลักษณ์ทางกายที่สัมผัสได้ ความน่าเชื่อถือ การตอบสนองต่อผู้รับบริการ การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ และการเข้าใจลูกค้ามีความสัมพันธ์ต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้เข้าใช้บริการของโรงแรมระดับ 5 ดาวในเขตกรุงเทพมหานคร และการศึกษาของ Prabowo, Astuti & Respati (2020) ที่พบว่า คุณภาพการให้บริการที่เป็นความแตกต่างของการบริการจะก่อให้เกิดพฤติกรรมความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง (Mensah & Mensah, 2018)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครควรสร้างคุณภาพการให้บริการที่เป็นรูปธรรม อาทิ ด้านสถานที่ควรมีการปรับให้เกิดความเหมาะสมให้เอื้อต่อการให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว ประกอบกับควรมีการนำอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาให้บริการ เพื่อให้เกิดการบริการที่มีคุณภาพที่สามารถสร้างให้ผู้ประกันตนเกิดความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำได้

1.2 สำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครควรสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระบบการจัดเก็บหรือการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกันตน และสร้างให้พนักงานเกิดความสามารถในการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการให้บริการได้อย่างทันท่วงที เพื่อให้ผู้ประกันตนเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจและเกิดความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำได้

1.3 สำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครควรสร้างให้เกิดความพร้อมในการตอบสนองต่อผู้รับบริการด้วยการสร้างการบริการให้เกิดเป็นคุณภาพการให้บริการที่รวดเร็ว เอาใจใส่ต่อผู้ประกันตนด้วยความเต็มใจ และให้บริการด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้ผู้ประกันตนรับรู้ได้ถึงความพร้อมในการบริการและเกิดความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำอย่างต่อเนื่องได้เช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นทัศนคติ ความไว้วางใจ และความต้องการของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เพื่อให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 เกิดความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำมากยิ่งขึ้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณที่มีเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามในการประเมินคุณภาพการให้บริการและความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำ โดยในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้นที่จะ

สามารถนำไปสู่การสร้างให้ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ของสำนักงานประกันสังคมในพื้นที่กรุงเทพมหานครเกิดความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กนกวรรณ แซ่อึ้ว. (2559). *ผลกระทบของคุณภาพการบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อความตั้งใจกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้ใช้บริการศูนย์บริการรถยนต์ครบวงจร.* สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

แจ่มจันทร์ พิมราช และธัญนันท์ บุญอยู่. (2565). อิทธิพลเชิงโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงานธนาคารรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่งในเขตสมุทรสาคร. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น.* 8(1), 161-172.

ธนาธิป พัวพรพงษ์, สุชารัตน์ บุญอยู่, จันทนา วัฒนกาญจนะ, ยุรนันท์ บุษเกตุ และธนภัทร ไลประเสริฐ. (2564). ความพึงพอใจในการใช้บริการแอปพลิเคชันทางการเงินของผู้ใช้บริการธนาคารรัฐวิสาหกิจในจังหวัดราชบุรี. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์.* 23(2), 51-62.

ปาริสา ชนะสิทธิ์. (2561). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้บริการรถโดยสารปรับอากาศชั้น 1 ซ้ำและการสื่อสารการตลาดแบบปากต่อปากของผู้โดยสารรถประจำทางในจังหวัดนครศรีธรรมราช.* วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

รัสสิญา ศุภธนโชติพงศ์. (2562). *คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะใช้บริการซ้ำของลูกค้าธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษาพื้นที่ส่วนกลางกรุงเทพมหานคร ภาค 203.* วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โศภิษฐา เต็มรัตน์. (2561). *คุณภาพการบริการที่ส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำในโรงแรมระดับ 5 ดาวในเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานประกันสังคม. (2562). *คู่มือผู้ประกันตน: ร่วมสร้างสรรค์สังคมแรงงานที่มีหลักประกันถ้วนหน้าอย่างยั่งยืน.* สืบค้น 25 มิถุนายน 2566, จาก http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER2/DRAWER056/GENERAL/DATA0000/00000578.PDF.

สำนักงานประกันสังคม. (2565). *จำนวนสถานที่และสาขา/นายจ้างและผู้ประกันตน/ลูกจ้าง จำแนกรายจังหวัด ณ ธันวาคม พ.ศ. 2565.* กรุงเทพฯ: สำนักงานประกันสังคม.

สำนักงานประกันสังคม. (2566). *จำนวนผู้ประกันตน จำแนกรายเดือน ปี 2557-2566.* นนทบุรี: กองวิจัยและพัฒนา.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *สถิติกองทุนประกัน สังคม จำแนกเป็นรายภาค และจังหวัด พ.ศ. 2555-2565.* สืบค้น 25 มิถุนายน 2566, จาก http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/06.aspx.

Best, J. W. (1981). *Research in education.* (4th ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Likert, R. A. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology.* 140, 5-53.

Mensah, I., & Mensah, R. D. (2018). Effects of service quality and customer satisfaction on repurchase intention in restaurants on university of cape coast campus. *Journal of Tourism, Heritage & Services Marketing.* 4(1), 27-36.

Prabowo, H., Astuti, W., & Respati, H. (2020). Effect of service quality and brand image on repurchase intention through word of mouth at budget hotels airy rooms. *Journal of Business and Management.* 8, 194-207.

Wiranto, I. J., & Husin, H. A. (2016). Relationship between customer satisfaction and repurchase intention on McDonald's Kuala Lumpur. *Berjaya Journal of Services & Management.* 6, 70-79.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis.* (3rd ed.). New York: Harper and Row.

อัตลักษณ์วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนไทยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

The Cultural Identity to Promote Tourism of the Tai Yuan Community at Ton Tan Subdistrict, Sao Hai District, Saraburi Province

คมกริช บุญเขียว[1]
Khomkrit Bunkhiao

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยวนของชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว ประธานกลุ่มทอผ้ากลุ่มเยาวชน และผู้ประกอบการท่องเที่ยว รวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ชุมชน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชน และวิเคราะห์การใช้อัตลักษณ์วัฒนธรรมของไทยวน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน นำเสนอแบบการบรรยายพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ไทยวนชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ และได้นำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้การนำเสนอด้านการท่องเที่ยวได้แก่ 1) การนำเสนออัตลักษณ์เชิงกายภาพประกอบด้วย ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล หอวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยวน วัดและสิ่งปลูกสร้างในชุมชนและ 2) การนำเสนออัตลักษณ์วัฒนธรรมประกอบด้วย ภาษา การแสดง การแต่งกาย และอาหาร

คำสำคัญ (Keywords): อัตลักษณ์วัฒนธรรม; ไทยวน; การท่องเที่ยวชุมชน

Abstract

This research aims to study the promotion of local tourism using the Tai Yuan cultural identity in the Ton Tan community, Sao Hai District, Saraburi Province. This qualitative research employed document analysis, in-depth interviews, participatory and non-participatory observation, and a focus-group interview. The key informants were a community leader, a village sage, a tour operator, a president of weaving

Received: 2023-06-26 **Revised**: 2023-08-21 **Accepted**: 2023-08-27

[1] สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Social Studies, Humanities and Social Sciences, Thep Satri Rajabhath University. Corresponding Author e-mail: zoroman2_19@hotmail.com

groups, local youths, and tourism entrepreneurs. The study collected information on the community's history and cultural identity. Then analyzed how to apply their Thai Yuan identity to promote local community tourism. The data were presented in the form of a narrative. The results showed that the Thai Yuan-Ton Tan Community, Sao Hai District, Saraburi Province inherited the unique identity from their ancestors, and presented the community's cultural identity to promote local tourism using the local identity presentation strategies. They included: 1) the presentation of the physical identity, which were a vintage floating market-Baan Ton Tan, a Thai Yuan Folk Culture Hall, and old temples and buildings in the community, and 2) the presentation of the unique local cultural identities, which were Thai Yuan language, performances, dress codes, and foods.

Keywords: Cultural identity; Thai Yuan; Local Community Tourism

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบัน การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community based tourism: CBT) นับเป็น การท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมรูปแบบหนึ่ง เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่คำนึงถึง ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ถูกกำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทในการเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นการท่องเที่ยวที่นอกจากจะได้รับความสุขจากการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นการเรียนรู้สังคมวัฒนธรรมของกลุ่มคนอื่นที่นักท่องเที่ยวไม่เคยได้รับรู้ ทำให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนเกิดขึ้นในหลากหลายพื้นที่ในประเทศไทย ส่งผลให้แต่ละชุมชนจึงมีการนำอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนตนเองเพื่อนำเสนอสำหรับเป็นจุดขายในการท่องเที่ยว จากการศึกษาของทรงคุณ จันทจร และคณะ (2552) ที่กล่าวว่าความสัมพันธ์ของอัตลักษณ์ท้องถิ่น ในรูปแบบวัฒนธรรมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น ชุมชนมีการนำวัฒนธรรมท้องถิ่นอันหลากหลาย มาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว จะทำให้กลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนท้องถิ่น ในสังคมเกิดการตื่นตัว ลุกขึ้นมาฟื้นฟูประดิษฐ์และสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ ของตนเองขึ้นมาใหม่ ซึ่งถึงอัตลักษณ์ของชุมชนนั้น อินทิรา พงษ์นาค และศุภกรณ์ดิษฐพันธุ์ (2558) กล่าวว่า อัตลักษณ์ชุมชนซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ก่อตัวขึ้นมา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งนั้น ได้ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจ ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ภายใต้บริบททางวัฒนธรรมชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิต นำไปสู่การพัฒนาด้านอาชีพรายได้ และสถานที่ในชุมชนให้มีความโดดเด่น อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่สามารถบ่งบอกความเป็นตัวตนของชุมชน ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และเกิดการจดจำ อันจะส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวชุมชนนั้นเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

ไทยวนชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เป็นกลุ่มชาวไทยวนที่อพยพจากเมืองเชียงแสนมาและมีการตั้งถิ่นฐานเป็นเวลาหลายร้อยปี ปัจจุบันชาวไทยวนชุมชนต้นตาลยังมีการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง โดยการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนทำให้รักษาความเป็นไทยวนได้อย่างโดดเด่น นอกจากนี้แล้วชุมชนไทยวนบ้านต้นตาลยังมีการนำเสนออัตลักษณ ทางวัฒนธรรมให้แก่ผู้มาเยือนจากภายนอกได้รับรู้ ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนจนเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวชุมชนที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสระบุรี ซึ่งจะเห็นได้ว่าอัตลักษณ์ชุมชนไทยวน ถือเป็นเสน่ห์ที่สามารถดึงดูดใจผู้นักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ที่นอกจากจะได้สัมผัสวิถีชีวิตที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะแล้ว ยังสามารถร่วมเรียนรู้คุณค่าของวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นในด้านต่างๆ อีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นชุมชนที่สามารถใช้จุดเด่นด้านอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจนประสบความสำเร็จในจังหวัดสระบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ของชุมชนต้นตาลอำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยในครั้งนี้มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ประกอบด้วย ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ตัวแทนเยาวชนไทยวน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในชุมชน ตัวแทนองค์กรภาครัฐและตัวแทนภาคเอกชน และประชาชนในชุมชน ใช้การเลือกแบบเจาะจง(purposive sampling) โดยการกำหนดคุณสมบัติผู้ 1) เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านวัฒนธรรมไทยวน และ 3) สมัครใจในการทำงานร่วมกับผู้วิจัย

เครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้าด้วยคำถาม ปลายเปิด (open-end questions) เพื่อใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ปราชญ์ชาวบ้านจำนวน 3 คน ประชาชนในชุมชน จำนวน 8 คน ตัวแทนเยาวชนไทยวน จำนวน 5 คน ซึ่งจะเน้นข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และข้อมูลกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน โดยสามารถเสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

2) แบบสนทนากลุ่มย่อย (small group discussion) ผู้วิจัยจัดให้มีการระดมความคิดเห็นเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจำนวน 2 คน และผู้ประกอบการท่องเที่ยว จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัย ได้เลือกใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

(purposive sampling) เป็นการสร้างประเด็นคำถาม เพื่อทำการสนทนาโดยผู้วิจัยเป็นผู้ป้อนคำถามให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นและทัศนคติ รวมถึงเสนอแนวทางในการใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่สามารถมาหนุนเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชนได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เป็นการเก็บข้อมูลจากการลงศึกษาภาคสนาม โดยใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การศึกษาบรรยากาศของกิจกรรมตลาดน้ำ ความสัมพันธ์ของคนและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน การจดบันทึกภาคสนาม และการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อวิเคราะห์การใช้อัตลักษณ์วัฒนธรรมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

2) การสืบค้นจากเอกสาร โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ประกอบด้วย เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย หนังสือ บทความ และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ ทราบถึงสภาพบริบทเบื้องต้นของชุมชนทำการศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการลงภาคสนามผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดประชุมกลุ่มย่อย การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และการจดบันทึกภาคสนาม โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ในลักษณะการพรรณนาความ (Description) เพื่อให้ทราบบริบททั่วไปของชุมชนไทยวนต้นตาลทั้งในด้านประวัติความเป็นมา ประชากร พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และวิเคราะห์การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ของชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ผลวิจัยปรากฏว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ของชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี มีการนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบดังนี้

1. การนำเสนออัตลักษณ์เชิงกายภาพประกอบด้วย

1.1 ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล เป็นตลาดนัดตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำป่าสักในพื้นที่ของวัดต้นตาลซึ่งเป็นตลาดนัดขายสินค้าของชุมชนมีทุกวันอาทิตย์เวลาประมาณ 8:00 น - 14:00 น ตลาดแห่งนี้เป็นตลาดที่คนในชุมชนได้นำสินค้าพื้นเมืองและสินค้าทั่วไป ประกอบด้วยสินค้าที่เป็นสินค้าทางด้านวัฒนธรรมของชุมชน เช่น เสื้อไทยวน ผ้าซิ่นไทยวน อาหารพื้นเมืองไทยวน และพืชผักพื้นบ้าน ตลาดแห่งนี้มีพื้นที่ประมาณ 200 ตารางเมตร โดยผู้ประกอบการจะตั้งร้านค้าเป็นเพิงไม้ไผ่ หลังคามุงจากแบบโบราณ พ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชน จะมีการแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองและมีการสื่อสารทักทายผู้มาเยือนด้วยภาษาไทยกลางและภาษาไทยวน ทั้งนี้ตลาดแห่งนี้จึงเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาจับจ่ายซื้อของและได้สัมผัสบรรยากาศแบบชุมชนไทยวนโบราณ

นอกจากนี้ยังมีการแสดงทางวัฒนธรรมของไทยวนเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ตลาดน้ำท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล แห่งนี้เป็นสถานที่แสดงอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชนไทยวนที่ชัดเจนมากที่สุดในชุมชน (ภาพ 1-2)

1.2 หอวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยวน เป็นแหล่งรวมเรื่องราวการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาวไทยวนในพื้นที่อำเภอเสาไห้ โดยจะมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และจัดแสดงเครื่องมือเครื่องใช้โบราณของชาวไทยวนในอดีตรวมทั้งเป็นสถานที่ซึ่งมีการแสดงลักษณะของบ้านโบราณแบบเชียงแสนและเป็นพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวพักผ่อนของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะหอวัฒนธรรมพื้นบ้านจะติดอยู่กับถนนหลักซึ่งเป็นทางเข้าสู่ชุมชน จึงเป็นสถานที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมไทยวนโดยสามารถเข้าเยี่ยมชมได้ทุกวัน (ภาพ 3)

1.3 ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมือง เป็นสถานที่ซึ่งแสดงการทอผ้าและจำหน่ายผ้าทอพื้นเมืองในชุมชนต้นตาล โดยสถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งทอผ้าแบบโบราณมีผู้อาวุโสในชุมชน ที่เป็นผู้ทอผ้าพื้นเมือง โดยจะมีการแสดงการทอผ้าแบบใช้กี่กระตุก มีการออกแบบลายผ้าในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งมีการประยุกต์ผ้าพื้นเมืองเพื่อเป็นของใช้อื่นๆหลากหลายรูปแบบ ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองจะเปิดทำการทุกวัน นักท่องเที่ยวที่สนใจสามารถเข้ามารับชมและศึกษาการเรียนรู้ได้ (ภาพ 4)

ภาพ 1-2 ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล สถานที่จำหน่ายสินค้าและกิจกรรมไทยวน

1.4 วัดและสิ่งปลูกสร้างในชุมชน ซึ่งวัดและสิ่งปลูกสร้างในชุมชนจะแสดงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในเชิงสถาปัตยกรรม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมากับการก่อตั้งชุมชนไทยวน ถึงแม้ว่าจะมีการปรับปรุงซ่อมแซมให้มีความแข็งแรงหรือตอบสนองการใช้งานของคนในชุมชนยุคใหม่ แต่ก็ยังคงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความเป็นมาให้เห็น นอกจากนี้สิ่งปลูกสร้างเหล่านี้ยังใช้สำหรับเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ อาทิเช่น วัดต้นตาล ที่มีวิหารและมีศาลาไม้ทรงสูงที่แตกต่างจากวัดภาคกลางโดยทั่วไป ซึ่งเป็นการสร้างจากแนวคิดของคนไทยวนสมัยโบราณที่ต้องการให้วัดโปร่งและมีพื้นที่ใช้สอยใต้ถุน หรือแม้กระทั่งบ้านเรือนของชาวไทยวนยุคแรกบางหลัง ที่มีการออกแบบในรูปแบบโบราณ โดยจะมีปล่องขนาดเล็กบริเวณใต้จั่ว เพื่อเป็นช่องลมในการระบายอากาศและระบายความร้อนจากข้างในตัวอาคารบ้านเรือน

ภาพ 3-4 หอวัฒนธรรมและศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมือง แหล่งเรียนรู้สำคัญในชุมชน

2. การนำเสนออัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย

2.1 ภาษา ชุมชนไทยวนมีภาษายวนหรือภาษาโยนก เป็นภาษาพูดที่ส่งผ่านจากบรรพบุรุษที่อพยพมาจากเชียงแสน ทำให้ภาษาพูดของชาวชุมชนไทยวนจึงใช้ภาษายวนในการสื่อสารในชุมชน และเป็นเอกลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสารด้านการท่องเที่ยวให้กับคนนอกชุมชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล ชาวไทยวนที่เป็นผู้จำหน่ายสินค้าจะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเป็นภาษายวน เป็นส่วนสำคัญที่นำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ส่วนภาษาเขียนจะนำเสนอในพื้นที่ถนนสายวัฒนธรรมที่เป็นป้ายชื่อต่างๆในชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถพบเห็นได้ทั่วไป รวมทั้งการใช้ในการจดบันทึกเรื่องราวทางศาสนา ตำราหมอดู ตำราสมุนไพร พระธรรมเทศนา ในสมุดใบลาน ของวัดต้นตาล ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจจะสามารถขออนุญาตผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาได้

2.2 การแสดง ศิลปะการแสดงที่บ่งบอกถึงศิลปะของชาวไทยวน คือ การฟ้อนรำของผู้หญิงที่มีเครื่องแต่งกายและลีลาอ่อนช้อย โดยเฉพาะการแสดงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล ซึ่งเป็นชุดการแสดงที่นำเสนอให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมตลาดน้ำ แสดงให้เห็นความสวยงามของการแต่งกาย ลีลาฟ้อนรำและแฝงความเชื่อประเพณีของชาวไทยวนร่วมเข้ามาในการแสดง ส่วนผู้ชายก็จะแสดงลีลาการตีกลองสะบัดชัยที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษที่แสดงถึงความแข็งแรงประกอบกับลีลาท่าทางสำหรับการต่อสู้ป้องกันตัว ซึ่งเป็นการนำเสนอคุณค่าของวัฒนธรรมชาวไทยวน ในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน (ภาพ 5-6)

2.3 การแต่งกาย ชาวไทยวนชุมชนต้นตาล ยังคงสืบทอดการทอผ้า และมีการประกอบอาชีพทอผ้า เพื่อการขาย และการอนุรักษ์ให้คงอยู่ ผ้าทอที่นิยม ได้แก่ ย่าม หมอน ผ้าห่ม ผ้าซิ่น ผ้าขาวม้า ผ้าปรกหัวนาค ผ้าห่อคัมภีร์ ตุง โดยมีกลุ่มทอผ้าบ้านต้นตาล เป็นศูนย์กลางการผลิตและการออกแบบลวดลายอย่างเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งนี้ผ้าทอมือจากศูนย์ทอผ้าชุมชนต้นตาล โดยได้รับคัดสรรในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในปี พ.ศ.2557 ในระดับประเทศ ได้ระดับ 3 ดาว และเป็นสินค้าด้านวัฒนธรรมที่จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ทั้งวันที่มีตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาลและวันอื่นๆ ก็สามารถหาซื้อผ้าทอไทยวนได้จากร้านค้าชุมชนได้ สินค้าจากผ้าทอนอกจากจะเป็นผ้าซิ่นสำหรับผู้หญิงแล้ว ชุมชนยังมีการสร้างผลิตภัณฑ์จากผ้าเป็นสินค้าอื่นให้

นักท่องเที่ยวสามารถซื้อหาเพื่อใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เช่น ย่ามใส่ของ เสื้อโปโล กระเป๋าถือขนาดเล็ก ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้ประโยชน์ได้หลากหลายมากขึ้น

2.4 อาหาร ชาวไทยวนชุมชนต้นตาล ได้รับการถ่ายทอดการประกอบอาหารมาจากบรรพบุรุษเป็นอาหารที่มีลักษณะเหมือกับอาหารภาคเหนือ เช่น มีข้าวเหนียว แกงโฮ๊ะ ลาบ ผัดหมี่ ไส้อั่ว แคบหมู น้ำพริกหนุ่ม และในส่วนของอาหารที่เกิดขึ้นในช่วงเทศกาลงานบุญของชุมชน เช่น งานบุญถวายสลากภัต งานกวนข้าวทิพย์ ขนมที่ชาวไทยวนนิยมทำ ได้แก่ ขนมกง ขนมนางเล็ด (ข้าวแตน) ข้าวหลาม เป็นต้น ซึ่งอาหารพื้นบ้านเหล่านี้จะเป็นสินค้าที่เด่นชัดในกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล ซึ่งชาวไทยวนจะทำอาหารพื้นบ้านมาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นของฝากด้านวัฒนธรรม อาหารไทยวนที่มีจำหน่ายในตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาล ได้แก่ ไข่ป่าม แคบหมู ไส้อั่ว ขนมกง ลาบหมู ตำขนุน และผัดหมี่ไทยวน เป็นต้น โดยเฉพาะผัดหมี่ไทยวนเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่ขึ้นชื่อในชุมชนเป็นสินค้าที่มีตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจเพื่อจัดจำหน่ายทั้งในและนอกชุมชน

ภาพ 5-6 การฟ้อนรำและการต่อสู้ การแสดงทางวัฒนธรรมสำหรับการท่องเที่ยว

อภิปรายผล (Research Discussion)

การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยวน ของชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เกิดจากการพัฒนา และการสร้างพื้นที่แสดงภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้แก่ หอวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยวน ซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้จากวิถีชีวิตของชาวไทยวน เพื่อการแสดงวิถีชีวิตรวมทั้งการนำเสนอสถาปัตยกรรมบ้านแบบไทยวน สำหรับการเผยแพร่ความรู้ภูมิปัญญาของชาวไทยวนและการสร้างตลาดท่าน้ำโบราณบ้านต้นตาลเพื่อเป็นสถานที่ขายสินค้าพื้นเมืองที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มไทยวนซึ่งเป็นพื้นที่แสดงวัฒนธรรมของชุมชน และมีการนำเสนออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมสำหรับการท่องเที่ยวทั้งในรูปแบบของเชิงกายภาพที่เป็นสถานที่ สินค้าวัฒนธรรม รวมทั้งที่เป็นวัฒนธรรมด้านภาษา การแสดง การแต่งกายและอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเจริญเนตร แสงดวงแข (2564) ที่พบว่า การสื่อสารที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเกาะหมาก เกิดจากการที่ชุมชนได้ใช้ทุนเดิมทางวัฒนธรรมในการสื่อสารทั้งการสร้างสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน การนำเสนออัตลักษณ์ด้านอาหารและอัตลักษณ์ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกระบวนการนำเสนออัตลักษณ์การท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน การถ่ายทอดผ่านสื่อออนไลน์ YouTube เพื่อให้เกิดภาพจำการท่องเที่ยว รวมทั้งการศึกษาของ

ประยูร ลิ้มสุข (2565) ที่ศึกษารำวงย้อนยุคอำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ชุมชนได้มีการถ่ายทอดอัตลักษณ์วัฒนธรรมผ่านกิจกรรมโครงการถนนคนเดินไทยหล่ม เป็นการถ่ายทอดไปสู่นักท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้แบบไม่เจาะจง แต่เป็นการถ่ายทอดผ่านการสัมผัสต่อเหตุการณ์จริง เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับเมธาวี จำเนียร (2562) พบว่า การสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชน เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวแหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งมีการเผยแพร่เรื่องราวความเคลื่อนไหวของชุมชนผ่านสื่อต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ เพื่อเป็นการสื่อสารไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของอารียา บุญทวีและคณะ (2561) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ชุมชนมีการสร้างสถานที่เพื่อนำเสนออัตลักษณ์วัฒนธรรมชุมชน สำหรับเป็นพื้นที่ในการแสดงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ อุทยานพระพิฆเนศ สวนปาล์ม ฟาร์มนกเกาะรัด คุ้มวิมานดิน ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่สำหรับการนำเสนอวัฒนธรรมสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน และการศึกษาของวรรณรักษ์ ศรีรัตน์ และคณะ (2564) ที่ศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบการวิสาหกิจชุมชนบ้านริมคลองโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า อัตลักษณ์ชุมชนบ้านริมคลองโฮมสเตย์ ประกอบด้วยอัตลักษณ์ 5 ด้าน ได้แก่ วิถีชีวิตและรูปแบบการดำเนินชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมอาหาร งานฝีมือและผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งอัตลักษณ์ทั้ง 5 ด้านนี้ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกชุมชน และเป็นทรัพยากรที่นำไปใช้ในการส่งเสริม รวมทั้งพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านริมคลอง

มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยวน ชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี เป็นสิ่งที่เกิดจากการสั่งสม ความรู้ จากบรรพบุรุษที่สรรสร้างขึ้นจากประสบการณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางการดำรงชีวิตของคนในชุมชน รวมทั้งเป็นการสร้างกฎเกณฑ์ทางสังคมเพื่อให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความสงบสุขภายในชุมชน ซึ่งไทยวนชุมชนต้นตาล อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ได้ใช้มรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้ได้แก่ ภาษา ความเชื่อ ประเพณี สิ่งปลูกสร้าง และการผ้าทอ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน จนสามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและเป็นการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชุมชนตนให้คงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในปัจจุบัน

2. หน่วยงานท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนให้มากขึ้น เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการดำเนินงานของคนในชุมชนเองซึ่งมีแนวโน้มจะลดน้อยลงเนื่องจากผู้นำชุมชนมีอายุที่มากขึ้นและขาดคนรุ่นใหม่ที่จะดำเนินการต่อ

3.หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาสนับสนุนเรื่องบประมาณในการพัฒนาสถานที่ต่างๆ ในชุมชนเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่นการขุดลอกลำน้ำป่าสัก การขยายถนน รวมทั้งการสร้างป้ายบอกทางที่ชัดเจนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะศึกษาในประเด็นปัจจัยด้านต่างๆ และความต้องการของชุมชน ที่มีผลต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

2. ควรจะศึกษาในประเด็นผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เกิดจากการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวทั้งจากหน่วยงานภายในและจากภายนอกชุมชน

3. ควรศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมและการให้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องต่อการส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณกรมส่งเสริมวัฒนธรรมที่สนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

คัชพล จั่นเพชร และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนบ้านชากแง้ว อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. *วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน.* 10 (1), 111-121.

เจริญเนตร แสงดวงแข. (2564). การสื่อสารอัตลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเกาะหมาก อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.* 29 (2), 1-23.

ทรงคุณ จันทจร, พิสิฏฐ์ บุญไชยะและไพรัช ถิตย์ผาด. (2552). *คุณค่าอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการนำมาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้. (รายงานผลการวิจัย).* สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประยูร ลิ้มสุข. (2565). รำวงย้อนยุคอำเภอหล่มสักจังหวัดเพชรบูรณ์: อัตลักษณ์และบทบาทต่อชุมชน. *วารสารพิกุล.* 20 (2), 197-223.

พระมหาพรชัย สิริวโร, พระมหาสรรค์ชัย กิตติเมธี, ไข่มุก เหล่าพิพัฒนาและ เพ็ญพรรณ เฟื่องฟูลอย. (2563). อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดแม่ฮ่องสอน. *วารสารพุทธมัคค์ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม.* 5 (1), 1-14.

เมธาวี จำเนียร. (2562). การสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว. วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 6 (1), 235-256.

วรรณรัตน์ ศรีรัตน์, สุชาดา คุ้มสลุด, น้ำผึ้ง ไขว้พันธุ์, ภัทรพร ทิมแดง, นฤมล โสภารัตนกุลและอังคณา โสภารัตนกุล. (2564). การสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพการประกอบการวิสาหกิจชุมชนบ้านริมคลองโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารศรีวนาลัยวิจัย.* 11 (2), 27 -34.

อารียา บุญทวี จินดา เนื่องจำนงค์ และวชิรพงศ์ มณีนันทิวัฒน์. (2561). แนวทางการพัฒนาศักยภาพทุนทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของ อำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์.* 20 (1), 67-85.

การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

Development of Creative Thinking Skills on Ecosystems and Biodiversity of Grade 9 Students Using a Modeling Activity Model Based on the Concept of STEM Education

พัชราภร พูลบุญ[1]
Patcharaporn Poolbun

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา 2) แบบประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ และ3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษาสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.46 คิดเป็นร้อยละ 81.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.16 และมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ด้านความละเอียดลออมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.83 คิดเป็นร้อยละ 94.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.11 2) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27 คิดเป็นร้อยละ 85.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85

คำสำคัญ (Keywords): ทักษะการคิดสร้างสรรค์, การสร้างแบบจำลอง, สะเต็มศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) develop creative thinking skills on ecosystems and biodiversity of grade 9 students using a modeling activity model

Received: 2023-06-25 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Faculty of Education, Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: jack_yudya@hotmail.com

based on the concept of STEM education 2) study the satisfaction of students towards modeling activity model based on the concept of STEM education. The sample group used in the research was grade 9 students in the second semester of the academic year 2022 at a school in Ang Thong Province, totaling 41 students. The research tools consisted of 1) a lesson plan based on the concept of STEM education, 2) a creativity skill assessment form and 3) a satisfaction of students towards modeling activity model based on the concept of STEM education. The statistics used in data analysis were mean, percentage, and standard deviation. The results showed that 1) students had overall creative thinking skills at a high level with an average of 2.46, representing 81.98 percent, and a standard deviation of 0.16 and having the most creative was elaboration with a mean of 2.83, percentage 94.33, and a standard deviation of 0.11 2) The students' satisfaction towards modeling activity model based on the concept of STEM education was at a high level with a mean of 4.27, percentage 85.4, and a standard deviation of 0.85

Keywords: Creative thinking skills; Modeling; STEM education

บทนำ (Introduction)

วิทยาศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลิตเทคโนโลยี นวัตกรรม เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับมนุษย์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ ซึ่งวิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีการคิด ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การคิดที่เป็นเหตุเป็นผล การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น นอกจากนี้วิทยาศาสตร์ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้มนุษย์สามารถคิดตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขการใช้ข้อมูลที่หลากหลายน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้ อันเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าวิทยาศาสตร์ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-based Society) นักเรียนจึงมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีทักษะการคิด มีความเข้าใจในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ มีเหตุผล มีคุณธรรม และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) แต่จากการศึกษาสภาพปัญหาในระบบการศึกษาของประเทศไทย พบว่า การจัดการเรียนสอนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทักษะ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นในการจัดการเรียนสอนในระดับต่าง ๆ จึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เนื่องจากทักษะการคิดสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะทางความคิดที่มีความสำคัญต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความคิดริเริ่ม มีความคิดยืดหยุ่น มีความคิดคล่องแคล่ว และมีความคิดละเอียดลออ อีกทั้งนักเรียนยังได้ใช้กระบวนการคิด การสร้างจินตนาการ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่กำหนดไว้ได้ จากคุณลักษณะของทักษะการคิดสร้างสรรค์

เหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพ และนักเรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพในตัวเองมากยิ่งขึ้น (ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์, 2546)

นอกจากนี้จากการศึกษาสภาพปัญหาในระบบการศึกษาของประเทศไทย พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบรรยายที่ครูผู้สอนเป็นผู้ให้เนื้อหา นักเรียนเป็นผู้รับเนื้อหาเรียนรู้ตามที่ครูผู้สอนบอก หรือ อธิบายให้ฟัง หรือ ศึกษาภาพจากในหนังสือเพียงเท่านั้น ส่งผลให้นักเรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงาน ไม่มีความคิดแปลกใหม่ ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์จำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ แนวทางการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนสามารถทำได้โดยการใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (Science Technology Engineering and Mathematics Education: STEM Education) เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ไปใช้ในการเชื่อมโยง และแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม (อภิญญา สิงโต, 2563) ลักษณะสำคัญของแนวคิดสะเต็มศึกษาประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้บูรณาการความรู้ และทักษะของวิชาที่เกี่ยวข้องสะเต็มในระหว่างการเรียนรู้ 2) มีการท้าทายผู้เรียนให้ได้แก้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนด 3) มีกิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านการทำกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ผู้สอนกำหนดให้ และ 5) สถานการณ์หรือปัญหาที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน (วงค์ณภา แก้วไกรษรและนันทรัตน์ แก้วไกรษร, 2561) การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ต้องอาศัยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การระบุปัญหา 2) การค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 3) การวางแผนการพัฒนา 4) การทดสอบและประเมินผล 5) การนำเสนอผลลัพธ์ (National Research Council (NRC), (2012); The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (IPST), (2014)) จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรม โดยนักเรียนจะได้ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ฝึกทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี แล้วนำความรู้มาออกแบบชิ้นงานหรือวิธีการเพื่อตอบสนองความต้องการหรือนำไปแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้เทคโนโลยีซึ่งเป็นผลผลิตจากกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการผนวกระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษากับรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลอง ซึ่งการสร้างแบบจำลองเป็นการสร้าง หรือใช้สิ่งที่ทำขึ้นมาเพื่อเลียนแบบ หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาหรือที่สนใจ นำเสนอข้อมูล แนวคิด ความคิดรวบยอด เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจในรูปของแบบจำลองต่าง ๆ เช่น ชิ้นงาน ข้อความ รูปภาพ หุ่นจำลอง สิ่งประดิษฐ์ ภาพเคลื่อนไหว และการสร้างแบบจำลอง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสร้างแบบจำลองทางความคิด เป็นการตรวจสอบความรู้เดิม ซึ่งแบบจำลองทางความคิดเป็นแบบจำลองเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน อาจจะกระตุ้นให้นักเรียนวาดภาพและอธิบายสิ่งที่นักเรียน

คิดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาเพื่อให้นักเรียนแสดงความรู้นั้นออกมา ขั้นที่ 2 การประเมินและดัดแปลงแก้ไขแบบจำลอง นักเรียนทำการทดลองเพื่อเป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ดังกล่าว และรวบรวมหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อประเมินความสอดคล้องกับแบบจำลองที่สร้างขึ้น อาจจะกระตุ้นให้นักเรียนโต้แย้ง หาหลักฐานสนับสนุนแบบจำลอง หรือใช้แบบจำลองในการสื่อสารกับผู้อื่น และ ขั้นที่ 3 การขยายแบบจำลอง นักเรียนนำแบบจำลองไปอธิบายปรากฏการณ์ใหม่ หรือทำนายปรากฏการณ์อื่น ๆ เพื่อขยายขอบเขตของแบบจำลองให้กว้างขึ้น (อนุพงศ์ ไพรศรีและคณะ, (2565)) จะเห็นได้ว่ารูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างแบบจำลองในการอธิบาย หรือ และทำนายปรากฏการณ์อย่างสมเหตุสมผล หรือใช้แบบจำลองเป็นสมมติฐานเพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบหรือคำอธิบายใหม่ ๆ

ดังนั้นรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา จึงเป็นรูปแบบกิจกรรมแบบบูรณาการระหว่างความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม คณิตศาสตร์ และการสร้างแบบจำลอง อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีกระบวนการคิด ได้พัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะ การคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 และเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/10 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 41 คน โดยการสุ่มแบบจงเจาะ (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ ดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบ 6 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นระบุปัญหา (Problem Identification)
- ขั้นรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (Related Information Search)
- ขั้นออกแบบวิธีการแก้ปัญหา (Solution Design)
- ขั้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา (Planning and Development)
- ขั้นทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ไขปัญหาหรือแก้ไขชิ้นงาน (Testing, Evaluation and Design Improvement)
- ขั้นนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน (Presentation)

2) แบบประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยประเมินจากการสร้างแบบจำลอง และมีประเด็นในการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ และ การออกแบบและการสร้างชิ้นนงาน

3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีประเด็นในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ และ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีรายละเอียดดังนี้

1) คัดเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอ่างทอง จำนวน 1 ห้องเรียน คือ มัธยมศึกษาปีที่ 3/10 จำนวน 41 คน

2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เรื่อง ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยจัดการเรียนรู้ 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 12 ชั่วโมง

3) ระหว่างดำเนินการจัดการเรียนรู้ ประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ โดยประเมินจากการการสร้างแบบจำลอง และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ

4) เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา และนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการคิดสร้างสรรค์ โดยประเมินจากการสร้างแบบจำลอง และการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียน

ต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา โดยประเมินจากแบบประเมินในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์พิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการคิดสร้างสรรค์ โดยประเมินจากการสร้างแบบจำลอง

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.00 มีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 2.01 – 2.50 มีทักษะอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.00 มีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.01 – 1.50 มีทักษะอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.00 มีทักษะอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามจุดประสงค์การวิจัย ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์จากการสร้างแบบจำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากแบบประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ ได้ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์จากการสร้างแบบจำลอง

ความคิดสร้างสรรค์	ก่อนเรียน			หลังเรียน			ร้อยละความก้าวหน้า	แปลผล
	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
ความคิดคล่องแคล่ว	0.79	26.33	0.23	2.40	80.00	0.11	53.67	มาก

ความคิดยืดหยุ่น	0.94	31.33	0.38	2.52	84.00	0.15	52.67	มากที่สุด
ความคิดริเริ่ม	0.87	29.00	0.34	2.26	75.33	0.27	46.33	มาก
ความคิดละเอียดลออ	0.90	30.00	0.45	2.83	94.33	0.11	64.33	มากที่สุด
การออกแบบและการสร้างชิ้นงาน	1.68	56.00	0.28	2.29	76.33	0.14	20.33	มาก
รวม	**1.04**	**34.53**	**0.34**	**2.46**	**81.98**	**0.16**	**47.47**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะการคิดสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.46 คิดเป็นร้อยละ 81.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดคล่องแคล่วมีค่าเฉลี่ย 2.40 คิดเป็นร้อยละ 80.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.11 ความคิดยืดหยุ่นมีค่าเฉลี่ย 2.52 คิดเป็นร้อยละ 84.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.15 ความคิดริเริ่มมีค่าเฉลี่ย 2.26 คิดเป็นร้อยละ 75.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.27 ความคิดละเอียดลออมีค่าเฉลี่ย 2.83 คิดเป็นร้อยละ 94.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.11 และการออกแบบ และการสร้างชิ้นงานมีค่าเฉลี่ย 2.29 คิดเป็นร้อยละ 76.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.14

2) ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

ประเด็นความเห็น	**ผลการประเมิน**			
	ค่าเฉลี่ย	**ร้อยละ**	**ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน**	**แปลผล**
ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้				

1. ข้าพเจ้าชอบรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา	3.94	78.8	0.89	มาก
2. ข้าพเจ้าชอบกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์	4.47	89.4	0.79	มาก
3. การจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าเป็นผู้วางแผน และลงมือทำ	4.23	84.6	0.83	มาก
4. ข้าพเจ้าประทับใจที่ได้สร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษาด้วยตนเอง	3.94	78.8	0.89	มาก
5. การนำเสนอหน้าชั้นเรียนทำให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้ที่ถูกต้อง เหมาะสม	4.47	89.4	0.79	มาก
รวมด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	**4.21**	**84.2**	**0.84**	**มาก**
ด้านสื่อการเรียนรู้				
6. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหากับการจัดการเรียนรู้	4.47	89.4	0.71	มาก
7. สามารถเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการ	4.58	91.6	0.71	มากที่สุด
8. สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย	4.41	88.2	0.79	มาก
รวมด้านสื่อการเรียนรู้	**4.49**	**89.8**	**0.74**	**มาก**
ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้				
9. บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้มีความสนุกสนาน	4.35	87.00	0.78	มาก
10. บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้ามีอิสระในการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา	4.23	84.6	0.97	มาก
11. บรรยากาศในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำให้ข้าพเจ้าสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ได้อย่างมีความสุข	4.11	82.2	0.78	มาก
12. บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้	3.94	78.8	0.89	มาก
รวมด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้	**4.16**	**83.2**	**0.86**	**มาก**
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้				
13. มีความรอบครอบในการทำงานต่าง ๆ	4.29	85.8	0.77	มาก
14. สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.11	82.2	0.99	มาก
15. สามารถนำหลักการ เหตุผล ไปเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน	4.24	84.8	0.97	มาก
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	**4.21**	**84.2**	**0.91**	**มาก**

รวม	**4.27**	**85.4**	**0.85**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27 คิดเป็นร้อยละ 85.4 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน โดยนักเรียนมีความพึงพอใจในด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ และ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.49 4.21 4.21 และ4.16 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ได้ตรงกับความต้องการ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.58 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้าพเจ้าชอบรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ข้าพเจ้าประทับใจที่ได้สร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษาด้วยตนเอง บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ทำให้ข้าพเจ้าพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.94

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา สามารถอภิปรายได้ 2 ประเด็นดังนี้

1) การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 2.46 คิดเป็นร้อยละ 81.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการคิดสร้างสรรค์ที่นักเรียนสามารถพัฒนาได้มากที่สุด คือ ความคิดละเอียดลออ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.83 คิดเป็นร้อยละ 94.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.11 เนื่องจากรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เป็นรูปแบบกิจกรรมแบบบูรณาการระหว่างความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตามความสนใจของตนเอง และเป็นกิจกรรมที่ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ อันเป็นการเชื่อมโยงความรู้ และเป็นการแก้ปัญหาที่ต้องการ จึงส่งผลให้ทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒพล (2564) การจะพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการคิดสร้างสรรค์ต้องให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ได้ใช้กระบวนการคิดอย่างหลากหลายรวมทั้งการคิดสร้างสรรค์ และ ยังสอดคล้องกับ Gilbert, 2004; Oh & Oh,2011; zu Belzen et al., (2019) การเปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างแบบจำลองจะทำให้นักเรียนสามารถอธิบายหรือ และทำนายปรากฏการณ์อย่างสมเหตุสมผล หรือใช้แบบจำลองเป็นสมมติฐานเพื่อนำไปสู่ข้อ

ค้นพบหรือคำอธิบายใหม่ ๆ อันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีกระบวนการคิด ได้พัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

2) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.27 คิดเป็นร้อยละ 85.4 และส่วนเบนมาตรฐาน 0.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่นักเรียนพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษามีการวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งยังมีสื่อการจัดการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ ทันสมัย น่าสนใจ ดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียนได้ สอดคล้องกับ อนุสรา พุ่มพิกุล (2562) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนใช้กระบวนการคิดและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน นักเรียนสามารถแสดงทัศนคติหรือความคิดของตนเองได้อย่างอิสระ และ ถ้านักเรียนเกิดปัญหาก็จะพยายามหาคำตอบของปัญหา โดยวิเคราะห์ว่าจะใช้ความรู้ในเรื่องใดบ้าง มีการวางแผน และช่วยกันระดมความคิดเพื่อรวบรวมทางเลือกวิธีในการแก้ปัญหา จนนำไปสู่การวางแผน การออกแบบ และการสร้างชิ้นงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกตื่นเต้นสนุกสนาน และอยากเข้ามามีส่วนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) ครูผู้สอนควรวางแผน และเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมให้พร้อมก่อนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมจำนวนมาก และใช้เวลาในการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ค่อนข้างนาน

2) ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมตามลำดับทั้ง 6 ขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการสร้างแบบจำลอง แต่ให้มีความยืดหยุ่นได้ในขั้นออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) การจัดกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนในทุกระดับชั้น ซึ่งสามารถนำรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นอื่น ๆ ได้ และให้ระลึกเสมอว่าการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ต้องค่อยเป็นค่อยไปและใช้เวลา

2) การจัดรูปแบบกิจกรรมการสร้างแบบจำลองตามแนวคิดสะเต็มศึกษา สามารถพัฒนาทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล ทักษะการ

ทดลอง และทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และ ทักษะชีวิตและอาชีพ ได้

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์. (2546). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วงค์ณภา แก้วไกรษรและนันทรัตน์ แก้วไกรษร. (2561). การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชุมนุมหุ่นยนต์เพื่อการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM Education) ภายใต้หัวข้อหุ่นยนต์ทางเลือกแห่งอนาคต. โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมแลกเป้า สพฐ. ปีงบประมาณ 2561.

วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒพล. (2564). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนตรินทรวิโรฒ.

อภิญญา สิงห์โต. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็ม ศึกษาที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การค้นคว้าอิสระ (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อนุพงศ์ ไพรศรีและคณะ. (2565). การสร้างและใช้แบบจำลองในห้องเรียนวิทยาศาสตร์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 24(1), 349-358.

อนุสรา พุ่มพิกุล. (2562). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อสมรรถนะการออกแบบวิธีการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Gilbert, J. K. (2004). Models and modelling: Routes to more authentic science education. International Journal of Science and Mathematics Education, 2(2), 115-130.

National Research Council (NRC). (2012). Sustainable water and environmental management in the California Bay-Delta. Washington, D.C.: National Academies Press.

Oh, P. S., & Oh, S. J. (2011). What teachers of science need to know about models: An overview. International Journal of Science Education, 33(8), 1109-1130.

The Institute for the Promotion of Teaching Science and Technology (IPST). (2014). Khūmūlaksūtobrom khrūsatemsuksā [Handbook for Workshop of STEM Teachers]. Bangkok: IPST.

Zu Belzen, A. U., Kruger, D., & van Driel, J. (2019). Towards a competence-based view on models and modelling in science education. New York: Springer.

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
Learning Organization of the school and Organizational Commitment of School Administrators and Teachers under Secondary Education Service Area Office Phichit

เบญจรัตน์ ควรเสนาะ[1] สถิรพร เชาวน์ชัย[2] ฉลอง ชาตรูประชีวิน[3]
Benjarat Kuansanor, Sathiraporn Chaowachai, Chalong Chatruprachewin

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคคลแห่งการเรียนรู้ รองลงมา คือด้านแบบแผนทางความคิด และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม 2) ความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเชื่อมั่นการยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์การ รองลงมา คือ ด้านความเต็มใจเพื่อสร้างความสำเร็จขององค์การ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความต้องการรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง (r =.647**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Received: 2023-05-30 **Revised:** 2023-06-17 **Accepted:** 2023-06-21

[1] หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author, E-mail: Benjaratku64@nu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, Faculty of Education Naresuan University.

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, Faculty of Education Naresuan University.

คำสำคัญ (Keywords): องค์การแห่งการเรียนรู้; ความผูกพันต่อองค์การ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of learning organization of school. 2) to study the level of organizational commitment of school administrators and teachers. and 3) to study the relationship between learning organization and organizational commitment of school administrators and teachers under the secondary educational service area office Phichit. The sample group was 274 school administrators and teachers under the secondary educational service area office Phichit. The research instrument was the 5-rating scale questionnaires. Analyzing the data were mean, standard deviation, and Pearson product moment correlation analysis. The research results were as follows: 1) Being a learning organization of school as a whole was at a high level. Considering in each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the person of learning, followed by the conceptual pattern and systematic thinking, the lowest average was team learning. respectively. 2) Organizational commitment of school administrators and teachers overall was at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the aspect of confidence, acceptance of the organization's goals and values, followed by the willingness to create organizational success. The aspect with the lowest average was the desire to maintain organizational membership. 3) The relationship between learning organization and organizational commitment of school administrators and teachers under the secondary educational service area office Phichit overall had a positive relationship at high level of correlation (r=.647**) with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Learning organization; Organizational commitment; The secondary education service area office Phichit

บทนำ (Introduction)

ในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลให้ในยุคปัจจุบันเต็มไปด้วยการแข่งขัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่การจัดการศึกษาของประเทศจะต้องเร่ง พัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ทั้งนี้การจัดระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลของชาตินั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นองค์การที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลากรของประเทศ

โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ โดยเฉพาะสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาองค์การให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา (รัชพล ศรีธรรม, 2559) และตามที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ประการที่ 3 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579, 2560) สถานศึกษาจะต้องมีการสร้างและพัฒนาองค์การให้มีคุณภาพและเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการแรงงานที่มีความรู้ในวิชาแกนหลักและทักษะที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีจิตใจเปิดกว้างในการเรียนรู้สิ่งใหม่

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นองค์การที่มีบรรยากาศกระตุ้นและสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในองค์การ การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์การทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จะทำให้องค์การและบุคลากรมีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพนำองค์การไปสู่เป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้ และพร้อมเผชิญกับสภาวะการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับ Senge (1990) เมื่อต้องการพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่องนั้น การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่จะทำให้บุคลากรมีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย ซึ่งองค์การจำเป็นต้องอาศัยการถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ประสบการณ์ และทักษะร่วมกัน ระหว่างผู้นำในองค์กร (Leader) และการเรียนรู้ร่วมกัน ของคนในองค์กร (Team Learning) โดยมีการเชื่อมโยงรูปแบบของการทำงานเป็นทีม(Team Working) สร้างกระบวนการในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเตรียมรับกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่ม (Initiative) และการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งจะทำให้เกิดองค์กรที่เข้มแข็ง ดังนั้น องค์การที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีการพัฒนาเพื่อพร้อมรับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงอย่างทันท่วงที (สมนึก เอื้อจิระพงษ์, 2561)

จากคำกล่าวข้างต้น การดำเนินการภายในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะบุคลากรซึ่งในสถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่จะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาสถานศึกษาของตนให้ไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา เพราะครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถไปสู่ผู้เรียนซึ่งเป็นอนาคตของสังคมและประเทศ การที่ครูจะปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง มุ่งมั่นทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพและดึงศักยภาพของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องค้นหาวิธีการจูงใจ ให้ครูมีความพึงพอใจที่จะเป็นแรงกระตุ้นให้ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ทุ่มเท อุทิศเวลาให้กับสถานศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ ความผูกพัน

ต่อองค์การจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคลากรภายในสถานศึกษานั้นคงอยู่และทำงานในสถานศึกษานั้นอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ นริศรา จินดาพันธ์และ อัมพร ศรีประเสริฐสุข (2559) ความผูกพันต่อองค์การทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจในงานเกิดความเข้าใจอันดี ยอมรับเป้าหมายค่านิยมเกิดขวัญกำลังใจ เต็มใจที่จะทำงานและเป็นสมาชิกขององค์การ อยากอุทิศตนสละเวลาทั้งแรงกายและแรงใจให้กับองค์การและมีความผูกพันต่อองค์การที่สังกัดอยู่ของพนักงาน รวมถึงการที่บุคคลมีความ รู้สึกผูกพันต่อองค์การจะทำให้เกิดความรู้สึกยึดมั่นและอยากทำงานภายในองค์การต่อไปโดยที่จะมีแนวโน้มลาออกจากองค์การนั้นน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้สึกผูกพันต่อองค์การ และจากการศึกษา ทั้งนี้ วิมล จำปานิล (2554) และประชุม บำรุงจิตร์(2551) ได้เสนอความเห็นไว้ว่า โรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษาที่จะต้องมีภารกิจพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถอยู่รอดได้ ดังนั้น ครูที่มีความผูกพันต่อโรงเรียนสูงจะมีความจงรักภักดีและเต็มใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ โดยไม่คิดจะลาออกก่อนเวลาอันสมควรหรือย้ายไปทำงานในสถานที่แห่งใหม่ จึงกล่าวได้ว่า การบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้บริหารจะต้องสร้างและพัฒนาความศรัทธา ความทุ่มเทและความจงรักภักดีต่อโรงเรียนให้เกิดขึ้นกับคณะครูและบุคลากรทุกคนจะทำให้ครูมีความเคารพ เชื่อถือ ไว้วางใจและยอมรับในแนวทางการบริหารงานว่าจะสามารถดำเนินงานไปด้วยความยุติธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครูและนักเรียนได้ในที่สุด

จากการศึกษาผลการวิจัยของ สมนึก เอื้อจิระพงษ์ (2561) พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปฐมชนก ศิริพัชระ (2556) ที่พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การของครูกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้สามารถสื่อได้ถึงการที่สถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์โดยครูมีความเชื่อมั่นและยอมรับค่านิยม มีความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะทำงานและมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงอยู่กับสถานศึกษาจะส่งผลให้สถานศึกษามีความพร้อมที่จะรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและสามารถเรียนรู้เพื่อความอยู่รอด (Survival Learning)ได้ในอนาคต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีเป้าหมายพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และมีสมรรถนะ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งกัน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างองค์การให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างจริงจัง และพบว่า อัตราการโอน (ย้าย) ของข้าราชการตั้งแต่ปี 2564 – 2565 มีอัตราการโอน (ย้าย) อยู่ตลอดเวลาโดยมีเหตุปัจจัยหลากหลาย เช่น ย้ายตามครอบครัว โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สุขภาพหรือบรรยากาศการทำงานในองค์การ ซึ่งการโอน (ย้าย) ของบุคลากรจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนองค์การไปสู่เป้าหมาย และยังส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของเพื่อนร่วมงานที่ต้องแบกรับภาระเพิ่มขึ้นและส่งผลต่อการวางแผนอัตรากำลังของครู สัดส่วนจำนวนครูต่อนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานภารกิจของหน่วยงานและสถานศึกษามีความหลากหลาย ส่งผลให้การบริหารจัดการเรียนการสอน

ไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด เพื่อเป็นการรักษาบุคลากรซึ่งมีความสำคัญ องค์การจึงจำเป็นต้องสร้างความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความที่สนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากรให้มีความผูกพันและปฏิบัติงานในองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปบทนำต้องแสดงให้เห็นถึงความสำคัญและที่มาของการวิจัย โดยเชื่อมโยงประเด็นที่ต้องการนำเสนอในแต่ละย่อหน้าตามลำดับอย่างต่อเนื่องและน่าสนใจ ตลอดจนมีการทบทวนแนวคิดทฤษฎีสำคัญ อันนำไปสู่การประมวลความรู้ วิเคราะห์ และเชื่อมโยงกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรปีการศึกษา 2565 ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน และครู จำนวน 892 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 948 คน จากสถานศึกษา 30 แห่ง (ที่มา : ระบบ EMIS ณ วันที่ 31 มีนาคม 2565)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรปีการศึกษา 2565 จำนวน 274 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 16 คน และครู จำนวน 258 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) ใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie Morgan, อ้างถึงใน สถิรพร เชาวน์ชัย, 2561) และวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสหวิทยาเขต

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค (Croncach) พิจารณาตอนที่ 2 การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.984 และตอนที่ 3 ความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.964

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของ Cronbach (1990)

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (M)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) แปลความหมายดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.90 ขึ้นไป	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.70–0.89	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.30–0.69	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01–0.30	หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสถานศึกษา มีจำนวน 16 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.84 และครู จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 94.16 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานศึกษาในสหวิทยาเขต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในสหวิทยาเขตเมืองพิจิตร จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 32.85 สหวิทยาเขตสามง่าม จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 20.07 สหวิทยาเขตตะพานหินจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 22.63 สหวิทยาเขตบางมูลนาก จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 24.45

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรโดยภาพรวม

ข้อ	การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	n=274		ระดับ	อันดับที่
		$\overline{X}$	S.D.		
1.	ด้านบุคคลแห่งการเรียนรู้	4.37	0.45	มาก	1
2.	ด้านแบบแผนทางความคิด	4.35	0.80	มาก	2
3.	ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม	4.33	0.76	มาก	3
4.	ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.31	0.53	มาก	4
5.	ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	4.35	0.52	มาก	2
รวม		**4.34**	**0.44**	**มาก**	

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.34) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคคลแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$= 4.37) รองลงมา คือ ด้านแบบแผนทางความคิด และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\overline{X}$=4.35) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\overline{X}$=4.31)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยภาพรวม

ข้อ	ความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครู	n=274		ระดับ	อันดับที่
		$\overline{X}$	S.D.		
1.	ด้านความเชื่อมั่น การยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ	4.39	0.48	มาก	1
2.	ด้านความเต็มใจเพื่อสร้างความสำเร็จขององค์การ	4.31	0.48	มาก	2
3.	ด้านความต้องการรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การ	4.27	0.57	มาก	3
	รวม	**4.32**	**0.44**	**มาก**	

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.32) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.27 - 4.39 โดยระดับความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความเชื่อมั่นการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.39) รองลงมา คือ ด้านความเต็มใจเพื่อสร้างความสำเร็จขององค์การ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.31) ด้านความต้องการรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การ) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความต้องการรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.27)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษากับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยรวมและรายคู่

การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา	**ความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู**			
	ด้านความเชื่อมั่น การยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์การ (Y_1)	ด้านความเต็มใจเพื่อสร้างความสำเร็จขององค์การ(Y_2)	ด้านความต้องการรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การ(Y_3)	**ความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู(Y)**

ด้านบุคคลแห่งการเรียนรู้ (X_1)	.380**	.423**	.436**	**.477****
ด้านแบบแผนทางความคิด (X_2)	.222**	.187**	.345**	**.295****
ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม (X_3)	.475**	.416**	.320**	**.459****
ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (X_4)	.554**	.536**	.566**	**.637****
ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (X_5)	.478**	.471**	.548**	**.578****
การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา (X)	**.563****	**.533****	**.585****	**.647****

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา (x) กับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 อยู่ในระดับความสัมพันธ์สูง (r_{XY} = .647**)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาต้องมีการปรับตัว มีการอำนวยความสะดวก กระตุ้นสร้างสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้มีการทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน วางแผนความคิดอย่างเป็นระบบร่วมกันกำหนดความต้องการและเป้าหมายของสถานศึกษา มีการจัดโครงสร้างที่ชัดเจน การแบ่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ครูได้ทำงานตรงตามความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิด วิรัช สงวนวงศ์วาน (2559) ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นองค์การที่มีการพัฒนาความสามารถเพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างต่อเนื่องในทุกสถานการณ์ โดยเน้นให้บุคลากรได้รับความรู้ใหม่ ๆ มีข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย นำมาประยุกต์การทำงานให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิผล รูปแบบองค์การเน้นการทำงานเป็นทีม มีความคล่องตัว ได้รับมอบอำนาจในการทำงานด้วยดุลยพินิจ

ของผู้ปฏิบัติมีผู้นำองค์การที่ดีและมีวัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมความสามัคคีร่วมมือของคนในองค์การ สอดคล้องกับ นุชนาถ จันทร์บัว (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พรทิวา วันตา (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า มีระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในกระบวนการทำงานผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน เพื่อหาเสนอแนวทางวิธีการปฏิบัติงาน และวิธีแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สื่อสารกันเพื่อให้เกิดความชัดเจน มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Senge (1990 อ้างอิงใน จิติมา วรรณศรี, 2564) กล่าวว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการนำเสนอหรือชี้แจงเกี่ยวกับมุมมองที่แตกต่างกันเพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสมและเกิดผลดีมากที่สุดเพื่อประกอบการตัดสินใจ โดยการตั้งใจฟังหรือฟังอย่างเข้าใจความคิดและความรู้สึกของผู้พูด สมาชิกเรียนรู้จากกันและกัน แม้ว่าจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อทีมงานเกิดการเรียนรู้ก็ส่งผลให้องค์การเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กฤษดา ชาญรบ (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเป็นองค์การแห่งการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ นุสรา คำผัด (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม อยู่ในระดับมาก

2. ความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา มีความรัก มีความสุขที่ได้ทำงานในสถานศึกษาแห่งนี้ มีความภาคภูมิใจในงาน มีความพึงพอใจ มีความรู้สึกตั้งใจ พยายาม ทุ่มเท แรงกายและแรงใจ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ด้วยความเต็มใจในการปฏิบัติงานทำให้องค์การบรรลุเป้าหมาย และมีความต้องการที่จะทำงานในสถานศึกษาแห่งนี้ต่อไปโดยไม่คิดที่จะลาออก หรือ ย้ายสถานศึกษา หรือเปลี่ยนงาน สอดคล้องกับ

แนวคิดของ Becker (1960, อ้างอิงใน อารีพร ธรรมอังษร, 2550) ที่ได้กล่าวว่า บุคลากรที่มีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การนั้นจะเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในงาน พยายามที่จะทำงานให้ดีที่สุดมีจิตใจที่ต้องการเห็นความก้าวหน้าขององค์การ รวมทั้งทำให้เกิดพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการทำงาน เช่น ความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน เอาใจใส่ทุ่มเทในการทำงานนอกเหนือจากบทบาทหน้าที่ที่องค์กรได้กำหนดให้ สอดคล้องกับอนุดิษฐ์ ฐานไชยกร (2562) กล่าวว่า ความผูกพันในองค์การมีนัยยะสำคัญต่อความสำเร็จและเจริญก้าวหน้าขององค์การ เพราะทำให้องค์การได้มาซึ่งพนักงานที่ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ตั้งใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้กับองค์การทำให้องค์การได้รับประโยชน์มากมาย ทั้งอัตราการขาดงาน อัตราการลาออกหรือเปลี่ยนงานและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับลมัย พรมชัย (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 ความผูกพันต่อองค์การของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ รัฐธิการ ซุยซวง (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความผูกพันของข้าราชการครูต่อโรงเรียนในอำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย
พบว่า ความผูกพันของข้าราชการครูต่อโรงเรียนในอำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาและครูด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความต้องการรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู อาจมาจากภูมิลำเนาอื่น เมื่อปฏิบัติงานในช่วงระยะหนึ่งก็มักจะขอย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมจึงทำให้เกิดความผูกพันต่อสถานศึกษาน้อย รวมถึงความมั่นคงในชีวิตของตนเองและครอบครัว สำหรับครูอัตราจ้างในสถานศึกษาที่มิได้บรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการมักขาดโอกาสความก้าวหน้าและความมั่นคงในชีวิต ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายสถานที่ทำงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัมพวัน ด่วนเดิน (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในสถานศึกษาสังกัด มีความผูกพันต่อองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านความภักดี

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันกับความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษามีกระตุ้นและสร้าง

บรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกัน ให้สมาชิกในองค์การแลกเปลี่ยนรู้กันอย่างสม่ำเสมอ ร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญอยู่เสมอ และได้นำความรู้มาแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดกับครูท่านอื่น ทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกันทำให้สมาชิกในสถานศึกษารู้สึกเป็นส่วนสำคัญขององค์การ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความเชื่อมั่น การยอมรับเป้าหมาย และค่านิยมขององค์การ ความเต็มใจเพื่อสร้างความสำเร็จขององค์การ และมีความต้องการรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การไว้ จะส่งผลให้สถานศึกษาสามารถรับมือ / สามารถปรับตัว ตามการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Ahmad, A. R., & Marinah, A. (2013) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้กับความผูกพันต่อองค์การในโรงเรียน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ความผูกพันต่อองค์การในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวก เท่ากับ 0.44 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และยังสอดคล้องกับ ปกรณ์ อัคฆกาญจนสุภา (2559) ที่ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้ และความผูกพันองค์กร ในโรงเรียนมัธยมมาตรฐานสากล จังหวัดนครปฐม ประเทศไทยจากผลการวิจัยพบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้และความผูกพันองค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.77^{**}$, $p < .01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า สถานศึกษาที่มีการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้สูงจะมีความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสูง สามารถสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้และมีประสิทธิภาพการอภิปรายผลต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดหรือคำถามการวิจัย และสมมติฐานการวิจัย ตลอดจนมีการเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศการทำงานให้ครูทำงานเป็นทีม มีการพบปะพูดคุยกัน เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ประชุม แลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC : Professional Learning Community) ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์และร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาร่วมกัน มีความรักสามัคคีกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และควรมีการสื่อการที่ดี ก็จะส่งผลให้สถานศึกษาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมที่สร้างคุณค่าให้กับครู เช่น การให้รางวัลสนับสนุนให้ครูได้มีกิจกรรมทำงานร่วมกัน ได้พูดคุยแลกเปลี่ยน หรือ อาจจะมีโอกาสจัดงานสังสรรค์ มีการอำนวยความสะดวกให้กับครู ใส่ใจดูแลซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ควรพิจารณาเงินเดือนที่เป็นธรรมจะทำให้ครูที่มีขวัญและกำลังใจในการทำงานที่ดี และควร

ศึกษาสิ่งจูงใจที่ช่วยโน้มน้าวจิตใจให้ครูในสถานศึกษามีความตั้งใจไม่ตัดสินใจลาออก ไม่มีการย้ายกลับภูมิลำเนา และย้ายสังกัด

1.3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง เข้าอบรมพัฒนาให้ตนเองมีความเชี่ยวชาญเสมอ วางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของสถานศึกษาร่วมกัน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานอย่างชัดเจนเป็นระบบ ควรมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศการทำงานให้ครูทำงานเป็นทีม จะส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกิดความผูกพันต่อองค์การ ซึ่งเป็นสิ่งที่จูงใจให้มีปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มีความทุ่มเท ความพยายามในการปฏิบัติงาน มีความปรารถนาในการคงอยู่ในสถานศึกษาแห่งนี้ และมุ่งมั่นให้สถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ควรอธิบายถึงแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมจากผลการวิจัยนี้ แก่กลุ่มเป้าหมายหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารที่ส่งเสริมการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

กฤษดา ชาญรบ. (2556). *ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1.* วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

จิติมา วรรณศรี. (2564). *การบริหารจัดการศึกษายุคดิจิทัล*. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพ ฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.*

นริศรา จินดาพันธุ์ และอัมพร ศรีประเสริฐสุข. (2559). การศึกษาความผูกพันที่มีต่อองค์การของครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนลำปางกัลยาณีอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ*. 3(1) : 37.

นุชนาถ จันทร์บัว. (2564). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2.* การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นุสรา คำผัด. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.

ปกรณ์ อัคฆกาญจนสุภา. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแห่งการเรียนรู้และความผูกพันองค์กรในโรงเรียนมัธยมมาตรฐานสากล จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย* วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปฐมชนก ศิริพัชระ. (2556). ความผูกพันต่อองค์การของอาจารย์มหาวิทยาลัย. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร.* 10(1) : 163-177.

พรทิวา วันตา. (2553). *องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

รัชพล ศรีธรรม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจชายแดน จังหวัดเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ.* 9(3) : 169-179.

รัฐธิการ ชุยซวง. (2556). *ความผูกพันของข้าราชการครูต่อโรงเรียนในอำเภอวังสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ลมัย พรมชัย. (2558). *การศึกษาความผูกพันต่อองค์การของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2*. การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2550). *การจัดการและพฤติกรรมองค์การ.* กรุงเทพ ฯ : ท้อป.

สถิรพร เชาวน์ชัย. (2561). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา.* พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สมนึก เอื้อจิระพงษ์. (2561). การจัดการความรู้และความผูกพันต่อองค์การที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ขององค์การที่มีผลการดำเนินงานด้านนวัตกรรมการศึกษาเชิงประจักษ์ธุรกิจโรงแรมในประเทศ. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*. 58(3) : 130-154.

อนุดิษฐ์ ฐานไชยกร. (2562). ความผูกพันในองค์การ. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 4(1) : 32-45.

อัมพวัน ด่วนเดิน. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับผูกพันต่อองค์การของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพ้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.* การค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Ahmad, A. R., & Marinah, A. (2013). Learning organization and organization commitment in schools*. Journal of Research, Policy & Practice of Teachers & Teacher Education.* 3(1) : 18-25.

ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

The Factors of Educational Disparities in School That Have an Affect on Student Quality, Phrae Primary Educational Service Area Office 1

อนันตญา คำลือ[1] ฉลอง ชาตรูประชีวิน[2] สถิรพร เชาวน์ชัย[3]
Anantaya Khamlue, Chalong Chatrupachewin, Sathiraporn Chaowachai

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลกับคุณภาพผู้เรียน และเพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์ความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 65 คน โดยเลือกแบบเจาะจง และข้าราชการครู จำนวน 186 คน ปีการศึกษา 2565 เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียรสัน (Pearson's Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Linear Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) การศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.366-0.435 และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา 4) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน จำนวน 1 ตัว ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.471 และกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R^2) มีอำนาจ

Received: 2023-05-29 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education Naresuan University. Corresponding Author e-mail: Anantayakh64@nu.ac.th

[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, Faculty of Education Naresuan University.

[3] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, Faculty of Education Naresuan University.

พยากรณ์ได้ร้อยละ 22.20 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.489 ซึ่งสามารถเขียนสมการณ์พยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ตามลำดับ ดังนี้

$\hat{Y}$ = 2.262 + 0.242X_3

$\hat{Z}_y$ = 0.288X_3

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา; คุณภาพผู้เรียน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study factors of inequality in educational institutions 2) to study the quality of learners 3) to study the relationship of inequality in educational institutions affecting the quality of learners 4) to find predictive variables and to create predictive equations of inequalities in educational institutions that affect to learner quality in the Office of Phrae Primary Educational Service Area 1. The sample consisted of 65 administrators by purposive sampling and 186 government teachers in 2022. The data was collected with a questionnaire in valuation scale type. The statistics used to analyze data are average analysis, standard deviation, Pearson's Correlation Coefficient, and Multiple Linear Regression Analysis. The results of research that The factors level of inequality in educational institutions that affect the quality of learners in the Office of Phrae Primary Educational Service Area 1 was at a high level. 2) The quality of learner education in the Office of Phrae Primary Education Service Area 1 in overall level was at a high level. 3) Coefficient Correlation between variables that affect to learner quality found that there was a correlation coefficient between 0.366-0.435 and the factors that affect to learner quality in the Phrae Primary Educational Service Area Office 1 with the highest correlation coefficient were factors in the allocation of teachers and educational personnel 4) Results of normal multiple regression analysis of inequality in educational institutions that affect the quality of learners 1 factor is the factor of allocation of teachers and educational personnel (X3) with a multiple correlation coefficient (R) equal to 0.471 and the square of the multiplicative correlation coefficient (R2) had predictive power of 22.20 percent with a standard error of forecasting equal to 0.489, which can be written in predictive equations of raw scores and standard scores, as follows:

$\hat{Y}$ = 2.262 + 0.242X_3

$\hat{Z}_y$ = 0.288X_3

Keywords: The factors of educational disparities in school; Student quality

บทนำ (Introduction)

มาตรฐานการศึกษาของชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นการมุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์ควบคู่ไปกับการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพ เท่าเทียมกันในทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ปัจจุบันการแข่งขันของประเทศขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของคน จึงทำให้การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ประเทศไทยนับได้ว่ามีการปฏิรูปการศึกษาอยู่บ่อยครั้งและลงทุนกับการจัดการศึกษาค่อนข้างสูงมาอย่างต่อเนื่อง แต่กลับพบว่าคุณภาพการศึกษาของไทยยังไม่มีประสิทธิภาพ มีเด็กไทยจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้รับการศึกษาบางส่วนหลุดออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานก่อนจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากปัญหาสังคมและความยากจน จึงกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยว่าสภาพเศรษฐกิจเป็นส่วนหนึ่งของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา รวมไปถึงปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ งบประมาณ บุคลากรทางการศึกษาทรัพยากรทางการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานที่แตกต่างกันของสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งการเกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามักกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ซึ่งผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ สามารถนำปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ วางแผน ส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนให้มีคุณภาพเท่าเทียมกันตลอดจนปรับปรุงการจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดความเป็นธรรมช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลกับคุณภาพผู้เรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

4. เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์ความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยคณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน แบ่งออกเป็นตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม 2) ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อม และ 3) ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และ2) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 65 คน และข้าราชการครู จำนวน 657 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 722 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ของปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 65 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และข้าราชการครู จำนวน 186 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนตามสถานศึกษา จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวมทั้งสิ้น จำนวน 251 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1 ของปีการศึกษา 2565

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นขอคำแนะนำและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูล (Try-Out) จำนวน 40 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha Coefficient) ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ในระดับ 0.871 ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อม ในระดับ 0.901 ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา ในระดับ 0.864 และด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ในระดับ 0.961

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการดำเนินการ ดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ที่ตั้งของสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติความถี่ และร้อยละ

2) วิเคราะห์ระดับปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1 ด้วยค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

4) การทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) ของตัวแปรพยากรณ์ด้วยการวิเคราะห์ค่า Tolerance และ Varian Inflation Factor (VIF)

5) วิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ของคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1 ในภาพรวม

ปัจจัยที่	รายการ	n = 251		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{x}$	S.D.		
1	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.94	0.67	มาก	2
2	ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อม	3.76	0.83	มาก	3
3	ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.04	0.65	มาก	1
รวม		**3.91**	**0.62**	**มาก**	**-**

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.91) เมื่อพิจารณาเป็นปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.04) รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.94) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.76)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ด้านที่	รายการ	n = 251		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	3.97	0.55	มาก	2
2	ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	4.21	0.47	มาก	1
รวม		**4.09**	**0.47**	**มาก**	**-**

จากตาราง 2 พบว่า การศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.21) รองลงมา คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.97)

ตอนที่ 3 ผลการค้นหาตัวแปรพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE_b	β	t	Sig.
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม (X1)	0.114	0.070	0.140	1.632	.104
ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อม(X2)	0.075	0.053	0.114	1.425	.155
ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา (X3)	0.242	0.061	0.288	3.947*	.000

R	=	0.471
R^2	=	0.222
R^2adj	=	0.213
SE_{est}	=	0.48865
F	=	23.530*
A	=	2.262

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบปกติของปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลกับคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 ตัว คือ ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา (X_3) ส่งผลกับคุณภาพผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.471 และกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R^2) มีค่าเท่ากับ 0.222 แสดงว่าปัจจัยที่ส่งผลกับคุณภาพผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 1 ตัว พยากรณ์ได้ร้อยละ 22.20 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.489 ซึ่งสามารถเขียนสมการณ์พยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ตามลำดับ ดังนี้

$\hat{Y}$ = 2.262 + 0.242X_3

$\hat{Z}_y$ = 0.288X_3

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.ผลการศึกษาระดับปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาหลายแห่งที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล มีบริบทแตกต่างกันไปทั้งตามสภาพที่ตั้ง เมื่อสถานศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็จะทำให้มีจำนวนนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนจำนวนน้อยลงตามวิถีชีวิตของชุมชนที่อาจจะมองว่าการศึกษาไม่สำคัญเทียบเท่ากับการหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพเลี้ยงครอบครัว ดังนั้นจึงส่งผลต่ออัตรากำลังในสถานศึกษานั่นก็คือครูและบุคลากรมีจำนวนลดลงตามจำนวนนักเรียน เมื่อสถานศึกษาใดมีผู้เกษียณอายุราชการหรือย้ายออกมาจากสถานศึกษานั้น ๆ ก็ไม่ได้รับการจัดสรรคืนจากหน่วยงานต้นสังกัดได้ทันท่วงที ทำให้

สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากครูมีไม่เพียงพอ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวนไม่มาก อีกทั้งยังตั้งอยู่ในพื้นที่ตามสภาพภูมิประเทศของจังหวัดที่มีทั้งที่ราบและที่ราบเชิงเขา จึงทำให้บุคลากรที่ย้ายเข้ามาสังกัดเมื่อดำรงตำแหน่งครบวาระก็จะย้ายกลับภูมิลำเนาหรือย้ายออกมาจากสถานศึกษาที่ห่างไกล จากที่กล่าวมาจึงส่งผลให้บุคลากรไม่เพียงพอ ครูไม่ครบชั้นและเมื่อย้ายออกมาแล้วก็ไม่ได้รับการบรรจุทดแทน หรือจัดสรรคืนได้ทันท่วงทีให้ตรงกับความต้องการรวมไปถึงอาจจะโดนตัดตำแหน่งไปตามขนาดสถานศึกษาและจำนวนนักเรียน จึงส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อผู้เรียนโดยตรงซึ่งสอดคล้องกับ เปรื่อง กิจรัตน์ภร (2555) กล่าวว่า การจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัญหาการขาดแคลนครูในบางท้องที่ เช่น เขตชนบทห่างไกล และครูเกินจำนวนนักเรียนในบางท้องที่ เป็นปัญหาที่เผชิญกับการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะครูเกษียณและลาออกก่อนเกษียณ แต่ได้รับการจัดสรรอัตราทดแทนไม่เป็นไปตามจำนวนที่หายไป อัตราครูที่ขาดแคลน ได้แก่ ครูที่จบด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ทำให้โรงเรียนต้องใช้ครูที่จบไม่ตรงวุฒิทำการสอน โดยเฉพาะโรงเรียนเขตยากจนจะขาดครูทางด้านคุณภาพและปริมาณอันส่งผลต่อปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยตรง

1.2 ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่อยู่เหนือการควบคุมหรือการบริหารจัดการได้ เพราะผู้เรียนไม่สามารถเลือกเกิดหรือเลือกภูมิลำเนาสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับตนเองได้ จึงทำให้ผู้เรียนได้รับความเหลื่อมล้ำเมื่ออยู่ในภูมิลำเนาที่ห่างไกลจากเขตเมือง อีกทั้งพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 นั้นเน้นการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำ ต้องการให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ยึดมั่นในหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสมรรถนะและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 และมีขีดความสามารถในการแข่งขัน จึงทำให้ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาด้านนี้ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจกล่าวได้ว่าแม้บริบทสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาในสังกัดและผู้เรียนนั้นจะแตกต่างต่างกันออกไป แต่ก็มิได้ทำให้คุณภาพผู้เรียนแย่ที่สุด เนื่องจากบริบทที่ตั้งสภาพแวดล้อมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษาที่ผู้เรียนเลือกไม่ได้ แต่ตัวผู้เรียนสามารถเลือกที่จะพัฒนาตนเองได้ เพียงแต่โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอาจจะมีไม่เทียบเท่าผู้เรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตเมืองใกล้ความเจริญหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ สมจินตนา คุ้มภัย (2563) กล่าวไว้ว่า เขตที่อยู่อาศัย เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ที่อยู่อาศัยในกรุงเทพ ฯ เทศบาล และนอกเขตเทศบาล พบว่า ผู้อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯมีระดับการศึกษามากที่สุดรองลงมา คือ ผู้อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และผู้อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมีระดับการศึกษาน้อยที่สุด เนื่องจากนักเรียนในเขตเมืองมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาได้ง่ายกว่าทางด้านระยะทางและคุณภาพของโรงเรียน มีงานวิจัย

จำนวนมาก พบว่า เด็กในเขตกรุงเทพฯได้รับการศึกษาตามเกณฑ์สูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ รองลงมาคือเขตเมืองใหญ่ที่จะมีโอกาสได้รับการศึกษาสูงกว่าเด็กในเขตเมืองเล็กในชนบท

2. ผลการศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 การศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร สถานศึกษาทุกแห่งได้มีการปลูกฝัง ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่สถานศึกษากำหนด รวมถึงเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดีเพื่อดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนจะมีคุณภาพที่ดีได้ก็ต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีเช่นกัน อีกทั้งผู้เรียนที่มีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคมที่ดี มีคุณลักษณะค่านิยมตามที่สถานศึกษากำหนด เป็นผู้ที่มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย สามารถยอมรับการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายได้ ก็ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษาต้องการให้ผู้เรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ อุดมสิน คันธภูมิ (2558) ได้กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิด ขึ้นกับผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับ วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2559) ได้กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และมีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน คือสิ่งที่สถานศึกษามุ่งหวังกำหนดเป้าหมายให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ และมีผลสัมฤทธิ์เป็นที่น่าพึงพอใจและมีคุณภาพ ผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร นอกจากนั้นผู้เรียนต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา มีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพด้วย แต่ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนแตกต่างกันออกไปตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเพียงปัจจัยเดียว แต่อาจเกิดจากครูผู้สอน สภาพแวดล้อม การได้รับการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด สภาพที่ตั้งของสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ต่างกัน จึงส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ธนสมพร มะโนรัตน์ (2560) ได้กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่มีในตัวผู้เรียนทั้งด้านความรู้ทักษะ ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากศักยภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูและบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยตรง และดำเนินงานตามนโยบายของผู้บริหารและหน่วยงานต้นสังกัด จึงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนเมื่อเกิดความเหลื่อมล้ำด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษาให้แก่สถานศึกษาอย่างไม่เท่าเทียมกัน จึงทำให้คุณภาพผู้เรียนไม่ได้คุณภาพตามที่ต้องการหรือบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ เปรื่อง กิจรัตนภร (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาของรัฐบาลและโรงเรียนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเช่นกันอาทิ การจัดสรรงบประมาณและกำลังคนทางการศึกษา การจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา และระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ สมภูมิ ธรรมายอดดี (2561) กล่าวว่า ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาขนาดเล็กนักเรียนต่ำกวา 20 คน ที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ ควรใหเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการด้านธุรการและการเงิน เชน การจัดซื้อจัดจ้าง การเงินและพัสดุ เป็นต้น ควรสนับสนุนครูใหครบชั้น จัดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีทรัพยากรด านครู บุคลากรทางการศึกษา งบประมาณและเทคโนโลยีไม่เพียงพอ ควรมีการรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่าย สร้างรูปแบบบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาวิชาการร่วมกันตามบริบท ส่วนด้านครูและบุคลากร ควรเป็นการสรรหาและคัดเลือกตามความต องการของสถานศึกษา ทั้งด้านครูที่สอนตรงตามสาขาวิชาที่ขาดแคลนที่พิจารณาจากความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และให สถานศึกษามีโอกาสได้คัดเลือกหรือมีสวนร่วมในการคัดเลือกครูด้วยตนเองในสถานศึกษาขนาดกลางหรือขนาดเล็ก

3.2 ปัจจัยความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถกำหนดได้ว่าผู้เรียนอยู่ในภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อมใด แล้วคุณภาพผู้เรียนจะดีตามไปด้วย แต่เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่อาจบ่งบอกได้ว่าคุณภาพผู้เรียนจะดีก็ต่อเมื่ออยู่ในเขตเมืองเพราะมีโอกาสเข้าถึงสิ่งต่าง ๆ ในการเรียนได้มากกว่า สอดคล้องกับ สมจินตนา คุ้มภัย (2563) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง โรงเรียนมัธยมในเขตเมืองกับโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมือง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนในโรงเรียนมัธยมในเขตเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มี ผลการเรียนที่ดี มีครอบครัวที่อบอุ่น มีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะดวก ปลอดภัย ไม่มีปัญหาในการศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย ผู้บริหารโรงเรียนอุทิศเวลาให้แก่โรงเรียนอย่างเต็มที่ สร้างสิ่งใหม่แก่โรงเรียนเสมอ และมีความใกล้ชิดกับนักเรียนโดยมาพบปะกับนักเรียนบ่อยครั้ง ครูมี

ความรู้ ความเชี่ยวชาญตรงกับวิชาที่สอนหรือรับผิดชอบ และมีวิธีการสอนที่ท้าให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดี โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างครบถ้วนและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ 2) นักเรียนในโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมือง มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีต้องการเรียนวิชาที่ยากและท้าทาย มีครอบครัวที่อบอุ่น ที่อยู่อาศัยมีความสะดวกและปลอดภัย แต่มีรายได้จำกัด นักเรียนส่วนใหญ่จึงไม่ได้เรียนกวดวิชาหรือเรียนพิเศษ และอาจมีปัญหาด้านการเงินหากศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ผู้บริหารโรงเรียนอุทิศเวลาให้แก่โรงเรียน สร้างสิ่งใหม่ ๆ ในโรงเรียน และมีความใกล้ชิดกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ครูมีความรู้ ความเชี่ยวชาญตรงกับวิชาที่สอนหรือรับผิดชอบ ใส่ใจต่อนักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และมีวิธีการสอนที่ดีโรงเรียนมีอาคารเรียนใหม่และทันสมัย มีอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนอย่างครบถ้วน รวมทั้งมีกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนอย่างสม่ำเสมอ 3) เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมัธยมในเขตเมืองและโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมือง พบว่า โรงเรียนมัธยมนอกเขตเมืองมีความเหลื่อมล้ำจากโรงเรียนมัธยมในเขตเมืองทั้งด้านคุณลักษณะของผู้เรียน รายได้ ที่อยู่อาศัย การจัดการสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน รูปแบบการเรียนการสอน และ กิจกรรมการเรียนรู้ 4) แนวทางลดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนมัธยมในเขตเมืองกับโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมือง ในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานส่วนกลางคือกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ครอบครัวและนักเรียนจะต้องร่วมมือกันลดความเหลื่อมล้ำนี้ เพราะทุกฝ่ายต่างส่งผลซึ่งกันและกัน

4. ผลการค้นหาตัวแปรพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์ความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

4.1 ปัจจัยด้านการจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นตัวแปรพยากรณ์ในการทำนายความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ทั้งนี้อันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน จะต้องอาศัยจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษาในเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีการสรรหาและคัดเลือกตามความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สมภูมิ ธรรมายอดดี (2561) กล่าวว่า ครูและบุคลากร ควรเป็นการสรรหาและคัดเลือกตามความต้องการของสถานศึกษา ทั้งด้านครูที่สอนตรงตามสาขาวิชาที่ขาดแคลน ที่พิจารณาจากความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่ และให้สถานศึกษามีโอกาสได้คัดเลือกหรือมีส่วนร่วมในการคัดเลือกครูด้วยตนเองในสถานศึกษาขนาดกลางหรือขนาดเล็ก และยังสอดคล้องกับ สมจินตนา คุ้มภัย (2563) กล่าวว่า การขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่ห่างไกลแต่สถานศึกษาบางแห่งกลับมีจำนวนครูมากกว่าจำนวนนักเรียนซึ่งเป็นปัญหาด้านการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเป็นเวลายาวนาน เช่น ครูโอนย้ายเกษียณและลาออกก่อนเกษียณอายุ แต่ได้รับการจัดสรรอัตราทดแทนไม่เป็นไปตามจำนวนอัตราที่ขาดหายไป อัตราครูที่ขาดแคลนมาก ได้แก่ ครูวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

และภาษาอังกฤษ ทำให้โรงเรียนหลายแห่งต้องใช้ครูที่จบไม่ตรงวุฒิทำการสอนแทน โดยเฉพาะโรงเรียนเขตยากจน ครูทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาตามมา

4.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นตัวแปรพยากรณ์ในการทำนายความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ทั้งนี้อันเนื่องมาจากความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายรายได้ ซึ่งครัวครอบที่มีรายได้สูง จะสามารถส่งให้บุตรหลานมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพดีและมีระดับที่สูงกว่าครอบครัวที่มีรายได้น้อย นอกจากนั้นบุตรหลานจากครอบครัวที่ยากจนจะได้เข้าเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กหรือมักจะต้องออกกลางคัน ไม่สามารถเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ อีกทั้งความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมยังเป็นตัวกำหนดความแตกต่างทางการศึกษาจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งหากพ่อแม่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงจะสามารถกำหนดการศึกษาของบุตรหลานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เปรื่อง กิจรัตน์ภร (2555) กล่าวว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจากฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีสามารถสนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษาที่ดีได้มากกว่าดังที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเด็กจากครอบครัวที่ยากจนทั้งในเขตชนบทและเขตเมืองมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า และมีคุณภาพที่ต่ำกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงกว่า นอกจากนั้นเด็กจากครอบครัวที่ยากจนยังมักจะต้องออกกลางคัน ไม่สามารถเรียนจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ และยังสอดคล้องกับ รัชวดี แสงมหะหมัด (2560) กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว การศึกษาที่ดีๆ ต้องลงทุนกับการศึกษาที่สูงมากขึ้น ในขณะที่อีกกลุ่มคนหนึ่งที่ไม่มีรายได้เพียงพอหาเช้ากินค่ำจึงได้แต่เพียงส่งลูกหลานให้เข้าเรียนขนาดเล็ก หรือตามพื้นที่ห่างไกล สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (2561) ความเหลื่อมล้ำในการศึกษา มีสาเหตุความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาอันเนื่องมาจากคุณภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา คุณภาพหรือประสิทธิภาพของครู หรือฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม

4.3 ปัจจัยด้านภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อม เป็นตัวแปรพยากรณ์ในการทำนายความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ทั้งนี้อันเนื่องมาจากภูมิลำเนาและสภาพแวดล้อมอยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญในการได้รับโอกาสการเข้าถึงการศึกษา ความห่างไกลความเจริญ รวมไปถึงการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่เสี่ยงภัยหรือแหล่งยั่วยุต่าง ๆ จะส่งผลให้เด็กขาดโอกาสการเข้ารับการศึกษาที่มีคุณภาพและในระดับสูงที่ขึ้น อีกทั้งสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวที่มองว่าการมีรายได้เพื่อดำรงชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญกว่าการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และปัทมา อมรสิริสมบูรณ์ (2550) กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างความเป็นเมืองและชนบท มีผลต่อการได้รับโอกาสทางการศึกษา โดยคนเมืองมีโอกาสมากกว่าคนชนบท รวมถึง ทรัพยากรครัวเรือน อันได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมก็มีผลเช่นกัน โดยครอบครัวที่ยากจนมีแนวโน้มจะได้รับโอกาสทางการศึกษาน้อยกว่าครอบครัวที่ร่ำรวย ซึ่งไม่เพียงแต่การมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันเท่านั้น แต่ก็ยังมีความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพของการศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สถานศึกษาควรทำความเข้าใจให้ผู้ปกครองทราบถึงประโยชน์ในการศึกษาจนจบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการส่งเสริมสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

1.2 ชุมชนและสถานศึกษาต้องร่วมมือกัน ควบคุมดูแล สำรวจสภาพแวดล้อมที่มีปัจจัยยั่วยุ เพื่อป้องกันผู้เรียนให้ออกห่างจากปัจจัยยั่วยุต่าง ๆ

1.3 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการวางแผนและจัดสรรอัตราครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษานั้นจะอยู่ห่างไกลความเจริญหรือมีนักเรียนจำนวนน้อยเพียงใด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาทำวิจัยทางการศึกษาในประเด็นของแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาอย่างไร ที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางการทำวิจัยให้กับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้ที่สนใจ ได้นำมาวางแผนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษาในอนาคต และพัฒนาแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และทำการศึกษาจากกลุ่มอื่น ๆ โดยวิธีการสัมภาษณ์ซึ่งจะทำให้ทราบถึงข้อมูล ความคิดที่หลากหลายในการลดความเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง (References)

ธนสมพร มะโนรัตน์. (2560). *รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของโรงเรียนบ้านห่องวารี (นิพัทธ์ธรรมาภรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2*. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

เปรื่อง กิจรัตน์ภร. (2555). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย: ที่มาและทางออก ในเอกสารประกอบการบรรยายยกเครื่องการศึกษาไทยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (10 พฤษภาคม 2561). *ราชกิจจานุเบกษา*เล่มที่ 135 ตอนที่ 33 ก หน้า 1-2.

รัชวดี แสงมหะหมัด. (2560). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: คุณภาพสังคมที่คนไทยมองเห็น. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 8(1),* 33-66.

วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด. (2559). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาสารคาม]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมจินตนา คุ้มภัย. (2563). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนมัธยม ในเขตเมืองกับโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

สมภูมิ ธรรมายอดดี. (2561*). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในจังหวัดพื้นที่สูง.* กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สุภกร บัวสาย. (2558). *ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา.* สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2565, จาก http://www.thaihealth.or.th/Content/27501-ปัญหาเหลื่อมล้ำทางการศึกษา.html.

อุดมสิน คันธภูมิ. (2558). *การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา* [วิทยานิพนธปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และปัทมา อมรสิริสมบูรณ์. (2550). ความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษา : เมืองและชนบท ในวรชัย ทองไทย และสุรีย์พร พันพึ่ง(บก.), 48-61. นครปฐม : ประชากรและสังคม.

การพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปี 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Development of Communication Skills in Presentation of Third Year Students of Early Childhood Education Faculty of Education Thepsatri Rajabhat University

ณัฐทิญาภรณ์ การะเกตุ[1]
Natthiyaporn Karaket

บทคัดย่อ (Abstracts)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้แบบประเมินการนำเสนอผลงานเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการเรียนในรายวิชาการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 55 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินการนำเสนอผลงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านการเรียบเรียงข้อมูล 3) ด้านการใช้ภาษาได้คล่องแคล่วถูกต้องชัดเจน และ 4) ด้านเนื้อหาสาระครบถ้วนของบทเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปี 3 มีผลการประเมินรายด้านดังนี้ คือ 1) ด้านบุคลิกภาพและด้านการเรียบเรียงข้อมูล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 64.00, SD = 8.53 2) ด้านเนื้อหาสาระครบถ้วนของบทเรียนและด้านด้านการใช้ภาษาได้คล่องแคล่วถูกต้องชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 63.00, SD =8.40) และมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน ($\bar{x}$ = 63.50, SD = 8.47)

คำสำคัญ (Keywords): การศึกษาปฐมวัย; การนำเสนอผลงาน; ทักษะการสื่อสาร

Abstracts

The purpose of this research was to 1) to develop communication skills for student presentations; 2) to evaluate the results of developing communication skills in presentation of work of academic students. The 3rd year early childhood education is action research. The presentation assessment form was used as a tool for collecting

---

Received: 2023-05-29 **Revised:** 2023-07-18 **Accepted:** 2023-07-20

[1] สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: kara_ket_1234@hotmail.co.th

data which studied in the subject of organizing science and mathematics activities for early childhood children in the first semester of the academic year 2022, totaling 55 students obtained by purposive selection method research tools The assessment form consists of 4 aspects: 1) Personality 2) Compilation of information 3) Fluent and clear language usage and 4) Complete content of the statistics for data analysis are mean, standard deviation. The results of the research found that the development of communication skills in the presentation of the year 3 early childhood education students had the following evaluation results: 1) Personality and information editing had the mean = 64.00, SD = 8.53. 2) In terms of the complete content of the lesson and in terms of using the language fluently and clearly, the mean = 63.00, SD = 8.40 and the total mean in all aspects = 63.50, SD = 8.47.

Keyword: Early Childhood Education; Presentation; Communication Skills

บทนำ (Introduction)

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อผลิตนักวิชาการและวิชาชีพ สาขาต่าง ๆ ออกรับใช้สังคม การศึกษาระดับนี้จึงมุ่งพัฒนาบัณฑิตที่มี “ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” มีความรอบรู้และลึกซึ้งในศาสตร์การศึกษาปฐมวัย และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี มุ่งผลิตบัณฑิต “ครูปฐมวัย” ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และมีความเชี่ยวชาญด้านการเป็นนักสื่อสาร โดยมีเป้าหมายว่าสามารถผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพ มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์วิชาการและวิชาชีพด้านการศึกษาปฐมวัย มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตวิญญาณความเป็นครู ซาบซึ้งในคุณค่าของความเป็นไทย เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การนำเสนอผลงานถือเป็นทักษะด้านสื่อสารที่มีความสำคัญในระบบการศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ การนำเสนองานจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพนักศึกษา ด้านองค์ความรู้ ด้านสติปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ด้านการใช้สารสนเทศและเทคโนโลยี เนื่องจากศาสตร์วิชาทำให้นักศึกษาต้องพูดต่อหน้าผู้อื่นอยู่ตลอด ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอรายงาน โครงการ งานวิจัย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย การฝึกปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนและสถานศึกษา การรับหน้าที่พิธีกร ดังนั้นนักศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการฝึกทักษะการนำเสนองานให้เกิดความชำนาญและเกิดประสิทธิภาพ (กิตติชัย พินโน, อมรชัย คหกิจโกศล, อรุณี อัตตนาถวงษ์ และอาภาโสม ฉายแสงจันทร์, 2540)

การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์เพราะการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความต้องการในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้อื่นให้เข้าใจตามวัตถุประสงค์ของผู้พูด มนุษย์ยังใช้ภาษาในการเรียนรู้สิ่งรอบตัวทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เพื่อพัฒนาอาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้า ชนชาติไทยของ

เรามีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่าที่ชนชาวไทยใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติให้เกิดความเข้าใจต่อกัน ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในวันประชุมวิชาการชุมชนภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2501 ตอนหนึ่งว่า “ประเทศไทยมีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน เราโชคดีที่มีภาษาไทยเป็นของตนเองแต่โบราณ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง จึงจำเป็นต้องรักษาไว้ (สวัสดิ์ บรรเทิงสุข, 2553)

การพูดเป็นทักษะในการผลิตภาษาประกอบด้วยทักษะการพูดและทักษะการเขียน (Productive Skills) และเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สื่อสารที่ดี การพูดคือการใช้อาการกิริยาทางภาษาเพื่อสื่อสารกับผู้อื่น (Harmer. 2001) กล่าวว่าความสามารถในการพูดอย่างคล่องแคล่วไม่ใช่ความรู้ทางภาษาแต่เป็นความสามารถผลิตข้อมูล เมื่อผู้เรียนได้เข้าร่วมการอภิปราย จุดประสงค์ของการพูดอาจจะเป็นการแสดงความคิดเห็น หรือการจำแนกข้อมูล ความสามารถในการพูดเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนในการสื่อสาร กล่าวได้ว่า การพูดเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ “ศาสตร์” หมายถึง มีหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติและถ่ายทอด “ศิลป์” เพราะต้องอาศัยการฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นิพนธ์ ศศิธร, 2535) การพูดมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ในชีวิตอย่างยิ่ง เนื่องจากมนุษย์จะต้องติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน เพื่อทำความเข้าใจถ่ายทอดความรู้สึกความต้องการของกันและกัน ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารมีความสะดวกรวดเร็ว มีเครื่องอำนวยในการติดต่อสื่อสารมากขึ้น การติดต่อสื่อสารด้วยการพูดจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญสูงสุด กรมวิชาการ (2546) กล่าวถึงปัญหาการพูดของนักเรียนที่พบในระหว่างการจัดกิจกรรมภายในชั้นเรียน ไว้ดังนี้ นักเรียนไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เมื่อผู้เรียนออกมาหน้าชั้น พูดติดอ่าง พูดช้า พูดไม่เป็นธรรมชาติ เช่น เสียงสูง เสียงแหบ พูดสั้น พูดตะกุกตะกัก พูดคำหยาบ ออกเสียงพยัญชนะ สระหรือคำบางคำไม่ได้ พูดตกหล่น คือพูดข้อความยาว ๆ ไม่ได้ พูดคำแสลง หรือกลุ่มคำที่ใช้ในกลุ่มตน ไม่สามารถลำดับการพูดได้

จากการสังเกตนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เมื่อได้มอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าและนำเสนอบทเรียนหน้าชั้นเรียน พบว่าผู้เรียนนำเสนอรายงานแบบการอ่าน อ่านไม่คล่อง อ่านถูก ๆ ผิด ๆ ทำให้ไม่กล้านำเสนองานหน้าชั้นเรียน มีความเขินอายไม่สบตาผู้ฟัง จากการสังเกตพฤติกรรมการนำเสนองาน นักศึกษาส่วนใหญ่จะกังวลด้านการพูดติดขัด มักพูดเร็วเพื่อให้จบการนำเสนอ จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน การใช้แนวการสอนการมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร เป็นทฤษฎีการสอน การใช้การมีส่วนร่วมทางภาษาของผู้เรียนเป็นหลักโดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชน ซึ่งอาจใช้แตกต่างกันตามสภาพแวดล้อม กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้เน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเป็น

สำคัญ ผู้วิจัยจึงมุ่งวิจัยและพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสอนผลงานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 ให้มีความเป็นนักวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานประกอบการต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อประเมินผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปี 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 56 คน ที่ลงทะเบียนรายวิชาการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 56 คน ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัยดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ แผนการสอนรายวิชาการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยการเรียนรู้แบบลงมือทำ เพื่อฝึกทักษะการนำเสนองานแบบมืออาชีพ จำนวน 14 แผนการเรียนรู้ ดำเนินการสร้างแผนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบลงมือทำแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความเหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพ 2) ด้านการเรียบเรียงข้อมูล 3) ด้านการใช้ภาษาได้คล่องแคล่วถูกต้องชัดเจน 4) ด้านเนื้อหาสาระครบถ้วน

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1) ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ ภาคการศึกษาที่ผ่านมา เพื่อเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการขั้นต่อไป

2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้นำมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

3) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการสื่อสาร โดยมีเนื้อหาประกอบด้วยหลักการสื่อสาร และการนำเสนอผลงานด้วยการพูด

4.2 การสร้างแบบประเมินการนำเสนอผลงานของนักศึกษา มีขั้นตอนการสร้างแบบประเมินดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดคุณลักษณะที่ต้องการประเมินทักษะการนำเสนอผลงานของนักศึกษา โดยศึกษาจุดประสงค์และวิธีการวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

2) สร้างแบบประเมินการนำเสนอผลงานของนักศึกษา

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยให้ผู้เรียนนำเสนอเรื่องที่มอบหมายศึกษาค้นคว้า

2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ความรู้เรื่องของการนำเสนอผลงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัยชั้นปีที่ 3 รายวิชาการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย

3) นักศึกษานำเสนอผลงานตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้า

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงาน โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลประเมินผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปี 3 พบว่า การพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยชั้นปี 3 มีผลการประเมินรายด้านดังนี้ คือ 1) ด้านบุคลิกภาพและด้านการเรียบเรียงข้อมูล ด้านเนื้อหาสาระครบถ้วนของบทเรียน และด้านด้านการใช้ภาษาได้คล่องแคล่วถูกต้องชัดเจน ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 1 การนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปี 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย**ก่อนการทดลอง**

หัวข้อประเมิน	คะแนนประเมินคุณภาพทักษะการสื่อการด้านการนำเสนอผลงาน															
	กลุ่มนำเสนองาน จำนวน 14 กลุ่ม														ค่าเฉลี่ย	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	$\bar{X}$	S.D.

1) ด้านบุคลิกภาพ	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	31.00	4.13
2) ด้านการเรียบเรียงข้อมูล	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	35.00	4.67
3) ด้านการใช้ภาษาได้คล่องแคล่ว ถูกต้องชัดเจน	1	2	2	1	3	2	2	2	2	2	3	3	3	3	31.00	4.13
4) ด้านเนื้อหาสาระครบถ้วน	2	3	2	2	2	3	2	2	3	2	3	2	2	2	32.00	4.27
														ค่าเฉลี่ยรวม	**32.25**	**4.30**

จากตารางที่ 1 พบว่า **ก่อน** การพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปี 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีผลการประเมินรายด้านดังนี้ คือ 1) ด้านการเรียบเรียงข้อมูล มีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ =35.00, SD = 4.67 2) ด้านเนื้อหาสาระครบถ้วนของบทเรียน มีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 32.00, SD = 4.27 3) ด้านบุคลิกภาพ และด้านด้านการใช้ภาษาได้คล่องแคล่วชัดเจน มีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 31.00, SD = 4.13 และมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน $\bar{x}$ = 32.25, SD = 4.30

ตารางที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปี 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย **หลังการทดลอง**

หัวข้อประเมิน	**คะแนนประเมินคุณภาพทักษะการสื่อการด้านการนำเสนอผลงาน**															
	กลุ่มนำเสนองาน จำนวน 14 กลุ่ม														**ค่าเฉลี่ย**	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านบุคลิกภาพ	4	4	5	4	4	5	4	5	4	5	5	5	5	5	64.00	8.53

2. ด้านการเรียบเรียงข้อมูล	4	5	4	5	4	5	4	5	5	5	5	5	4	4	64.00	8.53
3. ด้านการใช้ภาษาได้คล่องแคล่วถูกต้องชัดเจน	4	5	3	5	4	4	5	4	5	4	5	5	5	5	63.00	8.40
4) ด้านเนื้อหาสาระครบถ้วน	4	4	4	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	5	63.00	8.40
ค่าเฉลี่ยรวม															**63.50**	**8.47**

จากตารางที่ 2 พบว่า **หลัง** การพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปี 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีผลการประเมินรายด้านดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ และด้านการเรียบเรียงข้อมูล มีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ 64.00 =, SD = 8.53 2) ด้านเนื้อหาสาระครบถ้วนของบทเรียน และด้านด้านการใช้ภาษาได้คล่องแคล่วชัดถูกต้องเจน มีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 63.00, SD =8.40 และมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน $\bar{x}$ = 63.50, SD =8.47

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาทักษะการสื่อด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ปีการศึกษาที่ 1/2565 จำนวน 56 คน สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยใช้การทดลองจำนวน 8 สัปดาห์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปี 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ปีการศึกษาที่ 1/2556 จำนวน 56 คน สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้าออกเป็น 14 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน จะเห็นได้ว่าผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารด้านการนำเสนอผลงานของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีผลการประเมิน

รายด้าน 1) ด้านบุคลิกภาพ และด้านการเรียบเรียงข้อมูล มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 64.00, SD = 8.53 2) ด้านเนื้อหาสาระครบถ้วนของบทเรียน และด้านด้านการใช้ภาษาได้คล่องแคล่วถูกต้องชัดเจน มีค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 63.00, SD =8.40) และมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านหลังการทำการทดลอง ($\bar{x}$ = 63.50, SD =8.47) จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยการมอบหมายงานให้นักศึกษาได้ค้นคว้าและนำเสนอทำให้นักศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้แบบองค์รวม สอดคล้องกับ ธุวพร ตันตระกูล (2555) ที่ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกสนทนาภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาทักษะด้านการพูดเพื่อการสื่อสาร ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ภาคเรียนที่ 2/2555 จำนวน 30 คน พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสาร หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความสามารถและทักษะในการพูดเพื่อการสื่อสารดีขึ้น สอดคล้องกับ ธนมนญ์ บุรุษภักดี (2547) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถทางการสื่อด้านการพูดแก่นักศึกษาปีที่ 1 โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ ภาคการศึกษาที่ 2/2545 สถาบันราชภัฏอุดรธานี จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง พบว่านักศึกษาที่ได้เรียนการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้บทบาทสมมติ สามารถพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดีขึ้น นักศึกษามีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้บทบาทสมมุติ ดังนั้น การใช้กิจกรรมใดก็ตามฝึกการสื่อสารด้านการพูดสามารถพัฒนาทางการสื่อสารและช่วยให้มีความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ศศิลักษณ์ เกตุจรุง (2543) ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารในการพัฒนาทักษะด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา จังหวัดชลบุรีพบว่ากิจกรรมเพื่อการสื่อสารช่วยพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยทางสถิติระดับ .01 เห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมทางภาษาเพื่อการสื่อสารทำให้ทักษะการพูดของนักเรียนดีขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรศึกษาการพัฒนาทักษะการสื่อสารให้ครบทุกด้าน ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะการคิด

2. ควรการพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยการฝึกปฏิบัติการนำเสนอในทุกชั้นปีเพื่อส่งเสริมทักษะการนำเสนออย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ด้วยวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน โดยการเก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางการในการพัฒนาทักษะการสื่อสารให้ถูกต้องและเหมาสม และนำมาใช้พัฒนาทักษะการสื่อสารในทุกรายวิชา เพื่อให้นักศึกษาสายครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีพัฒนาการด้านการสื่อสารที่ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กิดานันท์ มะลิทอง. (2543). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิจจา บานชื่น และกณิกนันต์ บานชื่น. (2559). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์วีปริ้นจำกัด

กิตติชัย พินโน, อมรชัย คหกิจโกศล, อรุณี อัตตนาถวงษ์ และอาภาโสม ฉายแสงจันทร์. (2540). ภาษากับการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : คณะโปราณคดี มหาวิทยาศิลปกร.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ วีรวัฒน์ อินทรพร .(2558) . ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร.พิมพ์ลักษณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชาญ รัตนะพิสิฐ, และ ชัญญา ลี้ศัตรูพ่าย. (2558). อิทธิพลของการสื่อสารแบบกัลยาณสนทนา เจตคติการชื่นชอบหรือรังเกียจกลุ่ม และทักษะชีวิตต่อสุขภาวะทางจิตของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์

ชัญญา ลี้ศัตรูพ่าย, และ ชาญ รัตนะพิสิฐ. (2557). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ของทักษะการสื่อสารแบบกัลยาณสนทนาของวัยรุ่นตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารพฤติกรรมศาสตร์,

ณัฏฐ์ชุดา วิจิตรจามรี. (2558). การสื่อสารในองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ไพบูลย ดวงจันทร. (2542). การใช้ภาษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ธนู ชาติธนา (2552) ทักษะการสื่อสาร สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2565 จาก https://www.l3nr.org/posts/300107

ปราณี รามสูต. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: เจริญกิจ.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีการวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย

ลัดดา แพรภัทรพิศุทธิ์. (2552). การพูด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ศศิมา สุขสว่าง. (2562). การพัฒนานวัตกรรมโดยใช้ Design Thinking. ค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2565 จาก https://hcd-innovation.teachable.com/courses/author/290247

สวนิต ยมาภัย และถิรนันท นวัชศิริวงศ. (2535). หลักการพูดพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

_____2538). หลักการพูดขั้นพื้นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บริษัทเยลโลการพิมพ์.

สวนิต ยมาภัย. (2532). การสื่อสารด้วยภาษา. เอกสารการสอนชุดวิชาการใช้ภาษาไทยหน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). แนวคิดและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สวัสดิ์ บรรเทิงสุข.(2553) เทคนิคการพูด พิมพลักษณ์ กรุงเทพฯ : ไทยควอลิตี้บุ๊คส์

สำราญ แสงเดือนฉาย. (2563). การออกแบบสารในรูปแบบชีวิตวิถีใหม่. สืบค้น 10 กรกฎาคม 2565 จาก https://www2.rsu.ac.th/sarnrangsit-online-detail/CommArts-Article21

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562. (2562. 30 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 136 ตอนที่ 56 ก.

อรุณี วิริยะจิตรา. (2532). การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. พิมพลักษณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์

Self-Esteem in English Learning among Higher Education Students: A Qualitative Study in Thailand

Penpim Phuangsuwan [1] Supaprawat Siripipatthanakul [2]
Chok Nyen Vui[3] Sutithep Siripipattanakul[4]

Abstract

Self-esteem can be defined as the conviction that one possesses either value or capability. Both the beliefs that one holds about oneself (such as "I am loved" and "I am deserving") and the emotional states that a person goes through (such as triumph, depression, pride, and shame) are included in self-esteem. The concept of self-esteem is intriguing due to the fact that it can accurately predict a variety of outcomes, such as academic accomplishment, contentment, marital and relationship satisfaction, and even criminal behaviour. Despite the typical and temporary shifts that occur in one's self-esteem, psychologists typically see self-esteem as an enduring personality attribute known as "trait self-esteem." Some synonyms for self-esteem are "self-worth," "self-regard," "self-respect," and "self-integrity." This study aimed to explain the crucial self-esteem in learning English as a foreign language. The purposeful sample comprised six Thai English as a Foreign Language (EFL) students majoring in English at Thai universities. (1) Thai higher education students; (2) English learner program; and (3) Thai university enrollment in the year 2023. Experts examined the validity of the content of the qualitative questions. Students of English as a foreign language (EFL) in Thai universities of higher education perceived self-esteem as a crucial factor in English learning. High academic achievers are highly associated with EFL institute students' self-esteem. English is crucial for future daily life and employment, particularly for the younger generation. Students could use technology and mobile devices to study English.

Received: 2023-05-17 **Revised**: 2023-07-17 **Accepted**: 2023-07-21

[1] College of Management, University of Phayao. Corresponding Author e-mail: penpim.ph@up.ac.th

[2] Manipal GlobalNxt University, Malaysia

[3] Manipal GlobalNxt University, Malaysia

[4] Faculty of Education, Kasetsart Univesity.

The appeal of English learning depends on instructors' techniques to motivate students. This study concentrates on self-esteem, motivation, and the utilization of technological devices. It may not encompass other factors that may influence the performance of English learners. It seems necessary to conduct additional research into additional variables.

Keywords: Self-Esteem; English Foreign Language Learning (EFL); Achievement; Higher Education

Introduction

The education delivery system has transformed after the COVID-19 epidemic. Educators are encouraged to continue the online teaching process so that students can continue learning, using platforms such as Skype, Zoom, Google Meet and Webex to implement a programme or course intended to be taught entirely online (Rameli et al., 2020). English as a second or foreign language (EFL) refers to the use of English by native speakers of other languages. English as a second language (ESL) can refer to language instruction for those acquiring English (Macaro et al., 2020). While the widespread embrace of virtual social words has grown in recent years, little is known about the personal factors influencing students' engagement in online courses. The pupils who enrolled in university-level online courses are in their second life. On this occasion, the effects of computer self-efficacy, metacognitive self-regulation, and self-esteem can predict students' engagement. The multidimensional construct of cognitive, affective, and behavioural factors was investigated and confirmed. It can provide a more efficient and meritorious instructional format for sequencing and pacing future-driven online courses to increase user engagement (Pellas, 2014). Social media addiction had a negative association with self-esteem, whereas self-esteem had a positive association with life satisfaction. In addition, self-esteem mediated the relationship between social media addiction and life satisfaction (Hawi & Samaha, 2017).

With the increasing importance of English due to economic development, people should begin learning the language enthusiastically at an early age. Learning a foreign language is not a straightforward task, and it can sometimes be tedious and tedious. Motivation is essential for English acquisition; therefore, how to effectively motivate students in English acquisition is a vital issue. The significance of student motivation and the methods for achieving it is related. The motivation

was explained as the intrinsic and extrinsic motivation and their relationships and concluded by discussing personal factors that affect motivation. According to the conclusion's rationale, the author suggests several effective methods to motivate students to learn English (Kong, 2009). The cooperative learning model's effects on improving English as a Foreign Language (EFL) literacy achievement, academic self-esteem, and reducing school alienation are crucial. The experimental group has a statistically significant advantage on the variable of EFL reading achievement attributable to self-esteem (Ghaith, 2003).

Mobile devices have permeated every aspect of human life, including education. The mobile app helped students prepare for the final achievement test, learning was accessible from anywhere, students valued corrective feedback, and they would choose to implement the mobile app in other courses taught by the faculty. On the other hand, the app was not very supportive regarding communication performance; students did not find the teachers' notifications encouraging and did not use the pronunciation support frequently. It was due to several factors, including providing students with words and phrases out of context and not testing all items on the final credit test. This study's findings contribute to our understanding of how students view the use of mobile apps for educational purposes (Klimova & Polakova, 2020).

Therefore, self-esteem, motivation and technological educational devices are crucial for English learners in this digital era, especially during digital transformation. However, internet or smartphone adoption is necessary to discuss among educators.

Research Objective: This study explains how self-esteem is essential to English learners, especially in the digital era and 21st-century learning.

Research Questions: Why is self-esteem essential to English learners, especially in the digital era and 21st-century learning?

Iterature Review

English Learners in Higher Education and the Digital Era

During the COVID-19 pandemic and forward, the English language has had a significant reach and influence and is taught globally. Listening is the talent that

improves most when learners use social media to study and spend more time learning English. Utilizing social media assists students in acquiring new vocabulary words, practising them, and reducing penmanship errors. YouTube is the most popular social media tool for English language learners. It is crucial to change and rethink strategies because English is also taught as a second language to recent immigrants in English-speaking countries. This population confronts unique challenges (Siripipatthanakul et al., 2022). Education has already incorporated artificial intelligence. Implementing artificial intelligence is a crucial and strategic factor in the evolution of education. In addition, the use of artificial intelligence as a digital assistant is increasing. They assist teachers and students in various ways, including providing access to vast learning materials based on their learning requirements and subjects. However, advances in artificial intelligence are not without hazards, including safety, security, and privacy concerns. Consequently, AI technologies positively and negatively affect the education sector (Limna et al., 2022, a). Coronavirus (COVID-19) afflicted the planet, causing widespread economic and educational disruptions. Most of the world's education systems have shifted to synchronous or asynchronous online instruction. Thus, traditional teaching and learning methods are no longer viable for students. Throughout the pandemic, the actuality of online teaching and learning methods by the education system, particularly the Higher Learning Institutions, as an alternative teaching method is mandatory. Students' perspectives on implementing online learning in higher education institutions during this pandemic have been challenged. (Selvanathan, Hussin & Azazi, 2023).

Mobile devices are a game-changing innovation that opens a wide range of possibilities; however, they also have the potential to present users with challenges. The formation of addictive behaviours that have the potential to damage one's well-being adversely. The effect that being addicted to smartphones and spending a lot of time on Instagram has on the level of self-esteem that students in Physical education have. There were several factors, including age and gender, that contributed to the inappropriate use of smartphones. The intensity of one's Instagram use was found to have an association with one's addiction to using their smartphone. The impact that students' addiction to their smartphones has on their sense of self-worth was another topic of discussion. On the other hand, the amount

of time spent on Instagram did not affect self-esteem. In conclusion, the findings are examined, and the immediate ramifications of the study are outlined. The critical meaning is that physical education students play a unique role in preventing the inappropriate use of smartphones and Instagram while participating in sports (Romero-Rodríguez et al., 2020).

The TAM model consists of perceived usability and perceived utility. The relationship between the TAM model and the intention to use intelligent education technology relates to student satisfaction. The TAM model does not directly affect the choice to use innovative education technology. The adoption of the TAM model and student satisfaction may be improved because of the findings of this study, which could be helpful to educators and instructors. In addition, the results could be applied to any industry to increase the intention to use innovative technology via the TAM model's predictors and the mediating role of user satisfaction (Siripipatthanakul et al., 2022).

Artificial intelligence (AI) introduces new tools with the potential to transform traditional teaching and learning processes into the educational environment. The comprehensive overview of AI technologies is prospective educational applications and the associated challenges. The discussion focuses on chatbots and related algorithms that simulate human interactions and generate human-like text based on natural language input. In addition to the benefits of advanced chatbots such as ChatGPT, their use in education raises significant ethical and practical issues. The authors intend to provide insightful information on how artificial intelligence can be successfully integrated into educational settings to the advantage of teachers and students while promoting responsible and ethical use (Adiguzel et al., 2023).

Natural language processing (NLP) and educational technology advancements, as well as the availability of unprecedented quantities of educationally relevant text and speech data, have sparked a growing interest in using NLP to address the needs of teachers and students. However, educational applications vary significantly from the applications for which NLP systems are typically developed. It is an emphasis on both opportunities and challenges (Litman, 2016). Therefore, technological devices, such as a smartphone for education, is crucial in the digital world that could improve the English proficiency of higher education students, especially YouTube, Netflix, and English learning websites.

Motivation Theory and English Learning

The English-learning motivation of mature pupils is crucial. The students could be either English majors or non-majors. Non-English majors were more likely to be means-oriented than their English counterparts. It was determined that English graduates possess additional integrative motivation. The factors affecting the motivation of English majors were more varied than those involving the motivation of non-English majors. Their attitudes towards the target language and culture clearly distinguished the two groups. The instruction for students should be tailored to mature students' requirements and characteristics (Sun & Wang, 2022).

Motivation and other attitudinal factors influence a learner's capacity to acquire English as a Second Language while presenting an alternative viewpoint for English language acquisition. These factors influence a learner's English comprehension via four elements: 1) motivation, 2) attitude, 3) anxiety, and 4) self-confidence as a means of demonstrating how, as opposed to vocabulary excess. Students' experience in English can be enhanced through enjoyable reading (Ahmad Baaqeel, 2020).

Students' English proficiency is influenced by their attitudes, motivation, or language anxiety. Students' attitudes towards English learning and motivation predicted English achievement positively, whereas attitudes towards the learning situation and language anxiety predicted English achievement negatively. Student strategies positively affected the predictability of motivation on English achievement, while teachers' plans may not affect students' English achievement directly (Bernaus & Gardner, 2008).

The study of language learners' motivation has been regarded for a long time as a crucial factor in second/foreign language acquisition success. The greater a learner's autonomy motivation, the greater their engagement with the activity. The fundamental psychological requirements of the learners must be met: autonomy, competence, and relatedness to sustain autonomous motivation. However, the literature has not yet explored the significance of these three components and their relationship to autonomous motivation in mobile-assisted language learning. Therefore, a social networking mobile application (WhatsApp) was used in teachers' everyday use of such an application and increased student motivation. Greater recognition of the benefits and difficulties of utilizing WhatsApp is the instrument

for mobile-assisted language learning in the educational context (Alamer & Al-Khateeb, 2023).

A language learner may be highly motivated but have little investment in the language practises of a particular classroom or community, which may be racist, misogynistic, elitist, anti-immigrant, or homophobic, for example. Alternately, the language learner's conception of effective language instruction may differ from that of the teacher, compromising the language learner's investment in classroom language practises. Thus, despite being highly motivated, the language learner may not be invested in the language practises of a given classroom (Darvin & Norton, 2023).

Self-Esteem and English Learning

The intrinsic motivation, self-esteem, and cognitive abilities of verbal fluency and reasoning are related to academic achievement. Academic achievement is influenced by cognitive and non-cognitive factors and the malleability of cognitive factors, which appear to be influenced by motivation and self-esteem (Moyano et al., 2020). As one of the most prominent foreign languages, English is crucial in education. English is taught from elementary school through university and is even a requirement for graduation or employment, demonstrating its significance. To graduate, university students must pass the campus English Proficiency Test (EPT). Therefore, acquiring and mastering English is a crucial stage for students. There are several factors to consider when teaching English in the classroom. Every pupil has unique characteristics. Variable levels of comprehension are the consequence of varied personalities. Students' personalities differ significantly, but self-esteem is crucial for influencing individuals. The self-esteem of students can affect student's personality and English learning. The relationship between students' self-esteem and their EPT scores was moderately positive. Thus, the higher an individual's self-esteem, the higher their EPT score (Utami & Wahyudin, 2022).

There were no significant distinctions between male and female learners regarding their self-esteem and EFL achievement. All participants in the EFL teaching/learning process must develop and promote the self-esteem of EFL learners in their pursuit of the English language. Suggestions are made on implementing learner self-esteem to assure optimal EFL learning outcomes and

other potential areas for future self-esteem research (Alrabai, 2017). Self-esteem, a crucial component of personality, influences the attitudes and behaviours of individuals. Self-esteem is frequently associated with positive mental health, practical living, effective learning, and even high life quality; how people perceive themselves, positively or negatively, indicates their self-esteem. Since self-esteem and academic performance are intertwined, the researchers wish to determine if a correlation exists between students' self-esteem and English proficiency. Nonetheless, several studies have found that self-esteem influences their EPT score; the higher their self-esteem, the higher their EPT score (Gultom & Oktaviani, 2022).

When dependence on social media was used as a predictor, the hypothesized connections with symptoms of depression, loneliness, social anxiety, and low self-esteem were found to be greater for Welsh speakers than those who did not speak Welsh. According to the findings, the perception or actual marginalization of a minority language within the context of social media may have a detrimental effect on the levels of self-esteem held by speakers of minority languages, which may, in turn, affect linked psychological variables (Jones, Reppa & Reed (2022). Educators are responsible for identifying practical writing approaches that might assist pupils whose levels of self-esteem vary in improving their writing skills. The efficacy of two writing methods, Reflective Learning Portfolio (RLP) and Dialogue Journal Writing (DJW), in enhancing the writing abilities of undergraduate students whose levels of self-esteem differed was investigated (Yulianawati et al., 2022).

Therefore, academic success is linked to factors such as an individual's level of self-esteem, verbal fluency, and intrinsic motivation. Reasoning and verbal fluency are also critical. Cognitive and non-cognitive elements and the malleability of cognitive components all have a role in academic accomplishment. Motivation and self-esteem appear to play a role in academic achievement as well. Self-esteem is essential for EFL in English proficiencies and scores.

Self-Esteem and Smartphone Addiction in the 21st-Century Learning

The myriad psychological consequences of using social media on pupils are tied to the student's overall psychological well-being. Depression, stress, anxiety, emotional isolation, low self-esteem, memory loss, and self-harm are some

of the psychological impacts that can be caused by students' excessive usage of social media platforms. Using social media platforms such as Facebook and Twitter affects students' mental health. It has been shown that feelings of sadness, stress, anxiety, emotional isolation, low self-esteem, memory loss, and self-harm are the psychological impacts of using social media among students. There is a significant influence of using social media on the psychological well-being of students. In addition, it has been determined that using social media affects students' psychological well-being (Olola et al., 2023).

Considering the increased interest in the potential implications of internet addiction on adolescents' mental health, the psychological correlates of problematic use of social media and the internet during the first year of the covid-19 pandemic are being investigated. There was a significant gender difference in the time spent on social media and the frequency with which checking occurred while conducting other daily activities. There were found to be effective relationships between the self-report measure of addiction to social media and both self-esteem and anxiety levels. Both gender (female) and trait anxiety are predictors of addiction to social media (Ciacchini et al., 2023). Anxiety was the moderating factor in the relationship between being prone to boredom and being addicted to smartphones and between being lonely and addicted to smartphones. On the other hand, melancholy and stress did not moderate the relationship between boredom and loneliness and smartphone addiction. There is a strong correlation between addiction to smartphones and psychological illnesses; screening measures are required to reduce the prevalence of smartphone addiction. As a result, there is a connection between being addicted to smartphones and having psychological issues (Malaeb et al., 2022).

More and more students are in danger of developing smartphone addictions due to the widespread use of smartphones among university students in the twenty-first century. Smartphone addiction is characterized by compulsive desires to use the device and can cause a person to become distracted from essential chores as well as academic efforts. There is a correlation between compulsive smartphone use, distraction caused by smartphones, and negative mental and emotional states such as stress, anxiety, and sadness. In addition, there was a negative correlation between smartphone addiction, distraction caused by smartphones, and academic performance. Those who were older at the university

had higher levels of smartphone addiction and distraction than those who were younger. Students at the institution who kept their smartphones in their bags or pockets scored significantly higher on smartphone addiction and distraction than those who kept their phones on the desk. Students who kept their phones on ring and vibration rather than silent had worse scores in attention impulsiveness tests than those who kept their phones on mute. Considering these findings, teachers need to implement integrative learning tactics, such as learning activities that can be done on a smartphone and gamification features, to encourage and engage their pupils (Suah, 2023).

Due to the proliferation of smartphone use among university students in the twenty-first century, an increasing number of students are at risk of developing a dependency on their mobile devices. Technological devices are critical for English learners today. Using the device can cause a person to become sidetracked from essential activities and scholastic attempts. However, an addiction to a smartphone is characterized by compulsive impulses to use the gadget.

English Language Learning (EFL) Achievement through Self-Esteem and Technology Adoption

A relationship exists between English as a foreign language (EFL) pupils' self-efficacy, self-esteem, and academic achievement. Furthermore, between self-esteem and self-efficacy, the former was a more accurate predictor of academic success among EFL students (Asakereh et al., 2018). English is essential for effective communication in both domestic and international settings. In addition to being a teaching instrument in schools, it is also utilized in colleges and universities. ESL (English as a Second Language) classes are now mandated and cannot be skipped in all educational institutions. A person must be physically, mentally, and emotionally engaged in communicating and comprehending when acquiring a second language (Siripipatthanakul, Muthmainnah & Al Yakin, 2022).

The Covid 19 pandemic has had a significant impact on both the health and education industries. This phenomenon necessitates that instructors or lecturers utilize online learning media as an alternative to meet their students' cognitive, affective, and social skill needs. YouTube is one of the many available online learning alternatives. The characterize how YouTube was utilized as an online learning resource during COVID-19, as a teaching aid, YouTube features such

as customized thumbnails, playlists, share links, and end screens are functional (Muthmainnah et al., 2022). The results provide support for Ahmad Baaqeel's (2020) argument that a learner's ability to acquire English as a Second Language is influenced by motivation and other attitudinal elements. At the same time, the findings give a different point of view on the process of English language acquisition. These characteristics influence the English understanding of a language student through four distinct aspects, namely: 1) motivation; 2) attitude; 3) anxiety; and 4) self-confidence, as opposed to an excessive amount of vocabulary. Participating in literature that the student finds entertaining can help to enrich the English learning experience (Limna et al., 2022; b).

The appropriateness of the technologies utilized in online learning, such as videoconferencing, learning management systems, discussion forums, and interactive exercises, for usage in the context of academic pursuits in the era of digital technology. The educators who incorporate technological advances into their courses or want to encourage their students to read and learn more. The findings can be used as a source of information for school administrators and others in the education sector to take corrective action. In addition, creators of software may find new ways to solve technical problems after being motivated by the data (Gao, 2023) Thus, in the context of academic endeavours, the appropriateness of the technologies utilized in online learning, such as videoconferencing, learning management systems, discussion forums, and interactive exercises. These technologies are used in the modern period and relate to the learners' self-esteem.

The conceptual model is proposed and shown in Figure 1 (below).

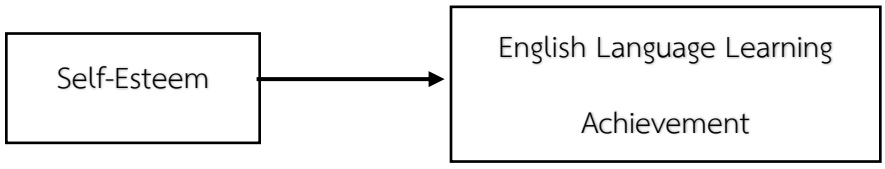

Fig. 1. Conceptual Framework

Research Method

Viphanphong et al. (2023) and Woodeson et al. (2023) suggested a qualitative approach based on content analysis was utilized. The interpretation and analysis were carried out with the help of qualitative data analysis. In addition, primary data, information on concepts and theories, and primary data and relevant literature were all used to compile secondary data.

According to the study of Limna et al. (2022, c), the research strategy used was the qualitative approach. In-depth interviews were carried out to provide light on the theoretical model. In the course of the data-gathering process, semi-structured interviews were utilized.

The content analysis develops a model that conceptually describes the phenomenon. The phases of the inductive and deductive analysis processes are preparation, organization, and reporting. Both approaches share a comparable preparatory phase. During inductive content analysis, concepts are derived from the data. When the analysis structure is operationalized based on prior knowledge, deductive content analysis is employed (Elo & Kyngäs, 2008). This research used content analysis for its interpretation. The primary data from interviews were used for content analysis and interpretation.

The interview questions include four main questions as follows.

1) How are English Learners in higher education benefit from the digital era?

2) How is motivation essential to English Learning?

3) How is self-esteem essential to English learning?

4) How does English Language Learning (EFL) achievement relate to self-esteem and technology adoption?

The respondents were six higher education students majoring in English at a private university in Thailand. The criteria of the respondents include 1) English learners, 2) Second language learners, 3) Thai students, 4) the age is over 18 years old 5) English literacy. The data was collected between February to March 2023 using English communication as the interview medium.

Research Results

Table 1: The demographic profile of six respondents.

No. of Residents	Gender	Age (years old)
Respondent 1	Male	19
Respondent 2	Male	19
Respondent 3	Female	19
Respondent 4	Female	20
Respondent 5	Female	20
Respondent 6	Female	21

Content Analysis Results

English Learners in Higher Education Benefit from the Digital Era

EFL students use technology to support and learn English in physical and virtual classrooms. The technological devices that could help English learners include YouTube, Netflix, a social networking website, a mobile phone, and the internet browser. While employing technology in English classrooms does have some benefits, and also has some disadvantages. The student's lack of access to the internet is the most frustrating obstacle they must overcome. The students do not have adequate knowledge of helpful technological tools for English learners are one of the obstacles.

"English language effectiveness depends on the student's interests and their preference. Sometimes, individual confidence is because of the environment. Parents of students who are foreigners influencing that student group use English as general, and their proficiency is better than general students who are not in the English communication environment".

Respondent 3, 19 years old-female English learner (February 27, 2023)

"The students could learn English in many channels in online media, such as Netflix, YouTube, and websites. The mobile is very easy to access if there is a network there. But, sometimes, it is the issue if we go anywhere that is not available for the internet."

Respondent 1, 19 years old-male English learner (March 2, 2023)

Motivation is Essential to English Learning

English language learners require motivation as one of the essential components. Students with a positive attitude towards the English language are more effort in English learning when the classes are more challenging. Motivation helps students communicate in English effectively in classes and could integrate into the real world. Understanding and using English has become a requirement for the younger generation. It is widely acknowledged that motivation is one of the most critical aspects that contribute to successful language acquisition. Technological devices could motivate students rather than intrinsic motivation. English learners are highly driven and influenced by motivation. The student's motivation to learn English is essential because the technological devices offered to help increase their skills.

"Kartoon and Games motivate me in English learning. I choose Kartoon, which provide English subtitle. Also, games motivate me very much. I can learn English at the same time as funny."

Respondent 4, 20 years old-female English learner (March 4, 2023)

"English is very important for daily life and occupation in the future, especially for the young generation. I could use technology and mobile in English learning. My goal is a high English score. The motivations in online classrooms are necessary much more face-to-face. The attraction to English learning depends on the teachers' techniques that could motivate me."

Respondent 6, 21 years old-female English learner (March 8, 2023)

Self-Esteem is Essential to English Learning

A person's perspective on and appreciation for themselves as unique individuals can be a definition of self-esteem. The strong connection is to how an individual views themselves on satisfaction and preference, environment, and social influence by friends on student competencies. Whether the students' high or low self-esteem impacted how well they learned English. Students who have performed well academically may have a high level of self-esteem. On the other hand, students who are deemed to have low academic achievement have low self-confidence and self-esteem.

"I always feel excited if I have to speak English in the class. My friends and teachers influence my confidence."

Respondent 5, 21 years old-female English learner (March 10, 2023)

"I think the students who like English have more confidence in speaking and communicating English. The English score depends on the individual. International universities could enhance students' effectiveness in English learning because they always use English daily. They may satisfy to speak English than the students who study in universities that are not internationally."

Respondent 2, 19 years old-male English learner (March 12, 2023)

Research Discussion

The findings support Rameli et al. (2020) that educators are encouraged to continue the online teaching process so that students can continue to learn, utilizing platforms such as Skype, Zoom, Google Meet, and Webex. English learning could be implemented as a programme or course designed to be taught online, especially in today's digital era.

The results corroborate Limna et al. (2022, a) assertion that English learning has already incorporated artificial intelligence. Implementing artificial intelligence is a crucial and strategic element in the evolution of education. Additionally, the use of artificial intelligence as a digital assistant is growing. They help instructors and students in various ways, including providing access to vast learning materials based on their specific learning needs and subjects. However, advancements in artificial intelligence pose risks, including safety, security, and privacy concerns. Thus, AI technologies impact the education sector both positively and negatively.

The findings support Romero-Rodrguez et al.'s (2020) assertion that mobile devices are a game-changing innovation that opens many opportunities; however, they may also present users with challenges. Addiction is the development of behaviours that have the potential to be detrimental to one's health. Physical education pupils' self-esteem level relates to smartphone addiction and Instagram usage. The findings support Kong (2009) that due to the growing significance of English due to economic development, people should begin learning the language enthusiastically at a young age. Learning a foreign language is not a simple endeavour; it can sometimes be tedious and monotonous. Motivation is crucial for

English acquisition; consequently, how to effectively motivate students in English acquisition is an essential issue. There is a connection between the significance of student motivation and the methods for attaining it. Motivation is the terms of intrinsic and extrinsic motivation, as well as their interrelationships, and the essay concluded with a discussion of personal factors that influence motivation. According to the conclusion's justification, the author proposes several effective methods to motivate students to study English.

The results corroborate Sun & Wang that mature students' English-learning motivation is crucial. The students could be majors or non-majors in English. Non-English majors were more likely to be focused on means than English majors. It was determined that English majors possess additional motivation for integration. The factors that motivated English majors were more diverse than those that motivated non-majors. Their perspectives on the target language and culture distinctly differentiated the two groups. The instruction should be tailored to the needs and characteristics of mature students. The findings corroborate Ahmad Baaqeel's (2020) assertion that motivation and other attitudinal factors influence a learner's ability to acquire English as a Second Language while presenting an alternative perspective for English language acquisition. These factors influence a language learner's English comprehension through four elements: 1) motivation, 2) attitude, 3) anxiety, and 4) self-confidence, as opposed to vocabulary excess. Students' English experience can be enhanced by engaging in enjoyable literature.

The results corroborate Utami & Wahyudin (2022) that English is essential in education. English is taught from kindergarten through college and is a graduation and employment requirement, demonstrating its significance. Students must pass the campus English Proficiency Test (EPT) to graduate. Consequently, learning and mastering English is an essential step for students. There are numerous considerations to make when teaching English in the classroom. Every student has distinctive characteristics. Different personalities result in varying levels of comprehension. Students' personalities vary considerably, but self-esteem is essential for influencing individuals. Students' self-esteem can affect their personality and English proficiency. A moderately positive correlation existed between students' self-esteem and their EPT scores. Consequently, the higher a person's self-esteem, the higher their EPT score.

The findings corroborate Olola et al. (2023) that students' use of social media is associated with their overall psychological health. Depression, stress, anxiety, emotional isolation, low self-esteem, memory loss, and self-harm can be caused by excessive use of social media platforms among students. The use of social media platforms such as Facebook and Twitter impacts the mental health of students. It has been demonstrated that social media students experience sadness, stress, anxiety, emotional isolation, poor self-esteem, memory loss, and self-harm. The use of social media has a significant impact on the psychological health of students. In addition, social media use impacts the psychological health of students.

The findings corroborate Suah (2023) that many students are at risk of developing smartphone addictions due to the widespread use of smartphones among university students in the twenty-first century. Smartphone addiction is characterized by a compulsive desire to use the device and can cause a person to become distracted from essential tasks and academic endeavours. There is a correlation between compulsive smartphone use and negative mental and emotional states, such as tension, anxiety, and depression. In addition, a negative correlation exists between smartphone addiction and academic performance. Older university students exhibited higher smartphone addiction and distraction levels than younger students. Students who kept their smartphones in their bags or pockets scored substantially higher on smartphone addiction and distraction than students who kept their smartphones on their desks. On attention and impulsiveness tests, students who kept their phones on sound and vibration rather than silent had lower scores than those who kept their phones on mute. Thus, teachers must employ integrative learning strategies, such as smartphone-based learning activities and gamification features, to motivate and engage their students in English learning.

However, according to Hawi & Samaha (2017), social media had a negative correlation with self-esteem, while self-esteem had a positive correlation with life satisfaction. In addition, path analysis revealed that self-esteem mediated the relationship between social media addiction and life satisfaction, and it is an issue to discuss for further study.

Conclusions

Both the health and education industries have been significantly affected by the Covid 19 pandemic. This occurrence necessitates that instructors and lecturers utilize online learning media as an alternative to meet their students' cognitive, affective, and social skill requirements during the pandemic and post-pandemic. YouTube is one of the many online learning alternatives available. YouTube features such as customized thumbnails, playlists, share links, and end displays are functional as teaching aid. YouTube was utilized as an online learning resource throughout COVID-19. Students of English as a Foreign Language use technology to support and learn English in physical and virtual classrooms. YouTube, Netflix, a social networking website, a mobile phone, and a web browser are among the technological tools that can aid English language learners. While the use of technology in English classrooms has some advantages, it also has some drawbacks. Lack of Internet access is the most infuriating obstacle the student must surmount. One of the obstacles is that students lack adequate knowledge of helpful technological instruments for English learners.

To aid viewers, English programme directors and marketers should consider facilitating conditions such as offering customer service. It is necessary to ensure that Netflix's English-learning applications are compatible with the technologies most people use to increase people's desire to learn English through Netflix (English Subtitle). Additionally, effort expectations can be reduced by developing user-friendly English Subtitle features on Netflix. Also, English programme directors and marketers should consider performance expectations by, for example, increasing users' perceptions of how Netflix's English subtitles enhance their English skills.

Appropriateness of online learning technologies, such as videoconferencing, learning management systems, discussion forums, and interactive exercises, for academic pursuits in the digital age. Educators who integrate technological advances into their curricula or who wish to encourage their students to read and learn more. School administrators and others in the education sector can use the findings as a source of information to take corrective action. Moreover, software developers who are inspired by the data may discover novel solutions to technical problems.

Smartphone addiction is characterized by a compulsive desire to use the device and can distract a person from essential duties and academic pursuits. There is a correlation between excessive smartphone use and negative mental and

emotional states, including tension, anxiety, and melancholy. Additionally, there is a negative correlation between smartphone addiction and academic achievement. Older university students demonstrated greater smartphone dependency and distraction than younger students. Students who kept their smartphones in their bags or pockets scored significantly higher than those who kept their smartphones on their workstations on smartphone addiction and distraction measures. On attention and impulsiveness tests, students whose phones were set to sound and vibration instead of silent scored lower than those assigned to mute. Instructors must employ integrative learning strategies, such as smartphone-based learning activities and gamification features, to motivate and engage their students.

One of the essential components for English language learners is motivation. When classes are more complex, students with a positive attitude towards the English language exert tremendous effort in English learning. Motivation enables students to communicate effectively in English in class and integrate into the real world. Understanding and employing English is now a necessity for the newer generation. It is widely acknowledged that motivation is one of the most critical factors in language acquisition success. Instead of intrinsic motivation, technological instruments could motivate students. Students of English are intensely motivated and motivated by motivation. The student's motivation to learn English is crucial because technological devices are available to assist in skill development. Self-esteem can be defined as a person's perspective on and appreciation for themselves as unique individuals. The relationship between self-perception, satisfaction and preference, environment, and the social influence of peers on student competencies is substantial. The extent to which the student's self-esteem affected their English learning. Students who have achieved academic success may have a healthy sense of self-worth. On the other hand, students with low academic achievement have low self-confidence and self-esteem.

Limitations

This study focuses on self-esteem, motivation, and technological device application. It may not cover other factors that may influence English learner performance. Despite the significance of the study's findings, their applicability could be limited by several other factors. It appears necessary to conduct further investigation on additional variables. Although this qualitative method variation has

little bearing on the current study's findings, limitations still occur. A distinct potential flaw in the present study is the relative simplicity of the extensive, in-depth interviews. Compared to the number of other variable-related aspects, the number of respondents in this study was relatively modest. For a deeper comprehension of the relationship, the researchers advocate quantitative research for further investigation.

References

Adiguzel, T., Kaya, M. H., & Cansu, F. K. (2023). Revolutionizing education with AI: Exploring the transformative potential of ChatGPT. *Contemporary Educational Technology*, *15*(3), ep429.

Ahmad Baaqeel, N. (2020). Improving student motivation and attitudes in learning English as a Second Language; Literature as pleasurable reading: applying Garner's theory of multiple intelligences and Krashen's filter hypothesis. *AWEJ for Translation & Literary Studies*, *4*(1).

Alamer, A., & Al-Khateeb, A. (2023). Effects of using the WhatsApp application on language learners motivation: a controlled investigation using structural equation modelling. *Computer Assisted Language Learning*, *36*(1-2), 149-175.

Alrabai, F. (2017). Self-Esteem of Saudi learners and its relationship to their achievement in English as a foreign language. *English Linguistics Research*, *6*(4), 1-12.

Asakereh, A., & Yousofi, N. (2018). Reflective thinking, self-efficacy, self-esteem and academic achievement of Iranian EFL students in higher education: Is there a relationship? *International Journal of Educational Psychology*, *7*(1), 68-89.

Bernaus, M., & Gardner, R. C. (2008). Teacher motivation strategies, student perceptions, student motivation, and English achievement. *The Modern Language Journal*, *92*(3), 387-401.

Ciacchini, R., Orrù, G., Cucurnia, E., Sabbatini, S., Scafuto, F., Lazzarelli, A., ... & Conversano, C. (2023). Social Media in Adolescents: A Retrospective Correlational Study on Addiction. *Children*, *10*(2), 278.

Darvin, R., & Norton, B. (2023). Investment and motivation in language learning: What's the difference? *Language teaching*, *56*(1), 29-40.

Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*, *62*(1), 107-115.

Gao, L. (2023). Contemporary American Literature in Online Learning: fostering Reading Motivation and Student Engagement. *Education and Information Technologies*, *28*(4), 4725-4740.

Ghaith, G. (2003). Effects of the learning together model of cooperative learning on English as a foreign language reading achievement, academic self-esteem, and feelings of school alienation. *Bilingual research journal*, *27*(3), 451-474.

Gultom, S., & Oktaviani, L. (2022). The Correlation between Students' Self-Esteem and their English Proficiency Test Results. *Journal of English Language Teaching and Learning*, *3*(2), 52-57.

Hawi, N. S., & Samaha, M. (2017). The relations among social media addiction, self-esteem, and life satisfaction in university students. *Social Science Computer Review*, *35*(5), 576-586.

Jones, R., Reppa, I., & Reed, P. (2022). Self-esteem and social media dependency: A structural eqution modelling approach to comparing primary Welsh and Non-Welsh speakers. *Trends in Psychology*, 1-24.

Klimova, B., & Polakova, P. (2020). Students' perceptions of an EFL vocabulary learning mobile application. *Education Sciences*, *10*(2), 37.

Kong, Y. (2009). A brief discussion on motivation and ways to motivate students in English language learning. *International Education Studies*, *2*(2), 145-149.

Limna, P., Jakwatanatham, S., Siripipattanakul, S., Kaewpuang, P., & Sriboonruang, P. (2022, a). A review of artificial intelligence (AI) in education during the digital era. *Advance Knowledge for Executives*, *1*(1), 1-9.

Limna, P., Siripipatthanakul, S., Siripipattanakul, S., Woodeson, K., & Auttawechasakoon, P. (2022, b). Applying the UTAUT to Explain Factors Affecting English Learning Intention Via Netflix (English Subtitle) Among Thai People. *Asia-Pacific Review of Research in Education*, *1*(1), 1-19.

Limna, P., Siripipattanakul, S., & Auttawechasakoon, P. (2022, c). A Qualitative Study of thical Change Management Affecting Teacher Satisfaction and School Performance: A Case Study of Secondary Schools in Krabi, Thailand. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD) Volume*, *6*.

Litman, D. (2016, March). Natural language processing for enhancing teaching and

learning. In *Proceedings of the AAAI conference on artificial intelligence*, 30(1), 4170-4176.

Macaro, E., Tian, L., & Chu, L. (2020). First and second language use in English medium instruction contexts. *Language Teaching Research*, *24*(3), 382-402.

Malaeb, D., Akel, M., Salameh, P., Hallit, S., & Obeid, S. (2022). Boredom Proneness, Loneliness and Smartphone Addiction Among Lebanese Young Adults: The Mediating Role of Depression, Anxiety, and Stress. *The Primary Care Companion for CNS Disorders*, *24*(6), 43747.

Moyano, N., Quílez-Robres, A., & Cortés Pascual, A. (2020). Self-esteem and motivation for learning in academic achievement: The mediating role of reasoning and verbal fluidity. *Sustainability*, *12*(14), 5768.

Mutmainah, S., Uke, O. G., Triana, D., & Ammah, E. S. (2022). The Students' Perception on YouTub as Online Learning Media for Indonesian Language General Course During Covid 19 Pandemic in Jember University. *Jurnal Pendidikan: Teori, Penelitian, dan Pengembangan*, *7*(9).

Olola, T. M., Asukwo, A. U. A., & Odufuwa, F. (2023). Investigation Of The Psychological Effects Of Social Media Use Among Students In Minnesota, United State America. *Matondang Journal*, *2*(1), 11-19.

Pellas, N. (2014). The influence of computer self-efficacy, metacognitive self-regulation and self-esteem on student engagement in online learning programs: Evidence from the virtual world of Second Life. *Computers in Human Behavior*, *35*, 157-170.

Rameli, M. R. M., Alhassora, N. S. A., Bunyamin, M. A. H., & Hanri, C. (2020). Student teachers' attitude and self-esteem towards online learning: Application of Rasch measurement model. *Universal Journal of Educational Research*, *8*(11C), 37-44.

Romero-Rodríguez, J. M., Aznar-Díaz, I., Marín-Marín, J. A., Soler-Costa, R., & Rodríguez-Jiménez, C. (2020). Impact of problematic smartphone use and Instagram use intensity on self-esteem with university students from physical education. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(12), 4336.

Selvanathan, M., Hussin, N. A. M., & Azazi, N. A. N. (2023). Students' learning experiences during COVID-19: Work from home period in Malaysian Higher Learning Institutions. *Teaching Public Administration*, *41*(1), 13-22.

Siripipatthanakul, S., Muthmainnah & Al Yakin, A. (2022). Student-Centered Learning Strategies for English Foreign Learning (EFL) During the COVID-19 Pandemic. In *The Proceedings of International Conference: Ronggolawe English Teaching Conference (RETCO)*, 11 (1), 11-16.

Siripipatthanakul, S., Limna, P., Kraiwanit, T., & Siripipattanakul, S. (2022, December). Predicting Intention to Use Smart Education Technology during the COVID-19 Pandemic: The Case of Higher Education Students in Thailand. In *International Conference On Research And Development (ICORAD)*, 1(2), 8-22.

Siripipatthanakul, S., Shakor, M. Y., Phuangsuwan, P., & Chaiprakarn, S. (2023). English Language Learning Obstacles to Second Language English Learners: A Review Article. Universal Journal of Educational Research, 2(1), 66-77.

Suah, P. A. (2023). The impact of smartphone addiction and distraction on the psychological well-being and academic performance of university students in North Cyprus. Thesis, Near East University.

Sun, Y., Teo, T., & Wang, T. H. (2022). English-learning motivation among Chinese mature learners: A comparative study of English and non-English majors. *Behavioral Sciences*, *12*(5), 135.

Utami, B. R., & Wahyudin, A. Y. (2022). Des Self-Esteem Influence Student English Proficiency Test Scores? *Journal of English Language Teaching and Learning*, *3*(2), 16-20.

Viphanphong, W., Kraiwanit, T., & Limna, P. (2023). Goodness Bank, Volunteer Bank, and Time Bank in the Digital Age. *Advance Knowledge for Executives*, *2*(1), 1-14.

Woodeson, K., Limna, P., & Nga-Fa, N. (2023). Students' Vocabulary Learning Difficulties and Teachers' Strategies: A Qualitative Case Study of Ammartpanichnukul School, Krabi in Thailand (March 1, 2023). Advance Knowledge for Executives, 2(1), No. 15, 1-9 , March 2023, Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4393641

Yulianawati, I., Saleh, M., Mujiyanto, J., & Sutopo, D. (2022). The effectiveness of writing techniques in improving students' writing ability with different self-esteem. *Studies in English Language and Education*, *9*(1), 30-44.

การสื่อสารคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น
Characteristics Communication of Local Leader

กานต์ศุภณัฐ์ สุวรรณนิคม[1] หฤทัย ปัญญาวุฒิตระกูล[2] กานต์ บุญศิริ[3]
Karnsupanut Suwannikom, Haruthai Panyarvuttrakul, Karn Boonsiri

บทคัดย่อ (Abstract)

การสื่อสารเป็นกุญแจสำคัญในการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนข้อมูล ความต้องการ ความรู้สึก จากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารเพื่อหวังผลให้เกิดความคิด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือเพื่อให้ทำตามความต้องการ โดยเฉพาะการสื่อสารเพื่อหวังผลประโยชน์ในทางการเมือง ที่ต้องการโน้มน้าวใจให้ประชาชนโดยทั่วไปหันมาเลือกตนเองในการเข้าสู่ตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่น โดยผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนต้องประกอบด้วยคุณลักษณะหลายประการ ความมีสติปัญญา รอบรู้ เฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา มีทักษะความสามารถ มีชื่อเสียงและมีหน้ามีตาทางสังคม เป็นที่ไว้วางใจ เคารพนับถือ รวมถึงมีอิทธิพลต่อผู้อื่นในการตัดสินใจ มีความเชื่อมั่น กล้าหาญ คล่องแคล่ว กระตือรือร้น รู้จักปรับตัว มีความคิดเชิงบวก มีความคิดสร้างสรรค์ มีความอยากรู้อยากเห็น และมีความอดทน มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา ยุติธรรม รักษาผลประโยชน์ผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้จะต้องมีการสื่อสารออกมาให้ประชาชน และผู้ใต้บังคับบัญชานั้นรับทราบและรับรู้ได้ถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม และเลือกเนื้อหาที่จะสื่อสารไปให้ถึงให้ตรงใจกับผู้ฟัง จึงจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำอย่างแท้จริง และเกิดความไว้วางใจ อันจะนำไปสู่การให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เนื่องจากการปฏิบัติงานในตำแหน่งของผู้นำท้องถิ่นนั้นจะต้องทำหน้าที่รับผิดชอบทั้งในส่วนของการอำนวยการ สั่งการ และที่สำคัญที่สุดคือการประสานงาน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการได้ การมีทักษะในการสื่อสารเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

Received: 2023-05-13 **Revised:** 2023-07-10 **Accepted:** 2023-07-14

[1] ดุษฎีบัณฑิตหลักสูตรนวัตกรรมการสื่อสารทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่นสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Communication Innovation for Political and Local Administration, School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University. Corresponding Author email: rundokung@hotmail.com

[2] สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University. email: harutai_p@hotmail.com

[3] สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University. email: boonsirikarn@yahoo.com

ให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จความความเต็มใจ และสื่อสารไปยังประชาชนให้เกิดความยอมรับจนไว้เนื้อเชื่อใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ท้องถิ่นพัฒนาไปข้างหน้าได้นั่นเอง
คำสำคัญ (Keywords): การสื่อสาร; คุณลักษณะ; ผู้นำท้องถิ่น

Abstract

Communication is the key to convey, exchange the information, needs and feelings from the sender to the receiver in order to generate ideas, change behavior or to do as needed. This is especially important in political communication, where the objective is to persuade the public to choose oneself for a local leadership position. This article aims to study the communication characteristics of local leaders, who are desired by the people. Such local leaders should possess various qualities, including intelligence, knowledge, problem-solving skills, abilities, social reputation, trustworthiness, and the ability to influence others in decision-making. They should also have confidence, courage, adaptability, positive thinking, creative thinking, curiosity, and resilience. Additionally, they should possess virtues such as honesty, integrity, straightforwardness, justice, and the ability to maintain the benefits of those under their authority. Furthermore, there should be communication to the public, and those under their authority should be aware and informed of these desired characteristics, conveyed through appropriate communication channels and choosing content that resonates with the listeners. Only then will they be accepted as authentic leaders, leading to trust and fostering cooperation from all sectors. Since working in a local leadership position requires taking responsibility for administration, giving orders, and, most importantly, coordinating efforts to achieve objectives and goals, having communication skills is crucial. These skills enable leaders to effectively communicate with those under their authority, ensuring that they carry out their assigned tasks wholeheartedly, as well as communicate with the public to gain acceptance and establish a trusted relationship. This is essential in driving the progress and development of the locality.

Keywords: Communication; Characteristic; Local Leader

บทนำ (Introduction)

ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีอำนาจในการบริหารงาน และดำเนินนโยบายด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนภายในท้องถิ่นเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ และมีบทบาทต่อความสำเร็จในการบริหารงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก ผู้นำท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำในตนเอง กล่าวคือเป็นบุคคลมีความสามารถในการบังคับบัญชาบุคคลอื่นโดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ทำให้บุคคลไว้วางใจและให้ความร่วมมือ เป็นผู้มีหน้าที่ในการอำนวยการ หรือสั่งการ บังคับบัญชา ประสานงานโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ เพื่อให้กิจการงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ และมีความสามารถในการใช้ศิลปะในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จความความเต็มใจ (เนตร์พัณณา ยาวิราช, 2556) การจะสร้างให้เกิดความร่วมมือและการยอมรับจากทุกฝ่ายจำเป็นต้องอาศัยทักษะการสื่อสารในการสื่อสารแสดงออกให้เห็นถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นผู้นำที่ดี ภูมิหลังดี มีความเป็นมืออาชีพ มีความสามารถและเทคนิคในการสื่อสารระหว่างบุคคล มีความมั่นคงและยึดมั่นในหลักการ ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีความซื่อสัตย์ต่อการกระทำของตนเอง และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หากผู้นำท้องถิ่นขาดซึ่งการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน การบริหารงานก็ไม่อาจจะสำเร็จได้ จะเกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน ดังนั้นการเข้าใจถึงการสื่อสารคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นจึงเป็นส่วนสำคัญในการช่วยตัดสินใจเลือกตัวของผู้นำที่ดี รู้เท่าทัน และมีความเข้าใจถึงคุณลักษณะที่ดีของผู้นำที่จะเป็นส่วนช่วยผลักดันให้ท้องถิ่นเกิดความเจริญก้าวหน้าต่อไป

ความหมายของการสื่อสารและการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารคือการที่บุคคลหนึ่งทำให้อีกบุคคลรับรู้ถึงสิ่งที่ต้องการจะสื่อ หรือต้องการที่จะทำให้เข้าใจผ่านตัวกลางหรือช่องทางต่าง ๆ โดยทั่วไปจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล แต่การสื่อสารกับตนเองก็นับว่าเป็นการสื่อสารเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เนื่องจากมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น อยู่กันเป็นสังคม การจะทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขต้องอาศัยการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะหากเกิดความไม่เข้าใจกันแล้ว สังคมก็จะขาดความสงบ ไม่มั่นคง วิลเบอร์แชรมม์ กล่าวว่า การสื่อสารส่วนมากเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (อ้างถึงในเกศินี จุฑาวิจิตร, 2542) 1) เพื่อแจ้งให้ทราบ ผู้ส่งสารต้องการแจ้งหรือบอกความต้องการ ข้อมูล ข่าวสาร เหตุการณ์ ความคิด ให้ผู้รับได้ทราบ 2) เพื่อชักจูงใจ ผู้ส่งสารต้องการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับสารให้คล้อยตามเรื่องที่ต้องการจะสื่อสาร 3) เพื่อสอนหรือให้การศึกษา คือการที่ผู้ส่งสารมุ่งจะให้ผู้รับสารมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความคิดและสติปัญญา และ 4) เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง หมายถึง ผู้ส่งสารมุ่งให้เกิดผลทางจิตใจหรือ อารมณ์ความรู้สึก

สบายใจ มีความสุข โดยองค์ประกอบและกระบวนการสื่อสารทั่วไปประกอบไปด้วย 1) ผู้ส่งสาร บุคคล หรือหน่วยงานผู้สร้างสาร แล้วส่งสารไปยังบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่นด้วยวิธีใดวิธีการหนึ่ง หรือหลายวิธี ทั้งภาษาพูด, ภาษาเขียน หรือที่เรียกว่าวัจนภาษา และอากัปกิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่เรียกว่าอวัจนภาษา ผู้ส่งสารนี้เองนับว่าองคป์ระกอบแรกที่ทำให้เกิดกระบวนการสื่อสารขึ้น 2) สาร เรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหมายและแสดงออกมาโดยอาศัยภาษา หรือสัญลักษณ์ เป็นสิ่งผู้ส่งสารต้องการส่งไปให้ผู้อื่นได้รับ และเกิดการตอบสนอง จะประกอบด้วย (1) รหัสของสาร คือ ภาษา สัญลักษณ์ หรือสัญญาณ ที่มนุษย์คิดขึ้นเพื่อใช้แสดงออกแทนความคิดหรือความรู้สึกต่าง ๆ (2) เนื้อหาของสาร คือความรู้และประสบการณ์ของมนุษย์ ที่มนุษย์ต้องการที่จะถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเพื่อความเข้าใจร่วมกัน โดยเนื้อหาของสารไม่มีขอบเขตสิ้นสุด (3) การจัดสาร คือการนำเนื้อหาของสารมาเรียบเรียงให้มีใจความตามเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร และใช้รหัสของสารอย่างเหมาะสม 3) ช่องทางการสื่อสารหรือสื่อ สิ่งที่เป็นตัวกลางให้สารไปถึงยังผู้รับสารได้ โดยอาจเป็นสื่อที่มาจากธรรมชาติและสื่อที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยถ่ายทอดเข้าสู่การรับรู้ของมนุษย์ และ 4) ผู้รับสาร จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายของการสื่อสารที่สารจะส่งไปถึง เป็นองค์ประกอบประการสุดท้ายในกระบวนการของการสื่อสาร

การสื่อสารทางการเมือง คือ กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็น ประสบการณ์ และมุมมองระหว่างสมาชิกในสังคมด้วยกันเอง หรือระหว่างสมาชิกกับหน่วยงานทางการเมือง เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ สร้างเครือข่าย วางกฎเกณฑ์ร่วมกัน หรือแม้แต่การนำเอาข้อเรียกร้อง และความต้องการของสมาชิกไปสู่หน่วยงานทางการเมืองที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะกำหนดนโยบาย และสนองตอบความต้องการของสมาชิกในสังคมได้มากยิ่งขึ้น (พฤทธิสาณ ชุมพล, 2540) การสื่อสารทางการเมืองไม่เพียงอยู่ในรูปแบบของคำพูด หรืออักษรเท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงการถ่ายทอดความหมายผ่านการใช้สัญลักษณ์ รูปภาพ ดนตรี ตัวเลข อากัปกริยา การแสดงออก ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคลทำให้บุคคล หรือกลุ่มคนอื่น ตระหนักถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่จะสื่อสาร การสื่อสารในการหาเสียงเลือกตั้งทางการเมือง เริ่มมีการนำเสนอสโลแกนสั้น ๆ เพื่อให้คนจดจำผู้สมัครได้ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ที่ได้นำเสนอสโลแกน “You like Ike, I like Ike, everybody likes Ike” ออกเผยแพร่จนเป็นที่รู้จัก สโลแกน หรือสื่อโฆษณาที่มีข้อความ ที่ง่าย ๆ กินใจ นี้เองที่เป็นจุดเริ่มต้นของเครื่องมือที่วงการการเมือง นำมาใช้ติดต่อสื่อสารกับประชาชนให้ขยายกว้างออก ไปจากเดิมก็พัฒนาเป็นการสื่อสารผ่านสื่อที่มีความหลายหลาย เพื่อทำให้ประชาชนหันมาสนับสนุนตน

องค์ความรู้เกี่ยวกับผู้นำ

ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น เป็นผู้ที่บุคคลอื่นเห็นชอบที่จะให้เป็นผู้ที่พาองค์กรไปยังจุดมุ่งหมาย และพร้อมที่จะปฏิบัติตาม (มัลลิกา ธรรมจริยาวัฒน์, 2554) โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นที่ยอมรับ และมีความรู้ความสามารถ ผู้นำอาจเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ โดยตำแหน่งของผู้นำนั้นจะแตกต่างกันไปตามลักษณะงาน และองค์การที่อยู่ เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการ โดยผู้นำมี 3 ลักษณะ (สุเมธ แสงนิ่มนวล, 2552) คือ 1) มีความสามารถชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามได้ กล่าวคือผู้นำต้องสามารถจูงใจให้ผู้อื่นทำตามความต้องการด้วยความเต็มใจได้ เช่น ผู้นำของกลุ่มคนที่รวมตัวกันขึ้นจากการชักจูงให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งทางการเมืองหรือเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ 2) มีสถานการณ์เป็นตัวกำหนด สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดว่า ใครจะเป็นผู้นำในสถานการณ์นั้น ๆ เช่น ในการโดยสารรถเมล์จะถือว่าคนขับเป็นผู้นำส่วนผู้โดยสารเป็นผู้ตาม เพราะผู้โดยสารนั้นเต็มใจที่จะนั่งไปยังจุดหมายปลายทางที่คนขับพาไป 3) มีการเลือกตั้ง ทำให้ได้รับการยอมรับการเลือกตั้ง คือ ผ่านการเลือกของกลุ่มคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปจนถึงกลุ่มคนขนาดใหญ่ ซึ่งตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย เราจะถือเอาจากบุคคลที่เสียงส่วนใหญ่ลงมติเลือกให้เขาเป็นผู้นำ (สุเมธ แสงนิ่มนวล, 2552)

วิวัฒนาการของทฤษฎีภาวะผู้นำแบ่งออกตามยุคได้ดังนี้ (รัตติกรณ์ จงวิศาล ,2556)

1) ยุคบุคลิกภาพ (Personality era) ยุคนี้จะรวมถึงทฤษฎีภาวะผู้นำที่มีการศึกษาอย่างเป็นทางการในครั้งแรกด้วย แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลาคือ (1) ช่วงเวลาวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ (Great man period) เน้นการศึกษาเรื่องวีรบุรุษและสตรีที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของ และมีข้อเสนอแนะนำว่าควรเลียนแบบบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้เพื่อจะได้เป็นผู้นำที่มีความเข้มแข็ง เช่น มีการศึกษาภาวะผู้นำที่มาจากลักษณะทางพันธุกรรม ซึ่งในเวลาต่อมาพบว่ามีข้อโต้แย้งหลายประการรวมไปถึงการพบว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพจำนวนมากนั้นมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน และยากที่จะเลียนแบบกันได้ ทำให้ยุคนี้ถูกลดบทบาทลง (2) ช่วงเวลาคุณลักษณะ (Trait period) เริ่มมีการศึกษาถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล และพัฒนาคุณลักษณะทั่วไปขึ้นมา ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่คาดว่าจะทำให้ศักยภาพภาวะผู้นำและผลการปฏิบัติงานของผู้นำสูงขึ้น แต่ผลปรากฏว่าล้มเหลว เพราะผลวิจัยพบว่าไม่มีคุณลักษณะเพียงอย่างเดียว หรือกลุ่มของลักษณะนิสัยที่สัมพันธ์กับภาวะผู้นำที่ดี และคุณลักษณะส่วนใหญ่ยังไม่สามารถพัฒนาโดยผ่านการเรียนรู้ได้ นอกจากนี้ก็พบว่าการศึกษาสามารถใช้ได้กับบางสถานการณ์ เพราะไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสถานการณ์ พฤติกรรมผู้นำ และแรงจูงใจของผู้ตาม นักวิจัยจึงไม่สนใจในการศึกษาต่อไป

2) ยุคการใช้อิทธิพล (Influence era) โดยพัฒนาแนวคิดต่อมาจากยุคคุณลักษณะ มองว่าภาวะผู้นำเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไม่ใช่คุณลักษณะของผู้นำอย่างเดียวและมุ่งเน้นในแง่

อำนาจและอิทธิพล ประกอบด้วย 2 ช่วงเวลา (1) ช่วงเวลาความสัมพันธ์ทางอำนาจ (Power relations period) ศึกษาประสิทธิผลของผู้นำในลักษณะของแหล่งที่มาของอำนาจและปริมาณอำนาจที่ใช้รวมถึงวิธีการใช้อำนาจนั้น และมีการค้นพบว่าภาวะผู้นำแบบเผด็จการ ภาวะผู้นำแบบเบ็ดเสร็จ ภาวะผู้นำแบบควบคุม เป็นภาวะผู้นำที่ไม่มีประสิทธิผล และการใช้อิทธิพลแบบทิศทางเดียวจากบนลงล่างโดยไม่คำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับปัจจุบัน (2) ช่วงเวลาการโน้มน้าวจูงใจ (Persuasion period) เรื่องการใช้อำนาจแบบบีบบังคับจะถูกลดบทบาทไปและผู้นำถูกมองว่าเป็นปัจจัยที่มีอำนาจในความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม แต่แนวคิดที่ผู้นำมีอำนาจเหนือผู้อื่นยังคงมีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางในการบริหารจัดการในยุคปัจจุบัน

3) ยุคการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavior era) มุ่งเน้นศึกษาสิ่งที่ผู้นำนั้นทำมากกว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลหรืออำนาจ โดยภาวะผู้นำได้รับการนิยามว่าเป็นส่วนย่อยของพฤติกรรมมนุษย์ รวมถึงทฤษฎีภาวะผู้นำมีความก้าวหน้าอย่างมากเพราะมีข้อมูลเชิงประจักษ์ชัดเจน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ง่าย สามารถพัฒนาผู้นำได้ แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ช่วงเวลา (1) ช่วงเวลาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมตอนต้น (Early behavior period) เป็นภาคขยายของช่วงเวลาคุณลักษณะแต่เน้นการศึกษาที่การพัฒนาคุณลักษณะทางพฤติกรรมที่สำคัญของผู้นำ (2) ช่วงเวลาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมตอนปลาย (Late behavior Period) เป็นการพัฒนาทฤษฎีในตอนต้นให้สามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการได้ดียิ่งขึ้น (3) ช่วงเวลาการวางเงื่อนไขการกระทำ (Operant period) มองผู้นำในฐานะผู้บริหารการเสริมแรง กล่าวคือพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้นำจะเป็นการเสริมแรงให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดพฤติกรรมตามที่ต้องการ แต่หลักฐานเชิงประจักษ์จากการวิจัยยังคงไม่ชัดเจน

4) ยุคของการศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ (Situation era) มีการพิจารณาปัจจัยที่สำคัญนอกเหนือจากตัวผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น ชนิดของงาน สถานะทางสังคมของผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชา อำนาจตามตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง และธรรมชาติของสภาพแวดล้อมภายนอก โดยปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดชนิดของคุณลักษณะ ทักษะ อิทธิพล และพฤติกรรมที่ทำให้เกิดผู้นำที่มีประสิทธิภาพขึ้น ผู้นำจะเลือกปฏิบัติแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา (1) ช่วงเวลาสภาพแวดล้อม (Environment period) ผู้นำจะปรากฏตัวเมื่ออยู่ในสถานที่ เวลาและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยไม่ยึดติดกับตัวบุคคลเนื่องจากเมื่อพวกเขาออกจากตำแหน่งไปก็มีผู้อื่นมาแทนที่ได้ (2) ช่วงเวลาสถานภาพทางสังคม (Social status period) มีแนวคิดที่ว่าถ้าสมาชิกกลุ่มได้รับผิดชอบงานพิเศษบางอย่าง พวกเขาจะเกิดความคาดหวังว่าแต่ละบุคคลจะปฏิบัติในแนวทางหรือพฤติกรรมที่เคยปฏิบัติมาก่อน ดังนั้น บทบาทของผู้นำและบทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชาจึงถูกกำหนดโดยความคาดหวังของทั้งสองฝ่ายเกี่ยวกับพฤติกรรมและการปฏิสัมพันธ์ที่ทำเพื่อ

ประโยชน์ของกลุ่ม (3) ช่วงเวลาสังคม-เทคนิค (Socio-technical period) เน้นด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ เป็นการรวมตัวแปรหรือปัจจัยที่สำคัญทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อมในช่วงเวลาหลังของทั้งสองระยะ คือช่วงเวลาสถานภาพทางสังคม และช่วงเวลาสังคม-เทคนิค เข้าด้วยกัน

5) ยุคของการศึกษาภาวะผู้นำที่ผันแปรตามเหตุการณ์ หรือภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ (Contingency era) มีการยอมรับว่าภาวะผู้นำไม่ได้อยู่ในนรูปแบบเดียวโดยสิ้นเชิงเป็นครั้งแรก แต่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายอย่าง ทฤษฎีภาวะผู้นำในยุคนี้พยายามที่จะเลือกตัวแปรปรับที่สถานการณ์มารวมอยู่ด้วยเพื่ออธิบายประสิทธิผลภาวะผู้นำ และสถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดว่าจะใช้รูปแบบภาวะผู้นำแบบไหน

6) ยุคของการศึกษาภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (Transactional era) มีการเสนอว่าภาวะผู้นำไม่ได้เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น แต่จะเกี่ยวข้องกับกาจำแนกตามบทบาทและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม นั่นคือการนำการศึกษาภาวะผู้นำกลับขึ้นมาอีกครั้ง แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา (1) ช่วงเวลาการแลกเปลี่ยน (Exchange period) ผู้นำอาจจะมีการแลกเปลี่ยนแบบที่ต่างกันและมีรูปแบบความสัมพันธ์แตกต่างไปตามผู้ตามแต่ละคน การเกิดภาวะนี้ผู้นำจะต้องได้รับการยอมรับจากผู้ตามด้วย ผู้นำแบบต่าง ๆ จะเกิดขึ้นตามความแตกต่างของการริเริ่มและการรักษาการปฏิสัมพันธ์กับผู้ตาม โดยผู้นำจะมีบทบาทมากขึ้นเมื่อผู้ตามมีความสามารถน้อย (2) ช่วงเวลาการพัฒนาบทบาท (Role development period) มีการเน้นไปที่บทบาทที่เกี่ยวข้องของผู้นำและผู้ตาม เน้นให้ความเคารพและการคงสถานะแก่ผู้นำ เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่ผู้นำใช้ความสามารถในการทำให้เป้าหมายของกลุ่มสำเร็จ ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนที่มีความยุติธรรม โดยที่ไม่มีการครอบงำทั้งจากฝ่ายผู้นำและฝ่ายผู้ตามในฐานะที่เป็นผู้นำจะต้องมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และทำให้เกิดความหวังในทางบวก พฤติกรรมของผู้นำจะเป็นสิ่งสะท้อนถึงการบรรลุวุฒิภาวะ (Maturity) ทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal skill) และสมรรถนะ (Competence) ของผู้ใต้บังคับบัญชา

7) ยุคต่อต้านภาวะผู้นำ (Anti-leadership era) เนื่องจากมีงานวิจัยเชิงประจักษ์จำนวนมากที่ทดสอบทฤษฎีภาวะผู้นำต่าง ๆ แต่หาข้อสรุปไม่ได้ และไม่มีความชัดเจนจนเกิดการต่อต้าน แบ่งได้เป็น 2 ช่วงเวลา (1) ช่วงเวลาความคลุมเครือ (Ambiguity period) ที่มองว่าเราไม่ควรให้ควาสนใจกับภาวะผู้นำอีกต่อไป (2) ช่วงเวลาการทดแทน (Substitute period) โดยมีความพยายามที่จะระบุตัวทดแทนภาวะผู้นำต่าง ๆ

8) ยุคของการศึกษาภาวะผู้นำจากวัฒนธรรม (The culture era) ในยุคนี้เสนอว่าภาวะผู้นำไม่ใช่ปรากฏการณ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือของคู่ปฏิสัมพันธ์ หรือของกลุ่ม แต่เป็นทุกอย่างของวัฒนธรรมองค์กรทั้งองค์กร

9) ยุคของการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformation era) กล่าวได้ว่าเป็นยุคของการศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำแบบใหม่ โดยศึกษาบนพื้นฐานของแรงจูงใจภายใน ผู้นำจะเป็นผู้ริเริ่มสร้างนวัตกรรมและมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่า รวมถึงมีการเปิดรับต่อแนวคิดใหม่มากกว่าคนทั่วไป ในยุคนี้ภาวะผู้นำมีอิทธิพลทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความผูกพันอย่างกระตือรือร้น มีความสำคัญสำหรับองค์กรในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลง แบ่งได้เป็น (1) ช่วงเวลาบารมี (Charisma period) มาจากนักสังคมวิทยาชื่อแม็กซ์ เวเบอร์ โดยอธิบายบารมีว่าไม่ได้ขึ้นอยู่กับประเพณีสืบทอดหรืออำนาจตามตำแหน่งหน้าที่แบบทางการ แต่ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของผู้ตามถึงคุณลักษณะพิเศษของผู้นำนั้น บารมีเกิดขึ้นช่วงที่สังคมเกิดวิกฤต เมื่อผู้นำมีวิสัยทัศน์และสามารถเสนอแนวทางแก้ปัญหาวิกฤตินั้นได้ ผู้นำจะสามารถดึงดูดผู้ตามให้เชื่อในวิสัยทัศน์นั้น และเมื่อผู้ตามมีประสบการณ์บางอย่างเกี่ยวกับความสำเร็จตามวิสัยทัศน์นั้น พวกเขาก็จะยอมรับผู้นำ และนอกจากนี้ก็ยังมีนักวิชาการคนอื่นที่เห็นด้วยเช่นกันโดยเสนอว่าคุณสมบัติของผู้นำแบบบารมีนั้นขึ้นอยู่กับการรับรู้ของผู้ตามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความรู้ความชำนาญต่าง ๆ ของผู้นำ รวมถึงบริบทของสถานการณ์ ผู้นำมีแนวทางปฏิบัติที่ไม่ธรรมดา วิธีการของผู้นำเพื่อบรรลุเป้าหมายต้องแตกต่าง ต้องมีความเสียสละทุ่มเท มีความมั่นใจ มีความรับผิดชอบ คิดถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีแรงบันดาลใจ ผู้นำมีความสามารถมองเห็นโอกาสในสิ่งที่คนอื่นมองไม่เห็น และมีความสามารถในการทำให้คนมาร่วมกันทำในสิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่ดูเหมือนจะเป็นไปไม่ได้ (2) ช่วงเวลาความสามารถในการทำนายความสำเร็จของตนเอง (Self-fulfilling prophecy period) และช่วงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เสนอว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดจากผู้นำก่อนแล้วไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชานั้นเท่ากับที่เกิดจากผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่ผู้นำ และนำไปสู่การพัฒนาเป็นทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่นำแนวคิดของยุคก่อน ๆ มาผสมผสานในการหาความรู้ใหม่ในเชิงประจักษ์

คุณลักษณะของผู้นำ

คุณลักษณะ หรือลักษณะทางกายภาพเฉพาะบุคคล อุปนิสัย หรือบุคลิกภาพ คือสิ่งที่บุคคลแสดงออกมาในรูปเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพ ซึ่งในปี 1974 นั้น Stogdill (อ้างถึงใน เกษรา ดวงมณี, 2545) ได้วิจัยหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกับการเป็นผู้นำ แยกออกได้เป็น 6 ด้าน ประกอบไปด้วย 1) ด้านสมรรถนะ ประกอบด้วยมีไหวพริบปฏิภาณ สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ทันที มีความกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถสื่อความหมายให้คนเข้าใจได้ง่าย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ดี มีความรอบคอบ สุภาพ มองการณ์ไกล ทันเหตุการณ์ และมีความสามารถในการจูงใจคนได้ดี 2) ด้านความสำเร็จ ประกอบด้วยการได้รับการศึกษาที่ดี มีความรู้ สามารถทำประโยชน์ต่อสังคมได้ มีความรู้ความสามารถด้านการเมืองการปกครอง และมีประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาจนเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ภูมิหลังทางครอบครัวดี และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน 3) ด้านความ

รับผิดชอบ ประกอบด้วยการมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตัดสินใจไม่ว่าผลจะออกมาดีหรือไม่ดีก็พร้อมที่จะยอมรับ เป็นที่พึ่งพาของผู้อื่นยามที่ผู้อื่นเดือดร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือ มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ ยึดมั่นในหลักการ ในความถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรมอันดีของสังคม ยุติธรรม ไม่ยึดในพวกพ้อง ไม่ลำเอียง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และทำงานอย่างสุดความสามารถ 4) ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนในการวางแผน การดำเนินงาน โดยเข้าไปร่วมด้วยตนเองเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคแล้วจึงนำไปปรับปรุง เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและสังคม ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ และปรับตัวให้เข้ากับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด 5) ด้านสถานภาพ ประกอบด้วยฐานะทางการเงินที่ดี การเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ประพฤติ ปฏิบัติดี เป็นที่ยอมรับ เป็นที่รู้จักของประชาชนในพื้นที่ 6) ด้านสถานการณ์ ประกอบด้วย การมีจิตใจที่ดี เข้มแข็งมั่นคง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี มีการปฏิบัติตนเหมาะสม และปรับตัวไปตามสถานการณ์ได้ มีความตื่นตัวในการรับรู้สถานการณ์ต่าง ๆ เข้าถึงความต้องการของประชาชน ต่อมาทฤษฎีคุณลักษณะ นั้นมีการศึกษาวิจัยเป็นวงกว้างตั้งแต่ช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยนักวิชาการมีความพยายามในการศึกษาคุณลักษณะบางอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของผู้นำ รวมไปถึงการเปรียบเทียบกับคุณลักษณะของคนที่ไม่เป็นผู้นำเพื่อดูว่ามีคุณลักษณะแบบใดที่มีผลต่อความสำเร็จ โดยมีผู้ที่ให้แนวคิดผู้นำที่ประสบความสำเร็จไว้ดังนี้

เนตร์พัณณา ยาวิราช (2549) ได้กล่าวว่าคุณสมบัติของการเป็นผู้นำประกอบด้วย ความเฉลียวฉลาด มีการศึกษาที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคนมีเหตุผลที่ดี รู้จักการคิดวิเคราะห์ ตีความ มีชื่อเสียงเกียรติคุณดี มีสุขภาพอนามัยร่างกายสมบูรณ์ มีความสามารถเชี่ยวชาญ มีความสามารถเผชิญปัญหา มีความสามารถในการทำนายเหตุการณ์ มีความเอาใจใส่รักษาผลประโยชน์ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความยุติธรรม และมนุษยสัมพันธ์ดี

พยอม วงศ์สารศรี (2540) ได้กล่าวว่าลักษณะผู้นำที่ดีประกอบด้วยลักษณะ 10 ประการ คือ มีความรู้และสติปัญญา มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความเข้าใจในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง มีความคิดริเริ่ม เป็นผู้กล้ายอมรับผิด ใจกว้างในการรับฟังผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ดี ติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ให้เกียรติผู้ร่วมงาน และการเป็นผู้ฟังที่ดี

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฎ์ (2554) ระบุว่าผู้นำที่ต้องการคือผู้ที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา มีจินตนาการ มองการณ์ไกล และห่วงใยในองค์กร มีความเอาใจใ มีแรงบันดาลใจ สามารถกระตุ้นให้คนอื่นให้ความร่วมมือ เฉลียวฉลาดในการแก้ไขปัญหา และมีความเป็นผู้ใหญ่

จุมพล หนิมพานิช (2551) กล่าวว่าการเป็นผู้นำที่ดีต้องประกอบไปด้วยการมีความคิดสร้างสรรค์ มีแรงจูงใจ อยากรู้อยากเห็น คล่องแคล่ว มีความสามารถในการตีความและเตรียมการ มีอารมณ์ขัน มีการตัดสินปัญหาได้ถูกต้อง และระมัดระวังในการตัดสินใจ รวามถึงมีความเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และมีความยุติธรรม ใส่ใจผู้อื่น

สุทธิชัย ปัญญโรจน์ (2554) กล่าวถึงคุณลักษณะผู้นำที่ดีว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะเด่น เป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีเป้าหมายเป็นของตนเอง มีความรอบรู้ในข้อมูลข่าวสาร สามารถวิเคราะห์ได้ดี

เป็นที่เคารพ กล้าริเริ่มสิ่งใหม่ กระตือรือร้น มีความรับผิดชอบและอดทน สามารถควบคุมตนเองได้ กล้าตัดสินใจและมีดุลยพินิจ รวมถึงมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

พิชัย เสงี่ยมจิต (2552) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดีควรมีลักษณะหรือปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้ ความสามารถ วิสัยทัศน์กว้างไกล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การประสบผลสำเร็จ ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม การมีตำแหน่งทางสังคม การรู้และเข้าใจสถานการณ์ มีความกล้าหาญ มีคุณธรรม การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การก่อให้เกิดศรัทธา และการปรับปรุงงานเป็นระบบ

ธัญวิทย์ ศรีจันทร์ (2558) กล่าวว่าองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบคือ มีคุณธรรมและจริยธรรม สร้างแรงจูงใจ มีวิสัยทัศน์ กล้าตัดสินใจ กล้าคิด พูด และทำ มีทักษะในการสื่อสาร สามารถทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทีมงาน

John W. Gardner (1990) กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้นำที่ดีต้องประกอบด้วยคุณลักษณะทางร่างกายที่สมบูรณ์ มีความเฉลียวฉลาด มีความสามรถในการตัดสินใจในบทบาทของตน มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักปรับตัว พร้อมรับผิดชอบ เข้าใจผู้ร่วมงาน มีทักษะในการสื่อสาร มนุษยสัมพันธ์ดี มีแรงจูงใจ และต้องการความสำเร็จ

Gary A. Yukl (1998) เสนอว่าคุณลักษณะผู้นำคือ ผู้ที่มีความสามารถสูง ทนต่อความเครียดได้ดี สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ เชื่อมั่นในตนเอง ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีแรงจูงใจ และต้องการความสำเร็จ

Davis (1972 อ้างถึงในพรรณี แดงเครือ,2549) เสนอคุณลักษณะของผู้นำที่ดีมีประสิทธิภาพว่าต้องมีความเฉลี่ยวฉลาด สามารถจูงใจผู้อื่น และมีประสบการณ์ที่มากกว่า มีวุฒิภาวะ เชื่อมั่นในตนเอง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตัดสินใจโดยใช้เหตุใช้ผล มีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในการสื่อสาร และมีความสัมพันธ์อันดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

Kinicki & Williams (2006) ให้แนวคิดที่ว่าลักษณะผู้นำที่มีความสามารถประกอบด้วยความสามารถในการสื่อสารเป้าหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์ สามารถทำให้ผู้อื่นมีความไว้วางใจในการทำงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายได้ และมีทัศนคติในเชิงบวก

โดยคุณลักษณะของผู้นำจากทัศนะของนักวิชาการจำนวน 11 แหล่งดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาจำแนกประเด็นที่แสดงถึงคุณลักษณะของผู้นำของแต่ละแหล่งรวมกันได้ 46 ประเด็น ซึ่งเมื่อนำมาสังเคราะห์โดยการจัดกลุ่ม (grouping) ประเด็นที่มีความหมายเดียวกันเข้าด้วยกัน ได้ประเด็นหลักที่แสดงถึงคุณลักษณะของผู้นำจำนวน 6 ประเด็น ดังแสดงในตารางสังเคราะห์ด้านล่าง

ตารางที่ 1 : ตารางสังเคราะห์ประเด็นที่แสดงถึงคุณลักษณะของผู้นำ

คุณลักษณะ	แหล่งอ้างอิงที่ใช้ในการสังเคราะห์											
	เนตร์พัณณา ยาวิ	พยอม วงศ์สารศรี	เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฏ์	จุมพล หนิมพานิช	สุทธิชัย ปัญญโรจน์	พิชัย เสงี่ยมจิต	ธัญวิทย์ ศรีจันทร์	John W. Gardner	Gary A. Yukl	Davis	Kinicki &	ความถี่
มีสติปัญญารอบรู้ มีความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหาและมีทักษะความสามารถ (สติปัญญา)	/	/		/	/	/		/		/	/	8
มีการศึกษาและสถานภาพทางสังคมที่ดี (ภูมิหลัง)	/											1

คุณลักษณะ	แหล่งอ้างอิงที่ใช้ในการสังเคราะห์											
	เ	พ	เร	จ	ส	พ	ธ	J	G	D	Ki	ค
มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักปรับตัว มีความคิดเชิง	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	11

บวก กล้าหาญ กล้าทำ คล่องแคล่ว กระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ อยากรู้อยากเห็น และมีความอดทน (บุคลิกภาพ)												
มีชื่อเสียงหน้าตาทางสังคม เป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น เป็นที่ไว้วางใจ เป็นผู้ที่คนอื่นเคารพนับถือ (สังคม)	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	11
มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ (ร่างกาย)	/							/				2
เป็นผู้มีประสบการณ์ (ประสบการณ์)										/		1

คุณลักษณะ	แหล่งอ้างอิงที่ใช้ในการสังเคราะห์											
	เนตร์พัฒนา ยาวิ	พยอม วงศ์สารศรี	เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฏ์	จุมพล หนิมพานิช	สุทธิชัย ปัญญโรจน์	พิชัย เสงี่ยมจิต	ธัญวิทย์ ศรีจันทร์	John W. Gardner	Gary A. Yukl	Davis	Kinicki & Williams	ความถี่
มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา ยุติธรรม รักษาผลประโยชน์ผู้ใต้บังคับบัญชา (คุณธรรม)	/		/	/	/	/	/	/	/			8
ใส่ใจและติดตามงานสม่ำเสมอ มีความรับผิดชอบปรับปรุงงานให้เป็นระบบต้องการผลสำเร็จของงาน (งาน)		/				/		/	/			4

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะผู้นำจากทัศนะของนักวิชาการ เห็นร่วมกันว่าเป็นคุณลักษณะที่ผู้นำพึงมีคือประเด็นด้านบุคลิกภาพ ประเด็นด้านสังคม ประเด็นด้านสติปัญญา และประเด็นในด้านคุณธรรม สรุปได้ว่าผู้นำคือผู้ที่มีสติปัญญา รอบรู้ มีความเฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา มีทักษะความสามารถ มีชื่อเสียงและมีหน้ามีตาทางสังคม เป็นที่ไว้วางใจ เคารพนับถือ รวมถึงมีอิทธิพลต่อผู้อื่นในการตัดสินใจ มีความเชื่อมั่น กล้าหาญ คล่องแคล่ว กระตือรือร้น รู้จัก

ปรับตัว มีความคิดเชิงบวก มีความคิดสร้างสรรค์ มีความอยากรู้อยากเห็น และมีความอดทน มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา ยุติธรรม รักษาผลประโยชน์ผู้ใต้บังคับบัญชา

บทสรุป (Conclude)

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมพบว่าคุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนประกอบด้วยความมีสติปัญญา รอบรู้ เฉลียวฉลาดในการแก้ปัญหา มีทักษะความสามารถ มีชื่อเสียงและมีหน้ามีตาทางสังคม เป็นที่ไว้วางใจ เคารพนับถือ รวมถึงมีอิทธิพลต่อผู้อื่นในการตัดสินใจ มีความเชื่อมั่น กล้าหาญ คล่องแคล่ว กระตือรือร้น รู้จักปรับตัว มีความคิดเชิงบวก มีความคิดสร้างสรรค์ มีความอยากรู้อยากเห็น และมีความอดทน มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา ยุติธรรม รักษาผลประโยชน์ผู้ใต้บังคับบัญชา

การดำรงตำแหน่งผู้นำท้องถิ่นนอกจากจะเป็นผู้ที่ประกอบไปด้วยความสามารถในการบริหารจัดการงาน มีความฉลาดรอบรู้ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่นของตน มีคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติที่ดีแล้ว จะต้องประกอบไปด้วยบารมี หรือการรับรู้ได้ของผู้ตามหรือประชาชนต่อความสามารถ ทักษะ ความรู้ความชำนาญ แนวทางความคิดและวิสัยทัศน์ของตัวผู้นำด้วย การจะสร้างให้เกิดบารมีนั้นจึงต้องประกอบกับสิ่งสำคัญคือการสื่อสารออกมาให้ผู้ตามนั้นรับทราบและรับรู้ได้นั่นเอง โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับผู้ฟัง และการเลือกเนื้อหาที่จะสื่อสารไปให้ถึงให้ตรงใจกับผู้ฟัง จึงจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำอย่างแท้จริง ได้รับการยอมรับ ไว้วางใจและให้ความร่วมมือจากผู้อื่น เนื่องจากการปฏิบัติงานนั้นจำเป็นจะต้องทำหน้าที่ในการอำนวยการ สั่งการและประสานงาน เพื่อให้กิจการงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ การมีทักษะศิลปะในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จความความเต็มใจหรือแม้แต่การสื่อสารให้ประชาชนคล้อยตามและเชื่อมั่นจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้ภารกิจลุล่วง ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่สุดที่จะขาดไปไม่ได้ในการที่จะทำให้ประเทศชาติและชุมชนเกิดการพัฒนาก็คือการเลือกผู้นำท้องถิ่นที่ผู้บำเพ็ญประโยชน์และอุทิศตนเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ไม่เพียงแค่สื่อสารในสิ่งที่ประชาชนต้องการเห็นแต่ไม่ได้ปฏิบัติจริง เป็นเพียงการสร้างภาพเพื่อให้ได้รับเลือกเข้าสู่ตำแหน่งเท่านั้น ผู้นำควรที่จะต้องมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของทุกคนและเต็มใจทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของประเทศชาติส่วนรวม

เอกสารอ้างอิง (References)

เกศินี จุฑาวิจิตร. (2542). *การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.* พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏนครปฐม.

เกษรา ดวงมณี. (2545). *การศึกษาคุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในความคาดหวังของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*. การศึกษาอิสระรัฐประสาศนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป. มหาวิทยาลัยบูรพา.

จุมพล หนิมพานิช. (2548). *การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่: หลักการแนวคิด และกรณีตัวอย่างของไทย*. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธัญวิทย์ ศรีจันทร์. (2558). *รูปแบบและกลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21ของกรรมการองค์กรนิสิต*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อุดมศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เนตร์พัณณา ยาวิราช. (2549). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.

เนตร์พัณณา ยาวิราช. (2556). *การจัดการสมัยใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.

พรรณี แดงเครือ. (2549). *พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

พยอม วงศ์สารศรี. (2540). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพมหานคร: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

พฤทธิสาณ ชุมพล. (2540). *ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิชัย เสงี่ยมจิต. (2552). *การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา*. อุบลราชธานี: สถาบันราภัฏอุบลราชธานี.

มัลลิกา ธรรมจริยาวัฒน์. (2554). *การจัดการองค์การและการบริหารธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). *ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีการวจัยและแนวทางสู่การพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฎ์. (2554). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร: คอมแพคท์พริ้นท์.

สุเมธ แสงนิ่มนวล. (2552). *ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2554) . *พูดอย่างมีกึ๋น : วาทศิลป์การพูด*. กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.

Davis, K. (1967). *Human relation at Work*. New York: McGraw-Hill Co.

Gardner, J. W. (1990). *On Leadership*. New York: The Free Press.

Gary A. Yukl. (1998). *Leadership in organizations*. New Jersey: Prentice-Hall.

Kinicki, A.& Williams, B. (2006). *Management: A practical introduction*. New York: McGraw-Hill.

“กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง”: รูปแบบและศักยภาพชุมชนในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง

“Kintang, Lang Tai, Lae Kwai Lae, Ke Saleng”: The Model and Community Potential in Cultural Capital Management of the Island Community, Trang Province

ขวัญใจ ฤทธิ์หมุน[1] ปัญญา เทพสิงห์[2]
Khwanjai Rithmun, Punya Tepsing

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและศักยภาพชุมชนในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง ผ่านกรอบแนวคิด “กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง” ในพื้นที่ชุมชนเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญกับการจัดการทุนวัฒนธรรมและศักยภาพของชุมชน เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชน จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ชาวบ้านในพื้นที่ ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ และผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาครัฐ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสังเกต ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบและกิจกรรมในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง ภายใต้แนวคิด “กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง” เป็นรูปแบบและกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการใช้ทุนทางวัฒนธรรมของเกาะสุกรเป็นเครื่องมือหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะสุกร ผ่านกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมงานวิ่งกินแตง 2) กิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่น 3) กิจกรรมประเพณีวันปล่อยควาย และ 4) กิจกรรมนั่งรถซาเล้งท่องเที่ยวเกาะสุกร ส่วนศักยภาพของชุมชนในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมเป็นชุมชนที่มีศักยภาพสูงตั้งแต่ ระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับหน่วยงาน เนื่องด้วยความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันทั้งชาวบ้านและหน่วยงาน เป็นชุมชนที่สมาชิกส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีความรักใคร่ สามัคคี และหน่วยงานมีความใกล้ชิดกับชาวบ้านในพื้นที่เป็นอย่างดี

Received: 2023-03-03 **Revised**: 2023-04-24 **Accepted**: 2023-04-26

[1] สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ Master of Education Program Degree in Educational Administration Hatyai University. Corresponding Author e-mail: am.wanlop29@gmail.com

[2] สาขาวิชาสังคม วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ Faculty of Education and Liberal Arts Hatyai University. e-mail: t.trritrishual@gmail.com

คำสำคัญ (Keyword): รูปแบบและศักยภาพชุมชน; ทุนทางวัฒนธรรม; ชุมชนชาวเกาะ

Abstract

This research was to study patterns and community potential in cultural capital management of Koh Sukon communities, Trang Province through the concept of “Kintang, Lang Tai, Lae Kwai Lae, Khe Saleng” in Koh Sukorn community. Palian District, Trang Province. The research methodology used was qualitative research of ethnography that focuses on the management of cultural capital and community potential. Data were collected through documentation, focus groups, in-depth interviews, and observation from the key informants in the community consisted of 30 people, consisting of villagers in the area. official community leader and experts from government agencies. The results showed that patterns and activities in cultural capital management of Koh Sukorn communities, Trang Province under the concept of “Kintang, Laem Tai, Lae Kwai Lae, Khe Saleng” is a patterns and activity arising from the use of cultural capital of Koh Sukorn. It is the main tool in promoting tourism of Koh Sukorn through 4 main activities, namely 1) watermelon eating event, 2) conservation and local language promotion activities, 3) buffalo release day traditions, and 4) a riding on a Saleng car to travel around Koh Sukorn. Community potential in cultural capital management is a community with high potential at the individual, community and organizational levels. Due to the good relationship between the villagers and the agencies It is a community where most members have kinship relationships. There is love, unity and the agency is close to the villagers in the area as well.

Keywords: patterns and community potential, cultural capital, island community

บทนำ (Introduction)

ศักยภาพชุมชน ถือเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ เนื่องจากชุมชนเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2564) ประเทศไทยมีแนวทางในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) ซึ่งเป็นกรอบระยะยาวที่กำหนดแนวทางการพัฒนาของทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนกับบริบทของการพัฒนาประเทศ อีกทั้งแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) มุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการ การพัฒนาตนเอง และการสร้างสรรค์ชุมชน ให้พึ่งตนเองได้ เมื่อชุมชนซึ่งเป็นหน่วยย่อยของสังคม ได้รับการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งยั่งยืนจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต (วนิดา เสร็จกิจ, 2563)

ชุมชนแต่ละพื้นที่มีบริบททั้งภายในและภายนอกชุมชนที่แตกต่างกัน ส่งผลให้รูปแบบและศักยภาพของชุมชนจึงแตกต่างไปด้วยเช่นกัน ด้วยประเทศไทยมีความเป็นเอกลักษณ์และหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และวิถีชีวิตแบบไทยที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ แต่ละภูมิภาค ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และหลากหลายทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ล้วนเกิดจากทุนวัฒนธรรมของชุมชนในแต่ละพื้นที่ ที่สะท้อนผ่านการจัดการทุนวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน หรือกล่าวได้ว่า เป็นการนำทุนวัฒนธรรมของชุมชนมาพัฒนา มาจัดการ ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างคุ้มค่ามากที่สุดในรูปแบบต่าง ๆ (จีรเดช จีแดง, 2564) เช่น การจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในรูปแบบของการท่องเที่ยวของชุมชน ด้วยการนำเอกลักษณ์และความโดดเด่นด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต อาหารประจำถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน มาส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน สร้างรายได้ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับคนในชุมชน ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีไทยชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงในจังหวัดสงขลา มีร่องรอยของสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ ที่ถือเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นผ่าน ลายผ้าทอ ผลไม้พื้นถิ่น อาหารการกินต่าง ทำให้นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก (ศดานนท์ วัตตธรรม และรัชชพงษ์ ชัชวาล, 2564) การจัดการชุมชนในรูปแบบการอนุรักษ์ความเป็นวิถีชีวิต ดั้งเดิมของชุมชน เช่น การอนุรักษ์ประมงพื้นบ้านของชุมชนบ้านในถุ้ง ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งคนในชุมชนประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านเป็นหลัก มีการใช้ทรัพยากรทางทะเลร่วมกัน จึงเกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มอนุรักษ์ประมงพื้นบ้าน ดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล ส่งเสริมและทำความเข้าใจในเรื่องวิถีการทำประมงพื้นบ้านและประกอบกับการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพ (ปิ่นญารัตน์ แสงสุข และ เรวดี อึ้งโพธิ์, 2565) การจัดการทุนทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างเศรษฐกิจของชุมชน สร้างรายได้ให้ชุมชน ได้แก่ การทำเกษตรแบบอินทรีย์ การทำนา การปลูกผลไม้ การปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์พันธุ์พื้นเมือง งานศิลปะ หัตกรรม (อัญธิชา มั่นคง, 2560) เมื่อบริบทของชุมชนแตกต่างกัน รูปแบบและศักยภาพของแต่ละชุมชนจึงไม่เท่าเทียมกัน วัฒนธรรมท้องถิ่นหรือทุนทางวัฒนธรรมของขุมชนจึงเป็นส่วนสำคัญในจะช่วยยึดโยงให้ชุมชนเกิดการรวมตัวภายใต้การสำนึกถึงความสำคัญของจิตวิญญาณของตัวเราเอง มีการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน เกิดเป็นเครือข่าย หรือกลุ่มในชุมชนที่จะนำไปสู่การทำกิจกรรมการพัฒนาด้านอื่น ๆ ตามมา ภายใต้บริบททางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างสมดุล ประชาชนอยู่กันอย่างมีความสุข และในที่สุดชุมชนจะเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน โดยเฉพาะชุมชนที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เด่นชัด (Srithong, 2009)

ชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง เป็นชุมชนที่มีต้นทุนด้านวัฒนธรรมสูง มีวิถีชีวิตที่มีความหลากหลายภายใต้การดำรงชีวิตที่ยึดวิถีเรียบง่ายแบบดั้งเดิม ธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดจากการผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมของชาวจีน ไทยพุทธ และมุสลิม นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ทั้งป่า ภูเขา ไร่นา และทะเล สร้างความประทับใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้มาสัมผัสวิถีชุมชนชาวเกาะสุกร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง”: รูปแบบและศักยภาพชุมชนในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการทุนวัฒนธรรมของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการจัดการทุนวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษารูปแบบและกิจกรรมในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง ภายใต้แนวคิด “กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง”
2. เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในชุมชน โดยการเลือกเก็บข้อมูลแบบเจาะจงพื้นที่ในชุมชนชาวเกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยพิจารณาจากการเป็นแหล่งชุมชนที่มีทุนทางวัฒนธรรมหลากหลาย มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งยังคงความเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก มีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ที่หลากหลายทั้งวัฒนธรรมของชาวจีน ชาวไทย-มุสลิม มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมอย่างประจักษ์ชัด เป็นพื้นที่ที่สะดวกและปลอดภัยระหว่างการเก็บข้อมูล ตลอดทั้งชาวบ้านเต็มใจและยินดีให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

วิธีการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการสังเกต โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชนชาวเกาะสุกร จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ชาวบ้านในพื้นที่ ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการ และผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภาครัฐ

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยข้อคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interviews) แบบบันทึกการสังเกต อุปกรณ์บันทึกเสียง สมุดบันทึกการสัมภาษณ์

การตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์มาทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) โดยการถามซ้ำตัวบุคคลแต่ต่างเวลา สถานที่ และหลายบุคคลในประเด็นคำถามเดียวกัน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยแยกประเด็นสำคัญและนำมาจัดหมวดหมู่ตีความและสร้างข้อสรุป (thematic analysis) ใช้วิธีการอธิบายพรรณนาความ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษารูปแบบและกิจกรรมในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง ภายใต้แนวคิด “กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง”

รูปแบบในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร ปรากฏชัดและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เมื่อเกิดแนวคิด “กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ถูกสร้างขึ้นจากกิจกรรมการส่งเสริมท่องเที่ยวของเกาะสุกร ในงาน “เบิกฟ้า อันดามัน @ เกาะสุกร” ที่จัดขึ้นบนเกาะสุกร จังหวัดตรัง ในปี พ.ศ. 2560 โดยแนวคิดดังกล่าวถูกใช้เป็นสโลแกนของงาน ผ่านกระบวนการในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุนชนที่นับได้ว่าเป็นเครื่องมือหลักและเป็นต้นทุนด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของเกาะสุกร ด้วยบริบทของชุมชนเกาะสุกรที่ยังคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและอัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ จากจุดเริ่มต้นแนวคิด “กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง” ก่อให้เกิดรูปแบบในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2565) โดยสามารถอธิบายแยกแต่ละแนวคิด ได้ดังนี้

แนวคิด “กินแตง” เป็นรูปแบบการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกรที่เกี่ยวข้องกับวิถีเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมในการปลูกแตงโม ชาวบ้านส่วนใหญ่ในชุมชนมีอาชีพปลูกแตงโม โดยชาวบ้านเล่าว่า “แตงโมปลูกมานานแล้วตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ใช้ปุ๋ยจากธรรมชาติ ใช้จอบแทนการไถพรวนด้วยรถไถ มีสารเคมีเพียงชนิดเดียวที่ใช้ในตอนนั้น คือ ยาหัวกะโหลก แต่ปัจจุบันไม่มีการใช้สารเคมีแล้ว ใช้น้ำหมักสมุนไพรแทน ส่วนปุ๋ยก็เน้นมูลควาย มูลวัว มูลสัตว์ในท้องถิ่นที่หาได้ง่าย” (ลุงชัย (นามสมมติ), 20 มีนาคม 2565) ดังนั้น คำว่า “กินแตง” จึงเปรียบเสมือนคำเชิญชวนให้แขกผู้มาเยือนได้มาชิมรสชาติแตงโมบนเกาะสุกรที่ไม่มีขายที่ไหน ไม่สามารถหาซื้อได้ทั่วไป ต้องมาลิมลองด้วยตัวเองบนเกาะสุกรเท่านั้น รวมถึงการเชิญชวนให้เข้ามาสัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวบ้านบนเกาะสุกร “กินแตง” จึงกลายเป็นคำที่ถูกนิยามขึ้นในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนภายใต้วิถีเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม

แนวคิด “แหลงใต้” เป็นการใช้เสน่ห์ในภาษาถิ่นของชุมชนชาวเกาะสุกรที่มีสำเนียงน้ำเสียง การใช้คำ และการใช้ภาษาที่สะท้อนพื้นเพดั้งเดิมของผู้พูด ทำให้ผู้ฟังสามารถรับรู้ได้ถึงบ้าน

เกิดหรือแหล่งที่อยู่อาศัยของผู้พูดในทันทีจากการใช้ภาษาในการสื่อสารระหว่างกัน โดยมีการเล่าขานกันว่า “คนเกาะหมูมีสำเนียงที่เกิดจากการผสมสำเนียงของคนหลายเชื้อชาติ หลายถิ่นฐานที่มาตั้งรกรากบนเกาะหมูในช่วงแรก สำเนียงชาวชวา ชาวเมืองตรัง ชาวสงขลา ชาวพัทลุง ชาวกระบี่ ชาวสตูล ชาวมาเลเซีย ชาวอินโดนีเซีย จนกลายเป็นสำเนียงเอกลักษณ์ของคนเกาะหมู” (ลุงมิ่ง (นามสมมติ), 20 มีนาคม 2565) ด้วยความเป็นเอกลักษณ์ในภาษาถิ่นของชุมชน ดังนั้น “แหลงใต้” กลายเป็นคำสำหรับการจัดการทุนทางวัฒนธรรมด้านภาษาถิ่น เพื่อดำรงภาษาถิ่นในการสื่อสารภายในชุมชนทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

แนวคิด “แลควายเล” เป็นทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อประเพณี และภูมิปัญญาชาวบ้านในการเลี้ยงควาย โดยในอดีตชาวบ้านเลี้ยงควายเพื่อใช้ในการไถนาและใช้แรงงานในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปัจจุบัน “ควายเล” บนเกาะสุกรได้กลายเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนชาวเกาะสุกร โดยใน “ฤดูปล่อยควาย” หรือ “ประเพณีวันปล่อยควายเกาะสุกร” ที่มีควายเดินตามชายหาด และลงเล่นน้ำในทะเล เป็นภาพความประทับใจ แปลกใหม่ และหาชมได้ยาก ผู้นำชุมชนกล่าวเสริมว่า “นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ ชอบควายเล ชาวบ้านเกาะหมูทุกคนใจดี มีความเป็นกันเอง จะชวนให้นักท่องเที่ยวถ่ายภาพกับควายเล ส่วนควายเลก็ชอบนักท่องเที่ยว ไม่เคยทำอันตรายนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจ” (ผู้ใหญ่บ้านทองดี (นามสมมติ), 20 มีนาคม 2565) ดังนั้น การนำแนวคิด “ควายเล” จึงเป็นรูปแบบการจัดการทุนวัฒนธรรมที่ใช้วิถีชีวิตการเลี้ยงควายมาดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งการชมควายเลเล่นน้ำ การถ่ายภาพกับควายเล ตลอดถึงสัมผัสวิถีชีวิตของควายเลอย่างใกล้ชิด

แนวคิด “เข่ซาเล้ง” เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นภายหลัง แต่เดิมรูปแบบในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมมีเพียง 3 แนวคิดแรก เมื่อมีอาชีพบริการนำเที่ยวโดยการนั่งรถซาเล้งไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามภายในชุมชน และการสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชน อาชีพขับรถซาเล้งจึงเป็นอาชีพที่สงวนไว้สำหรับชาวบ้านที่มีพื้นเพเป็นคนเกาะสุกรเท่านั้น เนื่องจากต้องการรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานในการบริการที่จะต้องรู้จักเส้นทางชุมชนและวิถีชีวิตของคนในชุมชนเป็นอย่างดี ผู้นำชุมชนกล่าวว่า “อาชีพขับรถซาเล้ง เป็นอาชีพที่เพิ่งเกิดขึ้น เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาบนเกาะสุกรมากขึ้นเรื่อยทุกปี ชุมชนเล็งเห็นความต้องการความสะดวกในการเดินทาง การท่องเที่ยวบนเกาะ จึงได้เริ่มมีอาชีพขับรถซาเล้ง จนปัจจุบัน เกิดกติการะหว่างสมาชิกของกลุ่มขับรถซาเล้ง และกติการะหว่างคนขับกับนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน” ” (ผู้ใหญ่บ้านวินัย (นามสมมติ), 20 มีนาคม 2565) ดังนั้น แนวคิด “เข่ซาเล้ง” เป็นรูปแบบการจัดการทุนทางวัฒนธรรมที่ใช้วิถีการเกิดขึ้นใหม่ของอาชีพ ซึ่งการนั่งซาเล้งท่องเที่ยวเป็นจุดเด่นในการนำเที่ยวบนเกาะสุกร ได้สัมผัสวิถีชุมชนอย่างใกล้ชิดภายใต้สโลแกน “เขา สวน ป่า นา เล” ในหลากหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์นำเที่ยวของคนพื้นถิ่นอย่างแท้จริง ช่วยเพิ่มอรรถรสการท่องเที่ยวสร้างความประทับใจให้ผู้มาเยือน

กิจกรรมในการจัดการทุนทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. กิจกรรมงานวิ่งกินแตง เป็นงานประจำปีที่เป็นสัญลักษณ์ของการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวของเกาะสุกร ชาวบ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมใจกันจัดงาน ซึ่งจุดเด่นของงาน คือ กิจกรรมการวิ่งมาราธอนตามเส้นทางภายในเกาะสุกรและมีบริการแตงโมสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ณ จุดบริการน้ำดื่ม นอกจากนั้นภายในงานยังมีการจำหน่ายแตงโมของเกษตรกร กิจกรรมงานวิ่งกินแตงจึงเป็นกิจกรรมในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมที่ช่วยสร้างรายได้และส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชน อีกทั้งนักท่องเที่ยวยังได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนผ่านเส้นทางการวิ่ง

2. กิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมการใช้ภาษาถิ่น เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นร่วมกันในชีวิตประจำวันของชาวบ้านในชุมชน โดยกำหนดให้ภาษาถิ่นเป็นภาษาในการสื่อสาร ใช้ภาษาถิ่นในการต้อนรับนักท่องเที่ยว การเขียนป้ายสถานที่ ป้ายประชาสัมพันธ์ คำขวัญหรือสโลแกน รายการเมนูอาหาร เป็นต้น ภาษาถิ่นจึงยังคงอยู่ถึงแม้เวลาจะผ่านไปนานเพียงใด แต่ภาษาถิ่นของชุมชนชาวเกาะสุกรมิได้ผิดเพี้ยนไปจากเดิมมากนัก ถือเป็นการจัดการทุนทางวัฒนธรรมร่วมกันของชุมชนที่ยังคงความงดงามทางภาษาและธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชน

3. กิจกรรมประเพณีวันปล่อยควาย เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกปี เมื่อเสร็จสิ้นฤดูเก็บเกี่ยว เป็นประเพณีเก่าแก่ที่สืบทอดกันมากว่า 100 ปี ชาวบ้านจะร่วมกันปล่อยควายของตนเองให้ได้อยู่ร่วมกันอย่างอิสระตามธรรมชาติ โดยก่อนปล่อยควายจะนำมาลัยมาคล้องคอควายแล้วปล่อยเชือก ในระหว่างนี้ หากควายไปกินพืชผักหรือทำความเสียหายให้กับชาวบ้าน เจ้าของควายถือว่าไม่มีความผิด ซึ่งเป็นกฎกติกาที่ชุมชนร่วมกันกำหนดไว้แต่เดิม

4. กิจกรรมนั่งรถซาเล้งท่องเที่ยวเกาะสุกร เป็นกิจกรรมที่สร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชน เมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นและเกาะสุกรกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดตรัง จึงเกิดอาชีพใหม่ภายในชุมชนขึ้น โดยอาชีพขับรถซาเล้งมีกฎกติร่วมกันของผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน เช่น การกำหนดราคา การกำหนดเส้นทางท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชน ด้วยการนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมและสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนอย่างใกล้ชิด พร้อมกับการบรรยายและให้ความรู้เกี่ยวกับชุมชน

ภาพที่ 1 กิจกรรมในการจัดการทุนทางวัฒนธรรม
ที่มา : https://www.facebook.com/kontrangnews

2. ผลการศึกษาศักยภาพในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง

ชุมชนชาวเกาะสุกรเป็นชุมชนที่มีศักยภาพในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนสูง เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีทุนทางวัฒนธรรมสูง มีความหลายทางวัฒนธรรม ชาวบ้านในชุมชนให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชน เห็นได้จากการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชน ความพยายามของชุมชนในการร่วมกันอนุรักษ์และส่งเสริมวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ชุมชนมีศักยภาพทั้งในระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับหน่วยงาน กล่าวคือ

ชาวบ้านในชุมชนแต่ละคนต่างมีความสามารถ มีภูมิปัญญาชาวบ้านหลากหลายทั้งในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องกับวิถีเกษตรกรรมของแต่ละครัวเรือน อาทิเช่น ภูมิปัญญาในการปลูกแตงโม การปลูกข้าว การเลี้ยงควาย เป็นต้น สามารถสร้างผลผลิตทางการเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมี รู้จักนำมูลสัตว์และวัตถุดิบในท้องถิ่น

มาใช้เกิดประโยชน์ ถือเป็นความสามารถในการประกอบอาชีพ และการเอาตัวรอดในการดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากสามารถผลิตอาหารได้ด้วยตนเอง ส่วนศักยภาพในระดับชุมชน ด้วยความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในชุมชนส่วนใหญ่ เป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติจึงมีความรักใคร่สามัคคี เป็นศักยภาพที่มีพลังในการขับเคลื่อนกิจกรรมหรือการสร้างความร่วมมือภายในชุมชน มีความผูกพัน แน่นแฟ้น ชุมชนปลูกฝังให้ลูกหลานมีความสำนึกรักบ้านเกิด อนุรักษ์และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอย่างอิสระไม่ปิดกั้น เกิดรวมกลุ่มระหว่างสมาชิกชุมชนอย่างหลากหลาย เช่น กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกแตงโม กลุ่มเกษตรผู้ปลูกข้าว กลุ่มชาวประมงพื้นบ้าน กลุ่มผู้ขับซาเล้ง กลุ่มผู้เลี้ยงควายเล เป็นต้น อีกทั้งการสื่อสารภายในชุมชนสามารถทำได้ง่ายและทั่วถึง ด้วยเป็นชุมชนที่สมาชิกมีการติดต่อสื่อสารกันเป็นประจำ มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีการพบปะพูดคุยกันผ่านร้านค้าภายในหมู่บ้าน ตลาด เส้นทางสัญจรภายในหมู่บ้าน เป็นต้น การบอกต่อแบบปากต่อปากจึงเป็นเสมือนการสื่อสารหลัก ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เข้าถึงทุกกลุ่ม ถือได้ว่ามีศักยภาพระดับชุมชนที่เข้มแข็ง

หน่วยงานองค์กรปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทในการช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร เนื่องจากเกาะสุกรเปรียบเสมือนยุทธศาสตร์สำคัญระดับจังหวัดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองของจังหวัดตรัง ดังนั้น หน่วยงานจึงให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของทุนทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ภายในชุมชนเกาะสุกร ด้วยวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนที่ยังคงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ จึงเกิดโครงการและกิจกรรมในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมผ่านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบวิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ดึงทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนมาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยหน่วยงานให้ความช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรม การให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ร่วมกับชุมชนในการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ซึ่งที่ผ่านมา หน่วยงานและชุมชนมีความใกล้ชิด ความผูกพันธ์ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสร้างชื่อเสียง ภาพลักษณ์ ความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

ภาพที่ 2 บรรยากาศของชุมชนชาวเกาะสุกร
ที่มา : https://reviewtrang.com/watermalon-koh-su-korn/

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง เป็นชุมชนที่มีทุนทางวัฒนธรรมสูง มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากหลากหลายกลุ่มคนที่เข้ามาตั้งรกรากบนเกาะสุกรในสมัยอดีต อาทิเช่น กลุ่มไทยพุทธ กลุ่มชาวจีน กลุ่มชาวมุสลิม กลุ่มชาวชวา กลุ่มชาวอินโดนีเซีย เป็นต้น ก่อให้เกิดความหลากหลายและการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการตั้งรกราก ถิ่นฐาน การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ความเชื่อ พิธีกรรม ภูมิปัญญา ที่หล่อหลอมจนเกิดเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ชุมชนชาวเกาะสุกรเป็นชุมชนที่มีทุนทางวัฒนธรรมสูง ทั้งทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ อาทิเช่น วิถีชีวิต ความเชื่อ บุคลิก ลักษณะนิสัยของคนในชุมชน จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้น รูปแบบการจัดการทุนทางวัฒนธรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนจึงเกิดขึ้นภายใต้อัตลักษณ์ของชุมชน ที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของผู้คนบนเกาะสุกร เช่น วิถีเกษตรกรรมการปลูกแตงโมแบบปลอดสารพิษ การปลูกแตงโมบนชายหาด ที่ได้ผลผลิต คือ แตงโมที่มีรสชาติ หวาน กรอบ แตกต่างจากแตงโมที่ปลูกในพื้นที่อื่น สร้างชื่อเสียงในนามของ “แตงโมเกาะหมู” หรือ “แตงโมเกาะสุกร” สอดคล้องกับงานวิจัยของศิโรนี โต๊ะสัน เกี่ยวกับการจัดการทุนทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับวิถีเกษตรกรรม การปลูกส้มซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมที่อาศัยความชำนาญ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ จนสามาสามารถสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนจาก

การปลูกส้มเขียวหวานและส้มโอ กลายเป็นวิถีของชุมชนจนนำไปสู่แนวคิด “กินส้มชมเล” เป็นการจัดการทุนทางวัฒนธรรมในฐานะเครื่องมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนเช่นเดียวกันกับการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร (ศิโรนี โต๊ะสัน, 2563) นอกจากนี้รูปแบบและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมยังก่อให้เกิดการอนุรักษ์และรักษาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชุมชน เช่น การใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเป็นภาษาพูดและภาษาเขียน การเลี้ยงควายเลที่ยังคงสืบต่อประเพณีปล่อยควายกลายเป็นงานประจำปีของชุมชน การสงวนอาชีพขับรถซาเล้งสำหรับผู้ที่มีพื้นเพเป็นชาวบ้านในชุมชนชาวเกาะสุกรเท่านั้น เพราะต้องการให้ความรู้นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับชุมชนในระหว่างการท่องเที่ยว ตลอดถึงการให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนอย่างใกล้ชิด

ศักยภาพของชุมชนชาวเกาะสุกร เป็นชุมชนที่มีศักยภาพสูงที่เกิดจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกภายในชุมชน สมาชิกภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ แน่นแฟ้น ในลักษณะเครือญาติ อีกทั้งชุมชนยังคงมีวิถีชุมชนแบบดั้งเดิมที่ยึดโยงความใกล้ชิด กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนจึงเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของชุมชน โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมภายในชุมชนเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันทั้งระดับบุคคล ระดับชุมชน และระดับหน่วยงาน เห็นได้ศักยภาพในการร่วมกันจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในฐานะเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ กาญจนสุพรรณ์ ที่กล่าวถึงวัฒนธรรมทางดนตรีของชาวกะเหรี่ยงในจังหวัดราชบุรี ที่มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน พัฒนาศักยภาพของชุมชน โดยชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความร่วมมือระหว่างกันในการสร้างลานดนตรีกะเหรี่ยงเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสความไพเราะของดนตรีกะเหรี่ยง สร้างรายได้ให้กับชุมชน เกิดกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกของชุมชน เกิดการสืบสาน อนุรักษ์ และต่อยอดภูมิปัญญาด้านดนตรี (จิราภรณ์ กาญจนสุพรรณ์, 2565) ใช้ดนตรีเป็นเครื่องมือในการรวมพลังของคนในชุมชนเฉกเช่นเดียวกับชุมชนชาวเกาะสุกร ที่ใช้ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนเป็นศูนย์รวมความร่วมมือร่วมใจและก่อเกิดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ และธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของชุมชนชาวเกาะสุกร

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ชุมชนชาวเกาะสุกรทุกภาคส่วนควรมีการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเป็นระบบ เป็นทางการและเป็นนามธรรม ทั้งในเชิงการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในฐานะเป็นเครื่องมือหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะสุกร และในเชิงการจัดการทุนทางวัฒนธรรมด้าน

วิชาการและองค์ความรู้ของชุมชนอย่างเป็นระบบ อาทิเช่น การจัดเก็บข้อมูลของชุมชน การสร้างแหล่งเรียนรู้หรือพิพิธภัณฑ์สำหรับจัดระเบียบวัฒนธรรมของชุมชน

1.2 ชุมชนชาวเกาะสุกรควรมีการจัดการทุนทางวัฒนธรรมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การจัดการทุนวัฒนธรรมทางประวัติศาสตร์ การจัดการทุนทางวัฒนธรรมด้านปราชญ์ชาวบ้าน สร้างความหลากหลายของกิจกรรมภายในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

1.3 ชุมชนชาวเกาะสุกรควรมีการวางแผนและส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเป็นรูปแบบมากยิ่งขึ้น เนื่องด้วยชุมชนมีความเหนี่ยวแน่นและเป็นปึกแผ่นอยู่แล้ว จึงควรกำหนดกระบวนการและแนวทางที่รูปธรรม สร้างคนรุ่นใหม่ให้สืบทอดและรักษาจุดแข็งของศักยภาพชุมชนต่อไปตั้งแต่ระดับบุคล ระดับชุมชน ตลอดถึงระดับหน่วยงาน ให้เต็มศักยภาพ เกิดประโยชน์และความคุ้มค่ากับชุมชนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษานี้ เป็นรูปแบบในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมและศักยภาพในการจัดการทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนภายใต้แนวคิด “กินแตง แหลงใต้ แลควายเล เข่ซาเล้ง” โดยผู้วิจัยศึกษาทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวเกาะสุกร จังหวัดตรัง ในประเด็นเกี่ยวกับวิถีเกษตรกรรมการปลูกแตง การใช้ภาษาถิ่น การเลี้ยงควายเล และการนั่งรถซาเล้งท่องเที่ยวตามแนวคิดที่กล่าวถึงข้างต้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุนทางวัฒนธรรมในมิติอื่น ๆ ของชุมชน จึงควรศึกษาเพิ่มเติมทุนทางวัฒนธรรมในมิติอื่น ๆ ตลอดถึง การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนอย่างแท้จริง และการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการภายใต้เงื่อนไขของสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด 19 (Covid-19) ทำให้ไม่สามารถสัมผัสกับวิถีชุมชนได้มากนัก ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรมีแนวทางในการรวบรวมข้อมูลที่ได้สัมผัสกับวิถีชุมชนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

จิราภรณ์ กาญจนสุพรรณ. (2565). วัฒนธรรมดนตรีกะเหรี่ยง : บทบาทต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชน. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 16(1). 225-232.

จีรเดช จีแดง. (2564). ศักยภาพของชุมชนเข้มแข็ง : การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี บ้านวังป่อง ตำบลเหมืองแก้วและบ้านท่าวังทอง ตำบลริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. การประชุมวิชาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 9, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, นครปฐม.

ปิ่นญารัตน์ แสงสุข และ เรวดี อึ้งโพธิ์. (2565). การอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลของชุมชนประมงพื้นบ้านในถุ้ง ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารปาริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ, 35(2). 202-216.

วนิดา เสร็จกิจ. (2563). การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในบริบทการพัฒนาประเทศ. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา, 8(1). 81-106.

ศดานนท์ วัตตธรรม และ รัชชพงษ์ ชัชวาล. (2564). รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิถีไทยชุมชนเกาะยอ. วารสารปาริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ, 35(3). 129-149.

ศิโรนี โต๊ะสัน. (2563). “กินส้มชมเล” : การสร้างอัตลักษณ์เพื่อการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านแสงวิมาน. วารสารพัฒนศาสตร์, 3(1): 167-207.

อัญธิชา มั่นคง. (2560). บทบาทของทุนทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนกรณีศึกษาชุมชนในตำบลบ้านตุ่น อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 12(39). 90-100.

Srithong, N. (2009). *Empowering Leadership potential in the community development*. Odian Store.

Kanchanasuphan, J. (2022). Karen Musical Culture: Role in the Development of Community Potentials. *Dhonburi Rajabhat University Journal*, (in Thai)

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

Participatory Academic Administration of Primary School Academic Personnel in Mueang Tak District, Tak Province

โสภา สุขเกษม[1] สมยศ สุโพธิ์ภาคสกุล[2]
Sopha Sukkasem, Somyot Supophaksakul

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนที่ทำงานวิชาการโรงเรียนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจึงต้องสมัครใจในการให้ข้อมูลของงานวิจัย ผลการวิจัย พบว่า อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่เปิดทำการสอนระดับประถม 53 โรงเรียน จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากข้อมูลมีความสำคัญ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.00 จำนวน 38 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 ระดับการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 46.00 จำนวน 23 คน มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.00 จำนวน 24 คน ระดับการให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ในภาพรวมสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในระดับค่อนข้างมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.91 การทดสอบสมมติฐานพบว่าลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารงานวิชาการ; การมีส่วนร่วม; ระดับประถมศึกษา

Received: 2022-12-02 **Revised:** 2022-12-22 **Accepted:** 2022-12-27

[1] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์, Lecturer in the Department of Elementary Education, Northern College. Corresponding Author e-mail: tok2029@gmail.com

[2] อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Lecturer in the Department of Elementary Education, Northern College

Abstract

This research aims to study participatory academic administration and the comparison of participatory academic administration of Primary School Academic Personnel in Mueang Tak District, Tak Province. The population and samples were 50 teachers who do the academic works from 53 primary schools in Mueang Tak District, Tak Province. Purposive Sampling technique and Nonprobability sampling was adopted in the sample selection process. As the information is important, it must be voluntarily provided the research information by teachers. The results showed that most of the respondents were female, total 50 females representing 76.00%, 38 respondents were age between 31-40 years representing 58.00%, master's degree graduated 23 people representing 46.00%, and have 11-20 years of teaching experience total 24 people that represent 48.00%. The level of importance of participatory academic administration of Primary School Academic Personnel in Mueang Tak District, Tak Province in overall corresponding to the actual performance at a relatively high level at the mean level of 3.91. The hypothesis testing found that the differences in gender of the respondents reflected the different levels in the participatory academic administration and the comparison of participatory academic administration of Primary School Academic Personnel in Mueang Tak District, Tak Province.

keywords: Participatory Academic Administration; Participatory; Primary School

บทนำ (Introduction)

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ในหมวด 6 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาในทุกโรงเรียนโดยผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันวางแผนจัด การศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องใช้หลักการมีส่วนร่วม ในการบริหารให้มากซึ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญด้านเทคโนโลยีและมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้แก่การศึกษาการศึกษามีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพราะเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและเป็นการเตรียมคนให้มีความพร้อมสำหรับการแข่งขันในสังคมโลกและสัตว์ ซึ่งการศึกษาไทยต้องก้าวสู่ยุคความรู้ โดยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนให้เป็นคนทำงานใช้ความรู้ (knowledge worker) และเป็นคนพร้อมเรียนรู้ (Learning person) จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้เองทำ

ให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูประบบบริหารเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการศึกษานำไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนไทยที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นทั้งคนดีเก่ง มีความสุขตลอดจนก่อให้เกิดความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 (หมวด 5 มาตรา 39) ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาขึ้นใหม่ ให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เป็นการกระจายอำนาจทางการบริหารการศึกษา ภารกิจ อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจในการบริหารงาน จากระดับกระทรวงลงไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้เพื่อจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้า ทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยที่สำคัญที่สามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้คือ “คุณภาพของคน” ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ถ้าหากคนมีคุณภาพแล้วย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้มีคุณภาพ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในระยะที่ผ่าน มาแม้ว่าจะได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยมาโดยตลอด แต่จากผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาในแต่ละครั้งก็มักพบว่า คุณภาพของเด็กไทยยังด้อยกว่าประเทศอื่น ๆ จึงมีความเร่งด่วนที่จะต้องพัฒนาเด็กไทยให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ หรือคุณธรรมจริยธรรม สภาพปัญหาดังกล่าวรัฐ จึงกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาขึ้น และกำหนดให้สถานศึกษามีความสำคัญสูงสุดต่อการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว ในการบริหารงานโรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติมีโอกาสเลือกปฏิบัติได้หลายแบบบางขั้นตอนจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้อื่นเกี่ยวข้องเนื่องจากการบริหารเป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย จึงจำเป็นผู้บริหารจะต้องแบ่งงานให้ชัดเจนว่างานใดอยู่ฝ่ายใดเกี่ยวข้องกับเรื่องใด เรื่องใดรีบเร่งควรทำก่อนหลังการที่ผู้บริหารจะตัดสินใจในทุกเรื่องขององค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งหากเกิดการผิดพลาดก็หมายถึงองค์กรอาจเสียหาย ส่วนผู้บริหารเองจะต้องรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นด้วย การมีส่วนร่วมจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต่อการบริหารองค์กรเป็นอย่างยิ่ง ไม่เว้นแม้การบริหารงานของรัฐบาล จึงมีเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 5 (2525-2529) เป็นต้นไป (ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์, 2563) การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากที่สุด ผู้บริหารทุกคนควรรับผิดชอบงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการ ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยทำงานร่วมกบครูผู้สอนกระตุ้นเตือนให้คำแนะนำและประสานงานให้ครูผู้สอนทุกคน ร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ การที่พิจารณาถึงคุณภาพของ

ผลผลิตทางการศึกษาในระบบสถานศึกษานั้น เราอาจพิจารณาได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พฤติกรรมของผู้เรียน ตลอดจนความงอกงามในด้านต่าง ๆ ในตัวผู้เรียน ผลผลิตที่ว่านี้สืบเนื่องมาจากการฝึกฝน อบรมและ สั่งสอนทั้งในและนอกห้องเรียนทั้งสิ้น กระบวนการที่ก่อให้เกิดผลิตผลดังกล่าวนี้จะต้องอาศัยใน เรื่องการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการสร้างและเน้นการบริหารงานวิชาการ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 53 โรงเรียน มีผู้บริหารและครู โดยในบริบทพื้นที่มีความแตกต่างกันและการบริหารวิชาการและเกิดประสิทธิผลต่างกัน ดังจะเห็นจากผลการทดสอบระดับชาติ O-net ได้ถูกนำมาใช้ประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นที่น่าสนใจว่าโรงเรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติมีค่าเฉลี่ยต่ำและสูงกว่าระดับประเทศมีการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันหรือไม่ ปัญหาที่ผู้วิจัยให้ความสนใจและต้องการคำตอบโดยหลักสูตรพัฒนาโรงเรียนประชารัฐโครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ พบว่า สถิติที่ผ่านมามี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 พบว่า คะแนนเฉลี่ยทุกวิชาต่ำกว่า 50 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนนและหลักสูตรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประชารัฐโครงการสานพลังประชารัฐด้านการศึกษาพื้นฐานและการพัฒนาผู้นำ (ฉันทนา ปาปัดถา, 2562) ซึ่งการบริหารงานวิชาการอันเป็นหัวใจของการบริหารจัดการในสถานศึกษาประกอบกับการที่รัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการและปฏิรูปการศึกษา บุคลากรทางการศึกษาของต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและใช้ภาวะผู้นำสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาวะการเป็นผู้นำกับการบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นอำนาจการตัดสินใจสั่งการใด ๆ ของผู้บริหารจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการที่จะต้องนำเรื่องนั้น ๆ ไปปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่มมากเพียงใดที่จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของรู้สึกมีความผูกพันและทุ่มเทในการปฏิบัติงานผู้บริหารต้องไม่ลืมว่าการตัดสินใจสั่งการใด ๆ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการพิจารณาเรื่องของการบริหารงานจึงต้องคำนึงว่าการบริหารแบบใดจะเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับและวิธีการใดที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุด การจัดการศึกษาในโรงเรียน เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมให้ ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติตามที่ต้องการของประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาตามแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้

1.) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 อำเภอเมืองตากที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ได้แก่ 1.1) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผนจัดทำเค้าโครงหลักสูตรสถานศึกษา การนำไปใช้จัดการเรียนการสอน นิเทศ ติดตาม ประเมนผล เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมโดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ ตามความสนใจและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม 1.3) การวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การจัดทำแผนวัดผลประเมินผล พัฒนาเครื่องมือ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานกาศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษา โดยเป็นการประเมินสภาพจริงและให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 1.4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยการประสาน ส่งเสริมให้ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนเผยแพร่งานวิจัยกับสถานศึกษา องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น 1.5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การประสานส่งเสริมให้ครูใช้สื่อผลิต จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในการพัฒนางานด้านวิชาการตลอดจนถึงการประเมินผลการสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 1.6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้แหล่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ร่วมมือสำรวจแหล่งเรียนรู้และเผยแพร่ให้หน่วยงานหรือสถาบันอื่นจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น 1.7) การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย ติดตาม ประเมินผล เพ่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศกราศึกษาของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา 1.8) การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการส่งเสริมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในด้านวิชาชีพภายในสถานศึกษา ติดตาม ประเมิน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 1.9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจักการของสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีการวางแผน ปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบและปรับปรุง โดยมุ่งหวังให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา 1.10) การส่งเสริมความรู้

ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิ1ต ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น 1.11) การประสานความรวมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง การประสานความรวมมือ สร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชากับสถานศึกษา ชุมชนองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ 1.12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการส่งเสริมสนับสนุนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การพัฒนางานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

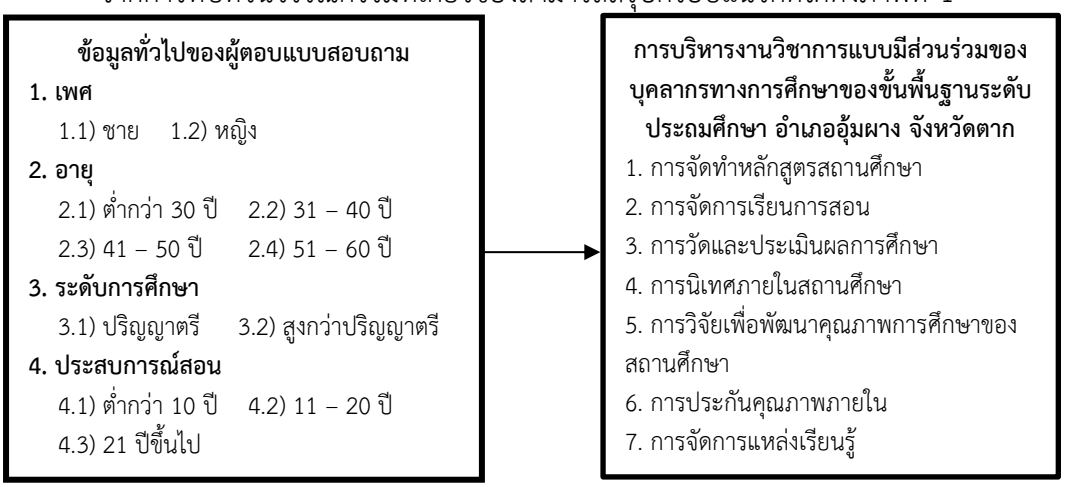
2.) บุคลากรทางการศึกษาของ หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

3.) ครูผู้สอน หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในระดับประถมศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

4.) สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการศึกษาระดับประถมศึกษาเฉพาะในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก

5.) การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ เกิดขึ้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1.) การไว้วางใจ 2.) ความผูกพัน 3.) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ และ 4) ความเป็นอิสระ เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปกรอบแนวคิดได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 53 โรงเรียน มีผู้บริหารและครู จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลการตอบมีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตากจังหวัดตาก โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนไปถึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนี้ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด จนไปถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แสดงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.854

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) จากหน่วยงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 53 โรงเรียน มีผู้บริหารและครู เพื่อศึกษาการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษาอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์ประเมินสภาพการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของในสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ครูวิชาการที่ตอบแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของ

ระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก แตกต่างกันด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร สำหรับกำหนดการวัดเป็นค่า t-test, F-test และ One-Way ANOVA

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 50 คน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.00 จำนวน 38 คน อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 ระดับการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 46.00 จำนวน 23 คน มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.00 จำนวน 24 คน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.72) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.93, S.D. = 0.68) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมชองบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก	**ค่าเฉลี่ย**	**S.D.**	**แปลผล**
1. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.96	0.75	ระดับค่อนข้างมาก
2. การจัดการเรียนการสอน	4.10	0.72	ระดับค่อนข้างมาก
3. การวัดและประเมินผลการศึกษา	4.01	0.72	ระดับค่อนข้างมาก
4. การนิเทศภายในสถานศึกษา	4.08	0.70	ระดับค่อนข้างมาก
5. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.97	0.81	ระดับค่อนข้างมาก
6. การประกันคุณภาพภายใน	4.02	0.74	ระดับค่อนข้างมาก
7. การจัดการแหล่งเรียนรู้	3.93	0.68	ระดับค่อนข้างมาก
รวม	**3.91**	**0.62**	**ระดับค่อนข้างมาก**

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก พบว่า ระดับการให้ความสำคัญต่อการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยรวมพบว่า การบริหารงานวิชาการอย่างมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้ความสำคัญในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 3.91 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนช ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และด้านการประกันคุณภาพภายใน ค่าเฉลี่ย 4.10, 4.08, 4.02 ตามลำดับโดยในแต่ด้านดังนี้

1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 3.96 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ร่วมประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ร่วมการวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ค่าเฉลี่ย 3.86, 3.92 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ตามลำดับ

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 4.10 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการเลือกตำราเรียนของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียน ค่าเฉลี่ย 3.97, 3.93 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้/ร่วมวางแผนและดำเนินการจัดตารางสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ตามลำดับ

3. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษามีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 4.08 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ร่วมรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน ผู้บริหารจัดการประชุม อบรม เพื่อให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ค่าเฉลี่ย 4.24, 4.21 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนร่วมประเมินผลการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 ตามลำดับ

4. ด้านการการนิเทศภายในสถานศึกษามีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 3.97 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ร่วมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสนตามแผนการนิเทศ ค่าเฉลี่ย 4.01, 3.98 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ตามลำดับ

5. ด้านการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 3.97 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารจัดการประชุม อบรม เพื่อให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาด้านการศึกษา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการวิจัยทางการศึกษากับองค์กรภายนอก ค่าเฉลี่ย 4.04, 3.96 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีคู่มือ/เอกสารเพื่อประกอบการจัดทำวิจัยให้แก่บุคลากรในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ตามลำดับ

6. ด้านการการประกันคุณภาพภายในมีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 4.02 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการรายงานประเมินผลตนเองต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วม

สร้างเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา/ร่วมเสนอผลของการประกันคุณภาพภายในมาพัฒนาสถานศึกษา ค่าเฉลี่ย 4.01, 3.89 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ร่วมตรวจสอบคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ผู้บริหารวางแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ตามลำดับ

7. ด้านการการการจัดการแหล่งเรียนรู้มีส่วนร่วมในระดับค่อนข้างมาก ค่าเฉลี่ย 3.93 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารจัดหาหนังสือให้มีในห้องสมุดตามความต้องการของครูและนักเรียน ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ค่าเฉลี่ย 4.25, 4.02 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ตามลำดับ

การทดสอบเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก จำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน สรุปการทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 2 ดังนี้

1.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ โดยภาพรวม มีลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่ไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ โดยภาพรวม มีลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านอายุ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่ไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญ 0.05

3.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา โดยภาพรวม มีลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่ไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญ 0.05

4.) ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านประสบการณ์สอน โดยภาพรวม มีลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านประสบการณ์สอน มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่ไม่แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตากจังหวัด โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการแบบส่วนร่วม	เพศ		อายุ		ระดับการศึกษา		ประสบการณ์ในการทำงาน	
	S.D.	Sig	S.D.	Sig	S.D.	Sig	S.D.	Sig
1. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	0.32	×	0.08	×	0.25	×	0.15	×
2. ด้านการจัดการเรียนการอน	0.32	×	0.24	×	0.43	×	0.51	×
3. ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา	0.41	×	0.18	×	0.32	×	0.29	×
4. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	0.51	×	0.47	×	0.27	×	0.29	×
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	0.01*	✓	0.12	×	0.89	×	0.44	×
6. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	0.24	×	0.47	×	0.49	×	0.51	×
7. ด้านการจัดการแหล่งเรียนรู้	0.00*	✓	0.78	×	0.25	×	0.89	×

** แทนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)*

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. ระดับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตากโดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมากก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิดา ผาพรม (2563) ได้ศึกษาการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ สุทธิดา ผาพรม (2563) ได้กล่าวสรุปว่า การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 บทบาทหน้าที่ของผู้นำเป็นการแสดงพฤติกรรมของของผู้นำอันเป็นอันที่คาดหวังของผู้ตามและเป็นที่ต้องการกลุ่ม ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายและวัฒนธรรมที่ปฏิบัติอยู่ในสังคมนั้น ๆ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่เป็นผู้นำของโรงเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารต้องแสดงบทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และยังพบว่า ภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพการศึกษาโดยรวมมี

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับคุณภาพการศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ นงลักษณ์ ใจฉลาด และบุญชนะ บุญโตนด (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาของมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ซึ่งการบริหารหลักสูตรเป็นองค์ความรู้เดิมที่จะจัดให้เป็นระบบและมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นรายวิชา ตลอดจนจัดทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนและสังคมตลอดจนคำนึงถึงความพร้อมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาตามหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความสัมพันธ์กับวิถีจริงในชุมชน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีสื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลายเพื่อช่วยใช้ครูและผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนได้สะดวกยิ่งขึ้น สอดคล้องกับพระมหาสมหมาย บริสาร และชุติมา มุสิกานนท์ (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธิในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาของสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน โดยในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศมีเพียงด้านเดียวซึ่งมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งในด้านอายุ ระดับการศึกษา และประการณ์สอนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เด็กนักเรียน ครูที่ปฏิบัติการสอน สภาพพื้นที่การบริหารจัดการของสถานศึกษาถึงแม้ว่าจะมีบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานเป็นไปตามกรอบของการปฏิบัติและโครงสร้างการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้บริหารแต่ละคนมีแนวทางในการบริหารที่มีรูปแบบแนวทางการบริหารที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจทำให้ครูผู้สอนแต่ละคน แต่ละกลุ่มได้รับการนิเทศ ดูแล ให้ความช่วยเหลือจากผู้บริหารที่ไม่แตกต่างกัน ส่งผลให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนแต่ละกลุ่มได้รับการนิเทศ ดูแล ให้ความช่วยเหลือจากผู้บริหารมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อัยรินทร์ ธนอริยมินทร์ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาต่อเนื่องตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาต่อเนื่องตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ขัดแย้งกับ งานวิจัยของ ตวงดาว ศิลาอาศน์. (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: บริบทพื้นที่ พบว่า ความคิดเห็นของครูจำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยภาพรวมและรายข้อแตกต่างกัน ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน ในยุคปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษามีโอกาสในการตัดสินใจมากขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา ที่ให้สถานศึกษารับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการโดยตรง ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษาของจำเป็นต้องปรับระบบการดำเนินงาน และเป็นผู้นำทางวิชาการ จึงจะทำให้การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับระบบการดำเนินงาน และเป็นผู้นำทางวิชาการ จึงจะทำให้การบริหารจัดการด้านงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดคุณภาพต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ควรมุ่งเน้นดังนี้

1. การวางนโยบาย กำกับ ติดตามให้ดำเนินการตามแผนที่ยางไว้ในแต่ละสถานศึกษา มีจุดเน้นของโรงเรียนที่ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป

2. การวางกลยุทธ์และการประเมิน/กำกับ ติดตามสถานศึกษาให้ดำเนินตามนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อสร้างฐานการผลิตคนที่ตรงกับความต้องการของชุมชนและสร้างแนวรักษาคุณภาพของการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ยั่งยืนหรือตามเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความรู้ในเชิงวิชาการควรให้การศึกษาโดยมุ่งเน้นและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการบริหารอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ โดยผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อการพัฒนาทักษะ วิชาชีพและคุณภาพชีวิตของชุมนและท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และในเชิงการบริหารสถานศึกษานั้นก็ได้เกิดความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ตวงดาว ศิลาอาศน์. (2563). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: บริบทพื้นที่. วารสารการศึกษาไทย. 17(12), 50-54.

ฉันทนา ปาปัดถา. (2562). สังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบัณฑิตสื่อสารมวลชนในยุคดิจิทัล. วารสารวิชการและวิจัย มทร.พระนคร. 4(1), 52-68.

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. (2563). การเปลี่ยนแปลกระบวนทัศน์การศึกษา สู่การพัฒนาประเทศไทยยุค Thailand 4.0. วารสารการศึกษาไทย. 17(12), 15-18

นงลักษณ์ ใจฉลาด และบุญชนะ บุญโตนด. (2563). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุโขทัย เขต 1. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 6(1), 37-49.

พระมหาสมหมาย บริสาร และ ชุติมา มุสิกานนท์. (2563). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธิในยุค 4.0 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. 10(2), 25-33.

สุทธิดา ผาพรม. (2563). การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21. วารสารการศึกษาไทย. 17(12), 61-64.

อัยรินทร์ ธนอริยมินทร์. (2561). การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาต่อเนื่องตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย จังหวัดอ่างทอง. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 5(2), 1-8.

ปัจจัยการปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19
The Factors Affecting Work from Home of Work Performance during COVID-19

ศุภวิชญ์ ประพฤติธรรม[1] วัลลภ พิริยวรรธนะ[2]
Supawit Praputtam, Wanlop Piriyawattana

บทคัดย่อ (Abstract)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดที่รุนแรงของไวรัสโคโรนา ทำให้องค์กรต้องปรับตัวการทำงาน ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดการทำงานที่บ้าน และผลกระทบจากการทำงานที่บ้านที่เกิดขึ้นข้างต้น ทำให้หลายองค์กรเริ่มคิดที่จะให้พนักงานกลับมาทำงานในสำนักงานเหมือนแต่ก่อนให้เร็วที่สุด แต่ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ไม่เอื้อให้การกลับไปใช้ชีวิตแบบเดิม ทำให้องค์กรต้องหาแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อรับมือกับวิถีชีวิตรูปแบบใหม่ที่อาจจะเปลี่ยนรูปแบบการทำงานขององค์กรในระยะยาว และเป็นแผนปฏิบัติการขององค์กรที่อธิบายถึงการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมให้เหมาะสม ช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายขององค์การโดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมาย

คำสำคัญ(Keywords): ปฏิบัติงานที่บ้าน; การปฏิบัติงาน; โควิด 19

Abstract

From the severe epidemic situation of the corona virus. Causing the organization to adapt to work. Which from such situations causes working from home and the effects of working from home that occur above. Causing many organizations to start thinking about allowing employees to return to work in the office as before as soon as possible. But the epidemic situation of COVID-19 is not conducive to returning to the old way of life. Causing the organization to find ways to manage

---

Received: 2022-12-24 **Revised:** 2023-07-17 **Accepted:** 2023-07-21

[1] หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: local.lnnovation.soc@gmail.com

[2] หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunandha Rajabhat University

change in order to cope with the new way of life that may change the working style of the organization in the long term. It is an organizational action plan that describes the appropriate allocation of resources and activities. Helps the organization achieve its goals. especially to increase performance Allocating resources and other activities to suit the environment and help the organization achieve its goals.
Keywords: Work from Home; Performance Based; COVID-19

บทนำ (Introduction)

ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดที่รุนแรงของไวรัสโคโรนา ในประเทศไทยส่งผลให้หลายธุรกิจ ต้องปรับแผนการทำงานเพื่อป้องกันการระบาดของโรคในองค์กร และลดความเสี่ยงที่พนักงานจะติดเชื้อจากภายนอก แต่ละองค์กรไม่เพียงแต่ต้องสรรหามาตรการในการทำงานอย่างเดียวเท่านั้น ยังต้องมีมาตรการในการเยียวยาพนักงานที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 อีกด้วย เริ่มจากนโยบายบริษัทช่วงโควิด-19 ระบาดซึ่งหลังจากมีประกาศการใช้ พรก.ฉุกเฉิน เพื่อควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้หลายบริษัทเห็นชอบนโยบายในการทำงานแบบ Work from Home มากขึ้น โดยอาจมีข้อกำหนดที่แตกต่างกันไป เช่น อนุญาตให้ Work from Home เฉพาะคนที่ต้องใช้บริการรถสาธารณะมาทำงาน หรือการผลัดเวรเพื่อเข้ามาทำงานที่ออฟฟิศ ซึ่งนโยบายการ Work from Home นี้ ใช้ได้เพียงแค่บางธุรกิจเท่านั้น แต่ธุรกิจการให้บริการที่ต้องมีการสัมผัสผู้คนคงหลีกเลี่ยงได้ยาก การออกแบบนโยบายสำหรับแต่ละธุรกิจจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก ขั้นแรกของนโยบายป้องกันการระบาดที่ต้องงดกิจกรรมในที่สาธารณะ ทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การจัดอีเวนต์ และคอนเสิร์ตต้องหยุดชะงักลง ตามมาด้วยการปิดห้างสรรพสินค้า ร้านค้า ร้านอาหาร คาเฟ่ ธนาคารบางสาขาที่ต้องงดให้บริการเนื่องจากเป็นพื้นที่ปิดและมีระยะห่างในการทำกิจกรรมน้อยเกินไป การหยุดให้บริการนี้ทำให้ธุรกิจให้บริการขาดรายได้ แต่ยังมีรายจ่ายต่อเนื่อง จากการจ่ายค่าจ้างรายเดือน ค่าเช่า ค่าน้ำ ค่าไฟ นโยบายแรก ๆ คือ การลดคน ลดค่าใช้จ่าย ที่ดูไม่ค่อยเป็นธรรมกับลูกจ้างเท่าไหร่นัก แต่เห็นผลเป็นรูปธรรมที่สุด แต่เมื่อพิจารณาให้ดีสถานการณ์นี้ไม่มีที่ท่าว่าจะจบลงได้ง่าย ภายในระยะเวลา 1 เดือน การลดคนไม่ใช่ทางออกที่ดี หลายบริษัทจึงออกนโยบายใหม่ เพื่อการแก้ปัญหารายได้ และจำนวนคนทำงานในระยะยาว รวมไปถึงธุรกิจอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกันที่ใช้นโยบายอนุญาตให้พนักงานลาพักแบบไม่รับเงินเดือน เนื่องจากเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงมาก และมีค่าใช้จ่ายสูง การให้พนักงานลาพักแบบไม่รับเงินเดือนจึงเป็นทางเลือกที่ดีในการลดความเสี่ยง การติดเชื้อ และลดค่าใช้จ่ายจากการทำงาน รวมไปถึงลดค่าใช้จ่ายในส่วนของเชื้อเพลิงด้วยการลดเที่ยวบินจากเมืองที่มีการแพร่ระบาดสูงในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งไม่คุ้มค่าเชื้อเพลิงกับจำนวนผู้โดยสารที่ลดจำนวนลงไป จากการกักกันนักท่องเที่ยวหรือ lock down ส่วนนโยบาย Work from Home หลาย ๆ องค์กรต่างขานรับนโยบาย อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติของรัฐบาล เป็นนโยบายการแก้ไขปัญหาการทำงานยอดนิยมในช่วงโควิด-19 ระบาดมากที่สุด เพราะนอกจากจะประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนของสำนักงานแล้ว พนักงานยังสามารถทำงาน

ได้โดยสามารถลดความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสที่อาจพบเจอระหว่างการเดินทาง หลายองค์กรเลือกใช้วิธีการประชุมงานผ่านวิดีโอทางไกล (VDO Conference) หรือผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อให้งานขับเคลื่อนต่อไปได้ตามปกติ ส่วนนโยบายให้ลาพักโดยจ่ายเงินเดือนตามกำหนด สำหรับธุรกิจร้านอาหารและธุรกิจให้บริการความบันเทิงที่ต้องงดให้บริการตามนโยบายของรัฐเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรค ไม่สามารถที่จะปลดคนออกได้แต่ก็ไม่สามารถเปิดให้บริการได้ หรือสามารถเปิดให้บริการได้แค่การ Take away หรือ Delivery เท่านั้น หลายบริษัทจึงได้ออกนโยบายเพื่อช่วยเหลือพนักงานที่ไม่ได้มาทำงานตามปกติ ด้วยการให้หยุดพักแต่ยังได้รับค่าจ้างอยู่ ซึ่งบางบริษัทอาจจ่ายให้ 100% ตามปกติ หรือบางบริษัท อาจจ่ายเพียง 75% – 80% จากเงินเดือนปกติ หรืออย่างในประเทศอังกฤษ สิงคโปร์ ไต้หวัน และเกาหลีใต้ที่ออกเป็นมาตรการเยียวยา อุดหนุนช่วยเหลือในเรื่องของภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ รวมถึงช่วยเหลือลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 อีกด้วย และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกักตัวในช่วงก่อนหน้าที่การระบาดของโควิด-19 จะทวีความรุนแรงขึ้นในประเทศซึ่งเป็นช่วงเทศกาลท่องเที่ยวของพนักงานส่วนใหญ่ ทำให้ต้องมีการกักตัวพนักงานที่เดินทางไปยังต่างประเทศหรือต่างจังหวัด หรือจังหวัดที่มีการระบาดของเชื้อไวรัส เป็นเวลา 14 วัน และในปัจจุบันมีการขยายพื้นที่เสี่ยงจากต่างประเทศมาเป็นคนที่สัมผัสและไปในพื้นที่เสี่ยงเดียวกันกับผู้ติดเชื้อโควิด-19 แต่ละราย โดยทุกองค์กรใช้นโยบายขั้นเด็ดขาดเพื่อกำชับการให้รายละเอียดที่ชัดเจน และกักตัวอย่างจริงจัง รวมไปถึงการห้ามเดินทางออกต่างจังหวัด หากมีการฝ่าฝืน ปิดบัง หรือให้ข้อมูลไม่ตรงตามความจริงจะต้องถูกปลด ทั้งนี้เป็นไปเพื่อความปลอดภัยของพนักงานเอง และป้องกันการนำเชื้อจากที่อื่นมาแพร่ให้คนในออฟฟิศอีกด้วย โดยนโยบายการดำเนินงานของแต่ละบริษัทในช่วงที่โควิด-19 ทวีความรุนแรงในการระบาดมากยิ่งขึ้นอาจปรับเปลี่ยนได้ตามเงินทุนและค่าใช้จ่ายของแต่ละบริษัท ซึ่งต้องมีการสื่อสารให้พนักงานเข้าใจอย่างชัดเจนเพราะเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อน ทั้งยังอยู่ในช่วงตึงเครียดจากความรุนแรงในการระบาดและการรักษาที่ยังไม่ชัดเจน ดังนั้น องค์กรควรสร้างความเชื่อมั่น ดูแลใส่ใจพัฒนาเรื่องคุณภาพชีวิตให้แก่พนักงานเพื่อสัมพันธภาพที่ดีทั้งพนักงานทั้งองค์กรในระยะยาว เนื่องจากทรัพยากรบุคคลถือเป็นแรงขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จเมื่อองค์กรมุ่งเน้นพัฒนาความสามารถและศักยภาพในการทำงานของพนักงาน และมุ่งเน้นเรื่องคุณภาพชีวิตที่ดีของพนักงานพนักงานก็จะมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรและความรู้สึกที่ดีต่องาน ส่งผลให้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเพื่อสัมพันธภาพที่ดีทั้งพนักงานทั้งองค์กรและคู่ค้าขององค์กรในระยะยาว (megaton, 2020)

Work from Home และผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

Yijing Xiao, Burcin Becerik-Gerber, Gale Lucas, Shawn C Roll (2021) กล่าวว่า ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในขณะนี้ หลาย ๆ บริษัทเลือกที่จะให้พนักงานบางส่วนหรือ ทั้งหมดถ้าสามารถเลือกปฏิบัติงานที่บ้านได้ หรือที่เราคุ้นเคยกับคำว่า “Work from

Home” หรือ WFH กัน ซึ่งบางบริษัทอาจจะอยู่ในสถานการณ์ WFH แบบนี้มาแล้วมากกว่า 1 ปี นับจากการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ. 2563

ถึงแม้ในการ WFH จะให้อิสระกับผู้ปฏิบัติงานมากขึ้นในการเลือกเวลาและวิธีการปฏิบัติงานได้ แต่ในหลาย ๆ กรณีกลับพบว่าการ WFH ก่อให้เกิดปัญหาใหม่ในการทำงานขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความถี่ในการสื่อสารผ่านระบบออนไลน์ที่บ่อยขึ้นและนานขึ้น ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัวที่เปลี่ยนไป รวมไปถึงสิ่งรบกวนสมาธิในการทำงาน ต่าง ๆ เช่น การต้องดูแลลูกที่เรียนออนไลน์อยู่กับบ้านในขณะที่ตัวเองก็ต้องทำงานไปด้วย

นอกจากนี้ ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความต้องการทางสังคมไม่เหมือนกันอาจทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกโดดเดี่ยว จากการหายไปของการมีสังคม รู้สึกไม่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กร หรือความรู้สึกกดดันที่นำไปสู่ปัญหา ด้านสุขภาพจิตอีกด้วย ซึ่งนำไปสู่ปัญหาทั้งในเรื่องของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการรักษาพนักงานไว้กับองค์กร

มีงานวิจัยเกี่ยวกับการ WFH ในช่วง COVID-19 เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตของพนักงานจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น งานวิจัยโดยใช้แบบสำรวจออนไลน์ในกลุ่มตัวอย่างของพนักงานสำนักงาน 988 คน ที่ WFH ซึ่งมีผู้เข้าร่วม 60.9% เป็นชาวคอเคเซียน 24.6% เป็นชาวเอเชีย และที่เหลือเป็นชาติพันธุ์อื่น ๆ พบว่าทั้งสุขภาพกายและ สุขภาพจิตของพนักงานที่ WFH แย่ลงจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การขาดการออกกำลังกาย สภาพการทำงานที่อยู่แต่ในบ้านทั้งวัน การรับประทานอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ สิ่งรบกวนภายในบ้าน เวลาทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปจากปกติ การสื่อสาร ที่ยากลำบากขึ้น รวมไปถึงอุปกรณ์การทำงานที่ไม่เหมาะสม ซึ่งปัญหาข้างต้นนำไปสู่ประสิทธิภาพการทำงานที่ลดลง

KITAGAWA Ritsu, KURODA Sachiko, OKUDAIRA Hiroko, OWAN Hideo (2021, ออนไลน์) กล่าวว่า ในอีกงานวิจัยหนึ่งเกี่ยวกับการ WFH ในบริษัทขนาดใหญ่ของประเทศญี่ปุ่น 4 บริษัทที่มีพนักงานร่วมกัน ประมาณ 72,000 คน พบว่ามีความแตกต่างในด้านประสิทธิภาพการทำงานระหว่างกลุ่มพนักงานที่ทำงานในสำนักงาน และพนักงานที่ WFH โดยพบว่าการ WFH มีผลกระทบเชิงลบกับประสิทธิภาพการทำงาน โดยเฉพาะในกลุ่มพนักงานที่ อายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป เนื่องจากความไม่คุ้นเคยกับเครื่องมือและระบบสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการ WFH ความเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบการทำงานเป็นทีมในอดีตไปเป็นการทำงานคนเดียวทำให้การทำงานยากขึ้น การไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นต่อการทำงานได้เนื่องจากข้อมูลไม่ได้อยู่บนระบบออนไลน์ รวมไปถึงอุปกรณ์การทำงานที่บ้านไม่พร้อมสำหรับการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลกระทบจากการ WFH ที่เกิดขึ้นข้างต้น ทำให้หลายองค์กรเริ่มคิดที่จะให้พนักงานกลับมาทำงานในสำนักงาน เหมือนแต่ก่อนให้เร็วที่สุด แต่ทว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ไม่เอื้อให้การกลับไปใช้ชีวิตแบบเดิม โดยไม่มีความเสี่ยงในเร็ว ๆ นี้ ทำให้องค์กรต้องหา

แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อรับมือกับวิถีชีวิตรูปแบบใหม่ ที่อาจจะเปลี่ยนรูปแบบการทำงานขององค์กรในระยะยาว

ในการบริหารจัดการการ WFH ให้มีประสิทธิภาพ องค์กรควรจะคำนึงถึงทั้งเรื่องบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของผู้ปฏิบัติงานแต่ละกลุ่ม และการให้โอกาสที่เท่าเทียมกันในการเลือกปฏิบัติงาน และกำหนดรูปแบบการทำงานที่เอื้อให้พนักงานสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม กำหนดกติกาที่ทั้งองค์กรและผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันอย่างโปร่งใสและชัดเจน สามารถยึดถือปฏิบัติได้ทั้งในฝั่งองค์กรและผู้ปฏิบัติงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ในการ WFH เครื่องมือและระบบการสื่อสาร รวมไปถึงสัญญาณอินเตอร์เน็ตเป็นสิ่งที่สำคัญมาก องค์กรควรจะจัดหาเครื่องมือที่มีความพร้อมสำหรับผู้ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น แล็ปท็อป สมาร์ตโฟน และสัญญาณอินเตอร์เน็ต รวมถึงองค์กรควรให้ความสำคัญกับการลงทุนหรือการจัดหาใน Software ที่ใช้ในการประชุมหรือประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานและระบบ Cloud Storage ที่ใช้ในการทำงาน

นอกจากนี้ องค์กรควรกำหนดให้ชัดเจนถึงแนวทางการสื่อสารระหว่างกัน เช่น เรื่องที่ต้องการอนุมัติอย่างเป็นทางการให้ติดต่อผ่านช่องทางอีเมล์ เรื่องหารือทั่วไปผ่านช่องทางไลน์ เรื่องด่วนให้โทรหาทันที หรือการประชุมจะใช้ Software ไหน เป็นต้น เพื่อสร้างความคาดหวังที่ชัดเจนในการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งจะช่วยลดความสับสนและความเข้าใจผิดในการสื่อสารภายในองค์กรได้

การทำงานแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ / เป้าหมาย

เนื่องจากการควบคุมดูแลผู้ปฏิบัติงานที่ WFH มีความแตกต่างจากรูปแบบการทำงานในอดีตที่ผู้บริหารอยู่ใกล้ชิดกับผู้ปฏิบัติงาน สามารถให้คำแนะนำและติดตามงานได้อย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารควรให้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและสื่อสารเกี่ยวกับผลลัพธ์ของงาน ทั้งในเชิงรูปแบบ คุณภาพ กรอบเวลา และการรายงานความคืบหน้าอย่างชัดเจน รวมถึงจัดให้มีการติดตามผลและให้ Feedback ของผลงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อไม่ให้ผู้ปฏิบัติงานลงแรงจำนวนมากไปกับงานที่ผิดจากทิศทางที่ผู้บริหารต้องการ

ในอีกทางหนึ่ง ผู้บริหารควรทบทวนกฎระเบียบและกระบวนการต่าง ๆ ที่ไม่เอื้อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถ WFH ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเปลี่ยนระบบการอนุมัติต่าง ๆ จากที่ต้องใช้เป็นเอกสารให้เป็นระบบออนไลน์แทน เป็นต้น

ชั่วโมงการทำงานและความสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัว

ผู้บริหารควรจะกำหนดความคาดหวังเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงานที่ชัดเจนว่าช่วงเวลาใดบ้างที่องค์กร คาดหวังให้ผู้ปฏิบัติงานที่ WFH สามารถติดต่อได้ หรือตอบกลับข้อความทันที ช่วงเวลาใดคือช่วงเวลาพักระหว่างวัน หรือช่วงเวลาที่ถือว่าอยู่นอกเวลาทำการ รวมไปถึงการส่งเสริมให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานยึดถือและเคารพขอบเขต เวลาทำงานและเวลาส่วนตัวของกันและกัน และสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถใช้ชีวิตได้อย่างสมดุลระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัว เช่น การให้คำปรึกษาเมื่อผู้ปฏิบัติงานเกิดความขัดแย้งระหว่างชีวิตส่วนตัวและการทำงาน

การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน

อย่างที่ได้เกริ่นไว้ในตอนต้นว่าความแตกต่างระหว่างบุคคล และความต้องการทางสังคมเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของผู้ปฏิบัติงานที่ WFH ลดลง ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญและใส่ใจในปัจจัยดังกล่าว และหาแนวทางที่จะลดความรู้สึกของการถูกโดดเดี่ยว หรือความรู้สึกไม่เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่เกิดขึ้นกับผู้ปฏิบัติงาน โดยอาจใช้เครื่องมือในการสื่อสารที่มีอยู่ในการสร้างปฏิสัมพันธ์หรือพูดคุยกับผู้ปฏิบัติงานในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการโทรศัพท์หรือส่งข้อความไปพูดคุยถึงสารทุกข์สุขดิบ หรือการใช้ Video Conference เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้ปฏิบัติงาน

การที่ผู้บริหารเข้าหาพูดคุยเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ปฏิบัติงานมากกว่าจะแค่รอเวลาที่จะประชุมกันอย่างเป็นทางการ อาจช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้สึกโดดเดี่ยวมีความรู้สึกที่ดีขึ้น หากผู้บริหารสามารถสร้างความรู้สึกเชิงบวกให้กับผู้ปฏิบัติงานได้ ไม่ว่าจะเป็นการทำให้ผู้ปฏิบัติงานทราบว่าผลงานของเขาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เป้าหมายองค์กรประสบความสำเร็จ หรือการที่ผู้บริหาร และองค์กรรู้สึกขอบคุณในความทุ่มเทของพนักงาน ทว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงานคือความจริงใจ และความใส่ใจของผู้บริหารที่มีต่อความรู้สึกของพนักงานอย่างแท้จริง ไม่ใช่แค่เป็นการพูดคุยสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อทำหน้าที่ผู้บริหารให้สมบูรณ์

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในประเทศไทยที่ยังมีแนวโน้มไม่ชัดเจนว่าจะสิ้นสุดเมื่อไหร่ ทั้งองค์กร ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานต่างมีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในสภาวะวิกฤติทั้งในด้านเศรษฐกิจและสุขภาพ การกำหนดนโยบายขององค์กรและวิธีการปฏิบัติงานให้สอดรับกับสถานการณ์จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญ ผู้บริหารควรการมีการวางแผนและมาตรการสนับสนุนที่ชัดเจน รวมถึงสื่อสารและให้เวลาผู้ปฏิบัติงานปรับตัว ทั้งในช่วงที่องค์กรให้ผู้ปฏิบัติงาน WFH รวมไปถึงในอนาคตที่องค์กรจะให้ผู้ปฏิบัติงานกลับเข้าทำงานที่สำนักงานตามเดิม นอกจากนี้ นโยบายในการบริหารทรัพยากรบุคคลในอนาคตควรมีความยืดหยุ่นและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยอาจให้ทางเลือกกับผู้ปฏิบัติงานที่ต้องการ WFH และผู้ปฏิบัติงานที่ต้องการเข้าปฏิบัติงานที่สำนักงานมีทางเลือกที่จะ

ใช้วิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วและสามารถรักษาบุคลากรที่มีศักยภาพไว้ได้

หลักในการบริหารงานจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่ต้องการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งประหยัดเวลา ทรัพยากร และทุกคนพึงพอใจโดยอาศัยทรัพยากรพื้นฐานในการบริหาร 4 ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการจัดการ ในบรรดาทรัพยากรทั้งหมดนี้ “คน” นับว่าเป็นทรัพยากรหลักและสำคัญที่สุดไม่ว่ายุคใดสมัยใดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทางด้านเศรษฐกิจสังคมหรือการเมืองนั้น คนได้เข้าไปมีส่วนร่วมของการปฏิบัติงานที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรืออาจพูดได้ว่า คนกับงานเป็นสิ่งคู่กัน ฉะนั้นการปฏิบัติงานในหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ แต่การที่จะปฏิบัติงานให้มีคุณภาพย่อมอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานนั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอปัจจัยที่แตกต่างกันออกไปปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีนักทฤษฎีได้ทำการศึกษาและสรุปเป็นปัจจัยที่น่าสนใจดังนี้

ฤทัยทิพย์ โพธิ์อ่อน (2550) กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่สำคัญของการปฏิบัติงานที่ดีของแต่ละบุคคลในองค์กรจะต้องประกอบไปด้วย ความสามารถ ลักษณะเฉพาะตัว (Trait) และความสนใจของบุคคล ทั้ง 3 ปัจจัยนี้รวมกันเป็นเครื่องกำหนดสมรรถนะ (Capacity) ของบุคคลในการทำงานเพื่อองค์กร ดังนั้น ถ้าขาดปัจจัยตัวใดตัวหนึ่งไปก็ยากที่จะคาดหวังได้ว่าผลปฏิบัติงานของบุคคลจะอยู่ในระดับสูงไปได้

สมใจ ลักษณะ (2552 อ้างถึงใน นลพรรณ บุญฤทธิ์, 2558) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการทำงาน จำแนกออกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ประสิทธิภาพส่วนบุคคล บุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน คือ บุคคลที่ตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ ใช้กลวิธีหรือเทคนิคในการสร้างผลงานได้มาก เป็นผลงานที่มีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจในการทำงาน เป็นบุคคลที่จะเพิ่มพูนคุณภาพและปริมาณของผลงาน คิดค้น ดัดแปลงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นอยู่เสมอ

2. ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง การที่องค์กรสามารถดำเนินการต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่ขององค์กร โดยใช้ทรัพยากรปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งกำลังคนอย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเสียน้อยที่สุด มีลักษณะของการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์ได้ด้วยดี โดยประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากร และบุคคล องค์กรระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อผลผลิตและการบริการได้ตามเป้าหมาย องค์กรมีความสามารถใช้ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ วิธีการเทคนิค และเทคโนโลยีอย่างฉลาด ทำให้เกิดวิธีการทำงานอย่างเหมาะสม มีความราบรื่นในการดำเนินงาน มีอุปสรรคและความขัดแย้งน้อยที่สุด บุคลากรมีขวัญและกำลังใจที่ดี มีความสุขความพอใจในการทำงาน

กชพร พุทธจักร (2553) ได้เสนอปัจจัย 7 ประการ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร ดังนี้

1. กลยุทธ์ (Strategy) เกี่ยวกับการกำหนดเป็นภารกิจ การพิจารณาจุดแข็ง และจุดอ่อนในองค์กร โอกาส และอุปสรรคภายนอกองค์กร เป็นแผนปฏิบัติการที่อธิบายถึงการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมให้เหมาะสม ช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
2. โครงสร้าง (Structure) โครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสมจะช่วยในการปฏิบัติงาน
3. ระบบ (System) ระบบขององค์กรจะทำให้บรรลุเป้าหมาย
4. แบบ (Style) แบบของการบริหารเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร
5. บุคลากร (Staff)
6. ความสามารถ (Skill)
7. ค่านิยมร่วมของคนในองค์กร (Shared value)

กลยุทธ์ เป็นแผนปฏิบัติการขององค์กรที่อธิบายถึงการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมให้เหมาะสม ช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมและช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมาย องค์การเป็นจำนวนมากได้มีการกำหนดรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ขึ้น โดยพิจารณาความสอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงาน องค์การโดยทั่วไปจะมีการกำหนดรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้ (วิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี, 2558)

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing)

เป็นกระบวนการศึกษาถึงภาพต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลที่จำเป็นเพื่อจะนำมาเป็นตัวกำหนดถึงความต้องการขององค์การ และความเป็นไปได้เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งประกอบด้วยงาน ต่อไปนี้ คือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการศึกษา หรือพิจารณาธรรมชาติและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ สังเกตสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ วัดพฤติกรรมและเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน

2. จัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing)

เป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ และกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วยงาน กำหนดเป้าหมาย ระบุจุดประสงค์ในการทำงาน กำหนดทางเลือก จัดลำดับความสำคัญ

3. ออกแบบวิธีการทำงาน (Designing)

เป็นกระบวนการวางแผนขั้นตอนวิธีการทำงานฝ่ายต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยงานจัดสายงานให้ส่วนประกอบต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกองค์การมีความสัมพันธ์กัน หาวิธีการทำงานเอาทฤษฎีหรือแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ เตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะทำงาน จัดระบบการทำงานทั้งสายงานการผลิต และการบริการ กำหนดแผนการทำงาน ขั้นตอนวิธีการทำงานให้ชัดเจน

4. จัดสรรทรัพยากร (Allocation resources)

เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ประกอบด้วยงานกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้ตามความต้องการของหน่วยงาน จัดสรรทรัพยากรที่มีคุณภาพให้หน่วยงานต่าง ๆ กำหนดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้สำหรับจุดมุ่งหมายขององค์การ มอบหมายบุคลากรให้ทำงานตามเป้าหมายขององค์การ

5. ประสานงาน (Coordinating)

เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคน เวลา วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อจะทำให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผลสำเร็จ การประสานงานมี ประสานการปฏิบัติงานฝ่ายต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกองค์การให้ดำเนินการไปด้วยกันด้วยความราบรื่น ปรับการทำงานในส่วนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด กำหนดเวลาการทำงานในแต่ละช่วง สร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์การ

6. นำการทำงาน (Directing)

เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของแต่ละฝ่ายภายในองค์การ เพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสม บรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุดมีการแต่งตั้งบุคลากรแต่ละฝ่าย กำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์การทำงานให้มีความชัดเจน กำหนดระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลา ปริมาณหรืออัตราความเร็วในการทำงาน แนะนำการปฏิบัติและชี้แจงกระบวนการทำงาน ตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน (วิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี, 2558)

โครงสร้าง เป็นการจัดแบ่งงานออกเป็นหมวดหมู่ โดยกำหนดให้มีสายการบังคับบัญชาเพื่อควบคุมการทำงาน การทำงานมีการกำหนดมาตรฐาน มีความชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนและใช้ในการติดต่อประสานงานเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2558, ออนไลน์)

ระบบ ต้องมีการจัดการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการเตรียมงานอย่างดี ไม่มีการสับสนวุ่นวายในการทำงาน

แบบ เป็นแบบอย่างหรือวิธีปฏิบัติกิจกรรม หรืองานที่กำหนดขึ้นได้อย่างมีแบบแผนเพื่อให้ทุกคนในองค์การใช้เป็นหลักในการปฏิบัติ

บุคลากร องค์การต้องประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิก โดยกำหนดหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ภายใต้โครงสร้างที่จัดตามกระบวนการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

ความสามารถ เป็นคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานตรงตามงานที่ปฏิบัติอยู่ การปฏิบัติงานให้ได้ประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความสามารถหลากหลาย เช่น มีความสามารถในการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การบริหารจัดการ และมีความสามารถในการปรับตัว

ค่านิยมร่วมของคนในองค์กร เป็นข้อกำหนดร่วมกันของคนในองค์กรเพื่อใช้เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและมีพฤติกรรมในทางเดียวกัน

สมเกียรติ แก้วหอม (2555) ได้เสนอว่า การ ปฏิบัติงานของแต่ละคนจะถูกกำหนดโดย 3 ส่วน ดังนี้

1. คุณลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล (Individual attributes) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1.1 Demographic characteristics เป็นลักษณะที่เกี่ยวกับ เพศ อายุ เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์

1.2 Competence characteristics เป็นลักษณะที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถ ความถนัด และความชำนาญของบุคคล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะได้มาจากการศึกษาอบรม และสั่งสม ประสบการณ์

1.3 Psychological characteristics เป็นคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ ทัศนคติ ค่านิยม การรับในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลด้วย

2. ระดับความพยายามในการทำงาน (Work effort) จะเกิดขึ้นจากการมีแรงจูงใจในการทำงาน ได้แก่ ความต้องการ แรงผลักดันอารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ความตั้งใจ เพราะว่าคนที่มีแรงจูงใจในการทำงานสูงจะมีความพยายามที่จะอุทิศกำลังกาย และกำลังใจให้แก่การทำงานมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจในการทำงานต่ำ

3. แรงสนับสนุนจากองค์การหรือหน่วยงาน (Organization support) ซึ่งได้แก่ ค่าตอบแทน ความยุติธรรม การติดต่อสื่อสาร และวิธีการที่จะมอบหมายงานซึ่งมีผลต่อกำลังใจผู้ปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลเกิดจากสภาพภูมิหลังของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน สภาพร่างกายจิตใจ การศึกษา ความรู้ความสามารถ ความถนัดต่าง ๆ โดยมีปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความแตกต่างจากการประเมินของผู้บังคับบัญชาแล้วให้คะแนนออกมาในระดับต่ำ ปานกลาง และระดับสูง ซึ่งมีผลต่อการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้ข้าราชการผู้นั้นมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่มากขึ้นเรื่อย ๆ

องค์การอนามัยโลก (2563) กล่าวว่า ไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสในสัตว์ มีหลาย สายพันธุ์ โดยปกติไม่ก่อโรคในคน แต่เมื่อกลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ก่อโรคในมนุษย์ได้ (ซึ่งมักเกิดจากการจัดการที่ผิดธรรมชาติโดยมนุษย์) ในขณะที่มนุษย์ยังไม่รู้จักและไม่มีภูมิต้านทานก็จะเกิดการระบาดของโรคในคน โรคโควิด-19 (COVID-19 : Coronavirus Disease 2019) เป็นโรคติดเชื้อทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรน่า ซึ่งมีชื่อทางการว่า (SARS-CoV-2) ทำให้เกิดอาการไข้ ไอ และอาจมีปอดอักเสบ เริ่มพบผู้ป่วยครั้งแรกเมื่อเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) ที่เมืองอู่ฮั่นเมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ภาคกลางของประเทศจีน ซึ่งเป็นเมืองใหญ่มีผู้คนหนาแน่น จึงเกิดการระบาดใหญ่ได้รวดเร็ว การดูแลรักษาเป็นไปอย่างฉุกเฉิน มีคนป่วยหนักและตายมากเกินที่ควรจะเป็น จนประเทศจีนต้องปิดเมืองและปิดประเทศ ต่อมาขณะนี้ประเทศจีนสามารถควบคุมได้ จนแทบจะไม่มี

ผู้ป่วยรายใหม่แต่โดยธรรมชาติแล้วจะยังมีผู้ที่มีเชื้ออยู่ ผู้ป่วยรายแรกที่รับการรักษาในประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2563 (ค.ศ. 2020) เป็นคนจีนที่รับเชื้อจากการระบาดในประเทศจีน และได้เดินทางมาประเทศไทย หลังจากนั้นมีผู้ป่วยอีกหลายรายที่มาจากประเทศอื่น ส่วนผู้ป่วยที่ติดเชื้อในประเทศไทยรายแรก มีการรายงานเมื่อ 31 มกราคม 2563 (ค.ศ. 2020)

โรคนี้เกิดจากไวรัสโคโรน่า (Corona Virus) ที่กลายพันธุ์ในธรรมชาติเป็นสายพันธุ์ใหม่ จากการที่ธรรมชาติถูกมนุษย์ทำร้ายโดยมีสมมุติฐานว่าไวรัสอาจจะมีแหล่งเริ่มต้นคือค้างคาวและกลายพันธุ์เมื่อผ่านสัตว์เป็นตัวกลาง กลายเป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่ก่อโรคในคน และคนไปรับเชื้อมาแพร่ระหว่างคนสู่คน ทั้งนี้ต้องรอการพิสูจน์ต่อไป เคยมีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันจากไวรัสโคโรน่าสายพันธุ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในอดีต คือ การเกิดโรค SARS (พ.ศ. 2545) และ MERS (พ.ศ. 2557) ซึ่งทั้งสองโรคนั้นผู้ป่วยมีอาการหนักทั้งหมดและต้องอยู่ในโรงพยาบาล จึงสกัดการแพร่โรคได้ไม่ยากนัก ส่วนผู้ป่วยโรค COVID-19 ที่แพร่เชื้อมีทั้งผู้ที่มีอาการน้อยหรืออาจไม่มีอาการ นอกเหนือจากผู้มีอาการหนักซึ่งมีน้อยกว่ามาก จึงควบคุมการระบาดได้ยากกว่าการระบาดที่ใกล้เคียงกับไวรัสโคโรน่ามากที่สุด คือ การระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 (Influenza A (H1N1) Pdm09 Virus) ใน พ.ศ. 2552 ซึ่งเริ่มจากอเมริกาแล้วระบาดหนักไปทั่วโลก แต่คนที่ติดเชื้อโควิด-19 สามารถแพร่เชื้อได้ในช่วงเวลาของการติดเชื้อได้นานกว่า การระบาดจึงน่าจะกว้างขวางกว่า และควบคุมยากกว่า

โรคโควิด-19 (COVID-19) การระบาดไปทั่วโลก 11 กุมภาพันธ์ 2563 (ค.ศ. 2020) ได้มีการกำหนดชื่อโรคและชื่อไวรัสอย่างเป็นทางการ ดังนี้

โรค COVID-19 (อ่านว่า โควิดไนน์ทีน ย่อมาจาก Corona Virus Disease 2019) กำหนดชื่อโดยองค์การอนามัยโลก (WHO) ไวรัส SARS-CoV-2 (อ่านว่า ซาร์สคอฟ ทู ย่อมาจาก Severe Acute Respiratory Syndrome Corona Virus 2) กำหนดชื่อโดยคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยอนุกรมวิธานของไวรัส (ICTV) โดยที่ช่วงแรกของการระบาด ใช้ชื่ออย่างไม่เป็นทางการ เช่น ไวรัสอู่ฮั่น 2019-Covid (2019 Novel Corona Virus หรือไวรัสโคโรน่าสายพันธุ์ใหม่ 2019) แต่มักจะเรียกกันง่าย ๆ ว่า ไวรัสโควิด-19 ส่วน ไวรัส SARs-Co-1 เป็นไวรัสที่เป็นสาเหตุของโรคติดเชื้อทางเดินหายใจรุนแรง หรือ SARS ที่ระบาดใน พ.ศ. 2545-2546 ไวรัสที่ก่อโรคระบาดในครั้งนี้จึงเป็นชนิดที่ 2 หรือ SARSCoV-2 ไวรัส SARS-CoV-2 เป็นเชื้อโรคที่ต้องอยู่ในเซลล์เนื้อเยื่อ หรือมีเมือกคลุมอยู่ เช่น เสมหะไม่สามารถอยู่เป็นอิสระ

ลักษณะของโรคโควิด-19 (COVID-19)

การติดเชื้อทางเดินหายใจจากไวรัส ระบบทางเดินหายใจเริ่มจากจมูกลงไปถึงถุงลมในปอด แบ่งออกเป็นทางเดินหายใจส่วนบน (จมูก โพรงรอบจมูกหรือไซนัส กล่องเสียง) และส่วนล่าง (หลอดลม และปอด) ความเจ็บป่วยจากการติดเชื้อที่ทางเดินหายใจส่วนบน จะไม่รุนแรงเท่าการติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนล่าง ไวรัสที่ชอบทางเดินหายใจส่วนล่างจึงก่อโรครุนแรงกว่าความเจ็บป่วย

จากการติดเชื้อไวรัสที่ทางเดินหายใจเป็นผลจากที่ไวรัสเข้าไปแบ่งตัวในเซลล์ของทางเดินหายใจ และเกิดปฏิกิริยาต่อต้านจากร่างกาย

การป้องกันการแพร่เชื้อ และการติดเชื้อ

การป้องกันการแพร่เชื้อ และการติดเชื้อ (องค์การอนามัยโลก, 2563)

1. ล้างมือด้วยน้ำและสบู่ให้ทั่วและนานพอ (ประมาณ 20 วินาที) และเช็ดมือให้แห้ง

1.1 การล้างมือด้วยน้ำและสบู่จะกำจัดคราบสกปรกและฆ่าเชื้อไวรัส ไม่จำเป็นต้องใช้สบู่ที่ผสมสารฆ่าเชื้อ

1.2 ถ้าไม่มีน้ำและสบู่ จึงใช้แอลกอฮอล์ (60-70% ซึ่งมักอยู่ในรูปเจล หรือสเปรย์) ทาทั่วมือที่ไม่เปียก เพื่อฆ่าเชื้อโรค (ถ้ามือเปียก แอลกอฮอล์จะเจือจางจนฆ่าเชื้อไม่ได้) ทิ้งให้แห้ง ห้ามล้างน้ำต่อ เพราะจะล้างแอลกอฮอล์หมดไป แต่ถ้ามือสกปรกต้องล้างมือด้วยน้ำและสบู่ เพราะแอลกอฮอล์จะไม่สามารถฆ่าเชื้อโรคที่อยู่ในคราบเปื้อน

2. ไม่เอามือจับหน้า ปาก จมูก หรือ ตา ถ้าจำเป็นควรทำมือให้สะอาดก่อน

3. เว้นระยะห่าง จากคนอื่นที่อาจจะแพร่เชื้อ (Keep Distance) ได้แก่

3.1 คนที่มีอาการ ซึ่งอาจจะเกิดจากการติดเชื้อทางเดินหายใจ เช่น ไข้ ไอ

3.2 หลีกเลี่ยงการไปในที่ที่มีคนหนาแน่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ไม่รู้จักและอาจติดเชื้อ โดยไม่สามารถอยู่ห่างกันเกิน 1 เมตร ได้ตลอดเวลา ถ้าจำเป็นควรใส่หน้ากากอนามัย และไม่หันหน้าเผชิญกัน เพราะอาจไอ จาม รดได้

4. ทำความสะอาดสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่อาจปนเปื้อนเสมหะ น้ำมูก น้ำลาย จากผู้ป่วย และมีไวรัส

บทสรุป

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดที่รุนแรงของไวรัสโคโรนา ในประเทศไทยส่งผลให้หลายธุรกิจ ต้องปรับแผนการทำงานเพื่อป้องกันการระบาดของโรคในองค์กร และลดความเสี่ยงที่พนักงานจะติดเชื้อจากภายนอก แต่ละองค์กรไม่เพียงแต่ต้องสรรหามาตรการในการทำงานอย่างเดียวเท่านั้น ยังต้องมีมาตรการในการเยียวยาพนักงานที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 อีกด้วย เริ่มจากนโยบายบริษัทช่วงโควิด-19 ระบาดซึ่งหลังจากมีประกาศการใช้ พรก.ฉุกเฉิน เพื่อควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้หลายบริษัทเห็นชอบนโยบายในการทำงานแบบ Work from Home มากขึ้น โดยอาจมีข้อกำหนดที่แตกต่างกันไป เช่น อนุญาตให้ Work from Home เฉพาะคนที่ต้องใช้บริการรถสาธารณะมาทำงาน หรือการผลัดเวรเพื่อเข้ามาทำงานที่ออฟฟิศ ซึ่งนโยบายการ Work from Home นี้ ใช้ได้เพียงแค่บางธุรกิจเท่านั้น แต่ธุรกิจการให้บริการที่ต้องมีการสัมผัสผู้คนคงหลีกเลี่ยงได้ยาก การออกแบบนโยบายสำหรับแต่ละธุรกิจจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก และในการบริหารจัดการการ WFH ให้มีประสิทธิภาพ องค์กรควรจะคำนึงถึงทั้งเรื่องบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของผู้ปฏิบัติงานแต่ละกลุ่ม และการให้โอกาสที่เท่าเทียมกันในการเลือกปฏิบัติงาน และกำหนดรูปแบบการทำงานที่เอื้อให้พนักงานสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม กำหนดกติกาที่ทั้ง

องค์กรและผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมและยอมรับร่วมกันอย่างโปร่งใสและชัดเจน สามารถยึดถือปฏิบัติได้ทั้งในฝั่งองค์กรและผู้ปฏิบัติงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ อีกทั้งในการทำงาน WFH เครื่องมือและระบบการสื่อสาร รวมไปถึงสัญญาณอินเตอร์เน็ตเป็นสิ่งที่สำคัญมาก องค์กรควรจะจัดหาเครื่องมือที่มีความพร้อมสำหรับผู้ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น แล็ปท็อป สมาร์ตโฟน และสัญญาณอินเตอร์เน็ต รวมถึงองค์กรควรให้ความสำคัญกับการลงทุนหรือการจัดหาใน Software ที่ใช้ในการประชุมหรือประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงาน และระบบ Cloud Storage ที่ใช้ในการทำงาน เพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง (References)

กชพร พุทธจักร. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนของนักเรียนพิการ และนักเรียนด้อยโอกาสจังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักการบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ดวงพร บุญเม้ง และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อการทำงานwork from home ของบุคลากรในภาครัฐ. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2564, จาก https://grad.dpu.ac.th/upload/content/files/year9-3/9-2.pdf.

นลพรรณ บุญฤทธิ์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. (2558). โครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2564, จาก http://elearning2.utcc.ac.th/officialtcu/econtent/BA202/doc11.pdf.

ฤทัยทิพย์ โพธิ์อ่อน. (2550). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท วิริยะซัพพลาย จำกัด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

วิทยาลัยการอาชีพกาญจนบุรี. (2558). กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2564, จาก www.kicec.ac.th/elerning.

สมเกียรติ แก้วหอม. (2555). แนวความคิด ทฤษฎีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2564, จาก http://sukanrat.blogspot.com/2012/09/blog-post_804.html.

สมใจ ลักษณะ. (2552). การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

องค์การอนามัยโลก. (2563). การปฏิบัติงานแบบ WORK FROM HOME ในช่วงสถานการณ์โควิด 19. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2564, จาก https://www.who.int/thailand.

KITAGAWA Ritsu, KURODA Sachiko, OKUDAIRA Hiroko, OWAN Hideo. (2021). Working from Home: Its Effects on Productivity and Mental Health. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 1, 2564, จาก https://www.rieti.go.jp/en/publications/summary/21030023.html.

ความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

The Expectations of The People on The Change Agent Leadership in The Chongkhae Subdistrict Administrative Organization, Takhli District, Nakhonsawan Province

อนุวัตร สงจวง[1] วัลลภ พิริยวรรธนะ[2]
Anuwat Songjung, Wanlop Piriyawattana

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ 2) ศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 366 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการแจกแจงความถี่ การหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบแบบค่าที สถิติวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว และหากพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD โดยทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) เพศ อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords): ความคาดหวัง; ผู้นำ; องค์การบริหารส่วนตำบล

Received: 2022-12-27 **Revised:** 2023-07-14 **Accepted:** 2023-07-17

[1] หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunan Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: local.lnnovation.soc@gmail.com

[2] หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunan Rajabhat University

Abstract

This research aimed to 1) Study opinions level of the expectations of the people on the change agent leadership in the Chongkhae subdistrict administrative organization Takhli district Nakhonsawan Province. 2) Study the differences between personal factors and opinions on the expectations of the people on the change agent leadership in the Chongkhae subdistrict administrative organization Takhli district Nakhonsawan Province. It was the quantitative research. The sample was 299 people who have the right to vote in the Chongkhae subdistrict administrative organization Takhli district Nakhonsawan Province. Tool for collected data was a set of questionnaire Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and statistic used for hypothesis testing were t-test, One-Way ANOVA, Fisher's Least Significant Difference (LSD) at the statistically significance level of .05. The results found that 1) opinions level of the expectations of the people on the change agent leadership in the Chongkhae subdistrict administrative organization Takhli district Nakhonsawan Province overall, at a high level. 2) Sex, age and education level different opinions of on the expectations of the people on the change agent leadership in the Chongkhae subdistrict administrative organization Takhli district Nakhonsawan Province with a statistically significance difference at a level of .05.

Keywords: Expectations; Leadership; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ (Introduction)

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลในการเป็นผู้ชี้แนะ และช่วยเหลือให้กลุ่มปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (อัคพงศ์ สุขมาตย์ และคณะ, 2560) ภาวะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญของผู้นำที่จะให้องค์กรประสบความสำเร็จ องค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้นำมีความสามารถในการนำ ประกอบด้วย ด้านคุณลักษณะ อำนาจและพฤติกรรม และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารและความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงองค์การในรูปแบบใด ๆ ก็ตามให้ประสบความสำเร็จได้นั้น องค์การต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถให้กับบุคลากรซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์การ (สุปัญญดา สุนทรนนทธ์ และคณะ, 2558) จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลปฏิบัติงานขององค์การในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ กระบวนการที่ผู้นำเปลี่ยนแปลง ความพยายามของผู้ตามให้สูงขึ้น จากความพยายามที่คาดหวังเป็นผลให้ปฏิบัติงานเกินความคาดหวังโดยผู้นำแสดงบทบาททำให้ผู้ตามมีความรู้สึกไว้วางใจ ยินดีจงรักภักดีและนับถือ ทำให้ผู้ตามกลายเป็นผู้มีศักยภาพ

เป็นนักพัฒนา เป็นผู้เสริมแรงได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้นำจะต้องยกระดับความรู้สึก ความสำนึกของผู้ตาม ให้ความสำคัญและคุณค่าของผลลัพธ์ที่ต้องการและวิธีการที่จะบรรลุผลลัพธ์ได้ตามที่ต้องการ ทำให้ผู้ตามไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนแต่อุทิศตนเพื่อองค์กรโดยกระตุ้นระดับความต้องการของมนุษย์ โดยงานวิจัยฉบับนี้ได้ยึดหลักแนวคิดของ (Bernard M. Bass, 1999) ที่ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Charisma or idealized influence) หมายถึง ผู้นำประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี น่ายกย่อง เคารพนับถือ และทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อร่วมงานกัน คุณลักษณะผู้นำ คือ มีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม ไม่เอาแต่อารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์วิกฤตได้ ผู้นำเป็นผู้ที่ไว้ใจได้ว่าจะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและมีจริยธรรมสูง ประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความเฉลียวฉลาด มีความตั้งใจ เชื่อมั่นในตนเอง มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational motivation) หมายถึง การจูงใจให้ผู้ตามเกิดแรงบันดาลใจให้ความหมายและท้าทายต่องานที่กำลังรับผิดชอบอยู่ มีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น สร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ผู้นำจะแสดงการอุทิศตัวหรือความผูกพันต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้นำจะแสดงความเชื่อมั่นและแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามมองข้ามผลประโยชน์ของตนเพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์การ ผู้นำจะช่วยให้ผู้ตามพัฒนาความผูกพันของตนต่อเป้าหมายระยะยาว ผู้นำจะสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ตามผ่านความเป็นปัจเจกบุคคล และการกระตุ้นทางปัญญา เพื่อให้ผู้ตามสามารถผ่านพ้นกับอุปสรรคของตนเอง 3) การกระตุ้นเชาวน์ปัญญา (Intellectual stimulation) หมายถึง การที่ผู้นำกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ตามเกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ แสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน ผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตาม ว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีการแก้ไข กระตุ้นให้ผู้ตามรู้สึกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถผู้นำจะพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้ จากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน ผู้ตามจะได้รับการกระตุ้นให้ตั้งคำถามต่อค่านิยมของตนเอง ความเชื่อและประเพณีการกระตุ้นทางปัญญา เป็นส่วนที่สำคัญของการพัฒนา ความสามารถของผู้ตามในการที่จะตระหนัก เข้าใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง 4) การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (Individualized consideration) หมายถึง การที่ผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคล ทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ของผู้ตาม เพื่อการพัฒนาผู้ตามผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อความสัมฤทธิ์ผลและก้าวหน้าของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงาน ให้สูงขึ้น เปิดโอกาสให้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และช่วยเหลือพร้อมเปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

การให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่น เป็นเจตจำนงให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน และรัฐต้องกระจายอำนาจต่าง ๆ ให้องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเอง และการตัดสินใจของท้องถิ่นได้เอง ไม่ว่าจะเป็น

การพัฒนานโยบายด้านเศรษฐกิจท้องถิ่นด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรมและที่สำคัญ คือ การส่งเสริมการดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และรวมถึงการจัดระบบการบริหารสาธารณะในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การจัดการศึกษา การบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมนอกจากนี้การจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีขอบเขตในการบริหารจัดการและวางทางตามยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบล โดยมุ่งเน้นวัตถุประสงค์หลัก คือ การกระจายภารกิจต่าง ๆ ที่รัฐบาลดำเนินการให้กับท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดการระเบียบชุมชน 4) ด้านการวางแผน 5) ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 6) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการโอนถ่ายไปเป็นการดำเนินงานของท้องถิ่น โดยรัฐบาลจะสนับสนุนด้านงบประมาณและบุคลากรในการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564)

องค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ นอกจากผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีภาวะผู้นำที่ดีแล้ว ผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีความเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านทักษะความรู้ความสามารถ ด้านบาทบาทของผู้บริหาร ด้านการบริหารงาน ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความยุติธรรม ด้านความโปร่งใส และด้านการมีส่วนร่วม ตามภารกิจหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็ต้องมีการจัดทำบริการสาธารณะ อีกทั้งจะต้องมีการบูรณาการครอบคลุมภารกิจทุกด้านที่เกิดขึ้นจริง ไม่ว่าปัญหาอุปสรรคการบริหารงานที่ผู้นำต้องเผชิญต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในการตัดสินใจ เพื่อนำพาองค์กรของตนเองไปยังเป้าหมาย หรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้บริหารจะต้องทำอย่างไรจึงจะตอบสนองกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นของตน และในการบริหารงานใด ๆ ที่จะเกิดประสิทธิผลต่อองค์การ ผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำในการกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรมไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานของตน ผู้บริหารยุคโลกาภิวัฒน์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยต้องสามารถปรับตัว และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้อย่างเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ และใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิผลด้วย ผู้บริหารที่ดีควรจะมีความสามารถในการบริหารงาน โดยให้บุคลากรร่วมมือ และปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถที่จะสร้างขวัญและกำลังใจให้ผลปฏิบัติงาน เกิดความพึงพอใจในงาน เกิดความรักความศรัทธาในหน่วยงาน เกิดความรู้จักเสียสละเพื่องาน ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังทางสติปัญญา เพื่อหาทางปรับปรุงให้งานนั้นเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้นำมีความสำคัญต่อองค์กรอย่างยิ่งทำให้ผู้วิจัยมองเห็น ความสำคัญดังกล่าว จึงนำมาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปกครองท้องถิ่น โดยใน

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ และศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินนโยบายรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในระดับตำบล หมู่บ้าน เสริมสร้างการอำนวยความเป็นธรรม ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของสังคม บูรณาการและดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยอำนวยการบริหารราชการทุกภาคส่วน และลักษณะของการเมืองการปกครองท้องถิ่นและนักการเมืองเดิม ๆ การตั้งพรรคใหม่นักการเมืองหน้าใหม่ เกิดขึ้นได้ยากมาก สภาพเศรษฐกิจการเมืองโดยรวมยังไม่เปิดโอกาสให้เกิดผู้นำที่มีทุกอย่างพร้อมหรือเกือบพร้อม แบบที่ประชาชนในท้องถิ่นคาดหมาย ผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมีส่วนสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้วิสัยทัศน์ของผู้บริหารองค์กรบรรลุผลได้ ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

2. ประชากร คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,221 คน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2564) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตร ของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2564) ในที่นี้ใช้การทดสอบที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คือ ให้มีความผิดพลาดได้ร้อยละ 0.05 เมื่อนำมาแทนในสูตร ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ 365.38 คนโดยผู้ทำการวิจัยเลือกกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 366 คน

ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษากรอบแนวความคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำชี้แนะ โดยสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็นแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) โดยเลือกตอบตัวเลือกเพียงตัวเลือกเดียว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1. ด้านทักษะความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำ 2. ด้านบทบาทของผู้บริหาร 3. ด้านคุณธรรม จริยธรรม 4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 5. ด้านการมีส่วนร่วม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของการประเมินระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert's Scale) ได้ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2564, น. 466)

ระดับความคิดเห็น	ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกตอบ
น้อยที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
น้อย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ปากลาง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
มาก	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
มากที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้จากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 แหล่ง คือ

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ (Survey Method) ซึ่งใช้โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) เนื่องจากมีความสนใจที่ต้องการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนี้ และด้วยข้อจำกัดของระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสาร เพื่อเป็นการศึกษาทบทวนเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษาโดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร รวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี บทความ วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล และดำเนินการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละโดยจำแนกเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

3.2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วย 5 ด้านตามทฤษฎีดังนี้ 1. ด้านทักษะความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำ 2. ด้านบทบาทของผู้บริหาร 3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ และ 5. ด้านการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และนำข้อมูลที่ได้มาแปรผล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม

4. การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.80	แปลความหมายว่า	น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.81-2.60	แปลความหมายว่า	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.61-3.40	แปลความหมายว่า	ปากลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.41-4.20	แปลความหมายว่า	มาก
คะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00	แปลความหมายว่า	มากที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลข แล้วบันทึกลงในโปรแกรม เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามลำดับ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายข้อมูล ดังนี้

1.1 ค่าร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ระดับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

2. สถิติอ้างอิง (Inference Statistic) ได้แก่ การแจกแจงแบบที (t-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เพื่อบรรยายข้อมูลดังนี้

1.1 สถิติ Independent T-Test ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ กับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

1.2 สถิติ One-way ANOVA ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

1.3 เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 31 - 40 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพเกษตรกรรม และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ 1. ด้านทักษะความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำ 2. ด้านบทบาทของผู้บริหาร 3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ และ5. ด้านการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม

(n = 366)

ความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านทักษะความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำ	3.76	0.768	มาก
2. ด้านบทบาทของผู้บริหาร	3.75	0.770	มาก
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.75	0.772	มาก
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.76	0.767	มาก
5. ด้านการมีส่วนร่วม	3.77	0.773	มาก
รวม	**3.78**	**0.770**	**มาก**

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.78) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นลำดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{x}$ = 3.77) รองลงมาคือ ด้านทักษะความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำ ($\bar{x}$ = 3.76) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{x}$ = 3.76) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{x}$ = 3.75) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านบทบาทของผู้บริหาร ($\bar{x}$ = 3.75) ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเพศ อายุ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

อภิปรายผลความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

5.2.1 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพจน์ ศรีสวย (2562) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลปากกราน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนมีระดับความคาดหวังต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของเกรียงไกร จันทร์กูล (2559) ศึกษาเรื่อง สภาพความเป็นจริงและระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงอำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว พบว่า ระดับสภาพความเป็นจริงของการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี งานวิจัยของภิญโญ เข็มปัญญา (2558) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนมีระดับความคาดหวังต่อการบริหารงาน สาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของอรณิชชา ทศตา และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ที่สิทธิ์เลือกตั้งในจังหวัดนครราชสีมา มีระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของสุวรรณา คุณดิลกณัฐวสา (2560) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลนครสวรรค์ตก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด งานวิจัยของพระบรรพต ตยานนโท (ปิ่นสง) (2556) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาสังคมของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาสังคมของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

5.2.1.1 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ด้านทักษะความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรณิชชา ทศตา และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน จังหวัดนครราชสีมา ด้านทักษะความรู้ ความสามารถ ความเป็นผู้นำ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก งานวิจัยของสุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ (2556) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชน

ตำบลทรายขาวอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ต่อการให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า ความรู้ความเข้าใจกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจในระดับมาก

5.2.1.2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ด้านบทบาทของผู้บริหาร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรณิชชา ทศตา และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ด้านบทบาทของผู้บริหาร ภาพรวม อยู่ในระดับมาก

5.2.1.3 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของอรณิชชา ทศตา และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ด้านคุณธรรมจริยธรรม ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.1.4 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของอรณิชชา ทศตา และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ด้านมนุษยสัมพันธ์ ความเป็นผู้นำ ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.1.5 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรณิชชา ทศตา และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีส่วนร่วม ภาพรวม อยู่ในระดับมาก

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย พบว่า

เพศ อายุ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุพจน์ ศรีสวย (2562) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลปากกราน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีระดับความคาดหวังที่มีต่อการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลปากกราน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน งานวิจัยของสุวรรณา คุณดิลกณัฐวสา (2560) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาการพักอาศัยอยู่ในชุมชน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยของภิญโญ เข็มปัญญา (2558) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานสาธารณะ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนที่ มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีระดับความคาดหวังที่มีต่อการบริหารงานสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยของอรณิชชา ทศตา และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของพระบรรพต ตยานนฺโท (ปิ่นสง) (2556) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาสังคมของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาสังคมของ เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านเพศ อายุระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาสังคมของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของอรณิชชา ทศตา และคณะ (2558) ศึกษาเรื่อง การศึกษา ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เหตุผลที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความคาดหวังต่อการให้บริการวิชาการไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย พบว่า ด้านบทบาทของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด แต่ก็อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องที่ผู้บริหารสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับการเปลี่ยนแปลงระบบงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ จากผลการศึกษาอยู่ในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบล มีการกำหนดการบริหารงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้น ที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องพิจารณาเป็นประเด็นสำคัญ จึงทำให้ผู้บริหารไม่สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับการเปลี่ยนแปลง

ระบบงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ทันท่วงทีกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ผู้บริหารควรมีมาตรการต่าง ๆ หรือจัดทำแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อรับมือในการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และผู้บริหารต้องมีการบริหารความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ในองค์กร

2) ขอบเขตการดูแลขององค์กร ต้องบริหารการทำงานเพื่อให้งานได้ขับเคลื่อนควบคู่ไปพร้อมกัน

3) จัดทำแผนปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนในชุมชนได้ทันท่วงที

4) จัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับการเปลี่ยนแปลงระบบงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

5) มีตามมาตรการให้ทำงานที่บ้าน โดยที่ให้บุคลากรสลับกันมาทำงานในที่ตั้ง และมีมาตรการป้องกันไม่ให้มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของระบบงาน และกิจกรรมอื่น ๆ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบริการประชาชนให้เกิดความพึงพอใจกับประชาชนในชุมชนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาถึงความคาดหวังของประชาชนให้ครอบคลุมทุกอำเภอในจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายและรับทราบความคาดหวังของประชาชนในอำเภอต่าง ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ และนำมาปรับปรุงเป็นแนวทางในการพัฒนาสังคม ในจังหวัดนครสวรรค์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงประชากรกลุ่มตัวอย่างขององค์การบริหารส่วนตำบลช่องแค อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ เท่านั้น ซึ่งหากต้องการข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น ควรมีการขยายขอบเขตประชากรที่แตกต่างจากเดิม หรือเพิ่มกลุ่มขนาดประชากร อาจเป็นระดับประเทศ หรือเป็นองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

3) ควรศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์กับประชาชนถึงความคาดหวังที่ประชาชนต้องการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึก และสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2564). ระบบศูนย์ข้อมูลเลือกตั้งผู้บริหารสมาชิกสภาท้องถิ่นและทะเบียน อปท. กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 20, 2565, จาก https://ele.dla.go.th/.

เกรียงไกร จันทร์กูล. (2559). สภาพความเป็นจริงและระดับความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. (งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2564). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

พระบรรพต ตยานนฺโท (ปิ่นสง). (2556). ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาสังคมของเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

ภิญโญ เข็มปัญญา. (2558). ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 2(1), 57-64.

สุปัญญดา สุนทรนนทธ์ และคณะ. (2558). ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในประเทศไทย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์), 9(2), 133-146.

สุพจน์ ศรีสวย. (2562). ความคาดหวังของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลปากกราน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ. (2556). ความคาดหวังของประชาชน ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ต่อการให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. (รายงานการวิจัย). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

สุวรรณา คุณดิลกณัฐวสา. (2560). ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. ประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

อรณิชชา ทศตา และคณะ. (2558). การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2, 18-19 มิถุนายน 2558, ภาคโปสเตอร์. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.

อัคพงศ์ สุขมาตย์ และคณะ. (2560). ภาวะผู้นำแบบยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ภายใต้กรอบการศึกษาประเทศไทย. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 16(2), 1-7.

Bernad M Bass. (1999). Two decades of research and development in transformational leadership. European Journal of Work and Organizational Psychology, 8(1), 9-32.

ประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

The Operational Effectiveness of Performance Based on Good Governance Principles

นิธิวิชญ์ ใจบาล[1] วิจิตรา ศรีสอน[2] สัณฐาน ชยนนท์[3]
Nithiwich Jaibarn, Wijitra Srisorn, Sunthan Chayanon

บทคัดย่อ (Abstract)

ธรรมาภิบาล ถือได้ว่าเป็นมิติที่สำคัญของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่ใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศทั้งภาครัฐภาคเอกชน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง โดยมุ่งต่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลขององค์การ คือความสามารถขององค์การในการบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยวัดได้จากผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกิดขึ้นจริง แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายระดับปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ซึ่งเป้าหมายเชิงปฏิบัติการนี้ถูกเชื่อมโยงจากเป้าหมายของหน่วยงานที่ได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการ การประเมินประสิทธิผลการบรรลุเป้าหมายเป็นการวัดผลสำเร็จขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน ซึ่งเหมาะสมกับองค์การที่มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนเพียงพอในการสร้างความเข้าใจและเห็นพ้องร่วมกันของฝ่ายต่างๆ อีกด้วย เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างเรียบร้อยและเกิดประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายที่ได้วางไว้และเป็นตัวขับเคลื่อนในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าการบริหารจัดการและองค์การได้มีการประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ(Keywords): ประสิทธิผล; การปฏิบัติงาน; หลักธรรมาภิบาล

Received: 2022-12-01 **Revised:** 2023-03-17 **Accepted:** 2023-03-24

[1] หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunan Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: local.lnnovation.soc@gmail.com

[2] หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunan Rajabhat University.

[3] หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program Department of Politics and Administration Suan Sunan Rajabhat University.

Abstract

Good governance it can be considered as an important dimension of public administration. which has now been brought Determined as a vision to be used to drive the country's development in both the public and private sectors. in order to truly be effective in operating by focusing on the interests of the people to achieve the effectiveness of the organization is the ability of the organization to achieve the goals as set This is measured by the actual performance of the personnel. and then compare it with the specified operational goals. These operational goals are linked to the official goals of the agency. Assessing the effectiveness of achieving goals is a measure of the final success of the performance. This is appropriate for an organization that has clearly defined goals, enough to create understanding and consensus among the parties as well. In order to manage the work smoothly and achieve maximum benefits according to the goals that have been set and is the driver of the final decision on whether the management and organization have been successful.

Keywords: Effectiveness; Performance Based; Good Governance Principles

บทนำ (Introduction)

ธรรมาภิบาล ถือได้ว่าเป็นมิติที่สำคัญของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่ใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศทั้งภาครัฐภาคเอกชน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง (สถาบันพระปกเกล้า, 2544) ทั้งนี้ต้องยึดถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ว่าด้วย องค์ประกอบของธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักการ มีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมุ่งต่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ (ชนิดา จิตตรุทธะ, 2562) เพื่อให้บรรลุประสิทธิผลขององค์การ คือ ความสามารถขององค์การในการ บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยวัดได้จากผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกิดขึ้นจริง แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายระดับปฏิบัติการที่กำหนดไว้ (ณัฐวัชร จันทโรธรณ์, 2563) ซึ่งเป้าหมายเชิงปฏิบัติการนี้ถูกเชื่อมโยงจากเป้าหมายของหน่วยงานที่ได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การประเมินประสิทธิผลการบรรลุเป้าหมาย เป็นการวัดผลสำเร็จขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน ซึ่งเหมาะสมกับองค์การที่มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนเพียงพอในการสร้างความเข้าใจและเห็น พ้องร่วมกันของฝ่ายต่างๆ อีกด้วย (ปรีชา เปล่งภู่, 2560) เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย และเกิดประโยชน์สูงสุด และจะส่งผลโดยตรงต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากร ทำให้บุคลากรใน องค์การทุ่มเทให้แก่งานอย่างเต็มความสามารถ (มยุรี วรรณสกุลเจริญ และชาญณรงค์ รัตนพนากุล, 2562)

จากปัญหาความบกพร่องในการบริหารจัดการ การกระทำผิดทุจริตและขาดจริยธรรมของบุคลากร ที่เกิดขึ้นในระดับชาติและระดับองค์กรทั้งในภาครัฐและเอกชน ปัญหาภาครัฐขาดกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่มีประสิทธิภาพและคล่องตัว กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมภายนอก ไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการในปัจจุบัน ส่งผลให้การดำเนินงานในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าสูงสุดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายตลอดจนการบริหารจัดการของภาครัฐยังมีลักษณะที่ขาดความโปร่งใสบริสุทธิ์และยุติธรรมอย่างแท้จริง ไม่สามารถสนองตอบและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนได้อีกทั้งประชาชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจแก้ไขปัญหาและตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของภาครัฐได้ ซึ่งปัญหาการทุจริตและการประพฤติมิชอบในภาครัฐนี้ส่งผลให้ภาครัฐเกิดความสูญเสียทั้งภาพลักษณ์ งบประมาณ รายได้และยังต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างมากด้วย จากปัญหาที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น ประเทศไทยจึงมีการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐทุกภาคส่วนภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญของประสิทธิผล

ประสิทธิผลนั้นมีผู้ให้คำนิยามไว้หลากหลาย และได้ให้ความหมายของคำว่าประสิทธิผลคล้ายกันว่า หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ประสิทธิผลเป็นการปฏิบัติการที่ทำให้เกิดปริมาณและคุณภาพสูงสุด ทั้งนี้เพราะแต่ละกิจกรรมหรือกิจการจะมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ซึ่งการปฏิบัติการที่บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ คือ การปฏิบัติการที่มีประสิทธิผล

อรุณ รักธรรม (2562) ได้กล่าวถึงความสำคัญของประสิทธิผลว่า ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของทุกองค์การนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งถือเป็นความสามารถที่ได้มาอีกทั้งมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดเท่าที่จะกระทำได้ เพื่อการดำเนินการตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญเพราะว่า เป็นการก่อให้เกิดประสิทธิผล นั่นเอง

อาภรณ์ อ่อนคง (2561) ได้กล่าวว่า ประสิทธิผลมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารและองค์การ ซึ่งนับว่าเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้ายในแง่ที่ว่า การบริหารองค์การนั้นจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ องค์การจะมีความมั่นคงอยู่รอดก็ขึ้นอยู่กับประสิทธิผลขององค์การ ดังนั้นประสิทธิผลจึงมีความสำคัญต่อองค์การ ดังนี้

1. ช่วยในการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งองค์การ ในการก่อตั้งองค์การขึ้นมานั้นย่อมกำหนดวัตถุประสงค์พร้อมทั้งเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามความต้องการ

2. เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานกับแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในการปฏิบัติงานของแต่ละกิจกรรมนั้นจะต้องเริ่มตั้งแต่มีการวางแผน กำหนดบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ มีการจัดสรร

ทรัพยากร และต้องใช้อำนาจหน้าที่การบริหารจัดการเพื่อก่อเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการ

3. ช่วยในการประเมินผลสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายกับวัตถุประสงค์ โดยเปรียบเทียบผลงานการปฏิบัติงานได้ตามแผนงานที่วางไว้กับวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์การที่คาดหวัง ถ้าผลงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและความคาดหวังขององค์การแสดงว่า องค์การมีประสิทธิผล ซึ่งประสิทธิผลจะสามารถพิจารณาเป็น 2 ระดับคือ

3.1 ประสิทธิผลของบุคคล คือ ลักษณะของบุคคลซึ่งมีความสามารถที่จะปฏิบัติกิจกรรมและดำเนินงานต่าง ๆ แล้วประสบความสำเร็จ ซึ่งก่อให้เกิดผลโดยตรงและสมบูรณ์ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ ผลที่ได้มีลักษณะที่มีคุณภาพ เช่น ความมีคุณค่า มีความถูกต้อง เกิดความเหมาะสมดีกับงาน อีกทั้งตรงกับความคาดหวังและความต้องการของกลุ่มและสังคม และสามารถที่จะให้ผู้อื่นนำผลที่ได้ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ประสิทธิผลขององค์การ คือ เป็นการเน้นและระบุเจาะจงไปที่ผลรวมขององค์การ ซึ่ง Gibson ได้มีการอธิบายถึงเกณฑ์การมีประสิทธิผลขององค์การว่าจะต้องประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัว คือ การพัฒนา (Development) การปรับเปลี่ยน (Adaptiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การผลิต (Production)

สุทิติ ขัตติยะ (2564) ได้กล่าวถึงความสำคัญของประสิทธิผลว่า ประสิทธิผลเป็นผลสำเร็จหรือผลที่ได้เกิดขึ้นซึ่งมีความแตกต่างจากประสิทธิภาพ เพราะประสิทธิภาพถือว่าเป็นความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการดำเนินงาน ซึ่งความแตกต่างระหว่างสองคำนี้พอที่จะสรุปได้อย่างชัดเจนว่าความสำคัญของประสิทธิผลนั้นเป็นความสามารถในการที่จะสร้างให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ซึ่งอาจจะไม่ได้มีการคำนึงถึงปริมาณของทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการของการดำเนินงาน ส่วนความสำคัญของประสิทธิภาพ นั้นเป็นความสามารถในการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายตามเป้าหมายที่ได้วางไว้โดยมีการใช้ทรัพยากรต่ำสุดอีกทั้งมีการใช้วิธีการ (Mean)ให้เกิดการจัดสรรการใช้ทรัพยากรที่มีความสิ้นเปลืองน้อยที่สุดโดยมีเป้าหมาย (Goal) คือ ประสิทธิผลหรือการบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้อย่างสูงสุดสำหรับองค์การไม่แสวงหาผลกำไร มักจะมองในเรื่องของการดำเนินงานที่ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์เปาหมายที่ได้วางไว้ ดังนั้นประสิทธิผลจึงมีความเกี่ยวข้องกับคำ 2 คำ คือวัตถุประสงค์ (Objectives) และผลสัมฤทธิ์ของงาน (Results / Achievements) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของงานจะรวมถึงผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ดังนั้นการประเมินประสิทธิผลขององค์การควรเปรียบเทียบกันระหว่างวัตถุประสงค์ที่บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้กับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การ ในส่วนของประสิทธิภาพนั้น มักจะเน้นเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลผลิตที่ได้ ถ้ามีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดผลผลิตสูงก็ถือว่ามีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น ในการบริหารจัดการผู้นำองค์การย่อมมีความต้องการเห็นประสิทธิผลของการดำเนินการจัดการมากกว่าสิ่งใด ๆ และการที่บุคลากรหรือผู้ดำเนินการจัดการได้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน โดยที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้อย่างมีคุณภาพมากที่สุด จึงเป็นสิ่งที่ผู้นำองค์การต้องการที่จะเห็นใน

ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานด้วย ดังนั้นประสิทธิผลกับประสิทธิภาพควรมีความสมดุลกัน เพราะถ้าหากมุ่งเน้นประสิทธิผลมากเกินไปก็ย่อมทำให้ประสิทธิภาพเกิดปัญหาในด้านการจัดสรรทรัพยากรขึ้นได้ในขณะเดียวกันถ้าหากมุ่งเน้นประสิทธิภาพมากเกินไป ก็อาจจะทำให้ประสิทธิผลของการดำเนินงานลดต่ำลงไปประสิทธิผลจึงมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการที่จะเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ แต่อย่างไรก็ตามได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ว่าแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล คือ ตัวการที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าการบริหารจัดการและองค์การได้มีการประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด

การวัดประสิทธิผล

เทพศักดิ์ บุณยรัตพันธ์ (2563) ได้อธิบายการวัดประสิทธิผลไว้ว่า การที่จะมีประสิทธิผลนั้นสามารถวัดได้ 2 แนวทาง คือ 1) การวัดประสิทธิผลที่มาจากกรอบของหน่วยงาน ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลจากการดำเนินงานที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับเปูาหมายที่ตั้งไว้ในแผนงานเท่านั้นโดยไม่ได้ก้าวล่วงมองไปถึงการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ 2) การวัดประสิทธิผลในส่วนของการมีการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ โดยมีการพิจารณาในด้านของคุณภาพปริมาณ ความรวดเร็ว มีสภาพคล่อง ตลอดจนการที่ผู้มาทำหน้าที่ให้บริการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีการวัดเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะสามารถที่จะสังเคราะห์และสรุปได้ 3 ประการ คือ

1. การวัดที่เกี่ยวกับบริการสาธารณะมี 2 แนวทาง คือ แนวทางการวัดแบบวัตถุวิสัย ซึ่งแนวทางนี้จะเน้นการวัดที่ผู้ให้บริการ และแนวทางการวัดแบบอัตวิสัย จะเป็นการวัดในเรื่องของความพอใจของผู้รับบริการ

2. ในส่วนของการวัดแบบอัตวิสัย ที่เป็นการเน้นการใช้แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้รับบริการ สามารถที่จะวัดด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1) ความก้าวหน้าของการให้บริการ

2) การให้บริการที่มีความตรงต่อเวลา

3) ความเสมอภาคเท่าเทียมกันของการให้บริการ

4) การให้บริการอย่างพอเพียงและทั่วถึง

5) มีความต่อเนื่องของการให้บริการ

6) ความสามารถตอบสนอง ต่อความต้องการซึ่งเป็นข้อเรียกร้องของผู้รับบริการอีกทั้งการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและในการวัดแบบอัตวิสัยนั้น จะมีฐานคติคือ ผู้ได้รับการบริการมีความสามารถที่จะรับรู้ในการบริการซึ่งแต่ละบุคคลอาจมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้และทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และเกณฑ์ที่แต่ละบุคคลได้นำออกมาใช้เพื่อประเมินผล

3. การวัดแบบวัตถุวิสัย คือ การวัดที่เน้นการให้บริการสาธารณะของผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการ สามารถที่จะวัดด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1) ประสิทธิภาพในการให้บริการ สามารถวัดได้จากการเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับปัจจัยนำเข้าในเชิงปริมาณ และนำมาเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของประชาชน

2) ประสิทธิผลในการให้บริการ สามารถวัดจากการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานและความสามารถดำเนินการในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

ประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

กิบสัน และคณะ (Gibson et al., 1982, p. 812 อ้างถึงใน วิทยา ด่านธำรงกูล, 2546) นิยามประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิผลเป็นเรื่องของการกระทำใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น การกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าผลที่ได้รับตรงนั้น ตรงครบถ้วน ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และใช้พลังงานน้อยเพียงใด

ซามุโต (Zamuto, 1982อ้างถึงใน วิทยา ด่านธำรงกูล, 2546) ประสิทธิผลขององค์การหมายถึง การที่องค์การได้ดำเนินงานใด ๆ โดยการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จนเกิดผลสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายต่าง ๆ ที่องค์การตั้งไว้และสามารถจะสรุปความหมายตามทฤษฎีองค์การได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ความหมายที่ใช้ในแนวทางเป้าหมาย (Goal – based approach) เป็นการพิจารณาว่าการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

2. ความหมายที่ใช้แนวทางระบบ (System – based approach) เป็นการพิจารณาว่าองค์การนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์การและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

3. ความหมายที่ใช้แนวทางกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง (Multiple – constituencies approach) เป็นการพิจารณาว่าองค์การสามารถในการตอบสนองความพึงพอใจของกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้

ธงชัย สันติวงษ์ (2537, หน้า 22 อ้างถึงใน วิทยา ด่านธำรงกูล, 2546) กล่าวว่า ประสิทธิผลเป็นการทำงานที่ได้ผลโดยสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การวัดผลงานที่ทำได้เทียบกับเป้าหมาย หากสามารถทำได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็แสดงว่าการทำงานมีประสิทธิผลสูงในศาสตร์ทางการบริหารและองค์การนับว่าเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่า การบริหารองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด องค์การจะอยู่รอดและมีความมั่นคงจะขึ้นอยู่กับประสิทธิผลองค์การจะล่มสลายไปในที่สุด ดังนั้นจึงมีความสำคัญต่อองค์การ ดังนี้

1. ช่วยตรวจสอบวัตถุประสงค์การจัดตั้งองค์การ การจัดตั้งองค์การย่อมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามความต้องการหรือไม่

2. ประเมินผลการดำเนินงานกับแผนงานที่กำหนด การดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมย่อมต้องมีการวางแผน กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ การจัดสรรทรัพยากร การใช้อำนาจหน้าที่การบริหารการปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

3. ประเมินผลสำเร็จกับวัตถุประสงค์ เปรียบเทียบผลงานที่ดำเนินการได้ตามแผนงานกับวัตถุประสงค์ขององค์การที่คาดหวัง ถ้าผลงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และความคาดหวังขององค์การ แสดงว่าองค์การมีประสิทธิผล โดยประสิทธิผลอาจพิจารณาเป็น 2 ระดับ คือ

3.1 ประสิทธิผลของบุคคล คือ ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถปฏิบัติงานใด ๆ หรือปฏิบัติกิจกรรมใด ๆ แล้วประสบผลสำเร็จ ทำให้เกิดผลโดยตรงและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ ผลที่เกิดขึ้นมีลักษณะคุณภาพ เช่น ความถูกต้อง ความมีคุณค่า เหมาะสมดีกับงาน ตรงกับความคาดหวังและความต้องการของหมู่คณะ สังคม และผู้จะนำผลนั้นไปใช้เป็นผลที่ได้จากการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ประสิทธิผลขององค์การ คือ การเน้นไปที่ผลรวมขององค์การ ซึ่งกิ๊บสัน และคณะ (Gibson & Other, 1982 อ้างถึงใน วิทยา ด่านธำรงกูล, 2546) อธิบายถึงเกณฑ์ของความมีประสิทธิผลขององค์การว่าประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัว คือ

1. การผลิต (Production)
2. ประสิทธิภาพ (Efficiency)
3. ความพึงพอใจ (Satisfaction)
4. การปรับเปลี่ยน (Adaptiveness)
5. การพัฒนา (Development)

การประเมินประสิทธิผล

แคปโลว์ (Caplow, 1964, p.21 อ้างถึงใน สิงขร สาระพันธ์, 2544, หน้า 14) เสนอว่าประสิทธิผลขององค์กรสามารถวัดได้จากตัวแปรเหล่านี้คือ

1. ความมั่นคงในระยะยาว (Stability)
2. ความผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Integration)
3. ความเต็มใจของคนในองค์กรในอันที่จะยังคงมีส่วนร่วมในองค์กรต่อไป (Voluntarism)
4. การบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร (Achievement)

ประโยชน์ของการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ในการบริหารงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานมีวัตถุประสงค์มากกว่าเพื่อจ่ายค่าตอบแทนแก่พนักงาน เพราะผลที่ได้จากแบบประเมินผลการปฏิบัติงานมีคุณค่าต่อการพัฒนางานและมีคุณค่าต่อการบริหารงานดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรของหน่วยงานอย่างเป็นธรรม
2. สร้างแรงจูงใจและให้รางวัลตอบแทนพนักงานที่มีผลงานได้มาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐาน
3. รักษาความเป็นธรรมภายในทั้งในด้านการบริหารเงินเดือน ค่าตอบแทน และการบริหารงานบุคคลกล่าวคือสามารถพิจารณาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรจากการประเมินผลการปฏิบัติงานว่าให้ความสำคัญกับผลงานหรือให้ความสำคัญกับพฤติกรรม

4. ใช้เป็นเครื่องมือสอนงานและพัฒนาพนักงาน กล่าวคือการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาพนักงาน

5. ใช้เป็นเครื่องมือให้พนักงานยึดถือระเบียบ ข้อบังคับร่วมกันอย่างเท่าเทียม

6. ให้พนักงานได้ทราบถึงความรู้ความสามารถของตนเองในสายตาของผู้บังคับบัญชาและ/หรือเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง

7. เป็นการทดสอบความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชา หากไม่ยุติธรรมแล้ว คนที่มีความสามารถก็จะหนีจากผู้บังคับบัญชา ในที่สุดผู้บังคับบัญชาต้องทำงานนั้นด้วยตนเองและทำงานหนักมากขึ้น

8. ช่วยวิเคราะห์ปัญหาขององค์กรในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาในการกำหนดความต้องการฝึกอบรมความรอบรู้ (Knowledge) ความสามารถ (Ability) ทักษะ (Skills) ของพนักงานและลักษณะการว่าจ้าง เป็นต้น

9. ใช้เป็นข้อมูลในการป้องกันปัญหาทางการบริหาร กล่าวคือ ฝ่ายบริหารงานบุคคลสามารถจะวิเคราะห์การประเมินผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายงานว่ายุติธรรมหรือไม่

หลักธรรมาภิบาล

องค์ประกอบหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 ได้มีมติเห็นชอบกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามที่สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ประกอบด้วย 10 หลักการย่อย ดังนี้ (กรมชลประทาน, 2556)

1.1 ด้านประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

1.2 ด้านประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์การสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้รับบริการ

1.3 ด้านการตอบสนอง หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

1.4 ด้านภาระความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะรวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

1.5 ด้านความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม หรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้

1.6 ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

1.7 ด้านการกระจายอำนาจ หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการและเพิ่มผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

1.8 ด้านนิติธรรม หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1.9 ด้านความเสมอภาค หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

1.10 ด้านมุ่งเน้นฉันทามติ หมายถึง การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญโดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเป็นความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี (Organizational Governance: OG)

เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในการบริหารราชการ รัฐบาลได้มีนโยบายให้ส่วนราชการ จังหวัดและองค์การมหาชน จัดทำแนวทางปฏิบัติด้านธรรมาภิบาลในระดับองค์การ นอกเหนือจากประมวลจริยธรรมในระดับบุคคล โดยใช้ชื่อเรียกว่า “นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี” ดังนี้

นโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี หมายถึง การประกาศเจตนารมณ์ขององค์การที่จะดำเนินการและกำหนดนโยบายตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยผู้บริหารของแต่ละองค์การจะต้องวางนโยบายเกี่ยวกับรัฐ สังคมและ

สิ่งแวดล้อม ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์การ และผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติ และมาตรการหรือโครงการ เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายขององค์การ หลักการคิดในการจัดทำนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีมีองค์ประกอบ 3 เรื่องที่ควรนำมาพิจารณาในกระบวนการคิด ได้แก่

1. วิสัยทัศน์และพันธกิจ

วิสัยทัศน์ เป็นภาพอนาคตที่ทั้งองค์การและทุกคนในองค์การต้องการจะไปให้ถึง ดังนั้นเมื่อใดก็ตามหากองค์การสามารถทำให้วิสัยทัศน์มีความชัดเจน มีจินตนาการและมีความเป็นไปได้ ก็จะสามารถนำพาไปสู่ความสำเร็จได้

พันธกิจ หมายถึง หน้าที่โดยรวมและจุดมุ่งหมายขององค์การ ทั้งวิสัยทัศน์และพันธกิจมีขึ้นเพื่อเน้นไปที่ปัจจัยภายนอก เช่น ประชาชนผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าค่านิยมจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์และพันธกิจลงสู่การปฏิบัติ

2. ค่านิยมหลักขององค์การ องค์การประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีค่านิยมความเชื่อที่แตกต่างกันหล่อหลอมเป็นวัฒนธรรม องค์การ มาร์กาเร็ต มีด (Margaret Mead) ได้กำหนดความหมายของวัฒนธรรมว่าเป็นแนวทางหรือวิธีการที่ กลุ่มคนหรือสังคมนิยมยึดถือปฏิบัติ หรือแนวปฏิบัติที่เหมือนกันในกลุ่มหรือในสังคมนั้นๆ ซึ่งแนวปฏิบัตินั้น ๆ สะท้อนความเชื่อของกลุ่มคนว่าเป็นสิ่งที่มีค่าสำคัญและควรรักษาไว้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กำหนดความหมายของค่านิยมหลักขององค์การ หมายถึง ความคิดหรือความเชื่อร่วมกันขององค์การซึ่งได้รับการพิจารณาแล้วว่า มีคุณค่า มีประโยชน์ถูกต้อง เหมาะสม ดีงาม สมควรประกาศไว้ให้บุคลากรในองค์การยึดถือและประพฤติปฏิบัติตาม การสร้าง ความเชื่อถือ ศรัทธา และความเชื่อมั่น ให้เกิดขึ้นกับบุคลากรในองค์การ ตลอดจนผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย และสังคมโดยรวมได้จริงนั้น องค์การจะต้องค้นหาค่านิยมหลักขององค์การมาเป็นแนวปฏิบัติ ทำให้ค่านิยม หลักขององค์การมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์การ

แนวปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices)

ในการบริหารองค์การที่เน้นค่านิยมหลัก ดังนี้

1) องค์การต้องจัดทำค่านิยมหลักและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานประจำวัน

2) พนักงานทุกระดับในองค์การต้องเข้าใจ ชื่นชม แสดงความมุ่งมั่น ที่จะปฏิบัติตามค่านิยมหลักที่กำหนด

3) ค่านิยมหลักและแนวปฏิบัติต่างๆ ต้องเป็นพื้นฐานสำหรับปฏิบัติงานทั่วไปในแต่ละวันและ เป็นแนวทางในการดำเนินการขององค์การเพื่อบรรลุเป้าหมายระยะยาว

4) ค่านิยมที่สะท้อนหลักธรรมาภิบาลจะเป็นรากฐานของการปฏิบัติงานในองค์การ โดยสร้างความเชื่อใจกับผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พนักงาน และสังคม

ดังนั้น ในการกำหนดนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีควรนำค่านิยมหลักขององค์การมาประกอบในการพิจารณากำหนดนโยบายด้วย

และเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม หลังจากที่หน่วยงานได้ประกาศนโยบายการกำกับ ดูแลองค์การที่ดีแล้ว จำเป็นที่จะต้องนำแนวทางปฏิบัติไปดำเนินการในรูปมาตรการหรือโครงการ เพื่อให้การบริหารงานภาครัฐบรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีคือ

1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ ให้ทันต่อสถานการณ์
6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

ปัจจัยที่ทำให้การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การอย่างยั่งยืน

เพื่อให้องค์กรของรัฐ เอกชน และทุกๆส่วนนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้กว้างขวางและยั่งยืน จำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญหลายๆปัจจัย ที่นอกเหนือจากความตระหนักของบุคลากรในหน่วยงานและผู้บริหารแล้ว คือ ความต่อเนื่องหรือความยั่งยืนของการเป็นประชาธิปไตยและความมั่นคงของประเทศ (sustainability of democracy and national security) เพราะประชาธิปไตยค่อนข้างเป็นพลวัต เพราะมีการเปลี่ยนแปลง ไปตามกาลเวลา และตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม และยังมีการอภิปรายกันถึงความหมายที่แท้จริงอยู่อย่าง กว้างขวาง แต่มิติที่สำคัญของประชาธิปไตยก็คือการแข่งขัน การมีส่วนร่วม และเสรีภาพในทางการเมือง การ เป็นประชาธิปไตยและความยั่งยืนของประชาธิปไตย จึงเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้การบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลคงอยู่ได้ เนื่องจากตราบใดที่ไม่เป็นเผด็จการ ประชาชนย่อมมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบาย มีการตรวจสอบการดำเนินการของรัฐ ทำให้เกิดความโปร่งใส ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเอกชนตลอดจนหน่วยงานต่างๆมีสำนึกรับผิดชอบ ประชาธิปไตยจึงมีข้อดี คือเป็นวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของบุคคลกลุ่มต่างๆ เพื่อหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งแทนการใช้ความรุนแรง กระบวนการเป็นประชาธิปไตย นำมาสู่การส่งเสริมสันติวิธีในชาติ และระหว่างชาติได้ (Boutros-Ghali, 2000 : 106) ประชาธิปไตยเปิด โอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิผล มีการลงคะแนนเสียงโดยเท่าเทียมกัน มีการสร้างความเข้าใจ ร่วมกัน มีการควบคุมทางนโยบายประชาธิปไตยนำมาสู่การหลีกเลี่ยงทรราช การมีสิทธิเสรีภาพ มีการแสดง ความคิดของตนเอง มีความอิสระทางความคิด มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปกป้องความสนใจส่วนบุคคล มี ความเท่าเทียมกันทางการเมืองและประชาธิปไตยแนวใหม่นำมาสู่การแสวงหาเสรีภาพและความเจริญ (Robert Dahl, 2000: 38-44.) และที่สำคัญกระบวนการประชาธิปไตยนำมาสู่การพัฒนาทรัพยากร

มนุษย์เป็นการ สร้างการเจริญเติบโตในด้านการสร้างความรับผิดชอบและสร้างปัญญา ขณะเดียวกันก็นำมาซึ่งแนวทางที่สำคัญ ที่สุดสำหรับประชาชนในการปกป้องและนำเสนอความสนใจของพวกเขา

ประชาธิปไตยเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งของการมีธรรมาภิบาล อันที่จริงแล้วธรรมาภิบาลและ ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนกันอยู่ ประเทศใดที่มิได้เป็นประชาธิปไตย การมีธรรมาภิบาลคงเกิดขึ้นได้ยาก เพราะไม่มีปัจจัยสำคัญของการเป็นธรรมาภิบาล หรือไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นหรือทำให้เกิดขึ้นได้ อาทิเช่น หลักของนิติธรรม นิติรัฐ ผู้มีอำนาจจะใช้กฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้องมากกว่าเพื่อประชาชนโดยรวม ทั้งนี้เพื่อให้คงความมีอำนาจของตนและพวกต่อไป กฎหมาย กฎระเบียบต่างๆจึงเป็นไปเพื่อกำจัดฝ่าย ตรงข้ามเสียมากกว่า จึงทำให้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นได้ยากมาก

อนึ่ง ธรรมาภิบาลจะยั่งยืนต้องมีประชาธิปไตยที่ยั่งยืน และความยั่งยืนของประชาธิปไตยจะเกิดได้ต้อง มีประชาชนมีจิตสำนึกและพฤติกรรมในการเป็นประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นสถาบันประชาธิปไตย มีประสิทธิภาพทางการเมืองของประเทศ มีทุนทางสังคมสูง มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง มีวัฒนธรรมทาง การเมืองแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

บทสรุป

ธรรมาภิบาล ถือได้ว่าเป็นมิติที่สำคัญของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่ใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศทั้งภาครัฐภาคเอกชน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ทั้งนี้ต้องยึดถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ว่าด้วย องค์ประกอบของธรรมาภิบาล 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักการ มีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยมุ่งต่อประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลขององค์การ คือความสามารถขององค์การในการ บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยวัดได้จากผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกิดขึ้นจริง แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายระดับปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ซึ่งเป้าหมายเชิงปฏิบัติการนี้ถูกเชื่อมโยงจากเป้าหมายของหน่วยงานที่ได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การประเมินประสิทธิผลการบรรลุเป้าหมาย เป็นการวัดผลสำเร็จขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติงาน ซึ่งเหมาะสมกับองค์การที่มีการกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนเพียงพอในการสร้างความเข้าใจและเห็น พ้องร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ อีกด้วย เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย และเกิดประโยชน์สูงสุด และจะส่งผลโดยตรงต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากร ทำให้บุคลากรในองค์การทุ่มเทให้แก่งานอย่างเต็มความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการดำเนินงาน ที่มีประสิทธิผลและเป็นความสามารถในการที่จะสร้างให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ซึ่งอาจจะไม่ได้มีการคำนึงถึงปริมาณของทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการของการดำเนินงานนั้นเป็นความสามารถในการที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายตามเป้าหมายที่ได้วางไว้และเป็นตัวขับเคลื่อนในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าการบริหารจัดการและองค์การได้มีการประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมชลประทาน. (2556). ธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการน้ำชลประทานในมุมมองของผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556. กลุ่มงานวิเคราะห์นโยบบาย กองแผนงาน กรมชลประทาน. หน้า ก.

ชนิดา จิตตรุทธะ. (2562). นโยบายสาธารณะ: แนวคิดการวิเคราะห์และกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐวัชร จันทโรธรณ์. (2563). ประสิทธิผลขององค์การ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 9(2), 1-9.

เทพศักดิ์ บุณยรัตพันธุ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาการบริหารการพัฒนา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, หน้า 22.

ปรีชา เปล่งภู่. (2560). การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 7(2), 82-93.

มยุรี วรรณสกุลเจริญ และ ชาญณรงค์ รัตนพนากุล. (2562). ประสิทธิผลขององค์การ. วารสารศิลปการจัดการ, 4(1),193-204.

วิทยา ด่านธำรงกูล. (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ: เธิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น .

สถาบันพระปกเกล้า. (2544). ตัวชี้วัดธรรมาธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.

สิงขร สาระพันธ์. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน: ศึกษากรณี พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธร จังหวัดฉะเชิงเทรา. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์:กรุงเทพฯ.

สุทิติ ขัตติยะ. (2564). “วัฒนธรรมองค์การที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์การ: กรณีศึกษาสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข,” หน้า 40.

อรุณ รักธรรม. (2532). การพัฒนาองค์การ: แนวความคิดและการประยุกต์ใช้ในระบบสังคมไทย. กรุงเทพฯ: หจก.สหายบล็อกและการพิมพ์ หน้า 166.

อาภรณ์ อ่อนคง, “ประสิทธิผล,” สืบค้นเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2561, http://aporn123.blogspot.com/2013/06/blog-post_28.html.

Boutros-Ghali. (2000). “An agenda for Democratization,” in Grobal Democracy, Barry Holden(ed), New York: Routledage p.106.

Robret A, Dahl. (2000). On Democracy. New Haven and London Yale University p.38-44.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม และการศึกษา เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดต่อมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจนกระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่นำเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่นต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/index. เท่านั้น

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าหน้ากระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข [(1)] เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข[(1)] กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 350 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อย ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อยโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้นิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			

รายละเอียด	**ขนาดอักษร**	**รูปแบบ**	**ชนิด**
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ			
จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า			

เอกสารอ้างอิงในบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่อง**ใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA)** โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การอ้างอิงต้นเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยระบุชื่อ-นามสกุล ตามด้วย วงเล็บเปิด-ปิด แล้วระบุปีที่ตีพิมพ์ เช่น .....อนุวัต กระสังข์ (2560) เป็นต้น

2. การอ้างอิงท้ายเนื้อความ ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้ วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1. ผู้แต่งหนึ่งคน ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์, 2561)

2. ผู้แต่งสองคน ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองคนโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (อนุวัต กระสังข์และสมาน งามสนิท, 2560)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างชื่อของผู้แต่งคนแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สมาน งาทสนิทและคณะ, 2562)

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1. ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Therry, 2018)

2. ถ้ามีผู้แต่งสองคนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองคน โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Horry & Peter, 2018)

3. ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 คนให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Peter et al., 2010)

เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปีที่พิมพ์).//*ชื่อหนังสือ.***//**ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์/:/ สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//*Title of Book*.//Edition of Book.//Place of Publication/:/Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2560). *พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์*. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). *Finite Element Modeling for Stress Analysis*. New york: John wiley & sons.

2. วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.***//ชื่อวารสาร.***//ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่พิมพ์)/:/เลขหน้าแรก–หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//Title of Article.//*Name of Journal*.//Year(Volume)/:/page.

ตัวอย่าง

ยรรยงวรกร ทองแย้ม. (2563). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่นในการสร้างแบรนด์ชุมชนกาแฟดอยเผ่าไทยของบ้านรักไทย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น***.** 6(4), 55-68.

3. หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.***//ชื่อหนังสือพิมพ์.***//เลขหน้าแรก–หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//Title of Article.//*Name of Newspaper.*//page.

ตัวอย่าง

ปริยา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). เกียรติอันภาคภูมิ. *กรุงเทพธุรกิจ*, น. 13.

Jewell, Mark. (2006, November 7). Silent Aircraft' Spreads its Wings. *Bangkok Post*, p. 13

4. วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปีที่พิมพ์).//*ชื่อวิทยานิพนธ์.***//**วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)//ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//*Title of Thesis*.//Degree of Thesis.// Publisher Name.

ตัวอย่าง

อนุวัต กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพย์มนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

5. รายงานการวิจัย

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//*ชื่อเรื่อง*//(รายงานผลการวิจัย).//สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

อนุวัต กระสังข์. (2557). *การพัฒนาทรัพย์มนุษย์ในองค์กรตามแนวพุทธภายใต้กระแสบริโภคนิยม*. รายงานผลการวิจัย. โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

6. สัมภาษณ์

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(ปีที่สัมภาษณ์, วัน เดือน).//ตำแหน่ง//[บทสัมภาษณ์].

สุรพล สุยะพรหม. (2560, 5 มีนาคม). รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย [บทสัมภาษณ์].

7. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).//*ชื่อเรื่อง*.//สืบค้น วัน เดือน ปี,//จาก/แหล่งที่มาของข้อมูล.

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). *พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์.* สืบค้น 3 กรกฎาคม 2548, จาก http://www.moc. go.th/thai/dbe/ecoco/e-com3.htm

Buddhism Meditation Triratna Find us Community. (2020). *Who Was The Buddha?.* Retrieved March 20, 2020, from https://thebuddhist centre.com/text/who-was-buddha.